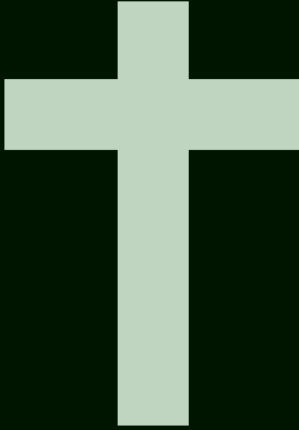

Luda yã takada kãn
Bokobaru yão

The New Testament and portions of the Old Testament in the
Bokobaru language of Nigeria

Luda yá takada kǒn Bokobaru yáo

The New Testament and portions of the Old Testament in the Bokobaru language of Nigeria

copyright © 2005 SIM International

Language: Bokobaru

Translation by: SIM

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-09-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023
c31548a1-5316-53c2-be42-674e0e4c5ae5

Contents

NAANA	1
BONA	59
NARONA	89
DOKAGBESISINA	104
YOSUA	107
YAGJGRINO	122
RUTU	136
1 SAMUELI	140
2 SAMUELI	176
1 KINANO	208
2 KINANO	243
EZERA	277
NEEMAYA	285
ESITA	295
AYUBA	304
SAAMUNO	321
YAASINO	458
LAASUDEE	501
DANIELI	514
YUNUSA	531
ZAKARI	534
MALAKI	541
MATIU	544
MAAKU	588
LUKU	615
YOHANA	662
ZIRINO	695
ROMUDEENO	737
1 KORINTIDEENO	756
2 KORINTIDEENO	773
GALATIANO	784
EFESUDEENO	790
FILIPIDEENO	796
KOLOSEDEENO	801
1 TESALONIKADEENO	805
2 TESALONIKADEENO	809
1 TIMOTI	811
2 TIMOTI	816
TITU	820
FILIMO	823
EBERUNO	825
YEMISI	839
1 PITA	844

2 PITA850
1 YOHANA853
2 YOHANA858
3 YOHANA859
YUDA860
ZIA YĀ862

NAANA Musa takada káaku

Adamu 1:1-5:32

Nuu 6:1-11:32

Ibraī 12:1-20:18

Isaaku 21:1-26:35

Yakubu 27:1-36:43

Yusufu 37:1-50:26

Anduna naana

¹ À káaku Luda musu kɔn tɔtɛo kɛ.

² Guu da páme à kɛkenaro, gusiaa bé à da ísiaala, ben Luda Ninii e yàa paa í pìla.

³ Ben Luda bè: Guu pu! Ben guu pù.

⁴ À è gupuraa pì maa, ben à gupuraa kɛkɔa kɔn gusiaao.

⁵ À tɔ kpà gupuraane fáantɛ, gusiaa sɔ gwāavī. Guu sɔ guu dɔ, à gurɔ káakun gwe.

⁶ Ben Luda bè: Bātuma gɔ kú ínɔ dagura ɛ à í pìnɔ kɛkɔa.

⁷ Ben à bātuma kɛ ɛ, à í kɛ kú bātuma gīzī kɛkɔa kɔn í kɛ kú à musuo.

⁸ Ben à tɔ kpà bātuma pìnɛ ludambe. Guu sɔ guu dɔ, à gurɔ plaadeen gwe.

⁹ Ben Luda bè: Í kɛ kú gīzī kakɔa gu dɔnkɔn, gukori bɔ. Ben à kɛ ɛ.

¹⁰ À tɔ kpà gukori pìnɛ tɔtɛ, ben à tɔ kpà í kɛ kàkɔaane ísiaa. Ben à è à kɛ maa.

¹¹ Ben Luda bè: Lánɔ bɔɛ tɔtɛ kɔn sɛ wéedeeno kɔn lí nédeenɔ, baade kɔn a boriiɔ. Ben à kɛ ɛ,

¹² Lánɔ bɔɛ tɔtɛ kɔn sɛ wéedeeno kɔn lí nédeenɔ, baade kɔn a boriiɔ. Ben Luda è à kɛ maa.

¹³ Guu sɔ guu dɔ, à gurɔ aagɔdeen gwe.

¹⁴ Ben Luda bè: Pɔ gupurinɔ gɔ kú musu aɔgɔ fáantɛ kɛkɔa kɔn gwāavīo, aɔgɔ wɛ sèedanɔ kɔn gurɔɔnɔ kɔn wɛnɔ ɔɔaɔnɛ.

¹⁵ Aɔgɔ de pɔ gupurinɔ ũ musu ɛ wàgɔ anduna puu. Ben à kɛ ɛ.

¹⁶ À pɔ gupuri ísino kɛ mèn plaa, à kɛ gbāaa ègɔ kí blee fáantɛ, à kɛ buse ègɔ kí blee gwāavī. À sɔɔnɛnɔ kɛ dɔ.

¹⁷ À n̄ pépe musu ɛ aɔgɔ anduna puu

¹⁸ aɔgɔ kí blee fáantɛ kɔn gwāavīo, aɔgɔ gupura kɛkɔa kɔn gusiaao. Ben à è à kɛ maa.

¹⁹ Guu sɔ guu dɔ, à gurɔ siigɔdeen gwe.

²⁰ Ben Luda bè: Pɔ wɛndideeno í pa yélele, bāano dagula musu aɔgɔ vīaa bātumaa.

²¹ Ben à pɔ wɛndidee kɛ aɛ lili o í guunɔ kɛ kɔn kpɔ gbɛntɛnɔ pínɡi, baade kɔn a boriiɔ. À bāano kɛ pínɡi dɔ, baade kɔn a boriiɔ. Ben à è à kɛ maa.

²² À aubarika dàngu à bè, aɔgɔ né ii aɔgɔ kɔ, kpɔnɔ ísiaa pa, bāano kɔ tɔtɛ.

²³ Guu sɔ guu dɔ, à gurɔ sɔɔrodeen gwe.

²⁴ Ben Luda bè: Pɔ wɛndideeno bɔɛ tɔtɛa, pɔkadeeno kɔn pɔtaa'onkuseano kɔn nɔbɔsɛtenɔ, baade kɔn a boriiɔ. Ben à kɛ ɛ.

²⁵ Luda nɔbɔsɛtenɔ kɛ baade kɔn a boriiɔ. À pɔkadeeno kɛ baade kɔn a boriiɔ. À pɔtaa'onkuseano kɛ baade kɔn a boriiɔ. Ben à è à kɛ maa.

26 Ben Luda bè: Wà gbēntee ke wa taka ũ, aḡḡ de wa bà, aḡḡ kí blee kpòṅṅa kòn báano kòn pókádeeno kòn nòbòsētēno kòn pótáa'onkuseano píngi.

27 Ben Luda gbēntee kè a zīnda taka ũ. À zīnda takan à n kè à ũ. À n kè gḡgbē kòn nḡgbēo.

28 À aubarika dàngu à bèñne: Àḡḡ né ii àḡḡ kḡḡ à anduna pa àḡḡ gbāaa bleea. Àḡḡ kí blee kpòṅṅa kòn báano kòn pḡ wèndidee kè aḡḡ táa o tḡḡeano píngi.

29 Ben Luda bè: Ma pḡ wéede kè kú tḡḡeano kpāawa a pḡblee ũ píngi kòn lí nédeeno píngi.

30 Ma sēṅṅ kòn lánḡ kpà pḡ wèndideeno píngi n pḡblee ũ, nòbḡḡ kòn báano kòn pótáa'onkuseano píngi. Ben à kè le.

31 Luda pḡ kè à kēṅḡ è píngi, à kè maa wásawasa. Guu sì guu dḡ, à gurḡ swēedodeen gwe.

2

1 Len Luda musu kòn tḡḡe kè le kòn n pḡṅḡ píngi.

2 Ai à gurḡ swēēplaadee zī ḡḡ ká, à zīi kè èe kee pì yāa. À gurḡ swēēplaadee pìn à kámma bḡ kòn zīi kè à kēṅḡ píngi.

3 Ben à aubarika dà gurḡ swēēplaadee pìn à diē a pḡ ũ, kè zī been à kámma bḡ kòn zīi kè à kēṅḡ píngi yānzì.

Edeni swadako

4 Musu kòn tḡḡe naana yān yè. Gurḡḡ kè Dii Luda tḡḡe kòn musuo kè,

5 bura pḡkee e bḡe tḡḡea kḡro, baa sē, zaake Dii Ludaa e tó lou màro, bensḡ gbēkee kuu à tḡḡe zīi kero.

6 Sukaa bé è kpá andunala, ben è mḡḡḡ pisi tḡḡea píngi.

7 Dii Luda gḡgbē í kàsa kòn bùsutio, ben à ía wèndidee vù à yīn, ben gḡgbē pì ḡḡ gbē bēe ũ.

8 Dii Luda swadako diē ɔfántēbḡe kpa kè wè be Edeni, ben à gḡgbē kè à kè pì dà gwe.

9 Dii Luda tò lí bori píngi bḡe tḡḡea. Lí pìnḡḡ maa, bensḡ n be blena nna. Lí wèndidee kú dàko pì gura. Lí kè è dḡna maa kòn à zaaao íñne kú gwe dḡ.

10 Swaa kú Edeni èḡḡ mḡḡḡ pisi dàko pì. Bḡna gwe à ɔne kè siḡḡ.

11 À káaku tḡn Pisḡ, àmbe à liga Avila bùsuzi píngi. Vura kú bùsu pì guu,

12 vura pì maa. Gbè bèedeeno kú gwe dḡ.

13 Swaa pì ɔne plaade tḡn Giḡ, à liga Kusu bùsuzi píngi.

14 À ɔne aagḡde tḡn Tigiri, à dḡro tà Asiria bùsu ɔfántēbḡe kpa. Swaa pì ɔne siḡḡde tḡn Yuflati.

15 Dii Luda gḡgbē pì diē Edeni dàko pì guu le àḡḡ à zīi ke àḡḡ gwaa.

16 Ben à yā diēne à bè: Né fḡ n dàko pì lí píngi bēe ble,

17 mḡde nton lí kè è dḡna maa kòn à zaaao íñne bēe blero. Tó n blè, n game.

18 Dii Luda bè: Gḡgbē kuuna adoo maaro. Mé dḡnleri kene à gbēndoo ũ.

19 Ben Dii Luda bùsu kḡ à nòbḡḡ kèo píngi kòn báano píngi, ben à mḡnyo gḡgbē pì kiia le à e dian eé tḡ kpáñne nà. Tḡ kè gḡgbē pì kpà pḡ wèndidee pìnḡne píngi ḡḡ n tḡ ũ.

20 Gḡgbē pì tḡ kpà pókádeeno ɔne píngi kòn báano kòn nòbḡḡsētēno píngi, mḡde èe dḡnleri e n tḡ a gbēndoo ũro.

21 Ben Dii Luda i lsi dà gḡgbē pìla. Kè èe ii oo, ben à à gbāntēwa mèn doo bḡ, ben à à mèbaasi tàta a gbēn.

22 Ben à gōgbē gbàntēwa kè à bò pì liè nōgbē ũ, ben à gāao à kiia.

23 Ben gōgbē pì bè:

Kèki wá bò ma wá guume,

à mè sō bò ma mè guume.

Weé à sísi nōgbē,

kè Luda à bò gōgbē guu yānzi.

24 Beee yānzin gōgbē è a de kōn a dao tó, ašè nakša kōn a našo wà gō mè doo ũ.

25 Gōgbē kōn a našo kú bŭu n̄ plaa n̄ píngi, wí sō è n̄ kŭro.

3

Gbēntee kēkšana kōn Luda

1 Mlè bé à mōnafiki vī de pó kè Dii Ludaa kēnola píngi, ben à nōgbē là à bè: Luda bè àton dàko pì lí ke bēē blenloo?

2 Ben nōgbē wè mlè pila à bè: Wé fō wà dàko pì líbēē ble,

3 mōde lí kè kú dàko pì gura súusu, Luda bè wàton à bēē blero wàton ɔ kēa sero, le wàton garo yānzi.

4 Ben mlè bènē: É ga sero!

5 Zaake Ludaa dō kè tó á blè, a wéé é kē é gō lán a bà, égō à maaa dō kōn à zaaao.

6 Kè nōgbē è lí pì bēē maa, bensō à blena égō nna eé tó gbē wéé kē, ben à à bēē wò à blè. À kpà à zaa sō, ben à blè.

7 Aō plaa n̄ píngi wéé kè, ben aō dō sa kè aō kú bŭu. Ben aō gooda lá nàbi wà nānzi.

8 Kè gōgbē kōn a našo Dii Luda kīi mà èe táa oo dàko pì guu uusie, ben aō ũtēnē dàko pì lán.

9 Ben Dii Luda lé zù gōgbēzi à bè: N̄ kú máme?

10 À wèàla à bè: Kè ma n̄ kīi mà, ben vīa ma kú kè má kú bŭu yānzi, ben ma ũtē.

11 Ben Dii Luda à là à bè: Dé bé à ònne n̄ kú bŭuu? Lí kè ma ginne n̄ à bēē ble, n̄ blèn yó?

12 À wèàla à bè: Nōgbē kè n̄ kpàma àgō kúmao bé à lí pì bēē kpàma má blè.

13 Ben Dii Luda nōgbē là à bè: Bóyānzi n̄ kè lezi? À wèàla à bè: Mlè bé à ma kēkē, ben má blè.

14 Ben Dii Luda bè mlènē:

Kè n̄ kè le, négō de láari pó ũ

pókadeeno kōn nòbōšētēno té píngi,

n̄ gbēēn négō gáē,

bùsutin négō ble ai n̄ wèndi lén.

15 Mé íbete da mpi kōn nōgbēo dagura,

n̄ bori kōn à borii dagura.

À borii é n̄ mì wí,

né à gbátoge kēnna.

16 Ben à bè nōgbēnē:

Mé n̄ nòsina wāwāa kaaranne,

négō né ii wāwāao.

N zā nii égō kúmmame,

eégō gbāa vī n̄ musu.

17 Ben à bè gōgbēne:

Lán n n naō yá mà nà,
lí kè ma ginne ñ à bεε blee í blè,

tɔɔte gō láari pó ũ n yānzi,
ɔsi kōn ɔsiion négō póblee en

ai n wèndi lén.

18 Eé lèno kōn lá ũkadeeno bɔenne,
gbasa ñ bura póno ble.

19 Ísimmagaakpana guun né póblee en

ai ñ liara ñ gē būsū guu,
zaake gwen ma n bɔn.

Būsutin n ũ,

né liara ñ gō būsuti pì ũme.

20 Adamu tó kpà a naōne Awau, zaake gbē píngi dazime.

21 Dii Luda báa uta kè Adamune kōn à naō, ben à dàíne.

22 Ben à bè: Gbēntee à maa kōn à zaaao dō sa, à gō lán wa bà. Wé gíne à lí wèndide bεε wo à ble, le àtongō kuu gurɔ píngiro yānzi.

23 Ben Dii Luda pèa à à bō Edeni dàko pì guu. Ben Adamu gaa à tɔɔte kè Luda à bòn zīi kε.

24 Kè Dii Luda pèa, ben à kerubunɔ kàe Edeni dàko ɔfántèbɔe kpa, le aōgō lí wèndide zé dàkpaa kōn fēdaa kè èe té kεε èe lielieo.

4

Kaini kōn Abilao

1 Adamu a naō Awau dō nɔgbē ũ, ben à nò si à Kaini ì. Ben à bè: Ma gōgbē ì kōn Dii gbāao.

2 Ben à à dāaro Abila ì dɔ. Abila kè sādari ũ, Kaini sō kè búbari ũ.

3 Zīkea Kaini mò kōn a bura póno gbaa ũ Diine.

4 Abila sō mò kōn a sáne káaku mèkpanao. Abila yá kà Diine, ben à à gbaa si.

5 Kaini sō yá e ká Diinero, ben èe à gba síro. Ben Kaini pɔ fē maamaa à uu yàkōte.

6 Ben Dii bè Kainine: Bóyānzi n pɔ fēzi? À kè dia n uu yàkōte?

7 Tó n yá maa kè, mé n síroo? Tó néé yá maa kε sīro, durun naenne n kpεε. N nii e à dεε, séde ñ zī blea.

8 Ben Kaini bè a dāaro Abilane: Wà gá sèn. Kè aō kà gwe, ben à fēe a dāarozi à à dē.

9 Dii Kaini là à bè: Mán n dāaro Abila kún? À wèala à bè: Má dōro. Ma dāaro dàkparin ma ũs?

10 Ben Dii bè: Bɔ í kè? N dāaro aru e lé zuumazi zaa tɔɔte.

11 Tia sa négō láari pó ũme, négō zā kōn tɔɔte kè n dāaro aru mì n ɔzīo.

12 Tó n bú bà, tɔɔte é àre kennero. Négō sōki kpákpaà ñgō likōaa zōo anduna guu.

13 Ben Kaini bè Diine: Íadamma beee gbāa demala, mé fīro.

14 Néé pεema tɔɔte kèa gbāame sa. Mé kékōanyo sa. Mégō sōki kpákpaà màgō likōaa zōo anduna guu, gbē kè kpākūmao é ma dε.

15 Ben Dii bène: Lenlo! Tó gbē n dε, weé gēe bonne gèn swεεplaame. Ben Dii wēzā ke kè Kainia, le gbē kè kpākūo tón à dero yānzi.

16 Ben Kaini dà zén à kè Diia. À gaa à vèe Nɔdu būsun Edeni ɔfántèbɔe kpa.

17 Kaini dāe kōn a naṣo, ben à nò si à Ɛnoku ì. À gbera Kaini wéte kàe, ben à a né pì tó kpà wéte pìne.

18 Ɛnoku Irada ì, Irada Meuyaeli ì, Meuyaeli Metusaeli ì, Metusaeli Lameki ì.

19 Lameki nṵṵ sè mèn plaa, à doo tón Ada, à doo sṵ Zila.

20 Ada Yabala ì. Àmbe pódāri kè aṣṣṣ kú bisakutaa guuno dezi káaku ũ.

21 À dāaro tón Yubala. Àmbe mṵṵlerinṵ kōn kureperinṵ dezi káaku ũ.

22 Zila sṵ bé à Tubala Kaini ì. Sian à ũ. È pṵ píngi pi kōn mṵsio kōn mṵgotṣeo.

À dāre tón Naama.

23 Ben Lameki bè a naṣṵṵṵṵṵṵ:

Ada kōn Zilao, à ma yā ma,

ma naṣṵṵ, à swā kpá ma yāzi.

Gbēke ma kēnna, ben ma à dē,

gṵṵkpārē pì ma lēme, ben ma à kàate.

24 Tó weé Kaini gēē bone gēn swēēplaa,

mamṵma Lameki ma pṵ sṵ,

gēn baaagṵ akuri awēeswēēplaame.

25 Adamu dāe kōn a naṣo dṵ, ben à négṵgbē ì. À tó kpàne Seti à bè, Luda a gba né pānde Abila kè Kaini dē gēē ũme.

26 Seti sṵ négṵgbē ì, ben à tó kpàne Ɛnṵsu. Zaa zì beean wà nà Dii sísināa.

5

Adamu boriinṵ

1 Adamu boriinṵ yān yè. Gurṵṵ kè Luda gbēnteenṵ kè, à n̄ ké lán a bàme.

2 À n̄ ké gṵgbē kōn nṵgbēo, ben à aubarika dàngu. À tó kpàrine gbēntee.

3 Adamu wē baswēedo akuridee guun à né ì a taka ũ à bṵkṵbao, ben à tó kpàne Seti.

4 Seti ina gbera à kè wē wàa siigṵ à né pāndenṵ ì dṵ gṵgbēnṵ kōn nṵgbēnṵ.

5 Kè à kà wē wàa siigṵ kpé baswēedo akuri, ben à gā.

6 Seti wē basṵṵro asṵṵrodee guun à Ɛnṵsu ì.

7 À gbera à kè wē wàa siigṵ awēeswēēplaa à né pāndenṵ ì dṵ gṵgbēnṵ kōn nṵgbēnṵ.

8 Kè à kà wē wàa siigṵ kpé basṵṵro akuri awēēplaa, ben à gā.

9 Ɛnṵsu wē basiigṵ akuridee guun à Kenana ì.

10 À gbera à kè wē wàa siigṵ kōn gēroo à né pāndenṵ ì dṵ gṵgbēnṵ kōn nṵgbēnṵ.

11 Kè à kà wē wàa siigṵ kpé basṵṵro asṵṵro, ben à gā.

12 Kenana wē baaagṵ akuridee guun à Malaleli ì.

13 À gbera à kè wē wàa siigṵ kpé baplaa à né pāndenṵ ì dṵ gṵgbēnṵ kōn nṵgbēnṵ.

14 Kè à kà wē wàa siigṵ kpé basṵṵro akuri, ben à gā.

15 Malaleli wē baaagṵ asṵṵrodee guun à Yarēdi ì.

16 À gbera à kè wē wàa siigṵ kōn baaakurio à né pāndenṵ ì dṵ gṵgbēnṵ kōn nṵgbēnṵ.

17 Kè à kà wē wàa siigṵ kpé basṵṵro sṵṵrosai, ben à gā.

18 Yarēdi wē basṵṵraagṵ awēēplaadee guun à Ɛnoku ì.

19 À gbera à kè wē wàa siigṵ à né pāndenṵ ì dṵ gṵgbēnṵ kōn nṵgbēnṵ.

20 Kè à kà wè wàa siigõ kpé basõraagõ awεεplaa, ben à gà.

21 Enõku wè baaagõ asõrodee guun à Metusela ì.

22 À gbera à táa ò kõn Ludao ai wè wàa do kpé basõro à né pãndenõ ì do gõgbẽnõ kõn nõgbẽnõ.

23 À kà wè wàa do kpé basõraagõ asõro.

24 À táa ò kõn Ludao, ben wà kõrazi, kè Luda à sè bõna anduna guu yãzi.

25 Metusela wè bakẽndo awεεswεεplaa dee guun à Lameki ì.

26 À gbera à kè wè wàa aagõ kpé bakẽndo awεεplaa à né pãndenõ ì do gõgbẽnõ kõn nõgbẽnõ.

27 Kè à kà wè wàa siigõ kpé basõraagõ akuri dosai, ben à gà.

28 Lameki kè wè bakẽndo awεεplaa, ben à négõgbẽ ì.

29 À tó kpãne Nuu à bè: Gbẽ beee bé eé wa làakari kpáewe zĩ gbãaa kè wée ke yãzi. Wée zĩ gbãaa pì keε Dii láarikena tõtene yãnzime.

30 Nuu ina gbera Lameki kè wè wàa aagõ sõrosai à né pãndenõ ì do gõgbẽnõ kõn nõgbẽnõ.

31 Kè à kà wè wàa aagõ kpé basõraagõ akuri awεεswεεplaa, ben à gà.

32 Kè Nuu kà wè wàa plaa kpé basõro, à Semu kõn Hamuo kõn Yafetio ì.

6

Gbẽnteenõ yakana

1 Ke gbẽnteenõ nà parikũnaa aõce daagula aõce nẽngbẽnõ ii,

2 ben Luda nẽnõ è gbẽntee nẽngbẽ pĩnõ maa, ben aõce ñ seε ñ poyezia.

3 Ben Dii bè: Ma Ninii égõ kú gbẽnteenõ guu gurõ pĩngiro, zaake mēbaadeeme. À gurõnõ égõ wè baswεedo.

4 Gbẽ gbãanõ kú anduna guu gurõ beee kõn gurõ beee gberaao do, gurõ kè Luda né pĩnõ gbẽntee nẽngbẽnõ dõ nõgbẽnõ ù, ben aõ nẽnõ ìnyo. Aõ né pĩnõ gõsagbãaa kè aõ tó bõ zaa káakunõ ù.

5 Dii è kè gbẽnteenõ yã zaa kena bíta anduna guu. Gurõ pĩngi yã zaa laasuun aõégõ leε ado,

6 ben à nõse yàka gbẽntee kè à kè tõteta yã musu. À laasuun pãnde lè,

7 ben à bè: Mé gbẽntee kè má kè tõteta waa, gbẽnteenõ kõn nõbõnõ kõn pótáa'onkuseanõ kõn bãanõ, zaake ma nõse yàka ñ kena yã musu.

8 Mõde Nuu Dii põnnaa è.

Nuu ya

9 Nuu boriinõ yãn yè. Nuu né gbẽ maaame. Kè à kuu, à mèn doo bé à taari vĩro, à táa ò kõn Ludao.

10 Nuu nẽgõgbẽnõ ì gõn aagõ, Semu kõn Hamuo kõn Yafetio.

11 Ludaa è anduna gbẽnõ yàka ñ pĩngi, taarikena anduna pà.

12 Kè Luda anduna gwà, à è à yàka, zaake gbẽ sãnda pĩngi kè ñ zéa.

13 Ben Luda bè Nuune: Mé gbẽ sãnda pĩngi kaate, zaake aõ yãnzin taarikena dà andunalazi. Mé ñ kaate ledo kõn andunaome.

14 Ñ góro'ite keke kõn lí lēetegeõ ñ kpẽnenõ ke à guu ñ kõntaa kea à guu kõn à kpεeo.

15 Né góro pì ke lán kè bà. À gbãaa gãsásuu wàa do kpé basõro, à yàasa gãsásuu baplaa akuri, à lezi sõ gãsásuu baaakuri.

16 Ñ góro pì musu pápa, gbasá ñ guforoo tótó à dagura gwe gàsásuu doodo zaa à musu kpa. Ñ gbà da góro pì kpado ñ góro pì ke didikšana leo aagõ.

17 Mapi sã mé tó í da andunala le mà pò wèndidee kè ašè wesa bono kaate ñ píngi. Pó kè ašò kú anduna guuno é gaga píngi.

18 Mòde ma bà égõ kúnyo. Né gè góro pì guu kòn n nэгõgbèno kòn n našo kòn n néno našòno.

19 Né pò wèndidee píngi sé ñ gènyo mèn plaplaa le ašegõ kú wèndio.

20 Bã boriino kòn nòbo boriino kòn pótáa'onkusea boriino píngi ašé mó n kiia mèn plaplaa le wàgõ kuu.

21 Ñ pòblee kè wè ble píngi séé ñ kakša a kúsáe ũ, apino kòn pò pino.

22 Ben Nuu kè le à yá kè Ludaa òne kè píngi.

7

Í dana andunala

1 Ben Dii bè Nuune: Ñ gè góro guu kòn n bēdeen, zaake mbe ma n e yānnaadee ũ tōrigbēno té.

2 Ñ nòbo kè de sa'opò ũuno sé ñ gènyo da kòn à kyào mèn swēplaplaa, ñ nòbo kè wè sa ooroono sé mèn plaplaa da kòn à kyào.

3 Ñ bāano sé ñ gènyo dō da kòn à kyào mèn swēplaplaa le ñ boriino gõ kú anduna gu píngia.

4 Zaake gurō swēplaaa gbera mé tó lou ma tōtea ai gurō baplaa fáantē kòn gwāavīo, le mà pò wèndidee kè má kèno waa tōtea píngi.

5 Nuu yá kè Dii òne kè píngi.

6 Gurō kè í dà andunala, Nuu kuu wè wàa aagõme.

7 À gè góro'ite guu kòn a néno kòn a našo kòn a néno našòno le ašò bō í pì yān.

8 Ben nòbo kè de sa'opò ũuno kòn nòbo kè wè saa ooroono kòn bāano kòn pótáa'onkuseano

9 mò Nuu kiia góro guu mèn plaplaa da kòn à kyào lán Ludaa òne nà.

10 Gurō swēplaaa gbera í daa pí dà andunala.

11 Nuu wè wàa aagõdee guu à mō plaade gurō gēro awēplaadee zī, ben í kè kú tōte gīzīno pūtā píngi, ben ludambe fōono fī.

12 Lou mà ai gurō baplaa fáantē kòn gwāavīo.

13 Zī beean Nuu gè góro guu kòn a néno Semu kòn Hamuo kòn Yafetio kòn api našo kòn a néno našòno gōno aagõ,

14 kòn nòbošēteno píngi ñ boriia kòn pókādeenō píngi ñ boriia kòn pótáa'onkuseano píngi ñ boriia kòn pò vīanano píngi ñ boriia, bāano kòn pò dēbedeenō píngi.

15 Pó kè ašè wesaa bono mò Nuu kiia góro guu bori kòn boriio mèn plaplaa.

16 Pó wèndideeno bori píngi gè da kòn à kyào lán Ludaa diēne nà. Ben Dii gbà tātāñle.

17 Lou mà ai gurō baplaa. Kè í e kaara, ben à góro pì sè tōtela.

18 Í fēe à kàara maamaa à dà tōtela, ben góro pì fù íla.

19 Í kàara à dà tōtela láe à dà kpīi lezī kè kú anduna guunola míomio.

20 Í fēe à dà kpīi pīnola ai gàsásuu gēro.

21 Pó wèndidee kè ašè táa o tōteano gāga píngi, bāano kòn pókādeenō kòn nòbošētenō kòn pótáa'onkuseano kòn gbēnteenō ñ píngi.

22 Pó kè ašè wesaa boo kè ašò kú sīsīano gāga píngi.

²³ Luda pɔ wɛ̀ndidee kɛ̀ aɔ̀ kú sɪ̀sɪ̀aano kàate píngi. À gbɛ̀nteeɔ̀ kɔ̀n nɔ̀bɔ̀no kɔ̀n pɔ̀taa'onkuseano kɔ̀n báano kàate anduna guu. Nuu bé à b̀ò ado kɔ̀n pɔ̀ kɛ̀ aɔ̀ kúo góro guuno.

²⁴ Ben í g̀ò da andunala ai guɔ̀ baswɛɛplaa akuri.

8

Í gona andunala

¹ Nuu kɔ̀n nɔ̀bɔ̀sɛ̀tɛno kɔ̀n pɔ̀kádee kɛ̀ aɔ̀ kúo góro guuno píngi yá d̀ò Ludan. Kɛ̀ à ía gbàre tɔ̀tea, ben í nà babanaa.

² Í kɛ̀ kú tɔ̀te gízino kɔ̀n ludambe f̀ono t̀ata, ben lou kɛ̀.

³ Í pì e babaa busebuse èe lagoo ai guɔ̀ baswɛɛplaa akuri.

⁴ À m̀o swɛɛplaade guɔ̀ g̀ero awɛɛplaadee z̄í góro pì d̀i kp̄iii kɛ̀ wè be Ararataa.

⁵ Í pì e lagoo ai m̀o kuridee guu. M̀o kuridee pì guɔ̀ káaku z̄í kp̄iino mìsɔ̀ntɛno b̀òb̀o.

⁶ Guɔ̀ baplaa gbera Nuu góro windo kɛ̀ à b̀ò yáa wɛ̀,

⁷ ben à bá kánkana gbàre. Èe víaa èe gaa èe suu ai í bàba tɔ̀tea.

⁸ À p̀tɛ̀e gbàre d̀o lè à e à d̀ò tó í làgo tɔ̀tea.

⁹ Kɛ̀ p̀tɛ̀e e z̄ókii ero, ben a liara à s̀u Nuu kiia góro guu, zaake í da andunala píngime. Nuu ɔ̀ b̀ò à k̀ù à g̀èo góro guu.

¹⁰ À kámma b̀ò ai guɔ̀ swɛɛplaa, ben à èara à p̀tɛ̀e gbàre d̀o.

¹¹ P̀tɛ̀e pì liara à s̀u à kiia uusie à k̀ù lá k̀aso à kp̀á a léz̄í. Ben Nuu d̀ò ke í làgo tɔ̀tea.

¹² À kámma b̀ò guɔ̀ swɛɛplaa d̀o, ben à èara à p̀tɛ̀e pì gbàre, èe liara à s̀u à kiia d̀oro.

¹³ Nuu wè wàa aaḡo awɛɛdodee guu à m̀o káaku guɔ̀ káaku z̄í, í bàba tɔ̀tea, ben à góro pì musu g̀ò. Kɛ̀ à guu gwà, à è í yáa tɔ̀tea.

¹⁴ À m̀o plaade guɔ̀ baaasɔ̀ro awɛɛplaadee z̄í í bàba tɔ̀tea.

¹⁵ Ben Luda yá ò Nuune à bè:

¹⁶ Ñ b̀o góro guu kɔ̀n n naɔ̀o kɔ̀n n néḡogbɛno kɔ̀n n naɔ̀ono.

¹⁷ Ñ pɔ̀ wɛ̀ndidee kɛ̀ aɔ̀ kúnyono b̀o píngi, báano kɔ̀n nɔ̀bɔ̀no kɔ̀n pɔ̀taa'onkuseano píngi, lè aɔ̀ fáak̄sa tɔ̀tea aɔ̀ḡo né ii aɔ̀ḡo kaara anduna guu.

¹⁸ Ben Nuu b̀ò kɔ̀n a néno kɔ̀n a naɔ̀o kɔ̀n a né p̄ino naɔ̀ono.

¹⁹ Nɔ̀bɔ̀no píngi kɔ̀n pɔ̀taa'onkuseano píngi kɔ̀n báano píngi kɔ̀n pɔ̀ kɛ̀ aɔ̀e t́aa o tɔ̀teano píngi b̀òe góro guu hori kɔ̀n borio.

²⁰ Ben Nuu Dii gbágbákii b̀ò. À nɔ̀bɔ̀ kɔ̀n báa kɛ̀ wè saa oono k̀ù, ben à sa'opo kɛ̀ wè ká tén à t́e k̀ù òa.

²¹ Kɛ̀ Dii à g̀uu mà, à k̀ène nna, ben à laasuu lè à bè: Mé eara mà láari z̄í tɔ̀tea gbɛ̀ntee yánzi d̀oro, zaake gbɛ̀ntee laasuu èḡo zaa zaa à òwazikegurume. Mé eara mà pɔ̀ wɛ̀ndideeno kaate lán má kɛ̀ nà d̀oro.

²² Ai anduna gá àḡo kuuo p̀t̄sna kɔ̀n p̀k̄ek̄ena, ía kɔ̀n guwáaao, buusie kɔ̀n kwɛ̀o, fáantɛ kɔ̀n gwáav̄io, aɔ̀ ke é yáaro.

9

Luda bà kuuna kɔ̀n Nuuo

¹ Ben Luda aubarika dà Nuun kɔ̀n à néno à bèinne: Àḡo né ii àḡo kaara à anduna pa.

² Nɔ̀bɔ̀nɔ̀ kɔ̀n b̄aano kɔ̀n pɔ́taa'onkuseano kɔ̀n kpɔ̀no éǵɔ a v̄ia v̄i píngi. Ma n̄ náare a ɔ̀z̄i.

³ Pɔ́ kè aɔ̀è t̄aa oono píngi éǵɔ de a pɔ́blee ũ. Ma n̄ kpáawa píngi lán ma bleɛ kè è bɔ̀e ɔ̀ɔ̀teano kpáawa nà ȳa.

⁴ Mɔ̀de àton nɔ̀bɔ̀ kè wèe à kòto kpáro sóro, zaake à arun à wèndi ũ.

⁵ Mé a aru kè de a wèndi ũu ḡe boare. Tó nɔ̀bɔ̀ gb̄è dè ke tó gb̄è a gb̄èdaaa dè, mé à aru ḡe boare. Mé ḡe bo gb̄è kè à a gb̄èdaaa dèa.

⁶ Tó gb̄è a gb̄èdaaa dè, weé à de, zaake ma gb̄èntee kè ma taka ũme.

⁷ Àǵɔ né ii àǵɔ kaara, à da andunala àǵɔ kɔ̀.

⁸ Luda bè Nuune kɔ̀n à néno dɔ̀:

⁹ Ma bà éǵɔ kúao kɔ̀n a boriino

¹⁰ kɔ̀n pɔ́ wèndidee kè aɔ̀ kúao kè aɔ̀ bɔ̀ góro guuno píngi, b̄aano kɔ̀n pɔ́kadeeno kɔ̀n nɔ̀bɔ̀s̄eteno kɔ̀n pɔ́ kè aɔ̀ kú ɔ̀ɔ̀teano píngi.

¹¹ Ma bà éǵɔ kúao. Mé í da andunala mà pɔ́ wèndideeno kaate píngi dɔ̀ro. Í é da andunala à à kaate dɔ̀ro.

¹² Ben Luda éara à bè: Ma bà éǵɔ kúao kɔ̀n pɔ́ wèndidee kè aɔ̀ kúano ai guro píngime. À sèedan yè.

¹³ Mé ludambef̄eadaa bɔ̀ loua ma bà kuuna kɔ̀n andunao sèeda ũ.

¹⁴ Tó má tò lou sisi ludambef̄eadaa b̄a,

¹⁵ lán ma bà kúao nà kɔ̀n pɔ́ wèndide bori píngio, à ȳa é dɔ̀magume. Mé tó í da andunala à pɔ́ wèndidee kaate píngi dɔ̀ro.

¹⁶ Tó ma ludambef̄eadaa è loua, ma bà kuuna kɔ̀n pɔ́ wèndide bori píngio ai guro píngi ȳa é dɔ̀magume.

¹⁷ Ben Luda bè Nuune: Ma bà kuuna kɔ̀n pɔ́ wèndidee kè aɔ̀ kú anduna guu píngio sèedan gwe.

Nuu néno

¹⁸ Nuú né kè aɔ̀ b̄e góro guuno t̄on yè: Semu, Hamu, Yafeti. Hamun Kanaa de ũ.

¹⁹ Nuú néno gwe ḡɔn aaḡɔ. Aɔ̀ boriino bé wà dàgula anduna guu píngi.

²⁰ Nuú né búbarime, ben à geepi líkpe bà.

²¹ Kè à geepiw̄e mi à kà, ben à daena búu a kpén.

²² Kè Kanaa de Hamu a de búuk̄e è, à b̄ò à ḡaa à ò Semune kɔ̀n Yafetio.

²³ Ben Semu kɔ̀n Yafetio utadaa sè aɔ̀ kà n̄ ḡan n̄ plaa aɔ̀ t̄aa ò kɔ̀n kp̄eɛo. N̄ ae d̄na gu p̄andea le aɔ̀ton n̄ de búuk̄e ero ȳanzi, aɔ̀ ḡaa wà kù n̄ de búuk̄eela.

²⁴ Kè w̄e kè Nuua à f̄eɛ, à mà lán a né z̄aa kèare nà,

²⁵ ben à bè:

Kanaa éǵɔ láari pɔ́ ũme,

àmbe éǵɔ a gb̄èno zò z̄aa ũ.

²⁶ Ben à bè:

Aubarikadeen Dii, Semu Luda ũ,

Kanaano éǵɔ de Semuno z̄ono ũ.

²⁷ Luda kaarana ke Yafetine,

Yafetino n̄ baka e Semuno aubarika guu,

Kanaano éǵɔ de Yafetino z̄ono ũ.

²⁸ Í dana andunala gbera Nuú kè wè wàa do kpé basw̄eplaa akuri.

²⁹ À kè wè wàa siiḡɔ kpé basw̄eplaa akuri, ben à ḡa.

10

Nuu boriinɔ

¹ Nuu nɛgɔgbɛnɔ Sɛmu kɔn Hamuo kɔn Yafɛtio kɔn n nɛgɔgbɛ kɛ aɔ i í dana andunalaa gberaanɔ yān yɛ.

² Yafeti nɛgɔgbɛnɔ tɔn yɛ: Goma, Magɔgu, Midia, Girisi, Tubala, Mɛɛeki kɔn Tirasao.

³ Goma nɛgɔgbɛnɔ tɔn yɛ: Asakenaza, Rifa, Tɔgama.

⁴ Girisi nɛgɔgbɛnɔ tɔn yɛ: Elisa, Tasisi, Sipiru, Rodanimu.

⁵ Borii pinɔ bɛ wà dàgula ísia gɛɛzi, aɔ kɔ kpàatete bùsu kɔn bùsuo bori kɔn boriio danɛdane, baade kɔn a boriyāo.

⁶ Hamu nɛgɔgbɛnɔ tɔn yɛ: Etiopia, Igipiti, Libia kɔn Kanaao.

⁷ Etiopia nɛgɔgbɛnɔ tɔn yɛ: Seba, Avila, Sabata, Raama kɔn Sabatekao. Raama nɛgɔgbɛnɔ Seba kɔn Dedāo ũ.

⁸ Nimlɔdu né Etiopia boriime dɔ. Àmbe anduna gbāabitade tóde káaku ũ.

⁹ Tofe sàme Dii aɛzĩ. À yā bɛ à tò wè be: Lán Nimlɔdu de tofe sà ũ Dii aɛzĩ nà.

¹⁰ Babilonia bùsu kɛ à kí blèa káaku wétèdaan Babeli kɔn Èrekio kɔn Akadao kɔn Kalanɛo ũ.

¹¹ Bɔna gwe à gàa Asiria bùsun, ben à Nínɛva kàɛ kɔn Reobo'io kɔn Kalao

¹² kɔn Rɛsɛ kɛ kú Nínɛva dagura kɔn Kalao. Nínɛvan wétèda ísi ũ.

¹³ Igipiti boriinɔn yɛ: Ludunɔ, Anamunɔ, Lɛabanɔ, Nafatunɔ,

¹⁴ Patarusinɔ, Kasalunɔ kɔn Kɛrɛtinɔ kɛ Filisitininɔ bɔ n guunɔ.

¹⁵ Kanaa dauu Sidɔ boriinɔn yɛ: Itinɔ,

¹⁶ Yebusinɔ, Amɔrinɔ, Gigasinɔ,

¹⁷ Ivinɔ, Akinɔ, Sininɔ,

¹⁸ Avadanɔ, Zɛmarinɔ kɔn Amatanɔ. Kanaa pinɔ dàgula zāame.

¹⁹ Aɔ bùsu lézɛkiin yɛ. Bɔna zaa Sidɔ gana Gera kɛ kú Gaza sae ai Sɔdɔmu kɔn Gɔmɔrao kɔn Adamao kɔn Zeboimu kɛ kú Lasa saeo.

²⁰ Hamu nɛgɔgbɛnɔn gwe bori kɔn boriio bùsu kɔn bùsuo danɛdane, baade kɔn a boriyāo.

²¹ Yafeti dāaro Sɛmu borii kɛ dɔ. Àmbe Eberunɔ dezi káaku ũ.

²² Sɛmu nɛgɔgbɛnɔ tɔn yɛ: Elamu, Asiria, Apasada, Ludu kɔn Aramuo.

²³ Aramu nɛgɔgbɛnɔ tɔn yɛ: Uzu, Hulu, Geta kɔn Mɛɛekio.

²⁴ Apasada bɛ à Sela ì, ben Sela Eberu ì.

²⁵ Eberu nɛgɔgbɛnɔ ì gɔɔn plaa. À doo tɔn Pɛlɛgi, zaake à gurɔɔn wà kɛkɛa anduna guu. À dāaro tɔn Yɔkɔtā.

²⁶ Yɔkɔtā nɛgɔgbɛnɔ tɔn yɛ: Alamɔdada, Selefɛ, Azamave, Yera,

²⁷ Adoramu, Uzala, Dikala,

²⁸ Obala, Abimaɛli, Seba,

²⁹ Ofɛ, Avila kɔn Yobabuo. Yɔkɔtā nɛgɔgbɛnɔn gwe píngi.

³⁰ Bɔna Mɛsa gana Sefa kɔn kpɛii kɛ kú ɔfāntɛbɔɛ kpaanɔ, àmbe n bùsu ũ.

³¹ Sɛmu nɛgɔgbɛnɔn gwe píngi bori kɔn boriio bùsu kɔn bùsuo danɛdane, baade kɔn a boriyāo.

³² Nuu nɛgɔgbɛnɔ boriinɔn gwe danɛdane bùsu kɔn bùsuo. Aɔ kiian anduna bori píngi bɔn aɔ dàgula í dana andunalaa gbera.

11

Babeli kpédidikšana

¹ Anduna píngi guu boriyā mèn doome, yā dɔnkɔn wè o.

² Lán gbhēnɔ e sōki kpákpaá ɔfántɛbɔe kpa nà, kè a5 kà Babilonia bùsu gusararaan, ben a5 vɛɛ gwe.

³ A5 bèkɔne: Wà gá wà kúnku bɔ wà kpáta maamaa. Kúnkun ní gbè ù, kɔntaan ní siminti ù.

⁴ Ben a5 bè: Wà wétɛdaa káe wà kpédidikɔana bo à mìsɔntɛ zɔ ludambɛɛa. Wà wa zinda tɔ bɔ le wàtongɔ fāakɔana doodo anduna guuro yānzi.

⁵ Ben Dii pita à wétɛdaa pi gwà kɔn kpé lezī kè gbēnteenɔ bòo.

⁶ Ben à bè: A5 píngi ní borií dɔnkɔmɛ, yā dɔnkɔn a5é o, ben yā kè a5ɔe bɔɔon yè5? Yā kè a5 à laasuu lè tia sa a5é kemɛ, pɔke é kpárine à kena guu dɔro.

⁷ Wà pita wà gá gwe wà ní yā yākɔtɛnɛ le a5ton kɔ yā ma dɔro.

⁸ Ben Dii ní fāakɔa gwe doodo anduna guu píngi, ben a5 ní wétɛda kaena tò.

⁹ Beee yānzin wà tɔ kpà wéte pìne Babeli, zaake gwen Dii tò anduna bori píngi yā bòn. Zaa gwemɛ à ní fāakɔa anduna guu píngi.

Semu kɔn Terao boriino

¹⁰ Semu boriino yān yè. Semu wè basɔɔrodee guun à Apasada i ídana andunalaa gbera wè plaa.

¹¹ À gbera à kè wè wàa plaa kpé basɔɔro a né pāndenɔ i dɔ gɔgbhēnɔ kɔn nɔgbhēnɔ.

¹² Apasada wè baaakuri asɔɔrodee guun à Sela i.

¹³ À gbera à kè wè wàa plaa kɔn aagɔɔo a né pāndenɔ i dɔ gɔgbhēnɔ kɔn nɔgbhēnɔ.

¹⁴ Sela wè baaakuridee guun à Eberu i.

¹⁵ À gbera à kè wè wàa plaa kɔn aagɔɔo a né pāndenɔ i dɔ gɔgbhēnɔ kɔn nɔgbhēnɔ.

¹⁶ Eberu wè baaakuri awɛɛsiigɔdee guun à Pelegi i.

¹⁷ À gbera à kè wè wàa plaa kɔn baaakurio a né pāndenɔ i dɔ gɔgbhēnɔ kɔn nɔgbhēnɔ.

¹⁸ Pelegi wè baaakuridee guun à Reu i.

¹⁹ À gbera à kè wè wàa do akuri dosai a né pāndenɔ i dɔ gɔgbhēnɔ kɔn nɔgbhēnɔ.

²⁰ Reu wè baaakuri awɛɛplaa dee guun à Serugu i.

²¹ À gbera à kè wè wàa do awɛɛswɛplaa a né pāndenɔ i dɔ gɔgbhēnɔ kɔn nɔgbhēnɔ.

²² Serugu wè baaakuridee guun à Nao i.

²³ À gbera à kè wè wàa do a né pāndenɔ i dɔ gɔgbhēnɔ kɔn nɔgbhēnɔ.

²⁴ Nao wè baaakuri dosaidee guun à Tera i.

²⁵ À gbera à kè wè baswɛedo dosai a né pāndenɔ i dɔ gɔgbhēnɔ kɔn nɔgbhēnɔ.

²⁶ Tera kè wè baaagɔ akuri, ben à Abramuu kɔn Nao kɔn Aranao i.

²⁷ Tera boriino yān yè. Tera Abramuu kɔn Nao kɔn Aranao i, ben Arana Lutuu i.

²⁸ Arana gá a de Tera wáa zaa Urume Kaladia bùsun, guu kè wà à ìn.

²⁹ Abramuu kɔn Nao nɔɔ sè. Abramuu na5 tɔn Sarai, Nao na5 sɔ tɔn Milika, Arana né. Arana pi bè à Isika i dɔ.

³⁰ Sarai sɔ páame, èe né iro.

³¹ Ben Tera a né Abramuu kɔn a dio Lutuu kɔn Abramuu na5 Šaraio sè bɔna Urui, Kaladia bùsun, a5ɔe gaa Kanaa bùsun. Kè a5 kà Arana, a5 vɛɛ gwe.

³² Tera wè wàa do asɔɔrodee guun à gá zaa Arana.

12

Dii ona Abramunε à bɔ a bɔsun

¹ Dii bè Abramunε: N bɔ n bɔsun n danεnɔ té n de be, n tá bɔsu kè mé ɔɔɔannεn.

² Mé tó n borii kε pari,
mé aubarika dangu mà n tɔ bɔ,
n kiian weégae aubarika en.

³ Mé aubarika da gbē kè aḡé sa maaa onnεεnɔn,
mé gbē kè aḡé sa zaaa onnεεnɔ ká.
Anduna bori píngi é aubarika e n gázĩ.

⁴ Ben Abramunε dà zén lán Dii òne nà. Lutu gàao. À wè basiigɔ sɔɔrosaidee guun à bɔ Arana

⁵ kɔn a naḡ Saraio kɔn a v̄i né Lutuo kɔn n̄ auziki kè aḡ v̄iino kɔn gbē kè aḡ sè sè weenɔ. Len aḡ bɔ Arana le aḡ dà Kanaa zén. Kè aḡ kà gwe,

⁶ ben aḡ b̄be bɔsu p̄in ai aḡ kà M̄re gb̄i lí kiia Sekemu. Kanaanɔ kú bɔsu p̄in gurɔ beee.

⁷ Ben Dii bɔ à m̄ Abramuzi à bè: Mé bɔsu kèkii kpá n boriinoame. Ben à Dii gb̄gb̄akii b̄o gwe.

⁸ Kè à f̄ε gwe, à mì pè kp̄ii kè kú Beteli ɔf̄ant̄εb̄ε kpaanɔa, ben à bùra kàε gwe, Beteli kú ɔf̄ant̄εḡεkp̄en kpa, Ai kú ɔf̄ant̄εb̄ε kpa. À Dii gb̄gb̄akii b̄o gwe d̄o, ben à à sisi.

⁹ Ben à dà zén d̄o à mì pè Negevia.

¹⁰ Kè dekaa kà bɔsu p̄in, ben Abramunε gàa gurɔ plaa kε Igititi, zaake dekaa p̄i ḡε ɔla.

¹¹ Kè à kà k̄i kɔn Igititio, à bè a naḡne: Má d̄s nɔ maan n ū.

¹² Tó Igititino n e, aḡé be ma naḡn n ū, aḡé ma de aḡé n tó.

¹³ N̄ beñne ma d̄areme n ū le wà ma sí ɔplaplaa n yānzi. Lán né ma mì sí n̄an gwe.

¹⁴ Kè aḡ kà Igititi, Igititino è n̄gbē p̄i maaa ḡε.

¹⁵ Kè Igititi kí Fili'auna iban̄o à è, aḡ à maaa ḡḡōne, ben wà à sè wà ḡεo Fili'aunane a be.

¹⁶ Ben à Abramunε gwà maamaa à yānzi, à sāano kp̄aa kɔn z̄uno kɔn zaakino kɔn ḡgbē z̄ikerino kɔn n̄gbē z̄ikerino kɔn lakumino.

¹⁷ Ben Dii gyā p̄as̄ino kà Fili'aunan kɔn a bedeeno Abramunε p̄i yānzi.

¹⁸ Ben Fili'auna Abramunε sisi à bène: Bó yā n̄ k̄eme gwee? Bóyānzi néε ome kè n naḡnloo?

¹⁹ À kè dia n bè n d̄areme, ben ma à sè n̄o ūu? N naḡn yè! N̄ n p̄ó sé n t̄ao.

²⁰ Fili'auna yā ò a gb̄ēno Abramunε yā musu, ben aḡ gàa wà z̄ēne kɔn a naḡo kɔn a auzikino píngi.

13

Abramunε k̄εk̄ana kɔn Lutuo

¹ Ben Abramunε b̄o Igititi à s̄u Negevi kɔn a naḡo kɔn a auzikino píngi kɔn Lutuo.

² Abramunε né auzikideeme, à p̄k̄adeeno v̄i pari kɔn kondogio kɔn vurao.

³ Bona Negevi à s̄k̄i kp̄akpa ai à ḡaa à k̄ao Beteli, guu kè à bùra k̄aen k̄aku Beteli dagura kɔn Aio,

⁴ guu kè à sa'okii b̄on yā. Ben à Dii sisi gwe.

⁵ Lutuo èḡó té kɔn Abramunε led̄o. À sāano kɔn z̄uno kɔn bisakutaano v̄i se.

⁶ A5 p3k3adeen3 pari, guu pi s3 e m3mma n3 pingiro. Beee y3nzin a33 f3 w3g3 k3 gu d3nk3a led3 d3ro.

⁷ Ben leokpak3a g3 Abram3u p3d3arin3 k3n Lutu p3d3arin3 dagura. Zi beee3 s3 Kanaan3 k3n Perizin3 k3 b3su pin.

⁸ Ben Abram3u b3 Lutun3: A maa leokpak3a g3 k3 wa daguraro, ke ma p3d3arin3 k3n n p3d3arin3 dagura, zaake dan3n3n wa u.

⁹ N3 b3su gwa da n a3 pingi. W3 k3k3a. T3 n gaa 3zezi, m3 g3 3plazi. T3 n gaa 3plazim3 s3, m3 g3 3zezi.

¹⁰ Ke Lutu guu gw3, a3 e Yoda guzur3 pingi m3d3 v3 maamaa. Ai Dii g3 g3 S3d3omu k3n G3m3rao kaate, guzur3 pi d3 l3n Dii swadako b3, l3n Igitipi b3su b3, ai a g3a p3 Zoaa.

¹¹ Ben Lutu Yoda guzur3 s3 pingi. A5 k3k3a, ben Lutu d3 z3n a3 t3 3f3nt3b3e kpa.

¹² Abram3u g3 Kanaa b3sun, Lutu s33 k3 Yoda guzur3 w3t3n3 dagura. A b3ra k3e S3d3omu sae.

¹³ S3d3omudeen3 s33 zaa, durunk3ri s3n3n n3 u Dii a3zi.

¹⁴ Lutu tana gbera Dii b3 Abramun3: Guu k3 n3 z3n n3 w3e s3 n3 gu'igb3ro k3n s33m3t3o k3n 3f3nt3b3e3o k3n 3f3nt3g3kpen-o gwa.

¹⁵ T33t3 k3 n3 e pingi, m3 kp3mma, e3g3 d3 mpi k3n n boriin3 p3 u ai gur3 pingi.

¹⁶ M3 t3 n boriin3 ke pari l3n b3su'3at3 b3. T3 gb3ke3 e f3 a3 b3su'3at3 nar3, 3nd3 e3 f3 a3 n boriin3 nar3.

¹⁷ N3 f3e n3 liga b3su pizi n3 a3 gb3a k3n a3 y3asao gwa, zaake m3 kp3mmam3e.

¹⁸ Abram3u f3e a3 g3a a3 v3e Mamare gb3i l3 k3 k3 Ebl3nun3 sae, ben a3 Dii gb3gb3k3ii b3 gwe.

14

Lutu m3sina

¹ Zikea Babilonia b3su k3 Amarafeli k3n Elasa b3su k3 Ari3kio k3n Elamu b3su k3 Ked3laomao k3n Goyimu b3su k3 Tidalao

² e z3 kaa k3n S3d3omu k3 Berao k3n G3m3ra k3 Bisao k3n Adama k3 Sinabuo k3n Zeboimu k3 Semebao k3n Bela k3 w3 be tia Zoa k3nao.

³ K3 g33n s33roo pin3 k3 k3k3a n3 pingi Sidimu guzur3n. Ambe s3be wisidee u tia.

⁴ W3 kuri aw3eplaaa dagura a33g3 t3ngba kpaa Ked3laomaa. A w3 kuri aw3e'aag3dee guun a3 gi b3n3zi.

⁵ A w3 g3ro dosaidee guun Ked3laoma k3n k3na k3 a33 k33n3 m3 w3 z3 bl3 Refaimun3a zaa Asetero Kanaimu, a3 z3 bl3 Zuzin3a zaa Hamu, a3 z3 bl3 Emin3a zaa Save Kiriataimu,

⁶ a3 z3 bl3 Orin3a n3 kp3ii k3 w3 be Seia ai a3 g3a p3 Eli Parana gb3aa.

⁷ Ben a3 liara w3 s3 Emisipa. Ambe w3 be tia Kadesi. A3 z3 bl3 Amal3ki b3sua pingi k3n Am3ri borii k3 a33 k3 Azaz3taman3a d3.

⁸ Ben S3d3omu k3na k3n G3m3ra k3nao k3n Adama k3nao k3n Zeboimu k3nao k3n Bela k3 w3 be tia Zoa k3nao f3e w3 g3a w3 z3 k3ny3 Sidimu guzur3n.

⁹ A33e z3 kaa k3n Elamu b3su k3nao k3n Goyimu b3su k3nao k3n Babilonia b3su k3nao k3n Elasa b3su k3nao. K3 g33n siig33 pin33 e z3 kaa k3n k3 g33n s33roon3.

¹⁰ Sidimu guzur3 k3ntaa w3e v3 pari. K3 S3d3omu k3na k3n G3m3ra k3nao e b3a l3e, ben a3 si a3 guu, ben n3 gb3 kpaaan3 b3a l3e w3 g3a gu3s3ideen.

11 Zìblerino Sòdòmu kòn Gómòrao auzikino kòn n' pòbleeno sèe píngi aṣ tào.

12 Gurɔɔ m̀da Abramun v̀li né Lutun kú Sòdòmu, ben aṣ à kù wà tào kòn à auzikino.

13 Ben gbē kè b̀ò n' ɔzì g̀aà à ò Eberu bori Abramunε zaa Mamare gbíi líno saε. Mamare kòn a dàaronε Esekolu kòn Anεo né Am̀ori boriinome, aṣɔ de kṣ gbē ũ kòn Abramun.

14 Kè Abramun mà wà a danε kù wà tào, ben à a bε z̀ikarinε sèe g̀ɔɔn wàa do kpé basweedo plaasai à p̀eε kína p̀inzi, ben à n' lé Dani.

15 Ben à a gbēno kp̀aatε, ben aṣ s̀i n' t́ε gẁaav̀i. Aṣ z̀ì bl̀εmma aṣ p̀εr̀ma ai Oba, Damasiku gu'igb̀aroo kpa.

16 À liara à s̀u kòn auziki p̀ino píngi kòn a v̀li né Lutun kòn à auzikino. À s̀u kòn nɔgbēno kòn gbē p̀anden do.

17 Kè Abramun z̀ì bl̀ε Kedolaomaa kòn kína kè aṣɔ kúnno èe suu, ben Sòdòmu kí b̀ò à dààle Save Guzurenε kè wè be tia Kí Guzurenε.

18 Ben Salεmu kí Melekizεdeki m̀ò kòn buredio kòn geepiwεεo. Àpi né Luda Musude gb̀agb̀arime.

19 Ben à sa maaà ò Abramunε à bè:

Luda Musude musu kòn t̀ɔt̀εo K̀eri aubarika da Abramun.

20 Aubarikadeen Luda Musude

kè à n' ibεεno ǹanne n' ɔzì ũ.

Ben Abramun auziki kè èe suuno píngi kuridee kp̀aa.

21 Sòdòmu kína bè Abramunε: N̄ ma gbēno kp̀aa n̄gṣ auziki k̀una n' p̀o ũ.

22 Ben Abramun bène: Má s̀i kòn Dii Luda Musude musu kòn t̀ɔt̀εo K̀eri,

23 mé n' p̀oke séro, baa kyateyiba, le n̄ton be n' ma ke auzikidee ũro ỳanzi.

24 Mé p̀oke séro, sé p̀obleε kè ma gbēno bl̀ε baasiro. M̀ode Anε kòn Esekuluo kòn Mamare kè aṣ g̀amaono, n' t̀o aṣ n' baka sé.

15

Luda bà kuuna kòn Abramun

1 Beeε gbεra Dii ỳa ò Abramunε wéεgupu'ena guu à bè:

Abramun! N̄ton v̄ia kero.

Mámbe n' sengbango ũ,
n' asaia éḡṣ bíta maamaa.

2 Ben Abramun bè: Dii Luda, b̀on né ma gbaa? Má né v̄iro. Damasiku gbē Elieza bé éḡṣ de ma bε t̀ubibleri ũ.

3 Kè néε ma gba néro, ma bε z̀ikeri p̀i bé éḡṣ de ma t̀ubibleri ũ.

4 Ben Dii bène: Àmbe eéḡṣ de n' t̀ubibleri ũro. Né kè eé b̀o n' pl̀en bé eéḡṣ de n' t̀ubibleri ũ.

5 Ben à b̀o bàazi à bè: N̄ musu gwa n' s̀ɔsɔnεno n̄ro, t̀o né f̄. Leme n' boriino éḡṣ de le.

6 À Dii náanε kè, ben Dii t̀o ỳa b̀o nna a náanε kè à kè ỳanzi.

7 À bène do: Diin ma ũ, mámbe ma n' b̀o Uru, Kaladia b̀usun, le mà b̀usu k̀kii kp̀amma ỳanzi.

8 Ben Abramun bè: Dii Luda, dian méḡṣ d̄ṣ kè eéḡṣ de ma p̀o ũ?

9 À wèala à bè: N̄ z̀ununu wé aagṣo sé kòn bl̀ε wé aagṣo kòn s̀akaro wé aagṣo kòn p̀t̀εt̀εngoo kòn lukulukuo.

10 Ben à p̀o p̀ino sè à m̀ò píngi à p̀arapara à g̀ogok̄sa, ben à k̀aε à n' aε d̀òd̄k̄sa, m̀ode èe b̀aano parapararo.

- 11 Kè yeberekunɔ mò wà z̄z̄z̄ n̄b̄ɔ p̄n̄ɔ, ben Abram̄u p̄r̄n̄ma.
 12 Kè ɔf̄ant̄e e ḡe kp̄n̄, i b̄ita Abram̄u k̄, ben gusia b̄ita v̄iadee dààla.
 13 Ben Dii bène: Nḡɔ d̄s̄ k̄ n̄ boriin̄ɔ éḡɔ nib̄ɔ blee b̄usu k̄ de n̄ p̄ ɔroo guu, āɔéḡɔ z̄ɔ blee gwe, weéḡɔ w̄e t̄aam̄ma ai w̄e w̄a plaa.
 14 M̄ɔde mé ɪa ke borii k̄ āɔe z̄ɔ blee n̄n̄ɔ, n̄ boriin̄ɔ é b̄ɔe k̄ɔn auziki b̄itao.
 15 M̄m̄ɔn s̄, néḡɔ aafiame ai n̄ ḡá zi k̄uo ḡbasa n̄ k̄á n̄ dez̄in̄la w̄a n̄ v̄i.
 16 N nas̄ion̄ bé weé liara w̄a su k̄, zaake Am̄ɔrin̄ɔ durun e papa k̄ro.
 17 Kè ɔf̄ant̄e ḡe kp̄n̄, guu si, ben Abram̄u è k̄i k̄ è è t̄esuk̄e b̄ɔ k̄ɔn s̄t̄eɔ e ḡe n̄b̄ɔ k̄ è à p̄arapara p̄n̄ɔ dagura.
 18 Z̄i beeean Dii bè a bà éḡɔ kú k̄ɔn Abram̄uo à bè: Mé b̄usu k̄k̄ii kp̄á n̄ boriin̄ɔ za Igipiti gulezeki swaa ai swadaa k̄ w̄e be Yuflati,
 19 b̄usu k̄e Kenin̄ɔ kún k̄ɔn Kenizin̄ɔ k̄ɔn Kadam̄ɔnun̄ɔ
 20 k̄ɔn Itin̄ɔ k̄ɔn Perizin̄ɔ k̄ɔn Refaimun̄ɔ
 21 k̄ɔn Am̄ɔrin̄ɔ k̄ɔn Kanaan̄ɔ k̄ɔn Gigasin̄ɔ k̄ɔn Yebusin̄ɔ.

16

Agyara k̄ɔn a né Sumailao

- 1 Abram̄u nā Sarai e né iro. À n̄ɔgb̄e z̄ikeri v̄i Igipiti gb̄e ũ k̄ w̄e ben̄e Agyara.
 2 Ben Sarai bè Abram̄une: Lán Dii ma ke p̄aa ũ n̄, n̄ dae k̄ɔn ma z̄ikerio. Má si k̄ mé n̄n̄ɔ e à ḡaz̄i. Ben Abram̄u Sarai ȳa mà.
 3 Abram̄u w̄e kuri kena Kanaa b̄usun ḡberan Sarai a z̄ɔ Agyara kp̄aa n̄ɔ ũ.
 4 Abram̄u dàe, ben à n̄ si. K̄ è à é á n̄sina, à d̄k̄e à diio.
 5 Ben Sarai bè Abram̄une: Taari k̄ w̄a k̄em̄e ḡɔ n̄ ȳa ũm̄e. Ma a z̄ɔ kp̄amma. K̄ è à é á n̄sina, ben éḡɔ d̄k̄e ma. Mpi k̄ɔn mapio, Dii bé eé ȳa ḡɔḡwe.
 6 Ben Abram̄u w̄èla à bè: N z̄ɔ kuu n̄ p̄ ũm̄e. N̄ ke n̄ lán n̄ yezi n̄. K̄e Sarai ɪa d̄aa, ben à bà l̄n̄e.
 7 Dii Malaika à è ɪb̄ok̄iizi gb̄áan, bia p̄i kú Suru z̄e saem̄e.
 8 Ben à à là à bè: Sarai z̄ikeri Agyara, n̄ b̄ɔ máme? Né e gaa máme? Ben à w̄èla à bè: M̄e bà l̄e ma dii Sarain̄e.
 9 Ben Dii Malaika bène: N̄ ɛara n̄ tá n̄ dii p̄i kiia n̄ḡɔ m̄i siene.
 10 Mé n̄ borii kaara āḡɔ pari, weé f̄s̄ w̄a n̄ l̄e d̄ro.
 11 N̄ n̄sina, né né i ḡɔgb̄e ũ, né t̄ɔ kp̄ane Sumaila, zaake Dii n̄ ȳa mà n̄ w̄ét̄amma guu.
 12 Eéḡɔ de lán zaakis̄ete bà, eé ɪbete kp̄á k̄ɔn gb̄e p̄ingio, gb̄e p̄ingi é ɪbete kp̄áo se. Eéḡɔ kú k̄ ȳan̄ k̄ɔn a gb̄en̄ro.
 13 Ben Agyara bè: Ma w̄e si Luda k̄ è ma ele. Ben à t̄ɔ kp̄a Dii k̄ ȳa ònene Ludak̄ema'ee.
 14 À ȳa bé à t̄ɔ w̄a t̄ɔ kp̄a l̄ḡɔ p̄ine Ludab̄ek̄ema'ee l̄ḡɔ. À kú Kadesi k̄ɔn Ber̄edio dagurame.
 15 Agyara néḡɔgb̄e i k̄ɔn Abram̄uo, ben Abram̄u t̄ɔ kp̄ane Sumaila.
 16 Gur̄ɔ k̄e Agyara Sumaila ì, Abram̄u w̄e basiiḡɔ aw̄e s̄w̄e dom̄e.

17

Bàngukena ya

1 Kè Abramù kà wè basɔɔro dosai, Dii bò à m̀òzi à bè: Luda Gbāabitaden ma ũ. N̄ táa omao ñg̃õ kuu taari sai.

2 Ma bà kuunanyo éḡõ gaa, mé n bori kaaranne maamaa.

3 Abramù d̄ae a puua Luda ae, ben Luda bène:

4 Lán ma bà kúnyo nà, né ḡõ bori pariino dezi ũ.

5 Weégae benne Abramù d̄oro, sé Ibraĩ, zaake mé n ke bori pariino dezi ũ.

6 Mé tó n bori ke pari, boriino k̄õn k̄inano é b̄õ n kiia.

7 Ma bà éḡõ kúnyo k̄õn n boriino ai gurɔ́ píngi. Méḡõ d̄e n Luda ũ k̄õn n boriino n gbera.

8 Mé Kanaa b̄usu kè n̄ kú à guu nib̄õ ũ kpámma píngi k̄õn n boriino n gbera, le aḡõ v̄i gurɔ́ píngi, méḡõ d̄e n̄ Luda ũ.

9 Luda èara à bè Ibraĩne: Mpi k̄õn n boriino, àḡõ ma bà kuunaaoyā k̄una ai a boriia.

10 Ma bà kuunaaoyā kè éḡõ k̄unan yè, mpi k̄õn n boriino. Séde a ḡõgb̄e píngi b̄angu ke.

11 À b̄angu ke ma bà kuunaaoyā sèeda ũ.

12 Séde n bori néḡõgb̄eno b̄angu ke n̄ gurɔ́ s̄oraḡõdee z̄i ai n̄ boriia, né kè wà n̄ í n b̄eno k̄õn z̄ò kè wà n̄ lú bori p̄andeano n̄ píngi.

13 Wà à i n ben yoo kes̄ wà lù z̄ò ũn yoo, sé à b̄angu ke. Beee éḡõ d̄e ma bà kuunaaoyā gurɔ́ píngi sèeda ũ a mèa.

14 Weé ḡf̄oodee b̄õ a gb̄eno té, zaake gb̄e kè èe b̄angu kero yā kè má d̄iare k̄unaro.

15 Ben Luda èara à bè Ibraĩne: N̄ton be n naõne Sarai d̄oro, ñgae benne Sara sa.

16 Mé aubarika dan mà tó à né i ḡõgb̄e ũ, eé ḡõ boriino dazi ũ, b̄usu k̄inano é b̄õ à kiia.

17 Ben Ibraĩ d̄ae a puua Luda ae à yáa d̄ò à bè a n̄õse guu: Gb̄e kè kà wè basɔɔroo é né ís? Lán Sara kà wè basiḡõ akuri nà, eé né ís?

18 Ben à èara à bè Ludane: N̄ s̄uu ke n̄ Sumaila gwa.

19 Luda bè: Yápura n naõ Sara é né i ḡõgb̄e ũ, né t̄õ kpáne Isaaku. Ma bà éḡõ kúo k̄õn à boriino ai gurɔ́ píngi.

20 Sumaila yā musu, ma n yā mà. Mé aubarika dan, eé né i à kaara maamaa. Eé néḡõgb̄eno i ḡõõn kuri aw̄eεplaa, aḡõ ḡõ k̄inano ũ, à bori i ke pari.

21 Baa k̄õn beeeo ma bà kuunanyo é ḡõ Isaakuame. Zii m̄ondaa'i Sara é à i.

22 Kè Luda yā ò Ibraĩne à yāa, ben à à tò à tà musu.

23 Ben Ibraĩ a né Sumaila sè k̄õn a b̄e ḡõgb̄e kè wà n̄ í a b̄eno k̄õn z̄ò kè wà n̄ lúno n̄ píngi, ben à b̄angu k̄eñne z̄i beeeo ḡõ lán Ludaa òne nà.

24 Ibraĩ kà wè basɔɔro dosai, gbasaa à b̄angu kè,

25 à né Sumaila s̄õ wè kuri aw̄eε'aaḡõ.

26 Gurɔ́ d̄õnk̄õ p̄i z̄i Ibraĩ b̄angu kè k̄õn a né Sumailao

27 k̄õn a b̄e ḡõgb̄e kè wà n̄ í a b̄eno k̄õn z̄ò kè wà n̄ lú bori p̄andeano n̄ píngi. Aḡõ b̄angu kè gurɔ́ d̄õnk̄õ z̄ime.

18

Nib̄õn̄õ m̄ona Ibraĩ kiia

1 Dii bò à mò Ibraĩzi Mamare gb̄i líno sae. Ibraĩ v̄eena a bisakuta kp̄eele fáant̄e.

² Kè à wée sè musu, à g̃wɔn aag̃w̃ è zena. Kè à ní é le, ben à f̃e kpelea k̃n bàò à g̃àa à dàńle à dàc̃nne a puua

³ à bè: Dii, tó ma n p̃onnaa è, ñton g̃e mam̃oma n zòblerilaro.

⁴ Mé m̃are ío à gb̃á pípi à k̃amma bo lí gb̃áru kè.

⁵ Lán a b̃e ma b̃e kpa ná, mé m̃are p̃óbleeo f̃ete le à gb̃aaa e, gbasà à da z̃én. Ben ã bè: Tò, ñ ke lán ñ ó nà.

⁶ Ben à g̃àa Sara kiia kutaan à bè: Ñ flawa k̃o zaka lé aag̃w̃ ñ buredi ke kpakpaa.

⁷ Ben à bàa lè à g̃è a z̃ùno té à z̃ùne b̃òro maa kù à kpà a z̃ikeria, ben z̃ikeri p̃i g̃àa à k̃èke kpakpaa.

⁸ Ben Ibraĩ zwif̃aani k̃n zwi'ipuo k̃n zù kè wà k̃èke p̃io sè à g̃àa à dièñne. Gur̃w̃ kè ãwe p̃ó blee, àpi ze ní sae lí gb̃áru gwe.

⁹ Ben ã à là wà bè: N nã Sara kù m̃ame? À bè: À kù kutaan gwe.

¹⁰ Ben Dii bè: Mé ɛara mà m̃ n kiia zii m̃ndaa'i, n nã Sara é né i g̃gb̃e ù. Sara kù à kpe kuta kpele èe maa.

¹¹ Ibraĩ k̃n Sarao zi kù, Sara è ñgb̃eño p̃ó ke d̃oro. Ben Sara yáa d̃ò à bè a sw̃è guu:

¹² Ma zi kù, ben ma dii zi kù d̃o. Mé p̃onna yá p̃i d̃ó d̃ó?

¹³ Ben Dii Ibraĩ là à bè: À kè dia Sara yáa d̃ó? À bè am̃o kè a zi kù é f̃s à né i d̃ó?

¹⁴ Yake èg̃w̃ z̃i'umero. Zii m̃ndaa'i tó à gur̃w̃ kà, mé m̃ n kiia, gbasà Sara né i g̃gb̃e ù.

¹⁵ Ben Sara lé sè à bè ée yáa d̃oro, zaake vía à kù. Ben Dii bè: É'e, n yáa d̃ò.

Ibraĩ aduakena S̃od̃muñe

¹⁶ Kè gb̃e p̃ino f̃e, Ibraĩ g̃àa à zeñne, ben ã S̃od̃mu kpaà gwà.

¹⁷ Ben Dii bè: Mé yá kè má yezi mà kee ute Ibraĩnero.

¹⁸ À boriino èg̃w̃ bíta ãég̃w̃ gb̃aa ví. Anduna bori píngi é aubarika e à g̃ázime.

¹⁹ Zaake mà à sè le à o a ñeñone k̃n a boriino a gbera ãg̃w̃ ma yá kúna ã yá maa z̃e dee ke, le mà yá kè mà à lé gb̃ène keñe.

²⁰ Ben Dii èara à bè: Yá kè wèe oo S̃od̃mu k̃n G̃m̃oro musu pari, ní durun g̃è òla.

²¹ Mé gá gwe sa mà gwa, tó yá kè ãwe kee zaa lán má mà nà. Tó ãw̃ de le s̃oro, mé d̃ó.

²² Kè ñ g̃w̃n plaa p̃ino dà z̃én ãwe gaa S̃od̃mu, ben Dii g̃w̃ k̃n Ibraĩ gwe.

²³ Ben Ibraĩ s̃z̃i à bè: Né gb̃e maaano wara led̃o k̃n gb̃e zaaano ỹó?

²⁴ Tó gb̃e maaano kù w̃ete p̃i guu ãw̃ kà g̃w̃n baplaa akuri, né ní waran ỹó? Né s̃ùu ke w̃ete p̃io gb̃e maa g̃w̃n baplaa akuri p̃ino ỹanziroo?

²⁵ Ñ s̃ùu ke! Ñton ke lero. Ñton gb̃e maaano dede led̃o k̃n gb̃e zaaano, zaake ãw̃ d̃onk̃oro. Ñ s̃ùu ke! Ñton ke lero. Mm̃on kè ní de anduna píngi yákp̃akeri ù, né yá ke a z̃éaro?

²⁶ Ben Dii bè: Tó ma gb̃e maaano è S̃od̃mu g̃w̃n baplaa akuri, mé s̃ùu ke w̃ete p̃io ní ỹanzi.

²⁷ Ben Ibraĩ èara à bè d̃o: Mam̃oma kè má de bùsuti k̃n túbuo ù, ñ gaafaa kem̃e mà yá onne, Dii.

²⁸ Tó g̃w̃n s̃oro k̃esà g̃w̃n baplaa akuri p̃i guu, g̃w̃n s̃oro p̃ino ỹanzi né w̃ete p̃i kaate? Ben Dii bè: Tó ma gb̃e maaano è g̃w̃n baplaa as̃oro, mé w̃ete p̃i kaatero.

²⁹ Ben Ibraĩ kpé èe yá oone à bè: Tó gbē maaano kà baplaa s̄ né? Ben Dii bè: Mé yáke kero ḡon baplaaa p̄no yānzi.

³⁰ Ben à bè: Dii, n yā nna! Ñton p̄o f̄ero, má yezi mà yā o do. Tó gbē maaano kà baaakuri s̄ né? À wèàla à bè: Tó ma gbē maaano è ā kà ḡon baaakuri, mé yáke kero.

³¹ Ben à bè: Ñ gaafaa kem̄e do Dii, mà yā onne. Tó gbē maaano kà ḡon baroo s̄ né? À wèàla à bè: Mé wéte p̄i kaatero ḡon baroo p̄no yānzi.

³² Ben à bè: Dii, ñton p̄o f̄ero, yá k̄kii baasi mé yā o d̄oro. Tó gbē maaano kà ḡon kuri s̄ né? À wèàla à bè: Mé wéte p̄i kaatero ḡon kuri p̄no yānzi.

³³ Kè Dii yá ò Ibraĩne à yāa, à ḡè z̄éla, ben Ibraĩ èara à tà be.

19

Sod̄mu k̄n Ḡom̄rao kaatena

¹ Kè malaika ḡon plaaa p̄no kà Sod̄mu uusie, Lutu v̄eena Sod̄mu b̄ii kp̄ēle. Kè à n̄ é, à f̄ēe à ḡaa à d̄án̄le à k̄ūēñ̄ne à dàe a puua

² à bè: Ma diino, a yā nna! À m̄ó à gá pita mam̄oma a z̄òbleri be. À zú o à i kè, zia konḡo id̄e id̄e é da z̄én. Ās̄ bè: Auo, wé i ḡaal̄eme.

³ Lutu n̄àk̄õr̄emma maamaa, ben ās̄ ḡè à kp̄én. À n̄ yàari kè maamaa à masa k̄éñ̄ne, ben ās̄ s̄ò.

⁴ Ai ās̄ḡó gá dae, Sod̄mudeeno liga Lutu kp̄ézi. Wéte p̄i ḡõgb̄eno k̄àk̄õa gwe m̄ammam, ḡõkpareno k̄n gb̄ensino n̄ píngi.

⁵ Ās̄ lé zù Lutuzi wà bè: Ḡõgb̄e kè ās̄ pita n be usieano kú máa? Ñ b̄ōéñ̄yowe, wà p̄áp̄aa k̄éñ̄yo.

⁶ Lutu b̄ò à zè kp̄ēle n̄ kiia, à gb̄à tàta kp̄ēo

⁷ à bè: O'o ma gb̄eno, àton yā zaaa kero.

⁸ Má n̄én̄gb̄eno v̄i ḡon plaa kè ās̄ ḡõgb̄e d̄õro, mé n̄ b̄ōeare. Lán á yezi nà à k̄éñ̄yo, m̄ode àton yáke ke ḡõgb̄e k̄èkiin̄onero, zaake ās̄ pita ma beme.

⁹ Ās̄ bène: Ñ guwe gwe! Ben ās̄ bè do: Gb̄e kè né gb̄e z̄it̄ome, ben à yezi à ke wa yákp̄aek̄eri ù. Wé yā zaaa kenne de n̄ p̄õla. Ben ās̄ k̄usia gb̄aaao, ās̄ōe m̄ōo kp̄é gb̄a gboro.

¹⁰ Ben ḡon plaaa p̄no b̄ò wà Lutu kù ās̄ ḡèo kp̄én, ben ās̄ z̄é tàta.

¹¹ Ās̄ò tò v̄ia gb̄e kè ās̄ò kú kp̄ēleno kù n̄ píngi né féte gb̄ensi, ben ās̄ōe kp̄é gb̄a wetēe ai ās̄ kp̄asa.

¹² Ḡon plaaa p̄no bè Lutune: Dé n̄ v̄i kè doo? Né ḡõgb̄eno, n̄én̄gb̄eno, n né anzuren̄o k̄n gb̄e kè ās̄ò de n gb̄e ùuno wéte guu n̄ píngi. Ñ b̄ōéñ̄yo,

¹³ zaake wa m̄ō wà gura kè kaatem̄e. Yā zaaa kè wèe oo wéte p̄i deeno musu ḡè Dii sw̄an, ben à wa z̄i wà wéte p̄i kaate.

¹⁴ Lutu b̄ò à ḡaa à ò a n̄én̄o anzuren̄one à bè: À f̄ēe wà b̄ōe, zaake Dii é wéte kè p̄i kaate tiame. Ben ās̄ōe daa èe f̄aadi boom̄e.

¹⁵ Kè guu d̄ò malaika p̄no n̄àk̄õr̄e Lutua wà bè: Ñ f̄ēe n̄ n nās̄ k̄n n n̄én̄gb̄e ḡon plaaa k̄en̄ s̄e n̄ b̄ōéñ̄yo kè, le ñton ga wéte p̄i kaatena guuro yānzi.

¹⁶ Kè Lutu e seka kee, Dii à w̄enda b̄ò, ben ḡon plaaa p̄no à kù a ōa k̄n à nās̄o k̄n à n̄én̄gb̄e ḡon plaaano, ās̄ b̄ōéñ̄yo wéte kp̄ēe.

¹⁷ Kè ās̄ b̄ōéñ̄yo le, ben malaika p̄no doke bè Lutune: Ñ bàa lé n̄ n z̄inda mì sí. Ñton kp̄ēe gwaro. Ñton ze guzure p̄i guuro. Ñ bàa lé n̄ mì pé kp̄iino le ñton garo yānzi.

18 Ben à bènnε: Auo ma dii! N yā nna!

19 Mamɔma n zòbleri ma n pɔnnaa è, n gbèkεε kème maamaa, n ma mi si. Mɔde mé f̄ m̄ mà bàa lé mà kp̄ii p̄inɔ kii lero. Ai màḡō gá ká gwe, kaatena p̄i é ma le mà ga.

20 Ñ lakutu ke gwa káaa. Lán à k̄ii nà, mé f̄ m̄ mà bàa lé mà gá gwe. Lakutu néngome s̄ō. Ñ tó mà bàa sí mà tá gwe, méḡō aafia. Asa à néngoroo?

21 Ben à bènε: Ma n gba zé, mé lakutu kè n̄éé oo p̄i kaatero.

22 Ñ bàa lé ñ tá gwe kpakpaa, zaake mé yáke ke ḡiāro ai ñ gá káo gwe. Beee yānzin wà t̄ kp̄a lakutu p̄inε Zoa.

23 Kè Lutu Zoa lè, ɔf̄ant̄é e f̄εεε,

24 ben Dii t̄ t̄ k̄n ɔf̄ant̄égb̄ō b̄ō musu à kà S̄ɔɔmu k̄n Ḡɔm̄raola.

25 À wéte p̄inɔ kàate k̄n gb̄ēnɔ k̄n guzure p̄io k̄n l̄inɔ k̄n s̄ēnɔ p̄ingi.

26 Kè Lutu naō a kp̄ε gwà, ben à li à ḡō zena wisi gb̄ē ū.

27 Kè guu d̄, Ibraī f̄εε konḡo ide'ide, à ḡāa guu kè à k̄n yā k̄n Diio p̄in.

28 Kè à S̄ɔɔmu k̄n Ḡɔm̄rao kpaa gwà k̄n guzure p̄io p̄ingi, à è t̄ésukpe e f̄εε t̄ote lán m̄ɔdate t̄ésukpe bà.

29 Leme kè Luda guzure kè Lutu k̄n wétenɔ kàate le, Ibraī yā d̄n, ben à Lutu b̄ō wéte kè à kàate p̄inɔ guu.

Lutu boriins

30 Kè Lutu b̄ō Zoa, à ḡāa à v̄éε kp̄iins t̄é k̄n a n̄éngb̄é ḡōn plaaanɔ, kè à kuuna Zoa v̄iā v̄i yānzi. Ben à ḡō kú gb̄éw̄εn k̄n a n̄éngb̄é p̄inɔ.

31 Ben Ȳō b̄é Báane: Wa de zi k̄, ben ḡōgb̄é kee kú b̄usun à daewao lán w̄é ke n̄aro.

32 Ñ m̄s̄ wà w̄éε kákane wé daeo, le wàḡō wa borii e à ḡāz̄i.

33 Gwāav̄i beee aō w̄éε kákane, ben Ȳō ḡāa à dàeo. Lutu e d̄ō gur̄ō kè à dàeo ke gur̄ō kè à f̄éero.

34 Kè guu d̄ Ȳō b̄é Báane: Ma dae k̄n ma deo ḡiā. Wà w̄éε kákane uusia d̄o, né gá ñ daeo, le wàḡō wa borii ee à ḡāz̄i.

35 Gwāav̄i beee d̄o aō w̄éε kákane, ben Bāa ḡāa à dàeo. Lutu e d̄ō gur̄ō kè à dàeo ke gur̄ō kè à f̄éero.

36 Leme Lutu n̄éngb̄é ḡōn plaaa p̄inɔ kè le wà n̄ō s̄io.

37 Ȳō né ñ ḡōgb̄é ū, ben à t̄ kp̄ànε M̄ɔabu. Àmbe M̄ɔabu borii kè aō kuu ai gb̄āanɔ dezi káaku ū.

38 Bāa né ñ ḡōgb̄é ū se, ben à t̄ kp̄ànε Benami. Àmbe Am̄ni borii kè aō kuu ai gb̄āanɔ dezi káaku ū.

20

Ibraī k̄n Abimel̄ekio

1 Ben Ibraī f̄εε gwe à ḡāa Nεgevi b̄usun Kadesi k̄n Suruo dagura. Kè à ḡāa à v̄éε Gera,

2 à bè a naō Sara né a dāremε, ben Gera kí Abimel̄eki gb̄é z̄l̄ à à s̄è à s̄uò.

3 Ben Luda b̄ō à m̄ō Abimel̄ekizi nanaa guu gwāav̄i à bènε: Né ga n̄ō kè ñ s̄è p̄i yānzi, zaake n̄ōz̄areemε.

4 À m̄ō à lè Abimel̄eki e daeo k̄ro, ben à bè: Dii, né borii kè aōe yáke k̄eroonɔ deden ȳō?

5 Àmbe à bèmε a dārenloo? N̄ōgb̄é p̄i s̄ō bè a dāḡōmε. Ma yā kè a z̄éame, má taari v̄iō.

⁶ Ben Luda bène nanaa pì guu: Eè, má d5 kè n yā kè a zéame. Beee yānzi ma kpanne ñton durun kemero, méé we n ɔ kè nɔgbē piaro.

⁷ Tia sa, à g5gbē pì nɔ kpáa, zaake annabime. Eé adua kenne le ñ g5 aafia. Tó nées à nɔ pì kpáa s5ro, ñg5 d5 kè n game, mpi k5n n gbēnɔ a píngi.

⁸ Ben Abimeleki fēe kɔngɔ ide'ide, à a gbēnɔ sisi à yā pì t5kēñne ñ píngi, ben vīa ñ kū maamaa.

⁹ Ben Abimeleki Ibraī sisi à bène: B5yānzi ñ kèwe lezi? B5 taarin má kenne gbasa ñ tò ma g5 durundee ù k5n ma b5suo? N yā kè de wā keroo kème.

¹⁰ B5 laasuu ñ lè gbasa n yā pì kè?

¹¹ Ibraī wèàla à bè: Méé daa yā gbēkee Luda vīa vī b5su kèkii guuro, weé ma de ma na5 yānzime.

¹² Beee gbera nɔgbē pì né ma dāreme yāpura. Wa de d5nk5me, baade k5n a dao, ben à g5 ma nɔɔ ù.

¹³ Kè Luda ma b5 ma de be yā, méé lik5aa z5ɔ, ben ma bè ma nɔɔ pìne guu kè wé gán píngi, à gbēkee kemé àgae be a dāg5n ma ù.

¹⁴ Ben Abimeleki mò k5n sāano k5n zùnɔ k5n g5gbē zikerinɔ k5n nɔgbē zikerinɔ à kpà Ibraīa, ben à à na5 s5kpane.

¹⁵ Ben Abimeleki bè: Ma b5sun yè, ñ vēe guu kè ñ yezin.

¹⁶ Ben à bè Sarane: Ma kondogì ɔɔ bɔɔ doo kpà n dāg5a agbaakpabɔ ù, le gbē kè a5 kúnnyonɔ d5 ñ píngi kè nées taari kero.

¹⁷ Ben Ibraī wēe kè Ludaa, ben Luda Abimeleki gbà aafia k5n à na5o k5n à nɔ yigisainɔ, le a5 né í,

¹⁸ zaake Dii tò Abimeleki be nɔgbēnɔ pāa kù yā Ibraī na5 yā musu.

21

Isaaku ina

¹ Dii aubarika dà Saragu lán à ò nà, à kène lán à lé gbēne nà.

² Ben à nò si à né ì k5n Ibraīo g5gbē ù à zikù guu gurɔ kè Luda dienea.

³ Ibraī t5 kpà né pìne Isaaku.

⁴ À bāngu kène à gurɔ sɔraag5dee zī lán Ludaa diene nà.

⁵ À kà wē basɔɔro a né pì igurɔ.

⁶ Ben Sara bè: Luda yáadoziyā kème, gbē kè mà píngi é yāa dɔmao.

⁷ À bè dɔ: Weé we wā be Ibraīne yā mé g5 nédandee ú5? Àe ma nēg5gbē ò a zikù guu.

⁸ Kè né pì bíta kù à kè y5a, ben Ibraī à kēna y5a pɔnnaa kè.

⁹ Sara è né kè Igipiti nɔgbē Agyara ì k5n Ibraīo èg5 Isaaku yāa dɔɔme,

¹⁰ ben à bè Ibraīne: Ñ pé zò pì k5n a néo, zaake zò né pì é túbi ble k5n ma né Isaakuoro.

¹¹ Yā pì Ibraī pɔɔ yāka maamaa, zaake à néme,

¹² ben Luda bène: Ñton tó n nɔse yaka n né k5n n nɔgbē zikeri pìo yā musuro. Yā kè Sara e oonne píngi ñ ma, zaake Isaaku boriinɔn weégae beñne n boriino ù.

¹³ Mé tó zò né pì borii ke se, zaake n néme.

¹⁴ Ben Ibraī fēe kɔngɔ ide'ide, à p5blee sè k5n í túuo à kpà Agyaraa. À diene, ben à à né kpàa dɔ. À à gbàre, ben à gāa èe lik5aa z5ɔ Beseba gbáan.

¹⁵ Kè í yāarūma, à g5kpare pì tò lí gbáru,

16 ben à gàa à vɛɛ aɛ kàzuleɛki zà lén, zaake à bè á yezi à a né gana ero. Kè à gàa à vɛɛ kãa le, ben à nà ɔɔɔnaa.

17 Luda gɔkpare pì ɔɔ ɔɔ mà, ben Luda Malaika lé zù Agyarazi zaa musu à bè: Bó bé à n lee Agyara? Nton vĩa kero, zaake Luda né pì ɔɔ ɔɔ mà guu kè à kún.

18 N̄ fɛɛ n̄ n né pì sé n̄ à kũ a ɔɔa, zaake mé tó à gɔ bori isi ũ.

19 Luda nɔgbɛ pì wɛɛ kɛnɛ, ben à lɔgɔ è. À gàa à í tò a tũu pa, ben à mò à kpà a né pì à mì.

20 Ludaa kú kɔn né pìo ai à isi kú. Ègɔ kú gbáan, ben à gɔ tofekari ũ.

21 Gurɔɔ kè à kú Parani gbáa pì guun à da Igipiti bùsu nɔɔ sɛnɛ.

Ibraĩ kɔn Abimelekiò ledolekɛna

22 Gurɔ beee Abimeleki kɔn a zĩkɛɛnɔ gbɛnsi Fikɔluo gàa Ibraĩ kiia aɔ bènɛ: Ludaa kúnyo yã kè nɛɛ kɛɛ guu píngi.

23 N̄ la dame kè gɔɔ n̄ sí kɔn Ludao kè né bɔ ma kɛɛro ke ma nɛnɔ ke ma boriinɔ. Lán ma gbɛkɛ kɛnɛ nà, n̄ kɛmɛ le kɔn bùsu kè n̄ kú à guu gbɛ zĩtɔ ũuo.

24 Ben Ibraĩ bènɛ: Ma la dànnɛ.

25 Ben Ibraĩ lɔgɔ kè Abimeleki gbɛnɔ sia yã sɛɛ à sìnɛ.

26 Abimeleki bè: Má gbɛ kè aɔ yã beee kɛnɔ dɔro, nɛɛ omɛ yãro, gbáan má mà.

27 Ben Ibraĩ sãanɔ kɔn zùnɔ kú à kpà Abimeleki, ben aɔ ledole kè kɔo.

28 Ben Ibraĩ sãnunɔ mèn swɛɛplaaanɔ bɔ à kàè n̄dona.

29 Abimeleki à là à bè: Sã mèn swɛɛplaa kè n̄ n̄ káè n̄dona pìnɔ yã de diame?

30 Ben à wèàla à bè: N̄ sã mèn swɛɛplaa pìnɔ sí sèeda ũ kè mámbe ma lɔgɔ pì yɔ.

31 Beee yãnzì wà tó kpà guu pìnɛ Bɛsɛba, zaake gwen aɔ la dànkɔnɛ.

32 Lɛn aɔ ledole kè Bɛsɛba le, ben Abimeleki kɔn a zĩkɛɛnɔ gbɛnsi Fikɔluo liara wà tà Filisitininɔ bùsun.

33 Ibraĩ sãma lí t̄ Bɛsɛba, ben à Dii Luda Gurɔpingide sisi gwe.

34 Ben à gurɔplaa kè Filisitininɔ bùsu pì guu.

22

Isaaku kpána sa'opɔ ũ

1 Beee gbera Luda Ibraĩ yɔ à gwà à bènɛ: Ibraĩ! Ben à wèàla à bè: Maɛ kè!

2 Ben Luda bènɛ: N̄ n̄ né mèn doo kè n̄ yezi Isaaku sé n̄ gáo Mɔria bùsun, n̄ sa'opɔ kè wè ká tén à té kú oo kpìi kè mé onnɛɛa.

3 Kè à fɛɛ kɔngɔ idɛ'idɛ, à gàari yi a zaakine, ben à a zĩkɛrinɔ sè gɔɔn plaa kɔn a né Isaaku pìo. À sa'oyaka pàra, ben à dà zén, èe gaa guu kè Ludaa ònɛn.

4 À gurɔ aagɔdee zì kè à wɛɛ sè, à guu pì è kãa.

5 Ben à bè a zĩkɛri pìnɔnɛ: À gɔ kɔn zaakio kè. Mapi kɔn gɔkpare kèo wé gá aɛ wà donzi kɛ Ludanɛ, wé liara wà su wà a le kè.

6 Ibraĩ sa'oyaka sè à dì a né pìnɛ, ben à té kũna kɔn fɛɛo, aɔɔe gaa ledɔ.

7 Ben Isaaku yã ò a denɛ à bè: Baa! À wèàla à bè: Bómɛɛ né? Ben à bènɛ: Wá té kũna kɔn yàkao, sãnɛ bɔrɔ kè wé ká tén à té kú kú mámɛ?

8 Ben Ibraĩ bè: Ma né, Luda bé eé sa'osá kpá. Ben aɔ tɛkɔzi wèe gaa.

9 Kè aɔ ká guu kè Ludaa ònɛn, à sa'okii bò gwe à yàka kpàkpàala, ben à a né pì yi à dà yàka pìla sa'okii musu.

10 Kè à fɛɛ sɛ̀ à ɔ̀ b̀ò lɛ̀ à a né pì kòto kpá,

11 ben Dii Malaika lé zùzi zaa musu à bè: Ibraĩ! Ibraĩ! À wè̀àla à bè: Maɛ̀ kè!

12 Ben à bè: Nton ɔ̀ na né piaro ònton yáke kɛnɛro. Má d̄s̄ sa kè ñ ma v̄ia v̄i, n̄ɛ́ gíme k̄ɔn n né mèn dooro.

13 Ibraĩ w̄ɛɛ s̄ɛ̀, ben à s̄akaro è líwakaa kà à kobazi. Ben à ḡaa à à kù à sa'opo kè wè ká tén à té k̄ũ òo a né ḡɛɛ ũ.

14 Ben à t̄s̄ kpà guu pinɛ Diiékpa, ben wèḡɔ̀ oo ai k̄ɔn a gb̄ãao wè be: Dii é kpá a kpii musu.

15 Dii Malaika èara à lé zù Ibraĩzi zaa musu d̄o

16 à bè: Mam̄ma Dii má si k̄ɔn ma kuunao ma bè, lán n yā pì kè nà, n̄ɛ́ gí k̄ɔn n né mèn dooro,

17 mé aubarika dangu mà n borii kaaranɛ lán s̄ɔs̄ɔnɛn̄ɔ̀ bà, ās̄éḡɔ̀ pari lán ísiale b̄usu'aat̄ɛ̀ bà. N boriin̄ɔ̀ éḡɔ̀ gb̄ãa v̄i n ibɛɛn̄ɔ̀.

18 Mé aubarika da anduna bori pingin n borii ḡaz̄i, kè n ma yā mà yānzi.

19 Kè Ibraĩ liara à sù a z̄ikerin̄ɔ̀ kiia, ās̄ f̄ɛɛ wà tà Beseba, ben à gur̄ɔplaa kè gwe.

20 Beee gbera wà ò Ibraĩnɛ wà bè: N v̄ii Nao nās̄ Milika néḡɔ̀gb̄ɛn̄ɔ̀ ì.

21 À daudu t̄ɔn Uzu. À d̄ãaron̄ɔ̀ t̄ɔn ȳɛ: Buzu, Aramu de Kemueli,

22 Kesedi, Azo, Pilidasa, Yidilafa k̄ɔn Betueli.

23 Betueli pì bé à Rebeka ì. Néḡɔ̀gb̄ɛ̀ ḡɔ̀ɔn s̄ɔraaḡɔ̀ kè Milika ì k̄ɔn Ibraĩ v̄ii Naon gwe.

24 À n̄ɔ̀ ȳiḡisai Ruma n̄ɛn̄ɔ̀ t̄ɔn ȳɛ: Teba, Gaamu, Tasa k̄ɔn Maakao.

23

Sara gana

1 Sara kè w̄ɛ̀ basw̄ɛɛdo aw̄ɛɛsw̄ɛɛplaa,

2 gbasa à ḡa zaa Kiriataba kè wè be tia Ebn̄ɔnu, Kanaa b̄usun. Ben Ibraĩ à s̄osobi kè à s̄ɔ̀ d̄ò à gana yā musu.

3 Kè à ḡu a nās̄ ḡɛ̀ kiia, à ḡaa à bè Iti boriin̄ɔnɛ:

4 Nib̄ɔ̀ k̄ɔn gb̄ɛ̀ z̄it̄ɔn ma ũ a té. À t̄ɔt̄ɛ yāma ḡɛ̀v̄iikii ũ mà ḡɛ̀ v̄iin.

5 Ben Iti boriin̄ɔnɛ:

6 Maree, ñ wa yā ma. Luda gb̄ɛ̀ aubarikadeen n ũ wa té. Ñ n ḡɛ̀ v̄ii gb̄ɛ̀w̄ɛɛ kè k̄ɛn̄ɛ maaa guu. Wa gb̄ɛ̀ke é n t̄ɛ gb̄ɛ̀w̄ɛɛ kè né n ḡɛ̀ v̄ii à guuro.

7 Ben Ibraĩ f̄ɛɛ à k̄uɛ̀ b̄usu pì deen̄ɔnɛ

8 à bèn̄ɛn̄ɔ̀: À ma yā ma, tó a we mà a ḡɛ̀ v̄ii kè. À w̄ɛɛ k̄ɛmɛ Zoa né Efn̄ɔnu

9 à Makpela gb̄ɛ̀w̄ɛɛ kè kú à bú lézi yā ma à ɔ̀ɔa, eé ḡɔ̀ ma ḡɛ̀v̄iikii ũ a b̄usun.

10 Efn̄ɔnu v̄ɛɛna ñ té a w̄ɛt̄ɛ b̄iilen gwe, ben à ò Ibraĩnɛ Itin̄ɔ wáa ñ pingi à bè:

11 Auo mare, ñ ma yā ma. Ma n gba buraa pì k̄ɔn gb̄ɛ̀w̄ɛɛ kè kú gw̄ɛɛo. Ma n gba ma gb̄ɛn̄ɔ̀ wáa. Ma n gbame, lɛ̀ ñ n ḡɛ̀ v̄iin.

12 Ibraĩ k̄uɛ̀ b̄usu pì deen̄ɔnɛ,

13 ben à bè Efn̄ɔnɛ ñ pingi wáa: Ñ sw̄a kpá ñ ma yā ma. Mé buraa pì f̄ia bonne. Ñ ma ɔ̀ɔ sí, mé ma ḡɛ̀ v̄iin.

14 Ben Efn̄ɔnu bèn̄ɛ:

15 Maree, ñ ma yā ma. T̄ɔt̄ɛ kè à ɔ̀ɔ kà kondogi wáa plaame, b̄ón beee ũ wa dagura? Ñ n ḡɛ̀ v̄iin.

16 Ibraĩ à yā mà, ben à kondogi kè à ò ȳɔ̀nɛ gb̄ɛn̄ɔ̀ wáa laatarin̄ɔ̀ zaka.

17 Leme Eflonu bú kè kú Makpela, Mamare sae, gò Ibraĩ pò ù le kòn gbèwée kè kú gweeo kòn lí kè kú gweeno zaa bú pì lézi píngi.

18 À gò Ibraĩ pò ù Iti kè aṣ m̀ wéte b̄ileano píngi wáa.

19 Beee gbera Ibraĩ a naṣ v̄li Makpela bura gbèwée pì guu Mamare kè wè be tia Eflonu sae, Kanaa b̄usun.

20 Len bú kòn gbèwée kè de Itino pò ù yáao gò Ibraĩne gèv̄ikii ù le.

24

Ǹwete na Isaakune

1 Ibraĩ zi kú à gurɔɔnò kà zà, ben Dii aubarika dàn yā píngi guu.

2 Ben à ò a z̀blerino gb̄ensi kè de a pò píngi yāḡḡs̄ri ùune à bè: Ñ ɔ s̄oto ma gb̄áda gb̄áru,

3 mé tó ñ sí kòn Dii musu kòn t̄otoo Luda t̄oo kè né Kanaa kè má kú ñ ténò n̄oo sé ma nénero.

4 Ñ gá ma be b̄usun ma daneno guu, ñ n̄oo sé ma néne gwe.

5 Ben à z̀bleri pì à là à bè: Tó n̄ogb̄e pì e we à t̄emazi à s̄umao b̄usu kèkiin s̄oro né? Mé gá kòn n néo b̄usu kè n b̄onn yó?

6 Ibraĩ bène: Ñ làakari ke! Ñton gá kòn ma néo gwero.

7 Dii Luda Musude ma b̄o ma de be ma daneno b̄usun, ben à yā òme à la dà à bè é b̄usu kèkii kpá ma boriin̄oame. Àmbe eé a Malaika z̄i à d̄onne ae. Gwen né n̄oo s̄én ma néne.

8 Tó n̄ogb̄e pì e we à t̄enziro, n b̄o ladana kè ñ la dàme kè guu. Ñton gá gwe kòn ma néoro fá!

9 Ben à z̀bleri pì a ɔ s̄oto a dii gb̄áda gb̄áru, à la dàn̄e yā pì musu.

10 Z̀bleri pì a dii lakuminò s̄è m̄èn kuri kòn a dii auziki bori píngio, ben à f̄e à ḡaa Nao be wéte zaa Siria Mesopotamia b̄usun.

11 Kè à kà gwe, à tò lakuminò kámma b̄ò l̄oḡ sae wéte kpe. Kè usie kè, gurɔɔ kè n̄ogb̄e ò è b̄o é í t̄o,

12 ben à adua kè à bè: Dii, ma dii Ibraĩ Luda, ñ gb̄eke ke ma diine ñ tó ma tá ke n̄na usiea.

13 Ñ gwa, má zena l̄oḡ sae. Tó wéte n̄okpareno b̄ò é í t̄o,

14 n̄okpare kè má òne à a loo pita à í t̄ome mà mi, tó à bème mà mi, ben à kpà ma lakuminò a d̄o, ènd̄é mé d̄o kè n gb̄eke kè ma diine, n̄ogb̄e kè ñ die n z̀bleri Isaaku pò ùun gwe.

15 Èe yā pì o à yāaro, ben Betueli né Rebeka b̄ò kòn looo dina a ḡàn. Betueli né Ibraĩ v̄li Nao né kè à ñ kòn a naṣ Milikaome.

16 Né pì maa bens̄o à lezime, ḡogb̄e kee e daeo zikiro. À m̀ò l̄oḡzi, à í t̄o à a loo pà, ben à liara èe taa.

17 Ben z̀bleri pì bàa lè à ḡaa à zé z̄one à bè: Ñ ma gba í mà mi, baa féte.

18 N̄ogb̄e pì bè: Ñ mi Baa! Ben à a loo pita ḡoo à í kpàa à mì.

19 Kè à í kpàa à mì à yāa, à bè: Mé t̄o n lakuminòne d̄o, aṣ mi ai aṣ k̄a.

20 Ben à a lo'i kà p̄on̄o imibon ḡoo, à liara à bàa lè à ḡaa à í t̄o l̄oḡon, ben à í t̄o lakuminòne píngi.

21 Ḡogb̄e pì zena èe à gwaa tíii, le à e à d̄o tó Dii é tó a tá ke nna, ke eé ke nnaro.

22 Kè lakuminò í mì aṣ yāa, ben ḡogb̄e pì vura t̄anga maaa dà n̄oo p̄ine a ȳia, à vura z̄aa dàn̄e m̄èn plaa. Tanga pì tiisi kà giramu s̄oro, z̄aa p̄ino s̄o giramu bas̄o s̄oro.

23 Ben à à là à bè: Ñ ome, dé né n ùu? Wé ikii e n de beṣ?

24 Ben à wèàla à bè: Betueli nén ma ũ, Milika kɔn Nao dio.

25 Sè kɔn tàgaaɔ din wa be, ben ikii kuu do.

26 Ben gɔgbè pì kùe à dɔnzi kè Diine à bè:

27 Dii ma dii Ibraĩ Luda aubarika vī kè èe gí gbèke kɔn náaneo yá kenero yānzi. Mapi sɔ, Dii dɔme ae ma dii danenɔ be.

28 Ben nɔkpare pì bàà lè à gàa à yā pì tɔkè a bedeenɔne.

29 Rebeka pì dàgɔ vī kè wè bene Labā. À bò wéte kpeɛ kɔn bàò à gàa à gɔgbè pì lè lɔgɔ léa,

30 zaake à è a dàre tanga kɔn zāao dana, ben à yā kè gɔgbè pì òne mà. Kè à gàa à à lè kɔn lakuminɔ lɔgɔ léa,

31 à bè: Ñ mɔ mmɔn kè Dii aubarika dàngu! À kè dia n zena wéte kpeɛ? Ma kpe kèkenne kɔn lakuminɔ bàɔkiio.

32 Gɔgbè pì gè ua, ben Labā lakuminɔ asoo pòro à sèla kori kɔn tàgaaɔ kparíma à í kpà gɔgbè pì à a gbá pípio kɔn à gbèno n píngi.

33 Wà pɔblee diene, ben à bè: Mé pɔ ble gīaro ai mà yā kè ma mɔo o. Ben Labā bè: Ñ o.

34 Ben à bè: Ibraĩ zɔblerin ma ũ.

35 Dii aubarika kè ma diine maamaa, ben à gɔ auzikidee ũ. À à gbà sãanɔ kɔn zùnɔ kɔn kondogio kɔn vuraɔ kɔn gɔgbè zikerinɔ kɔn nɔgbè zikerinɔ kɔn lakuminɔ kɔn zaakinɔ.

36 Ma dii pì naɔ Sara né í gɔgbè ũ a zikú guu, ben ma dii pɔ kè à vī kpà né pì píngi.

37 Ma dii tò ma la dà, zaake à bè màton Kanaa kè à kú n ténɔ nɔɔ sé a nénero.

38 À bè mà gá a de be a borii guu mà nɔɔ sé a néne gwe.

39 Ben ma a dii là ma bè, tó nɔgbè pì e we à témazi sɔro né?

40 À wemala à bè, Dii kè a táa òò bé eé a Malaika zī à gá zeme, le ma tá ke nna, mé nɔɔ sé a néne a de be danenɔ té.

41 À bè tó ma gaa a borii kiia, tó wèe wero, mé bɔ ladana kè má la dàaree guu.

42 Kè ma ka lɔgɔ kiia gbàa ma bè: Dii, ma dii Ibraĩ Luda, tó n we, n tó ma tá ke nna.

43 Má kú lɔgɔ léa. Nɔkpare kè mò í tɔ, ben ma bène à ma gba í féte mà mi,

44 tó à bè mà mi, ben à tò ma lakuminɔne do, mé dɔ kè nɔkpare kè n diè à ke ma dii né pɔ ùun gwe.

45 Ai màgɔ yā pì o ma nɔse guu mà yāa, ben Rebeka bò kɔn looo dina a gān à mò lɔgɔ léa à í tɔ. Ben ma bène à ma gba í mà mi.

46 À a loo pita gɔɔ, à bè mà mi, é kpà ma lakuminɔa do. Kè má mi, ben à kpà ma lakuminɔa.

47 Ben ma à là, dé nén à ũu? À bè Betueli nén a ũ, Milika kɔn Nao dio. Ben ma tanga dàne a yā, ma zāa dàne a ɔnɔa.

48 Ben ma kue ma dɔnzi kè Dii ma dii Ibraĩ Ludane ma sáabu kpàa, zaake à dɔme ae zé maaa guu, le mà a dii vī dio sé à néne.

49 Tia sa tó é we à gbèke kɔn náaneo yá ke ma diine, à ome. Tó ée we sɔro, à ome, mé gá gu pāndea.

50 Labā kɔn Betuelio wèàla wà bè: Yā pì bò Dii kiiame, wá yāke ona vīro, à maaa ke à zaaa.

51 Rebekan yè, n à sé n táo, à gɔ n dii né naɔ ũ lán Dii ò n.

52 Kè Ibraĩ zɔbleri pì n yā mà, à dàe tɔte Diine.

⁵³ Ben à zāblebò kè wà kè kōn kondogio kōn vuraa kōn pōkāsāanò b̄è à kpà Rebekaa. À à v̄i kōn à dao gbà pò òdeeno ò.

⁵⁴ Ben àpi kōn gb̄è kè aō kúonò pò blè aō í mì, ben aō ì gwe.

Kè aō f̄è kōngò à b̄è: À ma gbar̄e mà tá ma diizi.

⁵⁵ N̄ò v̄i kōn à dao b̄è: Ñ tó né pì gōwao baa gurò kuri, é gbasà à tá.

⁵⁶ Ben gōgb̄è pì b̄èñe: Lán Dii ma tá kè nna nà lán kè bà, àton ma dādā òro. À ma gbar̄e mà tá ma dii kiia.

⁵⁷ Ben aō b̄è: Wà né pì sísi wà à la.

⁵⁸ Ben wà Rebeka sísi wà à là wà b̄è: Né tá kōn gb̄è pìò? Ben Rebeka b̄è: Mé táo.

⁵⁹ Ben aō Rebeka gb̄àre kōn gwàri kè à à gwà zaa à néngo z̄iò, aōe taa kōn Ibrai zòblerio kōn à gb̄enò.

⁶⁰ Aō sa maaa ò Rebekeane wà b̄è: Né, ñ gō gb̄è pariinò dazi ù, n boriinò gō gb̄āa v̄i n̄ zangurinò.

⁶¹ Ben Rebeka f̄è kōn a nōgb̄è z̄ikerinò, aō di lakuminò kp̄e aō té gōgb̄è pìzi, ben à t̄ányo.

⁶² À mò à lè Isaaku sù kōn lōgò kè wè be Ludab̄eek̄ema'eeo à v̄èe Negevi bùsun.

⁶³ À b̄ò à gà à laasuu lé s̄en uusia, ben kè à w̄éè sè, à è lakuminò e m̄ò.

⁶⁴ Rebeka w̄éè sè à Isaaku è se, ben à p̄ita a lakumi kp̄e kpakpaa

⁶⁵ à zòbleri pì là à b̄è: Dén gōgb̄è kè èe táa oo s̄en èe m̄ò dawalē k̄āa uu? Ben zòbleri pì w̄èlà à b̄è: Ma diime. Ben Rebeka a pòdanḡan sè à kù a uua.

⁶⁶ Kè aō kà Isaaku kiia, zòbleri yā kè à kè t̄ok̄ène p̄ingi.

⁶⁷ Isaaku ḡè kōn Rebekao a da Sara bisakutaan, ben à à sè à ḡò à n̄ò ù. À ye n̄ò p̄izi, ben à làakari kpaena a da gaa gbera.

25

Ibrai gaa

¹ Ibrai n̄ò p̄ande sè ò à t̄on Katura.

² Né kè à ònò t̄on yè: Zimara, Yòk̄sā, Medā, Midia, Isibaki, Sua.

³ Yòk̄sā bé à Seba kōn Dedāo ì. Dedā boriinò Asunò kōn Letusinò kōn Leuminò ù.

⁴ Midia négōgb̄enò t̄on yè: Efa, Efa, Anòku, Abida, Elēda. Aō p̄ingi Katura boriinòme.

⁵ Ibrai a auziki kpà Isaakua p̄ingi,

⁶ ben à gba dà a n̄ò yigisai néñe à n̄ gb̄áe òf̄ant̄eb̄e kpa le à kpé à ga, le aōtongō kù kōn Isaakuoro yānzi.

⁷ Ibrai kè wè bak̄endo s̄òrosai,

⁸ ben à gà. À zi kù kótokoto, gbasà à kà a gb̄enòla ḡewāa.

⁹ À néno Isaaku kōn Sumailao à v̄i Makpela gb̄èw̄ee guu, Mamare òf̄ant̄eb̄e kpa, buraa kè de Iti bori Zoa né Efiñu pò ù yā

¹⁰ kè Ibrai pì lù Itinò. Gwen wà à v̄in kōn a naō Sarao.

¹¹ Ibrai gana gbera Luda aubarika dà à né Isaakun. À v̄ēena Ludab̄eek̄ema'ee lōgò sae.

Sumaila boriinò

12 Ibraĩ né Sumaila boriinɔ yān yè. Sara zĩkeri Agyara, Igipiti nɔgbē bé à né pì lo.

13 Sumaila négɔgbēnɔ tɔn yè lán wà ní í nà. À daudu tɔn Nebayo. À dāaronɔ tɔn yè: Keda, Adabeli, Mibisamu,

14 Misima, Duma, Masa,

15 Adada, Tema, Yetu, Nafisi kɔn Kedemao.

16 Sumaila négɔgbēnɔ tɔn gwe. Aɔ baade a tó kpà a lakutu ke a bùranɛ. Aɔmbe à bori kuri awɛɛplaaanɔ kɔnanɔ ũ.

17 Sumaila kè wè baswɛɛdo akuri awɛɛswɛɛplaa, ben à gà à kà a gbēnɔla gèwāa.

18 À boriinɔ vèɛ zaa Avila ai à gàa pé Surua, Igipiti ɔfāntēbɔɛ kpa gana Asiria bùsu kpa. Aɔè kɔ té kpákpa kɔn Ibraĩ bori kpaaanɔ.

Isau kɔn Yakubuo ina

19 Ibraĩ né Isaaku boriinɔ yān yè. Ibraĩ Isaaku ì.

20 Kè Isaaku kà wè baplaa, ben à Labā dāre Rebeka sè. Àmbe Siria bùsu gbē Betueli kè bò Mesopotamia bùsun né ũ.

21 Isaaku wèɛ kè Diia a naɔnɛ, zaake pāaamɛ, ben Dii à adua sɪ, à naɔ pì nò sɪ.

22 Sikano e ɔsi kaa à gbɛɛn, ben à bè: Bóyānzi yā beee taka ma lezi? Ben à gàa à Dii là.

23 Dii bènɛ:

Bori mèn plaaa kú n né'isɔn,
gɔn plaaa kè aɔ kú n gbɛɛn pɪnɔ é kēkɔa.

Bori mèn doo gbāaa égɔ de a doola,
à kè bò káaku égɔ zò né ũ zāanɛ.

24 Kè à né'igurɔ kà, ben à sikano ì gɔgbēnɔ ũ.

25 Kè gbē káaku e bɔɔ, à bò tēɛ zónzon. À mèkà vī lán uta kádee bà, ben wà tó kpànɛ Isau.

26 Beee gbɛra kè né plaadee e bɔɔ, à dɔ Isau gbátogea, ben wà tó kpànɛ Yakubu. Isaaku wè baaagɔdee guun à né pɪnɔ ì.

27 Né pɪnɔ bíta kù. Isau kè tofekari gbāaa kè è kē sètɛaroo ũ. Yakubu sɔ begwarimɛ.

28 Isaaku ye Isauzi kè à nòbɔ lóu vī yānzi. Rebeka sɔ ye Yakubuzi.

29 Zíkea Yakubu e dò kukuu, ben Isau sù kɔn sètɛo nɔaa e à deɛ.

30 Ben à bè Yakubune: N yā nna! Ñ tó mà dò tēa beee ble, zaake nɔaa e ma deɛmɛ. Beee yānzi wà tó kpà Isaunɛ Edomu.

31 Yakubu bè: Ñ n daudukezɛ kpāma gīa.

32 Ben Isau bè: Má kú gaa lézì, bɔn ma daudukezɛ é kemɛɛ?

33 Ben Yakubu bènɛ: Ñ lù séme gīa. Ben à lù sènɛ à a daudukezɛ kpāa.

34 Ben Yakubu buredi kpāa kɔn bládo pìlo. À blè à í mì, ben à fɛɛ à bò. Lɛmɛ Isau kè lɛ, à a daudukezɛ diɛ pā.

26

Isaaku kɔn Abimeleki

1 Dekaa kà bùsu pɪn à káakupo kè kà Ibraĩ gurɔ baasi, ben Isaaku fɛɛ à gàa Filisitininɔ kí Abimeleki kiija Gera.

2 Ben Dii bò à mòzi à bè: Nton tá Igipitiro, ñ vɛɛ guu kè mé onnɛn.

³ Ñgõ kú bûsu kèkiin gĩa, mégõ kúnyo mà aubarika kenne. Mé bûsu kèkii kpámma píngi kɔn n boriinɔ, mé lù kè má sè n denɛ papanne.

⁴ Mé n borii kaara lán sɔsɔnenɔ bà, mé bûsu kèkii kpámma píngi. Borii kè aɔɔ kú tɔtenɔ é aubarika e n borii gǎzĩ n píngi

⁵ kè Ibraĩ ma yā mà yānzi. À ma ɔɔkii gwà, ben à yā kè má dienɔ kúna kɔn ma yádannenɔ kɔn ma dokayānɔ.

⁶ Ben Isaaku gǎ Gera.

⁷ Kè wéte pi denɔ e à laa à naɔ yā musu, à bè a dàremɛ. Èe vĩa kee, zaake èe daa tó à bè a naɔme, weé a de nɔɔ pi yānzi, zaake nɔɔ pi né nɔ maaame.

⁸ Kè a gurɔplaa kè gwe, Filisitininɔ kí Abimeleki wéé kpàe windo guu, ben à è Isaaku e bɔnda gaa kɔn a naɔo.

⁹ Ben à Isaaku sisi à bè: Ase n naɔme! À kè dia n bè n dàremɛ? À wèala à bè: Méé kpákpaa weé ma de à yānzime.

¹⁰ Abimeleki bè: Bó yā n kèwe kee? Féte bé à gǎ kè wa gbèke é dae kɔn n nɔɔ pio, le n wa da taarin.

¹¹ Ben Abimeleki gbènɔ swà sùkǎnne píngi à bè: Gbè kè ɔ kè gǎgbè pia kɔn à naɔo, weé à de.

¹² Isaaku pó tǎ bûsu pìn, ben à pó è wè beeeea leo basɔro, kè Dii aubarika dàn yānzi.

¹³ À kàara, à auziki e kaara ai à kè auzikide bíta ú.

¹⁴ À sàanɔ kɔn zùnɔ vĩ pari kɔn zònɔ, ben Filisitininɔ zàn.

¹⁵ Ben aɔ lǎgɔ kè à de Ibraĩ gbènɔ yǎ a gurɔɔanɔ tàta bûsuo píngi.

¹⁶ Ben Abimeleki bè Isaakunɛ: Ñ fɛɛ wa kiia, zaake n gbàaa de wala maamaa.

¹⁷ Ben Isaaku bò gwe à bùra kàe Gera guzuren, ben à gurɔplaa kè gwe.

¹⁸ Lǎgɔ kè wà yǎ à de Ibraĩ gurɔɔa ben Filisitininɔ tàta à de gaa gbɛraanɔ à ɛara à bɔbɔ à tǎ dǎnkǎ kè a de kpáinne yāanɔ kpáinne ɔ.

¹⁹ Isaaku zǎblierinɔ lǎgɔ pānde yǎ guzuren pìn, ben aɔ bò í maaaa.

²⁰ Ben Gera pódárinɔ swèe kè kɔn Isaaku pódárinɔ wà bè: Wa íme. Ben à tǎ kpà lǎgɔ pìne Swèe, kè aɔ swèe kèo yānzi.

²¹ Aɔ lǎgɔ pānde yǎ, ben wà swèe kè lǎgɔ pi yā musu ɔ, ben à tǎ kpàne Íbete.

²² À bò gwe, ben à lǎgɔ pānde yǎ ɔ, aɔɔe swèe ke à yā musu ɔro. Ben à tǎ kpàne Mèporokii, zaake à bè: Dii tò wa mè pòro, wé dagula sa.

²³ Beee gbɛra à gàa Beseba.

²⁴ Dii bò à mǎzi gwǎavĩ beeeea à bè: Mámbe n de Ibraĩ Luda ú, nton vĩa kero, zaake má kúnyo. Mé aubarika kenne mà n borii kaara ma zǎblieri Ibraĩ yānzi.

²⁵ Gwen à sa'okii bòn à Dii sisi. Ben à bùra kàe gwe à gbènɔ e lǎgɔ yǎo.

²⁶ Ben Abimeleki bò Gera à mò Isaaku kiia kɔn a kpàasi Auzao kɔn a zǎkpɛenɔ gbɛnsi Fikɔluo.

²⁷ Isaaku n lá à bè: Kè a zamagu a pema a be, à kè dia a mɔ ma kiia?

²⁸ Aɔ wèala wà bè: Wá è Dii kúnyo, ben wa bè à maa wà ledole ke wà lù sékǎne à yā musu

²⁹ Kè né yā zaa ke kɛwero, zaake wée wéé tǎmmaro. Yā maaan wá kenne wa n gbare aafia, ben Dii aubarika kenne.

³⁰ Ben Isaaku n yàari kè, aɔ pó blè aɔ í mì.

³¹ Kè aɔ fɛɛ kɔngɔ, aɔ lù sékǎne, ben Isaaku zèrine, aɔ bò à kiia aafia.

³² Zi beeeea Isaaku gbènɔ mò wà lǎgɔ kè aɔɔ yǎ yā òne wà bè: Wa í è.

³³ Ben à tǎ kpàne Seba. Beee yānzin wè wéte pi sisi Beseba ai kɔn a gbàao.

34 Kè Isau kà wè baplaa, à Iti ɲɔɔ sè mèn plaa, Beri né Yudi kɔn ɛlɔni né Basemao.

35 Isaaku kɔn Rebekao nɔsɛ ègɔ yakana n̄ yānzime.

27

Isaaku sa'olekena Yakubune

1 Isaaku zi kù à wée gbāa dɔro, èe guu ee maaro. Ben à a daudu sisi à bè: Né! Ben à wèàla à bè: Maε kè.

2 Isaaku bè: Ma zi kù má a gagurɔɔ dɔro.

3 Ñ n sá sé kɔn n gbàrao n̄ gá n̄ nɔbɔsɛte weteme.

4 Ñ ma pɔyezi dò kuku n̄ mɔome mà ble, mé sa'ole kenne le mà kpé mà ga.

5 Rebeka yá kè Isaaku ò Isaune pì mà. Kè Isau fɛε à gàa tofe ká,

6 ben à gāa à ò Yakubune à bè: Má mà n de yá ò n vline à bè

7 à gá à nòbɔ deare à a pɔyezi dò kukuoare à ble, é sa'ole kene kɔn Dii tɔo le á kpé à ga.

8 Ben Rebeka èara à bène: Ñ ma yá ma n̄ yá kè má dannεε kε.

9 Ñ gá blè kpàsa guu n̄ blène maaa kù mèn plaa n̄ suo. Mé n de pɔyezi dò kukune,

10 né gáone à ble, eé sa'ole kenne le à kpé à ga.

11 Ben Yakubu bè a dane: Ma v̄i mēkā v̄i, ben ma mē pɔrɔpɔrɔ.

12 Tó ma de ɔ kema, tó à ma dɔ, eé be mée a kεε pāpāme, eé lé keme sa'ole gεε ũ.

13 Ben à da bène: Luda tó lékenannεε pì gɔme. Ñ ma yá ma dé! Ñ gá n̄ de n̄ suome.

14 Ben Yakubu gāa à blè pino dē à sùo a dane, ben à à de pɔyezi dò kùkune.

15 Ben à a daudu pókásá maaa kè kú a kpé guuno sè à dà a né sabideene.

16 À blène báa pino f̄fi à ɔɔɔa kɔn à waa pɔrɔpɔrɔɔ.

17 Ben à dò kɔn buredi kè à kèo kpàa.

18 Yakubu gāa a de kiiia à bè: Baa! Ben à de bè: Maε kè! Ma né kpareeme?

19 Yakubu wèàla à bè: Mámbe Isau n daudu. Lán n̄ òme nà, má kè le. Ñ fεε ñ v̄ε ñ ma ɔzi ble le ñ sa'ole keme.

20 Ben Isaaku bè a néne: O'o! Ñ è kòó? À wèàla à bè: Dii n Luda bé à ma tá kè nna.

21 Ben Isaaku bène: Ñ sɔmazi mà ɔ kemma le mà dɔ tó ma né Isaume yāpura.

22 Yakubu s̄ɔ a dezi, ben à ɔ kèa à bè: Kòto kèkii né Yakubu kótome, ɔ kèkii s̄ɔ Isau ɔome.

23 Ben èe à dɔro, kè à ɔɔɔ ká v̄i lán Isau pɔ bà yānzi. À yezi à sa'ole kene,

24 ben à à là gīa: Ma né Isaun n̄ ũ yāpuraó? À wèàla à bè: Mámbee!

25 Ben à bè: Ñ pɔ kpáma mà n ɔzi ble, mé sa'ole kenne. Kè à diene, ben à blè.

À mène kɔn wεεo, à mì dɔ.

26 Ben à de pì bène: Ñ sɔmazi n̄ lé péma.

27 Ben à s̄ɔzi à lé pèa. Kè Isaaku à pókásáano gūu mà, ben à sa'ole kene à bè: Ma né gūu de

lán buraa kè Dii aubarika dàn bà.

28 Luda n gba mɔdɔ bɔna musu,

à n gba tɔɔte maaa.

Bleweε kɔn geepiwεεo égɔ dinzi.

29 Gbēno é z̄ɔ blenne,

boriino é kúε n ae,

négõ de n gbēno dii ũ,
 n da nēno é kúenne.
 Luda é lé ke gbē kè aõ lé kēnnēennōne,
 eé aubarika da gbē kè aõ sa maaa ònnēennōn.

³⁰ Kè Isaaku sa'ole kè Yakubune à yāa, ben Yakubu gù à kiia. Kè à vli sù kōn tofekao gōo,

³¹ ben à pòblee kè a dene dō à gāaone, ben à bène: Baa! Ñ fεε n ma ozi ble n sa'ole keme.

³² Ben à de à là à bè: Mbe dé ũu? À wèàla à bè: Mámbe n daudu Isau.

³³ Yā pi Isaaku swē zō èe lugalugaa à bè: Dé bé à nōbo dè à mōome yā ai ngō gá su má sò? Ma sa'ole kēne kō, àmbe eé aubarika e.

³⁴ Kè Isau a de yā pi mà, à pùtā à ó gbāaa dō à kè wēnda, ben à bè: Baa! Ñ sa'ole keme dō.

³⁵ Ben à bè: N dāaro mō kōn òndōo à n sa'ole si kō.

³⁶ Ben Isau bè: À tón Yakuburoo? À ma kēke à kè gēn plaan gwe sa. À ma daudukēze sima yā, ben à ma sa'ole sima tia dō. Mé sa'ole e doro?

³⁷ Isaaku wèàla à bè: Ma à diē n dii ũ, ma à danēno kè à zòblerino ũ ní píngi, ma blēwēe kōn geepiwēeo kpāa. Bón mé e mà kēne dō?

³⁸ Isau bè a dene: Baa, sa'ole been n vī ados? Ñ sa'ole pānde keme dō Baa. Ben Isau wii gbāaa lè.

³⁹ Ben à de wèàla à bè:

Tōte kè négõ kún égõ maaro,
 mōdō é bōnne zaa musuro.

⁴⁰ Négõ fēda kūna,
 né zò ble n dāarone.

Leme dō n làakari é gō kpaenaro,
 né à gbóngo gonla.

⁴¹ Isau ibete sè kōn Yakubuo sa'ole kè à de kēne yānzi, ben à bè a nōse guu: Ma de gaa zāro, gbasa mé ma dāaro de.

⁴² Wā yā kè Isau ò kōmōto kè Rebekane, ben à Yakubu sisi à bè: Isau yezi à gēe homma à n de.

⁴³ Ñ ma yā ma sa. Ñ fεε n baale n gá ma dāgō Labā be zaa Arana

⁴⁴ ngō kúo gwe gīa ai n vli pi pofē kpāe.

⁴⁵ Tó à nōse kpāe, tó yā kè n kēne sán, mé gbē zī wà n gbè sé. Má yezi mà kora a gōn plaaanōzi píngi guro doro.

⁴⁶ Ben Rebeka bè Isaakune: Iti nōgbēno nii bōmagu. Tó Yakubu Iti nō sè bùsu kēkiin lán Isau nōgbē beenō bà, ma kuuna égõ nname doro.

28

Yakubu tana Laba kiia

¹ Ben Isaaku Yakubu sisi à sa'ole kēne à yā dànē à bè: Ñton nō sé Kanaa nōgbēno téro.

² Ñ fεε n gá Mesopotamia bùsun n da de Betueli be, n nō sé gwe n desē Labā nēno té.

³ Luda Gbāapingide aubarika dangu à tó n né i maamaa, aōgō kaara le n gō boriino dezi ũ.

⁴ Luda aubarika kè à dà Ibrañ dangu kōn n boriino, le bùsu kè nēe nibo bleen gōnne, bùsu kè à kpā Ibraña.

⁵ Ben Isaaku Yakubu gbàrè à gá Labā kiia Mesopotamia b̀usun. Labā né Siria b̀usu gbè Betueli néme, Yakubu k̀n Isauo desẽme.

⁶ Isau mà Isaaku sa'ole k̀è Yakubune à à gbàrè Mesopotamia le à nɔɔ sé gwe. K̀è à sa'ole p̀i k̀ène, à bè àton nɔɔ sé Kanaa nɔgbẽnɔ t́ero.

⁷ À tàasi k̀è k̀è Yakubu a de k̀n a dao yā mà à dà Mesopotamia zén.

⁸ Ben à d̀s sa ke a de pɔɔ nna k̀n Kanaa b̀usu nɔgbẽnɔro.

⁹ Ben à g̀a Ibrai né Sumaila kiia à à né Maala s̀è à nà a nɔ káakunɔa. Maala né Nebayo dàreme.

Yakubu nana'ona Beteli

¹⁰ Yakubu b̀o Beeseba à dà Arana zén.

¹¹ K̀è à kà gukea, à yezi à i gwe k̀è ɔfántɛ g̀è kpén yánzi. Ben à gbè s̀è guu p̀in a midibo ũ à dàe gwe.

¹² Ben à nanaa ò à g̀ara è p̀ena tɔtɛ ai à g̀a à z̀s ludambɛea, Luda malaikanɔ e didiia aɔɔe pitaa.

¹³ À Dii è zenaala à bè: Mámbe Dii n dezi Ibrai k̀n n de Isaakuo Luda ũ. Mé b̀usu k̀è n daea k̀eki kpámma, mpi k̀n n boriino.

¹⁴ N boriino ég̀s pari lán b̀usuti bà, aɔ́é dagula ɔfántɛbɔe kpa k̀n ɔfántɛg̀ekpen-o k̀n gu'igbároo k̀n sɔɔmeteo. Anduna bori píngi é aubarika e mpi k̀n n boriino g̀azi.

¹⁵ Még̀s kúnyo, még̀s n dákpa guu k̀è née gaan píngi, mé eara mà sunyo b̀usu k̀èkiin, zaake mé n tónlo mé yā k̀è má ònne ke.

¹⁶ K̀è Yakubu v̀u k̀n iio à bè: Dii kú gura k̀è, ben méé d̀oro!

¹⁷ V̀ia à k̀ú à bè: Guu k̀è ma ká f̀e. Luda b̀eme, ludambɛ zéme.

¹⁸ Yakubu f̀e kɔngɔ à gbè k̀è à k̀è midibo ũu p̀i s̀è à p̀èe dɔngupɔ ũ, ben à ǹosi k̀ua.

¹⁹ Ben à t́ kpà guu p̀ine Beteli, m̀ode wéte k̀è wà kàe gwe t́ káakun Luzu.

²⁰ Yakubu l̀u s̀è Diine à bè: Tó n kúmao, tó né ma dákpa ma wéte k̀ekii gana guu, tó né ma gba p̀blee k̀n pókásáano

²¹ ai ma gaa ma su ma de b̀e aafia, nég̀s de ma Luda ũ,

²² gbè k̀è má p̀èe dɔngupɔ ũu p̀i é g̀s n gbágbákii ũ, pók̀è n ma gba píngi, mé à kuridee kpámma.

29

Yakubu kana Laba be

¹ Yakubu ɛara à dà zén à g̀a ɔfántɛbɔekpadeeno b̀usun.

² K̀è à kà gwe, à l̀gɔ è s̀en sá kpàsa leo aag̀s kaena à sae, zaake l̀gɔ p̀i ín wè kpámma. Gbè bita tatana l̀gɔ pile.

³ Tó kpàsa p̀ino kàk̀sa gwe píngi, ben wè gbè p̀i go l̀gɔ pile wà í kpámma, ben wè eara wà gbè p̀i tataàle a gbèn.

⁴ Ben Yakubu sádárinɔ là à bè: Gbènɔ, a bɔ máme? Aɔ wèàla wà bè: Wa bɔ Araname.

⁵ Ben à ń lá à bè: Á Nao dio Labá d̀sɔ? Aɔ wèàla wà bè: Wá à d̀s.

⁶ Ben à ń lá à bè: Á aafiaɔ? Aɔ bè: Á aafia. N à né Raseli gwa, èe mɔɔ k̀n sáano káaa.

⁷ Ben Yakubu bè: ɔfántɛ kpé gbáa, sáano tágurɔ e ká k̀oro. À í kpámma à gá ń dá.

⁸ Ben aɔ bè: Wé f̀oro. Tó èe ke sá kpàsanɔ kàk̀sa píngi baasiro, wè gbè go l̀gɔ pile wà í kpámmaro.

⁹ K̀è èe yā oónne le, Raseli m̀o k̀n a de sáano, zaake sádárin à ũ.

10 Kè Yakubu a desē Labā nénɔgbē Raseli è kōn à de sāano, à sò lògɔzi à gbè gò lògɔ pìlè, ben à í kpà a desē sāano.

11 Ben à lé pè Raselia à ponna ɔɔ dò.

12 Ben à ònè kè à de danè Rebeka nén a ũ. Ben Raseli bàale à gàa à ò a denè.

13 Kè Labā a dàre né Yakubu baaru mà, à bàale à gàa daàlè. Kè à kà, ben à kùsia à lé pèa à tào a be. Ben Yakubu yā kè kēno ònè píngi.

14 Ben Labā bènè: Ma arumè n ũ yápura.

Yakubu Lea kōn Raselio sena

Yakubu kè Labā be mo do,

15 ben Labā bènè: Kè n de ma danè ũ yānzin né zīi kemè pás? Dia mé fīa bonne nà n òmè.

16 Labā sō nénɔgbēno vī gōon plaa. Yō tón Lea, Bāa sō Raseli.

17 Lea wée busana, Raseli sō no kparè maaamè, ben à kakana maa.

18 Yakubu ye Raselizi, ben à bè Labānè: Mé zīi kenne wè swēplaa n né báade Raseli yānzi.

19 Labā bè: À sàò mà à kpámma de mà à kpá gbē pāndeala. Ngō kú ma be kè.

20 Ben Yakubu zīi kēnè wè swēplaa Raseli yānzi, ase à kēnè lán gurɔ plaa bàme kè à yezi yānzi.

21 Ben à bè Labānè: Kè ma zī gurɔ pàpa, n ma noo kpàma mà sé.

22 Ben Labā gwedeeno kākōa n píngi à no se poble kèíne.

23 Kè uusiè kè, ben à a né Lea sè à kpàa, ben Yakubu dàeo.

24 Labā a no gbē zīkeri Zilipa kpà Leaa zīkeri ũ.

25 Kè guu dō Yakubu è Leame, ben à bè Labānè: Bóyānzi n kème leè? Raseli yānzin ma zīi kēnezīroo? Bó bé à tò n ma kèkè?

26 Labā bè: Wa kiia wè Bāa kpá gōa Yō áro.

27 N azuma doo ke kōn gbē beeo gīa, mé à gbēndoo kpámma zīi kè né éara n kemè wè swēplaa pānde pó ũ.

28 Yakubu wèzi à azuma doo pì kè kōn Leao, ben Labā a né Raseli kpàa noo ũ.

29 Labā a no gbē zīkeri Bila kpà Raselia zīkeri ũ.

30 Yakubu dàe kōn Raselio sō, ben à yezi de Leala. Ben à éara à zīi kè Labānè ai wè swēplaa dō.

Yakubu nénɔ

31 Dii è Yakubu ye Leaziro, ben à à kè nédandee ũ, Raseli sō pāaamè.

32 Lea nò si à né i gōgbē ũ, ben à tó kpàne Rubeni, zaake à bè: Dii ma nawēakena gwà. Ma zā égō yemazi sa.

33 Kè à nò si dō, à né i gōgbē ũ, ben à bè: Dii mà ma zā yemaziro, ben à éara à né kèkii kpàma dō. Ben à tó kpàne Simeo.

34 Kè à éara à nò si dō, à né i gōgbē ũ à bè: Kèkii sa ma zā é ma dièkii ero, zaake ma négōgbē io mèn aagō. Ben à tó kpàne Levi.

35 À éara à nò si dō à né i gōgbē ũ à bè: Kèkii sa ma Dii sáabu kpà, ben à tó kpàne Yuda. Ben à né'ii zè.

30

1 Kè Raseli è ée né ii kōn Yakubuoro, à gōaano kpà kōn a vīio. Ben à bè Yakubune: N nò domagu. Tó mée e sōro, mé game.

2 Yakubu pō fēzi à bè: Mámbe Luda ũ kè n tē néso?

3 Ben Raseli bè: Ma zíkèri Bilan yè. Ñ gá io à nénò ime, mé borii e se à gāzī.

4 Ben à a zíkèri Bila kpàa nɔɔ ũ. Yakubu dàòò,

5 ben à nò sɔ̀ à né ì gōgbē ũ.

6 Ben Raseli bè: Ludaa tò yā bòmao nna à ma yā mà, à ma gba négōgbē. Ben à tó kpàne Dani.

7 Raseli zíkèri pì èara à nò sɔ̀ à né ì gōgbē ũ dɔ,

8 ben Raseli bè: Ma ɔ̀sɔ̀ ìsɔ̀ kà kōn ma v̄iio ma ɔ̀sɔ̀ nè. Ben à tó kpàne Nafatali.

9 Kè Lea è a né'ii zè, ben à a zíkèri Zilipa kpà Yakubua nɔɔ ũ dɔ.

10 Ben Lea zíkèri pì né ì gōgbē ũ kōn Yakubuo.

11 Ben Lea bè: Mìnnaame. Ben à tó kpàne Gada.

12 Ben Lea zíkèri pì né ì gōgbē ũ dɔ kōn Yakubuo.

13 Ben Lea bè: Ma pɔɔ kè nna, zaake nɔgbēnɔ é be pɔnnadeen ma ũ. Ben à tó kpàne Asa.

14 Rubeni bò ésekēguro à yenzi ēzē è sèn, ben à bòbo à sùo a da Leane. Ben Raseli bène: Ñ n né yenzi ēzē pì dāme.

15 Lea bène: Kè n ma gɔɔ sɔ̀ma, beee e móm̄maro, ben ní yezi ñ ma né yenzi ēzē sí dɔɔ? Raseli bè: Tó ní kpàma, m̄be né io gbàa.

16 Kè Yakubu e suu kōn buraaò uusia, Lea bò à gàa à dààle à bè: Mámbe mé inyo gbàa, zaake ma n sēkā ma né yenzi ēzē yānzime. Ben à io gwāavī beeea.

17 Luda Lea wéekē sɔ̀, ben à nò sɔ̀ à Sāani ì kōn Yakubuo.

18 Ben Lea bè: Luda láada kpàma, kè ma a zíkèri kpà ma zāa yānzi. Ben à tó kpàne Isaka.

19 Lea èara à nò sɔ̀ dɔ à Tori ì,

20 ben à bè: Luda gba maaa dāme. Kèkii sa ma zā é ma kpe da, zaake ma négōgbēnɔ̀ io mèn swēedo. Ben à tó kpàne Zebuluni.

21 Zāazāa à nénɔgbē ì, ben à tó kpàne Dina.

22 Ben Raseli yā dɔ̀ Ludan à à wéekē sɔ̀, ben à kè nédandee ũ.

23 À nò sɔ̀ à négōgbē ì, ben à bè: Luda wí bòm̄e.

24 Ben à tó kpàne Yusufu à bè: Dii èara à négōgbē pānde kaaramē dɔ.

Yakubu pónɔ̀ dāna Labāne

25 Kè Raseli Yusufu ì, Yakubu bè Labāne: Ñ ma gbarē mà tá ma be b̄usun.

26 Ma zīi kènne ma nɔɔnɔ̀ kōn ma nénò yānzi. Ñ ní kpàma mà tá, zaake ní dɔ̀ lán ma zīi kènne nà.

27 Ben Labā bène: Tó ma n pɔ̀nnaa è, ñ gōmao kè. Ma màsò kè má è Dii aubarika kème n yānzi.

28 Ñ n asaiapɔ̀ ome, mé kpám̄ma.

29 Yakubu bène: Ñ dɔ̀ lán ma zīi kènne nà. Ñ dɔ̀ lán n pókadeenɔ̀ kè ma ɔ̀zī nà,

30 zaake à féte kè ñ v̄i zaale mée m̄s̄roo kàara maamaa. Dii aubarika dāngu guu kè ma gaan n be píngi. B̄oren mé ma zīnda be zīi ke s̄s̄ɔ̀?

31 Labā à là à bè: Bón mé fīa boonne? Yakubu wèàla à bè: Ñton pókē kpám̄aro, m̄ode ñ yā kè keme, méḡɔ̀ n pónɔ̀ dāanne.

32 Ñ tó má gē n pónɔ̀ té gbàa mà sá bakebakenɔ̀ kōn à togetogenɔ̀ pleple ma asaiapɔ̀ ũ kōn s̄ane b̄or̄o s̄iianɔ̀ kōn blè bakebakenɔ̀ kōn à togetogenɔ̀.

33 Tó n ma asaiapɔ̀ gwà gana guro aezī, né dɔ̀ tó má yāpuraa v̄i. Blè kè kuu bakebakero ben à togetogero, ke s̄ane b̄or̄o kè siaro, ēndē ma kpāi òme.

34 Labā bè: Tò! Àḡɔ̀ de lán ní ò nà.

35 Zī beea Labā à blèkoffi bakebakeno sè kōn à wēzādeenō kōn blèda togetogenō kōn à bakebakeno, aō pō kè aō puraa vīno pīngi kōn sāne bōro siaano pīngi, à nī ná a négōgbēno nī zī.

36 Ben à kpāngu dà nī dagura kōn Yakubuo lán gurō aagō tá bà, ben Yakubu e Labā pō kpāaango dāa.

37 Yakubu lí bori aagō gā búsunō zōzō à nī wēzā kpākpa à nī wēzā kè púu.

38 Ben à lí kè à nī wēzā kpākpa pīno pēpēe pōno gbāngo ímikiia, pō kè aōe moō í minō wéen, zaake gwen aōè kpākpa on.

39 Tó aō kpākpa ò lí pīno sae, ben aōègō né wēzādeenō ii kōn à togetogenō kōn à bakebakenō.

40 Yakubu è pōne pīno pleple adona è à wēzādeenō kōn à siaano ká Labā pōno guu. Lemē à a zīnda kpāsa bō le, èe ká Labā pōno guuro.

41 Tó pōbori maaano fēe kōn kpākpa'onaō, Yakubu è lí pīno pēpēe pōno aeZī ímikiia, le aō kpākpa o nī sae.

42 Tó pō ginano me sō, è lí pēpēeñero. Len pō ginano gō Labā pō ũ le, ben pōbori maaano gō Yakubu pō ũ.

43 Ben Yakubu auziki ègō kaara maamaa à pōno pari kù kōn no gbē zīkerino kōn gō gbē zīkerino kōn lakumino kōn zaakinō.

31

Yakubu bàalena Labāne

1 Yakubu yā kè Labā nēno e oo mà kè aō bè: Yakubu wa de pōno sia pīngi. Wa de auziki guun à kaarana èn.

2 Yakubu dō Labā wéea, kè a yā kú à nōse guu lán yāa bà doro.

3 Ben Dii bène: Ñ eara ñ tá n dezi búsun n daneno be, mégō kúnuyo.

4 Ben Yakubu Raseli kōn Leao sisi aō mō a pōno kiia sèn.

5 À bène: Má dō a de wéea kè ma yā kú à nōsen lán yāa bà doro. Baa kōn beeo ma de Ludaa kúmao.

6 À dō a zīdane kè ma zīi kè a denē ma gbāa lémmē.

7 A de ɔndō kème à ma láada liē gèn kuri, ben Ludaa e tó à yāke kèmero.

8 Tó à bè sá bakebakenō ma baka ũ, sāano ègō né bakebakenō ii. Tó à bè à wēzādeenō bé wà ma baka ũ, sāano ègō né wēzādeenō ii.

9 Luda a de sāano sia à kpāma.

10 Gurō kè blēno e kpākpa oo, ma nanaa ò, ben nanaa guu má è blèkoffi kè aōe kpākpa oono né blē wēzādeenōme kōn à bakebakenō kōn à togetogenō.

11 Ben Luda Malaika bème nanaa pī guu: Yakubu! Ben ma weāla ma bè: Mae kè!

12 À bè: Ñ wéé sé ñ gwa. Blèkoffi kè aōe kpākpa oono pīngi blē wēzādeenōme kōn à bakebakenō kōn à togetogenō, zaake ma yā kè Labā kēnnē è pīngi.

13 Mámbe Luda kè bō à mōnzi Beteli ũ, guu kè n gbē pēen n nōsi kua n lù sēma. Tia sa ñ fēe ñ bō búsu kèn ñ tá n be búsun.

14 Ben Raseli kōn Leao bène: Wá túbí ví wa de be dō?

15 Èe wa diēe gbē zītōno ünloo? A wa yamma, ben à à o blē pīngi.

16 Auziki kè Ludaa si wa dea gō wa pō ũ pīngime kōn wa nēno. Ñ yā kè Ludaa ònnē ke pīngi sa.

17 Ben Yakubu fēe à a nēno kōn a noono di lakumino kpēe.

18 À a pōkādeenō kōn auziki kè à è Mesopotamiano sēe pīngi, ben à dà zén èe taa a de kiia Kanaa búsun.

19 Kè Labā gàa a sãano kā kēe, ben Raseli à tãano sè kpái à kpεε.

20 Yakubu s̄ ɔnd̄ɔ kè Siria bori Labāne èe lé zaaro.

21 A fεε à bàale k̄n a p̄no píngi à bikù Yuflatia, ben à mì pè Giliada gus̄is̄ideea.

Labā p̄ena Yakubuzi

22 À guro aaḡɔdee z̄i wà bè Labāne Yakubu bàale.

23 À a gb̄no kāk̄sa, ben à p̄ezi. À tãa ò guro swεεplaa, ben à à lè Giliada gus̄is̄ideen.

24 Ben Luda b̄ò à m̄zi gwāav̄i nanaa guu à bène: Ñ làakari ke yā kè né o Yakubuzi à maaa ke à zaaa.

25 Labā Yakubu bùra lè p̄ena Giliada gus̄is̄ideen, ben à bùra k̄e gwe k̄n a gb̄no se.

26 Ben Labā gàa à bè Yakubune: B̄yānzi n ɔnd̄ɔ k̄eme n ma néno s̄e n taño lán z̄iz̄no bà?

27 B̄yānzi n ɔnd̄ɔ k̄eme n wure kpái née lé zamaro, le ma gaa zenne k̄n p̄onakenao k̄n l̄esinao k̄n ḡḡao k̄n m̄roo.

28 Néé tó ma lé zà ma néno k̄n ma dion̄aro. N yōnk̄yā kè.

29 Ma gb̄aaa k̄a mà yā zaaa k̄eare, ben n de Luda yā òme gwāav̄i à bè mà làakari ke yā kè mé onnezi à maaa ke à zaaa.

30 Néé taa sa, kè née n de be bege kee yānzi. À kè dia n ma tãano sè kpáii?

31 Yakubu w̄èla à bè: Ma v̄ia kè méε daa né n néno s̄imame.

32 Gb̄e kè n n tãano è à kiia, wà à de. N ma p̄no gwagwa wa gb̄no wáa. Tó n p̄ è, ñ sé. Yakubu s̄o d̄s̄ kè Raseli Labā p̄ sè kp̄airo.

33 Labā ḡe Yakubu bisa kutaan à ḡe Lea kutaan à ḡe no gb̄e z̄ikeri ḡon plaa p̄no kutaan èe p̄ke ero. Kè à b̄ò Lea kutaan, à ḡe Raseli kutaan.

34 Raseli tãa p̄no s̄e à ùte lakumi ḡari guume, ben à v̄eεa. Labā à kuta guu gw̄gwa píngi, èe p̄ke ero.

35 Raseli bè a dene: Baa, ñton p̄o f̄maziro, zaake méε e mà f̄ero kè má o k̄una yānzi. Leme Labā a tãano w̄ete le èe ero.

36 Ben Yakubu p̄o f̄e à l̄ef̄o k̄a Labāzi à bè: B̄o dàn má kè? B̄o durunn má kè ben n p̄emazi wāawāa lán kè bà?

37 Kè n ma p̄no gw̄gwa píngi, n n be p̄no è gwe? Ñ b̄oo gupuraa ma gb̄no k̄n n gb̄no wáa, ās̄ yā nnaa kpá gb̄e kè a yā nnaaa.

38 Ma ke n be w̄e baro. N s̄ano k̄n n bl̄no e nò b̄ero, méε n s̄aa ke sóro.

39 Méε sunne k̄n p̄o kè n̄bo p̄as̄ino k̄u keoro, meè à fia bonne ma z̄indame. Neè p̄o kè wà à kpái ò gwāav̄i ke f̄ant̄e fia lama.

40 Ɔf̄ant̄e è ma le f̄ant̄e, ïa è ma de gwāav̄i, meè it̄e ke.

41 Len ma ke n be le ai w̄e baro. W̄e ḡero dosai ma z̄ii k̄enne n néno gb̄e ḡon plaaano yānzi. Ma w̄e swεεdoò kè n kp̄asa yā musu. N ma láada lie ḡen kuri.

42 Tó èe ke ma dezi Ibrai Luda kè ma de Isaaku à v̄ia v̄i z̄emaò baasiro, le n ma gbare okori. Luda z̄ii kè má kè k̄n naw̄eao è, ben à kp̄k̄enzi ḡia gwāav̄i.

43 Ben Labā w̄e Yakubula: N̄o gb̄e k̄ekiino s̄o ma néno. Né k̄ekiino s̄o ma dion̄me. P̄ok̄adee k̄ekiino s̄o ma p̄ok̄adeeno. P̄o kè ñ è kè píngi ma p̄ome. B̄on mé ke ma néno gb̄no k̄n né kè āo ñno gb̄aa?

44 Ñ tó wà ledole ke aḡɔ de s̄eda ũ wa dagura.

45 Ben Yakubu gb̄e s̄e à p̄e yā p̄i d̄ngup̄o ũ.

46 À bè a gb̄no e ās̄ gb̄no s̄eε, ben āo s̄eε āo didik̄sa, ben ās̄ p̄o bl̄e à saε.

⁴⁷ Ben Labā tó kpà gbèdidikōana pìne Yega Saaduta. Yakubu tó kpàne Galēdi.

⁴⁸ Labā bè: Gbèdidikōana kèkiin sèeda ũ wa dagura gbàa. Bee yānzi wà tó kpàne Galēdi.

⁴⁹ Wè be dɔ Mizipa, zaake Labā bè: Dii wa dākpa wa kēkōana gbera le wàton zakōnlo yānzi.

⁵⁰ Tó n ìa dà ma nénogbēnɔa ke tó n nɔ pāndenɔ sè dɔ, baa tó wá kú kō kiiaro, ñgɔ dɔ sànsán kè Ludan wa yā pì sèedadee ũ.

⁵¹ Ben Labā bène dɔ: Ñ gbèdidikōana kèkii gwa kōn gbè kè má pèe wa dagurao.

⁵² Eégɔ de sèeda ũ kè mé vīàla mà mɔ mà à zaaa kēnnero, mpi sɔ né vīàla ñ mɔ ñ à zaaa kēmero.

⁵³ Ibrai kōn Naoo kōn ñ deo Ludan wa yākpækèri ũ.

Ben Yakubu si kōn Luda kè a de Isaaku à vīa vī tɔo.

⁵⁴ A saa ò gusìsìdeen gwe, ben à a gbēnɔ sisi aɔ pɔ ble. Kè aɔ pɔ blè, ben aɔ ì gwe.

⁵⁵ Labā fēe kongɔ idè'idè, à lé zà a dionɔa kōn a nénɔ à sa maaa òñne, ben à liara à tà a be.

32

Yakubu gbēnɔ zīna Isaua

¹ Yakubu dà zén, ben Luda malaikanɔ dààle.

² Kè à ñ é, à bè: Luda bùran kè. Ben à tó kpà guu pìne Manaimu.

³ À zīrinɔ zī a ae a vīi Isaua Sei bùsu kè wè be dɔ Èdɔmu bùsun.

⁴ À bè a zīrinɔne: À gá à o ma dii Isaune à zòbleri Yakubu gurɔ plaa kè Labā be èe suu sa.

⁵ À onè má zùnɔ vī kōn zaakinɔ kōn sàanɔ kōn blènɔ kōn gōgbē zīkerinɔ kōn nōgbē zīkerinɔ. Mámbe ma a zī à onè le ma à ponnaa e.

⁶ Kè zīrinɔ èara wà sù Yakubu kiia, aɔ bè: Wa gaa n vīi kiia, èe mɔ à danle kōn gōn wàa plaaanɔ.

⁷ Vīa Yakubu kú èe bídi kēe maamaa, ben à gbē kè aɔ kúonɔ kpàate leo plaa kōn sàanɔ kōn blènɔ kōn zùnɔ kōn lakuminɔ à bè:

⁸ Tó Isau mò à si à leo dooa, à leo doo kè gɔ é bɔ.

⁹ Ben à adua kè à bè: Dii, ma dezi Ibrai kōn ma de Isaakuo Luda, ñ òme mà su ma bùsun ma danenɔ kiia, né aubarika damagu.

¹⁰ N gbēkēe kōn náane yāo kème maamaa ma bèe e káro. Gurɔ kè ma bikū Yodaa, gò bé à na ma zɔi ado. Tia sa ma su kōn auziki leo plaaa kènɔ.

¹¹ Ma wée kēmma ñ ma sí ma vīia, zaake mée vīa kēne kè eé sí wa té à nōgbēnɔ kōn nénɔ dede yānzi.

¹² Mpi sɔ, n bè né aubarika damagu né ma borii kaara lán ísialea bùsu'aatè bà weé fɔ wà ñ naroro ñ pari yānzi.

¹³ Gwen Yakubu ìn. Pɔ kè à plèple à a vīi gbaanɔn yè:

¹⁴ Blèda mèn wàa do, à koffi mèn baro, sàda mèn wàa do, à karo mèn baro,

¹⁵ lakumida mèn baaakuri kōn ñ né bòrɔnɔ, zùda mèn baplaa, à sware mèn kuri, zaakida mèn baro, à kyà mèn kuri.

¹⁶ À ñ ná a zòblerinɔne ñ zɔi bori kōn borii, ben à bèñne: Àgɔ té ma ae à kpàngu da a dagura gá kōn gāo.

¹⁷ À bè gbē káakune: Tó ma vīi danle à n la à bè: Déme n dii ũu? Née gaa máme? Dé bé à pɔ kè nēe dāa kēnɔ vīi?

18 Ñ one à zòbleri Yakubu pómé, pò kè à a dii gbà à kpàsànenən gwe, àpi e suu kpɛɛ.

19 À yá dɔnkɔ̀ pí ò gbɛ plaadeene kɔn gbɛ aagɔdeeo kɔn pódárinɔ̀ ń píngi à bè: Tó a da Isaule, à one le.

20 À one à zòbleri Yakubu e suu kpɛɛ. Zaake à laasuu lè à bè: Mé à làakari kpáe kɔn pò kè má kpà ae kènɔ̀, wé wée sikɔ̀le. Eé gí gbáake kpámazi saʒ?

21 Gbaa pìnɔ̀ dònɛ ae, ben à g̃ò b̀uran gwáaví m̀à à ì gwe.

Yakubu ɔ̀sikana kɔn Ludao

22 À f̃ɛɛ gwáaví à a nɔ̀ m̀èn plaaanɔ̀ s̃ɛɛ kɔn a nɔ̀gbɛ zíkɛri g̃ɔn plaaanɔ̀ kɔn a négɔgbɛ g̃ɔn kuri awɛɛdoonɔ̀, ben à bikũnyo Yaboku íbikũkiia.

23 Kè à bikũnyo, ben à pò kè à ṽinɔ̀ s̃ɛɛ à bikũo píngi.

24 Yakubu g̃ò ado, ben g̃ɔgbɛ ke m̀ò èe ɔ̀si kaaɔ ai guu kà dɔna.

25 Kè g̃ɔgbɛ pí è é f̃ à à néro, à à lè a gisipekɔ̀rekiia, ben à gisi b̀òkũn ɔ̀sikana pí guu.

26 G̃ɔgbɛ pí bè: Ñ ma gbarɛ, zaake guu e dɔɔ. Ben Yakubu bène: Tó èe ke ñ aubarika damagu baasiro, mé n gbarɛro.

27 G̃ɔgbɛ pí à là à bè: N tón diaa? À wèàla à bè: Ma tón Yakubu.

28 Ben à bè: Weé benne Yakubu dɔro, séde Isaraili, zaake n ɔ̀si kà kɔn Ludao kɔn gb̃enteenɔ̀, ben n ɔ̀sii nè.

29 Yakubu bène: Ñ n tó omɛ se. A wèàla à bè: Bóyãnzí néɛ ma tó gbekaazi? Ben à aubarika dãn gwe.

30 Yakubu tó kpà guu p̃inɛ Pɛnieli, zaake à bè: Wa wée sikɔ̀le kɔn Ludao, ben méɛ garo.

31 À b̀ò Pɛnieli ɔ̀fãnt̃ɛbɔ̀ɛna, èe t̃ɔt̃ɛɛ a gisi yãnzí.

32 Bee yãnzí ai gbàa Isarailinɔ̀ è ǹòbɔ̀ t̃úgisi sóro, kè Luda Yakubu lè à t̃úgisia yãnzí.

33

Yakubu w̃ésina Isaule

1 Kè Yakubu w̃éɛ s̃ɛ, à è Isau e mɔ̀ɔ kɔn g̃ɔn wàa plaaanɔ̀. À a néno kpàatɛtɛ Leane kɔn Raselio kɔn nɔ̀gbɛ zíkɛri m̀èn plaaanɔ̀.

2 Ben à nɔ̀gbɛ zíkɛri p̃inɔ̀ gbàre aʒ dɔ ae kɔn ñ néno. Bee gbera Lea kɔn a néno, ben Raseli kɔn Yusufuo t̃é n kpɛɛ.

3 À d̃óñne ae à kùɛ t̃ɔt̃ɛ g̃èn swɛɛplaa ai à g̃àa à kàò a ṽii pí kiia.

4 Ben Isau bàale à m̀ò à dààle à ml̃éa, à ɔ̀ dà à g̃àn à lé p̃èa, ben aʒ ɔ̀ d̀ò.

5 Isau w̃éɛ s̃ɛ à nɔ̀gb̃ɛnɔ̀ è kɔn néno, ben à bè: Dénò bé wà kũnyo kè? Yakubu wèàla à bè: Né kè Luda ma gbaanɔ̀mɛ.

6 Ben nɔ̀gbɛ zíkɛri p̃inɔ̀ s̃òñzi kɔn ñ néno aʒ kùɛ.

7 Ben Lea kɔn a néno s̃òñzi dɔ aʒ kùɛ. Bee gbera Yusufu kɔn Raselio s̃òñzi aʒ kùɛ.

8 Isau bè: Pó kè ma dañle kènɔ̀ dɛ diamɛ? Yakubu wèàla à bè: Lɛ ma n p̃onnaa e yãnzimɛ.

9 Isau bè: Ma gbɛ, ma pónɔ̀ m̀òma, ñg̃ɔ n pónɔ̀ kũna.

10 Ben Yakubu bè: Auo! N yá nna! Tó ma n p̃onnaa è, ñ ma gba sí, zaake wa w̃ésik̃ɔ̀lɛna k̃ɛmɛ lán w̃ésik̃ɔ̀lɛna kɔn Ludao bàme, ben n gbáake kpámazi.

11 Ñ gbaa kè ma m̃onnee sí, zaake Luda aubarika dàmagu, p̃ókee e k̃ésamaro. Lemɛ à nàk̃ɔ̀rɛa le, ben à sí.

12 Ben Isau bè: Wà da zén wà tá. Mé gányo.

13 Ben à wèàla à bè: Ma dii, ní dō kè nénō gbāa vīro, ben má sāa kōn zùne bōrōnō vī. Tó wa tá gbāaa ò gurō do, pókādeeno é gaga pīngime.

14 Ñ òmē aē ma dii, mōma n zōbleri mégō té pónō kpēe kōn nénō busebuse ai mà mō mà n le Sei.

15 Isau bè: Mé ma gbēkenō tónyo. Yakubu bè: À kè dea né ke le dō? Ñ tó mà n pōnnaa e dii.

16 Zi beeean Isau dà Sei zēñ.

17 Ben Yakubu gāa Suko. À bēe bō gwe, ben à lá kutaano dō pónōne. Bee yānzi wà tó kpā guu pīne Suko.

18 Kè Yakubu sù kōn Mēsōpōtamiao, à kà wéte kè wè be Sekemu, Kanaa būsun aafia, ben à bùra kàe wéte pī sae.

19 À a bürakækii lù Sekemu de Amō nénōa kondogi basōoro.

20 Gwen à sa'okii bòn, à tó kpāne Luda Isarailinō Luda.

34

Sekemu kusina Dinaa

1 Lea nénōgbē Dina kè à ì kōn Yakubuo bō à wéé kpáe būsū pì nōgbēnōzi.

2 Kè būsū pì kí Amō né Sekemu, Ivi borii à è, à sè gbāaa, ben à dàeo.

3 À pōo dō nōkpare pia à yezi, ben à yā nnanna a òne.

4 Ben Sekemu bè a dene: Ñ nénōkpare beee wētēme mà sé.

5 Kè Yakubu mà wà a nénōgbē kpē bō, à nénō kú sèn kōn à pókādeeno, ben à yīte ai aō sù.

6 Ben Sekemu de Amō gāa à Yakubu le à yā pì one.

7 Kè Yakubu nénō bō sèn wà sù, ben aō yā pì mà gōo. Aō nōse yàka aō pō fē maamaa, kè Sekemu wiyā kè Isarailinōne yānzi, à dàe kōn Yakubu nénōgbēo à yā kè de wà kerōo kè.

8 Ben Amō bèñe: Ma né Sekemu pōo dō a nénōgbēa. A yā nna. À à kpāa nōo ũ.

9 Wà ledole ke wàgō wa nénōgbēnō kpāsāakōa.

10 Àgō kúwao, wa būsū kuu a pō ũme. À vēne àgō laa taan àgō tōote vī.

11 Ben Sekemu ò Dina de kōn à dāgōnōne à bè: À tó mà a pōnnaa e. Pó kè a be mà kpāawa mé kpá.

12 À anzureblebō lé dame bíta kōn gbaano paripari. Pó kè á ò mé kpá. À nénōkpare pì kpāma nōo ũ.

13 Ben Yakubu nénō wè Sekemu kōn à de Amōola kōn mōnafikio kè Sekemu ní dàre kpē bō yānzi.

14 Aō bèñe: Wé fī wà beee kerō, wé fī wà wa dàre kpá gēfōdeearo, zaake wiyāme wa kiia.

15 Wé we a yāziro, séto à gō lán wapino bà a gōgbēnō bāngu ke ní pīngi.

16 Tó a bāngu kè, wé wa nénō kpāsāawa wé a nénō sé nōo ũ. Wégō kúao, wé gō bori dōnkōnō ũ.

17 Mōde tó ée we wa yāziro, tó ée bāngu kerō, wé wa dàre sé wà táome.

18 Yā pì kè Amō kōn a né Sekemuone nna.

19 Gōkpare pì yā pì gōgō kpakpaa kè Yakubu nénōgbē yā kàne yānzi. À bèe vī deñla a de bedeeno té.

20 Amō kōn a né Sekemuone gāa ní wéte bīile, ben aō yā ò kōn wéteeno wà bè:

21 Gbē pìno yāke vīwaoro. Wà tó aḡḡ kú wa bùsun aḡḡ laa taa, zaake bùsu pì yàasa eé mōwa. Wé n̄ nénḡbēno sé wé wa nénḡ kpámma.

22 Gbē pìno s̄ é we wàḡḡ kúwao le wà ḡḡ bori d̄n̄k̄s̄ ūro, séto èe ke wa ḡḡgbē píngi b̄nḡu kè lán n̄ bà baasiro.

23 Aḡ p̄k̄ādeeno k̄n̄ n̄ auzikino k̄n̄ n̄ zùnḡ píngi é ḡḡ wa p̄ ūroo? Wà weñne le aḡḡ kúwao.

24 Wéte pì deeno Am̄o k̄n̄ a né Sekemuo yā mà, ben aḡ ḡḡgbēno b̄nḡu kè n̄ píngi.

25 À gur̄o aaḡḡdee z̄i, kè aḡḡ kú k̄n̄ wāwāao aḡḡ kú k̄n̄ yāke laasuuoro, Yakubu né ḡḡno plaaano Sim̄eḡ k̄n̄ Levio, Dina v̄ñino, aḡ baade a f̄ēdaa s̄e aḡ si wéte aḡ ḡḡgbēno d̄ēde n̄ píngi.

26 Aḡ Am̄o k̄n̄ a né Sekemuo d̄ēde, ben aḡ Dina s̄e aḡ b̄o Sekemu kp̄én aḡ t̄ao.

27 Wéte deeno d̄edena gbera Yakubu n̄n̄ḡ m̄ò wà wéte p̄no n̄k̄s̄a kè wà wí dà n̄ d̄area yānzi.

28 Aḡ n̄ s̄āano k̄n̄ n̄ bl̄eno s̄ēe k̄n̄ n̄ zùnḡ k̄n̄ n̄ zaakino, p̄ kè aḡḡ kú wéte guuno k̄n̄ p̄ kè aḡḡ kú n̄ buraano píngi.

29 Aḡ n̄ auzikino s̄ēe píngi k̄n̄ n̄ n̄n̄ḡ k̄n̄ n̄ n̄ḡgbēno k̄n̄ p̄ kè kú n̄ b̄eeno píngi.

30 Ben Yakubu b̄e Sim̄eḡne k̄n̄ Levio: A sume yā zaaao. Kanaano k̄n̄ Perizino k̄n̄ bùsu k̄k̄ii bori p̄andeno éḡḡ ye ma k̄āziro. Lán wà pariuro nà, tó aḡ ligawazi, tó aḡ siwagu, aḡé ma de k̄n̄ ma boriino píngime.

31 Ben aḡ wèàla wà b̄e: Kè à wa d̄are dīe kaarua ū, beee maan gweḡ?

35

Luda aubarikadana Yakubun Beteli

1 Luda b̄e Yakubune: N̄ f̄e n̄ tá Beteli n̄ v̄ēe gwe. N̄ ma gb̄āgb̄akii bo gwe, zaake ma b̄o ma m̄onzi gwe gur̄o kè n̄eè bàa l̄e n̄ v̄ñine.

2 Ben Yakubu b̄e a b̄edeen̄e k̄n̄ gb̄e kè aḡḡ kúono n̄ píngi: À bori z̄it̄ono t̄aa kè à v̄ñino kw̄eé à z̄ú o à a p̄k̄ās̄āano lendee kp̄a.

3 Wé f̄e wà tá Beteli. Mé Luda gb̄āgb̄akii bo gwe, zaake à d̄ōmale ma naw̄ēakegur̄o, èḡḡ kúmao guu kè ma gaan píngi.

4 Ben aḡ bori z̄it̄ono t̄aa kè aḡḡ v̄ñino kp̄aa k̄n̄ sw̄ai kè aḡḡ danano, ben à p̄o p̄no v̄ñi gb̄ii lí gb̄áru Sekemu sae.

5 Kè Yakubu k̄n̄ a n̄n̄ḡ dà z̄én, Ludaa tò v̄ia wéte kè kú n̄ saeno deeno k̄u maamaa, ben aḡ gb̄ēkee e p̄eñziro.

6 Ben Yakubu k̄n̄ gb̄e kè aḡḡ kúono n̄ píngi kà Luzu kè wè be tia Beteli, Kanaa bùsun.

7 À sa'okii b̄o gwe, ben à t̄o kp̄a guu p̄ine Beteli Luda, zaake gwen Luda b̄o à m̄ōzin gur̄o kè èe bàa sii a v̄ñine.

8 Debora kè de Rebeka gw̄ari ū yā ḡa gwe, ben wà à v̄ñi gb̄ii lí gb̄áru Beteli sae. Ben wà t̄o kp̄ane Ɔ̄d̄l̄l̄zi.

9 Luda b̄o à m̄ò Yakubuzi d̄o à suna k̄n̄ Mes̄oḡtamiao gbera, à aubarika dàn

10 à b̄e: N̄ t̄on̄ Yakubu, m̄ode weé benne Yakubu d̄oro, sé Isaraili. L̄eme à t̄o kp̄ane Isaraili le.

11 Luda b̄ene d̄o: Luda Gb̄āpingiden ma ū. Àḡḡ né ii àḡḡ kaara. Borii é b̄o n̄ kiia k̄n̄ bori pariino d̄o, n̄ bori ken̄o éḡḡ de k̄inano ū.

12 Mé bùsu kè má kp̄a Ibrai k̄n̄ Isaakuoa kp̄amma k̄n̄ n̄ boriino n̄ gaa gbera.

13 Ben Luda f̄e à b̄o guu kè à yā ònen.

14 Yakubu gbè pèe guu kè Luda yā ònen òngupò ũ. À í t̄sà à n̄sì kùà.

15 Ben Yakubu t̄s k̄pà guu kè Luda yā ònen p̄ine Beteli.

Raseli k̄n Isaakuo gaa

16 Ben ās f̄eε Beteli wà dà z̄én. Kè ās kà k̄i k̄n Eflatao, Raseli né'igur̄o kà, ben né'ii k̄eà z̄i'ũ.

17 Né'iwāwāa à kù gbāa, ben néseeri bène: Ñton v̄ia kero, n néḡōgb̄ē ì d̄o.

18 Raseli gbāa v̄i d̄oro èe gaa, ben à t̄s k̄pà a né p̄ine Ben̄oni, ben à de t̄s k̄p̄ane Beyāmi.

19 Kè Raseli gā, wà à v̄li Eflata kè wè be tia Betelemu z̄én.

20 Yakubu gbè òngupò p̄eε à miraa. Raseli mira gbè p̄i kú gwe ai k̄n a gbāao.

21 Isaraili èara à dà z̄én, ben à bùra k̄e s̄ad̄arino gugwagba aε.

22 Gur̄o kè à kú bùsu p̄in Rubeni gāa à d̄ae k̄n Bilao, Yakubu n̄o ȳigisai, ben Yakubu yā p̄i mà.

Yakubu néḡōgb̄ēn̄o ì m̄en kuri awεεplaa.

23 Lea néḡōgb̄ēn̄on yè: Yakubu daudu Rubeni, Simeo, Levi, Yuda, Isaka k̄n Zebulunio.

24 Raseli n̄én̄on Yusufu k̄n Beyāmio ũ.

25 Raseli z̄ikeri Bila n̄én̄on Dani k̄n Nafatalio ũ.

26 Lea z̄ikeri Zilipa n̄én̄on Gada k̄n Asao ũ. Néḡōgb̄ē kè wà ñ í k̄n Yakubuo Mesopotamian̄on gwe.

27 Ben Yakubu kà a de Isaaku kiia Mamare. À kú Kiriataba kè wè be tia Ebl̄onu saε, guu kè Ibrai k̄n Isaakuo v̄ēen.

28 Isaaku kà wè bak̄endo

29 à zi kú kótokoto, ben à gā à kà a gb̄ēn̄ola, ben à n̄éno Isau k̄n Yakubuo à v̄li.

36

Isau boriin̄o

1 Isau kè wè bene d̄o Ēd̄omu boriin̄o yān yè.

2 Isau Kanaa n̄ōgb̄ēn̄o s̄e, Iti bori Ēl̄oni né Ada k̄n Ivi bori Ana né Oolibama, Zibēs̄ dioo.

3 À Sumaila né Bas̄ema, Nebayo d̄are s̄e d̄o.

4 Ada Elifaza ìo, ben Bas̄ema Rueli ì.

5 Oolibama Yeusu k̄n Yalamuo k̄n Korao ì. Isau néḡōgb̄ē kè wà ñ í Kanaa bùsun̄on gwe.

6 Isau a n̄ōn̄o s̄eε k̄n a néḡōgb̄ēn̄o k̄n a n̄én̄ōgb̄ēn̄o k̄n a b̄edeeno ñ p̄ingi k̄n a p̄sk̄adeeno k̄n a auziki kè à è Kanaa bùsun̄no p̄ingi, ben à gā Sei bùsun à z̄à kú k̄n a d̄aaro Yakubuo,

7 zaake ās auziki b̄ita bé à tò ās̄ f̄s w̄aḡō kú k̄oro. Bùsu kè āo kún e m̄óm̄maro, kè ās p̄ón̄o pari yānz̄i.

8 Isau v̄ēε Sei gus̄is̄ideen kè wè be tia Ēd̄omu.

9 Isau kè de Ēd̄omun̄o dezi k̄áaku ũ boriin̄on yè.

10 Isau néḡōgb̄ēn̄o t̄on yè: Ada né Elifaza k̄n Bas̄ema né Ruelio.

11 Elifaza néḡōgb̄ēn̄on Temana, Omaa, Zefo, Gatamu k̄n Kenazio ũ.

12 Elifaza n̄o ȳigisain Timina ũ. Àmbe à Amaleki ìo. Isau n̄o Ada dion̄on gwe.

13 Rueli néḡōgb̄ēn̄on yè: Naata, Zera, Sama k̄n Mizao. Isau n̄o Bas̄ema dion̄on gwe.

14 Isau n̄o Ana né Oolibama, Zibēs̄ dioo néḡōgb̄ēn̄on yè: Yeusu, Yalamu k̄n Korao.

¹⁵ Isau bori kɪnanɔn yɛ: Isau daudu Elifaza bori kɪnanɔn Temana, Omaa, Zefo, Kenazi,

¹⁶ Kora, Gatamu kɔn Amalekio ũ. Elifaza bori kɪnanɔ, Ada dionɔn gwe. Aɔ kú Edɔmunɔ bɔsun.

¹⁷ Isau né Rueli bori kɪnanɔn yɛ: Naata, Zera, Sama kɔn Mizao. Rueli bori kɪnanɔ, Basema dionɔn gwe. Aɔ kú Edɔmunɔ bɔsun.

¹⁸ Isau nɔ ɔlibama bori kɪnanɔn yɛ: Yeusu, Yalamu kɔn Korao. Ana né ɔlibama dionɔn gwe.

¹⁹ Isau kè wè benɛ dɔ Edɔmu négɔgbɛnɔn gwe, à bori kɪnanɔn gwe.

Sei boriinɔ

²⁰ Sei, Ori boriin kè kú Edɔmunɔ bɔsun zaa káaku négɔgbɛnɔn yɛ: Lotana, Sobala, Zibeɔ, Ana,

²¹ Disɔ, Eza kɔn Disáo.

²² Lotana négɔgbɛnɔn yɛ: Ori kɔn Omamuo. Lotana dären Timina ũ.

²³ Sobala négɔgbɛnɔn yɛ: Alavá, Manaa, Ebalá, Sefo kɔn Onamuo.

²⁴ Zibeɔ négɔgbɛnɔn yɛ: Aya kɔn Anao. Ana pì bé à bò bia wáaa zaa gbáan gurɔ kè è a de zaakinɔ dāa.

²⁵ Ana négɔgbɛn Disɔ ũ, à nɛnɔgbɛ sɔ ɔlibama.

²⁶ Disɔ négɔgbɛnɔn yɛ: Emɛdā, Esebā, Itirana kɔn Keranao.

²⁷ Eza négɔgbɛnɔn yɛ: Bilana, Zavá kɔn Akanao.

²⁸ Disá négɔgbɛnɔn yɛ: Uzu kɔn Aranao.

²⁹ Ori bori kɪnanɔn yɛ: Lotana, Sobala, Zibeɔ, Ana,

³⁰ Disɔ, Eza kɔn Disáo. Ori bori kɪnanɔ kɔn ní boriin kè aɔ kú Sei bɔsunɔn gwe.

³¹ Kína kè aɔ kí blè Edɔmunɔ bɔsun Isarailinɔ kɪnanɔ ánanɔn yɛ.

³² Bɛɔ né Bela, Dinaba gbɛ bé à kí blè Edɔmu káaku.

³³ Kè à gà, ben Zera né Yobabu, Bɔzɔra gbɛ kí blè à gɛɛ ũ.

³⁴ Kè à gà, ben Temana bɔsu gbɛ Usamu kí blè à gɛɛ ũ.

³⁵ Kè à gà, ben Bedada né Adada, Avi gbɛ kí blè à gɛɛ ũ. Àmbe à zì blè Mídiánɔa Mɔabunɔ bɔsun.

³⁶ Kè à gà, ben Masareka gbɛ Samala kí blè à gɛɛ ũ.

³⁷ Kè à gà, ben Reobo kè kú Yuflati saɛ gbɛ Saulu kí blè à gɛɛ ũ.

³⁸ Kè à gà, ben Akabo né Baali Ana kí blè à gɛɛ ũ.

³⁹ Kè à gà, ben Pau gbɛ Adada kí blè à gɛɛ ũ. À nɔɔ tɔn Metabeli, Matarɛdi nɛme, Mɛzaba dio.

⁴⁰ Isau bori kɪnanɔ tɔn yɛ kɔn ní bɔsunɔ: Timina, Alava, Yɛɛɛ,

⁴¹ ɔlibama, Ela, Pinɔ,

⁴² Kenazi, Temana, Mibiza,

⁴³ Magadieli kɔn Iramuo. Edɔmunɔ kɪnanɔn gwe wéte kɔn wéteo bɔsu kè aɔ vɛɛn. Isau kè de Edɔmunɔ dezi ũu boriinɔn gwe.

37

Yusufu nana'ona

¹ Yakubu kú Kanaa bɔsun guu kè a de vɛɛn.

² Yakubu boriinɔ yán yɛ. Yusufu né gɔkpareme. À wè gɛro awɛɛplaadee guu kè èe sáanɔ dāa kɔn a vɛinɔ, à de nɔɔɔnɔ Bila kɔn Zilipao nɛnɔ, ben à dà zaaa kè aɔ kè kɔmɔɔ kè a dene.

³ Isaraili ye Yusufuzi de a né kpaanɔla kè à à ì a zikū guu yánzi, ben à utagyaba zɛne.

4 Kè à v̄lino è n̄ dee ye Yusufuzi deñla, ben a5 zàn a5è we wà yā nnaa ooro.

5 Yusufu nanaa ò, ben à t5kè a v̄linoe, ben a5 èara wà zàn de zi p5la.

6 À bèñe: À nanaa kè má ò ma.

7 Má è wée èse yiyii bura, ben ma èse bakaa f̄e à zè. A p5no ligazi, ben a5 n̄ene.

8 Ben à v̄lino bèñe: Né kí blewan y5? Né gb̄aaa blewan y5? Ben a5 èara wà zàn de yā p5la nanaa kè à ò pi yānzì.

9 Yusufu èara à nanaa ò d̄o, ben à t5kè a v̄linoe à bè: Ma èara ma nanaa ò d̄o. Má è ɔf̄ant̄e k5n m̄ovurao k5n s̄os̄one m̄en kuri aw̄eedoon̄o e naeeme.

10 À nanaa pi t5kè a den̄e d̄o, ben à de p̄ataa à bè: Nana kp̄aree takan n̄ ò l̄e? Mapi k5n n̄ dao k5n n̄ v̄lino, wé m̄o wà kúe n̄ aen y5?

11 À v̄lino n̄seḡaaano kp̄ao. À de s̄o nanaa pi yā kūna a n̄se guu.

12 À v̄lino ḡaa n̄ de s̄aano d̄a Sekemu.

13 Ben Isaraili bè Yusufune: N̄ v̄lino e s̄aa d̄aa Sekemu. Mé n̄ zī n̄ kiia. À wèala à bè: Ma yāa.

14 Ben à bèñe: N̄ ḡà n̄ n̄ v̄lino gwa k5n s̄aano, tó a5o aafia. N̄ èara n̄ sume k5n a5 baaruo. Ben à à gb̄are, à b̄o Ebl̄onu guzuren à ḡaa Sekemu.

15 Èe lik5aa z̄o s̄en, ben ḡḡgb̄e ke dàale à à là: B̄on n̄eé wetee?

16 À wèala à bè: M̄e ma v̄lino wetee. Tó n̄ n̄ s̄ad̄akii d̄s, n̄ ome.

17 ḡḡgb̄e pi bè: Kè a5 b̄o gura kè, má mà a5 bè wèe gaa Dot̄ame. Ben Yusufu p̄eñzi à n̄ lé Dot̄a.

18 Kè a5 à è k̄aaa, ai àḡḡ ḡa k̄a n̄ kiia, a5 lé kp̄ak̄s̄s̄zi wà bè wà à de.

19 A5 bèk̄one: À gwa, nana'ori e m̄o k̄aaa.

20 À tó wà à de wà à zu l̄ḡḡ k̄en̄o doke guu, wé be n̄b̄o p̄as̄i bé à à d̄e à s̄o. End̄e wé e l̄an à nanaano é m̄i de n̄a.

21 Kè Rubeni yā pi mà, à yezi à à m̄i sí, ben à bè: W̄aton à d̄ero,

22 àton aru b̄oaro. À à zu l̄ḡḡ k̄ekiin gb̄aan kè. Àton à d̄ero. Rubeni òñe le, kè à yezi à à m̄i sí à à kp̄a a dea yānzime.

23 Kè Yusufu k̄a a v̄lino kiia, a5 à uta b̄o, à utagyaba maaa pi.

24 Ben a5 à s̄e wà à zu l̄ḡḡ p̄in. L̄ḡḡ pi da korime à í v̄ro.

25 Ben a5 v̄e wèe p̄o blee. Kè a5 w̄e s̄e, a5 Sumaila bori laatarino è, a5 b̄o Giliada b̄usun a5oee gaa Igipiti. A5 lakumin̄o d̄o p̄ono k5n lí'ò èz̄e k5n lí'ò ḡū n̄nanao sena.

26 Ben Yuda bè a gb̄en̄one: Tó wa wa d̄aaro d̄e, ben wa à ḡè ùte, b̄o àren wé ee?

27 À tó wà à yā Sumaila borii p̄inoa. W̄aton à d̄ero, wa d̄aaronloo? Wa aru d̄n̄k̄ome. Ben à gb̄en̄o à yā mà.

28 Kè Midia laatari p̄inoo e m̄o ḡḡ z̄éla, ben a5 Yusufu ḡa wà b̄o l̄ḡḡn, a5 à yā Sumaila borii p̄inoa kondogi baro, ben wà t̄ao Igipiti.

29 Kè Rubeni m̄o l̄ḡḡ pi kiia, èe Yusufu e gwe d̄oro, ben à a p̄k̄as̄aano ḡa à k̄èk̄e.

30 ben à ḡaa a d̄aaron̄o kiia à bè: Né pi kú gwe d̄oro. Mé ḡa má k5n beeeo?

31 A5 bl̄ek̄ofi k̄u wà d̄e, ben a5 Yusufu uta pi s̄e wà màe à aru guu.

32 Ben a5 à utagyaba pi s̄e wà ḡaao n̄ den̄e a5 bè: P̄o kè wà èn yè. N̄ né utan y5, ke à p̄onlo?

33 À d̄s, ben à bè: Ma né utame, n̄b̄o p̄as̄i bé à à s̄o. W̄aiyoo, wà ma né Yusufu k̄as̄ak̄as̄ak̄eme.

34 Ben à a utadaa ḡa à k̄e à p̄k̄as̄aa s̄e à dà, ben à a né pi s̄os̄obi kè gik̄ena.

³⁵ À nэг̃gbēnɔ kɔn à nэн̃gbēnɔ mɔ à làakari kpáene ní píngi, mode à g̃i à làakari kpáezi à bè: Mэг̃ ma né p̃i gè ɔɔ dɔɔme ai mà gá táo à kiia gèwāan. Ben èe sósobi ɔɔ dɔɔ a né p̃i yā musu.

³⁶ Midia p̃inɔ s̃5 Yusufu yà Pɔtifaa Igipiti. Fili'auna lba keme, àmbe à dogarino gbēnsi ũ.

38

Yuda kɔn Tamao

¹ Z̃i beea Yuda b̃o à gbēnɔ kiia à g̃aa à ṽèe Adulamu gb̃è kè wè bene Ira be.

² Gwen à dàkɔre kɔn Kanaa bùsu gb̃è kè wè bene Sua nэн̃gbēo, ben à à sè nɔɔ ũ.

³ À nò si à né i g̃ɔgb̃è ũ, ben à tɔ kp̃ane Ee.

⁴ À èara à nò si dɔ à nэг̃gb̃è i, ben à tɔ kp̃ane Ona.

⁵ À èara à nэг̃gb̃è i dɔ, ben à tɔ kp̃ane Sela. Gurɔ kè à né p̃i i, à kú Kezibime.

⁶ Ben Yuda nɔgb̃è kè wè bene Tama sè a daudu Eene.

⁷ Ee kè Diine zaa, ben à à dè.

⁸ Ben Yuda bè Onane: Ñ n ṽli gyaanɔ s̃é n̄ borii ke n ṽline, lán wè ke nà.

⁹ Kè Ona d̃5 kè né kè é i kɔn a ṽli gyaanɔɔ é g̃ɔ de a borii ũro, tó à dào ben à yezi a z̃inda e, è à g̃ɔgb̃è p̃o kwéeme, le àton borii ke a ṽlineero yānzi.

¹⁰ Yā kè èe kee p̃i kè Diine zaa, ben à à dè dɔ.

¹¹ Ben Yuda bè a né gyaanɔ Tamane: Ñ gá ñ g̃ɔ gyaanɔɔ blee n de be ai ma né Sela isi kú. Zaake èe daa Sela é ga lán a ṽline b̃ame. Ben Tama g̃aa à ṽèe a de be.

¹² Kè à gurɔ g̃i kè, ben Yuda naɔ g̃a. Kè à n̄se kp̃ae, à dà zén èe gaa a s̃akák̃erino kiia Timina kɔn a gbēnna Irao.

¹³ Ben wà à baaru kp̃a Tamane wà bè: N z̃a de e gaa Timina a s̃aano k̃a k̃e.

¹⁴ Ben à a gyaanɔblepɔnɔ b̃o à p̃odangan sè à kù a uua, ben à g̃aa à ṽèe Enaimu b̃iile Timina zén. Zaake à è Sela b̃ita kú, wèe à kp̃aa nɔɔ ũro.

¹⁵ Kè Yuda à è, ben à à diè kaarua ũ kè à p̃o kù a uua yānzi.

¹⁶ Ben à s̃ɔzi zé sae à bè: Ñ tó mà daenyo. Èe à d̃5 a né gyaanɔ ũro. Ben nɔgb̃è p̃i bè: Tó n daemao, b̃ón né kp̃amaa?

¹⁷ À wèala à bè: Mé ma kp̃asa blène mèn doo kp̃asanne. Ben à bè: Ñ tɔɔba dieme ai ñ g̃ɔ gaa kp̃asá.

¹⁸ Ben à à là à bè: B̃o tɔɔban mé diennee? A bè: Ñ n s̃eedakebɔ kɔn a bào kɔn g̃o kè ní k̃unao kp̃ama. Ben à kp̃aa à dào à nò d̃n.

¹⁹ Ben nɔgb̃è p̃i f̃e à tà be à a p̃odangan b̃o à a gyaanɔblepɔnɔ sè à dà.

²⁰ Yuda a gbēnna Adulamu gb̃è z̃i kɔn blèneo à tɔɔba boo nɔgb̃è p̃i kiia. Kè à kà, èe à ero.

²¹ Ben à gwedeeno làla à bè: Kaarua kè kú Enaimu zé sae kè yā kú máa? A s̃ wèala wà bè: Kaarua kee kú k̃ero fá!

²² Ben à èara à tà, à bè Yudane: Méé à ero. Gwedeeno bè wà kaarua ke d̃5 gwe yā sero.

²³ Ben Yuda bè: À g̃ɔ p̃o p̃inɔ k̃una. Wé tó gbēnɔ wa yáa d̃oro. Ma n z̃i kɔn blè p̃o, néé à ero.

²⁴ M̃o aag̃ɔ gb̃era wà m̃o wà ò Yudane wà bè: N né naɔ Tama kaarua kà, ben à nò si a p̃ap̃akena p̃i guu. Yuda bè: À b̃oo wà té s̃5a.

²⁵ Kè wèe b̃oo b̃aazi, à lékp̃asá kè a z̃a dené à bè: Gb̃è kè p̃o kè kiino ṽi bé à nò d̃magu. Ñ s̃eedakebɔ kɔn a bào kɔn g̃o kè kiio gwa, tó ní à de d̃5.

²⁶ Yuda pò pìno dè, ben à bè: Nɔgbē pì yā nna demala, zaake mée à kpá ma né Selaaro. Yuda e daeɔ dɔro.

²⁷ Kè à kà né'ina, à mò à lè sikanɔ bé wà kú à gbɛɛɛ guu.

²⁸ Gurɔɔ kè èe né ii, aɔ gbēndoo ɔ bò, ben néseeri wɔɔ tēaa dɔa à bè: Né kèkii bè à bò káaku.

²⁹ Kè né pì a ɔɔ sòkpa, ben né plaadee bò, ben nɔgbē pì bè: N bɔ bùime fá! Ben wà tó kpàne Perɛzi.

³⁰ Beee gbera kè à gbēndoo kè wà wɔɔ tēaa dɔ à ɔɔa bò, ben wà tó kpàne Zera.

39

Yusufu kɔn Pɔtifa naɔo

¹ Kè Sumaila boriino kà kɔn Yusufuo Igipiti, ben Igipiti gbē Pɔtifa à lùrma. Fili'auna iba kemɛ, àmbe à dogarino gbēnsi ũ.

² Dii kú kɔn Yusufuo à à dàkɔre kɔn mìnnao. À kú a dii Igipiti gbē pì be.

³ Kè à dii pì è Dii kúo ègɔ à dakɔre kɔn saao yā kè èe keɛno guu píngi,

⁴ ben Yusufu à pɔnnaa è. Pɔtifa à diɛ a begwari ũ à pò kè à vīino nàne a ɔzī píngi.

⁵ Zaa gurɔɔ kè à à diɛ a begwari ũ, Dii aubarika dà à beɛn Yusufu yānzi. Dii aubarika dà pò kè de à pò ũunɔn píngi, be pónɔ kɔn bura pónɔ mámmam.

⁶ Ben Pɔtifa a pò píngi nà Yusufune a ɔzī. À bà kú yákeoro, tó èe ke pòblee baasiro. Yusufu sɔ né gɔ òwazime, ben à zena maa.

⁷ Zíkea Yusufu nii gè a dii naɔgu, ben à bène: Ñ daɛmao.

⁸ Ben à gi à bè: Ñ gwa, ma dii bà kú yákeo ua kè guu dɔro, à pò kè à vīino nàne ma ɔzī píngi.

⁹ À gbāaa demala ua kè guuro, èe gíme kɔn pòkeoro, sé mpi, kè n de à nɔɔ ũ yānzi. Mé fɔ mà yā zaa beee taka ke mà durun ke Ludanero.

¹⁰ Baa kè nɔgbē pì ègɔ oone baabɔre, èe we à dàeoro, à yezi àgɔ kúo sero.

¹¹ Zíkea kè Yusufu gè kpén a zīi ke, à mò à lè ua zikeri kee kú kpé guuro.

¹² Ben nɔgbē pì à kú a utaa à bè: Ñ daɛmao. Ben Yusufu a uta tòne gwe à bàa lè à bò bàazi.

¹³ Kè nɔgbē pì è a a uta tòare à bàa lè à bò bàazi,

¹⁴ ben à ua zikerino sisi à bène: À gwa, wà mòwe kɔn Eberuo, ben èe dɔkɛɛwao. À gèmazì à daɛmao, ben ma wii lè.

¹⁵ Kè à mà ma wiii dɔawa, ben à a uta tò kaena ma sae à bàa lè à bò bàazi.

¹⁶ Ben nɔgbē pì uta pì kàe a sae ai Yusufu dii sù,

¹⁷ ben à bène: Eberu zò kè n suowe dɔkèmao à gèmazì.

¹⁸ Kè ma wiii dɔa, ben à à uta tò kaena ma sae à bàa lè à bò bàazi.

¹⁹ Kè nɔgbē pì yā pì ò a zāne à bè, lán n zò kème nán gwe, ben Yusufu dii pò fè maamaa.

²⁰ Ben à bè wà Yusufu kú wà à da kpésiaan, guu kè kína pisananɔ káen, ben à gurɔplaa kè gwe.

²¹ Baa kɔn beeeo Dii kúo à gbēkeɛ kène à tò à yā kà pisananɔ dákparin.

²² Ben dákpari pì pisananɔ nà Yusufune a ɔzī n píngi, wè yáke ke à sairo.

²³ Pisananɔ dákpari pì bà ègɔ kú Yusufu yāoro, kè Dii kúo yānzi, ben ègɔ à daakɔre kɔn saao yā kè èe keɛ guu píngi.

40

Yusufu pisananɔ nana bɔkɔtena

- 1 Beee gbera Iyipiti kí Fíli'auna wɛkpaateri kɔn a buredikerio taari kɛnɛ.
 2 Á pɔ fɛ a iba gɔɔn plaa pínzì, à wɛkpaateri kí kɔn à buredikeri kíó.
 3 Ben à n ká kpésiaan a dogarinɔ gbɛnsi bɛ, kpé kè wà Yusufu dàn.
 4 Dogarinɔ gbɛnsi pì Yusufu diè àgɔ n gwaa, ben aɔ gurɔplaa kè kpé pìn gwe.
 5 Gwáaví dɔnkɔa Iyipiti kína wɛkpaateri kɔn buredikeri pìo nanaa ò n gɔɔn plaa n pingi, baade kɔn a pɔo kɔn a bɔkɔtenaɔ.
 6 Kè Yusufu m̀ò n gwa kɔngɔ, à è aɔ uu sisi.
 7 Ben à n lá à bè: Bó yá bé à tò a uu sisina gbàa?
 8 Aɔ wèàla wà bè: Nanaan wá ò, gbɛkee kú kè kè à à bɔkɔtena owero. Ben à bènnɛ: Luda bé à nana bɔkɔtena víroo? Á a nanaa pínɔ omɛ mà ma.
 9 Ben wɛkpaateri kí a pɔ ònɛ à bè: Ma nanaa guu ma geepi lí è ma saɛ.
 10 Geepi lí pì gá aagɔmɛ. Á lá bɔ à vú kè à né ì à mà.
 11 Má Fíli'auna togo kúna, ben ma geepi bɛɛ pínɔ sè má fɛ à togoo pì guu má kpàa.
 12 Yusufu bènnɛ: Nanaa pì bɔkɔtenan yè. Lígá aagɔɔ pínɔ né gurɔ aagɔɔmɛ.
 13 Gurɔ aagɔɔ gbera Fíli'auna é n m̀i sí. Eé ɛara à n da n zíi guu, né ɛara ñgɔ geepiwɛɛ bɔɔnɛ lán nɛɛgɔ kɛɛ nà yá.
 14 Tó yá b̀nyo nna, ñ tò ma yá gɔ dɔngu. N gbɛkɛɛ kɛmɛ ñ ma yá o Fíli'aunane lɛ à ma bɔ kpésiaa kè guu.
 15 Zaake wà ma kú kpáì zaa Eberu b̀sun, ben baa Iyipiti kè mɛɛ yáke kɛ à kà wà ma da wɛɛ kè guuro.
 16 Kè buredikeri kí è Yusufu nanaa pì bɔkɔtena bɔ kɔn wɛkpaaterio nna, ben à bènnɛ: Ma nanaa guu sɔ má è má buredi sɛna gbíi aagɔ dikɔana.
 17 Gbíi kè kú musu, buredi bori parii kè má kè Fíli'aunane ká à guu, ben báanɔ e blee ma musu.
 18 Yusufu bènnɛ: Á bɔkɔtenan yè. Gbíi aagɔɔ pínɔ gurɔ aagɔɔmɛ.
 19 Gurɔ aagɔɔ gbera Fíli'auna é n m̀i zɔ à n logo lía, báanɔ é n ble.
 20 Á gurɔ aagɔdee sɔ Fíli'auna igurɔ làa kɔkɔmɛ, ben à pɔblee kè à ibanɔnɛ. Á wɛkpaateri kí kɔn buredikeri kíó b̀ɛ kpén a ibanɔ wáa.
 21 Ben à ɛara à wɛkpaateri kí dà a zíin à ɛara àgɔ í bɔɔare.
 22 Ben à buredikeri kí lògo lía lán Yusufu n nanaanɔ bɔkɔtena ònnɛ nà.
 23 Yusufu yá e dɔ wɛkpaaterikin dɔro, à yá sán.

41

Yusufu Fíli'auna nana bɔkɔtena

- 1 Wɛ plaa papana gbera Fíli'auna nanaa ò, à è á zɛna Níli léa.
 2 Á è zùda maa m̀kpananɔ b̀ɛ swaa pì wèen m̀en swɛɛplaa aɔɔɛ sè blee tàfɛ guu.
 3 Ben à zùda yá yána ẁzɔgɔẁzɔgɔnɔ è m̀en swɛɛplaa dɔ. Aɔ b̀ɔ swawɛen wà tè à káakupɔnɔ kpɛɛ aɔ zè n saɛ swa léa.
 4 Ben zù yá yána ẁzɔgɔẁzɔgɔ pínɔ zù maa m̀kpana pínɔ m̀òmɔ, ben Fíli'auna vù.
 5 Á ɛara à ii ò, ben à nanaa ò dɔ. Á è ése sáko maa wéedee pía ése lí dɔnkɔa sáko swɛɛplaa.

6 Ben à ése sáko wée wodowodoo kè lou'i kèsámmanò è, à pia ní gbera dɔ sáko swεεplaa.

7 Ben ése sáko wée wodowodoo pínɔ ése sáko maa wéede pínɔ mòmɔ. Kè Fili'auna vù, à è nanaan à ò.

8 Kè guu dò, à kú bídi guu, ben à Igipiti mäsokerinɔ kòn wéezērinɔ sisi ní píngi. À a nanaanɔ tškēñne, mode aɔ gbēkee e fɔ à à bɔkōtēna òmero.

9 Ben wēkpaateri kí fεε à yā ò Fili'aunanε à bè: Taari kè má kè yāa dòmagu gbāa.

10 Kí, n pɔ fē n zòblerinɔzi yā, ben n ma da kpésiaan n dogarinɔ gbēnsi be ledɔ kòn buredikεrikio.

11 Gwāavī dōnkōa wa nanaa ò, wa baade kòn a pɔo kòn à bɔkōtēnao.

12 Eberu gōkparε kee kúwao gwe, n dogarinɔ gbēnsi zòmε. Kè wa wa nanaanɔ tškēñne, ben à wa baade pɔ bɔkōtēna òne.

13 Yā pínɔ kè lán à òwe nà. N eara n ma da ma zīin, ben n buredikeri kí pì lògo lía.

14 Ben Fili'auna gbē zì wà Yusufu sisi, ben wà gāa wà à bò wēen kpakpaa. À mì bò à a pókāsāanɔ lie, ben à gāa Fili'auna kiia.

15 Ben Fili'auna bène: Ma nanaa ò, gbēkee e fɔ à à bɔkōtēna òmero. Má mà wà bè tó wà ònne, neé fɔ ní à bɔkōtēna òñne.

16 Yusufu bène: Èe ke māmbeero! Luda bé eé à bɔkōtēna onne, kí.

17 Ben Fili'auna bène: Ma nanaa guu má è má zena Nili léa.

18 Má è zùda maa mēkpana mèn swεεplaaanɔ bòε swawεen aɔε sè bleε táfε guu.

19 Ben ma zùda pāndenɔ è dɔ mèn swεεplaa aɔɔ yāyāna wòzɔgɔwɔzɔgɔ, mée zù yāyāna beee takanɔ e Igipiti kè zikiro.

20 Ben zùda yāyāna wòzɔgɔwɔzɔgɔ pínɔ zù mēkpana káakupɔ mèn swεεplaaa pínɔ mòmɔ.

21 Baa kè aɔ ní mómɔ, aɔ gò yāyāna lán yāa bàme, gbēke é dɔ kè aɔ ní mómɔ sero. Ben ma vu.

22 Nanaa guu dɔ má è, ése sáko maa wéede pia ése lí dōnkōa sáko swεεplaa.

23 Ben má è ése sáko teee wée wodowodoo kè lou'i kèsámmanò pia ní gbera dɔ sáko swεεplaa.

24 Ben ése sáko wée wodowodoo pínɔ ése sáko wéede pínɔ mòmɔ. Kè má ò mäsokerinɔne, aɔ gbēkee e fɔ à à bɔkōtēna òmero.

25 Ben Yusufu bène: Kí, nanaa kè ní ò pínɔ bɔkōtēna dōnkōme. Luda yā kè à yezi à keε òdɔanneme, kí.

26 Zù maa mèn swεεplaaa pínɔ né wè swεεplaame. Ése sáko wéede sáko swεεplaaa pínɔ sɔ wè swεεplaame. Nanaa pínɔ bɔkōtēna dōnkōme.

27 Zù yāyāna wòzɔgɔwɔzɔgɔ mèn swεεplaaa kè aɔ bòε wà tè à káakupɔnɔ kpεε pínɔ né wè swεεplaame. Leme ése sáko wée wodowodoo kè lou'i kèsámma sáko swεεplaaa pínɔ de le dɔ. Beeenɔme wè swεεplaaa kè dekaa é ká ũ.

28 Lán má ònne nà tia, kí, ma bè Ludaa e yā kè à yezi à keε òdɔanneme.

29 Blewεε égɔ di Igipiti gu píngia maamaa ai wè swεεplaa.

30 Beee gbera dekaa é ká ai wè swεεplaa, kána gbāaa pì yā é sá Igipitinɔn. Dekaa pì é bùsu pì de.

31 Dekaa kè eé mɔ pì égɔ pāsī maamaa, kána gbāaa pì yā é dɔ gbēken dɔro.

32 Kí, kè gèn plaan n nanaa pì ò, kè Luda bé à diε yānzime. Eé ke tiame, à seka vīro.

33 Tia sa kí, ò wéézēri ɔ̀ndɔ́dee wete ò die àgɔ́ de gbāadee ũ Iyipiti.

34 Kí, ò gbēno die gbēnsino ũ Iyipiti aɔ́gɔ́ blewée sɔ́rodee kaakɔ́a wè swéplaaa kè blewée égɔ́ din pì guu.

35 Aɔ́é bleé kakɔ́a wè maaa kè èe mɔ́no guu wà blewée ká dɔ́no guu wéte kɔ́n wéteo kɔ́n n tɔ́o, aɔ́égɔ́ dákpaá.

36 Tó dekaa kè é ke wè swéplaaa pì kà Iyipiti, bleé pì égɔ́ de pɔ́ zikana ũ le dekaa pì tón Iyipitino dedero yānzi.

Yusufu kɔ́blena Iyipiti

37 Yā pì kè Fili'aunane kɔ́n a òbano ò píngi,

38 ben à bènné: Gbē kèkii Luda Nini vī. Wé gbēke e lán à bà dɔ́ɔ?

39 Ben à bè Yusufune: Lán Ludaa tò ò yā beeno dɔ́ píngi nà, wéézēri ɔ̀ndɔ́de kee kuu lán n bàro.

40 Mbe négɔ́ de ma ua gbēnsi ũ, ma gbēno égɔ́ m̀ sienne ò píngi. Kpata bé é tó màgɔ́ denla ado.

41 Ben à èara à bèné: Négɔ́ gbāa vī Iyipiti bùsu gu píngia.

42 Ben à tanga sèedakebo b̀ò a ɔ́neá à dà Yusufune a ɔ́neá, à babagaa uta dàne à vura kámbeé dàne a waaa.

43 À a s̀goro plaadee kpàa t́aa'obo ũ, ben gbē kè aɔ́ dɔ́ne aeno égɔ́ pataa: À kúe! À kúe! Lemé Fili'auna tò Yusufu gbāa vī Iyipiti bùsun le.

44 À bèné dɔ́: Mámbe Fili'auna, gbēke é fɔ́ à yáke ke Iyipiti kè n lé saero.

45 À t́ kpàne Zafena Panéa, ben à Eliopoli wéte sa'ori Potifera néngbē Asena kpàa nɔ́ ũ.

46 Gurɔ́ kè Yusufu zī sè Iyipiti kí Fili'auna be, à wè baaakurime. Ben à b̀ò Fili'auna kiiá à gàa à lili ò Iyipiti gu píngia.

47 Kána gbāaa kuu ai wè swéplaa, blewée din maamaa.

48 Ben Yusufu blewée kè din Iyipiti wè swéplaaa pino kákakɔ́a wéte kɔ́n wéteo pɔ́ zikana ũ, wéte píngi kɔ́n a buraa kè ligazino pɔ́o.

49 A blewée kákɔ́a bítabita lán ísiale bùsu'áatē bà, ben wà zè à zaka lé yɔ́naa, kè weé fɔ́ wà à lé d̀ro yānzi.

50 Ai dekaa gɔ́ gá ká Yusufu naɔ́ Asena, Potifera né, négɔ́gbēno ò mèn plaa.

51 Yusufu t́ kpà a daudune Manase à bè: Ludaa tò ma de bēdeeno kɔ́n nawéa kè má kèo yā s̀magu píngi.

52 Ben à t́ kpà à plaadeene Eflaimu à bè: Ludaa tò ma gɔ́ nédee ũ bùsu kè wà wéé t́amaan.

53 Kè kána gbāaa kè kú Iyipiti wè swéplaaa pì yàa,

54 ben wè swéplaaa kè dekaa é ká nàa lán Yusufu ò nà. Dekaa kà bùsu kɔ́n bùsuo píngi, m̀ode blewée di Iyipiti gu píngiame.

55 Kè nɔ́aa gè Iyipitino píngi, aɔ́ wii lè Fili'aunane à p̀blee kpámma. Ben à bènné ò píngi: À gá Yusufu kiiá à ke lán eé oare nà.

56 Dekaa dà bùsu pila píngi, ben Yusufu d̀no wèwè à blewée yàa Iyipitino, kè dekaa pì gbāa kù ò bùsun yānzi.

57 Ben gbēno b̀ò anduna gu píngia wà m̀ò Iyipiti blewée lú Yusufua, zaake dekaa gbāa kù anduna guu píngime.

1 Kè Yakubu mà blẹwẹẹ kú Igipiti, à bè a nénónne: Égṣ káe kè pàsṣ?

2 Má mà blẹwẹẹ kú Igipiti. À gá lúwe gwe, ẹ wàton garo, wàgṣ kuu aafia yánzi.

3 Ben Yusufu vli gṣon kurinṣ gaa Igipiti blẹwẹẹ lú.

4 Yakubu e Yusufu dáaro Beyámi zínýoro, zaake à bè: Wègṣ dṣro tó yá zaaá é à le.

5 Ben Isaraili né pínṣ gaa blẹwẹẹ lú kṣn gbē pándenṣ, zaake dekaa pì kà Kanaa bṣsun dṣ.

6 Yusufu bé à bṣsu pì gbēnsi ũ. Àmbe è blẹwẹẹ yá baade píngia. Ben à vlinṣ mò wà kùenṣ aṣ n̄ ae pèe tṣṣea.

7 Kè à a vlinṣ è, à n̄ dṣ, ben à a zinda kèñne nibṣ ũ. Ben à yá òñne pásipási à n̄ lá à bè: A bṣ máá? Aṣ wèàla wà bè: Wa bṣ Kanaa bṣsun wa mṣ blẹwẹẹ lúme.

8 Yusufu a vlinṣ dṣ, mṣde aṣṣe à dṣro.

9 Nanaa kè à ò yá n̄ yá musu dṣn, ben à bèñne: Gu'asiigwarinṣ a ũ, a mṣ wa bṣsu kēsákii gwame.

10 Aṣ wèàla wà bè: Auo dii! N zṣblerinṣ wa ũ, wa mṣ blẹwẹẹ lúme.

11 Dedṣnkṣdeenṣ wa ũ wa píngi. Náanedeenṣ wa ũ. Wapinṣ n zṣblerinṣ, gu'asiigwarinṣ wa ũro.

12 Ben à bèñne: Egeeme! A mṣ wa bṣsu asii dṣme.

13 Aṣ bè: Wapinṣ n zṣblerinṣ, dedṣnkṣdeenṣ wa ũ, wa gṣon kuri awẹplaame. Kanaa bṣsu gbēnṣ wa ũ. Wa dáaro gṣ be kṣn wa deo, wa gbēndoo kuuro.

14 Ben Yusufu bèñne: Lán má òare nà, gu'asiigwarinṣ a ũ.

15 Yá kè é tó mà a yápuraá dṣon yè. Kṣn Fili'auna kuunao é bṣe kèro, séto a dáaro pì mò kè baasiro.

16 À a gbēndoo zī à a dáaro sé, a gbē kpaaanṣ é gṣ kpésiaan kè, mé dṣ tó a yá yápuraame. Tó lenlo, kṣn Fili'auna kuunao gu'asiigwarinṣ a ũ.

17 Ben à n̄ ká kpén ai gurṣ aagṣ.

18 À gurṣ aagṣdee zī à bèñne: Má Luda vīa vī. À yá kè mé oaree ke, é bṣ aafia.

19 Tó náanedeenṣ a ũ, à a gbēndoo tó da kpén kè, a gbē kpaaanṣ é tá kṣn blẹwẹẹ a bede nṣaderinṣe,

20 é eara à mṣme kṣn a dáaro pìò, mé dṣ kè a yá yápuraame, weé a dede dṣro. Ben aṣ wèzi le.

21 Aṣ bèkṣne: Yápuraame taarideenṣ wa ũ yá kè wá kè wa dáaroné yá yánzi. Wá è gurṣ kè èe agbaa kpaawe, à kè wēnda, ben wée à yá maro. Beee yánzin yá kè wa lezi.

22 Ben Rubeni bèñne: Kè má òare àton yáke ke né pínero, ée ma yá maro. À aru gēen Ludaa e boowa kè.

23 Aṣ dṣ Yusufu e maaro, zaake kè èe yá ooñne, wèe lieññeme.

24 Ben à gù n̄ kiia à gaa à ṣṣ dṣ. Kè à sù, à yá òñne, ben à Simeṣ bṣ n̄ guu à à yì n̄ wáa.

25 Yusufu bè, wà blẹwẹẹ káñne n̄ sàkinṣ pa wà n̄ baade ṣṣ dane à pón wà zé kṣsáe kèñne. Kè wà kèñne le,

26 aṣ n̄ blẹwẹenṣ di n̄ zaakinṣe, ben aṣ dà zén.

27 Kè aṣ kà guu kè aṣṣe iin, kè aṣ gbēndoo a sàki pòro le à pó kpá a zaakia, ben à a ṣṣ è a sàki lén.

28 Ben à bè a gbēnṣe: À ma sàki guu gwa, wà ma ṣṣ sṣkpame! Ben swè kèñgu, aṣ bèkṣne kṣn luganao: Bṣ yán Ludaa kèwe le?

29 Kè aṣ kà n̄ de Yakubu kiia Kanaa bṣsun, aṣ yá kè n̄ le tṣkène píngi wà bè:

30 Bùsu gbēnsi pì yá òwe pāsīpāsī à wa dié gu'asiigwarinò ùmε.

31 Wa bène náanedeenon wa ù, gu'asiigwarinon wa ùro.

32 Dedōnkōdeenon wa ù, wa gōon kuri awεεplaame, wa gbēndoo kuuro, wa dāaro gō Kanaa būsun kōn wa deo.

33 Ben būsù gbēnsi pì bèwe yá kè eé tò à wa dō náanedeeno ùun yè. À bè wà wa gbēndoo tóao, wà bléweε sé wà táo wa bede nōaderinone,

34 wà liara wà móare kōn wa dāaroo, é dō sa kè gu'asiigwarinon wa ùro, náanedeenon wa ù, é wa gbēndoo kpáwa, wé laa tá būsù pìn.

35 Kè aōwe bléweε bōεε n̄ sàkinò guu, aō baade a ɔɔɔonò è a pó guu. Kè aō n̄ ɔɔonò è le, v̄ia n̄ kù n̄ píngi kōn n̄ deo.

36 Ben aō de bèñne: Á yezi mà gō né sain yó? Yusufu kuuro, Simeo kuuro, ben á yezi à Beyāmi síma dō? Yá píngi é bōome zaame.

37 Ben Rubeni bè a denε: Tó mée suonnero, n̄ ma négōgbē plaaano dedε. N̄ à kpáma, mé suonne.

38 Ben Yakubu bè: Ma né é gáaoro, zaake à v̄i dadōnkōdee gà, àmbe à gō ado. Ma zi kù. Tó yake à lè tá kè ée oo guu, eé tò mà tá miran kōn pōsiaaome.

43

Yusufu v̄inò εara à gana Iyipiti kōn Beyāmio

1 Dekaa pāsī kù Kanaa būsun.

2 Kè aō bléweε kè aō b̄o Iyipiti blè wà yàa, aō de bèñne: À εara à gá bléweε lú fète d̄o.

3 Ben Yuda bène: Gōgbē pì òwe sànsāmmε à bè, tò wa dāaro kúwaoro, wé wée sikōlero.

4 Tó né we wa dāaro gáwao, wé gá wà bléweε lúnne.

5 Tó n̄ε we s̄oro, wé gáro, zaake gbē pì òwe, tò wa dāaro kúwaoro, wé wée sikōlero.

6 Ben Isaraili bè: Bóyānzin a ãa dāmazi, kè á ò gbē p̄ine á dāaro v̄i?

7 Aō wèala wà bè: Àmbe à yá gbèkawa kōn wa bedeeno yāo à bè: A de kuu ai tiaó? Á dāaro v̄i? Yá beeno musun wa wèala. Wá dō yá eé be wà mó kōn wa dāaroon yó?

8 Ben Yuda bè a denε: N̄ tò né pì gámao. Wé fεε wà gá gōome, le wapinò kōn mpio kōn wa n̄éno tón gagaro yānzì, wégō kuu aafia.

9 À gō ma yá ùmε. Ma a z̄inda wèndi dié à pó gēε ù. Tó mée suonne aafiaro, ma gō n̄ taaridee ùmε.

10 Tó wée seka ke yāro, le wa gaa gèn plaadeeo wa su.

11 Ben aō de bèñne: Tó lεmε, à yá kèkii ke. À wa būsù pó maaano séε à ká a sàkinò guu à gá à gōgbē pì gba. À lí'ò ēzē sé fète kōn zó'io fète kōn dò pónò kōn lí'ò gū nnannaao kōn gòroo kōn s̄io.

12 À gá kōn ɔɔo leo plaa à ɔɔ kè wà dàare a sàkinò guu ɔɔkpañne. Ke wà sàsān yá, á d̄oro.

13 À a dāaro sé à εara à gá gōgbē pì kiia.

14 Luda Gbāapingide tò gbē pì a wènda gwa à a gbēndo kōn Beyāmio gbare aō suao. Mapi s̄o, tò Luda ma n̄éno simame, à siman gwe.

15 Aō pó kè aōé gá wà à gbaa p̄inò s̄εε kōn ɔɔo leo plaa kōn Beyāmio aō fεε wà gàa Iyipiti, ben aō gàa Yusufu kiia.

16 Kè Yusufu Beyāmi è n̄ té, à bè a beḡwarine: N̄ gá k̄n gbē beeen̄o ma be. N̄ n̄b̄o de n̄ k̄eke, zaake gbē p̄n̄o é p̄o blemao f̄aant̄ame.

17 Begwari pi yā k̄e Yusufu d̄ane k̄e à ḡaānyo à be.

18 Kè w̄e ḡaānyo Yusufu be le, v̄ia n̄ k̄u ās bè: Ɔ̄o k̄e wà dà wa s̄akin̄o guu yā bé à tò w̄e m̄ōwao k̄e. Ās̄o yezi wà léwa wà gb̄āaa m̄owe wà wa k̄uk̄u z̄n̄o ũ, wà wa zaakin̄o séeme.

19 Kè ās k̄a Yusufu be k̄pele, ās s̄ò à begwari p̄izi ās bè:

20 Maree, n̄ yā nna! Wa m̄o wà blewee lú k̄e yā k̄aaku.

21 Kè wa ka guu k̄e wé iin, wa wa s̄akin̄o p̄oro, ben wa baade a Ɔ̄o è a s̄aki lén papana. Ben wa su Ɔ̄o p̄io wa Ɔ̄zi.

22 Wa m̄o Ɔ̄o p̄andeo le wà ble p̄ande lúo. Wá d̄s gbē k̄e Ɔ̄o p̄i dà wa s̄akin̄o guuro.

23 Begwari pi bè: Àton bídi kero, àton v̄ia kero. A Luda, a de Luda bé à Ɔ̄o p̄i d̄aare a s̄akin̄o guu. A Ɔ̄o ma kii lè. Ben à Simeo b̄n̄ne.

24 Begwari pi ḡēnyo Yusufu ua guu, à í k̄p̄āmma ās zú oo, ben à s̄è k̄p̄ā n̄ zaakin̄o.

25 Ben ās p̄o k̄e āsé Yusufu ḡbaa pi yā k̄eke ai àḡo gá su f̄aant̄e, zaake ās̄o mà weé p̄o ble à be me.

26 Kè Yusufu s̄u be, ās à gbà p̄o k̄e ās m̄o p̄in̄o ās d̄aè t̄ote à ae.

27 À n̄ aafia gb̄eka, ben à bè: A de zik̄ūna k̄e a à yā ò pi gb̄āās? À kú w̄ēndiōs?

28 Ās w̄èla wà bè: Wa de n̄ z̄bleri gb̄āa à kuu ai tia. Ben ās k̄ūene wà ae p̄èe t̄otea.

29 Yusufu w̄é s̄e à a d̄aaro dad̄n̄k̄ode Beyāmi gwà à bè: A d̄aaro k̄e a à yā òm̄e p̄in̄ ȳè̄s? Ben à bè Beyāmine: Luda aubarika dangu.

30 Kè à a d̄aaro gwà, à p̄o k̄e nna b̄ita à yezi à Ɔ̄o d̄o, ben à ḡè k̄p̄étu kpakpaa, à Ɔ̄o d̄o gwe.

31 Kè à uu p̄ipi, ben à b̄ò à a z̄inda k̄u à bè wà m̄o p̄obleo.

32 Wà p̄oblee d̄iene ado, ās p̄o s̄o adona, Igp̄iti k̄e ās k̄úon̄o p̄o adona d̄o, zaake Igp̄itino é p̄o ble k̄n̄ Eberun̄oro ās̄e kak̄ānyoro.

33 Wá n̄ v̄ēv̄ē à ae n̄ s̄aakeea, zaa daudua ai n̄ gbē z̄āaa, ben ās lé àe wà k̄o gwàgwa.

34 Ben wà p̄oblee k̄e kú Yusufu ae k̄p̄atetēn̄e. Beyāmi p̄o b̄ita de gbē kpaaano p̄la leo Ɔ̄oro. Ben ās p̄o blè ās í m̄i k̄n̄ Yusufuo ai wà k̄a.

44

Kondogi togo dana sàkin

1 Yusufu bè a beḡwarine: N̄ blewee k̄aka gbē p̄in̄one n̄ s̄akin̄o pa lán āsé f̄s̄ wà sé n̄a. N̄ baade Ɔ̄o dane a s̄aki lén

2 n̄ ma kondogi togo sé n̄ da n̄ d̄aaro s̄akin̄o k̄n̄ à blewee Ɔ̄o. Ben à k̄e lán Yusufu òne n̄a.

3 Kè guu d̄ò ḡo, wà n̄ gb̄a k̄n̄ n̄ zaakin̄o.

4 Ai āḡo gá ká z̄a, ben Yusufu bè a beḡwarine: N̄ f̄e n̄ p̄éēzi. Tó n̄ n̄ lé, n̄ n̄ la n̄ be b̄yānz̄in ās f̄ia b̄òme à zaaao à maaa ḡē ũzi?

5 B̄yānz̄in ās ma togoo k̄e meè í mio mà m̄aso keo s̄è k̄p̄aii? N̄ ōn̄e k̄e ās yā zaa k̄e.

6 Kè à n̄ lé, à yā pi òn̄e,

7 ben ās w̄èla wà bè: Maree, à k̄e dia n̄ ò le? Kúku! Wam̄owa n̄ z̄blerin̄o, weé yā beee taka kero.

8 Ɔ̀ kè wá è yā wa sàkinɔ lé guu, wée ɛara wa suonɛe bɔna zaa Kanaaroo? Wé fɔ wà kondogi ke vura sé kpāi n dii beʔ?

9 Maree, wa gbē kè n̄ è à kiia, adee gà, wa píngi wé gɔ n zòno ũ.

10 À bè: T̄, à ke lán à ò nà. Gbē kè wà è à kiia é gɔ ma zò ũme, a gbē kpaaano é gɔ taari sai.

11 Ben aɔ baade a sàki pita à pòro gɔ.

12 Ben begwari pì n̄ sàkinɔ gwàgwa. À nà n̄ v̄i pɔa ai à gàa à kào n̄ dāaro pɔa, ben à togoo pì è Beyāmi pɔ guu.

13 Aɔ n̄ utano gà wà k̄k̄, ben aɔ baade a asoo yì a zaakinɛ aɔ ɛara wà gè wéte guu.

14 Kè Yuda kɔn a gbēno kà Yusufu be, aɔ à lè gwe, ben aɔ kùe à ae tɔtɛa.

15 À bène: Bóyānzin á kè lezi? Á d̄ kè ma taka è māsò keroo?

16 Yuda wèala à bè: Dii, wé benne diamɛ? À yake ona v̄iro. Wé ke dia wà wa z̄inda bɔ yān? Luda bé à b̄ wa taaria. Dii, wa gɔ n zòno ũ kè, wapino kɔn gbē kè wà togoo pì è à kiiao.

17 Ben Yusufu bè: Kai! Mé fɔ mà beee kero. Gbē kè wà togoo pì èa bé eé gɔ ma zò ũ, a gbē kpaaano é ɛara à tá a de kiia aafia.

Yuda wéekena Yusufua Beyāmine

18 Ben Yuda s̄zi à bè: N yā nna dii! N̄ tó mamoma n zòbleri mà yā onne. Nton pɔ f̄maziro dii, zaake n̄ sáa kɔn Fili'aunaome.

19 Dii, n wa la yā tó wá de v̄i ke dāaro.

20 Ben wa bè wa de zi k̄, bensɔ wa dāaro kuu dɔ, wa de à ì a zikū guume. Né pì v̄i dad̄nk̄dee gà, àmbe à ḡo ado, ben wa de pì yezi maamaa.

21 N̄ ò wamowa n zòblerinɔne wà à sé wà m̄sonne le n̄ wée siàle.

22 Dii, wa benne né pì é f̄ à a de tóro. Tó à à tò, de pì é game.

23 Ben n bèwe, tó wée mó kɔn wa dāaro p̄loro, wé wée sik̄lero.

24 Kè wa ta wa de kiia, wa n yā òne.

25 Ben wa de pì bè wà ɛara wà gá bl̄w̄e lú féte dɔ.

26 Wa bè, tó èe ke wa dāaro kúwao baasiro, wé f̄ wà gáro, zaake tó à kúwaoro, wa wée é sik̄lero.

27 Ben wa de bèwe, wá d̄ kè a naɔ né ì mèn plaa.

28 Kè à doo b̄ à be, èe à e d̄ro ai gb̄aa. À bè n̄bɔ pásí bé à à sò.

29 À bè tó wa né beee siawa, ben yā zaaa à lè, lán a zi k̄ nà, wé tó à tá miran kɔn pɔsiaaome.

30 Tia sa, tó ma ta ma de kiia, ben à né pì kúwaoro, eé game, zaake à pɔo n̄ame.

31 Tó wa dee e né pì e wa téro, eé tá miran a zikū guu kɔn pɔsiaaome.

32 Ma a z̄inda kpà ma dea né pì ḡe ũme, ma bè tó mée suonero, mé gɔ à taaridee ũ ai ma w̄endi lén.

33 Dii, n yā nna! N̄ tó mà gɔ n zò ũ né pì ḡe ũ, le à tá kɔn a v̄ino.

34 Tó èe ke kɔn né p̄loro, mé f̄ mà tá ma de kiiao. Nton tó mà yā zaaa kè eé ma de lee ero.

1 Yusufo e f5 à a zĩnda kù à ìba kè a5 kú gweeno aezĩ doro, ben à pùtá à bè: Amoà kè á kú kèn, à bœ a píngi! Kè gbēkee kú gwe doro, ben à a zĩnda t5kè a v̄ĩno sa.

2 Èe 5o d5o gbāngbān ai Igititin 5o mà, ben Fili'auna bēdeen 5o baaru mà.

3 Ben à bè a gbē pinone: Yusufo ma ũ. Ma de kuu ai tia5? Ben swè kēngu, a5oe f5 wà wèlaro.

4 Ben Yusufo bēne: À s5mazi. Kè a5 s5zi, ben à bè: Mámbe a dāaro Yusufo kè á yà wà s5o Igititi kè ũ.

5 Tia sa àton tó a n5se yakaro. Àton p5 fē ma yana yā musuro, zaake gbēno m̄isina yānzin Luda ma zĩ a ae kēzi.

6 Dekaa kana b̄usun kè wè plaadeen yè. Weé bú baro weé p5 kēro ai wè 5oro.

7 Ludaa t5 ma dare ae le wa borii b5 aafia anduna guu, mà a m̄i sí maamaa.

8 Èe kē àmbe a ma zĩ kēro, Ludame. À ma die Fili'auna lédammari ũ, à begwari ũ, Igititi gu píngi gbēnsi ũ.

9 À kē kpakpaa, à gá wa de kiia à one à né Yusufo bè Luda a die Igititi b̄usu gbāadee ũ. À su ma kiia kè g5o.

10 Àg5 kúmao k̄ii à wēe Gosē b̄usun k̄n a nēno k̄n a dion5 k̄n a sāano k̄n a blēno k̄n a z̄uno k̄n p5 kè à v̄ino píngi.

11 Mé à gwa kè, zaake dekaa ég5 kuu ai wè 5oro domē. Tó lenlo, àpi k̄n a bēdeen5 k̄n p5 kè à v̄ino é kaate píngi.

12 Apino k̄n Beyāmio, á é wēeo kè mamoma Yusufo mámbe méé yā ooare.

13 À bèe kè má v̄i Igititi kè yā o ma dene k̄n p5 kè á èo píngi. À gá à suo kè kpakpaa.

14 À v̄i à lògo a dāaro Beyāmi waaa à 5o d5, ben Beyāmi mlēa à 5o d5 se.

15 Ben à lé pēpe a v̄iino à ní píngi k̄n 5o d5o. Beee gbēra a v̄ino yā èo.

16 Kè Yusufo v̄ino m̄ona baaru kà Fili'auna bē, à kēne nna k̄n a ìbano.

17 Ben à bè Yusufo: Ñ o n v̄ino a5 ní asoo yi ní zaakinone a5 fēe wà gá Kanaa,

18 a5 ní de sé k̄n n bēdeen5 a5 suño ma kiia kè. Mé Igititi b̄usu gu maaa kpámma a5g5 nnaa maa.

19 Ñ onne d5 a5 Igititi z̄ugorono sé ní né fētēno k̄n ní ngbēno yānzĩ, a5 ní de sé wà suo.

20 A5ton laasuu lé p5 kè a5é tó gweenaro, zaake Igititi gu maaa é g5 ní p5 ũmē.

21 Ben Isaraili né pin5o kè le. Yusufo z̄ugorono kpámma lán Fili'auna ò nà. À zé k̄sāe kēne d5.

22 À ní gbá uta isino ní píngi, ben à Beyāmi gbá kondogi 5o mèn wàa do kpé bas5oro k̄n uta isino mèn 5oro.

23 À Igititi p5 maaano kpāsā a dene zaaki aso kuri k̄n blēwēeo k̄n p5bleeo zaaki aso kuri a de zé k̄sāe ũ.

24 Kè à ní gbāe à bè: Àton swèe kē zénlo! Ben a5 tà.

25 A5 b5 Igititi, ben a5 kà Kanaa b̄usun ní de Yakubu kiia.

26 A5 bēne: Yusufo kú wēndio ai tia, àmbe Igititi b̄usu gbēnsi ũ. Ben Yakubu kè s̄aii, èe síro.

27 Ben a5 yā kè Yusufo ònne òne píngi. Kè Isaraili z̄ugoro kè Yusufo gbàre à a séno è, ben à laasuu kè do sa,

28 ben à bè: Kékii mò! Ma né Yusufo kú wēndio ai tia. Mé gá mà wēe siàle le má kpé mà ga.

46

Yakubu tana Iyipiti kɔn a nɛnɔ

¹ Isaraili dà zɛn kɔn pɔ kɛ à vɛino píngi. Kɛ̀ à kà Beseba, à saa ò a de Isaaku Luda.

² Ben Luda bò à mòzi wéegupu'ena guu gwāāvī à bè: Yakubu! Yakubu! À wèlà à bè: Mae kè!

³ Ben à bè: Mámbe Luda ũ, n de Luda. Nton bídi ke Iyipiti gana yā musuro, zaake gwen mé n borii kaaran maamaa.

⁴ Mé gányo Iyipiti mà ɛara mà su kɔn n boriino. Yusufu gbádaan né gan.

⁵ Ben Yakubu fɛe Beseba. À nɛnɔ à dà zùgoro kè Fili'auna gbàre wà à séono guu kɔn n nɛnɔ kɔn n naɔɔno.

⁶ Aɔ n pókadeeno kɔn auziki kè aɔ è Kanaa bùsu guuno sɛɛ wà tào Iyipiti.

⁷ Yakubu tà gwe kɔn a négɔgbɛno kɔn a nɛnɔgbɛno kɔn a dionɔ n píngi.

⁸ Isaraili kè aɔ tà Iyipitino tɔno yɛ, Yakubu kɔn a boriino.

Yakubu daudu Rubeni.

⁹ Rubeni négɔgbɛno Anɔku, Palu, Ezerɔnu kɔn Kaamio ũ.

¹⁰ Simeɔ négɔgbɛno Yemueli, Yami, Oada, Yakī, Zoa kɔn Saulu kè à à i kɔn Kanaa nɔgbɛno ũ.

¹¹ Levi négɔgbɛno Gesɔnu, Koa kɔn Merario ũ.

¹² Yuda négɔgbɛno Eɛ, Ona, Sela, Pɛɛzi kɔn Zerao ũ, mode Eɛ kɔn Onao gà Kanaame. Pɛɛzi négɔgbɛno Ezerɔnu kɔn Amuluo ũ.

¹³ Isaka négɔgbɛno Tola, Pua, Yasubu kɔn Simirɔnuo ũ.

¹⁴ Zɛbuluni négɔgbɛno Sɛɛdi, Elɔni kɔn Yalelio ũ.

¹⁵ Néɔgbɛ kè Lea n i kɔn Yakubuo Mesopotamiano gwe. Àmbe à a nɛnɔgbɛ Dina i do. Aɔ borii pino n píngi gɔno baaakuri awɛɛ'aagɔme.

¹⁶ Gada négɔgbɛno Zefɔ, Agi, Suni, Ezebɔ, Eri, Arodi kɔn Areluo ũ.

¹⁷ Asa négɔgbɛno Imina, Isiva, Isivi kɔn Beriao ũ kɔn n dàre Serao. Beria négɔgbɛno Eheru kɔn Malakielio ũ.

¹⁸ Labā bé à Zilipa kpà Leaa. Borii kè Zilipa kè kɔn Yakubuon gwe. Aɔ gɔno gɛro awɛɛdome.

¹⁹ Yakubu naɔ Raseli négɔgbɛno Yusufu kɔn Beyámio ũ.

²⁰ Yusufu Manase kɔn Eflaimuo i Iyipiti kɔn a naɔ Asena, Eliɔɔli sa'ori Potifera néo.

²¹ Beyámi négɔgbɛno Bela, Beke, Asabeli, Gera, Naama, Ehi, Rosu, Mupimu, Upimu kɔn Adao ũ.

²² Borii kè Raseli kè kɔn Yakubuon gwe. Aɔ gɔno gɛro dosaimɛ.

²³ Dani néɔgbɛ Usimu.

²⁴ Nafatali négɔgbɛno Yazielu, Guni, Yeze kɔn Silemuo ũ.

²⁵ Labā bé à Bila kpà Raselia. Borii kè Bila kè kɔn Yakubuon gwe. Aɔ gɔno swɛɛplaame.

²⁶ Yakubu borii kè aɔ tányo Iyipitino gwe. Aɔ gɔno baaagɔ awɛɛswɛɛdome à né naɔɔno baasi.

²⁷ Kè Yusufu né i Iyipiti gɔno plaa, ben Yakubu borii kè aɔ tà gweeno kè gɔno baaagɔ akuri.

²⁸ Yakubu Yuda zì à dɔne aɛ Yusufu kiia, le à Gosɛ bùsu zé ɔɔbane. Kè aɔ kà gwe,

²⁹ ben Yusufu gɛ à sɔgoron à gà da a dele gwe. Kè à à lè, à mlɛà à ɔɔ dɔ gikena.

³⁰ Ben Isaraili bè Yusufunc: Lán ma wéɛ sinle nà má è n kú wɛndio, gaa é fɔ à ma sé sa.

³¹ Yusufu bè a v̄ĩnɔŋe kɔn a de beɗeenɔ: Mé gá mà o Fili'aunanɛ ma v̄ĩnɔ kɔn ma de beɗee kè aɔ kú Kanaa b̄usunɔ sù ma kiia.

³² Mé onɛ kè s̄ad̄arinɔn a ũ, á p̄k̄adeenɔ v̄ĩ, ben a m̄ɔ kɔn a s̄aanɔ kɔn a bl̄enɔ kɔn a z̄unɔ kɔn p̄ɔ kè á v̄ĩnɔ p̄ĩngi.

³³ Tó Fili'auna a sisi, ben à a la b̄ɔ z̄ĩn eè ke,

³⁴ à onɛ à be á p̄k̄adedeenɔ ũ zaa a ḡɔkparekegurɔ ai kɔn a gb̄aao lán a dezinɔ bà. Tó á onɛ le, é e à v̄eɛ Gosɛ b̄usun, zaake Igipitinɔ è kak̄sa kɔn s̄ad̄arinɔro.

47

Isarailinɔ v̄eena Igipiti

¹ Yusufu gàa à yá ò Fili'aunanɛ à bè: Ma v̄ĩnɔ b̄ɔ Kanaa b̄usun kɔn n̄ s̄aanɔ kɔn n̄ bl̄enɔ kɔn n̄ z̄unɔ kɔn p̄ɔ kè aɔ v̄ĩnɔ p̄ĩngi, aɔ m̄ɔ Gosɛ b̄usun.

² Ben à a v̄ĩnɔ s̄è ḡɔn s̄ɔɔro à n̄ ɔɔa Fili'aunanɛ.

³ Fili'auna n̄ lá à bè: B̄ɔ z̄ĩn eè keɛ? Aɔ w̄èàla wà bè: Wamɔwa n z̄ɔblerinɔ, s̄ad̄arinɔn wa ũ lán wa dezinɔ bà.

⁴ Ben aɔ bène: Wa m̄ɔ v̄eɛ b̄usun kè gurɔ plaame, zaake dekaa kú Kanaa b̄usun maamaa, s̄è kuu kè wa s̄aanɔ blero. Wamɔwa n z̄ɔblerinɔ, n̄ wa gba zé wà v̄eɛ Gosɛ b̄usun.

⁵ Ben Fili'auna bè Yusufunɛ: Lán n de kɔn n v̄ĩnɔ sù n kiia nà,

⁶ n̄ n̄ káɛ Igipiti gu maaan. Aɔ v̄eɛ Gosɛ b̄usun. Tó làakarideenɔ kú n̄ té, n̄ ma p̄ɔnɔ naĩne n̄ ɔz̄ĩ.

⁷ Ben Yusufu a de Yakubu s̄è à gàa à ɔɔa Fili'aunanɛ. Ben Yakubu sa maaan onɛ.

⁸ Fili'auna à là à bè: N ka w̄en gbaa?

⁹ À w̄èàla à bè: Ma kuuna anduna guu w̄è basw̄eɗo akurideen yè. Ma w̄è e ká ma dezinɔ p̄ɔ ũro, ben à yá'ɔamma v̄ĩ.

¹⁰ À sa maaan ò Fili'aunanɛ ɔɔ, ben à b̄ɔ à kiia.

¹¹ Yusufu a de kɔn a v̄ĩnɔ k̄aɛ Igipiti b̄usu gu maaan, à n̄ gbá b̄usu kè Rameɛɛ de à w̄étedaa ũ lán Fili'auna ò nà.

¹² Yusufu bl̄ew̄eɛ kpà a dea kɔn a v̄ĩnɔ kɔn a de beɗeenɔ n̄ p̄ĩngi ua kɔn uao n̄ pari lén.

Dekaa gbaakuna

¹³ Dekaa kè gb̄aa, bl̄ew̄eɛ kú gukearo. Igipitinɔ kɔn Kanaanɔ gb̄aaa ȳaa.

¹⁴ W̄èe bl̄ew̄eɛ luu, ben Yusufu ɔɔ kè kú Igipiti kɔn Kanaa si p̄ĩngi à t̄aɔ Fili'auna be.

¹⁵ Kè Igipitinɔ kɔn Kanaanɔ ɔɔ ȳaa, Igipitinɔ m̄ɔ Yusufu kiia n̄ p̄ĩngi aɔ bè: ɔɔ kuu d̄ɔro. N̄ wa gba bl̄ew̄eɛ. N̄ton tó wà ga n wáaro.

¹⁶ Yusufu bè: Lán ɔɔ kuuro nà, à m̄ɔ kɔn a p̄k̄adeenɔ, mé bl̄ew̄eɛ kpáawa à musu.

¹⁷ Ben aɔ m̄ɔ Yusufunɛ kɔn p̄k̄adeenɔ, ben à bl̄ew̄eɛ kp̄ám̄ma s̄onɔ kɔn s̄aanɔ kɔn bl̄enɔ kɔn z̄unɔ kɔn zaakinɔ musu. W̄è beee à bl̄ew̄eɛ kp̄ám̄ma n̄ p̄k̄adeenɔ musume.

¹⁸ Kè w̄è beee ḡète, ben aɔ m̄ɔ à kiia à w̄è làa wà bène: Dii, wé f̄ɔ wà yake utennero. ɔɔ ȳaa, ben wa p̄k̄adeenɔ ḡɔ n̄ p̄ɔ ũ. P̄ɔkee e ḡɔ wà kp̄ám̄maro, wapinɔ kɔn wa buraaanɔ baasiro.

19 N̄nton tó wà ga n wáa k̄s̄n wa buraan̄oro. N̄ wa lú k̄s̄n wa buraan̄o ñ f̄īa bo k̄s̄n bl̄ew̄eeo wà ḡs̄ Fili'auna z̄òno ù, wapin̄o k̄s̄n wa buraan̄o. N̄ wa gba bl̄ew̄ee le wàton garo wàḡs̄ kuu, le d̄o wa buraan̄o tón ḡs̄ taagaa ùro.

20 Ben Yusufu Igitipi buraan̄o lù Fili'aunane pingi, zaake Igitipino baade a buraa yà, k̄e n̄oaa ñ kú gb̄aa yānzi, ben b̄usu ḡs̄ Fili'auna p̄ó ù.

21 Yusufu Igitipino si z̄òno ù ñ pingi zaa ñ b̄usu lén k̄e gana à lé k̄aa.

22 M̄ode èe sa'orino buraan̄o lúro, zaake Fili'auna dīe àḡs̄ bl̄ew̄ee kp̄ámma gur̄o s̄anda pingi. Lán āo kú k̄s̄n bl̄ew̄ee k̄e Fili'auna è kp̄ámmao nà, āo ñ buraan̄o yáro.

23 Ben Yusufu bè gb̄en̄one: Ma a lu k̄s̄n a buraan̄o sa, a ḡs̄ Fili'auna p̄ó ù. Bl̄ew̄een yè. À gá à t̄s̄.

24 P̄ók̄egur̄o àgae à leo s̄orode kp̄á Fili'aunaa, à kpaa é ḡoare bl̄ew̄ee ù k̄s̄n p̄óblee. Àgae beee ble k̄s̄n a n̄éno k̄s̄n a bedeen̄o a pingi.

25 Ben ās̄ bè: N wa mi si. N̄ tó wà n p̄onnaa e dii, wà ḡs̄ Fili'auna z̄òno ù.

26 Ben Yusufu yā dīe Igitipi à bè, burap̄o leo s̄orodee éḡs̄ de Fili'auna p̄ó ù. Yā p̄i kuu ai k̄s̄n a gb̄āo. Sa'orino b̄usu bé èe ḡs̄ Fili'auna p̄ó ùro ado.

Yakubu w̄ék̄ena z̄aa

27 Isarailino kú Gos̄e b̄usun zaa Igitipi. Ās̄ ñ z̄inda t̄ote v̄i gwe, ben ās̄ né ñ wà k̄āara maamaa.

28 Yakubu k̄e w̄e ḡero aw̄eeplaa Igitipi, à w̄e pingipingi basw̄eeplaa aw̄esw̄eeplaame.

29 K̄e à k̄a gana, à a né Yusufu sisi, ben à bène: N yā nna! Tó ma n p̄onnaa è, ñ n ò da ma gb̄áda gb̄áru ñ gb̄ēke k̄s̄n náaneo yā k̄eme. N̄nton ñ ma v̄i Igitipiro.

30 Tó ma ka ma dezino, ñ ma sé ñ b̄omao Igitipi k̄e ñ ma v̄i ma dezi p̄ino miraw̄een. Ben Yusufu bène: Mé yā k̄e ñ ò k̄enne.

31 Ben Yakubu bè: N̄ la dame. K̄e à la d̄ane, ben Yakubu gb̄aa è a ḡoà à d̄onzi k̄e.

48

Yakubu Eflaimu k̄s̄n Manaseo dīena a z̄inda n̄éno ù

1 Gur̄o plaaa gb̄era wà ò Yusufune à dee e gyāa k̄ee, ben à a né ḡs̄on plaaano Manase k̄s̄n Eflaimuo s̄e à ḡaányo.

2 K̄e wà ò Yakubune à né Yusufu m̄ò à gwa, à aīa k̄e à f̄ee à v̄ee a gádo musu.

3 À bè Yusufune: Luda Gb̄apingide b̄ò à m̄mazi zaa Luzu, Kanaa b̄usun à aubarika d̄amagu

4 à bème é tó má né i maamaa, é ma kaara mà ḡs̄ boriino dezi ù, é b̄usu p̄i kp̄á ma boriino ma gb̄era ñ p̄ó ù ai gur̄o pingi.

5 Tia sa né ḡs̄on plaaa k̄e ñ ñ Igitipi ai màḡs̄ m̄ó n kiiano ma p̄ónome. Eflaimu k̄s̄n Manaseo ḡs̄ ma n̄éno ù lán Rubeni k̄s̄n Sim̄eño de n̄a.

6 Né k̄e né ñ ñ ḡberaano bé weéḡs̄ de n p̄ó ù, ās̄é ñ t̄ubi è ñ v̄iino kiia.

7 Zaake k̄e m̄ee suu k̄s̄n Mes̄opotamiao, n da Raseli gà z̄én Eflata k̄e w̄e be tia Bet̄elemu lézi zaa Kanaa b̄usun, ben ma à v̄i z̄én gwe.

8 Ben Isaraili Yusufu n̄éno gwà à bè: D̄énon gwee?

9 À bè a dene: Né k̄e Luda ma gba k̄en̄on gwe. Ben Isaraili bè: N̄ m̄ónyo ma kiia mà sa'ole k̄éñe.

10 Zikú Isaraili w̄ée b̄usa èe guu ee maaro, ben Yusufu s̄zi k̄s̄n né p̄ino. Isaraili lé p̄eper̄ma à ñ kp̄á a k̄ula,

11 ben à bè Yusufune: Mée kpákpaá yá mà wée sinle doro, ben Ludaa tò ma n e kòn n néné dō.

12 Yusufu ní gú a de gbála, ben à kùene à a ae pèe.

13 Ben Yusufu a néné kù ní plaa ní píngi. À Eflaimu kù kòn oplaao Yakubu ozezi, ben à Manase kù a ozezi Yakubu oplaazi, ben à sòzi kòn né pìno.

14 Ben Yakubu a o pàkòla à a oplaà nà Eflaimu kè de dāaro ũu mià à a oze nà Manase kè de daudu ũu mià.

15 Ben à sa'ole kè Yusufune à bè:

Luda kè ma dezinò Ibraĩ

kòn Isaakuo taa òo,

Luda kè dōme ae

ma kuuna guu ai kòn a gbāao,

16 à Malaika kè ma bō à zaaan píngi,

à aubarika da né kèkiinon,

à tó wàgō ní sísii ma tóa,

kòn ma dezinò Ibraĩ kòn Isaakuo tóo,

à tó aōgō kō maamaa anduna guu.

17 Kè Yusufu è a de a oplaà nà Eflaimu mià, èe kene nnao. À a de o kù le à gu Eflaimu mià à na Manase póa

18 à bè: Lenlo Baa, gbè kèkii bé à daudu ũ. N n oplaà na à mià.

19 Ben à de gi à bè: Má dō ma né, má dō. Àpi sō eé gō borii ũ, eégō bíta, mōde à dāaro bíta égō deàla, à borii égō pari.

20 Zì beeeà à sa'ole kèhne à bè:

Isarailinò é sa maaa okōne kòn a tóo

aōé be Luda tó n gō

lán Eflaimu kòn Manaseo bà.

Leme à Eflaimu dō Manasene ae le.

21 Ben Isaraili bè Yusufune: Ma ka gana, mōde Luda égō kúao, eé eara à táao a dezinò būsun.

22 Sekemu būsū maaa kè má sī Amōrinōa kòn ma fēdaao kòn ma sáo, ma n gba, mmōn kè ní de n vīinōla.

49

Yakubu sa'olekena a nēnōne

1 Yakubu a néné sisi, ben à bè:

À kō kakōa

mà yá kè eé a le ziake zī oare.

2 À kō kakōa ma néné à swá kpá,

à a de Isaraili yá ma.

3 Rubeni ma daudu ma gbāaa,

ma kana gō lézī né káaku,

n bèe deńla kòn n gbāaa.

4 Ní pásī lán ísō bà,

mōde négō deńlaro,

zaake n didi n da n de gádo,

n dae kòn ma nōnō dokeo.

5 Simeō kòn Levio bé wà kō gbēnō ũ,

aō pásī kòn fēdaao.

6 Ma lé kú aṣ kakṣana guuro,
 ma baka kú aṣ yágṣṣna guuro,
 zaake aṣ gbēno dèdè pɔfē guu,
 aṣ zù gbátikyanṣ zòzò lán aṣo yezi nà.

7 Luda láari zírma n pɔfē bíta yānzi,
 à lé keṣne n pāsike yānzi.
 Mé n kēkṣa Yakubu boriino té,
 mé n boriino faakṣa Isarailino guu.

8 Yuda, n gbēno é n tó kpá.
 Né n ibeeno kū n waaa,
 n de néno é kúenne.

9 Yuda de lán músu bà,
 ma né pi è su kṣn tofekao.

È gáè è dae a tòn.
 dé bé é fṣ à à fεεε?

10 Kpata é gu Yudalaro,
 à boriino bé weégṣ gò kúna
 ai Silo gá mṣ,
 bori píngi é mṣ siene.

11 Eé a zaaki do geepi lía,
 eé a zaakinε yi geepi lí maaaa.
 Geepiwεε é gṣ dízime
 eé a pṣkāsāano pípio
 eé a uta pípi kṣn geepi'io.

12 Geepiwεε é à wée tēa kū,
 zwii é a swaa pura kū.

13 Zεbuluni é gṣ kú ísīaa sae,
 à bùsu é gṣ de góro'iteno bàdṣkii ũ,
 à bùsu lé é ze Sidṣ.

14 Isaka de lán zaaki gbāaa
 kè daena aso mèn plaaa dagura bà.

15 Tó à boriino è n kámmabokii maa,
 bensṣ aṣ bùsu pi vēena nna,
 aṣé nae asosenane wà zòzì ke.

16 Dani é a gbēno bo yān
 Isaraili boriino doka ũ.

17 Dani é gṣ de lán mlè kè kú zé sae bà,
 lán pitigoo kè kú zéwewe guu bà.

È sṣ lé a gbáa,
 le gbē kè di à musu léε a kpεegānda.

18 Dii, meè wée do n mṣsinazi.

19 Gada sṣ, zṣkpεeno é síngu,
 mode aṣé léε n gbē zāadeenoa.

20 Asa blewεε é gṣ nṣi vī,

póblee kè à blena nna kínanɔnɛn eé kpá.

21 Nafatali de lán gbēe lí
kè è gá maaanɔ kee bà.

22 Yusufu de lán lí né'iri
kè kú bia sae bà,
à gǎnɔ è poro à da gùla.

23 Kàzurinɔ é íbete kpáo,
aṣé péa kɔn kào.

24 Eégɔ a sá kùna degena sai
Yakubu Luda Gbaabitade gǎzĩ,
à ɔ gbāaa égɔ wāa
Isarailinɔ Gbèsi kè è dɔne ae yānzi.

25 N de Luda é dɔne,
Gbāapingide é aubarika dangu
kɔn lou'i kè è bɔ musuo,
kɔn aubarika kè kaena tɔɔte gĩzĩɔ,
le n nɔɔnɔ kɔn n pónɔ gɔ de nédandeenɔ ũ.

26 Sa'ole kè n de kènnɛɛ
de ma dezinɔ póla,
à bíta de kpíi zínɔla.
Luda tó aubarika kènɔ gɔ Yusufu mìa,
gbē kè wà diɛ adona a gbēnɔ té musu.

27 Beyāmi de lán lewan pásĩ bà,
eè léɛ gbēnɔa kɔngɔ
eè n pónɔ kpaate uusie.

28 Isaraili bori mèn kuri awɛɛplaaanɔn gwe n pínɡi. Sa'ole kè aṣ dee kènnɛn
gwe baade kɔn a pɔo.

Yakubu ga kɔn à vīnao

29 Ben à bènnɛ: Tó ma anduna tò, à ma vīi ma dezinɔ gbèwɛɛ kè kú Iti bori
Eflɔnu buraa guu.

30 Gbèwɛɛ pí kú Makpɛlame, Mamare ɔfántɛbɔɛ kpa Kanaa bùsun, buraa kè
Ibraĩ lù Iti bori Eflɔnu mirawɛɛ ũ.

31 Gwen wà Ibraĩ kɔn a naṣ Sarao vīin. Gwen wà Isaaku kɔn a naṣ Rebekeao
vīin. Gwen ma Lea vīin.

32 Wà buraa pí kɔn a gbèwɛɛo lù Itinɔame.

33 Kè Yakubu lé diɛ a nénɔne à yāa, à èara à dàɛ, ben à gá.

50

1 Yusufu kùsi a dea à ɔɔ dɔ à musu à lé pèpɛa.

2 Ben à ò a zíkɛri èzèdeenɔne aṣ èzɛ kè è tó gè vāroo máma a de gèa. Ben aṣɔ
māma Isaraili gèa

3 ai gurɔ baplaa le àton yai kùro yānzi, zaake len Igititino è ke le, ben aṣ à gè
ɔɔ dɔ gurɔ baaagɔ akuri.

4 Kè aṣ à gè ɔɔ dɔ wà yāa, Yusufu bè Fili'auna bedeenɔne: A yā nna! Tó ma a
pɔnnaa è, à omɛ Fili'aunane à be:

⁵ Kè ma dee e gaa, à tò ma la dàne à bè mà a vīi mirawee kè à yò a zīnda pò ũ Kanaa būsun. Ñ ma gba zé mà gá mà a de vīi sa, mé liara mà su.

⁶ Ben Fili'auna bène: Ñ gá ñ n de vīi, zaake à tò n la dàare.

⁷ Kè Yusufu e gaa a de vīi, Fili'auna ìbanò kōn a be gbēnsinò kōn Igipiti būsù gbāadeenò gāao ñ píngi.

⁸ Yusufu bēdeenò kōn a vīino kōn a de bēdeenò gāao ñ píngi dɔ. A5 né fétenò kōn ñ sāanò kōn ñ blēnò kōn ñ zùnò bé wà gò Gosē būsun ñtēe.

⁹ S5goronò kōn sōdeenò gāao dɔ. Gbē kè a5 gāa zene pìnò pari maamaa.

¹⁰ Kè a5 kà Atada blēweegbēkiia Yoda baa, gwen a5 wii gbāaa lēn ai, a5 gè ɔɔ dɔ maamaa, ben Yusufu a de sósobi kè ai gurò swēplaa.

¹¹ Kè Kanaa būsudeenò è lán wèe gè kee nà Atada blēweegbēkiia, ben a5 bè: Igipitinò gèkena bítan yè. Beee yānzi wà tó kpà Yoda baa guu pīne Abeli Igipiti.

¹² Lēn Yakubu nénoò kè le lán à òñne nà.

¹³ A5 à gè sè wà gāao Kanaa būsun, ben a5 à vīi Makpela bura gbēwee kè Ibraī lù Iti bori Eflonua mirawee ũu guu Mamare ɔfántɛbɔe kpa.

¹⁴ Kè Yusufu a de vīi à yāa, à liara à tà Igipiti kōn a vīino kōn gbē kè a5 gāa zene à de gè vīino ñ píngi.

Yusufu náanekpana a vīino

¹⁵ Kè Yusufu vīino è ñ de gá, ben a5 bè: Tó Yusufu íbetɛ kpàwao, ben à yezi à à zaaa kè wá kēne píngi fīa bowe s5 né?

¹⁶ Ben a5 lékpásá kēne wà bè: Lē n dee kpé à ga à bè

¹⁷ wà onne ñ wa taari kōn wa durun-o kēwe, zaake à zaaan wá kēnne. N yā nna! Ñ wa taarinò kēwe. N de Luda zòblerinò wa ũ. Kè wà yā pì ò Yusufune, ben à ɔɔ dɔ.

¹⁸ Ben à vīino mɔ a kīi a5 kùe à aezī a5 bè: N zònoò wa ũ.

¹⁹ Ben Yusufu bēñne: Aton vīa kero. Ludan ma ũ?

²⁰ Á yezi à à zaaa keme yā, ben Ludaa lie à maaa ũ, le à e à gbēnoò mī sí pari lán èe kee nà tia.

²¹ Aton vīa kero. Mé a gwa kōn a nénoò. Ben à náane kpàñma à ñ làakari kpàe.

Yusufu gana

²² Yusufu kú Igipiti kōn a de bēdeenò ai à kà wè basɔɔro akuri.

²³ À wée sī Eflaimu swákpēenòle, ben à wée sī Manase né Maki nénoòle dɔ.

²⁴ Ben Yusufu bè a gbēnoòne: Ma ka gana. Luda bé eé mós dɔale à bɔao būsù kēn à gāao būsù kè à à lé gbē Ibraīne kōn Isaakuo kōn Yakubuo guu.

²⁵ Ben Yusufu tò Isarailino la dàare à bè: Guròò kè Luda é mós dɔale, à ma wánò sée à bɔo guu kēn.

²⁶ Yusufu wè basɔɔro akurideen à gà. Ben wà ēzē kè è tó gè vāroo màma à gèa wà dà àkpati guu Igipiti.

BONA Musa takada plaadee

Musa kuuna Igipiti 1:1-11:10

Luda bɔna kɔn Isarailinɔ Igipiti 12:1-15:21

Isarailinɔ likɔazɔna gbáan 15:22-18:27

Luda bà kuuna kɔn Isarailinɔ 19:1-20:26, 23:1-24:18

Bisakuta yá 31:1-18

Isarailinɔ Luda bà kuunaño yá gborona 32:1-34:35

Bisakutadɔna 40:1-38

Wéetana Isarailinɔ Igipiti

- ¹ Isaraili né kè aɔ tà Igipiti kɔn n̄ de Yakubuo, baade kɔn a be gbɛnɔ tɔn yè:
- ² Rubeni, Simɛɔ, Levi, Yuda,
- ³ Isaka, Zɛbuluni, Bɛyami,
- ⁴ Dani, Nafatali, Gada kɔn Asao.
- ⁵ Yakubu borii p̄inɔ n̄ p̄ingi gɔɔn baaagɔ akurime. Yusufu sɔ ḡiake à kú Igipiti kɔ.
- ⁶ Ben Yusufu gà kɔn a v̄inɔ kɔn gbɛ kè aɔɔ kuu a gurɔɔano n̄ p̄ingio.
- ⁷ Isarailinɔ né ì wà kɔ, aɔ kàara wà pari kù maamaa, aɔ dà bùsu p̄ila p̄ingi.
- ⁸ Kína dufu kè Yusufu d̄ɔroo kpata blè Igipiti,
- ⁹ ben à bè a gbɛnɔne: À Isarailinɔ gwa, aɔ pari kù wà dàwala.
- ¹⁰ Wà gá wà ɔndɔɔ daɛnzi le aɔton kaararo yānzi. Tó z̄i f̄ɛɛ, aɔé na wa ibɛnɔa aɔ z̄i káwao aɔé bɔɛ wa bùsun.
- ¹¹ Ben wà gbɛnɔ dieñne n̄ diinɔ ũ aɔ wéɛ tárnma kɔn z̄i gbáaa kenao. Len aɔ Pitomu kɔn Ramɛsɔ kàɛ Fili'aunane a p̄oblekaekiinɔ ũ le.
- ¹² Mɔde dian wèè ìa daarnma nà, len aɔègɔ kaara le aɔɔe daagula, ben swè kè Igipitinɔn n̄ yá musu.
- ¹³ Ben wà n̄ dá z̄òz̄i pásin
- ¹⁴ wà n̄ n̄ɔse yàka wà gù z̄i gbáaa dàñne kɔn kúnkubɔnanɔ kɔn bura z̄i p̄ingio. Wà z̄i p̄inɔ dàñne p̄ingi pásipásí.
- ¹⁵ Ben Igipiti kína Eberu néseerinɔ sisi, à doo tɔn Sifira, à doo sɔ tɔn Pua.
- ¹⁶ À bèñne: Tó é né i Eberu nɔgbɛnɔne sa, tó ḡɔgbɛmɛ, à à de. Tó nɔgbɛmɛ sɔ, à à tó.
- ¹⁷ Nɔgbɛ p̄inɔɔ Luda v̄ia v̄i, aɔɔe yá kè à óñne kero, aɔɔe néḡɔgbɛnɔ too.
- ¹⁸ Ben kína p̄i n̄ sisi à n̄ lá à bè: À kè dia á kè le a néḡɔgbɛnɔ tò?
- ¹⁹ Aɔ wèala wà bè: Eberu nɔgbɛnɔɔ de lán Igipiti nɔgbɛnɔ bàro, aɔɔ wāa, ai wàḡɔ gá ká, aɔé né i.
- ²⁰ Len Isarailinɔ e kaara le aɔɔe pari k̄uu. Ben Luda yá maa kè néseeri p̄inɔne
- ²¹ à n̄ gbá n̄nɔ, kè aɔɔ à v̄ia v̄i yānzi.
- ²² Ben Fili'auna yá die a gbɛnɔne n̄ p̄ingi à bè: À Eberu néḡɔgbɛ kè wà n̄ inɔ ká Nili in̄ n̄ p̄ingi, mɔde à n̄nɔgbɛnɔ tó.

2

Musa ina

- ¹ Levi bori ḡɔgbɛ Levi bori nɔgbɛ sè.

2 Nɔɔ pì nò sɪ à né ì gɔ̃gbɛ̃ ũ. Kè à è né pì maa, ben à à ùte mɔ aagɔ̃.

3 Kè èe fɔ̃ à à ùte dɔro, à kebu gbíi sè à kɔntaa lèa le í tón gɛ̃ à guuro. Ben à né pì dàn à gaa à diɛ Nili í léa waa guu.

4 Né pì dāree ze káaa èe gwaa yā kè eé à le.

5 Ben Fili'auna nénɔgbɛ̃ gaa zú o swaa pizi, à gbɛ̃nɔ e lili oo swaa pì léa. À gbíi è diena waan, ben à a zɔnɔkpare zì à gaa à à sè.

6 Kè à wè, à né è dan, èe ɔɔ dɔɔ. À kènɛ wɛnda à bè: Eberu négɔ̃gbɛ̃me.

7 Ben né pì dāre mò à bè Fili'auna né pìne: Ní yezi mà gá mà Eberu nɔgbɛ̃ sísinne àgɔ̃ yɔ̃ kpaanne né pian yɔ̃?

8 À wèala à bè: Ee, n̄ gá! Ben nénɔgbɛ̃ pì gaa à né pì da sisi.

9 Fili'auna nénɔgbɛ̃ pì bène: N̄ né pì sé n̄ táo ògɔ̃ à gwaame, mégɔ̃ fīa boonne. Ben à né pì sè à tào, èe à gwaa.

10 Kè né pì bíta kù, à à sè à gāao Fili'auna nénɔgbɛ̃ pìne, ben à à sɪ à né ũ. À tɔ kpàne Musa, zaake à bè, a à bɔ̃ í guume.

Musa bàa lé à tana Midià b̀sun

11 Zīkea kè Musa kè bíta, à gaa a bori Eberunɔ gwa, ben à zì gbāaa kè aɔɔe kee è. À è Igipiti gbɛ̃ e a bori daa gbɛ̃ɛ.

12 Kè à guu gwāgwa, èe gbɛ̃ke ero, ben à Igipiti gbɛ̃ pì dè à à ùte bùsu'āatɛ̃n.

13 Kè guu dɔ̃, à bɔ̃ à Eberunɔ è gɔ̃ɔn plaa, aɔɔe swèe kee. Ben à gbɛ̃ kè à yā nnaroo là à bè: Bóyānzi né n̄ gbɛ̃ndoo gbɛ̃ezi?

14 À wèala à bè: Dé bé à n̄ diɛ kí yāgɔ̃gɔ̃ri ũwee? Ní yezi n̄ ma de lán n̄ Igipiti gbɛ̃ dè n̄an yɔ̃? Ben vīa Musa kù à bè: Wà yā kè má kè d̄ɔ̃ fá!

15 Kè Fili'auna yā pì mà, èe wɛtɛɛ à Musa de, ben à bàa lène à tà Midià b̀sun, ben à v̄ɛɛ l̄bɔ̃ sae gwe.

16 Midià sa'ori nénɔgbɛ̃nɔ vī gɔ̃ɔn swɛɛplaa, ben aɔ̃ mò wà í tò, aɔ̃ kà pókādeenɔ gbāngo ímikiin n̄ de pókādeenɔne.

17 Kè sādāri kenɔ mò aɔɔe pɛɛr̄ma, ben Musa f̄ɛɛ à yā sínyo, ben à í kpà́ne n̄ pókādeenɔa.

18 Kè aɔ̃ tà n̄ de Rueli kiia, à n̄ lá à bè: À kè dia a su ide le gbāa?

19 Aɔ̃ wèala wà bè: Igipiti gɔ̃gbɛ̃ ke bé à wa si sādārinɔa. Àmbe se à í tò à kpàwe wa pókādeenɔa.

20 Ben à n̄ lá à bè: Adee pì kú máme? Bóyānzi a gɔ̃gbɛ̃ pì tò gwezi? À à sisi à mò à p̄ɔ̃ blewao.

21 Musa mò, ben à wè à v̄ɛɛ k̄n̄ gɔ̃gbɛ̃ p̄io, ben gɔ̃gbɛ̃ p̄i a nénɔgbɛ̃ Zipora kpàa nɔɔ ũ.

22 Ben Zipora né ì gɔ̃gbɛ̃ ũ, ben Musa tɔ̃ kpàne Gesɔmu, à bè: Gbɛ̃ z̄l̄tɔn ma ũ gbɛ̃ pāndenɔ b̀sun kè.

23 Kè à ḡi kè, ben Igipiti k̄ina gā. Isarailinɔ e mboo z̄z̄z̄i kè aɔɔe kee yānzi, aɔɔe wii lɛɛ, ben aɔ̃ wii pì Luda lè.

24 À n̄ mbona mà, à bà kè kú k̄n̄ Ibraĩo k̄n̄ Isaakuo k̄n̄ Yakubuo e s̄anlo.

25 Luda Isarailinɔ gwà, ben aɔ̃ kènɛ wɛnda.

3

Luda Musa sisina

1 Musa e a anzure Midià bùsu sa'ori pókādeenɔ dāa à v̄i gbāala ai à kà kp̄iii kè wè sisi Orebu kiia.

² Ben Dii Malaika bò à mòzi tévura guu gyanton. Musa gyanto pì gwà à è té kúa, mɔde èe té kũro.

³ Ben à bè: Mé gá mà dabuyá pì gwa mà dõ pó kè tò gyanto pì e té kũuro.

⁴ Kè Dii è à mò gwa, ben à lé zùzi zaa gyanto pì guu à bè: Musa! Musa! Ben à wèàla à bè: Maε kè!

⁵ Luda bène: Nton sòziro. Ñ n kyatee bɔbɔ, zaake guu kè ñ zen kú adoname.

⁶ Ben à bè: Mámbe n dezinɔ Ibraĩ kɔn Isaakuo kɔn Yakubuo Luda ũ. Ben Musa pó kú a wéεa, kè à Luda gwana vĩa vĩ yánzi.

⁷ Ben Dii bè: Ma yá'amma kè ma gbɛnɔ kúo Iqipiti è, ma wiii kè aõ wétámmarinɔ tò aõε lεε mà. Má wahaa kè aõ kúo dõ.

⁸ Ma pita mà ñ sí Iqipitinɔ mà ñ bɔε bùsu pìn mà gáño bùsu maa yàasan, guu kè zwi kɔn zó'io din, bùsu kè Kanaanɔ kún kɔn Itinɔ kɔn Amɔrinɔ kɔn Perizinɔ kɔn Ivinɔ kɔn Yebusinɔ.

⁹ Isarailinɔ wiilena kà ma kiia tia sa, ma ãaa kè Iqipitinɔ e daařma è.

¹⁰ Ñ gá tia sa, ma n zĩ Fili'aunaame lε ñ ma gbɛ Isarailinɔ bɔε Iqipiti.

¹¹ Ben Musa bè Ludane: Dén ma ũ kè mé gá Fili'auna kiia mà Isarailinɔ bɔε Iqipiti?

¹² Luda bène: Mégõ kúnyo. Zĩna kè ma n zĩ sèedan yè. Tó n ñ bɔε Iqipiti, é dɔnzi keme kpìii kè kiia.

¹³ Ben Musa bè Ludane: Tó ma gaa má ò Isarailinɔne ma bè, aõ dezinɔ Luda bé à ma zĩřma, tó aõ ma la n tózi sõ né? Mé beřne diamε?

¹⁴ Luda wèàla à bè: Mámbe gbɛ kè má de à ũu ũ. Ñ ořne kè mámbe ma n zĩřma.

¹⁵ Luda bène dɔ: Ñ o Isarailinɔne kè mamɔma Dii aõ dezinɔ Ibraĩ kɔn Isaakuo kɔn Yakubuo Luda bé à n zĩřma. Ma tɔn gwe gurɔ píngi. Agõ ma sisii lε ai a boriia.

¹⁶ Ñ gá ñ Isaraili gbɛnsinɔ kakõa ñ ořne kè mamɔma Dii aõ dezinɔ Ibraĩ kɔn Isaakuo kɔn Yakubuo Luda bé à bò à mɔnzi. Ñ ořne kè méε ñ ee ma yá kè wèε kεřne Iqipiti è.

¹⁷ Mé ñ bɔε Iqipiti guu kè wèε wéε táařma pìn, mé gáño bùsu kè Kanaanɔ kún kɔn Itinɔ kɔn Amɔrinɔ kɔn Perizinɔ kɔn Ivinɔ kɔn Yebusinɔ, guu kè zwi kɔn zó'io din.

¹⁸ Aõé n yá ma. Mpi kɔn Isaraili gbɛnsinɔ à gá à Iqipiti kína le à one kè mamɔma Dii Eberunɔ Luda ma bɔ ma mɔazi, ma bè à a gba zé à gá gurɔ aagõ kε gbáan le à saa o mamɔma Dii a Ludaa.

¹⁹ Má dõ kè Iqipiti kína é we à gáro, séto ma gá nãa.

²⁰ Mé ɔ tõ Iqipitinɔ, mé dabuyáñ ke mà kpáoñzi, eé gbasa à a gbare.

²¹ Mé tó Iqipitinɔ a wéε gwa, lε tó ée taa, é tá ɔkoriro.

²² A nɔgbɛ píngi kondogí ke vura nɔmaablebɔnɔ kɔn pókásáano gbeka a Iqipiti nɔgbɛ daa kɔn ñ nɔgbɛ kè aõ kú a beεnɔ, à da a négõgbɛnɔne kɔn a nénõgbɛnɔ. Len é Iqipitinɔ pɔnɔ sířma le maamaa.

4

Musa gbana dabuyákεna zé

¹ Musa wèàla à bè: Tó aõε ma náane kero, ben aõε ma yá maro, tó aõ bè řibe n bɔ n mɔmaziro sõ né?

² Ben Dii a là à bè: Bón ñ kúna gwee? À wèàla à bè: Gòmε.

³ Dii bène: Ñ gò pì pãε tɔtε. Kè à pãε, ben à li mlè ũ, ben Musa bõru kpεε.

⁴ Dii bène: Ñ ɔ bɔ ñ kú à vlãa. Kè à kú, ben à èara à li gò ũ à ɔzĩ.

⁵ Dii bène: Len né ke le, le a5 sí kè mamoma Dii a5 dezinò Ibrai kòn Isaakuo kòn Yakubuo Luda bé à bò à m̀nzi.

⁶ Dii èara à bène d̀: N n ɔɔ sɔɔ n utan. Ben à s̀tɔn. Kè à b̀, à è a ɔɔ li kusu ũ, à kè p̀u lán buu bà.

⁷ Dii bène: N èara n n ɔɔ sɔɔ n utan. À èara à s̀tɔn. Kè à b̀, à è à kè a gbèn.

⁸ Dii bène: Tó a5e n náane ke wà sèeda káakupo siro, a5é à zaa p5 sí.

⁹ Tó a5e sèeda plaa p̀no sí wà n yá mà s3ro, n Nili í tó n kwéé tɔɔte, eé li aru ũ.

¹⁰ Ben Musa bène: N yá nna Dii! Zaa zi yá'ona aagamaoro. Baa zaa gurɔɔ kè n yá òme, ma lé tiisime.

¹¹ Ben Dii bène: Dé bé à lé d̀ gbēteene? Dé bé è à néne nae ke è à swádo kúu? Dé bé è tó à guu e ke è à v̀a kúu? Mamoma Dii, mámbearoo?

¹² N gá! Mé n ïan ká yá'ona, mé yá kè né oo danné.

¹³ Ben à bè: N yá nna Dii! N yá nna! N gbē pānde zī.

¹⁴ Ben Dii pɔ fè Musazi à bè: N v̀i Aruna Levi borii kuuroo? Má d5 kè yá'ona zī'ũoro. Èe mɔɔ danle. Tó à wéé sinle, à pɔɔ é ke nna.

¹⁵ N yá oo n yá kè eé oo dane. Mapi, mégɔ à ïan ká kòn yá'ona, mégɔ yá kè é kee daaare.

¹⁶ Eé yá o gbēnɔne n gēé ũ, eégɔ de n légbekpári ũ, négɔ dené lán Luda bà.

¹⁷ N gò kè sé ñgɔ kũna n sèedanɔ keo.

Musa arana Igipiti

¹⁸ Musa tà a anzure Yetoro kiia à bène: N ma gba zé mà tá ma gbēnɔ kiia Igipiti, mà e tó a5o kpé kú ẁendio ai tia. Yetoro bène: N pita aafia.

¹⁹ Àe s5 Dii gīake à bè Musane Midià b̀sun: N fèe n tá Igipiti, zaake gbē kè a5e n wetee wà n de yāano gāga n p̀ngi.

²⁰ Ben Musa a na5 sè kòn a négɔgbēnɔ à n dí zaakia, à liara èe taa Igipiti à Luda gò p̀ kũna.

²¹ Ben Dii bène: Tó n ka Igipiti, n dabuyá kè ma à gbáaa kpàmmaano ke Fili'auna ae p̀ngi. Mɔde mé à kùgbāa kũ, eé gí gbēnɔ gbarezi.

²² N oné mamoma Dii ma bè, Isaraili boriin ma daudu ũ,

²³ ben ma bène à ma daudu gbaré à gá d̀nzi kemé. Lán à g̀ à gbarezi nà, mé à daudu de sa.

²⁴ Zé guu Musa e ii gukea, ben Dii à lè gwe à yezi à à de.

²⁵ Ben Zipora gbè fèe sè à a né bāngu kèo à a gefɔɔ nà Musa gbáa à bè: Yapurame, n demé g5 arudee ũ.

²⁶ Bāngukena beee yānzin à bène g5 arudeezi. Ben Dii Musa tò.

²⁷ Dii bè Arunané: N gá da Musale gbáan. Ben à gāa à à lè Luda kpīii kiia, à lé pè à gasua.

²⁸ Musa yá kè Dii a zī à oo t5kè Arunané kòn sèeda kè à bène à keeno.

²⁹ Ben Musa kòn Arunao tà Igipiti a5 Isaraili gbēnsino kāk5a.

³⁰ Aruna yá kè Dii ò Musane t5kèñne n p̀ngi, ben Musa dabuyá p̀no kè Isarailino wāa.

³¹ A5 yá p̀ si. Kè a5o mà Dii bé à mò n gwa à n yá'amma è, ben a5 kùe wà d̀nzi kène.

1 Beee gbera Musa kɔn Arunao gaa wà Fili'auna lè aɔ bène: Yá kè Dii Isarailinɔ Ludaa òn yè. À bè ñ a gbɛnɔ gbarɛ aɔ gá zĩbaa keare gbáan.

2 Fili'auna wɛnla à bè: Dén Dii ù kè mà à yá ma mà Isarailinɔ gbarɛ? Má Dii d̄sro. Mé Isarailinɔ gbarɛro.

3 Ben aɔ bène: Eberunɔ Luda bé à bɔ à m̀wazi. Ñ wa gba zé wà gá wà guro aagɔ ke gbáan wà saa o Dii wa Luda p̄ia, le àton gyáa káwaguro kes̄ zì.

4 Ben Igipiti kina pi bè Musa kɔn Arunaone: À kè dia á tò gbɛnɔ làakari e goo ñ zĩia? À sɔkpa a zĩia.

5 Ben à èara à bè: Kè gbɛnɔ pari kù sa, ben á yezi aɔ kámma bo kɔn ñ zĩio?

6 Zì beee Fili'auna yá diɛ Isaraili wéétámmarinɔne kɔn ñ d̄on'aedeeno à bè:

7 Àton sèburu kpámma aɔ kúnku bɔo lán eè ke ná yá d̄oro. Aɔ gá wà ñ p̄ó kè ñ zĩnda.

8 M̀de aɔ kúnku bɔo lán aɔè bɔ ná yá lén. Àton lagoñero, zaake meadeenome. Beee yánzi aɔ wiii èḡo d̄o, aɔe bee wà yezi wà gá saa o ñ Ludaa zi.

9 À zĩ kaarañne le aɔton ìmpakii e aɔ làakari kpá eḡeyánɔa d̄oro.

10 Ben aɔ wéétámhari pinɔ kɔn ñ d̄on'aedeeno m̀ò aɔ bèñne: Fili'auna bè wàton sèburu kpáawa d̄oro.

11 À gá à wete a zĩnda guu kè é en. Baa kɔn beeeo wé zĩ lagoarero, baa féte.

12 Ben aɔ fàakɔa wà gaa Igipiti gu p̄ingi sè kè sèburu ù.

13 Aɔ wéétámhari pinɔ èḡo nak̄reema lán guu e d̄oo ná, le aɔ ñ zĩ ne lán aɔè ne ná gurɔ kè wèe sèburu kpaarúma.

14 Wà gbɛna kè Isaraili d̄on'aedee kè aɔ wéétámmarinɔo diɛnɔne wà bèñne: À kè dia ée kúnku bɔo gbàa ke ḡia à kà lán wà a lé diɛare ná yároo?

15 Ben Isaraili d̄on'aedeeno gaa wà wii lè Fili'aunaa wà bè: À kè dia née kee wamɔwa ñ z̄̀blerinɔne leɛ?

16 Wèe sèburu kpaawa d̄oro, ben wèe bee wà kúnku bɔ. Wèe wa gb̄e, m̀de n gbɛnɔ bé wà taari v̄i.

17 Ben à bè: Meadeenɔn a ù. Len á de le! Beee yánzi eèḡo bee é gá saa o Diiazi.

18 À gá zĩ ke. Weé sèburu kpáawa d̄oro, baa kɔn beeeo é kúnku bɔo lán wà dàare ná lémma.

19 Kè wà ò Isaraili d̄on'aedeeno aɔton gurɔ doo kúnkubɔna lagoro, aɔo d̄ò kè wà yá è sa.

20 Kè aɔ b̄ò Fili'auna kiia, aɔ dàk̄re kɔn Musao kɔn Arunao, aɔe ñ dáa,

21 ben aɔ bèñne: Dii a yá gwa à yákpae keao, zaake á tò Fili'auna kɔn a gbɛnɔo ye wa káziro. A wa d̄ena gbàaa kpáriman gwe.

22 Ben Musa liara à gaa à bè Diine: Dii, b̄oyánzi n ña dà gb̄e pinɔa? Beee yánzin n ma zĩzi?

23 Zaa gurɔ kè ma gaa ma yá ò Fili'aunanɛ kɔn n t̄so, ben èe ña da n gbɛnɔa, ben née ñ b̄o s̄oro né!

6

Dii légb̄ena Musane Isarailinɔ m̀sina yá musu

1 Ben Dii bène: Né yá kè mé ke Fili'aunanɛ e tia. Eé ñ gbarɛ ma gbàa bita yánzi. Eé pémma a b̄usun ma gbàa bita yánzi.

2 Ben Luda èara à yá ò Musane à bè: Mámbe Dii ù,

3 ma b̄o ma m̀o Ibraĩ kɔn Isaakuo kɔn Yakubuozi Luda Gb̄apingide ù, m̀de aɔe ma d̄s ma t̄s Diiaro.

4 Ma bà kún̄yo, ma bè mé Kanaa b̄usu kè aɔo kú à guu gb̄e z̄it̄o ù kpárima.

⁵ Ma Isarailinɔ mbona mà aɔ zɔ̀blena Igitipinɔne yānzi, ben ma bà kè kúnyo pì yā e sāmaguro.

⁶ Beee yānzi ñ o Isarailinɔne kè mámbe Dii ũ. Mé a bɔ zĩ gbāaa kè Igitipinɔɔ dàaree guu, mé a bɔ zɔ̀bleen. Mé yákpae keńyo mà a bɔ kɔn ma gāsá gbāaaa.

⁷ Mé a sé ma gbēnɔ ũ, mégɔ de a Luda ũ, égɔ dɔ kè mámbe Dii a Luda kè à a bɔ Igitipi zĩ gbāaa guu ũ.

⁸ Mé gáao bũsu kè ma à lé gbè Ibraĩne kɔn Isaakuo kɔn Yakubuo guu. Mé a gba àgɔ ví. Mámbe Dii ũ.

⁹ Musa yā pì ò Isarailinɔne, mɔde aɔɔe à yā maro kè zòzĩ pásĩ ní mè yò yānzi.

¹⁰ Ben Dii ò Musane à bè:

¹¹ Ñ gá ñ o Igitipi kí Fili'aunane à Isarailinɔ gbare aɔ bɔe a bũsun.

¹² Ben Musa wè Diila à bè: Lán Isarailinɔ è ma yā maro nà, mamɔma kè ma lé tĩisi, dian Fili'auna é ma yā ma nà?

Musa kɔn Arunao bori bɔzia

¹³ Dii yā ò Musane kɔn Arunao Isarailinɔ yā musu kɔn Igitipi kínao, à òńne aɔ bɔe kɔn Isarailinɔ Igitipi.

¹⁴ Aɔ bori uabede káakunɔ tɔn yè. Isaraili daudu Rubeni négɔgbēnɔn yè: Anɔku, Palu, Ezerɔnu, Kaami. Rubeni boriinɔn gwe danedanɛ.

¹⁵ Simɔ négɔgbēnɔn yè: Yemueli, Yami, Oada, Yakĩ, Zoa kɔn Kanaa nɔgbē né Soluo. Simɔ boriinɔn gwe danedanɛ.

¹⁶ Levi négɔgbēnɔ tɔn yè aɔ boriinɔa: Gesɔnu, Koa, Merari. Levi kè wè baswɛedo akuri awɛeswɛɛplaame.

¹⁷ Gesɔnu négɔgbēnɔn yè aɔ boriinɔa danedanɛ: Libini kɔn Simɛio.

¹⁸ Koa négɔgbēnɔ tɔn yè: Amlamu, Iza, Eblɔnu, Uzieli. Koa kè wè baswɛedo akuri awɛɛ'aagɔme.

¹⁹ Merari négɔgbēnɔn Mali kɔn Musio ũ. Levi boriinɔn gwe danedanɛ.

²⁰ Amlamu a dasɛ Yɔkɛbedi sè nɔɔ ũ, ben à Aruna kɔn Musao ò. Amlamu kè wè baswɛedo akuri awɛeswɛɛplaame.

²¹ Iza négɔgbēnɔn Kora kɔn Nefegio kɔn Zikirio ũ.

²² Uzieli négɔgbēnɔn Misaili kɔn Elezafao kɔn Sitirio ũ.

²³ Aruna Aminadabu né Eliseba, Nasɔ dáre sè nɔɔ ũ, ben à Nadabu kɔn Abiuo kɔn Elezao kɔn Itamao ò.

²⁴ Kora négɔgbēnɔn Asi kɔn Elekanao kɔn Abiasafao ũ. Kora boriinɔn gwe danedanɛ.

²⁵ Aruna né Eleaza Putieli né nɔgbēnɔ doke sè nɔɔ ũ, ben à Fineasi ò. Levi bori uabede káakunɔn gwe danedanɛ.

²⁶ Aruna kɔn Musa kè Dii òńne aɔ Isarailinɔ bɔe Igitipi gáli kɔn gálion gwe.

²⁷ Aɔpɔnɔ bé wà yā ò Igitipi kí Fili'aunane le aɔ Isarailinɔ bɔe Igitipi.

²⁸ Kè Dii yā ò Musane Igitipi,

²⁹ à bè ambe Dii ũ, yā kè ée oonɛn à o Fili'aunane píngi.

³⁰ Ben Musa bène a lé tĩisi, dian Fili'auna é a yā ma nà?

7

Kisia mèn kuri zĩna Igitipia

¹ Ben Dii bè Musane: Ñ gwa! Ma n ke lán ma bà Fili'aunane, bensɔ n v̄i Aruna de n légbekpari ũ.

² Ñ yā kè má òńne píngi o n v̄i Arunane, eé o Fili'aunane à Isarailinɔ gbare aɔ bɔe a bũsun.

³ Baa kɔn beeeo mé à kùgbāa kù. Mé sèedanɔ kɔn dabuyānɔ ke Igititi pari,
⁴ mɔde Fili'auna é a yā maro. Mé ɔ tɔ Igititia mà yākpae keŋyo pásīpāsī, mé
 bɔ kɔn ma zīkpe Isarailinɔ.

⁵ Tó ma bɔ ma gbāaaɔ Igititia, mé Isarailinɔ bɔen, Igititinɔ é dɔ sa kè mámbe
 Dii ũ.

⁶ Ben Musa kɔn Arunao kè lán Dii òŋne nà.

⁷ Gurɔɔ kè aɔ yā ò Fili'aunanɛ, Musa kuu wè basiigɔ, Aruna sɔ wè basiigɔ
 aweɛ'aaɔ.

⁸ Ben Dii bè Musanɛ kɔn Arunao:

⁹ Tó Fili'auna dabuyā gbèkamma, ò o Arunanɛ à a gò sé à pāe à ae, eé li mlè
 ũ.

¹⁰ Kè Musa kɔn Arunao gàa Fili'auna kiia, aɔɔ kè lán Dii òŋne nà. Aruna a gò
 sè à pāe Fili'auna kɔn a ibanɔ ae, ben à li mlè ũ.

¹¹ Ben Fili'auna Igititi wéezērino kɔn ēzēdeenɔ sīsī, ben aɔ dabuyā dɔnkɔ pino
 kè se ní ēzēdekɛɛ guu.

¹² Kè aɔ baade a gò pāe, ben aɔ gò pino li mlènɔ ũ, ben Aruna gò ní pónɔ mòmɔ.

¹³ Fili'auna swā gbāa, èe ní yā maro lán Dii ò nà.

Ínɔ lina aru ũ

¹⁴ Dii bè Musanɛ: Fili'auna kù gbāa à gí gbēnɔ gbarɛzi.

¹⁵ N̄ gá ò à le zia kɔngɔ gurɔɔ kè èe gaa swaazi. N̄gɔ à dāa Nili sae gwe. N̄gɔ n
 gò kè li mlè ũu pì kūna.

¹⁶ N̄ bene mamɔma Dii Eberunɔ Luda ma n zīa, ní òne à ma gbēnɔ gbarɛ aɔ
 gá dɔnzi kemɛ gbāan, mɔde ai tia à gímazi.

¹⁷ Mamɔma Dii ma bè, yā kè eé tó àgɔ dɔ kè mámbe Dii tun yè. Tó n Nili í lè
 kɔn gò kè ní kūnao, eé li aru ũ.

¹⁸ Kpɔ kè aɔɔ kú í pì guunɔ é gaga, Nili í é gūu sɔ, Igititinɔ é fua wà mi.

¹⁹ Ben Dii èara à bè Musanɛ: N̄ o Arunanɛ à a gò sé à dɔ Igititi ínɔla, aɔ
 swaanɔ kɔn ní swa'onenɔ kɔn ní íbɔkiino kɔn ní íkakiino píngi é gɔ aru ũ. Aru égɔ
 dagula Igititi, baa kpēenɔ kɔn orozā guunɔ.

²⁰ Ben Musa kɔn Arunao kè lán Dii òŋne nà. Aruna a gò pì sè, à Nili í lèo
 Fili'auna kɔn a ibanɔ wáa, ben í pì gò aru ũ píngi.

²¹ Kpɔ kè aɔɔ kú à guunɔ gāga, ben Nili í pì gūu sɔ, Igititinɔ fua wà mi. Aru
 dagula Igititi.

²² Igititi ēzēdeenɔ kè le se ní ēzēdekɛɛ guu, ben Fili'auna kùgbāa kù, èe ní yā
 maro lán Dii ò nà.

²³ Fili'auna liara à tà a bɛ, èe yā pì da sero.

²⁴ Igititinɔ íbɔkii yòyò Nili baa le wà í mi, zaake aɔɔe fɔ wà swada í m̄ro.

²⁵ A kuu le ai gurɔ swēplaame Dii Nili lena gbera.

8

Bl̄nɔ dagulana

¹ Ben Dii bè Musanɛ: N̄ gá ò o Fili'aunanɛ, mamɔma Dii ma bè à ma gbēnɔ
 gbarɛ aɔ gá dɔnzi kemɛ.

² Tó à gí ní gbarɛzi sɔ, mé tó bl̄nɔ da à bùsu gu píngila.

³ Bl̄nɔ é Nili pa ai aɔ bikū baa, aɔé gē à ua guu ai à kpén, aɔé didi à gádoa.
 Aɔé gē à ibanɔ uanɔ guu kɔn à gbēnɔ uanɔ. Aɔé ká à kīino kɔn à gónɔ guu.

⁴ Bl̄nɔ é didia kɔn à gbēnɔ kɔn à ibanɔ ní píngi.

⁵ Dii èara à bè Musane: Ì o Arunane à a gò sé à dɔ swaanɔla kɔn swa'onenɔ kɔn íbɔkiinɔ, blɔnɔ é da Igipiti bɔsula.

⁶ Kè Aruna a gò dɔ Igipiti ínɔla, ben blɔnɔ bɔɛ wà dà bɔsu pɔla.

⁷ Ben èzèdeé pinɔ kè le se n̄ èzèdekéé guu, aɔ tò blɔnɔ dà Igipitila.

⁸ Ben Fili'auna Musa kɔn Arunao sisi à bè: À agbaa kpá Diine à blɔnɔ kɛma kɔn ma gbɛnɔ, mé a gbɛnɔ gbarɛ aɔ gá saa oa.

⁹ Ben Musa bè Fili'aunane: Ì gurɔ dieme mà agbaa kpánne Diine kɔn n ibanɔ kɔn n gbɛnɔ, le à blɔnɔ kɛmma kɔn n uanɔ aɔégɔ kú swaazi ado.

¹⁰ Fili'auna bè: Zia. Ben Musa bè: Eé ke lán n̄ ò nà le ñgɔ dɔ kè gbèkéé de lán Dii wa Luda bàro.

¹¹ Blɔnɔ é kɛmma kɔn n uanɔ kɔn n ibanɔ kɔn n gbɛnɔ aɔégɔ kú swaazi ado.

¹² Kè Musa kɔn Arunao gu Fili'auna kiia, Musa wéé kè Diia blɔ kè aɔ dà Fili'aunalaanɔ yá musu.

¹³ Dii Musa wékéé si, ben blɔnɔ gága kpénɔ guu kɔn uanɔ kɔn buraanɔ.

¹⁴ Wà n̄ kákakɔa, ben bɔsu gúu sɔ píngi.

¹⁵ Kè Fili'auna è à kè sàɔ, à swá kpé gbáa, ben à gí Musa kɔn Arunao yá mazi lán Dii ò nà.

Gai dagulana

¹⁶ Dii bè Musane: Ì o Arunane à a gò sé, à tɔtɛ léo, bɔsuti é li gáí ù Igipiti gu píngia.

¹⁷ Ben aɔ kè le. Aruna a gò sé à tɔtɛ lèo, ben bɔsuti li gáinɔ ù, aɔ dà gbɛnteenɔla kɔn nɔbɔnɔ. Igipiti bɔsuti li gáinɔ ù píngi.

¹⁸ Èzèdeenɔ yɔ wà gwà se n̄ èzèdekéé guu, ben aɔ fúa. Gáinɔ dà gbɛnteenɔla kɔn nɔbɔnɔ.

¹⁹ Ben èzèdeenɔ bè Fili'aunane: Luda ɔgbeme. Mɔde Fili'auna swá kpé gbáa, à gí n̄ yá mazi lán Dii ò nà.

Ifiɔ dagulana

²⁰ Dii bè Musane: Ì fɛe kɔngɔ ide'ide n̄ gá ñ Fili'auna le gurɔ kè èe gaa swaazi, ñ one mamɔma Dii ma bè, à ma gbɛnɔ gbarɛ aɔ gá dɔnzi kéme.

²¹ Tó à gí n̄ gbarɛzi, mé ifiɔ daàla kɔn à ibanɔ kɔn à gbɛnɔ kɔn à kpénɔ. Igipiti kpénɔ é pa kɔn ifiɔ, baa tɔtɛ aɔé daàla.

²² Gurɔ beea mé Gosé bɔsu guu kè ma gbɛnɔ kún tó ado. Gwen ifiɔ é dan gularo, le àgɔ dɔ kè mámbé Dii ù à bɔsun.

²³ Mé ma gbɛnɔ dɔkɔzi kɔn à gbɛnɔ. Zian sèeda pí é ké.

²⁴ Ben Dii kè le. Ifiɔ kà Fili'auna ua guu kɔn à ibanɔ uanɔ. Igipiti yàka píngi ifiɔ yánzi.

²⁵ Ben Fili'auna Musa kɔn Arunao sisi à bè: À gá saa o a Ludaa bɔsu kèn.

²⁶ Ben Musa bène: Eé sí ké wà ke lero, zaake pɔ kè wé saa oo Dii wa Ludaa pí de Igipitinɔne tɛ ùme. Tó wa saa ò kɔn pɔ kè deñne tɛ ùuo n̄ wáa, aɔé wa pápa gbèo wà wa deeroo?

²⁷ Wé táa o gbáan gurɔ aagɔme, wé gbasá wà saa o Dii wa Ludaa lán à òwe nà.

²⁸ Ben Fili'auna bè: Mé a gbarɛ à gá saa o Dii a Ludaa gbáan, mɔde àton gá zàro. À agbaa kpaneme sa.

²⁹ Musa bène: Tó ma ta, mé agbaa kpáne, eé ifiɔ kɛmma zia kɔn n ibanɔ kɔn n gbɛnɔ. Mɔde ñton mɔnafiki ké dɔro. Ì tó gbɛnɔ gá saa o Diia.

³⁰ Kè Musa bè Fili'auna kiia, à agbaa kpáne Diine.

³¹ Dii à wéεkεε sì, ben ifiino kè Fili'aunaa kōn a ibanō kōn a gbēno. Èe gō gukearo, baa mēn do.

³² Mōde Fili'auna swā kpé gbāa ai tia, à gi n̄ gbarēzi.

9

Pókadeenō gagana

¹ Dii bè Musane: Ñ gá ñ Fili'auna le ñ one Dii Eberuno Luda bè à ma gbēno gbarē aō gá dōnzi kemē.

² Tó à gi n̄ gbarēzi, tó à kpé n̄ kūna ai tia,

³ mé ɔ tō à pókadeenō bura. Mé gagyā pásī ká à sōnōn kōn à zaakinō kōn à lakuminō kōn à zūnō kōn à sāano kōn à blēno.

⁴ Mé Isaraili pókadeenō dōkōzi kōn Igitipino póno. Isarailino pókadeenō ke é garo.

⁵ Mamōma Dii ma à gurōo diē. Zian mé beee kε būsū kēn.

⁶ Kè guu dō, ben Dii kè le. Igitipino pókadeenō gāga píngi, mōde Isarailino pókadeenō kee e garo.

⁷ Fili'auna yā kè kè pi gbēka, à mà Isarailino pókadeenō kee e garo, mōde à swā kpé gbāa, à gi gbē pino gbarēzi.

Bògī kana Igitipino

⁸ Dii bè Musane kōn Arunao: À mōdakpe túbu kō ɔkū doodo, Musa fá Fili'auna aε.

⁹ Eé da Igitipi būsula píngi lán lutē bà, eé ká gbēnteenōn kōn nōbōnō bōgī ũ gu píngia.

¹⁰ Ben aō mōdakpe túbu sēe aō gāao Fili'auna kiia. Kè Musa túbu pi fá musu, ben à ká gbēnteenōn kōn nōbōnō bōgī ũ.

¹¹ Ezēdeenō e fō wà gāa Musa kiiaro bōgī pino yānzi, zaake à dàńla kōn Igitipino n̄ píngi.

¹² Ben Dii Fili'auna kù kè gbāa lán à ò Musane nà, ben à gi n̄ yā mazi.

Lougbe mana

¹³ Dii bè Musane: Ñ fεε kōngō ide'ide ñ gá ñ Fili'auna le, ñ one mamōma Dii Eberuno Luda ma bè à ma gbēno gbarē aō gá dōnzi kemē.

¹⁴ Tia sa mé yā pásī píngi daala kōn a ibanō kōn à gbēno, le àgō dō kè anduna guu píngi gbēkee de lán ma bàro.

¹⁵ Zaake tó ma ɔ tōm̄ma ma gagyāa kàngu yā, le àpi kōn a gbēno yāa anduna guu.

¹⁶ Ma à kà kpatan le mà a gbāaa ɔdōanē, wà ma tó kpá anduna guu píngi.

¹⁷ Lán èe a zīnda sēe lezī de ma gbēnōla nà ai tia, èe n̄ gbarero,

¹⁸ zia mōndaa'i mé tó lougbe pásī ma maamaa, lougbe kè a taka e ma Igitipi zikiro zaa lán wà à kàe nà ai mōna gbāa.

¹⁹ Ñ one à gbēno zī aō à pókadeenō kōn pō kè à vī buraano sēe wà káka kpén píngi. Gbēnteenō kōn pō kè aō kú bàazino, tó wēe gēnyo kpénlo, lougbe é mar̄ma ašē gagame.

²⁰ Fili'auna iba keno vīa kè Dii yāne, aō n̄ zīkerino kōn n̄ pókadeenō kàka kpén.

²¹ Mōde gbē kè aōe Dii yā daroonō n̄ zīkerino kōn n̄ pókadeenō tō bàazi.

²² Ben Dii bè Musane: Ñ ɔ sé musu, lougbe é ma gbēnteenō kōn pókadeenō kōn bura pónōa Igitipi būsū gu píngia.

²³ Kè Musa a gò dò musu, Dii tò lou e pütāa èe maa kōn gbèò èe pii, ben laa e pεεε τωτεα. Dii tò loughε mà Igipitinola.

²⁴ Loughε e maa, lou e pii. Loughε pì pásī. Zaa lán Igipiti bùsu kuu nà, lou beee taka e ma zikiro.

²⁵ Loughε pì pò kè kú bàazi Igipiti bùsu guuno áсарu kè píngi, gbēnteenō kōn pókádeenō kōn bura pónō píngi. À sēte líno è'ε píngi.

²⁶ Gosē bùsu guu kè Isarailinō kúnn loughε pì e kánlo ado.

²⁷ Fili'auna Musa kōn Arunao sisi à bèñne: Tia sa ma durun kè. Dii yā bé à nna, mapi kōn ma gbēno taarideenōn wa ũ.

²⁸ À agbaa kpáne. Lapatana kōn loughε kèkiio mò le. Mé a gbarε sa, mé giare dōro.

²⁹ Musa bène: Tó ma bō wéte kpeε, mé ma wōno dō Dii kúkiia, lapatana é ze, loughε é yāa, le ñgō dō kè τωτε né Dii pómε.

³⁰ Mode má dō kè mpi kōn n ibanō, ée vīa keε Dii Ludanero ai tia.

³¹ Nagā kōn gbadoo yāka, zaake nagāa gīake à pīa, gbadoo mōree bō.

³² Ése kōn weaao e yakaro kè aōè ma zāa yānzi.

³³ Musa bō Fili'auna kiia à gāa wéte kpeε à a wōno dō Dii kúkiia, ben lapatana kōn loughεo zè, lou e ma dōro.

³⁴ Kè Fili'auna è lou kōn loughεo kōn lapatanao zè, ben à kpé èe durun keε, à swā kpé gbāa, àpi kōn a ibanō.

³⁵ À kù kpé gbāa à gi Isarailinō gbarezi lán Ludaa dà Musane à òne nà.

10

Sutēno dagulana

¹ Dii bè Musane: Ñ gá Fili'auna kiia, zaake ma à kùgbāa kù kōn à ibanō, le mà a dabuyā kèkiino ke ñ té,

² Le ñ e ñ o n nēnoe kōn n dionō lán ma wéε tà Igipitinōa nà kōn dabuyā kè má kè ñ ténō, àgō dō kè māmbe Dii ũ.

³ Ben Musa kōn Arunao gāa wà bè Fili'aunane: Dii Eberuno Luda bè négō kuu misienaare sai ai bōremε? Ñ a gbēno gbarε aō gá dōnzi keare.

⁴ Tó n gi ñ gbarezi, zia eé sutēno ká n bùsun.

⁵ Aōé da τωtela, weé guu ero. Aōé léε pò kè gōñne loughε gbεraano kōn líno píngi.

⁶ Aōé pa n kpéno guu kōn n ibanō pónō kōn Igipitinō pónō píngi. N denō kōn n dezino e à taka e zikiro zaa gurō kè aō vèε bùsu kèn ai mōna gbāa. Ben Musa liara à bō Fili'auna kiia.

⁷ Fili'auna ibanō bène: Gbē pino égō mōnzi kpaawazi le ai bōremε? Ñ gbē pino gbarε aō gá dōnzi ke Dii ñ Ludane. Ñ dō kè Igipiti kàateroo?

⁸ Ben wà èara wà sù kōn Musao kōn Arunao Fili'auna kiia, à bèñne: À gá dōnzi ke Dii a Ludane. A déno bé wé gāa?

⁹ Musa wèala à bè: Né fète gbēnsi. Wé gá wa píngime kōn wa négōgbēno kōn wa nēngbēno kōn wa sáano kōn wa blēno kōn wa zùnō, zaake Dii zībaan wéε gaa ke.

¹⁰ Ben à bèñne: Tó ma a gbarε kōn a nōgbēno kōn a nēno a píngi, ásarume, Dii a bō! À làakari ke! Ée wetε à fēmaome.

¹¹ Auo! A gōgbēno bé wé gá dōnzi ke Diine, zaake len á gbèka le. Ben wà pèñma Fili'auna aezi.

12 Dii bè Musane: Ñ n ɔɔ do Igipiti būsula, sutēno é ká wà sè kōn lá kè bòe loughɛ gberaano ble píngi.

13 Kè Musa a gò dō Igipitila, Dii bō kōn Ìao ɔfántēbɔɛ kpa, èe paa būsua pìà faantē kōn gwāavīo zena sai. Ke guu dō, ɔfántēbɔɛ Ìa pì sù kōn sutēno.

14 Ben sutē píno mò wà dà Igipiti būsula píngi. Aɔɔ pari de à yā pónola, à taka é ke ziki doro.

15 Aɔɔ dà tɔtela gu píngi, ben tɔte sia kù. Aɔ sè kōn lánɔ kōn líbɛɛ kè bō loughɛ gberaano blè píngi. Sè kōn láo kù Igipiti būsun doro.

16 Gwe gɔɔ Fili'auna Musa kōn Arunao sisi à bè: Ma durun kè Dii a Ludane kōn apino.

17 À sùu gèn doo kèkii keme kōn ma durun-o à agbaa kpáme Dii a Ludane à gagana kèkii kēma.

18 Kè à bō Fili'auna kiia, à agbaa kpà Diine.

19 Ben Dii bō kōn Ìa gbāaa ɔfántēgēkpen kpa, à mò à sutēno sèɛ à kà Isia Tēaan. Baa sutē mèn doo e gɔɔ Igipiti doro.

20 Mòde Dii Fili'auna kù kè gbāa, ben à gì Isarailino gbarēzi.

Gusia dana Igipitila

21 Dii bè Musane: Ñ ɔ sé musu, gusiaa kè weé fɔ wà ɔ kea é da Igipitila.

22 Kè Musa a ɔɔ dō musu, ben gusia níginigi dà Igipiti gu píngia ai gurɔ aagɔ.

23 Wè kɔ ero, gbēkee e gu a gbènlo ai gurɔ aagɔɔ pìà. Mòde gupuraa kù guu kè Isarailino kún píngi.

24 Ben Fili'auna Musa sisi à bè: À gá dɔnzi ke Diine kōn a nɔgbēno kōn a néno a píngi, mòde à a sāano kōn a blèno kōn a zùno tó.

25 Musa bè: Ñ tó wàgɔ wa sa'opɔno kōn sa'opɔ kè wè ká tén à té kùno kùna, le wà e wà Dii wa Luda gbāgbāo.

26 Séto wà gá kōn wa pókádeeno, baa mèn doo é gɔro, zaake aɔ tén wé sa'opɔno bɔn wà Dii wa Luda gbāgbāo. Le wà kpé wà ká gwe, wá dɔ pɔ kè wé sé wà saa ooa gīaro.

27 Dii Fili'auna kùgbāa kù, èe we à ñ gbarero.

28 Fili'auna bè Musane: Ñ gu ma ae! Ñton tó wa wée ke siigɔ doro. Zì kè wa wée sikɔle, n game.

29 Ben Musa bè: Lán ñ ò nà, né wée simale doro.

11

Igipiti daudunɔ gagana ya

1 Àe sɔ Dii gīake à bè Musane: Mé Ìa da Fili'aunaa kōn Igipiti būsua gèn do dō, éé gbasà à a gbare. Tó èe a gbarɛɛ, éé péawame!

2 Ñ o gbēno aɔ baade gɔgbē kōn nɔgbēo kondogi póno kōn vura póno gbeka a Igipiti gbēdaaaa.

3 Mé tó Isarailino ke Igipitinɔ nna. Musa sɔ ègɔ bèe vī Igipiti guu Fili'auna ibanɔne kōn a gbēno.

4 Ben Musa bè Fili'aunane: Dii bè gwāavī lezāndo é ba Igipiti būsula,

5 Igipiti daudunɔ é gaga ñ píngi sena zaa Fili'auna kè wēena kpatan néa ai à gāa pé nɔgbē zikeri kè aɔè wísi lóno néa kōn pókade nékya káakunò ñ píngi.

6 Weé sósobi ɔ gbāaa do Igipiti gu píngia, à taka e ke yāro, éé ke ziki doro.

7 Mòde Isarailino té baa gbē é gbon ke gbēntee ke pókádeearo, le ñgɔ dɔ kè Dii Igipitinɔ dɔkɔzi kōn Isarailino.

⁸ N'iba kèkiinɔ é mɔ ma kiia n' p'ingi aɔ́é kúeme, aɔ́é be mà gá kɔn ma gbɛnɔ n' p'ingi. Beee gbera sa mé gá. Ben Musa bɔ́ Fili'auna kiia kɔn pɔ́fɛ́ bítao.

⁹ Dii bè Musane yá: Fili'auna é n' yá maro, le ma dabuyákenanɔ e à pari kú Igipiti.

¹⁰ Musa kɔn Arunao dabuyá p'ino kè Fili'auna aɛ p'ingi, ben Dii à kùgbāa kù. À g'ì Isarailinɔ gbarɛzi aɔ́ bɔ́ a b'usun.

12

Banla z'ibaa

¹ Dii yá ò Musane kɔn Arunao Igipiti à bè:

² Mɔɔ kèkii égɔ deare mɔ káaku ũ w'è kɔn w'èo.

³ À o Isarailinɔe n' p'ingi, mɔɔ kèki gurɔ kuridee z'í aɔ́é s̄aa bɔ́bɔ́ m'èn doodo uale kɔn ualeo p'ingi.

⁴ Tó ua gb'ɛnɔ parii e ká aɔ́ s̄a m'èn doo só s̄ro, aɔ́ kpaate kɔn ua kè aɔ́ kú kó sae à gb'ɛnɔ lén, le a kpaaa tón g'ro yánzi.

⁵ À s̄akaro ke blèkofii né b'ro kè see v'iroo bɔ́.

⁶ Isarailinɔ p'ingi, baade a p'ó gwa ai mɔɔ kèki gurɔ g'ero dosaidee z'í. Uusien weé de,

⁷ weé à aru ma kpé kè weé à n'òbɔ́ s̄ón kpeele g'únɔa ɔplazi kɔn ɔzezio kɔn musuo.

⁸ Gwáaví d'ónkɔ́ pia weé n'òbɔ́ p'ì kpá téa, weé só kɔn buredi sésé'èzēsaiɔ kɔn lá kyàkyáɔ.

⁹ Àton só búsu ke fufukenaro. À kpá téa kɔn a miò kɔn a gbánɔ kɔn a p'ogunɔ.

¹⁰ Àton tó guu dɔ́ à kpaaaaro. Tó à kpaaa g'ò, à kpáta à té kú.

¹¹ Tó ée soo, à asaa dɔ́awa à kyatee kpá, a g'ò g'ó nana a ɔ́z'í. À só kpakpaa, zaake Dii Banla sa'op'ome.

¹² Gwáaví pia mé ba Igipitila mà daudunɔ dede búsu p'ì gu p'ingia kɔn p'ókáde nékya káakunɔ n' p'ingi, mé w'í da Igipiti t'aaɔ́a. Mámbe Dii ũ.

¹³ Aru p'ì égɔ de s̄eda ũ kpé kè á kú à guunɔa. Tó méé ɔ́ t'ɔ́ Igipitinɔa, tó ma aru p'ì è, mé g'ēala, gagana p'ì é a lero.

¹⁴ À gurɔɔ́ p'ì die ma z'ibaa gurɔɔ́ ũ d'ongu yánzi, àg'ò z'ibaa p'ì kee k'eatok'ɔnɛp'ɔ ũ ai a boriia.

Buredi Sésé'èzēsai z'ibaa

¹⁵ Gurɔ́ sw'eeplaa guu à buredi sésé'èzēsai só. À gurɔ́ káakudee z'í à buredisese'èzē kè kú a kpé guunɔ kwéé, zaake gb'è kè p'ósesena sò gurɔ́ sw'eeplaa p'ì guu, weé a bɔ́ Isarailinɔ té wà à demɛ.

¹⁶ À gurɔ́ káakudee z'í kɔn à gurɔ́ sw'eeplaadee à k'ó kak'ɔa à d'ɔnzi kemɛ. Àton z'í ke ke gurɔ́ m'òɔaro, sé p'óblekena baade p'ingine baasiro, à lén gwe.

¹⁷ À Buredi Sésé'èzēsai z'ibaa ke, zaake z'í beean ma a b'ɔe Igipiti lán z'ìkp'ɛnɔ bà. A boriinɔ g'ò z'ibaa p'ì kee k'eatok'ɔnɛp'ɔ ũ.

¹⁸ Mɔ káaku gurɔ́ g'ero dosaidee z'í uusie, àg'ò buredi sésé'èzēsai soo ai à gurɔ́ baro aw'ɛdodee z'í uusie.

¹⁹ Gurɔ́ sw'eeplaa guu buredisese'èzē tón g'ò kú a bero, zaake gb'è kè p'ósesena sò, gb'è z'ìt'ɔn yoo, b'edeen yoo, weé à bɔ́ Isarailinɔ té wà à demɛ.

²⁰ Àton p'ósesena só gurɔ́ piaro. Guu kè á kún p'ingi, àgae buredi sésé'èzēsai só.

Banla z'ibaa káaku

21 Musa Isaraili gběnsino sisi ń píngi à bèńne: À gá à a ua sá kú à de Banla zĩbaakepo ũ.

22 À sēsōvlāa sé à zō aru kè kú taa guua à máma a kpēele gūa, ɔplazi kōn ɔzezio kōn à musuo. A gbēke tón bɔ bàaziro ai guu dɔ.

23 Tó Dii e baa būsula èe Igipitino dēde, tó à aru è kpēele gūna, eé gēalame. Eé tó gbēdēderi gēazi à a dēdero.

24 Apino kōn a boriino àgō yā pì kūna keatokōnepo ũ ai a boriia.

25 Tó a gē būsua kè Dii é a gbaan lán à à lé gbēare nà, àgō dōnziyā pì kūna.

26 Tó a nēno dōnziyā pì m̀ gbēkaawa,

27 à ońne kè Banla saa kè wè o Diame, zaake kè à Igipitino dēde, à gē wa Isarailino kpéla, èe wa dēdero. Ben gbēno kùe aō dōnzi kè Diine.

28 Kè aō tà, aō kè lán Dii ò Musa kōn Arunaone nà.

Igipiti dauduno gagana

29 Gwāavī lezāndo Dii Igipiti dauduno dēde ń píngi, naana zaa Fili'auna kè vēena kpatan néa ai à gāa pé pisinano nēnoa kōn pókade nékya káakuno ń píngi.

30 Fili'auna fēe gwāavī kōn a ibano kōn Igipitino ń píngi, ben sósobi ó dà Igipitila, zaake ua kee kuu gē sairo.

31 Gwāavīn Fili'auna Musa kōn Arunao sisi à bèńne: À fēe kōn Isarailino à bɔe ma gbēno té. À gá dōnzi ke Diine lán á ò nà.

32 À a blēno kōn a sāano kōn a zūno sēe lán á ò nà. À gá à sa maaa ome se.

33 Igipitino nàkōre gbē pīnoa aō bōńne ń būsun kpakpaa, zaake aō bè: Wé gaga wa píngime.

34 Isarailino ń flawadēnanao kà taano guu a sēsē'ēzē sai, aō ń utano fīfīa aō dàda ń gān.

35 Aō kè lán Musa òńne nà, aō kondogi póno kōn vura póno kōn pókāsāano gbēka Igipitino.

36 Dii tó aō kè kōo nna, ben aō kpámma. Lemē aō Igipitino póno símma le.

Isarailino dana zén

37 Isarailino dà zén kēse, aō bɔe kōn Rameseo aō tà Suko. Gōgbēno gōon boro wàa aagōme, nēno kōn nōgbēno baasi.

38 Bori zītano tányo pari dɔ. Blēno kōn sāano kōn zūno parii kè bíta.

39 Aō buredi sēsē'ēzēsai kè kōn flawadēna kè aō bɔo Igipitio. Aō kè sēsē'ēzē sai, zaake wà pēm̄ma Igipiti kāndome. Aōe e wà póblee kè wà sè kūsāe ũro.

40 Isarailino kuuna Igipiti kè wè wàa plaa kōn baaakurio.

41 Wè wàa plaa kōn baaakurio pì papana gbera, zĩbaa pì zīn Dii zìkpēe pìno bɔe Igipiti ń píngi.

42 Gwāavī pì né Dii pómē. Isarailino égō a itē kee ai ń boriia, zaake gwāavī pìn Dii Isarailino bɔna Igipiti itē kè.

Banla zĩbaa

43 Dii bè Musane kōn Arunao: Banla yā kè má dien yè. Bori zītano ke toga à à nòbɔ sóro,

44 mɔde zò kè á lù, tó à bāngu kè, eé só.

45 Nibɔ ke asaiazikeri toga à sóro.

46 À só kpén, àton bɔ kōn à nòbɔ pìo bàaziro. Àton sāa pì wá ke éro.

47 Isarailino píngi gae zĩbaa pì ke.

48 Tó gbē zítò kú a té, tó à yezi à Banla zībaa ke Diine, à a be gōgbēno bāngu ke n píngi à gō bedee ũ, eé gbasa à ke. Gefōodee toga à sóro.

49 Bede kōn gbē zítò kè kúao, doka dōnkō pime.

50 Ben Isarailinō kè lán Dii ò Musa kōn Arunaone nà n píngi.

51 Zī beean Dii Isarailinō bōe Iyipiti gāli kōn gālio.

13

Buredi Sése'ézēsai zībaa kōn daudunō kpana Ludaao

1 Dii yā ò Musane à bē:

2 Àgae Isaraili daudunō kōn pōkāde nékya káakunō kpáma, zaake ma pónome n píngi.

3 Musa bē gbēno: A bōna Iyipiti zòbblenan gurō kèki yā gō dōagu, zaake Dii bé à a bōe Iyipiti kōn a ò gbāaa. Àton pōsesena só gurō piaro.

4 Ée bōe Iyipiti gbāame mō káaku kè wè sisi Abibu guu.

5 Dii lé gbē a dezinōne à bē é būsū kè zwi kōn z'io din, kè Kanaanō kōn Itino kōn Amōrinō kōn Ivinō kōn Yebusinō kún kpáawa. Tó à tò a ka, à zībaa pì ke mō kèkiin.

6 Àgae buredi sése'ézēsai só ai gurō swēeplaa. À gurō swēepladee pì zī égō deare Dii zībaa gurō ũ.

7 Àgae buredi sése'ézēsai só ai gurō swēeplaa pì papa. Pōsesena ke buredi ézē ke tóngō kú ua ke guu a būsuno.

8 Zī pì à àgae o a négōgbēno ée kēe le yā kè Dii kēare kè à a bōe Iyipiti yānzime.

9 Zībaa pì égō deare sēda ũ lán pō dana òa bà, ke lán dōngu pō yina m'aea bà, le Dii doka gō kú a lén, zaake àmbe à a bōe Iyipiti kōn a ò gbāaa.

10 Àgae dokayā pì ke a gurōa wè kōn wèo.

11 Tó Dii tò a ka Kanaa būsun, ben à kpàawa lán à à lé gbēare nà kōn a dezinō,

12 àgae a daudunō kpáa n píngi. A pōkāde nékya káakunō égō de à pō ũ n píngi.

13 Àgae a zaaki nékya káaku tōba bo kōn sāneo. Tó ée boro, à à waa fī. Àgae a daudunō tōba bo n píngi.

14 Tó a négōgbēno a la à mizi zia wà bē, bō yān gwee, à beíne kè Dii a bōe zòbblen Iyipiti yā kōn a ò gbāaa yānzime.

15 Kè Fili'auna kùgbāaa kè à gì wa gbarezi, ben Dii Iyipiti daudunō dēde n píngi kōn pōkāde nékya káakunō n píngi. Beee yānzin weē saa o a kōn pōkāde nékya káakunōzi píngi, weē wa daudunō tōba bo.

16 Kèkii égō de sēda ũ lán pō dana wa òa bà ke pō yina wa m'aea bà, zaake Dii bé à wa bōe Iyipiti kōn a ò gbāaa.

Isarailinō bōna Iyipiti

17 Kè Fili'auna Isarailinō gbāre, Luda e bōnyo Filisitininō būsū zé kparo, baa kōn à kīkeo, zaake à bē: Tó wà fēnzi kōn zlo, ašé n nòse lie wà liara Iyipiti.

18 Luda pā zé pine, ben à gbáa zé sēnyo Isia Tēaa kpa. Isarailinō bōe Iyipiti aš n gōkebōnō kūna.

19 Musa Yusufu wánō sè èe taao, zaake Yusufu tò Isarailinō lé gbēare yā à bē, tò Luda mō n bō, ašé a wánō sée wà bōo gwe.

20 Kè aš bō Suko, aš gāa wà bura kàe gbáa léa zaa Etamu.

21 Dii égō dōñne ae tēluguu guu fáantē le àgō zé dōdōañne. Gwāāvī sō égō dōñne ae tēnene guu, le àgō guu puuñne ašgō taa oo fáantē kōn gwāāvīo.

22 Tēluguu pì è gu n ae fáantēro, tēnene pì è gu n ae gwāāvīo.

14

Igipitinɔ pɛɛna Isarailinɔzi

¹ Dii bè Musane:

² N o Isarailinɔne aɔ ɛara wà gá bùra káe Pi'airo sae Migidolu kɔn ísiaa dagura, aedokɔana kɔn Baali Zefɔo. À bùra káe ísiaa sae gwe.

³ Fili'auna éǵɔ daa à sàsá, gbáa a kùme.

⁴ Mé a kùgbáa kù, eé pɛɛazi, mé tɔ bɔ Fili'auna kɔn a zìkpeɛno yá sàabu, Igipitinɔ éǵɔ dɔ kè mámbe Dii ũ. Ben Isarailinɔ kè le.

⁵ Kè wà ò Igipiti kí Fili'aunane gbɛ pino bàa lè, ben ãpi kɔn a ibanɔ nɔse lie Isarailinɔ yá musu wà bè: Bɔn wá kè, ben wá tò aɔ bɔ zòblenaween?

⁶ Ben Fili'auna goro dɔ à sɔne à a zìkpeɛno kàkɔa.

⁷ À sɔgoro maaano sè mèn wàa aagɔ kɔn Igipiti sɔgoronɔ pingi kɔn zìkari gbɛnsinɔ ká n guu.

⁸ Dii Igipiti kí Fili'auna kùgbáa kù, ben à pɛɛ Isaraili kè aɔɛe bɔɛɛ kɔn kùgbáaonɔzi.

⁹ Ben Igipitinɔ pɛɛnzi kɔn Fili'auna sɔnɔ kɔn à sɔgoronɔ kɔn à sɔdeenɔ kɔn à zìkpeɛno n pingi, ben aɔɛe mɔɔ n le n bùran ísiaa sae kii kɔn Pi'airoo aedokɔana kɔn Baali Zefɔo.

¹⁰ Kè Fili'auna ká kii, Isarailinɔ wée sè, ben aɔ Igipitinɔ è té n kpeɛ. Vía n kù maamaa, ben aɔ wii pè Diizi.

¹¹ Aɔ bè Musane: Miranɔ kú Igipitinloo? Bóyanzi n mɔwao gbáan kè wà gagazi? À kè dia n bɔwao Igipiti?

¹² Asa wá ònne Igipiti wà bè n wa tò tɛɛɛ wà zò ble Igipitinɔne! Zòblenaíne maawe de gagana gbáa kènla.

¹³ Musa bèíne: Aton tò vía a kùro. À ze tɛɛɛ é e lán Dii é a mì sí nà gbáa, zaake Igipiti kè ée n ee gbáa kènɔ, é n e ziki dɔro.

¹⁴ Dii bé eé zì káare. Àǵɔ yítana kítikiti dé!

Isarailinɔ bikuna Isia Tɛaala

¹⁵ Dii Musa là à bè: Bɔ wiiin néɛ pɛɛmazii? N o gbɛnɔne aɔ fɛɛ wà bɔ kɔn táo.

¹⁶ N n gò dɔ ísiaala à zòkɔre, le Isarailinɔ e wà gète à dagura gukoria.

¹⁷ Mapi, mé Igipitinɔ kùgbáa kù, aɔé gɛn n gbera, mé tɔ bɔ Fili'auna kɔn a zìkpeɛno kɔn a sɔgoronɔ kɔn a sɔdeenɔ yá sàabu.

¹⁸ Tó ma tɔ bɔ Fili'auna kɔn a sɔgoronɔ kɔn a sɔdeenɔ yá sàabu, Igipitinɔ éǵɔ dɔ sa kè mámbe Dii ũ.

¹⁹ Luda Malaika kè dɔ Isarailinɔne aɛ liara à gàa n kpeɛ kpa, ben téluguu kè kù n aɛ liara à gàa n kpeɛ dɔ

²⁰ aɔpino kɔn Igipitinɔ dagura. Téluguu pì guu pù Isarailinɔne à gusiaa kpà Igipitinɔne, ben aɔ gbɛkeee e e à sɔ a daazi gwáavì beeeero.

²¹ Kè Musa a ɔɔ dɔ ísiaala, ben Dii bɔ kɔn ía gbáaao ofántɛbɔɛ kpa. À kàka ai guu gàa dɔo à ísiaa lè à kpàatekɔre, ben gukori bɔ. Ké í zòkɔre,

²² ben Isarailinɔ táa ò gukoria aɔ bikù. Í bii bɔ aɔ ɔplaazi kɔn ɔzezio.

²³ Ben Igipitinɔ pɛɛnzi. Fili'auna sɔnɔ kɔn a sɔgoronɔ kɔn a sɔdeenɔ pingi té n kpeɛ ísiaa guu.

²⁴ Gudɔnao Dii Igipiti zìkpeɛno gwà zaa ténene guu, ben à tò aɔ likɔa.

²⁵ À tò aɔ sɔgoronɔ vlɛɛ, à tò aɔ táa'ona kè zì'ũ, ben aɔ bè: Wà bàa lé Isarailinɔne, zaake Dii e zì kaawaoíneme.

²⁶ Dii bè Musane: Ñ n ɔɔ dɔ ísiaala, í é da Igipitinɔla kɔn n sɔgoronɔ kɔn n sɔdeenɔ.

²⁷ Ben Musa a ɔɔ dɔ ísiaala, ben í e suu a gbèn gudɔnao. Lán í e suu nà, ben Igipitinɔ bàa sɔ aɔ yezì wà bɔe. Gwen Dii tò ísiaa dànlán.

²⁸ Í sù a dà sɔgoronɔla kɔn sɔdeenɔ kɔn Fili'auna zɔkpeɛ kè aɔ gè ísiaa guu Isarailinɔ gbɛraanɔ n píngi. Aɔ kee e bɔro, baa mèn do.

²⁹ Isarailinɔ sɔ táa ò í dagura gukoriaɛ. Í bɔi bò aɔ ɔplaazi kɔn ɔzezio.

³⁰ Zì beean Dii Isarailinɔ sɔ Igipitinɔa, ben Isarailinɔ Igipiti pìnɔ gènɔ è ísiaa baa.

³¹ Kè Isarailinɔ Dii gbáa bíta kè à mɔ Igipitinɔne è, aɔ vía kènɛ, ben aɔ à náanɛ kè kɔn à zòbleri Musao.

15

Isarailinɔ lè

¹ Ben Musa kɔn Isarailinɔ n píngi lè kè sɔ Diine wà bè:

Mé lè sí Diine, zaake à tɔ bɔna,
à sɔdeenɔ kɔn n sɔnɔ kà ísiaan.

² Dii bé ma gbáaa ũ, mé lé maa,
àpi bé à ma m̀ s̀.

Àmbe ma Luda ũ, mé à tɔ kpá.

Àmbe ma de Luda ũ, mé à tɔ sé lezĩ.

³ Dii né zɔkarime, à tɔn Dii.

⁴ À Fili'auna sɔgoronɔ kɔn à zɔkpeɛnɔ kà ísiaan,
à zɔkari gbɛnsinɔ vlɛɛ Isia Tɛaan.

⁵ Í lòdee pì dànila,
aɔ kpàe gĩzĩ lán gbè bà.

⁶ Dii, n ɔplaan gbáaa kún kɔn bítakeɛo,

Dii, n n ibeɛnɔ dúgu zò kɔn n ɔplaaɔ.

⁷ N n zangurinɔ nè n gakui bíta guu,
n pɔ fè n n náe lán sè bà.

⁸ N pɔ bò n yĩzĩ, ben í zòkɔre,

à gò zena lán bɔi bà,

ísiaa ì ai a guragura.

⁹ Wa ibeɛ pìnɔ bè,

aɔé péɛwazi aɔ wa leme,

aɔé wa pɔnɔ sée lán aɔ yezì nà,

aɔé n fɛɛdaanɔ woto aɔ wa dedeo.

¹⁰ N n lé'ia vù, ben ísiaa dànila,

aɔ kpàe lán beoma bà í bíta pìn.

¹¹ Dii, táanɔ tɛ à kparee bé à de lán n bà?

Dén weé lékɔzinyo?

Yábonsaekeri, n bítakeɛ adona,

n gakui naasi ví.

¹² N n ɔplaa pɔro, ben tɔɔte n mɔmɔ.

¹³ Wamɔwa kè n wa bo zòbleennɔ

né dɔwe aɛ n gbèkeɛ guu,

né gáwao n bùsun kɔn n gbáaao.

¹⁴ Tó boriinɔ mà, aɔé lugaluga,

Filisitini būsudeenɔ kù éǵɔ vīi.

¹⁵ Edɔmunɔ kɪnanɔ é bídi ke, swè é kē Mɔabu dɔn'aedeennɔ, Kanaa būsudeenɔ mè é yó ń píngi.

¹⁶ Vīa bíta é ń kù, swè é kēngu, aṣé ǵɔ kítikiti lán gbè bà n gbāa bíta yānzi Dii, ai wamɔwa kè n wa se n pɔ ūunɔ ǵēte.

¹⁷ Dii, né ǵawao kpīii kè ń sè n pɔ ūu kiia, né wa kásáa péé guu kè ń dié n vēekii ūun, n kúkii kè ń kēke n zīndane pl.

¹⁸ Dii éǵɔ kí blee gurɔ píngime.

¹⁹ Kè Fili'auna sɔnɔ kɔn à sɔgoronɔ kɔn à sɔdeennɔ ǵè ísīaa guu, ben Dii sù kɔn ío à dàńla, mɔde Isarailinɔ táa ò gukoria ísīaa pì guu.

²⁰ Ben annabi Miriamu, Aruna dāre, a sēǵēsēǵē sè, ben nɔgbēnɔ bò wà tézi ń píngi, aṣɔe sēǵēsēǵē paa aṣɔe ɔ wāa.

²¹ Miriamu lè sīnne à bè: À lè sí Diine, zaake à tɔ bɔna, à sɔdeennɔ kɔn ń sɔnɔ kà ísīaan.

Í kyàkyà

²² Musa dà zén kɔn Isarailinɔ, aṣ kè Isia Tēaaa aṣ ǵè Suru gbáan. Aṣ táa ò gurɔ aǵɔ gbáa pìn aṣɔe í ero.

²³ Kè aṣ kà guu kè wè sísi Mara, aṣɔe fɔ wà à í mīro kè à kè kyàkyà yānzi. Beee yānzi wà tɔ kpà guu pīne Mara.

²⁴ Ben gbēnɔ zɔka kà Musazi wà bè: Bón wé mii?

²⁵ Musa wii pè Diizi, ben Dii lí òɔane. Kè Musa lí pì zù ín, ben í pì kè nna. Gwen Dii yā dieńne kɔn dokao à ń lé à ń ǵwá

²⁶ à bè: Tó a làakari dò mamɔma Dii a Luda yāa ée yā kè má yezi kee, tó a yā kè má diennɔ mà, ben á ma dokanɔ kúna píngi, mé ǵyāa kè má kà Iǵipitinɔn ke káaguro, zaake námbe Dii kè è a gba aafia ū.

²⁷ Beee ǵbera aṣ kà Elimu, guu kè íbɔki mèn kuri awēeplaaanɔ kún kɔn damina lí mèn baaǵɔ akurinɔ. Ben aṣ bùra kàe í pì sae ǵwe.

16

Mana kɔn b̀urunɔ

¹ Isarailinɔ fēe Elimu ń píngi, ben aṣ kà Sini gbáa kè kú Elimu kɔn Sinaio dagura aṣ bɔna Iǵipiti mɔ plaadee guu gurɔ ǵērodee zī.

² Ben aṣ zɔka kà Musa kɔn Arunaɔzi gbáan ǵwe ń píngi

³ aṣ bèńne: Bóyānzi Dii e wa dede Iǵipitirozi? Gwe weè vēe wà pɔ ble kɔn nɔbɔo ai wà kā, ben a mɔwao gbáan kè à wa dede kɔn nɔaao.

⁴ Dii bè Musane: Bɔna musu mé pɔblee fákeare. Gbēnɔ é bɔe wà gurɔ doo pɔ sée lán gu e dɔɔ nà ń blena lén, le mà ń yɔ mà ǵwa tó aṣɔ ma doka kúna.

⁵ Gurɔ swēedodee zī gurɔ plaa pón aṣé sée aṣ à pɔblee ke.

⁶ Ben Musa kɔn Arunaɔ bèńne ń píngi: Uusiaa é dɔ kè Dii bé à a bɔe Iǵipiti,

⁷ zia kɔngɔ é Dii gakui e. À zɔka kè á kàazii mà. Bón wa ū kè é gbasa a zɔka kàwazii?

8 Musa ɛara à bè: Dii é a gba nɔ̀bɔ̀ à só uusiea, zia kɔ̀ngɔ̀ eé pɔ̀blee kpáawa a blena lén, kè à zɔ̀ka kè á kàazii mà yānzi. Pɔ̀ken wa ũro. Èe ke wámbe a zɔ̀ka kàwaziro, Diime.

9 Ben Musa bè Arunane: Ñ o Isarailinɔ̀ne ń píngi aɔ̀ sɔ̀ Diizi, zaake à ń zɔ̀kakana mà.

10 Kè Aruna e yā ooñne, aɔ̀ ae dɔ̀ gbáa kpa, ben aɔ̀ è Dii gakui bɔ̀ à m̀nzi tɛluguu guu.

11 Ben Dii yā ò Musane à bè:

12 Ma Isarailinɔ̀ zɔ̀kakana mà. Ñ oñne uusiea aɔ̀é nɔ̀bɔ̀ só, zia kɔ̀ngɔ̀ aɔ̀é pɔ̀ble wà ká, aɔ̀é dɔ̀ kè mámbe Dii ń Luda ũ.

13 Uusie b̀urunɔ̀ m̀ wà dà ń b̀urala. Kè guu dɔ̀ kpíi kpà à ligañzi.

14 Kè kpíi kè, ben pɔ̀ g̀ kaena tɔ̀tɛa púu ketekete lán pɔ̀ kokú bà.

15 Kè Isarailinɔ̀ è, aɔ̀ bèkɔ̀ne: Bón gwee? Zaake aɔ̀e dɔ̀ tó bónlo. Musa bèñne: Pɔ̀ kè Dii kpáawa à bleen gwe.

16 Yā kè Dii diearen yè: A baade sée a blena lén. À sée a baade m̀ia zaka lé doodo a uadeenɔ̀ pari lén.

17 Isarailinɔ̀ kè le. Aɔ̀ sèe, gbèkenɔ̀ pɔ̀ bíta, gbèkenɔ̀ pɔ̀ néngo.

18 Kè wà zaka dàn, gbè kè sèe bíta pɔ̀ e diziro, gbè kè sèe fète pɔ̀ e kəsáaro.

19 Musa bèñne: Gbèke tón à kpaa tó ai guu d̄aro.

20 Gbèkenɔ̀ e Musa yā maro, aɔ̀ à kpaaa tò ai guu dɔ̀, ben à k̀k̀k̀ kà à v̀, ben Musa pɔ̀ fè gbè p̀inzi.

21 Lán guu e dɔ̀ nà baade è sée a blena lén. Tó ɔ̀fántè gbà, à kè g̀ tɔ̀tɛa è yóme.

22 Gurɔ̀ swɛedodee zĩ aɔ̀ pɔ̀blee sèe leo plaa, baade m̀ia zaka lé plaplaa. Ben aɔ̀ gbènsinɔ̀ gàa wà ò Musane ń píngi.

23 À bèñne: Len Dii diè le. Zia né kámmabogurɔ̀ zĩme, Dii gurɔ̀me. À pɔ̀ kè á yezi à kpá téa kpá téa. À pɔ̀ kè á yezi à disa disa, à à kpaaa kè g̀ diè ai guu dɔ̀.

24 Aɔ̀ diè ai guu dɔ̀ lán Musa ò nà. Beekie e v̀aro èe k̀k̀k̀ káro.

25 Ben Musa bèñne: À ble gbáa, zaake kámmabogurɔ̀ zĩme, é e gukea gbàaro.

26 Àgae sée ai gurɔ̀ swɛedo. À gurɔ̀ swɛeplaadee né kámmabogurɔ̀ zĩme, eégɔ̀ kuu zĩ p̀aro.

27 Gurɔ̀ swɛeplaadee zĩ gbèkenɔ̀ bɔ̀ wà gàa sée, ben aɔ̀e ero.

28 Ben Dii bè Musane: Égɔ̀ kú k̀n doka kè má diè masaiio ai b̀reme?

29 Àgɔ̀ dɔ̀ kè mamɔ̀ma Dii mámbe ma kámmabogurɔ̀ dieare. Beee yānzi gurɔ̀ swɛedodee zĩ meé gurɔ̀ plaa pɔ̀blee kpáawa. Baade gɔ̀ kú a gbèn, gbèke tón gu a gbèn gurɔ̀ swɛeplaadee p̀ zĩro.

30 Ben aɔ̀ kámma bɔ̀ gurɔ̀ swɛeplaadee zĩ.

31 Isarailinɔ̀ tɔ̀ kpà pɔ̀blee p̀ine mana. À de lán p̀wɛe pura keteketeno bame. À í nna lán kàra zódee bà.

32 Musa bè: Yā kè Dii dien yè: Wà mana zaka lé doo diè wa boriinɔ̀ne, le aɔ̀ pɔ̀blee kè à kpàwa wá blè gbáan wa b̀na Igipiti gberaa e se.

33 Ben Musa bè Arunane: Ñ loo sé ǹ mana zaka lé doo kán ǹ diè Dii ae, le àgɔ̀ diena wa boriinɔ̀ne.

34 Ben Aruna diè gbè walaanɔ̀ sae le àgɔ̀ diena lán Dii ò Musane nà.

35 Isarailinɔ̀ mana blè wè baplaa ai aɔ̀ gàa wà kào b̀usu kè gbèñɔ̀ kún. Aɔ̀ mana p̀i blè ai aɔ̀ gàa wà kào Kanaa b̀usu léa.

36 Zaka lé doo né lita plaaame.

17

*Íbɔna gbèn
(Nar 20:2-13)*

1 Isarailinɔ fɛɛ Sini gbáan ní píngi, aɔɔe bùra káekae lán Dii ónnɛ nà, ben aɔ gàa wà bùra kàe Refidimu. Aɔɔe í e wà mì gwero,

2 ben aɔ zɔka kà Musazi wà bè: Ñ wa gba í wà mi. À bènnɛ: Bóyānzi ée leokpakɔa keemaɔzi? A kè dia ée Dii leɛ ée gwaa?

3 Kè ímii e ní deɛ, ben aɔ zɔka kà Musazi wà bè: Bóyānzi n bɔwao Igipitizi? Ní yezi ímii wa de kɔn wa nénɔ kɔn wa pókádeenɔon yó?

4 Ben Musa wii pè Diizi à bè: Dian mé ke kɔn gbɛ pínɔ nà? À gò féte kè aɔé ma pápa gbèò wà ma de.

5 Dii bènnɛ: Ñ Isaraili gbɛnsinɔ sée à dɔ gbɛ pínɔnɛ ae. Ñ n gò kè n Nili leò sé dɔ.

6 Mé zɛ n ae Orebu gbèsi sae gwe. Ñ gbèsi pì lé, í é bɔ le aɔ mi. Ben Musa kè le Isaraili gbɛnsinɔ wáa.

7 Ben wà tɔ kpà guu pínɛ Masa, zaake gwen aɔ Dii yón wà gwà wà bè: Dii kúwaon gweɔ? Wà tɔ kpànnɛ Meriba dɔ, kè Isarailinɔ zɔka kà gwè yānzi.

Zìkana kɔn Amalekinɔ

8 Amalekinɔ mò zì ká kɔn Isarailinɔ Refidimu.

9 Ben Musa bè Yɔsuanɛ: Ñ gbɛnɔ pleple wa té à gá zì ká kɔn Amalekinɔ. Zia mégɔ zɛna sìsì kèkii mìsɔntɛa kɔn Luda gòò kúna.

10 Yɔsua kè lán Musa ònɛ nà, à gàa zì ká kɔn Amalekinɔ. Ben Musa kɔn Arunao kɔn Uruo didi sìsì pì mìsɔntɛa.

11 Tó Musa a ɔɔnɔ sè, Isarailinɔ ègɔ zì blee Amalekinɔame, mɔde tó à a ɔɔnɔ diɛ sɔ, Amalekinɔ ègɔ zì blee Isarailinɔa.

12 Kè Musa ɔɔnɔ wá, wà gbè sè wà diɛ à gbáru à vɛɛa, ben Aruna kɔn Uruo à ɔɔnɔ kúkúna, gbɛ doo ɔplazi, gbɛ doo ɔzezi, ben à ɔɔnɔ gò zɛna ai ɔfántɛ gàa à gèò kpén.

13 Ben Yɔsua zì blè Amalekinɔa à ní déde kɔn fɛɛdaao.

14 Dii bè Musanɛ: Ñ kèkii kè takada guu le àgɔ de dɔngu pɔ ũ n ò Yɔsuanɛ, zaake mé Amalekinɔ borii bɔ anduna guu ní píngi.

15 Musa gbàgbákii bò, ben à tɔ kpànnɛ Diin ma tuuta ũ

16 à bè: Ma ɔɔ sè Dii kpata kpa. Dii ègɔ zì ká kɔn Amalekinɔ gurɔ píngi.

18

Yɛtoro gana Musa gwa

1 Musa anzure Yɛtoro, Midiá sa'ori, yá kè Ludaa kè Musanɛ kɔn a gbɛ Isarailinɔo mà, lán Dii ní bɔɛ Igipiti nà.

2 Àɛ kè sɔ Musa gíake à a naɔ Zipora zì be

3 kɔn a négɔgbɛ mèn plaaanɔ. À doo tón Gesɔmu, zaake Musa bè gbɛ zìtɔn a ũ danɔ bùsun.

4 À doo tón Elieza, zaake Musa bè a de Luda a faaba kè à a bɔ Fili'auna fɛɛdaa lézì.

5 Ben Yɛtoro fɛɛ èe mɔɔ Musa kiia kɔn à nénnɔ kɔn à naɔo guu kè à bùra kàen Luda kpíii sae gbáan.

6 À lékpásá kè Musanɛ à bè: Mée mɔɔ n kiia kɔn n naɔo kɔn n né mèn plaaanɔ.

7 Musa bò à gàa à dà a anzure è à kùe à lé pè à gasua. A5 k5 aafia gbèka, ben a5 gè kpén.

8 Musa yá kè Dii kè Fili'aunanè k5n Igipitin5 Isarailin5 yánzi t5kène píngi k5n nawéa kè a5 è zé guun5 píngi k5n lán Dii n5 b5 nàò.

9 Yetoro p5 kè nna yá maa kè Dii kè Isarailin5nea píngi k5n lán à n5 b5 Igipitin5 z5 nàò.

10 Ben à bè: Wà Dii sáabu kpá lán à a b5 Fili'auna k5n Igipitin5 z5 nà.

11 Má d5 sa kè Dii bíta de táan5a n5 píngi. Kè Igipitin5 kya kàagu, à yá m5nne.

12 Ben Yetoro sa'op5 kè wè ká tén à té kú ò Ludaa k5n sa'op5 pánden5 d5. Ben Aruna k5n Isaraili gbènsin5 n5 píngi mò wà p5 blèò Luda ae.

Yag5g5rin5 diena

13 Kè guu d5 Musa vèe èe yá g5g5nne, a5 káezi zaa kong5 ai uusie.

14 Kè Musa anzure yá kè èe kèéne è píngi, ben à à là à bè: B5n née kèe k5n gbè kèno lee? B5yánzi née yákpae kèéne ndo, baade píngi káenzi zaa kong5 ai uusie?

15 Musa wèàla à bè: Gbèno è m5 ma kiia a5 Luda p5yeziyá mame.

16 Tó a5 yáketè v5, a5è m5 ma kiia mà yá p5 g5g5nne mà Luda doka kè à dieno ónne.

17 Musa anzure bène: Yá kè née kèe maaro.

18 Né kpasá, gbè kè a5 kúnyon5 é kpasá d5, zaake z5i p5 denla, né f5 n5 ke ndoro.

19 N5 ma yá ma sa, mé lé damma, Luda ég5 kúnyo. Né g5 deéne yá g5g5ri ù, né g5 gaa k5n n5 yán5 Luda kiia,

20 né g5 doka kè Ludaa dieno daánne, né g5 zé kè de a5 sé d5daánne k5n yá kè a5é kèeno.

21 N5 gbè làakaride náanedee kè a5 Luda v5a v5 ben a5è d5nkpèegbaa síroon5 plèpè n5 té, n5 n5 dié g5n wàa s5s5roon5 d5n'aedeen5 ù k5n g5n bas5s5roo k5n g5n baplaa akurio k5n g5n kurikurio,

22 le a5g5 yá g5g5 gbè pin5ne gur5 píngi. A5é m5 n5 kiia k5n yá z5'ũun5 píngi, m5de a5é yá néngon5 g5g5 n5 z5nda. Beee bé eé n5 asoo lagonne.

23 Tó Dii wènnè, tó n5 kè le, né fuaro, gbè pin5 é tá be làakario kpaena.

24 Musa a anzure yá mà à kè lán à òare nà píngi.

25 À gbè làakarideen5 plèpè Isaraili boriin5 té píngi à n5 dié g5n wàa s5s5roon5 d5n'aedeen5 ù k5n g5n bas5s5roo k5n g5n baplaa akurio k5n g5n kurikurio.

26 Ben a5ég5 yá g5g5nne gur5 píngi. Yá z5'ũun a5è m5o Musa kiia, ben a5é yá néngon5 g5g5 n5 z5nda.

27 Musa gàa à zè a anzurenè, ben à tà a bùsun.

19

Sinai kp5i sae

1 Isarailin5 b5na Igipiti m5 aag5dee guu

2 a5 fèe Refidimu. Kè a5 kà Sinai gbáan, ben a5 bùra kàe gwe Sinai kp5i sae.

3 Musa didi à gàa Luda kiia kp5i p5 musu, ben Dii lé z5zi à bè: N5 yá kèk5i o Yakubu bori Isarailin5ne:

4 Á è lán mà kè Igipitin5ne nà, lán ma a se ma suao ma kiia, lán kúu è a né sé a dèbea nà.

5 Tó a ma yá mà á ma bà kuunaao yá kúna tia sa, ég5 de ma gbè yenzideen5 ù bori píngi té. Baa kè anduna de ma p5 ù píngi,

⁶ Égõ demé kínanõ kõn sa'orinõ ù, ma gbẽ kè aõ kú adonanõ ù. Yã kè né o Isarailinõnen gwe.

⁷ Musa pita à gbẽnsinõ sisi, ben à yã kè Dii òne tãkẽíne píngi.

⁸ Gbẽno wèlaa n píngi wà bè: Yã kè Dii òwe píngi wé ke. Ben Musa gaa à yã kè wà ò tãkè Diine.

⁹ Dii bène: Mé mõ n kiia tésukpe gègete guu, le gurõ kè méé yã oonne, aãé ma aãégõ n náane ví gurõ píngi. Ben Musa yã kè gbẽno ò tãkè Diine.

¹⁰ Ben Dii bène: N gá n kiia n òíne aõ gbãsí bõ n zĩndan gbãa kõn ziaao, aõ n pókásáanõ pípi.

¹¹ Aãgõ kú soru guu ziando, zaake à gurõ aagõdee zĩ mé pita mà ze Sinai kpíii musu baade píngi wáa.

¹² N tõe lé sèeda daíne kpíii pí gèezi ai à ligazi píngi. N òíne aõ làakari ke. Aõton didi kpíii piaro. Aõ gbẽke tón õ kea sero. Gbẽ kè õ kèa, wà adee de.

¹³ Wáton õ ke adeearo. Wà à pápa gbèõ ke wà à pápa kào wà de. Pókádeen yoo, gbẽnteen yoo, à gàmé. Tó aõ mà wà kuru pè wà à bà gá, aõ sõ kpíii pízi.

¹⁴ Musa pita kpíii pia à mò à gbẽno lè à òíne aõ gbãsí bõ n zĩndan aõ n pókásáanõ pípi.

¹⁵ À èara à bèíne: Àgõ kú soru guu gurõ aagõdee zĩ yãnzí. Àton dae kõn nõgbèoro.

¹⁶ Kè guu dõ à gurõ aagõdee pia, ben laa e pataa èe pii, ben lou sisi kpíii musu. Kè aõ kuru'õ gbãaa mà, ben vía gbẽ kè aõ kú búranõ kú n píngi aõé lugalugaa.

¹⁷ Musa bõnyo búran à gaañyo Luda kiia, ben aõ zè gĩzĩ kpíii pí sae.

¹⁸ Tésukpe dà Sinai kpíiila kè Dii pita gwe kõn téo yãnzí. Tésukpe pí fèe lán mòda tésukpe bà, ben kpíii pí e nigánigãa maamaa.

¹⁹ Kuru'õ gbãaa e kaara. Kè Musa yã ò, ben Luda wèlaa lapatana guu.

²⁰ Dii pita à zè Sinai kpíii mìsõntèa à Musa sisi, ben à didi à gaa gwe.

²¹ Dii bène: N pita n kpákè gbẽnozi, aõton ví gulela aõ mó wà ma gwaro, le aõ paridee tón gagaro yãnzí.

²² Baa sa'ori kè aõè sòmaziinõ, aõ gbãsí bõ n zĩndan le màton fènzíro yãnzí.

²³ Musa bè Diine: Aõè didiro, zaake n kpákèwazi n bè wà tõe lé sèeda da kpíii pí gèezi à gõ n pò ùme.

²⁴ Ben Dii bène: N pita n Aruna sé n suo, mõe sa'orinõ kõn gbẽ kpaaanõ tón ví guu baa aõ mó ma kiario le màton fènzíro yãnzí.

²⁵ Ben Musa pita gbẽ píno kiia à yã pí òíne.

20

Dokayà mèn kurinõ

¹ Luda yã kèkii ò píngi à bè:

² Mámbe Dii a Luda ù. Ma a bõé zòbleen Igipiti.

³ Àtongõ dii ke ví ma gberaro.

⁴ Àton pòke taka ke à kúe à donzi kenero, pò kè kú musu ke tõe ke í guun yoo, zaake mamõma Dii a Luda má nõsegãaanõ ví. Mèè gbẽ kè yemaziroonõ yã zaa wí n boriinõ musu ai à gá pé n swákpèenõa kõn n nasionõ.

⁶ Gbẽ kè aõ yemazi aõ ma dokayánõ künanõ sõ, mèègõ gbẽkèe vínyome ai n boriia.

⁷ Àton mamõma Dii a Luda tó sí pãpãro, zaake gbẽ kè ma tó sí pãpãa mé tó à bõ páro.

⁸ Àgae dɔn kámmabogurɔɔ zĩ né ma pómɛ.

⁹ Àgae a bura zĩ kɔn a zĩ pínɡio ke gurɔ swɛɛdo,

¹⁰ à swɛɛplaadee gɔ deare kámmabogurɔɔ ũ, zaake mamɔma Dii a Luda ma pómɛ. Àton zĩi ke ke gurɔɔ pì zĩro, apinɔ ke a nɛgɔgbɛ ke a nɛnɔgbɛ ke a zĩkeri gɔgbɛ ke nɔgbɛ ke a pókádee ke nibɔ kè kú a bɛ.

¹¹ Zaake gurɔ swɛɛdon ma musu kɔn tɔtɛo kè kɔn ísiaao kɔn pɔ kè kú n guuno pínɡi, ben ma kámma bò à gurɔ swɛɛplaadee zĩ. Beee yánzi ma aubarika dà kámmabogurɔɔ pìnzi, má diɛ ma pɔ ũ.

¹² Àgae bèɛ lí a de kɔn a daone, lɛ à gì ke bùsu kè mamɔma Dii a Luda mée kpaaawaan.

¹³ Àton gbɛ dero.

¹⁴ Àton zina kero.

¹⁵ Àton kpáí oro.

¹⁶ Àton yá di a gbɛdaaaaro.

¹⁷ Àton a gbɛdaaa ua ni dero. Àton à nɔɔ ni dero ke à zĩkeri gɔgbɛ ke nɔgbɛ ke à zù ke à zaaki ke pɔ kè à vīino pínɡi.

¹⁸ Baade pínɡi lapatana mà kɔn kuru'ɔo, aɔ loupina è kɔn tésukpɛo dɔ kpíii musu, ben vīa n kú aɔɔe lugalugaa aɔɔ ze káaa.

¹⁹ Aɔ bè Musane: Ñ yá owe n zĩnda, wé ma. Ñton tó Luda yá owero, lɛ wàton gagaro yánzi.

²⁰ Musa bènnɛ: Àton tó vīa a kũro, zaake kè à a yɔ à gwa yánzin à m̀zi, lɛ àgɔ à vīa vī bensɔ àton durun kero yánzi.

²¹ Aɔɔ ze káaa, ben Musa sɔ tésukpɛ gègete pìzi, guu kè Ludaa kún pìn.

Dii gbagbaki ya

²² Ben Dii bè Musane: Ñ yá kèkii o Isarailinɔne: Á mà a zĩndanda lán ma yá òare zaa musu nà.

²³ Àton tãa ke ke à namaro. Àton kondogi ke vura pi tãanɔ ũro.

²⁴ À ma gbágbákii bo kɔn ɛɛo à saa oa kɔn sãanɔ kɔn zùnɔ, sa'opɔ kè wè ká tén à té kú kɔn kennakɔo sa'opɔo. Guu kè má diɛare àgɔ ma sísín, mé mɔ a kiia mà aubarika daagu.

²⁵ Tó ée ma gbágbákii pi boo kɔn gbèò, àton bo kɔn gbè anaoro, zaake tó a gá pèa, á tò à gbási lèn gwe.

²⁶ Àton ma gbágbákii bo à à didikii kero, lɛ a bùukɛɛ tón ɔɔbaaro yánzi.

23

Yakena a zéa

¹ Àton wàpe baaru kpáro. Àton ze kɔn gbɛ zaaao ɛɛɛ sèedadee ũro.

² Àton té pariizi yázaakena guuro. Àton ze kɔn pariio yákpae guu à bɔ yázedee kpɛero.

³ Tó takaaside yá nnaro, àton zeoro.

⁴ Tó n ibɛɛ zù ke à zaaki sàsá bensɔ n kpakũo, n kú n gáone bɛ.

⁵ Tó n n zanguri zaaki è èe fuu asooa, n à ñan ká, ñton à tónlo.

⁶ Tó takaaside yá nna, àton bɔ à kpɛero.

⁷ À zà kú kɔn m̀nafikio. Àton taarisaidee ke gbɛ maaa dero, zaake mé tó taaridee bɔ páro.

⁸ Àton ɔ̀ɔ̀nkpeegbaa síro, zaake ɔ̀ɔ̀nkpeegbaa è tó wéedeeno vīa kūme, bensɔ̀ è gbē maaano yā liɛ kpɛgānda.

⁹ Àton wéɛ tā b̀amɔ̀aro. Á b̀amɔ̀kɛɛ d̄s, zaake b̀amɔ̀non a ũ yā zaa Igipiti.

¹⁰ Àgae p̄s t̄s a buraano à keke ai wè swɛedo,

¹¹ à wè swɛɛplaadeen à tó t̄ɔ̀te kámma bo à ìam pá, le a takaasideeno e wà à zà kè b̀ɛ gweeno k̄ɔ̀ wɛ, ǹb̀os̄ɛteno e wà à kpaa só. Á ke le d̄o k̄n a geepe b́uo k̄n a k̀kpeo.

¹² Àgaeḡs z̄i kɛɛ ai gur̄o swɛedo, à swɛɛplaadeen àgae kámma bo, le a z̀no k̄n a zaakino e wà kámma bo, bens̄o a z̀no k̄n b̀amɔ̀no é e wà ìam pá.

¹³ Àḡs yā kè má òareeno k̄na píngi. Àton t̄ano t̄s síro. W̄aton n̄ t̄s ma a lén sero.

Zībaa mèn aaḡsno
(Bn 34:18-26)

¹⁴ Wè k̄n wèo àgae m̄s zībaa kemɛ ḡɛn aaḡs.

¹⁵ Àgae Bureɔ̀di Sése'ézēsai zībaa ke lán má dìeare nà, àgae bureɔ̀di sése'ézēsai só ai gur̄o swɛɛplaa m̄ɔ̀ kè wè be Abibu guu a gur̄o, zaake m̄ɔ̀ p̄i guun a b̄ɔ̀e Igipiti. Gbēke tón m̄s ma k̄ia okoriro.

¹⁶ Àgae P̄ókek̄ena zībaa ke gur̄o kè a na p̄ókek̄ena, à a bura p̄s káakuno kpáma. Àgae P̄ódufublena zībaa ke wè yāanaa, gur̄o kè a a bura p̄no kák̄sa píngi.

¹⁷ Wè k̄n wèo ḡɛn aaḡs a ḡgb̄e píngi m̄s kak̄sana ke mam̄ma Dii a Luda aez̄i.

¹⁸ Àton p̄sesena kpáma led̄o k̄n sa'opo aruoro. Àton zībaa sa'opo n̄osi diɛ guu d̄aro.

¹⁹ Àgae gá mam̄ma Dii a Luda ua k̄n a bura p̄s káakuno. Àton bl̄ene ǹb̀o kuku k̄n à da ȳ'ioro.

Luda Malaika é d̄o a gb̄enone ae

²⁰ Mé Malaika gbare à d̄are ae à a dākpa zén à káao guu kè má kèken.

²¹ Á làakari d̄o à yā à à yā ma. Àton b̄o à kpɛero, zaake eé s̄uu keao a taari yā musuro kè ma t̄s kúa yānz̄i.

²² Tó a à yā mà bens̄o a yā kè má òaree kè píngi, méḡs de a ib̄eno ib̄e ũme, a wederino w̄ederi ũ.

²³ Ma Malaika pi é d̄are ae à gá zeare b̄usu kè Am̄orino kún k̄n Itino k̄n Perizino k̄n Kanaano k̄n Ivin̄o k̄n Yebusin̄o, mé n̄ kaate.

²⁴ Àton kúe n̄ t̄anone à z̄ò bleñero, àton n̄ k̄ena kero. Á n̄ gboro à n̄ gb̄eno w̄iwi.

²⁵ Á d̄o Dii a Ludazi, eé aubarika daare a p̄bleen k̄n a íminao, eé gyāano k̄ɛawa.

²⁶ N̄gb̄eno é n̄ b̄ɔ̀e a b̄usunlo bens̄o p̄aa éḡs kuuro. Mé a wèndi bà d̄are k̄n m̄okyakoo.

²⁷ Mé v̄ia dada gb̄e kè āɔ̀ kú a aen̄zi mé tó bídi ḡɛ borri kè a ka n̄ k̄ianon, mé tó a ib̄eno kpɛ kp̄are.

²⁸ Mé z̄mant̄eno gbare a ae ās ká Ivin̄on k̄n Kanaano k̄n Itino ās péřmaare.

²⁹ Èe ke mé péřmaare wè doo guu ḡɔ̀nlo, le b̄usu p̄i tón ḡs lákpe ũ ǹb̀os̄ɛteno daaloro yānz̄i.

³⁰ Méḡs péřmaare busebuseme ai à gá pari k̄ú à ká à b̄usu p̄i sí.

³¹ Mé a b̄usu lé keare zaa Isia T̄ɛa léa ai Filisitinin̄o Isia léa, zaa gbáa lén ai Yuflati léa. Mé b̄usu p̄i deeno naare a z̄i à péřma.

³² A bà tóngō kú n̄ yān ke n̄ tāano yāno.

³³ Àton tó aṣgō kú a bùsunlo, le aṣton tó à durun kemero, zaake tó a n̄ tāano gbàgbà, a takutee kpàkpa a zĩndaneme.

24

Luda bà kuuna k̄n Isarailin̄o sèda

¹ Dii bè Musane: Mm̄n̄ k̄n Arunao k̄n Nadabuo k̄n Abiuo k̄n Isaraili gbēnsi ḡon̄ baaagō akurin̄o, à didi kpiiia à m̄o ma kiia, à donzi keme zaa k̄aa.

² Mbe né s̄mazi ndo, gbē kpaanō t̄on̄ m̄o k̄īro bens̄o parīi t̄on̄ didiño kpiīi kè musuro.

³ Musa ḡaa à yā kè Dii ò t̄k̄ēñne p̄ingi k̄n dokayānō p̄ingi. Aṣ wè ledole n̄ p̄ingi wà bè: Yā kè Dii ò p̄ingi wé ke.

⁴ Ben Musa yā kè Dii ò p̄in̄o kè takada guu p̄ingi.

À f̄ēe k̄nḡo ide'ide à gbàgbākii b̄o kpīigeezi, ben à gbè p̄ēp̄ēe m̄en̄ kuri awēplaa Isaraili bori kuri awēplaaanō p̄ō ũ.

⁵ À Isaraili ḡōkparen̄o z̄l̄ k̄n z̄uswarene b̄ōr̄on̄o, ben aṣ sa'op̄o kè wè ká t̄én à t̄é k̄ū òo Diia k̄n s̄aabukpana sa'op̄on̄o.

⁶ Ben Musa z̄u p̄in̄o aru si à kp̄àate leo plaa. À à leo doo dīe k̄n taao à à leo doo àe gbàgbākii.

⁷ Ben à Dii bà kuunaño takada s̄è à à kyó k̄ēñne. Ben aṣ bè: Yā kè Dii ò p̄ingi, wé ke wé m̄i siene.

⁸ Ben à aru p̄i s̄è à f̄ām̄ma à bè: Dii bà kuunao arun gwe lán á mà nà p̄ingi.

⁹ Musa k̄n Arunao k̄n Nadabuo k̄n Abiuo k̄n Isaraili gbēnsi ḡon̄ baaagō akurin̄o didi kpiiia.

¹⁰ Aṣ Isarailin̄o Luda è. Safia gbè gusararaa kaena à gbá ḡĩz̄, à í de búgu wásawasa lán ludambe búgu bà.

¹¹ Ludaa e p̄oke ke Isaraili gb̄adee p̄in̄onero. Aṣ w̄ēe sīale, ben aṣ p̄ó bl̄è aṣ í m̄i.

Musa kuuna Sinai kp̄īi musu

¹² Dii bè Musane: Ñ didi kpiiia n̄ m̄o ma kiia ñḡō kú gwe. Mé gbè walaa kè ma a dokayānō k̄ēanō kp̄amma, le ñ e ñ dañne.

¹³ Ben à f̄ēe k̄n a kp̄āasi Ȳosuaō, aṣoe gaa didi Luda kpiiia.

¹⁴ Ben Musa bè gbēnsin̄one: Àḡō wa d̄aa kè, wé eara wà su a kiia. Aruna k̄n Uruo éḡō k̄úao. Tó gb̄ēke yāke v̄i, à ḡáo n̄ kiia.

¹⁵ Ben Musa didi kpiīi pia. T̄ésukpe dà à mis̄ont̄ēa,

¹⁶ ben Dii gakui p̄ita Sinai kpiīi pia. T̄ésukpe p̄i dāla le ai gur̄o sw̄eedo, à gur̄o sw̄ēplaaaden Dii lé z̄u Musazi zaa t̄ésukpe p̄i guu.

¹⁷ Isarailin̄o Dii gakui è lán t̄é kè è n̄ blee bà kpiīi p̄i mis̄ont̄ēa.

¹⁸ Ben Musa ḡè t̄eluguu p̄i guu à èara à didi kpiīi pia. À kú gwe ai gur̄o baplaa f̄aant̄ē k̄n gw̄aav̄io.

31

Luda bisakutaa

¹ Dii yā ò Musane à bè:

² Ñ ma! Ma Uri né Bezaleli, Uru dio, Yuda borii s̄è.

³ Má tò ma Ninii kúa, ben à ònd̄ō k̄n gonio k̄n d̄ōnao è ɔz̄i p̄ingi guu.

⁴ À z̄a ble p̄ón̄o d̄ō k̄n vurao k̄n kondogio k̄n m̄ògot̄ēo.

⁵ À gbè bèede ana d5 k5n à dana p5 guuo k5n lí'anao k5n ɔzĩ sãnda píngio.

⁶ Beee gbera ma Aisamaki né ɔɔliabu, Dani borii diè à dɔnleri ũ. Ma ɔzĩkerino gbà ɔndɔ ũ píngi, le a5 e wà p5 kè má dienneɛno ke píngi:

⁷ Dakɔreki kuta k5n doka àkpatio k5n à nékpaeo k5n kpé pì p5 keteno píngi,

⁸ teebu k5n a p5 keteno, vura atɛe dabu k5n a p5 keteno píngi, tuaetitik-patakii,

⁹ sa'opo kè wè ká tén à té kũ oki k5n a p5 keteno píngi, dàga k5n a dibɔ,

¹⁰ p5kásaa kè wà tãno, sa'ori Aruna p5kásaa kè eé s5omaziino k5n à néno sa'op5kásãano píngi,

¹¹ p5 kyakenosi k5n bisakuta tuaetiti gũ nnaao. A5 p5 pino ke, lán má dienne nà píngi.

Kámmaboguro yá

¹² Dii yá ò Musane à bè:

¹³ Ñ ò Isarailino e a5 kámmaboguro kè má diè yá da, zaake à de sèeda ũ mapi k5n apino dagura ai a boriia, le à e à d5 mamɔma Dii ma a se ma gbɛno ũ.

¹⁴ Àgae kámmaboguro pì yá da, zaake gurɔ pì kuuare adoname. Gbɛ kè gurɔ pì tɛ ke, adee gãme. Gbɛ kè zĩ kè gurɔ pì, wà adee bɔ a gbɛno té wà de.

¹⁵ Àgae zĩ ke gurɔ swɛedo, à gurɔ swɛeplaadeen é kámma bo, zaake mamɔma Dii ma p5me. Gbɛ kè zĩ kè kámmaboguro a gãme.

¹⁶ Isarailino gaeg5 kámmaboguro pì yá kũna a5 diè gurɔ isi ũ ai n boriia ma bà kuunaŕyo yá ũ.

¹⁷ Eé5 de sèeda ũ mapi k5n Isarailino dagura gurɔ píngi, zaake mamɔma Dii ma musu k5n andunao kè gurɔ swɛedome, ben má yáa ma kámma bò à gurɔ swɛeplaadee zĩ.

¹⁸ Kè Dii yá ò Musane Sinai kpìii musu à yáa, ben à dokayá kè gbè walaano mèn plaa k5n a zĩnda ɔno à kpaa.

32

Vura zùswarene bɔro

¹ Kè gbɛno è kè Musa e pita kpìii musu kpaaro, a5 kàk5a Arunazi a5 bène: Ñ fɛe n tãa kenɔ kewe le a5 dɔwe ae, zaake Musa kè wa bɔe Igipiti pì, wá d5 yá kè à à lèro.

² Ben Aruna bèñne: À a no gbɛno vura swãino bɔe k5n a nég5gbɛno p5no k5n a néno gbɛno p5no à móome.

³ Ben n píngi a vura swãino b5bɔ a5 kpà Arunaa.

⁴ À si à kàsa lán zùswarene bɔro bà, ben à lòlo. Ben wà bè: Isarailino, a tãan yè! Àmbe à a bɔe Igipiti.

⁵ Kè Aruna è le, à sa'okii bò zù pì ae, ben à kpàakpa kè à bè: Dii zĩbaa kuu zia.

⁶ Kè guu d5, gbɛno fɛe wà sa'opo kè wè ká tén à té kũ òa k5n kennak5o sa'opo. Gbɛno vɛe wèe p5 blee wèe í mii, ben a5 fɛe wèe pãpãa kee.

⁷ Ben Dii bè Musane: Ñ pita n gá! N gbɛ kè n bɔŕyo Igipitino yàka.

⁸ A5 kè zé kè má dɔbañnea kpakpaa, a5 vura kàsa tãa ũ lán zùswarene bɔro bà, a5 kùene a5 saa òa wà bè, Isarailino tãa kè à n b5e Igipitin gwe.

⁹ Ben Dii liara à bè Musane: Má è gbɛ pino swã gbãame.

¹⁰ Ñ gumala le mà a pɛtɛ fɛeñzi mà n kaate, mɔde mé n boriino ke bíta.

11 Ben Musa agbaa kpà Dii a Ludane à bè: Dii, b́oyānzin n pētē é fēe n gbēnɔazi kè n ń b́óe Igipiti kɔn n gbāa bítao kɔn n gāsà gbāaao?

12 Igipitinɔ é be aɔ kaatena yānzin n ń b́óezi, le ñ e ñ ń dede kpiinɔ musu ñ ń yāa anduna guu. Ñ n pɔfē kpáe ñ yá kè ń yezi ñ pita n gbēnɔa pi bɔ n ǹsen.

13 Ñ dɔ n z̀bberinɔ Ibraī kɔn Isaakuo kɔn Isarailio yān, zaake ń siñne kɔn n kuunao n bè, né ń borii kaara lán sɔsɔnenɔ bà, né b́usu kè n à yá òñne kpá ń boriinɔa wàgɔ vī gurɔ píngi.

14 Ben Dii yá kè à bè é pita a gbēnɔa pì b̀ a ǹsen.

15 Musa èara à pita kpiiaa, à doka gbè walaa mèn plaa pìnɔ kúna a ɔzī. Yá kēna gbè pìnɔa kpa plaplaa píngi.

16 Luda bé à gbè walaa pìnɔ à, àmbe à yá kēñma.

17 Yɔsua gbēnɔ wiii mà, ben à bè Musane: Ñ z̀l wii ma dɔ b̀ran.

18 Musa bè: Z̀iblena wiii bé à dɔ gwero, wēnda sɔdɔnan gwe s̀oro, gbēnɔ l̀sinan mée maa.

19 Kè à kà kīi kɔn b̀rao, à è wèe ɔ wāa z̀uswaree pì ae, ben à pɔ fē. À gbè walaa kè à kúna pìnɔ pàe kpiigeezi gwe, aɔ wīwi.

20 Ben à z̀usware kè wà pì pì sè à dà tén. À à tí b̀o, ben à kà ín à kpà Isarailinɔa, aɔ mī.

21 Ben Musa Aruna là à bè: B́on gbē pìnɔ kènnε, gbasa ń tò aɔ durun bíta kè taka kè?

22 Ben à wèàla à bè: Ñton pɔ fēro, mare. Ń gbē pìnɔ dɔ, kè aɔo zaa.

23 Aɔmbe aɔ bèmε mà taa ke ke à dɔñne ae. Aɔ bè Musa kè wa b́oε Igipiti pì, wà dɔ yá kè à à l̀ero.

24 Ben ma bèñne gbē kè aɔ vura vīinɔ b́oε wà móo. Kè aɔ m̀o, ben má kà tén, ben à b̀ z̀uswarene b̀ro pì ũ.

25 Musa è Aruna tò gbēnɔo é ń poyezi keε, ben aɔ g̀ fabona pɔ ũ ń ibeεnɔne.

26 Ben à zè b̀ra gēkiia à bè: Gbē kè aɔo kú Dii kpaanɔ mó ma kuu. Ben Levi boriinɔ kàkɔa à kuu.

27 À bèñne: Dii Isarailinɔ Luda bè, a baade a fēεdaa logo à dɔdɔ b̀razi gule kɔn guleo, a baade a gbēnɔ kɔn a gbēnnanɔ kɔn a gbēdaaanɔ dede.

28 Levi boriinɔ kè lán Musa dàñne nà. Gbē kè wà ń déde zī pìanɔ kà gɔɔn b̀ro agɔ taka.

29 Ben Musa bè Levi borii pìnɔne: Lán a b̀ a néno kɔn a gbēnɔ kpee nà, a a z̀inda kpà Diia gbāa, Dii aubarika dàagu gbāan gwe.

Musa agbaakpana Diine Isarailinɔne

30 Kè guu d̀ Musa bè gbēnɔne: A durun bíta kè, baa kɔn beeeo mé èara mà didi kpiiaa mà gá Dii kiia dɔ, wègɔ d̀oro ke mé e mà agbaa kpáneare a durun yá musu.

31 Ben à èara à gà Dii kiia à bè: N yá nna! Gbē pìnɔ durun bíta kè, aɔ taa ke kè ń z̀indane kɔn vura.

32 Ñ s̀u ke! Ñ ń durun kēñne. Tó lenlo, ñ ma tɔ gogo takada kè ń kè guu.

33 Dii bène: Gbē kè durun kème tón mé gogo ma takada guu.

34 Ñ gá kɔn gbēnɔ guu kè má ònneen sa. Ma Malaika é ònne ae. Baa kɔn beeeo tó ma wéetámmana gurɔ kà, mé wéé tāmma ń durun yānzi.

35 Ben Dii gagyāa kà gbēnɔn z̀uswaree kè aɔo tò Aruna pì pì yānzi.

33

1 Dii bè Musane: Ì fée ò gu kè, mpi kòn gbè kè n bònjo Igitipinò, ò gáño búsu kè má la dà Ibraínè kòn Isaakuo kòn Yakubuo ma bè mé kpá ò boriinòan.

2 Mé Malaika gbare à òbare ae mé péare Kanaanò kòn Amòrinò kòn Itinò kòn Perizinò kòn Ivinò kòn Yebusinò.

3 A gá búsu kè zwi kòn zó'io din pì guu. Mòde mé gáaoro, le màton a kaate zénlo yánzi, zaake swágbáadeenòan à ù.

4 Kè gbèno yá pásì pì mà, aó sò dò, ben gbèkee e a zàblebòno da doro.

5 Zaake Dii gíake à yá ò Musane à o Isarailinòne à be: Swágbáadeenòan ò ù, baa tò ma taa ónyo kèse do, mé ò kaate. Aó baade ò zàblebòno bòbò, mégò dó dian mé kényo ná.

6 Ben Isarailinò ò zàblebòno bòbò, aóde da doro zaa Orebu kpìi kiia.

7 Musa è bisakuta sé à gá à dò bùra kpee bòruna kòn bùra pìo féte. À tó kpá kutaa pìne dakòreki kutaa. Gbè kè ye Dii yázi adee è bò à gá dakòreki kutaa pì kiia bùra kpee gwe.

8 Tó Musa bò èe gaa kpé pì kiia, baade è bò à ze a kpeelea àgò à gwaa ai à gá à gèn.

9 Tó Musa gè kpé pìn, téluguu è pita àgò dò kpeelea, ben Dii è yá oo.

10 Tó gbèno è téluguu pì dò kpeelea pia, baade è ònzi ke a kpeelea.

11 Dii è yá o kòn Musao tètèntè, lán gbè è yá o kòn a gbènnà nà. Musa è eara à su bùran, mòde Nuni né Yòsua à kpáasi è bò kpé pìnlo.

Dii bò à m̀na Musazi

12 Musa bè Diine: N bème mà gá kòn gbè pìnò, mòde née gbè kè née daamee omero. Àe kè sò n bè, ò ma dó n gbènnà ù bensò ma n pònnaa è.

13 Zaake ma n pònnaa è, ò tò mà n laasuunò dó sa, le mà e màgò n dó màgò nnanyo yápura. Ngò dó kè borii kèkii né n gbènnòme.

14 Ben Dii wèàla à bè: Ma wée égò téazi mà a gba kámmabona.

15 Musa bè: Tó né wée téwaziro, ònton wa fée kèro.

16 Tó née gáworo, dian wee e wà dó kè mapi kòn n gbè pìnò wá nnanyo? Wee wa dókòzi kòn bori pàndenò anduna guu díame?

17 Dii bène: Yá kè ò gbèkamaa pì mé ke, zaake n ma pònnaa è, má n dó ma gbènnà ù.

18 Musa bè: Ì n gakui òòame.

19 Ben Dii wèàla à bè: Mé tò ma maake píngi bò n ae, mé ma tó Dii sísi n ae, zaake gbè kè má yezi mà sùu keon mé keo, bensò gbè kè má yezi mà wènda dónen mé dónè.

20 Ben à bè: Né fò ò ma uu gwaro, zaake gbèntee é fò à wée simale àgò kuuro.

21 Dii bè: Ì guu gwa da ma sae kè. Ì ze gbè musu gwe.

22 Tó ma gakui pì e gèe, mé n sòto gbèkotoon mà a ò kúnla ai mà gèe.

23 Tó ma a ò gónla, né ma kpee kpaa e sa, mòde wee fò wà ma uu ero.

34

Gbè walaa dufun

1 Dii bè Musane: Ì gbè walaa ke mèn plaa lán káakupòno bà, mé yá kè kú à káakupò kè ò wìnò kèrma.

2 Ngò kú soru guu kòngò. Ì didi Sinai kpìiia ò ze ma ae à mìsòntèa.

3 Gbèke tón m̀nyoro. Wàton gbèke e gukea kpìi pia sero. Baa sãa ke zù tón mó pò ble à gíziro.

4 Musa gbè walaa à mèn plaa lán káakupɔɔɔ bà. À fɛɛ kɔngɔ ide'ide, ben à didi Sinai kpíiia à gbè walaa mèn plaa pínɔ kúna a ɔzɪ lán Dii òne nà.

5 Dii pita tésukpɛ guu à zè à sae, ben à a zɪnda tɔ sɪi.

6 Kè Dii e gɛɛ à ae, à a tɔ sɪi à bè: Dii, Dii Luda wɛndadɔnnɛri sùudeen ma ũ. Ma pɔɔ è fɛ kpaaro, má gbɛkɛ kɔn náanɛo ví bíta.

7 Mɛɛgɔ gbɛkɛ ví kɔn gbɛnɔ ai n̄ bori lémme, mé n̄ yá zaaanɔ kɛ́nne kɔn n̄ taarinɔ kɔn n̄ durunnɔ. Mɔde mɛɛ tó taaridee bɔ páro. Mɛɛ denɔ yá zaaa wí n̄ n̄nɔ musu kɔn n̄ dionɔ kɔn n̄ swákpɛɛnɔ kɔn n̄ nasionɔ.

8 Musa dàe a puua à dɔnzi kènɛ gɔɔ

9 à bè: Dii, zaake ma n pɔnnaa è, n̄ gáwao. Baa kè gbɛ pínɔ swá gbáa, n̄ sùu kɛwao kɔn wa yá zaaanɔ kɔn wa durunnɔ, n̄ wa sɛ n̄ pɔnɔ ũ.

Luda bà kuuna kɔn Isarailinɔ

(Bɔn 23:14-19)

10 Dii bè: Ma bà ɛgɔ kúaome. Mé yábɔnsae ke a píngi wáa kè gbɛkee e a taka ke bori ke guu andunan zikíro. Borii kè aɔɔ ligaaziinɔ é ma yákɛna e, zaake mé yá naasidee kɛao.

11 Àgɔ yá kè má òare gbáa kúna, mé péare Amɔrinɔa kɔn Kanaanɔ kɔn Itinɔ kɔn Perizinɔ kɔn Ivinɔ kɔn Yebusinɔ.

12 À làakari ke! Àton lédole ke kɔn búsu kè ée gaa gɛn deenɔoro, le àton takutɛe kpákpa a zɪndanero yánzi.

13 À n̄ sa'okiinɔ gboro à n̄ tãa gbɛnɔ wíwi à Asera línɔ zɔzɔ.

14 Àton kúe tãanero, zaake mamɔma Dii ma tɔn Nòsegɔaanɔ, mɛɛ nòsegɔaanɔ kpá.

15 À làakari ke! Àton lédole ke kɔn búsu pì deenɔoro, zaake tó aɔɔe pápáa kee n̄ tãanɔ yá musu, aɔɔe saa oofɛma, aɔɔe a sɪsɪ à n̄ sa'onɔɔɔ sónyome.

16 Àton nɔɔ sé a n̄nɔne n̄ téro, zaake tó aɔ n̄nɔgbɛnɔ e pápáa kee n̄ tãanɔ yá musu, aɔɔe tó a n̄nɔ pápáa kɛnyo se.

17 Àton mò pi tãa ũro.

18 Àgae Burɛdi Sése'ɛzɛsai zɪbaa ke. Àgae burɛdi sése'ɛzɛsai só gurɔ swɛɛplaa mɔɔ kè wè sɪsɪ Abibu guu lán má diɛare nà, zaake mɔɔ pì guun a bɔɛ Igipiti.

19 A daudunɔ né ma pɔnɔme n̄ píngi kɔn a pókade nékya káakunɔ n̄ píngi, zù ke pɔ ketenɔ.

20 Àgae zaaki nékya káaku bo kɔn sãao. Tó ée boro, à à waa fí à de. Àgae a daudunɔ bo. Gbɛke tón mó ma kiia ɔkoriro.

21 Àgae zii ke gurɔ swɛɛdo à kámma bo à gurɔ swɛɛpladee zɪ, baa búwiguro ke pókɛgurɔ.

22 Àgae Pókɛna zɪbaa ke gurɔ kè a na bura pɔ káaku kɛkɛnaa. Àgae Pódufublena zɪbaa ke wè yáanaa.

23 Wè kɔn wèo gɔgbɛ píngi gae mó mamɔma Dii Isarailinɔ Luda aezɪ gèn aagɔ.

24 Mé péare boriinɔa mé a búsu lé kaaraare. Gbɛke é a búsu nii de gurɔ kè ée mɔɔ mamɔma Dii a Luda aezɪ wè kɔn wèo gèn aagɔro.

25 Àton pɔsesena kpáma ledɔ kɔn sa'opɔ aruoro. Àton Banla sa'onɔɔɔ diɛ guu dɔaro.

26 Àgae gá mamɔma Dii a Luda ua kɔn a bura pɔ káakunɔ. Àton blènɛ nòbo kuku kɔn à da yɔ'ioro.

27 Ben Dii bè Musane: N̄ yá pínɔ kè takadan, zaake ma bà kuunanyo kɔn Isarailinɔ yánɔme.

²⁸ Musa kú kɔn Diio gwe ai gurɔɔ baplaa fáantɛ kɔn gwáavíɔ pɔ́blena sai ímina sai. Ben Dii a bà kuunańyo yá mèn kurinɔ kè gbè walaa pìnɔa.

Musa uu tɛkɛna

²⁹ Kè Musa pita Sinai kpíiia, à gbè walaa mèn plaa kè doka kɛa pìnɔ kúna a ɔzĩ. À dɔ kè a uu e tɛ kɛɛ aɔ yá'ona kɔn Diio yánziro.

³⁰ Kè Aruna kɔn Isarailinɔ à è n pínɡi, à uu e tɛ kɛɛ, vía n kú wà sɔzi.

³¹ Ben Musa n sísi. Aruna kɔn gbɛnsinɔ ɛara wà mɔ à kíia, ben à yá òńyo.

³² Beee gbɛra Isarailinɔ sɔzi n pínɡi, ben à yá kè Dii diene Sinai kpíiii musu òńne pínɡi.

³³ Kè à yá òńne à yáa, à sáta kú a uua.

³⁴ Tó à gè à yá o Diio, è sáta go le à kpé à bɔ. Tó à bɔ, è yá kè Dii diene o Isarailinɔne,

³⁵ ben aɔè e kè à uu e tɛ kɛɛ. Musa è ɛara à sáta kú a uua le à kpé à gè à yá o Diio.

40

Bisakuta kyakɛna

¹ Dii bè Musane:

² N kutaa dɔ kè de dakɔreki kutaa ũ mɔ káakun gurɔ káaku zĩ

³ n àkpati kè doka gbè walaanɔ kú à guu dien n lábure mɔ kpázi.

⁴ N gɛ kɔn teebu mɔ n à taanɔ káea zéazea. N gɛ kɔn dabu mɔ n à fitianɔ keke.

⁵ N vura tuaetitikipatakii mɔ die doka àkpati ae n kuta kpɛele lábure logo n tataàle.

⁶ N sa'opɔ kè wè ká tén à tɛ kú okii die dakɔreki kpɛelea,

⁷ n dàga mɔ die dakɔreki kutaa dagura kɔn sa'okiio n í kán.

⁸ N kara mɔ kpá n ligazi, n lábure kpá kara pì léa.

⁹ N pɔ kyakenɔsi mɔ sé n kú kpé pia kɔn pɔ kè kú à guunɔ pínɡi n die ma pɔ ũ kɔn à zĩkeɔnɔ, aɔè gɔ ma pɔ ũ.

¹⁰ N nɔsi pì kú sa'okii pia kɔn a zĩkeɔnɔ pínɡi. N sa'okii pì die ma pɔ ũ, eégɔ de ma pɔ ũ deńla.

¹¹ N nɔsi pì kú dàga pia kɔn a dibɔ, aɔè gɔ ma pɔ ũ.

¹² N mɔ kɔn Arunao kɔn a néno dakɔreki kpɛelea n n zú o gwe.

¹³ N sa'ori pɔkásáa mɔnɔ da Arunane, n nɔsi kúa n à die ma pɔ ũ, eé gɔ ma gbàgbári ũ.

¹⁴ N mɔ kɔn à néno dɔ n utagyaba mɔnɔ dadańne,

¹⁵ n nɔsi kúkuńma lán n kú n dea nà, aɔè ma gbàgbá. Nɔsikurńmana pì bé eé tó aɔgɔ de ma gbàgbárinɔ ũ ai n boríia.

¹⁶ Musa kè lán Dii òne nà pínɡi.

¹⁷ Aɔ bɔna Igipiti wè plaade mɔ káaku gurɔ káaku zĩn wà kutaa pì dɔ.

¹⁸ Kè Musa e kutaa pì dɔɔ, à à zɛbɔ mɔnɔ pɛɛɛe gĩa, ben à à lípɛe mɔnɔ pɛɛɛn à à líkpanno kpàkpan, ben à lípɛeɔ pɛɛɛe.

¹⁹ À bisa dàala, ben à báa kpààla lán Dii òne nà.

²⁰ À sèeda gbè walaanɔ sè à kà àkpati pì guu, à àkpati pì sélinɔ dà à zāanɔ guu, ben à à né kúea.

²¹ À gèo kpén, ben à lábure kpà sèeda àkpati pizi lán Dii òne nà.

²² À teebu die dakɔreki kutaan lábure pì kpɛele kpa gu'igbároo kpa.

23 À burɛdi kàɛa Diine zéazɛa lán à ònɛ nà.

24 À dabu diɛ dakɔ̀rɛki kutaan aɛɔ̀kɔ̀ana teebua sɔ̀ɔmetɛ kpa,

25 à fitianɔ̀ nàna Dii aɛ lán à ònɛ nà.

26 Ben à vura tuaetikpatakii pì diɛ dakɔ̀rɛki kutaan lábure saɛ,

27 ben à tuaetiti gũ nnaa kpàtaa lán Dii ònɛ nà.

28 Ben à lábure kpà kutaa pì léa.

29 À sa'opɔ̀ kè wè ká tén à té kũ okii diɛ dakɔ̀rɛki kpɛɛɛa, ben à sa'opɔ̀ kè wè ká tén à té kũ òa kɔ̀n flawao lán Dii ònɛ nà.

30 À dàga mò diɛ dakɔ̀rɛki kutaa dagura kɔ̀n sa'okiio, ben à í kàn.

31 Gwen Musa kɔ̀n Arunao kɔ̀n a négɔ̀gbɛnɔ̀ è ní ɔ̀ɔnɔ̀ kɔ̀n ní gbánɔ̀ pípín.

32 Tó aɔ̀ɔe gɛɛ dakɔ̀rɛki kutaan, ke tó aɔ̀ɔe sɔ̀ sa'okiizi, aɔ̀è ní ɔ̀ɔnɔ̀ kɔ̀n ní gbánɔ̀ pípín lán Dii ò Musane nà.

33 Ben à kara kpà à liga kutaa pìzi kɔ̀n sa'okiio, ben à lábure kpà kara pì léa. Len Musa zĩ pì kè à yàa le.

Dii gakui pitana bisakutaan
(Nar 9:15-23)

34 Ben tɛ́luguu pì dà dakɔ̀rɛki kutaa pìla, Dii gakui kutaa pì pà.

35 Musa e fɔ̀ à gɛ̀ dakɔ̀rɛki kutaa pìnlo, kè tɛ́luguu dààla bensɔ̀ kè Dii gakui kutaa pì pà yánzi.

36 Isarailinɔ̀ táa'ona guu, tó tɛ́luguu pì gò kutaa pìla, ben aɔ̀è fɛɛ kɔ̀n táo.

37 Tó tɛ́luguu pì e goaro, aɔ̀è fɛɛ kɔ̀n táoro, sé zĩ kè à gòa.

38 Fãantɛ́ Dii tɛ́luguu è da kutaa pìla, gwãavĩ sɔ̀ té ègɔ̀ kú tɛ́luguu pì guu. Len Isarailinɔ̀ è e le ní pínɡi ní táa'ona guu pínɡi.

NARONA Musa takada siigõdee

Isarailinõ kuuna gbáan 9:1-14:45, 20:1-21:35
Balamu 22:1-24:25

9

Banla zĩbaakena

¹ Dii yā ò Musane Sinai gbáan Isarailinõ bõna Iyipiti wè plaade mo káaku guu à bè:

² Isarailinõ gae Banla zĩbaa ke à gurɔɔa.

³ À zĩbaa pì ke mo kèkii gurɔ gērodosaideen uusie. À ke lán má dàare nà píngi kɔn à dokayā kè má dàareno.

⁴ Musa ò Isarailinõne aɔ Banla zĩbaa ke,

⁵ ben aɔ zĩbaa pì kè Sinai gbáan mo káaku gurɔ gērodosaideen uusie. Aɔ kè lán Dii ò Musane nà píngi.

⁶ Gbēkeno kú gwe aɔ gbāsī kè aɔ kè gèa yānzi, ben aɔe e wà Banla zĩbaa kè zĩ beeearo. Ben aɔ gāa wà Musa kɔn Arunao lè zĩ beeeaa gɔɔ

⁷ aɔ bè Musane: Gè yā musu wa gbāsī lè. Býyānzi wà gīwe wà mó kɔn gbaano Diine kɔn wa gbēno à gurɔɔazi?

⁸ Musa wèñla à bè: À ze ai mà ma lán Dii é o a yā musu nà.

⁹ Ben Dii bè Musane:

¹⁰ Ñ ò Isarailinõne, tó aɔ gbēkeno ke aɔ boriino kpé gbāsī gè yā musu, ke aɔ gāa wéte zāazā ken, aɔé fɔ wà Banla zĩbaa keme zāa.

¹¹ Mo plaadee gurɔ gērodosaidee uusien aɔé zĩbaa pì ke. Aɔé sá nòbɔ só kɔn buredi sésé'ezésaiò kɔn lá kyàkyāo.

¹² Aɔton à ke tó guu òaro bensɔ aɔton sāa pì wá ke éro. Aɔé Banla zĩbaa pì ke lán má diiare nà píngi.

¹³ Gbē kè èe gbāsī léro bensɔ èe gá wéte kearo, tó à gi Banla zĩbaa pì kezì, wà adee bɔ a gbēno té, zaake èe móme kɔn gbaao à gurɔɔaro. À taari é wí à musu.

¹⁴ Bòamo kè kú a té bensɔ à yezi à Banla zĩbaa keme, séde à ke lán ma à doka diiare nà. Bòamo kɔn bedeeo ní píngi yā dɔnkɔme.

Téluuu dana bisakutaalaa (Bɔn 40:34-38)

¹⁵ Zì kè wà bisakutaa mò dò, téluuu pì dà sèeda kutaa pìla. Zaa uusie ai guu gāa à òòo téluuu pì kú kutaa pì musu lán té bà.

¹⁶ Len ègɔ kuu le gurɔ píngi, ègɔ kú kutaa pìla fáantē, gwāavī sɔ lán té bà.

¹⁷ Tó à gò kutaa pìla, ben Isarailinõ è fεε kɔn táo. Guu kè téluuu pì zèn, gwen aɔé bùra káen.

¹⁸ Tó Dii òdɔañne le, aɔé bùra fεε. Tó à òdɔañne dɔ, aɔé εara wà bùra káe. Tó téluuu pì dà kutaa pìla sɔ, aɔ bùra ègɔ kaenamε.

¹⁹ Tó téluuu pì e gurɔ plaaa kεε kutaa pìla, aɔègɔ Dii yā maa, aɔé bùra fεεro.

²⁰ Zikenɔa téluuu pì è gurɔ plaaa ke kutaalano. Tó Dii òdɔañne, aɔé bùra káe, tó Dii εara à òdɔañne dɔ, ben aɔé bùra fεε.

²¹ Zikenɔa sɔ téluuu pì è ze gu dɔnkɔ féte zaa uusie ai kɔngɔ. Tó à gòa kɔngɔ, ben aɔé bùra fεε. Fáantē ke gwāavīn yoo, tó téluuu pì gòa, aɔé bùra fεeme.

22 Tó tɛluguu pì gò zena kutaa pìla gurɔ do ke mɔ do ke wè don yoo, aṣègò kaena bùramme, aṣè fɛero. Tó à gòa, ben aṣè bùra fɛe.

23 Aṣè bùra káe ke wà bùra fɛe Dii lé saero. Aṣègò Dii yá maa lán à dà Musane à ònne nà.

10

Kondogi kákaki mèn plaaan

1 Dii yá ò Musane à bè:

2 N kákaki pi mèn plaa kɔn kondogi kè wà gbègbè maamaaao gbèno kakɔabo ù le aɔgae bùra fɛe.

3 Tó wà kákaki pìno pè, gbèno é mɔ wà kakɔanzi ñ píngi dakɔreki kpeɛɛa.

4 Tó kákaki mèn doon wà pè, Isaraili bori dɔn'aedee kè aṣò de kí ùno bé wé mɔ wà kakɔanzi.

5 Tó wà kákaki pìno pè sikɔkenao, gbè kè aṣ bùra kú ɔfántɛboe kpaano bé wé bùra fɛe káaku.

6 Tó wà à gèn plaadee pè sikɔkenao, gbè kè aṣ bùra kú sɔmete kpaano bé wé bùra fɛe. Kákakipena sikɔkenao pìn gbèno dana zén sèeda ù.

7 Tó wà yezi wà gbèno kakɔa, wàgae pé sikɔkena sai.

8 Aruna né sa'orino bé wé kákaki pìno pé. Eégò deare doka ù gurɔ píngi, apino kɔn a boriino.

9 Gurɔ kè a ka a bùsun, tó ée gaa zì ká kɔn a ibe kè aṣè gá wà fɛeaono, àgae kákaki pìno pé sikɔkenao, le a yá e à dɔ mamɔma Dii a Ludan, mé a bɔ a ibe pìno zì.

10 Gurɔ kè ée pɔnnaa kee sò, zìbaan yoo, mɔ dufu gurɔ káaku zìn yoo, àgae kákaki pìno pé a sa'opɔ kè wè ká tén à té kúnɔa kɔn a sáabukpana sa'opɔno, a yá é dɔmagu. Mámbe Dii a Luda ù.

Isarailino fɛena Sinai

11 Wè plaade mɔ plaade gurɔ barodee zì, tɛluguu gò sèeda kutaala,

12 ben Isarailino bùra fɛe Sinai gbáan, aṣòe sòki kpákpaa ai tɛluguu gáa à zè Parani gbáan.

13 Aṣ bùra fɛena káakun gwe. Aṣò kè lán Dii dà Musane à ònne nà.

14 Yuda zìkpeeno bé wà bùra fɛe gáli kɔn gálio káaku kɔn ñ tuutao. Aminadabu né Nasɔn ñ dɔn'aedee ù.

15 Zua né Netanelin Isaka zìkpeeno dɔn'aedee ù.

16 Eloni né Eliabun Zebuluni zìkpeeno dɔn'aedee ù.

17 Gesɔnu boriino kɔn Merari boriino kutaa pi gbòro, ben aṣò sè wà dào zén.

18 Ben Rubeni zìkpeeno bùra fɛe gáli kɔn gálio kɔn ñ tuutao. Sedeu né Elizun ñ dɔn'aedee ù.

19 Zurisadai né Selumielin Simeɔ zìkpeeno dɔn'aedee ù.

20 Deweli né Eliasafan Gada zìkpeeno dɔn'aedee ù.

21 Ben Koa boriino Luda pɔno sè wà dào zén. Wà kutaa pì dò ai aṣgò ká.

22 Ben Eflaimu zìkpeeno bùra fɛe gáli kɔn gálio kɔn ñ tuutao. Amiudu né Elisaman ñ dɔn'aedee ù.

23 Pedazu né Gamalielin Manase zìkpeeno dɔn'aedee ù.

24 Gideoni né Abidán Beyámi zìkpeeno dɔn'aedee ù.

25 Ben Dani zìkpeeno bùra fɛe gáli kɔn gálio kɔn ñ tuutao. Aṣmbe aṣègò té kpeɛ. Amisadai né Ayezán aṣ dɔn'aedee ù.

26 Okɔrana né Pagielin Asa zìkpeeno dɔn'aedee ù.

27 Enana né Airan Nafatali zìkpεεnɔ dɔn'aedee ũ.

28 Lán Isarailinɔ è bùra fεεfεε wàgɔ tétékɔzi nà n gwe gáli kɔn gálio.

29 Obabun Musa anzure Rueli né ũ, Midiá boriime. Musa bène: Wée daa zén gana bùsu kè Dii bè é wa gbaan. Ñ mɔ ñ gáwao, wé yá maa kenne, zaake Dii nnamana gwe lé gbèwe.

30 Ben à bène: Mé gáro, mé eara ma bùsun ma bèdeenɔ kiame.

31 Musa bè: N yá nna. Ñton wa tónlo, zaake ñ bùrakaeki maa dɔ bensɔ ímbe né ke wa wéedee ũ.

32 Tó n gaawao, wé yá maa kè Dii é kεwee kenne se.

33 Isarailinɔ bùra fεe Dii kpii sae aɔ táa ò gurɔ aagɔ. Wà dɔ ae kɔn Dii bà kuunaño àkpatio le à bùrakaekii dɔbañne.

34 Tó aɔ fεe wà dà zén, Dii téluguu pì egɔ kúnla fáanté.

35 Tó wà dà zén kɔn àkpatio, Musa è be:

Ñ fεe Dii, le n ibεεnɔ fáakɔa,

le n zangurinɔ bàa lénne.

36 Tó wà diε, Musa è be:

Dii, ñ eara ñ su Isaraili bɔɔ úgbangbanɔa.

11

Dii téfena

1 Isarailinɔ zɔka kà Diizi ñ nawēakena yānzi. Kè Dii mà, à pɔ fε, ben à té fεe ñ té, aɔ bùra kpadoo té kù.

2 Ben gbēnɔ wii pè Musazi. Kè à wée kè Diia, ben té pì zè.

3 Ben wà tɔ kpà guu pìne Tabera, kè Dii té fεe ñ té gwe yānzi.

Dii bùrunɔ gbarɛna

4 Bori pāndenɔ kú Isarailinɔ té, aɔɔe pòble pānde nii deε, ben Isarailinɔ e ɔɔ dɔɔ se wà bè: Mán wé nɔbɔ en wà sóo?

5 Wée kpɔ kè wá sò Iyipiti wa pɔyezia bege keε kɔn plènɔ kɔn gbεzeεnɔ kɔn efɔnɔ kɔn aubasanɔ kɔn aubasa gizonɔ.

6 Tia sa wa lé gà, zaake weè pòke ero, tó èe ke mana kè baasiro.

7 Mana pì wée kete, à de lán líɔɔ bàme.

8 Isarailinɔ è sée wà ló gbèn ke aɔè zɔ gón. Aɔè disa wà kàra keo. À nna lán kàra tēngo bà.

9 Tó kpíi kpà bùran gwāaví, ben mana pì è kwé se.

10 Musa mà wée ɔɔ dɔɔ uale kɔn ualeo. Dii pɔ fε maamaa, ben à kè Musane ñi

11 à bène: Bóyānzin née wée tāamazi? Ma yá kparee bé à kenne zaa, ben n gbē pìnɔ gwana asoo òmεε?

12 Mámbe ma gbē pìnɔ nò sò? Mámbe ma ñ í? Bóyānzi n bème mà ñ kú kpεε lán nédandee bà mà gáño bùsu kè ñ la dà aɔ dezínɔnenzi?

13 Mákpan mé nɔbɔ en mà kpá gbē pìnɔa ñ píngii? Zaake aɔɔe wii pεemazi wèe bee mà ñ gba nɔbɔ wà só.

14 Mé fɔ mà gbē pìnɔɔ kú kpεε ñ píngi madoro, zaake aɔ asoo demala.

15 Tó len né kemε le, ñ tó ma n pɔnnaa e ñ ma de gɔ. Ñton tó mà nawēa pì ke dɔro.

16 Ben Dii bène: Ñ Isaraili gbēnsi kè ñ ñ dɔ dɔn'aedee ũunɔ kakɔa gɔɔn baaagɔ akuri ñ mɔño dakɔreki kuta kiia aɔgɔ kúnyo gwe.

17 Mé pita mà yá onne gwe mà a Ninii kè kúmmaa kpadoo go mà diñne, aṣé gbēno gwana aso sényo le ñtongō ní sēna ndo doro yānzi.

18 Ñ o gbēnoṅe aṣ gbāsi bɔ ní zindan zia yānzi, aṣé nòbɔ e wà só. Zaake aṣ wii pèmazi wà bè, mán wé nòbɔ en kè wà sóo? Aṣ bè wà sáa Igitipi. Beee yānzin mé ní gba nòbɔ aṣ sózi.

19 Aṣé só èe ke gurɔ donlo, gurɔ plaanlo, gurɔ soɔronlo, gurɔ kurinlo, gurɔ baronlo.

20 Aṣé só mo do gbāngbān ai à bɔ ní yīn à nii bɔ ní pɔɔ guu. Zaake mamɔma Dii má kú ní té, ben aṣ pā kpàmazi. Aṣ zɔka dɔma wà bè, bóyānzi wà bɔ Igitipizi?

21 Ben Musa bè: Gōgbēno kúmao tá guu gɔɔn bɔɔ wàa aagō, ben n bè né nòbɔ kpámma wà só ai mo do gbāngbān-ó?

22 Baa tó wà sãno kɔn zùno dède paripari, eé mómmaó? Tó wà ísia kpòno sèe píngi, eé mómmaó?

23 Dii wèala à bè: Ma gbāaa é kánloo? Né e tia, tó yá kè má ònne é ke ke eé kero.

24 Musa bɔ à Dii yá pìno òñne. À Isaraili gbēnsino kàkɔa gɔɔn baaagō akuri à ní zé wà lìga kutaa pizi.

25 Ben Dii pita téluguu guu à yá òo. À a Ninii kè kúa kpadoo gò à di gbēnsi gɔɔn baaagō akuri pìnoṅe. Kè à a Ninii pì diñne le, aṣ annabikεε kè, beee gbera aṣe ɛara wà kè doro.

26 Gbē kè Musa ní sé gɔɔn plaaano gò bùran, gbē doo tón Eledada, gbē doo sɔ Medada. Aṣe gá kutaa kíiaro, mɔde Ninii pì sùmma se, ben aṣ annabikεε kè bùran.

27 Gōkparε ke bàa lè à gàa à bè Musane: Eledada kɔn Medadao e annabikεyá oo bùran.

28 Nuni né Yɔsuan Musa kpàasi ù zaa a òwazikεgurɔ, ben à bè: Baa Musa, ñ gíine.

29 Ben Musa bène: Néé nòsegɔaano keéñyo ma yá musun yó? Tó Dii a Ninii di a gbēnoṅe aṣ gò annabino ù ní píngi, à maaroo?

30 Ben Musa ɛara bùran kɔn Isarailino gbēnsi pìnoo.

31 Dii tò ãa bɔ ísɔaa kpa à mò kɔn bùruno, aṣ dà bùrala. Aṣ lìga bùrazi baama píngi à kà táguu doo ù, bensɔ aṣ víana lezì kà gàsásuu plaa.

32 Faantē beee kɔn gwáavio kɔn à gu làa dɔnao aṣ fεe wà gàa wà bùruno kùkù. Gbē kè èe kùkù bítaroo kùkù sùu baro. Ben aṣo fãε à gàga.

33 Kè aṣ à nòbɔ dà ní lén gɔɔ, aṣe e wà só bítaro, ben Dii pɔ fèñzi à gagyāa kàngu.

34 Ben wà tó kpà guu pìne Lóudeeno Mira, zaake gwen wà gbē kè nòbɔ lóu ní kùno vlin.

35 Ben Isarailino fεε gwe aṣ gàa Azero aṣ gurɔplaa kè gwe.

12

Miriamu kɔn Arunao Musa taari'ena

1 Miriamu kɔn Arunao Musa taari è Etiopia noo kè à sè yá musu, zaake à Etiopia noo sè.

2 Aṣ bè: Musa adon Dii die à yá ò à gāzìs? Èe o wa gāzì seroo? Dii yá pì mà.

3 Musa né gbē buseme, à sáa kú anduna guuro.

4 Gwe gɔɔ Dii bè Musa kɔn Arunao kɔn Miriamuone: À bɔe à gá dakɔreki kuta kíia a gɔɔn aagɔa. Ben aṣ gàa ní gɔɔn aagɔa ní píngi.

⁵ Dii pìta tɛluguu guu à zè kutaa pì kpɛɛɛa. À Aruna kɔn Miriamuo sìsi, ben aɔ sɔzi n̄ plaa n̄ píngi.

⁶ À bènnɛ: À ma yā ma. Tó ma annabi kee kú a té, mɛɛ bɔ mà mɔzi wéegupu guu mɛɛ yā onɛ nanaa guumɛ.

⁷ Mɔde à dɛ lɛ kɔn ma zɔbleri Musaoro. Zíkɛri náanɛdeemɛ ma ua gbɛnɔ té n̄ píngi.

⁸ Weè yā bɔ kɔ lɛn. Mɛɛ yā onɛ mà à ke utenɛro. È wéɛ si ma takalɛ. À kè dia ée ma zɔbleri Musa taari'ena vĩa keroo?

⁹ Ben Dii pɔ fɛn̄zi, à a taa o.

¹⁰ Kè tɛluguu pì gò kutaa pìla, kusu dà Miriamula gɔɔ, à pura kù lán buu bà. Kè Aruna liɛ à à gwà, à è kusu dààla,

¹¹ ben à bè Musanɛ: N yā nna Baa! Nton tó wà mìsaiyā taarikɛna gbè ero.

¹² Nton tó àgɔ dɛ lán né kè wà ì gè à mɛ kpadoo yakana bàro.

¹³ Musa wii pè Diizi à bè: Luda, n yā nna! N̄ à kékɔa.

¹⁴ Ben Dii bènnɛ: Tó à de bé à lóu sù à uua, eé kɛnɛ wiyá ũ ai gurɔ swɛɛplaroo? Wà bɔɔ bùra kpɛɛ gurɔ swɛɛplaa gĩa, gbasa wà à sí.

¹⁵ Miriamu kú bùra kpɛɛ ai gurɔ swɛɛplaa. Isarailinɔɔ e da zénlo sé kè wà èara wà à sì.

¹⁶ Beeɛ gbɛra aɔ fɛɛ Azero aɔ gàa wà bùra kàɛ Parani gbáan.

13

Gu'asiigwari gɔɔn kuri awɛɛplaaanɔ zĩna

¹ Dii bè Musanɛ:

² N̄ gbɛnɔ zĩ aɔ gá Kanaa bùsu kè mɛɛ kpaɛ Isarailinɔɔa gwa. N̄ n̄ dezinɔ bori gbɛ kè aɔɔ dɛ dɔn'ædee ũunɔ sé mèn doodo n̄ n̄ zĩ.

³ Ben à n̄ gbáɛ lɛ bɔna Parani gbáan lán Dii ò nà. Gbɛ pìnɔ né Isaraili dɔn'ædeenɔmɛ n̄ píngi.

⁴ Aɔ tɔnɔn yè:

Rubɛni boriinɔ guu Zaku né Samua,

⁵ Simɛnɔ boriinɔ guu Ori né Safata,

⁶ Yuda boriinɔ guu Yefunɛ né Kalɛbu,

⁷ Isaka boriinɔ guu Yusufu né Igali,

⁸ Eflaimu boriinɔ guu Nuni né Osea,

⁹ Beyámi boriinɔ guu Rafu né Paliti,

¹⁰ Zɛbuluni boriinɔ guu Sodi né Gadieli,

¹¹ Yusufu né Manase boriinɔ guu Susi né Gadi,

¹² Dani boriinɔ guu Gemali né Amieli,

¹³ Asa boriinɔ guu Mikaeli né Setu,

¹⁴ Nafatali boriinɔ guu Vofosi né Nabi,

¹⁵ Gada boriinɔ guu Maki né Gueli.

¹⁶ Gbɛ kè Musa n̄ zĩ bùsu gwaanɔn gwe. Musa tó kpà Nuni né Oseanɛ Yɔsua.

¹⁷ Kè Musa e n̄ zĩ Kanaa bùsu gwa, à bènnɛ: À bɔɛ kɔn Nɛgevɛ gbáao à di bùsu gusĩĩdeea.

¹⁸ À gwa lán bùsu pì dɛ nà, tó à gbɛnɔɔ gbáa kesɔ aɔɔ buse, tó aɔɔ pari kesɔ aɔɔ pariro,

¹⁹ tó aɔ bùsu maa kesɔ à zaa, tó aɔ wétɛnɔ bĩi vĩ kesɔ à vĩro,

²⁰ tó à tɔtɛ gbáa kesɔ à bùsa, tó à línɔ vĩ kesɔ à vĩro. À aĩa ke à bùsu pì líbɛenɔ séɛ à suo. Zaake geepi be káakunɔ magurɔɔn yè.

21 Ben a5 gaa wà bùsu pì asii gwàgwa zaa Zini gbáan ai Reobo, Lebo Amata kpa.

22 Kè a5 b̄e k̄on Neḡevi gbáao, a5 kà Ebl̄onu, guu kè Anaki boriin̄o Aima k̄on Sesaio k̄on Talamaio kún. Ebl̄onu kaena Zoá kè kú Igipiti á wè sw̄eεplaame.

23 Kè a5 kà Esek̄olu guzurēn, a5 geepi ȳo doo z̄ò gwe āo lògo lía, ben ḡōn plaaan̄o sena. A5 biisioo k̄on k̄ak̄apuraāo sè d̄o.

24 Wà t̄o kpà guu p̄ine Esek̄olu guzurē, geepi ȳo kè Isarailin̄o z̄ò gwe yānzi.

25 Kè a5 bùsu pì yakè gur̄o baplaa, ben a5 èara wà sù.

Gu'asiigwarin̄o baarukpana

26 Kè a5 sù Kad̄esi, Parani gbáan, a5 gaa Musa k̄on Arunao k̄on Isarailin̄o kiia píngi. A5 sù k̄on baaruo Isarailin̄one ñ píngi, ben a5 bùsu pì líb̄eεn̄o òd̄oan̄e.

27 A5 yā pì gb̄a Musane wà bè: Wa gaa bùsu kè n wa z̄iin. Zwi k̄on z̄'io di gwe. À líb̄eεn̄on yè.

28 M̄ode bùsu pì deen̄o gb̄aa. A5 wétēn̄o b̄i v̄i bens̄o a5 wétē p̄in̄o b̄ita maamaa. Wa Anaki boriin̄o è gwe se.

29 Amalekin̄o kú Neḡevi gbáan. Itin̄o k̄on Yebusin̄o k̄on Am̄orin̄o kú bùsu gus̄is̄ideen, bens̄o Kanaan̄o kú ís̄iaa sae k̄on Yoda saeo.

30 Kalebu gb̄en̄o lé ȳl̄te Musa ae, ben à bè: Wà gá wà bùsu pì sí, zaake wé f̄o wà z̄l̄ b̄ler̄ma.

31 Ben gb̄e kè a5 ḡaaon̄o bè: Wé f̄o wà léε gb̄e p̄in̄oaro, zaake a5 gb̄aaa d̄ewala.

32 Ben a5 bùsu kè āo yakè pì fab̄o Isarailin̄one wà bè: Bùsu kè wá yakè pì né bùsu kè è a gb̄en̄o m̄óm̄ome. Gb̄e kè wa ñ é gween̄o ñ píngi né gb̄e gb̄aan̄ome.

33 Wa gb̄e gb̄aagb̄aan̄o è gwe Anaki boriin̄o ũ. Wa a z̄inda è lán babanen̄on bà, len wá d̄e le ñ wéεn se.

14

Isarailin̄o b̄ona Dii kp̄eε

1 Isarailin̄o e wii gb̄aaa p̄eε ñ píngi, āoε òo d̄o gw̄aav̄i beeeea.

2 A5 z̄oka d̄o Musaa k̄on Arunao ñ píngi wà bènn̄e: Tó wa gaga Igipiti kes̄o gb̄aan̄o kè, le à kè maa.

3 B̄oyānz̄in̄o Dii e taawao bùsu p̄inzi? Weé wa d̄ede k̄on f̄eεdaaome, weé wa n̄o gb̄en̄o k̄on wa né̄n̄o k̄uk̄u. Wa s̄okpana Igipiti s̄āroo?

4 Ben a5 bèk̄one: Wà d̄on'aedee diε wà èara wà tá Igipiti.

5 Musa k̄on Arunao dàε ñ puua gb̄e píngi ae.

6 Ben gu'asiigwarin̄o ḡōn plaa Nuni né Ȳosua k̄on Yefune né Kalebuo ñ utan̄o ḡaga wà k̄ek̄e

7 a5 bè gb̄en̄one: Bùsu kè wa b̄oen wá yakè pì maa maamaa.

8 Tó wa yā kà Diine, eé gáwao bùsu p̄in, bùsu kè zwi k̄on z̄'io din pì, à wa gba.

9 Àton b̄o Dii kp̄eεro. Àton v̄ia ke bùsu pì deen̄onero, zaake wa bl̄eεn̄ome, āo utek̄ii v̄i d̄oro. Dii kúwao, àton v̄ia k̄ero.

10 Baade píngi e bee wà ñ pápa k̄on gb̄e, ben Dii gakui b̄o à m̄ò Isarailin̄ozi dak̄oreki kuta kiia.

11 Dii bè Musane: Gb̄e p̄in̄o éḡo kya kaamagu gur̄o píngin̄o ȳo? Baa k̄on dabuyá parīi kè má kè ñ tén̄o, a5éḡo gīi ma náane kezi gur̄o píngin̄o ȳo?

12 Mé gagyā kp̄anzi mà ñ kaate, mé n boriin̄o ke pari, a5 gb̄aaa éḡo de gb̄e p̄in̄o.

13 Ben Musa bè Diine: M̀be n gbē pìnɔ̀ b̀ɔ̀e Igipiti k̄n n gbáaao. Tó Igipitinɔ̀ mà,

14 aṣé gí o b̀usu k̀e deenɔ̀nɛziro. Zaake aṣo d̄s k̀e n kúwao, nɛ̀e bɔ̀ n m̀wazi t̄t̄ɛnt̄ɛ. Aṣo d̄s k̀e n t̄eluguu èḡo kú wa musu, nɛ̀e d̄owe aɛ à guu fáant̄ɛ, gwáav̄i s̄s t̄é guu.

15 Tó n gbē pìnɔ̀ d̀e k̄ando ḡɔ̀, borii k̀e aṣ yā pì m̀ano é be:

16 Dii f̄ua à gá k̄n gbē pìnɔ̀ b̀usu k̀e à la dànn̄n̄n, beee yānzin à n d̄éde gbáanzi.

17 Dii, n n gbáa b́ita d̄ɔ̀aɲne sa, lán n̄ ò nà n bè

18 n pɔ̀ è f̄e kpaaro, n gbēkeɛ v̄i b́ita, nɛ̀e gbēnɔ̀ yā zaaano k̄n n̄ taarinɔ̀ k̄é̄n̄e, m̀ode nɛ̀e tó taaridee b̀ò p̄aro. Nɛ̀e denɔ̀ yā zaaano wí n̄ boriinɔ̀ musu ai à gá à p̄é n̄ swákp̄eɛnɔ̀a k̄n n̄ nasionɔ̀.

19 Lán n s̀uu k̀e k̄n gbē pìnɔ̀ nà zaa Igipiti ai aṣ ḡaa wà k̄ào k̀e, n̄ n̄ durun k̄é̄n̄e n gbēke b́ita guu.

Zɔ̀kakarino w̄étammana

20 Ben Dii bè: Lán n w̄éɛ k̀ema nà, mé s̀uu k̄é̄nyo.

21 M̀ode lán m̄èḡo kuu nà bens̄o ma gakui dà andunala p̄ingi,

22 gbē k̀e aṣ ma gakui è k̄n dabuyá k̀e má k̀e Igipiti k̄n gbáa guuo k̀e aṣ ma l̄e wà ma gwa ḡèn kuri aṣ ḡi ma yā mazinɔ̀,

23 n̄ gbēke é w̄éɛ si b̀usu k̀e ma la dà n̄ dezinɔ̀ne p̄ilero. Gbē k̀e aṣ kya k̄amaguunɔ̀ ke é w̄éɛ siàlero.

24 Lán ma z̀bleri Kalebu n̄se b̀ò ado nà, à t̄émazi k̄n n̄seo do, mé tó à ḡé b̀usu k̀e à ḡaan p̄i guu, à boriinɔ̀ é e túbi ũ.

25 Zaake Amalekinɔ̀ k̄n Kanaanɔ̀ kú guzuren gwe, à ɛara à da gbáa z̄én zia Isia T̄éaa kpa.

26 Dii bè Musane k̄n Arunao:

27 Gbē zaa k̄enɔ̀ é z̄oka k̄amazi gurɔ̀ p̄ingin ȳo? Ma z̄oka k̀e aṣɔe kaamazii mà.

28 N̄ bēn̄e mamɔ̀ma Dii ma bè má kuu. Lán aṣ w̄éɛ k̀ema nà, len mé k̄é̄n̄e l̄e.

29 Aṣ ḡenɔ̀ é ḡo kaena gbáan k̀e, aṣ gbē k̀e aṣ kà w̄è baro ke deàlaano p̄ingi. Aṣ gbē k̀e wà n̄ náro bens̄o aṣ z̄oka k̄amaziinɔ̀

30 é ḡé b̀usu k̀e ma à lé gb̄é̄n̄n̄enlo, séde Yefune né Kalebu k̄n Nuni né Ȳosuaoo baasiro.

31 Aṣ né k̀e aṣ bè w̄éɛ n̄ k̄uk̄unɔ̀n mé ḡé̄nyo, l̄e aṣ b̀usu k̀e n̄ denɔ̀ ḡizi p̄i nnaa ma.

32 Aṣpinɔ̀ s̄s, aṣ ḡenɔ̀ é ḡo kaena gbáan k̀eme.

33 Aṣ n̄enɔ̀ é p̄nɔ̀ d̄ad̄a gbáan k̀e ai w̄è baplaa, aṣ n̄ denɔ̀ náane sai gb̄e e. Aṣ denɔ̀ ḡenɔ̀ é ḡo gbáan k̀e n̄ p̄ingi.

34 Lán wà b̀usu p̄i yak̄e gurɔ̀ baplaa nà, len aṣé̄ḡo n̄ yā zaa gb̄e e l̄e ai w̄è baplaa, w̄è doodo gurɔ̀ doodo, aṣé̄ḡo d̄s lán íbetekpanamao de nà.

35 Mamɔ̀ma Dii m̄ambe ma yā p̄i ò, l̄eme s̄s mé ke gbē zaa k̀e aṣ k̄àk̄amazii p̄inɔ̀ne l̄e. Aṣé gaga gbáan k̀e n̄ p̄ingi.

36 Gbē k̀e Musa n̄ z̄i aṣ b̀usu yak̄e k̀e aṣ s̀u aṣ kya kà b̀usu p̄in aṣo t̄ò wà z̄oka d̄banɔ̀,

37 Dii gagyáa kà gbē p̄inɔ̀n, ben aṣ ḡaga.

38 Gbē k̀e aṣ ḡaa wà b̀usu yak̄e p̄inɔ̀ t̄é, Nuni né Ȳosua k̄n Yefune né Kalebuo bé wà ḡò w̄èndio.

39 Musa yā p̄inɔ̀ t̄k̄è Isarailinɔ̀ne p̄ingi, ben aṣ ɔ̀ d̄ò maamaa.

40 A5 fɛɛ kɔŋgɔ idɛ'ide, a5 m̀ pɛ kp̄iiniɔa a5 bɛ: À gwa, wée gaa guu kɛ Dii òn. Wa wa durun d̄s sa.

41 Musa bɛ: B̄yānzi ée p̄aa Dii yānzi? Beee é sí kero.

42 Àton gáro, zaake Dii kúaoro. A ibɛnɔ é z̄l bleawa.

43 Amalekinɔ k̄n Kanaanɔ kú a aɛ gwe. A5 é a dɛdɛ k̄n fɛɛdaao. Dii égɔ kúaoro, kɛ a gi tɛzizi yānzi.

44 Ben a5 wada yā kɛ a5 m̀ pɛ kp̄iiniɔa, baa kɛ Dii bà kuunaŋyo àkpati ḡs b̄ran k̄n Musao.

45 Ben Amalekinɔ k̄n Kanaa kɛ a5 kú gus̄s̄idee p̄innɔ lɛm̄ma a5 z̄l blɛm̄ma wà p̄m̄ma ai ɔma.

20

Íbɔna gb̄n (B̄n 17:1-7)

1 Isarailinɔ kà Zini gb̄an n̄ píngi m̄o káaku guu, ben a5 v̄ɛ Kadɛsi. Gwen Miriamu ḡan, wà à v̄i.

2 Í kuu wà miro, ben a5 k̄k̄sa Musa k̄n Arunaozi.

3 A5 z̄ka kà Musazi wà bɛ: Tó wa gaga yā k̄n gb̄ɛ kɛ a5 ḡaga Dii aɛnɔ, lɛ beee s̄a.

4 B̄yānzi a m̄wao gb̄aa k̄k̄iin lɛ wà gaga kɛ k̄n wa p̄k̄adeenɔzi?

5 B̄yānzi a b̄ɛwao Igipiti a m̄wao gu zaa kɛ guuzi? P̄wɛɛ ke k̄k̄a lí ke geepi b̄ɛ ke biisioo kú k̄ero, bens̄ í kú kɛ wà miro.

6 Musa k̄n Arunao parii tò a5 ḡa dak̄reki kp̄ɛlɛa a5 dàɛ n̄ puua, ben Dii gaku b̄ à m̄n̄zi.

7 Dii yā ò Musanɛ à bɛ:

8 Ñ gò sɛ, mpi k̄n n̄ v̄i Arunao à gb̄ɛ p̄innɔ k̄k̄sa à yā o gb̄ɛsi k̄k̄aanɛ n̄ wáa, í é b̄n. Lɛn né í b̄n̄nɛ gb̄ɛ p̄in a5 m̀ lɛ k̄n n̄ p̄k̄adeenɔ.

9 Musa gò sɛ Dii aɛz̄i lán à ònɛ nà.

10 Musa k̄n Arunao n̄ k̄k̄sa gb̄ɛsi pi aɛ, ben à bèn̄nɛ: À ma a sw̄agb̄aadeenɔ! Á yezi wà í b̄are gb̄ɛ k̄k̄ii guun ȳ?

11 Ben Musa ɔ sɛ musu à gb̄ɛ p̄i lɛ k̄n a gòo ḡèn plaa. Í b̄o maamaa, ben a5 m̀ k̄n n̄ p̄k̄adeenɔ.

12 Ben Dii bè Musanɛ k̄n Arunao: Zaake ée ma náanɛ ke a ma t̄s b̄ Isarailinɔnɛro, é ḡɛŋyo b̄usu kɛ m̄ɛ kpaam̄manlo.

13 M̄eriba íb̄o k̄iin gwe, guu kɛ Isarailinɔ z̄ka k̄an Diizi, ben à a ludakɛɛ ɔd̄aŋnɛ.

Ed̄munɔ gina Isarailinɔnɛ a5 b̄ɛ k̄n n̄ b̄usuo

14 Musa gb̄ɛnɔ z̄l a5 b̄ Kadɛsi wà ḡa Ed̄munɔ k̄ina kiia a5 bɛ: Wam̄ɔwa n danɛ Isarailinɔ bè, n̄ naw̄ɛa kɛ à wa leenɔ d̄s píngi.

15 Wa dezinnɔ ḡa Igipiti, ben wa gi kɛ gwe. Igipitinɔ ïa dàwa k̄n wa dezinnɔ.

16 Wa wii pɛ Diizi, ben à yā siwao. À a Malaika z̄l à b̄wao Igipiti. Tia sa wá kú Kadɛsi, n̄ b̄usu lɛzɛkiia.

17 Ñ wa gba zé wà b̄ɛ k̄n n̄ b̄usuo. Wé ḡɛ buraanɔ ke geepi b̄un̄nlo, wé a l̄ḡo'í miro. Wéḡɛ tɛ k̄ina zédaa guumɛ. Wé lie ɔplazi ke ɔzeziro ai wà ḡa ḡɛto n̄ b̄usula.

18 Ben Ed̄munɔ bèn̄nɛ: É e à b̄ɛ k̄n wa b̄usuro. Tó a gi, wé b̄o wà daale k̄n fɛɛdaao.

19 Isarailinɔ̀ bèñne: Wé bɔɛ kɔ̀n zédaaome. Tó wapinɔ̀ ke wa pɔ̀kádeenɔ̀ a í mì, wé à fia bo. Wá yezi wà bɔɛmmɛ pã.

20 Edɔ̀munɔ̀ bè: É e à gɛro. Ben aɔ̀ zɔ̀karinɔ̀ bɔɛ paripari aɔ̀ mò dañle kɔ̀n gbãaaɔ̀.

21 Zaake Edɔ̀munɔ̀ gi Isarailinɔ̀ne aɔ̀ gɛ kɔ̀n ñ búsuo, ben Isarailinɔ̀ pãñne.

Aruna gana

22 Isarailinɔ̀ bɔ̀ Kadesi ñ píngi aɔ̀ kà Oru kpíi kiia

23 Edɔ̀munɔ̀ búsú lézekiia. Gwen Dii yã òn Musane kɔ̀n Arunao à bè:

24 Aruna é ká a dezinɔ̀la tia, eé gɛ̀ búsú kè méɛ Isarailinɔ̀ gbaa guuro, kè a gɔ̀ɔ̀n plaa a gi ma yã mazi zaa Meriba yãnzí.

25 Ñ Aruna kɔ̀n a né Eléazao sé ñ didiño Oru kpíiia

26 ñ Aruna pɔ̀kásãanɔ̀ bɔɛa ñ da à né Eléazane gwe. Gwen Aruna é gan à ká a dezinɔ̀la.

27 Musa kè lán Dii òne nà. À didi Oru kpíiia gbẽnɔ̀ wáa píngi

28 à Aruna pɔ̀kásãanɔ̀ bɔɛa à dà à né Eléazane, ben Aruna gá kpíi pi musu gwe. Kè Musa kɔ̀n Eléazao pita kpíi pia

29 bensɔ̀ Isarailinɔ̀ mà kè Aruna gá, ben aɔ̀ à gè sósobi kè gurɔ̀ baaakuri.

21

Zìblena Kanaanɔ̀a Nɛgɛvi búsun

1 Aradi kè kú Nɛgɛvi búsun kína né Kanaa gbẽmɛ. Kè à mà Isarailinɔ̀ té Atarimu zén aɔ̀ɔɛ mɔ̀ɔ̀, ben à bɔ̀ à dàñle kɔ̀n zìlò à ñ gbẽkenɔ̀ kùkù.

2 Ben Isarailinɔ̀ lù sè Diine wà bè: Tó n gbẽ̀ pìnɔ̀ nàwe wa ɔ̀zì, wé ñ wétɛnɔ̀ kaate mámmam.

3 Dii Isarailinɔ̀ yã mà, ben à Kanaa pìnɔ̀ kpámma. Aɔ̀ ñ káate kɔ̀n ñ wétɛnɔ̀ píngi, ben wà tó kpà guu pìne ɔ̀ma.

Mògotɛ mlɛ̀

4 Kè aɔ̀ fɛɛ Oru kpíi pi kiia, aɔ̀ Isia Tɛa zé sè le wà pã Edɔ̀munɔ̀ búsune. Ben aɔ̀ fù menaa zén

5 aɔ̀ Luda kɔ̀n Musao taari è wà bè: Bóyãnzín a bɔ̀wao Iyipiti le wà gaga gbáan kèzi? Póblee kuuro, í kuuro, wa za póble gina kèn.

6 Ben Dii mlɛ̀ pãsinɔ̀ zìmma aɔ̀ ñ léle, ben aɔ̀ gága paripari.

7 Gbẽnɔ̀ mò Musa kiia wà bè: Wa durun kè, zaake wa Dii kɔ̀n mpio taari è. Ñ agbaa kpánewe le à wa kèkɔ̀a kɔ̀n mlɛ̀ kènɔ̀. Ben à agbaa kpánèñne.

8 Dii bène: Ñ mlɛ̀ pi ñ logo lía ñ pɛɛ. Tó mlɛ̀ gbẽ̀ lè, tó à wéɛ sè à gwà, eé aafia e.

9 Ben à mògotɛ̀ pi mlɛ̀ ù à lògo lía à pɛɛ. Tó mlɛ̀ gbẽ̀ lè bensɔ̀ à wéɛ sè à mògotɛ̀ mlɛ̀ pi gwà, è aafia e.

Isarailinɔ̀ pãna Edɔ̀mu kɔ̀n Mɔ̀abunɔ̀ búsunɔ̀ne

10 Isarailinɔ̀ dà zén, ben aɔ̀ bùra kàɛ Obo.

11 Bona Obo aɔ̀ gáa wà bùra kàɛ Ie'abarimu gbáan Mɔ̀abunɔ̀ búsú ɔ̀fántɛbɔɛ kpa.

12 Bona gwe aɔ̀ gáa wà bùra kàɛ Zeredi guzuren.

13 Bona gwe aɔ̀ bùra kàɛ Anɔ̀ baa káa kpa, gbáa kè kú Amɔ̀rinɔ̀ búsú lézekiia. Anɔ̀ pìn Mɔ̀abu kɔ̀n Amɔ̀rinɔ̀ búsunɔ̀ lézekii ù.

14 Beee yãnzín wà bè Dii zìkatakada guu: Waebu kè kú Sufa búsun kɔ̀n Anɔ̀ swa'onenɔ̀

15 kōn n̄ guzurε kè tà ai Arano M̄abuno b̄usu lézekiio.

16 B̄ona gwe d̄o ās ḡaa L̄òḡo, guu kè Dii bèn Musanε: Ñ gb̄en̄o kak̄ōa mà í kp̄ám̄ma.

17 Gwen Isarailino l̄è kèkii s̄in:

Í b̄o l̄òḡon, gbasa wà l̄è síne,

18 l̄òḡo kè wa d̄on'aadeen̄o ȳò k̄ōn l̄ino,

l̄òḡo kè w̄ε̄en̄en̄o p̄à k̄ōn n̄ ḡon̄o.

B̄ona gb̄áan ās ḡaa Matana.

19 Matana gbera Nalieli, Nalieli gbera Bam̄o.

20 Bam̄o gbera guzurε kè kú M̄abuno b̄usun, guu kè Pisiga mìs̄ont̄ε̄ aε d̄o gb̄áaa.

Z̄ìblena Sīs k̄ōn Oguoa

21 Isarailino gb̄en̄o z̄ì Am̄orino kí Sīsa ās bè:

22 Ñ wa gba zé wà b̄oε k̄ōn n̄ b̄usuo. Wé ḡε̄ buraano ke geepi b̄un̄onlo, wé a l̄òḡo'í miro. Wéḡo t̄é k̄ina zédaa guume ai wà gá ḡēt̄eo n̄ b̄usula.

23 Sīs é n̄ gba zé ās ḡēte a b̄usunlo. À a z̄ìkarino kàk̄ōa n̄ p̄ingi, ās b̄òε wèe gaañzi gb̄áan. Kè ās kà Yaza, ās z̄ì kà k̄ōn Isarailino,

24 ben Isarailino n̄ déde k̄ōn f̄ēdaao ās n̄ b̄usu sìr̄ma zaa An̄o ai Yabokuzi Am̄onino b̄usun, zaake Am̄onino b̄usu lézekii p̄i pás̄i, è sí ḡēnlo.

25 Isarailino Am̄ori w̄éten̄o sì p̄ingi k̄ōn Ēseb̄o k̄ōn a lakutuno p̄ingi, ben ās v̄ēen.

26 Ēseb̄on Am̄orino kí Sīs w̄étedaa ũ. Sīs z̄ì kà yā k̄ōn M̄abuno k̄ina káakuo, ben à à b̄usu s̄ia ai An̄o swaazi.

27 Beee yānz̄in̄ k̄ε̄ε̄en̄o è be:

À m̄ó Ēseb̄o,

wà Sīs w̄étedaa p̄i keke wà káé!

28 T̄é b̄ò Ēseb̄o yā,

z̄ìkarino b̄ò Sīs w̄éte p̄i guu,

ās M̄abuno b̄usu w̄étedaa Ara kàate

An̄o mì s̄is̄i gb̄ē p̄ino.

29 W̄aiyoo M̄abuno!

K̄ε̄m̄osi gb̄āgb̄arin̄o, a kaateme!

K̄ε̄m̄osi tò a ḡōgb̄en̄o f̄āak̄ōa,

à a n̄ogb̄en̄o kp̄à Am̄orino kí Sīsa z̄ìz̄on̄o ũ.

30 Ben wa n̄ fú,

wa n̄ déde zaa Ēseb̄o ai Dib̄o.

Wa n̄ kàate ai N̄ofa k̄ōn M̄edebao.

31 Len Isarailino v̄ē̄ Am̄orino b̄usun l̄ε.

32 Musa gb̄en̄o z̄ì Yaza asii gwa, ben Isarailino gwee sì k̄ōn à lakutuno p̄ingi, ās p̄è Am̄ori kè ās̄o kú gween̄o.

33 Ben Isarailino liε ās Basā zé s̄è. Ben Basā kí Ogu gaañzi k̄ōn a z̄ìkp̄ε̄en̄o n̄ p̄ingi ās z̄ì k̄ānyo Ēderei.

34 Dii bè Musanε: Ñton v̄ia ken̄ero, zaake ma à n̄anne n̄ ōz̄i k̄ōn à gb̄en̄o k̄ōn à b̄usuo p̄ingi. Ñ̄ k̄ene lán n̄ kè Am̄orino kí Sīs kè kí bl̄è Ēseb̄one nà.

35 Ben ās Ogu d̄è k̄ōn à n̄en̄o k̄ōn à z̄ìkp̄ε̄en̄o n̄ p̄ingi, baa gb̄ē m̄en̄ doo e b̄oro, ben ās à b̄usu p̄i s̄i.

22

Mɔabunɔ kɪ Balaki Balamu sisina

1 Isarailinɔ dà zén, ben aɔ bùra kàe Mɔabunɔ bùsu sèn Yoda baa kãa kè aε dɔ Yerikoa kpa.

2 Zipo né Balaki Mɔabunɔ kína è lán Isarailinɔ kè Amɔrinɔne nà,

3 ben swè kè Mɔabunɔn, vĩa n̄ kũ Isarailinɔ parikεε yãnzɪ.

4 Ben Mɔabunɔ bè Midia gbēnsinɔne: Parih kèkii é pɔ kè ligawaziinɔ ble píngi lán zù è sè ble nà.

5 Ben Balaki gbēnɔ zì Bεɔ né Balamua ai Peto, Yuflati sae à be bùsun. À bèrɛne aɔ à sísɪ à mɔ aɔ bene: Gbēkenɔ bɔ Igipiti aɔ dàgula aɔ káε ma saε.

6 N yã nna! Ñ mɔ n̄ n̄ kámε, zaake aɔ gbáaa demala. Wègɔ dɔro ke mé e mà zì blerɪma mà pɛrɪma bùsu kèn gwεε. Má dɔ kè gbē kè n sa maaa òne égɔ de aubarikadee ùmε. Gbē kè sɔ n sa zaaa òne, eégɔ de kana pɔ ùmε.

7 Mɔabu kɔn Midia gbēnsinɔ dà zén, aɔ màsokena gbaa kè aɔé da Balamunε kũna. Kè aɔ kà à kiia, aɔ yã kè Balaki n̄ zĩo òne.

8 À bèrɛne: À i kè, mé yã kè Dii é omεε oare. Ben Mɔabu kɪne pinɔ i Balamu be.

9 Ben Luda bɔ à mɔ Balamuzi à à là à bè: Dénɔn gbē kè aɔ kúnɔyò kèkiinɔ ùu?

10 À wèlà à bè: Zipo né Balaki, Mɔabunɔ kína bè à n̄ zĩma. Aɔ bè

11 gbē kenɔ bɔ Igipiti aɔ dàgula. Ben à bè mà mɔ mà n̄ káare lε à è à zì blerɪma à pɛrɪma.

12 Ben Luda bène: Ñton ténzɪro. Ñton sa zaaa oñnero, zaake ma aubarika dàngu kò.

13 Kè Balamu fεε kɔngɔ, à bè Balaki kɪnenɔne: À tá a bùsun, zaake Dii gime mà téazi.

14 Ben Mɔabu kɪne pinɔ fεε wà tà Balaki kiia aɔ bè: Balamu gi mɔwaozi.

15 Balaki èara à kɪne pãndenɔ zì dɔ, aɔ pari kɔn n̄ gakuio de gbē káakunɔla.

16 Kè aɔ kà Balamu kiia, aɔ bè: Zipo né Balaki bè ñton tó pɔke kpãnne kɔn mɔna a kiiaoro,

17 zaake eé gbaa kenne maamaa. Pɔ kè n̄ òne píngi é ke. N yã nna! Ñ mɔ n̄ gbē pinɔ kámε.

18 Ben Balamu bè Balaki zĩri pinɔne: Baa tó Balaki kondogi kɔn vura kè kú a bεεo kpãma píngi, mé fɔ mà bɔ Dii ma Luda yã kpεero, baa fète.

19 À i kè gwãavĩa lán gbē káakunɔ kè nà ai mà ma dɔ yã kè Dii é kaarame.

20 Luda bɔ à mɔzi gwãavĩ à bène: Zaake gbē kènɔ mò n̄ sísɪ, n̄ fεε n̄ gáñyo, mɔde yã kè mé oon n̄ ke.

Balamu zaaki yã'ona

21 Balamu fεε kɔngɔ à gàari yl a zaakine, ben à gàa kɔn Mɔabu kɪne pinɔo.

22 Luda pɔ fεε à gana yãnzɪ, ben Dii Malaika gàa à zε à zé zɔne. Balamu di a zaaki kpεε, à zĩkeri gɔɔn plaaanɔn téo.

23 Kè zaaki pì è Dii Malaika zena zé guu à fεεdaa wòto à kũna, ben à liε sèn. Balamu à lè, ben à èara à dà zén.

24 Dii Malaika gàa à zè zé wéwen geepi líkpε kè gbè kara ligazinɔ dagura.

25 Kè zaaki pì Dii Malaika è, à nà guà à Balamu gbá là. Ben Balamu èara à à lè dɔ.

26 Dii Malaika èara à gàa aε dɔ à zè gu kpaatogoo kè liεkii vĩroon.

27 Kè zaaki pì Dii Malaika pì è, à kùε kɔn Balamuo. Ben Balamu pɔ fεε à à lè gòo.

²⁸ Ben Dii zaaki pì gbà lé à yà ò Balamunε à bè: Βόν má kènne n ma le ai gèn aagᵛᵛ?

²⁹ Balamu wèàla à bè: Kè n yōnkoyā kème yānzime. Tó má fēε kūna, le ma n de gᵛᵛ.

³⁰ Ben zaaki pì bène: N zaaki kè neεgᵛᵛ diia gurᵛᵛ sānda píngia mᵛna gbāan ma ūroo? Má kènne le zikiᵛ? À bè: Auo.

³¹ Ben Dii Balamu wéε kēne, à à Malaika è zena zén à fēεdaa wòto à kūna. Ben à kùε à mì pèε.

³² Dii Malaika à là à bè: Bóyānzin n n zaaki lè ai gèn aagᵛᵛzi? Ma mᵛ zé zōnnεme, zaake n wāme.

³³ Kè zaaki pì ma e, ben à liεme ai gèn aagᵛᵛ. Tó èε liεme yāro, le ma n de ma à tò.

³⁴ Balamu bè Dii Malaika pìne: Ma durun kè, zaake má dᵛ kè n zé zᵛmεro. Zaake ma gana kènne zaa, mé εara mà tá.

³⁵ Ben Dii Malaika bè Balamunε: N gá kōn gbē pìno, yā kè mé dannεεn ò o. Ben Balamu gāa kōn Balaki kine pìno.

³⁶ Kè Balaki mà Balamu e mᵛᵛ, ben à gāa à dààle wéte kè kú Anᵛ baa, Mᵛabunᵛ bùsu lézεkiia.

³⁷ Ben à bè Balamunε: Kè ma gbēno zì wà n sísì yā, à kè dia néε móroo? Mé fᵛ mà gbaa kennεnloo?

³⁸ Balamu wèàla à bè: Ma mᵛ sa, mᵛde má yā sānda píngi ona zé vīro. Yā kè Luda é damεεn mé o.

³⁹ Ben Balaki gāa kōn Balamuo Kiria'uzo.

⁴⁰ À saa ò kōn zùnᵛ kōn sāanᵛ à à nᵛbᵛ kpà Balamua kōn kine kè aᵛᵛ kúo ledonᵛ.

⁴¹ Kè guu dᵛ, à Balamu sè à gāao Bamᵛ Baali. Gwen Balamu Isarailinᵛ bùra kpadoo èn.

23

Balamu yā káaku kè à è ona

¹ Balamu bè Balakine: N gbāgbākii bome kè mèn swεεplaa, ò mómε kōn zùswareεnᵛ mèn swεεplaa kōn sákaronᵛ mèn swεεplaa.

² Balaki kè lán Balamu òne nà, ben aᵛ saa ò kōn zùswareεo kōn sákaroo gbāgbākii pìnoa píngi.

³ Ben Balamu bène: N ze n sa'opᵛzi. Mé gá mà gwa tó Dii é mó yā ome, mé yā kè eé omεε onne. Ben à gāa à zè gu lezì gbāagbaaa.

⁴ Luda mò à à lè, ben Balamu bène: Ma gbāgbākii bò mèn swεεplaa, ben ma saa ómma píngi kōn zùswareεo kōn sákaroo.

⁵ Dii yā dànε à lén, ben à bè: N εara ò gá ò Balaki le ò onε lán má dannε nà.

⁶ Ben à εara à gāa à à lè zena a sa'opᵛzi kōn Mᵛabu kineεnᵛ ò píngi,

⁷ ben à yā kè à è ò à bè:

Mᵛabunᵛ kí Balaki ma sisi Siria bùsun,
ben ma bᵛ ᵛfāntēbᵛε kpa kpíiinᵛ kiia ma mᵛ.

À bè mà bᵛare Isarailinᵛ kpεε,
mà mó mà sa zaaa oare Yakubu borii pìnoε.

⁸ Mé ke dia mà gbē kè Luda e ò károonᵛ káa?

Mé ke dia mà bᵛ gbē kè Dii e bᵛ ò kpεεroonᵛ kpεεε?

⁹ Zaa kpíi misōntēan méε ò ee,

zaa gulezīan mée wée siinle.

Gbē pinɔ kú ndona,

a5 n zīnda diē ndona kōn bori pāndenɔ.

¹⁰ Yakubu boriinɔ pari lán būsuaatē bà,

weé f5 wà Isarailinɔ naro wà n lé d5ro.

Luda tó ma gaa g5 de lán a gbēnɔ p5 bà,

ma yāana g5 de lán n p5 bà.

¹¹ Ben Balaki bène: N kème dian gwee? Ma monyo le n ma ibeenɔ káme, ben sa maāan n ònneɔ?

¹² A wèla à bè: Yā kè Dii dāme ma lénn mé oroo?

Balamu ya plaadee kè à è ona

¹³ Balaki bène: N m5 wà gá gu pāndea, guu kè né n en. N n káme gwe, zaake a5 kpadoon né e, né n é n pingiro.

¹⁴ Ben à gāao gudákparinɔ guun Pisiga kpīi mīsōntēa. À gbāgbākīi bō gwe mēn swēplaa, ben à saa òrīma píngi kōn zūswareeo kōn sākaro.

¹⁵ Ben Balamu bène: N ze n sa'opɔzi kè, mé gá mà à le gwe.

¹⁶ Ben Dii mò à yā dāne à lén, ben à bène: N ɛara n gá n Balaki le n one lán má dānne nā.

¹⁷ Ben à ɛara à gāa à à lè zena a sa'opɔzi kōn Mɔabu kínenɔ. Balaki à là à bè: Dii bè diame?

¹⁸ Ben à yā kè à è ò à bè:

Zipo né Balaki,

n swā kpá n ma yā ma!

¹⁹ Luda né gbēnteenlo gbasa à egge to,

è n5se liē lán busānsi bāro.

Eé gí yā kè à ò keziɔ?

Eé gí lé kè à gbēñne papaziɔ?

²⁰ À bème mà sa maaa oñne.

À aubarika dāngu, mé f5 mà giro.

²¹ Mée yā zaa ke e Yakubu boriinɔaro,

mée yā 5amma ke e Isarailinɔaro.

Dii n Ludaa kúnyo,

a5è à kíkε t5 b5 n tē.

²² Luda n b5ε Igipiti,

a5 gbāaa vī lán zūsēte bà.

²³ Weé f5 wà p5 da Yakubu boriinɔaro,

weé f5 wà àisi zaaa kpá Isarailinɔziro.

Zaa gbāa weégae o n yā musu,

kè yā kè Ludaa kēn gwe.

²⁴ Borii pi è fεe lán músudaa bà,

è a zīnda sé lán musukya bà.

È daero ai à gá p5 kú à só,

ai à gá p5 kè à dēnɔ aru mio.

²⁵ Balaki bène: Nton n káro. Nton sa maaa oñne sero.

²⁶ Balamu bène: Mée onne kè yā kè Dii dāmeen mé oroo?

Balamu ya aag5dee kè à è ona

²⁷ Balaki bè Balamune: N m5 sa, mé gányo gu pāndea. Wèg5 d5ro tó eé ke Ludane n gbē pinɔ káme gwe sa.

28 Ben Balaki gaa Peo kpili musu kɛ aɛ dɔ gbáaa.

29 Balamu bène: Ñ gbágbákii bome kɛ mèn swɛɛplaa, ñ mómɛ kɔn zùswareno mèn swɛɛplaa kɔn sákarono mèn swɛɛplaa.

30 Balaki kɛ lán à òne nà à saa òríma kɔn zùswaree pino kɔn sákarono pino.

24

1 Kɛ Balamu è sa maa ona Isarailino kà Diin, è gá màso ke lán yā bà dɔro, ben à aɛ dɔ gbáaa.

2 Kɛ à wée zù, ben à Isarailino è kaena ñ boriia. Luda Nini pítáa,

3 ben à yā kɛ à è ò à bè:

Bɛɔ né Balamu yān yè,
mamoma kɛ ma wée kɛna yān yè.

4 Mamoma kɛ mɛɛ Luda yā ma yān yè.

Ma Gbāapingide wɛɛgupu è,
má daena ma puua, ma wée wɛna.

5 Yakubu boriino búrakaena maa fá!
Isaraili bisakutaano maa!

6 Aɔ kaena lán guzuru dákono bà,
lán swa dɔro kara búno bà.
Aɔ de lán zà lí kɛ Dii bano bà,
lán sida lí kɛ aɔ kú í saeno bà.

7 Í è ñ orozano pa yélele,
aɔ pótɔnana é í e maamaa.

Aɔ kina gbāaa égɔ de Agagala,
aɔ kpata é tɔ bo.

8 Luda ñ bɛ Igipiti,
aɔ gbāaa ví lán zùsɛte bà.

Aɛ zì ble borii kɛ aɔ ibete kpànyona,
aɛ è ñ wano wíwi aɛ è ñ pápa kào.

9 Aɛ sɔpɛ wà dae lán músu bà,
dé bé eé fɔ à ñ fɛɛɛ?

Luda aubarika da gbɛ kɛ aɛ sa maaa oñnenon,
à gbɛ kɛ aɛ sa zaaa oñnenon ká.

10 Balaki pɔ fɛ Balamuzi à ontee dɔa à bè: Ma ibɛno kana yānzin ma n sisizi,
ben n sa maaa òríne gèn aagɔɔ?

11 Ñ tá n bɛ tia gɔo. Ma bè mé gbāa kenneme yā, mɔde Dii ginne ñ láada e.

12 Balamu bène: Mɛɛ o gbɛ kɛ n ñ zĩmaanɔneroo!

13 Ma bè baa tó n ma gba n bɛɛ kɛ pana kɔn kondogio kɔn vurao, mé bo Dii yā
kpɛɛ mà yā ke kɔn ma zĩnda pɔyeziro, à maa ke à zaaa. Yā kɛ Dii bè mà oon
mé o.

14 Mɛɛ taa ma gbɛno kiia sa. Ñ mɔ mà onne lán gbɛ pino é ke n gbɛno n zia.

Balamu yā siigɔdee kɛ à è ona

15 Ben Balamu yā kɛ à è ò à bè:

Bɛɔ né Balamu yān yè,
mamoma kɛ ma wée kɛna yān yè.

16 Mamoma kɛ mɛɛ Luda yā ma yān yè.

Má Luda Musude nɔseguuyá dɔ.
Ma Gbāapingide wɛɛgupu è,
má daena ma puua, ma wée wɛna.

17 Mée Isarailinɔ ee, èe kɛ tianlo,
 mée n̄ gwaa, à gurɔɔ e ká ḡīaro.
 Sɔɔnɛ é bɔ Yakubu boriinɔ té,
 kpatableri é bɔ Isarailinɔ té,
 eé Mɔabunɔ m̄i w̄iw̄i,
 eé zɔkakar̄i p̄inɔ m̄iwatoro f̄ɔf̄ɔ.

18 Edɔmunɔ b̄usu é ḡɔ à p̄ɔ ũ,
 à ibɛɛ Sei b̄usu é ḡɔ à p̄ɔ ũ,
 Isarailinɔ gb̄aaa é ḡɔ kaaramɛ.

19 Yakubu bori ke é kí b̄ler̄n̄ma,
 eé gb̄ɛ kpaaa kè āɔ ḡɔnɔ kaatɛ.

20 Balamu Amaleki boriinɔ è, ben à yā kè à è ò à bè:
 Amaleki boriinɔ né boriinɔ m̄ideeme,
 m̄ɔde āɔé kaatɛ z̄aa.

21 Kè Balamu Keninɔ è, ben à yā kè à è ò à bè:
 A k̄úk̄ii gb̄aa ḡinḡin,
 a sà kú gb̄ɛ musu.

22 Baa k̄ɔn beeeo weé a kaatɛmɛ,
 Asirianɔ é a k̄úk̄ū z̄l̄z̄ɔnɔ ũ.

23 Balamu yā kè à è ò dɔ à bè:
 O'o, tó Ludaa kè lɛ, dé bé eé bɔɔ?

24 Goro'itenɔ é bɔ Sipiru b̄usun,
 āɔé z̄l̄ ble Asirianɔ k̄ɔn Eberunɔa,
 m̄ɔde āɔpinɔ é kaatɛmɛ se.

25 Balamu f̄ɛɛ à tà a bɛ, ben Balaki dà z̄én se.

DOKAGBESISINA Musa takada sɔɔrodee

30

Dii Isarailinɔ sɔkpana n̄ gwena ziin

¹ Tó aubarika kɔn kana yá kè má diereare kèkiinɔ a le píngi, àgɔ dɔn borii kè Dii a Luda é péawa à a fáakɔa n̄ ténɔ guu.

² Tó apinɔ kɔn a nénɔ èara wà ae dɔ Dii a Ludaa, tó a à yá kè mée diereare gbàa mà píngi kɔn nòseɔ do kɔn pɔyezinao,

³ Dii a Luda é a wènda gwa, eé èara à a kakɔa zaa borii kè à a fáakɔa n̄ ténɔ guu à suao a gwena ziin.

⁴ Baa tó à pèawa à a fáakɔa bùsu kè aɔ kú ai anduna léanɔ guu, eé a boriinɔ kakɔa gwe à suño.

⁵ Eé èaraño bùsu kè de aɔ dezinɔ pɔ ũu guu. Tó aɔ bùsu pì kù, eé aubarika dañgu, eé tó aɔ pari kù de n̄ dezinɔla.

⁶ Dii a Luda é a swè pípiare kɔn a boriinɔ, a ninii ègɔ yezi kɔn nòseɔ do le àgɔ kú wèndio.

⁷ Dii a Luda é láari kèkiinɔ zĩ a ibee kè aɔ zàagu aɔe wée tãaawaanɔa,

⁸ é èara à Dii yá ma àgɔ zĩi kee kɔn à yãdiɛna kè mée ooare gbàanɔ.

⁹ Dii a Luda é aubarika daagu a zĩ píngin, eé tó a nénɔ kɔ kɔn a pɔkadeenɔ kɔn a bura pɔnɔ. À pɔɔ é èara à keawa nna, eé à maaa keare lán à pɔɔ kè nna a dezinɔa nà.

¹⁰ Tó a Dii a Luda yá mà a à ɔɔkii gwà bensɔ á à yãdiɛna kè aɔ kú doka takada kèkii guunɔ kũna, tó a ae dɔ Dii a Ludaa kɔn nòseɔ do kɔn pɔyezinao, eé beenɔ keare píngi.

Wèndi ke gaa

¹¹ Yá kè mée diereare gbàa pì zĩ'ũu de a gbàa lélaro. À sɔɔ zàaoro.

¹² À kú ludambɛro, gbasa à be, dé bé eé gá ludambɛ à pitao le à ma à zĩi kea.

¹³ À kú ísɔa baa kãa kparɔ, gbasa à be, dé bé eé bikù ísɔa baa à suo le à ma àgɔ kũna.

¹⁴ Yá pì kúao kĩkĩ, à kú a lén kɔn a nòseɔ le à e à zĩi kea.

¹⁵ À ma! Mée wèndi kɔn yá maaao diere a are gbàa kɔn gaao kɔn yá zaaao.

¹⁶ Mée diereare gbàa, àgɔ ye Dii a Ludazi àgɔ té à kèsegbezi, à a ɔɔkii gwa àgɔ à yãdiɛnanɔ kɔn à dokayãno kũna, le àgɔ kuu à pari kù, Dii a Luda é aubarika daagu bùsu kè ée gaa sí guu.

¹⁷ Mòde tó a kpɛe line bensɔ ée à yá maro, tó a kèa bensɔ a tãanɔ gbàgbã a dɔnzi kèñne,

¹⁸ mée ooare gbàa, a kaaten gwe! É gí ke bùsu kè ée bikũu Yodaa ée gaa sí guuro.

¹⁹ Ludambɛ kɔn tɔɔteon ma sèedadeenɔ ũ gbàa a yá musu. Ma wèndi kɔn gaao diere a are, aubarika yãno kɔn kana yãno. À wèndi sé le apinɔ kɔn a nénɔ e àgɔ kuu.

²⁰ Àgɔ ye Dii a Ludazi àgɔ à yá maa à naa, zaake àmbe a wèndi ũ. Eé tó à gí ke bùsu kè à la dà a dezi Ibraĩ kɔn Isaakuo kɔn Yakuboonɔne, à bè é kpárima guu.

31

Yɔsua diena Musa gɛɛ ũ

¹ Kè Musa yá kèkiin ò Isarailinɔne à yáa,

² à bè: Tia la ma ka wè baswɛɛdo, mé fɔ mà dɔare ae dɔro. Dii bèmɛ mé bikú Yodaaro.

³ Dii a Luda bé eé dɔare ae à bikú. Eé borii kè aɔ kú gweeno kaateare le à n búsú sí. Yɔsua bé eégɔ dɔare ae sa lán Dii ò ná.

⁴ Dii é kè borii pinɔne lán à kè Amɔrinɔ kɔnanɔne ná Siɔ kɔn Oguo kɔn n búsuo kè à n káate.

⁵ Dii é n naare a ɔɪ, é keíne lán má dieare ná píngi.

⁶ À a làakari kpáe àgɔ wɔrɔngɔ vī! Àton tó vīa a kúro, àton tó swè kɛagu n yānziro, zaake Dii a Luda bé èe gaaao. Eé a tónlo eé pā kpáaziro.

⁷ Ben Musa Yɔsua sisi Isarailinɔ píngi wáa à bène: N ze gbáa ngɔ wɔrɔngɔ vī, zaake ímbe né gá kɔn gbè kènɔ búsuo kè Dii la dà n dezi káakunɔne à bè é kpámma guu. Mbe né búsuo pì kpaateteíne.

⁸ Dii bé eé dɔnne ae. Àmbe eégɔ kúnyo, eé n tónlo eé pā kpánzi zikiro. Nton tó vīa n kúro nton bídi kero.

⁹ Musa doka pì kè takada guu à kpà sa'ori Levi borii kè aɔgɔ Dii bà kuunaíyo àkpati senanɔa kɔn Isaraili gbènsinɔ n píngi.

¹⁰ Musa yá dieíne à bè: Wè swɛɛplaplaaa gbera, wè kè wè fíadeeno kè Kutadɔna zibaaguro,

¹¹ tó Isarailinɔ mò wà n zɔnda òdɔa Dii n Ludane n píngi guu kè eé sé guu, àgae doka takada kèki kyó keíne wà ma.

¹² Àgae n kakɔa, gɔgbèno kɔn nɔgbèno kɔn né fétenɔ kɔn bɔamɔ kè aɔ kú a wétɛno, le wà ma wà dada, wà e wàgɔ Dii a Luda vīa vī, wàgɔ dokayá pinɔ kúna píngi wàgɔ zī keea.

¹³ Aɔ né kè aɔ yá pì dɔroonɔ é ma, aɔgɔ vīakena Dii a Ludane dadaa gurɔ kè á kú búsuo kè èe bikúu Yodaa à gá sí pì guu.

Dii gíake à Isarailinɔ bɔna a kpɛe yá ò

¹⁴ Dii bè Musane: N gagurɔ kà kīi. N Yɔsua sísi à gá ze dakɔrekiia, mé zī nanɛ a ɔɪ. Ben Musa kɔn Yɔsuao gáa wà ze dakɔrekiia.

¹⁵ Dii bɔ à mɔnzi gwe tɛluguu kè zena kutaa pì kpɛe guu.

¹⁶ Ben Dii bè Musane: Tó n ka n dezinɔla, gbè pinɔ é fɛe wà pāpāa ke wà dɔ búsuo kè aɔɔe gɛen tãanɔzi. Aɔé pā kpámazi aɔ ma bà kuunaíyo yá gboro.

¹⁷ Zī pia mé pɔ fɛnzi mà pā kpánzi, mé kpɛe lííne wà n kaate. Kisianɔ é wí n musu bíta aɔé nawéano ke. Zī pia aɔé be: Kisia pinɔ wí wa musu kè wa Ludaa kúwaoro yānzin yee?

¹⁸ Zī pian mé kpɛe lííne yá zaa kè aɔ kè yānzi, aɔ ae dɔ tãanɔa.

¹⁹ N lè kèkii kè takadan sa n dada Isarailinɔne aɔ sí, le àgɔ demɛ aɔ bɔna ma kpɛe sèeda ũ.

²⁰ Tó ma gaaníyo búsuo kè má la dà n dezi káakunɔne guu, búsuo kè zwi kɔn z'io din pì, tó aɔ kà wà mè kpà, aɔé ae dɔ tãanɔame wà n gbágbá. Aɔé pā kpámazi wà ma bà kuunaíyo yá gboro.

²¹ Tó kisia pinɔ n líe bíta aɔɔe nawéa kee, lè pì bé eé n yá zaa káíne n ɔɪ, zaake à yá é sã n boriinɔnlo. Má yá kè kú n nɔsen gbáa dɔ ai màgɔ gáníyo búsuo kè má la dàíne guu.

²² Musa lè pì kè takadan zī pia, ben à dà Isarailinɔne.

²³ Dii yā diē Nuni né Yɔsuane à bè: Ñ lāakari kpáe ñgɔ wɔrɔngɔ vī! Mbe né gá kɔn Isarailinɔ bɔsu kè má la dàñne guu, bensɔ mapi mégɔ kúnyo.

²⁴ Kè Musa dokayā pinɔ kè takadan à yāa pínɡi,

²⁵ à yā diē Levi borii kè aɔégɔ Dii bà kuunañyo àkpati senanɔne à bè:

²⁶ À doka takada kèkii sí à diē Dii a Luda bà kuunaaɔ àkpati sae, àgɔ kú gwe a bɔna Dii kpɛe sèeda ũ.

²⁷ Zaake má a swágbáaa dɔ, lán eè gí yāzi nà. Zaa gurɔɔ kè má kúaa eègɔ bɔɔ Dii yā kpɛeme ai kɔn à tiaa. Wee ma gaa gbera pɔ o dɔɔ?

²⁸ À a bori gbɛnsinɔ kɔn a dɔn'aadeenɔ kakɔame, le mà yā kènɔ dañne n swála, ludambe kɔn tɔɔteɔ égɔ de ma sèedadeenɔ ũ a yā musu.

²⁹ Zaake má dɔ kè é a zinda yaka ma gaa gbera, é kè zé kè má òdɔaareea. Beee gbera kisia é a le, zaake é yā kè zaa Diine ke, eé pɔ fɛazi taa kè á kènɔ yānzi.

³⁰ Ben Musa lè pì yā dà Isaraili kè aɔ kakɔananɔne n swála mámmam.

34

Musa gana

¹ Musa bɔ Mɔabunɔ bɔsu sɛte à didi Nɛbo kpíiaa ai Pisiga kpíi misɔntɛ kè ae dɔ Yerikoa, ben Dii bɔsu pì òdɔane pínɡi zaa Giliada bɔsun ai Daninɔ bɔsun

² kɔn Nafatalinɔ bɔsuo pínɡi kɔn Eflaimunɔ bɔsuo kɔn Manasenɔ bɔsuo kɔn Yudanɔ bɔsuo pínɡi ai ísíaa kè kú fántɛgɛkpen kpa

³ kɔn Nɛgevio kɔn Yeriko daminalide guzurɛo ai Zoa.

⁴ Ben Dii bène: Bɔsu kè má la dà Ibrañne kɔn Isaakuo kɔn Yakubuo ma bè mé kpá n boriinɔa pin gwe. Má tò n wée siàle, mode né bikú Yodaa n gɛnlo.

⁵ Ben Dii zɔbleri Musa gà Mɔabunɔ bɔsun gwe lán Dii ò nà.

⁶ Ben Dii à vī guzurɛn gwe Betepeo kpa. Gbɛkee à mira kii dɔro ai kɔn a gbàao.

⁷ Musa gà a wée basweedodee guume. À wée nna bensɔ à gbáaa e lagoro.

⁸ Isarailinɔ à gè kè gurɔ baaakuri Mɔabunɔ bɔsu sɛte, ben à gɛsosobikɛna kɔn ɔɔ dɔɔo yāa.

⁹ Nuni né Yɔsua pana ɔndɔɔo kè Musa ɔ nàa yānzi. Isarailinɔ à yā mà, aɔɔ kè lán Dii dà Musane nà.

¹⁰ Annabi kee e bɔ Isarailinɔ guu lán Musa bà dɔro. È yā o kɔn Diio tɛtɛntɛ

¹¹ bensɔ à sèedanɔ kɔn dabuyā kè Dii à zlonɔ kè Igipiti, Fili'auna kɔn a ibanɔ kɔn a gbɛnɔ ae n pínɡi.

¹² Gbɛkee e yā naaside bíta ke kɔn iko gbáaa lán Musa bà Isarailinɔ wée siàle dɔro.

YŌSUA

Zìblena Kanaa bùsua 1:1-11:23

YŌsua lézamma kŏn à ganao 23:1-24:33

Dii yadiena Yŏsuane

¹ Dii zòbleri Musa gaa gbera Dii yā ò Musa kpàasi Yŏsua, Nuni néne à bè:

² Ma zòbleri Musa gà. N fεε ò bikū Yodaa kè sa, mpi kŏn Isarailino ò píngi, à gē bùsu kè má kpàawaan.

³ Guu kè a gbá pèen píngi, má kpàawa lán má ò Musane nàme.

⁴ Sena zaa gbáan ai gana Lebanò bùsun, sena zaa swa bíta kè wè be Yuflati ai gana ísíaa kè kú òfántégèkpen kpa, Itino bùsu pí é gŏ a bùsu ù píngime.

⁵ Ai ò gá gao gbèke é e à n gàsá fīro. Lán má kú kŏn Musao nà, len mégŏ kúnyo le. Mé n tónlo, mé pā kpánzi zikiro.

⁶ N ze gbāa ògŏ wŏrŏngŏ vī, zaake ríbe né bùsu kè ma à lé gbè a dezi káakunŏne ma bè mé kpámma sí ò kpá gbè kènŏa.

⁷ N ze gbāa ògŏ wŏrŏngŏ vī dé! N làakari dŏ doka kè ma zòbleri Musa dānneea ògŏ kūna píngi. Nton kēa ò na òplazi ke zezero, n tá égae ke nna.

⁸ N tó Musa doka takada pí yā gŏ da n lén, ògŏ laasuu leea fáantē kŏn gwāavīo. N làakari dŏ yā kè kú à guunŏa píngi ò zīi kea, n tá égŏ nna n yā égae bŏ maa.

⁹ Mámbe ma yā dienneroo? N ze gbāa ògŏ wŏrŏngŏ vī. Nton tó vīa n kūro. Nton bídi kero, zaake mamŏma Dii n Luda, mégŏ kúnyo guu kè née gaan píngi.

¹⁰ Ben Yŏsua bè Isaraili dŏn'aedeenŏne:

¹¹ À gēte bŏran à o gbēnŏne aŏ kūsāe soru ke, zaake gurŏ aagŏŏ gbera aŏé bikū Yodaa kè, aŏé gá bùsu kè Dii ò Luda kàpámma wāgŏ vī sí.

¹² Yŏsua bè Rubeninŏne kŏn Gadanŏ kŏn Manasenŏ kpadooŏ:

¹³ À dŏ yā kè Dii zòbleri Musa diaree kèkiin, à bè Dii a Luda é tó à kámmabokii e à bùsu kèkii kpàawa.

¹⁴ Beee yānzi a nŏgbēnŏ kŏn a né fétenŏ kŏn a pŏkādēenŏ gŏ bùsu kè Musa kpàawaan Yoda baa kè kpa, a zīkpeenŏ dŏ ò gbēnŏne ae wà bikū ò píngi, aŏgŏ ò gŏkēbŏnŏ kūna aŏ dŏñle

¹⁵ ai Dii gŏ tó a gbēnŏ kámmabokii e lán à kēare nà, aŏpino sŏ égŏ bùsu kè Dii a Luda e kpaarŏma vī. Beee gbera é su bùsu kè gŏ a pŏ ūu kè guu, é vēe bùsu kè Dii zòbleri Musa kpàawa Yoda baa kè òfántēbŏe kpa pìn.

¹⁶ Ben aŏ wēala wà bè: Yā kè ò diēwe píngi wé ke. Guu kè n wa zīin píngi wé gáme.

¹⁷ Lán wa zīi kè Musa yāa nà píngi, len wé zīi ke n yāa le se. Dii n Luda gŏ kúnyo, lán à kú kŏn Musao nà.

¹⁸ Gbè kè bŏ n yā kpeε à gī yā kè ò diēne kezi, adee gáme. N ze gbāa ògŏ wŏrŏngŏ vī dé!

2

1 Zaa Sitimu Nuni né Yosua gu'asiigwarinɔ zì gɔɔn plaa asii guu à bè: À gá à wéε kpáε bùsu pìzi, aténsa Yeriko. Ben aɔ gàa gwe, aɔ gàa wà pìta kaarua kè wè sísi Rahabu bèεn.

2 Ben wà bè Yeriko kínane: Isaraili kenɔ gè kè uusiea le wà wa bùsu asii gwa.

3 Ben kína pì gbēnɔ zì Rahabua aɔ bè: Ñ bɔ kɔn gɔgbē kè aɔ mò n kiianɔ, zaake wa bùsu pìngi asii gwana yānzin aɔ mòzi.

4 Àε sɔ nɔgbē pì gīake à gɔɔn plaaa pinɔ ùte kò, ben à bè: Gbē pinɔ mò ma kiia kè yāpura. Má dɔ guu kè aɔ bònlo.

5 Kè guu sì bìizetaturɔ, aɔ bɔε. Má dɔ tó mákpan aɔ tànlo. À n gbè sé kpakpaa, é n le.

6 Àε sɔ à gīake à n sé à gàaño kpé musu à n ùte gbòò lí kè kaena gween kò.

7 Zìrinɔ pèεnzi zén ai Yoda bikúkiia, ben wà bìize tàta n kpεε gɔɔ.

8 Ai gu'asiigwari pinɔ gɔ daε, Rahabu didi n kiia kpé musu

9 à bèñne: Má dɔ kè Dii bùsu kè kpàawa. A vīa wa kú, ben bùsu kè deeno ká gá n pìngi a yānzi.

10 Wa mà lán Dii Isia Tēaa zòkɔreare nà gurɔ kè a bɔε Igipiti kɔn yā kè á kè Sís kɔn Oguone, a Amɔrinɔ kína gɔɔn plaaa pinɔ kè dúgudugu Yoda baa káa kpa.

11 Kè wá mà, swè kèwagu, wa ninii dà batan a yānzi, zaake Dii a Ludan musu kɔn tɔtɔe Luda ù.

12 Zaake ma gbēkεε kèare, apinɔ sɔ à síme sa kɔn Dii tóo kè é gbēkεε ke ma de bèdeenɔne. À sèeda keme le màgɔ dɔ sànsàn

13 kè é ma de kɔn ma dao kɔn ma vīinɔ kɔn ma dāaronɔ kɔn wa gbēnɔ mì sí n pìngi à wa bɔ gaa lézi.

14 Ben gɔgbē pinɔ wèàla wà bè: Mbe wa wèndi ù, wámbe n wèndi ù se. Tó née wa yā a gbēke màro, tó Dii bùsu kè kpàwa, wé gbēkεε kenne yāpura.

15 Ben à n bɔε windo guu à n pìta bìi kpεε kɔn bào, zaake à bèε kè à kún kú wéte bìi musume.

16 À bèñne: A mì pé kpiiinɔa le a gbèserinɔ tón dakɔreaoro yānzi. Àgɔ utena gwe gurɔ aagɔ ai a gbèserinɔ su, é gbasà à da zén.

17-18 Ben gɔgbē pinɔ bène: Tó wa εara wa gē a bùsun, n wɔɔ tēaa kèkii dɔ windo kè née wa bɔεεn kèa, n n de kɔn n dao kɔn n vīinɔ kɔn n dāaronɔ kɔn n de bèdeenɔ kakɔanzi n pìngi n kpé kèkiin. Tó née ke lero, wa bà égɔ kú ladana kè n tò wá la dànnεεn dɔro.

19 Tó aɔ gbēke bɔ n kpén à gàa gáale, à a zīnda dèn gwe, wa yān dɔro. Tó aɔ gbēke kúnɔ kpén, ben wà à dè, wámbe à gana yā é wí wa musu.

20 Tó n wa kɔmɔtɔ kè gbēnɔne sɔ, wa bà égɔ kú ladana kè n tò wá la dànnεε pin dɔro.

21 Ben Rahabu bè: Àgɔ de lán á ò nà. Ben à n gbáε aɔ tà. Ben à wɔɔ tēaa pì dɔ a windoa.

22 Kè aɔ pìta bìia le, aɔ mì pè kpiiinɔa, ben aɔ ì gwe gurɔ aagɔ ai n gbèserinɔ gàa sùo. Aɔ gbèseri pinɔ n wéte zé saε pìngi aɔε n ero.

23 Ben gɔɔn plaaa pinɔ dà zén aɔ pìta kpii pinɔa aɔ bikú swaaa. Kè aɔ kà Nuni né Yosua kiia, aɔ yā kè à n lé gbàne pìngi

24 wà bè: Dii bùsu pì nàwe wa ozi pìngi. Bùsu pì deeno ká gá n pìngi wa yānzi.

3

¹ Yosua fɛɛ kɔngɔ idɛ'idɛ kɔn Isarailinɔ n pɔngi. Bɔna Sitimu aɔ gaa Yodazi, ben aɔ bura kaa gwe ai aɔgɔ ga biku.

² Gurɔ aagɔɔ gbera Isaraili don'aedeeno dɔdɔ burazi

³ aɔ ya die gbɛnɔne wa be: Tɔ á è Levi bori sa'orinɔ Dii a Luda ba kuunawao akpati sena, à da zɛn àgɔ té n kpɛɛ,

⁴ le à e à dɔ zé kè é sé, zaake ée zé pi sé zikiro. Àgɔ té zãazã lán kiloo do taka baɔɔ! Aton sɔ akpati piziro.

⁵ Ben Yosua bè gbɛnɔne: À gbãsi bɔ a zɛndan, zaake Dii é yãbɔnsae ke a té zia.

⁶ Ben à èara à bè sa'orinɔne: À Dii ba kuunawao akpati sé à dɔ gbɛnɔne ae à biku. Ben aɔ akpati pi sè wa dɔo gbɛnɔne ae.

⁷ Dii bè Yosuanɛ: Mé na n sena lezã Isarailinɔne gbãa, aɔégɔ dɔ kè má kúnyo lán má kú kɔn Musao na.

⁸ Nɔ sa'ori kè aɔɔ ma ba kuunaaɔ akpati senanɔne, tó aɔ kà Yodazi, aɔ gɛ wa ze à ín.

⁹ Ben Yosua bè Isarailinɔne: À mɔ kè à Dii a Luda yã ma.

¹⁰ Ben à èara à bè: Len égɔ dɔ kè Luda Wɛndidee kúao le, bensɔ eé péare Kanaanɔa kɔn Itinɔ kɔn Ivinɔ kɔn Perizinɔ kɔn Gigasinɔ kɔn Amɔrinɔ kɔn Yebusinɔ.

¹¹ A gwa! Anduna pɔngi Dii ba kuunawao akpati é dɔare ae ai Yoda ín.

¹² À gɔɔn kuri awɛɛplaaanɔ sé a té, bori kɔn boriio gbɛ mèn doodo.

¹³ Tɔ sa'ori kè aɔɔ anduna pɔngi Dii akpati senanɔ gbá pɛɛ Yoda ín, í pi è zɔkɔre, í kè èe bɔɔ swaa musu é bii ke à gɔ zena a gbɛn.

¹⁴ Kè gbɛnɔ bura fɛɛ wa dà zɛn, aɔɔe gaa biku Yodaa, sa'ori kè aɔɔ Dii ba kuunaño akpati senanɔɔ té n ae le.

¹⁵ Pɔkɛɛgurɔ pɔngi swaa pi è pa ai à dà sɛsɛla, mɔde gurɔɔ kè akpatiseri pɔnɔ kà swaa pizi, kè aɔ gbá pɛɛ ín,

¹⁶ ben í kè èe bɔɔ swaa pi musu zɔkɔre à bii kè à gɔ zena a gbɛn zaa zãazã wéte kè wè be Adamu sae Zarɛtá busun. Í kè èe taa sɛbe wisideen zɔkɔre mɔmɔ, ben gbɛnɔ biku aedɔkɔana kɔn Yerikoo.

¹⁷ Sa'ori kè aɔɔ Dii ba kuunaño akpati senanɔ gɔ zena Yoda wɛen tɔɔte koria gɔngin, ben Isaraili bori pɔngi té gukori pɔn ai aɔ gaa wa biku n pɔngi wa yãa.

4

Gbè mèn kuri awɛɛplaaanɔ didikɔana sɛda u

¹ Kè Isaraili bori pɔngi biku Yodaa wa yãa, ben Dii bè Yosuanɛ:

² A bori mèn kuri awɛɛplaaanɔ té à gbɛnɔ sɛn doodo

³ n onne aɔ gbè sɛɛ swawɛen mèn kuri awɛɛplaa guu kè sa'orinɔɔ zen súusu, aɔ biku wa kaa guu kè é in gwãavã.

⁴ Ben Yosua gɔɔn kuri awɛɛplaaanɔ die Isaraili boriinɔ té doodo, ben à n sɛsi

⁵ à bènnɛ: À gá Yoda wɛen Dii a Luda akpati ae, a baade gbè sé à di a gàn a Isaraili boriinɔ pari lén.

⁶ Gbè kèkiinɔ é gɔare sɛda u. Tó a nɛnɔ a la zia, bɔn gbè kɛnɔɔ deare à tu,

⁷ à bènnɛ, kè wèe biku kɔn Dii ba kuunawao akpatio, ben à í zɔkɔre, ben gbè pɔnɔ gɔ Isarailinɔne à dɔngu pɔ u ai gurɔ pɔngi.

⁸ Len Isarailinɔɔ kè le lán Yosua onne na. Aɔ gbè sɛɛ Yoda wɛen mèn kuri awɛɛplaa Isaraili boriinɔ pari lén lán Dii à Yosuanɛ na. Aɔ biku aɔ kaa guu kè aɔ ín.

9 Gbè mèn kuri awēplaaa kè wà sèe swawēen sa'ori kè a5 àkpati sena pìno zekiaan Yŏsua didikōa, a5ò kú gwe ai kōn a gbàao.

10 Sa'ori kè a5ò àkpati pì senanò gò zena swawēen ai yā kè Dii diē Yŏsuanē à ò gbēnōne gāa à kèo píngi lán Musa diēne nà. Gbēnò kè kpa a5 bikù.

11 Kè a5 bikù n píngi wà yāa, gbasa sa'orinò bikù kōn Dii àkpatio gbēnò wāa.

12 Rubeni bori gōgbēnò kōn Gada bori gōgbēnò kōn Manasenò kpado gōgbēnò bé wà dō Isaraili bori kpaanōne ae wà bikù lán Musa òrīne yā nà. A5 n gōkēbōnò kūna.

13 A5 zìkpēenò kà gōn bōrò baplaa taka. A5 bikù Dii ae a5 gāa Yeriko gbāan kōn zì soruo.

14 Zī beean Dii Yŏsua sè lezī Isarailinōne n píngi, ben a5 à yā mà ai à gāa à gào lán a5 Musa yā mà nà.

15 Ben Dii bè Yŏsuanē:

16 N ò sa'ori kè a5ò doka àkpati senanōne a5 bō swawēen.

17 Ben Yŏsua òrīne a5 bō swawēen,

18 ben a5 bōn. Kè a5 gbá pèe sīsīa, ben swa'i èara à sù a gbèn gō. À pà à dàgula ai à dà sīsīa lán káakupò bà.

19 Mò káaku gurò kuridee zīn Isarailinò bō Yoda swawēen a5 gāa wà bùra kàe Giligala, Yeriko òfántēbōe kpa.

20 Yŏsua gbè mèn kuri awēplaaa kè wà sèe Yoda wēen pìno didikōa Giligala gwe.

21 À bè gbēnōne: Tó a néno gā wà n denò là zia wà bè, gbè kēnò yáasi de diame?

22 À beīne, a bikūna Yodaa gukoria sèedame,

23 zaake Dii a Luda à í bàbaare a zén, ben a bikù lán a bikù Isia Tēaa kè à à í bàbaaree nà.

24 Dii kè le, le anduna bori píngi gō dō kè à gbāa vī, apinò sō àgō Dii a Luda vīa vī gurò píngi.

5

1 Kè Amōrinò kína kè a5ò kú Yoda òfántēgēkpen kpaanò kōn Kanaanò kína kè a5ò kú ísīaa saenò mà lán Dii Yoda í zòkōre Isarailinōne a5 bikù nà, ben swè kēngu a5 ká gā n píngi Isarailinò yānzi.

Bàngukena Isarailinōne Giligala

2 Gurò beee a Dii bè Yŏsuanē: N gbè fēenò ke n èara n bāngu ke Isarailinōne.

3 Ben Yŏsua bè wà gbè fēenò ke, ben wà bāngu kèo Isarailinōne guu kè wè be tia Gefō Sīsī.

4 Yā kè tò à bāngu kēnēn yè. Isarailinò bōena Igipiti gbera, a5 tá guu, gō gbāaa kè a5 bāngu kēnò gāga gbāan n píngi.

5 Gbē kè a5 bōe Igipitinò bāngukena n píngi. Gbē kè wà n í gbāan zé guu bōna Igipiti gberaanò, a5mbe a5ōe bāngu kero.

6 Isarailinò tē gbāan wè baplaa ai gbē kè a5ò de gō gbāaanò ũ gurò kè a5 bōe Igipitinò gāa wà gāgao n píngi, zaake a5ōe Dii yā maro. Dii beīne a5é wéε si bùsu kè a à lé gbè n dezīnōne à bè é kpámalerò, bùsu kè zwi kōn z'io din pì.

7 A5 né kè Dii tò a5 fēε n gberaanò Yŏsua bāngu kēnē, zaake gefōdeenōme, wèe bāngu kēnē zénlo.

⁸ Kê Isarailinɔ bangu kè ní píngi wà yàa, aɔ gɔ̃ guu kè aɔ bùra kàen gwe ai ní bɔ̀ gàa à yàao.

⁹ Ben Dii bè Yosuanɛ: Ma wí kè Iqipitinɔ daawaa bɔ̀are gbàan gwe. Ben wà tɔ̀ kpà guu pìne Giligala ai kɔ̀n a gbàao.

¹⁰ Isarailinɔ bùra kaena Giligala ben aɔ Banla zĩbaa kè Yeriko gbàan gwe mɔ̀ pì gurɔ̀ gɛ̀ro dosaidee zĩ uusiɛ.

¹¹ Kè wà zĩbaa pì kè guu dɔ̀ aɔ bùsu pì bura pɔ̀nɔ̀ blè, bureɔ̀di sésé'ézēsainɔ̀ kɔ̀n pɔ̀wɛɛ kpatanao.

¹² Aɔ̀ bùsu pì bura pɔ̀nɔ̀ blena gbɛra, kè guu dɔ̀, manakwɛena zè, èè kwééñne dɔ̀ro, ben aɔ̀ Kanaa bùsu blɛɛ blè wè̀ beee sa.

Dii zìkpɛɛnɔ̀ dɔ̀n'aeɔ̀deɛ

¹³ Kè Yosua kà kī kɔ̀n Yerikoo, à wéɛ sè à guu gwà, ben à gɔ̀gbɛ̀ ke è zena a ae kɔ̀n fɛ̀ɛdaao na à ɔ̀zĩ. Ben Yosua sɔ̀zi à là à bè: N kú wa kpɛɛn yó, ke wa ibɛɛnɔ̀ kpɛɛ?

¹⁴ À wè̀ala à bè: Lenlo. Dii zìkpɛɛnɔ̀ dɔ̀n'aeɔ̀deen ma ũ, ma kanan yè. Ben Yosua kùɛne à mì pɛɛ, ben à là à bè: Bɔ̀n ma Dii é o mamɔ̀ma a zɔ̀blerine?

¹⁵ Dii zìkpɛɛnɔ̀ dɔ̀n'aeɔ̀deɛ pì wè̀ala à bè: N n kyatee bɔ̀bɔ̀, zaake guu kè ní zén kú adona. Ben Yosua kè le.

6

Yeriko bī lɛna

¹ Wà Yeriko bīize gbàno tàta gíngin Isarailinɔ̀ yānzi. Gbɛ̀kee e bɔ̀ro, gbɛ̀kee e gɛ̀ro.

² Ben Dii bè Yosuanɛ: N gwa, ma Yeriko nànnɛ n ɔ̀zĩ kɔ̀n à kínao kɔ̀n à zìkpɛɛnɔ̀.

³ Mpi kɔ̀n n zìkpɛɛnɔ̀ à gá liga wéte pìzi gè̀n do a píngi à su. Àgɔ̀ ligaazi le gè̀n doodo ai gurɔ̀ swɛɛdo.

⁴ Sa'ori gɔ̀ɔ̀n swɛɛplaaanɔ̀ dɔ̀ àkpatine ae aɔ̀gɔ̀ kuu kúna. À gurɔ̀ swɛɛplaaadeɛ zĩ à liga wéte pìzi gè̀n swɛɛplaa gurɔ̀ kè sa'ori pìnɔ̀ e ní kuu pɛɛ.

⁵ Tó aɔ̀ kuu pè aɔ̀ɔ̀e à bà gaa, ben a à ɔ̀ mà, gbɛ̀ píngi wii lé gbāngbān, wéte bīi é léɛ, a baade é sin súusu.

⁶ Ben Nuni né Yosua sa'orinɔ̀ sisi à bèñne: À Dii bà kuunawao àkpati sé, a gɔ̀ɔ̀n swɛɛplaaanɔ̀ é dɔ̀ne ae, a baade é gɔ̀ kuu kúna.

⁷ Ben à bè gbɛ̀nɔ̀ne: À fɛɛ à gá liga wétezi gè̀n do. Zìkpɛɛnɔ̀ bé wà dɔ̀ Dii àkpatine ae.

⁸ Kè Yosua yá ò gbɛ̀nɔ̀ne, ben sa'ori gɔ̀ɔ̀n swɛɛplaa kè aɔ̀ kuu kúna pìno fɛɛ wà dɔ̀ Dii bà kuunañyo àkpatine ae, aɔ̀ɔ̀e ní kuu pɛɛ.

⁹ Zìkpɛɛnɔ̀ té sa'ori pìno ae, parii té àkpati kpɛɛ, bensɔ̀ kuunɔ̀ ɔ̀ dɔ̀.

¹⁰ Yosua gĩake à ò gbɛ̀nɔ̀ne à bè: Àton wii léro. Àton tó wà a kī maro. Àton tó yake bɔ̀ a lénlo ai gurɔ̀ kè mé oare à wii lé, gbasa à lé.

¹¹ Aɔ̀ gàa wà liga wéte pìzi kɔ̀n àkpatio gè̀n do le, ben aɔ̀ èara wà tà ní bùran aɔ̀ ì gwe.

¹² Yosua fɛɛ kɔ̀ngɔ̀ ide'ide, ben sa'orinɔ̀ Dii àkpati sè.

¹³ Sa'ori gɔ̀ɔ̀n swɛɛplaa kè aɔ̀ kuu kúna pìno dɔ̀ Dii àkpatine ae, aɔ̀ɔ̀e pɛɛ. Zìkpɛɛnɔ̀ dɔ̀ñne ae, parii té àkpati pì kpɛɛ, bensɔ̀ kuunɔ̀ ɔ̀ dɔ̀.

14 Aɔ liɔa wɛtɛ pɪzi gɛn do à gurɔ plaadee zɪ, ben aɔ ɛara wà tà n bɔran. Aɔ kɛ lɛ ai gurɔ swɛɛdo.

15 À gurɔ swɛɛplaadee zɪ aɔ fɛɛ idɛ'idɛ gudɔnao, ben aɔ ɛara wà gaa wà liɔa wɛtɛ pɪzi lán aɔɛ kɛ nà. Mɔde zɪ beee aɔ ligazi gɛn swɛɛplaame.

16 À gɛn swɛɛplaadee pia gurɔ kɛ sa'orinɔɔ e gaa n kuu pé gbāngbān, ben Yɔsua bè gbɛnɔnɛ: À wii lé, zaake Dii wɛtɛ pi kpàawame.

17 Dii wɛtɛ pi kɔn pɔ kɛ kúnno diɛ a pɔ ũ. Wà n kaate n píngi. Kaarua Rahabu kɔn gbɛ kɛ aɔ kúo à beɛnɔ bé wé bɔ n̄tɛɛ, zaake àmbe à gu'asiigwari kɛ wà n zɪnɔ ũtɛ.

18 À làakari kɛ! Àton pɔ kɛ Dii tɛ ke séro, lɛ àton kaatero yānzi. Tó á sɛ, é yá gáe a bɔrane à gɔ kaatena pɔ ũ.

19 Kondogi kɔn vuraɔ kɔn mɔgotɛ pɔnɔ kɔn mɔsi pɔnɔ píngi né Dii pɔme. Séde wà ká Dii auziki utekiin.

20 Kɛ wà kuu pɛ bensɔ Isarailinɔ wii lɛ gbāngbān lɛ, wɛtɛ bɪino lèɛ. Ben aɔ baade sin súusu, ben aɔ wɛtɛ pi si.

21 Aɔ pɔ kɛ kúnno diɛ Dii pɔ ũ, ben aɔ gbɛnɔ kàate n píngi kɔn fɛɛdaao, gɔgbɛnɔ kɔn nɔgbɛnɔ, né fétenɔ gbɛnsinɔ kɔn zúnɔ kɔn sãanɔ kɔn zaakinɔ.

22 Yɔsua bè gɔɔn plaaa kɛ aɔ gaa wà bɔsu pi asii gwànɔnɛ: À gɛ kaarua pi beɛn à bɔɔ kɔn a gbɛnɔ, lán a à lé gbɛnɛ nà.

23 Ben gɔkpɛɛ pɪnɔ gaa wà bɔ kɔn Rahabuo kɔn a deo kɔn a dao kɔn a vɪino kɔn a dāaronɔ kɔn a gbɛnɔ n píngi. Aɔ sùo kɔn à danɛnɔ n píngi, ben aɔ n káe Isarailinɔ bura sae.

24 Ben aɔ tɛ sɔ wɛtɛ pia kɔn pɔ kɛ kúnno píngi, tó èe kɛ kondogi kɔn vuraɔ kɔn mɔgotɛ pɔnɔ kɔn mɔsi pɔ kɛ aɔ sɛ wà kàe Dii bisakuta auziki utekiin baasiro.

25 Yɔsua tò kaarua Rahabu bɔ aafia kɔn à de beɛnɔ kɔn à gbɛnɔ n píngi, kɛ à gu'asiigwari kɛ Yɔsua n zɪ Yɛriko asii gwaanɔ ũtɛ yānzi, ben aɔ gɔ Isarailinɔ tɛ ai kɔn a gbàao.

26 Gurɔ beee a Yɔsua lé kɛ à bè: Dii láari kɛ gbɛ kɛ eé fɛɛ à Yɛriko wɛtɛ kɛ kɛkɛ à káe.

Tó à à bɪi ɛɛ kpàe, à daudu é ga.

Tó à à gbànɔ pɛɛ sɔ, à né zaaɛde é ga.

27 Dii kú kɔn Yɔsuao, ben à tɔ dà bɔsu pɪla píngi.

7

Aka durun ya

1 Isarailinɔ tɛ pɔ kɛ. Kaami né Aká, Zimiri dio, Zera swákpɛɛ, Yuda borii bé à tɛ pɔ kenɔ sɛ, ben Dii pɔ fɛ Isarailinɔzi.

2 Yɔsua gbɛnɔ zɪ à bè, aɔ bɔ Yɛriko wà gá Ai kɛ kú Betavɛ sae Beteli ofantɛbɔɔ kpa lɛ wà bɔsu pi asii gwa. Ben aɔ gaa wà Ai asii gwà.

3 Kɛ aɔ sù Yɔsua kiia, aɔ bènɛ: Aideenɔɔ pariɔ, èe ká wà gá gwe wa píngiɔ. Tó gɔɔn waa kuri ke wàa gɛroo gaa, aɔé wɛtɛ pi sí. Nton Ìa da gbɛnɔ n píngiɔ.

4 Kɛ gɔɔn waa gɛroonɔ gaa gwe, ben Aideenɔ n fú

5 aɔ pèrɪma bɔna zaa n wɛtɛ bɪilea ai gbɛwikiia, aɔ n déde sɪsɪgɛɛzi gɔɔn baaakuri awɛɛswɛɛdo. Ben swɛ kɛ Isarailinɔn aɔ ninii dà batan.

6 Yɔsua a uta gá à kɛ à dàe a puua Dii àkpati aɛ ai uusiɛ. Àpi kɔn Isaraili gbɛnsinɔ bɔsu kuku n mìa.

⁷ Ben Yosua bè: Á'a, Dii Luda! À kè dia n wa bikú Yodaa n wa na Amòrinònè ñ zĩ a5 wa kaatèè? Tó wá wèena Yoda baa káa kpa yá né!

⁸ N yá nna Dii! Zaake Isarailinò bòru kpèè ñ ibeènonè, mé be dia saa?

⁹ Kanaanò kòn bùsu kè deenò é yá pì ma ñ píngi, a5 ligawazi a5 wa kaate andunan. N tó bitakeè s5 ñé? Né keo diame?

¹⁰ Ben Dii bè Yosua: N fèè ñ zè! À kè dia ñ daena n puua?

¹¹ Isarailinò durun kè, a5 ma bà kuunaño yá gbòro. A5 tè pò keno sè, a5 kpai ò, a5 mɔnafiki kè, a5 pò pì dà ñ pónò guu.

¹² Beee yánzi a5òe f5 wà ñ ibeèno gá firo. A5 bòru kpèèñne, kè a5 gò kaatena pò ù yánzi. Még5 kúao doro, séto a tè pò kè kú a ténò kàate.

¹³ Ñ fèè ñ gá gbási bò n gbènon. Ñ beñne a5 gbási bò ñ zĩndan ai guu g5 gá dò, zaake mamoma Dii Isarailinò Luda ma bè, tè pò kú a tème. É f5 à zè a ibeèno aéro séto à pò pì bò a té.

¹⁴ Tó guu dò, à s5mazi bori kòn boriio. Borii kè má sè é s5mazi danedane, dane kè má sèno é s5mazi uale kòn ualeo, uale kè má sè s5, à g5gbèno é s5mazi doodo.

¹⁵ Gbè kè wà gá wà tè pò pì èa, weé adee kpata kòn pò kè à vīino píngi, zaake à ma bà kuunaao yá gbòrome, à wí dà Isarailinò.

¹⁶ Yosua fèè kongo ide'ide, à tò Isarailinò s5 Diizi bori kòn boriio, ben gbè Yuda borii sè.

¹⁷ Ben à tò Yudanò s5zi danedane, ben gbè Zera danenò sè. À tò Zera danenò s5zi uale kòn ualeo, ben gbè Zimiri ua sè.

¹⁸ Ben à tò à ua g5gbèno s5zi doodo, ben gbè Kaami né Aká, Zimiri dio, Zera swákpèè, Yuda borii sè.

¹⁹ Ben Yosua bè Akáne: Né, ñ yápuraa o ñ bèè lí Dii Isarailinò Ludane. Ñ yá kè ñ kè ome. Ñton à ke utemero.

²⁰ Ben Aká wèàla à bè: Yápurame, ma durun kè Dii Isarailinò Ludane. Yá kè má kèn yè.

²¹ Ma Babilonia gumusu maaa è ñ pónò té kòn kondogio kiloo plaa kòn vura kiloo kusuo, ben à nii gèmagu má sè. À utena wèen ma kpén, kondogi kú gĩzĩ.

²² Ben Yosua gbèno zĩ gwe. A5 kè kpaa a5 gaa wà gè à kpén, ben a5ò è utena gwe, kondogi kú gĩzĩ.

²³ Ben a5ò sèè wà mɔo Yosuañe kòn Isarailinò ñ píngi, a5ò kàè Dii ae.

²⁴ Ben Yosua kòn Isarailinò Zera swákpèè Aká sè kòn kondogi pio kòn gumusu pio kòn vura pio kòn à nég5gbèno kòn à nén5gbèno kòn à zùnò kòn à zaakinò kòn à sáano kòn à bisakutaaò kòn à pónò píngi, a5 gaaño Akoo guzurèn.

²⁵ Ben Yosua bè: N yá gàewe fá! Dii é yá mónne gbàa s5. Ben Isarailinò à pápa gbèò ñ píngi, a5 à dè kòn à gbèno ñ píngi, ben a5 ñ kpáta.

²⁶ A5 gbè kàkaàla, gbèdidikšana bita pì kú gwe ai kòn a gbàao. Ben Dii pòfè kpàè. Beee yánzin wè be guu pìne Akoo guzurè.

8

Ai kaatena

¹ Dii bè Yosua: Ñton tó vīa n kuro. Ñton bídi kero. Ñ zĩkpèeno sèè ñ gáño ñ píngi, à lée Aia, zaake ma Ai kína nàñne n zĩ kòn à gbèno kòn à wétéo kòn à bùsuo.

2 Ñ ke Ai kōn a kínaone lán n̄ kè Yeriko kōn a kínaone nà, mode é f̄s à n̄ p̄no kōn n̄ p̄kadeeno s̄ee a p̄s ū sa. Ñ naeñne n̄ wéte kpeɛ.

3 Ben Yōsua kōn a z̄ikpeeno ḡaa wà léɛ Aia n̄ píngi. À ḡōsagb̄aaano s̄e ḡōn b̄oro baaakuri, ben à n̄ gb̄áe gw̄aav̄i

4 à bèñne: À sw̄a kp̄á! À naeñne n̄ wéte kpeɛ. Àton ke z̄à wéte p̄oro. Àḡō kú soru guu a píngi.

5 Mapi kōn gb̄e kè āō kúmaono wé s̄ō wéte p̄izi. Tó āō b̄ò dawale, wéḡō bàa léñne lán káaku bà.

6 Ās̄é péwa ai ās̄é k̄ē n̄ wétea z̄à, zaake ās̄é ḡō daa wée bàa leñne lán káaku bàme. Tó wée bàa leñne le,

7 à f̄ee a utekiia à wéte p̄i sí. Dii a Ludaa n̄aare a ɔ̄z̄ime.

8 Tó a wéte p̄i sí, à té s̄ōa lán Dii ò nà. À làakari ke, à ke lán má diɛare nà.

9 Ben Yōsua n̄ gb̄áe, ās̄ ḡaa guu kè ās̄é e wà n̄ z̄amba ken. Ās̄ n̄aè Beteli kōn Aio dagura Ai ɔ̄f̄ant̄eḡekpen kpa. Gw̄aav̄i beeea Yōsua ì b̄uran gwe kōn a gb̄ēno.

10 À f̄ee kongo ide'ide à gb̄ēno kàk̄ōa, ben àp̄i kōn Isaraili gb̄ēnsino d̄òñne ae ai ās̄ ḡaa káo Ai.

11 Z̄ikpeɛ kè āō kúono s̄ō wéte p̄izi n̄ píngi. Kè ās̄ kào k̄i, ās̄ b̄ura kàe à ae gu'igb̄aroo kpa. Guzure kú n̄ dagura kōn Aio.

12 Yōsua gb̄ēno s̄e b̄oro s̄oro. À ḡiake à n̄ úte Beteli kōn Aio dagura k̄ò Ai ɔ̄f̄ant̄eḡekpen kpa.

13 Isarailino b̄ura kàe wéte gu'igb̄aroo kpa, bens̄ō gb̄e kè āō naena pin̄o kú wéte ɔ̄f̄ant̄eḡekpen kpa. Gw̄aav̄i beeea Yōsua ì guzurremm̄e.

14 Kè Ai kína Isarailino è le, àp̄i kōn a wéte deeno f̄ee wà kè kpaa wà ḡaarizi kōn z̄lo guu kè ae d̄ò Araba gb̄áaa. À d̄ò kè gb̄ēno naena a wéte kpeero.

15 Yōsua kōn Isarailino e keɛ lán wà be Aideeno e n̄ fuu bà, āōe bàa leñne ās̄ m̄i p̄è gb̄áaa.

16 Aideeno k̄ō s̄isi n̄ píngi ās̄ b̄oe wà pé Yōsuano, ben ās̄ p̄èñma ai ās̄ ḡaa wà kè n̄ wétea z̄àaz̄a.

17 Ḡōgb̄e kee e ḡō wéte guuro, ās̄ b̄oe wà p̄è Isarailino n̄ píngi, ben ās̄ n̄ wéte b̄iile tò w̄ena, āōe p̄ee Isarailino.

18 Dii bè Yōsuane: Ñ s̄ári kè n̄ k̄una d̄ò Aia, zaake má n̄anne n ɔ̄z̄ime. Ben Yōsua a s̄ári p̄i d̄ò Aia.

19 Kè à ɔ̄ p̄oro le, ben gb̄e kè āō naenano f̄ee wà si wéten ḡō ās̄ si, ben ās̄ kè kpaa wà té s̄s̄a.

20 Kè Aideeno lie wà n̄ kpeɛ gw̄a, ben ās̄ è t̄esukpe f̄ee à dà n̄ wétela, ben āōe ḡákii e d̄oro, zaake Isaraili kè ās̄ bàa lè wà m̄i p̄è gb̄áaano lie wà ae d̄ò n̄ pemmari pin̄o.

21 Kè Yōsua kōn Isarailino è n̄ gb̄e kè āō naenano wéte si bens̄ō t̄esukpe f̄ee à dà wétela, ben ās̄ èara wà léɛ Aidee pin̄o.

22 Isaraili kpaaano b̄oe wéte pin̄ ās̄ ḡaa Aideenozi kōn z̄lo, ben ās̄ liḡanzi. Ās̄ leñma, ben ās̄ gb̄ekee e e à b̄òro, ās̄ gb̄ekee e e à bàa lèro.

23 Mode ās̄ Ai kína k̄ù b̄ēe ās̄ ḡaa Yōsuane.

24 Isarailino Aideeno d̄ède míom̄io buraano kōn s̄èten̄o guu kè ās̄ n̄ lén. Kè ās̄ Aideeno d̄ède kōn f̄ēdaao le, ben ās̄ èara wà ḡè wéte pin̄, ās̄ gb̄e kè ās̄ ḡō gweeno d̄ède d̄ò.

25 Gb̄e kè ās̄ ḡaga z̄i p̄iano ḡōgb̄ēno kōn no gb̄ēno n̄ píngi ḡōn b̄oro kuri aw̄eplaame. Aideeno s̄ō lén gwe.

26 Yosua ɔɔ kɛ̀ à sári kúnáò pí kpé dɔ̀ ai wà gàa wà Aideenɔ̀ dúgu zɔ̀o.

27 Isarailinɔ̀ wéte pí pókádeenɔ̀ kɔ̀n à pónɔ̀ nàkɔ̀a wà tàò lán Dii ò Yosuanɛ̀ nà.

28 Len Yosua té sɔ̀ Aia le, à tò à gɔ̀ bɛzɪ ũ, ben à gɔ̀ da kori ai kɔ̀n a gbàao.

29 Ben à Ai kína lògò lía ai uusie. Kɛ̀ ɔ̀fántɛ̀ e gɛ̀e kpén, à bè wà à gɛ̀ bakɛ̀ lía wà zu wéte bíilea gwe. Ben wà gbɛ̀ kàkɔ̀aa paripari, gbɛ̀didikɔ̀ana pí kú gwe ai kɔ̀n a gbàao.

Dii bà kuuna kɔ̀n Isarailinɔ̀ kɛ̀kena Ebala kpíii musu

30 Yosua Dii Isarailinɔ̀ Luda gbágbákii bò Ebala kpíii musu

31 lán Dii zòbleri Musa diɛ̀ Isarailinɔ̀nɛ̀ nà. À bò lán Musa kɛ̀ a doka takada guu nà, à bè wà bo kɔ̀n gbɛ̀ kɛ̀ wée gá péɛa wà àroonɔ̀. Ben wà sa'opɔ̀ kɛ̀ wè ká tén à té kú ò Diia gwe kɔ̀n sáabukpana sa'opɔ̀nɔ̀.

32 Ben Yosua doka kɛ̀ Musa kɛ̀ pí kɛ̀ gbɛ̀ pínɔ̀a gwe Isarailinɔ̀ wáa.

33 Isarailinɔ̀ píngi, bɛdeenɔ̀ kɔ̀n bàmɔ̀nɔ̀ kɔ̀n n gbɛ̀nsinɔ̀ kɔ̀n n dɔ̀n'aɛdeenɔ̀ kɔ̀n n yákpáɛkerinɔ̀ zɛna àkpati sae ɔ̀plazi kɔ̀n ɔ̀zezio. Aɔ̀ aɛ̀ dɔ̀ Levi bori sa'ori kɛ̀ aɔ̀ɛ̀gɔ̀ Dii bà kuunaíyò àkpati senanɔ̀. Gbɛ̀ kpadoonɔ̀ aɛ̀ dɔ̀na Gerizimu kpíiia, gbɛ̀ kpadoonɔ̀ sɔ̀ Ebala kpíiia, lán Dii zòbleri Musa gíake à diɛ̀ wà sa maaa o Isarailinɔ̀nɛ̀ nà.

34 Beee gbɛ̀ra Yosua dokayá pínɔ̀ kyó kɛ̀ínɛ̀ píngi, aubarika kɛ̀ Dii è daŋgunɔ̀ kɔ̀n kɛ̀ è bóŋgunɔ̀ lán à kú Musa doka takada guu nà.

35 Yá kɛ̀ Musa diɛ̀nɔ̀ té píngi, à kee e gɔ̀ kɛ̀ Yosua gí à kyó kɛ̀ pariineziro. Baa no gbɛ̀nɔ̀ kɔ̀n né fétenɔ̀ kɔ̀n bàmɔ̀ kɛ̀ aɔ̀ kú n ténɔ̀ kú gwe n píngi.

9

Gibiɔ̀deenɔ̀ ɔ̀ndɔ̀kɛ̀na Isarailinɔ̀zi

1 Borii kɛ̀ aɔ̀ kú Yoda ɔ̀fántɛ̀gɛ̀kpen kpaanɔ̀, sɔ̀sɔ̀deenɔ̀ kɔ̀n gusararadeenɔ̀ kɔ̀n ísialeadeenɔ̀ ai à gàa pé Lɛbanɔ̀ búsua, Itinɔ̀ kɔ̀n Amɔ̀rinɔ̀ kɔ̀n Kanaanɔ̀ kɔ̀n Perizinɔ̀ kɔ̀n Ivinɔ̀ kɔ̀n Yebusinɔ̀, kɛ̀ aɔ̀ kɔ̀nanɔ̀ Ai yá pí baaru mà,

2 ben aɔ̀ kɔ̀ kàkɔ̀a n píngi le wà gá wà zɪ ká kɔ̀n Yosua kɔ̀n à gbɛ̀ Isarailinɔ̀.

3 Kɛ̀ Gibiɔ̀deenɔ̀ yá kɛ̀ Yosua kɛ̀ Yerikone kɔ̀n Aio baaru mà,

4 aɔ̀ ɔ̀ndɔ̀ dàɛ̀nzi. Aɔ̀ kúsáɛ̀ kàka sàki zikúnanɔ̀ guu aɔ̀ didi zaakinɔ̀nɛ̀ kɔ̀n geepiwɛ̀ tũu zi parana nabinabinanɔ̀.

5 Aɔ̀ kyate nambata nanananɔ̀ kpákpana, aɔ̀ ɔ̀psia utanɔ̀ dadana. Aɔ̀ buredi kúsáɛ̀ gagana bensɔ̀ à pù kpà.

6 Aɔ̀ fɛ̀e wà gàa wà Yosua lè kɔ̀n a gbɛ̀nɔ̀ Giligala bùran, ben aɔ̀ bèínɛ̀: Bùsu kɛ̀ wa bɔ̀n zà. Wá yezi à ledole kɛ̀wao.

7 Ben Isarailinɔ̀ bè Ivi pínɔ̀nɛ̀: Tó a bɛɛ̀ kú kɛ̀ kíime, wé ledole kɛ̀aoro yoo!

8 Ben aɔ̀ bè Yosuanɛ̀: N zòblerinɔ̀n wa ũ. Ben Yosua n lã à bè: Dénɔ̀n a tũu? A bɔ̀ máme?

9 Aɔ̀ wèala wà bè: Wamɔ̀wa n zòblerinɔ̀, wa bɔ̀ bùsu zàazámme Dii n Luda tɔ̀ kɛ̀ dàgula yánzi. Wa à baaru mà kɔ̀n yá kɛ̀ à kɛ̀ Igipitinɔ̀ píngi

10 kɔ̀n yá kɛ̀ à kɛ̀ Amɔ̀rinɔ̀ kína gɔ̀n plaa kɛ̀ aɔ̀ kú Yoda baa káa kpaanɔ̀nɛ̀, Eɛ̀bɔ̀ kí Siɔ̀ kɔ̀n Basá kí Ogu kɛ̀ kú Asataroo.

11 Wa gbɛ̀nsinɔ̀ kɔ̀n wa bùsudeenɔ̀ bè wà kúsáɛ̀ sé wà mó wà a le, wà beare a zòblerinɔ̀n wa ũ. Beee yánzi à ledole kɛ̀wao.

12 Wa kúsáɛ̀n yè. Wa bɔ̀o bɛ̀ buredi wáaa ùme gurɔ̀ kɛ̀ wa da zén wée mɔ̀ a kíia. À gwa dian à kori kú nà à pù kpà.

13 Wa geepiwē tūuon yē. Wa geepiwēē kàn tūu dufu ūmē. À gwa dian aō pàrapara nà. À wa utano kōn wa kyateeno gwa. Aō yàkayaka tá gbàa kè wá ò yānzi.

14 Ben Isarailino ñ kūsāe blēnyo Dii lé sae.

15 Yōsua lēdole kēnyo à bè é ñ dēdero, ben Isaraili don'aēdeenɔ la dà à yā musu.

16 Aō lēdolekenanyo gbera à guro aagōdee zī, ben aō mà kè aō beē zānyoro, aō kú kō saemē.

17 Ben Isarailino dà zēn, à guro aagōdee zī aō kà ñ wētēno kiia, Gibiō kōn Kefirao kōn Beroo kōn Kiriayarimuo.

18 Aōe lērmaro, zaake aō don'aēdeenɔ sīñe kōn Dii ñ Luda tōome. Gbē píngi e wisō ñ don'aēdeenzi,

19 ben don'aēdee pino bēñne: Wámbe wá sīñe kōn Dii wa Luda tōo. Èe kō sío kè wá ò namma doro.

20 Yā kè wé kēñnen yē. Wé ñ tó gwe ladana kè wá kēñne yānzi, le Dii pofē tón pita wa musuro.

21 Ben aō èara wà bè: Wà ñ tó, aōégō de wa yàkawerino ū kōn wa ítōrino. Ben Isarailino zē kōn ñ don'aēdeenɔ yā plo.

22 Ben Yōsua Gibiōdeenɔ sisi à bēñne: Bóyānzin a egeē tòwe lezi? Ase wá kaena kō gbálame, ben a bè a kúkii zāwaoó?

23 A gō kana pō ū ma Luda kiia sa. Égō de à kpé yàkawerino ū kōn à ítōrino guro píngi.

24 Ben aō bēne: Wà bè wamowa n zōblerinoe súusu lán Dii n Ludaa ò a zōbleri Musane nà. À bè é bùsu pì kpáawa píngi à gbē kè aō kúnno kaateare ñ píngi. Vía wa kú maamaa wa wēndi yā musu, beee yānzi wa kè lezi.

25 Wá kú n zīme sa. Yā kè kēñne maa bensō à zé vīn kewe.

26 Len Yōsua kè le à ñ bō Isarailino zī, aōe ñ dēdero.

27 Zī beean à ñ díe Isarailino yàkawerino kōn ñ ítōrino ū, aōégō yàka wēe, aōégō í tōtō Dii gbāgbākiiine guu kè Dii é dien. Ben aō kuu le ai kōn a gbāao.

10

Ɔfantē zena a gbèn

1 Yerusalemu kí Adonizēdeki mà kè Yōsua Ai si à kēne dúgudugu, à kè Aine kōn a kínao lán à kè Yeriko kōn a kínaone nà. À mà dō kè Gibiōdeenɔ kō yā mà kōn Isarailino bensō aō kú kō sae.

2 Ben vīa Yerusalemudeenɔ kú maamaa, zaake Gibiō né mēewime lán kína wēte ke bà. À bíta de Aila bensō à gōgbēno né zīkari gbāaanomē.

3 Ben Yerusalemu kí Adonizēdeki lékpāsā kè Eblonu kí Oamune kōn Yamu kí Piramuo kōn Lakisi kí Yafiao kōn Egelbni kí Debio à bè:

4 À mō à dōmale wà gá léē Gibiōdeenɔa, zaake aō kō yā mà kōn Yōsuao kōn Isarailino.

5 Ben Amōrino kína gōon sōoro pino, Yerusalemu kína kōn Eblonu kínao kōn Yamu kínao kōn Lakisi kínao kōn Egelbni kínao kōn ñ zīkpeeno kō kākōa. Aō gāa wà bura kàe Gibiō sae, ben aō gāañzi kōn zīo.

6 Ben Gibiōdeenɔ gbēno zī Yōsuaa Giligala bñran aō bè: Nton pā kpá wamowa n zōblerinoziro. Ñ ke kpaa ñ mō ñ wa mì sí. Ñ mō ñ dōwale, zaake Amōrino kína kè aō kú gusīsideenno kākōawazi ñ píngi.

7 Ben Yōsua kōn a gōsagbāaano kōn a zīkpeeno bēē Giligala, aōe mō ñ píngi.

8 Ben Dii bè Yosuanɛ: N̄ton vīa keńnero. Ma n̄ nánne n̄ ɔzĩ, aɔ gb̄eke é f̄s à n ḡá f̄iro.

9 Bona Giligala Yosua táa ò gwáavĩ ai guu ḡaa à òdo à sùmma k̄ando zena sai.

10 Ben Dii tò aɔ k̄e giri aɔ l̄ek̄sa Isarailin̄o aɛ, ben Isarailin̄o l̄eɛm̄ma aɔ n̄ déde maamaa Gibiɔ gwe, ben aɔ p̄em̄ma Betoroni z̄en do. Aɔ n̄ déde ai à ḡaa pé Azeka k̄on Makedaɔa.

11 K̄e aɔɔe b̄aa l̄ee Isarailin̄one z̄é k̄e b̄o Betoroni k̄e à ḡaa Azeka guu, Dii loughbe gb̄ent̄e s̄i n̄ té. Gb̄e k̄e loughbe p̄i n̄ déden̄o pari de gb̄e k̄e Isarailin̄o n̄ déde k̄on f̄eɛdaaonola.

12 Gur̄o k̄e Dii Am̄ori p̄in̄o n̄a Isarailin̄one n̄ ɔzĩ, ben Yosua ȳa ò Diio Isarailin̄o w̄aa à bè:

N̄ tó ɔf̄ant̄e ze a gb̄en Gibiɔla!

N̄ tó m̄o ze t̄ee Ayal̄ni guzurela!

13 Ben ɔf̄ant̄e z̄e a gb̄en le, ben m̄o z̄e do ai Isarailin̄o ḡaa w̄a ḡe b̄o n̄ ibeen̄o. Ȳa p̄i kú Yasa takadan. ɔf̄ant̄e ḡs̄ zena midangura, èe gu a gb̄enlo ai gur̄o do gb̄angb̄an.

14 W̄ee gur̄o beee taka e zik̄iro, bens̄o w̄ee e à gberaro. Dii gb̄ent̄ee ȳa mà, zaake èe z̄i kaa Isarailin̄oneme.

15 Ben Yosua tà Giligala bùran k̄on a gb̄en̄o n̄ píngi.

Yosua Am̄ori k̄inan̄o d̄ed̄ena

16 K̄e k̄i ḡs̄on s̄oɔroo p̄in̄o b̄aa l̄e, w̄a ḡaa w̄a ùte gb̄ew̄eeɛ zaa Makeda,

17 ben w̄a bè Yosuanɛ: W̄a b̄o k̄i ḡs̄on s̄oɔroo m̄n̄oɔa gb̄ew̄eeɛ zaa Makeda.

18 Ben Yosua bè: À gb̄e gb̄ent̄en̄o ȳipa à tata gb̄ew̄eeɛ p̄ile, à gb̄en̄o die gwe w̄aḡs̄ d̄akpaa.

19 Àton zero. À pée a ibeen̄ozi à l̄eɛm̄ma kp̄ee kpa. Àton tò aɔ n̄ w̄eten̄o lero, zaake Dii a Luda n̄ náare a ɔz̄ime.

20 Yosua k̄on a gb̄en̄o n̄ déde ai aɔ yezi w̄a ȳaa, aɔ gb̄e k̄e aɔ b̄on̄o k̄a n̄ w̄ete b̄iideen̄o guu.

21 Ben Isarailin̄o sù Yosuaa bùran Makeda aafia n̄ píngi. Gb̄eke e f̄s̄ à ȳake ò Isarailin̄o ȳa musu doɔo.

22 Ben Yosua bè: À gb̄e go gb̄ew̄eeɛ p̄ile à b̄oɛme k̄on k̄i ḡs̄on s̄oɔroo p̄in̄o.

23 Ben aɔɔ k̄e le aɔ b̄den̄e k̄on k̄i ḡs̄on s̄oɔroo p̄in̄o, Yerusalemu k̄ina k̄on Ebl̄onu k̄inao k̄on Yamu k̄inao k̄on Lakisi k̄inao k̄on Egel̄oni k̄inao.

24 K̄e w̄a n̄ b̄o le, ben à Isaraili z̄ikp̄een̄o sisi n̄ píngi à bè n̄ don'aedee k̄e aɔ ḡaaon̄one: À s̄s̄ k̄i à gb̄á z̄eze k̄ina k̄en̄o waaa. Ben aɔ mò w̄a gb̄á z̄eze n̄ waaa.

25 Yosua bènn̄e: Àton tò v̄ia a k̄uro, àton bídi kero. À ze gb̄aa àḡs̄ w̄oɔnḡo v̄i, zaake len Dii é ke le k̄on a ibee k̄e é z̄i k̄ányon̄o n̄ píngi.

26 Beee gbera Yosua n̄ déde à n̄ lógo lía, baade k̄on a lío, ben aɔ ḡs̄ logologona gwe ai uusia.

27 K̄e ɔf̄ant̄e e ḡee kp̄én, à bè w̄a n̄ ḡen̄o bak̄é lí p̄in̄oɔa w̄a n̄ zu gb̄ew̄eeɛ k̄e aɔ ùten̄o p̄in̄. Ben w̄a k̄e le, w̄a gb̄e gb̄ent̄en̄o tàta w̄ee p̄ile, à kú gwe ai k̄on a gb̄aa.

28 Z̄i beeean Yosua Makeda si. À à k̄ina k̄on à gb̄en̄o d̄ede n̄ píngi k̄on f̄eɛdaao à n̄ k̄aate. Baa gb̄e m̄en̄ doo e b̄oɔo. Ben à k̄e Makeda k̄inan̄e lán à k̄e Yeriko k̄inan̄e n̄a.

Yosua z̄iblena Am̄orin̄o bùsua

29 Yosua k̄on Isarailin̄o b̄o Makeda n̄ píngi, ben aɔ ḡaa Libina aɔ l̄eɛa.

30 Dii wéte pì kɔn a kínao nàinne n̄ ɔzɪ, ben aɔ n̄ déde kɔn fɛɛdaao n̄ píngi, aɔ gbɛkee e bɔro. Ben aɔw kè à kínane lán aɔw kè Yeriko kínane nà.

31 Ben Yɔsua kɔn a gbɛnɔ bɛ Libina aɔ gàa Lakisi. Aɔ ligazi aɔ lɛɛa.

32 Dii Lakisi nàinne n̄ ɔzɪ, à guro plaadee zɪn aɔw sì. Aɔ gbɛ kè aɔw kúnno dède kɔn fɛɛdaao n̄ píngi lán aɔw kè Libinane nà.

33 Kè Geza kí Oramu mò à dɔ Lakisideenɔɛ, ben Yɔsua zɪ blèa kɔn à zɪkpeenɔ, aɔ gbɛkee e bɔro.

34 Aɔ bɔ Lakisi, ben aɔ gàa wà liga Egelɔnizi aɔ lɛɛa.

35 Aɔ wéte pì sì zɪ beea gɔw, ben aɔ gbɛ kè aɔw kúnno dède kɔn fɛɛdaao aɔ n̄ káate lán aɔw kè Lakisine nà.

36 Kè aɔ bɛ Egelɔni, ben aɔ gàa Eblɔnu aɔ lɛɛa.

37 Aɔ wéte pì sì aɔ à gbɛnɔ kɔn à kínao dède kɔn fɛɛdaao kɔn à lakutudeenɔ. Aɔ gbɛ kè aɔw kúnno káate, aɔ gbɛkee e bɔro, lán aɔw kè Egelɔnine nà.

38 Ben aɔ gàa Debi aɔ lɛɛa.

39 Aɔ wéte pì sì kɔn à kínao kɔn à lakutunɔ píngi. Ben aɔ n̄ déde kɔn fɛɛdaao aɔ gbɛ kè aɔw kúnno káate lán aɔw kè Eblɔnunɛ nà, aɔ gbɛkee e bɔro. Aɔw kè Debine kɔn à kínao lán aɔw kè Libinane kɔn à kínao nà.

40 Yɔsua bùsu pì deenɔ kɔn à kínano dède n̄ píngi, gusísídeenɔ kɔn Negɛvideenɔ kɔn gusararadeenɔ kɔn sísígeedeenɔ n̄ píngi. Èe gbɛke tó bɛero, à gbɛ kè aɔw kú gweenɔ káate lán Dii Isarailino Ludaa òne nà.

41 À n̄ déde sɛna zaa Kadési Banɛa ai à gàa pé Gaza, zaa Gosɛ bùsun píngi ai à gàa pé Gibiɔa.

42 Yɔsua zɪ blè kína pìnɔa kɔn n̄ bùsunɔ gɛn do gɔw, kè Dii Isarailino Ludaa e zɪ kaaíne yānzi.

43 Ben à èara kɔn a gbɛnɔw bùran zaa Giligala.

11

Yɔsua zɪ ble à midena Kanaa bùsua

1 Kè Azo kí Yabí à baaru mà, à gbɛnɔw zɪ Madɔ kí Yobabua kɔn Simirɔnu kínao kɔn Akasafa kínao

2 kɔn kína kè aɔw kú gu'igbároo kpaanɔw n̄ píngi, kína kè aɔw kú gukpiideenɔ kɔn sɛtɛpɔtu kè kú Galili sɔwmetɛ kpaao kɔn gusararao kɔn Dɔru gusísídee kè kú ɔfántɛgɛkpen kpaao.

3 Ben à èara à gbɛnɔw zɪ dɔ Kanaa kè aɔw kú ɔfántɛbɔɛ kpaanɔa kɔn ɔfántɛgɛkpen kpaanɔw n̄ píngi, Amɔrinɔw kɔn Itinɔw kɔn Perizinɔw kɔn Yebusi kè aɔw kú gukpiideenɔw kɔn Ivi kè aɔw kú Mizipa bùsun Emɔni gbɛ saenɔw.

4 Aɔ bɔɛ kɔn n̄ zɪkpeenɔw n̄ píngi paripari lán ísiale bùsu'atɛtɛ bà. Aɔ sɔnɔw kɔn n̄ sɔgoronɔw pari.

5 Ben kína pìnɔw kɔ kàkɔa aɔw mò wà bùra kàe ledɔ Meromu ínɔ saɛ, le wà zɪ ká kɔn Isarailino.

6 Ben Dii bè Yɔsuane: Nton vɪa keínero. Zia mɔndaa'i mé n̄ na Isarailinɔne n̄ ɔzɪ aɔ n̄ dɛdɛ. N̄ n̄ sɔnɔw gbátikyanɔw zɔzɔ n̄ n̄ sɔgoronɔw kpata.

7 Ben Yɔsua kɔn a zɪkpeenɔw gàaízi zɪ kándo n̄ píngi aɔ dànlá Meromu ínɔ saɛ gwe.

8 Dii n̄ nánne n̄ ɔzɪ, ben aɔ n̄ déde aɔw pè n̄ gbɛkenɔa ai Sidɔ mɛewin kɔn Misirefo Maimuo kɔn Mizipa guzure kè kú ɔfántɛbɔɛ kpaao. Aɔ n̄ déde, aɔ gbɛkee e bɔro.

9 Yɔsua kèíne lán Dii òne nà, à n̄ sɔnɔw gbátikyanɔw zɔzɔ à n̄ sɔgoronɔw kpàta.

¹⁰ Zì pìà Yɔsua liara à gàa à Azo sì, ben à à kína dè kɔn fɛɛdaao. Azo pìn kína pìnɔ wéte mĩdee ũ gurɔ beee.

¹¹ Isarailinɔ gbɛ kè aɔ kúnno dèdè kɔn fɛɛdaao aɔ n káate, aɔ gbɛkee e gɔro, ben aɔ té sɔa.

¹² Yɔsua wéte pìnɔ sì pínɡi kɔn n kínano, à n dèdè kɔn fɛɛdaao à n káate lán Dii zɔbleri Musa ò nà.

¹³ Mɔde Isarailinɔ e té sɔ wéte kè wà èara wà kàe n bezĩ gbɛnnɔaro, séde Azo kè Yɔsua té sɔa pì baasiro.

¹⁴ Isarailinɔ wéte pìnɔ pónɔ nàkɔa n pɔ ũ kɔn n pókadeeno aɔ tào. Aɔ n gbɛno dèdè kɔn fɛɛdaao n pínɡi ai aɔ n káate, aɔde gbɛke tó bɛero.

¹⁵ Yá kè Dii ò a zɔbleri Musane, Musa yá pì ò Yɔsuane, ben Yɔsua kè le pínɡi, èe yá kè Dii ò Musane ke tóro.

¹⁶ Len Yɔsua bùsu pì sì le pínɡi, à gukpiide kɔn Negevio pínɡi kɔn Gosɛ bùsuo pínɡi kɔn gusararao kɔn sɛtepetuo pínɡi. À Isaraili gukpiide kɔn gusararao sì

¹⁷ sɛna zaa Alaki gbè kè kú Sei bùsun ai à gàa pé Baali Gada kè kú Lebano bùsu guzuren Emɔni gbè sae. À n kínano kùkù n pínɡi à n dèdè.

¹⁸ À zikana gi kè kɔn kína pìnɔ n pínɡi.

¹⁹ Ivi kè aɔ kú Gibiɔnɔ baasiro wéte kee e kɔ yá mà kɔn Isarailinɔro, aɔ n blé zlo pínɡi.

²⁰ Dii bé à tò aɔ swá gbàgbá, ben aɔ zì kà kɔn Isarailinɔ, le Isarailinɔ e wà n kaate n wɛndagwana sai, à yáaño mámmam lán à ò Musane nà.

²¹ Gurɔ pìan Yɔsua gàa à Anakinɔ dèdè gukpiideen kɔn Eblɔnuo kɔn Debio kɔn Anabuo. À n káate à n wéteno kè dúgudugu Yuda gukpiideen kɔn Isaraili gukpiidee pínɡi.

²² Anaki bori kee e gɔ Isarailinɔ bùsun dɔro, séde Gaza kɔn Gatao kɔn Asadɔdio.

²³ Yɔsua bùsu pì sì pínɡi lán Dii ò Musane nàme, ben à kpà Isarailinɔa à kpàatefɛne danedané túbì ũ. Ben bùsu pì gɔ kaena aafia zì sai.

23

Yɔsua lézana Isarailinɔ

¹ À gurɔplaa kè kè Dii tò Isarailinɔ kámma bò n ibee kè aɔ ligańzinɔ yá musu, bensɔ Yɔsua zi kù kótokoto.

² Ben à Isarailinɔ sisi, aɔ gbɛnsinɔ kɔn n mĩdeenɔ kɔn n yákpækɛrinɔ kɔn n dɔn'aedeeno n pínɡi, à bèinne: Ma zi kù kótokoto.

³ A wéé è yá kè Dii a Luda kè bori beeenɔne a yánzi. Dii a Luda bé à zì kàare.

⁴ Ma borii kè aɔ gɔ Yoda dagura kɔn ɔfantɛgɛkpen kpa ísia bítaono bùsu kpàate a boriiɔne túbì ũ kɔn borii kè ma n káatenɔ pɔɔ.

⁵ Dii a Luda é ɔ sɔńziare eé péńmaare, é n bùsunɔ síńma le àgɔ vī lán à à lé gbèare nà.

⁶ À ze gbàa maamaa. À làakari ke àgɔ zī ke yá kè kú Musa doka takada guua. Àton pāne ɔplazi ke ɔzeziro.

⁷ A bà tóngɔ kú kɔn borii kè aɔ gɔ a té pínɔoro. Àton n tãano tɔ sísiro, àton la dańyoro. Àton dɔńzi à kúeńnero.

⁸ Àgɔ naa Dii a Ludazi ado lán ée kee nà ai kɔn a gbàao.

⁹ Dii ɔ sɔ̄are bori bíta gbáadeenɔzi, gbɛkee e fɔ̄ à a gà fíro ai kɔ̄n a gbàao.

¹⁰ A gbɛ mèn doo è gɔ̄ɔn wàa sɔ̄ɔroonɔ fu, kè Dii a Ludaa e zì kaaare lán à à lé gbɛ̄are nà yānzi.

¹¹ À làakari ke maamaa àgɔ̄ ye Dii a Ludazi.

¹² Tó a kpeɛ line, ben a na borii kè aɔ̄ gò a té pínɔa, tó a n nɔgbɛ̄nɔ sè bensɔ a kakɔ̄ańyo,

¹³ àgɔ̄ dɔ̄ sànsān kè Dii a Luda é péare borii pínɔa dɔ̄ro. Aɔ̄é gɔ̄are takuteɛ ke mɔ̄ ũ ke flānɔ ũ a kpeɛgura kesɔ̄ kòkɔ̄nɔ ũ a wéɛn ai a gaa kaateo bɔ̄su maaa kè Dii a Ludaa kpàawa kèkii guu.

¹⁴ À gwa! Ma ka gana anduna píngi gákiiia sa. Á dɔ̄ a nòsen kɔ̄n a laasuuo píngi kè sa maaa kè Dii a Ludaa òareenɔ guu, baa mèn doo e ke pāro. À pāpa píngi, aɔ̄ kee e léɛ pāro.

¹⁵⁻¹⁶ Lán sa maaa kè Dii a Ludaa òaree pāpa a musu nà píngi, tó a Dii a Luda bà kuunaao yā kè à diɛaree gbòro, a gaa a dɔ̄ tāanɔzi a kuéńne, Dii é tó sa zaaa kè à ò pínɔ píngi a le ai à gà à a kaateo bɔ̄su maaa kè à kpàawaa kèkiiin. Dii é ɔ̄fɛ pitaawa, é kaate gɔ̄ɔ bɔ̄su maaa kè à kpàawaa kèkii pin.

24

Yosua gbɛ̄nɔ gbana làakari zaa Sekemu

¹ Yosua Isaraili boriiɔn kàkɔ̄a Sekemu. À Isaraili gbɛ̄nsinɔ kɔ̄n n mèdeenɔ kɔ̄n n yàkpaekerinɔ kɔ̄n n dɔ̄n'aedeenɔ sisi, ben aɔ̄ mò wà zè Luda ae.

² Ben Yosua bèńne: Yā kè Dii Isarailinɔ Ludaa òn yè: A dezinɔ kú Yuflati baa kaa kpame yā, aɔ̄ dɔ̄ tāanɔzi. Ibraĩ kɔ̄n Naonɔ de Tera kú n té.

³ Ben ma a dezi káaku Ibraĩ sè zaa Yuflati baa kaa kpa, ma gɛ̄teo Kanaa bɔ̄sun píngi, ben má tò à borii kò. Ma à gbà Isaaku,

⁴ ben ma Isaaku gbà Yakubu kɔ̄n Isauo. Ma Isau gbà Sei gusĩsĩdee. Yakubu kɔ̄n a nénɔ sɔ̄ aɔ̄ tà Iyipiti.

⁵ Ma Musa kɔ̄n Arunao zì, ben ma wéɛ tã Iyipitinɔa kɔ̄n yā kè má kè n ténɔ, ben ma a bɔ̄en.

⁶ Kè ma a dezinɔ bɛɛ Iyipiti, kè a ka ísiaazi, ben Iyipitinɔ pèeazi kɔ̄n sɔ̄goronɔ kɔ̄n sɔ̄deenɔ ai Isia Tèaazi.

⁷ Kè a wii pèmazi, ben ma gusiaa dà a dagura kɔ̄n Iyipiti pínɔ, ben má tò ísiaa dàńla mímímí. A wéɛ yā kè má kè Iyipitinɔne è. Beee gbera a gurɔplaa kè gbáan.

⁸ Ma mɔ̄ao Amɔ̄ri kè aɔ̄ kú Yoda ɔ̄fántɛbɔ̄e kpaanɔ bɔ̄sun. Kè aɔ̄ fɛeazi zìlo, ben ma n náare a ɔ̄zì. Ma n káate, ben aɔ̄ bɔ̄su gɔ̄ a pɔ̄ ũ.

⁹ Kè Zipo né Balaki, Mɔ̄abunɔ kína fɛeazi zìlo, à Bɛɔ̄ né Balamu sisi à a ká.

¹⁰ Ben ma gi Balamu yā mazi má tò à sa maaa òare, ma a bɔ̄ Balaki ɔ̄zì.

¹¹ Beee gbera a bikú Yodaa a ka Yeriko. Ben Yerikodeenɔ zì kàao. Amɔ̄rinɔ kɔ̄n Perizinɔ kɔ̄n Kanaanɔ kɔ̄n Itinɔ kɔ̄n Gigasinɔ kɔ̄n Ivinɔ kɔ̄n Yebusinɔ zì kàao dɔ̄, ben ma n náare a ɔ̄zì.

¹² Ma zɔ̄mantɛnɔ gbàre a ae, aɔ̄ pèare Amɔ̄rinɔ kína gɔ̄ɔn plaaanɔa. Èe ke a fɛɛdaa ke a kà bé à pèńmaro.

¹³ Ma tɔ̄te kè áambe a à zii kèroo kpàawa kɔ̄n wéte kè áambe á kàeroonɔ, ben á kú wéte pínɔ guu. Èe geepi lí kɔ̄n kú lí kè áambe á bàroonɔ bɛɛ blee.

¹⁴ Ben Yosua bè: Àgɔ̄ Dii vīa vī àgɔ̄ dɔ̄ɔzi yāpura kɔ̄n nòseo do. À taa kè a dezinɔ dɔ̄ńzi Yuflati baa kaa kpa kɔ̄n Iyipitinɔ bɔ̄ a té à dɔ̄ Diizi.

15 Tó zòblena Diine kèare zaa, èndè à ze kòn taa kè á yezi à dɔzio gbàa, taa kè a dezinɔ dònzi Yuflati baa kaa kpaanɔn yoo, kesɔ Amɔri kè á kú ǹ búsunno pɔ. Mɔde mamɔma kɔn ma bɛdeenɔ, Diin wégɔ dɔɔzi.

16 Ben gbɛnɔ wèàla wà bè: Gyam! Wé fɔ wà pà kpá Diizi wà dɔ tãanɔziro.

17 Dii wa Luda bé à wa bɔ zòbleen Iyipiti búsun kɔn wa denɔ. Àmbe à dabuyá bíta pínɔ kè wa wáa, à wa dákpa wa taa'ona guu píngi à wa bɔ borii kè wa gɛte ǹ guunɔ ɔzì ǹ píngi.

18 Dii bé à pèwe Amɔrinɔa kɔn borii kè aɔ kú búsu kèkiinnɔ. Beee yãnzì wégɔ dɔɔ Diizi se, zaake àmbe wa Luda ù.

19 Ben Yosua bè gbɛnɔne: É fɔ à dɔ Diiziro. Zaake à kú adona, Luda ǹsɛgɔaanɔdeeme. Eé a taarinɔ kɔn a durunno kèarerɔ.

20 Baa kè à yá maaa kèare yá, tó a pà kpàzi a dɔ bori zítɔnɔ tãanzì, eé sara à kisia zīawa à a kaate.

21 Ben gbɛnɔ bè Yosuanɛ: Lenlo! Diin wégɔ dɔɔzi.

22 Ben Yosua bènnɛ: Àmbe a zīnda sèedadeen ù, kè a zeo àgɔ dɔɔ Diizi. Ben aɔ bè: Ee! À sèedadeen wa ù.

23 Ben Yosua bè: Tó lemɛ, à bori zítɔnɔ taa kè aɔ kúaaonɔ bɔ a té à a swè kpá Dii Isarailinɔ Ludaa.

24 Ben gbɛnɔ bène: Dii wa Ludan wégɔ dɔɔzi wàgɔ à yá maa.

25 Zì beean Yosua èara à Dii bà kuunaño yá kèke gbɛnɔne. Zaa Sekemu gwe à dokayánɔ kɔn yádienanɔ zé kpàenɛ,

26 ben à yá pínɔ kè Luda doka takadan. Ben à gbè gbèntè sè à pèe gbíi lí gbáru Dii gbágbákíia gwe.

27 Ben à bè gbɛnɔne: À gwa! Gbè kèkii bé eégɔ dewe sèedadee ù. Gbè pì yá kè Dii òwee mà píngi. Eégɔ deare sèedadee ù le àton monafiki ke a Ludanero.

28 Yosua gbɛnɔ gbàre, ben baade tà a búsu kè wà kpàa túbi ùu guu.

29 Yá beean gbɛra Dii zòbleri Yosua, Nuni né gà. À kè wè basɔro akuri.

30 Wà à v̄i guu kè de à túbi ùu guu Timina Sera, Eflaimunɔ gukpiideen Gaasi kpíii gu'igbároo kpa.

31 Isarailinɔ dɔ Diizi Yosua gurɔ píngi kɔn gbɛnsi kè aɔ kuu à gbɛraanɔ gurɔɔ dɔ. Gbɛnsi pínɔ wéé s̄i yá kè Dii kè Isarailinɔnele píngi.

32 Yusufu wánɔ kè Isarailinɔ b̀o Iyipiti s̄o, aɔ v̄i Sekemu tɔɔte guu, kè Yakubu lù Sekemu de Amɔ nénnɔa kondogi basɔro. Tɔɔte pì kú Yusufunɔ túbi guume.

33 Kè Aruna né Eléaza gà, ben wà à v̄i zaa Gibea, wéte kè wà kpà à né Finéasia túbi ù Eflaimunɔ gukpiideen.

YĀGŌGŌRINŌ

Isarailinŋ pākpana Diizi 1:1-3:6

Yāgŋgŋri kākunŋ 3:7-3:31

Dehora 4:1-24

Gidŋn 6:1-8:35

Samusī 13:1-16:31

Isarailinŋ zīkana kŋn Kanaa borii kē aŋ gŋnŋ

¹ Yosua gaa gbēra Isarailinŋ Dii gbēka wà bè: Dénŋ bé weé gá zī káwe kŋn Kanaanŋ kākakuu?

² Ben Dii bè: Yudanŋ bé weé gá. À ma! Ma bùsu pì nàñne í ɔzīme.

³ Ben Yudanŋ bè í danē Simēɔnɔnē: À mŋ à gá zewe guu kē Ludaa kpàwa túbi úu guu, wà zī ká kŋn Kanaanŋ wé gbasá wà gá zεare guu kē à kpàawaan. Ben Simēɔnŋ gaañyo.

⁴ Kē Yudanŋ gaa lε, Dii Kanaanŋ kŋn Perizinŋ nàñne í ɔzī, ben aŋ í déde zaa Bεzeki bŋrŋ kuri.

⁵ Gwen aŋ Adonibεzeki lèn aŋ zī kào, ben aŋ Kanaanŋ kŋn Perizi pìnŋ dède.

⁶ Kē kína pì e bàa lεε, ben aŋ pèa. Aŋ à kù, ben aŋ à ɔnemidaanŋ kŋn à gbánemidaanŋ zŋzŋ.

⁷ Ben Adonibεzeki bè: Ma kí gŋɔn baaagŋ akurino ɔnemidaanŋ kŋn í gbánemidaanŋ zŋzŋ, ben aŋ pŋblee kē lεε ma tee bu gīzī kŋw wè. Lán má kē gbē pìnŋnē nà, à fian Ludaa bòmε. Ben aŋ gaaŋ Yerusalemu, gwen à gàn.

⁸ Kē Yudanŋ lèε Yerusalemu, aŋ sī, ben aŋ à gbēnŋ dède kŋn fēεdaao aŋ té sŋa.

⁹ Beee gbēra Yudanŋ gaa wà zī ká kŋn Kanaa kē aŋ kú gusīŋideenŋ kŋn Nεgeviŋ kŋn gusararaao.

¹⁰ Aŋ gaa wà lεε Kanaa kē wà kú Eblnuna. Eblnu tŋn Kiriataba yá. Gwen aŋ zī blèn Sesai kŋn Aimaŋ kŋn Talamaioa.

¹¹ Bŋna gwe aŋ gaa lée Debideenŋ. Debi tŋn Kiriasefa yá.

¹² Ben Kalebu bè: Gbē kē lεε Kiriasefa pía à sìn, mé ma nénŋgbē Akasa kpáa nŋŋ ū.

¹³ Kalebu dáaro Kenazi né Ɔtŋnieli bé à sī, ben Kalebu a nénŋgbē pì kpàa.

¹⁴ Kē à à sè, ben à nàkŋrea à gá tŋtε wéε kε a dea. Kē nŋgbē pì pita a zaakia, ben Kalebu à là à bè: Bŋn í yezi?

¹⁵ Ben à wèàla à bè: Ñ gbaa kεmε. Zaake guu kē n ma gbaa kú Nεgevi gbáan, ñ ma gba à íbŋkidee dŋ. Ben Kalebu à gbà guu kē à íbŋkii kún sŋsī musu kŋn kē à íbŋkii kú guzure guuo.

¹⁶ Musa anzure borii kē wè be Keninŋ bŋ wéte daminalideen kŋn Yudanŋ, aŋ gaa wà vēñyo í bùsun Aradi sae Nεgevi gbáan.

¹⁷ Ben Yudanŋ kŋn í danē Simēɔnŋ gaa wà lεε Kanaa kē aŋ kú Zεfanŋ. Aŋ wéte pì kàate mámmam, ben aŋ tŋ kpàne Ɔma.

¹⁸ Yudanŋ Gaza kŋn Asakelŋnio kŋn Ekerŋnuo kŋn í guunŋ sī.

¹⁹ Dii kúrŋyo, ben aŋ n guppiidee sī, mŋde aŋεe fŋ wà pè gusaradeenŋaro, kē gbē pìnŋ sŋgoro mŋpŋnŋ vī yānzi.

²⁰ Wà Eblnu kpà Kalebua, lán Musa à lé gbē nà, ben à pè Anaki bori gŋɔn aagŋnŋa gwe.

21 Beyāmino sɔɔ e pé Yebusi kè aɔɔ kú Yerusalemunɔaro, ben Yebusinɔɔ kúnyo Yerusalemu ai kɔn a gbàao.

22 Yusufunɔ sɔ lèe Betelia bensɔ Dii kúnyo.

23 Beteli tón Luzu yā. Kè aɔ gbɛnɔ zɔ Beteli asii gwa,

24 gu'asiigwari pinɔ gɔgbɛ ke è èe bɔɔ wéte pin, ben aɔ bène: N owe dian wé ke ná wà gɛ wéte guu wé gbɛkɛe kenne.

25 Kè à zé òdɔañne, ben aɔ wéte pì deenɔ dède kɔn fɛɛdaao, ben aɔ gɔgbɛ pì tò kɔn à danenɔ n píngi.

26 Gɔgbɛ pì gaa Itinɔ busun à wéte kàe gwe, ben à tɔ kpàne Luzu. Tɔ beee bé à gɔne ai kɔn a gbàao.

27 Manasenɔɔ e pé Kanaa kè aɔɔ kú Betesá kɔn Tanakio kɔn Dɔruo kɔn Ibleamuo kɔn Megidoo kɔn n lakutunɔaro, zaake aɔ gí wà kpé vɛe bɔsu pimme.

28 Kè Isarailinɔ gbàaa è, ben aɔ Kanaanɔ dà zòzɔin, aɔɔe périma n píngiro.

29 Lemɛ se Eflaimunɔɔ e pé Kanaa kè aɔɔ kú Gezannɔaro, ben aɔɔ kú gwe ledɔ.

30 Lemɛ dɔ Zebuluninɔɔ e pé Kanaa kè aɔɔ kú Kitironu kɔn Naloluonɔaro, ben aɔ n dá zòzɔin.

31 Lemɛ dɔ Asanɔɔ e pé gbɛ kè aɔɔ kú Ako kɔn Sidɔo kɔn Alabuo kɔn Akazibuo kɔn Elebao kɔn Afekio kɔn Reobuoaro,

32 ben aɔ vɛe ledɔ kɔn Kanaa bɔsudee pinɔɔ.

33 Lemɛ dɔ Nafatalinɔɔ e pé Besemesideenɔ kɔn Betanadeenɔaro, ben aɔ vɛe ledɔ kɔn Kanaa bɔsudee pinɔ aɔ n dá zòzɔin.

34 Amɔrinɔ Daninɔ yɔpa aɔ n kpá gukpiideen, aɔɔe weñne aɔ mɔ vɛe gusaraano.

35 Amɔri pinɔ gí wà kpé vɛe Eresi kpiiia kɔn Ayalɔnio kɔn Salabimuo. Kè Yusufunɔ gbàaa kàara, ben aɔ n dá zòzɔin.

36 Amɔrinɔ bɔsu lézekii nàa zaa Swí Gbèkotozen ai à gaa pé Selaa ai à gaa aɔ kpa.

2

Dii Malaika bɔ à mɔna Isarailinɔzi zaa Bokimu

1 Dii Malaika bɔ Giligala à gaa Bokimu à bè: Ma a bɔe Igipiti, ma gɛao bɔsu kè ma la dà a dezinɔne kèkii guu. Ma bè mé ma bà kuunaaɔ yá gboro zikiro.

2 Má òare a yá tón kakɔa kɔn bɔsu kè deenɔoro. Má òare à n sa'okiinɔ gboro, ben ée ma yá maro. À kè dia á kè lɛe?

3 Tò! Mée ooare, mé périmaare dɔro. Aɔégɔ deare lè ũ a gbàntɛa bensɔ aɔ tãanɔ égɔ deare takutɛe ũ.

4 Kè Dii Malaika yá pì ò Isarailinɔne, aɔ sɔ dɔ gbàngbàn.

5 Ben aɔ tɔ kpà guu pinɛ Bokimu, ben aɔ saa ò Diia gwe.

Isarailinɔ kpeɛlina Ludane

6 Yɔsua gbɛnɔ gbarɛna gbera baade gaa à guu kè wà kpàa túbi ũu kú.

7 Aɔ dɔ Diizi Yɔsua gurɔɔa píngi kɔn gbɛnsi kè aɔɔ kuu à gberaanɔ gurɔɔ dɔ. Gbɛnsi pinɔ wéɛ si yá bíta kè Dii kè Isarailinɔnele píngi.

8 Kè Dii zòbleri Nuni né Yɔsua kè wè basɔoro akuri, ben à gà.

9 Wà à vɔi guu kè de à túbi ũu guu zaa Timina Eresi, Eflaimunɔ gukpiideen, Gaasi kpii gu'igbároo kpa.

10 Kè Yɔsua gurɔ gbɛnɔ gaga n píngi, né kè aɔ fɛe n gberaanɔ Dii dɔro, bensɔ aɔ yá kè à kè n dezinɔne dɔro.

¹¹ Ben a5 yā kè zaa Diine kè a5 dō tāanɔzi.

¹² A5 pā kpà Dii n̄ dezino Luda kè à n̄ b̄e Igititizi, a5 tē borii kè a5o liganzino tāanɔzi a5 dɔnzi kēñne, ben a5 Dii pɔɔ fē.

¹³ A5 pā kpàzi a5 dō Baalizi kōn Asatoreo.

¹⁴ Ben Dii pɔ fēñzi à n̄ ná n̄ wéetāmmarinone n̄ ɔzi a5 n̄ wáa. À n̄ kpá n̄ ibee kè a5o liganzino, ben a5oe f5 wà gi n̄ zīndao n̄ ibee pino ɔziro.

¹⁵ Gurɔɔ kè a5 gāa z̄l ká píngi, Dii è bɔ n̄ kpēeme le yā tón boñyo nnaro yānzi, lán à darñe n̄ swála nà, ben a5 ḡō wéetamma bíta guu.

¹⁶ Ben Dii yāḡōḡōriɔ b̄b̄o n̄ tē le a5 n̄ sí n̄ wéetāmmarinɔa.

¹⁷ M̄de a5è n̄ yāḡōḡōri pino yā maro, a5 pāpāa kè wà dɔnzi kè tāanone. A5 kè zé kè n̄ dezino s̄ea kpakpaa, a5èḡō yā kè Dii dieñnenɔ kūna lán n̄ dezi pino b̄aro.

¹⁸ Tó Dii yāḡōḡōri b̄o n̄ tē, èḡō kú kōn yāḡōḡōri p̄io, ben èḡō n̄ sí n̄ ibeenɔ ɔzi ai yāḡōḡōri p̄i wēndi lén, zaake tó a5 m̄bo gbē kè a5oe ɔ t̄ɔm̄ma a5oe ĩa darñmanɔ yānzi, Dii è n̄ wēnda gwame.

¹⁹ Tó yāḡōḡōri ḡa s̄o, a5è ɛara wà yaka de n̄ denɔlame. A5è dɔ tāanɔzi a5è n̄ gbāgbā a5è dɔnzi kēñne. A5è n̄ yāzaakena pino kōn n̄ swāgbāao tóro.

²⁰ Ben Dii pɔ fēñzi à bè: Zaake borii kè ma bà kuuna kōn n̄ dezino yā gb̄oro a5oe ma yā maro,

²¹ mé péñne borii kè Yɔsua ḡa à n̄ tó n̄ b̄usunno kea d̄oro.

²² Mé n̄ swi ke Isarailino le mà n̄ ȳo mà gwa, tó a5é ma zé sé a5ḡō ma yā kūna lán n̄ dezino k̄ù nà, ke tó a5é ke lero.

²³ Beee yānzin Dii borii pino tò gwezi. Èe n̄ na Yɔsuane a ɔzi à p̄em̄ma ḡōoro.

3

¹ Dii borii pino tò gwe le à Isaraili kè wèe Kanaa b̄usu z̄l ká n̄ wáaroonɔ ȳo à gwao,

² le dɔ à z̄lkana dada gbē kè a5o z̄lkana d̄o yāroo pinone. Borii pinon yè:

³ Filisitininɔ k̄ina ḡōon s̄ɔroonɔ kōn Kanaanɔ píngi kōn Sid̄deenɔ kōn Ivi kè a5o kú Lebanɔ gukpiideennɔ zaa Baali Em̄oni gb̄ea ai à ḡaa pé Lebo Amataa.

⁴ À n̄ tó le à Isarailino ȳo à gwao, tó a5éḡō yā kè à die n̄ dezino Musa ḡaz̄ino kūna.

⁵ Beee yānzin Isarailino v̄èe Kanaanɔ tē kōn Itino kōn Am̄orino kōn Perizino kōn Ivinɔ kōn Yebusinɔzi.

⁶ A5 n̄ n̄én̄gb̄ēn̄ s̄e n̄ɔ ũ bens̄o a5 n̄ n̄én̄gb̄ēn̄ kp̄às̄a borii pino n̄éḡōgb̄ēn̄ɔa, ben a5 dō n̄ tāanɔzi.

Ɔtonieli

⁷ Isarailino yā kè Dii ḡizi kè. Dii n̄ Luda yā s̄aŋgu, ben a5 dō Baalizi kōn Asatoreo.

⁸ Ben Dii pɔ fēñzi à n̄ yā Mesopotamia b̄usu kí Kus̄arisataimua, ben a5 z̄o bl̄ene ai w̄e s̄oraaḡō.

⁹ Kè a5 w̄ii p̄e Diizi, ben à m̄isiri b̄òñne, àmbe Kalebu d̄aaro Kenazi né Ɔtonieli ũ. Àmbe à n̄ b̄o.

¹⁰ Dii Nini s̄ua, ben à yā ḡōḡō Isarailino è d̄òñne ae z̄l guu. Dii Mesopotamia b̄usu kí Kus̄arisataimu n̄ane a ɔzi, ben à gb̄aaa m̄ñe.

¹¹ Ben a5 b̄usu ḡō kaena aafia w̄e baplaa ai Kenazi né Ɔtonieli ḡaa gao.

Edu

¹² Isarailino ɛara wà yā kè Dii ḡizi kè dɔ, ben Dii tò M̄abu kí Egeloni gb̄aaa m̄ñne à zaa kè a5o kè p̄i yānzi.

13 Egelɔni Amɔninɔ kɔn Amalekinɔ nàawa, ben aɔ mò wà lɛɛ Isarailinɔ aɔ wɛtɛ daminalidee si.

14 Isarailinɔ zò blè Mɔabu kí Egelɔninɛ ai wɛ̃ baro plaasai.

15 Ben aɔ wii pɛ̃ Diizi, ben à misiri bɔ̀nɛ, àmbe Gera né Eudu, Beyāmi borii ũ. Ɔɛdeeme. Isarailinɔ à zì tángba kpá Mɔabu kí Egelɔnia.

16 Eudu fɛ̃ɛ lékplaplaadee pì à gbáa kà gāsāsuu do. À nà a gbáda ɔplaa a uta gbáru,

17 ben à gàa à tángba kpá Egelɔnia. Egelɔni sɔ̀ né gbɛ̃ mèdeeme maamaa.

18 Kè Eudu kɔn gbɛ̃ kè aɔ tángba sè wà gàaonɔ tángba kpàa wà yàa, ben Eudu a gbɛ̃ pìnɔ gbàre zén.

19 Ben à èara tãa kè kú Giligala sae à sù kína pì kiia dɔ̀ à bè: Má asiiyá ke ví mà onne. Ben kína pì bè: À tó mà yā ma, ben à iba kè aɔ̀ kúonɔ bɔ̀e.

20 Egelɔni vɛ̃ena ado kpé musu ñampakiin, ben Eudu sɔ̀zi à bè: Má yā kè bɔ̀ Luda kiia ví mà onne. Kè kína pì fɛ̃ɛ a kitan,

21 ben Eudu a fɛ̃ɛ gá à wòto kɔn ɔɛɛo a gbáda ɔplaa, ben à à zɔ̀o a gbɛ̃ɛɛn.

22 Ben fɛ̃ɛ pì gɛ̃ à gbɛ̃ɛɛn kɔn a páo píngi ai à bɔ̀ à kpɛɛ kpa. Eudu e fɛ̃ɛ pì wotoro ai à gbɛ̃ nɔ́si dààla.

23 Eudu bɔ̀ kpɛ̃ɛɛa à kpé ñampakii pì zé tàta à mɔ̀ne kà.

24 À bɔ̀na gbera Egelɔni zìrinɔ̀ mò aɔ̀ ñampakii pì zé è kána, ben aɔ̀ bè: Eégɔ̀ b̃ikpɛɛ kɛɛ kpé ñampakiian yee?

25 Aɔ̀ɛ à dāa ai aɔ̀ bídi kè. Kè aɔ̀ è èe zé wɛ̃ñnerɔ, ben aɔ̀ mɔ̀ne sè wà wɛ̃ aɔ̀ gɛ̃ wà ñ dii è daena tɔ̀tɛ gɛ̃ ũ.

26 Gurɔ̀ kè aɔ̀ kpé wèe kí dāa lɛ, Eudu bàa lè à dɔ̀ tãa pìnɔzi à tà Seira.

27 Kè à kà gwe, à tò wà kuu pè Eflaimu gukpiideen, ben Isarailinɔ̀ pítáo kpíiinɔ, Eudu dɔ̀nɛ aɛ.

28 À bèñne: À témazi, zaake Dii a ibɛ̃ Mɔabunɔ̀ nàare a ɔ̀zì. Aɔ̀ tɛ̀zi, ben aɔ̀ Yoda bikúkii kè è gá Mɔabunɔ̀ bùsun si, aɔ̀ɛ we gbɛ̃ke bikú dɔ̀ro.

29 Zì beee aɔ̀ Mɔabu gɔ̀ gbáaanɔ̀ dèdè lán bɔ̀ɔ̀ kuri bà, aɔ̀ gbɛ̃kee e bɔ̀ro.

30 Zì beeean Isarailinɔ̀ gbáaa mò Mɔabunɔ̀ne, ben aɔ̀ bùsu gɔ̀ kaena aafia ai wè basiigɔ̀.

Samaga

31 Eudu gbera Anata né Samaga Filisitininɔ̀ dèdè gɔ̀on wàa aagɔ̀ kɔn zùdāgoo. À Isarailinɔ̀ mì si se.

4

Debora kɔn Barakio

1 Kè Eudu gá, Isarailinɔ̀ èara wà yā kè Dii gizi kè dɔ̀.

2 Ben Dii ñ yā Kanaa kí Yabí kè vɛ̃ena Azoa. À zìkpɛ̃enɔ̀ gbɛ̃nsi tɔ̀n Sisera. À ben Arose Goyimu.

3 À sɔ̀goro mɔ̀pɔ̀nɔ̀ ví mèn wàa siigɔ̀ kpé basɔ̀ro. À gbáaa mò Isarailinɔ̀ne pásipási ai wè baro, ben Isarailinɔ̀ wii pè Diizi.

4 Gurɔ̀ beee nɔ̀gbɛ̃ annabi kè wè benɛ Debora, Lapido naɔ̀ de Isarailinɔ̀ yágɔ̀gɔ̀ri ũ.

5 È yā gɔ̀gɔ̀ñne a damina lí gbáru Rama kɔn Betelio dagura Eflaimunɔ̀ gukpiideen. Isarailinɔ̀ ègɔ̀ gaa à kiia gwe.

⁶ Ben à Abinɔamu né Baraki kè kú Kedesi, Nafatalinɔ b̀usun s̀isi à bène: Dii Isarailinɔ Luda bè ñ f̀ee ñ gá Nafatalinɔ k̄n Zebuluninɔ sé ḡɔn b̄ɔɔ kuri ñ gányo Tabo kpiiia.

⁷ Dii é Yabí z̀ikp̄eɛnɔ gb̄ensi Sisera gáe à m̄so Kis̄ swaazi k̄n à s̄goronɔ k̄n à z̀ikp̄eɛnɔ paripari, gwen eé à nanne n ɔz̄in.

⁸ Ben Baraki bène: Tó né gámao dé, mé gá. Tó né gámao s̄ro, mé gáro.

⁹ Ben Debora bè: Mé gányo, m̄de zaake ní ò le, èe ke n tó bé eé b̄ro. Nɔgb̄en Dii é Sisera nanɛ a ɔz̄i sa. Ben Debora f̀ee à ḡaao Kedesi.

¹⁰ Ben Baraki Zebuluninɔ k̄n Nafatalinɔ k̄k̄sa Kedesi, ben à dà z̄én k̄ese k̄n ḡɔn b̄ɔɔ kuri p̄inɔ. Debora kú ñ té.

¹¹ Keni borí Eberu b̀ò Keninɔ b̀usun yā, à m̀ò à bùra k̄ae gb̄í lí k̄e kú Zananimu gb̄áru Kedesi sae. Keninɔ né Musa anzure Obabu boriinɔ dokeme.

¹² Wà ò Siserane k̄e Abinɔamu né Baraki ḡaa Tabo kpiiia,

¹³ ben à a s̄goro m̀p̄ɔnɔ k̄k̄sa m̄en w̄aa siiḡs̄ k̄n bas̄ɔrooo k̄n z̀ikari k̄e aɔɔ kúonɔ. À ñ sé Arose Goyimu, aɔ ḡaa Kis̄ swaazi.

¹⁴ Ben Debora bè Barakine: Ñ gá, zaake gb̄aan Dii é Sisera nanne n ɔz̄i. À de Dii ḡiake à d̄nne ae k̄ò fá. Ben Baraki p̄ita Tabo kpiiia k̄n z̀ikari ḡɔn b̄ɔɔ kuri p̄inɔ.

¹⁵ Dii tò Sisera k̄n à s̄goronɔ k̄n à z̀ikarinɔ l̄k̄sa Baraki f̀eɛdaane, ben Sisera b̀ò a s̄goron à bàa l̄e.

¹⁶ Baraki p̄e Sisera z̀ikarinɔ k̄n ñ s̄goronɔzi ai Arose Goyimu. Gwen à ñ déden k̄n f̀eɛdaao ñ p̄ingi, baa gb̄e m̄en do èe ḡro.

¹⁷ Ben Sisera bàa l̄e k̄ese à ḡaa Keni bori Eberu naɔ Yaeli kuta kiia, zaake Azo kí Yabí k̄n Eberu bedeenɔ k̄o yā mà yā.

¹⁸ Yaeli b̀ò à dàale à bè: Ñ m̄ó ñ ḡe kp̄én, Maree. Ñ ḡe! Ñton tó v̄ia n k̄uro. Kè à ḡe, ben nɔgb̄e pí bisa dàala,

¹⁹ ben Sisera bène: Ímii e ma deɛ. Ñ ma gba í mà mi. Ben à zwi t̀uu s̄e à t̄ne à mi, ben à èara à bisa kùala.

²⁰ Sisera bène: Ñ ze kp̄eɛle. Tó gb̄eke m̀ò à n la à be, gb̄ekee kú k̄ès, ñ bene, auo.

²¹ Kpasa'ii à s̄e, ben Eberu naɔ Yaeli kuta káro s̄e k̄n ereeo à s̄so Siserazi t̄eɛe, ben à káro pí p̄e à sw̄ageɛa à p̄a ai à ḡe à ḡaa à t̄ɔte kù, ben à ḡa.

²² Baraki s̄o e p̄eɛe Siserazi, ben Yaeli b̀ò à ḡaa à dàale à bè: Ñ m̄ó mà gb̄e k̄e née w̄eɛe ɔɔb̄anne. Kè à ḡe kp̄én, ben à Sisera è daena, à ḡa k̄n károo pena à sw̄ageɛa.

²³ Zí beeean Luda Kanaa kí Yabí bùsa Isarailinɔne.

²⁴ Ben Isarailinɔ pás̄ikee e kaara ai aɔ ḡaa w̄a Kanaa kí Yabí d̄eo.

Ben aɔ bùsu ḡs̄ a làakaria ai w̄e baplaa.

6

Midianɔ t̄s̄na Isarailinɔ

¹ Isarailinɔ èara w̄a yā k̄e Dii ḡizi k̄e d̄o, ben Dii ñ ná Midianɔne ñ ɔz̄i ai w̄e sw̄eɛplaa.

² Kè Midianɔ e ɔ t̄ɔm̄ma, ben Isarailinɔ utekiinɔ k̄eke gukpiideenɔ k̄n gb̄ew̄eɛnɔ k̄n s̄eɛp̄ɔtunɔ.

³ Tó aɔ p̄s̄ t̄s̄, Midianɔ k̄n Amalekinɔ k̄n ɔf̄ant̄eɔe kpa bori p̄andenɔ è m̄ó w̄a l̄eɛm̄ame.

⁴ A5è mɔ wà bùra káé n̄ bùsun, ben a5è n̄ bura pɔnɔ yakañne ai à gá péo Gazaá. A5è pɔke tó Isarailinɔero ke sáa ke zù ke zaaki.

⁵ A5è mɔ kɔn n̄ pɔkadeenɔ kɔn n̄ bisakutaanɔ paripari lán sutēnɔ bà. Gbēke ègɔ m̄pɔnɔ kɔn n̄ lakuminɔ lé dɔro. A5è mɔ wà bùsu yakame.

⁶ Midiánɔ Isarailinɔ kpà takaasikēezi, ben a5 wii pè Diizi.

⁷ Kè a5 wii pè Diizi Midiánɔ yá musu lán beee bà,

⁸ ben Dii annabi b̄ñne à bè: Mamɔma Dii Isarailinɔ Luda ma bè ma a bɔ zɔbleen ma a bɔe Igipiti.

⁹ Ma a bɔ Igipitinɔ ɔzĩ kɔn gbē kè a5 ɔ t̄ɔawaanɔ n̄ píngi ma pérm̄maare, ben ma n̄ bùsu kpàawa.

¹⁰ Kè ma bèare mámbe Dii a Luda ũ, àton Amɔri kè á kú n̄ bùsunno táanɔ gbāgbāro, ben a gi ma yá mazi.

Dii Malaika bɔ à m̄na Gidionzi

¹¹ Dii Malaika m̄ò à v̄ēe gbíi lí gbáru zaa Ɔfla, Abieza bori Yoasi be wéte. À né Gidion e blēwee gbēe geepi'ifeki wēen le Midiánɔ tón à ero yanzí.

¹² Kè Dii Malaika bɔ à m̄zi, à bène: Gɔ gbāaa, Dii kúnyo.

¹³ Ben Gidion bène: Maree, tó Dii kúwao, b̄yānzin yá kènɔ wa lezi píngii? Dabuyá kè wa denɔ à yá t̄skēweenɔ kú mámé? A5 bè Dii wa bɔe Igipiti, m̄de tiala à p̄á kpàwazi, ben à wa na Midiánɔne n̄ ɔzĩ.

¹⁴ Ben Dii ae d̄ɔa à bè: Ñ gá kɔn gbāaa kè n̄ v̄iio n̄ Isarailinɔ bɔ Midiánɔ ɔzĩ. À de mámbe méé n zĩi fá.

¹⁵ Ben Gidion à là à bè: Maree, mé f̄ɔ mà Isarailinɔ bɔ diame? Ma ua bé à kēsāna Manasenɔ té bens̄ mámbe má néngo deñla ma de bēdeenɔ té.

¹⁶ Dii wèala à bè: Mégɔ kúnyo, né Midiánɔ lé n̄ ne lán gbē mèn doo bà.

¹⁷ Ben Gidion bène: Tó ma n pɔnnaa è, n̄ sēeda ɔɔcama le màgɔ d̄ɔ kè m̄be néé yá ooma.

¹⁸ Ñton gu k̄ero ai mà su. Mé m̄on̄ne kɔn gbāaa mà dienne. Ben à wèala à bè: Mégɔ kú kè ai n̄ ɛara n̄ su.

¹⁹ Gidion gaa à blēne dè à kèke, à buredi sésé'ēzēsai kè kɔn wísiti kilo kurio. À n̄bɔ kà gbíin à dò kà oroon à gāao gbíi lí pi gbáru gwe, ben à diene.

²⁰ Luda Malaika bène: Ñ n̄bɔ kɔn buredio sé n̄ káe gbē kèkiia n̄ dò ɛea. Ben à kè le.

²¹ Ben Dii Malaika gò kè à kúna z̄ɔ n̄bɔ kɔn buredi pioa, ben té b̄ò gbè pi guu à k̄u n̄bɔ kɔn buredi pioa, ben Dii Malaika pi gusii lè.

²² Kè Gidion d̄ɔ Dii Malaikame, à bè: Kúku Dii Luda, ase n Malaikan ma wée siàle t̄t̄t̄t̄t̄?

²³ Ben Dii bène: Ñgɔ kú aafia! Ñton tó v̄ia n̄ kúro. Né garo.

²⁴ Gidion Dii gbāgbákii b̄ò gwe, ben à t̄ɔ kpà guu pine Dii Aafiade. À kú Ɔfla Abieza gwe ai kɔn a gbāao.

Taa gbāgbákii gborona

²⁵ Zi beee gwāav̄i Dii bène: Ñ n̄ de z̄uswaree kè kà w̄e swēeplaa kú n̄ Baali gbāgbákii kè n̄ dee v̄i gboro n̄ Asera lí kè ze à sae z̄ɔ n̄ ne.

²⁶ Ñ mamɔma Dii n̄ Luda gbāgbákii bo a z̄éa gu gbāaa kèkii musu. Ñ Asera lí kè n̄ z̄ɔ s̄éé yàka ũ n̄ sa'opɔ kè w̄e ká t̄én à té k̄u oma kɔn zù piò.

²⁷ Ben Gidion a z̄ikerinɔ s̄e ḡɔn kuri à kè lán Dii òne nà. Kè èe v̄ia kee a de bedeenɔne kɔn w̄et̄deenɔ yanzí, èe we à kè f̄aant̄ero, gwāav̄in à kè.

²⁸ Kè wétèdeenɔ fɛɛ kɔngɔ, aɔɔ è wà Baali gbāgbākii gbòro wà Asera lí kè zɛ à saɛ zɔ wà nè wà saa ò kɔn zùo sa'oki dufu kè wà bòà.

²⁹ Ben aɔ kɔ lala: Dé bé à kèkii kè? Kè wà dɔnzi wà gbèkagbeka, ben aɔ mà wà bè: Yoasi né Gidion bé à kè le.

³⁰ Ben wétèdeenɔ gàà wà bè Yoasine: Ñ bɔ kɔn n néo wà à de, zaake à Baali gbāgbākii gbòro bensɔ à Asera lí kè zɛ à saɛ zɔ à nè.

³¹ Ben Yoasi bè gbɛ kè aɔɔ ligaaɔziinɔne: Ámbe é yá sí kɔn Baalioɔ? Ámbe é à bɔɔ? Weé gbɛ kè yá sio de ai guu gɔ gá do. Tó tãan à ù, à gí a zĩndao à gbāgbākii kè wà gbòro yãnzì.

³² Zĩ beean wà tɔ kpà Gidionne Yerubaali wà bè: Wà à tó kɔn Baalio, zaake à gbāgbākii à gbòro.

Gidion sèedagbekana Diia

³³ Midiãno kɔn Amalekinɔ kɔn ɔfántɛbɔɛ kpa gbɛ pãndenɔ kɔ kàkɔa n píngi aɔ bikù Yodaa, ben aɔ bùra kàe Yezerili guzuren.

³⁴ Dii Nini sù Gidion-a, ben à Abiezanɔ sisi kɔn kuuo le aɔ mó wà téazi.

³⁵ À gbɛno zĩ Manasenɔ bùsu gu píngia wà n sisi se aɔ mó wà téazi. Ben à gbɛno zĩ Asano bùsun kɔn Zebuluninɔ bùsuo kɔn Nafatalinɔ bùsuo. Ben aɔ mò wà nãmma.

³⁶ Gidion bè Ludane: Tó né Isarailinɔ bɔ ma gãzĩ lán n à lé gbɛme nà,

³⁷ n gwa, méé sãkã kaɛɛ blɛwɛɛgbɛkiia. Tó kpíi kpà sãkã pia ado, bensɔ tɔɔte gò kori, mé dɔ sa kè né Isarailinɔ bɔ ma gãzĩ lán n ò nà.

³⁸ Ben à kè le. Kè guu dɔ, ben à fɛɛ ide'ide, à sãkã pi fɛ, à í taa pà.

³⁹ Ben Gidion bè Ludane: Ñton pɔ fɛmaoro. Má yezi mà yá gbekamma gɛn do do. Ñ tó mà gwa sãkãa gɛn do do. Kèkii sa, n tó kpíi kpà tɔɔtea ado, sãkã gò kori.

⁴⁰ Gwãavĩ beea Ludaa kè le. Kpíi kpà tɔɔtea gu píngia, sãkã bé à gò kori ado.

7

Gidion kɔn a gbɛno zìblena Midiãno

¹ Gidion kɔn gbɛ kè aɔɔ kúono fɛɛ kɔngɔ ide'ide aɔ gàà wà bùra kàe Arodi íbɔkiia. Midiãno bùra kú guzuren gu'igbároo kpa Mɔre sísiɛɛzi.

² Ben Dii bè Gidionne: Gbɛ kè aɔɔ kúnyono kè pari, mé Midiãno nañne n ɔzĩro. Tó má n náñne n ɔzĩ, aɔɛ ïa dá wà be n zĩnda gbãaa bé à n bɔ.

³ Ñ kpàakpa ke gĩa n beñne, gbɛ kè swɛ kɛn, ben èe lugalugaa, adee ɛara. Ben gɔɔn bɔɔɔ baro awɛɛplaaà ɛara, gɔɔn bɔɔɔ kuri bé à gò.

⁴ Ben Dii bè Gidionne: Aɔɔ kpé pari ai tia. Ñ gányo í kiia, mé n pleplenne gwe. Gbɛ kè má ònne aɔɛ gányono bé weé gá, gbɛ kè má ònne aɔɛ gányoroonɔ sɔ bé weé gɔ.

⁵ Kè à gaañyo í kiia, Dii bène: Ñ gbɛ kè n è aɔ lé pè ía lán gbɛɛ bànɔ plekɔte kɔn gbɛ kè aɔ kùe n kosooa wà í dà ɔɔ wèe miinɔ.

⁶ Gbɛ kè aɔ lé pè íano gɔɔn wàa do kpé basɔɔrome. Gbɛ kpaaano sɔ kùe n kosooa aɔ í mi.

⁷ Ben Dii bè Gidionne: Mé Midiãno naare a ɔzĩ kɔn gɔɔn wàa do kpé basɔɔroo kè aɔ lé pè íano sa mà a bɔ. Ñ gbɛ kpaaano gbare, aɔ baade tá a be.

⁸ Ben Gidion gɔɔn wàa do kpé basɔɔroo pino sɛ, aɔ gbɛ kè aɔɔe taa beɛno kúsãeno kɔn n kuuno símma, ben à n gbáɛ.

GidiƆn kú s̄l̄s̄i musu, MidiānƆ bùra kú guzurɛn à ḡz̄i.

⁹ Gwāāvī beea Dii yā òne à bè: N̄ fɛɛ n̄ gánzi n̄ bùran, zaake ma n̄ nánne n̄ ɔz̄i.

¹⁰ Tó v̄ia e n̄ kúu n̄ gánzime, n̄ pita n̄ gá lɛdo k̄ɔn n̄ z̄ikɛri Puraɔ

¹¹ n̄ swā kpá yā kè aɔɔe oozi. Yā p̄i é n̄ gba swē lè n̄ gánzi n̄ bùran. Ben à p̄ita k̄ɔn a z̄ikɛri Puraɔ aɔ s̄ò n̄ bùra lézi.

¹² MidiānƆ k̄ɔn AmalekinƆ k̄ɔn ɔfántɛbɔɔe kpa gbɛ pādenɔ kaena guzurɛn n̄ píngi, aɔ kpá lán sutɛnƆ bà. Wèe f̄ɔ wà n̄ lakuminƆ n̄aroro, aɔɔ pari lán ísiale bùsu'áatɛ bà.

¹³ Kè GidiƆn kà gwe, à gbɛke lè, èe a nanaa t̄k̄k̄e a gbɛndoonɛ à bè: N̄ nanaa kè má ò ma. Má è buredi k̄ɔɔ kporogoo e gbegere paa, ben à lèe wa bùran à sì bisakutaaa, ben kutaa p̄i lèe kpɛɛgānda à ḡò kaena.

¹⁴ Ben à gbɛndoo p̄i bène: Yoasi né GidiƆn, Isaraili bori f̄ɛɛdaan n̄ è gwe, èe ke p̄ɔ pādenlo. Luda MidiānƆ k̄ɔn wa bùrao n̄ane à ɔz̄i píngi.

¹⁵ Kè GidiƆn nanaa p̄i yā mà k̄ɔn à b̄ɔk̄ɔtenao, à d̄ɔnzi kè Diine. Ben à èara IsarailinƆ bùran à bè: À fɛɛ! Dii MidiānƆ nàwe wa ɔz̄i.

¹⁶ À ḡɔɔn wāa do kpé basɔɔroo p̄inƆ kpàate gāli aaḡɔ, ben à kuu k̄ɔn lo korio kpà n̄ baadea. Ben wà s̄ɛ t̄ɛ s̄ɔtɔs̄ɔtɔ loo p̄inƆ guu.

¹⁷ À bènnɛ: Mée gaa ai n̄ bùra léa. Àḡɔ ma gwaa. Lán á è má kè nà, à ke lè se.

¹⁸ À liga n̄ bùrazi píngi. Tó mapi k̄ɔn gbɛ kè aɔɔ kúmaonƆ wa kuu p̄ɛ, à a p̄ɔ p̄ɛ se à wii lé à be: Dii p̄ɔmɛ k̄ɔn GidiƆn-o.

¹⁹ GidiƆn k̄ɔn ḡɔɔn basɔɔroo kè aɔɔ kúonƆ kà bùra léa lezāndo gudakparinƆ k̄ɔ lendekena gbera ḡɔɔ. Ben aɔ n̄ kuu p̄ɛ n̄ píngi, aɔ loo kè aɔ k̄unana w̄iwi.

²⁰ Ben gāli aaḡɔɔ p̄inƆ baade a kuu p̄ɛ aɔ n̄ loonƆ w̄iwi. Aɔɔ s̄ɛ ténƆ kúna ɔzɛɛo, aɔ kuu kè aɔɔe p̄ɛɛnƆ kúna ɔp̄laan. Ben aɔ wii lè wà bè: Dii k̄ɔn GidiƆn-o f̄ɛɛdaame.

²¹ Baade ze a gbèn ligana bùrazi, ben bùradeenƆ f̄ɛɛ wà lè k̄ɔa k̄ɔn w̄iwi aɔ bàa lè.

²² Kè wà kuu mèn wāa do kpé basɔɔroonƆ p̄ɛ lɛ, Dii tò bùra p̄i deenƆ k̄ɔ d̄ɛɛ k̄ɔ t̄ɛɛ k̄ɔn f̄ɛɛdaao. Z̄ikari p̄inƆ bàa lè wà tà Betesita k̄ɔn Zererao ai Abeli M̄ɛɔla léa Taba kpa.

²³ Wà NafatalinƆ k̄ɔn AsanƆ sìsi k̄ɔn ManasenƆ n̄ píngi, ben aɔ p̄ɛɛ MidiānƆzi.

²⁴ Ben GidiƆn gbɛnƆ z̄i aɔ gāa EflaimunƆ gukpiideen píngi, aɔ bènnɛ: À pita à gá MidiānƆzi. À zé z̄ɔ́nne Yoda bikúkiinƆa ai Betɛbara. Ben wà EflaimunƆ sìsi n̄ píngi aɔ gāa wà zé z̄ɔ́nne Yoda bikúkiinƆa ai Betɛbara.

²⁵ Ben EflaimunƆ Midiā k̄inana k̄ú ḡɔɔn plaa, Orɛbu k̄ɔn Zebu. Aɔ Orɛbu d̄ɛ gbè saɛ, kè wè be tia Orɛbu gbè. Aɔ Zebu d̄ɛ d̄ɔ, guu p̄inƆ wè be tia Zebu geepi'ifɛkii. Ben aɔ èara wà p̄ɛ MidiānƆa. Ben wà k̄ina p̄inƆ mì z̄ɔz̄ɔ wà gāao GidiƆnnɛ Yoda baa k̄aa kpa.

8

¹ EflaimunƆ GidiƆn là wà bè: B̄óyānz̄in n̄ kèwe lezi? Kè n̄ɛe gaa z̄i ká k̄ɔn MidiānƆ, ben n̄ɛe wa sísiroo? Ben aɔ wis̄ɔzi lɛ pás̄ip̄ās̄i,

² ben à bènnɛ: Bón má kè kè kà a p̄ɔ úu? A EflaimunƆ geepi k̄ɔwena maa de wam̄wa Abiezana geepikekenala.

³ Luda Midiā k̄inana Orɛbu k̄ɔn Zebu n̄are a ɔz̄i. Bón ma f̄ɔ má kè kè kà a p̄ɔ úu? Kè à ònne lɛ, ben aɔ p̄ɔf̄ɛ gbasa à kp̄aɛ sa.

Zeba k̄ɔn Zalamunao d̄ɛdena

4 Gidion kɔn a gbɛ ɔɔɔn wàa do kpɛ basɔɔroonɔɔ kpɛ wɛe pɛɛɛ Midianɔzi, baa kɛ aɔ gbàaa bùsa. Kɛ aɔ kà Yodazi, ben aɔ bikù.

5 Ben à bè Sukodeenɔne: À ma gbɛnɔ gba pɔblee. Aɔ gbàaa bùsa bensɔ má kpɛ mée pɛɛɛ Midia kɔnanɔ Zeba kɔn Zalamunaozi.

6 Ben Suko gbɛnsinɔ bè: Zeba kɔn Zalamunao gɛ n ɔzi kɔn yɔ? À kè dia wé n zɔkarinɔ gba pɔbleeee?

7 Gidion wɛnla à bè: Zaake á ò le, tó Dii Zeba kɔn Zalamunao nàme ma ɔzi, mé a ke gyáigyai kɔn gbáa lèo.

8 Zaa gwe à gaa Penieli, ben à wɛe kèmma le do. Penielideenɔ wɛnla lán Sukodeenɔ wɛnla nàme do,

9 ben à bène se: Tó ma gaa ma su aafia, mé gudákpaki lezi kè gboro.

10 Zeba kɔn Zalamunao kú Kako kɔn n zɔkarinɔ ɔɔɔn bɔɔro gɛro. ɔfántɛbɔe kpa zɔkpɛe kè aɔ ɔɔnɔn gwe. Aɔ fɛɛdadeenɔ gaga ɔɔnɔ bɔɔro baswɛedo.

11 Gidion laatarinɔ zé sè Nɔba kɔn Yɔgbɛao ɔfántɛbɔe kpa, ben à si zɔkari pinɔ té gurɔ kè aɔ sà n zɔnda yán.

12 Midia kina pinɔ Zeba kɔn Zalamunao bàa lè, ben à pɛnzi à n kùkù, ben à tó n zɔkarinɔ lèkɔa n pingi.

13 Kè Yoasi né Gidion bɔ zɔlan èe suu, à bɔe Eresi Gbèkotozen,

14 ben à Suko ɔkpɛre ke kù à à lala yazi, ben ɔkpɛre pi Suko gbɛnsinɔ tó kɛnɛ takadan ɔɔnɔ baaagɔ akuri awɛeswɛeplaa.

15 Ben Gidion gaa à Sukodeenɔ lè à bè: Zeba kɔn Zalamunao yè. A ma lalandi kè yà a bè, Zeba kɔn Zalamunao e gɛ ma ɔzi kòro. É fɔ à ma gbɛ kè n gbàaa bùsanɔ gba pɔbleero.

16 Ben à wɛte pi gbɛnsi pinɔ kùkù à n ké gyáigyai kɔn gbáa lèo, aɔ dɔ n mèa.

17 Ben à gaa à Penieli gudákpaki lezi gboro à wɛte ɔɔgbɛnɔ dɛde.

18 Ben à Zeba kɔn Zalamunao là à bè: Gbɛ kè a n dɛde Tabonɔ de diame? Aɔ wɛnla wà bè: Aɔ de lán n bàme, aɔ kakana de lán kɔnenɔ bà.

19 Ben Gidion bène: Ma vi dadɔnkɔdeenɔn gwe. Tó a n tó yà, kɔn Diio mé a dɛero.

20 Ben à bè a daudu Yetane: N fɛe n n dɛde. Né pi e a fɛedaa wotoro, vi à kù, zaake né fɛteme.

21 Ben Zeba kɔn Zalamunao bè: N fɛe n wa dɛde n zɔnda. Baade kɔn a gbàaaome. Ben Gidion fɛe à n dɛde à mɔ kàmbɛe kè da n lakuminɔ waale bɔe.

22 Isarailinɔ bè Gidionne: N ɔ wa mɛde u kɔn n boriinɔ. Zaake mbe n wa bɔ Midianɔ ɔzi.

23 Ben Gidion bène: Mé ɔ a mɛde ũro, baa ma né. Diin a kí ũ.

24 Ben à zara à bène: Mɛe wɛe keɛawa: A baade swai kè à sirma kpáma mèn doodo. Midianɔ ègɔ vura swai dana, zaake Sumaila boriinɔme.

25 Aɔ bène: Wé kpámma kɔn nɔseo do. Aɔ bisa kpàe, ben baade swai kè à sirmanɔ dàn mèn doodo.

26 Vura swai kè à gbèkárma pinɔ tiisi kà kilo baro, mɔkàmbɛenɔ kɔn swainɔ kɔn gumusu tɛaa kè Midia kɔnanɔ dananɔ kɔn mɔkàmbɛe kè da n lakuminɔ waalenɔ baasi.

27 Ben à pi màsokɛbɔ ũ à pɛe a be wɛten zaa ɔfla. Ben Isarailinɔ pàpàa kè wà dɔzi n pingi, ben à ɔ takutee ũ Gidionne kɔn à bɛdeenɔ.

28 Len Isarailinɔ Midianɔ gbàaa bùsa le. Midianɔ e e wà mɔ bɔ do. Ben Isarailinɔ bùsu ɔ kaena aafia Gidion gurɔ ai wɛe baplaa.

Gidiŋ gana

29 Yoasi né Gidiŋ gàa à v̄èe a be.

30 À négōgbē kè à ñ íno ḡōn baaagō akurime, zaake à n̄ōn̄ōn̄ō pari.

31 À n̄ōp̄ōs̄eē vī d̄o zaa Sekemu kè à négōgbē ò, ben wà t̄ k̄p̄àne Abimeleki.

32 Yoasi né Gidiŋ gà a zikūmme, ben wà à mira k̄p̄àk̄s̄zi k̄n a de p̄o zaa Ōfla Abieza.

33 Kè Gidiŋ gà ḡō, ben Isarailino èara wà p̄p̄āa kè wà d̄o Baalizi. Ben aō t̄āa kè wè be Baalibaakuwao p̄èe ñ dii ū,

34 ben Dii ñ Luda kè à ñ b̄ō ñ ibeē kè aō liganzi kpa p̄ngiano ɔzī yā s̄āngu.

35 Aōe gbēkeē ke Gidiŋ kè wè bene d̄o Yerubaali bedeenone yā maa kè à k̄ēñne p̄ngi musuro.

13*Samusī ina*

1 Isarailino èara wà yā kè Dii gizi kè d̄o, ben Dii ñ ná Filisitininone ñ ɔzī ai wèe baplaa.

2 Gōgbē kee kú Z̄ora, Dani boriime, à t̄n̄ Man̄o. À naō né p̄āame, èe né iro.

3 Dii Malaika b̄ō à mò n̄ōgbē p̄izi à bè: Ñ ma! P̄āan n ū, née né iro, m̄ode né n̄ō s̄i ñ né i gōgbē ū.

4 Ñ làakari ke! Ñton geepiwēe ke í gbāa ke miro. Ñton t̄e ke blero.

5 Né n̄ō s̄i ñ né i gōgbē ū. Gēe t̄n̄ na né pi m̄iaro, zaake eégō de Luda p̄ō ūme zaa a iguro. Àmbe eé na Isarailino b̄ōnaa Filisitininō ɔzī.

6 Ben n̄ōgbē pi ḡàa à ò a z̄āne à bè: Luda gbēke mò ma kiia. Tó n à è, à de lán Luda Malaika bà à naasi vī maamaa. M̄eē à la tó mán à b̄n̄lo, bens̄ èe a t̄o om̄ero.

7 À bèm̄e mé n̄ō s̄i mà né i gōgbē ū. À bèm̄e m̄aton w̄eē ke í gbāa ke miro, bens̄ m̄aton t̄e ke blero, zaake né pi égō de Luda p̄ō ūme zaa a iguro ai à w̄endi lén.

8 Ben Man̄o w̄eē kè Diia à bè: N yā nna Dii! Ñ tó gbē kè ñ z̄i èara à mó d̄o à yā kè wé ke k̄n̄ né p̄io à ina gberaa dawē.

9 Luda Man̄o yā mà, ben Luda Malaika pi èara à mò n̄ōgbē p̄izi guro kè à kú bura. À z̄a Man̄o kúo gwero,

10 ben à kè k̄p̄aa à bàa l̄è à ḡàa à òne à bè: Gōgbē kè b̄ō à mò mazi zī m̄àa kè d̄be!

11 Man̄o f̄eē à t̄e a naōzi. Kè à kà gōgbē pi kiia, à à là à bè: M̄be n yā ò ma naōs̄? À w̄èl̄a à bè: Mámbeel!

12 Ben Man̄o à là à bè: Tó n yā pi ḡàa à kè le, né pi kuuna égō de diame? B̄o z̄iin eégō kee?

13 Dii Malaika w̄èl̄a à bè: N naō ḡō yā kè má òne k̄na p̄ngi.

14 Àton geepi lí p̄ōke blero. Àton w̄eē ke í gbāa ke miro. Àton t̄e ke blero. Àgō yā kè má diene k̄na p̄ngi.

15 Ben Man̄o bène: N yā nna, ñ ze ḡia ai wà blène b̄ōr̄o kekenne.

16 Dii Malaika w̄èl̄a à bè: Baa tó ma ḡō kè, mé n p̄ōke blero. Tó n sa'opo kè wé kà t̄én à t̄é k̄u soru kè, ñ o Diia. Man̄o e d̄ō kè Dii Malaikanlo,

17 ben à à là à bè: N t̄n̄ diaa? Tó yā kè ñ ò pi kè, wé s̄āabu kenne.

18 Dii Malaika w̄èl̄a à bè: B̄óyānzin née ma t̄ō gbekaazi? T̄ō b̄ōnsaeme.

19 Ben Man̄o blène b̄ōr̄o kù à flawa s̄è à Dii gbāgbāo gbè ke musu. Kè Man̄o k̄n̄ a naō w̄eē kà w̄eē gwaa, ben Dii yāb̄onsae kè

²⁰ à tò té bò sa'okii pìn à fɛɛ musu, ben Dii Malaika fɛɛ ténɛnɛ pì guu à tà musu. Kè Manɔa kɔn a naɔo è le, ben aɔ dàɛ n̄ puua.

²¹ Dii Malaika e gà à mò Manɔa kɔn a naɔozi dɔro, ben Manɔa d̄s sa kè Dii Malaikamɛ.

²² Manɔa bè a naɔnɛ: Wa gan gweee! Zaake wa wɛɛ s̄i Ludale.

²³ Ben à naɔ bènɛ: Tó Dii yezi à wa demɛ, le èe saa kè wá òa kɔn flawao síro, le èe yá kènò owero bens̄ èe yá pì ɔɔawero.

²⁴ Nɔgbɛ pì nè ì gɔgbɛ ù, ben à tó kpàne Samus̄i. Né pì bíta kù, bens̄ Dii aubarika dàn.

²⁵ Dii Nini nà z̄ikenaa à guu gurɔ kè à kú Daninɔ bùran, Zɔra dagura kɔn Esetaoluo.

14

Samus̄i nɔsena Filisitininɔ té

¹ Samus̄i gàa Timina, ben à Filisitini nénɔkparɛ ke è gwe.

² Kè à sù, ben à bè a de kɔn a daonɛ: Ma Filisitini nénɔkparɛ ke è zaa Timina. À gá à à wetemɛ mà sé nɔɔ ù.

³ Ben à de kɔn à dao bènɛ: Nɔɔ kú n danɛnɔ ke n boriinɔ ténloo? Ben né gá n̄ nɔɔ sé Filisitini gɛfɔɔdeenɔ tɛɔ? Ben Samus̄i bè a dene: N̄ gá n̄ à wetemɛ dé, zaake nɔkparɛ pìn má yezi.

⁴ À de kɔn à dao e d̄s kè yá pì bò Dii kiianlo, zaake Dii e zé wetɛɛ à yá mɔ Filisitininɔnemɛ. Gurɔ beea Filisitininɔ bé wèe kí blee Isarailinɔa.

⁵ Ben Samus̄i e gaa Timina kɔn a de kɔn a dao. Kè aɔ kà Timina geepi bura, m̄sunɛ b̄ɔɔ b̄s Samus̄izi èe p̄t̄aa.

⁶ Dii Nini s̄ua, ben à m̄su pì kù à kèk̄ɔrɛ lán wà be blènɛ b̄ɔɔ à kèk̄ɔrɛ bà. À p̄s̄ke k̄una à ɔz̄i s̄s̄ro. Èe yá kè à kè pì o a de ke a danɛro.

⁷ Ben à ḡaa à yá ò kɔn nɔkparɛ p̄io, nɔkparɛ pì s̄s̄ kènɛ maa.

⁸ Kè à gurɔplaa kè, à fɛɛ èe gaa nɔɔ pì sé sa, ben à liɛ à ḡaa m̄su gè pì gwa. Ben à è z̄ónɔ sà d̄s à ḡaa ai aɔ ì kè.

⁹ Ben à ɔ dàn à à sà ḡaa wòto èe blee, ben èe taao. Kè à kà a de kɔn a dao kiia, à línɛ aɔɔ blè, m̄ɔde èe oñnɛ kè a bò m̄su gè guunlo.

Samus̄i gara gbooto dana Filisitininɔnɛ

¹⁰ À de ḡaa nɔkparɛ pì kiia, ben Samus̄i p̄nna p̄óblee kèñnɛ lán nɔsɛri è ke nà.

¹¹ Kè à mò, wà ḡɔkparɛnɔ s̄isi ḡɔn baaakuri wàḡɔ kúo.

¹² Ben Samus̄i bènnɛ: Má gara gbooto ke v̄i mà daare. Ai p̄óblena gurɔ swɛɛplaa kè gá papao, tó a f̄s̄ à gara pì b̄omɛ, mé bisa kpáawa pii baaakuri kɔn utao waa baaakuri.

¹³ Tó èe f̄s̄ à b̄omɛ s̄s̄ro, ámbɛ é bisa pii baaakuri kɔn uta waa baaakurio kpáma. Ben aɔ bènɛ: N̄ n̄ gara pì dawɛ wà ma.

¹⁴ À bènnɛ:

P̄óblee b̄s̄ p̄s̄ori guu,

p̄ó nnaa b̄s̄ p̄s̄ gb̄aa guu.

Ben aɔɔe f̄s̄ wà gara pì b̄oro ai gurɔ aaḡɔ.

¹⁵ À gurɔ siiḡɔdee z̄in aɔ bè Samus̄i naɔnɛ: N̄ ɔnd̄ɔ kɛ n z̄azi à gara pì bowe. Tó lenlo, wé n kpata kɔn n de b̄edeenɔ. Ase a wa sisi le à wa p̄ónɔ síwame?

16 Ben Samusī naō e ʒo dɔɔne à bè: N zamagu! N yemaziro! N gara ke dà ma gbēnɔne, bensō née bomero. Ben à bène: Mée bo ma de ke ma danero. Bó bé à tò mé onne?

17 Èe ʒo dɔɔne ai gurɔ swēplaaa pì gāa à pàpao. À gurɔ swēplaaadee pì zī ben Samusī gara pì bōne kè à nākōrea yānzi, ben nɔɔ pì gāa à ò a gbēnɔne.

18 À gurɔ swēplaaadee zī ai ɔfāntē gō gā gē kpén wéte pì gōkpārenɔ bène: Bó nnaa bé à de ʒlaa?

Bó gbāaa bé à de músulaa?

Ben Samusī bèñne: Tó èe ke a bú wì kōn ma zūnuuoro, le ée fō a ma gara pì bōro.

19 Dii Nini sù, ben à gāa Asakeloni à gōgbēnɔ dède gōɔn baaakuri à n pōkāsāanɔ pitiñma, ben à gāa à kpà gbē kè aō à gara pì bōnenɔa. Ben à pɔ fē à tà a de be.

20 Ben wà Samusī nɔɔ pì kù wà kpà à gbēnaa kè zè à sae nɔɔ pì ségurɔɔ zīa.

15

Samusī tēsna Filisitininɔ buraaa

1 Kè à kè gurɔ plaa, burapɔnɔkēkēgurɔɔ kà, ben Samusī blēne bōrɔ kù à gāa a nɔɔ pì gwao. À bè: Má yezi mà gā ma naōzi kpé guu. Ben à nɔɔ pì de e à gba zéro

2 à bè: Mée daa n yezinlo, ben ma à kpà n gbēnaa. À dāaro maa deàla. N à sé à gēe ũ.

3 Samusī bèñne: Tó ma yā zaaa kè a Filisitininɔne sa, mégō taari vī doro.

4 Samusī gāa à gbēngboonɔ kùkù wāa do kpé basɔro, ben à sē yiyi sòɔsɔɔɔ. À gbēngboo pìnɔ vlāa yiyi kōa plaplaa, ben à sē pì yiyi n vlāa pìnɔa.

5 À té nà sē pìnɔa, ben à gbēngboo pìnɔ gbàre Filisitininɔ bura. Aō blewēe té kù píngi kōn n blewēe gbànɔ kōn n geepi búno kōn n kùkpenɔ píngi.

6 Ben Filisitininɔ bè: Dé bé à yā kè taka kèwee? Ben wà bè: Samusīme, Timina gbē anzure. À anzure pì à nɔɔ siame, ben à kpà à gbēnaa. Ben Filisitininɔ gāa wà té sō nɔɔ pia kōn a deo.

7 Samusī bèñne: Zaake á kè le, mé kamma boro ai ma gaa gēe boowa.

8 À si n té à n ké dúgudugu, aō dēdena pì gē ɔla, ben à gāa à vēe Etamu gbèwēen.

Filisitininɔ dēdena kōn zaaki gēewao

9 Filisitininɔ gāa wà bùra kàe Yudanɔ būsun, aōgō kpá guula ai Gēewa sae.

10 Ben Yudanɔ n lá wà bè: Bóyānzin a mōwazi kōn zlozi? Ben aō bè: Wa mō wà Samusī kūme, le wà kene lán à kèwe nà.

11 Ben Yudanɔ gōɔn bōrɔ aagōɔnɔ gāa Etamu gbèwēe kiia aō bè Samusīne: N dō kè Filisitininɔ bé wèe kí bleewaroo? Bó yān n kèwe gwee? À wēñla à bè: Pó kè aō kēmēen má kēñne.

12 Ben aō bè: Wa mō wà n yi wà n kpámame. Ben Samusī bè: À la dame kè é ma de a zīndaro.

13 Ben aō bène: Auo! Wé n dero. Wé n yi kōn bàome wà n nañne n zī. Ben aō à yi kōn bà dufuo mēn plaa aō bōo gbèwēe pì guu.

14 Kè wà kào Gēewa, ben Filisitininɔ mō wà daàle, aōe wuu kaaa. Dii Nini sù Samusīa, ben bà kè wà à yio a ɔnɔa gō lán zīndoo tékūna bà, ben bà pìnɔ zōzōkōre à ɔa.

15 À zaaki gè dufu gēewa è, ben à nàe à sè à gōɔn wāa sōroonɔ dēdeo.

16 Samusī bè:

Zaaki gɛɛwan ma gɔɔn wàa sɔɔroonɔ dɛdɛo,
zaaki gɛɛwan ma n̄ t̄t̄ɔkɔla.

¹⁷ Kè à yā pì ò à yāa, ben à gɛɛwa pì z̄lnna. Ben wà tó kpà guu p̄nɛ Gɛɛwa s̄s̄i.

¹⁸ Ímii à kù gbāa, ben à wii pè Diizi à bè: N̄ tò mamɔma n zòbleri ma z̄l blè maamaa, ben né tò mà ga k̄n ímiiò mà l̄ɛ Filisitini gɛfɔɔdeenɔ z̄z̄i?

¹⁹ Luda Gɛɛwa gu zòoto pàra, ben í b̄n. Samus̄i mì, ben à w̄ɛndi sù à gbāaa è. Beee yānzin wè guu pì s̄isi Enakore. À kù Gɛɛwa ai k̄n a gbāao.

²⁰ Samus̄i yā ḡɔ̄ɔ Isarailinɔne ai wè baro Filisitininɔ k̄iblemmanaguro.

16

Samus̄i Gaza ḡɛkii gbà gborona

¹ Samus̄i ḡaa Gaza à kaarua ke è gwe, ben à ḡɛ à daeo.

² Wà bè Gazadeenɔne: Samus̄i kù kè. Ben āɔ liga guu p̄izi, wèè à kpákpaawéte ḡɛkii gwāav̄i. Āɔ ȳl̄ɛ gwāav̄i pia wà bè: Tó guu d̄ɔ, wé à d̄ɛmɛ.

³ Samus̄i dàe gwe ai lez̄ando, ben à f̄ɛ à ḡaa à wéte ḡɛkii gbà kù k̄n a lípɛ mèn plaaanɔ à w̄urɛ k̄n à gbāngao l̄ɛdo. À dà a ḡan à ḡaa à z̄lnna s̄s̄i kè aɛ d̄ɔ Ebl̄nua musu.

Samus̄i k̄n Delilao

⁴ Beee gbera Samus̄i yè nɔgb̄ɛ kezi zaa Sɔɔrɛki guzuren, à t̄n Delila.

⁵ Ben Filisitininɔ k̄inanɔ ḡaa wà nɔgb̄ɛ pì lè āɔ bène: N̄ ɔnd̄ɔ daezi l̄ɛ n̄ e n̄ à gbāa bíta pì asii d̄ɔ k̄n dian wé ke nà wà gbāaa m̄nɛo. Tó wa à yì bào wa à gbāaa búsa, wa baade é n gba kondogí ɔ mèn wàa sɔɔro kpé basɔɔro.

⁶ Ben Delila bè Samus̄ine: N̄ n̄ gbāa bíta asii om̄e k̄n dian weé ke nà wà n yi bào wà n gbāaa busao.

⁷ À wèla à bè: Tó wà ma yi k̄n kyā ȳi mèn swɛɛplaaoo, beee bé eé ma busa màḡɔ d̄ɛ lán baade bà.

⁸ Filisitininɔ k̄inanɔ m̄ò Delilane k̄n kyā ȳi kè èe kori k̄urooo mèn swɛɛplaaa, ben à à yìo.

⁹ À k̄urinɔ utena kpétu, ben Delila bè Samus̄ine: Samus̄i! Filisitininɔɔɛ zenla fá! Ben à kyā p̄inɔ k̄ɛk̄ɛ lán bà m̄una bà, wèè à gbāaa asii d̄ɔro.

¹⁰ Ben Delila bène: Néɛ ma lalandi k̄ɛɛ, néɛ egɛɛ toomɛmɛ. N̄ om̄e sa dian weé n yi nà.

¹¹ Ben à bène: Tó wà ma yi k̄n bà gègete dufu kè wèè z̄i keo zikirooo, eé ma busa màḡɔ d̄ɛ lán baade bà.

¹² Ben Delila bà pì sè à à yìo. À k̄urinɔ utena kpétu, ben à bè: Samus̄i! Filisitininɔɔɛ zenlaee! Ben Samus̄i bà kè d̄ɔ a ɔɔa pì k̄ɛk̄ɛ lán s̄ɔbuba bà.

¹³ Delila bène: Néɛ ma lalandi k̄ɛɛ ai tia. Néɛ egɛɛ toom̄e. N̄ om̄e sa dian weé n yi nà? Ben à bène: Tó n ma mikā gbāa mèn swɛɛplaaanɔ kù n̄ dà àsan n̄ t̄a, ben n káro p̄èa, mé busa màḡɔ d̄ɛ lán baade bà. Delila tò ii à sè, ben à à mikā gbāa mèn swɛɛplaaa p̄inɔ kù à t̄a lán bisatāna bà

¹⁴ à káro p̄èa. Ben à bè: Samus̄i! Filisitininɔɔɛ zenlaee! Ben à vù à àsa pì ḡà à w̄urɛ k̄n a mikāo.

¹⁵ Delila èara à bène d̄ɔ: N̄ɛḡɔ bee n̄ yemazi, bens̄ɔ n̄ɛ ma náane kero né? N̄ ma lalandi kè à kà ḡèn aaḡɔ. Néɛ n gbāa bíta asii omero.

¹⁶ L̄ɛn èḡɔ nak̄ɔrɛɛa l̄ɛ k̄n yā beee takao yāana sai. Èe a z̄inda busaane ai à ḡaa à fù menaa à yezi à ga.

17 Ben à yā kè kú à swèn ònè píngi sa à bè: Gēe e na ma mìa zikiro, zaake wà ma ke Luda pò ùme. Tó wà ma mì bò, ma gbāaa é bɔmagu, mé busa màgō de lán baade bà.

18 Kè Delila è à yā kè kú à swèn òare píngi, ben à lékpāsā kè Filisitininɔ kínanɔnɛ à bè: À ɛara à mós gèn do do, zaake à à píngi òme sa. Ben aó ɛara wà mò à kiia, aó kondogi pi kúna.

19 Delila tò ii Samusī sè a gbála, ben à gōgbē ke sisi. À à mìkā gbàa mèn swēplaaa pìnɔ bò, ben à nà busanaa à gbāaa pì bòn.

20 Delila bè: Samusī! Filisitininɔɛ zenlaee! Ben à vù èe daa é ke lán yāa bà à a zīnda bɔme. À dō kè Dii a tonlo.

21 Ben Filisitininɔ à kù, wà à wéɛnɔ bɔbɔ, ben aó gāao Gaza. Aó mōgotē gata kpāne, ben wà à dà èe wísi lɔɔ kpésiaan.

22 À mìkā pì ɛara à nà kpaɛnaa do à bona gbɛra.

Samusī gana

23 Filisitininɔ kínanɔ kō kākōa le wà ñ tāa Dagɔni gbāgbá, ben aóɛ pɔnnaa keɛ wèe bè: Wa tāa wa ibeɛ Samusī nàwe wa ɔzī.

24 Kè Filisitininɔ à è, aó ñ tāa sáabu kpà wà bè:

Wa ibeɛ wa bùsu dè,
à wa gbēnɔ dèdè dūgudugu,
ben wa tāa à nàwe wa ɔzī.

25 Lán aó pɔɔ kè nna nà aó bè: À Samusī sisi à kōkō owe. Ben wà à bò kpésiaan à yáadɔziyā kèrínɛ.

Kè wà à zè kpé wesagbanɔ dagura,

26 à bè gōkpare kè à à ɔ kúnanɛ: Ñ gámao wesagba kè aó kpé senanɔ saɛ le mà ɔ nanaa mà gbāaa ea.

27 Tāakpe pì pà, gōgbēnɔ kōn nɔgbēnɔ kú gwe kōn Filisitininɔ kínanɔ ñ píngi. Gbē kè aó kú kpé pì musu kà gōɔn bɔɔ aagō, kè aó mò Samusī kōkō gwa.

28 Samusī wéɛ kè Diia à bè: Dii Luda, ñ tó ma yā dɔngu. Luda, ñ ma gba gbāaa gèn do do le mà gēe boo Filisitininɔa ma wéɛ mèn plaa yā musu.

29 À ɔ nàna wesagba mèn plaaa kè aó kpé pì kúna gura súusunɔa, à ɔplaa kú à dooà à ɔzɛɛ kú à dooà do.

30 À bè: Ñ tó mà ga kōn Filisitininɔo! À nàɛ, ben à ɔ yìpazi kōn gbāaa, ben kpé pì gbòro à sī Filisitininɔ kínanɔa kōn gbē kè aó kú à guunɔ ñ píngi. Gbē kè Samusī ñ dédè a gagurɔɔɔɔ pari de gbē kè à ñ dédè gurɔɔ kè à kú wèndiola.

31 À dāaronɔ kōn à de bēdeenɔ mò ñ píngi aó à gè sè wà tàò, ben aó à mira kpàkōzi kōn à de Manɔa pɔo, Zɔra kōn ɛsetaoluo dagura. À yā gōgō Isarailinɔnɛ ai wè baro.

RUTU

Naomi kɔn Rutuo

¹ Gurɔɔ kɛ yǎgɔgɔrinɔɔ e kɪ bleɛ Isarailinɔ bɔsun, dekaa kà, ben gɔgbɛ ke bɔ Betɛlemu, Yudanɔ bɔsun, à gàa gurɔɔplaa ke Mɔabunɔ bɔsun kɔn a naɔ kɔn a nɛgɔgbɛ gɔɔn plaaanɔ.

² Gɔgbɛ pì tɔn Elimeleki. À naɔ tɔn Naomi. À nɛnɔ tɔn Malonu kɔn Kiliɔo. Èflata bɔsu gbɛnɔmɛ. Aɔ gàa Mɔabunɔ bɔsun, ben aɔ kú gwe.

³ Gwen Naomi zǎ Elimeleki gàn, ben à gɔ gwe kɔn a nɛ gɔɔn plaa pìnɔ.

⁴ Aɔ Mɔabu nɔgbɛnɔ sɛ nɔɔnɔ ũ, à doo tɔn Opa, à doo sɔ Rutu. Aɔ kú gwe lán wɛ kuru taka bà, à gberan

⁵ Malonu kɔn Kiliɔo gà nɔ plaa nɔ píngi, ben Naomi gɔ gɔɔ sai nɛ sai.

⁶ Kɛ à kú Mɔabunɔ bɔsun gwe, à mà kɛ Dii a gbɛnɔ wɛnda gwà à nɔ gbá pɔblee, ben à soru kɛ à ta kɔn a nɛ naɔ pìnɔ.

⁷ Ben à fɛɛ guu kɛ à kún à dà zén kɔn a nɛ naɔ pìnɔ, aɔɔe taa Yudanɔ bɔsun.

⁸ Ben à bè a nɛ naɔ pìnɔnɛ: À liara à tá a danɔ kiia. Dii gbɛkɛɛ keare lán à kɛ a gɔ kɛ aɔ gànɔnɛ nà kɔn mapio.

⁹ Dii tó a baade ɛara à zǎ ke à wɛɛkii e. Kɛ à lé zàmma, ben aɔ sɔ dɔ gbāngbān.

¹⁰ Aɔ bènɛ: Wé tányo n gbɛnɔ kiame.

¹¹ Ben à bè a nɛ gyaanɔ pìnɔnɛ: À liara! Bóyānzi é támaozi? Mé ɛara mà nɛgɔgbɛnɔ i le à e à zǎ kemma dɔn yɔ?

¹² À liara à tá! Ma zi kú, mé e mà zǎ ke dɔro. Baa tó ma bè mé wɛɛ dɔ zǎkɛnazi, ben má é uusiea ma nɛgɔgbɛnɔ io,

¹³ é fɔ à nɔ dǎ ai aɔ bíta kú? É fɔ àgɔ kuu pɔɔe nɔ yānziɔ? Auo, ma nɛnɔ! Dii kpɛɛ limɛmɛ. Yǎ kɛ à a lee pì e kemɛ nnaro fá!

¹⁴ Aɔ ɛara wà nà sɔ dɔɔa, ben Opa lé zǎ a zǎ da pì, mɔde Rutu gí à nàa.

¹⁵ Ben Naomi bènɛ: Ñ gwa, n gbɛndoo e taa a gbɛnɔ kɔn a tǎanɔzi. Ñ liara ñ táo.

¹⁶ Ben Rutu bènɛ: Ñton nakɔrema mà n tón mà táro. Guu kɛ n kɛɛ e pɛɛɛn, wégɔ lɛdomɛ. Guu kɛ n pitan, gwen mé pitan. N gbɛnɔ é gɔ ma gbɛnɔ ũ, n Luda é gɔ ma Luda ũ.

¹⁷ Guu kɛ n gan, gwen mé gan wà ma vīi gwe. Gaa baasiro pɔke é wa kɛkɔaro. Tó ma kemma, Dii yǎ kemɛ pásipāsī.

¹⁸ Kɛ Naomi é à zɛo à táaome, èe yáke onɛ dɔro.

¹⁹ Ben aɔ plaa nɔ píngi gàa ɛe ai aɔ kà Betɛlemu. Kɛ aɔ kà gwe, wéte lògo nɔ yǎ musu. Gbɛnɔ bè: Naomin gwe sɔɔ?

²⁰ Ben à bènɛ: Àtongae ma sísi Naomi dɔro, séde Mara, zaake Gbāapingide pɔsiayǎ kɛmɛ.

²¹ Ma gaa wéte a kɔn pɔo, ben Dii sùmao ɔkɔri. Bó yǎ bé à tò é ma sísi Naomii? Dii bɔ ma kpɛɛ, Gbāapingide yǎ ɔamma kpàmazi.

²² Lán Naomi sù kɔn Mɔabunɔ bɔsuo nà n gwe kɔn a nɛ naɔ Rutu, Mɔabu boriio. Aɔ kà Betɛlemu gurɔɔ kɛ wà nà nagákɛnaame.

2

Rutu dakɔrena kɔn Bɔazao

¹ Naomi zǎ Elimeleki be gɔgbɛ kee kuu, gbɛnsi auzikideemɛ, à tɔn Bɔza.

² Mɔabu nɔgbɛ Rutu bè Naomine: Ñ tó mà gá bura nagã kɔɔ wɛ màgɔ té gbɛ kɛ ma wɛnda gwà kpɛɛ. Ben à bè a né gyaanɔɔ pɛne: Ñ gá!

³ Ben à fɛɛ à gáa nagã kɔɔ wɛ bura, ègɔ té pɔkɛrinɔ kpɛɛ. À mò à lè buraa kè à gàan pì né Elimeleki danɛ Bɔaza buraame.

⁴ Ben Bɔaza bɔ Betɛlemu. Kè à kà gwe, à ì kpà pɔkɛrinɔa à bè: Dii gɔ kúao! Ben aɔ bène: Dii aubarika dangu!

⁵ Bɔaza bè a zíkɛri kè de à pɔkɛrinɔ gwàri ùune: Dé bé à nɔkparɛ kèkàa vîi?

⁶ Ben à wèàla à bè: Nɔkparɛ pì né Mɔabu nɔgbɛ kè Naomi bɔo Mɔabunɔ busun à sùome.

⁷ À bè mà tó à nagãa kɔɔ wɛ pɔkɛrinɔ kpɛɛ, ben è zîi kɛɛ zaa kɔngɔ. Tian à mò kámma bo féte kutaa guu.

⁸ Ben Bɔaza gáa à bè Rutune: Ñ ma yá ma. Ñton gá nagã kɔɔ wɛ bú pánde guuro. Ñton gɛwalaro. Ñ gɔ kè kɔn ma nɔgbɛ zíkɛrinɔ.

⁹ Ñ wéɛ dɔ zîi kè aɔɔe kɛzi ñgɔ té ñ kpɛɛ. Má ò ma gɔkparɛnɔne aɔton ìa dammaro. Tó ìmii e n deɛ, ñ gá ñ í kè aɔɔ kà orozánɔn mi.

¹⁰ À kùene à mì pèè à bè: A kè dia mamɔma kè bori pánde nɔgbɛn ma ù, n làakari dɔma, ben n yá maa kèmɛɛ?

¹¹ Ben Bɔaza wèàla à bè: Wà yá kè ñ kè n zā danɛ n zā gaa gberaa òmɛ píngi, lán n n de kɔn n dao tò nà kɔn n búsuo, ben n mɔ n wɛɛ gbɛ kè ñ ñ dɔ yároonɔ té.

¹² Dii fîa bonne yá kè ñ kè musu. Lán n mɔ n sɔɔ Dii Isarailinɔ Luda ɔru guu nà, à fîa bonne maamaa.

¹³ Rutu bè: Baa, n yá maa kèmɛ fá! N ma làakari kpàemɛ, n yá nnaa ò mamɔma n zíkɛrine, baa kè n zíkɛrinɔ doken ma ùro.

¹⁴ Pɔblegurɔ Bɔaza bène: Ñ mɔ ñ pɔ ble kè ñgɔ buredi zɔɔ dò. Ben à wɛɛ pɔkɛrinɔ saɛ. Bɔaza pɔwɛɛ kpatana kpàa, ben à pɔ blè à kà ai à kpaaa gɔ.

¹⁵ Kè à fɛɛ èe gaa pɔ kɔɔ wɛ, ben Bɔaza ò gɔkparɛnɔne à bè: Baa tó èe pɔ kɔɔ wɛɛ nagãa kè kaena té, àton wí daaro.

¹⁶ À à sà kenɔ bɔbɔne nagãa guu à tó à kɔɔ wɛ. Àton pataaro.

¹⁷ Ben à pɔ kɔɔ wè ai uusie. Kè à zɔ à à wéɛ bɔ, à kà koto lé do taka bà.

¹⁸ Kè à sè à tào be, ben à pɔ kè à kɔɔ wè pì bɔɔa a zā danɛ. À pɔ kè à fùà à bleɛ pì kpàa dɔ.

¹⁹ Ben à zā da à là à bè: Mákpan n pɔ kɔɔ wɛn gbàa? N zîi kè máme? Luda aubarika da gbɛ kè làakari dɔmmaan. Ben à gbɛ kè à zîi kè à bura yá òne à bè: Gbɛ kè ma zîi kè à bura gbàa tɔn Bɔaza.

²⁰ Ben Naomi bè: Ma Dii sáabu kè! À kpé èe gbɛkɛɛ kɛɛ wamɔwa kè wá bɛɛnɔne kɔn wa gbɛ kè aɔ gànɔ. Ben à èara à bè: Gbɛ pì né wa danɛ fɛfɛ bòrinɔ dokemɛ.

²¹ Ben Mɔabu nɔgbɛ Rutu bè: À bèmɛ mà na a zíkɛrinɔa ai aɔ gá pɔ kè wà yáao.

²² Ben Naomi bè a né gyaanɔɔ pɛne: À maa ñ gá kɔn à nɔgbɛ zíkɛrinɔ le wàton ìa damma bura pándearo yánzi.

²³ Ben à nà Bɔaza nɔgbɛ zíkɛrinɔa. Ègɔ pɔ kɔɔ wɛɛ ñ kpɛɛ ai wà gáa wà nagã kɔn gbadoo kè wà yáa. À kú a zā da bèmɛ.

3

1 Naomi bè a né gyaanɔ̀ pìne: À maa mà bèe wɛtenne, guu kè né e ñgɔ̀ kún aafia.

2 Bɔaza kè ñ kú kɔ̀n à zĩkerinɔ̀ né wa danɛnloo? Àmbe èe pɔ́wɛɛ gb̃ɛɛ uusia.

3 Ñ zú o ñ nɔ̀si kemma. Ñ n pɔ́ maaa da ñ gá blewɛɛgb̃ɛkiiia. Nton tó à n yá d̃sɔro ai à pɔ́ blè à í mì à yáa.

4 Tó à dàe, ñ guu kè à dàen gwa, ñ gá ñ à bisa lé sé ñ dae à gbá sae. Eé yá kè né kɛɛ onne.

5 Ben à bène: Yá kè ñ ò píngi, mé keme.

6 Ben à gáa blewɛɛgb̃ɛkiiia à yá kè a zā daa òne pì kè píngi.

7 Bɔaza pɔ́ blè à í mì, à pɔ̀ɔ̀ kè nna. À gáa à dàe pɔ́wɛɛ tò sae káa kpa, ben Rutu ɔ̀t̃ɛzi tɛɛɛ, à bisa gò à gbála à dàe gwe.

8 Lezāndo kè Bɔaza kè g̃iri, à vù kɔ̀n iio à liɛ, ben à è nɔ̀gb̃ɛ bé à daena a gbá sae.

9 Kè à bè, déme, ben Rutu wèla à bè: N zĩkeri Rutume. Ñ n bisa lé kúmala, zaake ma danɛ f̃ɛf̃ɛ kè eé ma boon n ũ.

10 À bène: Dii aubarika dangu! Gb̃ɛkɛɛ kè ñ kè zāa kèkii de à káakupola. Néé gá n g̃ɔ̀kparɛ w̃ɛt̃ero, takaasidee kesɔ̀ auzikidee.

11 Nton tó ṽia n kũro. Pɔ́ kè n w̃ɛɛ kè píngi, mé kenne, zaake w̃ɛt̃edeennɔ̀ d̃s ñ píngi kè nɔ̀ maaan n ũ.

12 Yápuraaɛ! N danɛn ma ũ, mɔ̀de danɛ f̃ɛf̃ɛ pāndee kuu à f̃ɛf̃ɛkɛɛ demala.

13 Ñ i kè gwāaṽia, zia kɔ̀ngɔ̀ tó à yezi à n bome, à maa, à n bo. Mɔ̀de tó èe weziro, má si kɔ̀n Diio mé n bo. Ñ i kè ai guu d̃o.

14 À daena à gbá sae gwe ai guk̃ɛk̃ɛnao, ben à f̃ɛɛ ai guwɛɛ g̃ɔ̀ gá k̃ɛ, zaake Bɔaza bène àton tò gb̃ɛkɛ d̃s kè à m̃ò blewɛɛgb̃ɛkiiaro.

15 À bène d̃o: Ñ n pɔ́dang̃an poro ñgɔ̀ kũna. Kè à kũna, ben Bɔaza nagāa k̃anne zaka lé sw̃ɛɛdo à d̃ine, ben à t̃ào be.

16 Kè à kà be, à zā da à là à bè: Yá kè dia gwee? Ben à yá kè g̃ɔ̀gb̃ɛ pì k̃ene òne píngi

17 à bè: À ma gba nagā zaka lé sw̃ɛɛdoo k̃èkiiɛ. À bè à maa mà tá ma zā daa ɔ̀koriro.

18 Ben Naomi bè: Ñ ṽɛɛ tɛɛɛ ai ñ yá pì m̃idena d̃s, zaake g̃ɔ̀gb̃ɛ pì é k̃amma bo gb̃aa yá pì m̃idena sairo.

4

Rutu z̃akena Bɔaza

1 Bɔaza gáa à ṽɛɛ w̃ɛt̃e b̃iileɛ, ben à è danɛ f̃ɛf̃ɛ b̃ori kè à à yá ò pì e m̃ɔ̀ɔ̀. Ben à bè: Ma gb̃ɛ, ñ m̃ó ñ ṽɛɛ.

2 Ben à w̃ɛt̃e gb̃ɛnsinɔ̀ s̃isi g̃ɔ̀ɔ̀n kuri à bè aɔ̀ ṽɛɛ.

3 Ben à bè danɛ f̃ɛf̃ɛ p̃ine: Naomi kè s̃u kɔ̀n M̃ɔ̀abunɔ̀ b̃usuo e wa ṽĩi Elimeleki bura kpadoo yaa.

4 Ben má è à maa mà à yá onne, le ñ lú wa gb̃ɛnsi kè aɔ̀ ṽɛɛna k̃enɔ̀ wáa. Tó ñ yezi ñ bome, ñ bo. Tó ñ yezi ñ bo s̃ɔro, ñ omɛ mà ma, zaake m̃be ñ à bona zé ṽi. Tó n baka g̃ɛ, sé map̃i. Ben g̃ɔ̀gb̃ɛ pì bè: Mé bo.

5 Ben Bɔaza bè: Tó n t̃ɔ̀t̃e pì lù Naomi kɔ̀n M̃ɔ̀abu nɔ̀gb̃ɛ Rutuoa, né gb̃ɛ kè gá gyaanɔ̀ e d̃o, le à t̃s̃ e à g̃ɔ̀ à t̃úbia.

6 Ben danɛ f̃ɛf̃ɛ b̃ori pì bè: Tó len à de le, mé boro, le màton ma z̃inda t̃úbi yakaro yānzi. Ñ n pɔ́ bo, zaake mé f̃ɔ̀ mà boro.

⁷ Isarailinɔ̀ b̀usun yá tó gbē e tɔ̀tɔ̀e boo ke èe à lendee kpaa, tó èe yá mì deɛ, è a kyate gbá doo bɔ̀ à dɔ̀ gbēneme yá pì m̀dena sèeda ũ Isarailinɔ̀ne.

⁸ Kè dane f̀f̀f̀e b̀ori pì bè Bɔ̀zane à lú, ben à a kyatee b̀ò à kpà Bɔ̀zaa.

⁹ Ben Bɔ̀zaa bè gbēnsi pìnɔ̀ne kɔ̀n gbē kpaaanɔ̀ ń p̀ngi: Ámbe s̀edadeenɔ̀ ũ gbàa, kè ma Elimelēki kɔ̀n Malonuo kɔ̀n Kilišo p̀nɔ̀ lù Naomia p̀ngi.

¹⁰ Ben ma Malonu gyaanɔ̀ Rutu, M̀ababu nɔ̀gbē è nɔ̀ ũ dɔ̀, lē gbē kè gà pì tó e àg̃ kú à t̀bia, lē à tó tón ga à gbēnɔ̀ té ke à wéte kè guuro. Ámbe yá pì s̀edadeenɔ̀ ũ gbàa.

¹¹ Ben gbēnsi pìnɔ̀ kɔ̀n gbē kè aɔ̀ kú gānu guunɔ̀ bè ń p̀ngi: Wámbe s̀edadeenɔ̀ ũ. Dii tó nɔ̀gbē kè èe gēe n ua pì g̃ lán Raseli kɔ̀n Leao bà. Aɔ̀ plaa ń p̀ngi bé wà Isarailinɔ̀ borii kè. Eé tó ń gbàa kú Eflata b̀usun ǹ tó bɔ̀ Betelēmu.

¹² Dii tó borii kè eé kpámma kɔ̀n nɔ̀gbē p̀ionɔ̀ g̃ lán Perēzi kè Tama ì Yudane boriiɔ̀ bà.

Dauda bori b̀zia

¹³ Ben Bɔ̀zaa Rutu sè nɔ̀ ũ. À dàeo, ben Dii tò à nò s̀ì, ben à né ì g̃gbē ũ.

¹⁴ Ben nɔ̀gbēnɔ̀ bè Naominɛ: Wa Dii sáabu kè, èe n tó borii sai gbàaro. Luda tó né pì tó bɔ̀ Isarailinɔ̀ té.

¹⁵ Eé n làakari kpáenne, eé n gwa n zikú guu, zaake n né gyaanɔ̀ kè yenzi bé à à ìnne, à s̃ à maanne de nég̃gbē g̃n swεεplaaanɔ̀la.

¹⁶ Ben Naomi né pì sè à kpà a kùla à g̃ à gwàri ũ.

¹⁷ Ben nɔ̀gbē kè aɔ̀ kú gweenɔ̀ bè: Wà nég̃gbē ì Naominɛ. Ben aɔ̀ tó kpàne Ɔ̀bedi. Ámbe Yese de, Dauda dezi ũ.

¹⁸ Perēzi boriinɔ̀ zékpaen yè:

Perēzi bé à Ezerɔ̀nu ì,

¹⁹ Ezerɔ̀nu Ramu ì, Ramu Aminadabu ì,

²⁰ Aminadabu Nas̃ ì, Nas̃ Salamo ì,

²¹ Salamo Bɔ̀zaa ì, Bɔ̀zaa Ɔ̀bedi ì,

²² Ɔ̀bedi Yese ì, ben Yese Dauda ì.

SAMUELI TAKADA KAAKU

Samueli 1:1-7:17

Solu 8:1-15:35

Solu kɔn Daudao 16:1-31:13

Elekana kɔn a gbɛnɔ

¹ Gɔgbɛ kee kú Rama, Eflaimu bùsu gusĩsĩdeen. Zufu boriime, à tɔn Elekana, Yeroamu néme. Eflaimu borii kè wè bene Zufu pì bé à Tohu ì, ben Tohu Eliu ì, ben Eliu Yeroamu pì ì.

² Elekana nɔɔnɔ vī mèn plaa, à káaku tɔn Ana, à plaade tɔn Penina. Penina bé à nénɔ vī, Ana sɔɔ e né iro.

³ Wè kɔn wèo gɔgbɛ pì è bɔ a wéte guu à gá dɔnzi ke Dii Zìkpedene zaa Silo à saa oa. Eli négɔgbɛ mèn plaaanɔ ɔfini kɔn Fineasio kú gwe Dii gbàgbárinɔ ũ.

⁴ Gurɔ kè Elekana saa ò, è à nòbɔ kpá a naɔ Peninaa kɔn à négɔgbɛnɔ kɔn à nénɔgbɛnɔ ń pínɡi,

⁵ ben è à leo plaaa kpá Anaa kè à yezi yánzi, baa kè Dii à kè páaa ũ.

⁶ À gɔaanɔ pì sɔ, ègɔ à faboo kè à kuu páaa ũ yánzi, le à à nòse fɛɛne.

⁷ Len ègɔ keene le wè kɔn wèo. Tó Ana gáa Dii kpé guu, à gɔaanɔ pì è à fabo, ben è ɔɔ dɔ ai à fua à pɔ ble.

⁸ Ben à zā è à lá: Ana, bɔ bé à n le née ɔɔ dɔɔ, ben n gi pɔ blezii? À kè dia n nòse yàka? Má denne négɔgbɛ mèn kurilaroo?

⁹ Zikea kè aɔɔ kú Silo, aɔ pɔ blè wà yáa, sa'ori Eli véena kitaa Dii kpé kpeele, ben Ana fɛe

¹⁰ kɔn nòseyakana bítao, à wée kè Diia kɔn ɔɔ dɔɔɔ maamaa.

¹¹ Ben à lù sè Diine à bè: Dii Zìkpede, ò tó mamoma n zòbleri yá dɔngu! Ñ ma wènda gwa! Tó ma yá e sãnguro, bensɔ n ma gba négɔgbɛ, mé à kpámma n pɔ ũ ai à wèndi lén, gɛe é na à mià zikiro.

¹² Kè à wéekena Diia pì e yáaaro, ben Eli e à lé tàasi kee.

¹³ Ana e adua pì kee a swè guu, à lé bé èe kee zúgizugi, èe yá o à bò a lén gbèkee màro. Eli e daa wée e à deeme,

¹⁴ ben à bène: Wèe égɔ n dee ai bɔreme? Ñ mi kè wèea.

¹⁵ Ben Ana wèàla à bè: Èe ke lenlo Baa! Nɔgbɛ pɔsiadeen ma ũ, mée wèe ke í gbáa ke miro. Mée ma yá'ammanɔ oo Diine me.

¹⁶ Nton mamoma n zòbleri die nɔgbɛ pápádee ũro. Ma nòse kè yàka kɔn ma kuuna bídi guuo bé à tò mée wée kee gura kè ai tia.

¹⁷ Ben Eli bène: Ñ tá kɔn aafiao. Isarailinɔ Luda n gba pɔ kè n wée kèa.

¹⁸ Ben Ana bè: Ñ tó mapi n zòbleri yá kánne. Ben à tà à pɔ blè à uu wère.

Samueli ina

¹⁹ Kè guu dɔ, aɔ fɛe ide'ide aɔ gáa wà dɔnzi kè Diine. Ben aɔ èara wà tà ń be wéte zaa Rama. Kè Elekana dàe kɔn a naɔ Anao, à yá dɔ Diin.

²⁰ Gurɔ beean à nò sɔ à né ì gɔgbɛ ũ, ben à tɔ kpáne Samueli, zaake à bè: Ma à wée kè Diiname.

²¹ Ben Elekana fɛe kɔn a bɛdeenɔ ń pínɡi, aɔ èara wà gáa saa kè wè o wè kɔn wèo o Diia, aɔ lù kè aɔɔ sène fía bo.

²² Mɔde Ana e gáro. À bè a zāne: Tó né pì kè, ben mé gá à ɔɔa Diine, eégɔ kú gwe guro píngi.

²³ Ben à zā bène: Lán à kènne maa nà ò ke. Ñ tó ai à kè. Dii tó yā pì ke. Ben nɔgbē pì a né gwà ai à gàa à kèo.

²⁴ Kè à kè, ben à à sè à gàao Dii kpén zaa Silo kɔn zùsware wè aagɔɔo kɔn wísitio konko do kɔn geepiwéɛo tùu do. Né pì kè gɔkpare ù.

²⁵ Kè aɔ zùswaree pì kòto kpà, ben aɔ gàa kɔn né pìo Eli kiia.

²⁶ Ben Ana bène: Baa, ñ gaafaa keme! Kɔn n kuunao mámbè nɔgbē kè ze mée wée kee Diia n wáa gura kè ù.

²⁷ Né kèkiin ma wée kè Diia, ben à ma gba pɔ kè má gbèkaa pì.

²⁸ Beee yānzin ma mɔ à kpá Diiazì, le àgɔ kuu à pɔ ù ai a wèndi lén. Ben aɔ dɔnzi kè Diine gwe.

2

Ana aduakena

(Luk 1:46-55)

¹ Ben Ana adua kè à bè:

Ma nòse e yáa ɔɔ Diia,
ma mì da'iana Dii yānzi.
Mée woo kaa ma ibeɛnɔa,
ma pɔɔ kè nna, kè à ma mì sì.

² Gbēkee kú adona lán Dii bàro,
gbēkee kuu lán à bàro,
gbēsi kee kuu lán wa Luda bàro.

³ Àton yā bɔe kɔn yɔnkɔɔoro,
àton tó wadayá bɔ a lénlo,
zaake Dii Ludan yádɔri ù,
àmbe è wa yākenanɔ yɔ à gwa.

⁴ Gɔsagbāaanɔ sá è'e,
mɔde gbē funanɔ gbāa asaa dò ñ pii.

⁵ Gbē kána e a zīnda aya kee pɔblee yānzi,
mɔde nɔaa e gbē kè èè à de yāa de ɔɔro.

Pāaa né ì mèn sweeplaa,
mɔde népari'iri gɔ wènda.

⁶ Dii bé è tó gbē ga,
bensɔ è tó gbē gɔ kuu.
Àmbe è tó gbē gē bùsu guu,
bensɔ è gè vu.

⁷ Dii bé è mɔ kɔn takaasio kɔn kuuna nnaao,
è ɔ tɔ gbēkenɔa, è gbēkenɔ sé lezì.

⁸ È wèndadeenɔ bɔ bùsutitin,
è takaasideenɔ bɔ tubura.
È ñ vée gu dɔnkɔn kɔn kínenɔ,
è tó aɔ kpata ble kɔn gakuio.
Zaake tɔɔte kásapeekiinɔ né Dii pómé,
ben à anduna káa.

⁹ È a gbēnɔ gbápeeki dakpañne,
è zaakerinɔ dúgu zɔ gusiaan.
Gbēke é fɔ à ɔsiì ne kɔn a zīnda gbāaaoro.

10 Dii é a ibeeno ú ló,
 eé pata a ibeena zaa musu,
 eé yákpae keíño ai anduna lézekiia.
 Eé gbāaa kpá kína kè à kàa,
 eé gbē kè à sè pì mi da ía.

11 Ben Elekana tà a be wéte zaa Rama, ben négōgbē pì gō, èe zīi kee Diine kōn sa'ori Elio.

Eli négōgbēn

12 Eli négōgbēnó né né pásīnōme, ašè Dii daro.

13 Yā kè sa'ori pīnō è keínēn yē. Tó gbē saa ò, gurōō kè èe nōbō pì fūfu kee, sa'ori ìba ke è mó kōn saka gbādā aagōdeeo kūna.

14 Ben è pēe taa guu ke oroo ke m'oroo, ben sa'ori è pó kè saka pì bōo sé a pó ũ pīngi. Len ašè ke Isaraili kè aš mō Silonōne le n pīngi.

15 Baa ai wāgō gá nōbō kpá téa à nōsi yāa, sa'ori ìba ke è mó à be gbē kè saa ò pīne: Ñ nōbō kpá sa'oria à kpá téa, zaake eé we à nōbō fūfukena símmaro, sé à búsu.

16 Tó gbē pì bène é nōbō kpá téa gīa a nōsi yāa, gbasa pó kè à yezi à sé sa, ben ìba pì è be: Auo! Ñ kpáma gōo! Tó n gi, mé bō kōn gbāaa.

17 Gōkpare pīnō durun kè bíta Diine maamaa, zaake ašōe kya kaa à sa'onōbōmmē.

18 Négōgbē Samuēli sō ègō zīi kee Diine kōn dansiki utao dana.

19 À da è uta gyaba néngo zōne. Tó èe mōō saa o kōn a zāo wē kōn wēo, ben è mōōne.

20 Eli è sa maaa o Elekanane kōn a nōō pìo à be: Dii n gba né dō kōn n nōō pìo, né kè à à wēe kè ben à kpá Diia pì gēe ũ. Ben ašè tá n be.

21 Ben Dii aubarika dà Anan, à èara à né ì mēn sōōro, gōgbēnō gōōn aagō, nōgbēnō plaa. Négōgbē Samuēli sōō e bíta kūu Dii ozi.

22 Eli zi kù kótokoto, à yā kè a nēnō e kee Isarailinōne mà pīngi kōn lán ašè dae kōn nōgbē kè ašēgō zīi kee dakōreki kuta kpēelenō nà.

23 Ben à n lā à bè: Bó bé à tò ée yā kee lee? Má mà baade pīngi e a yāzaakēna oo.

24 Àton ke lero ma nēnō! Baaru kè má mà kè èe daagula Dii gbēnō té pì maaro.

25 Tó gbē durun kè a gbēdaaane, Luda é à yā gōgō, mōde tó gbē durun kè Diine, dé bé eé agbaa kpāne? Ben aš gi n de yā mazi, zaake Dii zè kōn n dēdēna yāome.

26 Négōgbē Samuēli sōō e bíta kūu èe kaara. Ègō nna kōn Diio kōn baade pīngio.

Àisi zaa dōna Eli bēdeenō

27 Ben Luda gbēke mò à bè Eline: Dii bè, gurōō kè n dezi Aruna bēdeenō e zō blee Firi'aunane zaa Igipiti, a bō a mōnzi tētētē,

28 Isaraili boriino té pīngi n dezi Arunan á sè a gbāgbāri ũ. Ben à a gbāgbā, à tuaetiti kàare tēn kōn sa'outao dana. Dii bè, a sa'opo kè Isarailinō è kpáta kpá à boriino pīngi.

29 Dii bè, bó bé à tò èe a sa'onōbō zō kōn gbáo kōn gbāa kè á diē aš mōoore a kpé guuo? À bè, bóyānzi neē n nēnō diē dēalazi, ben ée mè kpaa kōn a gbē Isarailinō sa'onōbō maaa?

³⁰ Beee yānzi Dii Isarailinɔ Luda bè, á dìe yā n boriinɔ kɔn n dezi boriinɔ bé wàgae a gbāgbā ai gurɔ píngi, mɔde tia ée we beeezi dɔro. À bè, gbē kè à a kpe dàn é bèe líne, gbē kè kya kàaguun é ke pɔ ũro.

³¹ Ñ ma! À bè, gurɔke é mɔ, é n be gbāaa símma kɔn n de be pɔo. Mare zi ke égɔ kú n ua dɔro.

³² Né nawēa e a be. Baa tó a aubarika pìsi Isarailinɔa n píngi, mare zi ke égɔ kú n uaro ai gurɔ píngi.

³³ N uadeenɔ é gaga zégbān n píngi. N gbē kè ée à bɔ a gbāgbāzīnloo é tó n wée wo kɔn ɔɔ dɔɔ, n pɔɔ é sia kú.

³⁴ N né gɔɔn plaa Ōfini kɔn Finεasio é gaga gurɔ dɔnkɔ zī aɔ plaa n píngi. Beee égɔ denne sèeda ũ kè yā kè á ò é ke píngi.

³⁵ Dii bè, é gbē sé sa'ori náanedeε ũ, eé a pɔyeziyá ke lán á yezi nà. É à boriinɔ gba gbāaa gingin, eégɔ zīi keε kína kè é káne ai gurɔ píngi.

³⁶ N borii kè aɔ gɔnɔ é mɔ wà kúe keε ɔɔ ke burεdi yānzi aɔ be: Ñ sa'ori zī ke dawε wà ke, le wà pɔ féte e wàgɔ blee.

3

Dii lézuna Samuelizi

¹ Nééggbē Samueli e zīi keε Diine Eli ɔzī. Gurɔ beee Dii yā è su gbēa kpakpaaro, ben wéεgupu'ena kuu pariɔ.

² Zīkea Eli daena a daεkiia. À wée bùsa, èe guu ee maamaa dɔro.

³ Samueli daena Dii kpén, guu kè Luda àkpati kún. Luda fitia e ga kòro.

⁴ Ben Dii lé zù Samuelizi. À wèàla à bè: Mac kè!

⁵ Ben à bàa lè à gàa Eli kiia à bè: N lé zùmazin yɔ? Mac kè. Ben à bène: Mée lé zunziro. Ñ gá daε. Ben à èara à gàa à dàε.

⁶ Dii èara à lé zùzi dɔ, ben à èara à gàa Eli kiia à bè: N lé zùmazin yɔ? Mac kè. Ben à bè: Ma né, mée lé zunziro. Ñ gá daε.

⁷ Samueli sɔɔ Dii dɔ gīaro, Dii yā e sua kòro.

⁸ Dii èara à lé zùzi à gèñ aagɔdeeo, ben à fèε à gàa Eli kiia dɔ à bè: N lé zùmazin yɔ? Mac kè. Ben Eli dɔ sa kè Dii bé èe lé zuu gɔkparε pizi.

⁹ Ben à bène: Ñ gá daε. Tó à lé zùnzi sa, n be: Ñ yā o Dii, n zòbleri swā dɔ. Ben Samueli gàa à dàε a daεkiia.

¹⁰ Dii mɔ à zè gwe, à lé zùzi lán yā pɔ bà à bè: Samueli! Samueli! Ben Samueli bè: Ñ yā o Dii, mamɔma n zòbleri ma swā dɔ.

¹¹ Ben Dii bène: Ñ ma! Mé yā ke Isarailinɔ té, gbē kè à à baaru mà é keke à swā wémε.

¹² Gurɔ beee mé àisi kè má kpà Eli bedeenɔzi ke píngi zaa à daεnaa ai à mīdenaa.

¹³ Ma bène mé tó yā gae wí à bedeenɔ musu ai gurɔ píngi à zaa kè à à yā dɔ yānzi. À néñ n zīnda kpe bɔ, ben èe gínεero.

¹⁴ Beee yānzi ma la dà Eli bedeenɔ yā musu ma bè: Sa'ona ke gbadana é Eli bedeenɔ taari kēm̄ma zikíro.

¹⁵ Samueli dàε ai guu dɔ, ben à Dii kpé gbànɔ wèwē. À wéεgupu kè à è ona Eline vía vī.

¹⁶ Ben Eli à sisi à bè: Samueli ma né! À wèàla à bè: Mac kè!

¹⁷ Ben à là à bè: À bène diame? Nton yā pì utεmero. Tó n yā kè à ònnε ke ùtemε, Luda yā kenne pāsīpāsī.

18 Ben Samuéli yā pì tǝkène píngi, èe à ke utenero. Ben Eli bè: Diin à ũ. Lán à kène maa nà à ke.

19 Samuéli e bíta kúu, bensǝ Dii kúo. Èe tó yā kè à ò lèe páro.

20 Ben Isaraili kè aǝ kú zaa Dani ai Besēbanǝ dǝ ní píngi sa kè Samuéli né Dii annabime yápara.

21 Dii ègǝ bǝǝ àgǝ mǝǝ Samuelizi zaa Silo, guu kè à a zǝnda òdǝanen káaku. È yā one, ben Isarailinǝ e à yā maa ní píngi.

4

Filisitininǝ Dii àkpati sina

1 Isarailinǝ bǝe aǝ gaa Filisitininǝzi zǝlo. Aǝ bùra kàe Ebeneza, Filisitininǝ sǝǝ kú Afeki.

2 Filisitininǝ zǝ'ǝǝ pòro aǝ gaa Isarailinǝzi. Kè zǝ gbāa kǝ, ben Filisitininǝ Isarailinǝ blè aǝ ní dede zǝlan gwe lán gǝǝn bǝǝǝ siigǝ taka bà.

3 Kè Isarailinǝ sù ní bùran, aǝ gbēnsinǝ bè: Bóyānzǝ Dii tò Filisitininǝ wa ble zǝ gbāazi? Wà gá wà Dii bà kuunawao àkpati sé zaa Silo wà suo àgǝ kúwao, le àgae wa bǝ wa ibēenǝ ǝzǝ.

4 Ben aǝ gbēnǝ zǝ Silo aǝ gaa wà Dii bà kuunaño àkpati sè wà sùo. Àmbe Dii Zǝkpede kǝblekita ũ kerubunǝ dagura. Eli né gǝǝn plaaanǝ Őfini kǝn Fineasio kú kǝn àkpati pǝo gwe.

5 Kè wà kào Isarailinǝ bùran, aǝ vǝ kǝn pǝnna wiii ní píngi ai tǝǝte nǝgā.

6 Kè Filisitininǝ wiii pì mà, aǝ bè: Bó wii gbāaa bé à dǝ Eberunǝ bùran lèe? Kè aǝ dǝ Dii àkpati bé à pita ní bùran,

7 vǝ ní kǝ aǝ bè: Taa ke pita ní bùramme. Yā giwao sa! Yā beee taka e ke zikiro.

8 Yā giwao! Dé bé eé wa bǝ taa gbāadee pǝnǝ ǝzǝ? Taa pǝnǝ bé wà yā gae Igipitinǝne gbāan.

9 Wamǝwa Filisitininǝ wà swè die wà gǝgbēkèe ke. Tó wée ke lero, wé zǝ ble Eberunǝne lán aǝǝe bleewe nàme. Wà gǝgbēkèe ke wà zǝ kányo.

10 Ben Filisitininǝ fèe Isarailinǝzi kǝn zǝlo aǝ ní fu, ben aǝ baade bàa lè wà tà bē, zaake aǝ dedena kè bíta. Filisitininǝ ní gbē kè aǝǝ té kēsēnǝ dède gǝǝn bǝǝǝ baaakuri.

11 Aǝ Luda àkpati sǝrǝma, ben wà Eli né gǝǝn plaaanǝ Őfini kǝn Fineasio dède.

12 Beyāmi bori gbēke bǝ zǝlan à bàa lè à gaa Silo zǝ pia. À a pǝkāsāanǝ gà à kèkè à bùsu kú a mǝa.

13 Kè à kà, à Eli lè vēena kǝtaa zé sae, èe guu dákpa, zaake à làakari kpaenaro Luda àkpati yānzǝ. Kè gbē pì gè wétēn, à baaru kpà wétēdeenǝne, ben aǝǝe sǝ dǝǝ ní píngi.

14 Kè Eli wiii pì mà à bè: Zǝka beee bǝ máme? Ben gbē pì kè kpakpa à gá one.

15 Eli zii kà wè basǝǝro plaasai, à wée gǝ dāadāa, èe guu e dǝro.

16 Ben gbē pì bène: Tian ma bǝ zǝlan, ma bǝ zaa gwe kǝn bào gbāame. Ben Eli à là à bè: Bó bé à kè gwee, ma gbē?

17 Baarukpari pì wèala à bè: Isarailinǝ bàa lè Filisitininǝne, ben Filisitininǝ ní dede paripari. N né gǝǝn plaaanǝ Őfini kǝn Fineasio gāga dǝ. Wà Luda àkpati sǝrǝma dǝ.

18 Kè à Luda àkpati yā ò, Eli bǝ a kitan à lèe a kpeegānda wété bǝile sae, ben à waa è à gá, zaake à zi kǝ, bensǝ gbē kaname. À dǝ Isarailinǝne ae ai wè baplaa.

¹⁹ Eli né Fineasi naõ nòsina, à kà né'ina. Kè à Luda àkpati sina baaru mà kòn a zā de ganao kòn a zā ganao, ben à kùe à né i, zaake nòwāwāa fēa.

²⁰ Kè èe gbāsī lēe, gbē kè aõ à kùkūnanò bène: Nton tó vīa n kùro, zaake n né ì gōgbē ū. Mòde èe weñlaro, èe n yā daro.

²¹ Ben à tó kpà né pìne Ikabodu à bè: Isarailinò gakui kò è. Zaake wà Luda àkpati sirmma, bensõ à zā de kòn à zāo gāga dɔ.

²² À bè: Isarailinò gakui kò è, zaake wà Luda àkpati sirmma.

5

Luda àkpati kuuna Filisitininò kiia

¹ Kè Filisitininò Luda àkpati sì, aõ bòn Ebeneza aõ tào Asadodi.

² Ben aõ gèò n taa Dagoni kpén aõ diè à sae.

³ Kè guu dò, Asadodideenò fēe ide'ide, ben aõ è Dagoni lēe tɔɔte a puua Dii àkpati ae. Ben aõ Dagoni sè wà pèe a gbèn.

⁴ Kè guu dò dɔ, aõ fēe ide'ide, ben aõ è Dagoni lēe tɔɔte a puua dɔ Dii àkpati ae. À mì kòn à ɔɔɔ wòkòre kaena kpèele tintia. À gbān gò diena ado.

⁵ Beee yānzi Dagoni gbāgbārinò kòn gbē kè aõɔe gēe à kpén Asadodinò è kèsè pèe à kpé kpèele tintiarozi ai kòn a gbāo.

⁶ Dii ɔ tò Asadodideenò à n ásarú kè à gbènè kàngu, Asadodi kòn a lakutunò píngi.

⁷ Kè Asadodideenò è lē, aõ bè: Isarailinò taa àkpati é e àgò kúwao kè dɔro, zaake èe ɔ tɔɔwa kòn wa taa Dagoninò pásipāsī.

⁸ Ben aõ gbènò zì aõ n kínano kàkōa n píngi, ben aõ n lá wà bè: Dian wé ke nà kòn Isarailinò taa àkpatioee? Ben aõ bè: Wà gáo Gata. Ben aõ gāao.

⁹ Kè aõ kào gwe, Dii ɔ tò wéte gwe deenò dɔ, ben wéte pì lògo. Dii gagyāa kàngu, gbènè dānila n píngi né fēte gbēnsi.

¹⁰ Ben aõ gāa kòn Luda àkpati pio Ekeronu. Kè aõɔe gēe, wéte pì deenò wii lè wà bè: Wà gēwazi kòn Isarailinò taa àkpatio lē aõ wa dede wa boriiame.

¹¹ Ben aõ gbènò zì aõ n kínano kàkōa n píngi aõ bèinne: À Isarailinò taa àkpati sé à táo a gbèn, lē àton wa dede wa boriiaro. Zaake gagaa tò wéte pì lògo, Luda ɔ tórimma gwe maamaa.

¹² Gbènè kà gbē kè aõɔe garoon, ben wéte pì deenò wiii kà ludambe.

6

Earana kòn àkpatio Isaraili busun

¹ Dii àkpati kú Filisitininò busun ai mɔ swēeplaa,

² ben aõ şa'orinò kòn māsokerinò kàkōa aõ n lá wà bè: Dian wé ke nà kòn Dii àkpatioee? A owe lán wé ke nà wà táo à gbèn.

³ Ben aõ wēñla wà bè: Tó ée taa kòn Isarailinò taa àkpatio, àton táo koriro. À à gba pɔ a taari yānzi, é kēkōa, é yā kè à tò èe ɔ goawaroo dō.

⁴ Ben aõ n lá wà bè: Bón wé à gba wà táo wa taari yānzii? Aõ wēñla wà bè: À vura pi lán gbènè bà mèn sɔɔro kòn ēenò dɔ mèn sɔɔro a kínano pari lén, zaake gyā dōnkɔ pì a le kòn a kínano a píngi.

⁵ À a gbènèno taka pi kòn ēe kè aõɔe wa būsú yakaano, à Isarailinò taa kpe dao. Ke ée ɔ gowa kòn wa tãano kòn wa būsuo gwēe?

⁶ Bóyānzin á yezi à swāgbāaa ke lán Igpitinɔ kɔn Firi'aunao kè nàee? Kè à wée tārma ai aɔ Isarailinɔ gbàre aɔ tà, à yā e dɔaguroo?

⁷ Tia sa à gá à zùgoro dufu ke, à mɔ kɔn zù nédande mèn plaa kè wèe gbóngo dañne zikiroonɔ. À goro pì dārma, à n̄ né kè aɔ ténzinɔ kēm̄ma à tányo n̄ kara guu.

⁸ À Dii àkpati sé à da goro pì guu, à vura pɔ kè ée kpāsāa taari yānzinɔ ká batan à die àkpati pì sae, à zùnɔ da zén aɔ gáo

⁹ àgɔ gwaa. Tó àkpati pì a būsɔ zé sè ée gaa Besemesi kpa, èndē àmbe à kisia bíta pì zīwa. Tó èe zé sé gwe kpa sɔro, wégɔ dɔ kè àmbe à ɔ t̄swaro, yā bé à sù le.

¹⁰ Ben aɔ kè le, aɔ goro dɔ zù nédande mèn plaaanɔ aɔ n̄ nénɔ kà kara guu,

¹¹ ben aɔ Dii àkpati dà goro pì guu kɔn bata kè vura èenɔ kɔn gbènne takanɔ kú à guuo.

¹² Ben zù pinɔ zé sè súsusu aɔ ae dɔ Besemesi zéa, aɔe gaa aɔe ɔ dɔ, aɔe lie ɔplazi ke ɔzeziro. Filisitininɔ kínanɔ té n̄ kpee ai Besemesi būsɔ lézekiin.

¹³ Besemesideenɔ e pówee kekke guzuren. Kè aɔ wée sè musu, aɔ àkpati pì è, ben aɔ pɔ kè nna kɔn à enao.

¹⁴⁻¹⁵ Kè goro pì kà Besemesi gbē Yɔsua búgbēa, ben à zè gbè gbèntē ke sae gwe. Ben Levinɔ Dii àkpati pì bɔ kɔn bata kè vura pɔnɔ kú à guuo, aɔ kàe gbè gbèntē pì. Ben Besemesideenɔ goro pì lí z̄z̄k̄k̄re yàka ũ, aɔ sa'opɔ kè wè ká tén à té kú ò Diia kɔn zù pinɔ. Zī beee aɔ sa'opɔ kè wè ká tén à té kúnɔ ò Diia kɔn sa'opɔ pāndenɔ.

¹⁶ Filisitininɔ kína ḡɔn sɔɔroonɔ yā pì è, ben aɔ èara wà tà Èkerɔnu zī beee zī.

¹⁷ Vura gbènne kè Filisitininɔ kpāsā Diine n̄ taari yānzinɔn yè: Asadɔdi pɔ mèn do, Gaza pɔ mèn do, Asakelɔni pɔ mèn do, Gata pɔ mèn do, Èkerɔnu pɔ mèn do.

¹⁸ Vura èenɔ kuu dɔ Filisitini m̄ewi pinɔ pari lén, aɔ kína ḡɔn sɔɔroonɔ pɔ ũ. Aɔ m̄ewi bíidee pinɔ baade kɔn a lakutunɔ. Gbè gbèntē kè wà Dii àkpati diēa Besemesi gbē Yɔsua búgbēa pìn sēda ũ ai kɔn a gbāao.

¹⁹ Ben Dii Besemesidee kenɔ dēde, kè aɔ a àkpati guu gwà yānzi. À n̄ dede ḡɔn baaaḡ akurime, ben wà sósobi ɔ dɔ, kè Dii kaate bíta kpānzi yānzi.

²⁰ Ben Besemesideenɔ bè: Dé bé éé f̄ à ze Dii Luda kè kú adona pì aee? Wé àkpati pì kpāsā dénɔ kiia saa?

²¹ Ben aɔ gbēnɔ zī Kiriayarimudeenɔ aɔ bè: Filisitininɔ sù kɔn Dii àkpatio. À mɔ à sé à táo a kiia.

7

Samueli dɔna Isarailinɔne ae

¹ Ben Kiriayarimudeenɔ mɔ wà Dii àkpati pì sè aɔ tào Abinadabu be s̄s̄i musu. Ben aɔ à né Èleaza die à dākpari ũ.

² Àkpati pì kú Kiriayarimu à gi kè, à kè gwe wè baro.

Isarailinɔ e wii p̄e Diizi n̄ p̄ingi, aɔe à kii weteē.

³ Ben Samueli bè Isarailinɔne n̄ p̄ingi: Tó a ae dɔ Diia kɔn n̄s̄eo do, à bori z̄t̄nɔn t̄ānɔ kɔn Asatoreɔnɔ b̄e a té, à a z̄inda kpá Diia àḡɔ dɔɔzi ado, eé a bɔ Filisitininɔ ɔzī.

⁴ Ben Isarailinɔ Baalinɔ kɔn Asatoreɔnɔ b̄e n̄ té, aɔe dɔ Diizi ado.

⁵ Ben Samueli bè: a Isarailinɔ à k̄ kak̄a Mizipa a p̄ingi, mé agbaa kpāare Diine.

6 Kè a5 k5 kàk5a gwe, ben a5 í tò a5 kwèe Dii aε. Zí beean a5 lé yì a5 bè: Wa durun kè Diine. Ben Samueli yā g5g5 Isarailinone Mizipa gwe.

7 Kè Filisitininow mà Isarailinow k5 kàk5a Mizipa, ben a5 kinanow gaa léerfma. Kè Isarailinow mà, vīa n kū,

8 ben a5 bè Samueline: N̄tong5 yītenaro! N̄ wii pé Dii wa Ludazi le à wa sí Filisitininowa.

9 Ben Samueli sāne yōmiri sè à sa'opow kè wè ká tén à té kū ò Diia, ben à wii pèzi Isarailinone. Ben Dii sio.

10 Kè Samueli e saa pì oo, Filisitininow e mow Isarailinowa k5n zlo. Zí beean Dii tò la gbāaa pàta Filisitininowa. A5 bídi kè wà lèk5a, ben Isarailinow í ásarú kè.

11 Kè Isarailinow b5e Mizipa a5 pè Filisitininowa, a5 n̄ dede a5 n̄ kpá ai Beteka.

12 Ben Samueli gbè pèe Mizipa k5n Senio dagura à tó kpāne Ebeneza, zaake à bè: Dii bé à wa īan kà ai wa kao kè.

13 Len a5 Filisitininow fū le, ben a5we f5 wà èara wà m̄n̄zi zlo n̄ b̄sun d̄oro. Dii ow gbāaa m̄ Filisitininone ai Samueli kuuna gurow zakan.

14 Wéte kè Filisitininow si Isarailinowa yāanow èara à ḡ5 n̄ p̄5 ū zaa Ekeroŋu ai à gaa pé Gataa. Isarailinow wéte pinow k5n n̄ b̄sunow si Filisitininowa píngi. Isarailinow k5n Am̄rinow s5ow kú k5o yākete sai.

15 Samueli né Isarailinow d̄on'aedeeme ai a kuuna gurow zakan.

16 Wè k5n wèo èg5 gaa Beteli k5n Giligalao k5n Mizipao, è yā g5g5 Isarailinone wéte pinow guu.

17 Ben è era à tá Rama, zaake à been gwe. È yā g5g5 Isarailinone gwe do. Gwen à Dii gbāgbākii bòn.

8

Isarailinow kina gbekana

1 Kè Samueli zi kú, à a n̄enow diε Isarailinone d̄on'aedeenow ū.

2 À nég5gbē káaku t5n Yoeli, à plaadee Abia. A5mbe a5è yā g5g5īne Beseba.

3 M̄ode à né pinow e té à tuubaziro. Owā yā n̄ swè blè, a5è d̄onkpeεgbaa sí, a5è yā g5g5 à zéaro.

4 Ben Isaraili gbēnsinow k5 kàk5a, a5 gaa wà Samueli lè Rama

5 a5 bè: N̄ gwa, n zi kú, ben n n̄enow té n tuubaziro. N̄ kina diεwe sa le àg5 de wa d̄on'aedee ū, lán bori píngi a p̄5 vī nà.

6 Kè a5 bè à kí kánne àg5 de n̄ d̄on'aedee ū, yā pì e ke Samuelinero, ben à wéε kè Diia.

7 Ben Dii bè Samueline: N̄ gbē pinow yā ma, zaake m̄be a5 ḡinziro. Mámbe a5 gimazi le m̄aton kí bleñnero yānzi.

8 Lán a5we keε nà zaa gurow kè ma n̄ b̄e Igipiti ai gbāa, a5 pā kpāmazi a5 d̄ò t̄āan̄zi, len a5we keenne le do.

9 N̄ n̄ yā ma sa, n̄ lé dañma n̄ tó a5g5 d5 lán gbē kè eé kí bleñne yān̄ow èg5 de nà.

10 Ben Samueli Dii yā pì t5kè gbē kè a5we kina gbekaaanone píngi

11 à bè: Lán gbē kè eé kí bleare yān̄ow èg5 de n̄an̄ yè. Eé a nég5gbēn̄ow sí à n̄ diε a s5gorodeenow k5n a s5deenow ūme. A5ég5 t̄aa oo à s5goro aε k5n b̄ao.

12 Eé n̄ diε g5ow waa s5oworo ke g5ow baplaa akurikurinow gbēnsinow ū. A5ég5 à bú wiine, a5ég5 à p̄n̄ow kekeene, a5ég5 à zikabonow piine k5n à s5goro p̄n̄ow.

13 Eé a n̄enowgbēn̄ow sí à n̄ diε n̄sigūnnakerinow k5n p̄oblekerinow k5n bur̄dikerinow ū.

14 Eé a buraanow k5n a geepi búnow k5n a kùkpe maaanow síawa à kpá a ìbanowa.

15 Eé a bléwée kǝn a geepi béenǝ leo kuridee síawa à kpá a begwarinǝ kǝn a ibanǝa.

16 Eé a zǝgǝgbēnǝ kǝn nǝgbēnǝ sí kǝn a zù maaanǝ kǝn a zaakinǝ àgǝ a zǝnda zǝi kéǝo.

17 Eé a pǝkadeenǝ leo kuridee síawa, apinǝ é gǝ à zǝnǝ ũ.

18 Gurǝ beee a sa é wii pé Diizi gbē kē á sè a kína ũu pì yǝnzi, mǝde eé weala gurǝ beee dǝro.

19 Ben aǝ gǝ Samuēli yǝ mazi aǝ bè: Auo! Wá yezi wǝgǝ kína vīme,

20 wégǝ de lán bori kpaanǝ bà se. Wa kína bé eégae yǝ gǝgǝwe, àmbe eégae dǝwe ae zǝ guu.

21 Kē Samuēli nǝ yǝ mà píngi, à gǝa à gbà Diine.

22 Ben Dii bène: Ñ nǝ yǝ ma, nǝ kína káinne. Ben Samuēli bè Isaraili pǝnǝne: A baade tá a wéte.

9

Samuēli kǝ'ena kǝn Soluo

1 Beyāmi bori kee kuu, à tǝn Kisi. Auzikideeme. Beyāmi borii bé à Afia ì, Afia Bekora ì, Bekora Zero ì, Zero Abieli ì, ben Abieli Kisi pì ì.

2 À négǝgbē vī, à tǝn Solu. Gǝkpare maaame. À maa sáa kú Isarailinǝ téro, aǝ gbēke gbǝa e vī à gǝnlaro.

3 Kē Kisi pì zaakinǝ sǝsǝ, ben à bè a né pǝne: Ñ fēe nǝ zǝkerinǝ mèn doo sé à gǝ zaaki pǝnǝ wéte.

4 Ben aǝ Eflaimu bǝsu gusǝsǝdee pǝra kǝn Salisa bǝsuo, aǝe nǝ ero. Ben aǝ Salimu bǝsu pǝra, mǝde aǝo kú gwero. Ben aǝ Beyāmi bǝsu pǝra, aǝe zaaki pǝnǝ ero.

5 Kē aǝ kǝ Zufu bǝsun, Solu bè zǝkeri kē aǝo té lēdo o pǝne: Ñ mǝ wǝ ɛara. Tó wée táro, ma maree é bídi ké wa yǝzi, eé zaakinǝ yǝ da dǝro.

6 Ben à wèala: Ñ ma! Luda gbēkee kú wéte kē guu. À bēe vī, yǝ kē à ò bé é ké. Wǝ gǝ gwe. Ke eé zé kē wé sé wǝ wa zaaki pǝnǝ eo owe gwēe.

7 Ben Solu wèala à bè: Tó wée gaa, bǝn wé gǝone? Pǝble kee e gǝ wa bǝkǝn dǝro. Wá pǝke vī wǝ Luda gbē pì gbaro. Ke bǝn wǝ vīi?

8 Ben zǝkeri pì ɛara à bè Solune: Ñ gwa! Má ɔ vī fété kē. Mé à gba, eé wa da zé kē de wǝ sǝa.

9 Isarailinǝ bǝsun yǝ, tó gbē e gaa yǝ gbeka Ludaa è be: Ñ mǝ wǝ gǝ wégupueri kiia. Zaake gbē kē wè sísi gbǝa annabi ũ, àmbe wè sísi yǝ wégupueri ũ.

10 Ben Solu bè a zǝkerine: N yǝ maaà ò. Wǝ gǝ. Ben aǝe gaa wéte kē Luda gbē pì kún-a.

11 Kē aǝe wéte pì sísi kǝu, aǝ dǝkǝre kǝn nǝkparenǝ, aǝe gaa í tó. Ben aǝ nǝ lá wǝ bè: Wégupueri kú bēǝ?

12 Aǝ wènlá wǝ bè: Èè, à kú ae gwe. À ké kpakpaa. Gbǝan à sù, zaake wǝ yezi wǝ saa o gbǝgbǝkiame.

13 Tó a gē wéten, é à e ai àgǝ gǝ pǝ ble gbǝgbǝkii pǝa. Zaake wéé pǝ ble gǝaro, à gǝ ai à mǝ, àpì bé eé aubarika da sa'opǝbleen gǝa, gbas a gbē kē wǝ nǝ sísinǝ pǝ ble. Àgǝ wǝa, zaake à egurǝ zakan yè.

14 Kē aǝ gè wéte pì guu, ben aǝ dǝkǝre kǝn Samuēlio gǝo, à bǝ èe gaa gbǝgbǝkii pǝa.

15 Ai Solu gō gá mós, Dii gĩake à yā kè dà Samueline a swála à bè:

16 Zia mɔndaai'í mé Beyāmi būsū gbē zĩmma. Ñ nósi kúa ñ à dié ma gbē Isarailinɔ dɔn'aedee ũ. Eé ma gbē pino bɔ Filisitininɔ zĩ. Ma a gbē pino wii mà, ben ma ñ wēnda gwà.

17 Kè Samuéli Solu è, Dii bène: Gbē kè ma à yā ònne pin gwe. Àmbe eé kí ble ma gbēnɔne.

18 Ben Solu sò Samuelizi wéte bĩilea à à là à bè: Wéegupu'eri bee kú máme? Ñ dɔame.

19 Ben Samuéli wèala à bè: Mámbe adee pì ũ. Ñ dɔme ae wà gá gbāgbākiiia, né pò blemao gbāa. Zia kɔngɔ mé n nòseguyá onne píngi, gbasa mà n gbare.

20 Ñton n zaaki kè sàsá zaa gurɔ aagɔɔnɔ damu kero, zaake wà ñ é. Dén Isarailinɔ yezi ñ píngii, tó èe ke mpi kɔn n de bedeenɔ baasiro?

21 Ben Solu bè: Beyāmi boriin ma ũroo? Ma boriin bé à néngo de Isaraili boriinɔla ñ píngi, ben ma danenɔ bé wà kēsānañzi Beyāmi boriinɔ té. Bóyanzi néé yā beee taka oomezi?

22 Ben Samuéli Solu kɔn a zĩkerio sè à gènyo pòblekpen, à wēeki maaa kpámma gbē kè wà ñ sísino té. Gbē pino kà gɔɔn baaakuri taka bà.

23 Ben Samuéli bè pòblekerine: Ñ nòbɔ kè má kpámma ma bè ñ à diékii kee pì sé ñ mós.

24 Ben pòblekeri pì mò kɔn nòbɔ gbá pìo à dié Solu ae. Ben Samuéli bè: Pò kè wà dienneen ye. Ñ só, zaake wà dienne ai mɔndaai'í kɔn gbē kè ma ñ sísino. Ben Solu pò blè kɔn Samuelio zĩ beee.

25 Kè aɔ pita gbāgbākii pìla, aɔ gè wéte guu, ben Samuéli gaa à yā ò kɔn Soluo a kpé musu.

26 Ben aɔ ì gwe. Kè guu yezi à dɔ, ben Samuéli lé zù Soluzi kpé musu gwe à bè: Ñ fɛe, mà gá zenne. Kè Solu fɛe, àpi kɔn Samuelio aɔ bò bàazi ñ plaa.

27 Kè aɔ kà wéte kpee, ben Samuéli bè Solune: Ñ o n zĩkerine àgɔ gaa, mpi ñ ze gĩa le mà yā kè Dii ò onne.

10

Samuéli nòsikuna Solu mià

1 Ben Samuéli nòsi tūu sè à nòsi kù Solune a mià, ben à lé pèa à bè: Dii bé à n dié dɔn'aedee ũ a gbē Isarailinɔne. Né kí ble Dii gbēnɔne ñ ñ bò ñ ibee kè aɔ liganzino zĩ. Sèeda kè eé tó ñ dɔ kè Dii bé à n dié a gbēnɔ dɔn'aedee ũun ye.

2 Tó wa kékɔa kè tia, né da gɔɔn plaaanɔle Zeleza, Raseli mira sae, Beyāmi būsū lézekiia. Aɔé benne: Wà zaaki kè n gaa wetenɔ è. Aɔ yā n de kúna gbāa dɔro, n yā kàhann èe kee sa, èe bee dian é ke a né yā musu nà?

3 Bɔna gwe, tó n gaa ae, tó n ka gbíi lí beee kiia zaa Tabo, gɔɔn aagɔ é danle gwe dɔ, aɔe gaa Luda gbāgbā zaa Beteli. Aɔ gbē doo blènenɔ kúna mèn aagɔ, aɔ gbē doo buredi kúna mèn aagɔ, ben aɔ gbē doo geepiwè kúna tūu do.

4 Aɔé n aafia gbeka, aɔé buredi mèn plaa kpámma, né sí.

5 Beee gbera tó n ka Luda sɔsɔ kè kú Gibea, guu kè Filisitininɔ gudákpakii kún, tó n ka kii kɔn wéte pìo, né kpákɔa kɔn annabinɔ aɔo tétékɔzi, aɔe pita a gbāgbākiiia. Wèe dɔɔñne ae kɔn kuntiginɔ kɔn gágánɔ kɔn kurenɔ kɔn mɔrɔnɔ, aɔe annabikeyá oo.

6 Dii Nini é summa, né annabikeyá onyo, né li gbē dufu ũ.

7 Tó sèeda beeenɔ kè le, ñ yā kè n à kena zé é ke, zaake Ludaa kúnyo.

⁸ Ñ ðome ae gana Giligala, mé n le gwe, mé sa'opɔ kè wè ká tén à té kú o kɔn kennakɔ sa'opɔ. Ñ ma dá gwe ai gurɔ swɛɛplaa, mé mó mà n le gwe, mé yá kè né kéɛ onne.

⁹ Kè Solu kpɛɛ li Samueline, èe taa, Luda à nòse lienɛ, ben sèeda pìno kè zĩ beee zĩ píngi.

¹⁰ Kè aɔ kà Gibɛa, annabinɔ dààle aɔ tétékɔzi, ben Luda Nini súa, èe annabikɛyá ooŋyo.

¹¹ Kè gbɛ kè aɔ à dɔɔno à è, èe annabikɛyá oo kɔn annabinɔ, aɔ kɔ lála wà bè: Bó bé à Kisi né lèee? Solu kú annabinɔ tème see?

¹² Ben Gibɛa gbɛke yá wèníla à bè: Gbɛ kpaaano denɔn déno ũ sɔɔ? Ben à gò pena pɔ ũ wè be: Solu kú annabinɔ tème see?

¹³ Kè Solu annabikɛyá ò à yáa, ben à gàa gbágbákii piá.

¹⁴ Kè Solu tà bɛ kɔn a zĩkerio, à desɛ ní lá à bè: A gaa máme? Solu wèàla à bè: Wa gaa zaakinɔ weteme. Kè wée ní ero, ben wa gaa Samueli kiia.

¹⁵ Ben Solu desɛ bène: Yá kè Samueli òaree tɔkɛme.

¹⁶ Ben Solu bè: À bèwe wà zaaki pìno è. Mòde èe kpata yá kè Samueli òne tɔkɛero.

Samueli bɔna kɔn Solu kíblena yáa gupuraa

¹⁷ Ben Samueli Isarailinɔ kàkɔa Dii ae Mizipa.

¹⁸ À bèñne: Dii a Luda bè, a a bɔɛ Iqipiti, a a si Iqipitinɔ kɔn borii kè aɔ ɔ tɔawaano ɔzi ní píngi.

¹⁹ Luda a bɔ a yá'ɔammanɔ kɔn a nawɛakenano guu píngi, ben a gizi gbàa, a bène à kí káare kpatan. Tɔ, à mó à ze Dii ae sa bori kɔn borii, uale kɔn ualeo.

²⁰ Kè Samueli mò kɔn Isaraili boriino ní píngi, ben Beyámi boriino kàbankpe blè.

²¹ Ben à mò kɔn Beyámi boriino uale kɔn ualeo. Ben Matari ua kàbankpe blè. Uadee pìno té Kisi né Solu bé à blè. Kè wà à wète, wèe à ero.

²² Ben wà èara wà Dii là dɔ wà bè: Gɔgbɛ pi mò kè kòɔ? Ben Dii bè: À utena asoono dagura.

²³ Ben wà bàa lè wà gàa wà à bò wà sùo ní té. Kè à zè ní té, aɔ píngi gbàa zè à gà lén.

²⁴ Ben Samueli bèñne ní píngi: A gbɛ kè Dii sè èɔ? Gbɛkee kuu lán à bà a téro. Ben baade píngi wii lè wà bè: Luda wa kína dɔ kɔn aafiao!

²⁵ Ben Samueli kíblena zé bɔkɔteñne, ben à kè takadan à diɛ Dii kpén. Ben à ní gbáɛ, baade tà a bɛ.

²⁶ Solu sɔ tà a bɛ zaa Gibɛa. Gɔ wɔrɔngɔdee kè Luda zĩ kè ní swè guuno tɛzi.

²⁷ Ben gbɛ pá kenɔ bè: Gbɛ beee bé eé wa mì síɔ? Ben aɔ kya kàn, aɔɔe móne kɔn pòkeoro, mòde Solu a yíteɛ o.

11

Solu zìblena Amɔninɔa

¹ Amɔni bori Naasa mò kɔn a zĩkpɛɛno, aɔ bùra kàe Yabesi Giliada saɛ, ben Yabeseideno bè Naasane: Ñ ledole kewao, wé mì sienne.

² Ben Naasa bèñne: Tó ma a baade wée ɔplakpapɔ bɔbɔ, ben wí Isarailinɔ kú ní píngi, mé gbasa mà ledole keao.

³ Ben Yabesi gbɛnsino bène: Ñ wa gba gurɔ swɛɛplaaa lɛ wà gbɛno zĩ Isarailinɔ bùsu guu píngi. Tó gbɛkee kuu à wa mì síro, wé wa zĩnda kpámma.

⁴ Kè zĩri pìno kà Solu bɛ zaa Gibɛa, aɔ yá pi òñne, ben wà sósobi ɔɔ dò.

⁵ Gurɔ beea Solu e suu kɔn buraaɔ, à té a zùnɔzi, ben à bè: Bó yá bé à mò, ben wèe ɔɔ dɔɔ? Ben wà Yabesidee pìnɔ yá tɔkène.

⁶ Kè Solu yá pì mà, Luda Nini sùà, ben à pɔ fɛ maamaa.

⁷ À zù sè mèn plaa à dè à zòzòkɔrɛ, ben à gbɛnɔ zìo Isarailinɔ bùsu guu píngi aɔ bè: Len weé kɛ gbɛ kè e té Soluzi kɔn Samuelioroo zùnɔne lɛ. Ben vĩa n kù Dii yá musu, aɔ bò wà tɛnzi ledò n píngi.

⁸ Solu n náro zaa Bezeki. Isarailinɔ kà gɔɔn bɔɔ wàa do kpé basɔɔro. Yudanɔ kù n té gɔɔn bɔɔ baaakuri.

⁹ Ben wà bè zìri kè aɔ mò pìnɔne: À gá à o a gbɛnɔne, zia ai ɔfántɛ gɔ gá gbá, wé n m̀ sí. Kè zìrinɔ tà, aɔ yá pì baaru kpá Yabesideenɔne, ben aɔ pɔɔ kè nna.

¹⁰ Aɔ bè Amɔninɔne: Wé wa zĩnda kpáawa zia, é a pɔyeziyá kɛwa.

¹¹ Solu a gbɛnɔ kpàatete gáli aagɔ. Gudɔnaon aɔ sì Amɔninɔn n bùran aɔ n dede ai ɔfántɛ gáa à fɛɛo. Ben gbɛ kè aɔ gòɔn fàakɔa doodo.

¹² Ben wà bè Samueline: Dénɔ bé wà bè Solu é kí bleweroo? À bɔɛnyo wà n dede.

¹³ Ben Solu bè: Weé gbɛke de gbàaro, zaakɛ Dii Isarailinɔ m̀ sì gbàame.

¹⁴ Ben Samueli bè gbɛnɔne: À m̀ wà gá Giligala wà ɛara wà Solu kpá kpatan gwe dɔ.

¹⁵ Ben aɔ gáa Giligala n píngi, aɔ ɛara wà Solu kpá kpatan Dii aɛ gwe dɔ, aɔ kennakɔo saa ò Diia, ben Solu kɔn Isarailinɔ pɔnnaa kè gwe n píngi maamaa.

12

Samueli ɔgbarena kpatazi

¹ Samueli bè Isarailinɔne n píngi: Ma yá kè á òmɛè mà píngi, ma kí kàare kpatan.

² Àpi bé éé dɔare aɛ sa. Mapi sɔ ma zi kù, ma miká pura kù ben ma néɔnɔ kúao. Ma dɔare aɛ zaa ma gɔkparekeguro ai kɔn a gbáao.

³ Mae kè! À kɛ ma sèedadeenɔ ũ Dii kɔn kí kè à kpào aɛ. Ma zù ke zaaki sì a gbɛkeaɔ? Ma a gbɛke blèɔ? Ma wéé tá a gbɛkeaɔ? Ma ɔɔnkpɛɛgbaa sì a gbɛkea ai à ma wéé tàtaɔ? Tó má kè lɛ, mé à fĩa bone.

⁴ Ben aɔ wèàla wà bè: Néé wa blero, néé wéé tãwaro, néé póke sí wa gbɛkearo.

⁵ Samueli bènne dɔ: Dii kɔn kí kè à kàon a sèedadeenɔ ũ gbàa, kè éé taari emaro. Aɔ bè: Dii bé wa sèedadee ũ.

⁶ Ben Samueli bènne: Dii bé à Musa kɔn Arunao diɛ, ben aɔ bò kɔn a dezinɔo Iqipiti.

⁷ À zɛ tɛɛɛ Dii aɛ, mé yá maa kè à kèare kɔn a dezinɔo tɔkɛare.

⁸ Yakubunɔ gana Iqipiti gbɛra a dezinɔo wii pè Diizi, ben à Musa kɔn Arunao diɛ, aɔ n bɔɛ Iqipiti, ben aɔ n káɛ bùsu kèkiin.

⁹ Kè Dii n Luda yá sãngu yãnzɛ, ben à n kpá Azo zìkpɛɛnɔ gbɛnsi Siseraa kɔn Filisitininɔ kɔn Mɔabunɔ kío, aɔɔɛ zì kaaŋyo.

¹⁰ Ben aɔ wii pè Diizi wà bè: Wa durun kè wa pã kpànzi wa d̀ Baalinɔzi kɔn Asatorɛnɔ. N wa bɔ wa ibɛɛnɔ ɔzì sa, wégɔ dɔɔnzi.

¹¹ Ben Dii Gidiɔn diɛ kɔn Barakio kɔn Yɛfetao kɔn Samusio aɔ a bɔ a ibɛɛ pìnɔ ɔzì baama píngi, ben a gɔ kaena aafia.

¹² Kè á è Amɔni kí Naasa e mɔɔ léɛawa, baa kè Dii a Ludan a kína ũ, a bème: Lenlo! Kín á yezi!

¹³ Tia la kína kè á gbèka á sèn yè, àɛ kè Dii à diɛare.

14 Tó á Dii vīa vī ben ée dɔɔzi, tó ée à yā maa ben ée bɔ à yā kpεero, tó apino kɔn gbɛ kè èe kí bleearoo tɛ Dii a Ludazi, égɔ aafia.

15 Tó ée Dii yā ma s̄ɔro, ben a bɔ à yā kpεε, eé ɔ t̄awame lán à kè a dezinone nà.

16 À ze à yā bíta kè Dii é kearee e.

17 Ésekɛgurɔɔn wá kún kèroo? Mé Dii sísi, eé tó lou vī à ma, égɔ d̄s kè a kína gbekana kè Diine zaa maamaa.

18 Ben Samuéli Dii sísi, ben Dii tò lou vī à mà zī beeea. Ben baade píngi vīa kè Diine kɔn Samuéli maamaa.

19 Ben ās bène: N̄ wéε kewe Dii n̄ Ludaa lε wapino n̄ zòblerino tón gagaro. Wa yā zaaa kà wa durunnɔla, kè wa kína gbèka.

20 Samuéli bènne: Àton tó vīa a kũro. A yā zaaa pì kè píngime, mode àton kè Diiaro. Àgɔ dɔɔzi kɔn n̄sɛo do.

21 Àton kēa à tɛ pɔ ginanziro. Ās̄ are vīro, ās̄ f̄s̄ wà gbɛ bɔro, zaake pɔ p̄anome.

22 Dii é a gb̄nɔ zinnaro a z̄inda tɔ bíta yānzi, zaake à kène à a ke a gb̄nɔ ũ.

23 Mapi s̄ɔ, Dii tón tó mà durun keare mà aduakenaare tóro. Mé zé maa kè de à sé ɔbaare.

24 À vīa ke Diine, àgɔ dɔɔzi kɔn náaneo kɔn n̄sɛo do. À laasuu lé yā bíta kè à kèareena.

25 Tó a gi a te à zaaazi, apino kɔn a kínao, weé a kaate a píngi.

13

Samuéli kpákēna Soluzi

1 Kè Solu kí blè Isarailino wè plaa,

2 à n̄ z̄ikarino sè ḡɔn bɔro aagɔ. Ḡɔn bɔro plaaa kúo Mikimasa kɔn Beteli gusīsidee. Ḡɔn bɔro doo kú kɔn à né Yonatao Gibea, Beyami b̄usun. Ben à gb̄ε kpaaano gb̄are, baade tà a b̄e.

3 Yonata l̄ε Filisitini gudákpakii kè kú Gebaa, ben Filisitino à baaru mà. Ben Solu z̄i kuu pè Isarailino b̄usu gu píngia à bè Eberuno ma!

4 Ben Isarailino mà n̄ píngi wà bè, Solu l̄ε Filisitini gudákpakii, ben Filisitino Isarailino kyákyama b̄o. Ben wà Isarailino sísi, ās̄ mò wà nà Solua Giligala.

5 Ben Filisitino k̄s̄ kàk̄sa ās̄ z̄i ká kɔn Isarailino. Ās̄ s̄gorono kà b̄oro baaakuri, ās̄ s̄gorodeeno kà b̄oro sw̄eedo, ben ās̄ k̄s̄edeenɔ pari lán ísiale b̄usu aat̄è bà. Ben ās̄ f̄ε wà ḡaa wà b̄ura k̄ε Mikimasa, Betav̄é f̄ant̄εb̄ε kpa.

6 Kè Isarailino è wà kú naw̄ea guu w̄e naak̄rēn̄ma, ben ās̄ ũte gb̄èw̄eeno guu kɔn dàkono kɔn gb̄è s̄t̄ono kɔn kokot̄w̄eeno kɔn l̄ḡono.

7 Ās̄ gb̄ekenɔ toke lè wà bik̄i Yodaa ai Gada b̄usun kɔn Giliada b̄usuo. Solu kpé kú Giligala, vīa e gb̄ε kè ās̄ kúono k̄uu maamaa.

8 À Samuéli dà gurɔ sw̄εplaa lán à diene nà. Kè èe móro, ben à gb̄eno e f̄aak̄sa.

9 Ben Solu bè: À móme kɔn sa'opo kè wè ká tén à tɛ k̄uo kɔn saabukpa sa'opono. Ben à sa'opo kè wè ká tén à tɛ k̄u pì ò.

10 Kè à yāa, Samuéli e kaa, ben Solu pì ḡaa à dààl̄ε à gb̄aake kp̄azi.

11 Ben Samuéli bène: B̄ó yān n̄ kè gwee? Solu w̄eala à bè: Kè má è ma gb̄eno e f̄aak̄sa, bens̄ néε mó gurɔ kè n̄ diaro yānzime. Filisitino e k̄s̄ kaak̄sa Mikimasa,

12 Ben ma bè, aʒton léema Giligala kè ai mà Dii gbeka. Ben ma saa pì ò tiasi.

13 Ben Samuéli bène: N faasaiyá kè! N yá kè Dii n Ludaa diennee kúnaro. Tó n kúna yáme, le Dii é tó n boriinɔ gɔ kpata blee Isarailinɔne guro píngi.

14 Tia la né gi ke kpatanlo. Lán n yá kè Dii diennee kúnaro nà, à gĩake à gbè kè à pɔɔ kène wète, à à diè a gbènɔ dɔn'aedee ú.

15 Ben Samuéli fèe Giligala à gàa Gibea, Beyāmi busun. Ben Solu a zĩkari kè aʒo kúnɔnɔ nàro, aʒ kà gɔɔn wàa aagɔ taka bà.

16 Solu kɔn a né Yonatāo kɔn a zĩkari kè aʒo kúnɔnɔ kú Gibea, Filisitininɔ sɔ bura kàe Mikimasa.

17 Zĩkari gáli aagɔɔnɔ bèe Filisitininɔ buraan aʒo gàa lée Isarailinɔa. Gáli doo gàa ɔfla kpa Suali busun,

18 gáli doo gàa Betoroni kpa, ben à aagɔdee gàa Isarailinɔ busu lén, sɔsɔ kè aedɔna kperanɔ guzurea kɔn gbáao.

19 Sia kú Isarailinɔ busunlo, zaake Filisitininɔ bè, Eberunɔ tón fèeda ke sári piro.

20 Filisitininɔ kiian Isarailinɔ è gá swaaronɔ kɔn zùswaaronɔ kɔn kpásanɔ kɔn kontonɔ lé keken píngi.

21 Swaaro kɔn zùswaaro lékekena kà kondogi ɔɔ plaplaa, sakanɔ kɔn kpásanɔ sɔ kondogi ɔɔ doodo.

22 À yá bé à tò zì pì káguro Solu kɔn Yonatāo zĩkarinɔ fèeda ke sári kúnaro, sé Solu kɔn Yonatāo baasiro.

23 Filisitini gudákparinɔ gàa Mikimasa gbèkotoon.

14

Yonatā zĩblena Filisitininɔa

1 Zĩkea Solu né Yonatā bè gɔkpare kè à a zĩkapɔnɔ kúnane: N mɔ wà gá Filisitini gudákii kpa káa. Èe o a dene sɔro.

2 Solu kú biisio lí gbáru zaa Migirɔnu, Gibea sae kɔn zĩkperenɔ gɔɔn wàa aagɔ.

3 Sa'ori Ahia kú n té, à a dansiki dana. Ikabodu víi Aitubu néme. Aitubu pì né Fineasi néme, Eli kè de Luda gbàgbári ú zaa Silo diome. Aʒ gbèkee dɔ Yonatā gàa gukearo.

4 Gbèkotoo kè Yonatā yezi à gèn à Filisitini gudákparinɔ le, gbè sɔntenɔ pɛpɛnan ɔplazi kɔn ɔzezio. A doo tón Bozezi, a doo sɔ Sené.

5 A doo kú gu'igbároon Mikimasa kpa, a doo sɔ sɔɔmete Geba kpa.

6 Ben Yonatā bè gɔkpare pìne: N mɔ wà gá gefɔode gudákpari pìnɔ kiia. Ke Dii é wa ïan ká gwèe? Zaake pɔke é fɔ à kpá Diine à gí wà mì síziro, baa tó wá pari kesɔ wá pari.

7 Ben à zĩkapɔnɔseri pì bène: Lán à n pɔɔ gbà nà píngi dé, n ke. Lán n sé nà, má kúnɔ kɔn nɔsɔ dome.

8 Ben Yonatā bè: Tò, wà gánzi wà wa zĩnda ɔɔaɔne.

9 Tó aʒ bèwe wà ze wà n dāme, wé ze wa gbèn, wé gánzi dɔro.

10 Tó aʒ bè wà mómé sɔ, wé gánzi, zaake beee bé eégɔ de sèeda ú kè Dii n náwe wa ɔzĩ.

11 Ben aʒ n zĩnda ɔɔa Filisitini gudákpari pìnɔne. Ben Filisitini pìnɔ bè: À gwa! Eberunɔ e bɔɔ wèe kè aʒ ùtenno guu.

12 Ben gudákpari pìnɔ lé zù Yonatāzi kɔn a zĩkapɔnɔserio wà bè: À mɔ wà yáke oare kè. Ben Yonatā bè a zĩkapɔnɔserine: N gɔ té ma kpee, zaake Dii n ná Isarailinɔne n zĩme.

13 Ben Yonatā e ɓɔtɛ kuena, ben à žɪkapɔɔɔseri tɛ à kpɛɛ. Kɛ Yonatā n nɛ, ben à žɪkapɔɔɔseri pì n dɛdɛ.

14 Lɛɛmmaana káaku pì guu Yonatā kɔn a žɪkapɔɔɔserio n dɛdɛ gɔɔn baro taka bà. Guu pì kpángu kà lán bàlena basɔɔro taka bà.

15 Ben swɛ kɛ Filisitininɔn n bùran kɔn žɪlan-o píngi. Vía n žɪkpɛɛnɔ kù, gudákpárinɔ kɔn gbɛ kɛ aɓɛ gá lɛɛ Isarailinɔanɔ n píngi. Ben tɔɔtɛ nigánigá. Luda bé à tò swɛ kɛngu le.

16 Kɛ Solu gudákpári kɛ aɔ kúo Gibɛanɔ è Filisitini žɪkpɛɛnɔ bàa lè wèe fàakɔa baama píngi,

17 ben Solu bè gbɛ kɛ aɔ kúaaɔnɔnɛ: À wa gbɛnɔ dɔɔɔ à gwa, wé dɔ gbɛ kɛ aɔ bɔ wa tɛ. Kɛ aɔ gwà, aɔ è Yonatā kɔn a žɪkapɔɔɔserio bé wà kú n tɛro.

18 Ben Solu bè Ahiane: Ñ mɔ kɔn n dansiki utao wà gbeka Diia. Zaake žɪ beeea à sa'o'uta pì dana Isarailinɔ tɛ gwemɛ.

19 Gurɔ kɛ Solu e yá oo sa'ori pìne, zɔka kɛ dɔ Filisitininɔ bùran kɛkɛ è kaara, ben Solu bènɛ à tó gwe.

20 Solu a žɪkpɛɛnɔ kàkɔa n píngi, aɔ gɛ žɪn, ben aɔ è swɛ kɛ Filisitininɔ maamaa, aɔɔe kɔ ásarɔ kɛ fɛɛdaao.

21 Eberu kɛ aɔ vɛɛ Filisitininɔ tɛ yá kɛ aɔ mɔnɔyo n bùra guunɔ èara wà nà n gbɛ kɛ aɔ kú kɔn Soluo kɔn Yonatáoa.

22 Kɛ Isaraili kɛ aɔ utena Eflaimu bùsu guɔsɪsɪdeen gweenɔ mà Filisitininɔ e bàa lɛɛ, aɔ nà n gbɛnɔa dɔ aɔ pɛɛnzi žɪn.

23 Lɛn Dii Isarailinɔ bɔ lɛ žɪ beeea, ben aɔ žɪ blè ai Betavɛ.

Yonatā zɔblena

24 Isarailinɔ nawɛa kɛ žɪ beeea, zaake Solu lù sɛ kɔn Luda tɔo a žɪkpɛɛnɔnɛ à bè: Ai uusie gá kɛo, gbɛ kɛ pɔ blè ai màgɔ gá gɛɛ bo ma ibɛnɔa, adee gɔ láaripɔ ùmɛ. Ben aɔ gbɛkɛe e pɔ bɛro.

25 Žɪkpɛɛnɔ sɪ lákpen n píngi, ben aɔ zɔ'i è di guu pìn.

26 Kɛ aɔ sɪ lákpen lɛ, aɔ è zɔ'i e bàa lɛɛ, mɔde aɔ gbɛkɛe e ɔ zɔa à dà a lénlo, kɛ aɔɔe vía kɛ ladana kɛ Solu kɛ yánzi.

27 Yonatā sɔɔ e yá kɛ a dee diɛ a žɪkpɛɛnɔnɛ maro, ben à a gò kɛ à kúna zɔ zɔsa pía. À ɔ kɛa à dà a lén, ben à wɛɛ kɛ.

28 Ben žɪkari ke bènɛ: N de lù sɛ a žɪkpɛɛnɔnɛ kɔn Luda tɔo à bè, gbɛ kɛ pɔ blè gbàa, adee gɔ láaripɔ ùmɛ. Beee yánzin n baade píngi mɛ bùsazi.

29 Ben Yonatā bè: Ma dee e ía darúmamɛ. Ñ gwa lán ma wɛɛ kɛ nà, kɛ ma zɔ pì mɔsɔ fɛtɛ yánzi.

30 Tó gbɛnɔ pɔ kɛ aɔ sɪ n ibɛnɔa blè gbàa yá dé, lɛ aɔ Filisitininɔ dɛdɛ de beela.

31 Žɪ beeean Isarailinɔ Filisitininɔ dɛdɛ sɛna zaa Mikimasa ai Ayaɔni. Aɔ kpàsa búgubugu,

32 ben aɔ sɪ n pókadeenɔ tɛ, aɔ sáanɔ kɔn zùnɔ kɔn zùnenɔ kùkù aɔ dɛdɛ gwe gɔɔ, aɔɔe soo kɔn a aruo.

33 Ben wà à baaru kpà Solunɛ wà bè: Ñ gwa! Wèe durun kɛ Diine, wèe nɔbɔ soo kɔn à aruo. Ben Solu bè: A bɔ Dii yá kpɛɛ. À gbɛ gbɛntɛ gbegere pá à suome kɛ kpakpa.

34 Ben à bè: À fàakɔ̄a ní tɛ, à beńne aɔ̄ baade mó ma kiia kɔ̄n a zùo ke a s̄aa, aɔ̄ kòto kpá gura kè wà só. Àton durun ke Diine à nòbò só kɔ̄n à aruoro. Ben baade mò kɔ̄n a zùo gwáavĩ beee, à à kòto kpàkpa gwe.

35 Solu Dii gbàgbákii bò gwe. Sa'okii kè à bò káakun gwe.

36 Ben Solu bè: Wà péee Filisitininɔ̄zi gwáavĩa wàgɔ̄ ní dedee ai guu gá d̄o. Wàton ní gbèke tóro. Ben wà bène: Ñ ke lán à kènne maa nà. Ben sa'ori bè: À tò wà gbeka Ludaa kè ḡia.

37 Ben Solu gbèka Ludaa: Wà péee Filisitininɔ̄zi, né ní nawe wa ɔ̄z̄í? Ben èe weàla z̄i beee z̄iɔ̄.

38 Ben Solu bè: à z̄ikpe gbènsinɔ̄ a píngi, à s̄mazi kè, le wà e wà d̄s durun kè wà kè gbàa.

39 Kɔ̄n Dii Isarailinɔ̄ Misiri tóo, baa tó ma né Yonatá bé à durun kè, séde à ga. Ben gbèkee e yá siàlaro.

40 Ben à bène: À ze kpado káa, mapi kɔ̄n ma néo wégɔ̄ kú kpado kè. Ben wà bène: Ñ ke lán à kènne maa nà.

41 Solu bè Dii Isarailinɔ̄ Ludane: Ñ tó wà yápuraa d̄s. Ben yá Yonatá kɔ̄n Soluo blè, ben parii mì bò bàn.

42 Solu bè: À gbè la mapi kɔ̄n ma néo musu. Kè yá Yonatá blè,

43 ben Solu bène: Ñ yá kè ní kè ome. Ben Yonatá bène: Ma gò lé s̄nten má z̄s, féte má mòs̄o. Mae kè! Mà ga.

44 Ben Solu bè: Yonatá, tó néee garo, Luda yá ke me pásipási.

45 Ben wà bè Solune: Yonatá gaó! Àmò kè tò wa z̄l blè? Auo! Kɔ̄n Ludao wée we kè baa à miká mèn doo léee t̄ot̄ero, zaake Luda d̄onlen à beee kèo gbàa. Len wà Yonatá mì si le, èe garo.

46 Ben Solu kámma bò kɔ̄n p̄ena Filisitininɔ̄zio, ben Filisitininɔ̄ tà ní bùsun.

47 Kè Solu v̄ee Isarailinɔ̄ kpatan à yáa, à z̄l kà kɔ̄n a ibeenɔ̄ gu píngia: M̄abunɔ̄ kɔ̄n Am̄ninɔ̄ kɔ̄n Ed̄munɔ̄ kɔ̄n Zoba k̄inanɔ̄ kɔ̄n Filisitininɔ̄. Kpaa kè à lien píngi, è z̄l blerúmame.

48 À w̄r̄nḡoke t̄ò bò à z̄l blè Amalekinɔ̄a, à Isarailinɔ̄ si ní w̄et̄ammarinɔ̄a.

49 Yonatá k̄on Isiboseo k̄on Malakisuaon Solu néḡgb̄enɔ̄ ũ. À nénḡgb̄enɔ̄ v̄i ḡɔ̄n plaa. À káaku t̄on Meraba, à plaade t̄on Mikala.

50 À naɔ̄ t̄on Ainɔ̄ama, Aimaza néme. À z̄ikpeenɔ̄ gb̄ensi t̄on Abana. Solu pí daarome, à des̄e Ner̄e néme.

51 Solu de Kisi k̄on Abana de Ner̄eon Abieli néno ũ.

52 Solu gurɔ̄ eḡɔ̄ pási k̄on Filisitininɔ̄ gurɔ̄ píngi. Tó Solu ḡs̄agb̄aa ke w̄r̄nḡodee è, è à sí à na a z̄ikpeenɔ̄ame.

15

Dii gina Soluzi kí ũ

1 Samueeli bè Solune: Mámbe Dii ma z̄i, ben ma n̄osi k̄umma n kpatablana à gb̄e Isarailinɔ̄ne s̄eeda ũ. Tò! Ñ swá kpá Dii yázi sa.

2 Dii Z̄ikpede bè, é ḡee bo Amalekinɔ̄a yá kè aɔ̄ò kè Isarailinɔ̄ne, kè aɔ̄ zé z̄òñne ní b̄ena Igpiti gbera yanzí.

3 Ñ gá léerúma sa, ñ ní kaate ní píngi. Ñton ní gbèke tóro. Ñ ní dede ní píngi, ḡs̄gb̄enɔ̄ k̄on n̄gb̄enɔ̄ k̄on néno k̄on nékpánt̄enɔ̄ k̄on z̄unɔ̄ k̄on s̄aanɔ̄ k̄on lakuminɔ̄ k̄on zaakinɔ̄o.

4 Ben Solu a gbēnɔ sisi à n̄ kakɔa Telaimu. À z̄l̄kp̄e k̄esedeenɔ ḡɔn b̄ɔɔ wàa dome. Yudanɔ kuu dɔ ḡɔn b̄ɔɔ kuri.

5 Ben Solu ḡaa Amalekinɔ w̄ete, à n̄aè èe n̄ kp̄akpaa swaw̄een.

6 Solu l̄l̄kp̄ās̄a k̄e Keninɔne à bè: À b̄ɔe Amalekinɔ té l̄e m̄aton a dedeiyoro yānzi, zaake ámb̄e a yā maa k̄e Isarailinɔne n̄ b̄ɔena Igipiti gbera. K̄e Keninɔ b̄ɔe Amalekinɔ té,

7 ben Solu ḡaa à l̄e Amaleki p̄inɔa sena zaa Avila ai à ḡaa péo Suru k̄e kú Igipiti ɔf̄ant̄ɔb̄ɔe kpaaa.

8 À Amaleki kí Agaga k̄u b̄e, ben à à gbēnɔ d̄ede k̄ɔn f̄eadao n̄ píngi.

9 Solu k̄ɔn a z̄l̄kp̄eenɔ e Agaga d̄ero, bens̄ɔ aɔ s̄a maaanɔ s̄e k̄ɔn z̄unɔ k̄ɔn z̄un̄e m̄ekpananɔ k̄ɔn s̄ane b̄ɔɔnɔ k̄ɔn p̄ɔ maaanɔ píngi, aɔɔe we w̄a n̄ d̄edero. P̄ɔ ginanɔ k̄ɔn p̄ɔ yāyananɔn aɔ d̄ede píngi.

10 Ben Dii yā s̄u Samuelia à bè:

11 Ma Solu kana kpatan tò ma n̄s̄e yàka, zaake à kp̄ee lim̄e. Lán má d̄ane n̄a, è ke lero. Yā p̄i d̄i Samuelia, ben à wii p̄e Diizi ai guu ḡaa à d̄ò.

12 K̄e Samueli f̄e kongɔ ide'ide, à ḡaa da Solule, ben w̄a bène: Solu ḡaa Kameli. À s̄eeta p̄e gwe a z̄inda d̄ongupɔ ũ, ben à ḡɛte à tà Giligala.

13 K̄e Samueli Solu l̄e, ben Solu bène: Dii aubarika dangu! Má k̄e lán Dii òme n̄a.

14 Ben Samueli à là à bè: S̄a wiii k̄e ma sw̄a e maa de diame? Z̄u wiii k̄e m̄e maa b̄ò máme?

15 Ben Solu w̄eàla à bè: Amalekinɔ p̄ɔnɔme, zaake w̄a n̄ s̄aanɔ k̄ɔn n̄ z̄u maaanɔ s̄e w̄a s̄uò w̄a saa oo Dii n Ludaame. Wa n̄ kpaanɔ d̄ede.

16 Ben Samueli bène: Ñ ȳite le, mé yā k̄e Dii òme gw̄av̄ia onne. Ben Solu bè: Ñ o.

17 Ben Samueli bè: K̄e n n z̄inda féte b̄ò yā, n̄e ḡɔ Isaraili boriinɔ d̄on'aedee ũroo? Dii n ka kpatan Isarailinɔ k̄ina ũ,

18 ben à n z̄i b̄ok̄ɔte keare k̄e à bè: Ñ ḡa n̄ Amalekinɔ d̄ede, zaake durunkerinɔme. Ñ ḡa n̄ z̄i k̄ányo ai n̄ n̄ kaate.

19 À k̄e dia n gi Dii yā mazi, n l̄e n̄ p̄ɔnɔa, n yā k̄e Dii yeziroo k̄e?

20 Ben Solu bène: Ma Dii yā mà, ma b̄ok̄ɔte k̄e à ma z̄i mà kee k̄e. Ma Amalekinɔ d̄ede n̄ píngi, ben ma su k̄ɔn n̄ kí Agagao.

21 Ben z̄l̄karinɔ s̄a maaanɔ k̄ɔn z̄u maaanɔ b̄ò p̄ɔ k̄e w̄a s̄e p̄inɔ té, le w̄a saa oo Dii n Luda zaa Giligala k̄e.

22 Ben Samueli bè:

Dii yā k̄una maane de

sa'opɔ k̄e w̄e ká t̄én à té k̄ula.

Mis̄ianane de sa'onala.

À yāmana de

sa'ona k̄ɔn s̄akaro m̄ekpanaola.

23 Gina à yā mazi durun s̄enkpe k̄ɔn m̄àsokenaome.

D̄òkenao zaa s̄enkpe k̄ɔn t̄agb̄agb̄anaome.

Lán n gi Dii yā mazi n̄a,

àpi ḡi n k̄íkezi se.

24 Ben Solu bène: Ma durun k̄e. Ma p̄a Dii yā k̄e n̄ òmeene, zaake ma v̄ia k̄e gbēnɔne, ben ma n̄ yā mà.

25 Ñ s̄uò kemao k̄ɔn ma durun p̄io sa. Ñ eara n̄ ḡamao le mà e mà d̄onzi ke Diine.

26 Ben Samuēli bène: Mé gányoro. N gi Dii yāzi, ben à g̀inne ñg̃o de Isarailino ḱina ũ.

27 K̀e Samuēli kp̃e li, èe taa, ben Solu à k̀u a uta léa, ben à k̀è à õz̃i.

28 Ben Samuēli bène: Dii n b̃o Isarailino kpatan zaa gb̃aa, ben à n gb̃ēdaaa k̀è à maa denlaa k̀an.

29 Isarailino Luda Gakuide è egeē toro, è a laasuu liero, zaake gb̃ēnteenlo, gbasa à a laasuu liē.

30 Ben Solu bène: Ma durun k̀è. Baa k̃ōn beeeo n yā nna, ñ ma kpe da Isaraili gb̃ēnsino k̃ōn gb̃ē pingio aē. Ñ gá zeme le mà e mà d̃onzi ke Dii n Ludane.

31 Ben Samuēli èara à g̀aa à z̀ene, ben Solu d̃onzi k̀è Diine.

32 Ben Samuēli bè: À mó k̃ōn Amaleki kí Agagao. K̀è ḱina p̃i e mõo, èe kpákpa k̀è yakee kuuro, zaake èe daa a b̃o gaa léz̃ime.

33 Ben Samuēli bè: Lán n f̃ēdaa tò ñgb̃ē paridee k̀ora a nézi nà, len n da é kora a nézi le se. Ben à Agaga z̃ōz̃ōk̃ōre Dii aē Giligala gwe.

34 Ben à tà Rama. Solu s̃ō tà a b̃e Gibea.

35 Baa k̀è Solu k̀è Samuēline w̃ēnda, Samuēli e gá à w̃éē kpáezi d̃oro ai à g̀aa gao, zaake Dii p̃õo yàka k̀è à Solu k̀a Isarailino ḱina ũ yānzi.

16

Samuēli n̄osikuna Dauda m̄ia

1 Dii bè Samuēline: Né g̃ō ò̃o d̃õo Solu yā musu ai b̃oreme? Ma gine à kí ble Isarailino. Ñ n̄osi ká koban à pa ñ da z̃en. Ma n z̃i Betelemu gb̃ē Yese kiia, zaake à n̄eno doken mà s̃è à g̃ō kí ũ.

2 Ben Samuēli bè: Dian mé ke ña nà mà gá gwee? Tó Solu mà, eé ma de. Ben Dii bène: Ñ z̃ununu sé ñ gáo ñ be n mõ ma gb̃āgb̃ame.

3 Ñ Yese s̃isi saa p̃i onaa, mé yā k̀è né kee onne, né n̄osi kúme gb̃ē k̀è mé d̃õannee m̄ia.

4 Samuēli yā k̀è Dii ò̃ne k̀è. K̀è èe kaa Betelemu, lakutu p̃i gb̃ēnsino g̀aa wà dàale. V̄ia ñ k̀u, ben ão à là wà bè: Aafian n mõ k̀és?

5 À bè: Aafiamē. Ma mõ Dii gb̃āgb̃ame. À gb̃ās̃i b̃o a z̃indan à gámao saa o. Ben à gb̃ās̃i b̃o Yesen k̃ōn a nég̃ōgb̃ēno à ñ s̃isi sa'onaa.

6 K̀è ão k̀a, Samuēli Eliabu è, ben à laasuu lè à bè: Gb̃ē k̀è Dii s̃è bé à zena à aē gwe.

7 Ben Dii bène: Ñton à zena ke à gb̃āakee gwaro, ma gizime. M̄eē gb̃ē gwa lán gb̃ēntee è gwa n̄aro. Gb̃ēntee è gb̃ē gwa a m̄eame, mapi s̃ō, sw̃ēn m̄eē gwa.

8 Ben Yese Abinadabu s̃isi, à mò Samuēli aē, ben à bè: Dii e gb̃ē k̀ekii séro.

9 Ben Yese Sama s̃isi, à mò Samuēli aē d̃o, ben à bè: Dii e gb̃ē k̀ekii séro.

10 Ben Yese a nég̃ōgb̃ē g̃ō̃n sw̃ēplaaano s̃isi, ão mò Samuēli aē, ben à bè: Dii e ñ gb̃ēke séro.

11 Ben à Yese là à bè: N g̃ōkpareno lén yè ñ pingio? À wèala à bè: Ão gb̃ē z̃aadee bé à k̀u k̀ero, èe s̃aa d̄aame. Ben Samuēli bène: Ñ gb̃ē z̃i wà à s̃isi. Wé p̃oke kero séto à s̃u.

12 Ben à gb̃ē z̃la, à mò. Né p̃i né gb̃ē t̄eame, à zena maa bens̃ō à uu k̀ek̃ōana. Ben Dii bè: Ñ f̃eē ñ n̄osi k̀u à m̄ia, zaake à pin gwe.

13 Ben Samuēli koba p̃i s̃è à n̄osi k̀u à m̄ia à v̄ino wáa. Zaa z̃i beeean Dii Nini s̃u Daudaa. Beee gbera Samuēli èara à tà Rama.

Dauda z̃ikena Solune

14 Dii Nini gò Solua, ben Dii tò zīn pāsī sùà.

15 À ìbanɔ̀ bène: Ludaà tò zīn pāsī e wée tām̄ma.

16 Kí, ò tó wamɔ̀wa n ìbanɔ̀ gbē kè mɔ̀ɔ̀lɛna d̄sɔ̀ wetɛ. Tó Ludaà tò zīn pāsī pì sùmma, eégae mɔ̀ɔ̀ lénne, ñgae e ò ke s̄à.

17 Ben à bè a ìbanɔ̀nɛ. À gbē kè mɔ̀ɔ̀lɛna d̄s maamaa wetɛ à móm̄e.

18 Ben à ìbanɔ̀ doke bène: Ma Betelemu gbē Yese né ke è, à mɔ̀ɔ̀lɛna d̄s. Zìkpe wɔ̀rɔ̀ngɔ̀deeme, bens̄s̄ à yá'ona d̄s. Ḡs maame, bens̄s̄ Dii kúo.

19 Ben Solu gbēnɔ̀ z̄l̄ Yesea, ās̄ ḡà wà bène: Solu bè ò n né Dauda kè è s̄ānɔ̀ d̄a gbareare.

20 Ben Yese burēdi di zaakinɛ k̄n geepiw̄ēs̄o t̄u do k̄n blèkoffine b̄ɔ̀ɔ̀, à a né Dauda gb̄areo Solua.

21 Kè à kà Solu kiia, à ḡs̄ à z̄ikeri ũ. Solu yezi maamaa, ben à à diɛ a z̄ikapɔ̀nɔ̀serinɔ̀ doke ũ.

22 Ben Solu gbē z̄l̄ Yesea à bè: Ñ tó Dauda ḡs̄ ma z̄ikeri ũ, zaake à yā è keme nna.

23 Tó Ludaà tò zīn pì sù Solua, ben Dauda è a mɔ̀ɔ̀ sé àḡs̄ lɛene. Tó zīn pì ḡò, ben è ke s̄à, à su a làakaria.

17

Dauda k̄n Ḡlayao

1 Filisitininɔ̀ ñ z̄ìkpēnɔ̀ kàk̄s̄a, ās̄o z̄l̄ soru kee Soko zaa Yudanɔ̀ b̄usun, ben ās̄ b̄ura k̄aɛ Efesi Damimu, Soko k̄n Azekao dagura.

2 Solu k̄n Isarailinɔ̀ s̄s̄ k̄s̄ kàk̄s̄a ās̄ b̄ura k̄aɛ Ela gusararaan, ās̄o soru kee ās̄ ḡa Filisitininɔ̀zi z̄l̄o.

3 Filisitininɔ̀ kú s̄s̄ia k̄ā kpa, Isarailinɔ̀ s̄s̄o kú s̄s̄ia kè kpa, guzure kú ñ dagura.

4 Ben Gata ḡs̄sagb̄āaa kè wè s̄isi Ḡlaya b̄ Filisitininɔ̀ b̄uran. À gb̄āa k̄a ḡās̄asuu sw̄ēdo.

5 À m̄ogotē f̄ura kuna, à m̄ogotē uta kè de lán kp̄òt̄ēe bà dana kè à tiisi k̄a kiloo baaḡs̄.

6 À m̄ogotē s̄òkoto yina d̄o, bens̄s̄ à m̄ogotē s̄ári l̄ētēgēe logona a kpēe kpa.

7 À s̄ári s̄ònte k̄una, à p̄a de lán bisat̄ari àsa lí bà. À w̄ēe tiisi k̄a kiloo sw̄ēplaa. À s̄engbangoseri t̄ena à ae.

8 Ḡlaya z̄è à lé zù Isaraili z̄ìkpēnɔ̀zi à bè: B̄óyānzin a b̄oɛ k̄n z̄l̄ozi? Á d̄s̄ kè Filisitinin ma ũroo? Am̄o s̄s̄, Solu z̄ònɔ̀n a ũ. À gb̄ēke b̄o a té à pita à mó ma kiia.

9 Tó eé f̄s̄ à z̄l̄ k̄āmao à ma de, ma gb̄ēnɔ̀ é ḡs̄ a z̄ònɔ̀ ũ. Tó m̄ámbe ma à d̄ē s̄s̄, é ḡs̄ wa z̄ònɔ̀ ũ, éḡs̄ z̄ò bleewe.

10 Ben Filisitini pì èara à bè: M̄é̄e k̄ùse b̄iii Isaraili z̄ìkpēnɔ̀a gb̄āa. À gb̄ē w̄et̄eme l̄e wà z̄l̄ k̄a led̄o.

11 Kè Solu k̄n Isarailinɔ̀ à yā pì mà ñ píngi, ās̄ bídi kè, sw̄è k̄èngu.

12 Dauda né Ef̄lata gbē Yese néme. Yese né Betelemu kè kú Yudanɔ̀ b̄usun gb̄ēme. À néḡs̄gb̄ēnɔ̀ ì ḡɔ̀nɔ̀ s̄ɔ̀raaḡs̄. Solu gurɔ̀ gbē z̄ik̄un̄ame.

13 À né gb̄āa ḡɔ̀n aaḡɔ̀nɔ̀ kú z̄ilan k̄n Soluo. À néḡs̄gb̄ē k̄āaku t̄ón Eliabu, à plaade t̄ón Abinadabu, à aaḡs̄de t̄ón Sama.

14 Daudan Yese né z̄āadee ũ. À v̄li p̄inɔ̀ té Soluzi,

15 mɔde Dauda è gá Solu kiia à ɛara à su Betelɛmu à a de sãano dã.

16 Filisitini pì è bɔ à a zĩnda ɔɔbañne kɔngɔ kɔn uusieo ai guro ɔaplaa.

17 Zĩkea Yesɛ bè a né Daudane: Ñ ɛse kpatana kpɛɛ doo kɛ kɔn buredi mèn kuri kènɔ sé ñ gáo n v̄ĩnoɔne kpakpaa n bũran.

18 Ñ gási mèn kuri kènɔ sé ñ kpá n gáli gbɛnsia. Ñ gá ñ n gwa, tó aɔo aafia, ñ su sɛedao kɛ aɔo kuu aafia.

19 Aɔo kù kɔn Soluo kɔn Isarailino píngi Ela guzuren, aɔo zĩ kaa kɔn Filisitininɔ.

20 Dauda fɛɛ kɔngɔ ide'ide, à a sãano tò kɔn sádári pãndeo. À a asoo sè, ben à dà zén lán Yesɛ òne nà. Kè à kà zĩkpɛɛno bũran, à mò à lè aɔo gaa zĩlan, aɔo wii gbãaa lɛɛ.

21 Isarailino kɔn Filisitininɔ e soru keɛ aɔ ae dɔkɔa.

22 Ben Dauda a asoo nà pɔdãkparine a ɔzĩ, ben à bàa lè à gaa zĩlan. À a v̄ĩno lè gwe, ben à i kpámma.

23 Kè èe yá ooño, Filisitininɔ gɔsagbãa Gɔlaya, Gata gbɛ b̄ Filisitini zĩkpɛɛno té, à ɛara à fɛɛ kɔn a yá pìo. Dauda yá pì mà.

24 Kè Isarailino à è, swè kɛñgu, aɔ lèkɔa n píngi.

25 Aɔo ookɔne wèe bee: Ée gɔgbɛ pì e à b̄roo? Tó à b̄ò, è kùse biiwame. Gbɛ kè à à dè, kína é adee gba auziki bíta, eé a nénɔgbɛ kpáa dɔ nɔɔ ũ, bensɔ à b̄deeno é b̄e'ɔɔ kpá d̄oro.

26 Ben Dauda gbɛ kè aɔo zena a saeno là à bè: Bón weé ke gbɛ kè à Filisitini pì dè à Isarailino b̄ò wí guune? Dén Filisitini gefɔodee pì ũ, gbasaa àgɔ Luda Wèndide zĩkpɛɛno lé gwa yázi?

27 Ben wà bène lán gbɛno e oo nà: Len weé ke gbɛ kè à à dène le.

28 Kè à v̄li gbɛnside Eliabu mà Dauda e yá oo kɔn gbɛno, à pɔ fɛzi à bè: À kè dia n mɔ kè? Dén n sã féte kègweeno t̄one gbáan? Má n wada kɔn n n̄se zaaao d̄o. N mɔ zĩ gwame.

29 Dauda bè: Bón má kè? Yán má gbèkaroo?

30 Ben à kpɛɛ line à gaa à yá d̄onkɔ pì là gbɛ pãndea. Lán gbɛ káaku òne nà, len wà òne le d̄o.

31 Wà yá kè Dauda ò pì t̄okè Solune, ben à gbɛ zĩ wà à sisi.

32 Kè Dauda mò, à bè Solune: Gbèke tón tó swè kɛagu Filisitini pì yá musuro. Mamɔma n z̄òbleri, mé gá zĩ káo.

33 Ben Solu bène: Né f̄s ñ gá zĩ ká kɔn Filisitini p̄oro. Né féten n ũ. Gɔgbɛ pì s̄s né zĩkarime zaa a gɔkparekɛguro.

34 Ben Dauda bène: Mamɔma n z̄òbleri, mámbe meègɔ ma de sãano dãa. Tó músu ke kpera mò à sãa kù kpàsan,

35 meè à gbese mà lé mà sãa pì b̄ò à lézĩ. Tó à ɛaramazi, ben meè à kù a létankaa mà lé mà de.

36 Mapi n z̄òbleri, ma músu dè, ma kpera dè. Filisitini gefɔodee pì é gɔ lán n̄ b̄a, zaake èe Luda Wèndide zĩkpɛɛno lé gwaa yázi.

37 Dauda ɛara à bè: Lán Dii ma b̄o músu kɔn kperao lézĩ nà, len eé ma b̄o Filisitini pì ɔzĩ le. Ben Solu bène: Ñ gá! Dii gɔ kúnyo.

38 Solu à zĩka'uta dànɛ à a mògotɛ fùra kùne, ben à a mò uta dànɛ.

39 Dauda Solu fɛɛdaa lògo zĩka'uta pì. Kè à ȳò táa, ben à fùa, zaake èe k̄s d̄oro. Ben à bè Solune: Mé f̄s mà gá kɔn p̄o p̄ino, zaake méé k̄s d̄oro. Ben à p̄o p̄ino b̄e píngi à kàe.

40 À a gò sè, ben à gàa à gbè pórɔpɔɔ sèe swaween mèn sɔɔro à kà a sādábɔkɔn. Ben èe sɔɔ Filisitini pizi, à a gbèmba kŭna.

41 Ben Filisitini pì e sɔɔ Daudazi, à sɛngbangoseri té à ae.

42 Kè à Dauda gwà, à è né fète tɛa maaame, ben à dɔkè

43 à bène: Gbɛn ma ũ, ben n gbasà nées mɔɔmazi kɔn gòòs? Ben à à kà kɔn a tãa tɔo.

44 Ben à èara à bè: Ñ sɔmazi ñ gwa, bãano é n ble, nòbɔ pásĩno é n só.

45 Dauda bène: Fɛeda kɔn sári lɛetegɛeo kɔn sári sɔntɛon nées mɔɔo mazi. Mapi sɔ, Dii žìkpede Isarailino Luda kè n à lé gwà yãzi tɔn mée mɔɔonzi.

46 Dii é n name ma ɔžì gbãa. Mé n de mà n mì zɔ, mé Filisitini žìkpeeno gèno kpá bãanoa kɔn nòbɔ pásĩno gbãa aɔ só, anduna é dɔ kè Ludaa kú kɔn Isarailino.

47 Gbɛ kè aɔ kàkɔa gura kèno é dɔ kè Dii è žì ble kɔn fɛedaa ke kɔn sárioro. Dii bé à žì vī, eé a nawe wa ɔžì.

48 Gurɔɔ kè Filisitini pì e sɔɔ Daudazi, à mɔ dakɔreo, ben Dauda bàa lè èe gaazi guu kè weé žì kán.

49 Ben à ɔ gè a bòkɔn à gbè bò à dà a gbèmban. Kè à Filisitini pì gbão, ben à à pà a aea. Gbè pì gè à aewan, ben à lèe a puua.

50 Gbèmban Dauda žì blèo Filisitini pì. À à pào a nè, baa fɛedaa à kŭnaro.

51 Ben à bàa lè à gàa à zèàla, à à fɛedaa wòto à kpén à à dè à à mì zɔo. Kè Filisitininɔ è n gɔsagbãaa pì gà, ben aɔ lèkɔa.

52 Ben Isarailino kɔn Yudano pèézi kɔn wiiio, aɔ pèrŭma ai Gata bīilea kɔn Ekerɔnu bīileo. Gbɛ kè aɔ n dedeno gèno gɔ kaena sena zaa Saraimu zén ai Gata kɔn Ekerɔnuo.

53 Kè aɔ sù kɔn pena Filisitininɔao, ben aɔ n bùra póno nàkɔa wà gèteo.

54 Dauda Filisitini pì mì sè à gàao Yerusalemu, à à gòkebɔno kàe a kpén.

55 Gurɔɔ kè Dauda e sɔɔ Filisitini pizi, Solu e à gwaa, ben à a žìkpeeno gbènsi Abana là à bè: Dé nén négɔgbè pì ũu? À wèàla à bè: Kí, kɔn n kuunao, má dɔro.

56 Ben kína bè: Ñ gbeka ñ ma tó dé nén gɔkpare pì ũ.

57 Kè Dauda sù kɔn Filisitini pì denao, Abana à sè à gàao Solu kiia, à Filisitini pì mì kŭna.

58 Ben Solu à là à bè: Gɔkpare, dé nén n ũu? À wèàla à bè: N zòbleri Yesè, Betelemu gbè nén ma ũ.

18

Solu íbetekpana kɔn Daudao

1 Kè Dauda yã ò kɔn Soluo à yãa, ben Yonatã gbènnà kpào à yezi lán a žinda wèndi bà.

2 Zaa žì beeean Solu à diè a be, èe we à tá a de be dɔro.

3 Yonatã yã yìo kè à yezi lán a žinda wèndi bà yãnzì.

4 Ben à a utadaa kè à dana bò à à gbà kɔn a žìka'utao kɔn a fɛedaa kɔn a sáo kɔn a asaao.

5 Guu kè Solu Dauda gbàren žì ká píngi, è saa kŭme, ben à à diè žìkpeeno gbènsi ũ. À yã è ke baade píngine nname kɔn Solu ìbano n píngi.

6 Kè žìkpeeno e suu Dauda Filisitini pì dena gbera, nɔgbèno bò Isaraili wéteno guu píngi, aɔ gàa da n kí Solule, aɔwe lè sii aɔwe ɔ wãa, aɔwe gágã lèe aɔwe ponnaa kee aɔwe sɛgèsɛgè paa.

⁷ Aḵḵe lè sii wèe dḵḵḵne, aḵḵe ḵ wāa wèe bee:

Solu gbēnḵ dède gḵḵn wāa sḵsḵro,
Dauda sḵ gḵḵn bḵḵ leḵ ūgbangba.

⁸ Yā pì kè Solune zaa maamaa, ben à pḵ fè à bè: Wà gḵḵn bḵḵ leḵ ūgbangba kpà Daudaa, mapi sḵ wāa sḵsḵro. Kpata bé à gḵ à sí sa.

⁹ Zaa zī beean à wéé dḵne.

¹⁰ Kè guu dḵ, ben Ludaā tò Solu zīn pāsī pì dia, èe yābuu tāa a kpén, ben Dauda a mḵḵr sè, èe lèe lán è lé nà. Solu a sári kúna,

¹¹ ben à à gbǎo, èe daa é Dauda páo le à nakḵa kḵn gḵḵome. Ben Dauda a zīnda gbḵḵne ai gḵn plaa.

¹² Solu e vīa kèe Daudane kè Dii kúo bensḵ à kpèe liare yānzi.

¹³ Ben à pè Daudaa a kiia, à à diè zīkpè gḵḵn wāa sḵḵroonḵ gbḵḵnsi ū. Àmbe ègḵ dḵḵne ae zīlan.

¹⁴ Guu kè à gāan píngi è saa kḵme, kè Dii kúo yānzi.

¹⁵ Kè Solu è ègḵ saa kḵu, ben à vīa kène de káakula.

¹⁶ Isarailinḵ kḵn Yudanḵ sḵḵ ye Daudazi n píngi, kè ègḵ dḵḵḵne ae zīlan yānzi.

¹⁷ Ben Solu bène: Mé ma nénḵgbè káaku Mèraba kpámma nḵḵ ū. N̄ wḵḵngḵ kè n̄ Dii zī káme. Zaake Solu laasuu lè à bè: Mé ḵ naaro, Filisitininḵ bé wé à de.

¹⁸ Ben Dauda bène: Dén ma ūu? Dén ma bedeeno kḵn ma de boriinḵ ū kè mé gbasa mà gḵ n anzure ūu?

¹⁹ Kè Mèraba kà wà à kpá Daudaa, ben Solu à kpà Mèḵla gbè Adarielia.

²⁰ Solu nénḵgbè Mikala ye Daudazi. Kè wà yā pì ò Solune, à kène nna

²¹ à bè: Mé à kpáame, eé gḵne takutèe ū, Filisitininḵ é à de. Ben à bè Daudane: Né ma né pānde e n̄ sé sa.

²² Ben à bè a ibanḵne: À yā o Daudane asii guu, à one à yā káme, bensḵ ma ibanḵ yezi n̄ píngi. À ma nénḵgbè sé.

²³ À ibanḵ yā pì dà Daudane a swāla, ben à bène: Gḵna kína né zā ūu né yā aagan yḵ? Takaasideen ma ū, dé bé à ma dḵḵ?

²⁴ Kè Solu ibanḵ sḵ, aḵ Dauda yā pì tḵkène.

²⁵ Ben Solu bè: À one má ye anzure pḵkeziro, sé à gḵe bome ma ibèe Filisitininḵa, à sume kḵn n̄ gefḵḵn mèn basḵro. Èe kpákpaa Filisitininḵ é à deme.

²⁶ Kè iba pìnḵ yā pì tḵkè Daudane, gḵna kína né zā ūu kène nna sa. Ai nḵḵ pì ségurḵḵ gḵ gá ká,

²⁷ Dauda kḵn a zīkpèeno fèe wà gāa wà Filisitininḵ dède gḵḵn wāa do, ben à sḵ kḵn n̄ gefḵḵn à kpà kínaa píngi, le à e à gḵ à né zā ū yānzi. Ben Solu a né Mikala kpaa nḵḵ ū.

²⁸ Kè Solu è le, à dḵ kè Dii kú kḵn Daudao bensḵ a né Mikala yezi,

²⁹ ben à vīakenane kàara, à gḵ à ibèe ū ai à gāa gào.

³⁰ Gurḵḵ kè Filisitininḵ kínanḵḵ e bḵeè wà gá zī ká, Dauda è saa kḵ de Solu iba kpaaanola, ben à tḵ bḵ maamaa.

19

Solu wetena à Dauda de

¹ Solu ò a né Yonatāne kḵn a ibanḵ n̄ píngi aḵ Dauda de. Mḵde Yonatā yezi à ḵ gḵ,

² Ben à à gbà làakari à bè: Ma dee e wete à n de. Ngõ n zĩnda kūna dõ zia kɔngɔ. N̄ utekii wete ngõ kú gwe.

³ Mé bɔ wété kpɛɛ kɔn ma deo, wé ze guu kè n uten. Mé n yā onɛ. Lán à òme nà, mé onne.

⁴ Ben Yonatā gaa à Dauda maa bò a dene à bè: Baa, òton yā zaaa ke n zòbleri Daudanero, zaake èe zaa ke kennero. À yákenanɔ̀ àre vīnne maamaa.

⁵ Kè à Filisitini pì dè, à gì a wèndizime, ben Dii tò wa zì bíta blè wa píngi. N̄ è, ben n pɔ̀ kè nna. Bóyánzi n̄ yezi n̄ yā zaaa ke taarisaidee pìnezi n̄ à de pāa?

⁶ Solu à yā mà, ben à lù sè à bè: Kɔn Diio weé à dero.

⁷ À gbera Yonatā Dauda sisi, à yā pì tɔ̀kène píngi, ben à gaa kɔn Daudao Solu kiia, ben èe zī keene lán a zii bà.

⁸ Zī èara à fɛɛ, ben Dauda gaa zì ká kɔn Filisitininɔ̀. À síngu à zì blèríma búgubugu, ben aɔ̀ bàa lène.

⁹ Dii tò Solu zīn pāsī pì èara à dia gurɔ̀ kè à vɛɛna a kpén. À a sári kūna, ben Dauda e a mɔ̀ɔ̀ lɛne.

¹⁰ Solu wète à Dauda páo le à à nakɔ̄a kɔn guò. Kè à gbèene, ben sári pì gaa à gù pà. Gwāavī beean Dauda bàa lè à tà.

¹¹ Ben Solu gbēnɔ̀ zī Dauda bɛ, le aɔ̀ à dādā aɔ̀ à de kɔngɔ, ben à naɔ̀ Mikala à gbà làakari à bè: Tó nɛɛ bàa sí gwāavīaro, weé n de zia.

¹² Ben Dauda bò windo guu, Mikala à gbàre kɔn bào tɔ̀ɔ̀te, ben à bàa lè à gè zéla.

¹³ Ben Mikala tāa sè à dàe gádoa, à blè bāa sè à kù tāa pì mīla, ben à bisa kùla.

¹⁴ Kè Solu gbēnɔ̀ zī Dauda kú, Mikala bè à gbāaro.

¹⁵ Ben Solu èara à gbēnɔ̀ zī Dauda gwa à bènne: À à sé kɔn a gádoò lɛdo, à suome le mà à de.

¹⁶ Kè aɔ̀ gè kpén, tāa pìn aɔ̀ è gádoa, blè bāa kú à mīla.

¹⁷ Ben Solu Mikala là à bè: Bóyánzi n bɔ̀ ma kpɛɛ n ma ibɛɛ gbàre à pìtimaguzi? Mikala wèàla à bè: À bème mà tó à gè zéla. Tó ma gi sɔ̀, é ma de.

¹⁸ Kè Dauda bàa lè à gè zéla, à gaa Samuéli gwa zaa Rama. À yā kè Solu kène tɔ̀kène píngi, ben aɔ̀ gaa wà vɛɛ Nayo lɛdo.

¹⁹ Kè wà ò Solune Dauda kú Nayo zaa Rama,

²⁰ ben Solu gbēnɔ̀ zī à kú. Kè aɔ̀ kà gwe, aɔ̀ lè annabi gāli e dɛdɛɛ, Samuéli kú n̄ té n̄ dɔn̄ aɛdee ũ. Ben Luda Nini sù zīri pīna, aɔ̀e dɛdɛɛ se.

²¹ Kè wà ò Solune, ben à gbē pāndenɔ̀ zī, ben aɔ̀ dɛdɛɛ le dɔ̀. Solu èara à gbēnɔ̀ zī à gè n̄ aagɔ̀deeo, ben aɔ̀ dɛdɛɛ se dɔ̀.

²² Ben Solu pì fɛɛ èe gaa Rama a zĩnda sa. Kè à kà lɔ̀gɔ̀ bíta kè kú Seku sae, à gbēnɔ̀ gbèka à bè: Samuéli kɔn Daudao kú máme? Ben wà bène: Aɔ̀ kú Nayo zaa Rama.

²³ Kè èe gaa gwe, ben Luda Nini sù baa àpia se, èe dɛdɛɛ èe gaa ai à gaa à kào Nayo zaa Rama.

²⁴ À a pókāsāanɔ̀ pitiawa, à dɛdɛ Samuéli aezī. Zī beee faantɛ kɔn gwāavīo píngi ègɔ̀ daena búume. À yā bé à tò wè be: Solu kú annabinɔ̀ tɛme se dɔ̀?

1 Dauda b̀̀ Nayo zaa Rama, à bàà lè à g̀̀a à Yonatà lè, ben à là à b̀̀: B̀̀n má k̀̀? D̀̀a kp̄areen má k̀̀? Ỳ̀a zaa kp̄areen má k̀̀ n denɛ k̀̀ è wɛtɛɛ à ma dɛɛ?

2 À wèàla à b̀̀: Gyam! Ǹ̀é garo. Ǹ̀ gwa, ma de è ỳ̀ake kɛ à g̀̀í dame ma sẁ̀alaziro, ỳ̀a b̀̀ita ke à ǹ̀ngon yoo. Ma de èg̀̀ỳ̀ ỳ̀a beee taka kɛɛ à g̀̀í omɛzií? M̀̀é síro!

3 Ben Dauda bè d̀̀: N deɛ d̀̀s s̀̀ans̀̀an k̀̀è ma n p̀̀onnaa è. Beee ỳ̀anzin èè t̀̀o n ỳ̀a p̀̀i màro, lɛ n p̀̀o t̀̀on yakaro ỳ̀anzi. K̀̀n Dii kuunao k̀̀n n kuunao má k̀̀ú gaa l̀̀z̀̀ime.

4 Ben Yonatà bènɛ: P̀̀ó k̀̀è ǹ̀ yezi p̀̀ingi mé kɛnɛ.

5 Ben Dauda bènɛ: Ǹ̀ gwa, m̀̀o dufu z̀̀ibaame zia. À k̀̀ú mà v̀̀ɛɛ mà p̀̀ó ble k̀̀n k̀̀inaomɛ. Ǹ̀ t̀̀o mà g̀̀á mà ute s̀̀ɛtɛ ai ziando uusie.

6 T̀̀o n de ma gbek̄a, ǹ̀ benɛ ma z̀̀é gb̀̀ekamma mà g̀̀á ma be ẁ̀étɛ Betelɛmu kp̄akp̄aa, k̀̀è ma b̀̀deɛnɔ p̀̀ingi e saa k̀̀è ẁ̀è o ẁ̀è k̀̀n ẁ̀è o o gwe ỳ̀anzi.

7 T̀̀o à bè à maa, m̀̀ég̀̀ỳ̀ aafia, m̀̀o dɛ t̀̀o à p̀̀o f̀̀è maamaa, ǹ̀g̀̀ỳ̀ d̀̀s k̀̀è ỳ̀a zaaan à z̀̀èo à kɛmɛ gwe.

8 Ǹ̀ gb̀̀kɛɛ kɛ mam̀̀o ma n z̀̀b̀̀lerinɛ, zaake n ỳ̀a ỳ̀imao k̀̀n Dii d̀̀naomɛ. T̀̀o má taari v̀̀i, ǹ̀ ma de n z̀̀inda. Ǹ̀ton ma kp̀̀a n dearo.

9 Ben Yonatà bè: Gyam! T̀̀o má d̀̀s k̀̀è ma de z̀̀èo à zaa kɛnɛ, lɛ mé onnɛroo?

10 Ben Dauda à là à b̀̀: T̀̀o n de g̀̀á à ỳ̀a p̀̀ási ònne, dé bé éé omɛɛ?

11 Ben Yonatà bènɛ: Ǹ̀ m̀̀ó ẁ̀à g̀̀á s̀̀ɛtɛ. Ben à̀s b̀̀è ẁ̀à g̀̀á s̀̀ɛtɛ ǹ̀ plaa.

12 Ben Yonatà bè: Má sì k̀̀n Dii Isarailinɔ Ludao, ai ziando m̀̀onndaai mé ma de ỳ̀o mà gwa. T̀̀o n ỳ̀a k̀̀anɛ, mé l̀̀ékp̀̀as̀̀a kɛnɛ.

13 T̀̀o ma deɛ yezi à à zaa kɛnnɛmɛ s̀̀s, ben m̀̀é l̀̀ékp̀̀as̀̀a kɛnɛ ma n gb̄arɛ n ta aafiaro, Dii ỳ̀a kɛmɛ p̀̀ási p̀̀ási. Dii g̀̀ỳ̀ k̀̀únyo lán à k̀̀ú k̀̀n ma deo ỳ̀a nà.

14 Lán má kp̀̀é k̀̀ú ẁ̀èndio nà ǹ̀ gb̀̀kɛɛ kɛmɛ lán Dii è k̀̀énnɛ nà, k̀̀è ẁ̀aton ma dero ỳ̀anzi.

15 N gb̀̀kɛɛ t̀̀on ỳ̀aa k̀̀n ma b̀̀deɛnɔ zikiro, baa t̀̀o Dii t̀̀o n ibɛɛnɔ ỳ̀a anduna guu.

16 Len Yonatà ỳ̀a ỳ̀i k̀̀n Daudao lɛ, ben à b̀̀: Dii g̀̀ɛɛ bonnɛ n ibɛɛnɔa.

17 Ben Yonatà t̀̀o Dauda èara à l̀̀ù s̀̀èare d̀̀o a yenzi ỳ̀anzi, zaake à yezi lán a z̀̀inda ẁ̀èndi bàme.

18 Ben Yonatà bènɛ: M̀̀o dufu z̀̀ibaa kuu zia. T̀̀o ẁ̀è gb̀̀kɛ e n v̀̀èk̄iinlo, ẁ̀é n gbek̄a.

19 Ziando ǹ̀ g̀̀á ǹ̀ ute guu k̀̀è n uten ỳ̀a p̀̀i naanagurɔ, ǹ̀ég̀̀ỳ̀ k̀̀ú gb̀̀è k̀̀è de t̀̀otɛ l̀̀é s̀̀èdaa ũu saɛ gwe.

20 Mé k̀̀a zu gb̀̀è p̀̀i saɛ ẁ̀én aag̀̀ỳ̀ lán d̀̀s m̀̀é p̀̀ó gb̀̀aa bà,

21 mé ǹ̀ég̀̀ỳ̀gb̀̀è kɛ z̀̀i à g̀̀á k̀̀a p̀̀inɔ wɛtɛ. T̀̀o ma bènɛ, k̀̀anɔ k̀̀ú à kpɛɛ, à s̀̀éé à m̀̀ó, ǹ̀ m̀̀ó, má sì k̀̀n Diio ǹ̀ég̀̀ỳ̀ aafiamɛ, kari kuuro.

22 T̀̀o ma bènɛ k̀̀anɔ k̀̀ú à aɛ s̀̀s, ǹ̀ g̀̀á, zaake Dii bé à n gb̄arɛ.

23 Ỳ̀a k̀̀è ẁ̀á ỳ̀i k̀̀s̀̀o s̀̀s, Dii bé èé g̀̀ỳ̀ de ỳ̀a p̀̀i s̀̀èedadee ũ gurɔ p̀̀ingi.

24 Ben Dauda g̀̀aa à ùtɛ s̀̀èn. K̀̀è m̀̀o dufu b̀̀, k̀̀ina v̀̀ɛɛ lɛ à p̀̀ó ble.

25 À v̀̀èɛ a v̀̀èk̄iia g̀̀ú saɛ. Yonatà v̀̀èɛ à aɛ, Abana k̀̀ú à saɛ. Dauda v̀̀èk̄ii s̀̀s, gb̀̀kɛkɛ k̀̀ú gwero.

26 Solu è ỳ̀ake o z̀̀i beeearo, zaake èè daa ỳ̀ake bé à là lè, à k̀̀ú gb̀̀ásiomɛ, beee bé à kp̀̀anɛ.

27 K̀̀è guu d̀̀ m̀̀o gurɔ plaadee z̀̀i, Dauda v̀̀èk̄ii g̀̀ỳ̀ da kori, ben Solu a né là à b̀̀: B̀̀ỳ̀anzi Yesɛ né è m̀̀ó p̀̀ó ble g̀̀ia k̀̀n gb̀̀aaroo?

28 Ben à bène: À zé gbèkama, à bè é gá Betelemu.

29 À bè mà tó à gá, zaake a bedeenɔɔ e saa oo wéte pì guume, ben a v̄i bèare à m̄ó. À bè tó à kème, mà a gbare à gá a v̄lino gwa. Beee yānzin èe m̄ó p̄ó blenyorozi.

30 Ben Solu p̄ó f̄e Yonatāzi à bè: Né faasai swāgbāade! Má d̄s k̄e n ze Yese né kp̄eme. N wí dà n zīndaa k̄n n dao.

31 Tó Yese né p̄i ḡó kú kú wèndio, né e n̄ kpata blero. N̄ gbēno zī ās à kú wà suome tia. Séto à ga.

32 Ben Yonatā à là à bè: Bóyānzin eé gazi? Bón à kè?

33 Ben Solu Yonatā gb̄a k̄n sário le à e à de, ben Yonatā d̄s sa k̄e a de zè k̄n Dauda denaome.

34 Yonatā f̄e à gò p̄obleela k̄n p̄of̄e, èe gá à p̄ó blè m̄o gur̄o plaadee p̄i zī d̄ro, zaake à n̄se yāka Dauda yā musu, k̄e à de à diè gb̄e futaa ū yānzi.

35 K̄e guu d̄s, Yonatā b̄ò à gāa Dauda le guu p̄in. Né ḡs gb̄e kee tézi.

36 Ben à bè né p̄ine. N̄ bàa lé n̄ gá k̄aa. Tó ma kà zù, né wete. K̄e né p̄i bàa lè èe gaa, ben Yonatā kà zù à m̄ila.

37 K̄e né p̄i kà guu k̄e Yonatā kà p̄eɛn, ben à lé zù né p̄izi à bè: Kà p̄inɔɔ kú n aɛ k̄aa.

38 Ben Yonatā èara à lé zùzi d̄s à bè: N̄ gá kpakpaa, n̄ton zero. Ben né p̄i kà p̄ino s̄e à s̄uo a diine.

39 Né p̄i e yā p̄i d̄ro, séde Yonatā k̄n Daudao.

40 Ben Yonatā a ḡs keb̄oɔ kpà né p̄ia à bè: N̄ sí n̄ táo be.

41 K̄e né p̄i tà, Dauda f̄e gb̄e kp̄e à m̄ò à k̄uè Yonatāne ḡen aaḡs à dàa a puua. Ben ās lé p̄ek̄ōa ās d̄s òó n̄ plaa n̄ píngi, Dauda p̄ó bé à bíta.

42 Ben Yonatā bène: N̄ tá aafia, zaake wa lù s̄e k̄n Dii t̄so wa bè, Diin wa s̄eedadee ū ma boriino k̄n n boriino dagura ai gur̄o píngi. Dauda b̄ò gwe, ben Yonatā èara à tà a be.

21

Dauda kuuma N̄bu

1 K̄e Dauda e gaa sa'oriki Aimeleki kiia zaa N̄bu, Aimeleki p̄i b̄ò à gāa à daàle. V̄ia à k̄ù, ben à là à bè: Bó bé à tò n̄ té ndo, gb̄ekee kúnyoroee?

2 Dauda wèàla à bè: Kí bé à zī d̄ame, à bè màton tó gb̄eke yā k̄e á dieme à ma zī mà keɛ d̄ro. Ben wa guu z̄s̄k̄ne k̄n ma iban̄o ās d̄ome aɛ.

3 P̄oble kp̄areen n̄ v̄i k̄e tiaa? N̄ ma gba buredi m̄en s̄oro kes̄s p̄ó k̄e n̄ v̄i píngi dé.

4 Ben sa'oriki p̄i bè: Buredi p̄a kuuro, séde k̄e wà k̄ae Ludane baasiro. Tó n gb̄eno e kak̄ōa k̄n n̄gb̄eoro, mé kp̄amma.

5 Ben Dauda bène: À de le k̄ò, wá wa zīnda k̄una n̄gb̄eno yā musu, lán weè ke nà wà gbasa wà da z̄en wà gá z̄l ká. Ma gb̄eno m̄eno gb̄as̄iro. Baa gur̄o k̄e wée p̄oyezi t̄aa oo, āèḡs gb̄as̄iro, at̄ensa tá k̄e wée oo gb̄aaro.

6 Ben sa'oriki p̄i Luda buredi s̄e à kp̄aa, zaake buredi kee kú gwero, sé k̄e wà k̄ae Ludane. Wè buredi p̄i sé Dii aeme, ben wè à lende kp̄a k̄n buredi dufuo.

7 Solu iban̄o dokee kú gwe gur̄o p̄ia, à t̄on Doegi. Ēdomu boriime, àmbe Solu s̄ad̄ariki ū.

8 Ben Dauda Aimeleki là à bè: N̄ s̄ári ke f̄eadaa v̄i k̄ès? M̄e e ma a f̄eada ke ḡs̄keɔ ke s̄ero, zaake kí zī k̄urukuru d̄ameme.

⁹ Sa'oriki pì wèàla à bè: Gɔlaya, Filisitini kè ñ dè Ela guzuren fɛɛdaa kú kè. À kú dansiki kpɛɛ, bisa fifiã. Tó ñ yezi, ñ sé, zaake à pãndee kú kè dɔro, séde beee pì. Ben Dauda bè: Ñ kpáma, à sáa kuuro.

Dauda ñadeyãno kekɛna

¹⁰ Dauda bàa lè Solunɛ zĩ beee, à tà Gata kí Akisi kiia.

¹¹ Ben Akisi ibanɔ bène: Isarailino bùsu kí Daudan yèroo? Àpin wè ɔ wá wá lè sí à yá musuroo? Wè be:

Solu gbɛno dèdɛ gɔnon wàa sɔsɔro,
Dauda sɔ gɔnon bɔro leo úgbangba.

¹² Yá pì Dauda kù gbáa, èe vía kɛɛ Akisine maamaa.

¹³ Ben à a zĩnda liɛ, èe ñadeyãno kekɛɛ ñ aɛzĩ. À ɔgbe gægægɛ bĩi zé gbàno, à tò lóu e plaa a létánkaa.

¹⁴ Ben Akisi bè à ibanɔne: À gwa! Gbɛ pì né ñadeeme. Bóyãnzin a à sè a mɔo ma kiãzi?

¹⁵ Ñadeeno kèsámameɛ, ben a gbɛ pì sè a mɔo ma kiia lɛ à ñadeyãno kekɛmeɔ? Eé e à gɛ ma uaro.

22

Solu Nɔbu sa'orino dɛdɛna

¹ Dauda bò gwe à bàa lè, à gáa à gè Adulamu gbèwɛɛn. Kè à v̄iino kɔn à de bedeenɔ à baaru mà, aɔ gáa wá à lè gwe.

² Yá ɔammadeeno kɔn fiadeeno kɔn gbɛ kè yá è kɛñneroonɔ kàkɔazi ñ píngi, ben à gò ñ gbɛnsi ũ. Aɔ kà gɔnon wàa plaa taka bà.

³ Bɔna zaa gwe Dauda gáa Mizipa, Mɔabunɔ bùsun, à bè Mɔabu kínane: Ñ ma de kɔn ma dao gba zé aɔgɔ kúnyo ai mà dɔ lán Luda é keme ná.

⁴ Ben à ñ tó kɔn Mɔabu kínao gwe. Aɔo kúo gurɔo kè Dauda kú sɛtɛ pòrɔtu.

⁵ Beee gbera annabi Gada mò à yá ò Daudane à bè: Ñtongɔ kú sɛtɛ pòrɔtu dɔro. Ñ ɛara ñ tá Yudanɔ bùsun. Ben à fɛɛ à gáa ɛreti líkpen.

⁶ Zíkɛa Solu v̄ɛɛna sáma lí gbáru Gibeá s̄is̄iã. À a sári kúna, à ibanɔ ligazi ñ píngi. Ben à mà wá Dauda kɔn gbɛ kè aɔo kúono kúkii d̄ɔ.

⁷ Ben à bè a ìba p̄inɔne: a Beyámi boriino, à ma yá ma a píngi. Yɛɛ né é buraano kɔn geeppi búno kpáawaɔ? Eé a die z̄ikari gɔnon wàa sɔsɔro ke gɔnon basɔsɔroonɔ gbɛnsino úɔ?

⁸ A píngi a lé kpàkɔs̄mazime. Kè ma né yá yi kɔn Yɛɛ néo, a gbɛkee e omero. A gbɛkee e ma w̄ɛnda gwaro. Èe dame ma swála kè ma né ma ìba pì nɔsɛ fɛɛ àgɔ ma wɛtɛ à ma dɛ, lán èe kɛɛ ná tiaro.

⁹ ɛd̄omu bori Doegi kú kɔn Solu ibanɔ gwe, ben à bè: Ma Yɛɛ né è, à mò Aitubu né Aimeleki kiia zaa Nɔbu.

¹⁰ À yá gbèkane Diia, ben à kúsãe kpàa kɔn Filisitini bori Gɔlaya fɛɛdaao.

¹¹ Ben kína gbɛno z̄l̄ aɔ sa'oriki Aimeleki sísi kɔn a de bedee kè aɔo dɛ sa'orino ũ zaa Nɔbunɔ ñ píngi. Ben aɔ mò kína kiia ñ píngi.

¹² Ben Solu bène: Ñ swá kpá ñ ma, Aitubu né. À wèàla à bè: Ma swá dɔ, Baa.

¹³ Ben Solu à là à bè: Bóyãnzin mmɔn kɔn Yɛɛ néo a lé kpàkɔs̄mazizi? Bóyãnzin n pòblee kpàa kɔn fɛɛdaaozi? N yá gbèkane Ludaa, lɛ à fɛɛmazi àgɔ ma wɛtɛ à ma dɛ, lán èe kɛɛ ná tia.

¹⁴ Aimeleki wèàla à bè: N ibanɔ té píngi, dé bé à náane v̄i à kà Dauda ũu? N né zãme, n zĩnda dogarino kínane, bensɔ à tó bò n be.

15 Mée gbekane Ludaa zikiroo? Kai! Baa, ñton yã di mamoma n zòbleriario ke ma de bedeeno, zaake má yãke dõ yã pi musuro pátipati.

16 Ben kí bène: Né game, mpi kòn n de bedeeno ñ píngi.

17 Ben à ò dogari kè aõó kú gweenone à bè: À fée à Dii gbàgbàrinò dède, zaake ñ óó kú Dauda yamme. Aõó à bàalena yã dõ, ben aõoe omero. Mòde à iba pìnoó e wezi wà ó sè wà Dii gbàgbàri pìnoó dèdero.

18 Ben kí bè Dogine: Ñ fée ñ sa'ori pìnoó dède. Ben à fée à ñ dède gõó. À sa'o'utadari pìnoó dède gõón basiigõ asóórome.

19 Ben Solu èara à sa'ori pìnoó wéte Nóbudeeno dède do, gõgbèno kòn nògbèno kòn né gbàaano kòn nékpántèno kòn zùno kòn zaakino kòn saano. Wà ñ dède kòn fèedaao ñ píngi.

20 Ben Aimeleki né ke pitiingu, à tón Abiata. À bàà lè à gàa à nà Daudaa.

21 À bè Daudane, Solu Dii gbàgbàrinò dède ñ píngi.

22 Ben Dauda bène: Kè ma Edomu bori Dogi è gwe zì beee, má dõ sãnsán kè e ó Solune. Ma yãnzin wà n de bedeeno dèdèzi ñ píngi.

23 Ngõ kúmao. Ñton tó vía n kúro. Gbè kè èe n wetee à n dèe e ma wetee à ma demè se. Yãke é n le ma kíiario.

23

Dauda Keiladeeno mìsina

1 Wà ò Daudane wà bè: Ñ gwa, Filisitininò e zì kaa kòn Keiladeeno, aõoe ñ pówèeno naakõa.

2 Ben Dauda gbèka Diia à bè: Mà gá mà lée Filisitini pìnoan yó? Ben Dii bène: Ñ gá ñ lérima ñ Keiladeeno mì sí.

3 Ben Dauda gbèno bène: Lán vía e wa kúu Yudanò bùsu kèn nà, wé fõ wà gá wà zì ká kòn Filisitininò Keilaó?

4 Dauda èara à gbèka Diia do, ben Dii bène: Ñ fée ñ gá Keila, zaake mé Filisitininò nanne n ózì.

5 Ben Dauda gàa Keila kòn a gbèno, à zì ká kòn Filisitininò, ben à ñ pókádeeno sìrima. À Filisitininò dède paripari, ben à Keiladeeno mì sí.

6 Kè Aimeleki né Abiata bàà lè èe gaa Dauda kíia yã, à a sa'o'uta kúna, ben à gàao Keila.

Solu pèena Daudazi

7 Kè Solu mà Dauda gàa Keila, à bè: Luda gízime, ben à à nàme ma ózì, zaake à a zìnda tàta wéte bíidee guume.

8 Solu a zìkpèeno kákõa ñ píngi, le aõó gá Dauda kagura ke kòn à gbèno zaa Keila.

9 Kè Dauda mà Solu e à zaaa kpaakõsõazi, ben à bè sa'ori Abiatane à mó kòn sa'o'utao.

10 Ben Dauda bè: Dii Isarailino Luda, mapi n zòbleri má mà Solu e zé wetee à mó Keila à wéte kè kaate ma yãnzì.

11 Keiladeeno é ma kpáan yó? Solu é mó kè lán má mà nà n yó? Dii Isarailino Luda, ñ o mamoma n zòblerine. Ben Dii bène: Eé mó.

12 Ben Dauda à là do: Keiladeeno é ma kpáa kòn ma gbènon yó? Ben Dii bè: Aõé a kpáame.

13 Ben Dauda kòn a gbèno fèe, aõó ká gõón wàa aagõ taka bà. Kè aõó bò Keila, ben aõoe sòki kpákpa. Kè Solu mà Dauda bò Keila, èe gà à gàa gwe doro.

14 Dauda kú zeki gbāaan gbáan Zifi búsu sílsideen. Lán guu e ɔɔ ná Solu ègɔ à weteɛ à de, mɔde Ludaa e Dauda nane à ɔzĩro.

15 Gurɔɔ kè Dauda kú Zifi búsu líkpen, à mà Solu kɔn à gbɛnɔɔ e mɔɔ a de.

16 Ben Solu né Yonatá fɛɛ à gàa à Dauda lè zaa líkpe pìn, à à gbà swɛ kɔn Luda tɔo.

17 À bène: Nton tó vĩa n kũro, zaake ma de é e à ɔ nammaro. Mbe né kí ble Isarailinɔne, mapi sɔ mégɔ de n plaadee ũ. Ma de pì beee dɔ se.

18 Ben aɔ yá yì kɔo n plaa Dii aɛ. Dauda gɔ líkpen gwe, ben Yonatá tà bɛ.

19 Beee gbera Zifideenɔ gàa wà Solu lè Gibɛa aɔ bè: Dauda utena wa búsun sɛte pɔrɔtu. À kú líkpen Akila sílɛgezi Yesimɔ sɔɔmete kpa.

20 Kí, gurɔɔ kè n yezi píngi, n mɔ gwe, wé à kpámma.

21 Ben Solu bè: Dii aubarika daagu kè a ma wɛnda gwà yánzi.

22 À tá à ɛara à soru ke. À guu kè è gán gbekagbeka kɔn gbɛ kè aɔ à ɛno, zaake má mà wà bè, à ɔndɔɔ né ɔndɔɔnlo.

23 À gbekagbeka le à e à à utekiinɔ dɔ píngi, à ɛara à mɔ à ma le, le mà à sánsán ma, mé gáao. Tó à kú a búsun gweme, mé péezi Yuda boriinɔ té píngi.

24 Ben aɔ dà zén, aɔ dɔ Solunɛ aɛ gana Zifi. Àɛ sɔ Dauda kɔn a gbɛnɔ gĩake wà kú Maɔni gbáan sɛte Yesimɔ sɔɔmete kpa.

25 Kè Solu kɔn a gbɛnɔɔ e mɔɔ péezi, à à baaru mà, ben à pita kpíi pía à gàa à kú Maɔni gbáan. Kè Solu mà, ben à pèezi Maɔni gbáan gwe.

26 Solunɔ e táa oo kpíi kpeɛ káa kpa, Daudanɔ e táa oo à kpeɛ kè kpa, aɔɔe wáa aɔɔe bàa leɛ Solunɛ. Gurɔɔ kè Solu kɔn a gbɛnɔɔ e ligaa Daudanɔzi aɔ n kú,

27 ben gbɛke mɔ à baaru kpà Solunɛ à bè: N ke kpakpaa, Filisitininɔ mɔ wà lèɛ wa búsu.

28 Ben Solu pɛena Daudazi tò, à gàa Filisitininɔ le. Beee yánzi wè guu pì sísi Kɔkpaatekpíi.

29 Beee gbera Dauda bɔ gwe à gàa à vɛɛ sɛte pɔrɔtu, guu kè wè sísi Engedi.

24

Dauda gina Solu denazi gbèween

1 Kè Solu sù kɔn pɛena Filisitininɔzio, wà bène Dauda kú Engedi gbáan.

2 Ben à Isaraili zíkpeɛnɔ sɛɛ gɔɔn bɔɔ aagɔ à dànyo zén, le aɔ Daudanɔ wete guu kè wè sísi Zɔnɔ Gbèa.

3 Kè à kà sáanɔ kara kè kú zé saɛ kiia, à gbèween è gwe, ben à gèn à gàa ɔzɛzi ke. Dauda kɔn a gbɛnɔ sɔɔ kú gbèween pìn zaa à lézekiia.

4 Ben Dauda gbɛnɔ bène: N gwa, à gurɔɔn gbàa kè Dii bè é n ibɛɛ nanne n ɔzĩ n yá kenɛ lán n yezi ná. Ben Dauda fɛɛ tɛɛɛ, à Solu utagumusu lé zɔ à saɛ.

5 À gbera Dauda gɛ laasuun Solu uta lé kè à zɔ pì yánzi,

6 à bè a gbɛnɔne: Kai! Dii tón tó mà yá beee taka ke ma dii kè à à kpànero. Mé ɔ naaro, zaake Dii bé à à kpà kpatan.

7 Dauda kpàkè a gbɛnɔzi kɔn yá pìo, èe tó aɔ Solu dèro. Kè Solu bɔ gbèween, èe gɛɛ zéla,

8 ben Dauda bɔ gbèween pìn, à lé zùzi à bè: Ma dii kí! Kè Solu lie à a kpeɛ gwà, ben Dauda kùɛ à dàɛ a puua.

9 Ben à bè Solunɛ: Tó wà bè ma yá zaaa kpàkpa n musu, bó yá bé à tò nèɛ síi?

10 N gwa! N wɛɛ è gbàa lán Dii n name ma ɔzĩ nà gbèween. Wà bèmɛ mà n de, ben ma n wɛnda gwà, ma bè mé ɔ na ma diiaro, zaake Dii bé à à kpà kpatan.

11 Ñ gwa kè Baa! Ñ gwa, má n uta lé kúna kè! Ma n uta lé zò, mɔde méé n dero. Ñ dɔ sa kè má n kúna kɔn nòse zaaaoro. Méé taari kennero, ben néé ma wɛtɛé ñ ma de.

12 Dii yá gɔgɔwe à gɛé bommame, mɔde mapi mé ɔ nammaro.

13 Lán wá yáasi zù zaa zi ná wà bè, yá zaaa è bɔ zaakerino kiame, mé ɔ nammaro.

14 N Isarailino kína, dé yánzin n bɔzi? Dén néé péezi? Gbɛé gèn yó? Ke kòko néngo?

15 Dii ma yá gwa à yá gɔgɔwe. À yá nnaa kpáma à zemaɔ à ma bɔ n ɔzi.

16 Kè Dauda yá beee ò Solunɛ à yáa, Solu bè: Ma né Dauda, n kòton gweɔ? Ben Solu ví wiio

17 à bè Daudane: N yá nnaa demala, zaake yá zaaan má kènne, ben n fía bòmɛ kɔn à maaao.

18 N yá maaa kè ñ kèmmé ò tia. Kè Dii ma nanne n ɔzi, néé ma dero.

19 Tó gbɛ bɔ à ibeaa, è tó à tá aafiaɔ? Dii yá maaa kè ñ kèmmé gbáa fía bonne.

20 Má dɔ sa kè né gɔ kí ú, négɔ kí blee Isarailinone.

21 Ñ síme kɔn Dii tóo kè né ma borii kaatero, né ma tó de ma de bɛdeenɔ téro.

22 Ben Dauda la dà Solunɛ. Kè Solu tà bɛ, ben Dauda kɔn a gbɛno èara wà tà sɛte pòrtu.

25

Dauda kɔn Nabalao kɔn Abigailio

1 Samuéli gà, ben Isarailino kákɔa ñ píngi, aɔɔe ɔɔ dɔɔ à gaa musu, ben wà à víi a bɛ zaa Rama. Beee gbera Dauda gàa Parani sɛte.

2 Maɔni gbɛkee kuu, à bókɔte ví Kameli gwe. Auzikide sàme, à sãano ví bɔro aagɔ kɔn blèno wàa sɔɔro. Ben à mò Kameli le à a sãano ká kɛɛ.

3 À tón Nabala, à naɔ tón Abigaili. Nɔgbɛ pí làakari ví bensɔ à kakana maa, mɔde à gɔɔ pí gbɛke wí víro, à yákenanɔɔ dɔro víro. Kalebu boriime.

4 Gurɔɔ kè Dauda kú sɛte, à mà Nabala mò a sãano ká kɛɛ.

5 Ben à a ibano zì gɔɔn kuri à bènnɛ: À fɛɛ à gá Nabala kiiia zaa Kameli, à i kpáame

6 à one à be: Luda n dɔ aafiao kɔn n uao kɔn n gbɛno ñ píngi.

7 Má mà n mɔ kɔn sákákɛerinɔ. Kè n sádárinɔɔ kúwao, wée ña dańmaro, ñ kuuna Kameli guu, pókee e késáńmaro.

8 Ñ n zíkɛri pino la, aɛé onne. Ñ tó ma ibano n ponnaa e, zaake zĩbaa zĩme. N zòbleri pino kɔn mamɔma n néo ñ wa gba pɔ kè ñ è.

9 Kè Dauda iba pino kà, aɔ yá pí tɔkè Nabalane kɔn Dauda tóo, ben aɔ sòkpazi.

10 Ben Nabala bèrɛne: Dén Dauda úu? Dén Yɛse né pí úu? Zò kè aɔ kè n diinɔa gbãano pari.

11 Á yezi mà a burɛdi kɔn ma ío kɔn nòbɔ kè má dè ma sákákɛerinɔneo sɛɛ mà kpá gbɛ kè má ñ bókii dɔroonɔan yó?

12 Ben Dauda gbɛno èara wà dà zén aɔ tà. Kè aɔ kà, aɔ yá pino gbàne píngi.

13 Ben Dauda bè a gbɛ pinoɔne: A baade a fɛɛdaa logo. Ben ñ baade a fɛɛdaa lògo kɔn Daudao se. Gbɛ kè aɔ gàa kɔn Daudaonɔ kà wàa plaa taka, ben gɔɔn wàa doo gɔ kɔn asoonɔ.

14 À mò à lè zíkɛri pino doke gàa à ò Nabala naɔ Abigailine à bè: Dauda gbɛno zì aɔ bɔ sɛte aɔ mò wà i kpá wa diia, ben à pàtańma.

15 Gbē pìno sɔ yā maaa kèwe maamaa, aɔwe Ìa dawaro. Kè wá kúnyo sète, póke è sāsawaro.

16 Gurɔwò kè wée sáa dáa n̄ sae fáantē kɔn gwáavíio píngi, aṣègɔ ligawazi lán bīi bà.

17 N̄ laasuu lé yā kè né kēea, zaake aɔ zèò wà yā zaaa ke wa diine kɔn à uadeenɔ n̄ píngi. Api maaro, è gbē lédamma síro.

18 Ben Abigaili buredi nàkɔa kpakpaa mèn wàa do kɔn geepiwēeo tùu plaa kɔn sáa kè wà kèkēnɔ mèn sɔɔro kɔn pówēe kpatanao kpēe sɔɔro kɔn geepi kàranɔ mèn basɔɔro kɔn kākā be kori kàranɔ mèn wàa do, aɔwò yì zaakinɔne.

19 Ben à bè a zīkerinɔne: Agɔ dɔwò ae, mégɔ té a kpēe. Èe yáke o a zā Nabalano.

20 Ben à di a zaakia, èe pitaa sīsía. Kè à bò sīsí kpēe, aɔ dàkɔre Daudao, èe pitaa sīsía se kɔn à gbēnɔ, aɔwe mɔw.

21 Dauda e oo a gbēnɔne: Ma gbē pì pónɔ dàkpane sète pāme. Wée à póke séro, ben à yā maaa kè má kènne fia bôme kɔn à zaaao.

22 Tó ma à gɔgbē ke tò bēe ai guu gɔ gá dɔ, Luda yā kemē pásīpāsī.

23 Kè Abigaili à è, ben à pita a zaakia kpakpaa, à kùe Daudane à ae pèe.

24 Ben à kùe à gbá sae à bè: Baa, taari pì gɔ ma mèn do musu. N̄ mamɔma n zòbleri gba zé mà yā onne. N̄ swá kpá mamɔma n zòbleri yāzi.

25 Baa, Nabala maaro. N̄ton à yā daro. À yānɔwò de lán a tɔ bàme. À tɔn Misaide, bensɔ m̀saiyān ègɔ kēe. Mamɔma n zòbleri sɔ, mée gbē kè n̄ n̄ zīnɔ ero.

26 Baa, lán Dii kuu bensɔ n̄ kuu nà, Dii ginnē n̄ gbē de n̄ gēe bo n zīnda. Dii tó n ibeɛnɔ kɔn gbē kè aɔwe n̄ kpákpaa à zaaaonɔ gɔ lán Nabala bà.

27 Tia sa Baa, n̄ gbaa kè mamɔma n zòbleri ma m̀onnee kè sí n̄ kpá n̄ ibanɔa.

28 N̄ sùu ke kɔn mamɔma n zòblerio kɔn ma taario dɔ. Dii é tó n boriinɔ gɔ kí blee ai gurɔ píngi, zaake n̄e zì ká Diineme, weé à zaa ke emma zikiro.

29 Baa tó gbēke fēe èe p̀eenzi à n de, Dii n Luda é n wèndi dàkpa, eé n ibeɛnɔ wèndi da gbèmban à zu.

30 Baa, tó Dii yā maaa kènne lán à lé gbènnē nà píngi, tó à n die Isarailinɔ gbēnsi ũ,

31 n̄ton gē laasuun à n da yān gbēdena pā ke gēebona n zīndane yā musuro. Baa, tó Dii yā maaa kènne, n̄ tó mamɔma n zòbleri ma yā gɔ dɔngu.

32 Ben Dauda bè Abigailine: Wà Dii Isarailinɔ Luda sáabu kpá, zaake à n zī n̄ damale gbàa.

33 Ma n sáabu kpá se kɔn lédamma kè n ma gbaao, zaake r̀ube n kpame gbàa, ben mée gbē de ma gēe bò ma zīdanero.

34 Tó beenlo, kɔn Dii Isarailinɔ Luda kè gime mà yā zaaa kenneeo, tó née wā n mɔ n damale yāro, le guu é dɔ Nabala négɔgbē kearo.

35 Ben Dauda pó kè Abigaili m̀one si à bè: N̄ ká be aafia. Ma n yā mà, ma n yodaado kè.

36 Kè Abigaili ká Nabala kiia, à è èe pó blee lán kína bà. À pɔwò kè nna, à wēe gbè à ká. Ben à naɔ pì e lé bɔ à yáke ònero, sé kè guu dɔ.

37 Kè guu dɔ, Nabala wéé kè, ben à naɔ yā kè à kè pì òne. Ben swè kèn, à gɔ lán gbè bà.

38 Kè à kè lán gurɔ kuri bà, ben Dii gò t̄aa, à gà.

39 Kè Dauda Nabala gana baaru mà, à bè: Wà Dii kè zèmao sáabu kpá, à wí kè Nabala dàmaa bòmɛ. À gímɛ mà yá zaaá ke, ben à tò Nabala zaakɛna wí à zĩnda musu. Beee gbɛra Dauda gbɛnɔ zĩ Abigailia aɔ onɛ á yezi à à sé nɔɔ ũ.

40 Kè Dauda ìba pìnɔ kà Abigaili kiia zaa Kameli, aɔ bènc: Dauda bé à wa zĩmma, à yezi à n sé nɔɔ ũ.

41 Ben à fɛɛ à kùɛ à a mì pɛɛ à bè: À zòblerin ma ũ, má yàana mà a dii ìbanɔ gbá pípiñɛ.

42 Ben à fɛɛ à di zaakia gɔɔ. À nɔgbɛ zĩkerinɔ gàao gɔɔn sɔɔro. Aɔ dà zén kɔn Dauda zĩrinɔ, ben à gò à nɔɔ ũ.

43 Dauda Yɛzerili gbɛ Ainɔama kũna nɔɔ ũ dɔ. Aɔ plaa ní píngi kè à nɔɔnɔ ũ.

44 Solu a né Mikala kè dɛ Dauda nɔɔ ũ yaa kpà Laisi né Palatieli, Galimu gbɛa.

26

Dauda gina Solu dɛnazi gɛn plaadee

1 Zifideenɔ gàa wà Solu lè Gibɛa aɔ bènc: Dauda utena Akila sĩsĩgɛɛzi kè aɛdɔna Yɛsimɔa.

2 Ben Solu gàa Zifi sɛtɛ kɔn Isaraili zĩkpɛɛnɔ gɔɔn bɔɔɔ aagɔ, aɔɔɛ Dauda wetɛɛ wà à dɛ sɛ pìn.

3 Solu bùra kàɛ zé saɛ Akila sĩsĩgɛɛ kè aɛdɔna Yɛsimɔa, ben Dauda kú sɛn. Kè à mà Solu e pɛɛɛazi,

4 ben à gu'asiigwarinɔ zĩ, gbasa à dɔ sa kè Solu kà.

5 Ben Dauda fɛɛ à gàa guu kè Solu bùra kàɛn. À Solu kɔn a zĩkpɛɛnɔ gbɛnsi Nɛɛ né Abanao daɛkii è. Solu daɛna bùra guu, à gbɛnɔ kàɛ wà ligazi.

6 Ben Dauda Iti bori Aimeleki kɔn Zeruya né Abisaio là à bè: Dé bé eé gámao bùra pìn Solu kiia? Ben Abisai bènc: Mámbe mé gányo.

7 Kè Dauda kɔn Abisaio lɔtɛ gbɛ pìnɔzi gwáavĩ, ben aɔ Solu è daɛna, èe ii oo bùra guu, à sári pɛɛna à mìzi. Abana kɔn a gbɛnɔ daɛna wà ligazi ní píngi.

8 Ben Abisai bè Daudanɛ: Luda n ìbɛɛ nànnɛ n ɔzĩ gbàa. Ní tó mà à zɔ kɔn sário mà à nakɔa kɔn tɔtɛo. Mé à zɔ gɛn dome, èe ke gɛn plaanlo.

9 Ben Dauda bènc: Nton à dɛro. Dé bé eé fɔ à ɔ na kína kè Dii kàa à bɔ pàa?

10 Ben Dauda èara à bè: Dii kuu! Dii bé eé gò tɔa à ga, tó à gurɔɔ pàpa kesɔ à gà zĩlan.

11 Kai! Dii tón tó mà ɔ na kína kè à kàaro. Wà gá wà sári kè kú à mìzi sé kɔn à í zèrɛo wà táo.

12 Dauda sári kɔn í zèrɛ kè kú Solu mìzio sè, ben aɔ tào. Aɔ gbɛkeɛ e ní ero, aɔ ní yá dɔro, aɔɔɛ ii oo ní píngi. Aɔ gbɛkeɛ e vuro, zaakɛ Dii bé à tò í sɔ dàrĩla.

13 Kè Dauda bikú guzurɛ baa káa kpa, ben à zè sĩsĩ musu zàazá, gu yàasa dana ní dagura.

14 Ben à lé zù Abanazi kɔn a gbɛnɔ à bè: Abanaooo! Ní yĩtɛnan yɔ? Abana wèlà à bè: Dé bé èe lé zuu kínazi?

15 Dauda bènc: Gɔsagbáaan n úroo? Gbɛke kà lán n bà Isarailinɔ bùsunn yɔ? Gbɛke mò n dii kína dɛ. Bó yá bé à tò nɛɛ à dàkparoo?

16 Nɛɛ yá ke a zéaro. Má sɔ kɔn Diio a kɔ sio wà a dedɛmɛ, zaakɛ ée a dii kína kè Dii kpà kpatan dàkparoo. Ní gwa! Kí sári kɔn à í zèrɛ kè kú à mìzio kú máme?

17 Solu Dauda kòto dɔ, ben à bè: Dauda ma né, n kòton gweɔ? À wèlà à bè: Ma dii kí, ma kòtome.

18 Dauda ɛara à bè: Bó yá bé à tò ma dii e pɛɛɛ mamɔma a zɔbleriazi? Bón má kè? Bó taarin má kè?

19 Ma dii kí, ñ swá kpá mamɔma n zɔbleri yázi sa. Tó Dii bé à n swi kèma, à ma sa'oná gūu ma. Tó gbɛnteenɔme s̄s̄, Dii láari kɛ́m̄ma, zaake ās̄ pèma wà ma bo Dii gbɛnɔ té, ās̄ bè mà gá mà dɔ táanɔzime.

20 N̄ton tó wà ma de z̄á k̄n̄ Diioro. Isarailinɔ kína b̄ò, èe kòkò néngo wete à de, lán wèḡɔ pɛɛ d̄ɔa s̄s̄s̄inɔ musu nà.

21 Ben Solu bè: Ma durun kè. Ma né Dauda, ñ ɛara ñ su. Mé ïa damma d̄oro, zaake n ma wèndi bèe kè gbàa. Yápurame, ma ȳn̄k̄oyá kè, ma z̄á yáa maamaa.

22 Ben Dauda bène: N sárin yè. N tó n ibanɔ doke bikū à m̄s̄ à sí.

23 Dii è f̄ia bo baadenɛ à maakena k̄n̄ a náanɛo musu. Dii ñ name ma ɔz̄i gbàa, m̄ode méɛ we mà ɔ nàmmaro kè Dii bé à n ka kpatan yánzi.

24 Lán ma n wèndi bèe kè gbàa nà, Dii ma wèndi bèe d̄s̄ le, à ma sí yá zaa píngia.

25 Ben Solu bène: Luda aubarika dangu ma né Dauda. Né yá ïsi ke, n mi éḡɔ da'iana. Kè Dauda ḡè zéla, ben Solu tà be.

27

Dauda kuuna Filisitininɔ b̄usun

1 Dauda laasuu lè à bè: Solu é ma de z̄ikea. Tó méɛ bàa lé ma ta Filisitininɔ b̄usunlo, eé b̄omaɔ nnaro. Tó ma bàa lè, Solu é mi kè ma wetenaa, mé b̄ò à ɔz̄i.

2 Ben Dauda f̄ɛɛ à gàa Gata kí Akisi, Maɔku né kiia. Ḡɔn wàa aaḡɔnɔ ḡaao.

3 Ben Dauda k̄n̄ a gbɛnɔ v̄ɛɛ Gata k̄n̄ Akisio, baade k̄n̄ a b̄edeeno. Dauda kú gwe k̄n̄ a n̄ɔn̄ m̄ɛn̄ plaa, Yezerili gb̄ɛ Ainɔama k̄n̄ Kameli gb̄ɛ Abigaili kè de Nabala n̄ɔɔ ũ yáao.

4 Kè wà ò Solunɛ Dauda bàa lè à tà Gata, èe pézi d̄oro.

5 Dauda bè Akisine: Tó ma n p̄onnaa è, ñ ma gba zé mà v̄ɛɛ gukea n lakutunɔ doke guu. Mamɔma n zɔbleri má yezi màḡɔ kún̄yo n m̄ɛwinlo.

6 Z̄i beeean Akisi Zikilaga kpàa, ben à ḡɔ Yudanɔ k̄inanɔ p̄ó ũ ai k̄n̄ a gbàao.

7 Dauda kuuna Filisitininɔ b̄usun kà wè do k̄n̄ m̄o siiḡɔo.

8 Ben Dauda k̄n̄ a gbɛnɔ ḡaa wà lèɛ Gesurunɔa k̄n̄ Gizinɔ k̄n̄ Amalekinɔ. Gb̄ɛ p̄in̄ɔ kú b̄usu p̄in̄ zaa zime b̄ona zaa Suru ai à gàa pé Igipitia.

9 Tó Dauda z̄i blè b̄usu pi lakutunɔa, è ḡɔgb̄ɛ ke n̄ɔgb̄ɛ ke tó b̄ɛero, s̄aanɔ k̄n̄ z̄un̄ k̄n̄ zaakinɔ k̄n̄ lakuminɔ k̄n̄ p̄ókásāan̄n̄ è nak̄ɔa. Tó à tà, è gá Akisi kiia.

10 Tó Akisi à là guu kè à lèɛn gbɛnɔa gbàa, Dauda è bene a gaa Nɛgevi b̄usun, Yudanɔ ke Yeramei boriinɔ ke Keninɔ kiame.

11 Dauda è ḡɔgb̄ɛ ke n̄ɔgb̄ɛ ke tó b̄ɛɛ wà suo Gatara, zaake èe bee: Gb̄ɛke é k̄m̄ɔt̄o keñne à be dia má kè n̄an̄ yè. Len éḡɔ keɛ le gurɔ kè à kú Filisitininɔ b̄usun.

12 Akisi Dauda náanɛ kè à bè a z̄indane: Isarailinɔ gi à k̄azime. Eé ḡɔ de ma zɔbleri ùme gurɔ píngi.

28

Solu k̄n̄ n̄ɔgb̄ɛ weegunnade ḡèsisirio

1 Gurɔ beeenɔa Filisitininɔ ñ z̄ikpɛɛnɔ kàk̄ɔa, āɔ yezi wà gá wà z̄i ká k̄n̄ Isarailinɔ. Ben Akisi bè Daudane: Asa ñ d̄s̄ kè mm̄on̄ k̄n̄ n gbɛnɔ é gámao z̄i ká s̄ɔɔ?

² Ben Dauda bène: Tò, né e sa lán mamoma n zòbleri mé ke ná. Ben Akisi bène: Tó lème, mé n ke ma dakpari ũ ai gurò píngi.

³ Samuéli sò gíake à gà kò, Isarailinò kàkòsa n píngi, aò só dò à ga yá musu, ben aò à vɪ̀ a be wéten zaa Rama. Solu pè weegunnadeenò kòn gèsisirinò Isarailinò búsun.

⁴ Kè Filisitininò kò kàkòsa, aò mò wà bùra kàe Sunemu. Ben Solu Isarailinò kàkòsa n píngi, aò bùra kàe Giliboa.

⁵ Kè Solu Filisitini zìkpeeno è, vĩa à kù, swè kèn maamaa.

⁶ À gbèka Diia, ben Dii e weàla nanaa guu ke kòn Urimuo ke annabinò gázĩro.

⁷ Ben Solu bè a ibanone: À nògbè wegunnade gèsisiri ke weteme, le mà gá mà yá gbekaa. Ben aò bène: Nògbè wegunnade gèsisiri kee kú Endo.

⁸ Ben Solu a zĩnda lie à pókāsā pāndenò dà, ben à gàa à nògbè pì lè gwāavĩ, à gɔ̀on plaaanò tēzi. À bène: N̄ tó n zĩn mós n̄ gè kè mé à tó onne sísime.

⁹ Ben nògbè pì bène: N̄ dō sãnsãn yá kè Solu kè, kè à a bùsu zé zò wegunnadeenone kòn gèsisirinò. Bó yá bé à tò née takutee kpákpaame le wà mà dezi?

¹⁰ Ben Solu sìn kòn Dii tso à bè: Má si kòn Diio weé ãa damma yá kè musuro.

¹¹ Ben nògbè pì bè: Gè kpareen mà sísinnē? À bè: Samuéli gème.

¹² Kè nògbè pì Samuéli è, à vɪ̀ wiiio à bè Solunē: Ase rube Solu ũu? Bóyānzin n̄ ɔ̀ndɔ̀ kēmezi?

¹³ Ben kí bène: N̄ton tó vĩa n kũro. Bón n̄ è? À bène: Gèwāadeen má è, èe bɔ̀ɔ̀ tɔ̀ɔ̀n.

¹⁴ Ben Solu à là à bè: À kè diame? À bène: Mare zi ke bé èe mɔ̀ɔ̀, à utadaa dana. Ben Solu dò kè Samuelime, ben à kùe à dàe a puua.

¹⁵ Ben Samuéli à là à bè: Bóyānzin n̄ ãa dāmazi, kè n ma sisiee? À wèala à bè: Ma nawēa bíta ème. Filisitininò bé wà mò zì kámao, ben Luda kpee lĩme. È wemala annabi gázĩ ke nanaa guu doro. Beee yānzin ma n sisizi. N̄ omē lán mé ke ná.

¹⁶ Samuéli bène: Dii kpee linne à gò n ibee ũ, ben n mɔ̀ née yá gbekaama sò né?

¹⁷ Dii kènne lán à dàme má ònne ná. À n bɔ̀ kpatan à n gbēdaa Dauda kàn.

¹⁸ Dii beee kènne gbàa, kè née à yá maro yānzime. Née pofē pāsĩ bɔ̀bɔ̀ne Amalekinòaro.

¹⁹ Dii é Isarailinò kòn mpio kpá Filisitininòame. Mm̄on kòn n négògbēnò égò kúmao kè zia. Dii é Isaraili zìkpeeno kpá Filisitininò.

²⁰ Samuéli yá pì tò vĩa Solu kù maamaa, ben à lèe a puua sòrɔ̀ɔ̀ gɔ̀. À gbāaa yāa, zaake èe pòke ble gurò beee ke gwāavĩ beeearo.

²¹ Kè nògbè pì mò Solu kiia, à è swè kèn maamaa, ben à bène: Mamoma n zòbleri ma n yá mà, ma a zĩnda kpà karizi, ma yá kè n̄ òmēe kè.

²² N̄ n zòbleri yá ma sa. N̄ tó mà pòblee dienne n̄ ble, le n̄ gbāa e n̄ da zén.

²³ Ben Solu gĩ à bè: Mé pò blero. Kè à ibanò nàkòrea ledò kòn nògbè pìo, ben à n̄ yá mà. Ben à fēe tɔ̀ɔ̀tē à v̄ēe gádo.

²⁴ Nògbè pì zù né bòrɔ̀ mèkpana v̄ĩ bàdona a be. À gàa à dè gɔ̀, ben à flawa sè à dè, à buredi sésē'ēzēsai kèo.

²⁵ À diē Solunē kòn à ibanò. Aò blè, ben aò fēe wà tà gwāavĩ beee gɔ̀.

29

Filisitiniṅ kɔ́nanṅ Dauda gbarɛna Zikilaga

1 Filisitiniṅ n̄ z̄kpɛɛnṅ kàk̄sa Afeki, bens̄ Isarailinṅ bùra kú Yezɛrili íbòkiia.

2 Filisitiniṅ kɔ́nanṅ e ḡɛɛɛ k̄n̄ n̄ z̄kpɛ ḡalinṅ, ās kenṅ ḡɔ́n bas̄ɔ́ɔro, ās kenṅ w̄a s̄ɔ́ɔro. Dauda k̄n̄ a gb̄ɛnṅ t̄ n̄ kpɛ k̄n̄ Akisio.

3 Ben Filisitiniṅ kɔ́na pinṅ Akisi là wà bè: Eberu k̄n̄ s̄ n̄é? À w̄ɛn̄la à bè: Daudan ȳɛ. Isarailinṅ kí Solu ìba kem̄ ȳa. À gurɔ́plaa k̄mao. À kúmao de w̄ɛ doola. Naana zaa gurɔ́ k̄ à mò ma kiia ai gb̄aa, m̄ɛ taari ke earo.

4 Ben kɔ́na pinṅ p̄t̄ɛ k̄ò wà bè: N̄ ḡɔ́gb̄ɛ p̄i gbarɛ à tá guu k̄ n̄ kp̄aan. Eé e à ḡawao z̄ilanlo, le àton b̄ɔ wa kpɛɛ gwero ȳanzi. Dian eé e à ke nna k̄n̄ a diio n̄a, tó èe ke à tà k̄n̄ wa gb̄ɛkenṅ mìò baasiroo?

5 Dauda k̄ wà l̄è s̄i wà s̄ wà à ȳa musun gweroo? K̄ wà bè:

Solu gb̄ɛnṅ d̄ɛde ḡɔ́n w̄a s̄ɔ́ɔro,

Dauda s̄ ḡɔ́n b̄ɔ leò úgbangba.

6 Ben Akisi Dauda s̄i à bèn̄ɛ: Má s̄i k̄n̄ Diio n̄ kuu gb̄ɛ maaa ũ ma kiia, n ganamao z̄ilan k̄m̄ɛ nna, zaake naana zaa gurɔ́ k̄ n̄ mò ma kiia ai gb̄aa, m̄ɛ taari ke emmaro. M̄ɛde n̄ ȳa e ke wa kɔ́nanṅero.

7 N̄ ɛara n̄ tá k̄n̄ aafiao le ñton ȳake ke à k̄ɛn̄ɛ zaaro.

8 Ben Dauda Akisi là à bè: B̄ɔn má k̄é? Naana zaa gurɔ́ k̄ n̄ ma mò n̄ kiia ai gb̄aa, b̄ɔn n̄ èmaa? B̄ɔȳanzin̄ mé e mà gá mà z̄l̄ ká k̄n̄ ma dii kí íbɛɛn̄ɔroo?

9 Ben Akisi bèn̄ɛ: Má d̄s̄ k̄ n̄ maame lán Luda malaika bà, m̄ɛde wa kɔ́nanṅ bè ñton ḡawao z̄ilanlo.

10 Tó guu d̄ò, n̄ f̄ɛ k̄nḡɔ id̄e'ide k̄n̄ n̄ dii Solu z̄òbleri k̄ ās m̄n̄yonṅ, à tá.

11 Ben Dauda f̄ɛ k̄nḡɔ id̄e'ide k̄n̄ a gb̄ɛnṅ, āɔɛ taa Filisitiniṅ bùsun. Filisitiniṅ s̄ ḡaa Yezɛrili.

30

Dauda Amalekinṅ kaatsna

1 Dauda k̄n̄ a gb̄ɛnṅ kà Zikilaga à gurɔ́ aaḡɔ́dee z̄i. À mò à l̄è Amalekinṅ mò wà l̄è Nɛgɛvi bùsua k̄n̄ Zikilagao n̄ kpɛɛ. Ās l̄è Zikilagaa ās t̄ s̄s̄a.

2 Ās n̄ɔ́gb̄ɛ k̄ āɔ kú gweenṅ kùkù, n̄n̄ɔ́gb̄ɛnṅ k̄n̄ n̄ɔ́gb̄ɛ isino n̄ píngi. Āɔɛ n̄ gb̄ɛke d̄ero, ās n̄ s̄ɛ wà t̄ányo.

3 K̄ Dauda k̄n̄ a gb̄ɛnṅ kà n̄ be w̄ɛɛ, āɔ è wà t̄ s̄s̄a wà n̄ n̄ɔ́gb̄ɛnṅ k̄n̄ n̄ n̄ɔ́gb̄ɛnṅ k̄n̄ n̄ n̄n̄ɔ́gb̄ɛnṅ kùkù wà t̄ányo.

4 Ben Dauda k̄n̄ gb̄ɛ k̄ āɔ kúonṅ wii l̄è ās s̄ɔ d̄ò ai ās gb̄aaa ȳaa, ai āɔɛ f̄s̄ wà s̄ɔ d̄ò d̄ɔro.

5 Wà Dauda n̄ɔ́nṅ kùkù wà t̄ányo n̄ plaa Ain̄ama k̄n̄ Abigailio.

6 Dauda w̄ɛt̄amma è maamaa, zaake w̄èe bee wà à pápa gb̄èò wà d̄ɛm̄ɛ. Ās baade píngi n̄ɔ́ɛ ȳaka ās n̄ɔ́gb̄ɛnṅ k̄n̄ n̄ n̄n̄ɔ́gb̄ɛnṅ ȳa musu. M̄ɛde Dauda gb̄aa è Dii a Ludaa,

7 ben à bè sa'ori Abiatane: N̄ mò k̄n̄ n̄ dansiki utao. K̄ à ḡaaon̄ɛ,

8 ben Dauda ȳa gb̄èka Diia, à à là à bè: Mà p̄ɛ ḡb̄aaon̄n̄ɛri pin̄ɔzi mé n̄ lēs? À bèn̄ɛ: N̄ p̄ɛn̄zi, né n̄ le ñ n̄ gb̄ɛnṅ mì sí.

9 Ben Dauda dà z̄én k̄n̄ ḡɔ́n w̄a aaḡɔ́nṅ. K̄ ās kà Beso swaazi, gb̄ɛkenṅ ḡò gwe.

10 G5ɔn wàa doonɔ gbàaa yàa, a5ɔe f5 wà bikù swaa pìaro, ben Dauda bikù, à té n gbèzi kɔn g5ɔn wàa plaaanɔ.

11 A5 Igipiti gbēke è sēte, ben a5 gāao Dauda kiia. Wà pòblee kpàa à blè, wà í kpàa à mì.

12 Ben a5 kākà bε kori kpàa kɔn geepi kàrao mèn plaa à sò. Ben à mè sù, zaake à kè fāantē kɔn gwāavīo gurɔ aag5 pòblesai ímisai.

13 Ben Dauda à là à bè: Dé gbēn n ūu? N bɔ máme? Ben Igipiti gbē pì bè: Amaleki zɔn ma ū. À gurɔ aag5deen yè, ma dii pā kpàmazi kè mēε gyāa kεε yānzi.

14 Wa lεε Negevi bùsuame, guu kè Kiritinɔ kún kɔn Yudanɔ kɔn Kalebu boriinɔ, ben wà té s5 Zikilagaa.

15 Ben Dauda à là à bè: Né f5 n gámao gbē pìnɔ kiia5? À wèlà à bè: Tó n sìme kɔn Luda t5o kè né ma dero, tó né ma kpá ma diiaro, mé gányo n kiia.

16 Ben à gāao. Kè a5 kà, a5 n lé, a5 fāak5ana gu pìngia, a5ɔe p5 bleε, a5ɔe í mii, a5ɔe pɔnnaa kεε p5 bíta kè a5ɔ sèε Filisitininɔ bùsunɔ kɔn Yudanɔ bùsuo yānzi.

17 Ben Dauda sì n té à n dεε naana zaa uusie ai gu làa gāa à d5o uusie. A5 gbēkee e bɔkii ero, séde g5kpare g5ɔn wàa plaa kè a5 di lakumia a5 bàa lèno baasiro.

18 Dauda gbē kè Amalekinɔ n kùkùɔn mì sì n pìngi kɔn a nɔɔnɔ n plaa.

19 A5 gbēkee e sāsāro, né féte gbēnsi, nég5gbēnɔ kɔn nénɔgbēnɔ n pìngi. Baa p5 kè a5ɔ sèεnɔ, Dauda èara à p5 pìnɔ sì pìngi.

20 À sāanɔ kɔn zùnɔ nāk5a, ben à gbēnɔ p5kadee pìnɔ kpan'ae kè a5 bè: Dauda p5nɔn yè.

21 Ben Dauda kà g5ɔn wàa doo kè a5 gbàaa yàa a5ɔe f5 wà gāaoro a5 g5 Beso swaazinɔ kiia. A5 b5ε wà dààle kɔn gbē kè a5ɔ kúonɔ. Kè Dauda s5nzi, à ì kpàrīma,

22 ben gbē pāsī gaabudee kè a5ɔ té Daudazinɔ bè: Lán a5ɔe gāwaoro nà, wé p5 kè wá sìnɔ ke kpàrīmaro, tó èε ke a5 baade na5 kɔn a nénɔ baasiro. A5 n sé wà tányo.

23 Ben Dauda bè: Auo! Ma gbēnɔ, àton ke lε kɔn p5 kè Dii kpàwaanɔro, zaake à wa dākpa à gbāamɔnneri kè a5 lεεwaanɔ nàwe wa ɔzī.

24 Dé bé é yā kè á ò kèkii sí s5ɔ? Gbē kè a5 g5 a5ɔe p5nɔ dākpaanɔ asaia ég5 d5nk5 kɔn gbē kè a5 gāa zìlannɔme. Wé kpaatεtεk5ne sáasaame.

25 Kè Dauda yā pì die, ben à g5 doka ū Isarailinɔne zaa zī beεea ai kɔn a gbāao.

26 Kè Dauda kà Zikilaga, à p5 kè à sì kenɔ kpāsā Yudanɔ bùsu gbēnsi kè a5ɔ dε a gbēnna ūnɔne à bè: Gbaa kè á é p5 kè wá sì Dii ibεenɔa guunɔn gwe.

27 À kpāsāñne Beteli kɔn Ramo Negevio kɔn Yatio

28 kɔn Aroao kɔn Sifimɔ kɔn Esetemɔao

29 kɔn Rakalao kɔn Yerameli bori wétenɔ kɔn Keni wétenɔ

30 kɔn ɔɔmao kɔn Borasāo kɔn Atakao

31 kɔn Eblɔnuo kɔn guu kè Dauda lili òn kɔn a gbēnɔ pìngi.

31

Solu gana kɔn a nég5gbēnɔ

1 Filisitininɔ zì kà kɔn Isarailinɔ, ben Isarailinɔ bàa lèñne ai a5 paridee gāga Giliboa sīsīgeezi.

² Filisitininɔ pɛɛ Solu kɔn a nɛgɔgbɛnɔzi, ben aɔ à né pɛnɔ Yonata kɔn Abinadabuo kɔn Malakisuo dɛɛ.

³ Zì kè wèe kaa Solu sae pásì kù, ben kàzurinɔ à pà, à kèna maamaa.

⁴ Ben à bè a zìkapɔnɔserine: Ñ n fɛɛdaa woto ñ ma zɔ ñ ma dɛo. Tó lenlo, gefɔɔdee kɛnɔ é ma zɔ aɔ kɔkɔ omao. Ben vĩa à zìkapɔnɔseri kù, èe weziro, ben Solu a fɛɛdaa sè, à a zĩnda ò'oàla.

⁵ Kè à zìkapɔnɔseri è à gà, ben à a zĩnda ò'o a fɛɛdaala se à gà.

⁶ Len Solu kɔn a nɛgɔgbɛ gɔɔn aagɔ kɔn a zìkapɔnɔserio kɔn a gbɛnɔ gàga ledɔ lɛ zì dɔnkɔ pì zì ñ píngi.

⁷ Kè Isaraili kè aɔ kú guzuren gweenɔ kɔn ñ gbɛ kè aɔ kú Yoda baa kãa kpaanɔ è ñ zìkpɛnɔ bàà lè, bensɔ Solu kɔn a nɛnɔ gàga, aɔ bàà lè aɔ ñ wɛtɛnɔ tò gwe, ben Filisitininɔ m̀ò wà vɛɛn.

⁸ Kè guu d̀ò, ben Filisitininɔ m̀ò aɔɔe pɔnɔ bɔbɔ gbɛ kè aɔ gaganɔa, ben aɔ Solu kɔn a né mèn aagɔ pɛnɔ gè è kaena Giliboa s̀s̀s̀gɛɛzi.

⁹ Ben aɔ Solu mì z̀ò aɔ à g̀òkɛbɔnɔ b̀òɛa, ben aɔ gbɛnɔ z̀ì aɔ à baaru kpàkpa Filisitininɔ bùsu gu píngia kɔn ñ tãakpɛnɔ.

¹⁰ Wà à g̀òkɛbɔnɔ kãɛ tãa kè wè s̀isi Asatorɛ kpɛn, ben wà à gè lògo Betesã b̀iia.

¹¹ Kè Yabesi Giliadadeenɔ yã kè Filisitininɔ kè Solunɛ pì mà,

¹² ben aɔ g̀òsagbãaanɔ fɛɛ ñ píngi aɔ tá gwáavĩ ò zì beee, aɔ Solu kɔn a nɛnɔ gènɔ bàkɛ Betesã b̀iia, ben aɔ tàò Yabesi aɔ tɛ s̀ò̀m̀ma gwe.

¹³ Aɔ ñ wánɔ s̀ɛɛ aɔ v̀i sãma lí gbáru Yabesi gwe, ben aɔ lé yì gurɔ swɛɛplaa.

SAMUELI TAKADA PLAADDEE

Dauda kíblena Yudanɔne 1:1-4:12

Dauda kíblena Isaraili bori pínginɔne 5:1-12:31

Abusalomu bɔna Dauda kpɛɛ 13:1-20:26

Dauda kíblena zāa 21:1-24:25

Dauda Solu ga baaru mana

¹ Solu gana gbera Dauda sù kɔn zìblena Amalekinɔao, ben à gò Zikilaga guro plaa.

² À guro aagɔdee zī gɔgbē ke bò Solu bùran à mò. À pókásáanɔ kēkēna, bùsu ká à mìn. Kè à kà Dauda kiia, à kùene à dàe a puua.

³ Dauda à là à bè: N bɔ máme? À wèàla à bè: Ma bɔ Isarailinɔ bùramme.

⁴ Ben Dauda à là dɔ: À kè diamɛ? N omɛ. Ben à wèàla à bè: Isarailinɔ bò zìlan wà bàà lè. Aɔ paridee lèe wà gāga. Solu kɔn a né Yonatāo gā dɔ.

⁵ Ben Dauda gɔkparɛ kè èe baaru pì kpaane là à bè: N kɛ dian n̄ d̄ kè Solu kɔn a né Yonatāo gā?

⁶ À wèàla à bè: Àe s̄ má kú Giliboa kpiigeezi gweme, ben ma Solu è, èe gbāa ee a s̄aria. S̄gorodeenɔ kɔn s̄deenɔ e kaao k̄ii.

⁷ Kè à liè ma kpa, à ma e, ben à ma sisi. Ma bè: M̄áe kè!

⁸ Ben à ma la, m̄ambe dé ũu? Ben ma wèàla ma bè Amaleki boriin ma ũ.

⁹ Ben à bème mà s̄azi mà a de, zaake á kú gaa l̄z̄ime, baa kè a w̄eé kpé kēna f̄ete.

¹⁰ Ben ma s̄zi ma à dè, zaake má d̄s̄ eé f̄s̄ à ble à l̄ena gbera d̄ro. Ben ma à kífura kè à kuna sè kɔn zāa kè à danao, ben ma suonne kè ma dii.

¹¹ Ben Dauda a pókásáanɔ gā à kè, ben gbē kè aɔ kúonɔ n̄ p̄nɔ kèkē se.

¹² Aɔ Solu kɔn a né Yonatāo gana s̄ɔ d̄ kɔn Dii gbē Isarailinɔ, zaake z̄l̄ n̄ blé. W̄eé'i b̄b̄m̄ma, ben aɔ lé yì ai uusie.

¹³ Dauda gɔkparɛ kè à baaru pì kpàne là à bè: N b̄eé kú máme? Ben à bène: B̄am̄o n̄n̄ ma ũ, Amaleki boriin.

¹⁴ Ben Dauda à là à bè: À kè dia kína kè Dii kà d̄ena v̄ia e n kúroo?

¹⁵ Ben Dauda a gɔkparɛnɔ doke sisi à bè: N̄ à lé n̄ de se. Ben à à lè à dè.

¹⁶ Zaake Dauda ḡiake à bène: N n̄ z̄inda d̄eme. N z̄inda lé bé à n da yān, n bè n kína kè Dii kà dè.

Sósobile kè Dauda si Solu kɔn Yonatāo ga yā musu

¹⁷ Dauda sósobi lè kè si Solu kɔn a né Yonatāo ga yā musu.

¹⁸ À bè wà lè pì dada Yudanɔne. À kú Yasa takadan.

¹⁹ Isarailinɔ gakuideenɔ gāga s̄is̄igeezi, ḡs̄sagbāaanɔ ii òme!

²⁰ Àton à baaru kpá Gata zédaanlo, lè Filisitini nɔgbēnɔ tón à p̄nnaa kero yānzi.

Àton à kpàakpa ke Asakelɔniro, lè ḡef̄ɔde n̄n̄nɔgbēnɔ tón áyuwi kero.

²¹ Kp̄ii tón kpá Giliboa gbè musua d̄ro, lou tón ma buraa kè aɔ kú gweenɔa d̄ro, gwen wà ɔ s̄ s̄ ḡs̄sagbāaanɔ s̄engbangonɔzi, n̄s̄i d̄ɔkɔna Solu s̄engbangoa lé zè!

22 Kè wèe gōsagbāaa aru fáa guua,
wèe ní gbēēē paraa,
Yonatā kàzuri pāsī è kpēē gwaro,
Solu fēedade pāsī è su koriro.

23 Solu kōn Yonatāo,
gbē maa yenzideenɔmē!
Aɔɔe kēkōa wēndi ke gaanlo.

Aɔ wāaa de kúunɔla,
aɔ gbāaa de músunɔla.

24 Isaraili nɔgbēnɔ,
à wé'e kán Solu ga yā musu.

À bisa tēaa yiare kōn nɔmaablebɔnɔ,
à a pókásāanɔ kēkēare kōn zāblebɔ kè wà pì kōn vuraonɔ.

25 Gōsagbāaanɔ ii ò zllan fá!

Yonatā daena gè ù sīsīgeezi.

26 Ma gbē Yonatā,
ma gō nawēa guu n yānzi,
ní maamē wásawasa.

Yenzi kè ní vímao sáa víro,
à de nɔ yenzila.

27 Gōsagbāaanɔ ii ò fá!

Aɔ gōkēbɔnɔ kàate.

2

Dauda kana Yudanɔ kpatan

1 Beee gbera Dauda Dii là à bè: Mà gá Yuda wéténɔ doke guuɔ? Dii bène à gá, ben Dauda èara à à là à bè: Mákpan mà gán? Dii wèàla à bè: Èblɔnu kpa.

2 Ben Dauda gāa gwe kōn a nɔ mēn plaaanɔ, Yezērili gbē Ainɔama kōn Nabala gyaanɔ Abigaili, Kameli gbēo.

3 Dauda gāa kōn gbē kè aɔ kúonɔ dɔ, baade kōn a bēdeenɔ, ben aɔ wèē Èblɔnu kōn à lakutunɔ.

4 Ben Yudanɔ gbēnsinɔ mɔ wà nósi kù Dauda mīa gwe, aɔ à kà Yudanɔ kína ù.

Kè Dauda mà Yabesi Giliadadeenɔ bé wà Solu víi,

5 à gbēnɔ zllm̄ma, aɔ gāa wà bérine: Dauda bè Dii aubarika daagu, kè a gbēkēē kè Solu a diine a à víi.

6 Dii gbēkē yā kōn náane yāo kēare. Mapi sō mé à maa kēare kè a yā pì kè yānzi.

7 Tia sa àgō gbāa à kùgbāaa kē. A dii Solu gà ben Yudanɔ ma ka ní kína ù.

8 Nere né Abana, Solu zlkpēenɔ gbēnsi gīake à gāa se kōn Solu né Isiboseo Manaimu.

9 Ben à à kà kí ù Giliada busun kōn Asa boriinɔ būsuo kōn Yezērili kōn Èflaimu boriinɔ būsuo kōn Beyāmi boriinɔ būsuo kōn Isarailinɔ būsuo kpaanɔ píngi.

10 Solu né Isibose wè baplaadee guun à gō Isarailinɔ kína ù. À kí blè wè plaa. Yudanɔ sō, Daudan aɔ zèo.

11 Dauda kí blè Yudanɔne zaa Èblɔnu ai wè swēeplaa kōn mɔ swēedoo.

Isarailinɔ zlkana kōn Yudanɔ

12 Nere né Abana kōn Solu né Isibose zlkpēenɔ bɔ Manaimu wà gāa Gibiɔ.

13 Zeruya né Yoabu kɔn Dauda zɔkpɛɛnɔ fɛɛ wà gà dañɛ Gibiɔ́ íkaekii sae. Aɔ́ gáli doo kú í baa kè kpa, aɔ́ gáli doo kú í baa káa kpa.

14 Ben Abana bè Yoabune: Ñ tó gɔ́kpare kenɔ fɛɛ kɔzi wà gwa. Ben Yoabu bè: Aɔ́ gá.

15 Ben Beyámi zɔ́karinɔ́ fɛɛ gɔ́n kuri awɛɛplaa Isibose pɔ́ ú, ben Dauda zɔ́karinɔ́ fɛɛ gɔ́n kuri awɛɛplaa se.

16 Baade ɔ́ kà a ɔ́sikari daa mikpɛɛzi, ben aɔ́ kɔ́ zòzò kɔ́ gbàntɛa kɔ́n fɛɛo aɔ́ lèe ledolɛ. Ben wà tɔ́ kpà Gibiɔ́ guu pìne Fɛɛlennabura.

17 Zì kè wà kà zì beeeaa pásì maamaa, ben Dauda zɔ́kpɛɛnɔ́ zì blè Abana kɔ́n Isarailinɔ́a.

18 Zeruya négɔ́gbɛ́ gɔ́n aagɔ́nɔ́ kú gwe, Yoabu kɔ́n Abisaio kɔ́n Asahelio. Asaheli sɔ́ bà nna lán zò bà.

19 Ben à pèe Abanazi, èe lie ɔ́plazi ke ɔ́zeziro.

20 Kè Abana a kpɛɛ gwà à à è, ben à bè: Asaheli, míbe gweɔ́? À wèàla à bè: Mámbeel!

21 Ben Abana bène: Ñ lie n ɔ́plaazi ke ɔ́zezi, ñ gɔ́kparenɔ́ doke kú ñ à pónɔ́ sía. Mɔ́de Asaheli e zɛnero.

22 Abana èara à bène do: Ñton sɔ́maziro. Ñ yezi mà n den yɔ́? Tó ma n de, mé we wa wéɛ ke siigɔ́ kɔ́n n vɛ́i Yoabuo dɔ́ɔ́?

23 Mɔ́de Asaheli gí, èe zɛnero, ben Abana à zò a gbɛɛn kɔ́n a sári páo ai à bò kpɛɛ kpa. Gwen à lèen à gà gɔ́. Kè baade píngi kà guu kè à lèe à gà pìn, aɔ́ zè wèe gwaa.

24 Kè Yoabu kɔ́n Abisaio pè Abanazi ai ɔ́fántɛ́ gàa à gèo kpén. Aɔ́ kà Ama s̀s̀s̀ kú Gia ɔ́fántɛ́bɔ́e kpa Gibiɔ́ gbáa zén.

25 Beyámi boriinɔ́ kàkɔ́a Abanazi gáli do, ben aɔ́ gàa wèe gii kɔ́n ñ z̀indao s̀s̀s̀ musu.

26 Ben Abana lé zù Yoabuzi à bè: Wé zɛ kɔ́dedɛnaneroo? Ñ dɔ́ kè yà pì è mì de kɔ́n pɔ́siaaoroo? Né o n gbɛ́nɔ́ne aɔ́ zewe aɔ́ eara wà tároo?

27 Ben Yoabu wèàla à bè: Ludaa kuu! Tó nɛ́e lé sí yáro, ma gbɛ́nɔ́ è zearero ai gu gá dɔ́.

28 Kè Yoabu kuru pè, ben à gbɛ́nɔ́ kámma bò, aɔ́ɔ́e gá Isarailinɔ́a z̀lo dɔ́ro.

29 Gwáaví beeeaa Abana kɔ́n a gbɛ́nɔ́ táa ò s̀en aɔ́ bikù Yodaa, ben aɔ́ dɔ́ swadɔ́zi ai aɔ́ gàa wà kà Manaimu.

30 Kè Yoabu sù kɔ́n pena Abanaao, ben à a zɔ́kpɛɛnɔ́ kàkɔ́a ñ píngi. Dauda gbɛ́nɔ́ té gɔ́n baro dosai bé wà kuuro, Asaheli baasi.

31 Aɔ́ Beyámi kè aɔ́ kú kɔ́n Abanaonɔ́ dède gɔ́n wàa do kɔ́n basɔ́raagɔ́o.

32 Aɔ́ Asaheli gè sè aɔ́ v̀i à de miran Betelemu. Ben Yoabu kɔ́n a gbɛ́nɔ́ táa ò gwáaví aɔ́ kà Eblɔ́nu gudɔ́nao.

3

1 Zì kè Solu bedeenɔ́ kà kɔ́n Dauda bedeenɔ́ gí kè. Dauda gbáaa e kaara, Solu bedeenɔ́ sɔ́ gbáaa e lagoo.

Dauda négɔ́gbɛ́nɔ́

2 Négɔ́gbɛ́ kè Dauda ì Eblɔ́nɔ́nɔ́ tón yè. À káaku tón Aminɔ́. À da tón Ainɔ́ama, Yezɛrili gbɛ́me.

3 À plaade tón Kiliabu. À da tón Abigaili, Nabala gyaanɔ́ Kameli gbɛ́me. À aagɔ́de tón Abusalomu. À da tón Maaka, Gesuu kína Talamai néme.

4 À siigōde tón Adonia. À da tón Agi. À sōrode tón Sefatia. À da tón Abitali.

5 À swēedode tón Itiriamu. À da tón Egela. Dauda nōnō né pīnō ì Eblōnume.

Abana nana Daudaa

6 Gurōō kè Solu bēdeenō e zì kaa kōn Dauda bēdeenō, Abana e gbāa kūu Solu bēdeenō guu.

7 Solu nō yīgisai vī yā, à tón Rizipa, Aya néme. Isibose bè Abanane: N ke dia n dae kōn ma de nōō?

8 Abana pō fē maamaa Isibose yā pì yānzi à bè: Gbēe gèn ma ũ Yudanō kpaś? Mée gbēkee kee n de Solu bēdeenōne kōn à dāaronō kōn à gbēnnanō ai kōn a gbāao. Mée n na Daudane a zīro, ben née ma taari ee nōgbē pì yā musu saa?

9 Tó mée lé kè Dii gbè Daudane kenero, Luda yā keme pásīpāsī.

10 Mé kpata sí Solu bēdeenōa mà tó Dauda gō Isarailinō kōn Yudanō kína ũ sena zaa Dani ai à gá péo Bēesebaa.

11 Isibose e sí à wè Abanala dōro, kè èe vīa keene yānzi.

12 Abana gbēnō zì Daudaa kōn a tōo à bène: Dé bé à būsū vīi? Wà ledole ke, mé dōnle le Isarailinō bà e agō kúnyo n pīngi.

13 Ben Dauda bè: À maa, mé ledole kenyo, mōde yā mèn doon mée gbekaamma. Tó née mōō ma gwa, tó née mōme kōn Solu nēnōgbē Mikalaoro, nton tó wa wée sikōlero.

14 Dauda lékpāsā kè Solu né Isibosenē à bè: N ma naō Mikala sukpame. Ma anzure blè kōn Filisitininō gefōō mèn basōoro.

15 Ben Isibose gbēnō zì, aō nōgbē pì sì a zā Palatieli, Laisi néa.

16 Ben à zā pì e gaao à tézi ai Bahurimu, èe sō dōō. Ben Abana òne à eara à tá, ben à èara.

17 Abana yā ò kōn Isaraili gbēnsinō à bè: Zaa zi ée weteē Dauda gō de a kína ũ.

18 À à ká sa, zaake Dii lé gbēne à bè, é a gbē Isarailinō bō Filisitininō kōn n íbēenō zī n pīngi a zōbleri Dauda pì gāzīme.

19 Abana yā pì dà Beyāmi boriinōne n swāla dō. Ben à gāa Eblōnu, le à yā kè à kè Beyāmi boriinō kōn Isarailinōne pì o Daudane.

20 Kè à kà Dauda kiia zaa Eblōnu kōn gōōn baroo kè aō kúonō, ben Dauda pōnna pōblee kēnne.

21 Ben Abana bè Daudane: Ma dii kí, n tó mà fēe mà gá mà Isarailinō kakōanne n pīngi, le aō ledole kenyo, négō de būsū kè n pōō yezi pīngi kína ũ. Ben Dauda Abana gbàre, à tá aafia.

Abana dena

22 Zī beeeea Yoabu kōn Dauda gbēnō sù kōn léemmanao. Aō pōnō sì gbēnōa maamaa aō sùo. Abana kú kōn Daudao gwe dōro, zaake à à gbàre, à tá aafia.

23 Kè Yoabu kōn zìkari kè aō kúonō kà, wà òne Nerē né Abana mò kína gwa, ben à à gbàre à tá aafia.

24 Ben Yoabu gāa à kína lè à bè: Bó yān n kè gwee? Kè Abana mò n kiia, bōyānzi n tò à tàzi?

25 N Nerē né Abana dōroo? À mò òndōō kenzi, le à e agō n gágurōō kōn n sugurōō dō kōn n yākenanō pīngi.

26 Kè Yoabu bō Dauda kiia, ben à gbēnō zì, aō pèe Abanazi. Aō à lè Sira bōgō kiia, ben aōōe suuo, mōde Dauda à yā dōro.

27 Kè wà kà kōn Abanao Eblōnu wéte bīlèa, ben Yoabu à sisi lándō à yezi à asiya onē bà, ben à à zō a gbēen, à à dè. À dāaro Asaheli dena gēen à bōa gwe.

28 Beee gbera kè Dauda mà, à bè: Mapi kòn ma kíkεεo, mégõ taari vī Diine Nεε né Abana dεna yā musuro.

29 Yā pì é wí Yoabu musumε kòn à de bεdeenõ ń píngi. Yoabu bεdeenõ égõ kuu kεntudee ke kusu ke ερε ke gbē kè zī à blè ke nɔadεri sairo.

30 Yoabu kòn Abisaio Abana dè, kè àmbe à ń dàaro Asaheli dè zīlan zaa Gibiõ yānzì.

31 Ben Dauda bè Yoabune kòn gbē kè aõ kúonõ ń píngi: À a pókásáanõ gága à kékè, à uta kásáanõ dada, àgõ té aε kòn Abana gèo kòn sɔ dɔɔo. Kí Dauda sɔ té ń kpεε.

32 Ben wà à vīi Eblonu gwe. Kína sósobi sɔ dɔ gbāngbān Abana miraa, ben baade píngi sɔ dɔ se.

33 Ben kína sósobile kèkii sì Abana yā musu à bè: Abana gana lán mìsaidee bà maan gwe?

34 Wèe n gá yinnε n kpεε kparo, wèe gata kpánneɔ,

n ga lán gbē kè gè zaakerinõ ɔzī bà. Ben baade píngi àara wà sɔ dɔ dɔ.

35 Baade píngi mò wà ò Daudane à pó ble ai guu gõ gá si, mɔde à ladà à bè: Tó ma burɛdi ke póble ke dà ma lén ɔfántē gēna kpén sai, Luda yā kemε pásipāsì.

36 Baade píngi wéε tē yā pizi, ben à kèñne maa. Yā kè kí e kεε píngi è ke gbēnɔne maame.

37 Zì beee Dauda gbēnõ kòn Isarailinõ píngi dɔ sa kè kí lé kú Nεε né Abana dεna yānlo.

38 Ben à bè a gbē pìnɔne: Á dɔ kè Isaraili dɔn'aede bíta gà gbàaroo?

39 Mamɔma sɔ, baa kè Luda ma ka kí ũ, ma busa gbàa. Zeruya né pìnɔ yākεna pásì de ma pólá. Dii bè éé fia bo zaakerine a zaa lén.

4

Isibose dεna

1 Kè Solu né Isibose mà Abana gà Eblonu, à ká gà, ben Isarailinõ gò bídi guu ń píngi.

2 Solu né pì zìkpε gbēnsinõ vī gɔɔn plaa, à doo tón Baana, à doo sɔ Rekabu. Beero gbē Rimɔ, Beyāmi bori nénɔmε. Wà Beero diε Beyāmi bùsu pó ũ yāme,

3 zaake Beerodeenõ bàà lè wà tà Gitaimu aɔ kú gwe ai kòn a gbàao.

4 Solu né Yonatá sɔ né vī ερε ũ. Gurɔ kè né pì kà wè sɔɔro, ben Solu kòn Yonatáo gana Yεzerili baaru sù. Kè à gwàri à sè èe bàà lεεo, à wāna guun né pì pitia à lεε. Bee bé à tò à ερε kù. À tón Mεfibose.

5 Beero gbē Rimɔ né pìnɔ Rekabu kòn Baanao fεε, ɔfántē gbāaazin aɔ kà Isibose bε, gurɔ kè èe i fāantē oo.

6 Ben Rekabu kòn a dàaro Baanao gè kpén aɔ kè lándɔ wèe gaa pówεε kɔɔ bà.

7 Kè aɔ gè kpén, Isibose daena a gádo, ben aɔ gèzi kpéne guu aɔ à zò wà dè. Ben aɔ à mì zò aɔ sè wà tàò. Aɔ pèε Yoda sèn, ben aɔ taa ò ai guu gà à dɔo.

8 Aɔ mò Dauda kiia Eblonu kòn Isibose mìo aɔ bène: N gwa, n ibεε Solu kè à wète à n de né Isibose mìn yè. Wa dii kí, Dii gēε bònne Solu kòn a boriinɔa gbàa.

9 Dauda wèníla à bè: Dii kuu! À ma bɔ ma nawēakεna guu píngi.

10 Kè gbēke mò ma kiia Zikilaga yā à bè Solu gà, èe daa baaru nnaan éε kpa, ben ma à kù má dè. À baaru àren gwe.

11 Debeelana lán amɔa gbɛ zaaanɔ a taarisaaidee dɛ a gádo a kpɛn nà, mé à dɛna gɛɛ boawa mà a wɛndi bɔ se.

12 Ben Dauda yá ò a gbɛnɔne, ben aɔ n̄ dɛdɛ. Aɔ n̄ ɔla kɔn n̄ gbálanɔ zɔzɔ, ben aɔ n̄ gɛnɔ lògo Eblonu ítókii saɛ. Ben wà Isibose mì sè wà v̄i Abana miran zaa Eblonu.

5

Dauda kana Isarailinɔ kpatan

1 Isarailinɔ mò n̄ boriia n̄ píngi Dauda kiia zaa Eblonu aɔ bè: Wa aru dɔnkɔmɛ.

2 Zaa zi gurɔɔ kɛ Solu dɛ wa kí ù, m̄be neɛ dɔwe aɛ z̄lan, gana kɔn sunao. Ben Dii bɛnne, m̄be négɔ dɛ a gbɛ Isarailinɔ dɔn'aɛdee ù, aɔ kina ù.

3 Kɛ Isaraili gbɛnsinɔ mò kí Dauda kiia zaa Eblonu n̄ píngi, gwen à lɛdole kɛn̄nyo Dii aɛ, ben aɔ n̄osi kù à m̄ia aɔ à kà Isarailinɔ kpatan.

4 Dauda kɛ wɛ baaakuri gurɔɔ kɛ à nà kíblena, à v̄ɛɛ kpatan wɛ baplaa.

5 À kí blè Yudanɔne zaa Eblonu wɛ swɛɛplaa kɔn mɔ swɛɛdoo, ben à kí blè Yudanɔne kɔn Isarailinɔ píngi zaa Yerusalemu wɛ baaakuri awɛɛ'aagɔ.

6 Kí kɔn a gbɛnɔ gàa Yerusalemu lɛ à z̄l ká kɔn Yebusi kɛ aɔ kú gweɛnɔ. Ben aɔ bè Daudane: Né gɛ kɛro, baa v̄lanɔ kɔn ɛɛnɔ aɛé pémma. Aɔɛ daa Dauda é e à gɛ gwero.

7 Kɔn beeeo Dauda wéte b̄idee kɛ wè sísi dɔ Zayɔn pì sí, ben à gɔ à wétedaa ù.

8 Zì beeeo Dauda bè: Tó gbɛ yezi à Yebusinɔ dɛdɛ, séde à gɛ íze kɛ wà yò gbɛn guu, eé ɛɛnɔ kɔn v̄la pìnɔ le. Dauda ibɛɛnɔmɛ. Bee yánzi wè be, v̄lanɔ kɔn ɛɛnɔ é gɛ kíbɛro.

9 Ben Dauda bɛɛ kù wéte b̄idee pì guu, à a z̄inda tó kpàne, Dauda Wéte. À kpɛnɔ bòbo à ligazi ai gura kɛ wà wɛɛ t̄atan, wè be Milo.

10 Dauda gbáaa e kaara, zaake Dii Luda Z̄l kpedee kúo.

11 Taya kí Hiramú gbɛnɔ z̄l Daudaa kɔn sida línɔ kɔn lí'arinɔ kɔn gbè'arinɔ, ben aɔ bɛɛ bònɛ.

12 Ben Dauda d̄s sa kɛ Dii a ka Isarailinɔ kí ùmɛ, bɛnsɔ à a kpata kàaraare kɛ Isarailinɔ dɛ Dii gbɛnɔ ù yánzi.

13 Dauda bɔna Eblonu gbera à èara à nɔ p̄andɛnɔ sè à kàara Yerusalemu dɔ kɔn nɔ yìgisainɔ, ben à négɔgbɛnɔ kɔn n̄nɔgbɛnɔ l̄nyo.

14 Né gɔgbɛ kɛ à n̄ í Yerusalemu pìnɔ tón yè: Samua, Sobabu, Natã, Sulemanu,

15 Ibaa, Elisua, Nefegi, Yafia,

16 Elisama, Eliada kɔn Elifeletio.

17 Kɛ Filisitininɔ mà wà Dauda kà Isarailinɔ kí ù, ben aɔ gàa wèe wetɛɛ wà à dɛ n̄ píngi. Kɛ à n̄ baaru mà, ben à gàa sète p̄òrɔtu.

18 Filisitininɔ z̄l'ɔ p̄òro Refaimu guzurɛn,

19 ben Dauda Dii là à bè: Mà gá mà lɛɛ Filisitininɔ, né n̄ name ma ɔz̄í? Ben Dii wèàla à bè: N̄ gá, mé n̄ nanne n ɔz̄í.

20 Ben Dauda gàa Baali Perazimu, à z̄l blèrma gwe. Ben à bè: Dii dòmɛ aɛ, à bɔ à mò ma ibɛɛnɔzi bùi lán í é guu f̄5 nà. Ben à tó kpà guu pine Baali Perazimu.

21 Filisitininɔ n̄ t̄aanɔ tò gwe, ben Dauda kɔn a gbɛnɔ sèe wà tàò.

22 Filisitininɔ èara wà mò dɔ, aɔ z̄l'ɔ p̄òro Refaimu guzurɛn.

²³ Ben Dauda ɛara à Dii là dɔ. Ben Dii wèàla à bè: N̄nton gánzi súsuro. N̄n liganzi kpɛɛ kpa n̄ léérúma kpè líkpɛ saɛ.

²⁴ Tó a kɛsɛ k̄i mà lí p̄inɔ musu, à kɛ kpakpaa, zaakɛ mámbe ma bɔ ma dɔare aɛ gwe, lɛ mà z̄i bleare Filisitini z̄ikpɛnɔa yánzi.

²⁵ Dauda kè lán Dii ònɛ nà, ben à z̄i blè Filisitininɔa sena zaa Gibiɔ ai à gàa pé Gɛzaa.

6

Suna k̄on Dii àkpatio Yerusalemu

¹ Dauda ɛara à Isaraili kè à n̄ sɛnɔ kàkɔa ḡɔn bɔrɔ baaakuri.

² Ben à fɛɛ à dànyo zén, aɔ gàa Baala kè kú Yuda bùsun, lɛ aɔ Luda àkpati sé wà suo. Dii Z̄ikpɛde èḡɔ v̄ɛna kpatan àkpati p̄i malaika dèbɛdeenɔ dagura, bee yánzin wè be à tó kúazi.

³ Aɔ àkpati p̄i dà zùgoro dufu guu Abinadabu bɛ s̄is̄i musu, ben aɔ dào zén. Abinadabu n̄énɔ Uza k̄on Ahioo bé aɔɔɛ dɔɔ zùgoro p̄izi,

⁴ Luda àkpati kún. Ahioo bé à té aɛ,

⁵ ben Dauda k̄on Isarailinɔ e ɔ wáa n̄ p̄ingi Dii aɛ n̄ gbáa zaka lén k̄on l̄ɛsinao. Wèe m̄ɔɔ lɛɛ k̄on kúuo k̄on s̄ɛḡɛs̄ɛḡɛo k̄on fagao k̄on s̄ɛḡɛo.

⁶ Kè aɔ kà Nak̄o ésegb̄ekiia, z̄unɔ ḡɛn s̄i, ben Uza ɔ b̄ò à nà Luda àkpatia.

⁷ Ben Dii p̄o f̄ɛzi, à à lè a dè àkpati saɛ gwe dà kè à kè yánzi.

⁸ Dauda n̄ɛ yàka, kè Dii p̄o f̄ɛ Uzazi yánzi, ben wè guu p̄i s̄isi Pɔf̄ɛ'uzazi ai k̄on a gbàao.

⁹ Z̄i beea v̄ia Dauda kù Dii yá musu à bè: Dian mé kɛ nà mà Dii àkpati sé mà táo?

¹⁰ Ben èe wè à táo a wéte guu dɔro, à l̄ie à tàò Gata gb̄ɛ ɔbedi Èdɔmu bɛ.

¹¹ Dii àkpati kú à bɛ ai m̄ɔ aaḡɔ, ben Dii aubarika dàn k̄on à bɛdeenɔ n̄ p̄ingi.

¹² Wà bè kí Daudanɛ: Dii aubarika dà ɔbedi Èdɔmu bɛdeenɔn k̄on p̄ó kè à v̄inɔ p̄ingi a àkpati yánzi. Ben Dauda gàa gwe, à Luda àkpati sè èe suuo a wéte guu k̄on p̄onnaao.

¹³ Kè gb̄ɛ kè aɔɔ Dii àkpati senanɔ gbá sè ḡɛn swɛɛdo, ben Dauda saa ò k̄on z̄uswareeo k̄on z̄unɛ b̄òrɔ mèkpanao.

¹⁴ Dauda sa'o'uta dana, èe ɔ wáa Dii aɛ a gbáa zaka lén.

¹⁵ Àp̄i k̄on Isarailinɔ p̄ingi e suu k̄on Dii àkpatio, aɔɔɛ p̄onna wii lɛɛ, aɔɔɛ kuru pɛɛ.

¹⁶ Kè Dii àkpati e ḡɛɛ Dauda wéte guu, ben Solu né Mikala e tɔɔte gwaa windo guu. Kè à è kí Dauda e v̄iv̄i èe ɔ wáa Dii aɛ, à kya kàn a swè guu.

¹⁷ Kè wà sù k̄on Dii àkpatio, wà d̄ie a gb̄ɛn bisakutaa kè Dauda d̄onɛ guu. Ben à sa'op̄o kè wè ká tén à té kú ò Dii aɛ k̄on kennak̄o sa'op̄o.

¹⁸ Kè à saa ò à yáa, à sa maaa ò gb̄ɛnɔnɛ k̄on Dii Z̄ikpɛde tóo.

¹⁹ Ben à buredi kpàatete Isaraili kè aɔ kak̄ana gweenɔnɛ k̄òɔ doodo ḡɔgb̄ɛnɔ k̄on n̄gb̄ɛnɔ n̄ p̄ingi k̄on damina kàrao mèn doodo k̄on geepi kàrao mèn doodo.

²⁰ Kè Dauda e suu bɛ lɛ à sa maaa o a bɛdeenɔnɛ, ben Solu né Mikala b̄ò à gàa à dààlɛ à bè: Mm̄on Isarailinɔ k̄ina, gb̄ɛ b̄ɛɛde yán n̄ kè gwe gbáaɔ? N n z̄inda mè òdɔa n̄ ìba n̄gb̄ɛ z̄ikerinɔnɛ, lán w̄isaidee è a z̄inda mè ɔdɔa n̄nɛ nà.

²¹ Ben Dauda bè Mikalanɛ: Diin ma ɔ wàne. Dii bé à ma se n de k̄on a bɛdeenɔ ḡɛɛ ù, à ma kɛ a gb̄ɛ Isarailinɔ d̄on'aɛdee ù.

²² Mé gbē futa yá ke de beeela, mé ma zīnda kēsā n ena guu, mōde nōgbē zīkeri kè n tērima pīno bé ašé ma bèe ke.

²³ Solu né Mikala sōo e né iro ai à gāa à gā o.

7

Luda légbēna Daudane

¹ Kè kí v̄ēe a be, Dii à b̄ò ibeē kè aōo ligazino ɔzī à à gbà Ìampakii,

² ben kí bè annabi Natāne: Á'a! Kpé kè wà d̄ò k̄on sida líon méḡō v̄ēēen, Luda àkpati ḡō diena bisakutaan-š?

³ Natā weàla à bè: Lán à k̄enne nà n̄ ke, zaake Dii kúnyo.

⁴ Gwāāv̄i beēea Dii yá s̄u Natāa à bè:

⁵ Ñ gá n̄ o ma z̄òbleri Daudane kè ma bè, àmbe eé kpé kè méḡō kún d̄omero.

⁶ Zaa gur̄oo kè ma Isarailino b̄òe Igipiti ai gbāa m̄ee beē k̄uro. Meēḡō s̄ōki kpákpaame, bisakuta bé ma kúkii ū.

⁷ Guu kè ma s̄ōki kpákpan k̄on ma gbē Isarailino n̄ píngi m̄ee d̄on'aedeeno diē aš d̄on̄ne ae. Má ò n̄ gbēkene, à kè dia èe kpé d̄ome k̄on sida líoro zikiš?

⁸ Ñ gá n̄ o ma z̄òbleri Daudane, mam̄oma Dii Z̄ìkp̄ede ma bè, ma à s̄è sādákiaa le àḡō de ma gbē Isarailino d̄on'aedee ū.

⁹ Má kúo guu kè à gāan píngi, ben ma à ibeēno d̄edene. Mé à t̄ó b̄o maamaa sa, eēḡō kú anduna t̄ódeeno t̄é.

¹⁰ Mé b̄usu kpá ma gbē Isarailino, mé n̄ káen, ašé v̄ēen n̄ p̄ó ū. Aš làakari ḡō kpaena. Gbē zaaano é e wà w̄ee t̄ám̄ma lán aš w̄ee t̄ám̄ma káaku

¹¹ gur̄oo kè ma d̄on'aedeeno diēn̄ne nà d̄oro. Mé à b̄o a ibeē p̄ino ɔzī n̄ píngi.

Mam̄oma Dii m̄ee oone, m̄ambe mé ua p̄eene à boriino gbāa'ekii ū.

¹² Tó à gur̄oo p̄apa à gā, mé à borii kè b̄ò à m̄en ke sé lezī, mé à kpá kpatan.

¹³ Àpi bé eé kpé d̄o kè ma t̄ó éḡō kúa, mé à kpatablēna gbá p̄ee, eēḡō kí blee ai gur̄o píngi.

¹⁴ Méḡō dene De ū, eēḡō de ma né ū. Tó à taari kè, mé w̄ee t̄aa k̄on ḡòome, lán gb̄ēntee è gbē gbē nà.

¹⁵ Mōde ma gbēke é k̄ek̄ōao lán má k̄ek̄ōa k̄on Solu kè má à b̄ò Dauda aezī n̄aro.

¹⁶ À boriino éḡō kpata blee gur̄o píngi. À kpata p̄i éḡō yāana v̄iro.

¹⁷ Ben Natā yá p̄i gbà Daudane lán Dii òne nà píngi.

Dauda w̄eēkena Diia

¹⁸ Ben kí Dauda ḡē à v̄ēe Dii ae à bè: Dii Luda, b̄ón ma ūu? D̄en̄on ma b̄edeeno ū kè n ma ka gwena kè takaa?

¹⁹ Dii Luda, bee né yá n̄éngome n kiia, ben n mam̄oma n z̄òbleri borii kè ašéḡō kú ziaano yá ò d̄oš? Len neē keñne leš, Dii Luda?

²⁰ Dii Luda, mé benn̄e diam̄e d̄oš? Mam̄oma n z̄òbleri n̄ ma d̄š.

²¹ N yá bíta p̄i kè lán n p̄oo yezi nà yá kè n̄ ò yānzi, ben n̄ tò mam̄oma n z̄òbleri má d̄š.

²² Dii Luda, n̄ bíta fá! Weé gbēke lék̄ōzinyoro. N baasiro dii ke kuuro, lán wá ma k̄on wa swāo nà.

²³ D̄en̄ weé lék̄ōzi k̄on n gbē Isarailino? Anduna boriino t̄é bori m̄en doo p̄in n b̄o n gaa n̄ b̄ò, le ašḡō de n gb̄ēno ū. N n z̄inda t̄ó b̄ò, n yá bíta b̄onsaeno kè n gbē p̄ino, n p̄e bori ken̄o k̄on n t̄āano n gbē kè n n̄ bó Igipitino aezī.

²⁴ N Isarailino diē ašḡō de n gb̄ēno ū ai gur̄o píngi. Dii, n ḡō n̄ Luda ū.

²⁵ Dii Luda, lé kè ní gbè mamoma n zòblerine kòn ma boriino yá musu, ñgõ zĩ keea gurɔ píngi. Ñ ke lán ní ò nà

²⁶ le ñ tó bɔ maamaa ai gurɔ píngi. Gbēno é be Dii Žikpede bé Isarailino Luda ú. Mamoma n zòbleri Dauda, né ma boriino kásaa péé,

²⁷ zaake Dii Žikpede Isarailino Luda, ní òme n bè, né ma ua péeme ma boriino gbáa'ekii ú. Bee yānzi mamoma n zòbleri ma kùgbāaa kè ma wékee kè kèmmazi.

²⁸ Dii Luda, mbe Luda ú, n yā náane vī, ben n yā maaa kèno lé gbè mamoma n zòblerine.

²⁹ Ñ aubarika da mamoma n zòbleri boriinon sa, n wée égõ ténzi gurɔ píngi. Dii Luda, n yā ò n aubarika dà mamoma n zòbleri boriinon, ašégõ aubarika vī ai gurɔ píngi.

8

Dauda zìblena bori pàndenɔ

¹ Beee gbera Dauda zì blè Filisitininɔ à ní búsa à ní mēewi Gata siríma.

² À zì blè Mɔabunɔ, ben à tò aš dàe kō sae tɔtɔe. À bà yǒrma. Tó à gbē kè ašó kú bà plaa dagura dède, è gbē kè ašó kú bà do dagura tó bēe. Ben Mɔabunɔ gǒ Dauda zòblerino ú, ben ašégõ tángba kpaane.

³ Dauda zì blè Reobo né Adadeza, Zoba kínaa, gurɔ kè kí pì èara èe gaa ɔ tš Yuflati swasaedeena.

⁴ Ben à à sšgorono kùkù mèn wàa sšoro kōn sšgorodeeno gšon bɔɔ swēplaa kōn gbē kè ašó tē kēseno gšon bɔɔ baro. Ben à ní sšno gbátikyanɔ zšzš píngi, mèn basɔro bé aš bš.

⁵ Siria kè ašó kú Damasakunɔ mò ɔ da Adadezaa, ben Dauda ní gbēno dède gšon bɔɔ baro awēplaa.

⁶ À gudakparino diēdie Siria bùsun, ben aš gš à zòblerino ú, ašégõ tángba kpaane. Dii tò Dauda zì blè guu kè à gāan píngi.

⁷ Dauda Adadeza ibanɔ vura sēngbangonɔ sēe à tao Yerusalemu.

⁸ À mōgotē sēe bítabita Adadeza wéte kè wè sisi Teba kōn Berotaio guu.

⁹ Kè Amata kí Tou mà Dauda zì blè Adadeza zìkpēena ní píngi,

¹⁰ ben à a né Adoramu zì í kpáa. À à sáabu kpà zì kè à blè Adadezaa yānzi, zaake Tou zì kào yā. Adoramu mò kōn vura pónɔ kōn kondogi pónɔ kōn mōgotē pónɔ,

¹¹ ben kí Dauda kàe Dii pó ú lán à kè kōn borii kè à gbāaa blēmmanɔ kondogi pónɔ kōn vura pónɔ nà píngi,

¹² Edomunɔ kōn Mɔabunɔ kōn Amōnino kōn Filisitininɔ kōn Amalekinɔ. Len à kè le kōn pó kè à sī Zoba kí Adadeza, Reobo néao.

¹³ Len Dauda tš bš le. Kè à zì blè Sirianɔ à sù, à Edomunɔ dède Guzure Widen gšon bɔɔ baro plaasai.

¹⁴ Ben à gudakparino diēdie Edomu bùsun dɔ, ben Edomu pino gš à zòblerino ú. Guu kè Dauda gāan píngi Dii é tò à zì bleme.

¹⁵ Daudan Isaraili bori píngi kína ú, à yā maaa kè a gbēnoe a zéa.

¹⁶ Zeruya né Yoabun zìkpēeno gbēnsi ú. Ailudi né Yosafatan baarukpari ú.

¹⁷ Aitubu né Zadoki kōn Abiata né Aimelekion sa'orikino ú. Serayan takadakēri ú.

18 Yoyada né Benayan dogarinɔ gbɛnsi ũ. Dauda zĩnda nɛgɔgbɛnɔn a kpàasino ũ.

9

Dauda gbɛkɛ kɛna Mefibosene

1 Dauda gbɛnɔ là: Solu bori kee e gɔroo? Má yezi mà gbɛkɛ kɛnɛ Yonatá yānzi.

2 Solu bɛ zĩkeri ke kuu, à tɔn Ziba, ben wà à sisi kí Daudane. À à là à bè: Mbe Ziba ũs? À wèàla à bè: Ee, n zòblerin ma ũ.

3 Ben kí pì à là à bè: Solu bori ke kuu ai tiaʼs? Má yezi mà Luda gbɛkɛ kɛnɛmɛ. Ben Ziba wèàla à bè: Yonatá né ke kuu ai tia. Erɛmɛ.

4 Ben kí à là à bè: À kú máme? Ziba wèàla à bè: À kú Amieli né Maki bɛ zaa Lodɛba.

5 Kí Dauda gbɛnɔ zì, ben wà m̀o.

6 Kè Yonatá né Mefibose, Solu dio kà Dauda kiia, à kùenɛ à dàɛ a puua. Ben Dauda bè: Mefibose! À wèàla à bè: N zòblerin ma ũ.

7 Ben Dauda bènɛ: Nton tó vĩa n kũro, zaake mé gbɛkɛ kɛnɛ n de Yonatá yānzime. Mé n dezi Solu buraaɔ sukpannɛ píngi, nɛgaegɔ mɔɔ pɔ blemao gurɔ píngi.

8 Mefibose kùenɛ à bè: Bɔn mamɔma n zòbleri ũ kè né ma wènda gwaa? Má de lán gbɛɛ gè bàroo?

9 Ben kí Dauda Solu zĩkeri Ziba sisi à bènɛ: Pɔ kè de Solu pɔ ũ kɔn à bɛdeeno pɔ píngi, má kpà n dii dioame.

10 Mpi kɔn n nɛnɔ kɔn n zĩkerinɔ, àgae à tɔtɛ zĩ kɛnɛ, à à pɔnɔ kekɛ, le à e àgɔ kùsàɛ vĩ. N dii dio Mefibose égaegɔ pɔ blemao gurɔ píngi. Ziba sɔ nɛgɔgbɛnɔ vĩ gɔɔn gɛro kɔn zĩkerinɔ gɔɔn baro.

11 Ben Ziba bè kine: Yá kè ma dii kí ò mamɔma a zòblerinɛ, mé ke píngime. Ben Mefibose ègɔ pɔ blee kɔn kíó, à gɔ lán kina nɛnɔ doke bà.

12 Mefibose nɛgɔgbɛ vĩ, à tɔn Mika, bensɔ Ziba bɛdeeno gɔ Mefibose zĩkerinɔ ũ n píngi.

13 À kú Yerusalemu, zaake ègɔ pɔ blee kɔn kíó gurɔ píngime. Bensɔ erɛn à ũ.

10

Dauda zìblena Amɔninɔa

1 Beeɛ gbera Amɔni kina gà, ben à né Anuni vɛɛ à gɛɛ ũ.

2 Dauda bè: Mé gbɛkɛ kɛ Naasa né Anunine lán à de gbɛkɛ kɛmɛ yá nà. Ben Dauda a iba kenɔ zla, le aɔ gá Amɔninɔ b̀sun wà à làakari kpáenɛ à de ga yá musu. Kè Dauda iba pinɔ kà gwe,

3 Amɔni kineɔ bè n dii Anunine: Nɛɛ daa Dauda gbɛnɔ zĩmma n de gè kpedana yānzi le à n làakari kpáennen yɔ? À n zĩ le aɔ mɔ wa wéte asii gwame, le aɔ eara wà mɔ wà wéte ble zìo.

4 Ben Anuni Dauda iba pinɔ kùkù à n létanka kà bò kpadokpado, à n pɔkásáanɔ z̀z̀z̀ n p̀r̀nɔ dagura, ben à n gbáɛ.

5 Kè wà ò Daudane, ben à gbɛnɔ zì aɔ gá danle, zaake wí n kù maamaa. Aɔ bèrine: Kí bè, à vɛɛ Yeriko ai a létanka kà kú, é gbasa à su.

6 Kè Amɔninɔ è Dauda ye n kázi dɔro, ben aɔ fĩa bò gbɛnɔnɛ le aɔ zì káinne: Siria kè aɔ kú Betereobu kɔn Zobao kè aɔ té kèsenɔ gɔɔn bɔro baro kɔn kí Maaka zĩkpɛenɔ gɔɔn bɔro do kɔn Tobudeeno gɔɔn bɔro kuri awɛɛplaa.

7 Kè Dauda mà le, ben à Yoabu gbàremma kòn zìkarinò ní píngi.

8 Amòninò bọ wà zì'wò pòro ní wéte bīilea, ben Zoba kòn Betereobuo Siriano kòn Tobudeenò kòn Maaka gbēnò kú sèn n̄tē.

9 Kè Yoabu è wà zì'wò pòro a ae kòn a kp̄e, ben à Isaraili zìkari maaano plèplè à ní kp̄aatete aṣ gá lée Siriana.

10 Ben à zìkari kp̄aano nà a dāaro Abisaine a ɔzì, ben à ní gbáe aṣ gá lée Amòninò.

11 À bè: Tó Siriano gbáaa e ma fuu, n̄ m̀ò n̄ ɔ dama. Tó Amòninò gbáaa e n fuume s̄, m̀é m̀ó mà ɔ damma.

12 N̄ḡs̄ gbáa, wà ḡs̄gb̄k̄e ke wa gbēnò kòn wa Dii wétēnò yā musu. Dii é yā kè k̄ēn̄e maa ke.

13 Ben Yoabu kòn zìkari kè aṣ kúonò gàa Siriana kòn zì, ben Siria p̄inò bàa lèñe.

14 Kè Amòninò è Siriano bàa lè, ben aṣ bàa lè Abisaine se aṣ s̄i wéte guu, ben Yoabu ní tó gwe à tà Yerusalemu.

15 Kè Siriano è Isarailinò zì blēm̄ma, ben aṣ èara wà k̄s̄ kàk̄s̄a.

16 Ben Adadeza gbēnò zì, aṣ sù kòn Siria kè aṣ kú Yuflati baa k̄aa kp̄aano, ben aṣ ḡaa Elamu. Sobakin Adadeza zìkp̄e p̄inò gbēnsi ũ.

17 Kè Dauda mà le, ben à Isarailinò kàk̄s̄a ní píngi, à bikũnyo Yodaa à ḡaa Elamu. Ben Siriano zì'wò pòrozi, ben aṣ s̄ik̄on.

18 Kè aṣe bàa l̄e Isarailinòne, ben Dauda ní d̄ede s̄gorodeenò ḡw̄on w̄aa aaḡs̄ kp̄e bas̄w̄oro kòn gb̄e kè aṣ t̄e k̄esenò ḡw̄on b̄oro baplaa. Gwen wà ní zìkp̄e ḡbēnsi Sobaki d̄en.

19 Kè k̄í kè aṣ de Adadeza z̄b̄blerinò ũu è Isarailinò zì blēm̄ma le, ben aṣ ledole kè kòn Isarailinò aṣ ḡs̄ ní z̄b̄blerinò ũ. V̄ia Siriano kù, aṣe gá wà ɔ da Amòninò d̄oro.

11

Dauda yena Basebazi

1 Kè í kè t̄w̄tea, gur̄w̄ kè k̄inanò è gá zì ká, ben Dauda Yoabu zì kòn a ibanò kòn Isarailinò ní píngi. Aṣ Amòninò ásarú kè, ben aṣ liga Rabazì. Dauda s̄w̄ kú Yerusalemu.

2 Kè uus̄ie kè, ben Dauda f̄e a ḡádo, èe ligaa a kp̄e musu. Zaa kp̄e musu gwe ben à n̄ogb̄e ke è, èe zú oo. N̄ogb̄e p̄i né n̄o maaame maamaa,

3 ben à gb̄e zì wà n̄ogb̄e p̄i yā gbeka. Ben wà bène: Eliamu né Baseban gwe, Iti bori Uria naṣme.

4 Ben Dauda gbēnò zì wà à s̄isi. Kè à m̀ò, ben Dauda dàe, ben n̄ogb̄e p̄i tà be. Àe s̄ à zúb̄ae gb̄as̄i b̄ò dufume.

5 Kè à n̄ò s̄i, ben à lékp̄as̄a kè Daudane à bè a n̄ò s̄i.

6 Ben Dauda gb̄e zì Yoabua à bè: N̄ Iti bori Uria gbar̄eme. Ben Yoabu à gb̄arene.

7 Kè Uria p̄i m̀ò, ben Dauda Yoabu aafia gb̄eka kòn zìkp̄e kòn zì kè aṣe kaao.

8 Ben Dauda bène: N̄ tá be n̄ zú o. Kè Uria b̄ò k̄ibe, ben k̄ina gb̄e z̄ia kòn p̄s̄bleeo.

9 M̄ode Uria e tá a bero, k̄ibe ḡanu guun à ìn kòn k̄ibe z̄ikerinò.

10 Kè wà ò Daudane wà bè, Uria e tá a bero, ben à Uria là à bè: À de n̄ b̄o tázi n̄ sume gw̄e? À kè dia n̄eé tá beroo?

11 Uria wèàla à bè: Àkpati kɔn Isarailinɔ kɔn Yudanɔ kú bisakutaanɔ guu. Ma dii Yoabu kɔn a gbɛnɔ kú zɪlan. Mé fɔ mà tá be mà pɔ ble mà í mi, mà dae kɔn ma naɔoro. Kɔn n kuunao mé yá pì taka kero.

12 Ben Dauda bène: N̄ gɔ kè gbãa dɔ, zian mé n gbare. Ben Uria gɔ Yerusalemu zĩ beee kɔn a guuɔ láao dɔ.

13 Dauda à sisi à pɔ blè à í miò, ben Dauda í kàkane. Mɔde kè à bò uusie, à gàa à í kɔn a dii kína zikérinɔome, èe tá a bero.

14 Kè guu dɔ Dauda takada kè Yoabune, ben à Uria gbàro.

15 Takada pì guu à bè: À Uria dɔñne ae guu kè zĩ pásin, é bɔ à kpɛɛ le wà e wà à de.

16 Gurɔ kè Yoabu e ligaa wéte pizi, ben à Uria dà guu kè à dɔ gɔsa gbãaanɔ kún.

17 Kè wétedeenɔ bɔde wèe zĩ kaa kɔn Yoabuo, aɔ Dauda zĩkari kenɔ dède. Iti bori Uria kú n̄ té.

18 Ben Yoabu gbè zĩ Daudaa le à zĩ yá gbãne píngi.

19 À bè zĩri pìne: Tó n zĩ yá gbã kíne píngi n yáa,

20 tó à nòse fɛe à n la à bè: Bɔ bé à tò a sɔ wétezi kíkíi kɔn zìo? Á dɔ kè b̄imusudeenɔ è kà gbareñzi tɔteroo?

21 Dé bé à Gidion né Abimeleki dè? Nɔgbè bé à ɔ sò wísilogbezi zaa b̄i musu, ben à à dè Tebeziroo? À kè dia a sɔ b̄iizi kíkíi le? Tó à ònne le, n̄ bene a zɔbleri Uria, Iti bori gà dɔ.

22 Ben zĩri pì dà zén. Kè à kà Dauda kíia, à yá kè Yoabu dànɛ òne píngi.

23 À bè: Gbɛnɔ bɔde wéte guu wèe gbãa mɔowe b̄i kpɛeme, ben wa pɛñma ai n̄ wéte b̄iilea.

24 Aɔ kàzurinɔ kú zaa b̄i musume, ben aɔ kà fá n gbɛnɔ té tɔte aɔ n gbèkenɔ dède. N zɔbleri Uria, Iti bori gà se.

25 Ben Dauda bè zĩri pìne: N̄ o Yoabune àton tó yá pì à nòse yakaro. Wègɔ dɔ gbè kè zĩ é n̄ blero. À zĩ ká wéte pìo kɔn gbãaaò à kaate. N̄ à gba swè le.

26 Kè Uria naɔ mà a zã gà, à ɔ dɔ.

27 Kè wà gè kè wà yàa, Dauda gbɛnɔ zĩ aɔ sùo a be, ben à gɔ à nɔɔ ũ. À né ò gɔgbè ũ, ben yá kè Dauda kè pì kè Diine zaa.

12

Annabi Nata kpakèna Daudazi

1 Dii Natà zĩ Daudaa. Kè à kà, à bène: Gɔgbè gɔɔn plaa kenɔ bé wà kú wéte ke guu, gbè doo né auzikideeme, gbè doo sɔ takaasideeme.

2 Auzikidee pì sãanɔ kɔn zùnɔ v̄i paripari,

3 takaasidee pì sɔ pòke v̄iro, sã núnu néngo mèn doken à lù. Ben à dàto ai à bita kú à be kɔn à néno. Aɔgɔ pɔ dɔnkɔ blee aɔgɔ í mii ta dɔnkɔn, è dae à pɔte, ben èe à gwaa lán a zĩnda nénokpape bà.

4 Kè nibɔ pita auzikidee pia, ben èe we à sãa ke zù kú a kpàsa guu à nibɔ pì yàari kero. Takaasidee sã núnu néngo pin à sia à a nibɔ pì yàari kèo.

5 Ben Dauda pɔ fɛ auzikidee pì yá musu maamaa, à bè Natane: Kɔn Dii kuunao, à kɔ sio wà gbè kè yá pì kè deme.

6 Kè à kè le, èe à wènda gwaro, èndè à sãa pì f̄ia bo leo siigɔ.

7 Ben Natà bè Daudane: M̄be adee pì ũ. Dii Isarailinɔ Luda bé à yá kè ò à bè: Ma n ka Isarailinɔ kí ũ, ma n bɔ Solu ɔzĩ,

8 ben ma n dii pì bɛɛ kpàmma, ma à nɔɔnɔ nànnɛ n ɔzĩ. Ma Isarailinɔ kɔn Yudanɔ kpàmma n gbɛnɔ ũ. Tó beeenɔ kɛmma néngo yā, lɛ mà à pāndɛnɔ kaaranɛ dɔ.

9 Býānzɩ n kya kà ma yānzɩ? N yā kè má yeziroo kè, n Iti bori Uria dè kɔn fɛɛdaao, n à nɔɔ sia n sè. N tɔ Amɔninɔ à dè zĩ guu.

10 Zaa gbāa yā pāsĩ é kɛ n bɛɛa ziki dɔro, zaake n kya kàmagu, n Iti bori Uria nɔɔ sia n sè.

11 Ben Dii èara à yā kè ò dɔ à bè: N ma! Mé tó n zĩnda bedeenɔ mɔnzi kennɛ. Mé n nɔɔnɔ sɩmma mà n kpá n gbɛdaa kea n wáa, eé daɛnyo gupuraa.

12 N yā pì kè asii guumɛ. Mapi sɔ mé yā pì kennɛ gupuraa Isarailinɔ wáa n píngi.

13 Ben Dauda bè Natānɛ: Ma durun kè Diinɛ. Ben Natā bènɛ: Dii n durun kɛmma, né garo.

14 Mɔde lán n dɔke Diio maamaa nà kɔn yā pì kenao, bee yānzɩ négɔgbɛ kè nɔgbɛ pì inyo é game.

15 Kè Natā tà bɛ, ben Dii tò né kè Uria naɔɔ i kɔn Daudao pì gyā kù.

16 Ben Dauda e kúe kɛɛ Ludanɛ né pì yā musu kɔn léyinao, gwāavĩ é dae tɔtemɛ.

17 À bɛ gbɛnsinɔ ègɔ zɛàla lɛ aɔ à fɛɛ tɔɔtɛ, mɔde è weziro, è pɔ bleinyoro.

18 À gurɔ swɛɛplaadee zĩn né pì gà. Vĩa Dauda ibanɔ kù, aɔɛ fɔ wà ònɛ kè né pì gàro. Aɔ bè: Gurɔ kè né pì kuu, wa yā ònɛ, èe wa yā maro. Dian wé onɛ nà sa kè né pì gà? Eé yā zaaa kɛ.

19 Dauda è a ibanɔɔ e yā kpāi ookɔnɛ, ben a dɔ kè né pì gàme. À n lā à bè: Né pì gān yɔ? Ben aɔ wèàla wà bè: Ee! À gàme.

20 Dauda fɛɛ tɔɔtɛ à zú ò, à nɔsi kèawa à a pɔkāsāano lɛ, ben à gāa à kùe Diinɛ a kpén. Kè à èara à tà bɛ, à pɔblee gbèka, ben wà kpāa à blè.

21 À ibanɔ à là wà bè: À kè dia néé yā kɛɛ lɛɛ? Gurɔ kè né pì kuu, n lé yì n ɔɔ dɔ. Kè à gà sa, n fɛɛ n pɔ blè.

22 À wèníla à bè: Gurɔ kè né pì kuu, ma lé yì ma ɔɔ dɔ, zaake ma bè, ke Dii é ma wènda gwa à tó né pì gɔ kuu gwɛɛ, dé bé à dɔɔ?

23 Lán à gà nà sa, býānzɩn mégɔ léyinazi dɔɔ? Mé fɔ mà à vun yɔ? Mé gá à kiiame, mɔde eé èara à su ma kiiaro.

24 Dauda a naɔ Baseba làakari kpānɛ, ben à gāa à dàɛo. À né i gɔgbɛ ũ, ben à tɔ kpānɛ Sulemanu. Dii yezi,

25 ben à annabi Natā zĩla à tɔ kpā né pìnɛ Yedidia Dii yenzi pì yānzɩ.

Raba sina Amɔninɔa

26 Ai tia Yoabu kpé e zĩ kaa kɔn Amɔninɔ zaa Raba, ben à kíbɛɛ sɩ.

27 Ben à gbɛnɔ zĩ Dadaa à bè: Ma zĩ kà kɔn Rabadeenɔ, ben ma n itɔkii sɩmma.

28 N zĩkpɛ kpaaano kakɔa sa, n mɔ n liga wéte pizi n sɩ. Tó lenlo, mé sɩ, wéé ma tɔ kpānɛ.

29 Ben Dauda zĩkpɛenɔ kākɔa n píngi, à gāa à lèe Rabaa à sɩ.

30 Wà n kína vura fūra gò wà kù Daudanɛ. À tiisi kà kiloo baaakuri, bensɔ gbè bèɛdee kúa. À wéte pì pɔnɔ nākɔa maamaa,

31 ben à gbɛ kè aɔ kú gweenɔ kùkù à bɛnyo, à n dá sagasigi zĩn kɔn diga zĩio kɔn kpāsa zĩio, bensɔ à tò aɔ kúnku bɔ. Len à kè Amɔni wétenɔnɛ lɛ píngi, ben à èara à tà Yerusalemu kɔn a zĩkpɛenɔ n píngi.

13

Aminɔ yena a dare Tamazi

1 Beee gbɛra Dauda né Abusalomu dare maaa ví, à tón Tama, ben Dauda né Aminɔ yezi.

2 Yá pí e ía daa Aminɔ pí a í à kà gyákɛna a dare Tama pí yánzi, zaake à gɔgbɛ d̄sro, eé f̄s à yáke kenɛro.

3 Aminɔ gbɛnna ke ví, à tón Yonadabu, Dauda víi Simɛa néme. Yonadabu ɛnd̄s gb̄aa,

4 ben à Aminɔ là à bè: À kè dia n kínɛ'ina n mɛ ègɔ busana lán guu e d̄ɔ nà lɛɛ? Né omeroo? Ben Aminɔ wɛ̀ala à bè: Má ye ma d̄aro Abusalomu dare Tamazime.

5 Ben Yonadabu bène: Ñ gá ñ dae n gádo a lán gyareen n úu bà. Tó n de mò n gwa, ñ onɛ ní yezi n dare Tama m̄s à p̄blee kpámma. À m̄s à kɛkɛ n wáa lɛ n wéɛ ḡs ee, gbas a à nanne n ɔz̄i.

6 Ben Aminɔ dàe lán gyaree bà. Kè kí mò à gwa, ben à bène: Ñ tó ma dare Tama m̄s à kàra kɛme ma wáa, à kpáma k̄ɔn a ɔɔo.

7 Ben Dauda gbɛ z̄i Tama a be à bè: Ñ gá n víi Aminɔ kpén ñ p̄blee kɛnɛ.

8 Kè Tama gɛ̀ à kpén, à à lè daena, ben à wísiti yà à kàra kàsao à wáa.

9 Ben à taa sè à kàra pí kánne. Aminɔ gí sózi à bè: Ñ pé gbɛnɔa ās b̄ɔɛ ní píngi. Kè gbɛ̀ kè ās kúonɔ b̄ɔɛ ní píngi,

10 ben à bè Tamane: Ñ m̄s k̄ɔn p̄blee pío kpéne guu kè ñ kpáma. Ben Tama kàra kè à kè sè à gɛ̀o a víi Aminɔ pí kiia kpéne guu.

11 Kè à s̄z̄i, èe m̄ɔɔ kpáa à só, ben à a dare pí kù à bè: Ñ tó mà daenyo.

12 Ben à bè a víi píne: Auo! Ñton gb̄aa móm̄ero. Zaake wa Isarailinɔ weè yá beee taka kero. Ñton yá d̄ɔrsai beee taka kɛm̄ero.

13 Mé gɛ̀ máme k̄ɔn wíyā beeeo? Mm̄on s̄s, Isarailinɔ é n die gbɛ̀ p̄aa ú. Ñ sùu kɛ! Ñ yá o kínɛ, eé gí ma kpámmaziro.

14 Èe we à à yá màro. À gb̄aa m̄ɔne, ben à kùsia à dàeo.

15 Ben Aminɔ zàn pás̄ipās̄i. Zangu kè à sè k̄ɔn Tama pío de yenzi kè à vío yáala. Ben à bène: Ñ fɛɛ ñ b̄o.

16 Ben nɔgbɛ̀ pí bè a víi píne: Auo! N penama taari bíta de p̄ó kè ní kɛm̄eela. Baa k̄ɔn beeeo èe we à à yá màro.

17 Ben Aminɔ a z̄ikeri ḡokpare s̄isi à bè: Ñ pé nɔgbɛ̀ kèa à b̄ome ma kpén, ñ gbà tata ñ à m̄ɔne ká.

18 Ben à z̄ikeri pí à sè à b̄ò bàazi, à gbà tata à à m̄ɔne kà. Nɔgbɛ̀ pí uta gb̄aa dana, zaake uta beee takan kí n̄n̄okpare leziinɔ èḡs dana.

19 Ben Tama túbu gbɛ̀ a mia, à a uta gb̄aa kè à dana pí gà à kè à ɔ di a musu, èe ɔɔ d̄ɔɔ èe taa.

20 À d̄aḡs dad̄ɔnk̄ode Abusalomu bène: N d̄aḡs Aminɔ dàenyon yó? Ñton o gbɛ̀ke maro, zaake n d̄aḡsme. Ñtonḡs yá pí kúna n swè guuro. Ben Tama v̄èe a d̄aḡs Abusalomu be n̄ɔs̄eo yakana.

21 Kè kí Dauda yá pí mà, à p̄ɔ f̄ɛ maamaa.

22 Abusalomu e yáke o Aminɔnɛro, yá zaaa ke à maaa. À zàn, kè à kùsi a dare Tamaa yánzi.

Aminɔ dena

23 Wè plaa gbera Abusalomu kú Baali Azo, Eflaimu bùsu lén kòn a sákákèerinò, ben à kína néno sisi ponna pòbleea ní píngi.

24 Ben à gaa à kí lè à bè: Kí, wèe mamoma n zòbleri sáano ká kèe. Mpi kòn n ibano é témaziroo?

25 Ben kí wè a né pila à bè: Auo! Wé f5 wà gá wa píngi. Wé kenne asoo ú. À nàkòrea, mode èe gáro, ben à sa maaa òne.

26 Ben Abusalomu bè: Tó né gáro, n tó ma vìi Aminò gáwao. Kí à là à bè: Bóyānzi ní yezi à gányozi?

27 Abusalomu nàkòrea, ben kí tò Aminò gáao kòn a né kpaaano ní píngi.

28 Abusalomu yā diè a gbènoñe à bè: À swá kpá! Tó í Aminò kù, tó má òare à à z5, à à de. Àton tó vía a kùro. Mámbe ma a dan! À ze gbāa à gōgbèkèe ke.

29 Abusalomu gbèno kè lán à diéñne nà a5 à dè, ben kína né kpaaano fèe wà di ní bāagāsōno kpèe a5 bāa lè.

30 Gurò kè a5ó té zén, Dauda à baaru mà wà bè: Abusalomu kí néno dède ní píngi, a5 gbèkee e g5ro.

31 Dauda fèe à a pókásāano gá à kè, ben à dàe tóte. À iba kè a5ó zezezino ní pókásāano gá wà kèkè se.

32 Ben Dauda vìi Simèa né Yonadabu bè: Baa, òntogō daa wà n né gōkpareno dède píngi, Aminò ado bé à gá. Wà yā pì d5 Abusalomu wéea zaa gurò kè Aminò kùsi a dàre Tamaame.

33 Ma dii kí, òntogō yā pì kúna n nòse guuro. N négōgbèno e gaga píngi, séde Aminò ado.

34 Abusalomu s5 bāa lè.

Kè gōkpare gudákpari wéè zù, à è wà té Oronaimu zén s5s5geezi paripari. À gaa à bè kine: Ma gbèno è té s5s5geezi Oronaimu kpa.

35 Ben Yonadabu bè kine: Ní ès? N néno bé a5óe suu gwe lán má ònne nà.

36 Kè à yā pì ò à yāa, ben kína né pino kà g5ó, a5óe sósobi 5ó d5ó. Kí kòn a ibano 5ó d5ó ní píngi maamaa d5.

37 Abusalomu bāa lè à tà Amiudu né Talamai, Gesuu kína kiia. Kí Dauda s5 èg5 a né ga 5ó d5ó gurò píngi.

38 Kè Abusalomu bāa lè à tà Gesuu, à kú gwe ai wè aag5.

39 Kè kí Dauda nòse kpàe Aminò ga yā musu, ben èe Abusalomu bège kèe sa.

14

Abusalomu suna Yerusalemu

1 Zeruya né Yoabu d5 kè kí p5ó kpé kú Abusalomua,

2 ben à gbèno zì Tekoa, a5 nōgbè 5nd5de ke sè wà sùo. Ben à bène: N ke lánd5 née sósobi kèe bà. N gyaano pókásāano da. Nton n5si kemmaro. N ke lán nōgbè kè à gbè gá, èe à 5ó d5ó à gì kè bà.

3 Ní gá kí kiia le, nì yā kè onè. Ben Yoabu yā kàka nōgbè pine.

4 Kè Tekoa nōgbè pì gaa à kí lè, à kùene à mì pèene à bè: Kí, n ma mì sí!

5 Ben kí pì à là à bè: B5n ní yezi? À wèàla à bè: Gyaan5on ma ú, ma zā gá.

6 Mamoma n zòbleri, má négōgbèno ví g5on plaa. Kè a5óe swèe kèe ní k5 tēe bura, gbèkee kuu à ní yok5aro. Ben gbè doo a gbèndoo lè à dè.

7 Ben ma bèdeeno fèe ní píngi, a5ó bè mamoma n zòblerine mà ma né kè à a gbèndoo dè pì kpámma wà de, kè à a gbèndoo dè yānzi. A5ó yezi wà yàka témio

kè gòme túbibleri úu pì té deme, le ma zā tóngō tó ke borii vī anduna guu doro yānzi.

⁸ Ben kí bè nɔgbē pìne: Ñ tá be, mé yā die n yā pì musu.

⁹ Ben Tekoa nɔgbē pì bè: Ma dii kí, taari pì wí ma musu kōn ma de bedeeno, mpi ñgō kuu taari sai kōn n kíkεεo.

¹⁰ Ben kí bè: Tó gbēke lé pà yā pìà, ñ mso ma kiia kè, eé n lé weteo doro.

¹¹ Ben nɔgbē pì bè: Kí, ñ lé gbē kōn Dii n Luda tso, le gēebori tón ma né doo kè gō laata kpáro yānzi. Ben kí pì bè: Kōn Diio n né pì mikā ke é léε tōttero.

¹² Ben nɔgbē pì bè: Ma dii kí, mamoma n zōbleri ñ ma gba zé mà εara mà yā onne. À wèala à bè: Ñ o!

¹³ Ben à bène: À kè dia néε Luda gbēno kpákpa kōn à zaaao? Yā kè ñ òmεε bé à n da yān, zaake néε gbē kè n pea gbese n suoro.

¹⁴ Wa píngi wé ga, wégō de lán í kè kwèε tōtε gbēkee e e à sèε doroò bà. Luda é gbē kè wà pèa wèndi boro, è zé wete adee εara à suawame.

¹⁵ Ma mo yā pì o ma dii kíne, zaake gbēno tó vīa ma kú. Ben mamoma n zōbleri ma bè mé yā pì gbāne. Wégō doro ke né ma wéekena sí

¹⁶ ñ ma bō gbē kè yezi à mapi kōn ma néo tōtε kè Ludaa tòwe sí wa zī.

¹⁷ Ma dii kí, mamoma n zōbleri ma bè n yā é tó ma làakari kpáε, zaake ñ de lán Luda malaika bàme, neé swā kpá yā maa kōn a zaaaozi píngime. Dii n Luda gō kúnyo.

¹⁸ Ben kí bène: Ñton gí yā kè mée n laa oziro. Ben nɔgbē pì bè: Ñ o ma dii kí!

¹⁹ Ben kí à là à bè: Yoabu lé kú yā pì guu? Nɔgbē pì wèala à bè: Ma dii kí, kōn n kuunao yā kè ñ ó pì gagana vīro. Ee, n zōbleri Yoabu bé à yā pì kākame píngi.

²⁰ N zōbleri Yoabu kè le, le à e à yā kè logona tiaa kè kεεε yānzime. Ma dii, ñ ñndō lán Luda malaika bàme, ñ yā kè kè anduna guu dō píngi.

²¹ Ben kí gāa à bè Yoabune: Tò, mé yā pì ke sa. Ñ gā ñ gōkpare Abusalomu gbese ñ suo.

²² Ben Yoabu kùε kine à mì pèene, à à sáabu kpà à bè: Ma dii kí, mamoma n zōbleri, má dō gbāa sa kè ma yā kàne, zaake n ma yā mà.

²³ Ben Yoabu fεε à gāa à Abusalomu gbese zaa Gesuru à sùo Yerusalemu.

²⁴ Ben kí bè: Ñ one à gá vεε a zīnda be, wa wée é ke siigōro. Ben Abusalomu gāa à vεε a be, aōwe wée sikōle kōn kíoro.

²⁵ Gō maa kee kú Isarailino té lán Abusalomu bàro. Wégō à maake yā oo maamaa. Sena zaa à kèsea ai à gāa pé à midangura see kee kúaro.

²⁶ Ègō a mì boo wè kōn wèome. È kea tiisi. Tó à bò, è yō kilooa, à tiisi ègō de kiloo plaala.

²⁷ À négōgbēno ñ gōn aagō kōn nénōgbēo mèn do. Nénōgbē pì tón Tama. Nō maaame.

²⁸ Abusalomu kú Yerusalemu ai wè plaa wéesina kile sai.

²⁹ Ben à Yoabu sisi à gáare kí kiia, mode Yoabu e we à mò à kiario. Ben à εara à à sisi dō, èe we à mōro.

³⁰ Ben à bè a zikerinone: À Yoabu buraa kè kú ma pō sae gwa, à nagāa mà. À gá à té sōa. Ben Abusalomu zikerino gāa wà té sō Yoabu buraa pìà.

³¹ Ben Yoabu fεε à gāa Abusalomu be, à à là à bè: Bóyānzi n zikerino té sō ma buraaazi?

32 Ben Abusalomu wèàla à bè: Ñ gwa, ma gbē zìmma ma bè ñ mọ mà n zĩ kía, le ñ à la bọ bé à tò à ma gbèse zaa Gesuru à sùmaozi? Ma kuuna gwee sàome de gura kèla! Má yezi mà kò e kòn kíó tia. Tó má taari ke vī, èndē à ma de.

33 Ben Yoabu gàa à yā pì ò kíne. Ben kí Abusalomu sisi. Kè à mò, à kùene à dàe a puua. Ben kí lé pèa.

15

Abusalomu bɔna Dauda kpɛɛ

1 Beee gbera Abusalomu s̄s̄goro è a zĩndane k̄n s̄s̄no k̄n ḡs̄gb̄en̄o ḡs̄on baplaa akuri kè ās̄ḡs̄ b̄aa leɛ à aen̄o.

2 È f̄eɛ k̄onḡo id̄e' id̄e àḡs̄ z̄ena b̄iile sae. Tó gb̄e yā vī k̄n a gb̄edaaao èe gaao kí kiia à k̄ek̄ene, Abusalomu è adee s̄isi à bene: W̄ete kpareen n b̄on? Tó à wèàla à bè: Mam̄oma n z̄òbleri ma b̄o Isaraili borii kè guume,

3 ben Abusalomu è bene: N yā nname, bens̄ à zé vī, m̄ode kí gb̄eke kuu à swā kpá n yāziro.

4 Abusalomu è eara à be: Tó wà ma ke yákp̄aek̄eri ũ wa b̄usun, gb̄e kè yā vī ke gb̄e kè èe gb̄e gbekaa yákp̄aek̄ek̄iia n p̄ingi eégae m̄o ma kiia, mégae à yā k̄ek̄ene a zéa.

5 Tó gb̄e mò à kùe à ae, è ɔ b̄o à adee k̄ū à lé péame.

6 Len èḡs̄ keɛ le Isaraili kè ās̄o m̄o yákp̄aek̄e kí kiian̄one n p̄ingi, ben ās̄ swè tà à kpa.

7 W̄e siiḡs̄o gbera à bè kíne: Ñ ma gba zé mà gá lù kè má sè Diine saa o zaa Ebl̄nu.

8 Mam̄oma n z̄òbleri ma lù pì s̄ene gur̄o kè má kú Gesuru, Siria b̄usun ma bè: Tó Dii tò ma su Yerusalemu, mé saa oa Ebl̄nume.

9 Kí bène: Ñ gá ñ su aafia! Ben à f̄eɛ à ḡaa Ebl̄nu.

10 À gb̄en̄o z̄i Isaraili boriin̄o kiia p̄ingi à bè: Tó a kuru'ɔ mà do, à be Abusalomu bé à kí blè Ebl̄nu.

11 Gur̄o kè èe f̄eɛ Yerusalemu à gb̄en̄o sisi ḡs̄on wàa do ās̄ gá z̄eare, ben ās̄ ḡaa k̄n n̄s̄eo do, ās̄ yā pì asii d̄s̄o.

12 Gur̄o kè èe saa oo, à Gilo gb̄e Aitofeli, Dauda lédammari sisi zaa à be w̄eten, ben l̄ek̄pak̄s̄s̄na Daudazi e kaara. Gb̄e kè ās̄ kú k̄n Abusalomuon̄o pari kù wèe kaara.

Dauda bàalena

13 Baarukpari mò à bè Daudane: Isarailin̄o swè tà Abusalomu kpa.

14 Ben Dauda bè a iba kè ās̄o kúao Yerusalemun̄one: À f̄eɛ wà bàa lé. Tó wée ke lero, wé piti Abusalomunlo. Wà ke kpakpaa. Tó wée ke kpakpaaro, eé wa le kè, eé wa ásarú ke, eé w̄etedeen̄o dede k̄n f̄eɛdaaome.

15 Kí iban̄o bène: Wa dii kí, yā kè n z̄eo p̄ingi, wam̄owa n z̄òblerin̄o wá yāaname.

16 Ben kí dà zén. À b̄edeen̄o b̄ò wà t̄ezi n̄ p̄ingi, m̄ode à a n̄o ȳigisai m̄en kurin̄o tò gwe ās̄ḡs̄ b̄ee gwaa.

17 Kí dà zén le k̄n a gb̄en̄o. Kè ās̄ kà w̄ete kp̄eɛ, à liè à zè.

18 Ben à iban̄o p̄ingi k̄n a dogarin̄o k̄n Gatadeen̄o ḡs̄on wàa aaḡs̄o kè ās̄o t̄ezi zaa Gatan̄o ḡete n̄ p̄ingi.

19 Ben kí bè Gata gb̄e Itaine: B̄óȳanzi n̄ee gaawaozi? Ñ eara ñ tà ñḡs̄ kú k̄n kí dufuo, zaake gb̄e z̄l̄ton n ũ, n b̄o n b̄usumme.

²⁰ N suna e gurɔplaa kero, ben n̄ yezi n̄gɔ likɔaa zɔɔwaoɔ? Má d̄s guu kè mée gaanlo. N̄ n gb̄ɛnɔ kakɔa n̄ tányo. Dii gb̄ɛkɛ k̄n náane yāo kenne.

²¹ Ben Itai wèàla à bè: Ma dii kí, k̄n Dii kuunao k̄n n kuunao, guu kè n̄ kún píngi, mamɔma n zòbleri mégɔ kú gweme, gaan yoo kesɔ wèndi yoo.

²² Ben Dauda bène: N̄ d̄me ae wà gá! Ben Gata gb̄ɛ Itai èara à dà zén k̄n a gb̄ɛnɔ k̄n a dane kè aɔɔ kúonɔ n̄ píngi.

²³ Kè aɔɔe ḡɛe zéla n̄ píngi, ben b̄sudeenɔ wiii s̄n. Kè kí bikù Kidironua, ben aɔ píngi aɔ gb̄áa zé sè.

²⁴ Zadɔki kú gwe dɔ k̄n Levinɔ n̄ píngi. Aɔ Luda bà kuunaño àkpati sena. Aɔ àkpati pí diɛ Abiata sae ai gb̄ɛnɔ b̄e wéten wà yāa n̄ píngi.

²⁵ Ben kí bè Zadɔkine: N̄ Luda àkpati sé n̄ ḡe wéte guu. Tó ma Dii ma pɔnnaa è, eé tó mà su mà wée siàle k̄n à kúkiio.

²⁶ Tó à bè ma yā e káaguro s̄s, ma yāa. À keme lán à kène maa nà.

²⁷ Ben kí èara à bè sa'ori Zadɔkine: Wéegupu'erin n̄ úroo? N̄ èara n̄ tá wéte guu aafia k̄n n̄ né Aimazao k̄n Abiata né Yonatāo. À tá k̄n a né ḡɔn plaaa p̄nɔ.

²⁸ Mégɔ zena swabikúkiiia s̄te ai mà baaru ma a kiia.

²⁹ Ben Zadɔki k̄n Abiatao Luda àkpati sè wà tào Yerusalemu, ben aɔ ḡɔ gwe.

³⁰ Dauda e Kùkpe s̄s̄i k̄u èe ɔɔ dɔɔ. À p̄s k̄u a mià, à kyatee kpanaro. Gb̄ɛ kè aɔɔ kúonɔ p̄s k̄u n̄ mià n̄ píngi, aɔɔe ɔɔ dɔɔ wèe gaao.

³¹ Kè wà bè Daudane Aitofeli kú gb̄ɛ kè zè k̄n Abusalomuonɔ té, ben Dauda adua kè à bè: Dii, n̄ tó à lédamma ḡɔ de faasaia yā ũ.

³² Kè Dauda kà s̄s̄i mis̄ntēa, guu kè d̄nzikékii kún, Aki gb̄ɛ Usai mò à dààle, à uta kēna bens̄ b̄usu kú à mià.

³³ Dauda bène: Tó n gaamao, négɔ deme asoo ũme.

³⁴ Tó n èara n ta wéten, ben n̄ bè Abusalomune à zòblerin n̄ ũ s̄s, né Aitofeli lédamma gboromeme. N̄ bene à de zòblerin n̄ ũ yā, m̄de tia n̄ ḡɔ à zòbleri ũme sa.

³⁵ Sa'orinɔ Zadɔki k̄n Abiatao ḡɔ kúnyno gwe. N̄ yā kè n̄ mà kibeɛ t̄skēine píngi.

³⁶ Aɔ né ḡɔn plaaanɔ kúnyno gwe, Zadɔki né Aimaza k̄n Abiata né Yonatāo. Tó n yāke mà, n̄ né p̄nɔ zī aɔ m̄s wà ome.

³⁷ Ben Dauda gb̄enna Usai p̄i tà, à kà Yerusalemu gurɔɔ kè Abusalomu e ḡɛe.

16

Dauda k̄n Zibao k̄n Siméio

¹ Kè Dauda v̄i s̄s̄i midangurala féte, à è Mefibose begwari Ziba gàari yi zaakinɔne mèn plaa, èe m̄ɔɔ daale. Aɔɔ bur̄edi sena mèn wàa do k̄n geepi kàrao mèn basɔɔro k̄n kākā kàrao mèn basɔɔro k̄n geepiw̄eɛo t̄uu do.

² Ben Dauda Ziba là à bè: Bó bé à tò n m̄o k̄n beeeo? Ziba wèàla à bè: Kí, zaakinɔ né n̄ b̄edeenɔ p̄me aɔ dia. Bur̄edi k̄n kàranɔ né n̄ gb̄ɛnɔ p̄bleeme. Geepiw̄eɛe s̄s, gb̄ɛ kè aɔ kpàsa gb̄áa guunɔ íminame.

³ Kí à là à bè: N dii kè kè sai dio kú máme? Ziba wèàla à bè: À ḡɔ Yerusalemu, zaake èe daa Isarailinɔ a ká a dezi kpatan gb̄àame.

⁴ Ben kí bène: P̄s kè Mefibose v̄i píngi ḡɔ n p̄s ũ. Ben Ziba bè: Máe kúe kè! Ma dii kí, n̄ tó màḡɔ n pɔnnaa e le.

⁵ Kè kí Dauda sò Bahurimuzi, à è gṣgbē ke bò. À tón Simèi, Gera néme. Àmbe bori dṣnkṣ kṣn Solu bēdeenṣ. À bò wétè guu, èe Dauda kaa.

⁶ Èe kí Dauda kṣn à gbēnṣ gbāgbāa kṣn gbèṣ, baa kè à zṣkarinṣ kṣn à dogarinṣ kú à ṣplaazi kṣn à ṣzeezio n pínḡi.

⁷ Èe à sṣsṣṣ èe bee: Ñ gál! Ñ gál! Gbēderi! Pó pá!

⁸ Dii fía bònne Solu kè n kí blè à gbèn bēdeenṣ dēdēna yā yānzi. Dii n bṣkpatan à n né Abusalomu kàn. Ásarú kèmma sa, zaake gbēderin n ũ.

⁹ Ben Zeruya né Abisai bè kine: Ma dii kí, à maa gbēe gè kè gṣ n sṣsṣṣṣṣ. Ñ tó mà gá mà à mì zṣ.

¹⁰ Ben kí bè: Zeruya néṣ, bṣ bṣ à wa kakṣaa? Tó Dii bé à òne à ma sṣsṣ, ben èe ma sṣsṣ, dé bé eé fṣ à à là à be, bṣyānzi èe kee lezi?

¹¹ Ben Dauda ò Abisaine kṣn a lbanṣ n pínḡi à bè: À gwa, ma zīnda né'ina bé èe wētèe à ma de, èndē weé Beyāmi bori kèkì né o dṣ? À à tó gwe. Tó Dii bé à bène à ma sṣsṣ, à maame.

¹² Wègṣ dṣro ke Dii é ma nawēakena gwa à fía bome kṣn à maaao sṣsṣ kè wèe keeme gbāa kè yānzi gwee.

¹³ Kè Dauda té zén kṣn a gbēnṣ, Simèi té sṣsṣ pānde gēezi, èe à sṣsṣ èe à gbāgbāa kṣn gbèṣ èe bṣsu fāa.

¹⁴ Kè kí kṣn a gbē kè aṣṣ kúonṣ kà swaazi, aṣ kpāsa, ben aṣ kamma bṣ gwe.

Abusalomu kana Yerusalemu

¹⁵ Abusalomu kà Yerusalemu kṣn Isarailinṣ n pínḡi. Aitofeli kúo.

¹⁶ Ben Dauda gbēna Usai, Aki gbē gāa à Abusalomu lè à bène: Luda n dṣ kṣn aafiao Zaaki! Luda n dṣ kṣn aafiao Zaaki!

¹⁷ Abusalomu à là à bè: Gbēkee kè n vī kṣn n gbēnnaon gwe? À kè dia nēe gá kṣn n gbēnnaoroo?

¹⁸ Usai wèàla à bè: Lenlo! Gbē kè Dii sè kṣn gbē kèkiinṣ pṣn ma ũ. Ma ze kṣn kina kè Isarailinṣ kà pìo.

¹⁹ Bēe gbera dṣ, dé bé à maa mà zṣ blene, n baasiroo? Lán ma zṣ blè n dene nà, len mé blenne le.

²⁰ Abusalomu bè Aitofeline: À lé dawa. Bṣn wé kee?

²¹ Ben Aitofeli wèàla à bè: Ñ gá n dae kṣn n de nṣ yigisai kè à n tó kè aṣṣe bēe gwaanṣ, le Isarailinṣ e wà dṣ n pínḡi kè n tṣn n dee ye n káziro, gbē kè aṣṣ kúnynṣ gbāaa é kaara.

²² Ben wà bisakutaa dṣ Abusalomune kpé musu, ben à gāa à dàe kṣn a de nṣṣ pìnṣ gwe Isarailinṣ pínḡi wāa.

²³ Gurṣ beeenṣa lé kè Aitofeli è darúma de lán gbē kè yā gbēka Ludaa yā bàme. Len Aitofeli lédamma de le Daudane kṣn Abusalomuo n pínḡi.

17

Usai ɔndṣkena Abusalomune

¹ Aitofeli bè Abusalomune: Tó mámbee, mé zṣkarinṣ sé gṣṣn bṣṣṣ kuri awēplaa mà péényo Daudazi gwāavīa.

² Mé léea gurṣṣ kè à kpāsa à ṣṣ bṣsa, mé à fu. À gbēnṣ é bàa lé n pínḡi, mé à de ado,

³ mé sunne kṣn gbē pìnṣ n pínḡi. Gbē kè nēe wētèe n à dee gaan gbē pìnṣ suna ũ n pínḡi. Tó à gā, gbē kpaaanṣ é gṣ aafia n pínḡi.

⁴ Yā pì kè Abusalomune nna kṣn Isaraili gbēnsinṣ n pínḡi.

⁵ Ben Abusalomu bè: Wà Aki gbē Usai sísi dɔ wà ma lán eé o nà se.

⁶ Kè Usai kà, Abusalomu bène: Lán Aitofeli ò nà n yè. Wà ke lán à ò nà n yó? Ke wàton ke lero. N'è diame?

⁷ Usai wèàla à bè: Lé kè Aitofeli dàawa gbàa kèkii maaro.

⁸ N' n de dɔ kɔn a gbēno. Zìkari maaanɔn n ũ, aɔ pāsī lán músu nédandee kè wà à nénɔ sia bàme. N de né zìkari gbàaame, eé we à i gu dɔnkɔn kɔn a gbēnooro.

⁹ Guu kè à kún tia, eégɔ utena gbèwee guu ke gukea. Tó à gà à lèe wa gbēnoa káaku sɔ, gbē kè à à baaru mà é be, wà zì blè Abusalomu zìkpeenoame.

¹⁰ Baa gɔsagbàaa kè wɔrɔngɔ vī lán músu bànɔ swè é kéngume, zaake Isarailino dɔ n' píngi kè n de né zìkari pāsime, bensɔ gɔsagbàaanɔ kúo.

¹¹ Beee yānzi lédamma yā kè má vīn yè. N' Isarailino kakāanzi n' píngi zaa Dani ai gana Beseba, aɔgɔ pari lán ísiale búsu'aatē bà, n' dɔnne ae zìlan.

¹² Wé à le guu kè à kún píngi, wé léea lán kpíi è kwé tɔɔtea nà. Àpi kɔn gbē kè aɔ kúono n' píngi, aɔ gbēke é boro.

¹³ Tó à gà à gè wéte ke guume sɔ, Isaraili baade píngi é bà sé à gáo gwe, aɔé wéte pí kaebɔno gáe wà táo guzuren. Baa à gbè kaso ke, weé e gwe doro.

¹⁴ Ben Abusalomu kɔn Isarailino bè n' píngi: Usai lédamma maa de Aitofeli pɔla. Dii bé à zèò à Aitofeli lédamma maa pí gboro, le à e à Abusalomu ásarú ke yānzi.

¹⁵ Ben Usai ò sa'ori Zadokine kɔn sa'ori Abiatao à bè: Aitofeli lé dà Abusalomua kɔn Isaraili gbēnsino à bè à ke lán kè bà, ben ma lé dàmma ma bè aɔ ke lán kè bà.

¹⁶ À gbēno zì kpakpaa aɔ gá wà o Daudane àton i swabikúkiiaro, à bikú kpakpaa, le wàton àpi kɔn gbē kè aɔ kúono dúgu zɔro yānzi.

¹⁷ Yonatā kɔn Aimazao kú Enlogeli, zaake aɔé fɔ wà bɔ gupuraa Yerusalemu. Ben nɔkpare zìkari ke gaa à òrɔne aɔ gá baaru pí kpá kí Daudane.

¹⁸ Bensɔ gɔkpare ke n' é, ben à gaa à ò Abusalomune. Gɔon plaa pino dà zén gɔo aɔ gaa gbēke be Bahurimu. Lògɔ kú uan gwe, ben aɔ gèn.

¹⁹ Ben bedee pí naɔ lògɔ pí né kpààle à pówee fàea, gbēkee à yā doro.

²⁰ Kè Abusalomu gbēno mɔ nɔgbē pí be aɔ bè: Aimaza kɔn Yonatāo kú máme? À wèila à bè: Aɔ bikú swa'onea. Aɔ n' wéte, aɔwe n' ero, ben aɔ èara wà tà Yerusalemu.

²¹ Kè aɔ tà, ben gɔon plaa pino bɔe lògɔ pí guu, aɔ gaa wà bè kí Daudane: N' bikú swaaa kpakpaa, zaake Aitofeli n' kpakpa kɔn à zaaame.

²² Dauda dà zén kɔn gbē kè aɔ kúono n' píngi, aɔ bikú Yodaa. Kè guu dɔ, aɔ gbēkee e goro, aɔ bikú n' píngi.

²³ Kè Aitofeli è wèe zīi ke a lédammaaro, à fèe à gàari yì a zaakine à tà a be wéte. À a be pɔno nàkɔa, ben à a zīnda lògo à gà, ben wà à vīi a de miraween.

²⁴ Dauda gaa Manaimu, ben Abusalomu bikú Yodaa kɔn Isarailino n' píngi.

²⁵ Abusalomu Amasa diè zìkpeeno gbēnsi ũ Yoabu gèe ũ. Amasa né Sumaila bori Yeta néme. À dan Naasa né Abigaili ũ, Yoabu da Zeruya dàarome.

²⁶ Isarailino kɔn Abusalomuo bùra kàe Giliada búsun.

²⁷ Kè Dauda kà Manaimu, Naasa né Sobi, Raba wéte kè kú Amɔnino búsun gbē mɔ kɔn Lodeba gbē Amieli né Makio kɔn Rogelimu kè kú Giliada búsun gbē Bazilaio.

28 A5 m̀ k̄n daeb̄n̄ k̄n taan̄ k̄n oroon̄ k̄n éseo k̄n nagāao k̄n wísitio k̄n p̄w̄ee kpatanao k̄n bláoo k̄n d̀o p̄n̄

29 k̄n z̄oo k̄n zwifaanio k̄n sá n̄b̄n̄ k̄n ḡasio, āo kp̄a Daudaa k̄n gb̄e k̄e āo kúon̄ āo ble, zaake āo bè: N̄oa k̄n ímiio gb̄e p̄in̄ d̄e gb̄aan, āo kp̄asame.

18

Abusalomu gaa

1 Dauda gb̄e k̄e āo kúon̄ k̄ak̄sa, ben à gb̄ensin̄o diēdie ḡōn̄ b̄or̄o doodon̄e k̄n ḡōn̄ bas̄ōōōōōōō.

2 Ben à a z̄ikari p̄in̄o kp̄atete ḡáli aaḡō. À ḡáli doo nà Zeruya né Yoabune a ōz̄i, à doo s̄ō Yoabu d̄aaro Abisai ōz̄i, à doo s̄ō Gata gb̄e Itai ōz̄i. Ben kí bè a z̄ikarin̄e: Mámbe mé d̄jare ae.

3 Ben gb̄ēn̄ bè: N̄ton ḡáro. Tó wa ḡa wa bàa lè, āé wa ȳa daro. Baa tó wa gb̄e kp̄adon̄o ḡaga, āé wa ȳa daro. M̄m̄on̄ āōe n̄ gwaa de ḡōn̄ b̄or̄o kurin̄ola. N̄ dnawale w̄ete guu bé à maa.

4 Ben kí bèn̄e: Lán à k̄ēare maa n̄an mé ke. Kí ḡaa à z̄e b̄iile sae, ben z̄ikarin̄o b̄ē ḡáli k̄n ḡalio ḡōn̄ bas̄ōōōōōōō k̄n ḡōn̄ b̄or̄o doodon̄o.

5 Ben kí ȳa diē Yoabune k̄n Abisaio k̄n Itaiō à bè: À ke ḡōkp̄are Abusalomune busebuse ma ȳanzi. Z̄ikarin̄o ȳa k̄e kí diē gb̄ēnsin̄e Abusalomu ȳa musu mà n̄ píngi.

6 Z̄ikp̄eēn̄o b̄ē w̄a ḡaa lákpen, le w̄a z̄l k̄a k̄n Isarailin̄o, ben āo sik̄n̄ Eflaimu d̄akon.

7 Dauda z̄ikp̄eēn̄o z̄l bl̄e Isarailin̄oa. Gb̄e k̄e āo ḡaga z̄i beeean̄o pari, ḡōn̄ b̄or̄o barome.

8 Z̄l p̄i dà b̄usu p̄ila píngi, ben z̄l beeeaa s̄ēte gb̄ēn̄o bl̄e pari de f̄ēdaala.

9 K̄e Abusalomu kp̄ak̄sa k̄n Dauda gb̄ēn̄o, à dina b̄aaḡas̄ō kp̄ee. Ben b̄aaḡas̄ō p̄i ḡaa gb̄íi lí isi ḡān̄o gb̄áru, ben à waa kp̄a līgān̄o ḡingin, ben à s̄ō p̄i ḡē z̄éla, à ḡō logona līgān̄o gwe.

10 K̄e gb̄ēke à è, à ḡaa à bè Yoabune: Ma Abusalomu è kpana līgān̄o.

11 Ben Yoabu bè gb̄e k̄e baaru p̄i kp̄an̄e: B̄ōōō? N̄ à ès̄? B̄óȳanzin̄ n̄ée à lé n̄ n̄ez̄iroo? Le ȳa ma n̄ gba kondogi ōo m̄ēn̄ kuri k̄n z̄lka'asaa.

12 Ben gb̄e p̄i w̄e Yoabula à bè: Baa tó w̄a kondogi ōo w̄aa s̄ōroo ȳò w̄a k̄a ma ōon̄, mé f̄s̄ mà ō pá kína né piaro, zaake kí ȳa diēn̄e k̄n Abisaio k̄n Itaiō wa sw̄a mà, à bè w̄a ke ḡōkp̄are Abusalomune busebuse.

13 Tó ma à d̄e, le ma ásar̄u k̄e ma z̄indan̄eme. À kee utena k̄inan̄ero, m̄m̄on̄ s̄ō n̄e z̄emaoro.

14 Yoabu bè: Mé ze mà n̄ d̄a d̄oro. Ben à s̄ári s̄ōnt̄e s̄ē m̄ēn̄ aaḡō, à ḡaa à Abusalomu z̄ōo a sw̄ēn̄ gur̄o k̄e à kpana līgān̄o b̄ēe.

15 Ben Yoabu z̄lkap̄on̄s̄eri ḡōn̄ kurin̄o ligazi āo à d̄e.

16 Ben Yoabu kuru p̄ē à a z̄ikarin̄o mile bl̄e, ben āo k̄amma b̄ō k̄n p̄eena Isarailin̄o.

17 Āo Abusalomu ḡe s̄ē āo z̄ù w̄ēe b̄íta guu lákpen gwe, ben āo gb̄e k̄ak̄saa, à ḡō gb̄ēdidik̄s̄ana b̄íta ũ. Isarailin̄o s̄ō bàa lè, baade tà a be.

18 Gur̄o k̄e Abusalomu kuu, à gb̄e p̄ēe a z̄indane Kína guzuren, zaake à bè á n̄éḡgb̄e v̄iro, ben á yezi a t̄ó garo. À a z̄inda t̄ó kp̄a gb̄e k̄e à p̄ēe p̄ine, ben w̄e gwe sísi Abusalomu D̄ongup̄o ai k̄n a gb̄āao.

Dauda Abusalomu ga baarumana

19 Zadoki né Aimaza bè: Ñ tò mà bàa lé mà gá baaru kpá kɪne, lán Dii yá nnaa kpàa nà à à bọ̀ a ibeenɔ ɔɪ.

20 Ben Yoabu bène: Né e ñ baaru kpá gb̃aaro, sé guro pānde zī. Gb̃a pọ̀ kèkiin né kpáro, kè kína né gá yānzi.

21 Ben Yoabu bè Etiopia boriine: Ñ gá ñ yá kè í è o kɪne. Ben Etiopia borii pì kùe Yoabune à fɛe kɔn bào.

22 Zadoki né Aimaza ɛara à bè Yoabune: Baa à f̃ à ke dia, ñ tò mà bàa lé mà g̃ɔ té Etiopia borii pì kpɛɛ. Ben Yoabu bène: Né, b̃yānzin í yezi ñ gázi? Baaru pì é g̃ɔ àre ke ṽnnero.

23 Ben Aimaza bè: Baa à f̃ à kè dia, má yezi mà gáme. Ben Yoabu bène: Ñ gá! Ben à bàa lè à g̃a à b̃ɛ swaa sae zéɔ, à Etiopia borii pì kè.

24 Dauda véena wéte bìile gb̃a mèn plaaanɔ dagura. Gudákpári didi b̃ia ai g̃anu pì musu. Kè à wéɛ zù, à gb̃eke è à té kɔn bào.

25 À lé zù kízi à òne. Ben kí bè: Lán à té ado nà, èe m̃ɔ kɔn baaru nnaaome. Kè èe m̃ɔ, à kà k̃i.

26 Ben gudákpári pì gb̃e pānde è dɔ, èe bàa léɛ. À lé zù zédákpárizi à bè: Gb̃e pāndee té à kpɛɛ k̃a kɔn bào, èe m̃ɔ dɔ. Ben kí bè: Èe m̃ɔ kɔn baaru nnaaome se dɔ.

27 Ben gudákpári pì bè: Má è gb̃e káaku bàalena de lán Zadoki né Aimaza bàalena bà. Ben kí bè: Gb̃e maaame, baaru nnaan èe m̃ɔɔ.

28 Aimaza lé zù kízi à bè: Aafia kuu! Ben à kùe kína è m̃i p̃ɛ t̃ɔɔɛa à bè: Wà Dii n Luda s̃aabu kpá, à gb̃e kè ã kùse blimmaanɔ ñanne n ɔɪ, ma dii kí.

29 Ben kí à là à bè: G̃ɔkp̃are Abusalomu kú aafiaó? Aimaza wèla à bè: Kè Yoabu e n z̃bberli z̃i kɔn mam̃ma n z̃bberliro, má mà z̃ɔka fɛe maamaa, m̃ode má d̃ɔ tó b̃ó bé à s̃uro.

30 Kí bè: Ñ ze kpado kè g̃ia. Ben à zè gwe.

31 Kè Etiopia borii sù, à bè: Ma dii kí, ma m̃onne kɔn baaru nnaaome. Dii yá nnaa kp̃amma gb̃a, à n b̃ɔ gb̃e kè ã b̃ɔ n kpɛɛnɔ ɔɪ.

32 Ben kí à là à bè: G̃ɔkp̃are Abusalomu kú aafiaó? Etiopia borii pì wèla à bè: Ma dii kí, Luda tó n ibeenɔ kɔn gb̃e kè ã fɛe wèe ïa daammaanɔ g̃ɔ lán g̃ɔkp̃are pì bà.

33 Swè kè kín, à didi à g̃e kpé kè kú g̃anu pì musu, ben à ɔ̀ d̃ɔ gwe. Gur̃ɔ kè èe didii gwe à bè: O'o ma né Abusalomu! Ma né Abusalomu! Ma gana n g̃ɛɛ ũu s̃ã yá! Abusalomu ma né! Ma né!

19

Yoabu kpákèna Daudazi

1 Wà bè Yoabune: Kí e ɔ̀ d̃ɔ, èe s̃osobi kee Abusalomu yá musu.

2 Z̃i beee a z̃ikarinɔ z̃iblena p̃onnaa li s̃osobikèna ũ, zaake ãɔ̀ mà wà bè, kí ñɛsè yàka a né yá musu.

3 Z̃i beee a z̃ikarinɔ g̃è wéten s̃ɔ̀ɔ̀ɔ̀ɔ̀ lán gb̃e kè ã bàa lè z̃ilan, wí í k̃unɔ bà.

4 Kí p̃ó kù a wéla, èe s̃osobi ɔ̀ d̃ɔ èe bee: O'o ma né Abusalomu! Abusalomu ma né! Ma né!

5 Ben Yoabu g̃aà à kí lè kpén à bè: N wí dà n gb̃enɔa gb̃a. Ãɔ̀ n b̃ɔ gb̃a kɔn n ñé g̃ɔgb̃enɔ kɔn n ñéñ gb̃enɔ kɔn n nãɔ̀n kɔn n ñɔ̀ yigisainɔ.

6 N zangurinɔn í yezi, ben í za n yenzideenɔn. Ñ òɔ̀awé gb̃a, kè wam̃wa n z̃ikpe gb̃ensinɔ kɔn wa gb̃enɔ wéé kánne p̃óke ũro. Má d̃ɔ sa, tó Abusalomu kuu gb̃a, ben wapinɔ wa gaga wa p̃ingi, beee bé eé kenne nna.

7 Ñ fɛɛ ñ bɔ sa. Ñ gá ñ yá nnaa o n gbɛ̀nɔnɛ. Má sɪnnɛ kɔ̀n Diio, tó nɛ́e gáro, aʒ gbɛ́ke é inyo kɛ́ gwáavíaro. Bɛɛe é kɛnnɛ zaa dɛ́ yá zaaa kɛ́ à n le zaa n ɔ́wazikɛguro ai mɔ̀na gbáala.

8 Ben kí fɛɛ à gáa à vɛ́ɛ bīileá. Kɛ́ wà ò gbɛ̀nɔnɛ kí vɛ́ɛna gānuleá, ben aʒ m̀ò wà zè à aɛ́ n pingi.

Dauda gbɛsɛna

Isarailinɔ̀ bàà lè, baade tà a bɛ.

9 Isaraili boriinɔ̀ tɛ́ píngi gbɛ̀nɔ̀ e lɛokpakɔ́a kɛɛ wà bɛ: Kí wa si wa ibɛɛnɔ́a à wa bɔ́ Filisitininɔ̀ ɔ̀zī, ben à bàà lè à bɔ́ wa b̀usun Abusalomu yānzī.

10 Wa Abusalomu kpà kpatan, ben à gá zīlan. Bón ée dāa kɔ̀n kína gbɛsɛnao dɔ̀ɔ̀?

11 Kí Dauda gbɛ̀nɔ̀ zī sa'ori Zadókia kɔ̀n sa'ori Abiatao à bɛ: Yá kɛ́ Isarailinɔ̀ e oo píngi gɛ́ ma swān zaa ma kúkiia kɛ́. À yá kɛ́kii gbeka Yuda gbɛ̀nsinɔ́a à bɛ: Bóyānzī a gɔ́ kpɛɛ kɔ̀n ma gbɛsɛnaozi?

12 Ma gbɛ̀nɔ̀, pó dɔ̀nkɔ̀nɔ̀n wa ũ, wa aru dɔ̀nkɔ̀mɛ. À kɛ́ dia a gí kɛ́ kɔ̀n ma gbɛsɛnao?

13 Ñ o Amasane pó dɔ̀nkɔ̀nɔ̀n wa ũ, wa aru dɔ̀nkɔ̀mɛ. Tó mɛ́e tó à gɔ́ ma zīkpɛɛnɔ̀ gbɛ̀nsi ũ Yoabu gbɛ̀n zaa gbàaro, Luda yá kɛmɛ pásipāsī.

14 À yá Yudanɔ̀ swè blè, aʒ lé kɛ́ do, ben aʒ lékpāsá kɛnɛ wà bɛ: Ñ su kɔ̀n n gbɛ̀nɔ̀ n pingi.

15 Kí e suu, à kà Yodazi, ben Yudanɔ̀ gáa daàle zaa Giligala, lɛ wà bikũo swaa pia.

16 Gera né Simeí, Beyāmi borii kɛ́ kú Bahurimu wà à gá da kí Daudale kɔ̀n Yudanɔ̀.

17 Beyāmi boriinɔ̀ kúo gɔ̀ɔ̀n wàa sɔ̀oro. Solu begwari Ziba gáa dɔ́ kɔ̀n a nɛ́gɔ́gbɛ́ gɔ̀ɔ̀n gɛ̀roonɔ̀ kɔ̀n a zīkeri gɔ̀ɔ̀n baroonɔ̀. Aʒ wá wà kà Yoda léa kí ā,

18 lɛ wà e wà bikũ kɔ̀n kibeɛnɔ̀, aʒ yá kɛ́ eé kɛ́ kine nnaa kɛ́ yānzī. Ben Gera né Simeí dàe kí aɛ́ ai àgɔ́ gá bikũ Yodaa.

19 À bɛnɛ: Ma dii, ñton ma taari yá daro. Yá zaaa kɛ́ mamɔ́ma n z̀b̀bleri má kɛnnɛ gurɔ̀ kɛ́ n bɔ́ Yerusalemu tón dɔ̀nguro. Ma dii kí, ñtongɔ́ yá pì kúna n swè guuro.

20 Mamɔ́ma n z̀b̀bleri, má dɔ́ kɛ́ ma durun kɛ́. Yusufu boriinɔ̀ tɛ́ píngi, mámbe ma dɔ́nɛ aɛ́ ma m̀o danlɛ gbàa ma dii kí.

21 Ben Zeruya né Abisai bɛ: Simeí láari bɔ́ kí kɛ́ Dii kàn. Èe ká wà à dɛroo?

22 Ben Dauda bɛ: Zeruya nɛ́nɔ̀, bón wa vī kɔ̀o? Á yezi à zé zɔ́mɛ gbàan yó? Wé gbɛ́ke dɛ́ Isarailinɔ̀ b̀usun gbàaro, zaake má dɔ́ gbàa kɛ́ mámbe Isarailinɔ̀ kína ũ.

23 Ben kí bɛ́ Simeine: Né garo. Ben kí la dànɛ.

24 Solu dio Mefibose gáa da kílɛ. Zaa gurɔ̀ kɛ́ kí bɔ́ wéte ai gurɔ̀ kɛ́ à sù aafia, Mefibose e a gbá pípiro, èe a yīká zɔ́zɔ́ro, èe a pónɔ́ pípiro.

25 Kɛ́ à bɔ́ Yerusalemu à m̀ò à dà kílɛ, ben kí à là à bɛ: Mefibose, à kɛ́ dia nɛ́e gámaoroo?

26 À wèàla à bɛ: Ma dii kí, ma zīkeri bɛ́ à ɔ̀ndɔ́ kɛ̀mazi. Má ònɛ à gàari yime ma zaakine mà dia mà gányo, zaake ɛren ma ũ.

27 Ma dii kí, ben à gáa à mamɔ́ma n z̀b̀bleri yàka n kiia. Ma dii kí n dɛ́ lán Luda malaika bàme. Ñ kɛ́ lán à kɛnnɛ maa ná.

²⁸ Ma dii kí, à de yá n ma de bɛdeeno dɛde ní píngi, ben n mamɔma n zɔbleri baka kákɔa kɔn n gbɛ kɛ aʒe pɔ ble ledoonɔ. Má zé ví mà kúe ke kenne dɔro.

²⁹ Ben kí bène: Yá kpareen né o dɔɔ? Má die kè mpi kɔn Zibao, à tɔɔte kpaatekɔneme.

³⁰ Ben Mefibose bè kíne: Ma dii kí, zaake n su be aafia, ò tó à sé píngi.

³¹ Giliada búsu gbɛ Bazilai bɔ Rogelimu à gàa ze kíne ai Yoda baa kaa kpa.

³² Bazilai zi kú maamaa, à kà wè basiiḡ. À kí yàari kè gurɔɔ kè à kú Manaimu, zaake auzikide bítaɛ.

³³ Ben kí bène: Ñ bikúmao, mé n gwa ma be zaa Yerusalemu.

³⁴ Bazilai wèala à bè: Wè ugba bé à ḡḡme anduna guu kè mà tányo Yerusalemu?

³⁵ Ma ka wè basiiḡ kò. Má pɔ maa kɔn à zaaao dɔkɔzi dɔɔ? Mamɔma n zɔbleri mé fɔ mà pɔblena ke pɔmina nnaa ma dɔɔ? Mé ḡḡgbɛ ke nɔgbɛ lèsirino kòto ma dɔɔ? Ma dii kí, ò tó mà asoo lagonne.

³⁶ Mamɔma n zɔbleri wé Yoda bikú ledoo, mà zenne kíkíi gwe. À kè dia ní yezi ò fía bome lee?

³⁷ Mamɔma n zɔbleri, ò tó mà ɛara mà tá ma be wéte, le gaa tón ma sé màḡḡ zà kɔn ma de kɔn ma da miraoro. Ñ ma né n zɔbleri Kimamu gwa kè. Ma dii kí, ò tó à bikúnyo. Ñ kene lán à kenne maa ná.

³⁸ Ben kí bè: Kimamu é bikúmao. Mé yá kè à kenne maaa kene, yá kè ò gbèkama sɔ píngi mé kenne.

³⁹ Baade píngi bikú Yodaa, ben kí bikú. Kí lé pè Bazilaia à sa maaa òne, ben Bazilai ɛara à tà a be.

⁴⁰ Kè kí bikú à gàa Giligala, Kimamu bikúo.

Yuda zikarinò ní píngi kɔn Isaraili zikari kpadoonɔ kí bikú.

⁴¹ Ben Isaraili bori píngi mò wà kí lè aʒ bène: À kè dia wa gbɛ Yudanɔ bikúao kpai, mmɔn kɔn n bɛdeeno kɔn n gbɛnɔ píngii?

⁴² Ben Yudanɔ wèila wà bè: Kè kí de wa danɛ ú yanzime. Bóyanzi yá beee kèare zaazi? Wée kí kúsáe blero, wée à pòke sí wa pɔ úro.

⁴³ Ben Isarailinɔ bè Yudanɔne: Zaake wa bori leo kurime, wa baka kú kɔn kí Daudao de a pɔla. Bóyanzi a wa die futazi lee? Wámbe wa kí gbesena yá ò káakuroo? Mòde Yudanɔ wena pásí de Isarailinɔ pɔla.

20

Seba bɔna Dauda kpee

¹ Gaabude ke bé à kú gwe, à tón Seba, Bikiri né, Beyāmi boriime. Ben à kuru pè à bè:

Wa baka kakɔana kɔn Daudaoro,
wa bà kú kɔn Yese néoro,
a Isarailinɔ, a baade tá a be.

² Ben Isarailinɔ kè Daudaa ní píngi aʒ gàa wà nà Bikiri né Sebaa, mòde Yudanɔ zè kɔn ní kíó bɔna zaa Yodazi ai Yerusalemu.

³ Kè Dauda sù a be Yerusalemu, à a nɔ yigisai ḡḡɔn kuri kè à tò aʒe beɛ gwaanɔ sè à ò ká kpén wàḡḡ ní dákpa. Dauda ní gwá, mòde èe daɛnyo dɔro. Wà ní káka kpén gyaanɔnɔ úme ai aʒ gàa wà gágao.

⁴ Ben kí bè Amasane: Ñ Yuda zikpɛenɔ sísí aʒ kakɔamazi gurɔ aagɔɔ dagura. Mmɔn sɔ, néḡḡ kú kème.

⁵ Amasa gàa à Yudanɔ sísí, mòde à ḡi kè de gurɔɔ kè kí dienela.

⁶ Ben Dauda bè Abisaine: Bikiri né Seba é ïa dawa tia de ïaa kè Abusalomu dàwaala. N ma gbēno sée à péezi, le àton sí wéte bīideen à piti wa ɔzīro yānzi.

⁷ Ben Yoabu gbēno kōn kí dākparino kōn zīkarino n píngi wà bōe Yerusalemu wà pēe Bikiri né Sebazi.

⁸ Gurɔ kè aɔ kú gbè gbèntē kè kú Gibiɔ sae, ben Amasa mò dañle. Yoabu zīka'uta dana, à fēe dona à pii. Kè à sò Amasazi, à fēe pì wòto a kpēen

⁹ à bène: Ma gbē, n aafiaɔ? Ben à Amasa kù a létānkaa kōn a ɔ plaaao lán à yezi à lé péa bà.

¹⁰ Amasa e fēe kè kú Yoabu ɔn tàasi káro, ben Yoabu à zōo a gbēen, à nɔaenɔ bōe à kàe tɔte. Yoabu e gà à zōo gēn plaa doro, zaake à gà kò. Ben Yoabu kōn a dàaro Abisaio pēe Bikiri né Sebazi.

¹¹ Yoabu ibanɔ doke gò zena Amasala à bè: Gbē kè zè kōn Yoabuo kōn Daudao, à dɔ Yoabuzi.

¹² Aru daa Amasa gèla zédaan, ben zīkari kè aɔe mɔɔno zè aɔe gwaa n píngi. Kè Yoabu iba pì è gbē kè aɔe mɔɔ gweenɔ n píngi wà zè wèe gwaa, ben à Amasa gè gàe à gùo zén à diè sèn, ben à uta kùàla.

¹³ Kè à gàe à gùo zén le, baade píngi bò à tè Yoabuzi, ben aɔ Bikiri né Seba gbēse.

¹⁴ Seba lili ò Isaraili boriino bùsun píngi ai Abeli Betemaka, ben Bèri boriino mò wà kàkɔa wà tèzi gwe.

¹⁵ Yoabuno mò wà ligazi zaa Abeli Betemaka. Wà bùsu kàekae wéte bīi sae, ben aɔe wetee wà bīi pì gboro.

¹⁶ Ben nɔgbē ɔndɔde ke lé zù zaa wéte guu à bè: À swā kpá! À swā kpá! N ò Yoabune à mó kè, mà yā onɛ.

¹⁷ Kè Yoabu sò nɔgbē pizi, ben à à là à bè: Mbe Yoabu ús? À wèàla à bè: Mámbee! Ben à bène: N swā kpá mamɔma n zòbleri yāzi. À bè: Ma swā kpá.

¹⁸ Ben nɔgbē pì bè: Wè be yā, n yā gbeka Abelideenɔ, yā e à mì de.

¹⁹ Wá kuu yáketè sai Isaraili gbē náanɛdeenɔ ú, ben née wetee n Isaraili wéte tóde kè kaateɔ? Bóyānzi n yezi n Dii wéte dezi?

²⁰ Yoabu wèàla à bè: Agya! Lenlo! Má yezi mà a dedero. Má yezi mà a wéte kaatero.

²¹ Lenlo! Gbē kè wè sisi Bikiri né Seba, Eflaimu boriino bùsu sìsīde gbē bé à fēe kí Daudazi. À gbē mèn doo pì kpáma, mé go a wétela. Ben nɔgbē pì bène: N ma! Wéé à mì zunne zaa bīi musu.

²² Nɔgbē pì gaa à gbēno lé kōn a ɔndɔkeyāo, ben wà Bikiri né Seba mì zò wà zù Yoabune. Yoabu kuru pè, ben wà fàakɔa, wà wéte pì tò gwe. Baade tà a be, ben Yoabu pì tà kí kiia Yerusalemu.

Dauda ibanɔ

²³ Yoabun Isaraili zīkpenɔ píngi gbēnsi ú. Yoyada né Benayan dogarino gbēnsi ú.

²⁴ Adoniramu bé zōno gbēnsi ú. Ailudi né Yosafatan baarukpari ú.

²⁵ Sevān takadakēri ú. Zadoki kōn Abiataon sa'orikino ú.

²⁶ Yairi gbē Iran Dauda kpāasi ú.

1 Dekaa kuu Dauda gurɔɔa, à gɪ kè ai wɛ̃ aagɔ̃. Dauda Dii wée wète, ben Dii bè: Solu yānzime. Gbēdeyá wì à beɛ musu, kè à Gibiḡdeeno dède yānzi.

2 Ben kí Gibiḡdeeno sɪsɪ, à yā ónne. Gibiḡdeeno de Isarailino ũro, Amɔri borii kè g̃nɔme. Isarailino la dànnne yā wà bè weé n̄ dedero, ben Solu wète à n̄ laata kpá a aīakena Isarailino ne k̃n̄ Yudanɔ yānzi.

3 Ben Dauda Gibiḡdeeno là à bè: Bón á yezi mà kearee? Mé agbaa kpáare diame, le à e à Dii gb̃eno saabu kpáa?

4 Aḡ wèàla wà bè: Wá zé vī wà kondogi ke vura gbeka Solua ke a bēdeeanɔro, bensɔ wá zé vī wà Isaraili gb̃eke dero. Ben Dauda n̄ lá à bè: Ée bee diame? Bón mé kearee?

5 Aḡ wèàla wà bè: Gb̃e kè à wa dède à lé kpàk̃s̃wazi à wa yāa le à e à wa borii bɔ Isarailino guu yānzi,

6 tó wà à bori g̃gb̃e mèn swēplaaano kpáwa, wé n̄ logo lía Dii ae Gibea, kí Solu kè Dii kà pì be wétɛn. Ben kí bè: Mé n̄ kpáawa.

7 Kí e Yonatá né Mefibose, Solu dio kpám̃maro, lé kè aḡ kè Diia lɛdo k̃n̄ Yonatáo yānzi.

8 À nég̃gb̃e g̃ɔn plaa kè Aya néng̃gb̃e Rizipa ì k̃n̄ Soluo sè. Aḡ tón yè: Aam̃ni k̃n̄ Mefiboseo. À nég̃gb̃e g̃ɔn sɔɔroo kè Solu néng̃gb̃e Meraba ì k̃n̄ Meḡla gb̃e Bazilai né Adieliono sè dɔ.

9 À n̄ ná Gibiḡdeeno ne n̄ z̃i, ben aḡ n̄ logo lía s̃is̃i musu Dii ae. G̃ɔn swēplaaano p̃no gá ledome, wà n̄ dède p̃ó dúfu kekegoro.

10 Aya né Rizipa p̃sia utano sè à kpàe a z̃indane gbèa gwe. Zaa p̃ó dúfu kekegoro ai lou gáa à gè p̃no gb̃e, èg̃ gii báano ne aḡ z̃m̃ma fáant̃e, èg̃ gii s̃ete n̄b̃ɔno ne aḡ s̃n̄zi gwá.

11 Wà yā kè Solu nɔ yigisai pì kè ò Daudane,

12 ben à gáa à Solu k̃n̄ à né Yonatáo wáno s̃e Yabesi Giliadadeeno kiia. À m̃ò à lè wà n̄ g̃eno s̃e kpáí Betesá gāale, guu kè Filisitino n̄ logo b̃iia Solu dena Giliboa gbera.

13 Dauda tò wà n̄ gèwa p̃no s̃e wà tào, wà kàk̃sa k̃n̄ gb̃e kè wà n̄ logo p̃no gèwano,

14 ben wà ṽi Solu de Kisi miran Zela, Beyāmi boriino bùsun. Wà yā kè k̃ina diè kè píngi, ben Luda adua kè wà kè Isarailino bùsu yā musu sínyo.

Gb̃e gb̃aagbaano dèdena

15 Filisitino èara wà z̃i kà k̃n̄ Isarailino dɔ. Dauda k̃n̄ a gb̃eno gáa wà z̃i kànyo. Kè Dauda gb̃aaa yàa,

16 ben gb̃e gb̃aano bori Isibi Benɔbu bè é Dauda dem̃e. À m̃òg̃t̃e sári t̃isi de kiloo aag̃ɔla, à f̃ɛda dufu logona.

17 Ben Zeruya né Abisai d̃àle à Filisitini pì dè. Ben Dauda gb̃eno la dàne wà bè: Né gáwao z̃llan d̃oro, le wa Isarailino fitia tón garo yānzi.

18 Beee gbera aḡe z̃i kaa k̃n̄ Filisitino Gobu, ben Usa gb̃e Sibekai gb̃e gb̃aa borii kè wè s̃isi Safa dè.

19 Z̃i èara à f̃ɛ k̃n̄ Filisitino Gobu dɔ, ben Betelemu gb̃e Yairi né Elana Gata gb̃e Gɔlaya d̃áaro Lami dè. Lami sári pá de lán bisat̃ari ása lí bàme.

20 Kè aḡe z̃i kaañyo Gata dɔ, gb̃e bíta kee kú gwe, à oneno k̃n̄ à gb̃áno mèn swēedodome, à kè píngi baaas̃oro dosai. Gb̃e gb̃aano boriime dɔ.

21 À kùse bii Isarailino, ben Dauda ṽi Simeá né Yonatá à dè.

²² G5ɔn siig5ɔ pɪnɔ né Gata gbē gbàanɔ boriinɔmɛ. Dauda kɔn a gbēnɔ bé wà n̄ dɛdɛ.

22

Dauda Dii sáabukpana a zìblena yā musu (Saa 18)

¹ Kè Dii kí Dauda bɔ Solu kɔn à ibɛɛ kpaaanɔ ɔzĩ, à lɛ dà kɔn Dii t5ɔ
² à bè:

Diin ma gbèsi kɔn ma zeki gbáaaɔ ũ,
ma m̄sirime.

³ Ma Ludan ma gbèsi ũ, mɛɛ nazi.

Àmbe ma sɛngbango ũ
ma m̄siri gbáa kɔn ma gulezĩɔ,
ma utɛki kɔn ma bɔkiio,
è ma sí gbē pāsĩnɔa.

⁴ Dii kà wà à sáabu kpá.
Mɛɛ à sísi, è ma bɔ ma ibɛɛnɔ ɔzĩ.

⁵ Góro'ite vlɛɛmao,
ísɔ kè è n̄ kaate e ma blee.

⁶ Mira bànɔ lìgamazi,
gaa takuteɛ kpàkpame ma aɛ.

⁷ Kè má kú nawēa guu le, ma Dii sísi,
ma wii pè ma Ludazi,
ben à ma kòto mà zaa a be,
ma wiii kà à kiia, à gè à swān.

⁸ Tɔɔte lùgaluga à nìgānigā,
kp̄iĩnɔ dègedege ai n̄ kāsāan.
A5 lùgaluga kè à pɔ fɛ yānzi.

⁹ Tésukpe bɔ à yĩzĩ,
té kè è n̄ kpata bɔ à lén,
à yɔnɔɔ e té keɛ à aɛ.

¹⁰ À musu wè à p̄ita,
lou sísi à gbá gĩzĩ.

¹¹ Èe vīaa dina kerubu kpeɛ,
èe yāa paa ĩala.

¹² À gusiaa dà a zĩndala,
ludambe sia kù à kúkiila.

¹³ Zaa à gakui tékena guu
lou e pii pāsĩpāsĩ.

¹⁴ Dii pàta zaa musu,
Luda Musude kòto dɔ lapatana ũ.

¹⁵ À kà fà ma ibɛɛnɔ a n̄ fāakɔa,
à tò lou píĩma à pèĩĩma.

¹⁶ Kè Dii pàtarĩma,
kè à pɔ bɔ a yĩzĩ,
ísia tɔɔte bɔ gupuraaa,
anduna kāsāa ḡɔ kaena pɔtē.

17 À ɔ̀ b̀ zaa musu à ma kù,
à ma b̀ swadaa guu.

18 À ma si ma ibeε gbáaa ɔ̀ĩ
kɔ̀n ma zanguri kè aɔ̀ gbáaa demalaano.

19 Aɔ̀ lèε ma ma mɔ̀nzikεgurɔ̀,
mɔ̀de Dii zèmao.

20 A ma b̀ à ma gba m̀porokii,
à ma m̀ si, kè à yemazi yãnzì.

21 Dii yá kème ma ǹse maa lén,
à fía b̀me ma gbásisaike lén.

22 Zaake má Luda yádienano kúna,
méε à zaaa ke ma a Luda tònlo.

23 A dokayano egɔ̀ dɔ̀me ae píngi,
méε kpeε li yá kè à dienonero.

24 Má kuuna taari v̄i Diinero,
má a zĩnda kúna durun sai.

25 Dii fía b̀me ma ǹse maa lén,
zaake à è má kuu gbási sai.

26 Náanɛdeen n ũ náanɛdeenɔ̀ne,
taarisaiden n ũ taarisaidenɔ̀ne.

27 N wásawasa gbē wásawasanɔ̀ne,
mɔ̀de neε íbete kpá kɔ̀n gbē d̀rɔ̀saideenɔ̀.

28 Neε zĩndabusarinɔ̀ m̀ sí,
neε gbē kè aɔ̀ è n̄ zĩnda sé lezĩno s̄ε.

29 Dii, m̀be ma fitia ũ,
Dii, neε ma gusiaa liε gupuraa ũ.

30 Kɔ̀n n gbáaa mé f̄ m̀ kù kpá karaa,
ma Luda gāzĩ mé f̄ m̀ v̄i gũla.

31 Luda kèkii s̄ yákɛna b̀ezina,
Dii yá see v̄iro, à wásawasa,
à de sengbango ũ gbē kè aɔ̀ nàzinɔ̀ne.

32 Dii baasiro, dén Luda ũu?
Wa Luda baasiro, dén gbèsi ũu?

33 Luda bé è ma gba gbáaa,
àmbe è zé porome súusu.

34 È tó ma gbá kái gɔ̀ nna lán z̄s p̄s bà,
è tó màgɔ̀ táa oo gulezĩno musu.

35 È z̄lkana dadame,
ai ma gàsá é f̄ à m̀gotē sá gá.

36 Neε n z̄iblesengbango kpáma,
neε naε n̄ ma t̄s b̀.

37 Neε ma zé yáasa kúme,
le ma gbá tón sataro.

38 Ma peε ma ibeεnozi ma n̄ dúgu z̄s,
méε eara mà suro, sé kè ma gaa ma n̄ dede.

39 Ma n̄ wiwi dúgudugu, aɔ̀e f̄ wà f̄ε d̄ro,
aɔ̀ lèε wà gɔ̀ kaena ma gbá gĩzĩ.

40 N ma gba gbáaa ma zì kào,
 ń tò ma ibeεnɔ̀ mì nàemε.
 41 N tò ma zangurinɔ̀ kpeὲ lì,
 ben ma a ibeὲ pìnɔ̀ kàate.
 42 Ā wii lè, gbēkee e ń mì síro,
 ā lé zù Diīzì, èe weńlaro.
 43 Ma ń ké tíkεtike lán bùsutiti bà,
 ma táa òímma lán zé guu bɔ̀tɔ̀nga bà.

44 N ma bɔ̀ ma gbē kè ā fεemaziinɔ̀ ɔ̀zì,
 n ma ke boriinɔ̀ mìdee ũ.
 Borii kè má ń d̄s̄roonɔ̀ è zò bleme,
 45 bori z̄l̄t̄ɔ̀nɔ̀ è na ń s̄as̄aa ma ae.
 Tó ā ma yā mà, āè mì sieme.
 46 Ā k̄ā è ga,
 āè bɔ̀ ń zeki gbāaanɔ̀n k̄ɔ̀n luganao.

47 Dii kuu! Aubarikadeen ma gbèsi ũ!
 Wà Luda ma gbèsi ma mìsiri tó bɔ̀!
 48 Luda bé è gεὲ homε,
 è tó boriinɔ̀ mì sieme,
 49 è tó mà piti ma ibeεnɔ̀n.
 N ma gba gbáaa de ma zangurinɔ̀la,
 n ma bɔ̀ gbē pás̄inɔ̀ ɔ̀zì.
 50 Beee yānzi mé n s̄áabu kpá boriinɔ̀ té,
 mé n tó kpá, Dii.
 51 Dii è zì bíta ble kína kè à à s̄ène,
 è gbēkεὲ ke kína kè à à k̄ane,
 mamɔ̀ma Dauda k̄ɔ̀n ma boriinɔ̀
 ai gurɔ̀ píngi.

23

Yā zaa kè Dauda ò

1 Yā zāa kè Dauda òn yè.
 Yeεὲ né Dauda yān yè,
 gbē kè Luda à gbà gbáaa yā'oname.
 Yakubu Luda à kà kí ũ,
 àmbe Isarailinɔ̀ lèdari maaa ũ.
 2 Dii Nini yā d̄ame,
 à yā da ma lén.
 3 Isarailinɔ̀ Luda yā ò,
 Isarailinɔ̀ Gbèsi bème:
 Tó gbē kí blè gbēnɔ̀ne a zéa,
 tó à kí blè v̄iakεna Ludanε guu,
 4 èḡɔ̀ de lán ɔ̀f̄ántē b̄ɔ̀ena gupuraa bàme,
 lán gudɔ̀na guk̄εk̄ɔ̀ana bà,
 lán lou kè è tó s̄è b̄ɔ̀e bà.
 5 Ma bedeεnɔ̀ nna k̄ɔ̀n Ludaoroo?
 À bà èḡɔ̀ kúmao ai gurɔ̀ píngi.
 À à yā ḡɔ̀ḡɔ̀ píngi, à seka v̄iro.

Eé ma m̀sina yā keke à p̀p̄aroo?
Eé p̀s k̀e má à nii v̄i kp̄ama p̀ngiiroo?

6 Gb̄e p̄aanɔɔ de lán lè bàme,
wè z̄s wà z̄ĩname, è sí k̄u kyáuro.

7 Gb̄e k̀e yezi à ɔ p̄aa,
séto àḡs ḡs̄keɔ ke gò k̄una,
è té s̄sa guu k̀e à k̄un.

Dauda ḡs̄sagb̄aaanɔ

8 Dauda ḡs̄sagb̄aaanɔ t̄n yè. Takemɔ gb̄e Yasɔbeamun z̄lkari t̄de ḡɔan
aaḡɔanɔ gb̄ensi ũ. Àmbe à s̄ari sè ḡɔan wàa siiḡɔanɔzi à n̄ z̄z̄ɔ n̄ p̀ngi gurɔ d̄n̄k̄s
z̄i.

9 Gb̄e beee gbera Dodai né Eleaza, Ahoa gb̄e k̄u z̄lkari ḡɔan aaḡɔ p̄inɔ té
dɔ. À k̄u k̄ɔn Daudao gurɔ k̀e Isarailinɔ k̀ak̄sa ās z̄l k̀a k̄ɔn Filisitininɔ zaa
Pasadamimu. Isarailinɔ b̄oru kp̄e,

10 àmbe à f̄eè à Filisitininɔ d̄ede ai à ɔ ȳaa à gb̄agb̄a à ḡs̄ f̄eèda pá k̄una. Dii tò
à z̄l blè maamaa z̄i beee. Z̄lkari kp̄aaanɔ èara wà s̄u ās à lè, m̄ode p̄ɔnɔ pitina
ḡenɔa ȳanzimè.

11 Gb̄e beee gbera Age né Sama gus̄is̄ide gb̄e. K̀e Filisitininɔ ḡali k̀ak̄sa guu k̀e
blá bú k̄un, Isarailinɔ bàa l̄n̄ne,

12 àmbe à zè à ḡl bú p̄i dagura. À bú p̄i s̄im̄ma à Filisitininɔ d̄ede. Dii tò à z̄l
blè maamaa.

13 P̀k̄egurɔ w̄r̄onḡode ḡɔan baaakurinɔ té, ḡɔan aaḡɔanɔ b̀ò wà ḡaa Dauda
kiia zaa Adulamu gb̄ew̄en. Filisitininɔ ḡali b̄ura kaena Refaimu guzuren.

14 Gurɔ beee Dauda k̄u s̄ete p̄r̄ɔtu, Filisitini gud̄akparinɔ s̄ɔ k̄u Betelemu.

15 Dauda e a be í ni deè à bè: Dé bé eé ḡá à Betelemu b̄iile l̄ḡo'í t̄m̄e?

16 W̄r̄onḡode ḡɔan aaḡɔ p̄inɔ bé wà ḡaa wà ḡè Filisitininɔ b̄uran, ās Betelemu
b̄iile l̄ḡo'í t̄ò wà s̄uo Daudane. Ben èe we à m̄iro, à kw̄e Dii ae sa'o'í ũ.

17 À bè: O'o Dii, mé f̄s mà í k̀e miro. Gb̄e k̀e ās ḡl n̄ w̄endizinɔ arumè. Èe we à
m̄iro. W̄r̄onḡode ḡɔan aaḡɔ p̄inɔ ȳakenan gwe.

18 Zeruya né Abisai, Yoabu d̄aaro bé w̄r̄onḡode ḡɔan baaakurinɔ gb̄ensi ũ.
Àmbe à s̄ari sè ḡɔan wàa do kp̄e bas̄ɔroonɔzi à n̄ dede, ben à t̄ò b̀ò ḡɔan baaakuri
p̄inɔ té.

19 À t̄ò b̀ò de w̄r̄onḡode ḡɔan aaḡɔ p̄inola, ben à ḡs̄ n̄ gb̄ensi ũ, m̄ode à k̄u
w̄r̄onḡode t̄de ḡɔan aaḡɔ p̄inɔ téro.

20 Yoyada né Benaya, Kabazeli gb̄en z̄lkari w̄r̄onḡodee ũ. À ȳakenanɔ pari.
À M̄abu z̄lkari t̄deeno d̄ede ḡɔan plaa. À ḡè w̄e guu gurɔ k̀e loughè kw̄e, à
m̄us̄u dè.

21 À Igipiti ḡs̄sagb̄aaa k̀e s̄ari k̄una dè. À s̄z̄i k̄ɔn ḡò à à s̄ari sia à à d̄èo.

22 Yoyada né Benaya bé à ȳa p̄inɔ k̀e, ben à t̄ò b̀ò w̄r̄onḡode ḡɔan baaakuri
p̄inɔ té.

23 À t̄ò b̀ò de w̄r̄onḡode ḡɔan baaakuri p̄inola, m̄ode à k̄u w̄r̄onḡo t̄de ḡɔan
aaḡɔ p̄inɔ téro. Ben Dauda à diè a d̄akparinɔ gb̄ensi ũ.

24 Ḡɔan baaakuri p̄inɔ t̄n yè:

Yoabu d̄aaro Asaheli,
doodo né Elana Betelemu gb̄e,

25 Arodi gb̄enɔ Sama k̄ɔn Elikao,

26 Paliti gb̄e Elezi,
Tekoa gb̄e Ikesi né Ira,

27 Anato gbē Abieza,
 Usa gbē Mēbunai,
 28 Ahoa gbē Salamo,
 Netofa gbē Marai,
 29 Netofa gbē Baana né Elebu,
 Gibeá kè kú Beyámi b̀sun gbē Ribai né Itai,
 30 Pirat̄s gbē Benaya,
 Gaasi guzurē gbē Ídai,
 31 Araba gbē Abialab̄s,
 Bahurimu gbē Azamavē,
 32 Salaboni gbē Eliabu,
 Yasē n̄n̄,
 33 gus̄is̄ide gbē Sama né Yonatá,
 gus̄is̄ide gbē Saraa né Ahiamu,
 34 Maaka gbē Asabai né Elifeleti,
 Gilo gbē Aitofeli né Eliamu,
 35 Kameli gbē Ezeru,
 Larubu bori Parai,
 36 Zoba gbē Natá né Igalí,
 Gada bori Bani,
 37 Am̄ni bori Zeleki,
 Bero gbē Narai, Zeruya né Yoabu ž̀kap̄n̄s̄eri,
 38 Yeta gb̄n̄ Ira k̄n̄ Garebuo
 39 k̄n̄ Iti bori Uriao.
 Aš́ píngi aš́ ḡw̄n̄ baaakuri awēeswēēplaame.

24

Dauda ž̀kp̄ēn̄s̄ narona

1 Dii èara à p̄ f̄ē Isarailin̄zi, ben à Dauda dà à ɔ̀ kà yázi à bè: Ñ gá ñ Isarailin̄s̄ k̄n̄ Yudan̄s̄ naró.

2 Ben kí bè Yoabunē k̄n̄ ž̀kp̄ē gb̄nsi kè aš́ kúon̄ à bè: À Isaraili boriin̄s̄ b̀su para s̄ena zaá Dani ai à gá pé Besebaa, à ž̀karin̄s̄ naró le mà e mà n̄ pari lé d̄s̄.

3 Ben Yoabu bè k̄n̄e: Ma dii kí, Dii n̄ Luda n̄ gb̄n̄s̄ k̄nn̄e leo bas̄w̄ro ñ w̄é siàle, m̄de ma dii kí, à kè dia n̄ yezi ñ kè leē?

4 Baa k̄n̄ beeeo kí yá Yoabu k̄n̄ ž̀kp̄ē gb̄nsin̄s̄ bl̄e, ben aš́ b̄èe kí kiia aš́ g̀à Isarailin̄s̄ naró.

5 Kè aš́ bik̄ Yodaa, ben aš́ b̀ra k̄àe Aroa sae. W̄éte p̄i kú guzurēmm̄e. Ben aš́ lili ò Gada b̀sun ai Yaza.

6 Aš́ lili ò Giliada b̀sun aš́ g̀à Kadesi, Itin̄s̄ b̀sun ai Daniyani, ben aš́ g̀à Sid̄s̄ kpa.

7 Aš́ g̀à Taya w̄éte b̄ideen̄ k̄n̄ Ivi w̄éten̄s̄ k̄n̄ Kanaa w̄éten̄s̄ píngi, ben aš́ g̀à Yudan̄s̄ b̀su s̄w̄met̄e kpa ai Beseba.

8 Aš́ lili ò b̀su p̄in̄ píngi. M̄o k̄endo k̄n̄ gur̄o barooo gbera aš́ èara wà s̀ Yerusalemu.

9 Ben Yoabu gb̄e kè à n̄ naron̄s̄ lé ò k̄n̄e. Isaraili ḡsḡb̄e kè aš́ f̄ēdaa d̄w̄n̄s̄ ḡw̄n̄ b̄w̄ w̄àa siiḡs̄. Yudan̄s̄ s̄s̄ ḡw̄n̄ b̄w̄ w̄àa plaa kp̄é bas̄w̄ro.

10 Gb̄e p̄in̄ narona gbera Dauda kú tóad̄yáa guu, ben à bè Diine: Ma durun kè yá p̄i kena guu maamaa. Dii, mam̄ma n̄ z̀bleri, ñ ma taari k̄ēme sa, zaake ma ȳnk̄yá kè.

11 Ai Dauda gɔ́ gá fɛɛ kɔ́ngɔ́, Dii yá didi annabi Gada, Dauda wɛɛgupu'eria à bè:

12 Ìn gá ò o Daudanɛ kè ma bè, mé yá mèn aagɔ́ kpáɛ à aezí. À yá pìnɔ doke gwa à sé, mé kɛnɛ.

13 Ben Gada gàa à Dauda lè à bènɛ: Dekaa kana n b̀sun wɛ̀ swɛɛplaaa ke n ibɛɛnɔ pɛɛnanzi ò b̀aa léíne mɔ́ aagɔ́ ke gagyáa gɛna n b̀sun gurɔ́ aagɔ́, à kpáren ò sè? Ìn laasuu léa ò gwa, mé gá mà o Luda kè ma zíne.

14 Ben Dauda bè Gadane: Má kú nawéa bíta guu. Má sì wà léɛ wà da Dii z̄í, zaake à wɛ̀nda ví maamaa. Àton tó mà léɛ mà da gbɛntee z̄íro.

15 Ben Dii tò gagyáa gɛ̀ Isarailinɔ́n zaa kɔ́ngɔ́ beeeaa ai gurɔ́ kè à zèo. Sena zaa Dani ai à g̀aa pé Besebaa Isarailinɔ́ g̀aga gɔ́ɔ́n bɔ́ɔ́ baaagɔ́ akuri.

16 Kè malaika ɔ́ b̀ò à Yerusalemudeenɔ́ kaate, Dii a ǹsɛ líɛ yá pì musu, ben à bè malaika kè èè ò kaate pìne: Ìn zɛ lé! Ìn n ɔ́ ɔ́kpa sa. Yebusi bori Arauna blɛwɛɛgbɛ̀kiin Dii malaika pì kún.

17 Gurɔ́ kè Dauda malaika pì è èè ò dɛdɛɛ, à bè Diine: Mámbe ma durun kè ma taari kè. Gbɛ̀ pìnɔ né ma kpàsa s̀aanɔ́mɛ, aɔ́ɛ yáke kero. Ìn tó n pɔ́fɛ pita mapi kɔ́n ma de bɛ̀deenɔ́a.

18 Zí beeeaa Gada g̀aa à Dauda lè à bènɛ: Ìn gá Dii gbágbákii bo Yebusi bori Arauna p̀wɛɛgbɛ̀kiia.

19 Ben Dauda g̀aa lán Dii à yá ò Gadane nà.

20 Kè Arauna wɛ̀ɛ zù, à è kí kɔ́n a gbɛ̀nɔ́ e mɔ́ a kiia, ben à g̀aa à kùɛnɛ à dàa a puua

21 à bè: Ma dii kí, à kè dia néɛ mɔ́ mamɔ́ma n z̀bleri kiia léɛ? Dauda wèàla à bè: Ma mɔ́ mà n p̀wɛɛgbɛ̀ki lúm̄ma mà Dii gbágbákii bomme, le gagyáa pì e à go gbɛ̀nɔ́a yánzi.

22 Ben Arauna bè Daudane: Ma dii kí, ò pó kè kènne maa sé ò saa oo. Ìn z̀nɔ́ gwa sa'opɔ́ u. Ìn p̀wɛɛgbɛ̀gonɔ́ kɔ́n gbóngonɔ́ sɛɛ yàka u.

23 Kí, ma n gbaa píngi. Arauna èara à bènɛ ɔ́: Dii n Luda sínne.

24 Ben kí bènɛ: Auo! Mé lúm̄mame, mé à fíaa bonne. Mé saa o Dii ma Luda p̀a fíabosairo. Ben à p̀wɛɛgbɛ̀kii pì kɔ́n z̀nɔ́ l̀aa kondogi baplaa akuri.

25 Ben à Dii gbágbákii b̀ò gwe à sa'opɔ́ kè wè ká tén à té kú òa kɔ́n kennakɔ́ sa'opɔ́nɔ́. Dii sine à b̀su yá musu, ben gagyáa pì zè.

KINANŌ TAKADA KAAKU

Sulemanu kíblena 1:1-2:46

Kí Sulemanu yā 3:1-11:43

Yudanŋ kŋn Isarailinŋ kŋkpaatena 12:1-16:34

Ilia yā 17:1-22:54

Adonia a zīnda kana kí ūu

¹ Gurŋŋ kè kí Dauda zi kù kŋtokoto, baa tŋ wà bisanŋ kùàla, ĩa ègŋ kpeɛ à deɛme.

² Ben à ìbanŋ bène: Wa dii kí, ì tŋ wà nŋkpare wetenne, àgŋ zī keenne àgŋ n gwaa, àgŋ daɛɛ n saɛ le ĩa tŋn n de dŋro.

³ Ben wà gāa wà kpáɛ kè nŋkpare maaazi Isarailinŋ bŋsun píngi, ben wà bŋ Sunɛmu nŋgbɛ Abisagaa, wà à sè wà sŋo kinane.

⁴ Nŋkpare pí né nŋ maaame. Ègŋ kína gwaa àgŋ zī keene, mŋde kí à dŋ nŋgbɛ ūro.

⁵ Dauda naŋ Agi né Adonia a zīnda diɛ kè a ka, ben à bè ámbɛ é kí ble. Ben à sŋgoronŋ sè kŋn sŋdeenŋ kŋn gŋgbɛ gŋŋn baplaa akuri kè aŋégŋ bàa leɛ wàgŋ téarɛ aɛnŋ.

⁶ À dee e kpákɛzi ziki à be, à kè dia néɛ keɛ leero. Àpi sŋ né gŋ maaame. Abusalomu bé à yŋ mì à kpāa.

⁷ Ben à ledole kè kŋn Zeruya né Yoabuo kŋn sa'ori Abiatao, ben aŋ zèo.

⁸ Mŋde sa'ori Zadaki kŋn Yoyada né Benayao kŋn annabi Natāo kŋn Simeio kŋn Dauda gbɛnnanŋ kŋn à dogarinŋ e zeoro.

⁹ Adonia saa ò kŋn sāanŋ kŋn zŋnŋ kŋn zŋne mèkpananŋ Mlègbɛ kè kú Enlogeli saɛa. À a dāaro kinenŋ sisi ní píngi kŋn Yuda kè aŋ de kína ĩba ūunŋ ní píngi.

¹⁰ Èe annabi Natā sisiro ke Benaya ke Dauda dogarinŋ ke a zīnda dāaro Sulemanu.

¹¹ Ben Natā gāa à Sulemanu da Baseba là à bè: Néɛ ma kè Agi né Adonia kí blè wa dii kí Dauda dŋna sairoo?

¹² Tŋ, ì tŋ mà lé damma sa lán né ke nà, ì n zīnda mì sí kŋn n né Sulemanu pŋo.

¹³ Ì fɛɛ ì gá kí Dauda le ì bene, kè à la dānne yā à bè n né Sulemanu bé eé kí ble a gɛɛ ū à vɛɛ a kpatan sŋ né? À kè dia Adonia gŋ kí ūu?

¹⁴ Gurŋŋ kè ní kpé néɛ yā oone, mé gɛ mà yā'i kaara se.

¹⁵ Ben Baseba gāa à kína là à kpén, guu kè Sunɛmu nŋgbɛ Abisaga e à gwaan. Kí sŋ zi kù.

¹⁶ Baseba kùɛ à mì pɛene, ben kí à là à bè: Bŋn ní yezi?

¹⁷ À wèàla à bè: Ma dii, mbe ní sŋ mamŋma n zŋbberine kŋn Dii n Luda tŋo, n bè ma né Sulemanu bé eé kí ble n gɛɛ ū à vɛɛ n kpatan.

¹⁸ Tia sŋ ma dii kí, Adonia bé à kè kí ū, bensŋ ní à yā dŋro.

¹⁹ À saa ò kŋn zŋnŋ kŋn zŋne mèkpananŋ kŋn sāanŋ paripari, à n néno sisi ní píngi kŋn sa'ori Abiatao kŋn zŋkpe dŋn'aede Yoabuo, mŋde èe n zŋbleri Sulemanu sisiro.

²⁰ Ma dii kí, mbe Isarailinŋ píngi sŋkpanzi, wà ma tŋ dé bé eé ke kí ū n gbèn.

²¹ Ma dii kí, tŋ n gaa n dezino kúkiia, mapi kŋn ma né Sulemanuo, weégŋ wa gwaa taarideenŋ ūme.

²² Kè à kpé èe yā oo kŋn kinao, ben annabi Natā mŋ.

23 Wà ò ḱínè kè annabi Natá kú kè. Ben Natá gè à kùè ḱínanè à dàè a puua

24 à bè: Ma dii ḱí, ńmbe n bè Adonia ke ḱí ũ à v́èè kpattan n ǵèè ũs?

25 Zaake à gàa à saa ò gbàa ḱòn zùno ḱòn zùne mèkpanano ḱòn sãano paripari.

À n nénno sisi ń píngi ḱòn n z̀kpe don'ædeeo ḱòn sa'ori Abiatao. Aṣṣe pṣ bleo, wèè í mii tia, aṣṣe bee: Luda ḱí Adonia dṣ ḱòn aafiao!

26 Mòde èè mamoma n z̀bleri sísiro ke sa'ori Zadoki ke Yoyada né Benaya ke n z̀bleri Sulemanu.

27 Ma dii ḱí, ase le n kè leè, ben n gi gbè kè eé v́èè kpattan n ǵèè ũu o wamowa n z̀blerinoneziṣ?

Sulemanu kana ḱí ũ

28 Ben ḱí Dauda bè: À Baseba sísimè. Kè Baseba mò à gè, à mò à zè ḱí æ.

29 Ben ḱína la dàne à bè: Ḱòn Dii kuunao! Àmò kè à ma bo nawèa píngi guu.

30 Ladana kè má kènnè ḱòn Dii Isarailino Luda t́so, ma bè n né Sulemanu bé eé ḱí ble ma gbèn à v́èè kpattan ma ǵèè ũ, mé papa gbàa kánkámme.

31 Ben Baseba kùè à mì pèè tṣote ḱínanè à bè: Ma dii ḱí Dauda, Luda n dṣ ḱòn aafiao gurṣ píngi!

32 Ben ḱí Dauda bè: À sa'ori Zadoki sísimè ḱòn annabi Natá ḱòn Yoyada né Benayao. Kè aṣ mò ḱína kiia,

33 à bènne: À ma ibanṣ kakṣa é ma né Sulemanu sé à à di ma bāagāsā, é gáo Giṣ.

34 Gwen sa'ori Zadoki ḱòn annabi Natá é nṣi kúa aṣ à ká Isarailino ḱí ũ, é kuru pé à wii lé à be: Luda ḱí Sulemanu dṣ ḱòn aafiao!

35 Beee gbera é suo, eé v́èè kpattan àgṣ ḱí blee ma gbèn. Àmbe má diè Isarailino ḱòn Yudanṣ don'ædee ũ.

36 Ben Yoyada né Benaya bè ḱínanè: À ke le! Dii n Luda n légbè sí ma dii ḱí!

37 Lán Dii kúnyo nà ma dii ḱí, àgṣ kú ḱòn Sulemanu le, à à ḱíke sé lezī de n pṣla se.

38 Ben sa'ori Zadoki ḱòn annabi Natá ḱòn Yoyada né Benayao ḱòn dogarino gàa wà Sulemanu di ḱí Dauda bāagāsā, aṣ gaa zene Giṣ.

39 Ben sa'ori Zadoki nṣi t̀u sè Dii kpén, à nṣi pì kù Sulemanua. Ben wà kuu pè, baade píngi wii lé wà bè: Luda ḱí Sulemanu dṣ ḱòn aafiao!

40 Ben baade píngi bṣ wà t̀zi, aṣṣe suu aṣṣe gaasia pèè, aṣṣe pṣnaa keè maamaa ai tṣote nìgā ḱí kè aṣṣe keè pì yānzi.

41 Kè Adonia ḱòn gbè kè à ń sisino pṣ blè wà yàa, aṣṣe moṣ fèè, ben aṣ ḱí pì mà. Kè Yoabu kuru'ṣ pì mà, ben à bè: Bṣ zṣka bé à dṣ wéte guu leè?

42 Èe yā pì o à yàaro, ben sa'ori Abiata né Yonatá gaa káo gṣṣ. Ben Adonia bè: Ń gè. Gbè bèedeenn n ũ, mée sii baaru nnaan n suo.

43 Ben Yonatá bè Adoniane: Lenlo! Wa dii ḱí Dauda Sulemanu kpà kpattan.

44 À sa'ori Zadoki ḱòn annabi Natá ḱòn Yoyada né Benayao ḱòn a dogarino gbàre aṣ gáo, ben aṣ gaa wà à di ḱína bāagāsā.

45 Ben sa'ori Zadoki ḱòn annabi Natá nṣi kúa aṣ à kà ḱí ũ zaa Giṣ. Kè aṣ bṣ gwe, aṣ sù ḱòn ponnakenao, ben wéte lògo. Ḱí kè á màn gwe.

46 Baa diame Sulemanu v́èè kpattan kṣ.

47 Ben wa dii ḱí Dauda ibanṣ mò wà ì kpàa se, aṣ bè Luda Sulemanu tṣ bo de à pṣla! Luda à ḱíkeè gba gbàaa de à pṣla! Ben Dauda mì nàè à donzi kè Diine a daebṣa

48 à bè: Wà Dii Isarailino Luda sáabu kpá, kè à tò ma wée sí ma ǵèè kana ḱí ũle gbàa.

49 Kè gbē kè Adonia ní sisinɔɔ mà lɛ, ben aɔ làakari fɛɛ, baade a zé kù.

50 Kè Adonia e vīa keɛ Sulemanunɛ yānzi, ben à fɛɛ à gāa à nà Dii gbāgbākiizi, à a koba kù.

51 Ben wà bè Sulemanunɛ: Adonia e vīa keɛnne, à gāa à nà Dii gbāgbākiizi à à koba kūna, èe bee ñ la da amɔa n zòbberine gbāa, kè né a dero.

52 Ben Sulemanu bè: Tó à a zīnda kūna dɔ gbē maaa ũ, baa à mikā wén do eé léɛ tɔɔtero. Tó wà gà wà à zaa ke èa sɔ, à gāme.

53 Ben kí Sulemanu gbēnɔ zī, aɔ Adonia gò Dii gbāgbākiia. Kè Adonia pì mò à kùene, ben Sulemanu bène: Ñ tá n be.

2

Dauda lédiɛna Sulemanunɛ

1 Kè Dauda gagurɔɔ kà kīi, à lé die a né Sulemanunɛ à bè:

2 Mée gaa anduna gbē píngi gákiia. Ñ ze gbāa, né n zīnda ɔɔba kè négɔgbēn n ũ!

3 Ñgaegɔ Dii n Luda yānɔ kūna, négɔ té à zézi, négɔ à ɔɔkii gwaa, négɔ à yádienanɔ kūna kɔn à dokayānɔ kɔn à yā'onnenanɔ, lán à kú Musa doka takadan nà, yā kè néɛ keɛ píngi égɔ bɔɔ maa, n tá píngi égɔ nna.

4 Len Dii é yā kè à òmɛɛ papa le à bè, tó ma néno ñ zīnda kūna dɔ bensɔ aɔɔ té ma zézi kɔn nòsɛo do kɔn pɔyezinao píngi, ma boriino égɔ vɛɛna Isarailino kpatan gurɔ píngi.

5 Ñ yā kè Zeruya né Yoabu kèmɛɛ dɔ, lán à Isaraili zìkpɛ dɔn'aede gɔɔn plaaanɔ dèdɛ nà, Nɛɛ né Abana kɔn Yeta né Amasao. À gbē pino dèdɛ, èe ke sɔ zī gurɔnlo. Aɔ aru gɔ à musu, à kù à asaaa kɔn à kyateenɔ.

6 Ñ yā keɛ n ɔndɔna lén. Ñton tó à mikā pura kù gbasa à daɛ miran yīi guuro.

7 Ñ gbēkeɛ ke Giliada gbē Bazilai négɔgbēnɔne. Ñ ní die gbē kè égɔ pɔ bleɛ ledoonɔ té, zaake aɔmbe aɔ zèmao gurɔɔ kè mée bàa sii n vīi Abusalomunɛ.

8 Beyāmi bori Gera né Simeɪ, Bahurimu gbē kúnyno dɔ. À ma ka pásìpásì gurɔɔ kè mée gaa Manaimu. Kè à mò à ma le Yodazi, má sine kɔn Diio kè mé à dero.

9 Baa kɔn beeeo ñton à tó pā wétamma sairo. Ñ ɔndɔ, ní dɔ dian né keɛ nà à ga zégbān à gē miran.

10 Ben Dauda gà. Yerusalemu fáandi kè wà à vīin wè be Dauda wéte.

11 À kè Isarailino kí ũ ai wè baplaa, Eblonu wè swɛɛplaa, Yerusalemu wè baakuri awɛ'aagɔ.

12 Sulemanu vɛɛ a de gbèn bensɔ à kpata kāsāa pɛɛna.

Adonia gana

13 Agi né Adonia gāa à Sulemanu da Baseba lè, ben Baseba à là à bè: Aafian n nɔɔ? À wèlà à bè: Aafiane!

14 Adonia èara à bè: Má yā vī mà onne. Baseba bè: Ñ o!

15 Ben Adonia bè: Ñ dɔ kè kpata né ma pómɛ yā. Isarailino wée kúma ní píngi mà ke ní kí ũ, ben yā liɛ, ma dáaro bé à kpata blè, zaake Dii bé à à kà.

16 Tia sa yā mèn doon mée wée keɛmma, ñton gí keɛmeziro. Baseba bè: Ñ o!

17 Ben à bè: Ñ wée keɛme kí Sulemanua à Sunɛmu nɔgbē Abisaga kpáma nɔɔ ũ, zaake eé gionnero.

18 Baseba bène: Tò, mé onenne.

19 Kè Baseba gà à kí Sulemanu lè Adonia yá pì musu, ben kína pì fɛɛ à gà à dààlè à kùɛnɛ, ben à ɛara à mò à vɛɛ a kiblekitan. Ben wà mò Basebanɛ kɔn kiblekita pãndeo, ben à vɛɛ kí ɔplaaazi.

20 Baseba bè: Póken má yezi mà wɛɛ kemma, ñton ma tɛro. Ben kí bè: Ñ wɛɛ ke Naa, mé n tɛro.

21 Ben Baseba bè: Ñ tó wà Sunɛmu nɔgbɛ Abisaga kpá n v̄i Adoniaa à à sé nɔɔ ũ.

22 Ben kí Sulemanu a da là à bè: Bóyãnzin nɛɛ Sunɛmu nɔgbɛ Abisaga wɛɛ keɛ Adonianɛzi? Ñ kpata wɛɛ keɛ gɔɔmɛɛɛ! Zaake ma v̄imɛ. Nɛɛ kpata wɛɛ keɛ kɔn sa'ori Abiatão kɔn Zeruya né Yoabuomɛ.

23 Ben kí Sulemanu si kɔn Diio à bè: Tó Adonia e kora a wɛndizi yá kè à wɛɛ kè kè yãnziro, Luda yá kemɛ pásípásí.

24 Zaake Dii ma ka kpatan, à ma diɛ ma de Dauda gɛɛ ũ, à ma borii gbà gbáaa lán à à lé gbɛ nà, má si kɔn Diio Adonia é ga gbáame.

25 Ben kí Sulemanu Yoyada né Benaya dà, à gà à Adonia lè à dè.

Sulemanu pɛna Abiatãa kɔn Yoabu ganao

26 Kína bè sa'ori Abiatane: Ñ ɛara ñ tá n guun Anato. À kɔ sio ñ game, mɔde mé n de tiaro, zaake r̄be n Dii Luda àkpati sɛ n dɔo ma de Daudanɛ aɛ, bensɔ n zɛo à nawɛa píngi guu.

27 Len Sulemanu pè Abiatãa lɛ, à à bò Dii gbãgbãna z̄in, lɛ yá kè Dii ò Eli bɛdeenɔ musu zaa Silo e à papa yãnzí.

28 Kè Yoabu yá pì baaru mà, ben à bàa si à gàa Dii bisakuta kiia, à nà Dii gbãgbãkiizi à à koba kù. Yoabu zè kɔn Adoniaomɛ yá, mɔde èe zɛ kɔn Abusalomuoro.

29 Wà ò kí Sulemanunɛ kè Yoabu bàa lè à gàa Dii bisakuta kiia, à kú sa'okii pì saɛ, ben Sulemanu bè Yoyada né Benayanɛ à gá à yáao gwe.

30 Kè Benaya kà Dii bisakuta kiia, à bènɛ: Kína bè ñ bɔ gwe! Ben Yoabu bè: Auo! Gura kèn mé gan. Ben Benaya gbɛnɔ z̄l kínaa à bè: Lán Yoabu wɛmala nàn yè.

31 Ben kína bènɛ: Ñ keɛ lán à ò nà. Ñ à de, né à v̄i, lɛ à gbɛdena pã yá tón wí mapi kɔn ma de bɛdeenɔ musuro.

32 Dii é tó à gbɛdena yá wí à musu, zaake à lèe taarisaidɛ gɔɔn plaa kè aɔ maaa dealaanɔa. À Nɛɛ né Abana, Isaraili z̄lkpɛ dɔn'aede kɔn Yeta né Amasa, Yuda z̄lkpɛ dɔn'aedeo dɛde ma de lé saɛ.

33 Aɔ dena yá égɔ wii Yoabu kɔn a boriinɔ musu gurɔ píngi, mɔde Dii égɔ Dauda kɔn a boriinɔ kɔn a uao kɔn a kpatao gbaa aafia gurɔ sãnda píngia.

34 Ben Yoyada né Benaya gà à Yoabu lè à dè, ben wà à v̄i a be zaa gbáan.

35 Ben kína Yoyada né Benaya diɛ z̄lkpɛ dɔn'aedee ũ Yoabu gbèn, sa'ori Zadoki s̄s, Abiatã gbèn.

Simeí gana

36 Kína gbɛnɔ z̄l aɔ Simeí sisi, ben à bènɛ: Ñ beɛ bo Yerusalemu kè ñgɔ kún. Ñton bɔ bea kè ñ gá gukearo.

37 Ñgɔ d̄s sãnsãnz̄i kè n bikù Kidironua, n gan gwe. Mɔde r̄be n n z̄inda dè.

38 Ben Simeí bè k̄ine: Yá maaan ñ ò ma dii kí. Mamɔma n z̄ɔbleri mé ke lán ñ ò nà. Ben à kú Yerusalemu lɛ ai à gí kè.

39 Wɛɛ aagɔɔ gbera Simeí zò gɔɔn plaaanɔ bàa si wà tà Maaka né Akisi, Gata kína kiia, ben wà bè Simeine: Ñ z̄ɔnɔ kú Gata.

40 Ben Simeɪ fɛɛ à gàari yì a zaakine, à gàa Akisi kiia Gata a zò pìnɔ wete. Kè à n̄ é, ben à n̄ sée Gata à sùnyo.

41 Ben wà ò Sulemanunɛ, Simeɪ b̀ Yerusalemu à gàa Gata à èara à sù.

42 Ben kína gbɛ̀nɔ z̄l̄ ās Simeɪ sisiare, ben à bène: Má tò n̄ sí k̄n̄ Diio, ben ma lé dàmma ma bè, z̄l̄ kè n̄ b̀ kè n̄ gaa gukea, ñḡɔ̄ d̄s̄ kè n̄ game. Ben n̄ bèmɛ, yá maame, n̄ mà.

43 B̄ȳanz̄in̄ n̄ b̀ ladana kè n̄ kè k̄n̄ Dii t̄sō kpɛɛzi k̄n̄ yá kè má dànnɛɛo?

44 Ben kína èara à bène dɔ: Yá zaaa kè n̄ kè ma de Daudanɛ d̄nḡu p̄nḡi. Dii bé éé tó à zaaa p̄i w̄i n̄ musu sa,

45 m̄ode éé aubarika damagu à tó Dauda kpata k̄s̄áa ḡɔ̄ p̄ɛna ai gurɔ̄ s̄anda p̄nḡia.

46 Kína Yoyada né Benaya dà, ben à gàa à Simeɪ lè à dè. Lɛn Sulemanu kpata k̄s̄áa p̄ɛ le.

3

Sulemanu ɔ̄nd̄s̄ w̄éekɛna

1 Sulemanu lɛdole kè k̄n̄ Igipiti kí Fili'aunao, à à n̄n̄ngb̄ɛ s̄ɛ̄ n̄ɔ̄ ũ à sùo Dauda w̄ɛ̄ten̄ àton a be k̄n̄ Dii uao k̄n̄ Yerusalemu b̄iio bo à m̄i dɛ.

2 Gurɔ̄ beeeaa w̄é k̄pé bo Diinɛ k̄ro, ben w̄èḡɔ̄ saa oo kp̄iii musu t̄aagb̄gb̄ak̄iin̄ɔ̄.

3 Sulemanu ye Diizi, à a de Dauda ȳadienanō k̄na, m̄ode è saa o gb̄gb̄ak̄ii p̄in̄ɔ̄, ben èḡɔ̄ tuaetiti kpata gwe.

4 Ben à gàa saa o zaa Gibiɔ̄, zaake gb̄gb̄ak̄ii p̄i bé à dɛ à kp̄aaanola. À sa'op̄o kè w̄è ká tén à té k̄ũ ò gwe m̄en̄ w̄aa s̄ɔ̄ro.

5 Gwen Dii b̀ ò à m̄òzi nanaa guu gw̄aav̄i à bè: N̄ p̄ɔ̄ kè n̄ yezi w̄é kema.

6 Ben Sulemanu bè: N̄ gb̄k̄ɛɛ kè n̄ z̀b̄leri ma de Daudanɛ maamaa, kè à dennɛ gb̄ɛ maa náanɛde n̄s̄ɛpuradee ũ ȳanzi. N̄ gb̄k̄ɛ b̄ita k̄ɛnɛ, n̄ tò mam̄ma à né e kí blee à ḡɛɛ ũ gb̄aa k̄ɛa.

7 Tia sa Dii ma Luda, n̄ mam̄ma n̄ z̀b̄leri kà kí ũ ma de Dauda gb̄n̄. Né féten̄ ma ũ, má yáke gbá d̄ro.

8 Mam̄ma n̄ z̀b̄leri, má kú n̄ gb̄ɛ kè n̄ s̄ɛn̄o té. Ās̄o pari, weé f̄ɔ̄ wà n̄ naro wà n̄ lé d̄ro.

9 N̄ mam̄ma n̄ z̀b̄leri gba ɔ̄nd̄s̄o, le màgae yá ḡs̄ḡɔ̄ n̄ gb̄ɛn̄ɔ̄nɛ a z̄éa, màḡɔ̄ à maa d̄k̄ɔ̄zi k̄n̄ à zaaa. Tó lɛnlo, dian mé ke nà mà yá ḡs̄ḡɔ̄ n̄ gb̄ɛ pari daa p̄in̄ɔ̄nɛ?

10 Yá kè Sulemanu w̄é kè p̄i kè Diinɛ,

11 ben à bène: Zaake yá kè n̄ w̄é k̄n̄ gwe, néé w̄èndi gb̄aa w̄é kero ke auziki ke n̄ ib̄ɛn̄o gaa, séde yá ḡs̄ḡɔ̄na a z̄éa d̄nan̄ n̄ w̄é kè,

12 mé ke lán n̄ w̄é kè nà, mé n̄ gba ɔ̄nd̄s̄o k̄n̄ w̄é z̄ɛɛo. Gb̄ɛ kee kuu n̄ á ke n̄ gbera kè eéḡɔ̄ ɔ̄nd̄s̄o lán n̄ bàro.

13 Mé p̄ɔ̄ kè néé w̄é kero kp̄amma dɔ. Mé n̄ gba auziki k̄n̄ gakuio p̄nḡi ai n̄ w̄èndi lén. Kína ke é ká n̄ ũro.

14 Tó n̄ t̄mazi, bens̄ɔ̄ n̄ ma yá'onn̄nan̄o k̄n̄ ma ȳadienanō k̄na lán n̄ de Dauda k̄na nà, mé n̄ w̄èndi d̄nn̄ɛ k̄n̄ m̄òkyakooo.

15 Ben Sulemanu vù, à è kè nanaan á ò. Ben à tà Yerusalemu, à gàa à zè Dii bà kuuna k̄n̄ Isarailin̄o àkpati aɛ, à sa'op̄o kè w̄è ká tén à té k̄ũn̄o k̄n̄ kennak̄ɔ̄ sa'op̄on̄o ò gwe, ben à p̄onna p̄óblee kè à ìban̄ɔ̄nɛ.

Sulemanu yá ḡs̄ḡɔ̄na kaaruan̄ɛ

16 Zikea kaarua gɔɔn plaa kenɔ mɔ Sulemanu kiia, aɔ zè à aε.

17 Aɔ gbē doo bè: Ñ gaafaa kεmε kí. Mapi kɔn nɔgbē kèo wá kú kpé dɔnkɔmmε. Ben ma né ì wámbe wa plaa kpé pì guu.

18 À gurɔ aagɔdee zī nɔgbē pì né ì se. Wámbe wa plaa kpé pì guu, gbēkee kúwao gwero.

19 Kè nɔgbē pì dàe a négɔgbē pì gwāavī, ben à gà.

20 Ben à fεε gwāavī lezāndo, à ma négɔgbē sè ma saε gurɔ kè mamɔma n zɔbleri e ii oo, à dàe a saε, ben à a né gè kii sè à dàεmε ma saε.

21 Kè ma vu kɔngɔ mà yɔ kpá ma néa, ben má è gè. Kè má gwà tíii, ben má è ma nínlo.

22 Ben nɔgbē pì gbēndoo bè: Egeεmε! Ma né bé à bēε, n pɔ bé à gà. Ben nɔgbē káaku bè: Egeεmε! N né bé à gà, ma pɔ bé à bēε. Ben aɔɔe leokpakɔa kεε kína aεzī.

23 Ben kína bè: Gbē kèkii e bee a né bé à bēε, n pɔ bé à gà, bensɔ gbē kèkíaa e bee, egeεmε, n né bé à gà, a pɔ bé à bēε.

24 Ben kína bè: À mómε kɔn fεεdaao. Ben wà mɔɔne.

25 Ben kína bè: À né kè bēε zɔkɔre plaa, à à kpadoo kpá gbē dooa, é à kpadoo kpá dooa.

26 Nɔgbē kè a né bēε sɔ, né pì kène wēnda, ben à bè kínane: Kí, ñ né kè bēε pì kpáa, ñton à dero. Ben à gbēndoo bè: Wà à zɔkɔre plaa, wa píngi wà korazi.

27 Ben kína yā m̀ dè à bè: À né kè bēε pì kpá nɔgbē káakua. Àton à dero. À dan gwe.

28 Kè Isarailinɔ yákpae kè kína kè pì mà, aɔ vīa kène, zaake aɔ è Luda à gbà ɔndɔ à yā gɔgɔ a zéa.

4

Sulemanu ibanɔ

1 Kí Sulemanun Isaraili bori píngi kína ũ.

2 À bùsu dɔn'aadeenɔ tɔn yè: Zadɔki né Azarian sa'oriki ũ.

3 Sisa nénnɔ Eliɔrefi kɔn Ahiaon à takadakērinɔ ũ. Ailudi né Yosafatan yāzibaarukēri ũ.

4 Yoyada né Benayan à zìkpe dɔn'aadee ũ. Zadɔki kɔn Abiataon sa'orinɔ ũ.

5 Natá né Azarian à gu dɔn'aadeenɔ gbēnsi ũ. Sa'ori Zabudu, Natá nén à kpàasi ũ.

6 Aisan à begwari ũ. Abada né Adoniramun zɔzī gbēnsi ũ.

7 Kí Sulemanu Isarailinɔ bùsu gbēnsinɔ diēdie guunɔa gɔɔn kuri awεεplaa. Wè kɔn wèo aɔ baade è mɔ kína kɔn a uadeenɔne kɔn pɔbleeo aɔ baade kɔn a mɔɔo.

8 Aɔ tɔn yè: Benuru bé à Eflaimu boriinɔ gu s̀s̀idee vī.

9 Benideka bé à Makaza kɔn Salabimuo kɔn Besemesio kɔn Elɔni Betanao vī.

10 Benesedi bé à Arubo kɔn Sokoo vī kɔn Efa guuo píngi dɔ.

11 Benabinadabu bé à Dɔru gus̀s̀idee vī. Sulemanu nénnɔgbē Tafame à nɔɔ ũ.

12 Ailudi né Baana bé à Tanaki vī kɔn Megidoo kɔn Betesá guu kè kī kɔn Zarétáto Yezerili gīzī kpa píngi zaa Betesá ai Abeli Mɔɔla ai Yɔkemeamu káa kpa.

13 Benigeba bé à Ramɔ Giliada vī kɔn Manase né Yairi lakutu kè kú Giliada guunɔ kɔn Agobu guu kè kú Basá kɔn à mεwi bíide mèn baaagɔɔnɔ. Wà ñ zé gbānganɔ kè kɔn m̀gɔtɔmε.

14 Ido né Ainadabu bé à Manaimu guu vī.

15 Aimaza bé à Nafatali guu vī. Àmbe à Sulemanu nénnɔgbē Basεma sè nɔɔ ũ.

16 Usai né Baana bé à Asa guu vī kōn Alotio.

17 Parua né Yosafata bé à Isaka guu vī.

18 Ela né Simei bé à Beyāmi guu vī.

19 Uri né Geba bé à Giliada guu vī. Amōrinō kī Siō kōn Basā kī Oguo bé wà kú gwe yā. Geban guu pì dōn'aēdee ū ado.

20 Yudanō kōn Isarailinō pari lán ísiale būsū'āatē bà. Aōēgō pō blee wāgō í mii wà pōnnaa kē.

Sulemanu nmanana kōn à 5nd5ō

21 Zaa Yuflati ai Filisitininō būsun kōn Iyipiti būsū léo, Sulemanu bé à kī blē būsū pīnōa pīngi. Būsū pīnō gbēnō ègō tángba kpāaa ai à wēndi lén.

22 Sulemanu ua gurō do blēen yē: Flawa sākī baplaa akuri, wísiti sākī basōoro.

23 Zū mēkpana kē wà gwà be mēn kuri, kpāsa zū mēn baro, sá mēn basōoro kōn gāano kōn zōno kōn dūano kōn ko maaano dō.

24 Zaake à kī blē būsū kē kú Yuflati ɔfāntēgēkpen kpaanōa pīngi sēna zaa Tifisa ai Gaza, bensō yākete kú gukearo.

25 Sulemanu gurōa Yudanō kōn Isaraili kē aō kú zaa Dani ai Bešebano kaena ní būsun ní làakaria, baade kōn a geepi līnō kōn a kākāpura līnō.

26 Sulemanu sō kē aōè goro gāeno kēse bōro siigō. À sō kē wē dimmanō sō, bōro kuri awēplaa.

27 Gu gbēnsi pīnō sō, aō baade ègō mōōne kōn blēeo a mōōn kī Sulemanu kōn gbē kē aōè mō pō bleonō pō ū. Pōke è kēsām̄maro.

28 Aōēgō mōō sō pīnōne kōn éseo kōn sēō do guu kē aō kún, lán wà diē ní baadene nà.

29 Luda Sulemanu gbà 5nd5 kōn wēezēeo maamaa. Wee fō wà à dōna lé dōro, lán wee fō wà ísiale būsū'āatē lé dōro nà.

30 Sulemanu 5nd5ō de ɔfāntēbōekpadeenō kōn Iyipitinō pōla ní pīngi.

31 À 5nd5ō de gbē pīngila. À de Ezera bori Etani pōla kōn Maōli nēno Emani kōn Kalakōlio kōn Daadao. À tō bō būsū kē ligazinō guu pīngi.

32 À yāasi zū bōro aagō bensō lē kē à dānō kà bōro do kōn mēn sōoro.

33 À līnō kōn lānō yā bōkōtēna kē, naana zaa sida lí kē kú Lēbano būsun ai à gāa pé sēsōvlāa kē è bōe bīianōa. À nōbōno yā dānne dō kōn bāano kōn pōtaa'onkuseano kōn kpōno.

34 Kína kē aō kú anduna guuno à 5nd5 baaru mà ní pīngi. Būsū kōn būsuo pīngi ní gbēnō zī wà gá à 5nd5yā ma.

5

Dii ua kaena soru

1 Kē Taya kī Hiramū mà kē wà Sulemanu kà kī ū a de gēe ū, à a ìba kenō zīa, zaake Dauda gbēnname yā.

2 Ben Sulemanu lékpāsā kē Hiramunē à bè:

3 Ní d5 kē ma de Dauda e e à kpé bō Dii a Ludanero, kē borii kē aōo ligazinō e zī kaaō yānzi, ai Dii gāa à ní kēne tinti ū.

4 Tia sa Dii ma Ludaa tō ma ĩampakii è. Ibēe kee kú gukearo, mōnzi kee kuuro.

5 Bēee yānzin má yezi mà kpé bo Dii ma Ludanezi, lán Dii ò ma de Daudane nà, à bè à né kē è kpá kpatan à gēe ūu bé éé kpé boare.

6 Ñ gbēno da aš Lebano sida lino zōzōme. Ma zikerino é zii pi ke kōn n zikerino ledō, mé n zikeri pino fīa bonne lán n ò nà píngi. N dō kè wá gbēke vī à lízōna dō lán a Sidōdeenō bāro.

7 Kè Hiramū Sulemanū yā pi mà, à pōw kè nna maamaa à bè: Wà Dii tō kpá gbāa, zaake à Dauda gbà né ōndōdee, èe dōw a gbē pariinōne ae.

8 Ben Hiramū gbēno zī Sulemanū à bè: Ma lékpāsá kè n kēmēē mà. Mé ke lán n yezi nà sida lino kōn pini lino yā musu.

9 Ma zikerino é lí pino sé zaa Lebanō kpīiino musu, ašē pitao ísialēa, mé yiyi mà gbēno zīonne ísiaala. Guu kè n òmen, gwen mé tó wà káennne, gbasa n táo. Mpi sō, yā kè má yezi n kēmēen yè: N pōblee kpá ma uadeenōa.

10 Len Hiramū ègō sida lino kōn pini lino kpaa Sulemanū le lán à yezi nà.

11 Sulemanū sō ègō pōwēe kpaaa wē kōn wēo ton wàa plaa kōn nōsio lita bōw wàa plaa.

12 Dii Sulemanū gbà ōndōw lán à à lé gbēne nà. Hiramū kōn Sulemanū nna kōw, ben aš ledole vī.

13 Kí Sulemanū gbēno sēsē Isaraili boriino té píngi à n dá zii pi guu gōwōn bōw baaakuri.

14 Ègō n zī Lebanō būsun mō kōn mōo gōwōn bōwō kuri. Gbē pino è ke Lebanō mō do, ben ašē su wà ke be mō plaplaa. Adoniramūn zōzī pi gbēnsi ū.

15 Sulemanū gbē'arino vī gukpiideen gōwō bōwō basiigō, à sēsērinō sō gōwō bōwō baaagō akuri.

16 Gbē pino baasi, Sulemanū gbēno diēdie gōwō bōwō aagō kōn wàa aagō, ašgō wēe tēe zii pizi.

17 Kína yā diē, ben wà gbē gbēntē maaano yōyō wà à, wà sēe wà sūo kpé pi ēdaebōwō ū.

18 Len Sulemanū zikerino kōn Hiramū zikerino kōn Gebalideenō lí zōzō le aš kēke, aš gbē kēke kpé pi bobō ū.

6

Dii ua kaena

1 Isarailino bōna Igipiti wē wàa plaa kpé basiigōw gbera, Sulemanū kíblena wē siigōdeen, à mō plaadee kè wē be Zivī guu, ben à nà Dii ua kaenaa.

2 Kpé kè à bō Diine pi gbāa kà gāsāsuu baaagō, à yàasa baro, à lezī baaakuri.

3 Kpé pi gbāadaaa vī a ae, à gbāa sēnkpeo gāsāsuu baro, à yàasa sō gāsāsuu kuri.

4 À à windonō bōbō, à lénōw de yàasa, à guu kpaa de kpaatogo.

5 À kpénenō bobō à liga kpé pizi kōn a Ludakukiiō kpa plaplaa kōn a kpeeo.

6 À didikōana aagōgō, kpéne kè kú tōtēno yàasa kà gāsāsuu sōsōoro, kè kú guranō swēedodo, kè kú musunō swēeplaplaa. Dii kpé gbē kè kú musunō yàasa kēsā tōtē pōzi, le wà e wà kpéne pi zāno didia kpé pi gbēfōna sai.

7 Kè wēe kpé pi boo, wà bō kōn gbē kè wà à zaa a yōkiiāome. Wēe eree ke gā ke zīkebō ke kīi ma kpé pi bokiiaro.

8 Kpéne kè kú tōtēno píngi gēkii kú à sōwmetē kpame. Didikii gāa kpéne kè kú guranō kōn kpéne kè di à musunō kiia.

9 Kè à kpé pi bō à yāa, à dō kōn zà lino kōn sida lí lēetēgeeno.

10 À kpéne pino bō kpé pi gbāa lémmē. À píngi lezī gāsāsuu sōsōorome, bensō wà n pépe kpé pia kōn sida lío.

11 Ben Dii yā ò Sulemanūne à bè:

12 Kpé kè nées boo kèki yā musu, tó nées ma ɔɔkii gwaa, tó n ma yādannenano kè, tó n yā kè má diénhenɔ kūna nées zī keea, mé lé kè má gbè n de Daudane papanne.

13 Mégō kú ma gbē Isarailinɔ té, mé n tónlo.

14 Kè Sulemanu kpé pì bò à yāa,

15 à sida lí lèetegēenɔ nàna à gūa à guu sélele zaa tɔɔte ai à sàtazi, ben à pini lí lèetegēenɔ kpàe à tɔɔte píngi.

16 À kpéne kè kpé pì guu Ludakukii ũ, à gbàa kà gāsásuu baro, ben à sida lí lèetegēenɔ nàna à gūa sélele zaa tɔɔte ai à sàtazi.

17 Kpé pì gānu gbàa kà gāsásuu baplaa.

18 Sida lí kè wà nàna kpé pì guu, wà ɔzī kèa lán tùu kōn lávu pianao bà. À píngi né sida líme, wè gbè ke e gupuraaro.

19 À kpé pì kpéne kèke Dii bà kuuna kōn Isarailinɔ àkpati diekii ũ.

20 Kpéne pì gbàa kà gāsásuu baro, à yàasa ɔɔ baro, à lezī sō baro. À vura atē nàna kpéne pì gūa píngi. À tuaetitikpatakii kè wà kè kōn sida lío nàna kōn vuraɔ ɔɔ.

21 À vura atē nàna gānu gūa ɔɔ, ben à mōkyakoo kè wà pì kōn vuraonɔ lògologo kpéne gū kè à vura nànaa pia kpēele kpa.

22 À vura nàna kpé pì guuguu sélele kōn tuaetitikpatakii kè kú kpéne pì saeo.

23 À kù lí à kerubunɔ ũ mèn plaa, à diē kpéne guu. Kerubu pìnɔ lezī kà gāsásuu kuri.

24 Aō dèbenɔ gbàa kà gāsásuu sɔsɔro. Zaa dèbe do léa kè ai à do léa kāa à gbàa gāsásuu kuri.

25 Kerubu mèn plaaa pìnɔɔ bòkōba, aō sēnkpeɛ.

26 Aō plaa n píngi lezī kà gāsásuu kurikuri.

27 Ben à n káe kpé pì kpéne guu. Aō dèbenɔɔ poroporona, à doo dèbe gāa à pè gūa kāa, à doo pó pè gūa kè, ben aō dèbe kè gōnɔ pè kōa kpéne pì guragura.

28 À vura nàna kerubu pìnɔa ɔɔ.

29 À ɔzī kè kpé pì gūnɔa gānu kōn kpéneo píngi, à kerubunɔ wēzā kè kōn damina línɔ kōn lávu piananɔ.

30 À vura kpàe kpé pì tɔɔte ɔɔ, gānu kōn kpéneo píngi.

31 À kpéne pì gbànɔ kōn à lípēenɔ kè kōn kù lío. À musu kè sōnte.

32 À ɔzī kè kù lí gbà mèn plaaa pìnɔa, à kerubunɔ wēzā kè kōn damina línɔ kōn lávu piananɔ, ben à vura nànaa.

33 À gānu gbà lí kè kusua siigō kōn kù lío ɔɔ.

34 À à gbànɔ kè kōn pini lío ɔla plaa. Gbà pìnɔ ɔla píngi è nakōa guragura.

35 Ben à ɔzī kè gbà pìnɔa, à kerubunɔ wēzā kè kōn damina lío kōn lávu pianao, ben à vura nànaa.

36 À bīi bò à liga à uazi. Bīi pì gbè kè wà ànɔ vī didikōana leo aagōgō, ben sida lí kè wà zōnɔ kpákpa à musu.

37 Wà Dii kpé pì ēe kpàe Sulemanu kíblena wè siigōden, à mɔɔ kè wè be Zivi guume,

38 ben wà à laata kpà à wè kuri awēedodeen, à mɔ sɔraagōdee kè wè be Bulu guu lán à kpé zī diē nà. À bona kōn à kekenao kà wè swēeplaa.

7

Sulemanu be bona

1 Sulemanu a be bona zīi kè píngi wè kùri awéé'aagōme.

2 À kpé kè wè be Lebanō líkpe bō, à gbàa kà gàsásuu basōoro, à yàasa kà gàsásuu baplaa akuri, à lezī sō baaakuri. À sida líno pèpèe dōro siigō, ben à sida lí kè wà àno kpàkpañla

3 mèn baplaa asōoro, dōro kōn dōro gērogēro leo aagō, ben à sida líno kpàkpa lí kè wà kpà pìnoa.

4 À à windonō bōbō dōro aagōgō didikōana aeo dōdōkōa.

5 Kpé pì lénō lezī kōn à yàasao píngi sēnkpekpeme. À lénō mèn aagōgō kaa kpa kōn kè kpaaao aeo dōdōkōa.

6 À wesagbanō pèpèe kpé pì kpeele. Kpeele pì gbàa kà gàsásuu baplaa akuri, à yàasa sō baaakuri. À gānu bō wesagba pìno ae, ben à wesagbanō pèpèe à gbàadaaa dō gānu pì léa.

7 À a kiblekita diē gānu pìn. Gwen è yā gōgōn, ben wè be Yākpaekēkpe. À sida lí lētegeēno nāna à gūa zaa tōte ai à sātāa.

8 À kpé kè è in kú ae. À bōkōba kōn gānu pìo. Len kpé kè à dō Fili'auna nēngbē kè à sē nō ūune de le dō.

9 Kpé pìno bona, gbè maaanōn wà ēe dàeo ai à gāa pé à sātāa. Wà gbè pìno yōyō gbasā wà zōzōkōre kōn sagasigio kpa plaplaa píngi. Leme ua guu kpaa de le kōn bàazi kpaaō.

10 Wà kpé pìno ēe dàe kōn gbè gbèntē maaanō, à kenō gbàa kà gàsásuu kuri, à kenō sō sōraagō,

11 gbasā wà bō kōn gbè maaā kè wà yōyō wà àno kōn sida lío.

12 À bīi bō à līga ua bīta pīzi, à gbè kè wà àno vī didikōana dōro aagō, ben sida lí kè wà àno kpàkpa à musu, lán Dii kpé kōn à gbàadaaaō ua bīi de nā.

Dii ua pōno

13 Kí Sulemanu gbēno zī Huramu sísi zaa Taya, ben wà sūo.

14 Huramu pì da né Nafatali boriime, bensō gyaanōome. À de né Taya gbēme, bensō mōgotē ōzikerime. Huramu pì wééZēe vī kōn dōnao mōgotē zī píngi guu. Kè à mò kí Sulemanu kiia, ben à zīi kè à dàne kè píngi.

15 À wesagba pì mèn plaa kōn mōgotēo. À píngi lezī kà gàsásuu baro plaasai, à lé yàasa sō kuri awééplaa.

16 À à mífura pì kōn mōgotēo mèn plaa à di wesagba pìno musu. Mífura pìno lezī kà gàsásuu sōsōoro.

17 À mōkyakoonō pì, ben à fīfī à mī pìnoa lán kāmbeē bà, aōo logologona mèn swééplaa.

18 À pōno pì lán biisio beeno bà à dōdō wesagba mī pìnoa à ligazi dōro plaa, mōkyakoo pìno gīzī kōn à musuo. À mī pìnoō sēnkpe píngi.

19 À Dii kpé gbàadaaa wesagba mī pìno pì kōn dōnao lán ítebaagunna vú bà. Ítebaagunna vú pìno lezī kà gàsásuu siisigō.

20 Biisio beē pìnoō dōdō wesagba mī pìno kùdōkii musu mèn wàa doodo ligana mōkyakoo pìnozi dōrodōro.

21 Ben à wesagba pìno pèpèe kè aōo Dii kpé gbàadaa kūna. À tó kpà oplaā kpa pōne Éé Káe, ōzeē kpa pō sō Gbāaa Kúa.

22 Wesagba pìno mìnò bò lán ítebaagunna vú bà. Len à wesagba pìno pì le píngi.

23 À mò kàsa íkakii ũ bòotoko. À lé kè kpa ai à lé káa kpaà kà gàsásuu kuri, à lezì kà gàsásuu sòoro, à lé yàasa sò baaakuri.

24 À z̄z̄ii kè íkakii pia lán tũuno bà, à lĩga à lézi gĩzì d̄r̄o plaa, gàsásuu do píngi tũu mèn kuri. À íkakii pì kàsa ledo k̄n tũu wēzādee pìno.

25 Íkakii pì di z̄usware mèn kuri awēēplaaan̄o musu. Z̄u mèn aaḡōn̄o m̄i do gu'igbāroo kpa, mèn aaḡōn̄o ɔfāntēgēkpen kpa, mèn aaḡōn̄o s̄oome te kpa, mèn aaḡōn̄o s̄o ɔfāntēb̄e kpa. Íkakii pì di n̄i musu, bens̄o ās̄ p̄ōr̄n̄o d̄d̄o gura.

26 Íkakii pì gēgete kà ɔla yàasa ũ. À swā de lán oro swā bà, lán ítebaagunna swā bà. Gān̄o lé wàa do ín è sí.

27 À tadib̄o pì k̄n m̄ogot̄eo mèn kuri. Ās̄ píngi gb̄aa kà gàsásuu siiḡō, à yàasa d̄o siiḡō, à lezì s̄o aaḡō.

28 Kè wà tadib̄o pìno pì, wà mò l̄etegeēn̄o kpà à gb̄án̄o dagura.

29 Ben wà músu wēzān̄o kè mò l̄etegeē pìn̄o píngi k̄n z̄usware wēzān̄o k̄n kerubu wēzān̄o. Wà lāvutāna wēzā kè músu pìn̄o k̄n z̄uswaree pìn̄o musu k̄n à ḡiz̄io.

30 Tadib̄o pìno m̄ogot̄e ḡorogba k̄n ḡo v̄i mèn siisiiḡō. Ās̄ gb̄a v̄i mèn siisiiḡō d̄o. Gb̄a pìn̄o musun wè taa d̄in. Wà gb̄a pìn̄o kàsa, wà lāvutāna wēzā kè à kpa siiḡōa.

31 Tadib̄o pìno lé wēna bòotoko, à lé kpaà b̄ona gàsásuu do, bens̄o à z̄òoto kà ɔt̄a do. Wà wēzā kè à lé kè b̄ò musua d̄o. Tadib̄o pìn̄o mò l̄etegeē goodadeen̄o v̄i, ās̄ de b̄òotokoro.

32 Ḡorogba pìn̄o kú mò l̄etegeē pìn̄o ḡiz̄i. À ḡon̄o pépena tadib̄o pìn̄o gb̄án̄o. Ḡorogba pìn̄o lezì kà gàsásuu do k̄n a kusuo.

33 Wà ḡorogba pìn̄o pì lán s̄goro p̄ò bàme. Wà à ḡon̄o k̄n à ḡorogban̄o k̄n à m̄teeen̄o k̄n à oroon̄o kàsa k̄n m̄ogot̄eo píngi.

34 Tadib̄o pìn̄o k̄kii v̄i mèn siisiiḡō a goodan̄o.

35 Tadib̄o pìn̄o musu de b̄òotoko, à lezì kà ɔt̄a do. À gb̄án̄o k̄n à mò l̄etegeēn̄o na tadib̄o pìn̄o musu.

36 À kerubu wēzā kè à gb̄án̄o k̄n à mò l̄etegeēn̄o k̄n músu wēzān̄o k̄n damina lín̄o wēzān̄o, guu kè à è píngi. À lāvutāna wēzā kè à lĩgazi d̄o.

37 Len à tadib̄o pìn̄o pì le. À kàsa p̄ò d̄n̄k̄s̄ guume, ās̄ b̄ítake k̄n n̄i b̄onao s̄enkpeme.

38 Ben à d̄aga pì k̄n m̄ogot̄eo mèn kuri. À píngi è í sí à kà gān̄o lé siisiiḡō. D̄aga pìn̄o yàasa kà gàsásuu siisiiḡō. Kè à d̄aga pìn̄o didi tadib̄o mèn kuri pìn̄o,

39 ben à k̄ae Dii kp̄e ae, mèn s̄ooro ɔplazi, mèn s̄ooro ɔzezi. À íkakii pì die ɔzezi Dii kp̄e gooda kè kú ɔfāntēb̄e s̄oome te kpaà sae.

40 Ben Huramu oro túbukab̄on̄o k̄n a s̄éeb̄on̄o k̄n ta arusib̄on̄o pì d̄o. Len à Dii ua z̄ii kè k̄i Sulemanu d̄ane kè le, à à laata kpà píngi.

41 Z̄ii kè à kè pìn̄o yè: Wesagba mèn plaa, à m̄i kè b̄ò lán loo bà kè kú wesagba pìn̄o musu mèn plaa, m̄okyakoo kè à z̄a bl̄èo à m̄i pìn̄o mèn plaa,

42 biisio b̄ee kè à d̄d̄o m̄okyakoo pìn̄o musu mèn wàa plaa. À kè ai d̄r̄o plaa z̄ableb̄o ũ wesagba m̄i pìn̄o.

43 Tadib̄o pìn̄o mèn kuri k̄n à d̄agan̄o mèn kuri.

44 Íkakii mèn do k̄n z̄uswaree kè kú à ḡiz̄in̄o mèn kuri awēēplaa.

45 Túbukabo pínɔ kɔn a séebɔnɔ kɔn ta arusibɔnɔ. Pó kè Huramu pì kí Sulemanunɛ Dii ua pò ùnɔ pínɔ, à nì pì kɔn m̀gotɛ lɔlɔnaomɛ.

46 Kína tò wà pò pínɔ kàsa kɔn Yoda guò zaa Suko kɔn Zaretádo dagura.

47 Sulemanu e tò wà pò kè wà pì kɔn m̀gotɛo pínɔ yò kilooa à à tiisi d̄ɔro, kè à kè pari yānzi.

48 Sulemanu pò kè kú Dii kpé guunɔ pì do, tuaetitikpatakii kè wà kè kɔn vuraɔ kɔn vura teebu kè wè Dii bureɔdi káɛao

49 kɔn dabu kè wà káɛ gānu guu kpéne aɛ ɔplazi kɔn ɔzezio mèn sɔsɔro. Wà pì kɔn vuraɔ atɛɛ kɔn à fitianɔ kɔn à kpàkonɔ pínɔ, wà lávu wɛzā kèrma.

50 À vura ímbɔnɔ pì do kɔn fitiadebɔnɔ kɔn taanɔ kɔn gɔmbɔnɔ kɔn tésibɔnɔ kɔn kpéne kè wè be Ludakuki gbà asigbenɔ kɔn gānu pónɔ.

51 Kè kí Sulemanu Dii ua zīi pì kè à yāa pínɔ, ben à mò kɔn vuraɔ kɔn kondogio kɔn pò kè a de Dauda diɛ Dii pò ùnɔ, ben à kà Dii ua auzikikaekiin.

8

Tana kɔn Dii àkpato a kpén

1 Ben kí Sulemanu Isaraili gbēnsinɔ sisi Yerusalemu, aɔ borii don'aɛdeenɔ kɔn n̄ uabedeenn̄ n̄ pínɔ, le aɔ mó wà Dii bà kuunaño àkpato sé Dauda wéte kè wè be Zayn wà suo.

2 Ben Isarailinɔ kàkɔa à aɛ n̄ pínɔ m̀ swɛɛplaade Etanimu zībaaguro zī.

3 Kè Isaraili gbēnsinɔ pèkɔre n̄ pínɔ, ben sa'orino Dii àkpato pì sè

4 kɔn dakɔreki kutaaɔ kɔn Dii pò kè kú à guunɔ. Sa'orino kɔn Levi boriiɔ bé wà pò pínɔ sè wà suo,

5 ben kí Sulemanu kɔn Isaraili kè aɔ kàkɔa à aɛnɔ saa ò kɔn sāano kɔn zùnɔ àkpato pì aɛ. Pò kè aɔ saa òo pínɔ parii kè bíta, èe sí naroro.

6 Ben sa'orino gɛ kɔn Dii bà kuunaño àkpato à kpén ai kpéne kè wè be Ludakukiin. Aɔ diɛ à diekiia gwe kerubunɔ gīzī.

7 Kerubu pínɔ dèbenɔ poroporona àkpato pì kɔn à sélinoɔa.

8 À séli pínɔ gbàa ai wè n̄ lé e Dii kpé gānu guu, m̀de wè e ua kparo. Lí pínɔ kú gwe ai kɔn a gbàaɔ.

9 Pókee kú àkpato pì guuro, tó èe ke gbè walaa mèn plaa kè Musa dàn zaa Orɛbu, guu kè Dii bè a bà ègɔ kú kɔn Isarailinɔ aɔ bɔna Igipiti gberaa baasiro.

10 Kè sa'orino bɔɛ Dii kpén, tésukpe kpé pì pà,

11 aɔɔe fɔ wà gɛ wà n̄ zīi ke gwero tésukpe pì yānzi, zaake Dii gakui a kpé pà.

12 Ben Sulemanu bè: Dii bè ègɔ kú tésukpe siaa guume.

13 Ben à bè Diine: Ma kpé naasidee kèkii bɔnne, ñgɔ kú à guu guo pínɔ.

14 Ben à liɛ à aɛ d̀o pariia à sa maaá órɛne.

15 Ben à bè: Wà Dii Isarailinɔ Luda sáabu kpá! À lé gbè ma de Daudane, ben à pàpa. Zaake à bè,

16 zaa guro kè a a gbɛ Isarailinɔ bɔɛ Igipiti, èe Isaraili wéte ke diɛ wà kpé bon arero. Daudan a sè a gbɛ Isarailinɔ don'aɛdee ù.

17 Kè ma de Dauda yezi à kpé bo Dii Isarailinɔ Ludane,

18 ben Dii bène kpébonaare le a tó gɔ kúa laasuu kè à kè pì maa,

19 m̀de èe ke àpì bé eé boarero, à zīnda né ke bé eé boare.

20 Ben Dii kè lán à à lé gbène nà. Ma gɔ ma de Dauda gɛe ù, ma vɛɛ Isaraili kpatan lán Dii Isarailinɔ Luda à lé gbè nà, ben ma kpé kè bɔne le à tó gɔ kúa yānzi.

21 Gwen ma Dii àkpati diékii kèken. Dii bà kuuna kɔn wa dezinɔ aɔ ɔna Iqipiti gbera yā kú à guu.

Sulemanu aduakena a gbɛnɔne

22 Sulemanu aɛ dɔ Dii gbāgbākii Isaraili kè aɔ kakɔana gweenɔ wāa ní píngi, ben à a ɔɔnɔ sɛ musu

23 à bè: Dii Isarailinɔ Luda, gbɛke è sí lɛkɔzinyo musu ke tɔtɛro. N gbɛke guu n bà kú kɔn n zɔbleri kè aɔ tɛ n zɛn kɔn nɔse dooɔnɔ.

24 N yā kè n à lé gbɛ n zɔbleri ma de Daudane pàpa. Ní ò kɔn léome yā, gbāa san ní pàpa.

25 Tia sa Dii Isarailinɔ Luda, n lé gbɛ n zɔbleri ma de Daudane n bè, tó à borinɔ ní zinda kúna dɔ bensɔ aɔ tɛ n zɛn lán à tézi nà, aɛgɔ kú Isaraili kpatan gurɔ píngi.

26 Isarailinɔ Luda, n tó yā kè ní ò n zɔbleri ma de Daudane ke yāpura a ũ sa.

27 Mɔde Luda, nɛgɔ kú tɔtɛ kè yāpura n yɔ? Musu kɔn a lezikɛɛɔ é fɔ à n síro, benle kpé kè má bɔnnɛ kèkii saɔ?

28 Dii ma Luda, n làakari dɔ mapi n zɔbleria, n ma aduakena kɔn ma agbaakpanannɛɛɔ sí. N swā kpá wiii kè mapi n zɔbleri mée pɛenziizi kɔn adua kè mée kɛmmao gbāa.

29 N tó n wée gɔ pena kpé kèkii gwāaví kɔn fāantɛo, guu kè n bè n tó gɔ kúa kèkii pì. N adua kè mapi n zɔbleri mɛɛ kɛɛ aɛɔna guu kèkii ma.

30 Tó mapi n zɔbleri ke n gbɛ Isarailinɔ aɛ dɔ guu kèkii, tó wa wée kɛmma, ñgae wa wɛkɛna sí zaa n kúkii musu n sùu kɛwao.

31 Tó gbɛ taari kè a gbɛdaaane, ben wà bène à la da, tó à mò à la dà n gbāgbākii kè aɛ,

32 ñgae zɛnyo zaa n kúkii musu n ɔɔaɛne. Ñgae yā gɔgɔ n zɔblerinɔne n yā da taarideela, le à yākena wí à musu n yā nnaa kpá taarisaideea, le wà e wà dɔ kè à yāke víro.

33 Tó n gbɛ Isarailinɔ ibɛnɔ zì blɛmɔa durun kè aɔ kɛnne yānzi, aɔ tànyo, tó aɔ èara wà aɛ dɔmma wà n sisi, tó aɔ wée kɛmma wà agbaa kpànnɛ kpé kèkii,

34 zaa n kúkii musu ñgae zɛnyo n sùu kɛnyo kɔn ní durunno, n èarañyo bùsu kè ní kpà ní dezinɔa kèkii pì guu.

35 Tó ludambɛɛ gɔ da wāwaa, lou gí mazi kè aɔ durun kɛnne yānzi, tó aɔ aɛ dɔ guu kèkii aɔ wée kɛmma aɔ n sisi, bensɔ aɔ kpɛɛ lì ní durunne kè n wée tāmɔa yānzi,

36 zaa n kúkii musu ñgae zɛnyo n sùu kɛnyo kɔn ní durunno. Ñgae ní da zé maaan, né tó lou ma n bùsu kè ní kpà n gbɛnɔa aɔ pɔ ũu kè guu.

37 Tó dekaa ke gagyāa kà bùsu kɛn, ke pɔwɛpɔsi ke pɔpukpana ke sutɛno ke kwaano ke tó ibɛnɔ liga ní wɛte kezi ke tó mɔnzi ke gyāa gè ní tɛ,

38 tó aɔ gbɛke yā kè à a lee dɔ, tó à a ɔ dɔ kpé kèkii kpa, tó à wée kɛmma à agbaa kpànnɛ,

39 zaa n kúkii musu ñgae zɛo n sùu kɛo, né ɔàle. Ñgae fia bone a yākenaa, zaake ní à nɔse dɔ. Mbe ní baade píngi nɔse dɔ.

40 Len aɔgɔ vīa kɛenne le ai ní wɛndi lén bùsu kè ní kpà ní dezinɔa kè guu.

41-42 Zaake wée n tó bíta kɔn n gāsā gbāaa kɔn n ɔ kè poronao baaru ma, tó gbɛ zítɔ kè de n gbɛ Isaraili borii ũroo bɔ bùsu zāazán à mò n tó yānzi, tó à aɛ dɔ kpé kèa à wée kɛmma,

⁴³ zaa n kúkiia musu ñgae zεo ñ yā kè à wée kèmmaa keñe, le anduna bori píngi e à n tó dō, wà vīa kenne lán n gbē Isarailinŋ è kenne nà, aṣégō dō kè n tó kú kpé kè má bō kèa.

⁴⁴ Tó n gbēñŋ bōe wà gāa zì ká kōñ n íbēñŋ, baa guu kè n n zīn píngi, tó aṣ ae dō wéte kè n sè kèa kōñ kpé kè má bōññe kèo, tó aṣ wée kèmma,

⁴⁵ zaa n kúkiia musu ñgae zeñyo agbaa kè aṣŋ kpāññe yāñzi, ñ yā nnaa kpámma.

⁴⁶ Zaake gbēke è gí durun keziro, tó aṣ durun kenne, tó n pō fēñzi n n ná n íbēññe n zī, tó aṣ ñhño n búsun zīzñŋ ũ búsu zāazā kè à kīn yoo,

⁴⁷ tó aṣ ñṣe liè búsu kè aṣŋe zō bleen pì guu, tó aṣ èara wà agbaa kpāññe gwe wà bè: Wa durun kè, wa taari kè, wa yā zaa kè,

⁴⁸ tó aṣ ae dōmma kōñ ñṣeo do kōñ poyezinao píngi zaa búsu kè aṣŋe zō bleen n íbēññe pì guu, tó aṣ ae dō búsu kè n kpá n dezinŋa kōñ wéte kè n sèo kōñ kpé kè má bōññe kèoa, tó aṣ wée kèmma,

⁴⁹ zaa n kúkiia musu ñgae zeñyo agbaa kè aṣŋ kpāññe yāñzi, ñ yā nnaa kpámma.

⁵⁰ Ñgae sùu ke kōñ n gbē kè aṣ durun kenneñŋ kōñ taari kè aṣŋ kèo, ñ tó gbē kè aṣŋe zō bleññeñŋ n wēnda gwa,

⁵¹ zaake n pōvīnanŋme, n gbē kè n n bōe Igipitinŋ wéetamma pásì guunŋme.

⁵² Ñ tó n wée gō kú mapi n zōbleria, ñ swā kpá agbaa kè má kpāññezi kōñ agbaa kè n gbē Isarailinŋ kpāññeo. Ñ swā kpáñzi gurŋŋ kè aṣ wii pēñzi píngi.

⁵³ Dii Luda, zaake anduna bori píngi guu aṣpīñŋ n n sè n gbēñŋ ũ, lán n ò n zōbleri Musa gāzī nà gurŋŋ kè n wa dezinŋ bōe Igipiti.

⁵⁴ Gurŋŋ kè Sulemanu e wée kee Diia, à kuena a kosooame kōñ à ññŋo porona musu. Kè à adua kè à yāa, ben à fēe à zè Dii gbāgbákíia gwe,

⁵⁵ ben à sa maaà ò Isaraili kè aṣŋ kú gweene n píngi, à ò gbāngbān à bè:

⁵⁶ Wà Dii sáabu kpá, zaake à wamŋwa a gbē Isarailinŋ gbà ñampakii lán à ò nà. Yā maaà kè à à lé gbē a zōbleri Musa gāzīñŋ pàpa píngi, à kee e lée pāro.

⁵⁷ Dii wa Luda gō kúwao, lán à kú kōñ wa dezinŋ nà. Àton wa tónlo, àton pā kpāwaziro.

⁵⁸ À tó wà swē gō kúawa wāgō té à zén, wāgō à yādienanŋ kúna kōñ yā kè à dà wa dezinŋñŋ, wāgō à òðkii gwaa.

⁵⁹ Adua kè má kè Dii wa Ludaa gō ññ faantē kōñ gwāāvīo. Àgō yā nnaa kpá mamŋma a zōbleria kōñ a gbē Isarailinŋ lán guu e dōŋ nà,

⁶⁰ anduna bori píngi é à dō kè Dii né Ludame, à pāndee kuuro.

⁶¹ À kù à a swē kpá Dii wa Ludaa mámmam, àgō à òðkii gwaa, àgō à yādienanŋ kúna lán á kúna gbāa nà.

Dii ua kyakena

⁶² Ben kína kōñ Isarailinŋ n píngi saa ò Diia.

⁶³ Sulemanu kennakō saa ò Diia kōñ zùnŋ bōŋŋ baro awēeplaa kōñ sáanŋ bōŋŋ baswēedo. Len kína kōñ Isarailinŋ n píngi Dii ua kya kè le.

⁶⁴ Zi pía kína gbāsī gō ua kè kú Dii kpé aea, ben à sa'opŋ kè wè ká tén à té kú ò gwe kōñ pówēe gbao kōñ kennakō sa nōsio, zaake sa'okii kè à kè kōñ mōgotēo kè kú Dii kpé ae bítarŋ, èe fō à sī píngiro.

⁶⁵ Zi beea Sulemanu kōñ Isarailinŋ n píngi zībaa kè Dii n Ludane ai gurŋŋ swēeplaa, ben aṣ Kutadŋa zībaa kè gurŋŋ swēeplaa dō. À píngi kè gurŋŋ gēro

dosai. Wà pari maamaa, wà bò zaa Lebo Amata ai à gàa pé Igitipi gulezεki swaaa.

⁶⁶ A gurɔ sɔraagɔdee zĩ à n gbáε, ben aɔ lé zàa aɔ tà n bε kɔn pɔnnaao. Aɔ pɔɔ kè nna yá maaa kè Dii kè a zòbleri Dauda kɔn a gbε Isarailinɔne píngi yānzi.

9

Dii bò à mɔna Sulemanuzi

¹ Kè Sulemanu Dii ua kàε à yáa kɔn a uao kɔn zĩ kè à pɔɔ kúano píngi,

² ben Dii èara à bò à mòzi à gèn plaadeeo lán à bò à mòzi Gibiɔ nà

³ à bène: Ma adua kè n kè kɔn agbaa kè n kpàmεεo mà. Ma kpé kè n bò pì diε ma pɔ ũ, ma tɔ éǵ kúa yāana sai. Ma wée éǵ kúa, ma pɔɔ éǵ kúa.

⁴ Mpi sɔ, tó n té ma zén súusu kɔn nɔε puraaɔ lán n de Dauda bà, tó n yá kè má dienneɔ kúna kɔn ma yá'onnenanɔ, tó néε ma ɔɔkii gwaa,

⁵ mé n kpata kāsáa péε Isarailinɔ té, eéǵ yāana vīro, lán ma à lé gbè n de Daudanε nà, ma bè à boriino éǵ kú Isaraili kpatan gurɔ píngi.

⁶ Tó mpi ke n néno kpεε lime sɔ, tó á ma dokayāno kɔn yá kè má diεareno kúnaro, tó a gaa a ɔ tãanozi ai éε n gbāgbāa,

⁷ mé Isarailinɔ bɔε bùsu kè má kpámman, mé gí kpé kè má diε ma pɔ ũu pizi, aɔé gɔ fabona pɔ ũ, pena pɔ ũ bori píngine.

⁸ Baa kɔn kpé pì naasikεεo, à yá é bɔ gbε kè aɔε gētεε à saeno saε. Aɔé sio gá wà be: À kè dia Dii kè bùsu kè kɔn kpé kèone lεε?

⁹ Weé beñne: Kè aɔ pā kpà Dii n Luda kè à n dezino bɔε Igitipizi yānzime. Aɔ zè kɔn tãano, aɔε n gbāgbāa aɔε kuεéñne. Beee yānzin Dii mónzi beε kpānzi píngi.

Sulemanu yakεna kpaaanɔ

¹⁰ Sulemanu ua mèn plaa pino kàε wè barome, Dii ua kɔn à zĩnda uao. Beee gberan

¹¹ à Galili bùsu wéte kpà Taya kí Hiramua mèn baro, zaake Hiramua sida lí kɔn pini lío kɔn vuraɔ kpàa lán à yezi nà.

¹² Kè Hiramua bò Taya à gàa à wéte kè Sulemanu kpàawaano gwà, èε kenεro,

¹³ ben à bè: Ma gbε, wéte kparee takanɔn n kpàma gwée? Ben wà tɔ kpà guu pìne Kabulu ai kɔn a gbāao.

¹⁴ Hiramua gīake à vura kpàsá Sulemanunε yā tɔn siigɔ.

¹⁵ Gbε kè Sulemanu n dá zòzĩnno yān yè. Gbε pino bé wà Dii ua kɔn Sulemanu uao zĩ kè. Aɔ Milo wèε tàta kɔn bùsu, aɔ Yerusalemu bii bò, aɔ èara wà Azo kɔn Megidoo kɔn Gezaɔ kèke wà kàε.

¹⁶ Igitipi kí Fili'auna lèε Geza pìà yá, ben à si à té sɔa à Kanaa kè aɔ kú à guuno dède, ben à kpà a néno gbēa zākεna gbaa ũ gurɔ kè à à kpàsá Sulemanua.

¹⁷ Ben Sulemanu èara à Geza pì kèke à kàε kɔn Betoroni gĩzĩ pɔɔ

¹⁸ kɔn Baalao kɔn Tadamɔ kè kú à bùsu gbāan-o

¹⁹ kɔn wéte kè à kúsáε kàenno kɔn wéte kè à sɔgorono kɔn à sɔnɔ kúnno kɔn kpé kè à yezi à ɔ Yerusalemunɔ kɔn Lebano kɔn bùsu kè èε kí bleeano píngi.

²⁰ Borii kè aɔ de Isaraili ũroonɔ: Amɔrinɔ, Itinɔ, Pεrizinɔ, Ivinɔ kɔn Yebusi kè aɔ gɔno n píngi,

²¹ gbε kè Isarailinɔ e fɔ wà n dederoonɔ, aɔ borii kè aɔ gɔ n bùsu pinnɔn Sulemanu n dá zòzĩn, ben aɔéǵ zĩ pì kεε le ai kɔn a gbāao.

²² È Isarailinŋ da zòzīinlo. Aṣmbe à ní díe a zìkpεεnŋ ũ, a ibanŋ, a kína daanŋ, a gbēnŋ dɔn'aedeenŋ, a s̄gorodeenŋ, a s̄deenŋ.

²³ Aṣmbe zīi kè wée keε pì gbēnsinŋ ũ dɔ, aṣṣ ḡɔn wàa plaa kpé baswεεplaa akuri.

²⁴ Kè Fili'auna nénŋgbē bò Dauda wéte à tà a kpé kè Sulemanu bònɛn, à gbɛran Sulemanu Milo wée tàta.

²⁵ Wè k̄n wèo Sulemanu èḡṣ saa oo ḡɛn aaḡṣḡṣ. È sa'opŋ kè wè ká tén à té k̄u k̄n kennak̄so sa'opŋŋ o sa'okii kè à bò Diinea, è tuaetiti kpata Dii ae gwe dɔ. Len à Dii ua zīinŋ kè le mámmam.

²⁶ Kí Sulemanu góro'itenŋ kè Eziṣ Geba Elata sae Edomunŋ b̄usun Isia Tēa léa.

²⁷ Hiramu a górodee kè aṣ ísīaa d̄ɔnŋ zī, ben aṣ dà ísīaala ledŋ k̄n Sulemanu gbēnŋ.

²⁸ Aṣ ḡaa Ofi, aṣ vura s̄εε gwe t̄n ḡεro aṣ s̄uŋ kí Sulemanunε.

10

Seba b̄usu kína kè de nŋgbē ũ m̄na Sulemanu kīia

¹ Kè Seba b̄usu kína kè de nŋgbē ũu mà lán Sulemanu tó b̄ò nà Dii yā musu, ben à mò à yṣ à gwa k̄n yāgbekana zī'ūuo.

² À ká Yerusalemu k̄n a ibanŋ paripari k̄n p̄ṣ ḡū nnannaanŋ k̄n vura sà bítao k̄n gbè bèedeε kè lakuminŋ senanŋ, ben à ḡaa Sulemanu kīia à yā kè kú a n̄sε guu f̄aadi b̄oŋ píngi.

³ Ben Sulemanu yā kè à l̄alaanŋ b̄k̄t̄ene píngi. À ke b̄k̄t̄ena e à furo.

⁴ Kè nŋgbē pì Sulemanu ɔnd̄syānŋ mà píngi, bens̄ṣ à à beε kè à b̄ò è

⁵ k̄n p̄b̄lee kè è bleenŋ k̄n à ibanŋ gwenao k̄n à be z̄ikerinŋ kuunao k̄n n̄ p̄k̄asāanŋ k̄n à w̄kpaaterinŋ k̄n sa'opŋ kè wè ká tén à té k̄u kè à ò Dii uanŋ, yā pì à k̄u gb̄aa, ben à lé àε.

⁶ Ben à bè k̄inane: N yākenanŋ k̄n n̄ ɔnd̄ṣ baaru kè má mà zaa ma b̄usun-ŋ né yāpurame.

⁷ M̄éε yā p̄inŋ síro ai ma gaa ma kao kè, ben ma wée siàle sa. Wèe omε píngi sero fá! N ɔnd̄ṣ k̄n n̄ auzikinŋ de lán ma à baaru mà n̄ala zà.

⁸ Minnadeenŋ n̄ gbēnŋ ũ k̄n n̄ iba kè aṣèḡṣ kún̄yo gurŋ píngi, aṣḡṣ n̄ ɔnd̄syā maanŋ!

⁹ Wà Dii n̄ Luda sáabu kpá, zaake n̄ yā k̄ane, ben à n̄ ka Isarailinŋ k̄in. Yenzi kè Dii ví k̄n Isarailinŋ gurŋ píngi bé à tò à n̄ ka kí ũzi, le ñḡṣ yā ḡṣṣ̄ɔn̄ne a zéa.

¹⁰ Ben nŋgbē pì kína gbà vura t̄n siiḡṣ k̄n p̄ṣ ḡū nnannaanŋ paripari maamaa k̄n gbè bèedeenŋ. P̄ṣ ḡū nnanna kè à kí Sulemanu gbà p̄inŋ bíta, gbēkeε e m̄one à kà le ziki d̄ro.

¹¹ Hiramu góro'ite kè aṣ s̄u k̄n Ofio k̄n vuraonŋ s̄u k̄n lí bèedeenŋ maamaa k̄n gbè bèedeenŋ dɔ.

¹² Ben kína Dii ua p̄onŋ k̄eo k̄n a z̄inda be p̄onŋ, à m̄onŋ k̄n kún̄yo k̄eo l̄sirinŋ dɔ. Wèe m̄ k̄n lí pì boriiŋ à kà le ziki d̄ro, wèe wée si à takale d̄ro ai k̄n a gb̄aaŋ.

¹³ P̄ṣ kè Seba b̄usu kína pì yezi píngi à gb̄eka kí Sulemanua, ben à à gbà, gb̄aa kè à k̄ne ȳn̄k̄ȳn̄k̄onŋ baasi. Ben à èara à tà a b̄usun k̄n a ibanŋ.

Sulemanu gakuikεε

¹⁴ Vura kè è ḡε Sulemanuzi wè k̄n wèo è ká t̄n baro awεε'aaḡṣ,

¹⁵ tángba kè t̄aa'orinŋ k̄n latarinŋ k̄n Larubu k̄inanŋ k̄n a b̄usu gbēnsinŋ è m̄one baasi.

16 À sɛngbango bítanŋ kɛ kɔ̄n vura kɛ wà gbègbɛo mèn wàa do, aɔ̄ baade t̄isi kà kiloo aagɔ̄ɔ̄ kɔ̄n a kusuo.

17 À sɛngbango nɛngonŋ kɛo do, aɔ̄ baade t̄isi yezi à ká kiloo plaplaa. À sɛngbango p̄inŋ kàe kpé kɛ wè be Lebanŋ Líkpen.

18 Kína kíblekita bíta kɛ kɔ̄n wesa swaao, ben à vura at̄ɛ kùea.

19 Kíta p̄i didikii v̄i, à gbápeeki mèn swɛɛdo. À kpɛnaki musu de m̄oɔ̄ gooda sai. À gàsádikiinŋ v̄i, músu taka kɛ wà kɛnŋ zezena gàsádikii p̄inŋ sae.

20 Músu p̄inŋ zezena gbápeeki p̄inŋa kpa plaplaa, à p̄ingi kà kuri awɛɛplaa. Wèe kíta p̄i taka ke b̄usu ken zikiro.

21 Kí Sulemanu togoonŋ né vurame p̄ingi. Kpé kɛ wè be Lebanŋ Líkpe p̄onŋ p̄ingi né vurame at̄ɛ. Kondogi p̄okee kú gwero, zaake wè kondogi diɛ p̄oke ū Sulemanu gur̄ɔ̄aro.

22 Kína goro'itenŋ ègɔ̄ dana ísiaala kɔ̄n Hiramunŋ góronŋ. Wè aagɔ̄ p̄ingi aɔ̄ègɔ̄ suu kɔ̄n vuraŋ kɔ̄n kondogio kɔ̄n wesa swaao kɔ̄n gbakúnŋ kɔ̄n zànŋ.

23 Kí Sulemanu auziki kɔ̄n à ɔ̄ndɔ̄o bíta de anduna ḱinanŋ p̄s̄la n̄ p̄ingi.

24 Baade p̄ingi e zé wetɛɛ à wéɛ si Sulemanule à à ɔ̄ndɔ̄yá kɛ Ludaa d̄ane à swèn ma.

25 Wè p̄ingi baade ègɔ̄ m̄oɔ̄ne kɔ̄n a gbaao: Kondogi p̄onŋ, vura p̄onŋ, utanŋ, ḡkebonŋ, p̄o ḡi nnannaanŋ, s̄onŋ kɔ̄n báagás̄onŋ.

26 Sulemanu s̄goronŋ kɔ̄n s̄onŋ kákɔ̄a. À s̄goro p̄inŋ kà wàa swɛɛplaa, à s̄onŋ s̄o b̄onŋ kuri awɛɛplaa. Wè à s̄o p̄inŋ gwa à s̄goro wétanŋ guu kɔ̄n à be Yerusalemuo.

27 Kína tò kondogi ḡo di Yerusalemu lán gbè bà, bens̄o sida lí kɛ wè kpé doo pari lán bète lí bà s̄en.

28 Wè b̄o kɔ̄n Sulemanu s̄o p̄inŋ zaa Iyipiti kɔ̄n Silisia b̄usuome. Kína latarinŋ bé wè gá lulu gwe.

29 Aɔ̄è s̄goronŋ lulu Iyipiti kondogi ɔ̄o mèn wàa aagɔ̄me, s̄onŋ s̄o mèn baswɛɛplaa akuri, ben è ɛara à s̄o p̄inŋ yá Iti ḱinanŋa kɔ̄n Sirianŋa ḱinanŋ.

11

Sulemanu n̄oɔ̄n

1 Kí Sulemanu yè bori p̄ande n̄ogb̄enŋzi pari. Fili'auna n̄énogb̄e baasi, ben à M̄abunŋ kɔ̄n Am̄oninŋ kɔ̄n Ed̄omunŋ kɔ̄n Sid̄deenŋ kɔ̄n Itinŋ s̄ɛsɛ n̄oɔ̄n ū.

2 Dii bè Isarailinŋne āton horii p̄inŋ séro, zaake aɔ̄é n̄ s̄ásame, le aɔ̄o té n̄ t̄aanŋzi. Baa kɔ̄n beeeo aɔ̄ yenzi Sulemanu swè blè.

3 À ḱinenŋ s̄ɛsɛ n̄oɔ̄n ū ḡɔ̄n wàa aagɔ̄ kpé bas̄oɔ̄o, bens̄o à n̄o ȳigisainŋ v̄i do wàa do kpé bas̄oɔ̄o. Ben à n̄o p̄inŋ à s̄ásá.

4 Kè zikū e ḡɛɛn, à n̄oɔ̄n tò à t̄è t̄aanŋzi, èe a swè kpá Dii a Ludaa mámmam lán a de Dauda bàro.

5 À t̄è Sid̄deenŋ t̄aa Asatorezi kɔ̄n Am̄oninŋ t̄aa M̄oleki kɛ Luda zàn-o.

6 À yá kɛ Dii yeziroo kè, èe t̄ézi kɔ̄n n̄òsɛo do lán a de Dauda bàro.

7 Ben à ḡaa à t̄aagb̄agb̄akii b̄o s̄l̄s̄i kɛ kú Yerusalemu ɔ̄f̄ant̄ɛb̄ɛ kpaa musu M̄abunŋ t̄aa gina Kem̄osine kɔ̄n Am̄oninŋ t̄aa gina M̄olekio.

8 Len à kɛ le a bori p̄ande n̄oɔ̄nne n̄ p̄ingi, ben aɔ̄ tuaetiti kpàta n̄ t̄aanŋne aɔ̄ saa òmma.

9 Ben Dii Isarailinŋ Luda p̄o f̄ɛ Sulemanuzi, kɛ à kpɛɛ line à swè kúa doo yānzi, zaake Dii b̄o à m̄ozi yá ḡèn plaa.

10 Baa kɛ Dii bène, àton té t̄aanŋziro, èe yá kɛ Dii diɛ p̄i maro.

11 Ben Dii bène: Zaake n kè le, née ze kōn ma bà kuunanyo yā kè má dienneero, mé kpata bō n zǎi mà n zòbleri ke ká n gēe ũ.

12 Mōde n de Dauda yānzi mé ke le n gurōaro, n nén mé kene.

13 Baa kōn beeeo mé kpata bō à zǎi mámmanno. Bori leo doon mé tó n né pìne ma zòbleri Dauda kōn Yerusalemu kè má sè ma pō ũuo yānzi.

Sulemanu ibeēno

14 Ben Dii tò Edōmu gbē Adada kè de wēene ũ ibete kpà kōn Sulemanuo.

15 Gurō kè Dauda e zǎi kaa kōn Edōmuno yā, à zǎkpeeno dōn'aēdee Yoabu gāa à Isarailino gēno v̄i, ben à Edōmuno būsuo gōgbēno dēde gwe n pīngi.

16 Àpi kōn a gbēno kú gwe ai mō swēdo ai aō gāa wà Edōmuno būsuo gōgbē pīno dēdeo n pīngi.

17 Kè Adada bāa s̄i, èe taa Igipiti kōn a de iba kenō. Gurō beee sō Adada né gōkpareme.

18 Aō bō Midia aō gāa Parani, ben aō Paranide kenō sè wà gāaño Igipiti kí Fili'auna kiia. Fili'auna kpé kpāa kōn pōbleeo kōn tōtēo.

19 Adada yā kà Fili'aunane maamaa, ben à a naō Tapenesi dāaro kpāa nō ũ.

20 Ben Tapenesi dāaro p̄i né ì gōgbē ũ, wè bene Genuba, ben Tapenesi né p̄i gwà Fili'auna ua kōn Fili'auna nēno ledō.

21 Gurō kè Adada kú Igipiti, à mà kè Dauda gā bensō à zǎkpeeno dōn'aēde Yoabu gā dō. Ben à bè Fili'aunane: Ñ ma gba zé mà tá ma būsun.

22 Ben Fili'auna à là à bè: Bó bè èe kēsāamaro, n ma gba zé dé!

23 Ben Ludaa tò dō Eliada né Rezō kè bāa s̄i a dii Zoba kí Adadezane yāa fēe Sulemanuzi.

24 Kè Dauda Adadeza gbēno dēde, ben Rezō gbēno kākōaazi aō kè gbāamōnnerino gāli ũ, ben à gō n dōn'aēdee ũ. Aō gāa wà v̄e Damasiku, ben à gwee s̄i.

25 Rezōn Isarailino ibeē ũ ai Sulemanu wēndi lén, yākete kè Adada fēe baasi. À kpata blè Siria būsun, à ḡi Isarailino kāzi.

Yeroboamu bōna Sulemanu kpēe

26 Nebati né Yeroboamu né Sulemanu iba keme. Eflaimu boriime, kè bō Zerēda, ben à bō Sulemanu kpēe. À da né gyaanōme, à tōn Zerua.

27 Lán à kè nà à bō kina kpēen yē. Sulemanu wēe kè wè be Milo tātā būsuo, ben à a de Dauda wēte b̄i bō à pēkōre.

28 Yeroboamu né négōgbē làakarideeme. Kè Sulemanu è kè òwazi p̄i aīa v̄i, ben à à diē z̄i gbāaa kè Yusufu boriinō e kee p̄i gbēnsi ũ.

29 Gurō beeean Yeroboamu bō Yerusalemu, ben à dākōre kōn annabi Ahia, Silo gbēo zén, à uta dufu dana. Aō kú sēn gwe n plaa.

30 Ben Ahia a uta dufu p̄i gā à kè à pārapara leo kuri awēplaa.

31 Ben à bè Yeroboamune à à parana p̄i sēe mēn kuri, zaake Dii Isarailino Luda bè: Mé Sulemanu bō kpatamme mā Isaraili bori leo kuri kpāmma.

32 Mé bori leo doo tōne ma zòbleri Dauda kōn Yerusalemu kè má sè Isaraili bori pīngi wētenō téo yānzi.

33 Mé kene le, kè à ma z̄inna à gāa èe Sidōdeeno tāa Asatore kōn Mōabuno tāa Kemōsio kōn Amōnino tāa Mōlekio gbāgbāa yānzi. Èe témaziro, èe yā kè maamee kero, èe ma dōkii gwaro, à ma dokayāno kūna lán a de Dauda bāro.

³⁴ Baa kōn beeeo mé kpata bō à ɔzī māmmanlo, zaake ma gīake ma à kè kí ú ai a wēndi lémmē ma zòbleri Dauda kè má sè yānzi, kè à ma yādiēnānō kūna bensō à ma ɔɔkii gwà.

³⁵ À nén mé kpata sí à ɔzī, mà Isaraili bori leo kurinō kpámma.

³⁶ Isaraili bori leo doon mé tó à né pīnē, le ma zòbleri Dauda borii gō kí bleeme Yerusalemu gurō pīngi, wéte kè má sè ma tó gō kúa pì.

³⁷ Mpi sō, ma n se Isarailinō kína ũ, le ñgō kí blee pō kè n pōo yezia pīngi.

³⁸ Tó nēe yā kè má diennee kee pīngi, tó n tēmazi, nēe yā kè maamee kee, tó nēe ma ɔɔkii gwaa bensō ní ma yādiēnānō kūna lán ma zòbleri Dauda bà, mégō kúnyo, mégō n boriinō kaa Isaraili kpatan gurō pīngi, lán ma Dauda boriinō kàn nà.

³⁹ Mé Dauda boriinō eara kpee yā kè aōo kè pì yānzi, mōde èe ke ai gurō pīnginlo.

⁴⁰ Sulemanu zé wéte à Yeroboamu de, ben à fēe à bàa sì à tà Igipiti kí Sisaki kiia, à gō gwe ai Sulemanu gaa à gào.

⁴¹ Sulemanu yā kpaaanō kōn ɔndōyā kè à kēnō pīngi kú Sulemanu yānō takadan.

⁴² Sulemanu kè Isaraili bori pīngi kína ũ Yerusalemu wè baplaame.

⁴³ Kè à gà, wà à vīi à de Dauda wéte, ben à né Reoboamu vèe à gbèn.

12

Isarailinō bōna Reoboamu kpee

¹ Reoboamu gaa Sekemu, zaake gwen Isaraili bori pīngi gāan le wà à ká kí ũ.

² Kè Nebati né Yeroboamu à baaru mà, ben à bō Igipiti à sù, zaake gwen à kún zaa gurō kè à bàa sì Sulemanunē.

³ Ben Isaraili kè aō kō kākōa pīnō à sīsī, ben aō gāa wà yā ò ledo kōn Reoboamuo wà bè:

⁴ N de zī gbāaa dāwe pāsīpāsī. Mmōn sō, ñ zī gbāaa pì kōn aso tiisi kè à diweeo lago, wé mī sienne.

⁵ Ben à wēnla à bè: À tá gīa ai gurō aagō, gbasa à eara à mō. Ben aō tà.

⁶ Kí Reoboamu yā pì gbà gbēnsi kè aō de a de Sulemanu iba ũunōne à bè: Yā kpareen á è à maa mà sí gbē pīnōlaa?

⁷ Ben aō wēala wà bè: Tó n mī siēnne gbāa, ben n yā maaa siñla, aōgō de n zòblerinō ũ gurō pīngi.

⁸ Ben Reoboamu gi gbēnsi pīnō lédammasi, à gāa à yā pì gbà a iba gōkpare kè aō né blē ledoonōne.

⁹ À n lā à bè: Gbē kè aō bème mà zī gbāaa kè ma dee dānne lagoñne pīnō, yā kpareen á è à maa wà siñlaa?

¹⁰ Ben gōkpare pīnō wēala wà bè: Gbē kè aō bēnne n de aso tiisi diñne ñ lagoñne pīnō, ñ oñne n ɔnezāa gbère de n de piila.

¹¹ N de aso tiisi diñne, mmōn sō, né asoo pì kaarañne. N de wée tārūma kōn flāome, mōde flā lēdeen né wée tāomūma.

¹² À gurō aagōdee zī Yeroboamu kōn Isarailinō eara wà mō wà Reoboamu lè n pīngi, lán à oñne nà à bè, aō eara wà mō gurō aagō gbera.

¹³ Ben kína gi gbēnsinō lédammasi à yā wēnla pāsīpāsī.

14 À tɛ ɡɔkparɛnɔ lɛdammazi à bè: Aso tuisin ma dee diare, mamɔma sɔ mé asoo pì kaaraareme. Flàn ma de wée taoawa, mapi sɔ, flà lèdeen mé wée taoawa.

15 Ben kina gi Isarailinɔ yā mazi, zaake yā pì bò Dii kiame, le yā kè à ò Nebati né Yeroboamune annabi Ahia, Silo gbē gāzī e à ke yānzī.

16 Kè Isarailinɔ è kina gi n yā mazi, aɔ bène:

Wa bà kú kɔn Daudaoro,
wa lé kú Yesɛ né yānlo.

Isarailinɔ, a baade tá a be!
Dauda bori, n n zīnda be kú!
Ben Isarailinɔ tà n be.

17 Isaraili kè aɔ kú Yuda boriinɔ wéte guunɔn Reoboamu ɡɔ̀ n kina ũ ado.

18 Kí Reoboamu a zɔ̀zɔ̀ gbɛnsi Adoniram u zɔ̀ Isarailinɔa, ben aɔ à pàpa gbèo wà à dè. Ben kí Reoboamu fɛɛ kɔn wáaao à si a sɔgoron à bàa si à tà Yerusalemu.

19 Lɛn Isarailinɔ gi Dauda boriinɔzi le ai kɔn a gbàao.

20 Kè Isarailinɔ mà n pingi kè Yeroboamu sù, ben aɔ à sisi kakɔana guu, ben aɔ à kà Isaraili boriinɔ kina ũ. Isaraili bori kee e ze kɔn Dauda boriinɔ dɔro, tó èe ke Yuda boriinɔ baasiro.

21 Kè Reoboamu kà Yerusalemu, à Yudanɔ kàkɔa n pingi kɔn Beyāmi boriinɔ. Zikari pinɔ ɡɔ̀n bɔrɔ bakɛndome. Ben aɔe gaa zɔ̀ ká kɔn Isarailinɔ, le wà e wà Sulemanu né Reoboamu kpata sínɛ wà kpáa dɔ.

22 Ben Luda yā sù Luda gbē kè wè be Semayaa à bè:

23 N o Yudanɔ kí Sulemanu né Reoboamune kɔn Yudanɔ n pingi kɔn Beyāmi boriinɔ kɔn gbē kpaaanɔ,

24 mamɔma Dii ma bè, àton gá zɔ̀ ká kɔn a Isaraili daanɔoro. A baade tá a be, zaake yā kè kè pi bò ma kiame. Ben aɔ yā kè Dii órine mà aɔ tà.

25 Yeroboamu Sɛkemu kè kú Eflaimu gu kpiideen bii bò, ben à vɛɛn. Zaa gwen à gaa à Penieli kèkè à kàe.

26 Ben à laasuu lè à bè: Weé ɛara wà Dauda borii sokpa kpatamme fá!

27 Tó Isarailinɔ e gaa saa o Dii ua Yerusalemu, aɔé ɛara wà ze kɔn n dii Yudanɔ kí Reoboamuome, aɔé ma de wà zeo.

28 Kè kina yā pi gwà, ben à vura zùswarene bɔrɔnɔ pi mèn plaa, ben à bè gbɛnɔne: Isarailinɔ, a gana Yerusalemu mò le. A dii kè aɔ a bɔe Igipitinɔn yè!

29 Ben à à doo diɛ Beteli, à doo sɔ ai Dani.

30 Ben yā pi ɡɔ̀ne durun ũ, aɔé gá dɔnzi ke à doone Beteli, à doo sɔ ai Dani.

31 Yeroboamu kpé bò zù pinɔne táagbāgbākiinɔa, ben à gbē diɛ sa'orinɔ ũ, ba kɔn gbē kè aɔ de Levi borii ũroonɔ.

32 Ben à mɔ sɔraagɔde gurɔ ɡɛrodee diɛ zībaa ũ lán Yudanɔ pɔ̀ bà se, ben à saa ò táagbāgbākii kè kú Beteli pia. À saa ò zùswaree kè à pi pinɔa, ben à sa'orinɔ diɛ gwe.

33 Ben à saa ò sa'okii kè à kè Beteli pia mɔ sɔraagɔde gurɔ ɡɛrodee zī. Gurɔ̀ pin à diɛ a zīnda pɔyezia zībaa ũ Isarailinɔne.

13

Luda gbē lékena Beteli sa'okiine

1 Luda gbēke bò Yudanɔ busun à mò Beteli lán Dii dànɛ nà gurɔ̀ kè Yeroboamu zena sa'okii pi saɛ le à saa o.

² Ben à sa'okii pì kà à bè: Sa'oki, sa'oki, Dii bè weé né í Dauda be, weé tó kpáne Yosia. Àpí bé eé saa omma kɔn tãagbãgbákii sa'ori kè aɔɔe zĩ kee kènɔ, éé gbēntee wáno kpátamma.

³ Gwe gɔɔ Luda gbē pì yá pì kena sèeda órɛne à bè: Sèeda kè Dii òn yè. Sa'okii pì é parakɔre à túbu é kwéé.

⁴ Kè kí Yeroboamu lé kè Luda gbē pì kè Beteli sa'okii pìne mà, ben à òdɔa zaa sa'okiia gwe à bè: À à kú! Ben ɔɔ kè à dɔa pì gbàgbá, éé fɔ à kòko dɔro.

⁵ Ben sa'okii pì parakɔre à túbu kwéé lán Dii dà Luda gbē pìne à ò nà.

⁶ Ben kína bè Luda gbē pìne: Ñ agbaa kpáme Dii n Ludane. Ñ wéé keame le ma ɔɔ e à su a gbèn. Ben Luda gbē pì agbaa kpà Diine, ben à ɔɔ sù a gbèn lán a zii bà.

⁷ Ben kína bè Luda gbē pìne: Ñ mɔ wà gá ma be wà pɔ ble, mé gba danne.

⁸ Ben à bè kína pìne: Baa tó n n auziki kpadoo kpàma, mé gányoro. Mé pɔ ble ke mà í mi guu kèro,

⁹ zaake Dii bème màton pɔ ble kèro, màton í mi kèro, màton sɔ tá kɔn zé kè ma mooro.

¹⁰ Ben à zé pãnde sè, èe zé kè à mòo Beteli sé dɔro.

¹¹ Annabi zi kee kú Beteli gwe. Kè à néno sù, aɔ yá kè Luda gbē pì kè gwe zĩ beea tɔkè n denɛ kɔn yá kè à ò kɔnanɛo píngi.

¹² Ben aɔ de n lã à bè: Zé kpareen à sè? Ben à néno zé kè Luda gbē kè bò Yudanɔ busun pì sè gɔgɔne.

¹³ Ben à bène: À gàari yime zaakine. Ben aɔɔ yìne aɔ à dì à kpee.

¹⁴ Kè à pèe Luda gbē pìzi, ben à à lè vèena gbíí lí gbáru. Ben à à là à bè: Luda gbē kè bò Yudanɔ busun n úɔ? À wèàla à bè: Mámbee!

¹⁵ Ben annabi zii pì bène: Ñ mɔ wà gá ma be, n pɔ ble.

¹⁶ À wèàla à bè: Mé fɔ mà eara mà tányoro. Mé fɔ mà pɔ ble ke mà í minyo guu kèro,

¹⁷ zaake Dii bème màton pɔ ble ke mà í mi kèro, màton sɔ tá kɔn zé kè ma mooro.

¹⁸ Ben annabi zii pì bène: Annabin ma ũ lán n bà. Malaika ke bé à Dii yá òme à bè mà péenzi mà sunyo ma be, le n pɔ ble n í mi. Mɔde egeen annabi pì e too.

¹⁹ Ben Luda gbē pì èarao, à pɔ blè à be à í mi.

²⁰ Gurɔɔ kè aɔɔ vèena pɔbleezi, Dii yá sù annabi zii kè sùo pìà,

²¹ ben à wii lè Luda gbē kè bò Yudanɔ busun pìà à bè: Dii n Luda bè, lán n gi a yá mazi nà, néé yá kè à ònne maro,

²² n eara n mɔ n pɔ blè n í mi guu kè à ònne nton pɔ blenlo nton í minlo pì, weé n v̄i kɔn n dezinɔoro.

²³ À pɔblena kɔn à íminao gbera, annabi kè sùo pì gàari yìne zaakia.

²⁴ Kè à dà zén, ben à kpàkú kɔn músuo, músu pì à dè. À gè gɔ diena zén, ben zaaki kɔn músuo gɔ zena à gè pìzi.

²⁵ Kè gbē kè aɔɔe gèteɛno à gè è daena zén gwe kɔn músu kè zezio, ben aɔ gà wà à baaru kpà wéte kè annabi zii pì kún guu.

²⁶ Kè annabi kè sùo pì à baaru mà, à bè: Luda gbē kè gi Dii yá mazin gwe. Ben Dii à kpà músua, à à é'ekɔre à dè lán Dii òne nà.

²⁷ Ben à bè a néno: À gàari yime zaakine. Ben aɔɔ yìne.

²⁸ À dà zén, ben à gàa à à gè lè daena, zaaki kɔn músuo zezí. Músu pì e gè pì sóro bensɔ èe zaaki pì é'ekɔrero.

²⁹ Ben annabi pì Luda gbē pì gè sè à dì zaaki musu à sùo a be wéten, le à gè ɔɔ dɔ à à vīi.

³⁰ Ben à à vīi a zīnda miraweeɛn, à ɔɔ dɔ à bè: Wāiyoo ma gbē!

³¹ Kè à à vīi à yāa, à bè a nēnɔne: Tó ma ga, à ma vīi miraweeɛ kè ma Luda gbē pì vīin à wa gè kpáɔzi.

³² Zaake yā kè Dii dàne à ò Beteli sa'okii musu kōn tǎakpe kè kú Samaria bùsu wéte tǎagbǎgbákiiannɔ é ke yǎpura.

³³ Baa kōn beeeo Yeroboamu e kpɛe li a yǎzaake nanero, à èara à Isaraili bori píngi diɛ tǎagbǎgbákii sa'orinnɔ ũ dɔ. Gbē kè aɔɔ yezi wà gɔ tǎagbǎgbákii sa'orinnɔ ũun à n kè à ũ.

³⁴ Durun kè tò wà Yeroboamu boriinnɔ dúgu zǎ aɔ yāa anduna guun gwe.

14

Annabi Ahia ya kè eé Yeroboamu lee ona

¹ Gurɔ beee a gyāa Yeroboamu négɔgbē Abia kù.

² Ben Yeroboamu bè a naɔne: Ñ fɛɛ ñ n zīnda liɛ, le wàton n dɔ ma nɔɔ ũro, ñ gá Silo. Annabi Ahia kú gwe. Àmbe à bèmɛ mégɔ de Isarailinnɔ kína ũ.

³ Ñ bureɔi sé mèn kuri kōn kàranɔ kōn zɔ tũuo, ñ gáone. Eé yā kè eé né pì lee onne.

⁴ Ben Yeroboamu naɔ kè le, à fɛɛ à gàa Silo à gè Ahia be. Ahia wéɛ e guu e dɔro, zaake à zi kú à wéɛ gɔ dáadāa.

⁵ Dii gǎake à ò Ahiane kè Yeroboamu naɔ né e gyāa keɛ, ben èe mɔɔ le à yā gbekamma. Ñ onɛ la, ñ onɛ la, zaake tó à mò, eé a zīnda lienne gbē pānde ũmɛ.

⁶ Kè Ahia à kèɛ kīi mà, èe gēɛ kpén, à bè: Ñ gē Yeroboamu naɔ! Bóyānzin n n zīnda liɛ lɛzi? Yā pāsīn Luda bè mà onne.

⁷ Ñ gá ñ o Yeroboamunɛ, Dii Isarailinnɔ Luda bè, àmbe a n se n gbēno té, a n ke a gbē Isarailinnɔ dɔn'aeɔdeɔ ũ.

⁸ A kpata bɔ Dauda boriinnɔ ɔzī, ben a n kpan, mɔde n de lán à zɔbleri Dauda bàro, kè à a yādiɛnanɔ kūna, à tézi kōn nòseo do à yā kè á yezi kè.

⁹ N yā zaa kè de gbē kè aɔ dōnne aenɔla, n gaa n tǎanɔ kè n zīdane, mò kè n kàsa pinnɔ, ben n kpɛɛ liare, n a pɔɔ fɛ.

¹⁰ Beeɛ yānzin é múnzi kpá n boriinnɔzizi, é n gɔgbēno kaate Isarailinnɔ guu zōnɔ kōn wēɛnenɔ n píngi, é té sɔ n beɛa, lán wè té sɔ zùgbɔa nà ai à té kú à yāa píngi.

¹¹ Gbēno é n borii kè aɔé gaga wétennɔ só, bāanɔ é n gbē kè aɔé gaga sēnnɔ ble. Dii bé à ò le.

¹² Mmɔn sɔ nɔgbē, ñ fɛɛ ñ tá be. Tó n kèɛɛ pèe wéte guu gɔɔ, né pì é ga.

¹³ Isarailinnɔ é à gè ɔɔ dɔ wà à vīi. Yeroboamu boriinnɔ té n píngi, àmbe weé vīi ado, zaake àmbe ado kè Dii Isarailinnɔ Luda yā maaà èa Yeroboamu ua.

¹⁴ Dii é kína pānde diɛ a gbē Isarailinnɔne. Àmbe eé Yeroboamu boriinnɔ dɛdɛ. Gbǎa kèa! Bóɔɔ? Lɛmɛ, tiaaɛmɛ!

¹⁵ Dii é gò tǎ Isarailinnɔa, aɔé gɔ lán kàba kè èe nigāa í guu bà. Eé Isarailinnɔ bɔɛ bùsu maaà kè à kpà n dezinnɔ kèn à n fáakɔa Yuflatii baa kaa kpa, kè aɔ Asatore lí pèɛpèɛ aɔ Dii pɔɔ fɛone yānzii.

¹⁶ Eé Isarailinnɔ kpámma durun kè Yeroboamu kè à Isarailinnɔ dà à kenan yānzii.

17 Ben Yeroboamu naɔ fɛɛ èè taa. Kè à kà Tiza, kè à kèɛ zè kpɛɛlea gɔɔ, ben nɛgɔgbɛ pì gà.

18 Wà à vɛi, ben Isarailinɔ ɔɔ dɔ́ ń pínɡi lán Dii ò a zòbleri annabi Ahia gāzī nà.

19 Yeroboamu yā kpaaanɔ kú Isarailinɔ kínanɔ gīayākenanɔ takadan, zì kè à kànɔ kɔ́n à kíkɛyānɔ pínɡi.

20 Yeroboamu kí blè wɛ̃ baro awɛɛplaamɛ. Kè à gà, ben à né Nadabu vɛ̃ɛ à gbèn.

Yudanɔ kí Reoboamu

21 Sulemanu né Reoboamun Yudanɔ kína ũ. À kí blè a wɛ̃ baplaa awɛɛdodeemɛ, ben à kí blè Yerusalemu wɛ̃ gɛro awɛɛplaa, wéte kè Dii sè Isaraili bori pínɡi wétɛnɔ té le à tɔ́ gɔ́ kúa. À da tɔ́n Naama, Amɔni boriime.

22 Yudanɔ yā kè Dii yeziroo kè, aɔ à pɔɔ fɛ̃ de ń dezínɔla ń pínɡi ń durun kè aɔɔ kè yānzì.

23 Aɔ táagbāgbākiinɔ bò ń zīndane sīsī lezī sānda pínɡi musu kɔ́n lí bíta sānda pínɡi gbáruo, aɔ gbènɔ kɔ́n línɔ pɛɛpɛn.

24 Baa se táagbāgbāki kaaruanɔ kú Isarailinɔ b̀sun gɔ́gbɛnɔ kɔ́n nɔgbɛnɔ. Lemɛ Isarailinɔ borii kè Dii pèrmánnɛnɔ dà zaaanɔ sɛɛ le pínɡi.

25 Kí Reoboamu kíblena wɛ̃ sɔɔrodee guun Iɡipiti kí Sisaki mò à lèɛ Yerusalemua.

26 À Dii ua auzikinɔ kɔ́n kíbɛ pónɔ nàkɔa à vura sɛngbango kè Sulemanu pínɔ sɛɛ pínɡi.

27 Ben kí Reoboamu sɛngbango pínɔ gɛɛ pì kɔ́n m̀gotɔ̀ò à nà a bɛ dogari dɔ́n'adɛɛnɔnɛ ń ɔ́zī a bɛ kpɛɛle.

28 Tó kína e gaa Dii ua, dogari pínɔ ègɔ́ sɛngbango pínɔ kúna. Tó aɔ èara wà sù, aɔɛ èara wà káɛ ń kpén.

29 Reoboamu yā kpaaanɔ kɔ́n yā kè à kènɔ pínɡi kú Yudanɔ kínanɔ gīayākenanɔ takadan.

30 Reoboamu kɔ́n Yeroboamuo ègɔ́ zì kaa kɔ́o gurɔ́ pínɡi.

31 Kè Reoboamu gà, wà à mira kpàkɔzi kɔ́n a dezínɔ pɔ́o Dauda wéte. À da tɔ́n Naama, Amɔni boriime. Ben à né Abia vɛ̃ɛ à gbèn.

15

Yudanɔ kí Abia

1 Nebati né Yeroboamu kíblena wɛ̃ baro plaasaidee guun Abia gò Yudanɔ kína ũ

2 à kí blè Yerusalemu wɛ̃ aagɔ́mɛ. À da tɔ́n Maaka, Abusalomu boriime.

3 À durun kè a dee kènɔ kè pínɡi, èe a zīnda kpá Dii a Ludaa lán a dezi Dauda bàro.

4 M̀de Dauda yānzin Dii à Ludaa tò à bori kí blè Yerusalemu, à à borii pì diɛ à gɛɛ ũ à tò Yerusalemu gbāaa è.

5 Zaake Dauda yā kè Dii yezi kè, èe gí yā kè Dii diɛnɛ maziɔ ai a wèndi lén, tò èe ke yā kè à kè Iti bori Urianɛ baasiɔ.

6 Abia kɔ́n Yeroboamuo ègɔ́ zì kaa kɔ́o ai Abia wèndi lén.

7 Abia yā kpaaanɔ kɔ́n yā kè à kènɔ pínɡi kú Yudanɔ kínanɔ gīayākenanɔ takadan.

8 Kè à gà, wà à vɛ̃ Dauda wéte, ben à né Asa vɛ̃ɛ à gbèn.

Yudanŋ kɪ Asa

⁹ Isarailinŋ kɪ Yeroboamu kɪblena wɛ̃ barodee guun Asa gɔ̃ Yudanŋ kɪna ũ,
¹⁰ ben à kɪ blɛ̃ Yerusalemu wɛ̃ baplaa awɛ̃ɛdo. À dazi tɔ̃n Maaka, Abusalomu
 boriime.

¹¹ Kɪ Asa yā kɛ̃ Dii yezi kɛ̃ lán a dezi Dauda bà.

¹² À pɛ̃ tãgbãgbãki kaaruanã a bũsun, ben à tãa kɛ̃ a dezinŋ kɛ̃nŋ kwɛ̃ píngi.

¹³ Baa se à à dazi Maaka bɔ̃ kpatan, kɛ̃ à Asatore lí gina pɛ̃ɛ yãnzɪ. Kɪ Asa lí
 pì zɔ̃ à tɛ̃ sɔ̃ã Kidironu guzuren.

¹⁴ À a zɪnda kpà Diia ai a wɛ̃ndi lén, mɔ̃de èe tãgbãgbãkii kɛ̃ wà bònŋ
 gbororo.

¹⁵ À vura kɔ̃n kondogio kɔ̃n pɔ̃ pãnde kɛ̃ api kɔ̃n a deo diɛ̃ Dii pɔ̃ ũunŋ sɛ̃ɛ à
 kãɛ̃ Dii ua.

¹⁶ Asa kɔ̃n Isarailinŋ kɪ Baasao ègɔ̃ zɪ kaa kɔ̃o ai n̄ kɪblena gurɔ̃lɛ̃n.

¹⁷ Baasa bé à gàa à lɛ̃ɛ Yudanŋ bũsua, ben èe bɪi boo à liga Ramazi, le gbɛ̃ke
 tón bɔ̃ ke à gɛ̃ Yudanŋ kɪ Asa bũsunlo yãnzɪ.

¹⁸ Ben Asa kondogi kɔ̃n vura kɛ̃ gɔ̃ Dii ua lãasinŋ sɛ̃ɛ kɔ̃n pɔ̃ kɛ̃ kú a be
 lãasinŋ, à nà a ìbanŋɛ̃ n̄ zɪ, ben à n̄ zɪ Damasiku, Siria bũsu kɪ Benadada,
 Tabirinŋ né, Èzɪs dio kiia à bè:

¹⁹ Wà ledole kɛ̃ lán ma de kɔ̃n n deo kɛ̃ nà yā. À kondogi kɔ̃n vuraon yè. N̄
 ledole kɛ̃ n̄ vɪ kɔ̃n Isarailinŋ kɪ Baasao gboro, le à gumala kɔ̃n a zɪkpɛ̃ɛnŋ.

²⁰ Ben Benadada ledole kɛ̃ kɔ̃n Asao à a zɪkpɛ̃ɛnŋ gbãre aɔ̃ gàa wà lɛ̃ɛ Isaraili
 wɛ̃tɛ̃nã. Aɔ̃ Iyona sɪ kɔ̃n Danio kɔ̃n Abeli Betemakao kɔ̃n Genesareti guuo kɔ̃n
 Nafatali boriinŋ guuo dɔ̃ píngi.

²¹ Kɛ̃ Baasa à baaru mà, ben à bɪibona Ramazi tò à tà Tiza.

²² Ben kɪ Asa kpàakpa kɛ̃ Yudanŋɛ̃ n̄ píngi, èe gbɛ̃ke tɛ̃ boro à bè, aɔ̃ Rama
 gbɛ̃nŋ kɔ̃n lí kɛ̃ Baasa e bɪi boonŋ sɛ̃ɛ. Ben à bɪi bɔ̃o à liga Geba kɛ̃ kú Beyãmi
 boriinŋ guuzi kɔ̃n Mizipao.

²³ Kɪ Asa yā kpaaanŋ kú Yudanŋ kɪnanŋ gɪayãkenanŋ takadan, à
 nɛ̃gɔ̃gbɛ̃kɛ̃yãnŋ kɔ̃n yā kɛ̃ à kɛ̃nŋ píngi kɔ̃n wɛ̃tɛ̃ bɪi kɛ̃ à bònŋ. Kɛ̃ à zi kú,
 gyãa à kú a gbãlanã.

²⁴ Kɛ̃ à gà, wà à mira kpãkɔ̃zi kɔ̃n a dezinŋ pɔ̃o a dezi Dauda wɛ̃tɛ̃, ben à né
 Yosafata vɛ̃ɛ à gbɛ̃n.

Isarailinŋ kɪ Nadabu

²⁵ Yudanŋ kɪ Asa kɪblena wɛ̃ plaadee guun Yeroboamu né Nadabu kɛ̃
 Isarailinŋ kɪna ũ à kɪ blɛ̃ wɛ̃ plaamẽ.

²⁶ À yā kɛ̃ Dii yeziroo kɛ̃ kɛ̃ à zɛ̃ kɔ̃n yā kɛ̃ a dee kɛ̃ à Isarailinŋ dà durun guuo.

²⁷ Ahia né Baasa, Isaka bori lé kpãkɔ̃sɔ̃zi gurɔ̃ kɛ̃ àpi kɔ̃n Isarailinŋ e ligaa
 Filisitini wɛ̃tɛ̃ Gibetɔ̃zi, ben à à dɛ̃ gwe.

²⁸ À à dɛ̃ Yudanŋ kɪ Asa kɪblena wɛ̃ aagɔ̃dee guumẽ, ben à vɛ̃ɛ à gbɛ̃n.

²⁹ Kɛ̃ à nà kɪblenaa, ben à Yeroboamu boriinŋ dɛ̃dɛ̃ n̄ píngi, èe n̄ gbɛ̃ke tóro, à
 n̄ káate lán Dii ò a zɔ̃bleri Ahia, Silo gbɛ̃ gãzɪ nà.

³⁰ Yā pi kɛ̃ le durun kɛ̃ Yeroboamu kɛ̃ yãnzɪ, kɛ̃ à kenan à Dii
 Isarailinŋ Luda pɔ̃o fɛ̃onẽ.

³¹ Nadabu yā kpaaanŋ kɔ̃n yā kɛ̃ à kɛ̃nŋ píngi kú Isarailinŋ kɪnanŋ gɪayãkenanŋ
 takadan.

³² Kɪ Asa kɔ̃n Isarailinŋ kɪ Baasao zɪ kà kɔ̃o ai n̄ kɪblena gurɔ̃lemmẽ.

Isarailinŋ kɪ Baasa

33 Yudanɔ kɪ Asa kɪblena wɛ aagɔdee guun Ahia nɛ Baasa kɛ Isarailinɔ kɪna ũ. À kɪ blɛ Tiza wɛ baro awɛɛsiigɔ.

34 À yā kɛ Dii yeziroo kɛ, kɛ à zɛ kɔn Yeroboamu yākenao kɔn durun kɛ à Isarailinɔ dà à kenan-o.

16

1 Dii yā sù Anani nɛ Yehua, ben à yā ò Baasanɛ à bè:

2 Ma n bɔ bɔsutin, ma n kɛ ma gbɛ Isarailinɔ dɔn'aedee ũ, ben n ze kɔn Yeroboamu yākenanɔ n ma gbɛ Isarailinɔ dà durun guu, ben aɔ durun pinɔ ma pɔɔ fɛ.

3 Mmɔn kɔn n boriinɔ, mé a dúgu zɔmɛ sa. Mé kɛ n uanɛ lán má kɛ Nebati nɛ Yeroboamu uanɛ nà.

4 Gbɛɛnɔ é n gbɛ kɛ aɔé gaga wéte guunɔ só, bāanɔ é n gbɛ kɛ aɔé gaga sɛnnɔ ble.

5 Baasa yā kpaanɔ, yā kɛ à kɛnɔ kɔn à nɛgɔgbɛkɛyánɔ kú Isarailinɔ kɪnanɔ gɪayākenanɔ takadan.

6 Kɛ Baasa gà, wà à vɪi Tiza, ben à nɛ Ela vɛɛ à gbɛn.

7 Dii yā pì ò Baasanɛ kɔn a boriinɔ annabi Yehu, Anani nɛ gāzɪ, yā zaa kɛ à kɛ à Dii pɔɔ fɛɔnɛ lán Yeroboamu boriinɔ kɛ nā yānzi kɔn Yeroboamu borii kɛ à n kaatenɔ yāo dɔ.

Isarailinɔ kɪ Ela

8 Yudanɔ kɪ Asa kɪblena wɛ baaasɔɔro awɛɛdodee guun Baasa nɛ Ela kɛ Isarailinɔ kɪna ũ à vɛɛ Tiza wɛ plaa.

9 À ibanɔ do Zimirin à sɔgoronɔ kpadoo gbɛnsi ũ, ben à lé kpàkɔsɔzińyo. Gurɔ kɛ í Ela kù a begwari Aza kpén zaa Tiza,

10 ben Zimiri gɛ à à dɛ Asa kɪblena wɛ baaasɔɔro awɛɛplaadee guu, ben à vɛɛ à gbɛn.

11 Kɛ à kɪ blɛ gɔɔ, ben à Baasa boriinɔ dɛdɛ n pínɡi, èe gɔgbɛ ke tó à danɛnɔ ke à gbɛnnanɔ tɛro.

12 À Baasa borii pinɔ kàate n pínɡime, lán Dii ò annabi Yehu gāzɪ nà.

13 Baasa kɔn a nɛ Elao Dii Isarailinɔ Luda pɔɔ fɛɛnɛ durun kɛ aɔɔ kɛ taa pāpāanɔ yā musu, ben dɔ aɔ Isarailinɔ dà à kenan yānzi.

14 Ela yā kpaanɔ kɔn yā kɛ à kɛnɔ pínɡi kú Isarailinɔ kɪnanɔ gɪayākenanɔ takadan.

Isarailinɔ kɪ Zimiri

15 Yudanɔ kɪ Asa kɪblena wɛ baaasɔɔro awɛɛplaadee guun Zimiri kɪ blɛ Tiza gurɔ swɛɛplaa. Gurɔ beee Isaraili zɪkpɛɛnɔ bùra kú Filisitini wéte Gibetɔ saɛ.

16 Kɛ zɪkpɛɛ pinɔɔ mà Zimiri lé kpàkɔsɔ kɔn gbɛnɔ kɪnazi à à dɛ, ben aɔ n dɔn'aede Ōmiri kà Isarailinɔ kɪna ũ n bura gwe gɔɔ.

17 Ben Ōmiri kɔn Isaraili zɪkpɛɛnɔ fɛɛ Gibetɔ aɔ gaa wà liga Tizazi.

18 Kɛ Zimiri è aɔ a wéte siawa, ben à didi à gɛ a be kpédidikɔana musun à tɛ sɔa, ben à tɛ kù, à gà

19 durun kɛ à kɛ yānzi. À yā kɛ Dii yeziroo kɛ kɛ à zɛ kɔn Yeroboamu yākenao. À durun kɛ, ben dɔ à Isarailinɔ dà à kenan.

20 Zimiri yā kpaanɔ kɔn lé kɛ à kpàkɔsɔńyo Elazio kú Isarailinɔ kɪnanɔ gɪayākenanɔ takadan.

Isarailinŋ kí Ōmiri

²¹ Isarailinŋ kpàate leo plaa. Aŋ kpadoonŋ yezi wà Ginati né Tibini ká kí ũ, ní kpadoonŋ sŋ Ōmiri.

²² Kè gbē kè aŋ zè kŋn Ōmirionŋ gbāaa dè gbē kè aŋ zè kŋn Ginati né Tibinionŋla, ben wà Tibini dè, Ōmiri kí blè.

²³ Yudanŋ kí Asa kíblena wè baaakuri awēdodee guun Ōmiri kè Isarailinŋ kína ũ, à kí blè wè kuri awēplaa. À kè Tiza wè swēdo,

²⁴ ben à Samaria sīsi lù Sēmaa kŋn kondogio kiloo baaagŋ akuri, ben à wéte kàea à tŋ kpàne Samaria kè Sēma bé à sīsi pì vī yā yānzi.

²⁵ Ōmiri yā kè Dii yeziroo kè à durun kè de gbē kè aŋ dŋne aenŋ pŋla ní píngi.

²⁶ À zè kŋn Nēbati né Yeroboamu yākenao píngi. À Dii Isarailinŋ Luda pŋŋ fēne kŋn durun kè à kè taa pāpāanŋ yā musuo à Isarailinŋ dà à kenan dŋ.

²⁷ Ōmiri yā kpaaanŋ kŋn yā kè à kènŋ kŋn à négŋgbēkeyanŋ kú Isarailinŋ kinanŋ gīyākenanŋ takadan.

²⁸ Kè à gà, wà à vli Samaria, ben à né Ahabu vèe à gbèn.

Isarailinŋ kí Ahabu

²⁹ Yudanŋ kí Asa kíblena wè baplaa plaasaidee guun Ōmiri né Ahabu kè Isarailinŋ kína ũ à kí blè Samaria wè baro awēplaa.

³⁰ À yā kè Dii yeziroo kè de gbē kè aŋ dŋne aenŋ pŋla ní píngi.

³¹ À zena kŋn Nēbati né Yeroboamu durunkenao e kene yāke ũro, ben à Sidŋdeenŋ kí Etabaali nēnŋgbē Yezēbeli sè nŋŋ ũ, ben à nà Baali taagbāgbānaa, ègŋ kuene.

³² À kpé bŋ Baaline Samaria, ben à à gbāgbākii pèe kpé pì guu.

³³ À Asera lí pèen dŋ à èara à Dii Isarailinŋ Luda pŋŋ fēne de Isarailinŋ kína kè aŋ dŋne aenŋ pŋla ní píngi.

³⁴ Ahabu gurŋan Beteli gbē Iyeli Yeriko kèke à kàe. Kè à à bii ēe dàe, ben à négŋgbē káaku Abiramu gà. Kè à à zé gbànŋ pèe, ben à né zāade Segubu gà lán Dii ō Nuni né Yŋsua gāzī nà.

17*Gbāa kankananŋ annabi Ilia gwana*

¹ Tisibē gbē Ilia bŋ a bē Giliada bŋsun à gà à Ahabu lè à bè: Kŋn Dii Isarailinŋ Luda kè mée dŋŋzi kuunao, zaa wè kèa kpíi é kpáro, lou é maro, séde gurŋŋ kè má ō baasiro.

² Ben Dii yā sù Iliaa à bè:

³ N fēe nù gá ofantēbŋe kpa, nù ute Keriti swawēen Yoda baa kaa kpa.

⁴ Négŋ swaa pì í mii. Má diē gbāa kankananŋe aŋgŋ n gwaa gwe.

⁵ Ben à gà à kè lán Dii ōne nà, à vèe Ke riti swawēen Yoda baa kaa kpa.

⁶ Gbāa kankananŋ ègŋ mŋŋne kŋn buredio kŋn nŋbŋŋ kŋngŋ kŋn uusiēo, ben ègŋ swaa pì í mii.

Zarefa gyaanŋ Ilia gwana

⁷ Gurŋŋ plaa gbera swaa pì í bàba kè lou e ma bŋsu pìnlo yānzi.

⁸ Ben Dii yā sù à bè:

⁹ N fēe nù gá Zarefa Sidŋ bŋsun, nēgŋ kú gwe. Ma gyaanŋ ke diē àgŋ n gwaa gwe.

¹⁰ Ben à fēe èe gaa Zarefa. Kè à kà wéte pì sae, à gyaanŋ ke lè, èe yāka wēe gwe. Ben Ilia lé zù gyaanŋ pizi à bè: Nù gá mŋme kŋn io, baa fēte, mà mi.

¹¹ Kè èe gaa tó, Ilia èara à lé zùzi à bè: Ìn mómè kòn burɛdi kusuo dɔ.

¹² Ben nɔgbɛ̀ pì bène: Kòn Dii n Luda kuunao, baa burɛdi má vīro, séde wísiti ɔkú doo kè g̃s̃ gbaka guu kòn n̄sio féte tūu guu baasiro. À yàkan m̄éé w̄éé kè, le mà tá b̄e mà p̄óblee keo, wà ble kòn ma néo w̄ag̃s̃ ga d̄aa.

¹³ Ben Ilia bène: Ìnton tó vīa n k̄uro. Ìn gá ke lán n̄ ò nà, m̄ode ñ burɛdi keo féte ñ m̄ómè g̃īa, né gbasa ñ n p̄s̄ ke kòn n néo.

¹⁴ Zaake Dii Isarailinɔ Luda bè, wísiti gbaka pì ég̃s̃ da koriro, bens̄ n̄s̄i é yāa tūu p̄inlo ai gurɔ̀ kè éé tó lou ma b̄usu p̄in.

¹⁵ Gyaanɔ̀ pì ḡaa à kè lán Ilia òne nà, ben p̄óblee m̄òrn̄ma ai gurɔ̀ ūgbangba, àp̄i kòn a b̄edeeno kòn Iliao.

¹⁶ Wísiti e yāa gbaka p̄inlo, bens̄ n̄s̄i e yāa tūu p̄inlo, lán Dii ò Ilia ḡaz̄i nà.

¹⁷ Beee gb̄era nɔgbɛ̀ b̄edee pì né e gyāa kee. Kè gyāa gbāaa kp̄a maamaa, ben à w̄èndi b̄ò.

¹⁸ Ben nɔgbɛ̀ pì bè Iliane: Luda gb̄e, b̄ó bé à wa ka kè n m̄omazii? N m̄o ma durun d̄o Ludan le à ma né de yānz̄in yó?

¹⁹ Ben Ilia bène: Ìn n̄ né pì kp̄ama. Ben à né pì s̄i nɔgbɛ̀ pì ɔz̄i à didio kp̄é musu guu kè à p̄itan. À à d̄aè a ḡadoa gwe,

²⁰ ben à wii p̄è Diizi à bè: Dii ma Luda, m̄be n̄ tò gyaanɔ̀ kè ma pita à b̄e né ḡa n p̄os̄iaa kp̄az̄is̄?

²¹ Ben à d̄aè à a z̄inda p̄oro nég̃s̄gb̄e p̄ila ḡèñ aag̃s̄ à wii p̄è Diizi à bè: Dii ma Luda, ñ tó à w̄èndi èara à su à m̄è guu.

²² Dii Ilia wiip̄ena mà, ben w̄èndi èara à s̄u né p̄ia à f̄èe.

²³ Kè Ilia nég̃s̄gb̄e pì s̄è à p̄itao, à ḡèo kp̄én, ben à à kp̄a à daa à bè: Ìn gwa, n né p̄i w̄èndi s̄u!

²⁴ Ben nɔgbɛ̀ pì bè Iliane: Má d̄s̄ sa kè Luda gb̄en n ū. Dii yā kè b̄ò n lén né yāpuraame.

18

Ilia k̄on Obadiao

¹ À gurɔ̀ plaa kè, ben Dii yā s̄u Iliaa lousaiw̄e aag̃d̄ee guu à bè: Ìn gá ñ n z̄inda ɔd̄o Ahabun̄e, mé tó lou ma à b̄usun.

² Ben Ilia f̄èe èe gaa a z̄inda ɔd̄o Ahabun̄e.

Kè dekaa gbāaa kp̄a Samaria,

³ ben Ahabu a b̄egwari Obadia s̄isi. Obadia pì s̄o Dii vīa vī maamaa.

⁴ Kè Yezebeli e Dii annabinɔ dede yā, ben Obadia n̄ gb̄e kenɔ s̄èe g̃s̄on bas̄oɔro à n̄ ūte gb̄ew̄eenɔ guu g̃s̄on baplaa akurikuri, ben à n̄ gwá kòn p̄óblee kòn ío.

⁵ Ben Ahabu bè Obadiane: Wà d̄oɔ guuzi wà gá íb̄okiinɔ kòn swaw̄een̄on p̄ingi. W̄èg̃s̄ d̄s̄ro ke wé s̄è e wà kp̄a wa s̄onɔa kòn wa b̄aaḡas̄onɔ.

⁶ Ben ās̄ guu kp̄aate, ās̄ baade a z̄é s̄è.

⁷ Kè Obadia t̄ena, ben ās̄ kp̄ak̄sa kòn Iliao. À à d̄s̄, ben à d̄aè a puua à bè: Ma dii Ilia, m̄be gwe?

⁸ Ilia w̄èàla à bè: Mámbee! Ìn gá o n diine má kú kè.

⁹ Ben Obadia bè: B̄ó taarin má kè, kè néé mam̄oma n z̄òbleri naa Ahabun̄e a ɔz̄i à ma d̄ee?

¹⁰ Má s̄i kòn Dii n Ludao bori ke b̄usu kee kuu kè ma dii ḡi gb̄èñɔ z̄irn̄ma wà n wetenziro. Tó wà bè n̄ kú gwero, è tó ās̄ ladame.

¹¹ Ben néé oome d̄o mà gá mà o ma dii Ahabun̄e kè n̄ kú k̄ès̄?

12 Tó ma da zén, mégõ dõ guu kè Dii Nini é n sé à tányoro. Tó ma gaa má ò Ahabune, tó à mò èe n ero, eé ma demε. Mamoma n zòbleri sõ má Dii vīa vī zaa ma òwazikegurõme.

13 Ma dii Ilia, kè Yezebeli e Dii annabinõ dedεε, née yā kè má kè maroo? Mámbe ma n gbēkenõ sεε gõõn basõõro, ma n úte gbēwεenõ guu gõõn baplaa akurikuri, ma n gwá kõn pòbleeo kõn ío.

14 Ben n bème dõ mà gá mà o ma dii Ahabune n kú kès? Eé ma dεεε.

15 Ben Ilia bè: Má sì kõn Dii Zikpède kè mée dõõzio, mé ma zīnda dõõnε gbāa sa.

Ilia kõn Baali tãagbagbãrinõ Kameli kp̄ii musu

16 Ben Obadia gaa à dà Ahabule à yā pì òne, ben Ahabu gaa da Iliale.

17 Kè Ahabu Ilia è, à bène: Isarailinõ bùsu d̄eri, m̄be gweś?

18 Ben Ilia bè: Èe ke mámbe ma Isarailinõ bùsu d̄ero, m̄be kõn n de bεdeeno àmbe à d̄e, zaake a pā kpā Dii yādienanõzi a dõ Baalizi.

19 N̄ Isarailinõ sísi n̄ píngi, wà dakõre Kameli kp̄iii musu l̄edo kõn Baali tãagbagbãri gõõn wàa plaa kp̄e baplaa akuri kõn Asera tãade gõõn wàa plaa kè aṣe p̄ ble kõn Yezebelionõ.

20 Ahabu Isarailinõ sísi n̄ píngi, ben à tãadee p̄inõ kàkõa Kameli kp̄iii musu.

21 Ben Ilia s̄õ gb̄enõzi à n̄ lá à bè: A laasuu eḡõ kpaatena ai bõreme? Tó Dii n̄é Ludame, à t̄zi. Tó Baalime s̄õ, à t̄zi. Aṣõe yāke siàlaro,

22 ben Ilia bèn̄ne: Dii annabinõ té mámbe ma gõ mado. Baali tãagbagbãrinõ s̄õ, gõõn wàa plaa kp̄e baplaa akurime.

23 À zùswareenõ kp̄áwa m̄en plaa, tãadee p̄inõ à m̄en doo sé aṣ z̄õz̄kõre wà ká yàkala, aṣton té naaro. Mamoma s̄õ, mé à doo keke mà ká yàkala, mé té naa sero.

24 Aṣm̄on̄nõ é Baali sísi, mamoma s̄õ mé Dii sísi. Aṣ gb̄e kè mà, ben à sù t̄eo, àmbe Luda ũ. Ben baade píngi bè: Yā maaame!

25 Ben Ilia bè tãadee p̄inõne: À zùsware m̄en doo sé à keke káaku, zaake àmbe á pari. À a tãa sísi, m̄ode àton té naaro.

26 Ben aṣ zùswaree kè wà kp̄ám̄ma sì aṣ k̄ek̄e, ben aṣõe Baali sísi zaa k̄ongõ ai òf̄ant̄e gaa káo midangura. Aṣõe ũ wāa, aṣõe ligaa sa'okii kè wà bõzi, aṣõe bee: Baali, né yā mawaroo? Baa kõn beeeo aṣõe yāke maro, èe yā maṣmaro.

27 Kè òf̄ant̄e kà midangura, ben Ilia e n̄ lalandi keε à bè: À wii lé gbāa à kaara, à de diime gwεε! Ke à laasuu tà gu p̄andeame. Ke à gaa b̄iikp̄eε kemε. Ke à gaa w̄εt̄ame. Ke èe ii oome, ben ée à vuroo?

28 Ben aṣõe wii l̄ε kõn koto gbāaao, aṣõe n̄ zīnda lili kõn f̄εdaao kõn s̄ario lán aṣ k̄õ d̄õ nà, ai aru e plaa n̄ m̄ea.

29 Kè òf̄ant̄e gò mià, ben aṣõe yā yaa ai sa uusie ogurõ gaa à kào. Baa kõn beeeo èe yāke síñlaro, èe yā maṣmaro, èe swá kp̄ánz̄iro.

30 Ben Ilia bè pariine: À s̄õmazi kè! Kè aṣ s̄õzi n̄ píngi, ben à Dii gb̄agb̄akii kè gb̄oro k̄ek̄e èe boo.

31 À gb̄e s̄εε m̄en kuri awεεplaa Yakubu boriinõ pari l̄en. Yakubun Dii yā òne yā à bè wàgae bene sa Isaraili.

32 Kè à Dii gb̄agb̄akii p̄i b̄o, ben à w̄εε ȳõ à ligazi. W̄εε p̄i kà à í sí lita ḡero.

33 À yàka kà sa'okii p̄ila, à zù p̄i z̄õz̄kõre à kà yàka p̄ia à bè: À í t̄ lo siiḡõ, é ká sa'op̄o p̄ia kõn yàka p̄io.

34 Kè aṣṣò tò, ben à bè: À ɛara à tó dɔ. Kè aṣṣò tò, ben à bè: À ɛara à tó à kɛ gɛ̀n aagṣ. Ben aṣṣò tò ai gɛ̀n aagṣ.

35 Í pì bàà lè à liga sa'okii pizi ai wèè pì pà.

36 Sa uusie ogurɔ ben annabi Ilia sṣ̀zi à bè: Dii, Ibraĩ kṣ̄n Isaakuo kṣ̄n Isarailio Luda, ñ tò wà dṣ̄ gbàa kè m̀be Isarailinɔ Luda ũ bensṣ̄ n zṣ̀blerin ma ũ, mée yā kè kɛɛ kè m̀be n ma dan yānzì.

37 Ñ yā mama Dii! Ñ yā mama, lɛ gbɛ̄ kè̀nɔ e wà dṣ̄ kè Dii, m̀be ñ Luda ũ bensṣ̄ nɛé ñ nòsɛ liɛ́nɛ lɛ aṣ ɛara wà summa.

38 Ben Dii té sù sa'obɔ pìà kṣ̄n yàkao kṣ̄n gbè̀nɔ kṣ̄n bùsuo, aṣ té kù, ben í kè kù wèè pìn bàba.

39 Kè gbè̀nɔ è, ben aṣ dàè ñ puua wà bè: Diime Luda ũ! Diime Luda ũ!

40 Ben Ilia dàrnɛ à bè: À Baali taaḡbāgbāri pìnɔ kùkù, aṣ gbɛ̄kɛ tón pitiaguro. Kè wà ñ kùkù, ben Ilia gāańyo Kisṣ̄ guzurɛn à ñ dɛdɛ gwe.

41 Ilia bè Ahabunɛ: Ñ gá pṣ̄ ble ñ í mi, zaakɛ ma lou kīi mà dɔ.

42 Ben Ahabu gāa pṣ̄ ble à í mi. Ben Ilia didi à gāa Kameli mis̄ntɛā à vèè à mì kà tú.

43 À bè a zīkerine: Ñ gá guu gwa ísīaa kpa. Ben à gāa à gwà. Kè à sù à bè: Pṣ̄kee kù gwero. Ben Ilia bè̀nɛ à ɛara à gá gwa dɔ, ben à gāa lɛ ai gɛ̀n swɛɛplaa.

44 À gɛ̀n swɛɛplaaɛɛo zīkeri pì bè: Ma lou sèeda è sɛtɛgɛ lán ɔla bà, èe fɛɛ ísīaala. Ben Ilia bè̀nɛ: Ñ gá ñ o Ahabunɛ à sṣ̄goro dɔ s̄nɔa à gɛ̀n à pita kpīiia ai lou gṣ̄ gá à dādá.

45 Lou è sisii busebuse, zàgā'īa fɛɛ, ben lou mà maamaa. Ahabu kù sṣ̄goron, èe taa Yɛzɛrili.

46 Dii gbāaa mò Iliaa, ben à a utadaa kàkākōa à kù, à bàà lè à Ahabu kè ai à gāa káo Yɛzɛrili.

19

Dii yā'ona Iliao Orebu

1 Ben Ahabu yā kè Ilia kè tṣ̄kè Yɛzɛbeline píngi, lán à taaɛɛe pìnɔ dèdɛ nà kṣ̄n fɛɛdaao ñ píngi.

2 Ben Yɛzɛbeli lékpāsá kè Iliane à bè: Ai zia m̀ndaa'i, tó mée kenne lán ñ kè taaɛɛenɔnɛ nàro, taaɔ yā kɛmɛ pāsīpāsī!

3 Ben vīa Ilia kù, ben à fɛè à bàà s̄i à a zīnda m̀bɔkii wètɛ. Kè à kà Bɛsɛba, Yudano bùsun, gwen à a zīkeri tòn,

4 ben à taa ò gbāan gurɔ do. À gāa à vèè s̄é lí gbáru, ben à adua kè à e à ga à bè: Dii, yā kèkii m̀ma lɛ. Ñ ma wè̀ndi s̄é gṣ̄ɔ, zaakɛ má dɛ ma dezínlaro.

5 Ben à dàè èe ii oo s̄é lí pì gbáru.

Èe ḡi kero ben malaika mò à ɔ kèa à bè: Ñ fɛɛ ñ pṣ̄ ble.

6 Kè Ilia guu gwà, ben à kàra aasana è kṣ̄n í tũuo kaena a mìzi. Ben à pṣ̄ blè à í mi à ɛara à dàè.

7 Dii Malaika ɛara à mò à gɛ̀n plaadeeo, à ɔ kèa à bè: Ñ fɛɛ ñ pṣ̄ ble, zaakɛ tá gbāan nɛé m̀ɔo.

8 Ben à fɛè à pṣ̄ blè à í mi. Pṣ̄blee pì tò à gbāaa è, ben à taa ò gurɔ baplaa faantɛ kṣ̄n gwāavĩo ai à gāa à kà Luda kpīii kè wè be Orebu.

9 Ben à ḡɛ gbè̀wɛɛn à ì gwe, ben Dii yā s̄ua à bè: Ilia, bón nɛé kɛɛ kè?

10 À wèàla à bè: Dii Luda Žìkpède, ma làakari fèe maamaa, zaake Isarailino pã kpà n bà kuunańyo yãzi, ben aõ n gbãgbãkiino gbòro aõ n annabino ðede kõn fèedaao. Mámbe ma gõ mado, ben aõe ma wee se.

11 Ben Dii bè: Ñ bõ ñ gá ze ma ae kpìii musu, mé gète n ae.

Zàgaŕa gbãaa fèe, èe kpìii pìno paraa èe gbènõ wiwii Dii ae, mode Dii kú ìa pì guuro. Ìa pì gbera tõtete nigãniḡã, mode Dii kú tõtete nigãniḡãna pì guuro.

12 Tõtete nigãna pì gbera ben té bõ, mode Dii kú té pì guuro. Té pì gbera ben kòto buse bõ tere.

13 Kè Ilia kòto pì mà, à a utadaa kù a wéela. Ben à bõ à gàa à zè gbèwee pì léa, à mà wà bèare: Ilia, bón née kee kè?

14 À wèàla à bè: Dii Luda Žìkpède, ma làakari fèe maamaa, zaake Isarailino pã kpà n bà kuunańyo yãzi, ben aõ n gbãgbãkiino gbòro aõ n annabino ðede kõn fèedaao. Mámbe ma gõ mado, ben aõe ma wee se.

15 Ben Dii bène: Ñ ɛara ñ tá Damasiku gbáan. Tó n ka gwe, ñ Azaili ká Siriano kína ũ,

16 né Nimisi dio Yehu ká Isarailino kína ũ, né Abeli Meola gbè Safata né Elisa ke n gèe ũ annabi ũ.

17 Gbè kè bõ Azaili fèedaa lézi, Yehu bé eé à de. Tó à bõ Yehu fèedaa lézi sõ, Elisa bé eé à de.

18 Baa kõn beeeo má Isarailino kúna gõn bõn sweeplaa, kè aõ gbèkee e kúe Baaline à lé pèaro.

Elisa sisina

19 Ben Ilia fèe à bõ gwe à gàa à Safata né Elisa lè, èe bú wii kõn zùnõ swaaro kuri aweeplaa. Àmbe à té zù swaaro kpeedezi. Ben Ilia sõi à a gyaba gò à dààla.

20 Ben Elisa a zùnõ tò gwe à bàa lè à bõ à té Ilia kpee, ben à bène: Ñ tó mà gá lé za ma de kõn ma daoa ḡã, mé gbasa mà mós mà ténzi sa. Ben Ilia bène: Ñ gá ñ ɛara ñ su. Asa ñ dõ yã kè má kènne.

21 Ben Elisa ɛara à gàa à a zùnõ kòto kpà à té lè kõn a zù swaaro gbóngoo, ben à zù pìno nõbõ fufu kè à kpà gbènõa aõ sò. Ben à bõ à tè Iliazi, à gõ à plaadee ũ.

20

Benadada kõn a žìkpèno ligana Samariazi

1 Siria kí Benadada a žìkpèno kàkõa ñ píngi. Kí gõn baaakuri aweeplaaanõ kúo kõn ñ sõnõ kõn ñ sõgoronõ. Ben aõ gàa wà liga Samariazi aõ lèea.

2 Ben à gbènõ žì Ahabua wéte guu à bè: Ma Benadada ma bè,

3 n kondogi kõn n vuraõ gõ ma pò ũ. N nõ maaanõ kõn n né maaanõ gõ ma pò ũ dõ.

4 Ben Isarailino kína bè: Ma dii kí, mapi kõn pò kè má vīino gõ n pò ũ píngi lán ñ ò nà.

5 Ben Benadada ɛara à gbènõ žì dõ à bè: Ma Benadada ma gbènõ žì ma n kondogi kõn n vuraõ kõn n nõnõ kõn n nènõ làmma.

6 Zia mōndaa'i mé ma gbènõ žìmma aõ n bee kpoke kõn n gbènõ beeno, aóe a pò bèedeeno sée wà suome píngi.

7 Ben Isarailino kína a bũsu gbènsino sisi ñ píngi à bèine: Á è lán èe ma lé weteeo nà? Kè à gbènõ žìma, à ma nõnõ kõn ma nènõ kõn ma kondogio kõn ma vuraõ làma, mée gionero.

8 Ben gbènsi pìno kõn gbè kpaanõ bène: Ñton à yã maro, ñton wenero.

9 Ben à bè Benadada z̄irinoŋe: À gá à o ma dii ḱíne, p̄s k̀è à là mamoma a z̄bberia káakun mé ke. P̄s k̀è à làma z̄aa k̀èkiin mé kero. Ben z̄iri p̄ino òara wà gaa Benadadaa k̄n l̀ékp̄asá p̄io.

10 Ben à òara à gb̄ēno z̄l Ahabua do à bè: Tó Samaria b̄usuti ḡs̄ à kà k̀è ma gb̄ēno e à k̄ok̄o k̄k̄u doodo, t̄aan̄o yā kem̄e p̄ās̄ip̄ās̄i!

11 Ben Isarailino ḱina bè: À gá à on̄e, gb̄ē k̀è èe z̄lka'uta daa tón ìa dā lán gb̄ē k̀è uta p̄i b̄ò à kàe bàro.

12 K̀è Benadada yā p̄i mà gur̄o k̀è èe í mii k̄n a ḱina daano ñ bisakutaano guu, ben à bè a gb̄ēno ās soru ke. Ben ās gaa soru ke.

Ahabu z̄iblena Benadadaa

13 Annabi ke mò à Isarailino kí Ahabu l̀è à bène: Dii bè, n z̄lkr̄e parii k̀ègweeno ès? É ñ nanne n ōz̄i gb̄aa, néḡs d̄s k̀è ámb̄e Dii ũ.

14 Ben Ahabu à là à bè: Dé bé eé beee kee? À wèàla à bè: Dii bè, n b̄usu gu gb̄ēnsino òwazi z̄lkarino bé wé ke. Ben Ahabu à là do: Dé bé eé na z̄la káakuu? À wèàla à bè: M̄bee!

15 Ben Ahabu gu gb̄ēnsino òwazi z̄lkarino p̄ino kàk̄sa ḡs̄on wàa do kp̄é baaakuri aw̄eplaa. Ben à a z̄lkr̄eeno kàk̄sa ñ p̄ingi, ās k̀è ḡs̄on b̄oro sw̄eplaa.

16 Ās f̄e w̄eten ōf̄ant̄o di midangura, gur̄o k̀è í e Benadada k̄n a ḱina daa p̄ino d̄e ñ bisakutaano guu.

17 Ben gu gb̄ēnsino òwazi z̄lkarino p̄ino b̄òe káaku. Ben Benadada z̄irino gaa wà on̄e, gb̄ēno e b̄oro Samaria.

18 Ben Benadada bè: Tó aafian āōe mōon yoo ke k̄n z̄lo, à ñ k̄k̄u b̄ēe.

19 K̀è gu gb̄ēnsino òwazi p̄ino b̄ò w̄ete guu, z̄lkr̄eeno t̄é ñ kr̄e,

20 ben ās baade a ib̄e d̄e. K̀è Siriano l̀ék̄sa, ben Isarailino p̄em̄ma, ben Siria kí Benadada k̄n a s̄ode ken̄o bàa si wà ñ k̄e s̄o musu.

21 Ben Isarailino ḱina b̄ò à gaa à s̄odeeno k̄n s̄gorodeeno d̄ede à Siriano ásar̄u k̀è maamaa.

22 Annabi p̄i òara à mò à Isarailino ḱina l̀è à bè: Ñ n z̄lkr̄eeno kaara ñḡs k̄u k̄n soruo, zaake tó S̄ēt̄ant̄ē kà, Siriano ḱina é òara à mó l̄emma do.

23 Ben Siriano ḱina ibano bène: Isaraili t̄aan̄o né s̄is̄i t̄aan̄ome. Beee yānz̄in ās gb̄aaa d̄ewalazi. Tó w̄ee z̄l kaaño gusararaan, wa gb̄aaa éḡs d̄eñla.

24 Ñ n ḱina daano lendee kp̄á, né doŋ'aede p̄anden̄o diēdiē ñ gb̄ēn.

25 Séde n z̄lkr̄eeno k̄n n s̄ono k̄n n s̄gorono ḡs̄ pari lán káakupo k̀è n korazino bà, wé z̄l káño gusararaan, wa gb̄aaa éḡs d̄eñla. Ḱina ñ yā mà, ben à k̀è le.

26 K̀è S̄ēt̄ant̄ē kà, Benadada Siriano kàk̄sa, ben à gaa z̄l ká k̄n Isarailino zaa Afeki.

27 Wà Isarailino kàk̄sa wà k̄us̄ae k̄ēñne, ben ās gaañzi. Siriano dàgula baama p̄ingi, ben Isarailino b̄ura kàe lán bl̄e kp̄asa néngo seteēge leo plaaano bà, wà ae d̄b̄k̄sa.

28 Ben Luda gb̄ē p̄i mò à bè Isarailino ḱinane: Dii bè, zaake Siriano e daa s̄is̄ino diin a ũ, guzure diin a ũro, é à z̄lkarino parii k̀èkiino nanne n ōz̄i, néḡs d̄s k̀è ámb̄e Dii ũ.

29 Ās b̄urano ae dōb̄k̄sa le ai gur̄o sw̄eplaa, à gur̄o sw̄eplaadee p̄in ās nà z̄la. Ben Isarailino Siria k̀èseeno d̄ede ḡs̄on b̄oro bas̄oro z̄l p̄ia.

30 K̀è gb̄ē kpaaano l̀ék̄sa wà si Afeki w̄eten, ben à b̄i l̄e à sir̄ma. Gb̄ē p̄ino kà ḡs̄on b̄oro baaas̄oro aw̄esw̄eplaa. Benadada s̄ò bàa si à si w̄ete p̄in se, à gaa à ùte kp̄étu.

³¹ Ben à ibanŋ bènɛ: Wá mà Isarailinŋ kɪnanŋ gbēkɛɛ vī. Wà pɔsia utanŋ dɔ wa pii, wà bà dɔ wa waale, wà bɔ wà gá wà à le. Wègɔ dɔro ke eé n tó wèndio.

³² Ben aɔ pɔsia utanŋ dɔ n pii, aɔ bà dɔ n waale, aɔ gaa wà Isarailinŋ kɪna lè wà bè: N zòbleri Benadada bè n à tó wèndio. Ben Isarailinŋ kɪna bè: Ase à kpé kuuɔ? Ma gbēme.

³³ Yá pi kè gbē pinŋnɛ àisi maaa ũ, ben aɔ yá pi dà wà kù wà bè: Ee, Benadada né n gbēme. Ben kɪna bè: À gá à à sé à suo. Kè Benadada sù, ben Ahabu bènɛ à gēao a sōgoron.

³⁴ Ben Benadada bènɛ: Wéte kè ma de si n deanŋ mé eara mà sɔkpanne, négɔ laa yaa Damasiku lán ma dee kè nà Samaria. Ben Ahabu bè: Wà ledole ke beee musu, mé n gbare. Ben à ledole kèo à à gbare.

Annabi yadana kí Ahabula

³⁵ Dii bè annabi gáli gbēkene à o a gbēdaaane à a lé. Kè annabi pi òne, ben à gi.

³⁶ Ben à bènɛ: Zaake néɛ Dii yá maro, tó wa kékɔa gɔɔ, músu é n demɛ. Kè aɔ kékɔa, ben músu à è à dè.

³⁷ Annabi pi gbēke è dɔ, ben à bènɛ à a lé. Ben à à lè à kenna.

³⁸ Ben annabi pi bisa kù a wéela à a zɪnda lie, ben à gaa èe kɪna dāa zé léa.

³⁹ Kè kɪna e gēteɛ, ben annabi pi lé zuzi à bè: Mamɔma n zòbleri, kè ma gaa zɪlan, ben gbēke mò ma kiia kɔn gōgbē keo, à bè màgɔ à dákpa. Tó má tò à pitimagu, ma wèndi musu, kesɔ mà fɪa bo kɔn kondogio kiloo baplaa sɔɔrosai.

⁴⁰ Kè ma làakari tà gu pāndea, ben gōgbē pi gè zéla. Ben Isarailinŋ kɪna bènɛ: Lán weé wéé tām̄ma nān n̄ ò gwe.

⁴¹ À bisa pi gò a wéela kpakpa, ben Isarailinŋ kɪna à dɔ annabi ũ.

⁴² Ben annabi pi bènɛ: Dii bè, zaake n gōgbē kè á diɛ à gaa gbare, né ga à gēɛ ũ, n gbēnɔ é gaga à gbēnɔ gēɛ ũ.

⁴³ Ben Isarailinŋ kɪna dà zén à tà a be zaa Samaria. À nòse yàka à uu sisi.

21

Naboti geepi líkpe

¹ Beee gbera Yezerili gbēkee kuu, à tɔn Naboti. À geepi líkpe vī gwe Samaria kí Ahabu beɛ saɛ.

² Ben Ahabu bènɛ: Ñ n geepi líkpe kpáma mà ke dò kara ũ, zaake à kú ma beɛ saɛ. Mé geepi líkpe kè à maa de beela kpám̄ma à gēɛ ũ. Tó n yezi, mé fɪa bonne kɔn kondogio lán à kù nà.

³ Ben Naboti bè Ahabunc: Kai, eé sí kero! Mé fɔ mà túbi kè ma dezinŋ tòmɛɛ kpám̄maro.

⁴ Ben Ahabu nòse yàka, à tà be kɔn pɔsiaao kè Yezerili gbē Naboti bènɛ é túbi kè a dezinŋ tòare kpáaro yānzi. Ben à dàe a gádoa à ae dɔ gūa à gi pɔ blezi.

⁵ À naɔ Yezebeli mò à à là à bè: Bó bé à n le n uu sisi, néɛ pɔ bleroo?

⁶ Ben à wèala à bè: Ma bè Yezerili gbē Nabotine à a geepi líkpe kpáma, mé fɪa bonɛ kɔn kondogio. Tó geepi líkpe pānden à yezi sɔ, mé kpáa à gēɛ ũ. Ben à bè é kpám̄maro.

⁷ Ben à naɔ Yezebeli bènɛ: N Isarailinŋ kí ina yákenan yéɔ? Ñ fɛɛ n pɔ ble kɔn pɔnnao, mé Yezerili gbē Naboti geepi líkpe sínne.

⁸ Ben à takadano kèkè kòn Ahabu tso à à tambari læa, à kpàsàkpàsà gbènsino kòn kine kè aõ kú Naboti wéte guunone.

⁹ Takada pino guu à bè: À léyiguroo die à à kpàakpa ke. À vèekii maa kpà Nabotia gbèno té

¹⁰ à gbè ginano wete gõon plaa à ñ káe à ae, le aõ yã dia wà be à Luda kòn kinao tó zaa si. À à kú à bõo wéte kpe, é à pápa gbèò à de.

¹¹ Ben Naboti wéte gbènsino kòn kinenoo kè lán Yezebeli ò takada kè à kpàsánneoo guu nà.

¹² Aõ léyiguroo die, ben aõ vèekii maa kpà Nabotia gbèno té.

¹³ Ben gbè gina gõon plaa pino mò wà vèe à ae, aõ yã dia gbèno wáa wà bè à Luda kòn kinao tó zaa si. Ben wà à kú wà bõo wéte kpe wà à pápa gbèò wà dè.

¹⁴ Ben wà lékpàsà kè Yezebeline wà bè, wà Naboti pápa gbèò wà dè.

¹⁵ Kè Yezebeli mà wà Naboti pápa gbèò wà dè, ben à gaa à bè Ahabune: Ñ fèe ñ gá Naboti geepi líkpe kè à glonnee pì sí n pò ù, zaake à kuu doro à gà.

¹⁶ Kè Ahabu mà Naboti gà, ben à fèe èe gaa le à à geepi líkpe sí a pò ù.

¹⁷ Ben Dii yã sù Tisibe gbè Iliaa à bè:

¹⁸ Ñ fèe ñ gá Samaria kí Ahabu le. À gaa Naboti geepi líkpe sí, à kú gwe.

¹⁹ Ñ one kè mamoma Dii ma bè, à gbè dè à mò à túbi sín gweroo? Né one do kè guu kè gbèno Naboti aru sāsán, gwen aõé api pò sāsán se.

²⁰ Kè Ahabu Iliaa è à bè: Ma ibee, ai tia née ma tóroo? Ben Iliaa bène: Ee, mée n tóro, zaake n n zinda dà yã kè zaa Diine kenan.

²¹ Ben Dii bè é mónzi kpánzi é n boriino kaate, n gõgbè ke é gõ Isarailino búsunlo, baa wèene kesõ zõ.

²² É ke n uane lán à kè Nebati né Yeroboamu uane nà, lán à kè Ahia né Baasa uane nà, zaake n Isarailino dà durunkenan n à poo fène.

²³ Yezebeli sõ, Dii bè gbèno é à só Yezzerili bii sae.

²⁴ Gbèno é n gbè kè aõé gaga wéte guunoo só, bāano é n gbè kè aõé gaga sènnoo ble.

²⁵ Gbèkee kuu ziki kè à a zinda dà yã kè Dii yeziroo kenan lán Ahabu bàro, bensõ à naõ Yezebeli è té kán.

²⁶ À yã kè wà tènò kè maamaa, à tè tãanozi lán Amorino kè nà, kè Dii pèmmma Isarailino.

²⁷ Kè Ahabu mà le, ben à a uta gà à kè à posia utano dà ai à ìo, ben à lé yì à gò té kòn posiaao.

²⁸ Ben Dii yã sù Iliaa:

²⁹ Ñ è dian Ahabu a zinda nàeme nàs? Zaake à a zinda nàeme, mé yã zaa pì kè à bèene à gurroaro. À négõgbèn mé yã zaa pì kè à bèene.

22

Mikaya annabikéyá zaa ona Ahabune

¹ À kà wèe aagõ kè Siriano kòn Isarailino e zì ká kōoro.

² À wèe aagõdee pì guun Yudano kí Yosafata gaa à Isarailino kina lè.

³ Isarailino kina bè a gbèno: Á dõ kè Ramo Giliada né wa pómee yāroo? Mòde wée à sina Siriano kinaa yã kero.

⁴ Ben à Yosafata là à bè: Né gámao zì ká kòn Ramo Giliadadeenoro? Ben Yosafata wèala à bè: Pó dõnkõn wa ù, ma gbèno né n gbèno me. Ma sõno né n sõno me.

5 Ben à èara à bène: Ñ Dii gbeka ò ma gĩa.

6 Ben Isarailinŋ kína annabinŋ kàkōa lán gōon wàa plaaà bà, ben à ní lá à bè: Mà gá zĩ ká kōn Ramŋ Giliadadeenŋon yó, ke màton gáro? Ben aó wèàla wà bè: Ñ gá! Dii é ní nannè n ɔzĩ.

7 Ben Yosafata bè: Dii annabi kee kú kè wà à laroo?

8 Ben Isarailinŋ kína wèàla à bè: Gōgbē kee kuu do, à tōn Mikaya, Imlā néme. Eé fō à yā gbekawe Diia, mōde má ye à yāziro, zaake è yā maaa e à omè zikiro, séde à zaaa. Ben Yosafata bè: Kí, ñton o lero!

9 Ben Isarailinŋ kína a ìbanŋ doke sisi à bène: Ñ gá ò Imlā né Mikaya sisi à mō kpakpaa.

10 Isarailinŋ kí kōn Yudanŋ kí Yosafatao baade a kible'uta dana, aó vèena ní kiblekítàa pówèegbēkii kè kú Samaria bìilea, ben annabi pinŋo e annabikéyá oo ní àe ní píngi.

11 Kenana né Zedekia mōsi pí lán koba bà à bè: Dii bè koba kènŋon né Siriano zōzōo ò ní dèdè ní píngi.

12 Ben annabi pinŋo e yā dōnkō oo ní píngi wèe bee: Ñ gá léé Ramŋ Giliadaa, né fuaro. Dii é ní nánne n ɔzĩ.

13 Gbē kè gàa Mikaya sisi bène: N annabi daanŋ lé kè don yee! Yā nnaan aóo oo kinanè. Ñ yā dōnkō pí o se ò yā nnaa one.

14 Ben Mikaya bè: Má sì kōn Dii kuunao, yā kè Dii òmèen mé o kinanè.

15 Kè à kà, ben kína à là à bè: Mikaya, wà gá zĩ ká kōn Ramŋ Giliadadeenŋon yó, ke wàton gáro? Ben à wèàla à bè: Ñ gá léémma! Né fuaro. Dii é ní nánne n ɔzĩ.

16 Ben kína bène: Gèn ūgban mé n da ò sí kōn Dii tōo kè yāpuraan né omèe?

17 Ben Mikaya bè: Ma Isarailinŋ è fāakōana sīsīnŋ gèezi lán sāa kè aóo dāri víroonŋ bà. Ben Dii bème, gbē pinŋo dōn'ædee víro. Aó baade tá a be aafia.

18 Ben Isarailinŋ kína bè Yosafatane: Néé ma gweroo? Méé onne kè è yā nnaa e à omè zikiro, séde à zaaa?

19 Ben Mikaya èara à bè: Ñ Dii yā ma! Ma Dii è vèena a kpatan, ludambe zìkpèenŋo zèzè à sae ní píngi ɔplazi kōn ɔzèzi.

20 Ben Dii bè: Dé bé eé òndō daeme Ahabuzi à gá léé Ramŋ Giliadaa le à ga gwèe? Ben gbēke bè la, gbē pānde bè la do.

21 Ben nini ke bō à mō à zè Dii àe à bè: Mámbe mé gá òndō daezi. Ben Dii à là à bè: Né ke diame?

22 Ben à wèàla à bè: Mé gá mà ke nini egèdee ū mà yā soso mà ká à annabinŋne ní lén. Ben Dii bè: Né òndō daezi, né fuaro. Ñ gá ke le.

23 Len Dii tò nini egèdee pí yā soso à kà n annabi kènŋone ní lén le ní píngi. Mōnzin Dii kpānzi.

24 Ben Kenana né Zedekia gàa à Mikaya sán kè à bè: Bōren Dii Nini gòmala à gàa à yā ònnèe?

25 Ben Mikaya wèàla à bè: Né dō zĩ kè n bàa lè n gaa ute kpétu.

26 Ben Isarailinŋ kína bè: À Mikaya kú à táo wéte kí Amŋ kōn ma né Yoasio kiia,

27 é onne ma bè wà à da kpésiaan, wàgō burēdi kpáa kōn ío féfèfete ai mà ga suo aafia.

28 Ben Mikaya bè: Tó n gaa n su aafia, èndē Dii e yā o ma gázīro. Ben Mikaya èara à bè: Asa a baade píngi ma yā pí mà.

Ahabu gana zaa Ramŋ Giliada

29 Isarailino kí kɔn Yudano kí Yosafatao gaa Ramo Giliada.

30 Ben Isarailino kina bè Yosafatane: Mé ma zinda lie mà si zɔn. Mmɔn sɔ, ngɔ kú kè kɔn n kible'utao dana. Ben Isarailino kina a zinda lie à si zɔn.

31 Siriano kina gɔake sɔ à ò a sɔgoro dɔn'aede gɔɔn baaakuri awɛɛplaaanɔnɛ à bè: Àton aɛ pé gbɛkea zɔnlo, baa déme, séde Isarailino kina ado.

32 Kè sɔgoro dɔn'aedee pino Yosafata è, aɔɔe daa Isarailino kinaɛ. Kè aɔ sɔ daa, ben Yosafata wii lè.

33 Kè aɔ è Isarailino kinanlo, ben aɔ à tò gwe.

34 Kè gbɛke kà gbàre, ben à gaa à Isarailino kina pà à gè à mò'uta pékɔrekii dagura. Ben à bè a sɔgorodeene: N sɔ lé lie wà bɔ zɔn, wà ma kɛnname gwe.

35 Zɔ pì gbàa kpà zɔ beee, ben wà kina pì kúkúna a sɔgoro guu, wà aɛ dɔ Siriano. Guu kè wà à kɛnnan pì e aru bɔ èe kwɛɛɛ sɔgoro guu. Zɔ pì a uusien à gà.

36 Kè ɔfántè e gɛɛ, zɔkpɛɛnɔ wiii kàkún wà bè, baade tá a bùsun ai a bɛ wéte.

37 Lɛn kina pì gà lɛ, ben wà à gè sè wà sùo Samaria wà vii.

38 Wà à sɔgoro pìpi Samaria ikaekiia, guu kè kaaruanɔ è zú on, ben gbɛɛnɔ mò wà à aru sàsá lán Dii gɔake à ò nà.

39 Ahabu yá kpaaanɔ kú Isarailino kinanɔ gɔayákenanɔ takadan, yá kè à kèno píngi kɔn kpé kè à bò kɔn wesa swaao kɔn wéte kè à kèke à kàenɔ.

40 Kè Ahabu gà, ben à né Aazia vèè à gbèn.

Yudano kí Yosafata

41 Isarailino kí Ahabu kíblena wè siigɔdee guun Asa né Yosafata kè Yudano kina ũ.

42 À wè baaakuri asɔɔrodee guun à kè kí ũ, ben à kí blè Yerusalemu wè baaasɔɔro. À da tɔn Azuba, Sili néme.

43 À zè kɔn a de Asa yákenanɔ zé píngi guu, èe pánɛro, à yá kè Dii yezi kè. Baa kɔn beeeo èe taagbàgbákii kè wà bɔnɔ gbororo. Wà kpé wè saa ooa wèe tuaetiti kpataa gwe.

44 Yosafata kɔn Isarailino kinao kú kɔo aafia.

45 À yá kpaaanɔ kú Yudano kinanɔ gɔayákenanɔ takadan, à négɔgbɛkɛyānɔ kɔn zɔ kè à kàno píngi.

46 Taagbàgbàki kaarua kpaa kè aɔ gɔ à bùsun zaa a de Asa gurɔanɔ, à pèmma gɔgbɛnɔ kɔn nɔgbɛnɔ n píngi.

47 Edomunɔ bùsu kina ví gurɔ beeeero, séde gbɛnsi kè Yudano kí die.

48 À goro'ite latabɔn kè lɛ aɔ gá vura sé Ofi, mɔde aɔɔe e wà bɔ táo ísiaalaro, zaake goro pino wíwi zaa Eziz Gɛba.

49 Gurɔ beean Ahabu né Aazia bè Yosafatane à tó a gbɛnɔ da ísiaala kɔn à gbɛnɔ lɛdo, mɔde Yosafata e wero.

50 Kè Yosafata gà, wà à mira kpàkɔzi kɔn a dezin pɔo a dezi Dauda wéte, ben à né Yoramú vèè à gbèn.

Isarailino kí Aazia

51 Yudano kí Yosafata kíblena wè gɛro awɛɛplaaadee guun Ahabu né Aazia kè Isarailino kina ũ Samaria, à kí blè wè plaa.

52 À yá kè Dii yeziroo kè kè à zè kɔn a de kɔn a dao yāo kɔn dɔ Nebati né Yeroboamu kè Isarailino dà durunkɛnan yāo.

53 À dɔ Baalizi à à gbàgbà, ben à Dii Isarailino Luda pɔo fɛne lán à dee kè nà.

KINANŌ TAKADA PLAADĒE

Ilia yā 1:1-2:18

Elisa yā 2:19-8:15

Yudano kīnanŋ kōn Isarailinŋ kīnanŋ 8:16-16:20

Isarailinŋ gōna zīzōnŋ ū 17:1-17:41

Yudano kīnanŋ 18:1-24:20

Yudano gōna zīzōnŋ ū 25:1-25:30

Ilia kōn kī Aaziao

¹ Ahabu gaa gbera Mōabunŋ n̄ zīnda si Isarailinŋa.

² Gurŋŋ kē Aazia bō à lēe zaa a kpé musu windo guu Samaria, à kēna maamaa. Ben à gbēnŋ zī à bè: À gá à Ekērŋnu tāa Baalizēbubu gbekame, tó mé kēkōa.

³ Ben Dii Malaika bè Tisibē gbē Iliane: N̄ fēe n̄ gá da Samaria kīna zīrinŋle n̄ n̄ la, asa Ludaa kú Isarailinŋ būsunlo, àmbe à tò aōe gaa yā gbeka Ekērŋnu tāa Baalizēbubua?

⁴ Beee yānzin ma bè, Aazia é fēe a gyāpe kē à daeaaro, eé game. Ben Ilia gāa à ò lē.

⁵ Kē zīri pīnŋ èara wà tà kīna kiia, ben à n̄ lá à bè: À kē dia a èara a su kpakpa lēe?

⁶ Ben aō wèàla wà bè: Gōgbē ke bé à mò à dàwale à bèwe wà èara wà su wà onne, Dii bè á kú Isarailinŋ būsunloo, ben n gbēnŋ zī wà yā gbeka Ekērŋnu tāa Baalizēbubua? Beee yānzin né fēe n gyāpe kē n daeaaro, né game.

⁷ Ben kī n̄ lá à bè: Gōgbē kē mò à dàale à yā òaree pì de diamē?

⁸ Aō wèàla wà bè: Pókā utan gōgbē pì dana, bensō à báa asaa dō a pii. Ben kī bè: Tisibē gbē Iliane gwe.

⁹ Kí a zīkpe gōn baplaa akuri kōn n̄ dōn'aedeeo zī wà Ilia kú, ben aō gāa wà à lē wēena sīsī musu. Dōn'aedee pì bène: Luda gbē, kīna bè n̄ pita n̄ mós!

¹⁰ Ilia wèàla à bè: Tó Luda gbēn ma ū, té bō ludambe à a dede kōn n zīkpe gōn baplaa akurinŋ. Ben té bō ludambe à n̄ dede n̄ píngi.

¹¹ Ben kī èara à zīkpe gōn baplaa akuri pāndenŋ zī dō kōn n̄ dōn'aedeeo. Dōn'aedee pì bè: Luda gbē, kī bè n̄ pita n̄ mós kpakpaa!

¹² Ilia bène: Tó Luda gbēn ma ū, té bō ludambe à a dede kōn n zīkpe gōn baplaa akurinŋ. Ben Luda té bō zaa musu à n̄ dede n̄ píngi.

¹³ Ben kī èara à zīkpe gōn baplaa akuri pāndenŋ zī kōn n̄ dōn'aedeeo à gēn aagōdee zī. Dōn'aedee pì gāa à kùe Iliane à agbaa kpāne à bè: Luda gbē, mapì kōn n zōbleri gōn baplaa akuri kēnŋ, n̄ wa wēndi bèe gwa.

¹⁴ Té bō ludambe à dōn'aede gōn plaa káakupōnŋ dēde kōn n̄ zīkpeenŋ n̄ píngi. Tia sa n̄ ma wēndi bèe gwa.

¹⁵ Ben Dii Malaika bè Iliane: N̄ pita n̄ tézi, n̄ton vīa kenero. Ben à pita, aō gāa kī pì kiia ledō.

¹⁶ Ben Ilia bè kīne: Dii bè, asa á kú Isarailinŋ būsunlo, àmbe à tò n gbēnŋ zī wà yā gbeka Ekērŋnu tāa Baalizēbubua? Beee yānzin né fēe gyāpe kē n daeaaro, né game.

¹⁷ Ben kī Aazia gā lán Dii ò Ilia gāzī nà.

YudanƆ kí Yehoramú, Yosafata né kíblena wè plaadee guun Yoramú vèe Aazia gbèn, kè Aazia négʷgbè vīro yānzi.

¹⁸ Aazia yā kpaanƆ kú IsarailinƆ kīnanƆ gīayākēnanƆ takadan kōn yā kè à kènƆ.

2

Ilia tana Dii kiia

¹ GurƆƆ kè Dii yezi à Ilia sé kōn zàgā'īao à táo a kiia, Ilia kōn Elisao bò Giligala aƆƆ té zén.

² Ben Ilia bè Elisane: Ñ ze kè! Dii ma zī Beteli. Ben Elisa bè: Kōn Dii kuunao kōn n kuunao mé kēmmaro. Kè aƆƆe gaa Beteli,

³ ben annabinƆ gāli gbè kè aƆƆ kú YelikinƆ bò wà mò wà Elisa là wà bè: Asa ní dš kè Dii yezi à n dii símma gbāa? À wènía à bè: Má dš. À beee tó!

⁴ Ben Ilia bè Elisane: Ñ ze kè! Dii ma zī Yeriko. Ben à wèàla à bè: Kōn Dii kuunao kōn n kuunao mé kēmmaro. Ben aƆ gāa Yeriko ledó.

⁵ AnnabinƆ gāli gbè kè aƆƆ kú YerikonƆ bò wà mò wà Elisa là wà bè: Asa ní dš kè Dii yezi à n dii símma gbāa? À wènía à bè: Má dš! À beee tó!

⁶ Ben Ilia bène: Ñ ze kè! Dii ma zī Yodazi. Ben à wèàla à bè: Kōn Dii kuunao kōn n kuunao mé kēmmaro.

Ben aƆ tékšzi,

⁷ annabi gšƆn baplaa akurinƆ ténzi. Kè gšƆn plaaa pīnƆ zè Yoda baa, ben annabi pīnƆ zè kaa wèe ní gwaa.

⁸ Ben Ilia a utagyaba bò à fīkša à í lèo, ben í pī zškšre zaa baa kè kpa ai baa kaa kpa. Gukori bš, ben aƆ gšƆn plaaa pīnƆ bikù.

⁹ Kè aƆ bikù, ben Ilia Elisa là à bè: BšƆn ní yezi mà kenne ai Luda gš gá ma símmaa? Elisa wèàla à bè: Ñ tó n annabikegbāaa kè ní vī gšme túbí ũ lèo plaa.

¹⁰ Ben Ilia bène: Yā kè ní gbèkamaa pī zī'ū. GurƆƆ kè Ludaa e ma siimma, tó n ma e, eé gšne. Tó wée ma e sšro, né ero.

¹¹ Kè aƆ tēna, wée yā oo ledó, ben sšgoro téde kōn sš tédeenƆ ní kēkša, ben Ilia tà musu kōn zàgā'īao.

¹² Kè Elisa è le, à wii lè à bè: Baa! Baa! Mbe Isaraili sšgoronƆ kōn à sšdeenƆ ũ. Zaa gwe èe à e dšro, ben à a pškāsāanƆ gā à kēkšre.

¹³ À Ilia utagyaba kè bò à lēea sè, ben à èara à gāa à zè Yoda baa.

¹⁴ À í lè kōn Ilia utagyaba kè à kūna pīo à bè: Dii Ilia Ludaa kú máme? Kè à í lèo, ben í pī zškšre zaa baa kè kpa ai baa kaa kpa, ben à bikù.

¹⁵ AnnabinƆ gāli gbè kè aƆ bš YerikonƆ e à gwaa, ben aƆ bè: Ilia annabikegbāaa gš Elisane. Ben aƆ mò wà dààle wà kùene

¹⁶ wà bè: Wam-wa n zšblerinƆ, wá gšsagbāa gšƆn baplaa akurinƆ vī. Ñ tó aƆ gá n dii wete. Wègš dšro tó Dii Nini à sè à zù kpīi ke musu ke guzure ken gwēe. Ben Elisa bè: Àton zīro.

¹⁷ Aš nākšrea, ben à ní wí dè à bè: À ní zī. Ben aƆ gšƆn baplaa akuri pīnƆ gbàre, aƆ kpáe kè Iliazi gurƆ aagš, aƆƆe bšaro.

¹⁸ Kè aƆ èara wà sù, aƆ Elisa lè Yeriko, ben à bèinne: À de má òare àton gá à à weteroo?

Elisa dabuyā káakunƆ

¹⁹ Wéte pī deenƆ bè Elisane: Ñ gwa dii! Wa wéte kaena maa lán ní è nà. À í bé à nnaro, à tšote è pš ke maaro.

20 Ben à bè: À wisi ká ta dufun à mósome. Ben wà m̀òne.

21 À gaa íbòkiia, ben à wisi pí kàn à bè: Dii bè a gbāsī b̀ò í pín. Í pí é m̀ó k̄n gagaa ke t̀òt̀e p̀ókemaasaio d̄ro.

22 Ben í pí k̀è nna ai k̄n a gb̀aao lán Elisa ò nà.

23 K̀è Elisa b̀ò gwe, èe gaa Beteli. Gur̄̀ò k̀è à té z̄én, ben g̀òkpare kenò b̀è wéte guu ās à k̀è p̀òp̀ò wà bène: Migbaasude, ñg̀ò gaa! Migbaasude, ñg̀ò gaa!

24 À lie à ñ gwá, ben à ñ ká k̄n Dii t̀ó. Ben ǹòbò pásínò b̀è líkpen m̀èn plaa, ās né g̀òn baplaa awéplaa píno k̀èk̀èr̄e.

25 K̀è Elisa b̀ò gwe, à gaa Kameli kp̄iia musu, ben à èara à tà Samaria.

3

M̀abunò ñ z̄inda sina Isarailinò

1 Yudanò kí Yosafata k̀iblena ẁè baro plaasaidee guun Ahabu né Yoramu k̀è Isarailinò k̀ina ù Samaria, à kí blè ẁè kuri awéplaa.

2 À yá k̀è Dii yeziroo k̀è, m̀ode èe ká a de k̄n a dao p̀ó ùro. À Baali gb̀è k̀è à dee p̀èe ẁure,

3 m̀ode à z̀è k̄n durun k̀è Nèbati né Yeroboamu Isarailinò dà à kenan-o, èe p̀anero.

4 M̀abubu kí Mesa sá kp̀asano v̄i, èg̀ò s̄ane b̀òr̄onò tángba kpaá Isarailinò k̀inaa b̀òr̄ò basòòro k̄n s̀akaro b̀òr̄ò basòòroonò k̄ao.

5 K̀è Ahabu gá, ben M̀abubu k̀ina a z̄inda si Isarailinò k̀inaa.

6 Gwe g̀ò kí Yoramu b̀ò Samaria à Isarailinò k̀ak̄sa ñ píngi.

7 À gb̀enò z̄ì Yudanò kí Yosafataa à bè: M̀abubu k̀ina a z̄inda síma. Né gámao z̄ì ká k̄n M̀abunòroo? À ẁèla à bè: Mé gá, zaake p̀ó d̄nk̄n wa ù. Ma z̄ìkp̄eenò né n z̄ìkp̄eenòme, ma s̄onò né n s̄onòme.

8 K̀è Yosafata m̀ò, ben à Yoramu là à bè: M̀ákp̄an wé s̄éen wà léer̄nmaa? Yoramu ẁèla à bè: Wé s̄éé Edòm̄u gbáa kpaame.

9 Ben Isarailinò k̀ina dà z̄én k̄n Yudanò k̀inao k̄n Edòm̄unò k̀inao. K̀è ās líga guuzi gur̄̀ò swéplaa, ben í yàa z̄ìkp̄eenò k̄n ñ p̀ókádeenò.

10 Ben Isarailinò k̀ina bè: Yá gi! Dii wa k̀ina g̀òn aag̀òonò k̀ak̄sa à wa na M̀abunòne ñ z̄ì?

11 Ben Yosafata bè: Dii annabi kee kú k̀è à gbekawe Diiaroo? Ben Isarailinò k̀ina ibanò doke bè: Safata né Elisa kuu. Àmbe é í kú Iliane a òòa yá.

12 Ben Yosafata bè: Dii kúo. Ben Isarailinò k̀ina k̄n Yosafatao k̄n Edòm̄unò k̀inao gaa Elisa kiia.

13 Ben Elisa bè Isarailinò k̀inane: Wa bà kú k̄so máme? Ñ gá n de k̄n n dao táagb̀agb̀arinò kiia. Ben Isarailinò k̀ina ẁèla à bè: Auo! Wa k̀ina g̀òn aag̀òonò, Dii bé à wa k̀ak̄sa à wa na M̀abunòne ñ z̄ì.

14 Ben Elisa bène: K̄n Dii Z̄ìkp̄ede k̀è m̄éé z̄ì kéene kuunao, tó èe ke Yudanò kí Yosafata yánzinlo, mé wéé sé mà n gwa sero.

15 À m̀óm̄e k̄n m̀òr̀lerio. K̀è m̀òr̀leri pí nà à lenaa, ben Dii gbáaa sù Elisaa

16 à bè: Dii bè à w̄éé ȳȳ swawéé k̀èkiin.

17 Dii bè é zàga'ña k̄n louo ero, m̀ode í é guzur̄e k̀èkii pa, é mi k̄n a p̀ókádeenò.

18 Dii kiian yá pí z̄ì'ùro. Eé M̀abunò naare a z̄ìme d̀ò.

19 É léé ās wéte maa bíideenò píngi. É lí k̀è wè à b̄ee bleenò z̄òz̄ píngi. É íbòkiinò tata píngi. É búgbe maaano yaka k̄n gb̀èò píngi.

20 Kè guu dɔ̀ sà kɔngɔ ogurɔ, ben í bɔ̀ Ɛdɔmunɔ̀ b̀̀sɔ̀ kpa à dà tɔ̀tɔ̀la píngi.

21 Kè Mɔabunɔ̀ m̀à kína p̀̀nɔ̀ m̀ò z̀l̀ kányo, aɔ̀ gb̄̀è kè aɔ̀ kà wà z̀l̀ kánɔ̀ s̀̀s̀i ǹ́ píngi né f̀̀éte gb̄̀ens̀i, ben aɔ̀ ǹ́ kákɔ̀a ǹ́ b̀̀sɔ̀ l̀̀z̀ɛ̀kíiá.

22 Kè aɔ̀ f̀̀ɛɛ kɔngɔ, ɔ̀fánt̄̀ɛ̀ d̀̀ò í pia ǹ́ aɛ, à k̀̀ɛ̀n̄̀ɛ̀ t̄̀ɛɛ lán aru bà.

23 Ben aɔ̀ bè: Arun gwe fá! Kína p̀̀nɔ̀ aɛ d̀̀ò k̄̀ɔ̀a aɔ̀ k̄̀ɔ̀ d̀̀ɛ̀d̀ɛ̀! Mɔabunɔ̀, wà gá wà ǹ́ p̀̀nɔ̀ s̀̀ɛɛ!

24 Kè aɔ̀ kà Isarailinɔ̀ b̀̀ran, ben Isarailinɔ̀ f̀̀ɛɛ wà l̀̀ɛ̀ɛ̀n̄̀ma, ben Mɔabu p̀̀nɔ̀ l̀̀k̄̀ɔ̀a. Ben Isarailinɔ̀ s̀̀i ǹ́ b̀̀sun aɔ̀ ǹ́ d̀̀ɛ̀d̀ɛ̀.

25 Aɔ̀ ǹ́ wétenɔ̀ w̄̀iwi. Baade gb̄̀è s̀̀ɛɛ wà z̀̀zɔ̀ b́̀gbe maaanɔ̀n, aɔ̀ẁ dà b́̀gbe p̀̀nɔ̀la píngi. Aɔ̀ íbɔ̀kiinɔ̀ tàta píngi. Aɔ̀ lí kè wè à b̄̀ɛɛ bleenɔ̀ z̀̀z̄̀z̄̀ píngi. Aɔ̀ m̄̀ɛɛwi Kirares̄̀ɛ̀ bé à ḡ̀ɔ̀ l̄̀zi ado, ben gb̄̀ɛzurinɔ̀ ligazi, aɔ̀w̄ɛ wéte p̀̀i b̄̀i papaa k̄̀n gb̄̀ɛ b̄̀tanɔ̀.

26 Kè Mɔabu kína è wà yezi wà z̀l̀ bleawa, ben à f̀̀ɛɛdadeenɔ̀ s̀̀ɛ ḡ̀ɔ̀n wàa aaḡ̀ɔ̀ kpé basɔ̀ɔ̀ro, l̄̀ɛ aɔ̀ gb̄̀ɛnɔ̀ k̄̀ɛguu gana Ɛdɔmunɔ̀ kína kíia, m̀òd̄̀ɛ aɔ̀ f̀̀ua.

27 Ben à a néḡ̀ɔ̀gb̄̀ɛ káaku kè eé kí ble à gb̄̀ɛraa s̀̀ɛ à saa ɔ̀o b̄̀iia. Ben v̄̀ia Isarailinɔ̀ k̀̀, aɔ̀ g̀̀ Mɔabunɔ̀la wà tà ǹ́ b̀̀sun.

4

Gyaanɔ̀ ǹ́s̀i t̀̀u ya

1 Annabinɔ̀ ḡ̀ali gb̄̀ɛke naɔ̀ wii p̀̀ɛ Elisazi à bè: Ma z̄̀á kè d̄̀ɛ n gb̄̀ɛ t̄̀u gá. Ǹ́ d̄̀ɛ kè n gb̄̀ɛ p̀̀i Dii v̄̀ia v̄̀i. À f̄̀iadee e m̀ò à ma néḡ̀ɔ̀gb̄̀ɛ ḡ̀ɔ̀n plaaanɔ̀ s̀̀ɛɛ a z̀̀nɔ̀ ɔ̀.

2 Ben Elisa bèn̄̀ɛ: Bón ǹ́ yezi m̀à k̄̀enn̄̀ɛ? Ǹ́ om̄̀ɛ, bón ǹ́ v̄̀i n k̄̀p̄̀n? Ben à bè: Mamɔ̀ma n z̀̀b̄̀leri, ǹ́s̀i kè kú t̀̀u guu baasiro má p̄̀ke v̄̀iro.

3 Ben Elisa bè: Ǹ́ gá bàazi ǹ́ ta korinɔ̀ gbekagbeka n gb̄̀ɛdaaanɔ̀a ǹ́ píngi, àḡ̀ɔ̀ pari,

4 né ḡ̀ɛ k̄̀p̄̀n ǹ́ zé tatanl̄̀ k̄̀n n n̄̀nɔ̀, n̄̀ḡ̀ɔ̀ ǹ́s̀i kákaa taa p̀̀nɔ̀ guu, taa kè pà né die kpado.

5 Ben n̄̀gb̄̀ɛ p̀̀i f̀̀ɛɛ à b̀̀ò à kíia à ḡ̀aa k̄̀ɛ l̄̀ɛ. À ḡ̀ɛ k̄̀p̄̀n k̄̀n a n̄̀nɔ̀ à zé tàta, aɔ̀w̄ɛ taa d̄̀ɔ̀n̄̀ɛ, ben èe ǹ́s̀i kákaan.

6 Kè taa p̀̀nɔ̀ pà píngi, à bè a n̄̀nɔ̀ doken̄̀ɛ à ta p̄̀nde d̄̀ɔ̀are, ben à bèn̄̀ɛ ta kee kuu d̄̀ɔ̀ro, ben ǹ́s̀i p̀̀i yona z̀̀.

7 À ḡ̀aa à ɔ̀ Luda gb̄̀ɛ p̄̀in̄̀ɛ, ben Luda gb̄̀ɛ p̀̀i bè: Ǹ́ gá ǹ́ ǹ́s̀i p̀̀i yá ǹ́ f̄̀ia boo, mpi k̄̀n n n̄̀nɔ̀ éḡ̀ɔ̀ p̄̀ɔ̀ blee k̄̀n à kpaa kè ḡ̀ɔ̀o.

Elisa Sun̄̀ɛmu n̄̀gb̄̀ɛ né f̄̀ɛna gaan

8 Z̄̀kea Elisa ḡ̀aa Sun̄̀ɛmu. N̄̀gb̄̀ɛ t̄̀ɔ̀de kee kú gwe, à nàk̄̀ɔ̀ɛa à bè, à p̄̀ɔ̀ ble a b̄̀ɛ, ben à p̄̀ɔ̀ bl̄̀ɛ. Zaa gurɔ̀ beea t̄̀ò èe ḡ̀ɛt̄̀ɛɛ, è b̄̀ɔɛ à p̄̀ɔ̀ ble gwe.

9 Ben n̄̀gb̄̀ɛ t̄̀ɔ̀de p̀̀i bè a z̄̀an̄̀ɛ: Má d̄̀ɛ kè gb̄̀ɛ kè èḡ̀ɔ̀ ḡ̀ɛt̄̀ɛɛ kè ḡ̀ɛn̄̀ baaaḡ̀ɔ̀ p̀̀i né Luda gb̄̀ɛm̄̀ɛ súusu.

10 Wà k̄̀p̄̀n̄̀ɛ bo wa k̄̀p̄̀ɛ musu wà gádo dī̀n̄̀ɛ gwe k̄̀n teebuɔ̀ k̄̀n kitao k̄̀n fitiao. Tó à m̀ò wa gwa, eégae pita gwe.

11 Z̄̀kea kè Elisa m̀ò gwe, à ḡ̀ɛ a k̄̀p̄̀ɛ p̀̀n à dàɛ.

12 Ben à bè a z̄̀k̄̀eri Geazine. Ǹ́ Sun̄̀ɛmu n̄̀gb̄̀ɛ p̀̀i sísi. Kè à à sísi, ben à m̀ò à z̄̀ɛ Elisa aɛ.

13 Ben Elisa bè Geazine: Ǹ́ on̄̀ɛ à nib̄̀k̄̀ɛɛ k̀̀w̄ɛ maamaa. Bón à yezi wà k̄̀ɛare s̄̀ɔ̀? À yezi wà yáke oare k̄̀inan̄̀ɛ ke z̄̀lk̄̀p̄̀ɛ d̄̀n'āɛdeen̄̀ɛs̄̀? Ben n̄̀gb̄̀ɛ p̀̀i bè: P̄̀okee e k̄̀s̄̀ama ma gb̄̀ɛnɔ̀ t̄̀éro.

14 Ben Elisa Geazi là à bè: Bón à de wà kene? Ben Geazi wèàla à bè: Too, à négōgbē ke vīro, bensō à zā zi kù.

15 Ben Elisa bè: Ñ à sīsī. Kè à à sīsī, ben à mò à zè kpele.

16 Ben Elisa bène: Zii mōndaa'i négō négōgbē kūna n ɔzī. Ben nōgbē pì bè: Auo ma dii Luda gbē, ñton mamoma n zòbleri kekero.

17 Ben nōgbē pì nò sī. Kè wè làa kà, à né ì gōgbē ū lán Elisa òne nà.

18 Kè né pì ìsì kù, ben zīkea à gàa à a de lè bura kōn pòkērino.

19 Ben à bè a de pīne: Ma mì! Ma mì! Ben à de pì bè a zīkerine: Ñ né pì sé ñ táo a dane.

20 Kè à à sè à tàò a dane, ben à da pì à sè à kpà a gbála. Kè ofántē kà midangura, ben à gà.

21 Ben à à sè à diò Luda gbē pì kpén à à dàe à gádo, ben à bò à zé tātáale.

22 Ben à a zā sīsī à bène: Ñ zīkerino doke gbareme kōn zaakio. Má yezi mà gá Luda gbē kiia mà su kpakpa.

23 Ben à à lá à bè: À kè dia née gaa à kiia gbáa? Mò dufu ke kámmaboguro zīn gbáaro né! Ben nōgbē pì bè: Beee yáke vīro.

24 À gàari yì zaakine à dia, ben à bè a zīkerine: Ñ à kpake wà gá. Ñton zero, séto ma ònne.

25 Aō dà zén wà gàa Luda gbē pì kiia zaa Kameli kpīii musu. Kè Luda gbē pì à è té káaa, à bè a zīkeri Geazine: Ñ Sunemu nōgbē gwa, à té káa!

26 Ñ bàà lé ñ gá daàle, né à la, tó à aafia kōn a zāo kōn a néo. Ben nōgbē pì wèàla à bè: Aafia!

27 Kè à kà Luda gbē kiia kpīii pì musu, ben à à kù a gbáa. Kè Geazi mò à ɔ sōzi, ben Luda gbē pì bè: Ñ à tó. À nòse yakaname, mōde Dii beee ùteme, èe omero.

28 Ben nōgbē pì bè: Ma dii, ma négōgbē wée kèmmann yó? Mée be ñton ma kekerooro?

29 Ben Elisa bè Geazine: Ñ n asaa dōmma ñ ma gò sé ñ gá. Tó n da gbēkele, ñton ì kpáaro. Tó gbēke ì kpámma sō, ñton wero. Ñ gá ñ ma gò pì na né pì aea.

30 Ben né pì da bè: Kōn Dii kuunao kōn n kuunao mé tá n sairo. Ben Elisa bò à tézi.

31 Geazi dō ae à gàa à gò pì nà né pì aea, mōde èe kīi ke kero, èe nigāro. Ben Geazi èara à gàa à dà Elisale à bène: Né pì e fero.

32 Kè Elisa kà be pìn, à né pì è daena a gádo gè ū.

33 Ben à gè né pizi ado, à zé tātá à wée kè Diia.

34 Ben à dàe né pia. À lé pè à léa à wée pè à wéen à ɔ dàda à ɔnɔn. Lán à dàe né pia nà, ben à mè kè lógolgo.

35 Elisa fèe à zè à taa ò kpé pìn à gàa à sù, ben à èara à dàe né pia do. Ben né pì yī sà gèn sweeplaa à wée wè.

36 Ben Elisa Geazi sīsī à bène: Ñ Sunemu nōgbē pì sīsī. Kè à à sīsī à mò, ben Elisa bène: N nén yè.

37 Ben à kùe à mì pèe à gbá sae à a né pì sè à bò.

SeWee kana do'oroon

38 Elisa tà Giligala. Gurò beee dekaa kú bùsu pìn. Annabinɔ káe à ae, ben à bè a zīkerine: Ñ dàga di téa, né dò kuku annabi kènɔne.

39 Kè aō gbēke gaa dò póno wete bura, ben à bò sète boboa. À à bee bōbo à kà a uta lébaan à pà. Kè à sùo, ben wà pàrapara wà kà dòn, gbēkee dō lán à de nàro.

40 Kè wà dò pì tò gbē pìnɔne aɔ pò bleo, kè aɔɔ dà, aɔ wii lè wà bè: Luda gbē, gaa bé à kú do'oroo pìn. Ben aɔɔe fɔ wà blèro.

41 Ben Elisa bè: À flawa sé à móo. Ben à kò à kà do'oroo pìn à bè: Ñ kpaateúne aɔ ble. Ben sewee pì yáa do'oroon.

Pɔblekpana gɔn basɔroo

42 Gbēke bò Baali Salisa à mò Luda gbē pìnɔ kɔn burɛdi kè wà kè kɔn pówee káakuo mèn baro kɔn gbado dufuo. Ben Elisa bè: Ñ kpá gbēnɔa aɔ só.

43 Ben à zíkɛri à là à bè: Gbē pìnɔ kà gɔn basɔroo, dian mé beee kpaateúne nà? À wèàla à bè: Ñ kpámma aɔ só, zaake Dii bè aɔé só, à kpaá é gɔ.

44 Ben à kpámma, aɔɔ sò, à kpaáa gɔ lán Dii ò nà.

5

Naama kɛkɔana kɔn a kusuo

1 Naaman Siriano kína zíkpeɛnɔ dɔn'aedee ú. À bèe ví a dii ɔzì bensɔ à tó bò, zaake à gázìn Dii tò Siriano zì blèzi. Négbēme zì guu, mɔde à kusu kù.

2 Gurɔɔ kè Siria zìkari gbáamɔnnerinɔ gáa Isarailinɔ bùsun yá, aɔ nénɔkpare ke kù, ben à gɔ Naama naɔ zíkɛri ú.

3 Ben nénɔkpare pì bè à diine: Tó wa bɛdee é fɔ à gá annabi kè kú Samaria kiia yá, le à à kèkɔa kɔn a kusuo.

4 Ben Naama gáa kína kiia à bè: Yá kè nɔkpare kè bò Isarailinɔ bùsun òn yè.

5 Ben Siriano kína bè: Ñ gá, mé takada kè Isarailinɔ kínane. Ben Naama kondogì sèe kiloo wáa do kpé basweeplaa kɔn vuraɔ kiloo baaagɔ akuri kɔn utao waa kuri.

6 À gáa kɔn takada kè kína kè Isarailinɔ kínaneɔ dɔ. Takada pì guu kína bè: Ma takada kè kpàsanne kɔn ma iba Naamao, le ñ à kèkɔame kɔn à kusuo.

7 Kè Isarailinɔ kína takada pì kyó kè, à a utadaa gá à kè à bè: Ludan ma ú kè mé gbē wèndi bɔ mà sɔkpane dɔɔ? Bóyánzin à gbē kè gbàrema mà à kèkɔa kɔn a kusuozi? À gwa lán èe ma lé wetee nà fá!

8 Luda gbē Elisa mà kè Isarailinɔ kína a utadaa gá à kè, ben à lékpásá kène à bè: Bóyánzin n n utadaa gá ñ kèzi? Ñ tó adee pì mó ma kiia, eé dɔ kè annabi kú Isarailinɔ bùsun.

9 Ben Naama gè a sɔgoron à gáa à zè Elisa be gáale.

10 Ben Elisa gbē zìl à bè: Ñ gá ñ zú o Yoda swaan gèn sweeplaa, n mè é ɛara à su a gbèn, né kèkɔa wásawasa.

11 Ben Naama pètè kè, èe taa à bè: Mée daa eé bɔ ua à mó à ze ma ae à Dii a Luda sísi à ɔ liga ma bòzi, le ma kusu pì yáame.

12 Damasuku swaanɔ Abana kɔn Faapao í maa de Isaraili swaanɔ ílaroo? Mé fɔ mà zú o gwe mà gɔ wásawasaroo? Ben à ɛara kɔn pɔfɛo, èe taa.

13 Ben à ibanɔ tɛzi wà bè: Baa, tó yá zì'úun annabi pì dānne yá, né keroo? Kè à bènne ñ gá zú o, né gɔ wásawasa, beee é n fuɔ?

14 Ben à gáa à a zinda kpàe Yoda ín gèn sweeplaa lán Luda gbē pì òne nà. Ben à mè ɛara à sù a gbèn wásawasa lán né fète pò bà.

15 Ben Naama kɔn a ibanɔ ɛara wà gáa Luda gbē kiia ñ píngi. À zè à ae à bè: Má dɔ sa kè Ludaa kú gukea anduna guuro, séde Isarailinɔ bùsun. Ñ gbaa kè mamɔma n zòbleri ma mɔonnee kè sí.

16 Ben Elisa bè: Kōn Dii kè mèè zī kenē kuunao mé síro. Naama nàkōrea à sí, baa kōn beeeo à gī sízi.

17 Ben Naama bè: Tó nēe síro, ò mamoma n zòbleri gba zé mà bùsu sé bāagāsō aso plaa, zaake mé saa o táaa doro, séde Dii.

18 Dii sùu kēmao kōn yā kēkiio. Tó ma kína gāa Rimō gbāgbā à kpén, tó ma gaa zene, tó ma kue Rimō kpé pin, Dii sùu kēmao kōn yā plo.

19 Ben Elisa bène: Ì ká be aafia!

Kè à dà zén, à táa ò féte,

20 ben Luda gbē Elisa zīkeri Geazi laasuu lè à bè: Ma dii tò Siria gbē Naama e taa pā, èe pó kè à mōne síro. Kōn Dii kuunao mé péezi mà póke sía.

21 Ben Geazi pēe Naamazi. Kè Naama è à té ní kpeē kōn bàò, ben à bò a sōgoron, èe à dāa. Kè à kà, ben Naama à là à bè: Aafian yó?

22 À wèlà à bè: Aafiamē. Ma dii bé à ma zīmma, à bè annabinō gāli gōkpare gōn plaa kenō bé wà bò Eflaimu gusísídeen aō mò à kiia tia. Ì ní gba kondogi kiloo baplaa kōn utao waa plaa.

23 Ben Naama bè: Èndē ò kondogi kiloo basiigōó sí gōó. À kàne sàkin mèn plaa kōn utao waa plaa. À kpà à iba gōn plaaanō, ben aō sè wà dō Geazine ae.

24 Kè aō kà Elisa be sísi musu, ben Geazi pó pinō símma à kàe a kpén, ben à gbē pinō gbàre aō tà.

25 Kè à gāa a dii Elisa kiia, ben Elisa à là à bè: Geazi, mán n gaan? À wèlà à bè: Mamoma n zòbleri, mēe gá gukearo.

26 Ben Elisa bène: Kè gōgbē pì bò a sōgoron, èe n dāa, ò dō kè ma ninii kúnnyo gweroo? Kondogi ke utano símmama gurōn yēro né, ke kùkpenō ke geepe búno ke sáano ke zùnō ke gōgbē kōn nōgbē zīkerinō.

27 Naama kusu è gōnne kōn n boriinō ai gurō píngi. Kè à bò Elisa kiia, ben kusu pì dààla púu lán buu bà.

6

Kpásawee funa íla

1 Annabi gāli gbēno bè Elisane: Ì gwa, guu kè wèe kakōana kēen kèwe néngo.

2 Wà gá Yodazi, wa baade é lí zō wà kpé dōo gwe, guu kè wégō kun. Ben Elisa bè: À gá.

3 Ben aō gbēke bè: Né sùu ke ò gáwaoroó? Ben à bè: Mé gá.

4 Ben à gāányo. Kè aō kà Yodazi, aōe lí zōzō.

5 Kè aō gbēke e lí zō, ben à kpása wée bò a pán à zù òn búdum, ben à wii lè Elisazi à bè: O'ò dii, ma kpása pì sēmame fá!

6 Ben Luda gbē bè: Mákpan à zùn síusuu? Kè à bōane, ben Elisa lí zō à zù òn gwe, à tò kpása pì wée fù íla.

7 Elisa bè: Ì sé ò bōo! Ben gbē pì ò bò à kù.

Siria zīkpenō vīakūna

8 Siria kí fēe Isarailinōzi kōn zlo. À lé kpākōsō kōn à ibanō, ben à bèñne gukean wée bura káen.

9 Ben Luda gbē lékpásá kè Isarailinō kínane à bè, àgō guu pì dākpaa àton gēàlaro, zaake Sirianō e mōo gweme.

10 Ben Isarailinō kína gbēno zī guu kè Luda gbē à yā òne pì guu. Len Elisa ègō lé daaa gēn baaagō le, ben è tò wāgō guu pinō dākpaa.

11 Ben SirianƆ kína làakari fɛɛ yā pì yānzi. À a ìbano kàkɔa, ben à ñ lá à bè: Wa dé bé à de IsarailinƆ kína gbɛ ɔu? À omɛ.

12 À ìba pìno doke wèàla à bè: Ma dii kí, èe ke wa gbɛke né à gbɛnlo. IsarailinƆ bùsu annabi Elisa bé è yā kè neɛ o zaa n kpé guu gbā IsarailinƆ kínane.

13 Ben kína bè: À gá à à wete guu kè à kún, mé gbɛno zī wà à kù. Ben wà bène: À kú Dotámɛ.

14 Ben kína zìkpɛeno gbàre gwe paripari kɔn sɔdeeno kɔn sɔgorono. Aɔ gàa gwe gwáavī aɔ liga wéte pizi.

15 Kè Luda gbɛ zìkeri fɛɛ kɔngɔ ide'ide, à bɔ, ben à zìkpɛe pìno è ligana wétezi kɔn sɔdeeno kɔn sɔgorono. Ben à bè Elisane: O'o dii, wé ke diame?

16 À wèàla à bè: Nton tó vīa n kùro. Gbɛ kè aɔ kúwaonɔɔ pari de gbɛ kè aɔ kúnyonɔla.

17 Ben Elisa wée kè à bè: Dii, ñ à wée kɛne. Ben Dii zìkeri pì wée kɛne. Kè à guu gwà dɔ, ben à sɔdeeno kɔn sɔgoro tédeeno è ligana Elisazi, aɔ dà sīsī pila.

18 Kè SirianƆ e moɔ Elisa kù, ben à wée kè Diia à bè: Ñ tó gbɛ pìno vīa kù. Ben Dii tò aɔ vīa kù lán Elisa wée kèa nà.

19 Ben Elisa bè Siria zìkpɛe pìno: Zé kèkiinlo! Wéte kèkiinlo! À témazi mà gáa gbɛ kè ée wete kiia. Ben à gaaño Samaria.

20 Kè aɔ gè wéte pì guu, ben Elisa bè: Dii, ñ ñ wée wèrne sa. Kè Dii ñ wée wèrne, aɔ guu gwà aɔ è kè Samarian wà kún.

21 Kè IsarailinƆ kína ñ é, à Elisa là à bè: Mà ñ deden yó? Baa, mà ñ deden yó?

22 Ben Elisa wèàla à bè: Nton ñ dedero. Neɛ gbɛ kè n ñ kùkù zìlanno deden yó? Ñ pɔblee kpámma aɔ ble. Ñ í kpámma aɔ mi, gbasa wà tá ñ diia.

23 Ben kína ponna pɔblee kèrne, aɔ blè wà í mi, ben wà ñ gbáe, aɔ tà ñ diia. Beee gbera Siria gbáamnonnerinƆ e eara wà mò léɛ IsarailinƆ bùsua dɔro.

SirianƆ Samaria kagurakɛna

24 GurƆ plaaa gbera Siria kí Benadada a zìkpɛeno kàkɔa ñ píngi, ben aɔ mò wà Samaria kagura kè.

25 Ben noaa gbāa kù wéte pìn, wà à kagura kè à gì kè ai wèe zaaki mì yaa kondogi kiloo do, lukuluku gbɔ zaka néngo lé doo sɔ kondogi ɔ mèn sɔɔro.

26 Kè IsarailinƆ kína té bīi musu, ben no gbɛ ke wii pèzi à bè: Ma dii kí, ñ ma mì sí.

27 Ben kína bène: Tó Dii e n mì síro, mé e mà n mì sí diame? Má blewee ke geepiwɛe vīn yó?

28 Ben à èara à à là à bè: Bó bé à n lee? Ben no gbɛ pì wèàla à bè: No gbɛ ke bé à bème mà mó kɔn ma négɔgbɛo wà só gbāa, zian sɔ wé a pɔ só.

29 Ben wa ma né kùku wà sò. Kè guu dɔ, ben ma bène à mó kɔn a pɔo sɔ wà só, ben à a pɔ kii ùte.

30 Kè kína mà yā kè no gbɛ pì ò, ben à a utadaa gà à kè. Kè wà wée sè wà à gwà lán à té bīi musu nà, wà à è kɔn pɔsia utano dana a utadaa gīzī.

31 Ben kína bè: Tó méɛ Safata né Elisa mì zɔ gbàaro, Luda yā keme pásīpāsī.

32 Elisa vɛɛna a kpén kɔn gbɛnsino. Ben kína gbɛ zì à dɔare ae à gá Elisa kù ai àgɔ ká. Ai zìri pì gɔ gá ká gwe, ben Elisa bè gbɛnsi pìno: Gbɛderi pì gbɛ zì, èe moɔ à ma mì zɔ. À làakari ke! Tó zìri pì kà, à zé tatane, àton tó à gèro. Ée à dii kèse kīi ma dɔ à kpɛeroo?

³³ Kè à kpé èe yá oónne, ben z̄lri pì kà à kiia. Ben kína pì kà à bè: Múnzi kè b̀ Dii kiiaeme, b̀ mé wée d̄zi d̄?

7

¹ Ben Elisa bè: À Dii yá ma! À bè zia m̀ndaa'i weé flawa yá Samaria b̄ilea zaka lé do kondogì ÷ m̀n do, p̀wée s̄, zaka lé plaa kondogì ÷ m̀n do.

² Ben kína kpàasi yá s̀ Luda gb̄e pila à bè: Baa tó Dii ludambe f̀on̄ f̄f̄, yá pì é sí k̄s̄? Ben Elisa bène: Né wée siàle, m̀de né e ñ blero.

Kusun̄ baaru nna kpana

³ Kusu ḡon̄ siiḡon̄ kú b̄ilea. Ben ā bèk̄one: B́yānzin wéḡ v̄ena kè ai wà gá gaga?

⁴ Tó wa bè wé ḡe wéte guu, n̄aa kú gwe, wé gagame. Tó wa ḡo kè s̄, ga d̄nk̄ p̄ime. Wà f̄e wà gá na Siriano b̄uraa. Tó ā wa to b̄e, wéḡ kuu. Tó ā wa d̄edeme s̄, wa gagan gwe.

⁵ Ben ā f̄e uusia, āw̄e gaa Siriano b̄uran. Kè ā kà b̄ura lézi, āw̄ è gb̄eke kú gwero.

⁶ Dii tó Siria b̄uradeen̄ s̄goron̄ k̄n s̄n̄ k̄n z̄l̄kp̄e pariin̄ k̄i mà, ben ā bèk̄one, Isarailin̄ kína f̄ia b̀ Iti k̄inan̄e k̄n Igipiti k̄inan̄ ā m̀ wà léewa.

⁷ Ben ā b̄aa s̀ uusia pia ḡo ā ñ bisakutaan̄ tó gwe k̄n ñ s̄n̄ k̄n ñ zaakin̄. Ā ñ b̄ura tó gwe lán à de nà, ā lèk̄sa ā ñ z̄inda m̄b̄k̄ii w̄ete.

⁸ Kè kusu p̄in̄ kà b̄ura p̄in̄ gwe, ā ḡe bisakutaa p̄in̄ doke guu, ā p̄ blè wà í m̀, ben ā kondogì k̄n vura o k̄n p̄k̄as̄aan̄ s̄e ā ḡa wà ùte. Kè ā èara wà s̀, ā ḡe bisakuta p̄anden d̄, ā p̄n̄ nàk̄sa ā ḡa wà ùte.

⁹ Ben ā bèk̄one: Yá kè wée k̄e kè maaro. Gb̄aa bé à de wà baaru nnaa kpá, ben wà ȳit̄nās̄? Tó wa ȳit̄ le ai guu ḡa à d̄o, à ḡo é wa lé. Wà f̄e ḡo wà gá o k̄ib̄edeen̄e.

¹⁰ Kè ā kà kú gwe, ā lé zù wéte z̄ed̄akparin̄zi wà bè: Wa gaa Siriano b̄uran, wé gb̄eke e gwero, wé gb̄eke k̄i maro. Ā s̄n̄ k̄n ñ zaakin̄ bé wà b̄ad̄ona gwe, bens̄ ā bisakutaan̄ kú ñ gb̄en̄ gborona sai.

¹¹ Kè z̄ed̄akpari p̄in̄ lé zù wà òn̄ne w̄eten, ben wà à baaru kpà k̄ibe ua guu.

¹² Ben kína f̄e gw̄aav̄i, à bè a iban̄one: Mé yá kè Siriano k̄ewee oare. Kè āw̄ d̄s̄ kè n̄aa wa kú gb̄aa, beee yānzin ā b̄e ñ b̄uranzi ā ḡa wà ùte s̄n̄. Āw̄e daa wé b̄e w̄eten gbasa wà wa k̄k̄u b̄e wà wa wéte síme.

¹³ Ben à iban̄o doke bène: Zaake wam̄owa kè wa ḡon̄ wá kú gaa léz̄ime, ñ tó wà s̄ m̀n s̄oro kè ā ḡon̄ sé wà gb̄en̄ z̄io, le wà yá kè kè gwa.

¹⁴ Ben ā s̄goron̄ sé m̀n plaa k̄n s̄n̄, ben kína ñ gb̄ae à bè: À gá à Siria z̄l̄kp̄een̄ gb̄ese à gwa!

¹⁵ Ben ā ñ gb̄ese ai Yodazi. Āw̄ è kè Siriano b̄aa síme, ā ñ p̄k̄as̄aan̄ k̄n ñ ḡk̄eb̄on̄ f̄aak̄sa zé guu gwe. Ben z̄lri p̄in̄ èara wà s̀ ā yá pì gb̄a k̄inan̄e.

¹⁶ Ben wà b̄e wà ḡa Siriano b̄uran wà p̄n̄ s̄e, ben wé flawa yaa zaka lé do kondogì ÷ m̀n do, p̀wée zaka lé plaa kondogì ÷ m̀n do lán Dii ò nà.

¹⁷ Kína a kpàasi d̄ie b̄ile d̄akpari ù, ben gb̄en̄ k̄ese z̄ez̄ea b̄ilea gwe à gá, lán Luda gb̄e ḡiake à ò nà gur̄ kè kína mò à b̄e.

¹⁸ À kè lán Luda gb̄e pì ò k̄inan̄e nà à bè: Weé flawa yá zia m̀ndaa'i Samaria b̄ilea zaka lé do kondogì ÷ m̀n do, p̀wée s̄ zaka lé plaa kondogì ÷ m̀n do.

¹⁹ Kína kpàasi yá s̀ Luda gb̄ela à bè: Baa tó Dii ludambe f̀on̄ f̄f̄, yá pì é k̄s̄? Ben Luda gb̄e bène: Né wée siàle, m̀de né e ñ blero.

²⁰ Len à kè le s̄, wà k̄ese z̄ez̄ea b̄ilea à gá.

8

Kína Sunemu nɔgbē bura sɔkpanena

¹ Elisa bè nɔgbē kè à à né fɛɛ pɛne à fɛɛ à tá bùsun pànden kɔn a bɛdeeno à guro plaaa ke gwe, zaake Dii diɛ nɔaa é gɛ Isarailinɔ bùsun ai wɛ swɛɛplaaɛ.

² Ben nɔgbē pi kè lán Luda gbē òne nà. Àpi kɔn a bɛdeeno gà wà wɛ Filisitininɔ bùsun ai wɛ swɛɛplaa.

³ Wɛ swɛɛplaaa pi gberan à bɔ Filisitininɔ bùsun à sù, ben à gà wɛ ke kínaa a bɛ kɔn a buraa yá musu.

⁴ Gurɔ beea kína e fàadi boo kɔn Luda gbē zíkɛri Geazio à bè: Ñ yá bíta kè Elisa kɛnɔ tɔkɛmɛ.

⁵ Gurɔ kè èe à gɛfɛena yá oo kɛnane, ben nɔgbē kè à à négɔgbē fɛɛne pi mò wɛɛ ke kína pìà, lɛ à a bɛ kɔn a buraa sɔkpaare. Ben Geazi bè: Ma dii kí, nɔgbē kè Elisa à né fɛɛne pìn yè kɔn a néo.

⁶ Kè kína à lála yá pizi, ben nɔgbē pi yá pi tɔkɛnɛ. Ben kína bè a ibanɔ dokene: Ñ nɔgbē pi pónɔ sɔkpane kɔn blɛɛ kè kè à buraa za guro kè à fɛɛ kè ai kɔn a gbàao.

Azaili kí Benadada dena

⁷ Elisa gàa Damasiku gurɔ kè Siria kí Benadada e gyáa keɛ. Kè wà òne Luda gbē mò kè,

⁸ ben kína bè Azailinɛ: Ñ gbaa sé ñ gá dao Luda gbɛlɛ ñ kpáa ñ one à Dii gbekame, tó mé fɛɛ kɔn gyáa kèkiio.

⁹ Ben Azaili Damasiku pɔ maaano sɛɛ lakumi aso baplaa, ben à gà dao Elisale. Kè à kà à kiia à bè: N zɔbleri Siria kí Benadada bé à ma zɛmma mà n gbeka, tó é fɛɛ a gyápea.

¹⁰ Ben Elisa wèàla à bè: Ñ gá ñ one eé fɛɛ kɔn beeo, mɔde Dii òdɔame kè eé game.

¹¹ Ben Luda gbē wɛɛ pè Azailia ai wí à kù, ben Luda gbē nà sɔdɔnaa.

¹² Ben Azaili à là à bè: Ma dii, bɔyánzin néɛ sɔ dɔɔzi? À wèàla à bè: Kè má yá zaaa kè né ke Isarailinɔne dɔ yánzime. Né té sɔ ñ zeki gbàaana, né ñ gɔkparɛno dedɛ kɔn fɛɛdaao, né ñ néno yámiyámi, né ñ nòsindadeeno gbɛɛɛ fɔfɔ.

¹³ Ben Azaili bè: Mamɔma n zɔbleri, dén ma ù mà gbasa mà yá bíta beee taka keɛ? Ben Elisa bène: Dii òdɔame kè né gɔ Siriano kína ù.

¹⁴ Kè à bɔ Elisa kiia, à èara à tà a dii kiia. Kè kína à là yá kè Elisa ònezi, ben à bè: À bèmɛ né fɛɛ aafia.

¹⁵ Kè guu dɔ, Azaili bisa gègete sè à yàku, ben à kù kína uula ai à gà, ben Azaili wɛɛ à gbèn.

Yudano kí Yehoram

¹⁶ Isarailinɔ kí Ahabu né Yoramu kíblena wɛ sɔrodee guu, Yudano kí Yosafata né Yehoram nà kíblena.

¹⁷ À wɛ baaakuri awɛɛplaaɛn à kí blè, à wɛɛ kpatan Yerusalemu wɛ sɔraagɔ.

¹⁸ À zè kɔn Isarailinɔ kɛnanao lán Ahabu bɛdeeno bà, zaake à Ahabu nɛnɔgbē sè nɔɔ ù, ben à yá kè Dii yeziroo kè.

¹⁹ Baa kɔn beeo Dii e we à Yudano dúgu zɔro a zɔbleri Dauda yánzi, zaake à lé gbɛne à bè, à borii égɔ kí bleɛ ai guro pɛngi.

²⁰ Yehoramu kíblegurɔan Edɔmunɔ ñ zɛnda sɔ Yudana aɔ ñ zɛnda kína kà.

²¹ Beee yānzi Yehoramu gāa Zai kōn a sōgoronŋ pīngi, ben Edomunŋ līgazi kōn a sōgorodeenŋ. À fēe à n̄ kēguu gwāavī à tà, ben à zīkpeenŋ bàa sì wà tà be.

²² Edomunŋ n̄ zīnda sì Yudanŋa ai kōn a gbāao. Gurŋ beeean Libinadeenŋ n̄ zīnda sì Yudanŋa se.

²³ Yehoramu yā kpaanŋ kōn yā kè à kènŋ pīngi kú Yudanŋ kīnanŋ gīayākenanŋ takadan.

²⁴ Yehoramu gā, wà à mira kpākōzi kōn a dezinŋ pŋo Dauda wéte, ben à né Aazia v̄e à gbèn.

Yudanŋ kí Aazia ya

²⁵ Isarailinŋ kí Ahabu né Yoramua kīblena w̄e kuri awēēplaadee guun Yudanŋ kí Yehoramu né Aazia n̄ kīblena.

²⁶ À w̄e baro awēēplaadee guun à kí blè, à v̄e kpatan Yerusalemu w̄e dome. À da t̄n Atalia, Isarailinŋ kí Ōmiri diome.

²⁷ Aazia zè kōn Ahabu bedeenŋ yākenao, à yā kè Dii yeziroo kè lán Ahabu bedeenŋ bà, zaake à anzurenme.

²⁸ À gāa à nà Ahabu né Yoramua, ben aōe zī kaa lèdo kōn Siria kí Azailio zaa Ramŋ Giliada. Kè Sirianŋ Yoramua kēnna,

²⁹ ben à èara à tà Yezerili ai a b̄ò p̄i ḡo yāa. Ben Aazia gāa w̄e kpáezi gwe.

9

Yehu kana Isarailinŋ kīna ũ

¹ Annabi Elisa annabi gālī gbēke sisi, ben à bène: Ñ asaa domma n̄ kū, n̄ n̄s̄i t̄uu kè sí n̄ gāo Ramŋ Giliada.

² Tó n̄ ka gwe, n̄ kpáe ke Yosafata né Yehu, N̄misi diozi n̄ b̄o a gbēnŋ té, né ḡe kpén ai kpétu.

³ Ñ t̄uu p̄i n̄s̄i kú à mia, né on̄e kè Dii bè a à kà Isarailinŋ kīna ũ. Beee gbera n̄ zé w̄e, né bàa sí n̄ su. N̄ton ḡi ke gwero.

⁴ Ben annabi ḡokpare p̄i gāa Ramŋ Giliada.

⁵ Kè à kà gwe, à zīkari d̄on'aedeenŋ è kaena, ben à bè: D̄on'aede, má yā v̄i mà onne. Ben Yehu à là à bè: Wa dén n̄ téa? À w̄èla à bè: M̄bee d̄on'aede.

⁶ Kè Yehu f̄e à ḡe kpén, ben ḡokpare p̄i n̄s̄i kú à mia à bè: Dii Isarailinŋ Luda bè a n̄ ka a gb̄e Isarailinŋ kīna ũ.

⁷ Ñ Ahabu bedeenŋ dede, Dii é a z̄òbleri annabinŋ ḡe boñma kōn a z̄òbleri kè Yezebeli n̄ dénŋ n̄ pīngi.

⁸ Ñ Ahabu bedee p̄inŋ dede z̄ònŋ kōn w̄eēnenŋ n̄ pīngi. Aō ḡogb̄e ke tón ḡo Isarailinŋ b̄usunlo,

⁹ Ahabu ua é ḡo lán Nebati né Yeroboamu ua bà, lán Ahia né Baasa ua bà.

¹⁰ Gb̄eēnŋ é Yezebeli ḡe só Yezerili ḡe b̄ikpeeme, gb̄eke é à v̄iro. Ben annabi p̄i zè w̄e à bàa sì.

¹¹ Kè Yehu b̄ò à gāa a d̄on'aede daanŋ kiia, ben aō à là wà bè: À kè diamē ãadee p̄i m̄ò n̄ kiiaee? À w̄èñla à bè: Á à d̄o kè yāz̄z̄ōrim̄e.

¹² Ben aō bè: Egeeme! Ñ owe. Ben à bè: Yā kè à òm̄eēn̄ yè. À bè Dii bè a ma ka Isarailinŋ kīna ũ.

¹³ Ben aō baade kè kpakpaa à a utadaa sè à kàe à gb̄a ḡiz̄i didikiia, ben aō kuu pè wà bè: Yehu kè kí ũ.

¹⁴ Ben Yehu lé kpākōs̄ōnyo Yoramuzi. Gurŋ beee s̄o kí Yoramua p̄i kōn Isarailinŋ n̄ pīngi e gii kōn Ramŋ Giliadao, aōe zī kaa kōn Siria kí Azailio.

15 Kè Sirianŋ à kènnà, ben à èara à tà Yezzerili ai à kèkŋa. Ben Yehu bè a gbè pìnŋne: Tó a zemaome, àton tó gbèke bŋ wétén à gá yá kè baaru kpá Yezzeriliro.

16 Ben Yehu gè a sŋgoron, èe gaa Yezzerili. Yoramú dae gwe kènnana, Yudanŋ kí Aazia kú gwe dŋ, à gaa wée kpæzi.

17 Kè gudákpari kè kú Yezzerili gudákpari lezī musu Yehu è kŋn a gbèŋŋ, aŋŋe mŋŋ, ben à wii lè à bè: Ma gbèŋŋ è, aŋŋe mŋŋ. Ben Yoramú bè: Ñ sŋdee gbarè à gá dañlè à ñ la tó aafian aŋŋe mŋŋŋ.

18 Ben sŋdee bŋ à gaa à Yehu lè à bè: Kína bè, aafian née mŋŋŋŋ? Yehu wèàla à bè: N bà ùgba kŋn aafiaome? Ñ mó ñgŋ témazi. Ben gudákpari bè: Zīri pi ñ lé, mŋde èe era à sùro.

19 Ben kína sŋde plaadee gbàre dŋ. Kè à ñ lé, à bè: Kína bè, aafian née mŋŋŋŋ? Ben Yehu wèàla à bè: N bà ùgba kŋn aafiaome? Ñ mó ñgŋ témazi.

20 Ben gudákpari pi bè: À ñ lé, mŋde èe sŋ era à sùro. Gbè pi górofinà de lán Nimisi díŋ Yehu bà, è góro baka lán ñadee bà.

21 Ben kí Yoramú bè: Ñ góro dŋme sŋŋa! Kè wà dŋa, ben à bŋ wétén kŋn Yudanŋ kí Aaziao, baade kŋn a sŋgoroo, aŋŋe gaa da Yehule. Ben aŋ dákŋre Yezzerili gbè Nabŋti kè wà à dè yáa bura.

22 Kè Yoramú wée si Yehule, ben à à là à bè: Yehu, aafian née mŋŋŋŋ? À wèàla à bè: Aafia kú máme? Zaake n da Yezzebeli táagbágbána kŋn à pŋdammanao dàgula.

23 Kè Yoramú liè èe bàa sii, ben à lé zù Aaziazì à bè: Bŋkpæyāme Aazia!

24 Ben Yehu a sá gá à Yoramú pàŋ a kafatawa dagura. Kà pi gaa à à swè zŋ, ben à kè yŋkŋŋ a sŋgoron.

25 Ben Yehu bè a zīkpe gbènsi Bidikanè: Ñ à gè sé ñ zu Yezzerili gbè Nabŋti bura gwe. Ma dŋn kè wá kú sŋgoro guu ledŋ yá wa plaa, wá té à de Ahabu kpæe, gurŋŋ mŋa Dii gīake à lé kè à yá musu à bè

26 á è lán wà Nabŋti dè nà kŋn a néŋŋ. Bura kèn é Nabŋti pŋ gēe bonè Ahabua. Beee yānzin ñ à gè sé ñ zīnna bura gwe lán Dii ò nà.

27 Kè Yudanŋ kí Aazia è le, ben à dà Betagā zén kŋn bàŋ. Ben Yehu pèezi èe bee: À à de se. Ben wà à pà a sŋgoro guu gurŋŋ kè èe Guru sīsī kŋu Ibleamu sae. Ben à ñ kè à tà Megido, gwe à gaa à gàn.

28 À ñbanŋ à gè sè wà dà sŋgoro guu wà tàŋ Yerusalemu, ben aŋ à mira kpàkŋzi kŋn a dezínŋ pŋŋ Dauda wété.

29 Ahabu né Yoramú kíblena wèè kuri aweedodee guun Aazia kè Yudanŋ kí ŋ.

Yezzebeli gana

30 Kè Yehu mò Yezzerili, Yezzebeli à baaru mà, ben à kiroo kà à a mikā kèke. Zaa bñi kpé musu windo guun èe wée kpæe.

31 Kè Yehu gè bñilea, ben Yezzebeli bè: N ke sēnkpe kŋn Zimirio, n n dii dè. Aafian n mŋŋ kèŋ?

32 Kè Yehu wée sè musu, à windo gwà, ben à bè: Dé bé à zèmaŋ? Dé bé à kú ma kpaa? Kè kibe zīkeri gŋŋn plaa ke aagŋŋŋŋ mò wà wée kpæe windo guu,

33 ben Yehu bèŋŋne: À ŋ yīpazi à à pæ. Kè aŋ ŋ yīpazi aŋ à pæ, ben Yehu kiti paa kŋn sŋgoroo ai à aru fāfā gūa kŋn a sŋŋ.

34 Kè Yehu gè kibe, à pŋ blè à í mī, ben à bè: Baa kè wà láari bŋ nŋgbè pìn, wà à vīi, zaake kí borīime.

35 Kè wà gaa wà à gè sé wà vīi, ben wèe pŋke ero, tó èe ke à mīwatoro kŋn à gbálanŋ kŋn à òlanŋ baasiro.

³⁶ Ben wà èara wà gàa wà ò Yehune, ben à bè: Yà kè Dii ò a zòbleri Tisibe gbē Ilia gāzīn gwe, à bè: Gbēenŋ é Yezebeli nòbŋ só Yezzerili bīi kpεε.

³⁷ Yezebeli gè é gŋ káe tɔɔte lán pókáde gbŋ bà Yezzerili bīi kpεε. Gbēke é e à be Yezebelin yèro.

10

Ahabu boriinŋ dedena

¹ Ahabu boriinŋ kú Samaria gŋgbēnŋ ū gŋŋn baaagŋ akuri. Ben Yehu takada kè à kpàsà Samaria gbáadeenŋne kŋn gbēnsinŋ kŋn gbē kè aŋŋe Ahabu né gwaanŋ à bè:

² Tó takada kèkii gè a ɔzī, zaake a dii Ahabu boriinŋ kúao bensŋ á sŋgoronŋ vī kŋn sŋnŋ kŋn wéte bīideeo kŋn gŋkebnŋ,

³ à a dii né kè kèare maa de gbē kpaaanŋlaa ká à de kpatan à zī ká a dii pī bēdeenŋne.

⁴ Ben vīa n kú maamaa aŋ bè: Zaake kí gŋŋn plaaanŋ e fŋ wà gīnero, wámbe wé fŋ wà gīneŋ?

⁵ Ben kibe dákpari kŋn wéte dŋn'adeeo kŋn gbēnsinŋ kŋn négwari pīnŋ gbēnŋ zī Yehua wà bè: N zòblerinŋn wa ū. Yà kè n òwe píngi wé ke. Wé gbēke ká kí ūro. N ke lán à kènne maa nà.

⁶ Ben Yehu takada pānde kēñne à bè: Tó a zεmao, ée ma yā maa, à a dii Ahabu négŋgbē pīnŋ mī zŋzŋ à mŋome Yezzerili zia mondaa'i.

Kíne pīnŋ sŋ ká gŋŋn baaagŋ akuri, aŋŋ kú kŋn wéte gbēnsi kè aŋŋe n tó to keenŋ.

⁷ Kè takada pī kà, ben aŋ kíne gŋŋn baaagŋ akuri pīnŋ kúkú aŋ n dēde n píngi, ben aŋ n mīnŋ zŋzŋ wà kàka gbīin aŋ kpàsāne zaa Yezzerili.

⁸ Kè zīri pī kà, ben à bè Yehune: Wà mò kŋn kíne pīnŋ mīnŋ. Ben Yehu bè wà káe bīilele leo plaa ai guu dŋ.

⁹ Kè guu dŋ, ben Yehu bŋ à gàa à zè gbēnŋ aε à bè: Amŋanŋ á yāke vīro, mámbe ma bŋ ma dii kpεε ma à dè, mŋde dé bé à gbē kēnŋ dēde.

¹⁰ Agŋ dŋ sa kè yā kè Dii gīake à ò Ahabu bēdeenŋ yā musu, à ke é léε pāro. Dii kè lán à ò a zòbleri Ilia gāzī nà.

¹¹ Ben Yehu Ahabu bedee kè aŋ gŋ Yezzerilinŋ dēde n píngi kŋn à iba gbēnsinŋ kŋn à gbēnnanŋ kŋn à sa'orinŋ. Èe à gbēke tó wēndioro.

¹² Ben à fεε à dà Samaria zén. Kè à kà sādārinŋ bŋrakækīia,

¹³ ben à dākŋre kŋn Yudanŋ kí Aazia danenŋ à n lá à bè: Dénŋn a ūu? Aŋ wèala wà bè: Aazia danenŋn wa ū, wa mŋ i kpá kí Yoramu bēdeenŋame kŋn à da Yezebeli bēdeenŋ.

¹⁴ Ben Yehu bè a gbēnŋne: À n kúkú bēε! Ben aŋ n kúkú aŋ n dēde bŋra pīnŋ lŋgŋ saε. Aŋŋ gŋŋn baplaa aweεplaame, aŋ gbēkeε e bŋro.

¹⁵ Kè à bŋ gwe, à dākŋre kŋn Rekabu né Yonadabuo, èe mŋŋ daàle. Ben Yehu à là à bè: N swē kúma lán ma swē kúmma nàŋ? Yonadabu wèalà à bè: Ee! Ben Yehu bè: Zaake lεme, n n ɔɔ dŋme. Kè à ɔɔ Yehuzi, ben Yehu à kú à gēo a sŋgoro guu.

¹⁶ Yehu bè: Wà gá ledŋ, né aīa kè má vī kŋn Dii yāo e. Ben à tò à gāaa ledŋ a sŋgoro guu.

¹⁷ Kè Yehu kà Samaria, à Ahabu borii kè aŋ gŋ gweenŋ dēde māmman. À n dúgu zŋ lán Dii ò Ilia gāzī nà.

Baali taagbagbarinŋ dedena

18 Yehu gb̄ēnƆ kàk̄ōa n̄ píngi, ben à bèñne: Ahabu d̄nzi k̄è Baaline f̄étengome, mam̄ma Yehu, mé d̄nzi k̄ene maamaa.

19 N̄ Baali t̄aadeenƆ s̄isime n̄ píngi k̄ōn à gb̄àgb̄arinƆ k̄ōn à ḡēs̄andeenƆ n̄ píngi. Ās̄ gb̄ēke t̄ón ḡi m̄óziro, má yezi mà sa b̄íta o Baaliam̄e. Gb̄ē k̄è ḡi m̄ózi, à ḡame. Yehu e ̄nd̄ō k̄eēñne le à e à Baali gb̄àgb̄ari p̄inƆ kaateme.

20 Ben à bè: À z̄ĩbaa diē Baali p̄ó ũ. Ben w̄à à kp̄aakpa k̄è.

21 À l̄ék̄p̄ās̄à k̄è IsarailinƆ b̄usun píngi, ben Baali gb̄àgb̄arinƆ m̄ò n̄ píngi, ās̄ gb̄ēkee e ḡōro. K̄è ās̄ ḡè Baali kp̄én, ās̄ kp̄é p̄i p̄à z̄ĩnz̄im, gb̄áp̄eekii kuuro.

22 Ben Yehu bè kp̄é p̄i utakaeki d̄ākparine: N̄ b̄ōe k̄ōn utanƆ Baali gb̄àgb̄arinƆ n̄ píngi. Ben à b̄èñne k̄ōn uta p̄inƆ.

23 Yehu k̄ōn Rekabu né Yonadabuo ḡè Baali kp̄én, ben Yehu bè Baali gb̄àgb̄ari p̄inƆ: À w̄éé té gb̄ēnƆzi à n̄ gwagwa maamaa, le Dii gb̄àgb̄arinƆ t̄ónḡ k̄úao k̄éro, sé a Baali gb̄àgb̄arinƆ at̄ē.

24 Ben Yehu k̄ōn Yonadabuo ḡè le w̄à saa o. À m̄ò à l̄è Yehu ḡiake à gb̄ēnƆ k̄àekae b̄àazi ḡōn basiiḡ. À kp̄àk̄ēñzi à bè t̄ó ās̄ gb̄ēkee t̄ò gb̄ē k̄è èe n̄ naañne n̄ ɔz̄inƆ doke p̄itingu, à w̄ēndi musume.

25 K̄è Yehu sa'op̄o k̄è w̄è ká t̄én à té k̄ú ò à ȳaa, ben à bè dogarinƆ k̄ōn z̄ikpe gb̄ēnsi p̄inƆ: À ḡē à n̄ d̄ede! Àton t̄ó ās̄ gb̄ēke p̄itiaguro. K̄è ās̄ n̄ d̄ede k̄ōn f̄ēdaao ās̄ n̄ ḡēnƆ kw̄ēe b̄àazi, ben ās̄ ḡè Baali k̄úkiia.

26 Ās̄ Baali t̄aakpe gb̄èp̄e s̄è w̄à b̄òo ās̄ té s̄ōa,

27 ben ās̄ w̄iwi ās̄ à kp̄é gb̄òro, ben w̄à guu p̄i k̄è b̄iikp̄eekii ũ ai k̄ōn a gb̄āo.

28 Len Yehu Baali t̄aagb̄āgb̄ana mì d̄ē le IsarailinƆ b̄usun.

29 Baa k̄ōn beeeo èe kp̄e li durun k̄è Nebati né Yeroboamu IsarailinƆ dà à kenannero, à té vura z̄iswarene b̄òr̄o k̄è ās̄ k̄ú Beteli k̄ōn Danionzi.

30 Dii bène: Zaake n̄ ȳa k̄è maa, n̄ ȳa k̄è má yezi k̄è, n̄ k̄è Ahabu b̄ēdeenƆ lán ma zeo nà, n̄ borii é̄ḡō v̄ēena Isaraili kpatan ai n̄ nasionƆ.

31 M̄ode Yehu e ze k̄ōn Dii IsarailinƆ Luda dokaoro, èe làakar̄i d̄ōa k̄ōn n̄d̄seo doro. Èe kp̄e li durun k̄è Yeroboamu IsarailinƆ dà à kenannero.

32 Gur̄o beeean Dii t̄ò IsarailinƆ b̄usu nà lagonaa. Azaili gb̄āaa bl̄è IsarailinƆ b̄usu

33 k̄è k̄ú Yoda ɔf̄ant̄ēb̄ōe kp̄aaa píngi s̄ena zaa Aroa k̄è k̄ú AnƆ swad̄ɔzi ai Giliada k̄ōn Bas̄a b̄usuo. Gada boriinƆ k̄ōn Rubeni boriinƆ k̄ōn Manase boriinƆ k̄ú gwe.

34 Yehu ȳa kp̄aaa k̄è à k̄ēnƆ k̄ú IsarailinƆ k̄inanƆ ḡiaȳākenanƆ takadan k̄ōn à n̄éḡgb̄ēkeyānƆ píngi.

35 Yehu ḡà, w̄à à v̄li Samaria, ben à né Yoaza v̄ēe à gb̄ēn.

36 Yehu v̄ēe Samaria à kí bl̄è IsarailinƆ w̄è b̄aaakuri plaasai.

11

Yoasi k̄ōn a dazi Ataliao

1 K̄è Aazia da Atalia è a né ḡà, ben à f̄ēe èe kí boriinƆ d̄ede n̄ píngi.

2 Ben kí Yehoram̄u n̄n̄ngb̄ē Yoseba, Aazia d̄are, Aazia né Yoasi s̄è n̄ sae k̄ine k̄è w̄è n̄ d̄ede n̄ té. À à ùte Ataliane kp̄é k̄è ḡádonƆ kaenan k̄ōn n̄ngb̄ē k̄è èe ȳo kp̄aaao l̄edo, ben w̄è e w̄à à d̄ero.

3 Né p̄i ḡò utena Dii ua k̄ōn a gw̄ari p̄io ai w̄è sw̄ēdo. Gur̄o beeeaa Atalian YudanƆ b̄usu k̄ina ũ.

4 À wè swεεplaadee guun sa'oriki Yoyada kibe dogari gbēnsinɔ kɔn zɔkpe gbēnsinɔ sisi, ben wà m̀nyo à kiia Dii ua. Ben à yá yinyo à tò a5 la dà Dii ua gwe, ben à kí négsgbē pì òdɔafine.

5 Ben à yá diεne à bè: Yá kè é keen yè. Tó a mɔ guu dákpa kámmabogurɔ zĩ, a gáli káaku égɔ kibe dákpa,

6 a gáli plaadee sɔ Suru gānu, a gáli aagɔdee égɔ gānu kè kú dogari kpaano kpeε dákpa.

7 A gáli plaa kè aɔɔe kámma boo kámmabogurɔ zĩno égɔ kína pì dákpa Dii ua.

8 À ligazi, a baade kɔn a gɔkebo kúna. Gbē kè gá à sɔzi, à à de. Àgɔ té kína pizi guu kè èe gaan píngi.

9 Zɔkpe gbēnsinɔ kè lán sa'oriki Yoyada òrine nà. A5 baade a gbēno sè à gānyo Yoyada kiia, gbē kè aɔɔe kámma boonɔ kɔn gbē kè aɔɔe mɔɔ n lende kpánɔ n píngi.

10 Ben Yoyada kí Dauda sárinɔ kɔn à sengbango kè kú Dii uano kpà zɔkpe gbēnsi pinɔ.

11 Ben dogari pinɔ m̀ wà kàe Dii kpé kɔn sa'okiio kpelea sena zaa Dii ua ɔplazi ai à ɔzezi, baade kɔn a gɔkebo kúna, le wàgɔ kína pì dákpaao.

12 Ben Yoyada b̀ kɔn kí négsgbē pìo à kífura kùne à doka takada kpàa. Kè wà ǹsí kù à mia wà à kà kí ú, ben wà ɔpa lè wà wii lè wà bè: Luda kína dɔ kɔn aafiao!

13 Kè Atalia dogarinɔ kɔn gbē kpaano kii pì mà, ben à fεε à gāa n kiia Dii ua.

14 Kè à wéε sè, à kína pì è zena wesagba saε lán wè ke nà. Zɔkpe gbēnsinɔ kɔn kákakiperinɔ zena à saε, bensɔ baade píngi e pɔnnaa keε aɔɔe kákaki pεε. Ben Atalia a pókásaanɔ gá à kè à v̄i wiiiò à bè: Wà b̀ ma kpeε! Wà b̀ ma kpeε!

15 Ben sa'oriki Yoyada bè zɔkpe gbēnsi pinɔne: À nɔgbē pì sé à boo bàazi, é gbē kè a5 b̀ wà tézinɔ dede kɔn fεεdaao. Zaake à bè waton à de Dii uaro.

16 Gurɔ kè nɔgbē pì kà kibe gānule kè sɔno è gēn kiia, ben wà ɔ pεεa gwe wà à dè.

17 Yoyada tò kína kɔn a gbēno Dii bà kuunaŋyo yá kèke, le a5 e wàgɔ de Dii gbēno ú yānzi. À tò kína kɔn a gbēno ledole kè kɔo dɔ.

18 Ben a5 gāa wà Baali kpé gbòro, a5 à gbāgbākiiɔ kɔn à tāano wiwi dúgudugu, ben a5 Baali gbāgbāri Matá dè gbāgbākii pinɔ saε.

Yoyada Dii ua nà gudákparinɔne n̄ zĩ,

19 ben à zɔkpe gbēnsinɔ sèε kɔn dogarinɔ kɔn gbē kpaano n̄ píngi, a5 b̀ Dii ua kɔn kína pìo, a5 kibe gānule kè dogarinɔ è gēn zé sè. Kè a5 kà kibe, ben kína pì v̄εε kpatan,

20 ben b̄usu pì baade píngi pɔɔ kè nna, bensɔ wéte gɔ kaena yākete sai, kè wà Atalia dè kɔn fεεdaao kibe yānzi.

21 Yoasi kí blè a wè swεεplaadee guume.

12

Dii ua kekena

1 À kè kí ú Yehu kiblana wè swεεplaadee guu, ben à kí blè Yerusalemu wè baplaa. À da né Beεba gbēme, à tɔn Zibia.

2 Gurɔ kè sa'oriki Yoyada lé dà Yoasia, ben à yá kè maa Diine kè.

3 Mɔde èε tāagbāgbākii kè wà bònɔ gbororo, wà kpé wèε saa oo gwe, wèε tuaetiti kpataa.

⁴ Yoasi bè sa'orinƆne: À ɔ kè wà m̀do Dii ua kakɔa, ɔ kè wà lili baadene k̄n légbēna ɔɔ k̄n pɔyezi gbaanƆ píngi.

⁵ Sa'orinƆ gae ɔ pi sí ɔsirinƆa wà Dii ua guu kè yàkanƆ kekeo.

⁶ Ben Yoasi kí blè ai wè̄ baro awɛɛ'aagɔ, m̀do sa'orinƆ e Dii ua guu kè yàkanƆ kekeo,

⁷ ben kí Yoasi sa'oriki Yoyada sisi k̄n sa'orinƆ n̄ píngi à n̄ lá à bè: À kè dia ée Dii ua guu kè yàkanƆ kekeeroo? Àton ɔ sí ɔsirinƆa d̄ro. À tó wàgae Dii ua guu kè yàkanƆ kekeo.

⁸ Ben sa'orinƆ wè̄ kè aɔé ɔ ke sí gbēnƆa d̄ro, aɔé s̄ Dii ua guu kè yàkanƆ kekeo.

⁹ Ben sa'oriki Yoyada àkpati sè à à nékpaɛ f̄, ben à die sa'okii sae tó wè̄e gēe Dii kpé ua ɔplaazi. Ben sa'ori kè aɔɔe kpé zé dákpaanƆ è ɔ kè wà m̀do Dii ua kán píngi.

¹⁰ Tó aɔ è àkpati pi ɔ kè bíta, ben kína takadakēri k̄n sa'orikio è naro wà káka sàkinƆ guu.

¹¹ Aɔé ɔ pi dennabaru ke wà na gbē kè wà Dii ua z̄i dànnenƆne n̄ ɔz̄i, ben aɔé fia boo lí'arinƆne k̄n kpéborinƆ

¹² k̄n gùborinƆ k̄n gbè'arinƆ. Ben aɔ lí k̄n gbè ananƆ lùluo d̄, le wà Dii ua guu kè yàkanƆ kekeo yánzi k̄n kpé kekena z̄i pāndenƆ píngi.

¹³ Wè̄e Dii ua kondogi taanƆ pi k̄n ɔ kè wà m̀do Dii ua p̄oro, ke fitia tédɛb̄nƆ ke arusib̄nƆ ke kákákinƆ ke vura p̄nƆ ke kondogi p̄ kpaaanƆ.

¹⁴ Dii ua kèkerinƆn wè̄ fia booñe.

¹⁵ Gbē kè wà ɔ pi kpám̄ma aɔ fia boo z̄ikerinƆnenƆ, wè̄ n̄ gbeka ɔ pi yáziro, zaake gbē p̄inƆ né gbē náanɛdeenƆm̄e.

¹⁶ ɔ kè wà kpà taari fiabobo ke durun agbaakpabo ūunƆ, wè̄ gēo Dii uaro, sa'orinƆ p̄ome.

¹⁷ GurƆ beean Siria kí Azaili gà à lèe Gataa à si, ben à èara èe m̄o lée Yerusalemua d̄.

¹⁸ Ben YudanƆ kí Yoasi p̄ kè a dezi YudanƆ k̄nanƆ Yosafata k̄n Yoramuo k̄n Aaziao kpà DiianƆ s̄e k̄n kè à kpà DiianƆ d̄ k̄n vura kè kú Dii ua laasi guo k̄n a b̄e laasi guo píngi, à kpàsá Azailine, ben Azaili gù Yerusalemula.

¹⁹ Yoasi yá kpaaanƆ k̄n yá kè à k̄nƆ píngi kú YudanƆ k̄nanƆ ḡiyākɛnanƆ takadan.

²⁰ À ìbanƆ lé kpàk̄s̄zi, ben aɔ à dè zaa Betemilo Sila zén.

²¹ Gbē kè aɔ à dè p̄inƆ t̄n yè: Simeata né Yozabada k̄n Soma né Yehozabadao. Kè Yoasi gà, wà à mira kpàk̄zi k̄n a dezinƆ p̄o Dauda wéte, ben à né Amazia vè̄e à gbèn.

13

IsarailinƆ kí Yoaza

¹ YudanƆ kí Aazia né Yoasi k̄iblena wè̄ baro awɛɛ'aagɔdee guun Yehu né Yoaza kè IsarailinƆ kí ū, ben à kí blè Samaria wè̄ gēro awɛɛplaa.

² À yá kè Dii yeziroo kè kè à zè k̄n durun kè Nebati né Yeroboamu IsarailinƆ dà à kenan-o, èe pānero.

³ Ben Dii p̄ f̄ IsarailinƆzi à n̄ ná Siria kí Azailine a ɔz̄i k̄n a né Benadadao ai Yoaza k̄iblena lén.

⁴ Yoaza agbaa kpà Diine, ben Dii wè̄ne, zaake à è dian SirianƆ kína pi e wéé t̄a IsarailinƆa nà.

⁵ Dii tò aɔ misiri è, ben aɔ b̄o SirianƆ ɔz̄i, ben baade kú a ua lán à zii bà.

⁶ Mɔ̄de aɔ̄ɔe kpɛɛ li durun kɛ Nebati nɛ Yeroboamu n̄ dá à kenannero, aɔ̄ zèò. Asera lí s̄ɔ̄ kpé pɛena Samaria.

⁷ Yoaza z̄ikpɛɛnɔ̄ kà yāana, séde s̄ɔ̄de ḡɔ̄n baplaa akurinɔ̄ k̄ɔ̄n s̄ɔ̄goro mèn kurinɔ̄ k̄ɔ̄n z̄ikpɛ kɛsede ḡɔ̄n bɔ̄ɔ̄ kurinɔ̄ bé wà ḡɔ̄, zaake Sirianɔ̄ k̄ina n̄ kè d̄ugudugu, aɔ̄ ḡɔ̄ lán b̄usuti bà.

⁸ Yoaza yā kpaano, yā kè à kènɔ̄ k̄ɔ̄n à nɛḡɔ̄gbɛkɛyānɔ̄ kú Isarailinɔ̄ k̄inanɔ̄ ḡiayākɛnanɔ̄ takadan.

⁹ Kè Yoaza gà, ben wà à v̄li Samaria, ben à nɛ Yehoasi v̄ɛɛ à gbèn.

Isarailinɔ̄ kí Yehoasi

¹⁰ Yudanɔ̄ kí Yoasi k̄iblena wɛ̄ baaakuri awɛɛswɛɛplaadee guun Yoaza nɛ Yehoasi kɛ Isarailinɔ̄ kí ũ, ben à kí blè wɛ̄ ḡɛro awɛɛdo.

¹¹ À yā kè Dii yeziroo kè, èe kpɛɛ li durun kɛ Nebati nɛ Yeroboamu Isarailinɔ̄ dà à kenannero, à kpé èe kɛɛ.

¹² Yehoasi yā kpaano kè à kènɔ̄ k̄ɔ̄n à nɛḡɔ̄gbɛkɛyānɔ̄ k̄ɔ̄n z̄l kè à kà k̄ɔ̄n Yudanɔ̄ kí Amaziao kú Isarailinɔ̄ k̄inanɔ̄ ḡiayākɛnanɔ̄ takadan.

¹³ Kè à gà, wà à mira kpàk̄ɔ̄zi k̄ɔ̄n Isarailinɔ̄ k̄inanɔ̄ p̄ɔ̄o Samaria, ben Yeroboamu v̄ɛɛ à gbèn.

Elisa gana

¹⁴ Elisa e gyāa kɛɛ, eé f̄ɔ̄ à ble d̄ɔ̄ro, ben Isarailinɔ̄ kí Yehoasi gà à à lè, èe ɔ̄o d̄ɔ̄ à bène: Baa! Baa! Mbe Isarailinɔ̄ s̄ɔ̄goronɔ̄ ũ k̄ɔ̄n n̄ s̄ɔ̄deenɔ̄.

¹⁵ Ben Elisa bène: Ñ sá sé k̄ɔ̄n k̄anɔ̄. Kè à sè,

¹⁶ ben Elisa bène: Ñ kà kpá sála. Kè à kpà sála, ben Elisa a ɔ̄ɔ̄n d̄idi k̄ina p̄i ɔ̄ɔ̄nɔ̄a

¹⁷ à bè: Ñ ɔ̄fántɛb̄ɔ̄e kpa windo wɛ̄. Kè à wɛ̄, ben Elisa bè: Ñ kà p̄i zu. Kè à zù, ben Elisa bè: Dii z̄iblena kàn gwe. Z̄iblena Sirianɔ̄a kàme. Né Sirianɔ̄a kaate mámmam zaa Afek̄i.

¹⁸ Ben Elisa bè: Ñ kà p̄inɔ̄ séɛ. Kè à sɛɛ, ben Elisa bène: Ñ t̄ɔ̄ɛ léo. À lèo ḡèn aaḡɔ̄, ben à ɔ̄ zè.

¹⁹ Ben Luda gbɛ̄ p̄i p̄ɔ̄ f̄ɛ̄zi à bè: Wà be n t̄ɔ̄ɛ lèo ḡèn s̄ɔ̄ɔ̄ro ke swɛɛdome yā, lɛ n z̄l blè Sirianɔ̄a mámmam. Tia sa nɛ z̄l blɛr̄nma ḡèn aaḡɔ̄me.

²⁰ Elisa gà, ben wà à v̄li. Tó Sètántɛ kà, ben Mɔ̄abu gbāam̄nnerinɔ̄ è mó léɛ Isarailinɔ̄ b̄usua.

²¹ Z̄i k̄èa gbɛ̄nɔ̄ e gè v̄ii. Kè aɔ̄ gbāam̄nnerinɔ̄ ḡali è, ben aɔ̄ gè p̄i sè wà zù Elisa miran. Kè gè p̄i lèɛ à nà Elisa wánɔ̄a, ben à w̄ɛndi è à f̄ɛɛ à zè.

²² Siria kí Azaili gbāaa m̄ɔ̄ Isarailinɔ̄ne ai Yoaza k̄iblena lén.

²³ Ben Dii s̄u k̄ɛ̄nyo à w̄ɛnda d̄ɔ̄r̄ne, à n̄ wéɛ gwà a bà kuuna k̄ɔ̄n Ibrāo k̄ɔ̄n Isaakuo k̄ɔ̄n Yakubuo yānzi. Èe we à n̄ dúgu z̄ɔ̄ro, èe n̄ z̄innaro ai k̄ɔ̄n a gbāao.

²⁴ Kè Siria kí Azaili gà, ben à nɛ Benadada v̄ɛɛ à gbèn.

²⁵ Kè Yoaza nɛ Yehoasi z̄l kà k̄ɔ̄n Azaili nɛ Benadada p̄io, à èara à wéte kè Azaili s̄i a de Yoazaanɔ̄ s̄ia. Yehoasi z̄l blèa ḡèn aaḡɔ̄me, ben à Isaraili wéte p̄inɔ̄ s̄ia.

14

Yudanɔ̄ kí Amazia

¹ Isarailinɔ̄ kí Yoaza nɛ Yehoasi k̄iblena wɛ̄ plaadee guun Yoasi nɛ Amazia kè Yudanɔ̄ k̄ina ũ.

2 À wɛ̀ baaasɔɔrodee guun à kí blè, à vɛ̀e kpatan Yerusalemu wɛ̀ baaakuri dosai. À da né Yerusalemu gbɛ̀me, à tɔ́n Yoadini.

3 À yá kè Dii yezi kè, mɔ̀de èe ká a dezi Dauda pɔ́ ɔ̀ro. À a de Yoasi zékpaɛ̀ sè súusu.

4 Èe taagbagbakii kè wà bònɔ gbororo, wà kpé wèe saa oomma wèe tuaetiti kptaata gwe.

5 Kè à kpata kásáa pèe à yáa, ben à a iba kè aɔ́ a de dèno dède se.

6 Lán à kú Musa doka takadan ná, èe gbɛ̀deri pinɔ́ nénɔ́ dɛ̀dɛ̀ro. Takada pì guu Dii bè wàton denɔ́ dɛ̀de ní nénɔ́ durun yānzìro, bensɔ́ wàton nénɔ́ dɛ̀de ní denɔ́ durun yānzìro. Baade é ga a zīnda durun yānzime.

7 Amazia bé à zì blè Edomunɔ́a gɔ́on bɔ́ɔ́ kuri zaa Guzurɛ̀ Wisideen. Zì pì guun à Sela sì, ben à tɔ́ kpàne Yòkɔ̀teli, tɔ́ pì kpé kúa ai kɔ́n a gbáao.

8 Beee gbera Amazia gbɛ̀nɔ́ zì Isarailinɔ́ kí Yoaza né Yehoasi, Yehu dioa, à bène: Ní mɔ́ wà dakɔ̀re zìlan.

9 Isarailinɔ́ kí Yoasi wèàla à bè: Lɛ̀banɔ́ bùsu lèkara lékpásá kè Lɛ̀banɔ́ bùsu sida líne à bè à a nénɔ́gbɛ̀ kpásá a néa, ben Lɛ̀banɔ́ bùsu nɔ́bɔ́ pásì mɔ́ à kiti pà lèkara pì.

10 N zì blè Edomunɔ́a, ben n n zīnda sè lezì. N ze kɔ́n n tómaakeɛ̀o n̄ vɛ̀e tɛ̀eɛ̀. À kè dia née ɔ́ kaa yā pásìzi? Beee é sunne kɔ́n mɔ́nzio kɔ́n Yudanɔ́ se.

11 Mɔ̀de Amazia yá pì kpà swakoto, ben Yehoasi mɔ́ léa. Aɔ́ dakɔ̀re zaa Besemesi Yudanɔ́ bùsun.

12 Isarailinɔ́ zì blè Yudanɔ́a, ben Yudanɔ́ bàa sì wà tà ní bɛ̀.

13 Besemesi gwen Yehoasi Amazia kùn à gáao Yerusalemu. À a bīi gbòro lán mita wàa doo bà zaa Eflaimu gānu lè ai gana Gooda gānulea.

14 À vura kɔ́n kondogio kɔ́n pɔ́ kè kú Dii uanɔ́ kɔ́n pɔ́ kè kú kibe laasinno sèe píngi, ben à gbɛ̀kenɔ́ kùkù à tànyo Samaria zìzɔ́n ũ.

15 Yehoasi yá kpaaa kè à kènɔ́ kɔ́n a négɔ́gbɛ̀kɛ̀yānɔ́ kú Isarailinɔ́ kínanɔ́ gīayākenanɔ́ takadan. Lán à zì kà kɔ́n Yudanɔ́ kí Amaziao ná kú gwe dɔ́.

16 Kè Yehoasi kà a dezinɔ́la, wà à mira kpàkɔ́zi kɔ́n Isarailinɔ́ kínanɔ́ pɔ́o Samaria, ben à né Yeroboamu vɛ̀e à gbèn.

17 Yudanɔ́ kí Amazia kè wè gɛ̀ro Yehoasi gana gbera.

18 Amazia yá kpaanɔ́ kú Yudanɔ́ kínanɔ́ gīayākenanɔ́ takadan.

19 Wà lé kpàkɔ́zi Yerusalemu, ben à bàa sì à tà Lakisi. Ben wà gbɛ̀nɔ́ gbàre wà pèezi wà à dè gwe.

20 Ben wà à gè sè kɔ́n sɔ́o wà sùo Yerusalemu, wà à mira kpàkɔ́zi kɔ́n a dezinɔ́ pɔ́o Dauda wéte.

21 Ben Yudanɔ́ Uzia kè kà wè gɛ̀ro awɛ̀edoo kà kí ũ à de Amazia gbèn.

22 Àmbe à Elata sì à kèkè à kàe Yudanɔ́ne a de gana gbera.

Isarailinɔ́ kí Yeroboamu plaadee

23 Yudanɔ́ kí Yoasi né Amazia kiblana wè gɛ̀rodee guun Isarailinɔ́ kí Yoasi né Yeroboamu kè kí ũ Samaria, à vɛ̀e kpatan wè baplaa awɛ̀edo.

24 À yá kè Dii yeziro kè, èe kpɛ̀e li durun kè Nebati né Yeroboamu Isarailinɔ́ dà à kenannero.

25 Àmbe à èara à Isarailinɔ́ bùsu síinne zaa Lebo Amata ai gana Ísia Wisideezi, lán Dii Isarailinɔ́ Ludaa ò a zòbleri Amitai né Yunusa, Gatefa gbɛ̀ gāzì ná.

²⁶ Zaake Dii è Isarailinɔ e nawēa kee maamaa, zɔnɔ kɔn wēenenɔ n̄ píngi, bensɔ aɔ gbēke vī à dɔn̄lɛro.

²⁷ Dii e be é Isaraili tɔ dede anduna guuro, ben à n̄ m̄ s̄i Yehoasi né Yeroboamu gāz̄i.

²⁸ Yeroboamu yā kpaaa kè à kènɔ kɔn z̄i kè à kànɔ kú Isarailinɔ kínanɔ gīayākenanɔ takadan. Lán à èara à Damasiku kɔn Amatao s̄i Isarailinɔne nà kú gwe dɔ.

²⁹ Kè à kà a dezinɔla, wà à mira kpàkɔzi kɔn a dezi Isarailinɔ kínanɔ pɔo, ben à né Zakari v̄èè à gbèn.

15

Yudanɔ k̄i Uzia

¹ Isarailinɔ k̄i Yeroboamu k̄iblena w̄è baaasɔɔro awεεplaaɔde guu Amazia né Uzia kè Yudanɔ k̄ina ũ.

² À w̄è ḡero awεεdodee guun à k̄i blè, ben à v̄èè kpatan Yerusalemu w̄è baplaa akuri awεεplaa. À da né Yerusalemu gbēme, à tɔn Yekolia.

³ À yā kè Dii yezi kè lán à de Amazia kè nà.

⁴ M̄de èe tāagbāgbāk̄ii kè wà b̄onɔ gbororo, wà kpé w̄èè saa oof̄ma w̄èè tuaetiti kpataa gwe.

⁵ Dii tò à kusu k̄ù, à kúo ai à ḡaa à ḡao. Wà kpé b̄one ado. À né Yotamu bé à kibe ua k̄ina, àmbe Yudanɔ d̄n'aɔɔde ũ.

⁶ Uzia yā kpaananɔ kú Yudanɔ kínanɔ gīayākenanɔ takadan kɔn yā kè à kènɔ píngi.

⁷ Kè à kà a dezinɔla, wà à v̄li kɔn a dezinɔ Dauda w̄éte, ben à né Yotamu v̄èè à gbèn.

Isarailinɔ k̄i Zakari

⁸ Yudanɔ k̄i Uzia k̄iblena w̄è baplaa plaasaidee guun Yeroboamu né Zakari kè Isarailinɔ k̄ina ũ Samaria, à k̄i blè m̄ swεεdo.

⁹ À yā kè Dii yeziroo kè lán à dezinɔ kè nà. Èe kpεε li durun kè Nebati né Yeroboamu Isarailinɔ dà à kenannero.

¹⁰ Ben Yabesi né Salumu lé kpàkɔs̄zi kɔn gbēnɔ à à dè zaa Ibleamu, ben à v̄èè à gbèn.

¹¹ Zakari yā kpaananɔ kú Isarailinɔ kínanɔ gīayākenanɔ takadan.

¹² Len yā kè Dii ò Yehune kè lé, à bè à boriinɔ bé wéḡɔ Isarailinɔ k̄i blee ai à gá pé à nasionɔa.

Isarailinɔ k̄i Salumu

¹³ Yabesi né Salumu kè k̄i ũ Yudanɔ k̄i Uzia k̄iblena w̄è baplaa dosaidee guu, à k̄i blè Samaria m̄ do.

¹⁴ Ben Gadi né Menahemu b̄ò Tiza à ḡaa Samaria, ben à Yabesi né Salumu lè à dè gwe, ben à v̄èè à gbèn.

¹⁵ Salumu yā kpaananɔ kɔn lé kè à kpàkɔs̄ɔ kɔn gbēnɔ Zakarizio kú Isarailinɔ kínanɔ gīayākenanɔ takadan.

¹⁶ Gurɔ beeean Menahemu b̄ò Tiza à ḡaa à lèè Tifisaa kɔn gbē kè aɔ kú à guunɔ kɔn guu kè ligazinɔ píngi, zaake aɔ ḡi zé wēnezi. À n̄sindadeenɔ gbεεε p̄arapara n̄ píngi dɔ.

Isarailinɔ k̄i Menahemu

17 YudanƆ kɪ Uzia kɪblena wɛ̀ɛ̀ baplaa dosaidee guun Gadi nɛ̀ Menahemu kɛ̀ IsarailinƆ kɪ ũ, ben à kɪ blɛ̀ Samaria wɛ̀ɛ̀ kuri.

18 À yā kɛ̀ Dii yeziroo kɛ̀ ai a wɛ̀ndi lɛ̀n. Èe kpɛɛ̀ li durun kɛ̀ Nebati nɛ̀ Yeroboamu IsarailinƆ dà à kenannero.

19 Kɛ̀ Asiria kɪ Tigila Pilesa lɛ̀ɛ̀ IsarailinƆ bɛ̀sua, ben Menahemu à gbà kondogi tɔn baaakuri awɛ̀ɛ̀siigɔ̀, lɛ̀ Tigila Pilesa e à ɔ̀ daawa, à kpata kāsāa e à pɛ̀ɛ̀ yānzɪ.

20 Menahemu tɔ̀ IsarailinƆ kondogi pɪ̀ fɪ̀a bɔ̀, ben ɔ̀deeno kondogi ɔ̀ kpà nɪ̀ miamia mɛ̀n baplaa akurikuri AsirianƆ kɪna pɔ̀ ũ. Ben AsirianƆ kɪna pɪ̀ ɛ̀ara à tà, èe zɛ̀ nɪ̀ bɛ̀sun dɔ̀ro.

21 Menahemu yā kpaaanɔ̀ kú IsarailinƆ kɪnanƆ gɪ̀ayākenanƆ takadan kɔ̀n yā kɛ̀ à kɛ̀nɔ̀ pɪ̀ngi.

22 Kɛ̀ à kà a dezinɔ̀la, ben à nɛ̀ Pekaya vɛ̀ɛ̀ à gbɛ̀n.

IsarailinƆ kɪ Pekaya

23 YudanƆ kɪ Uzia kɪblena wɛ̀ɛ̀ baplaa akuridee guun Menahemu nɛ̀ Pekaya kɛ̀ IsarailinƆ kɪ ũ, à kɪ blɛ̀ Samaria wɛ̀ɛ̀ plaa.

24 À yā kɛ̀ Dii yeziroo kɛ̀, èe kpɛɛ̀ li durun kɛ̀ Nebati nɛ̀ Yeroboamu IsarailinƆ dà à kenannero.

25 À zɪkari gbɛ̀nsi Remalia nɛ̀ Peka lɛ̀ kpàkɔ̀sɔ̀zi kɔ̀n gbɛ̀nɔ̀. Ben à Giliada bɛ̀sudeeno sɛ̀ gɔ̀n baplaa akuri à sɪ̀nyo kɪna pɪ̀zi à zeki gbāan Samaria, à à dɛ̀ kɔ̀n Agobuo kɔ̀n Ariɛ̀o, ben à vɛ̀ɛ̀ à gbɛ̀n.

26 Pekaya yā kpaaanɔ̀ kú IsarailinƆ kɪnanƆ gɪ̀ayākenanƆ takadan kɔ̀n yā kɛ̀ à kɛ̀nɔ̀ pɪ̀ngi.

IsarailinƆ kɪ Peka

27 YudanƆ kɪ Uzia kɪblena wɛ̀ɛ̀ baplaa akuri awɛ̀ɛ̀pladee guun Remalia nɛ̀ Peka kɛ̀ IsarailinƆ kɪ ũ, à kɪ blɛ̀ Samaria wɛ̀ɛ̀ baro.

28 À yā kɛ̀ Dii yeziroo kɛ̀, èe kpɛɛ̀ li durun kɛ̀ Nebati nɛ̀ Yeroboamu IsarailinƆ dà à kenannero.

29 Peka gurɔ̀an Asiria kɪ Tigila Pilesa mɔ̀ à Iyona si kɔ̀n Abeli Betemakao kɔ̀n Yanao kɔ̀n Kedɛ̀sio kɔ̀n Azoo. À Nafatali boriinƆ guu si dɔ̀, Giliada kɔ̀n Galilio pɪ̀ngi, ben à guu pɪ̀ deeno kùkù à tànyo Asiria.

30 Ela nɛ̀ Osea lɛ̀ kpàkɔ̀sɔ̀ kɔ̀n gbɛ̀nɔ̀ Pekazi, ben à à dɛ̀ à vɛ̀ɛ̀ à gbɛ̀n Uzia nɛ̀ Yotamu kɪblena wɛ̀ɛ̀ barodee guu.

31 Peka yā kpaaanɔ̀ kú IsarailinƆ kɪnanƆ gɪ̀ayākenanƆ takadan kɔ̀n yā kɛ̀ à kɛ̀nɔ̀ pɪ̀ngi.

YudanƆ kɪ Yotamu

32 IsarailinƆ kɪ Remalia nɛ̀ Peka kɪblena wɛ̀ɛ̀ plaadee guun Uzia nɛ̀ Yotamu kɛ̀ YudanƆ kɪ ũ.

33 À wɛ̀ɛ̀ baaasɔ̀rodee guun à kɪ blɛ̀, ben à vɛ̀ɛ̀ kpatan Yerusalemu wɛ̀ɛ̀ gɛ̀ro awɛ̀ɛ̀do. À da tɔ̀n Yerusa, Zadɔ̀ki nɛ̀mɛ̀.

34 À yā kɛ̀ Dii yezi kɛ̀ lán à de Uzia kɛ̀ nà.

35 Mɔ̀de èe taagbagbakii kɛ̀ wà bɔ̀nɔ̀ gbororo, wà kpé wɛ̀ɛ̀ saa oomɪma wɛ̀ɛ̀ tuaetiti kpataa gwe. Àmbe à Dii ua gānu kɛ̀ kú musu kpaa kɛ̀kɛ̀.

36 Yotamu yā kpaaanɔ̀ kú YudanƆ kɪnanƆ gɪ̀ayākenanƆ takadan kɔ̀n yā kɛ̀ à kɛ̀nɔ̀ pɪ̀ngi.

37 Gurɔ̀ beean Dii tɔ̀ Siria kɪ Rezɪ kɔ̀n Remalia nɛ̀ Pekaò nà lɛ̀ena Yudanɔ̀aa.

³⁸ Kè Yotamu kà a dezinɔla, wà à mira kpàkɔzińyo Dauda wéte, ben à né Aaza v̄ɛɛ à gbèn.

16

Yudanŋ kí Aaza

¹ Rɛmalia né Peka kíblena wè gēro awɛɛplaadee guun Yotamu né Aaza kè Yudanŋ kí ũ.

² À wè barodee guun à kí blè, ben à v̄ɛɛ kpatan Yerusalemu wè gēro awɛɛdo. Èe yá kè Dii a Ludaa yezi ke lán a dezi Dauda bàro.

³ À zè kɔn Isarailinŋ kɔnanŋ yákenao ai sé à sa'opɔ kè wè ká tén à té kú ò kɔn a nэгɔgbèo. À yá zaa kè lán borii kè Dii pèřma Isarailinŋ nɛnɛ ò ke nà yá.

⁴ À saa ò à tuaetiti kpàta táagbágbákii kè wà bɔnɔa kɔn s̄s̄i musunŋ kɔn lí bíta píngi gbáruo.

⁵ Beee gbera Siria kí Rezī kɔn Isarailinŋ kí Rɛmalia né Pekaŋ m̀ z̄l ká Yerusalemu. Gwen ās̄ ligan Aazazi, m̀de āɔe f̄s̄ wà z̄l blèaro.

⁶ Gurɔ beeean Rezī pè Yudanŋa à n̄ b̄ɔe Elata à èara à gwee s̄iřma, ben Edomunŋ m̀ wà v̄ɛɛ gwe ai kɔn a gbàao.

⁷ Ben Aaza gbèñ z̄l Asiria kí Tigila Pilesaa à bè: N z̄ɔblerin ma ũ, n nén ma ũ. N̄ m̀ ò n̄ ma b̄o Sirinŋ kina kɔn Isarailinŋ kina kè ās̄ f̄ɛmaziinŋ ɔz̄i.

⁸ Aaza kondogi kɔn vura kè kú Dii ua kɔn a be laasi guuo s̄ɛɛ à Asirianŋ kina gbà à kpàsáne.

⁹ Ben Asirianŋ kina à yá mà, à gàa à lèe Damasikua à si. À Rezī dè, ben à tà kɔn Damasikudeenŋ ai Kiri.

¹⁰ Kí Aaza gàa à dà Asiria kí Tigila Pilesale zaa Damasiku. À sa'okii è gwe, ben à à taka gà takada guu à kpàsá sa'ori Uriane kɔn à kena takao píngi.

¹¹ Sa'ori Uria sa'okii pì kè lán kí Aaza kpàsáne nà déede, à à mì dè kí pì ton su kɔn Damasikuo.

¹² Kè à sù, à sa'okii pì è, ben à s̄z̄i.

¹³ À sa'opɔ kè wè ká tén à té kú òa à wísiti kàn à í t̄sa à kennak̄so sa'o'aru kua.

¹⁴ Dii gbágbákii kè wà pì kɔn m̀ɔgot̄ɛo kú sa'oki dufu pì kɔn Dii kpéoo dagura, ben Aaza s̄ɛ à diɛ sa'oki dufu pì ɔplazi.

¹⁵ Ben à yá diɛ sa'ori Uriane à bè: Négae sa'o kɔngɔ p̄ɔ kè wè ká tén à té kú o sa'oki bita pia kɔn uusie p̄wɛɛtitio kɔn kina sa'opɔ kè wè ká tén à té kúo kɔn à p̄wɛɛtiti gbao kɔn gbèñ sa'opɔ kè wè ká tén à té kúo kɔn n̄ p̄wɛɛtiti gbao kɔn n̄ sa'o'io. Négae sa'opɔ kè wè ká tén à té kú aru kua kɔn kennak̄so sa'o'aruo. Sa'okii kè wà pì kɔn m̀ɔgot̄ɛo s̄s̄, eéḡɔ de ma m̀s̄okekii ũ.

¹⁶ Ben sa'ori Uria kè lán kí Aaza òne nà.

¹⁷ Kí Aaza m̀ l̄ɛtegeɛnŋ ḡogo tadibɔnɔa à n̄ taanŋ gò à diɛ. À íkaki gò m̀ɔgot̄ɛ z̄uswaree kè āɔ kú à ḡiz̄nɔa à diɛ gbè k̄iia.

¹⁸ À kina tinti kè wà b̀o Dii ua kɔn à ḡanu kè kú gweeo gb̀oro m̀siɛna Asirianŋ kɔnane yānz̄i.

¹⁹ Aaza yá kpaaanŋ kú Yudanŋ kɔnanŋ ḡiayākenanŋ takadan kɔn yá kè à k̄enŋ píngi.

²⁰ Aaza kà a dezinɔla, ben wà à mira kpàkɔzińyo Dauda wéte, ben à né Ezeakaya v̄ɛɛ à gbèn.

17

Osea, IsarailinƆ kí zaadee

¹ YudanƆ kí Aaza kíblena wè kúri awεεplaadee guun Ela né Osea kè IsarailinƆ kí ú Samaria, à kí blè wè kèndo.

² À yā kè Dii yeziroo kè, mɔde èe ke lán IsarailinƆ kína kè aɔ dònε aenƆƆ kè nàro.

³ Asiria kí Samanesa mò à lèεa, ben Osea kè à zòbleri ú, èe tángba kpaaa.

⁴ Osea gbèno zì Igipiti kí Soa, ben èe tángba kè è kpá Samanésaa wè kòn wèo kpáa dɔro. Kè Samanesa è Osea bò a kpεε, ben à à kú à à dà kpésiaan.

⁵ Ben Samanesa lèε IsarailinƆ búsua píngi. À gbèno mò wà Samaria kagura kè ai wè aagɔ.

⁶ Osea kíblena wè kèndodee guun Samanesa Samaria sì à tà kòn IsarailinƆ a búsun, à n káεkaε Ala kòn Gozá kè kú Abo baaƆ kòn Midia búsua wétenƆ guuo.

IsarailinƆ gɔna zìzɔno u n durun yanzi

⁷ Yā pí kè lε, kè IsarailinƆ durun kè Dii n Ludanε kè à n bó Igipiti kí Fero ɔzì yanzi. Aɔ donzi kè táanƆne

⁸ aɔ borii kè Dii pèrmañnenƆ zékpaε sè aɔ zè kòn yā kè IsarailinƆ kinanƆƆ dànnεnƆ.

⁹ Aɔ yā dɔrosai diε Dii n Luda yā gbèn aɔ tāagbāgbākiinƆ bò n zīndanε n wétenƆ guu píngi zaa gudákpakiiƆa gana ai wéte bíideea.

¹⁰ Aɔ gbèno kòn línƆ pèpεε sɔsɔ lɛzínƆa píngi kòn lí bíta píngi gbáruo.

¹¹ Aɔ tuaetiti kpàta tāagbāgbākii kè aɔ bò pínƆa píngi lán borii kè Dii pèrmañnenƆƆ kè nà. Yā zaaƆ kè aɔƆ kè pínƆ bɛ à Dii pɔƆ fèñε.

¹² Aɔ dɔ táanƆzi, baa kè Dii bèñne aɔton kero.

¹³ Dii IsarailinƆ kòn YudanƆ swā gá à annabinƆ kòn wéεgupu'erinƆ gāzì n píngi à bè, aɔ kpεε lí n yā zaaanƆne, aɔgɔ Dii yádienanƆ kòn à yádannenao kúna, lán à kú doka takada kè à diε n dezínƆne guu nà, ben à èara à ò a zòbleri annabinƆ gāzì.

¹⁴ Baa kòn beeeo IsarailinƆ gí mazi, aɔ swā gbāa lán n dezi kè aɔƆe Dii n Luda náane keroonƆ pɔ bame.

¹⁵ Aɔ gí à ɔɔkii gwazi, aɔ à bà kuuna kòn n dezínƆ yā gbòro, aɔƆe lé kè à nàañne yā daro. Aɔ tɛ pɔ pāpāanƆzi, ben aɔpínƆ kè pá. Aɔ borii kè aɔƆ liganzínƆ zékpaε sè, borii kè Dii bè aɔton n dà séroo pínƆ.

¹⁶ Aɔ pá kpà Dii n Luda yádienanƆzi, aɔ mò kàsa mèn plaa lán zúswareenƆ bà n táanƆ ú, aɔ Asera lí pèε, aɔ sɔsɔnenƆ gbāgbā, aɔ dɔ Baalizi.

¹⁷ Aɔ sa'opɔ kè wè ká tén à té kú ò kòn n nénƆ, gɔgbèno kòn nɔgbèno, aɔ màso kè aɔ èzè kè, aɔ n zīnda kpà yā kè Dii yezirooa, aɔ à pɔƆ fèñε.

¹⁸ Ben Dii pɔ fèñzi maamaa à pèrma. YudanƆ bɛ wà gɔ fíttε.

¹⁹ Baa se YudanƆƆ e Dii n Luda yádienanƆ maro, aɔ IsarailinƆ zékpaε sè.

²⁰ Ben Dii gí Isaraili borii pínƆzi n píngi. À wéε támma à n ná gbè kè aɔƆe gbāaa mɔɔnnenƆ n ɔzì ai à gāa pèómma.

²¹ Kè Dii IsarailinƆ kè Dauda boriinƆa, ben aɔ Nebati né Yeroboamu diε n kína ú. Yeroboamu bɛ à IsarailinƆ swā gbāgbā Diine, à tò aɔ durun bíta kè.

²² IsarailinƆƆ kpé wèε durun kè Yeroboamu kènƆ keε, aɔƆe kpεε linero,

²³ ben Dii pèrma lán à ò a zòbleri annabinƆ gāzì nà. AsirianƆ IsarailinƆ sèε n búsun aɔ tányo zìzɔno ú, ben aɔƆ kú gwe ai kòn a gbāao.

Samariadeenɔ yá

²⁴ Asirianɔ kína tò gbɛnɔ bɛ Babilɔnu kɔn Kutao kɔn Avao kɔn Amatao kɔn Sefavaimuo, ben à n̄ káekae Samaria wéténɔ guu Isarailinɔ gbɛn. Len aɔ Samaria bùsu kè n̄ p̄s̄ ũ le, aɔ v̄ɛv̄ɛ à wéténɔ guu.

²⁵ Kè aɔ kà gwe káaku, aɔɔe dɔnzi ke Diinero, ben à músunɔ gbàɛm̄ma, aɔɔe n̄ gbɛkenɔ dɛɛɛ.

²⁶ Ben wà gáa wà ò Asirianɔ kínane wà bè: Gbɛ kè n̄ n̄ sé n̄ n̄ káekae Samaria wéténɔ guunɔ, aɔɔe bùsu pì taakekɛna d̄s̄ro, ben à músunɔ gbàɛm̄ma, aɔɔe n̄ dɛɛɛ.

²⁷ Ben Asirianɔ kína bè: Wà Samaria sa'ori kè wa suíyonɔ doke gbare, à tá gwe à bùsu pì taakekɛna dadañne.

²⁸ Ben Samaria sa'orinɔ doke èara à tà gwe à v̄ɛ Beteli. À dàda gbɛnɔne dian aɔɛ kè nà wà dɔnzi ke Diine.

²⁹ Gurɔ beeeaa gbɛ kè aɔ m̄ò wà v̄ɛ wéte p̄inɔ guunɔ, bori píngi kɔn a t̄aaɔ, ben aɔ n̄ t̄aa p̄inɔ taka kè aɔ p̄ɛɛɛ t̄aagb̄gb̄akii kè Isarailinɔ b̄onɔ kp̄ɛnɔn.

³⁰ Babilɔnudeenɔ Sukobenɔti t̄aa kè, Kutadeenɔ Nɛgali t̄aa kè, Amatadeenɔ Asima t̄aa kè,

³¹ Avadeenɔ Nibazi kɔn Tatakio t̄aa kè, Sefavaimudeenɔ sa'opɔ kè wè ká tén à té k̄ú ò kɔn n̄ n̄n̄ n̄ t̄aa Adaramelekia kɔn Anamelekio.

³² Ben aɔ èara wà dɔnzi kè Diine dɔ. Gbɛnɔ diena t̄aagb̄gb̄akii p̄inɔ sa'orinɔ ũ t̄ɛ v̄in̄n̄ero, ben aɔɛḡs̄ saa oon̄ne t̄aagb̄gb̄akii p̄inɔ kp̄ɛnɔ guu.

³³ Aɔ dɔnzi kè Diine, ben aɔɔe n̄ t̄aanɔ gb̄agb̄aa lán bùsu kè aɔ b̄on̄ fɛɛakaarayá dɛ nà.

³⁴ Len aɔ n̄ fɛɛakaarayá k̄una le ai kɔn a gb̄aaɔ. Aɔɔe v̄ia ke Diinero, zaake aɔɛ à dɔkii gwaro, aɔɛḡs̄ à yádannena k̄unaro ke à doka ke yá kè à diɛ Yakubu kè à èara à t̄s̄ kp̄ane Isaraili boriinɔnɛnɔ.

³⁵ Kè Dii bè a bà éḡs̄ kú kɔn Isaraili p̄inɔ yá, à bè aɔton dɔ t̄aanɔziro aɔton kúɛn̄ero, aɔton n̄ gb̄agb̄aro aɔton saa om̄maro,

³⁶ séde amɔa kè à n̄ b̄ɛ Igitipi kɔn a gb̄aa bítao kɔn a gàsá gb̄aaɔ. Ambe aɔḡs̄ dɔnzi keɛare, aɔḡs̄ kuɛare, aɔḡs̄ saa ooawa.

³⁷ À bè aɔḡs̄ a dɔkii gwaa, aɔḡs̄ a yádannenanɔ k̄una kɔn a dokayánɔ kɔn yádiena kè à k̄éñne takada guunɔ ai gurɔ píngi. Aɔton dɔnzi ke t̄aanɔn̄ero.

³⁸ Aɔton tó a bà kuunaíyo yá sán̄guro. Aɔton t̄aanɔ sísiro.

³⁹ Aɔgae dɔnzi ke amɔa Dii n̄ Ludane ado. Ámbe é n̄ b̄o n̄ ibeenɔ ɔz̄i n̄ píngi.

⁴⁰ Baa kɔn beeeo aɔ gi mazi, ben aɔ z̄ɛ kɔn n̄ fɛɛakaarayá.

⁴¹ Borii p̄inɔ dɔnzi kè Diine, m̄ode aɔ kpé wèe n̄ t̄aanɔ gb̄agb̄aame dɔ, ben aɔ n̄n̄n̄ kɔn n̄ dionɔ e kee lán n̄ dezino kè nà ai kɔn a gb̄aaɔ.

18

Yudanɔ kí Ezekaya yá

¹ Isarailinɔ kí Ela né Osea kíblena wè aaḡs̄dee guun Aaza né Ezekaya kè Yudanɔ kí ũ.

² À wè baaasɔrodee guun à kí blè, à v̄ɛ kpatan Yerusalemu wè baaakuri dosai. À da t̄on Abia, Zakari néme.

³ À yá kè Dii yezi kè lán à dezi Dauda kè nà píngi.

⁴ À t̄aagb̄gb̄akii kè wà b̄onɔ gb̄oro à t̄aa gbɛnɔ w̄iwi à Asera líp̄eenɔ z̄z̄s̄. À m̄ogot̄e ml̄è kè Musa pì gb̄ɛgb̄ɛ à è'ek̄ɔre, zaake ai gurɔ beeeaa Isarailinɔ kpé wèe tuaetiti kpataaa. Ml̄è pin wà t̄s̄ kp̄ane Neusutá.

5 Ezekaya Dii Isarailino Luda náane kè. Yudano kína kee e sí lékōziro, gbē kè a5 kí blè à áano kes5 gbē kè a5 kí blè à kpeeno.

6 À nà Diizi, èe kpee linero. À yā kè Dii dà Musaneno kūna.

7 Dii kúo, ben yā kè à kēno saa kù píngi. À bò Asiriano kína yā kpee, èe zò blene doro.

8 À zì blè Filisitininɔa ai Gaza kōn guu kè ligazinɔ sēna zaa gudákpakiaa ai wéte bīideea.

9 Kí Ezekaya kíblena wè aagōdee guu, Isarailino kí Ela né Osea kíblena wè swēplaa dee guun Asiria kí Samanēsa mò wà Samaria kagura kè. A5o kaena gwe

10 ai wè aagō, a5 wéte pì si Ezekaya kíblena wè swēedodee guu. Isarailino kí Osea kíblena wè kēndodeen gwe.

11 Asiriano kína Isarailino sēe à tányo a būsun à n káekae Ala kōn Gozā kè kú Abo baa kōn Midia būsū wéteno guuo.

12 Yā pì kè le kè a5o Dii n Luda yā maro yānzime. A5o à bà kuunaño yāno kūnaro, a5o yā kè Dii zòbleri Musa diē ma wà zīi kēaro.

Asiriano kína vīadana Yerusalemudeenzi

13 Kí Ezekaya kíblena wè gēro dosaidee guun Asiria kí Senakeribi mò à lèe Yuda wéte bīideeno à sī píngi.

14 Ben Yudano kí Ezekaya gbēno zì Asiriano kínaa zaa Lakisi à bè: Ma taari kè. N gumala, mégō fia bonne lán né líme nà. Ben Asiriano kína kondogi li Ezekayane tōn kuri kōn vuraō tōn do.

15 Ben Ezekaya kondogi kè à è Dii ua kōn a be laasi guuo kpàa píngi.

16 Gurɔ beeeà à vura gò Dii kpé gbàno kōn pò kè à kùe gbà pino lípēenoao à kpà Asiriano kínaa.

17 Ben Asiriano kína a kpàasi kōn a ibanɔ gbēnsio kōn a zìkpe gbēnsio zì, a5 bò Lakisi a5 mò Yerusalemu kí Ezekaya kiia kōn zìkpeeno paripari. Kè a5 kà Yerusalemu, a5 mò wà zè musu kpa ikaekii sae òsiwēla zén.

18 A5 kína sìsi, ben kibe gwari Ilikia né Eliakimu kōn à takadakēri Sebenaō kōn à yāzibaarukēri Asafa né Yoao bò wà gāa n kiia.

19 Ben zìkpeeno gbēnsi pì bēnne: À gá o Ezekayane, Asiriano kína isi bé èe à laa à bè: Bón à kēse pēea lee?

20 À bè á zìkana gbá dō bensō á gbāa, mōde yā pā korime. Dén èe náane kee, ben à bò ma yā kpee?

21 À Igpiti kína kè èe à náane kee pì gwa. À de lán kapa gò ena bàme. Gbē kè gbāa ea, è à lí a oame.

22 Tó a bēme Dii a Ludan á náanekena, à de à tāagbāgbākiino kōn à sa'okiino Ezekaya gbōro fá! Ben à bè Yerusalemudeeno kōn Yudanone n píngi a5 mó wà dōnzi ke sa'okii kēa Yerusalemu.

23 À gōgō à dōkōzi kōn ma dii Asiriano kínao, mé à gba sō boro plaa, tó á gbēno vī kè a5 dirima dé!

24 Zaake èe Igpiti sōgorono kōn sōdeeno náane kee, dian eé fō à kpá baa ma dii zìkari gbēnsi kè kēsānzino dokene?

25 Èe daa ma dii mò lée gura kēa à kaate Dii lé saen yó? Dii bé à bène à lée būsū kè pia à kaate.

26 Ben Eliakimu kɔn Sebenao kɔn Yoao bè zɔkpeɛno gbɛnsi pɛne: Ñ yā o wamɔwa n zɔblerinɔne kɔn Siria yāo, zaake weè beee ma. Ñton yā owe kɔn Eberu yāoro, le gbɛ kè aɔo kú bii musunɔ tón maro yānzi.

27 Ben gbɛnsi pi wɛñla à bè: Ma dii e ma zī mà yā pi òare kɔn a diio atɛero, kɔn gbɛ kè aɔo wɛena bii musunɔme se, zaake aɔé ñ zinda bɔɔ ble, aɔé ñ zinda osoro mi lán a bà.

28 Ben gbɛnsi pi fɛɛ à pùtá kɔn Eberu yāo à bè: À Asiriano kína isi yā ma!

29 Kína pi bè, àton tó Ezekaya a kekero, zaake eé fɔ à a bɔ a ɔziro.

30 Ezekaya bè Dii é a bɔ eé a wɛte kè kpá Asiriano kínaaro. Àton Ezekaya yā ma à Dii náane ke yā beee musuro.

31 Àton Ezekaya yā maro. Asiriano kína bè, à a yā ma à su a kpa, a baade é a zīnda geepi be kɔn a zīnda káká beeo ble, eé a zīnda orozá í mi

32 ai àgɔ mɔ a sée à táao búsu kè de lán a pɔ bà guu. Pɔwɛɛ kɔn geepiwɛ nnaao dimme, buredi kɔn geepi búo kɔn kú líno kɔn zɔ'io dimme. À ze kɔn wɛndio. Àton ze kɔn gaaoro. Ezekaya bè Dii é a bɔ, mɔde àton weziro, àton tó à a kekero.

33 Boriino taa ke fɔ à gi Asiriano kínane kɔn ñ búsuo le àton sírmáro?

34 Amata kɔn Apadao táano kú máme? Sefavaimu ke Ena ke Iva táano kú máme? Samaria táano fɔ wà gine kɔn ñ wéteo?

35 Búsu pino kparee taa bé à fɔ à gine kɔn a búsuo? Wàton be Dii é fɔ à gine kɔn Yerusalemuo?

36 Gbɛno yitena kítikiti, aɔɔe yā siàlaro, zaake aɔ kína bèñne aɔton yā siàlaro.

37 Ben kibɛgwari Ilikia né Eliakimu kɔn à takadakɛri Sebenao kɔn Asafa né Yoa à yāzibaarukɛrio ñ pɔkásāano kèkè aɔ èara wà sù Ezekayaa aɔ zɔkpeɛno gbɛnsi yā pi gbàne.

19

Ezekaya wékeena Diia

1 Kè kí Ezekaya yā pi mà, à a uta gà à kè, ben à uta kásāa dàala à gāao Dii ua.

2 À a bɛgwari Eliakimu kɔn a takadakɛri Sebenao kɔn sa'orikino zì annabi Isaya, Amozu néa kɔn pɔsia utano dadana.

3 Aɔ bène: Ezekaya bè yā gi gbàa, wà kpàkɛwazi wà wí dàdawa. Wa gɔ lán nɔgbè kè à né kà bɔna à gbàaa ví à iroo bà.

4 Asiriano kína a zɔkpe gbɛnsi zì, à mɔ à Luda Wɛndide lalandi kè. Dii n Luda yā pi mà, eé kpàkɛzi yā pi ona yānzin yɔ, wá dɔro. Ñ adua ke wamɔwa gbè kpàaa kè wa gɔnoɔne.

5 Kè kí Ezekaya zìri pino gāa wà Isaya lè le,

6 à bèñne: À gá o a diine, Dii bè àton tó vía à kú Asiriano kína ibano dɔkenaa yā kè à mà pi yānziro.

7 À ma! Tó Asiriano kína baaru ke mà, Dii é tó laasuu gɛn à tá a búsun, Dii é tó wà à de kɔn fɛɛdaao gwe.

8 Kè zɔkpe gbɛnsi mà Asiriano kína fɛɛ Lakisi, ben à èara à gāa à lè, èe zì kaa kɔn Libinadeeno.

9 Kè Asiriano kína mà Etiopia kí Tiraka e mɔ zì káao, ben à èara à zìrino gbàre Ezekayaa kɔn takadao à bè:

10 À o Yudano kí Ezekayane, taa kè èe à náane kee gbasaa à bè é Yerusalemu name ma ɔziro, àton tó taa pi a kekero.

11 Èe ma lán AsirianƆ kɛnanƆ kɛ̀ b̀sunƆne nà à ń dúgu z̀ò p̀ngiroo? Àmbe eé b̀o ado saa?

12 Borii kɛ̀ ma dezinƆ ń káate Gozā k̄n Aranao k̄n Rezeffio k̄n Edeni kɛ̀ kú TelasaonƆ, ās t̄aanƆ ń b̀o?

13 Amata kína kú máa? Apada kína kú máa? Sefavaimu ke Ena ke Iva kɛnanƆ kú máa?

14 Ezekaya AsirianƆ takada si z̄lri p̄nƆa. Kɛ̀ à à kyó kɛ̀, ben à gàa Dii ua à p̀oro à ae

15 à wéé kèa à bè: Dii IsarailinƆ Luda, ń kú kerubunƆ dagura, m̀be b̀usu kɛ̀ kú anduna guu p̀ngi Luda ũ. Mbe n musu kɛ̀ k̄n t̄oƣeo.

16 Ñ swā kpá ñ yā ma, Dii. Ñ wéé sé ñ guu gwa, Dii. Ñ d̄kena k̄n n Luda Wèndideo lékpāsá kɛ̀ Senakeribi kɛ̀ ma fá!

17 Yapurame Dii, AsirianƆ kɛnanƆ borii p̄nƆ kàate ń p̀ngi, ās b̀sunƆ g̀ò bezi ũ.

18 Ās ń t̄aanƆ kà tén ās ń kpáta, zaake p̄s p̄nƆ kú p̄oke léziro, p̄s kɛ̀ gb̄ntee kɛ̀ k̄n lío k̄n gb̄onƆme.

19 Dii wa Luda, ñ wa b̀o à Ɔzi, le b̀usu kɛ̀ kú anduna guu p̀ngi g̀ò d̄s kɛ̀ n Dii, m̀be Luda ũ ndo.

Senakeribi gana

20 Ben Amozu né Isaya lékpāsá kɛ̀ Ezekayane à bè: Dii IsarailinƆ Luda bè a adua kɛ̀ ń kɛ̀ Asiria kí Senakeribi yā musu mà,

21 ben à lé k̄ne à bè:

ZayƆn n̄kpare lezií e kya kaangu,

èe n lalandi k̄e n k̄pe.

Yerusalemu n̄gb̄e e ère k̄e,

èe a mì dadaa a ḡan.

22 Dén n d̄keo ń s̄s̄s̄?

Dén n pataa n n mì d̄ane íaa?

IsarailinƆ Luda kɛ̀ kú adonan n beee k̄ne.

23 Ñ dà n z̄rinƆne, ben ās Dii s̄s̄s̄,

n bè n didi k̄piiƆ musu

k̄n n s̄goronƆ paripari

ai LebanƆ b̀usu k̄pii m̀s̄nt̄ea.

N sida lí gb̄aanƆ z̄z̄z̄,

n pini lí bitanƆ nè,

n ka à léa musu ai à líkpe sisinan.

24 N l̄go ỳò bori p̄andenƆ b̀sun,

n à í mì,

n k̄se p̄eƣe Igipiti swaanƆa ai ń í bàba.

25 Kè m̄ambe má ðie le zaa zi,

née maroo?

Ma zeo à g̀i kɛ̀, ben má tò à kɛ̀.

Má tò n ń wéte b̄ideenƆ gb̀oro bitimm,

à gb̄enƆ g̀ò kaena.

26 WéteƣideenƆ gb̄aaa k̄es̄a,

ās g̀ò s̄umm, wí ń kú,

ās de lán s̄è bà, lán s̄èla b̀orƆ bà,

lán s̄è kɛ̀ b̀e k̄pé musu à gàga g̀ò bà.

27 Má n kúkii d̄s,

má n gana kōn n sunao dō,
má n fεεnamazii dō.

²⁸ Zaake n fεεmazi,

n wéekaka kè ní yā gè ma swān,

mé bà kánne n yīn,

mé aizi kánne n lén,

mé tó n ɛara n tá kōn zé kè n mɔɔo.

²⁹ Ezekaya, yā kèkii égō denne sèeda ũ:

É pó zā ble wēnzi,

zií dō é ble gwe.

Zii kāa sa é pó tō é pó keke,

é geepe lí pépe é à beε ble.

³⁰ Yuda kpaaa kè aō gōnɔ

é kāsāa péε tɔɔte gbasa aō né kpá musu.

³¹ Zaake gbē kpaananɔ é bɔ Yerusalemume,

gbē kè aō gō pìnɔ é ɔ tá zaa Zayɔn kpiiia.

Dii Zikpède aīa bé eé beee kε.

³² Beee yānzin ma yā kè ò Asirianɔ kína musuzi:

Eé gē wéte kēnlo,

eé kà zunlo,

eé a sɛngbango dɔnɛro,

eé ligazi à gbà lezī daziro.

³³ Eé ɛara à tá kōn zé kè à mɔɔo,

eé gē wéte kēnlo.

Mamɔma Dii mámbe má ò.

³⁴ Mé gí kōn wéte kèome,

mé à mī sí ma zīnda yānzi

kōn ma zòbleri Dauda yāo dō.

³⁵ Gwāavī beean Dii Malaika bò à gāa Asirianɔ bùran à gbēnɔ dède bɔɔo bakēndo aɔɔɔo. Kè aō fεε kongo, ben aō gēnɔ è kaena gu sánda pingia.

³⁶ Ben Asiria kí Senakeribi fεε a bùra pìn à ɛara à tà Nineva à gō gwe.

³⁷ Zīkea kè à kuena a tāa Nisiroku kpén, ben à néno Adarameleki kōn Sarezao à dè kōn fεεdaao. Aō bàa sì wà tà Ararata bùsun, ben à né Esaradō vèè à gbèn.

20

Ezekaya gyákɛna

¹ Gurɔ beea Ezekaya gyāa kè à kà gana, ben annabi Isaya, Amɔzu né gāa à à lè à bène: Dii bè n lè diε n gbēnɔne, zaake néε mɔɔ game, né fεε dɔɔo.

² Ben Ezekaya aε dō gūa à wéε kè Diia

³ à bè: Dii, n yā nna! Zaake ma dɔnzi kōn yāpuraao, bensɔ ma yā kè ní yezi kè kōn nòsɛo do, n tó à dɔngu. Ben à wēnda ɔɔ dō.

⁴ Lε Isaya gō gá bɔ ua, ben Dii yā sūa à bè:

⁵ N̄ gá n̄ o ma gbēnɔ dɔn'aεde Ezekayane, kè mamɔma Dii à dezi Dauda Luda, ma bè ma à aduakena mà, ma à wéε'i è. Mé à kēkōa, à gurɔ aagōdee zī eé gá ma kpén.

⁶ Ma à gurɔɔ kàaranε wè gēro. Mé à sí Asirianɔ kínaa kōn wéte kèo. Mé gí kōn wéte kèo ma zīnda yānzi kōn ma zòbleri Dauda yāo.

⁷ Isaya bè wà kākā beε lɔ. Kè wà lɔ, wà dɔkɔ à bògīa, ben à kēkōa.

⁸ Ben Ezekaya Isaya là à bè: Zaaƙe Dii bè é ma kēk̄s̄a mé gá a kpén à guro aaḡs̄dee zī, b́ó bé eéḡs̄ de à sèeda ūu?

⁹ Ben Isaya wèàla à bè: Sèeda kè Dii é kenne lé kè à gbènn̄e yá musun yè. Ora kè ɔfánt̄e e suuo Aaza didikiin̄ɔa, n̄ yezi à gá ai à gbápeki mèn kurian yó, ke à ɛara à su kpeɛ kpa mèn kuriame?

¹⁰ Ben Ezekaya wèàla à bè: Ora pitana gbápeki mèn kuria zī'ũro. À tó à ɛara à sɔkpa kpeɛ kpa gbápeki mèn kuria.

¹¹ Kè annabi Isaya Dii wée kè, ben ora kè ɔfánt̄e e suuo ɛara à sɔkpa gbápeki mèn kuri kè à pít̄aa yáanaɔ.

Babil̄nu bùsu z̄irin̄ɔ m̄ona Yerusalemu

¹² Guro beeeaa Baladā né Merodaki Baladā, Babil̄nu kína takada kpàs̄á Ezekayan̄e k̄n̄ gb̄aaɔ, kè à à gyák̄ena baaru mà yānzi.

¹³ Ezekaya gbáak̄ee kpà z̄iri p̄in̄zi à ḡaányo a laasin, à a kondogi p̄on̄ɔ ɔɔań̄ne k̄n̄ vura p̄on̄ɔ k̄n̄ p̄ó ḡũ nnannaan̄ɔ k̄n̄ n̄osi maaao. À ḡaányo a ḡɔk̄eɔkaɛkiin̄ ɔɔ à a auzikin̄ɔ ɔɔań̄ne mámmam. P̄ókee kú à be ke à bùsun kè à ḡi ɔɔań̄neziro.

¹⁴ Ben annabi Isaya ḡaa à à lè à à là à bè: Yá kpareen gb̄e p̄in̄ɔ ònn̄ee? Zaa mákpan aɔ b̄on̄ wà mò n̄ kiiaa? Ben Ezekaya wèàla à bè: Aɔ bokii z̄á, Babil̄nun aɔ b̄on̄.

¹⁵ Ben Isaya à là à bè: Bón aɔ è n̄ beɛ? À wèàla à bè: Aɔ ma be p̄ó píngi è. Ma auziki kee kuu kè ma gi ɔɔań̄neziro.

¹⁶ Ben Isaya bène: N̄ yá kè Dii ò ma:

¹⁷ Gur̄ɔ e m̄ɔɔ, wéé n̄ be p̄ó píngi k̄n̄ auziki kè n̄ dezin̄ɔ tònne n̄ k̄na ai gb̄aan̄ɔ s̄ée wà táo Babil̄nu. Dii bè à ke é ḡs̄ro.

¹⁸ Weé né kè né n̄ i ken̄ɔ s̄ée wà tányo, aɔé ḡs̄ Babil̄nu kíbe z̄ikerin̄ɔ ū.

¹⁹ Ben Ezekaya bè Isayan̄e: Dii yá kè n̄ òm̄ee p̄i maa. Zaaƙe èe daa v̄ɛena aafia yáƙete sai éḡs̄ kuu ai a wèndi lémm̄e.

²⁰ Ezekaya yá kpaan̄ɔ k̄n̄ à néḡs̄gb̄eƙeyán̄ɔ kú Yudan̄ɔ k̄inan̄ɔ ḡiayák̄enan̄ɔ takadan. Lán à íkaek̄ii kè nà k̄n̄ íbaaze kè à b̄ò gb̄èn è m̄ó k̄n̄ ío wéte guu kú gwe ɔ.

²¹ Kè à kà a dezin̄ɔla, ben à né Manase v̄ɛe à gb̄èn.

21

Yudan̄ɔ kí Manase

¹ Manase wè kuri aw̄eeplaadee guun à kí blè, ben à v̄ɛe kpatan Yerusalemu wè baaaḡs̄ s̄ɔɔrosai. À da tón Efeziba.

² À yá kè Dii yeziroo kè kè à zè k̄n̄ borii kè Dii p̄er̄m̄a Isarailin̄ɔn̄ɔn̄ɔ yázaak̄enan̄ɔ.

³ À taagb̄agb̄ak̄ii kè a de Ezekaya gb̄òron̄ɔ kèk̄e à b̄ò k̄n̄ Baali sa'okiin̄ɔ. À Asera lí p̄e lán Isarailin̄ɔ kí Ahabu kè nà yá. À k̄uè s̄ɔɔn̄ɔn̄ɔn̄e à n̄ gb̄agb̄a.

⁴ À sa'okiin̄ɔ b̄ò Dii ua guu Yerusalemu, guu kè Dii bè a tó éḡs̄ kúa p̄i.

⁵ À sa'okiin̄ɔ b̄ò Dii ua mèn plaaan̄ɔ guu s̄ɔɔn̄ɔn̄ɔn̄e píngi.

⁶ À sa'op̄o kè wè ká tén à té k̄ũ ò k̄n̄ a néḡs̄gb̄e, à p̄ó dàmm̄a à màson̄ɔ kè, à yá gb̄eka ḡès̄isirin̄ɔa k̄n̄ weeḡunnadeen̄ɔ, à yá kè Dii yeziroo kè maamaa, ben à à p̄ɔɔ f̄ɛne.

7 À Asera tãa kè à kè pì diè Dii ua guu kè Dii bè Daudane kòn à né Sulemanuo a tó égõ kúa gurõ píngi, zaake Isaraili wéteno té píngi Yerusalemun à sè.

8 À bè, tó Isarailino yã kè á dièñnenõ kũna píngi, tó aõ zè kòn doka kè a zòbleri Musa kpãmão píngi, é éara à ñ bœ bùsu kè á kpà ñ dezinãanlo, é tó aõ likõaa zõ dõro.

9 Baa kòn beeeo aõ gi à yã mazi. Manase ñ sãsá, ben aõ yã zaaa kè de borii kè Dii ñ kaate ñ dezinõnenõ põla.

10 Ben Dii yã ò a zòbleri annabinõ gãzĩ à bè:

11 Zaake Yudanõ kí Manase yã kè à de tè ùunõ kè à yã zaaa kè de Amõri kè aõ kú a ãanõla, à Yudanõ dà durunkenan tãa kè à kènõ yã musu,

12 beee yãnzin mamõma Dii Isarailino Luda ma bè, mé múnzi kpá Yerusalemuzi kòn Yudanõ bùsuo píngi. Gbè kè aõ à baaru màno é ke giri.

13 Zaka kè má yõ Samarianen mé yõ Yerusalemune se. Mé keñe lán má kè Ahabu beene ná. Mé Yerusalemu wawa lán wè taa wawa wà à lé kúe ná.

14 Mé pá kpá ma gbè kpaãa pinõzi mà ñ na ñ ibeene ñ zĩ. Aõé ñ pónõ nakõa wà ñ sée,

15 zaake aõ yã kè má yeziroo kè, aõégõ ma põo fẽeme zaa gurõo kè aõ dezinõ bõ Igipiti ai kòn a gbãao.

16 Manase taarisaiideenõ dède paripari ai aõ gènõ Yerusalemu pà zaa à léa kè ai à léa kãa, durun kè à kè à Yudanõ dà yã kè Dii yeziroo kenan baasi.

17 Manase yã kpaãanõ kòn durun kè à kènõ píngi kú Yudanõ kınano gıayãkenanõ takadan.

18 Kè à kà a dezinõla, wà à v̄i a be, Uza karan, ben à né Amõ v̄èe à gbèn.

Yudanõ kí Amõ

19 Amõ wè baro aweẽplaadee guun à kí blè, ben à v̄èe kpatan Yerusalemu wè plaa. À da tón Mesuleme, Aruzu né, Yõtõba gbẽme.

20 À yã kè Dii yeziroo kè lán à de Manase kè ná.

21 À a de zékpae sè píngi. À dõ tãa kè a de dõñzinõzi à kùeñne.

22 À Dii a dezinõ Luda tòn, èe à zé séro.

23 Ben à ñbanõ lé kpàkõsõzi wà à dè a be.

24 Kè Yudanõ gbè kè aõ lé kpàkõsõzi pinõ dède ñ píngi, ben aõ à né Yosia kà kí ù à gbèn.

25 Amõ yã kpaãanõ kú Yudanõ kınano gıayãkenanõ takadan kòn yã kè à kènõ píngi.

26 Kè wà à v̄i Uza karan, ben à né Yosia v̄èe à gbèn.

22

Yudanõ kí Yosia

1 Yosia wè soraagõdee guun à kí blè, ben à v̄èe kpatan Yerusalemu wè baaakuri aweẽdo. À da tón Yedida, Adaya né, Bõzõka gbẽme.

2 À yã kè Dii yezi kè à a dezi Dauda zékpae sè píngi, èe pãne õplazi ke õzeziro.

3 À kılbenã wè baro plaasaidee guun à a takadakèri Safana, Azalia né, Mesulamu dio zĩ Dii ua à bè:

4 N gá sa'oriki Ilikia kiia ñ onè à õ kè wà mõo Dii ua kè zédákparinõ si ñ õzĩ narõ

5 à na gbè kè wà ñ díe Dii ua zíkèrinõ gbènsi ùunõne ñ õzĩ, aõ fĩa boo gbè kè aõõe kpé pi guu kè yàkanõ kekeeneõne,

⁶ Íf'arinƆ kƆn kpéborinƆ kƆn gbè'arinƆ. Wà lí lúo dƆ kƆn gbè ananƆ wà kpé pì kεkεo.

⁷ Wàton gbeka lán aƆ ƆƆ kè wà nàñne n̄ ƆƆ pì blè nàro, zaake gbè nàanedeenanƆe.

⁸ Sa'oriki Ilikia bè takadakēri SafananƆ a bƆ Musa doka takadaa Dii ua, ben à kpàa. Kè à à kyó kè,

⁹ ben à gàa kína kiia à à yā gbāne à bè: N ìbanƆ ƆƆ kè kú Dii ua bèe wà nà ua zikerinƆ gbēnsinƆne n̄ ƆƆ.

¹⁰ À èara à bène sa'ori Ilikia takada kpàawa, ben à à kyó kè kínane.

¹¹ Kè kína Musa doka takada pì yā mà, ben à a utadaa gà à kè.

¹² Ben à bè sa'ori Ilikiane kƆn Safana né Aikamuo kƆn Mikaya né Akaboo kƆn takadakēri Safanao kƆn a ìba Asayao à bè:

¹³ À gá gbekame Diia YudanƆne n̄ píngi takada kè wà b̄a kè yā musu. Dii pƆ fēwazi à kè b̄ita, zaake wa dezinƆ e wa yā kè kú takada kè guu ma wà zī kèaro.

¹⁴ Ben sa'ori Ilikia kƆn Aikamuo kƆn Akaboo kƆn Safanao kƆn Asayao gàa wà yā pì ò nɔgbē annabi Uludane. Nɔgbē pì kú Yerusalemu fáandi plaadee guume, à zā tón Salumu, Tikiva né, Arasa diome. Arasan Dii ua utakaeki dákpari ū.

¹⁵ Dii IsarailinƆ Luda yā sù nɔgbē pia à bè: Á gá à o gbē kè à a zīmaane,

¹⁶ mamoma Dii ma bè mé m̄nzi kpá gu kèkiizi kƆn gbē kè aƆ kúnno lán à kú takada kè YudanƆ kína à kyó kè pì guu nà.

¹⁷ Mé pɔfē pita gu kèkiia, ma pɔfē pì é kpáero, zaake aƆ ma ton aƆ tuaetiti kpàta tãanƆa aƆ ma pƆƆ fēme tãa kè aƆ kè pinƆ yānzi.

¹⁸ À o YudanƆ kína kè à a zī à gbekamaane, yā kè à mà pì musu, mamoma Dii IsarailinƆ Luda ma bè

¹⁹ yā kè má ò guu kèkiia kƆn gbē kè aƆ kúnno, ma bè eé ḡs bezi ū kana p̄ ūme, zaake à swè kpá yā pia à a zīnda b̄usa à a utadaa gà à kè à ƆƆ d̄, beee yānzin ma à yā màzi. Mamoma Dii m̄ambe má ò.

²⁰ Beee yānzin mé tó à ga, weé à v̄i yīyīi. Eé wée si m̄nzi kè mé kpá guu kèzilero. Ben z̄iri pinƆ èara wà tà kína kiia kƆn yā pìo.

23

Yosia zena kƆn Dii bà kuuna kƆn IsarailinƆ yānƆ

¹ Kína Yerusalemu gbēnsinƆ kƆn Yuda gbēnsinƆ s̄isi, ben aƆ kàk̄azi n̄ píngi.

² À ḡaányo Dii ua kƆn sa'orinƆ kƆn annabinƆ kƆn YerusalemudeenƆ kƆn YudanƆ n̄ píngi, né fete gbēnsi, ben à tò wà Dii bà kuunaño takada kè wà è à ua pì kyó kè n̄ wáa píngi.

³ Kína zena kpé wesagba sae, ben à èara à zè kƆn Dii bà kuunaño yānƆ. À bè á té Diizi, éḡs à yādienanƆ kƆn à yādannenanƆ k̄una, éḡs à Ɔd̄kii gwaa kƆn n̄s̄eo do kƆn a p̄yezinao píngi, lán à kú takada pì guu nà. Ben baade píngi zè kƆn Dii bà kuunaño yāo d̄.

⁴ Kína bè sa'oriki Ilikiane kƆn à kpàasio kƆn Dii ua zédákparinƆ aƆ p̄ kè wà kè Baaline kƆn Aserao kƆn s̄os̄oneno s̄eé wà b̄o Dii ua guu. Ben à ḡaa à té s̄s̄a Yerusalemu b̄i kp̄e Kidironu guzure búgben, ben wà à túbu s̄eé wà t̄ao Beteli.

⁵ Ben kína pè t̄aa sa'orinƆ kè YudanƆ kínano n̄ díe aƆ saa o Yuda wéte t̄aagb̄agb̄akiinƆa kƆn p̄ kè líga YerusalemuzinƆ n̄ píngi kƆn sa'ori kè aƆ saa ò BaalianƆ kƆn Ɔf̄ant̄eƆo kƆn m̄ovurao kƆn s̄os̄one t̄odeenƆ kƆn s̄os̄one kpaaano píngi.

6 À Ašera lípɛɛ sɛ̀ à b̀ò Dii ua à g̀à à tɛ̀ s̀à Yerusalemu b̄i kɛɛ zaa Kidironu guzuren, ben à à tí b̀ò à f̀àkɛ talakanɔ miranɔ.

7 À g̀ɔgbɛ kaaruanɔ kpé kè kú Dii ua guunɔ gb̀òro d̀. Kpé p̀nɔ guun nɔgbɛnɔ è Ašera kuta bisanɔ t̄an.

8 À tò sa'ori kè āɔ kú Yuda wétennɔ sù Yerusalemu, ben à taagbāgbākii kè wà b̀ò kè sa'orinɔ saa òanɔ gbāsī lè sena zaa Gɛba ai Beseba. À taagbāgbākii kè kú wéte d̄on'aede Yɔsua gānulea wéte p̀i b̄iile ɔzezinɔ gb̀òro.

9 Baa kè taagbāgbāki sa'ori p̀nɔ è saa ò Diia Yerusalemuro, āɛ burēdi sésɛ'ɛzɛsai só k̄n n̄ sa'ori daanɔ.

10 À tò sa'okii kè kú Tofeti, Beninɔmu guzuren gbāsī lè, le gb̄eke tón sa'opɔ kè wè ká tén à tɛ̀ kú o M̄lekia k̄n a n̄éngɔgbɛ ke a n̄énɔgb̄eɔ d̄oro.

11 À s̄ kè Yudanɔ k̄nanɔɔ kyakè ɔf̄antɛ p̄ ɔunɔ Dii kpé kɛɛlea g̀ò, ben à s̄ p̀nɔ g̀oronɔ kpàta. S̄ p̀nɔɔ kú gb̄aade Nat̄ameleki kpé sae.

12 À sa'okii kè Yudanɔ k̄nanɔɔ b̀ò Aaza kpé musuanɔ gb̀òro k̄n kè Manase b̀ò Dii ua m̄en plaa guunɔ. À wiwi dúgudugu, ben à à b̀uru s̄ɛ̀ à kw̄ɛ Kidironu guzuren.

13 Isarailinɔ kí Sulemanu taagbāgbākii n̄ b̀ò yā Sid̄deenɔ t̄a Asatorene k̄n M̄abunɔ t̄a Kem̄sio k̄n Am̄ninɔ t̄a M̄lekio Yerusalemu ɔf̄antɛb̄ɔɛ kpa zaa Kùkpe s̄is̄igezi s̄ɔm̄ete kpa, ben Yosia tò taagbāgbākii p̀nɔ gbāsī lè.

14 À à gb̀pɛɛnɔ wiwi à à lípɛɛnɔ z̄z̄z̄, ben à gb̄entee g̀ewanɔ f̀àak̄sa guu p̀nɔla.

15 Baa taagbāgbākii kè Nebati né Yeroboamu b̀ò Beteli k̄n à sa'okiio à Isarailinɔ dào durunkenan p̀i, Yosia gb̄gbākii p̀i k̄n a sa'okiio gb̀òro. À gb̄gbākii p̀i gb̄enɔ wiwi à à tí b̀ò à tɛ̀ s̀ Ašera lípɛɛa d̀.

16 Kè à wéɛ zù, à miranɔ è s̄is̄ia gwe, ben à g̀ewanɔ b̀en à kpàta sa'okii p̀ia à tò à gbāsī lè, lán Dii ḡiake à ò nà Luda gb̄ɛ ḡāzī.

17 Ben k̄ina b̄e: Dé miran wà s̄eeda k̄a k̄aa? Ben wétepiddeenɔ b̄e: Luda gb̄ɛ kè b̀ò Yudanɔ b̄usumme. Àmbe à ḡiake à yā kè n̄ kè Beteli sa'okii k̄ekiine p̀i ò.

18 Ben k̄ina b̄e: À à tó gwe. Gb̄eke tón à wá s̄ɛ̀ à s̄ki kpáoro. Ben wà à wánɔ tò gwe k̄n annabi kè b̀ò Samaria p̄o.

19 Taagbāgbāki kpé kè Isarailinɔ k̄nanɔɔ b̀ò Samaria b̄usu wétenɔ guu āɛ Dii p̀nɔ f̄eonenɔn Yosia wiwi p̀ingi lán à kè Beteli p̄ne nà.

20 Ben à gb̄gbākii p̀nɔ sa'orinɔ k̄to kp̄akpa sa'okii kè āɛ saa oanɔ n̄ p̀ingi à gb̄entee g̀ewanɔ kpàtaa, ben à ɛara à t̄a Yerusalemu.

21 K̄ina b̄e baade p̀ingine: À Banla z̄ibaa ke Dii a Ludane lán à kú Dii b̄a kuunawao takada kè guu nà.

22 Zaa gurɔ kè yāḡḡorinɔ d̀ Isarailinɔne aɛ k̄n gurɔ kè Isarailinɔ k̄inanɔ k̄n Yudanɔ k̄nanɔɔ e kí bleo p̀ingi, w̄e Banla z̄ibaa p̀i ke à kà lero.

23 Kí Yosia k̄iblena w̄ɛ baro plaasaidee guun wà Banla z̄ibaa p̀i kè Yerusalemu.

24 Beee gb̄era à yāa k̄n ḡesisirinɔ k̄n weegunnadeenɔ k̄n kpé guu t̄aanɔ k̄n ua t̄aanɔ k̄n t̄ɛ p̄ kè wà è Yerusalemu k̄n Yudanɔ b̄usunɔ p̀ingi, le à z̄i ke dokaya kè kú takada kè sa'oriki Ilikia b̄a Dii ua p̀nɔ.

25 K̄ina kè āɔ kú à āanɔ k̄n k̄ina kè āɔ kú à gb̄eraanɔ tɛ̀, āɛ gb̄eke e aɛ d̀ Diia k̄n n̄s̄eɔ do k̄n p̄nnao p̀ingi lán à b̄aro. À Musa doka k̄na p̀ingi a gb̄aa lén.

26 Baa k̄n beeeo Dii p̄f̄ena Yudanɔzi k̄n p̄t̄ɛ p̄s̄io yā zaa kè Manase kè yānzi e kpáero.

²⁷ Dii bè: Mé pé Yudanŋa mà ní gomala lán ma pe Isarailinŋa ma ní gómala nà. Mé gí Yerusalemu kè má sèzi kŋn kpé kè ma bè ma tó égŋ kúao.

²⁸ Yosia yá kpaaanŋó kú Yudanŋ kinanŋó gíayākenanŋó takadan kŋn yá kè à kèŋó píngi.

²⁹ Kí Yosia gurŋŋa kè Igipiti kí Fero Neko e gaa Asirianŋ kína le Yuflati, ben Yosia gàa zì káo Megido. Kè aŋ kŋ lè, ben Neko à dè.

³⁰ À ibanŋ à gè sè wà dà sŋgoro guu, aŋ sùo Yerusalemu wà v̄i. Ben Yudanŋ à né Yoaza kà kí ū à gbèn.

Yudanŋ kí Yoaza

³¹ Yoaza wè baro awεε'aagŋdee guun à kí blè, ben à v̄εε kpatan Yerusalemu mŋ aagŋ. À da tŋn Amutali, Yeremaya né, Libina gbēme.

³² À yá kè Dii yeziroo kè lán à dezinŋ kè nà.

³³ Ben Fero Neko mò kàa Ribla, Amata b̄usun, le àtongŋ de kí ū Yerusalemuro yānzi, ben à bè Yudanŋ fīa boare kondogi tŋn aagŋ kŋn a kusuo kŋn vuraŋo kiloo baaakuri aŋŋro.

³⁴ Ben à Yosia né Eliakimu diè kí ū a de gēε ū, ben à à tŋ liene Yoyakimu. Ben à Yoaza sè à tào Igipiti, gwen à gàn.

³⁵ Yoyakimu kondogi kŋn vura kè Fero Neko gbèkaa s̄i a b̄sudeenŋa baade gbāa lén, ben à kpāa.

Yudanŋ kí Yoyakimu

³⁶ Yoyakimu wè baaasŋrodee guun à kí blè, ben à v̄εε kpatan Yerusalemu wè kuri awεεdo. À da tŋn Zebida, Pedaya né, Ruma gbēme.

³⁷ À yá kè Dii yeziroo kè lán a dezinŋ kè nà.

24

¹ Yoyakimu kiblegurŋŋan Babilŋnu kí Nebukanεza mò à lèε Yudanŋ b̄sua, ben Yoyakimu gŋ à z̄bleri ū ai wè aagŋ. Beεe gbera Yoyakimu n̄sε lie, ben à b̄ŋ à kpεε.

² Dii Babilŋnia gbāamŋnnerinŋ gbàrea kŋn Sirianŋ kŋn M̄abunŋ kŋn Amŋninŋo. À ní gbāε wà Yudanŋ b̄usu kaate lán à ò a z̄bleri annabinŋ gāzī nà.

³ Yá pi Yudanŋ lè kè Dii bé à ò yānzi, le à péím̄a à ní goala durun kè Manase kèŋó yānzi kŋn yá kè à kèŋó píngi

⁴ kŋn taarisaidεe kè à ní dεdεnŋ yāo. Manase tò Yerusalemu pà kŋn taarisaidεe kè à ní dεdεnŋ aruo. Beεe yānzi Dii e we à sùu kèoro.

⁵ Yoyakimu yá kpaaanŋó kú Yudanŋ kinanŋó gíayākenanŋó takadan kŋn yá kè à kèŋó píngi.

⁶ Kè à kà a dezinŋla, ben à né Yoyakini v̄εε à gbèn.

⁷ Igipiti kína e εara à b̄ŋ a b̄usun d̄ro, zaake Babilŋnu kína b̄usu kè de Igipiti pŋ ū yāa sia píngi zaa Igipiti gulezεki swaazi ai gana Yuflatizi.

Yudanŋ kí Yoyakini

⁸ Yoyakini wè baro plaasaideεe guun à kí blè, ben à v̄εε kpatan Yerusalemu mŋ aagŋ. À da tŋn Neusuta, Elenatā né, Yerusalemu gbēme.

⁹ À yá kè Dii yeziroo kè lán a dee kè nà.

¹⁰ Gurŋ beεean Babilŋnu kí Nebukanεza z̄l̄kpεεnŋò mò Yerusalemu aŋ à kagura kè.

11 Ben Nebukanēza mò gwe gurɔ̀ kè à z̀l̀kpɛɛ̀ p̀nɔ̀ɔ̀ ligazi.

12 Ben Yudanɔ̀ kí Yoyakini b̀ò à gàa à a z̀inda kpàa, àpi k̀ɔ̀n a dao k̀ɔ̀n a ibanɔ̀ k̀ɔ̀n a asakpaanɔ̀ k̀ɔ̀n a kpàasinɔ̀. Babilɔ̀nu k̀ina Yoyakini k̀ù a k̀iblena wè s̀ɔ̀raag̀ɔ̀dee guu.

13 Ben à Dii ua auzikinò nàk̀ɔ̀a à b̀òo gwe k̀ɔ̀n k̀ibe auzikinò p̀ingi. À vura p̀ɔ̀ kí Isarailinò kí Sulemanu kè Dii kpé p̀ɔ̀ ũunɔ̀ z̀òz̀k̀ɔ̀re p̀ingi lán Dii g̀take à ò nà.

14 À Yerusalemu gb̀ensinò k̀ɔ̀n z̀l̀kpɛɛ̀nò k̀ùk̀ù à tànyo z̀l̀z̀ɔ̀nò ũ ní p̀ingi. Aɔ̀ kà g̀ɔ̀ɔ̀n b̀ɔ̀ɔ̀ kuri. À tà k̀ɔ̀n lí'arinɔ̀ k̀ɔ̀n sianɔ̀ d̀. Gb̀eke e g̀ɔ̀ro, séde talakanɔ̀.

15 Len à Yoyakini k̀ù Yerusalemu le k̀ɔ̀n à dao k̀ɔ̀n à nɔ̀ɔ̀nò k̀ɔ̀n à kpàasinɔ̀ k̀ɔ̀n b̀usu gb̀ensinò à tànyo Babilɔ̀nu z̀l̀z̀ɔ̀nò ũ.

16 À tà Babilɔ̀nu k̀ɔ̀n g̀ɔ̀ gb̀aaanɔ̀ g̀ɔ̀ɔ̀n b̀ɔ̀ɔ̀ swɛɛplaa k̀ɔ̀n z̀l̀kerinò k̀ɔ̀n sianɔ̀ g̀ɔ̀ɔ̀n waa s̀ɔ̀ɔ̀ro. Aɔ̀ p̀ingi z̀l̀kari gb̀aaanɔ̀me.

17 À Yoyakini desè Matania die kí ũ à gb̀èn, ben à à t̀ɔ̀ liene Zedekia.

Yudanɔ̀ kí Zedekia

18 Zedekia wè baro awɛɛdodee guun à kí blè, ben à vèk̀e kpatan Yerusalemu wè kuri awɛɛdo. À da t̀ɔ̀n Amutali, Yeremaya né, Libina gb̀eme.

19 À yā kè Dii yeziroo kè lán Yoyakimu kè nà.

20 Dii p̀ɔ̀fè bé à tò yā pi Yerusalemu k̀ɔ̀n Yudanɔ̀ b̀usuo le p̀ingi ai à gàa péruma à ní g̀óala. Ben Zedekia b̀ò Babilɔ̀nu k̀ina kpɛɛ̀.

25

Yerusalemu kaatena

1 Zedekia k̀iblena wè k̀endodee guu, à m̀ɔ̀ kuri gurɔ̀ kurideen Babilɔ̀nu kí Nebukanēza mò léé Yerusalemua, àpi k̀ɔ̀n a z̀l̀kpɛɛ̀nò ní p̀ingi. Aɔ̀ b̀ura kàe à b̀i sae, ben aɔ̀ gb̀à lez̀inò d̀ò wà ligazi.

2 Aɔ̀ wéte pi kagura kè le ai kí Zedekia k̀iblena wè kuri awɛɛdodee guu.

3 À m̀ɔ̀ siig̀ɔ̀ gurɔ̀ k̀endodeen nɔ̀aa gb̀aaanɔ̀ kpà wéte p̀in, gb̀eke p̀ɔ̀blee v̀i d̀ɔ̀ro.

4 Kè wà b̀i f̀i, baa kè Babilɔ̀nianɔ̀ ligana wéte p̀izi, ben Yuda z̀l̀kpɛɛ̀nò bàa sì ní p̀ingi, aɔ̀ b̀òe k̀ɔ̀n k̀ibe karao aɔ̀ b̀òe wéte g̀èkiia gẁaav̀i, ben aɔ̀ p̀èe Yoda s̀èn.

5 Ben Babilɔ̀nia z̀l̀kpɛɛ̀nò p̀èe k̀ina p̀izi aɔ̀ à lè s̀èn Yeriko kpa. Kè Zedekia z̀l̀kpɛɛ̀nò lèk̀ɔ̀a wà à tòn,

6 ben wà à k̀ù wà tàò Babilɔ̀nu k̀inanɛ zaa Ribla, ben wà yā dààla.

7 Wà à nénɔ̀ dèdè à waa, ben wà à wéè b̀òb̀ò wà mògotè gata kpàne wà tàò Babilɔ̀nu.

8 Babilɔ̀nu k̀ina k̀iblena wè baro dosaidee guu, à m̀ɔ̀ s̀ɔ̀ɔ̀roo gurɔ̀ swɛɛplaadee z̀i à iba Nebuzaradā mò Yerusalemu. Àmbe Nebukanēza dogarinò gb̀ensi ũ.

9 À té s̀ò Dii uaa k̀ɔ̀n k̀ibeɔ̀ k̀ɔ̀n Yerusalemu kp̀énò p̀ingi. Kpé kè de kpé b́ita ũ p̀ingi dé, à té s̀òame.

10 Ben à tò Babilɔ̀nia z̀l̀kpɛɛ̀nò ní p̀ingi Yerusalemu b̀i gb̀òro.

11 À gb̀è kè aɔ̀ g̀ò wéte pi guunɔ̀ s̀èe à tànyo Babilɔ̀nu k̀ɔ̀n gb̀è kè aɔ̀ gàa wà nà Babilɔ̀nu k̀inaanɔ̀ k̀ɔ̀n gb̀è kpaaanɔ̀.

12 Talakanɔ̀n à tòn le aɔ̀g̀ɔ̀ geepi búnò k̀ɔ̀n búgbɛnò sè waa.

13 Babilɔ̀nianɔ̀ Dii ua mògotè wesagbanɔ̀ k̀ɔ̀n tadibɔ̀nò k̀ɔ̀n ikaki b́itao ẁiwi aɔ̀ tàò Babilɔ̀nu.

14 Aṣ túbukabɔnɔ kɔn a sɛɛbɔnɔ kɔn fitiadebɔnɔ kɔn gɔmbɔnɔ kɔn m̀gotɛ pɔ pãnde kɛ wɛ Dii zĩ keonɔ nàkɔa wà tào dɔ.

15 Ben dogarinɔ gbɛnsi pi takasonɔ kɔn arusibɔnɔ kɔn pɔ kɛ wà pi kɔn vuraɔ ke kɔn kondogionɔ sɛɛ píngi.

16 Wesagba mèn plaa kɔn íkakií piò kɔn tadibɔ kɛ Sulemanu pi Dii ua pɔ úunɔ, wɛ fɔ wà à m̀gotɛ ỳò kilooaro, à tiisi kɛ bíta.

17 Wesagba píno lezĩ kà gàsásuu baro plaplaasai, bensɔ à mífura kɛ kú musunɔ lezĩ kà gàsásuu sɔsɔro. M̀kyakotána kɔn ɔzĩ kɛ wà kɛ lán biisio beɛ b̀anɔ ligana mífura pínozi píngi. Wesagba mèn plaaa píno sɛnkperɛ.

18 Dogari gbɛnsi pi sa'oriki Seraya kú kɔn à plaade Zefanayao kɔn zédákpari gɔn aagɔnɔ.

19 À gbɛnsi kɛ de z̀kpe dɔn'aedee úu kú wéte guu kɔn kína íba gɔn sɔroo kɛ à b̀m̀ma wéte guunɔ dɔ kɔn z̀kpe gbɛnsi takadakɛri kɛ è gbɛnɔ tɔ da sozan-o kɔn à gbɛnɔ gɔn baaagɔ kɛ wà b̀m̀ma wéte guunɔ.

20 Nebuzaradá n̄ sɛɛ à tányo Babilɔnu kínane zaa Ribla,

21 ben Babilɔnu kína n̄ dede Ribla gwe Amata b̀sun. Len wà Yudanɔ sɛɛ n̄ b̀sun wà tányo le.

Gedalia diena Yudanɔ b̀su gbɛnsi ú

22 Babilɔnu kí Nebukanɛza Aikamu né Gedalia, Safana dio diɛ gbɛ kɛ aṣ g̀ò Yudanɔ b̀sunno gbɛnsi ú.

23 Kɛ z̀kpe dɔn'aedeenɔ kɔn n̄ gbɛnɔ mà Babilɔnu kína Gedalia diɛ gbɛnsi ú, ben aṣ m̀ò à kíia Mizipa. Netania né Sumaila kú n̄ tɛ kɔn Karea né Yoananao kɔn Tanumɛ né Seraya, Netofa gbɛo kɔn Maaka gbɛ né Yazaniao kɔn n̄ gbɛnɔ.

24 Ben Gedalia la dàrne kɔn n̄ gbɛ píno à bè: Aton vía ke Babilɔnia gbãadeenɔro. À vɛɛ wa b̀sun kɛ à z̀ò ble Babilɔnu kínane, égɔ aafia.

25 M̀de à m̀ swɛɛplaadee guun Netania né Sumaila, Elisama dio kɛ de kine úu m̀ò kɔn gɔn kurinɔ à Gedalia dè kɔn Yuda kɛ aṣ kúo Mizipanɔ kɔn Babilɔnia kɛ aṣ kúo gweenɔ.

26 Ben Yudanɔ fɛɛ, né fète gbɛnsi n̄ píngi kɔn z̀kpe dɔn'aedee píno, aṣ bàa sì wà t̀à Iqipiti, kɛ aṣɔe vía keɛ Babilɔnianɔne ỳanzi.

Yoyakini gbarɛna

27 Yudanɔ kí Yoyakini tana Babilɔnu wɛ baaakuri awɛɛswɛɛplaade, à m̀o kuri awɛɛplaa gurɔ baaasɔro awɛɛplaadeen Babilɔnu kí Evili Merodaki à b̀ò kpésiaan a kíblena wɛ káaku guu.

28 À yã maaa òne, ben à vɛɛkii kpàa kɛ de à kína daa kɛ aṣ kúo Babilɔnunɔ p̀la.

29 Ben Yoyakini a kpésia uta b̀ò à kàɛ, égɔ pɔ blee kɔn kínao lɛdo ai a wɛndi lén.

30 Lán guu e dɔɔ nà kína égɔ p̀blee kɛ à yezi kpaaa ai à gàa à gào.

EZĚRA

Sirusu Isarailinɔ gbarɛna

¹ Pesianɔ kɩ Sirusu kɩblena wɛ káaku guu Dii tɛ kàn lɛ yá kè à dà Yɛɛmayane à ò e à kɛ yánzi. Ben Sirusu kpàakpa kè a bùsun píngi, gbasá à kè takadan à bè:

² Yá kè mamɔma Sirusu, Pesianɔ kɩna má òn yè. Dii Luda Musudee tò anduna kpata píngi gɔ̃ ma pɔ̃ ù, ben à ma diɛ mà kpé boare Yerusalemu, Yudanɔ bùsun.

³ Gbɛ kè de à gbɛ ù a tɛ, Luda gɔ̃ kúo à tá Yerusalemu, Yudanɔ bùsun, à kpé bo Dii Isarailinɔ Luda kè de Dii ù Yerusalemu ɛ gwe.

⁴ Aɔ gbɛ kè aɔ gɔ̃ pìnɔ gbɛdaaanɔ dɔ́nle kɔ́n kondogio kɔ́n vuraɔ kɔ́n auzikino kɔ́n pɔ́kadeenɔ kɔ́n Luda kpé kè aɔɔe gaa bo Yerusalemu gbaanɔ.

⁵ Ben Yudanɔ kɔ́n Beyáminɔ uabedeeno kɔ́n sa'orinɔ kɔ́n Levinɔ kɔ́n gbɛ kè Luda tɛ kánɔnɔ fɛɛ aɔɔe gaa Dii kpé bo Yerusalemu.

⁶ Aɔ gbɛdaaanɔ ɔ̀ dámma aɔ́ nɩ gbá kondogi pɔ́nɔ kɔ́n vura pɔ́nɔ kɔ́n auzikino kɔ́n pɔ́kadeenɔ kɔ́n pɔ́ ɔ̀deenɔ kɔ́n Dii kpé gbaanɔ píngi.

⁷ Ben Pesianɔ kɩ Sirusu bɔ́ kɔ́n Dii kpé pɔ́ kè Nebukanɛza sɛɛ yá zaa Yerusalemu à kàe a taa kpé guunɔ.

⁸ À bè a ɔ̀'uteri Mitiredane à pɔ́ pìnɔ nara à kpá Yudanɔ kɩ Sesebazaa, ben à kè lɛ.

⁹ Pɔ́ pìnɔ pari lén yè:

Vura taa baaakuri,
kondogi taa bɔ́rɔ do,
tapɛɛnti baaakuri dosai,

¹⁰ vura togoo baaakuri,
kondogi togoo wàa plaa kɔ́n kurio,
ta bori pándenɔ bɔ́rɔ do.

¹¹ Vura kɔ́n kondogi taanɔ fɛɛ píngi mèn bɔ́rɔ ɔ̀ɔrɔ kpé wàa plaa. Kè zìzɔ pìnɔ bɔ́ɛ Babilɔnu aɔ́ sù Yerusalemu, ben Sesebaza mò kɔ́n pɔ́ pìnɔ píngi.

2

Zìzɔ kè aɔ́ sùnɔ

¹ Babilɔnu kɩ Nebukanɛza Isarailinɔ kùkù zìzɔnɔ ù yá à tàríyo Babilɔnu, ben aɔ́ gbɛkenɔ bɔ́ zìzɔkɛɛ pìn aɔ́ sù Yerusalemu, Yudanɔ bùsun sa, ben nɩ baade tà a wɛtɛ.

² Aɔ́ dɔ́n'aadeenɔn yè: Zerubabeli, Yesua, Nɛɛmaya, Seraya, Relaya, Mɔdekai, Bilisá, Misipa, Bigivai, Reumu kɔ́n Baanao. Isaraili gɔ́gbɛ kè aɔ́ sùnɔ pari lén yè.

³ Parɔsu boriinɔ gɔ́ɔn bɔ́rɔ plaa kɔ́n mèn basɔ́raagɔ́ akuri awɛɛplaaɔ.

⁴ Sefatia boriinɔ gɔ́ɔn wàa do kɔ́n mèn basɔ́raagɔ́ akuri awɛɛplaaɔ.

⁵ Ara boriinɔ gɔ́ɔn wàa aagɔ́ kɔ́n mèn bakɛndo ɔ̀ɔrɔsaio.

⁶ Pamɔabu boriinɔ kè aɔ́ de Yesua kɔ́n Yoabuo boriinɔ ùnunɔ gɔ́ɔn wàa gɛro dosai kɔ́n kuri awɛɛplaaɔ.

⁷ Elamu boriinɔ gɔ́ɔn wàa swɛɛdo kɔ́n mèn baplaa akuri awɛɛsiigɔ́.

⁸ Zatu boriinɔ gɔ́ɔn wàa siigɔ́ kɔ́n mèn baswɛɛplaa aɔ̀ɔrɔɔ.

⁹ Zakai boriinɔ gɔ́ɔn wàa aagɔ́ kɔ́n mèn basɔ́raagɔ́.

¹⁰ Bani boriinɔ gɔ́ɔn wàa aagɔ́ kɔ́n mèn baplaa awɛɛplaaɔ.

¹¹ Bebai boriinɔ gɔ́ɔn wàa aagɔ́ kɔ́n mèn baro awɛɛ'aagɔ́.

- 12 Azagada boriinɔ ɔ̄ɔn wàa swɛɛdo kɔn mèn baro awɛɛplaaɔ.
 13 Adonikamu boriinɔ ɔ̄ɔn wàa aagɔ̄ kɔn mèn baaagɔ̄ awɛɛswɛɛdoɔ.
 14 Bigivai boriinɔ ɔ̄ɔn ɔ̄ɔɔɔ plaa kɔn mèn baplaa akuri awɛɛswɛɛdoɔ.
 15 Adini boriinɔ ɔ̄ɔn wàa plaa kɔn mèn baplaa akuri awɛɛsiigɔ̄ɔ.
 16 Ata boriinɔ ɔ̄ɔn basɔɔro plaasai.
 17 Bezi boriinɔ ɔ̄ɔn wàa do kɔn mèn baswɛɛdo awɛɛ'aagɔ̄ɔ.
 18 Yora boriinɔ ɔ̄ɔn basɔɔro akuri awɛɛplaa.
 19 Asumu boriinɔ ɔ̄ɔn wàa do kɔn mèn baro awɛɛ'aagɔ̄ɔ.
 20 Giba boriinɔ ɔ̄ɔn basɔɔro ɔɔrosai.
 21 Betɛɛmudeenɔ ɔ̄ɔn baswɛɛdo awɛɛ'aagɔ̄ɔ.
 22 Nɛtofadeenɔ ɔ̄ɔn baplaa akuri awɛɛswɛɛdoɔ.
 23 Anatodeenɔ ɔ̄ɔn baswɛɛdo akuri plaasai.
 24 Azamavɛdeenɔ ɔ̄ɔn baplaa awɛɛplaa.
 25 Kiriayarimudeenɔ kɔn Kɛfiradeenɔ kɔn Berodeenɔ ɔ̄ɔn wàa aagɔ̄ kɔn mèn baswɛɛplaa awɛɛ'aagɔ̄ɔ.
 26 Ramadeenɔ kɔn Gebadeenɔ ɔ̄ɔn wàa aagɔ̄ kɔn mèn baro awɛɛdoɔ.
 27 Mikimasadeenɔ ɔ̄ɔn baswɛɛdo awɛɛplaa.
 28 Betɛɛlideenɔ kɔn Aideenɔ ɔ̄ɔn wàa do kɔn mèn baro awɛɛ'aagɔ̄ɔ.
 29 Nɛbodeenɔ ɔ̄ɔn baplaa akuri awɛɛplaa.
 30 Magbisiideenɔ ɔ̄ɔn baswɛɛplaa akuri awɛɛswɛɛdoɔ.
 31 Elamu pànde boriinɔ ɔ̄ɔn wàa swɛɛdo kɔn mèn baplaa akuri awɛɛsiigɔ̄ɔ.
 32 Arimu boriinɔ ɔ̄ɔn wàa do kɔn mèn baswɛɛdoɔ.
 33 Lodudeenɔ kɔn Adidideenɔ kɔn Onɔdeenɔ ɔ̄ɔn wàa aagɔ̄ kɔn mèn baswɛɛdo asɔɔroɔ.
 34 Yɛrikodeenɔ ɔ̄ɔn wàa do kɔn mèn baswɛɛplaa asɔɔroɔ.
 35 Senadeenɔ ɔ̄ɔn wàa baro plaasai kɔn mèn baaakurio.
 36 Sa'ori borii kɛ aɔ sùnɔn yè:
 Yesua bori Yedaya boriinɔ ɔ̄ɔn wàa siigɔ̄ kɔn mèn basɔɔraagɔ̄ akuri awɛɛ'aagɔ̄ɔ.
 37 Ima boriinɔ ɔ̄ɔn ɔ̄ɔɔ do kɔn mèn baplaa akuri awɛɛplaaɔ.
 38 Pasu boriinɔ ɔ̄ɔn wàa swɛɛdo kɔn mèn baplaa awɛɛswɛɛplaaɔ.
 39 Arimu boriinɔ ɔ̄ɔn ɔ̄ɔɔ do kɔn mèn gɛro awɛɛplaaɔ.
 40 Levi kɛ aɔ sùnɔn yè:
 Odavia bori Yesua kɔn Kadamiɛlio boriinɔ ɔ̄ɔn baaagɔ̄ akuri awɛɛsiigɔ̄ɔ.
 41 Asafa bori lèsirinɔ ɔ̄ɔn baswɛɛdo akuri plaasai.
 42 Zédákpari kɛ aɔ de Salumu kɔn Atao kɔn Talamɔ kɔn Akubuo kɔn Atitao kɔn Sobaiɔ borii ũunɔ ɔ̄ɔn baswɛɛplaa dosai.
 43 Gbɛ kènɔ boriinɔ bé Luda ua zíkérinɔ ũ:
 Zia, Asufa, Tabao,
 44 Kerosu, Sia, Padɔ,
 45 Lebana, Agabu, Akubu,
 46 Agabu, Salamai, Anana,
 47 Gideli, Gaa, Raya,
 48 Rezī, Nɛkoda, Gazamu,
 49 Uza, Pasea, Besai,
 50 Asana, Meunimu, Nɛfusimu,
 51 Bakabuku, Akufa, Aru,
 52 Bazalu, Mɛida, Asa,
 53 Bakosi, Sisera, Tema,
 54 Nɛzia kɔn Atifao.

55 Sulemanu zòbleri kènɔ boriinɔ bé wà bò zìzòkɛɛn wà sù:

Sotai, Asofere, Peruda,

56 Yaala, Dakɔ, Gideli,

57 Sefatia, Atili, Pòkɛɛ Azebaimu kòn Amio.

58 Luda ua zìkɛri pìnɔ kòn Sulemanu zòbleri borii pìnɔ kà gɔɔn wàa do kòn mèn bakèndo akuri awɛɛplaaɔ.

59 Gbèkenɔ bò Telemela kòn Telasao kòn Kerubuo kòn Adɔo kòn Ima o, ben aɔɔe e wà n̄ bori bɔzia ònnɛ kè Isarailinɔn n̄ ũro.

60 Delaya kòn Tobiao kòn Nekodao boriinɔmɛ, aɔ kà gɔɔn wàa aagɔ kòn mèn baplaa akuri awɛɛplaaɔ.

61 Sa'ori borii kè aɔɔ de Obaya kòn Akozuo kòn Bazilaio boriinɔ ũu sù dɔ. Bazilai pì Giliada bùsu gbɛ Bazilai né sè yā, ben à a anzure pì tɔ sè.

62 Gbɛ pìnɔ n̄ tɔ wète bori bɔzia takadan, mɔde aɔɔe bɔaro, ben wà gínne sa'orikɛɛo.

63 Bùsu dɔn'aɛdee bènnɛ, tó èe ke sa'ori n̄ yā gwà kòn Urimuo kòn Tumimuo baasiro, aɔton sa'opɔ blero.

64 Gbɛ pìnɔ n̄ píngi gɔɔn bɔɔɔ baplaa awɛɛplaa kpé wàa do kòn basɔraagɔome.

65 Aɔ zòbleri gɔgbɛnɔ kòn nɔgbɛnɔ kuu dɔ gɔɔn bɔɔɔ swɛɛplaa kpé wàa do kòn baswɛɛdo akuri awɛɛswɛɛplaaɔ. Lèsirinɔ gɔgbɛ kòn nɔgbɛo kúnyno dɔ gɔɔn wàa do.

66 Aɔɔ sɔ vī mèn wàa aagɔ kòn baswɛɛdo akuri awɛɛswɛɛdoo, bāagāsɔ mèn wàa do kòn baplaa aɔɔroo,

67 lakumi wàa plaa kòn baplaa sɔɔrosaio, zaaki bɔɔɔ swɛɛdo kpé wàa aagɔ kòn baswɛɛdoo.

68 Kè aɔ kà Dii kpé bokiiia Yerusalemu, aɔ uabɛdeenɔ gba dàda le wà e wà Luda kpé kɛke wà boo a gbèn.

69 Aɔ gba dà kpé zī ɔɔdakii guu n̄ gbāa lén, vura kiloo wàa plaa kpé basɔɔro, kondogi tɔn aagɔ kòn sa'ori gyabanɔ basɔɔro.

70 Sa'orinɔ kòn Levinɔ kòn lèsirinɔ kòn zédákparinɔ kòn Luda ua zìkɛrinɔ kòn gbɛ kpaa kenɔ vèèvèè lakutu kè wà kèkènnɛnɔ guu, ben Isaraili kpaaanɔ vèè n̄ wétɛnɔ guu.

3

Dii gbagbaki bona

1 Kè wè mɔ swɛɛplaadee kà, Isarailinɔ vèena n̄ wétɛnɔ guu, ben aɔ kɔ kàkɔa Yerusalemu gbɛ dɔnkɔ ũ.

2 Yozadaka né Yesua kòn a sa'ori daanɔ kòn Sealatieli né Zerubabelio kòn a gbɛnɔ Isarailinɔ Luda gbagbákii bò, le wà sa'opɔ kè wè ká tén à té kù oa lán Luda gbɛ Musa ò a doka guu nà.

3 Baa kè aɔɔe vīa kɛe gbɛ kè aɔɔ kú bùsu pì guunɔne, aɔ gbagbákii pì bò a gbɛmme, ben aɔ sa'opɔ kè wè ká tén à té kù ò Diia kɔngɔ kòn uusieo.

4 Aɔ Kutadɔna zibaa kè lán à kú takada guu nà, aɔègɔ sa'opɔ kè wè ká tén à té kù oo lán guu e dɔɔ nà lán wà à lé diè nà.

5 Beee gbera aɔ sa'opɔ kè wègɔ ká tén à té kù gurɔ píngi ò kòn mɔ dufu pɔo kòn zibaa kè Dii diɛnɔ pɔo kòn gbāa kè wè mɔnonɔ.

6 Mɔ swɛɛplaade gurɔ káaku zīn aɔ nà Dii gbagbānaa le, baa kè wèè à kpé bo kɔro.

7 Aɔ ɔɔ kpà gbè'arinɔ kòn lí'arinɔa, ben aɔ pɔble kòn íminao kòn nɔsio kpà Sidɔdeenɔ kòn Tayadeenɔa, le aɔ sida lí zɔzɔ Lebano bùsun aɔ yiya wà gáo ai Yopa funa ísiaala, lán Pesianɔ kína Sirusu n̄ gbá zé nà.

⁸ A5 kana Luda kpé bokiiia Yerusalemu wè plaade mo plaadee guu, Sealatieli né Zerubabeli kòn Yozadaka né Yesuao nà zīia kòn n gbē kpaaano, sa'orinò kòn Levinò kòn gbē kè a5 bò zìzòkeen wà sù Yerusalemunò n píngi. A5 Levi kè a5 kà wè baro ke a5ò deàlaano die Dii kpé zīi pì gbēnsinò ũ.

⁹ Yesua kòn a boriinò nàk5a kòn Kadamielio kòn à né Odavia boriinò, ben a5 gò zīi pì gbēnsinò ũ kòn Enadadao kòn à boriinò. Levinòme n píngi.

¹⁰ Kè Dii kpéborinò e kpé pì ēe daee, sa'orinò zezee gwe sa'ori pókāsāano dadana, a5 n kuuno kùkùna, bensò Levi né Asafa boriinò kú gwe dò kòn sègēno le wà Dii táaki léo, lán Isarailinò kí Dauda die yà nà.

¹¹ A5 lè sù a5 Dii táaki lè a5 à sáabu kpà wà bè:

Dii maa,

à gbēkee kena wa Isarailinòne yāana vīro.

Ben baade píngi wii gbāaa lè a5 Dii táaki lè, kè wà Dii kpé ēe dàe yānzi.

¹² Mòde sa'ori parideeno kòn Levinò kòn bedee kè a5 zi kù a5 wée sù kpé káakulenò, kè a5 kpé pì ēbona è, a5 sósobi 5ò dò. Gbē parideeno s5, a5òe ponna wii le.

¹³ Gbēkee e ponna wiii d5kòzi kòn sósobi 5 kè wèe d300 d300, kè baade e wii gbāaa le yānzi, bensò wà wisò pì mà zà.

4

Íbetekpana kòn Dii kpéborinò

¹ Kè Yudanò kòn Beyámino ibeeno mà zìzò kè a5 sùnò e kpé boo Dii Isarailinò Ludane,

² a5 mò wà Zerubabeli kòn uabedeeno lè a5 bèinne: À tó wà kpé boao, zaake wèe a Luda kii wete lán a bàme se. Weèg5 à gbāgbāame zaa gurò kè Asirianò kí Esarad5 sùwao kè.

³ Ben Zerubabeli kòn Yesuao kòn Isaraili beede kpaaano bèinne: Wa Luda kpé bona de a yā ũro. Wé wa p5 bo Dii Isarailinò Ludane watēe lán Pesianò kí Sirusu diewe nà.

⁴ Ben b5su pì deeno e wete a5 Yudanò n5e yaka, a5òe wée tāarúma le a5ton kpé pì boro yānzi.

⁵ A5 fīa bò kīna lédammarinòne zaa Sirusu gurò ai à gāa pé Pesianò kí Dariusu kiblegur30a, ben a5 gīine kòn yā kè a5òe pēeao.

⁶ A5 takada kè Asuerune à kīblenao g5ò, a5 gbē kè a5ò kú Yerusalemunò kòn Yudanò b5suo píngi káara kpà à kiia.

⁷ Bisilamu kòn Mitiredao kòn Tabelio kòn n gbē kpaaano takada kè Pesianò kí Atasesene d3 à kiblegur30a. A5 kēne kòn Siria yāo, ben wà b5k5tēne.

⁸ B5su gbēnsi Reumu kòn a takadakēri Simisaio takada kè kí Atasesene Yerusalemu yā musu d3 wà bè:

⁹ B5su gbēnsi Reumu kòn a takadakēri Simisaio kòn n gbē kpaa yākpaeerino kòn gbāadeeno kòn Tiripolideeno kòn Pesianò kòn Erekiideeno kòn Babilonudeeno kòn Susadee kè a5 b5e Elamu b5su guuno

¹⁰ kòn gbē kè kīna bīta bèede Asubanipali n b5e n b5sun à n vēēvēe Samaria wēten kòn Yuflati baa kè kpa gu pāndenò,

¹¹ wam3wa Yuflati baakekpadeeno n z5blerinò bé wà takada kè kēnne, kí Atasese, wa bè:

¹² Kí, ñg5 d5 kè Yuda kè a5 b5 n kiia a5 sù kēno gāa wèe Yerusalemu wēte zaa pásì pì kaee, a5 èara wèe à bīi boo d3, a5òe à bezi fēee.

13 Kí, ñgõ dõ dõ, tó a5 èara wà wéte pì kàe a5 à bīi bò wà yàa, a5é tángba kpámma doro ke yàra'ɔɔ ke bùsu'ɔɔ, n ɔɔ kè neé sí é lago.

14 Tia lán kè bà kí, lán n be wisin weè ble nà, èe k5 sío wà n kpæe ero. Beee yānzin wa takada kèkii kpāsánnezi le wà yā pì onne.

15 Ñ wete n dezin takadan guu ñ gwa, né e ñ d5 dia wéte pì deen swā gbāa, a5 ña dà kīnanɔ k5n bùsu gbāadeenɔ. Zaa zi wéte pì deen yákete kè bíta. Beee yānzin wà wéte pì gbòrozi.

16 Kí, wée onne, tó wà èara wà wéte pì fæe wà èara wà à bīi bò wà yàa, nég5 p5ke vī Yuflati baa kè kpa dro.

17 Beee gbera kīna takada kpāsánne à bè: Bùsu gbēnsi Reumu k5n à takadakēri Simisaio k5n a gbē kpaaa kè a5 kú Samaria k5n Yuflati baa kaa kpaanɔ, ma ì kpāawa.

18 Takada kè á kpāsáme, wà à kyó kè wà bøk5teme.

19 Ma bè wà wete takada zinɔ guu, ben wà è yāpurame, wéte pì deen èg5 bɔɔ kīnanɔ kpæeme. Zaa zi yáketedeenɔme.

20 Kīna ìsinɔ kpata blè Yerusalemu gwe, a5 gbāaa blè Yuflati baakaakpadeenɔa ñ píngi, wà tángba kpámma k5n yàra'ɔɔɔ k5n bùsu'ɔɔɔ.

21 À yā die gbē pìnɔne a5 kámma bo sa. A5ton èara wà wéte pì vuro ai mà ñ gba lé.

22 À làakari ke! Àton nigāzīi kpá yā piziro, le à zaaa pì tón ɔ tá à wa ásarú kero yānzi.

23 Kè wà kí Atasese lá pì kyó kè wà bøk5te Reumune k5n à takadakēri Simisaio k5n ñ gbē kpaanɔ, ben a5 fæe wà gàa wà Yudanɔ lè Yerusalemu g5ɔ. A5 giñne pásipási wà bè a5 kámma bo.

24 Len a5 kámma bò le k5n Luda kpé zīi kè a5ɔe kee Yerusalemuo ai Pesianɔ kí Dariusu kiblena wè plaadee guu.

5

Tatenai takadakēna kí Dariusune

1 Annabi Agai k5n annabi Zakari, Ido néo annabikæe kè Yuda kè a5 kú Yerusalemunɔ k5n Yudanɔ bùsuɔ k5n Isarailinɔ Luda t5o.

2 Ben Sealatieli né Zerubabeli k5n Yozadaka né Yesuao fæe wà nà Luda kpé bonaa Yerusalemu. Luda annabi pìnɔɔ kúryoo a5ɔe dɔɔhíle.

3 Gwe g5ɔ Yuflati baa kè kpa dɔn'aede Tatenai k5n Seta Bozenaio k5n ñ gbēnɔ mɔ wà ñ lé a5 ñ lá wà bè: Dé bé à a gba zé à kpé kè keke à boo?

4 A5 gbē kè a5ɔe kpé pì boonɔ t5 gbēka dɔ.

5 Mɔde Ludaa e wée té Yuda gbēnsi pìnɔzi, ben a5ɔe oñne a5 kámma boro. A5 bè weé lékpásá ke Dariusune gīa, weé takada kè eé kè à yā musu e.

6 Yuflati baa kè kpa dɔn'aede Tatenai k5n Seta Bozenaio k5n ñ gbē Pesianɔ takada kè, ben a5 kpásá kí Dariusune.

7 Lékpásá kè a5 kēnen yè, a5 bè:

Kí Dariusu, wa ì kpámma maamaa.

8 Kí, ñgõ d5 kè wa gaa Yudanɔ bùsun ai Luda kè bíta kpén. Wèe kpé pì boo k5n gbè gbèntēnɔ wèe lí lèetēge kpaæe kpé pì gūnɔn. Wèe zīi pì kee k5n làakario èe taa oo.

9 Wa yā làla ñ gbēnsinɔa wa bè: Dé bé à a gba zé à kpé kèkii keke à boo?

10 Wa ñ t5 gbēka le wà e wà onne, ben wa ñ dɔn'aedee pìnɔ t5 dà takadan.

11 Dia a5 yā siwala nān yē. A5 bè, musu k5n t5t5e5o Luda z5bberin5n n̄ ũ. Kpé kè wà bò yā à wè kèn wà kèkè wèe boo d5. Isarailin5 kí bíta bé à bò yā.

12 A5 bè n̄ dezino Luda Musude p5 fè, ben à n̄ ná Kaladia bori Nεbukaneza, Babilonu kīnanε a zī, ben à kpé pì wīwī à gbē pīn5 sèε à tānyo Babilonu.

13 M5de Babilonu kī Sirusu kīblena wè káaku guu à yā diε à bè wà εara wà Luda kpé pì bo d5.

14 Baa vura k5n kondogi p5 kè Nεbukaneza sèε Luda kpén zaa Yerusalemu à kàε a t̄aa kpén Babilonun5, kī Sirusu b̄εε à kpà Sesebaza kè à diε bùsu d5n'aεdee ũua.

15 À bène à p5 pīn5 sé à gá à kàε Luda kpén zaa Yerusalemu, tó wà kpé pì kèkè wà bò.

16 Ben Sesebaza m5 Luda kpé εε dàε. Wèε kpé pì boo zaa gur5 beεε ai k5n a gb̄aao, m5de èε yāa k̄oro.

17 Kí, tó à kènne maa, n̄ takada wεte kīnan5 takadakaekīia zaa Babilonu n̄ gwa tó kī Sirusu yā diε wà Luda kpé bo Yerusalemu. Lán n̄ è nà, n̄ lékpásá kεwe.

6

Dariusu yadiena Luda kpé bona yā musu

1 Kí Dariusu yā diε, ben wà takada wεte takada kè wà kàε Babilonu takadakaekīian5 té.

2 Ben wà bò takada kokonaa Ekεbatana wéte bīideen Midiā bùsun. Yā kèkīi kú à guu lε wāton s̄an̄lo yānzī:

3 Kí Sirusu kīblena wè káaku guu à yā diε Luda kpé kè kuu Yerusalemu musu, à bè wà kpé pì bo sa'okii ũ. Wà à εε daε, kpé pì lezī ká gās̄asuu baaag5, à yāasa gās̄asuu baaag5.

4 Wāgae gbè gbèntē mèn aag55 didik5a, lí lεεtege mèn do, gbè gbèntē aag5, lí lεεtege mèn do. Weé à fīa bo k5n kībe 55o.

5 Vura k5n kondogi p5 kè Nεbukaneza sèε Luda kpén Yerusalemu à s̄uo Babilonun5 s5, weé εara wà gá káε à gbèn Luda kpén Yerusalemu.

6 Ben kī Dariusu lékpásá kè à bè: Tia sa Yuflati baa k̄aa d5n'aεde Tatenai k5n Seta Bozenaio k5n a gbē kè a55 kú Yuflati baa gween5, à a zīnda gá gwe.

7 À Luda kpé b̄orino tó tεεε. À tó Yuda d5n'aεdeen5 k5n n̄ gbēnsino Luda kpé pì kèkè wà bo.

8 Mée yā kè àton ke Yuda gbēnsinoε Luda kpé pì bona musu diεεare. À p5 kè a55 yezino sée ma auzikikaekīin gwe k5n Yuflati baa k̄aa kpa tángba kè wà kpào, à kpám̄ma pīngi lε zīi pì tón ze d̄oro yānzī.

9 P5 kè a55 yezi pīngi, z̄uswaree, s̄akaro, s̄anε b̄oro kè a5ε Luda Musude gb̄agb̄ao, p̄owεε, wisi, geepiw̄εε, n̄osi, àg5 kpaε Yerusalemu sa'orin5a lán guu e d55 à lán a55 gb̄eka nà funa sai,

10 lε a5 e wà saa kè kà Luda Musuden oa, a5 wée keame k5n ma n̄εg5gb̄en5.

11 Tó gb̄eke yā kè má diε kèkīi lie, weé adeε kpé lí wo wà à páa wà péε wà à bεε ke tuburaa ũ.

12 Tó kīna ke bori kee e wεtεε à yā pì lie ke èε wεtεε à Luda kpé kè kú Yerusalemu pì wí, Luda kè tó a t5 kúa à kaate. Mam5ma Dariusu m̄ambe ma yā pì diε. Wà zīi kea maamaa.

Luda kpé kyakena

13 Kè kí Dariusu lékpásá pí kè lé, Yuflati baa kè kpa dɔn'aede Tatenai kɔn Seta Bozenaio kɔn n̄ gbēnɔ yā pí kè kɔn làakario.

14 Ben Yuda gbēnsinɔ kpébona e gaa æ lán annabi Agai kɔn annabi Zakari Ido néo annabikεε kè nà. A5 kpé pí dɔ wà yàa lán Isarailinɔ Ludaa ò nà, lán Pesianɔ kɔn Sirusu kɔn Dariusuo kɔn Atasεsεo à yā diε nà.

15 A5 Luda kpé mì dè Ada gurɔ aagɔdee zī kí Dariusu kíblena wè swεedodee guu.

16 Ben Isarailinɔ Luda kpé kyakè kɔn pɔnnao, sa'orinɔ kɔn Levinɔ kɔn gbē kpaaa kè a5 sù kɔn z̄lɔkεεonɔ n̄ píngi.

17 Luda kpé kyakena pí yānzi a5 saa ò kɔn z̄uswareenɔ mèn basɔɔro kɔn sákaronɔ mèn wàa do kɔn sáne bɔrɔnɔ mèn wàa plaa, ben a5 saa ò kɔn blékoffinɔ mèn kuri awεεplaa Isaraili bori pari lén a5 píngi durun agbaakpabɔ u.

18 A5 sa'orinɔ diεdiε gáli kɔn gálio, ben a5 Levinɔ diεdiε gáli kɔn gálio dɔ lé a5 zīi kε Ludanε Yerusalemu lán à kú Musa takada guu nà.

19 Mɔ káaku gurɔ kuri awεεsiigɔdee zī, z̄lɔ kè a5 sù pìnɔ Banla zībaa kè.

20 Sa'orinɔ kɔn Levinɔ gbāsī bɔ n̄ zīndan a5 gò gbāsī sai n̄ píngi, ben a5 Banla sá kòto kpàkpa z̄lɔ kè a5 sùnɔne kɔn n̄ sa'ori daanɔ pɔo kɔn n̄ zīnda pɔo.

21 Isaraili z̄lɔ kè a5 sù pìnɔ bé wà sò kɔn gbē kè a5 n̄ zīnda kè bori pāndenɔ yābēkεnanɔ a5ɔe Dii Isarailinɔ Luda kii wetεnɔ.

22 Ben a5 Bureði Sése'ēzēsai zībaa kè kɔn pɔnnao ai gurɔ swεεplaa. Dii tò a5 pɔɔ kè nna, zaake à tò Asiriano kína n̄sε liε n̄ yā musu, ben à d̄n̄lε à kpé bona zīi guu, Isarailinɔ Luda pí.

7

Ezera su à Yerusalemu sorukena

1-5 Yā beenɔ gbera Pesianɔ kí Atasεε kiblegurɔɔa Ezera bɔ Babilɔnu à sù. Sa'oriki ìsi Aruna bé à Elεaza ì, Elεaza Fineasi ì, Fineasi Abisua ì, Abisua Buki ì, Buki Uzi ì, Uzi Zeraya ì, Zeraya Merayo ì, Merayo Azaria ì, Azaria Amaria ì, Amaria Aitubu ì, Aitubu Zadɔki ì, Zadɔki Salumu ì, Salumu Ilikia ì, Ilikia Azaria ì, Azaria Seraya ì, ben Seraya Ezera pí ì.

6 Ezera né yādannerime, à Musa doka kè Dii Isarailinɔ Ludaa diε d̄s sánsán. Lán Dii à Luda ɔ kúa nà, kína pɔ kè à wéε kèa kpàa píngi.

7 Kí Atasεε kíblena wè swεεplaadee guu Isaraili kenɔ sù Yerusalemu dɔ. Sa'orinɔ kú n̄ té kɔn Levinɔ kɔn lèsirinɔ kɔn zédákparinɔ kɔn Luda ua zikerinɔ.

8 Ezera kà Yerusalemu kína kíblena wè swεεplaade mɔ ɔɔrodee guu.

9 À fεε Babilɔnu mɔ káaku gurɔ káaku zī, ben à kà Yerusalemu mɔ ɔɔro gurɔ káaku zī. À Luda ɔ kúa,

10 zaake Ezera m̄ kpà Dii doka wàaripanaa kɔn à kenao, le à e à à yādienanɔ kɔn à dokayānɔ dada Isarailinɔne.

Takada kè kí Atasεε kpà Ezeraa

11 Takada kè kí Atasεε kpà sa'ori Ezeraa yān yè, kè è Dii yādienanɔ kɔn à dokayānɔ da Isarailinɔne.

12 Atasεε, kɔnanɔ k̄i bé à takada kèkii kè Luda Musude dokadanneri sa'ori Ezεranε. Ma ì kpamma.

13 Ma yā diε, ma bè Isaraili ke sa'ori ke Levi kè kú ma bùsun kè yezi à gányo Yerusalemu gá.

14 Mapi kɔn ma ìba gɔɔn swɛɛplaaanɔ bé wa n gbare, le ò gá Yerusalemu kɔn Yudanɔ bɔsuo píngi yá gwagwa n Luda doka kè ò kúna musu.

15 Ñ kondogi kɔn vura kè mapi kɔn ma ìbanɔ wa Isarailinɔ Luda kè à beɛ kú Yerusalemu gbà sée ò gáo

16 kɔn kondogio kɔn vura kè ò è Babilɔnu bɔsun-ò píngi kɔn pɔ kè gbɛnɔ kɔn sa'orinɔ kpà ò Luda kpé pɔ ù Yerusalemuo.

17 Ñ zùswareenɔ kɔn sákaronɔ kɔn sáne bɔrɔnɔ lúlu kɔn ɔ pìo n làakaria ò saa kè oo n Luda kpé gbágbákíia zaa Yerusalemu kɔn flawa gbao kɔn pómína gbao.

18 Mpi kɔn n gbɛnɔ à ke kɔn kondogio kɔn vura kè gɔɔ lán à kèare maa ná, lán a Luda yezí ná.

19 Ñ pɔ kè wà nánne n ɔzì n Luda kpé dɔnzikebɔ ùnɔ kpá Luda kè kú Yerusalemu píà.

20 Tó ò ye Luda kpé pɔ kpaaanɔzi, tó à kekɛna gɔɔ n yá ùme, ò sé ma làasin gwe.

21 Ma kí Atasɛɛ, ma yá diɛ Yuflati baa káa kpa ɔ'uterinɔne ò píngi. À wéekɛɛ kè Luda Musude dokadannɛri sa'ori Ezera kèawa kpáa gɔɔ píngi.

22 Kondogi tón de tɔn aagɔɔlaro. Póweɛ tón de tɔn baaakurilaro. Geepiwé kɔn nɔsio tón de lita wáa basɔɔɔrolaro. Wisi sɔ, lán à yezí ná lén.

23 Lán Luda Musudee diɛ píngi ná, à kpá gɔɔ à kpé pɔ ù, le àton pɛtɛ ke kɔn ma kíkeɛo ke kɔn ma nénɔoro.

24 Ágɔ dɔ sɔ kè á zé ví à tángba ke yàra'ɔɔ ke be'ɔɔ sí Luda ua pí zíkɛrinɔaro ke sa'orinɔ ke Levinɔ ke lèsirinɔ ke zédákparinɔ ke zíkɛri pándenɔ.

25 Mpi sɔ Ezera, ò yákpakɛrinɔ kɔn yágɔgɔrinɔ diɛdiɛ ɔndɔɔ kè n Luda kpámma lén, le aɔgae yá kekɛ a zéa gbɛ kè aɔ kú Yuflati baa káa kpaanɔne ò píngi. Aɔégɔ de gbɛ kè aɔ n Luda doka dɔnɔ ù. Gbɛ kè aɔ dɔroonɔ sɔ, ò dadanɛ.

26 Gbɛ kè n Luda doka kɔn bɔsu dokao kúna ɔplaplaaro, weé yá daála, à dena ke à bɔna bɔsun ke à auziki sinaa ke à dana kpésiaann yoo.

27 Ben Ezera bè: Wà Dii wa dezinɔ Luda sáabu kpá! À laasuu maaa dà kínane a swèn, ben kína pí gbáaa kpá à kpé kè kú Yerusalemua le.

28 À tò ma yá kà kína kɔn à ìbanɔn kɔn à kí gbáade daanɔ ò píngi. Lán Dii ma Luda ɔ kúma ná, ma kú kè gbáa, ben ma Isaraili dɔn'aɛdeenɔ kákɔa aɔ gámao.

NĚEMAYA

NĚemaya Yerusalemu damukena

¹ Akalia né NĚemaya yān yè. Atasese kíblena wè barode moɔ kè wè be Kisilevi guu má kú kibe Susa wétedaan.

² Ben ma dáaro Anani bɔ Yudanɔ bɔsun à mò kɔn gbèkenɔ. Ma yā gbèkaríma Yuda gbè kpaa kè aɔ bɔ zìzɔkɛennɔ musu kɔn Yerusalemuo.

³ Aɔ wèmalala wà bè, gbè kè aɔ bɔ zìzɔkɛen wà tà Yudanɔ bɔsu guunɔɔ e nawēa kɛe maamaa, wèe n lalandi kɛe, zaake Yerusalemu bīi gborona bensɔ à bīile gbàno tékúna.

⁴ Kè ma yā pì mà, ma vèe, ben wée'i bɔma. Ma ɔɔ dɔ gurɔ plaa, mée lé yii, mée wée kɛe Luda Musudea

⁵ ma bè: N yā nna Dii Luda Musude! N bíta bensɔ n naasi vī. Gbèkɛe guu n bà ègɔ kú kɔn gbè kè aɔɔ yenzi aɔɔ n yādienanɔ kúnanɔɔ.

⁶ N wée té mamɔma n zɔblerizi n swā kpá adua kè mée kɛe fáanté kɔn gwáavio n zɔbleri Isarailinɔnɛzi. Mée durun kè wá kènnɛe yā oo. Baa mapi kɔn ma de bedeenɔ wa durun kè se.

⁷ Wa yā zaa kènnɛe maamaa, wée n yādienanɔ daro, wée n ɔɔkii gwaro, wá n doka kè n diɛ n zɔbleri Musanɛ kúnaro.

⁸ N tó yā kè n diɛ n zɔbleri Musanɛ kèkii dɔngu. N bè tó wa bɔ n kpɛe, né wa fáakɔa boriinɔ té.

⁹ N bè dɔ tó wa eara wa aɛ dɔmma bensɔ wá n yādienanɔ kúna wée zīi kɛea, baa kè n pèwa ai anduna léa, né wa kakɔa né suwao guu kè n sè ben n tó kúa pin.

¹⁰ Gbè pinɔ né n zɔblerinɔmɛ, n gbè kè n n bó kɔn n iko bítao kɔn n gàsá gbáaaonɔmɛ.

¹¹ N yā nna Dii, n swā kpá mamɔma n zɔbleri aduakɛnazi kɔn n zɔbleri kè n yā è keñne nna bensɔ aɔɔ n vīa vīinɔ aduakɛnao. N mamɔma n zɔbleri dakɔre kɔn minnao gbàa le kína ma wēnda gwa.

Gurɔ beeeaa sɔ, kína pì wèkpaaterin ma ũ.

2

Kí Atasese NĚemaya zīna Yerusalemu

¹ Kí Atasese kíblena wè barode moɔ kè wè be Nisá guu kína yezi à geepiwèe mi, ben má sè má kpaa. Èe ma e kɔn uusisinao zikiro,

² ben à ma la à bè: Bɔ yā bé à tò n uu sisina? Née gyāa kero. N nɔsɛ bé à yàka? Vīa ma kú maamaa,

³ ben ma bène: Luda n dɔ kɔn aafiao, Zaaki! Ma uu sisina, zaake wéte kè ma dezino mira kún gɔ bezi ũ. À bīile gbàno té kú.

⁴ Ben à bèmɛ: N yezi mà ke diamɛ? Ma wée kè Luda Musudea gīa,

⁵ ben ma weála ma bè: Kí, tó à kènnɛe maa bensɔ mamɔma n zɔbleri yā kàngu, n ma zī Yudanɔ bɔsu wéte kè ma dezino mira kún pia, le mà e mà kɛkɛ mà kác.

⁶ Kína pì naɔ vèena à sae, ben à ma la à bè: Dian n tá é gí ke nà? Bɔren né suu? Kè kína wè ma ganazi, ben ma gurɔ diɛnɛ.

⁷ Ma bène: Tó à kènnɛe, n takada kè Yuflati baa kaa kpa dɔn'aedeenɔne n kpáma. N oñne aɔ tó mà gète n bɔsun ai mà gá káo Yudanɔ bɔsun.

8 Ñ takada kē n líkpe dākpari Asafane do. Ñ one à ma gba lí mà zeki gbāaa kē kú Luda kpé sae lé keo kōn bīilenō kōn kpé kē mégō kún pōo. Ben kína pō kē má gbēka kpāma, zaake ma Luda ɔ kúma.

9 Kína soza bàdeenō kōn sōdeenō dāme aō gámao. Ben ma gaa ma Yuflati baa kaa kpa dōn'aadeenō lè ma kína lānō kpām̄ma.

10 Kē Oronu gbē Sambala kōn à iba Tobia, Amōni boriio mà gbēke mō Isarailinō gwena kaara, à kēñne ñi maamaa.

11 Kē ma ka Yerusalemu, ma kām̄ma bō gīa gurō aagō.

12 Ben ma fēe gwāāvī kōn gbēkenō, mēe yā kē ma Ludaa dà ma swēn mà ke Yerusalemu o gbēkenero. Má di zaaki kpēe, gbē kpaanō tē kēse.

13 Ma bō Guzure bīilen gwāāvī ma mī pē Gbēngbo lōgōa kōn Tubura bīileo. Mēe Yerusalemu bīi kē wà gbòro gwagwa kōn à bīile kē tē kùnō.

14 Ben ma gaa ae ai Íboki bīilea kōn Kína ikakiio. Gu kee kú gwe, ma zaaki e fō à gēnlo,

15 ben má tē swawēen gwāāvī, mēe bīi gwagwaa. Ben ma eara ma su ma gē Guzure bīilen.

16 Gbāadeenō guu kē ma gaan ke yā kē má kē dōro, zaake mēe yāke o Yudanōne gīaro, baa sa'orinō ke kīnenō ke gbāadeenō ke gbē kpaaa kē aōé zīi pī kēenō.

17 Ben ma bèñne: A nawēa kē wa lee ès? Yerusalemu gō bezi ū, à bīilenō tē kù. À tó wà eara wà bīi bo do le wàtongō de fabona pō ū doro yānzi.

18 Ma bèñne do lán ma Luda ɔ kúma nà kōn yā kē kína òmēeo. Ben aō bè: Wà fēe wà na à bonaa. Ben aō nà zī maa pīa ɔplaplaa.

19 Kē Oronu gbē Sambala kōn à iba Tobia, Amōni boriio kōn Larubu bori Gēsēmuo à baaru mà, aō wa fabò aō kya kàwagu aō bè: Bón ée kee gwēe? Ée bōo kína yā kpēen yō?

20 Ben ma yā síña ma bè: Luda Musude é wa dakōre kōn mīnnaao. Wamōwa à zòblerinō, Yerusalemu bīibonan wé naa kē. Amōa sō a baka kúnlo. A yā kú kē dōro, a tó égō do gbēken wéte kē guu doro.

4

Íbetekpana kōn Yerusalemu bīiborinō

1 Kē Sambala mà wa Yudanō wēe Yerusalemu bīi boo, à pō fē à làakari fēe maamaa, ben èe wa kee pónɔpɔnō.

2 À bè a gbēnō kōn Samaria zìkpeenō wáa: Bón Yuda gina pìnɔɔ e kee? Aōé fō wà eara wà bīi pī bo? Aōé saa o aō zīi pī né gurō do? Aōé fō wà wéte pī vu kōn gbē kē tē kù à kaena pìnɔɔ?

3 Amōni bori Tobia kú à sae, ben à bè: Bīi kē aōe boo pī, tó gbēngboo didia, à gbēnō é gboro fá!

4 Ben ma bè: Wa Luda, ñ wa yā ma, zaake aō dōkèwao. Ñ tó wa lalandi kē aōe kee wí ñ musu. Ñ tó wà ñ kùkù wà tányo zìzɔnō ū.

5 Ñton lá kú ñ taarinɔlaro. Ñton ñ durunnō gogoro, zaake aō bīiborinō sōsō.

6 Len wa bīi pī bō le ai à pèkōa, ben à lezi kà guragura, zaake gbēnō e zīi pī kee kōn nòseo dome.

7 Kē Sambala kōn Tobiao kōn Larubunō kōn Amōninō kōn Asadōdideenō mà Yerusalemu bīikekena e gaa ae, bensō guforonō e tataa, aō pō fē maamaa.

8 Ben aō lé kpàkōsō ñ píngi aō bè wéé mó wà lée Yerusalemua wà yámete ligañzi.

⁹ Ben wa wée kè wa Ludaa, bensõ wa gudākparinɔɔ diɛdiɛ fáantē kōn gwāāvīo aṣ yānzi.

¹⁰ Ben Yudanɔ bè: Asoserinɔ gbāaa e yāaa. Gbè kè wà gbòro wà dàe pari, wé fṣ wà bīi pì bo wà à mì dero.

¹¹ Wa ibeenɔ bè, ai wàgṣ gá n̄ yā dṣ, weé siwagu wà wa dede, zīi pì é gṣ kpana zén.

¹² Wa gbē kè aṣo kú n̄ saenɔ mò wà bèwe à kà gèn kuri aṣ bè: Aṣoɛ boɔ gu píngia, aṣo yezi wà mó wà lēwa.

¹³ Ben ma gbēnɔ diɛdiɛ bīi fòonɔzi kōn à guu kè kè eetenɔ. Ma n̄ diɛdiɛ danedanɛ, baade kōn a fēdaa kōn a sário kōn a sáo.

¹⁴ Kè ma wée tē guunɔzi, ma fēe ma bè kinenɔne kōn gbāadeenɔ kōn gbē kpaanɔ: Àton vīa keínero. Àgṣ dṣ kè Dii bíta à naasi vī. À zī ká a gbēnɔne kōn a négṣgbēnɔ kōn a nénɔgbēnɔ kōn a nɔɔnɔ kōn a beenɔ.

¹⁵ Kè wa ibeenɔɔ mà Luda n̄ fú à tò wa n̄ lékpakṣṣna asii mà, ben wa píngi wa eara wa na bīibonaa, baade kōn a zīo.

¹⁶ Zaa gurɔ beeeaa ma gbēnɔ kpàate leo plaa. Gbēkenɔ e zīi kee, gbēkenɔ sári kūna kōn sengbangoo kōn sáo kōn mò'utao dana. Gbēnsinɔ zena gbē kè aṣoɛ bīi boonɔ kpēe.

¹⁷ Gbē kè aṣo asoo senanɔ aso kūna ɔdo, gṣkebo ɔdo.

¹⁸ Bīiborinɔ fēdaa dɔna n̄ piia n̄ píngi. Kuruperi egṣ kú ma sae.

¹⁹ Ben ma bè kinenɔne kōn gbāadeenɔ kōn gbē kpaanɔ: Zīi pari bensõ bīi pì gbàa, ben wa kṣ kpàatete à lézi.

²⁰ Guu kè á mà wée kuu pēen, à kṣ kakṣawazi gwe, wa Luda é zī káwe.

²¹ Ben wa eara wa na zīia, gbēkenɔ sári kūna zaa bùgubugua ai sɔɔnɛnɔ gaa wà bḥeo.

²² Zī beeean ma bè gbēnɔne: A baade gae i Yerusalemu kè kōn a ibanɔ, le àgae e à gu dākpa gwāāvī, àgae zīi ke fáantē.

²³ Mapi kōn ma dāaronɔ kōn ma ibanɔ kōn gudākpari kè aṣo kúmaonɔ, weé wa pókásāa boro, baade egṣ a gṣkebo kūna a ɔplaamme.

5

Neemaya zena kōn takaasideenɔ

¹ Gurɔ beeean wa Yuda kenɔ kōn n̄ naṣnɔ e wii lee n̄ gbēnɔa maamaa.

² Aṣ gbēkenɔ bè: Wapinɔ kōn wa nénɔ wá pari. Wá ye pówēezi wà pṣ ble wà e wàgṣ aafia.

³ Aṣ gbēkenɔ bè dɔ: Nɔaa kuu, ben wa wa buraanɔ kōn wa geepi búno kōn wa kpénɔ tɔɔba kpà pówēe yānzi.

⁴ Aṣ gbēkenɔ bè: Wa ɔ sèkà le wà wa buraanɔ kōn wa geepi búno tángba bo kīnane yānzi.

⁵ Baa tó wa borii dñnkṣme, bensõ wa nénɔ dñnkṣ kōn n̄ nénɔ, wée wa nénɔ yaam̄ma zñnɔ ũ tiasi. Wa nénɔgbē kenɔ e zṣ blee kṣ bensõ wa gbāaa e ká wà pṣke kèro, zaake wa buraanɔ kōn wa geepi búno gṣ n̄ pṣ ũme.

⁶ Kè ma n̄ wii pì mà kōn gbēnɔ káara kè aṣ kèò, ma pṣ fē maamaa.

⁷ Ma yá pì wàari pà ma swè guu, ben ma zɔka dṣ kīnenɔ kōn gbāadeenɔa ma bèñne: A baade e ɔɔi kaara a gbēdaane. Ben ma bè wà pari kakṣa aṣ yá pì yānzi.

⁸ Ma bèñne: Wa wa gbē Yuda kè aṣ gṣ bori pāndenɔ pṣ ũunɔ bò wa gbāa lén, ben á tò a gbēnɔ e n̄ zīnda yaawa dṣ? Ben aṣ yīte kpēkpē, aṣoɛ yáke e wà òro.

9 Ben ma ɛara ma bè: Yá kè ée kɛɛ pì maaro. Àgɔ wa Luda vīa vī lɛ wa ibɛɛ bori pāndɛnɔ tón wa sɔsɔro yānzi.

10 Mapi kɔn ma danɛnɔ kɔn ma ibanɔ, wa ɔɔ kɔn pɔwɛɛo sɛkǎánnɛ dɔ. À ɔɔ'ikaarannena tó sa,

11 à n' buraanɔ kɔn n' geepi búno kɔn n' kùkɛnɔ kɔn n' kɛnɔ sokpaánnɛ kɔn pɔ basɔɔrodeɛ kè ée siiríma ɔɔ'í úuo, ɔɔ kɔn pɔwɛɛo kɔn geepiwɛɛo kɔn nɔsio píngi.

12 Ben aɔ bè: Wé sɔkpaánnɛ, wé pɔke wɛtɛrínma dɔro. Wé kɛ lán n' ó nà. Ben ma sa'orinɔ sísí má tò gbɛ píno la dà n' wáa lán aɔ à lé gbɛ nà.

13 Ma a utadaa kpòkɛ ma bè: Luda gbɛ kè èe zī kɛ lé kè à gbɛ̀ píaroo kpokɛ lɛ à à bɛ kɔn à auzikinɔ sía. Luda à kpokɛ lɛ à gɔ kori lɛ. Gbɛ pariinɔ bè: Aami! Ben aɔ Dii sáabu kpà. Ben gbɛnɔ kè lán aɔ à lé gbɛ nà.

14 Beeɛ gɛɛra zaa gurɔɔ kè kí Atasɛɛ ma diɛ Yudanɔ búsu dɔn'aɛdeɛ ú a kíblɛna wɛ̀ barodeen ai à wɛ̀ baaakuri awɛɛplaadeɛ guu, à kà wɛ̀ kuri awɛɛplaa, mapi kɔn ma danɛnɔ wéɛ dɔn'aɛdeɛkɛ pɔ blero.

15 Dɔn'aɛde káaku kè à dɔmɛ aɛnɔ aso tiisi tò gbɛnɔa, aɔ pɔble kɔn geepiwɛɛo sí baadea kɔn kondogi ɔɔ mèn baplaplaao. Aɔ ibanɔ gbáaa blémma dɔ. Mapi sɔ, méɛ kɛ lero, zaakɛ má Luda vīa vī.

16 Ma mè kpà bíi pì bonaa, méɛ tɔɔtɛ sé ma pɔ úro. Ma ibanɔ kakɔana gwe zīi pì yānzi.

17 Yudanɔ ègɔ pɔ blee ma bɛ gɔɔn baswɛɛplaa akurikuri, gbáadeenɔ kɔn gbɛ kè aɔ bɔ bori kè aɔɔ liganawaziinɔ kiianɔ.

18 Lán guu è dɔ nà wègɔ zù kekɛɛmɛ mèn doodo kɔn sá mèkpananɔ mèn swɛɛdodo kɔn koonɔ, bensɔ wègɔ geepiwɛɛ baa bítabita gurɔ kuri kɔn gurɔ kurio. Baa kɔn beeeo méɛ dɔn'aɛdeɛkɛ pɔbleɛ gbekarínmaro, zaakɛ zīi kè gbɛ beeenɔɔ e kɛɛ bíta.

19 Ma Luda, yá maaa kè má kè gbɛ beeenɔnɛ píngi gɔ dɔngu.

6

Neemaya ibɛɛnɔ zéwɛtɛna wà ɔndɔɔ kezi

1 Ma bíi bò má yáa à foo kú gukea dɔro, mɔde méɛ à bíi lɛ gbàno pépɛɛ gǎaro. Kè Sambala kɔn Tobiao kɔn Larubu bori Gesemu kɔn ma ibɛɛ kpaaanɔ à baaru mà,

2 Sambala kɔn Gesemu pìo lékpásá kè mɛ wà bè mà mɔ mà dańlɛ Onɔ guzure lakutu ke guu. À zaaan aɔɔɛ wɛtɛɛmao.

3 Ma gbɛnɔ zírímma ma bè: Méɛ zī bíta kekɛmɛ, mé e mà mɔro. Mé e mà zīi pì tò mà mɔ a kiiao.

4 Aɔ lékpásá pì kè mɛ gèn siigɔ, ben ma yá mèn doo pì síńla.

5 À gèn sɔɔrode Sambala a íba ke zíma. À takada kè wèe kǎɛ'ɔ naaro kúna.

6 Wà kè lá pì guu wà bè: Wa yáke wàpɛ mà bori pāndɛnɔ kiia, ben Gesemu bè yápuramɛ. À bè mpi kɔn Yuda kpaaanɔ a zɛo à bɔ kína yá kpɛɛmɛ. Beeɛ yānzín ée bíi pì bozi. Wà bè dɔ n' yezi n' gɔ Yudanɔ kína úmɛ,

7 ben n' annabinɔ diɛ aɔ o Yerusalemu kè mbe n' kína ú. Kína é yá pì ma. Beeɛ yānzín n' mɔ wà lé kpakɔsɔzi.

8 Ben ma lékpásá kè nɛ ma bè: Yá kè nɛɛ oo kuuro. Mbe n' yá pì ò n' zíndaa.

9 Aɔ píngi aɔɔ yezi vīa ma kú mɛ, aɔɔɛ daa wa ɔɔ é gɔ dɔwazimɛ, wé e wà zīi pì mì dero. Ma Luda, n' ma ɔɔ gba gbáaa.

10 Ma gaa Delaya né Semaya, Metabeli dio be, zaake à a zīnda yì a kpén. À bè: Wà kpakōa Luda kpén wà à gbà tatawale, zaake gbēnɔɔ e mɔɔ n demε. A5é m5 wà n de gwāavīme.

11 Ben ma bè: Ma taka è bàa sí? Ma taka é f5 à gá ute Luda kpén ma zīnda m5sina yānzí? Mé gáro.

12 Má d5 ma zīnda à yā pì e bɔ Luda kiiaro. À annabikεyā pì ò ma yā musu kè Tobia kōn Sambalao fia bōne yānzime.

13 À fia bōne le vīa e à ma kū mà durun ke mà gá gwe, a5é gbasa wà ma t5 yaka wà ma s5s5.

14 Ma Luda, Tobia kōn Sambalao yākεna pì g5 dɔngu. Nɔgbε annabi Nɔadia yā g5 dɔngu dɔ kōn annabi kpaaa kè a5ɔ yezi vīa ma kūnɔ.

Yerusalemu bī midena

15 Gurɔ baplaa akuri awεεplaa gbera wà bīi pì mì dè Elulu mɔ gurɔ baaasɔrodeea.

16 Kè wa ibεnɔ à baaru mà bens5 borii kè a5ɔ ligawaziinɔ wεε sìàle, a5 ká gá a5 d5 sa kè wa zīi pì kè kōn wa Luda gbāaao.

17 Gurɔ beean Yudanɔ kīnεnɔ e takada kpāsāa Tobiane pari, bens5 Tobia pì e kpāsāānε.

18 Yudanɔ yā yìo pari, zaake Ara né Sekanian à anzure ũ bens5 Berekia né Mesulamu bé Tobia né Yoanana anzure ũ.

19 A5è à sáabu kpá ma wáa dɔ, ben a5è εara wà ma yā t5kēnε. Tobia pì lánɔ kpāsāme dɔ le vīa e à ma kū.

7

1 Kè wa bīi bò bens5 ma à lé gbànɔ pεεpεε, wà zédákparinɔ kōn lèsirinɔ kōn Levinɔ diε.

2 Ben ma a dāaro Anani diε Yerusalemu gbēnsi ũ kōn zeki gbāaa gbēnsi Ananiao, zaake gbε nāanεdeemε. À Luda vīa vī de gbε pariinɔla.

3 Ma bēnīnε: Wātongae Yerusalemu bīile gbànɔ wēro ai ɔfāntē gá gbāa kū. Wāgae zé tata wà gbānganɔ dan ai zédákparinɔ tá. Wà Yerusalemudeenɔ diεdiε gudákparinɔ ũ dɔ, a5 gbēkenɔ g5 kú dákpakii, a5 gbēkenɔ n be saε.

8

Ezera Musa doka kyókεna

1 Baade píngi kākōa kōn ledoleo gāale kè kú Í bīile saε, ben wà bè danneri Ezeranε à bɔ kōn Musa doka kè Dii diε Isarailinone takadao.

2 Mɔ swεεplaa gurɔ káakun sa'ori Ezera bɔ kōn Musa dokao parii aε. G5gbēnɔ kōn nɔgbēnɔ kōn gbε kè a5é f5 wà yā maanɔ n píngi kú gwe.

3 À aε d5 gāale kè kú Í bīile pì saεa, ben èε takada pì kyó keε zaa kɔngɔ ide'ide ai ɔfāntē ká midangura g5gbēnɔ kōn nɔgbēnɔ kōn gbε kè a5é f5 wà maanɔ wáa. Baade píngi swā d5 Musa doka takada pì kyókεnazi.

4 Danneri Ezera zεna tinti lezì kè wà kè kōn lío musu lá pì kyókεna yānzì. Matitia kōn Semaο kōn Anayao kōn Uriao kōn Ilikiao kōn Masiao kú à ɔplaazi. Pedaya kōn Misailio kōn Malakiao kōn Asumuo kōn Asabadanao kōn Zakario kōn Mesulamuo kú à ɔzεεzi.

5 Kè Ezera takada wε, baade píngi è, zaake à zεkii lezì deñla. Kè à wε, baade píngi fεε wà zè.

⁶ Ezerā Dii Luda Bítade sáabu kpà, ben baade píngi ɔ sè musu aʒ bè: Aami! Aami! Ben aʒ mì pèe tɔɔte wà dɔnzi kè Diine.

⁷ Gurɔ kè gbēnɔ zena gwe, Levi kenɔ Musa doka dàdāñne. Levi pìnɔ tón yè: Yesua, Bani, Serebia, Yami, Akubu, Sabetai, Odia, Masia, Kelita, Azaria, Yozabada, Anana kɔn Pelayao.

⁸ Aʒ Luda doka takada pì kyó kè, ben aʒ b̀kɔte wà à wée wèñne, le aʒ e wà kyó pì dɔ.

⁹ Ben b̀usu gbāade NĒemaya kɔn danneri sa'ori Ezerāo kɔn Levi kè aʒe yā dadaa gbēnɔnɛnɔ bèñne: Gurɔ kèkii né Dii a Luda pómɛ. Àton ke wēndaro àton ɔɔ dɔro. Zaake kè aʒe Musa doka yā maa, aʒe ɔɔ dɔɔ n̄ píngi.

¹⁰ NĒemaya bè: À gá à pó n̄sìdee ble à í nnannaa mì. À li gbē kè aʒ ṕke v̄iroonɔne. Gurɔ kèkii né wa Dii pómɛ. Àton sósobi ɔɔ dɔro, zaake ponnaa kè Dii è kpáwa de a gbāa'ekii ũ.

¹¹ Levinɔ gāa wà gbēnɔ n̄se kpàéñne wà bè: À yīte! Gurɔ kèkii né Luda pómɛ, àton sósobi ɔɔ dɔro.

¹² Ben aʒ f̄e wà gāa wà pó blè aʒ í mì, aʒ likɔne aʒ ponnaa kè maamaa, zaake aʒ yā kè wà òñne mà sa.

¹³ Mɔ pì gurɔ plaadeea uabedeena kɔn sa'orinɔ kɔn Levinɔ kàkɔa danneri Ezerāzi, le wà e wà wée té Musa dokazi.

¹⁴ Ben aʒ yā kè Dii diè Musane è gwe à bè, Isarailinɔ gō kú lá kutaana guu mɔ swēplaade zībaagurɔɔa,

¹⁵ aʒ yā kèkii kpàakpa ke n̄ lakutunɔ guu kɔn Yerusalemuo wà be: À bɔe à gá sèn à kù lánɔ kaso à suo kɔn s̄ama lánɔ kɔn swà lánɔ kɔn damina lánɔ kɔn lí ɔrade lánɔ, le à lá kutaana dɔo lán à kú takadan nà.

¹⁶ Ben gbēnɔ gāa wà kàsokaso wà s̄uo, baade kutaa d̄o a kpé musu ke ua ke Luda ua ke Í b̄iile gāale ke Eflaimu b̄iile gāale.

¹⁷ Gbē kè aʒ b̀ z̄ɔkɛen p̄inɔ lá kutaana d̄o n̄ píngi, ben aʒ kú à guu. Zaa Nuni né Ȳsua gurɔ ai gurɔ beea Isarailinɔ e zībaa pì ke lero. Ben aʒ ponnaa kè maamaa.

¹⁸ Ezerā ègō Luda doka takada kyó k̄e lán guu è dɔ nà naana zaa zībaagurɔ káakua ai à gāa à mì d̄eo. Aʒ zībaa pì kè gurɔ swēplaame. À gurɔ s̄oagōdeea aʒ kàkɔana kè lán wà diè nà.

9

Isarailinɔ n̄ durunnɔ ona Ludane

¹ Mɔ d̄onkɔ pì gurɔ baro awēsiiḡs̄deea Isarailinɔ kō kàkɔa kɔn léyinao kɔn p̄osia utanɔ dadana, b̀usu ká n̄ mìn.

² Aʒ n̄ z̄inda kè bori pāndenɔa ben aʒ zena, aʒe n̄ durunnɔ kɔn n̄ dezina yāzaakenanao oo.

³ Aʒ ḡs̄ zena guu kè aʒ kún, ben wà Dii n̄ Luda doka takada kyó k̄eñne awa aaḡs̄, ben aʒ n̄ durunnɔ ò aʒ d̄onzi kè Dii n̄ Ludane awa aaḡs̄.

⁴ Levi kenɔ zena tinti kè wà k̄eñne musu, aʒ lé z̄u Dii n̄ Ludazi gbāngbān. Aʒ t̄onɔn yè: Yesua, Bani, Kadamieli, Sebania, Buni, Serebia, Bani kɔn Kenanio.

⁵ Levinɔ Yesua kɔn Kadamielio kɔn Banio kɔn Asabaniao kɔn Serebiao kɔn Odiao kɔn Sebaniao kɔn Petayao bè:

À f̄e à Dii a Luda táaki lé!

À kuu zaa káaku ai gurɔ píngi.

Wà n̄ t̄s̄ gakuidee b̄o,

à de gbē t̄okpana kɔn táakiola píngi.

6 Mbe Dii ũ ndo.

N bātuma kè kōn n bæe kè kú musuo
kōn pɔ́ kè kú gweenɔ́ píngi.

N anduna kè kōn pɔ́ kè kúnno.

N ísíaa kè kōn pɔ́ kè kú à guuno.

Neè wèndi kpá ní píngia,
n bæ malaika pariino è donzi kenne.

7 Mbe Dii Luda kè à Abramú sè ũ,

n bɔ́o Uru, Kaladia búsun,

n à tɔ́ lienɛ Ibraĩ.

8 N è à n náane ví a swè guu,

ben n bè n bà éǵɔ́ kúo,

né Kanaa búsu kpáa kōn à boriino,

búsu kè Itino kōn Amorino kún

kōn Perizino kōn Yebusino kōn Gigasino.

Ben n lé kè ní gbène pì pàpa,

kè ní maa yānzi.

9 N nawēa kè wa dezinɔ́ kè Igipiti è,

n wiii kè aɔ́ lè Isia Tēaazi mà.

10 N sèedanɔ́ kōn dabuyāno kè Fili'aunane,

ní mɔ́nzi kpázi kōn à ibanɔ́

kōn à búsudeenɔ́ ní píngi,

zaake ní dɔ́ lán aɔ́ aĩa pásĩ kè kōn wa dezinɔ́ nà.

N tɔ́ bɔ́ lán à kuu ai kōn a gbāao nà.

11 N ísíaa zǔkōreñne,

ben aɔ́ táa ò gukorin aɔ́ bikù.

N gbē kè aɔ́ pēñzino zù í lòn,

n ní zú lán gbè bà í isi pì guu.

12 N dɔ́ n gbēnoɛ ae téluguu guu fáantē,

gwāavĩ sɔ́ té guu.

N zé kè de aɔ́ sé pùñne.

13 N pita Sinai kpíii musu,

n yá òñne zaa musu.

N doka zéde yāpuradee kpámma

kōn yā maaa kè ní dienɔ́.

14 N tò aɔ́ kámmaboguroɔ́ dɔ́ n pɔ́ ũ.

N n yádienano kōn n ɔ́dɔ́kiio

kōn n dokao dà n zǔbleri Musane

ben à kpámma.

15 Kè noaa ní dé,

n pɔ́blee gbàreñne zaa musu.

Kè ímii ní dé,

n í bǔñne gbèsin.

Búsu kè n à lé gbèñne n bè né kpámman

nì bèñne aɔ́ gá wà sí ní pɔ́ ũ.

16 Baa kōn beeeo wa dezi pino karambaani ví,

aɔ́ swā gbāa kù,

aɔ́èǵɔ́ n yádienano kúnaro.

17 Aɔ́ gi n yā mazi,

dabuyā kè ní kèrínenɔ yā sàńgu.

A5 swā gbāa kù a5 bò n yā kpɛɛ
a5 dɔn'aedee diɛ à ɛara à táńyo zòbleen.

Luda, nɛɛ gbɛnɔ durun kɛńne,

ń sùu vī kɔn sósobio,

n pɔɔ è fɛ kpaaro,

ń gbɛkɛɛ vī bíta,

ben nɛɛ pā kpánziro.

¹⁸ Baa kè a5 mò kàsa lán zùswarene bòrɔ bà,

a5 bè ní dii kè à ń bɔɛ Igipitin gwe,

bensɔ a5 dɔkènyo maamaa,

¹⁹ nɛɛ pā kpánzi gbáanlo

n sósobi bíta yānzi.

Téluuu pì dòńne aɛ à zé òdɔańne fáantɛ,

té pì zé kè de a5 sé pùńne gwāavī,

èe ní tón zikiro.

²⁰ N n Ninii kpàńma à yā dàńne.

Nɛɛ ní tɛ manaro,

kè ímii e ní deɛ, n ń gbá í.

²¹ N ń gwá gbáan wɛ̀ baplaa,

pókee e kɛsāńmaro.

A5 pókásāanɔ e yakaro,

a5 gbá e sésɛro.

²² N boriinɔ kpàńma kɔn ń bùsunɔ,

n ń bùsu pìnɔ kpàateńne míɔmíɔ.

A5 ɛsɛbɔ kí Sís bùsu sì ń pɔ ũ

kɔn Basá kí Ogu pɔo.

²³ N tò a5 boriinɔ pari kù lán sɔsɔnenɔ bà,

n gɛńyo bùsu kè n ò ń denɔne a5 gá wà sí ń pɔ ũu guu.

²⁴ Kè a5 néɔ gāa wà bùsu pì sì ń pɔ ũ,

ben n Kanaa kè a5 kú gweenɔ ká deńne,

n ń náńne ń ɔzĩ kɔn ń kínanɔ ń píngi,

n bùsu pì boriinɔ kpàńma,

a5 ń pɔyezíyá kèńma.

²⁵ A5 wéte bĩideenɔ sì kɔn tɔɔte maaao,

a5 kpénɔ sì kɔn pɔ maaa kè a5 kúnno

kɔn lɔgɔ kè wà yɔnɔ

kɔn geepi búno kɔn kùkpɛnɔ

kɔn lí kè wè à ɛɛ bleenɔ à kè bíta.

A5 pɔ blè wà ká a5 mè kpà,

a5 nnamana mà n aubarika bíta yānzi.

²⁶ Baa kɔn beeeo a5 swā gbāa kù,

ben a5 bò n yā kpɛɛ,

a5 kpɛɛ lì n dokanɛ.

A5 annabi kè a5 lé dàńma

le a5 summaanɔ dède,

a5 dɔkènyo maamaa.

²⁷ N ń ná ń ibɛɛnɔne ń ɔzĩ,

a5 gbāaa mòńne,

ben a5 wii lènzì n' nawɛakena guu.

Zaa musu n' n' wéékéé sî

n' sósobi bíta yānzi,

n' mîsirinɔ diéhne,

ben a5 n' bɔ́ n' ibéé pìnɔ ɔzĩ.

²⁸ Tó a5 à yīi è,

a5è ɛara wà yā kè à zaanne ɛ keme,

ben n' n' kpá n' ibeɛnɔa,

a5 gbāaa blèmma.

A5 ɛara wà wii lènzì,

ben zaa musu n' n' wéékéé sî,

n' n' bɔ́ gèn ũgbangba n' sósobi yānzi.

²⁹ N lé dàmma a5 ɛe dɔ n' dokaa,

mɔde a5 dɔkènyo,

a5ègɔ n' yādiɛnanɔ kúnaro,

yā kè tó gbē kūna eégɔ kuu à gāzĩ.

A5 zā n' yā pìnɔa a5 kpéé linne,

a5 swā gbāa kù a5 gì n' yā mazi.

³⁰ N mɛnańyo à wè pari,

n' Nini yā dà n' annabinɔne,

ben a5 lé dàorńma a5ɔe swā dɔziro,

ben n' n' ná bori pāndenɔne n' ɔzĩ.

³¹ N sósobi bíta guu néé n' mî dɛro,

Luda sùude sósobideen n' ũ,

néé pā kpāńziro.

³² Beee yānzi wa Luda,

n' bíta, n' gbāa bensɔ́ n' naasi vī,

lán n' bà ègɔ kúwao n' gbékekéé guu nà,

nawēa kè à wa le

kɔn wa kínanɔ kɔn wa dɔn' ɛedeɛnɔ

kɔn wa sa'orinɔ kɔn wa annabinɔ

kɔn wa dezínɔ kɔn n' gbēnɔ n' píngi

zaa Asirianɔ kínanɔ gurɔ ai kɔn a gbāao,

ńton tó à kenné fétero.

³³ Yā kè à wa leenɔ píngi musu n' maa,

baa kè wa yā zaaa kè, n' náane vī.

³⁴ Wa kínanɔ kɔn wa dɔn' ɛedeɛnɔ

kɔn wa sa'orinɔ kɔn wa dezínɔ

a5ɔe zĩ ke n' dokaa,

a5ɔe láakari dɔ n' yādiɛnanɔaro

ke lé kè n' dàmmánɔ.

³⁵ Baa gurɔ kè a5 n' zĩnda vī

bensɔ́ a5 pɔ́ maa parii kè n' n' gbánɔ vī

kɔn búsu yāasa taakidee kè n' kpāńmao,

a5ɔe dɔnziro,

a5ɔe kpéé li n' yā zaaanɔnɛro.

³⁶ N' gwa! Zɔnɔn wa ũ gbāa.

Búsu kè n' kpà wa dezínɔa

a5 à líbɛenɔ kɔn à pɔ́ maaanɔ ble,

zɔnɔn wa ũ à guu.

37 Kína kè ní tò aṣ kí blewaanṣ,
 wa búgbe yàasanṣ gṣò ní pṣ ũ
 wa durunnṣ yānzi.
 Aṣè kí blewa kṣn wa pṣkādeenṣ
 lán aṣṣ yezi nà.
 Wá kú wéetamma bíta guu.

38 Yā beeenṣ yānzi píngi wéé ledole kēnyo kṣn yāpuraao wéé kēé lá guu. Wa
 dṣn'aēdeenṣ kṣn Levinṣ kṣn wa sa'orinṣ e ní sèeda kēēa.

ESITA

Kí Asueru naṣ Vasati b̄ona kpatan

¹ Kí Asueru gurɔ̀ à kí blè̀ b̄usu mèn baswēedo awēeswēeplaaanɔ̀a sena zaa India b̄usun ai à gàa pé Etiopia b̄usua.

² Vēena à bē zāa Susa wétēdaan

³ à k̄iblena wē aaḡōdee guu à gb̄aadeenɔ̀ k̄ɔ̀n a ìbanɔ̀ kàk̄ṣa n̄ píngi z̄ibaa p̄óbleea. Pesia k̄ɔ̀n Midiào b̄usu z̄ikari bàdeenɔ̀ kú gwe k̄ɔ̀n gb̄ē b̄ēdeenɔ̀ k̄ɔ̀n b̄usu gb̄aadeenɔ̀.

⁴ À a k̄pata auziki b̄itanɔ̀ k̄ɔ̀n a b̄ítake gakuio òd̄oan̄ne ai mɔ̀ swēedo.

⁵ Kē gurɔ̀ beeenɔ̀ p̄àpa, à z̄ibaa p̄óblee kē gb̄ē kē aṣɔ̀ kú Susanɔ̀ne, k̄inɔ̀n k̄ɔ̀n talakanɔ̀ n̄ píngi. Wà z̄ibaa p̄ó blè̀ ai gurɔ̀ swēeplaa à bē ua líkpen.

⁶ Wà bisa pura k̄ɔ̀n à búguo d̄òd̄o kondogi t̄anganɔ̀a k̄ɔ̀n bà puraanɔ̀ k̄ɔ̀n bà gaarura'ideenɔ̀, ben wà lògo k̄pé wesagba kē wà b̄ò k̄ɔ̀n gb̄èpunɔ̀a. Vura k̄ɔ̀n kondogi daeb̄ɔ̀n kaena gusararaa kē wà kē k̄ɔ̀n gb̄èpuo k̄ɔ̀n gb̄èt̄eo k̄ɔ̀n gb̄è siaao k̄ɔ̀n gb̄è búguoa.

⁷ Wà wēe d̄r̄n̄e gwe k̄ɔ̀n vura ìmib̄ɔ̀n. Ìmib̄o p̄inɔ̀ bori doodo píngime. Kína wēe p̄i k̄p̄ám̄ma à ḡē ɔ̀la.

⁸ Kína dīe kē wàton gí w̄emirinɔ̀nero. À bè a b̄egwarinɔ̀ne aṣ wē k̄p̄á baadea lán à yezi nà.

⁹ Kí Asueru naṣ Vasati z̄ibaa p̄óblee kē n̄gb̄ēn̄ne k̄ibe d̄o.

¹⁰ À gurɔ̀ swēeplaaee z̄i kína p̄ɔ̀ kē nna wēea, ben à bè a dogari ḡɔ̀n swēeplaa kē wà n̄ f̄e k̄en̄ne: M̄euma, Bizita, Abona, Bigita, Abagata, Zeta k̄ɔ̀n Kakasao

¹¹ aṣ m̄sare k̄ɔ̀n a naṣ Vasatio k̄ɔ̀n à kí naṣ f̄uraò kuna, le à à maakee ɔ̀ba gb̄ēn̄ne k̄ɔ̀n gb̄aadeenɔ̀, zaake n̄gb̄ē p̄i né n̄ɔ̀me.

¹² Kē kína dogari p̄inɔ̀ yā p̄i ò à naṣne, à ḡi m̄ózi, ben kína p̄ētē kē à f̄ēzi maamaa.

¹³ Kína yā p̄i ò w̄éez̄eri s̄ɔ̀s̄one ȳad̄orin̄ne, zaake èḡō yā píngi gbekaa gb̄ē kē aṣ b̄usu doka d̄ɔ̀n̄ame.

¹⁴ Pesia k̄ɔ̀n Midiào gb̄aadee kē aṣèḡō kú à sae ḡɔ̀n swēeplaaanɔ̀ t̄ɔ̀n yè: Kasena, Seta, Adamata, Tasisi, M̄eresi, Masena k̄ɔ̀n M̄emuk̄ao. Aṣmbe à k̄p̄aasinɔ̀ ù. À k̄pata gb̄aadeen̄n gwe.

¹⁵ À bèn̄ne: Ma a dogarinɔ̀ z̄i ma naṣ Vasatia k̄ɔ̀n yāo, ben à ḡi mazi. Wé keo diame? Doka bè diame?

¹⁶ Ben M̄emuk̄a bè k̄inan̄e k̄ɔ̀n gb̄aadee p̄inɔ̀: Kí, m̄be n naṣ Vasati taari k̄enne ndoro, à taari kē gb̄aadeen̄ne k̄ɔ̀n n̄ b̄usu gb̄ē s̄anda píngio.

¹⁷ Yā kē n naṣ p̄i kē é dagula, n̄gb̄ē píngi é ma aṣé kya ká n̄ z̄an̄n wà be: Kí Asueru bè wà a naṣ Vasati sísiare, ben à ḡi m̄ózi.

¹⁸ Pesia k̄ɔ̀n Midiào b̄usu gb̄aadeenɔ̀ n̄ɔ̀ kē aṣ n naṣ yā p̄i m̄an̄o égae yā sí n̄ z̄an̄ɔ̀la tia. L̄é'ena k̄ṣa k̄ɔ̀n z̄ɔ̀k̄ao é ke b̄ita.

¹⁹ Kí, tó à k̄enne, n̄ yā dīe Vasatine àton wēe sinle d̄oro, n̄ n̄gb̄ē kē deàla k̄p̄á kpatan à ḡē ù. Wēé yā p̄i kē Pesia k̄ɔ̀n Midiào doka kē wē gbororo takada guu.

²⁰ Tó wà yā kē n̄ dīe k̄p̄aakpa kē n̄ b̄usu b̄ita guu píngi, n̄gb̄ēn̄o é bèe lí n̄ z̄an̄ne, n̄ gb̄aadeen̄n k̄ɔ̀n n̄én̄k̄paren̄o n̄ píngi.

²¹ Yā p̄i kà k̄inan̄e k̄ɔ̀n gb̄aadeenɔ̀ n̄ píngi, ben à kē lán M̄emuk̄a òne nà.

22 Ben à lékpāsā kè bùsu kè èe kí bleerímanɔne píngi, bùsu kɔn bùsuo kɔn à lákèna boriio, bori kɔn boriio baade kɔn a boriyáo. À bè gɔgbē bé eégɔ gbāaa blee a ua guu, à boriyán wàgae o ua pì guu.

2

Esita gɔna kína naɔ ũ

1 Yá beeenɔ gbera kè kí Asueru pɔɔ wèrea, yá kè Vasati kène kɔn yá kè à diè à yá musuo e sánlo.

2 Ben kína ibanɔ bène: Kí, ñ tó wà nɔkparɛ maaanɔ wɛtenne.

3 Ñ gbēnsinɔ diè n bùsunɔ guu píngi aɔ nɔkparɛ maaanɔ kakɔa aɔ mɔ wà ká n nɔgbēnɔlɔ Susa kè. N nɔgbēnɔ gwàri Egai kè wà à fɛe kè è n gwa kɔn n nɔɔnɔ, wéé ñ keke kɔn nɔmaablebɔnɔ wásawasa.

4 Nɔgbē kè kènnɛ è gɔ n naɔ ũ Vasati gɛe ũ. Yá pì kè kínane nna, ben à zèo le.

5 Yuda kee kú Susa Beyámi boriime, à tón Mɔdekai, Yairi néme. Simeí kɔn Kisio kú à dezinɔ té.

6 À kú zɔzɔ kè Babilɔnu kí Nebukanɛza ñ kúkú Yerusalemu kɔn Yudanɔ kí Yekɔniao à tányonɔ té.

7 Èe a desɛ né Adasa kè wè bene dɔ Esita gwaa, zaake à de kɔn à dao kuuro. Nɔkparɛ pì kakana maa bensɔ à maa. Kè à de kɔn à dao gà, Mɔdekai à sè a né ũ.

8 Kè wà yá kè kína diè pì mà, ben wà gáa kɔn nɔkparɛnɔ paripari Susa wà ñ ná Egaine a zɔí. Ben wà Esita sè wà gáao kíbe kína nɔgbēnɔ gwàri pìne.

9 Nɔkparɛ pì kène maa, ben à gbɛkɛe kène à bè wà à keke kɔn nɔmaablebɔnɔ wásawasa gɔɔ, wà pɔble maaa kpáa. À kíbe nɔkparɛ kè à sè gɔɔn swɛɛplaaanɔ kpàa, ben à kpé maaa kpàa kína nɔgbēnɔ be.

10 Esita e a borii ke a be bùsu o gbɛkenɛro, zaake Mɔdekai bène àton tó gbɛkee dɔro.

11 Lán guu e dɔɔ nà Mɔdekai ègɔ kína nɔgbēnɔ be gáale zé sɔ, le à e àgɔ Esita kuuna dɔ kɔn yá kè èe à leeo.

12 Ai nɔkparɛnɔ zé e wàgɔ gá i kɔn kí Asueruo, séto aɔ yá kè wà diérine ke gía ai mɔ kuri awɛɛplaa. Wègɔ nɔsi kè wà kè kɔn lí'ɔ gú nnannaao keémma ai mɔ swɛɛdo, ben wègɔ ñ keke kɔn tuaenɔ kɔn nɔgbē mèkɛkebɔnɔ ai mɔ swɛɛdo.

13 Nɔkparɛ kè kína bè ina kàa, kí naɔnɔ be pɔ kè à gbɛka píngi wè kpáa à gáome.

14 È gá uusie à su kí naɔnɔ be kɔngɔ gwàri kè wè bene Sasagaza kè wà à fɛe kè fáandi. Àmbe è ɔ liga kí nɔ yɔgisai pìnzí. È e à eara à gá kína kiia dɔro, séto à yá kà kína pìne à à sisi dɔ baasiro.

15 Kè ina kà Abiaili né Esita kè à desɛ Mɔdekai à sè né ũu pìà, èe pɔke gbekaro, séde pɔ kè kína nɔgbēnɔ gwàri Egai pì òne baasiro. Esita yá kà gbɛ kè aɔ wée siàlenɔne ñ píngi.

16 Kína kíblena wè swɛɛplaaadee guu wà gáao à be mɔ kuride Tɛbe guu.

17 Kína ye Esitazi de a nɔ kpaaanɔlɔ ñ píngi. À yá kàne, à kène maa de nɔkparɛ kpaaanɔlɔ ñ píngi, ben à kí naɔ fùra kùne à à diè a nɔ Vasati gɛe ũ.

18 Ben kína pì zíbaa pɔblee kè à gbáadeenɔ kɔn a ibanɔ kakɔa Esita sena yá musu. À diè kè wà zíbaa bíta ke, ben wà à kpàakpa kè bùsu kɔn bùsuo, ben à gba dà gbēnɔne à gè ɔla.

Mɔdekai kɔn Amanao

19 Nɔkparɛnɔ kakɔana gèñ plaadee Mɔdekai vèena kíbe gánu guu.

²⁰ Esita e a be b̄usu ke a boriyā o gb̄ekeke màro lán M̄dekai òne nà. À t̄e M̄dekai yāzi lán èḡō kee nà zaa gur̄ō k̄e èe à gwaa.

²¹ K̄e M̄dekai vēena kibe ḡanu guu le, kí Asueru dogari zédakpari ḡōn plaaño p̄ō f̄e k̄inazi, ben ās lé kp̄ak̄ōs̄zi wà à de. Ās t̄on ȳe: Bigitana k̄on Teresio.

²² K̄e M̄dekai yā pi kp̄ai mà, à ò k̄ina nās Esitan̄e, ben Esita ò k̄inan̄e k̄on M̄dekai t̄o.

²³ Wà yā pi gwàgwa wà è yāpurame, ben wà ḡōn plaa p̄ino lògo lía ās ḡa. Wà yā pi k̄e b̄usu ḡiayākenan̄o takadan k̄ina waa.

3

¹ Yā beeen̄o gb̄era kí Asueru Am̄edata né Amana, Agaga borii gwena kàara à à gb̄a gb̄aa, à vēekii k̄e de a gb̄aade daan̄o p̄ingi p̄l̄aa kp̄aa.

² K̄ina iba k̄e ās kú à be ḡanu guun̄o è dae n̄ puua wà mì sīe Amanan̄e lán k̄ina dīe nà, m̄de M̄dekai è dae a puua à mì sīerero.

³ Ben k̄ina iba p̄ino M̄dekai là wà bè: À k̄e dia née k̄ina yā maroo?

⁴ Lán guu e d̄ō nà ās̄ḡō oone le, m̄de è n̄ yā daro, à bè Yudan a ū. Ben ās ò Amanan̄e le wà e wà d̄ō tó eé M̄dekai yākena pi f̄o.

⁵ K̄e Amana è M̄dekai è dae a puua à mì sīerero, ben à p̄ō f̄e.

⁶ K̄e wà M̄dekai borii òne, à m̄en do dena k̄ene néngo, ben èe zé wet̄e à M̄dekai bori Yuda k̄e ās kú Asueru b̄usu guun̄o kaate n̄ p̄ingi.

Amana lékp̄ak̄ōs̄na Yudan̄zi

⁷ Kí Asueru k̄iblena w̄e kuri aw̄eplaadeen à m̄o káaku Nisá guu, Amana gb̄e k̄e w̄e be purimu là, le à m̄ō k̄e eé yā pi kea d̄ō k̄on à gur̄ōo. Ben yāgbekana pi b̄ō m̄o kuri aw̄eplaadeen k̄e w̄e be Ada guu.

⁸ Ben Amana bè kí Asuerun̄e: Bori kee kuu à gb̄ēno f̄aak̄ōa bori p̄anden̄o t̄e n̄ b̄usu pariin̄o guu p̄ingi. Ās f̄eakaarayān̄o b̄ō doodo k̄on bori kp̄aaan̄o p̄o, ās̄e n̄ doka daro. Èe k̄ō s̄io ñ n̄ tó t̄ē̄ero.

⁹ Kí, tó à k̄enn̄e nna, n̄ yā dīe le wà n̄ kaate, mé kondogi t̄on wàa plaa kp̄a n̄ ò'uterin̄o ās ká n̄ auzikikaakiin̄.

¹⁰ K̄ina a t̄anga s̄eedakeb̄ō b̄ō à kp̄a Am̄edata né Amana, Agaga bori Yudan̄o zanguri pia

¹¹ à bè: Ñ ke borii p̄ine lán à k̄enne maa nà, ñḡō kondogi pi k̄una n̄ p̄o ū.

¹² M̄o káaku gur̄ō kuri aw̄e' aaḡōdee z̄i Amana k̄ina takadak̄erin̄o sisi. Ās yā k̄e Amana dīe k̄ina iban̄o k̄on k̄ina k̄e ās kú b̄usu k̄on b̄usuo, bori k̄on boriio gb̄aadeen̄o dà takadan. Ās k̄e bori k̄on boriione, baade k̄on a yāo, b̄usu k̄on b̄usuo k̄on à takadak̄ēna boriio. Ās k̄e k̄on kí Asueru t̄o, ben ās à s̄eeda k̄e takada pia k̄on à t̄angao.

¹³ Ās takada p̄ino nà z̄irin̄o ñ z̄i ās n̄ gb̄aé kí b̄usu parideen̄o guu. Takada pi guu wà bè wà Yudan̄o dede wà n̄ kaate wà n̄ borii b̄ō, né f̄ete gb̄ēnsi, ḡōgb̄ēn̄o k̄on ñgb̄ēn̄o gur̄ō doo guu, m̄o kuri aw̄eplaade Ada gur̄ō kuri aw̄e' aaḡōdee z̄i, wà n̄ p̄ōn̄o nak̄ōa.

¹⁴ Weé yā k̄e à dīe pi takada kp̄as̄a b̄usu k̄on b̄usuo p̄ingi le àḡō de doka ū, weé à kp̄aakpa ke bori p̄ingine le ās̄ḡō kú soru guu gur̄ō pi z̄i.

¹⁵ Z̄irin̄o wà wà ḡaa ḡō yā k̄e k̄ina dīe pi yānzi, ben wà à kp̄aakpa k̄e Susa w̄et̄edaan̄. K̄ina k̄on Amanao vēe ās̄e í s̄ēe. Susadeen̄o s̄ō bídi k̄e yā pia.

4

Mɔdekai wéékɛna Esitaa le à lé da yan

1 Kè Mɔdekai yā kè wà kè pì mà, à a pókásáano gá à kè, ben à pɔsia utano kùàla à túbu gbè a mià, ben èe lili oo wéte guu èe wènda ó gbáaa dɔɔ.

2 À gàa ai kibe gáale, zaake gbèke è fɛ à gè kibe gānu guu kɔn pɔsia utano danaro.

3 Wà yā kè kína diè doka úu pi kpàakpa kè bùsu kɔn bùsuo píngi, ben Yudano nà ódɔnaa maamaa baama píngi kɔn léyinao. Aɔɔe wéé'i kwéee aɔɔe sósobi ó dɔɔ. Aɔ gbè paridee pɔsia utano kùàla aɔ túbu gbè ñ minɔa.

4 Kè Esita iba nɔgbèno kɔn gɔgbèno mò wà òne, à nòse yàka maamaa. À pókásáano kpàsá Mɔdekaine à da pɔsia utano gbèn, mɔde èe we à sìro.

5 Ataka kè wà à fèe kèn dogari kè kína diè àgɔ kú Esita sae ú. Esita à sìsi à à zì Mɔdekaia à gá à à lá: Bó yā bé à sù? Bóyanzin èe kee lezi?

6 Ataka bò kibe gáale à Mɔdekai lè.

7 Mɔdekai yā kè à à lee tókène píngi, ben à kondogi kè Amana bè é ká kína auzikikaekiin Yudano dedena yānzi lé òne papana.

8 À yā kè wà diè Yudano dedena yā musu kè wà à kpàakpa kè Susa takada kpàa dɔ le à ɔɔa Esitane à à bókɔte kene. À bè à o Esitane à gá kína kiia à kúe kene à wéé kea a gbèno yā musu.

9 Ataka tà à yā kè Mɔdekai ò tókè Esitane.

10 Ben Esita bène à gá à yā kè o Mɔdekaine:

11 Kína ibanɔ kɔn a bùsu gbèno dɔ ñ píngi kè tó gɔgbè ke nɔgbè sò kínazi à kpé guu, tó èe à sìsiro, doka kuu mèn dome. Wè adee demè, tó èe ke kína a vura gò dɔ adee le à e àgɔ kuu baasiro. Mapi sɔ, à kà gurɔ baaakuri kè wèe ma sìsi mà gá kína kiaro.

12 Kè à gàa à Esita yā pì tókè Mɔdekaine,

13 ben Mɔdekai èara à lékpàsá kène à bè: Ñtongɔ daa míbe né bɔ ndo Yudano tɛ n kuuna kibe yānziro.

14 Tó ñ yītèna gurɔ kè taka guu, dɔnle é bɔ gukea à Yudano mì sí à ñ bɔ. Mpi kɔn n de bèdeenɔ sɔ é gaga. Tó gurɔ kè taka yānzin n gɔ kína naɔ úzi, dé bé à dɔɔ?

15 Ben Esita lékpàsá kè Mɔdekaine à bè:

16 Ñ gá ñ Yuda kè aɔ kú Susano kakɔa ñ píngi, à lé yi ma yā musu. Àton pɔ blero àton í miro gurɔ aagɔ fáantè kɔn gwáavíno. Mapi kɔn ma ibanɔ wé lé yi le se. Bèee gbera mé gá kína kiia, baa tó má gana zé víro. Tó mé game, mà ga.

17 Ben Mɔdekai tà à yā kè Esita òne kè píngi.

5

Esita wéékɛna kínaa

1 À gurɔ aagɔdee zì Esita a kí naɔ bisano yi, ben à gàa à zè kibe ua guu kpé kè à kún kpélea. Kína vèena kiblekita a kpé guu gwe, à ae dɔna kpélea.

2 Kè à a naɔ Esita è zena kpélea, à pɔɔ kèa nna, ben à a vura gò kè à kúna dɔa. Esita sòzi, à ɔ zò à gò pì léa.

3 Kína à là à bè: Esita, bó ñ yezi? Bón nées gbekaamaa? Baa ma kpata kpadoome mé kpámma.

4 À wèala à bè: Kí, tó à kènne maa, ñ Amana sìsi pòblee kè méé keennea gbàa.

⁵ Ben kína bè wà mós kǝn Amanao gɔɔ, lɛ aɔ́ gá wà yá kɛ́ Esita gbɛka pì ke. Ben kína kǝn Amanao gàa lɛ wà pɔ́blee kɛ́ Esita kɛ́nne pì ble.

⁶ Kɛ́ aɔ́ɔe wɛ́ɛ mii, kína Esita là à bè: Bɔ́n nɛ́e wɛ́e kee maa? Mé kenne. Yá kpáreen nɛ́e gbekaamaa? Baa ma kpata kpadoome mé kpámma.

⁷ Esita wèàla à bè: Yá kɛ́ mɛ́e wɛ́e keemmaan yè.

⁸ Kí, tó ma n pɔ́nnaa è, tó à kànnɛ, n̄ yá kɛ́ mɛ́e wɛ́e keemmaa keme, à mós à pɔ́blee kɛ́ mé keare ziaa ble, mé yá kɛ́ n ma lazi onne.

⁹ Kɛ́ Amana bò zī beeea, à pɔɔ kɛ́ nna èe yáa dɔɔ. Mɔde kɛ́ à Mɔdekai è kibe gǝnu guu èe fɛearero èe vīa kearero, ben à pɔ́ fɛzi.

¹⁰ À a zīnda kù à tà be. Kɛ́ à a gbɛnnanɔ́ sisi kǝn a naɔ́ Zerɛsio,

¹¹ ben èe ìa dǝa a auziki bíta kǝn a nɛ́gɔgbɛ pariinɔ́ yá musu. À bè kína a gwena kǝara à a gba gbǝaa dɛ à ìba kpaaanɔ́la kǝn gbǝadeenɔ́ n̄ píngi.

¹² À bè dɔ: Mámbe mado kɛ́ kína naɔ́ Esita ma sisi à pɔ́blee kɛ́mɛ kǝn kínao. À ɛara à ma sisi mà pɔ́ ble kǝn kínao zia dɔ.

¹³ Baa kǝn beeeo tó ma Yuda bori Mɔdekai è vɛ́ena kibe gǝnu guu, yá beeenɔ́ píngi è keme póke ɔ́ro.

¹⁴ Ben à naɔ́ Zerɛsi kǝn à gbɛnnanɔ́ bène: N̄ tó gbɛnɔ́ lí pɛ́enne à lezī kǝ gǝsǝsuu baplaa akuri, n̄ wɛ́e ke kínaa zia kongɔ́ à n̄ gba zé n̄ Mɔdekai logoa, nɛ́ gbasà n̄ gá kǝn kínao pɔ́ ble kǝn pɔ́nnao. Yá pì kǝ Amananɛ maamaa, ben à lí pì pɛɛ.

6

Bɛ́ɛkaarana Mɔdekaine

¹ Gwǝavī beeea kína e fɔ́ à ìi ɔ́ro. Ben à bè wà mós kǝn a bùsu gǝyǝakenanɔ́ takadao. Wà à kyó kɛ́nɛ,

² ben wà Mɔdekai yá è gwe, lán kína dogari zédǝkpari gɔ́ɔn plaaanɔ́ Bigitana kǝn Terɛsio lé kpàkòsɔ́zi nà, ben Mɔdekai bɔ́o.

³ Kína a ìbanɔ́ là à bè: Wà Mɔdekai bèe kǝara wà à gbà gbǝaa yá pì yǝnzi diamɛ? Aɔ́ wèàla wà bè: Wèe yáke kenɛro.

⁴ Ben kína bè: Dé bé à kú ua guu gwee? Àe sɔ́ Amana gɛ́ kibe ua guu gɔ́ɔ lɛ à Mɔdekai logona lí kɛ́ à pɛ́e pia yá onɛ.

⁵ Ben kína ìbanɔ́ wèàla wà bè: Amana bé à kú uan gwe. Ben kína bè à gɛ́.

⁶ Kɛ́ à gɛ́, kína à là à bè: Bɔ́n weé ke gɔ́gbɛ kɛ́ má yezi mà à gwena kaaranɛ? Amana laasuu lè à bè: Dén kína yezi à bèe kaaranɛ dɛ mapilaa?

⁷ Ben à wèàla à bè: Tó n̄ yezi n̄ gbɛ bèe kaara,

⁸ weé kína gumusu kɛ́ n̄ dà yá sé wà mós kǝn n̄ sɔ́ kè wà kífura kúao.

⁹ N̄ gumusu pì kǝn sɔ́ pìo kpá n̄ gbǝade bèedeennɔ́ gbɛ mɛ́n dooa, à gumusu pì dà gbɛ kɛ́ n̄ yezi n̄ à bèe kaaranɛ à à di sɔ́a àgɔ́ té à aɛ wéte zédaanɔ́ guu àgɔ́ pùtá àgɔ́ bee: Len kína è ke lɛ gbɛ kɛ́ à yezi à à bèe kaaranɛ.

¹⁰ Ben kína bène: N̄ gá n̄ gumusu pì sé gɔ́ɔ kǝn sɔ́o lán n̄ ɔ́ nà, n̄ yá pì ke Yuda bori Mɔdekai kɛ́ ègɔ́ vɛ́ena ma be gǝnu guune. N̄ton yá kɛ́ n̄ bè wà kene pì ke tóro.

¹¹ Amana gàa à gumusu pì sɛ́ kǝn sɔ́ pìo à sùo. Ben à gumusu pì dà Mɔdekaine à à di sɔ́a, à té à aɛ wéte zédaanɔ́ guu, èe pùtáa à bè: Len kína è ke lɛ gbɛ kɛ́ à yezi à à bèe kaaranɛ.

¹² Kɛ́ aɔ́ sù, Mɔdekai gàa à vɛ́e kibe gǝnu guu, ben Amana ɔ́ kù a wéɛa à tà be kǝn ɔ́ɔɔɔɔ.

¹³ À yá kè a lee tókè a naõ Zeresine kòn a gbènnanò ñ píngi. Ben à lédammari pìno kòn Zeresio bène: Zaake Mòdekai kè néé kēsāazi pì né Yuda boriime, né à f̄ d̄ro, eéḡō gbāaa bleemmame.

¹⁴ Gur̄ō kè aõe yá pì oone, kína dogari kè wà ñ f̄e kènō kà, ben aõ à sè kpakpaa aõ gāao póblee kè Esita kèa.

7

Amana logona lía

¹ Ben kína kòn Amanao gāa pó ble kòn Esitao.

² Gur̄ō kè aõe wēe mii à gur̄ō plaadee pì zī, ben kína Esita là à bè: Esita, bón né wée kemaa? Mé kenne. Yá kpareen néé gbekaamaa? Baa ma kpata kpadoo mé kpámma.

³ À wèlā à bè: Tó ma n ponnaa è bensō yá pì kànnè, ñ tó màḡō kú wèndio. Wéékèe kè má kèmmaan gwe. Ñ tó ma gbèno ḡō wèndi vī. Yá kè má gbèkan gwe.

⁴ Zaake mapi kòn ma gbèno, wà die kè wà wa dede wà wa kaate wà wa borii bome. Tó wèe wa yaa zònō ũ yāme, le má yītena. Nawēa beee taka e ká mà ìa dammaro.

⁵ Ben kína à là à bè: Démee? Dé bé eé f̄ à ze kòn yá beee taka bori kenaoee?

⁶ À wèlā à bè: Amana vāii kèn ibe kè zàwaguu pì ũ. Swè kè Amanan kína kòn a naõ pìo yá musu.

⁷ Kína f̄e a wēela pofē guu à gāa líkpen a ua guu. Amana s̄ō ḡō gwe kòn Esitao, ben Amana e kúe keene a wèndi yá musu, zaake à è kè kína zèò à zaaa keareme.

⁸ Kè kína b̄ò líkpen à sù póblekiia ḡō, Amana lèe kita daeb̄ō kè Esita gēekesekēnaa ben à bè: À yezi à kusi ma naõa ma wáa kpé guu kèn yó? Kè yá pì b̄ò kína lén ḡō, wà m̄ò wà p̄ò yì Amana uua.

⁹ Kína dogarinō doke Abona bène: Lí pēena Amana pì beē sae à kà gāsāsuu baplaa akuri. Àpì bé à lí pì pèe le à Mòdekai kè yá maa kènnēe logoa. Ben kína bè: À à logo lí pì.

¹⁰ Kè aõ Amana lògo lí kè à pèe Mòdekaine pì, ben kína pofē kpàe.

8

Kína ya pande diena Yudanō ya musu

¹ Zī beean kí Asueru Yudanō zanguri Amana beē kpà a naõ Esitaa. Esita bè kínane Mòdekain a danē ũ, ben Mòdekai s̄ō kínazi.

² Kína a tānga kè à s̄i Amanaa b̄ò à dà Mòdekaine, ben Esita Amana beē nàne à z̄l̄.

³ Esita èara à gāa yā o kínane d̄o. À dàe à gb̄a sae èe wéé'ì kwēee, à kúe kènè le à à zaaa kè Agaga bori Amana à lé kpàk̄s̄s̄ Yudanōzi gboro.

⁴ Kína vura ḡò d̄ba, ben à f̄e à zè à ae

⁵ à bè: Tó à kenne bensō ma n ponnaa è, tó yá kè zé vī bensō ma yá kànnè, zaake Amedata né Amana, Agaga borii zèò à Yuda kè aõ kú n b̄usu guunō dede ñ píngi, ñ o n takadakērinōne aõ takada kē wà Amana yá pì lie kpegānda.

⁶ Mé ke dia màḡō m̄ónzi kè eé ma gbèno lee gwaa? Mé ke dia màḡō ma boriino dedena gwaa?

⁷ Ben kí Asueru bè a naõ Esitane kòn Mòdekaio: À gwa, ma Amana beē kpà Esitaa, ben ma Amana pì lògo lía kè à à zaaa kpàk̄s̄s̄ Yudanōzi yānzi.

8 À takada kē Yudanɔ yā musu lán à kèare maa nà. À kē kōn ma tso à ma tanga sèeda kea, zaake takada kè wà kè kōn ma tso wà ma tanga sèeda kèa gborona viro.

9 Gwe gɔɔ aɔ kina takadakērino sisi. Mɔ aagɔde Sivá gurɔ baro awɛɛ'aagɔdee zīn aɔ yā kè Mɔdekai diɛ Yudanɔnɛ kōn kina ibanɔ kōn kinanɔ kōn bɔsu gbáadeenɔ kè píngi bɔsu mèn baswɛɛdo awɛɛswɛɛplaaanɔnɛ sena zaa India bɔsun ai à gàa pé Etiopia bɔsua. Aɔ takada kè bɔsu kōn bɔsuo kōn n̄ lákèna boriio, bori kōn boriio kōn n̄ yāo. Aɔ takada kè Yudanɔnɛ kōn n̄ lákèna takao kōn n̄ boriyāo dɔ.

10 Mɔdekai takada kè kōn kí Asueru tso à kina tanga sèeda kèa à takada pìno nà zīrinɔnɛ n̄ ɔzī, ben aɔ di sɔ bàalɛri kè aɔ bɔ kina sɔ gānu guunɔa aɔ gàao.

11 Yā kè kina diɛ pì Yuda kè aɔ kú wéte kōn wéteonɔ gbà zé aɔ kɔ kakɔa aɔ gí kōn n̄ zīndao. Tó bori ke bɔsu zīkpɛɛ ke lèɛn̄ma kōn n̄ néno kōn n̄ noɔgbɛnɔ, aɔ n̄ dede aɔ n̄ kaate aɔ yāańyo aɔ n̄ pɔnɔ sɛɛ.

12 À n̄ gbá zé aɔ beee ke kí Asueru bɔsunɔ guu píngi mɔ kuri awɛɛplaaɛ Ada gurɔ kuri awɛɛ'aagɔdee zī.

13 Wà yā kè à diɛ pì takada kpàsá bɔsu kōn bɔsuo píngi doka ũ. Wà à kpàakpa kè bori píngine le Yudanɔ gɔ kú soru guu aɔ yā n̄ ibɛɛnɔa zī beee yānzī.

14 Kina yādiɛna pì yānzin zīri pìno kè kpakpaɛ dina kina sɔ bàalɛrinɔa aɔ gàa. Bensɔ wà yā pì kpàakpa kè Susa wétɛdaan.

15 Mɔdekai bɔ kibe à kike pɔ pura kōn pɔ búguo dana, à kífura bíta kè wà pì kōn vurao kuna. À táaru bisa gumusu tɛaa dana dɔ, ben Susadeenɔ guda kè kōn pɔnnao.

16 Guu pù Yudanɔnɛ zī beee, aɔɔe pɔnnaa ke kōn yáadɔɔo, zaake wà n̄ gbá gbáaa.

17 Bɔsu kōn bɔsuo wéte kōn wéteo, guu kè kina yā diɛna pì kàn píngi Yudanɔ pɔnnaa kè kōn yáadɔɔo aɔ zībaa kè kōn pɔbɛlenao. Bori pāndenɔ gɔ Yudanɔ ũ pari, kè vīa n̄ kú Yudanɔ yā musu yānzī.

9

Yudanɔ zīblena n̄ ibɛɛnɔa

1 Mɔ kuri awɛɛplaaɛ Ada gurɔ kuri awɛɛ'aagɔdee zīn yā kè kina diɛ kegurɔɔ ũ. Zī beean Yudanɔ ibɛɛnɔ wɛɛ dɔzi yā kè aɔ gbáa mɔ Yudanɔnɛ, mɔde yā pì liɛ kpɛɛgānda, ben Yudanɔ gbáaa mɔ n̄ ibɛɛnɔnɛ.

2 Kí Asueru bɔsunɔ guu píngi Yudanɔ kɔ kākɔa fáandi kè aɔ kún le wà lée gbɛ kè aɔ à zaaa kpākɔsɔńzinɔa. Gbɛkee e fɔ à n̄ furo, zaake bori pāndenɔ vīa kèhne n̄ píngi.

3 Bɔsu gbáadeenɔ, kí ibanɔ kōn kinenɔ kōn à zīkerino n̄ píngi zè Yudanɔ kpɛɛ, kè aɔɔe vīa keɛ Mɔdekaine yānzī.

4 Mɔdekai bɛɛ vī kibe, ben à tɔ dà bɔsu píngila, zaake à gbáaa e kaara.

5 Yudanɔ n̄ ibɛɛnɔ dèdɛ kōn fɛɛdaao aɔ n̄ káate n̄ píngi aɔ n̄ pɔyezi kè n̄ zanguri pìnoa.

6 Aɔ gɔgbɛnɔ dèdɛ Susa wétɛdaan gɔɔn wàa plaa kpé basɔɔro.

7 Aɔ Pasandata kōn Dalafɔ kōn Asapatao

8 kōn Poratao kōn Adaliao kōn Aridatao

9 kōn Pamasatao kōn Arisaio kōn Aridaio kōn Vaizatao dèdɛ dɔ.

10 Gbɛ pìno né Amɛdata né Amana, Yudanɔ zanguri négɔgbɛ gɔɔn kurinɔmɛ. Baa kōn beeeo aɔɔe ɔ ke n̄ pɔkearo.

11 Gurɔ dɔnkɔ pì zī wà gbē kè wà n̄ déde Susano pari lé gbà kínane.

12 Ben à bè a naɔ Esitane: Yudano gɔgbɛno dède Susa kè gɔɔn wàa plaa kpé basɔro kɔn Amana négɔgbɛ gɔɔn kurino. Bɔn aɔo kè ma bùsu kpaano guu sɛɛ! Yà kpareen néɛ wɛɛ kɛɛma dɔɔ? Mé kenne. Bó yān néɛ gbekaamaa? Mé kpramma.

13 Esita wèla à bè: Kí, tó à kenne maa, n̄ Yuda kè aɔo kú Susa kèno gba zé aɔ yā kè n̄ diɛ aɔ kɛ gbàa kɛ zia dɔ, wà Amana négɔgbɛ gɔɔn kuri pino logo lía.

14 Kína bè, wà kɛ lɛ. Wà à kpàakpa kè Susa, ben wà Amana né pino gɛ lògologo.

15 Yuda kè aɔo kú Susano kɔ kàkɔa Ada gurɔ gɛro dosaidee zī, ben aɔ gɔgbɛno dède dɔ gɔɔn wàa do kpé basɔro. Baa kɔn beeeo aɔo ɔ kɛ n̄ pòkearo.

16 Yuda kpaaa kè aɔo kú Kína búsunɔ guuno n̄ píngi kɔ kàkɔa lɛ wà gí kɔn n̄ zīndao aɔ bɔ n̄ ibeɛno yān, ben aɔ n̄ zanguri pino dède gɔɔn bɔro basiigɔ sɔɔro sai. Baa kɔn beeeo aɔo ɔ kɛ n̄ pòkearo.

17 Aɔ yā pì kè Ada gurɔ kuri awɛɛ'aagɔdee zīme, à gurɔ gɛro dosaidee zīn aɔ kámma bò. Aɔ gurɔ pì diɛ zībaa ũ lɛ wà zībaa pòblee kɛ wà pɔnnaa kɛ gurɔɔ pì.

18 Yuda kè aɔo kú Susano kɔ kàkɔa à gurɔ kuri awɛɛ'aagɔdee zī kɔn à gurɔ gɛrodosaidee zīo, ben aɔ kámma bò à gurɔ gɛrodee zī. Aɔ gurɔ pì diɛ zībaa ũ lɛ wà zībaa pòblee kɛ wà pɔnnaa kɛ gurɔɔ pì.

19 Beee yānzin Yuda búbari kè aɔo kú lakutu guuno è zībaa pì kɛ Ada gurɔ gɛro dosaidee zī aɔ zībaa pòblee kɛ wà pɔnnaa kɛ, aɔè pòblee dakɔne.

Purimu zībaa diena

20 Mɔdekai yā pino kè takada guu, ben à kpàsá Yuda kè aɔo kú kí Asueru bùsu guunone n̄ píngi, gbɛ kè aɔo kú kíno kɔn gbɛ kè aɔo kú zàno n̄ píngi.

21 À diɛnne kè aɔgae zībaa pì kɛ wè kɔn wèo Ada gurɔ gɛro dosaidee zī kɔn à gurɔ gɛrodee zīo.

22 Gurɔ pino Yudano bɔna n̄ ibeɛno ɔzī zībaa ũ. Mɔo pì guu aɔ pɔsɔiaa liɛ pɔnnaa ũ, aɔ sósobikena liɛ zībaakena ũ. Aɔgae zībaa pì kɛ gurɔ pino zī, aɔgae zībaa pòblee kɛ wàgae pɔnnaa kɛ, aɔgae pòblee dakɔne, aɔgae gba da takaasideenone.

23 Yudano zè kɔn yā kè Mɔdekai kènnɛo, ben zībaa kè aɔo kè pì gòinne fɛɛakaarayā ũ.

24 Amedata né Amana, Agaga bori Yudano píngi zanguri à zaaa kpàkɔsɔn̄zi à n̄ dede, ben à gbɛ kè wè sísì purimu gbèka lɛ à è à n̄ fu à n̄ dede.

25 Mɔde kè kína yā pì asii mà, à yā diɛ takada guu, lɛ à zaaa kè à à lé kpàkɔsɔ Yudanozi pì wí à musu. Ben wà à lògo lía kɔn à négɔgbɛno lɛdo.

26 Beee yānzì wè gurɔ pino sísì Purimu, zaake gbɛ kè à là tɔn gwe. Yā kè Mɔdekai kè takada pì guu kɔn yā kè à n̄ léno yānzin

27 aɔ sì kè wà zībaa kɛ gurɔ plaaa pino guu wè kɔn wèo. Aɔ bè n̄pino kɔn n̄ néno kɔn gbɛ kè aɔ nàmmanɔ é gí zībaa pì kezìro, wàgae kɛ à gurɔa lán wà kè lán nà.

28 Wè kɔn wèo gurɔ pino yā gae doŋgu, aɔgae à zībaa kɛ uale kɔn ualeo wéte kɔn wéteo bùsu kɔn búsu, lɛ Purimu zībaa pì tón mì de Yudano kiiaro yānzì, à kegurɔ tón yāa n̄ boriinɔro.

29 Kína naɔ Esita, Abiaili né takada plaadee kè kɔn à ikoo píngi Purimu yā musu, à gbàaa kpào takada kè Yuda bori Mɔdekai kèa.

30 Mɔdekai takada pì kpàsá Yuda kè aɔo kú kí Asueru bùsu mèn baswɛɛdo awɛɛswɛɛplaaa guunone. À kuuna aafia làakario kpaena yā ònne,

³¹ ben à Purimu zĩbaa pì diè a gurɔɔa, lán àpi kɔ̃n kína naɔ̃ Esitao diéñnè nà, lán aɔ̃pìnɔ̃ sɔ̃ sɔ̃ wà ke nà kɔ̃n ñ boriinɔ̃ ñ kpɛɛ kɔ̃n léyinao kɔ̃n ɔ̃ dɔɔo.

³² Yā kè Esita diè pì gbāaa kpà Purimu doka pìnɔ̃a, ben wà kè takadan.

10

Kí Asueru kɔ̃n Mɔ̃dekaio yā

¹ Kí Asueru tò gbɛ̃ kè aɔ̃ kú a bɔ̃su guunɔ̃ pínɡi kɔ̃n ísia luannɔ̃ tángba kpáawa.

² Yā bíta kè à kènɔ̃ kɔ̃n à ikokɛyānɔ̃ kēna Midiānɔ̃ kɔ̃n Pesianɔ̃ kínanɔ̃ gĩayākenanɔ̃ takadan. Lán kína Mɔ̃dekai gbà gbāaa à ɡɔ̃ gbēnsi ũ nà, à yā kú takada pì guu dɔ̃.

³ Yuda bori Mɔ̃dekain kí Asueru kpàasi ũ. À tɔ̃ bò Yudanɔ̃ té bensɔ̃ à yā kà ñ gbɛ̃ parideen, zaake à a gbēnɔ̃ aafia wète, ben à kuuna nna zé kèkè a borii pìnɔ̃nɛ.

AYUBA

Setān Ayuba yōna 1:1-2:13

Ayuba kyakana a igurɔɔn 3:1-3:26

Ayuba gbɛnnanɔ yāsialana 4:1-5:22

Ayuba wena a gbɛnnanɔ 14, 19, 31

Dii wena Ayubala 38:1-41:34

Ayuba yā mīdena 42:1-42:17

Setān Ayuba yōna káaku

¹ Gōgbē kee kú Uzu būsun yā à tón Ayuba. Gbē maaame, ègō taari vīro. À Luda vīa vī bensō à gi yāzaakenazi.

² À nэгōgbēnɔ vī gōɔn swεεplaa, nénɔgbēnɔ gōɔn aagō.

³ À sáanɔ vī bɔɔɔ swεεplaa, lakuminɔ bɔɔɔ aagō, zùnɔ bɔɔɔ do, zaakinɔ wàa plaa kpé basɔɔro, bensō à zīkerinɔɔ pari maamaa. À auziki bíta de ofántēbɔc kpa gbēnɔ pōla píngi.

⁴ À nэгōgbēnɔ ègō pɔnna póblee kekōne be kōn beeo, aōè ní dāre pīnɔ sísi aō mō wà pō ble wà í miñyo ledɔ.

⁵ Gurɔɔ kè aō pɔnna pō blè wà yāa píngi, Ayuba è gbē zīm̄ma wà gbāsī bɔ́ngu. Tó à guu d̄b, è fεε kɔngɔ ide'ide à sa'opɔ kè wè ká tén à té kú o aō baadene à be: Wègō d̄ro ma nénɔ durun kè aō dɔkè kōn Ludao ní swèn gwεε. Len Ayuba ègō kè le gurɔ píngi.

⁶ Zīkea malaiKANɔ m̄ò wà zè Dii ae, bensō Setān kú ní té.

⁷ Ben Dii bè Setānne: N bɔ máme? À wèàla à bè: Mée gaa mée suu mée likōaa zɔɔ anduna guume.

⁸ Ben Dii bène: N ma zòbleri Ayuba ès? À sáa kú anduna guuro. Gbē maaame, à taari vīro. À ma vīa vī bensō à gi yāzaakenazi.

⁹ Ben Setān bè Diine: Ayuba n vīa vī pān yó?

¹⁰ M̄be n kara kpà n ligazi kōn à beeo kōn pō kè à vīinɔ píngi. N aubarika dà à zīin, ben à pónɔ kō à dàgula.

¹¹ N̄ɔ bɔ n̄ pá à pónɔa píngi n̄ gwa, tó èe yā zaaa onnero.

¹² Ben Dii bène: Tò! Ma à pō píngi nānne n z̄zī, m̄ode ñton ɔ pá à mèaro. Ben Setān gù Dii ae.

¹³ Zīkea Ayuba nэгōgbēnɔ kōn à nénɔgbēnɔ e pō blee aōcɔ geepiwēe mii ní v̄li be.

¹⁴ Ben gbēke m̄ò Ayuba kiia à bè: Zùnɔ e bú wii bensō zaakinɔ e sè blee ní sae,

¹⁵ ben Sebanɔ lèem̄ma aō ní sée wà tàn̄yo, aō ní dàrinɔ dède kōn f̄ēdaao. Mámbe ma bɔ mado ma m̄ò à baaru kpánne.

¹⁶ Èe yā o à yāaro, ben gbē pānde m̄ò à bè: Laa p̄èe n s̄a kpāsana aō té kù, pódarinɔ gāga. Mámbe ma bɔ mado ma m̄ò à baaru kpánne.

¹⁷ Èe yā o à yāaro, ben gbē pānde m̄ò à bè: Kaladianɔ kō kpàate gāli aagō aō m̄ò wà lèe n lakuminɔa wà ní sée wà tàn̄yo, wà ní dàrinɔ dède kōn f̄ēdaao. Mámbe ma bɔ mado ma m̄ò à baaru kpánne.

¹⁸ Èe yā o à yāaro, ben gbē pānde m̄ò à bè: N nэгōgbēnɔ kōn n nénɔgbēnɔ e pō blee aōcɔ geepiwēe mii ní v̄li be,

19 ben zàgà'īa gbāaa kàka à bọ gbáan à sù ń kpé gooda siigɔɔnɔa, ben à lèe à sɪ né pínɔa aɔ gàga. Mámbe ma bọ mado ma mɔ à baaru kpánne.

20 Ben Ayuba fɛɛ à a uta gà à kè à a mì bọ. Ben à dàe a puua à dɔnzi kè Ludane

21 à bè:

Ma bọ ma da gbɛɛɛn ɔkori

bensɔ mé ɛara mà tɔ́kori.

Dii kpàma ben à ɛara à sɪma.

Wà Dii sáabu kpá.

22 Yá pínɔ guu píngi Ayuba e durun ke à Luda taari èro.

2

Setán Ayuba yōna g'ɛn plaadee

1 Zíkea malaikanɔ ɛara wà mò wà zè Dii ae, Setán sɔɔ kú ń tɛ. À zè Dii ae,

2 ben Dii à là à bè: N bọ mámɛ? À wèàla à bè: Mée gaa mée suu mée likɔaa zɔɔ anduna guume.

3 Ben Dii bène: N ma zòbleri Ayuba ès? À sáa kú anduna guuro. Gbɛ maaame, à taari vīro. À ma vīa vī bensɔ à gɪ yāzaakenazi. Baa kè n ma swā vūme, ma mónzi kpàzi pā, à kpé kuu taari sai ai tia.

4 Ben Setán bène: N keme mà kenne. Pó kè gbɛ vī píngi eé kpá a m̀sina yānzi.

5 N n ɔɔ bọ ń pá à mèa ń gwa. Eé yā zaaa onne.

6 Ben Dii bène: Tò! Ma à nànnɛ n ɔzɪ, mɔde n à wèndi tó.

7 Setán gù Dii ae, ben à bògɪ zì Ayubaa sena zaa à kèsea ai à gàa pé à mìdangura.

8 Ben Ayuba takaso sè à gàa à vèe tubura, èe a zīnda waao.

9 À naɔ bène: Néɔ kpɛɛ kuu taari sai ai tian yó? N yā zaaa o Ludane n ga.

10 Ben à bène: Néɛ yā oo lán nɔgbɛ yōnkɔɔ bà. Wéɔ à maaa ee Luda ɔzɪ wà gí à zaaa ezió? Yá pínɔ guu píngi Ayuba e durun ke a yá'ona guuro.

Ayuba gbɛnnanɔ mɔna à kiia

11 Kè Ayuba gbɛnna gɔɔn aagɔɔnɔ kisia kè à à lèno baaru mà, aɔ baade bọ a be aɔ kɔ kàkɔa, ben aɔ gàa wà sósobi keo aɔ à làakari kpáene. Aɔ tónɔn yè: Temana gbɛ Elifaza, Sua gbɛ Bilidada kɔn Naamati gbɛ Zofao.

12 Kè aɔ à wèndɛ kè zàazā, aɔe à d̄ro, ben aɔ ɔɔ d̄ò, baade a uta gà à kè, ben aɔ bùsu kò wà fà musu à kú ń mià.

13 Ben aɔ vèeɔ tɔtɔe gurɔ swɛɛplaa faantɛ kɔn gwāavio. Aɔ gbɛkee e yáke ooro, zaake aɔ è lán à nawēa kè bíta nà.

3

Ayuba kyakana a igurɔɔn

1 Beee gbera Ayuba lé wè à yā zaaa ò a igurɔɔn musu

2 à bè:

3 Luda ma igurɔɔn ke pā atēnsa gwāavī kè wà ma nò sɪ pì.

4 Gurɔɔn pì li gusiaa ũ, zaa musu Luda tón à yā daro, àton tó guu puaro.

5 Gusia kū níginigi gurɔɔn pìà, ludambe siaa kúea,

gusia bìtim daàla.

⁶ Gwáavĩ pì s̄s̄ sia kũ níginigi,
wàton da wè gurɔɔnɔ té d̄oro,
wàton naro m̄o gurɔɔnɔ guuro.

⁷ Gwáavĩ pì k̄e gwáavĩ fii ũ,
guda tónḡo d̄o gurɔɔ beeeero.

⁸ P̄dammari k̄e ās̄è tó ɔfánt̄e guu puroonɔ láari k̄e gurɔɔ p̄ia,
gb̄e k̄e ās̄o d̄s̄ lán wè ɔ ká kùkukuzi p̄inɔ.

⁹ À gudɔnao s̄os̄on̄enɔ sia kũ,
weé à gudɔna d̄á p̄á, guw̄ēe é k̄ēro.

¹⁰ Zaake gurɔɔ p̄i e ma da né'is̄o z̄é tatamalero,
à tò ma w̄ēe s̄i naw̄ēale.

¹¹ À k̄e dia w̄ēe ma i ḡe ũroo?
B̄yānzi m̄é̄e b̄o gb̄ēēen ma s̄okpa ḡɔroo?

¹² À k̄e dia wà ma kpa gbálaa?
B̄yānz̄in wà ȳs̄ kp̄ama má m̄iz̄i?

¹³ Tó ma ga yā, l̄e ma ḡs̄ k̄ítikiti,
l̄e ma ii ò ma kámma b̄ò

¹⁴ k̄s̄n k̄inanɔ k̄s̄n anduna guu lédammari
k̄e ās̄ k̄ibe ziinɔ k̄ēke wà b̄ò n̄ z̄indan̄enɔ,

¹⁵ w̄ēen̄e k̄e ās̄ vura kàk̄s̄ān̄iz̄inɔ
bens̄o ās̄ kondogi kà n̄ kp̄én à pà.

¹⁶ À maa yā wà ma v̄i lán n̄òb̄ōene bà,
lán né k̄e m̄ò ḡe ũ èe anduna eroo bà.

¹⁷ Gwen zaakerinɔ è n̄ zaak̄ena tón
bens̄o gb̄e busananɔ è kámma bon.

¹⁸ Z̄iz̄onɔ è ìampakii e gwe,
ās̄è n̄ w̄ēetámmarinɔ k̄oto ma d̄oro.

¹⁹ Gb̄áadeenɔ k̄s̄n talakanɔ kú gwe n̄ p̄ingi,
bens̄o z̄ò èḡo de a dii p̄ó ũ gwe d̄oro.

²⁰ B̄yānzi Luda è guu pu w̄endadeen̄enezi?
À k̄e dia è w̄endi kpá gb̄ē k̄e ās̄ p̄oo siaanɔa?

²¹ Ās̄ w̄ēe èḡo d̄o gaazi ās̄è ero,
ās̄è kpáe k̄ezi de auziki k̄e utenala.

²² Tó ās̄ ḡà wà n̄ v̄i, ās̄è p̄onnaa k̄e,
ās̄ n̄s̄e è k̄e nna.

²³ Luda n̄ zia yā ùtēh̄ne,
à kara ligānzi kpa s̄ánda p̄ingia.

²⁴ Wesakak̄s̄a à bo bé à ḡs̄ ma p̄óblee ũ,
ma m̄bona è yāaro.

²⁵ Yā k̄e ma v̄i k̄ene p̄i bé à ma le,
yā k̄e ma k̄a ḡizi p̄i bé à s̄uma.

²⁶ Má ìampana v̄i, ma làakari kpaenaro.
Má kámmabona v̄i, ma naw̄ēak̄ena è yāaro.

- 1 Ben Temana gbē Elifaza yā siàla à bè:
 2 Asa tó gbē yā ònne, né pò fēroo?
 Zaake mé fṣ màgṣ yītenaro.
 3 Ñ dṣn lán n lé dà gbēnṣa pari nà,
 n gbē kè aṣ gbāaa yāanṣ gbà swè.
 4 N yā gbē kè aṣṣe fuunṣ sè lezī,
 n gbē kè aṣṣe busananṣ gbà gbāaa.
 5 Kè yā n le sa, ben nées fuu,
 kè à sùmma, ben n bídi kè.
 6 N viakena Ludanṣ e n làakari kpáeroo?
 N kuuna taari sai è tó ñgṣ támaa vīroo?
 7 Ñ laasuu lé ñ gwa!
 Kisia taarisaidee lè ziki ai à gàs?
 Mán wà gbē maaanṣ kàaten zikii?
 8 Gbē kè yā zaa bú wì à yáketè tṣa,
 má è beee bé è bṣene.
 9 Luda lé'ia bé è à kaate,
 à pò bṣna a yīn bé è à dúgu zṣ.
 10 À pútana kṣn kóto gbāaa lán músu bà è yāa,
 Luda è à swaa worone.
 11 È ga lán músu kè nṣbṣ wète à kòrazi bà,
 à nénṣ é gbasa wà fāakṣa.
 12 Ma yā kpāi mà ìala,
 yā pi asii gè ma swān.
 13 Gurṣ kè mée nana bèe oo gwāavī,
 gurṣ kè gbēnṣ ii ò wà kà zā,
 14 vīa ma kū mée lugalugaa,
 ma mè píngi e lugaa.
 15 Ìa ke borii ma pa ma uua,
 ma mèkāsese fēe à zè.
 16 Kè à zè, mée à taka dṣro,
 pò pí kú ma aṣ,
 ben ma à kòto kpāi mà à bè,
 17 gbēntee é fṣ àgṣ de yānnadee ũ Ludanṣ?
 Gbē é fṣ àgṣ zēna a Kèri aṣṣ?
 18 Zaake Luda è a malaikanṣ náane kero,
 bensṣ è a zṣbleri pìnṣ taari e,
 19 wamṣwa kè wa mè de lán gù kpé bà,
 wa kasana de bùsu kori ũ
 bensṣ wè wa dúgu zṣ lán dāmboṣ bà,
 weé wa pò o dṣṣ?
 20 Zaa kṣngṣ ai uusie gbēnṣ è gaga,
 aṣè kaate ai gurṣ píngi,
 wè ní tàasi kero.
 21 Luda è ní kuta lí gboronṣe,
 ben aṣè ga òndṣkūsai.

5

1 Ì lé zú sa ò ma, tó gbēke é wenla.
Malaika kpareen né aè dɔa?

2 Íbetekpana è yònkɔɔ de,
nòsɛgɔaanò è misaidee kaate.

3 Má è yònkɔɔ kásáa pèe,
ben kásáa pi yò kándo.

4 À nényɔɔ zà kɔn aafia'ekiio,
wè ní yá máemaéíne yákpækekiia,
gbēke è zé ní kpɛero.

5 Nɔaderinɔ è à bura pónɔ ble,
baa pɔ kè à lè ligazinɔ,
ímiderinɔ è luga à auzikizi.

6 Kisia è fɛɛ búsunlo,
nawēa è bɔɛ tɔɔtero.

7 Lán tɛpútána gana musu seka víro nà,
len gbē kè wà ì píngi è nawēa e lɛ.

8 Tó mámbɛe sɔ, Ludan mé gbeka,
mé ma yá kpáɛ à aɛzĩ.

9 È yá bíta kɛ kè weé fɔ wà à gbá dɔro,
weé fɔ wà à yábonsaekɛnanɔ lé dɔro.

10 È tó lou ma tɔɔta,
è tó à í dagula sɛte.

11 È gbē busananɔ sé lezĩ,
è sósobikerinɔ gba pɔnnaa.

12 È yá kè mɔnafikideenɔ e pɛɛa gboro,
lɛ ní ɔzĩ tóngɔ aubarika víro yānzĩ.

13 È ɔndɔrinɔ kú ní wéɛzɛɛ guu,
è tó yálɛkpɛɛ'orinɔ yágɔgɔna kɛ pā.

14 Guu è sia kúrúma fáantɛ,
aɔè ɔ máemaé fáantɛ lán gwāavĩ bà.

15 È takaasideenɔ bɔ gaa lézĩ,
è pɔsaideenɔ bɔ gbāamɔnnerinɔ ɔzĩ.

16 Bɛɛe yānzĩ gbāasaideenɔ tāmaa vĩ,
yāzɛdesaideenɔ è yĩte kyɔ.

17 Aubarikadeen gbē kè Luda è à tòto kɛɛ ũ.
Tó Gbāapingidee e n swā gagaa, òton yābuu tāro.

18 Zaakɛ è gbē kɛnna ben è à bò gwa,
è gbē wíwĩ ben è à kékɔa.

19 Eé n bɔ yān gèn swɛɛdo,
baa tó à kà gèn swɛɛplaa, kisia é n lero.

20 Eé n sí gaaa dekaagurɔ,
eé n bɔ fɛɛdaa lézĩ zĩlan.

21 Dii é n bɔ gbēyakarinɔ ɔzĩ,
tó múnzi mɔ, vía é n kúro.

22 Né múnzi kɔn nɔaao yáa dɔ,

né vĩa ke nòbò pāsīnònero.

²³ Zaake négõ kuu aafia kòn gbènò,
négõ nna kòn nòbòsètènò,

²⁴ négõ dõ kè n ua égõ nna,
tó n gaa n kpàsan, pòke é kēsáro.

²⁵ Négõ dõ kè n nènò é ke pari,
n boriinò é dagula lán sè bà.

²⁶ Né zi kù kótokoto n gbasa n ga
lán ése kè mà wà kè à guròòò bà.

²⁷ Kè wa yā pì asii gbèka, len à de le.
N̄ yā pì sí négõ dõ kè n zīnda yāme.

14

Ayuba ya'ona Ludane

¹ Gbēntee è bò nògbē kiiame,
à wèndi kusu, ègõ kuu yākete sairo.

² È pia lán lávu bà è kori kù,
è gēte lán òra bà è gi kero.

³ Gbē heee takan né wée òne
n̄ yākpae keòó?

⁴ Pó gbāsí é f̄ à pó gbāsísai íó?
Eé sí kero.

⁵ N gbēntee guròò diene,
à m̄ lé kù n òzì,
n à wè lé dànè, eé f̄ à vīàlaro.

⁶ N̄ wée goa n̄ à tó gwe
ai à gurò lé papa lán ayazikeri bà.

⁷ Lí ègõ támaa vīme,
zaake tó wà z̄, è εara à pìto pá,
bens̄ à pìto dufu pì è furo.

⁸ Baa tó à kasāa zì kù t̄òte guu,
bens̄ à kusu gà bùsun,

⁹ tó à í gūu mà, eé pìto pá,
eé gà bò lán lí kè wà pè bà.

¹⁰ Tó gbē gà s̄, ègõ daena s̄òròò,
è tá ègõ kuu òro.

¹¹ Lán sèbè'i è lago nà,
bens̄ swa'i è baba à yāa,

¹² len gbēntee è dae le è f̄ε òro,
ai ludambεε gá gētεo, eé vuro,
eé vu kòn ii pìoro.

¹³ Tó né ma ute gèwāan
n̄ ò kúma ai n̄ p̄ò wèrema dé!
Tó né gurò lé dieme gwe
gbasa n̄ ò ma yān dé!

¹⁴ Tó gbē gà, eé εara àgõ kuuó?

Tó leme, mégõ wée dõõ ma vunazi
ma ɔsikana guu gurɔ píngi.

¹⁵ Né lé zumazi mé wenla,
né mamɔma kè má de n ɔzĩi uu begee ke.

¹⁶ Gurɔõ beee n wée égõ té ma yákenanɔzi,
mɔde né ma durun yá da dɔro.

¹⁷ Né ma taarinɔ ká b̀̀kɔn n̄ yi n̄ die,
né lá kú ma zaakena pinola.

¹⁸ Lán kp̄iii è gboro à fāakɔa nà,
bensõ s̄ĩs̄ĩ musu gbè gbèntē è s̄õki kpá,

¹⁹ lán swa'i è gbè l̄l̄b̄ nà,
bensõ í è bùsu s̄éè à táo,
len nèè gbèntee támaa nen̄e le.

²⁰ Nèè gbāaa m̄n̄e à tá, è su dɔro,
nèè tó à uu liè à anduna tó.

²¹ Tó à n̄én̄ ḡõ gb̄e b̄eēdeen̄ õ, eé d̄õro,
tó āõ kè gb̄e f̄éten̄ õm̄e s̄õ, eé ero.

²² Wāwāan eégõ maa ado,
à z̄ĩnda p̄s̄iaan eégõ kee.

19

Ayuba wena a gb̄ennanɔla

¹ Ben Ayuba wè a gb̄ennanɔla à bè:

² Ai b̄ɔren̄ eégõ ía daama,
àgõ ma n̄òse yakaame k̄n̄ yāz̄õz̄õõ?

³ A ma s̄õs̄õ à kè ḡèn kuri sa,
éé ma faboo, wí è a k̄ũro.

⁴ Tó ma s̄ās̄ame yápara,
ma taari de ma z̄ĩnda yá õm̄e.

⁵ Tó a gi ée a z̄ĩnda s̄ee lez̄i demala,
bensõ ée ma taari ee yá kè ma lee musu,

⁶ àgõ d̄õ kè Luda bé à yá kè k̄em̄e kp̄eegānda,
à takutee kp̄àkpame à ma k̄ũ.

⁷ Mèè faaba wii lé, gb̄eke è wemalaro,
mèè misina ɔ̄ d̄õ, yāz̄eēdeē kuuro.

⁸ Luda zé z̄õm̄e, ḡēkii kuuro,
à gusiaa dà ma z̄éla.

⁹ À ma kp̄e b̄ò,
à ma f̄ũra gò.

¹⁰ È ma wíwi kp̄e píngia ai ma yāa,
è ma támaa ne lán wè lí ne nà.

¹¹ È a p̄ɔf̄ē b̄ɔb̄ɔma,
è ma die a ib̄ee ù.

¹² À z̄ĩkp̄eēn̄ è f̄eemazi ledo,
āõ è ma kagura ke,
āõ è bùra káe wà liga ma kp̄ézi.

¹³ À tò ma gb̄en̄ è kak̄õamao d̄õro,

gbē kè aṣṣo ma dṣṣoṅ lè zṣṣò wà tàtamale.

¹⁴ Ma danenṅ pā kpàmazi,
ma gbēnnanṅ sà ma yān.

¹⁵ Ma gṣṣo nibṅ ù ma be zīkerinṅne,
ma gṣṣúnne lán bori zītṅ bà.

¹⁶ Tó ma a begwari sisi, è wemala dṅro,
baa tó ma agbaa kpàne kṣṣn ma zīnda léo.

¹⁷ Ma lé'ia è ke ma naṣṣne léfṅna ùme,
ma vīinṅ kṣṣn ma dāaronṅ yemazi dṅro.

¹⁸ Baa né ketenṅ è kya kámagu,
tó ma tena, aṣṣègṣṣo ma faboome.

¹⁹ Ma kpàasinṅ ye ma yāziro,
ma gbē yenzideenṅ bṣṣo ma kpree.

²⁰ Ma mè yitoo kù,
à gṣṣo féte kè mé ga.

²¹ À ma wēnda gwa ma gbēnnanṅ,
à ma wēnda gwa, zaake Luda ṅ tṣṣmame.

²² À kè dia eè wéee dṅme lán Luda è wéee dṅme nà?
Ma nṅbṅ sona e mṣṣawa leroo?

²³ Le wà ma yānṅ kè
wà kà lán.

²⁴ Le wà kè gbèa kṣṣn gāo,
wà beoma kpàen àgṣṣo kuu ai gurṅ píngi.

²⁵ Zaake má dṣṣo kè ma Zenyodee kuu,
eé fēe à ze ma sèedadee ù zāazāa.

²⁶ Tó ma mèbaa kèkii kàate,
mé wéee si Ludale mè sai.

²⁷ Mé wéee siàle ma zīnda,
eé kemee gbē zītṅ ùro.

Yā pi ma kūna gbāa ma swè guu.

²⁸ À kè dia a wéee dṅme,
a bè mámbe ma a zīnda lèo?

²⁹ À vīa ke Luda fēedaane,
zaake eé pṅfē bṅbṅo zaakerinṅa,
le àgṣṣo dṣṣo kè yákpae e a dāa.

31

Ayuba zena kṣṣn a taarisaikēe

¹ Ma la dà kè ma wéee égṣṣo kú nṅkparaearo.

² Bṣṣo hé eé gṣṣo gbēntee baka ù Luda kiia zaa musuu?
Bṣṣo túbin eé e Gbāapingide kiia zaa ludambēe?

³ Gbē zaaanṅn kisía è nṅ leroo?
Zaakerinṅn mṅnzi è gēnṅziroo?

⁴ À de Ludaa e ma yákenanṅ ee
à ma kèsesena lé dṣṣroo?

⁵ Meègṣṣo taa oo kṣṣn mṅnafikion yṣṣo?
Meè wā mà gbē sāsān yṣṣo?

⁶ Luda ma yō a zéa à gwa,
eé dō kè má taari vīro.

⁷ Tó ma pá zéne,
bensō pō kè ma wéé èno bé èe ma swè blee,
ke tó ma ɔ kú yā zaa ke guu,

⁸ èndē mà pō tō gbē pāndenɔ ble,
wà pō kè má bànɔ biēbie.

⁹ Tó gbēke nɔɔ nii gè ma swèn,
tó ma naguzi ma gbēdaaa nɔɔ yānzi,

¹⁰ èndē gbē pānde gbá di ma naōa,
àgō kīi kee danɔne.

¹¹ Zaa ke tó ma yā pì kè, dà zaaame,
durun kè à kà wà à yā gōgōme.

¹² Yā pì né té pōkaaterime,
kè de à dɔ ma bura pónɔa à té kú kororo.

¹³ Tó ma gōgbē ke nɔgbē zikeri yā vīmao,
tó méé gōgō a zéaro,

¹⁴ mé ke diame, tó Luda fēemazii?
Tó à mòmazi, mé bene diame?

¹⁵ Luda kè à ma í kàsa né'ison bé à adee í kàsa seroo?
Luda mèn doo pì bé à wa baade kè à da gbēenloo?

¹⁶ Tó ma takaasidee tē pō kè èe à nii dee,
tó ma gí gyaanɔ wēnda bozi,

¹⁷ tó ma pō blè,
ma tone kè gwàri vīroo tē sō, tì!
¹⁸ Lenlo! Zaa ma gōkparekeguro
tonenɔ den ma ũ.

Zaa lán ma bɔ ma da né'ison nà
gyaanɔɔ dɔnlerin ma ũ.

¹⁹ Tó ma gbēke è kè Ìa e à dee,
ke tó ma takaasidee è kè à bisa vī à kúalaro,

²⁰ tó èe ma sáabu kpá
kè ma a sáká bisa kùàla à mè kè lógɔɔgɔro,

²¹ tó ma gbāaa mò tonene,
kè má dō kè weé zēmao yākpakenan yānzi,

²² ma gā bɔkūn,
ma gāsā wó a pékiia.

²³ Má Luda wētāmmana vīa vī,
à bítake yānzi mé fō mà yā beee taka kero.

²⁴ Tó vuran ma gbāaa èa,
tó ma bè vura atēen má náanekena,

²⁵ tó ma auziki bítan ma pɔɔ dɔa,
ɔɔdaa kè à gè ma ɔzī pì,

²⁶ tó ɔfāntē tēkenan má tézi,
ke mɔvura táa'ona kōn à maakeo,

²⁷ ben aō yā e ma swè blee busēbuse,

ai ma lé pè ma ɔɔa ma ì kpàòńma,
 28 beee né durun kè à kà wà à yā g̃ṣ̃ṣ̃m̃e,
 m̃nafikik̃ena Luda Musudeñen gwe.

29 M̃é p̃ɔnnaa ke ma zanguri m̃nzi'ena yā musuro,
 m̃é à yāa d̃o kè yā à lè yānz̃iro.

30 M̃é we ma durun kè ma à k̃ar̃o.

31 Dé bé à pitama kè èe p̃ó ble à k̃ar̃oo?

Ma b̃edeēñ ma s̃edeadeēñ ù.

32 Ma be zé èg̃ṣ̃ w̃ēna nib̃ɔñɔne,

m̃é we gb̃ē kè èe g̃ētẽe ì g̃aalero.

33 Ma a taariñ ùte gb̃ēñɔñe?

Ma lá kù ma durunñan ỹó?

34 Parii ṽia ma k̃ū ai ma fua mà yā ós?

Kè weé kya k̃amagu yānz̃in ma gi b̃o kp̃énzió?

35 O'o! Dé bé eé ma yā kè mamaa?

Ma z̃eo. Gb̃āapingide wemala sa.

Luda kè yā ṽīmao p̃i k̃ē takadan.

36 M̃é takada p̃i sé mà da ma g̃añ,

m̃é kú f̃ura ù,

37 m̃é gá mà yā kè má k̃ēñ t̃ōk̃ēne p̃ingi,

m̃é g̃azi lán w̃ēene bà.

38 Tó ma buraa e giimazi,

bens̃ō à d̃ɔr̃ɔñɔ e wii l̃ema,

39 tó ma bura p̃ó blè bens̃ō m̃é t̃ɔtẽe p̃i f̃ia boro,

ke tó ma gb̃ē kè ãɔ ṽi yāañ d̃ede,

40 ènd̃é l̃ēkara b̃ɔe gb̃ado g̃ēe ù,

pampaa s̃ɔ b̃ɔe ése gb̃èn.

Ayuba yā lén gwe.

38

Dii a k̃ik̃e ɔɔana Ayubane

1 Ben Dii yā s̃i Ayubala z̃aga'ia guu à bè:

2 Dé bé èe faasaiyā kaa ma ɔ̃nd̃ɔlaa?

3 Ñ̃ f̃ee ñ̃ ze lán nég̃ṣ̃gb̃ē bà,
 m̃é ñ la yāzi, né wemala.

4 Kè ma anduna k̃àe, ñ̃ kú máme?

Tó ñ̃ d̃ōna ṽi, ñ̃ om̃e.

5 Dé bé à à t̃ɔtẽe l̃ézẽkiiño l̃é?

Dé bé à bà ỹṣ̃a à gwà? À de ñ̃ d̃ɔ?

6 B̃ó bé à t̃ɔtẽe k̃ūna?

Dé bé à à ēe d̃ae

7 gur̃ɔ kè gud̃na s̃ɔs̃ɔneñɔ e guda kee,

Luda malaikaño p̃ɔnna wiii d̃o ñ̃ p̃ingii?

8 Kè ís̃iaa guu f̃ṣ̃ à b̃ò,

dé bé à zé t̃atãal̃ee?

9 Ma ludambe luguu d̃ane p̃ók̃as̃aa ù,

ma gusiaa yìne bisa ũ.

¹⁰ Ma à lézekii dàne,
ma zénò tàtààle ma gbànganò dàdan.

¹¹ Ma bène: Négae ká kè ñton vīàlaro,
n ísókana gbāaanò é ze kè.

¹² Zaa lán wà n i nà n yā diè kóngònés?
N bókii òdòba gudónane zikiś?

¹³ Gudóna è anduna kù a léa
le à gbàke lán bisa bà à zaakerinò kwée.

¹⁴ È anduna liè kodekode lán kwā kpée bà,
kpiinò è bò gupuraa lán uta yiyikōana bà.

¹⁵ È gí zaakerinòne aś n gusia yā ke,
è n ò sèna musu é'è.

¹⁶ N gaa ai zaa ísia íbòkiinòas?

N táa ò í lò pí gānulea zikiś?

¹⁷ Wà gaa kpéele gbàno òdòanneś?

N gèwāa gānulenò èś?

¹⁸ N anduna yàasa lé tàasi kèś?

Tó n yā beenò dō pingi, ñ omè.

¹⁹ Gupuraa bè zén máa?

Ń gusiakukii dōś?

²⁰ Né fō ñ gányo n būsun-ś?

Ń ű bè ze dōroo?

²¹ N dō sera, à de wà n i gurò beee!

À de n wè lé vīroo?

²² N gē làasi kè ma gu yīi kàen-ś?

N ma loughè dō èś?

²³ Mèè utè ai nawēakeguròòò,

mèè gbarè zìkaguròò zī.

²⁴ Gupuraa è bò máme à dagulaa?

Ńfántèbòe kpa ía è bò à da tótela diame?

²⁵ Dé bé è zé bò lou bítane?

Dé bé è guu para lapatanane?

²⁶ È mòdò pisi tóte kè gbēkee kúnlooa,

baa gbáa kè gbēntee kúnloo.

²⁷ È bezia kōn taagao yīi kù,

è tó sè bòe gwe.

²⁸ Lou de vīś?

Dé bé à kpíi í?

²⁹ Dé né'isōn loughè è bōn?

Dé bé è sukaa i gbasa à kpáa?

³⁰ Dé bé è tó í li à ke gbè ũ

è tó ísia musu ke kpàkpaakpa?

³¹ Né fō ñ sòsōne mèn swēeplaaanò yi ñ kakōaś?

Né fɔ̀ n̄ sɔ̀sɔ̀nɛ flɛ̀ngonɔ̀ f̄aakɔ̀aɔ̀?
 32 Né fɔ̀ n̄ mɔ̀gaakiblee bɔ̀ a gurɔ̀aɔ̀?
 Né fɔ̀ n̄ guu ɔ̀ɔ̀a sɔ̀sɔ̀nɛ ko nédande kɔ̀n a nénɔ̀nɛɔ̀?
 33 N̄ musu pɔ̀nɔ̀ doka dɔ̀ɔ̀?
 Né fɔ̀ n̄ n̄ kpá kpatan tɔ̀tɛlaɔ̀?
 34 Né fɔ̀ n̄ lé zu louzi lɛ̀ à sisi
 à í bɔ̀ à n yakuɔ̀?
 35 Né fɔ̀ n̄ loupinanɔ̀ gbare aɔ̀ da zén yɔ̀?
 Aɔ̀è mɔ̀ wà benne wáe kèɔ̀?
 36 Dé bé à ɔ̀ndɔ̀ɔ̀ dà ludambɛ luguunɔ̀nɛ̀ à lou maa?
 Dé bé à dɔ̀na kpá sukaa à kpáa?
 37 Dé ɔ̀ndɔ̀ɔ̀ bé à kà à ludambɛ luguunɔ̀ naroo?
 Dé bé eé fɔ̀ à musu orozánɔ̀ kpákazíaa?
 38 Tó à í b̄b̄e, bùsu kori è gɔ̀ bɔ̀tɔ̀nga u,
 làkpaɔ̀ɔ̀nɔ̀ è nanakɔ̀a.

39-40 M̄be nɛ̀è tofe ká músudaanɛ̀,
 tó èe n̄bɔ̀ dādāa dāko guuɔ̀?
 M̄be nɛ̀è pɔ̀blee kpá à nénɔ̀a aɔ̀ k̄a
 gurɔ̀ɔ̀ kè aɔ̀ kú n̄ tòn-ɔ̀?
 41 Tó gbāa kánkāna nénɔ̀ e ligaligaa guuzi,
 aɔ̀e lé zuu Ludazi kè pɔ̀blee kèsáríma yānzi,
 dé bé è pɔ̀blee kpárímaa?

39

1 N̄ zɔ̀ né'igurɔ̀ɔ̀ dɔ̀ɔ̀?
 N gāsi è gurɔ̀ɔ̀ kè èe né iiɔ̀?
 2 Nɛ̀è n̄ n̄ mɔ̀ dɔ̀ɔ̀ɔ̀ɔ̀?
 Nɛ̀è n̄ né'igurɔ̀ɔ̀ dɔ̀ɔ̀?
 3 Aɔ̀è kúe wà né ime,
 ben aɔ̀ né'iwáwāa è kpáe.
 4 Aɔ̀ nénɔ̀ è gbāa kú sèn aɔ̀è p̄eɛ,
 aɔ̀è ḡe zéla aɔ̀è su n̄ danɔ̀a dɔ̀ro.
 5 Dé bé à tò zaakis̄tɛ ḡɔ̀ a zīndanɛ̀?
 Dé bé à à pòro à à gb̄areɛɛ?
 6 Ma s̄tɛ dienɛ̀ à b̄eɛ ūme,
 ma tɔ̀tɛ wisidee k̄enɛ̀ à kúkii ū.
 7 È p̄a kpá wéte k̄iizi,
 è a kp̄akeri zɔ̀ka maro.
 8 Èḡɔ̀ té s̄iS̄inɔ̀a àḡɔ̀ s̄è w̄etɛɛ,
 èḡɔ̀ kp̄áe k̄eɛ p̄ó ísinɔ̀zi p̄ingi.
 9 Z̄us̄tɛ é we à z̄i kenneɔ̀?
 Eé we à i n̄ z̄unɔ̀ karan yɔ̀?
 10 Né bà dɔ̀a lɛ̀ à bú w̄inneɔ̀?
 Né gbóngo danɛ̀ lɛ̀ à kpasee k̄enneɔ̀?
 11 Né náanɛ̀ dɔ̀a à gbāa bíta yānzii?
 Né n̄ z̄i tónɛ̀ɔ̀?

12 Né à náane ke à n pówee sése
à suonne pówee gbèkiiá?

13 Taataa è a dèbekāno poro kōn pōnnao,
māde eé sí lékzi kōn tokū dèbekāoro.

14 È négbere da tōte,
è tó bùsu'āatē négbere pino wā à pipi.

15 À sán kè weé gà wà kèse péea à wíwi,
keşō nòbōsētēno é taa oa.

16 Ègō pāsī kōn a nēno,
négō dō se à zīnda nēnonlo,
zī pā kena è kēne yake ūro.

17 Zaa ke mée à gba ōndōro,
mée à baka da faadeeno tēro.

18 Mōde tó à fēe à bō kōn bāo,
è gē sōla à à òri yāa dō.

19 Mbe neè tó sō gō gbāaa vīs?
Mbe n sèsekā pèpene à waaa?

20 Mbe neè tó àgō vīvī lán kwaa bàs?
À pō bōna à yīn kī gbāaa è tó vīa n kū.

21 È a gbá gáegae guzuren,
è pōnnaa ke a gbāaa yānzi,
ben è gá da zīkpēnole.

22 È pō kè wè vīa kēne yāa dō,
swè è kēno, è bōru kpe fēedaanero.

23 Kà ègō kī kee gbàran à musu,
sári lētege kōn sári gésedeeo è pí.

24 Tó wà zīkuu pè, ègō a zīnda dakii dōro,
ègō tōte léle ègō vīvī ègō kee kēeke.

25 Tó wà kuu pè,
è pō bō a yīn à be, ēhē!
Ègō zī ūa sésee zaa zāazā
kōn gbēnsino wii gbāao kōn kuukēnao.

26 N ōndō bé à tò blea è yāa pá,
à a dēbe poro à gá sōomete kpa?

27 Mbe ní òi kúune
àgae vīa zāazā à a sà da zaa musu?

28 Ègō kú gbè musu, gwen è in,
è zō gbè mīsōntēa a aafia'ekii ū.

29 Zaa gwen ègō kpáe kee pōbleezi,
è wéi pá pōnōa kāaa.

30 Arun à nēno pōblee ū,
guu kè pō gè kún, gwen ègō kún.

1 Ben Dii èara à bè Ayubane:

2 Mamoma Gbáapingide,
né ma taari e ò ma gba làakarió?
Ludazaabori, ò yá wemala sa.

3 Ben Ayuba wèàla à bè:

4 Pòken ma ùro fá! Dian mé wenla nà?
Séde mà ò kú ma léa.

5 Ma yá ò gèñ do, mé èara mà o doro,
má ò gèñ plaa se, mé yá sínla doro.

6 Ben Dii èara à yá ò Ayubane zàga'íá guu à bè:

7 Ì fèè ò zè lán négṣgbè bà,
mé n lala yázi, né wemala.

8 Né lá kú ma yákena a zéalan yó?
Ní yezi ò ma taari e le n yá bṣ nnan yó?

9 N gàsá gbáaa kà ma pó ús?
N koto é fṣ à guu nigá lán ma pó bàs?

10 Ì bítake kṣn kíkèeo da pókásá maaano ù,
ò gakuì kṣn bèeo da utadaa ù.

11 Ì n pofè bobómá,
ò ìadárino gwa kṣn wée zaaao ò wí daríma.

12 Ì ìadárino gwa kṣn wée zaaao ò ní pàe,
ò ní dúgu zṣ guu kè aṣṣ kún,

13 ò ní ká tú ò píngi,
ò ní yiyi ò ní ká gèwāan,

14 mé gbasa mà n sáabu kpá,
kè n zì blè kṣn n gàsá gbáaao yānzi.

Bore yá

15 Ì bore gwa,
kè ma à kè lán ma n ke nà.
È sè ble lán zù bàme.

16 À gbáaa kú à wógbaame,
à yèè kú à gbèe báasiamè.

17 À vlāa porona lán sida lí bà,
à gbáda tūi de lán bàtāna bà.

18 À wánṣṣ gbāa lán mṣgotè bà,
à gbánṣṣ de lán mṣgò bà.

19 À bíta bé à de pṣ bēe kè má kènoia píngi,
à Kèri ado bé eé à fṣ.

20 Sísino musun è pṣ blen,
gwen nṣṣṣetenṣ è kṣkṣ on ní píngi.

21 È dae lè'ite gbáru,
ègṣ ṣṣṣṣ vṣn dàdà guu.

22 Lè'ite ora è daàla,
swagbaranṣ è ligazi.

23 Baa tó ísṣ è vṣvṣi, è bídi kero,

tó Yoda ísᵑpɛɛna e à lé paa,
à làakari ègᵑ kpaɛname.

²⁴ Weé fᵑ wà à wéɛ wíwi wà à kúᵑ?
Weé fᵑ wà ɔndᵑᵑ daezi wà à yī fᵑᵑ?

41

Kùkuku

¹ Né fᵑ ò kùkuku kù kᵑn daburuo
ò gáɛ ò bᵑᵑᵑ?

Né fᵑ ò bà dᵑ à néneaᵑ?

² Né fᵑ ò bà ká à yīn-ᵑ?

Né fᵑ ò à létánka fᵑ kᵑn kúraᵑᵑ?

³ Eé agbaa kpákpanne ò a gbareᵑ?

Eé benne ò sùu keᵑ?

⁴ Eé wenne ò a sé n zᵑ ù
ai a wèndi lén yᵑ?

⁵ Né à dato lán wè bāa dato nàᵑ?

Né bà dᵑa ò kpá n nénᵑgbènaᵑ?

⁶ Sᵑᵑᵑkᵑnᵑ é kùkuku pì tᵑkefᵑmaᵑ?

Aᵑé à líli latarinᵑneᵑ?

⁷ Né fᵑ ò à pápa kᵑn sakao ò à bāa fᵑᵑ?

Né fᵑ ò à mì ke gyágya kᵑn sárióᵑ?

⁸ Ò wete ò ᵑ kea ò gwa!

ᵑsii pì yā é sánguro,
né sí ò à taka ke dᵑro.

⁹ Tó néɛ daa né à fᵑ, néɛ n zīnda kekeɛme,
tó n wéɛ siàlè, n mè è ganzime.

¹⁰ Zaake gbèke kùgbāaa e ká à à go a gbènlò,

dé bé eé fᵑ à ze ma aɛ sᵑᵑ?

¹¹ Dé fia bé à dᵑma, kè mé bone?

Pᵑ kè kú anduna guu píngi né ma pᵑme.

¹² Mé gí kùkuku pì gbánᵑ yā oziro
ke à gᵑsagbāake ke à maakɛɛ.

¹³ Dé bé eé fᵑ à à tèɛ gogoo?

Dé bé eé we à aizi káne?

¹⁴ Dé bé eé we à à lé wèkᵑa?

À swaa ká à gbè naasi kù.

¹⁵ À tèɛ de lán sengbangonᵑ bà à kpɛɛa,
à didikᵑana foo sai dᵑᵑdᵑᵑ.

¹⁶ À tèɛ pìnᵑ nana kᵑame,
baa ía è gèkii ero.

¹⁷ Aᵑ pépèkᵑɛna gíngin,
aᵑé sí gokᵑaro.

¹⁸ Tó à yī sà, guu è pume,
à wéɛ de lán ɔfántè bᵑɛna kᵑngᵑ bà.

¹⁹ Ténɛnɛ è bᵑ à lén,
téputána è bᵑn dᵑ.

²⁰ Tésukpe ègᵑ bᵑɛ à yīn
lán í kè wà di téa èɛ pipii puusu bà.

21 À lé'ṭa è tò sīsīi té sé,
ténenè è bɔ à lén.

22 À gbáaa kú à waaame,
gbē kè b̀̀a m̀̀ è kɛ kp̀̀m.

23 À báasi èg̀̀ s̀̀s̀k̀̀ana gíngin,
à naa gb̀̀ngb̀̀an, è nig̀̀aro.

24 À kù gb̀̀a lán gb̀̀è bà,
lán wísil̀̀gb̀̀e daa bà.

25 Tó à f̀̀e, sẁ̀è è k̀̀e g̀̀sagb̀̀aaaǹ̀,
à̀sè k̀̀s k̀̀eguu wà kora g̀̀akiizi.

26 F̀̀eadaa k̀̀è wà à l̀̀eò píngi è b̀̀aro
ke s̀̀ari ke kà ke saka.

27 È m̀̀si gwa lán k̀̀aba bàme,
m̀̀gotè èg̀̀ dene lán lí m̀̀na bàme.

28 È bàa lé k̀̀anero,
gb̀̀m̀ba gb̀̀è èg̀̀ dene lán ése uk̀̀a bàme.

29 Èg̀̀ g̀̀ò gwaa lán s̀̀è kori bàme,
s̀̀ari k̀̀i èg̀̀ dene yáad̀̀ziyá ùme.

30 À gb̀̀e t̀̀e de lán takaso bà,
à gb̀̀è èg̀̀ té b̀̀otngan
lán z̀̀uswaaro guwib̀̀o bà.

31 È í ya a l̀̀n lán í k̀̀è èe pipii oroon bà,
è ísíaa de lán ǹ̀sídèna bà.

32 Í kutuwina èg̀̀ té à kp̀̀e,
ísíaa pí è ya à kp̀̀e píu.

33 À s̀̀aa kú anduna guuro,
ma p̀̀kenaǹ̀o té àm̀̀be à v̀̀ia v̀̀iro.

34 È ǹ̀b̀̀o k̀̀è à̀sè ǹ̀ z̀̀inda die b̀̀itaǹ̀o da p̀̀ske ùro,
àm̀̀be ǹ̀b̀̀o k̀̀è à̀sè die wà k̀̀aǹ̀o k̀̀ina ù.

42

Ayuba mìsièna Ludanè

1 Ben Ayuba bè Diine:

2 Má d̀̀s k̀̀è né f̀̀s ǹ̀ yá píngi k̀̀e,
gb̀̀eke é f̀̀s à kp̀̀a ǹ̀ p̀̀yezinanero.

3 Ǹ̀ bè, dé bé èe kpaa ònd̀̀oǹ̀e d̀̀saii?
Yápurame, ma yá k̀̀è má à gb̀̀a d̀̀sroo ò,
yá b̀̀onsae k̀̀è de ma d̀̀nalaa.

4 Ǹ̀ bè mà sẁ̀a kp̀̀a, né yá o,
né yá lalama, m̀̀e wenla.

5 Ma ǹ̀ yá mà k̀̀n sẁ̀aome yá,
tia sa ma ẁ̀e sinle.

6 Beee yánzi ma kya kà ma z̀̀indan,
ma a ǹ̀sè liè ma v̀̀e b̀̀usutin tubura.

Dii éara à Ayuba k̀̀as p̀̀ena

7 Dii yá beeǹ̀o ona g̀̀bera à yá ò Temana gb̀̀e Elifazane à bè: Ma p̀̀ f̀̀enzi k̀̀n
ǹ̀ gb̀̀enna g̀̀on plaaaǹ̀o, zaake ée ma yá o a z̀̀éa lán ma z̀̀b̀leri Ayuba bàro.

⁸ À zùsware sé mèn swεεplaa kɔn sákaroo mèn swεεplaa, à gáo ma zòbleri Ayuba kiia à sa'opɔ kè wè ká tén à té kú oo, ma zòbleri Ayuba é adua keare. Mé à aduakena sí mé keare a yɔnkɔkenaaro. Ée ma yá o a zéa lán ma zòbleri Ayuba bàro.

⁹ Ben Temana gbē Elifaza kɔn Sua gbē Bilidadao kɔn Naamati gbē Zofao gà wà kè lán Dii ónne nà, ben Dii Ayuba aduakennena sì.

¹⁰ Ayuba aduakena a gbɛnnanɔne gbera Dii tò à sù a gwena ziin. À èara à pɔ kè à vī yāa kàaranε leo plaa.

¹¹ À vīi kɔn à dāaronɔ mò à kiia ń píngi kɔn à gbē dɔnanɔ ń píngi. Aɔ pɔ blèo a be aɔ sósobi kèo, aɔ à làakari kpàene yā kè Dii tò à à lè píngi yānzì. Ben aɔ baade à gbà kondogi ɔ kɔn vura tāngao mèn doodo.

¹² Dii aubarika dà Ayuban zāa de káakupɔla. À sáano vī bɔɔ gēro dosai, lakumínɔ bɔɔ swεεdo, zùnɔ bɔɔ plaa kɔn zaakinɔ bɔɔ do.

¹³ À négɔgbēnɔ ì gɔɔn swεεplaa kɔn nénɔgbēnɔ mèn aagɔ do.

¹⁴ À nénɔgbē káakudee tón Yemima, à plaade tón Kezia, à aagɔde tón Kerenapuku.

¹⁵ Bùsu pí guu píngi nɔgbē kee kuu à maaà kà Ayuba nénɔgbē pínɔ úro. Aɔ de ń túbi diéñne kɔn ń dágɔnɔ.

¹⁶ Ayuba nawēakena gbera à kè wè baswεεplaa do, à wéε sì a dionɔ kɔn a swákpεenɔ kɔn a nasionɔle.

¹⁷ À zi kù kótokoto àton gà.

SAAMUNO TAKADA KAAKU

1

Saamu 1-41

Aubarikadee

¹ Aubarikadeen gbē kè è gbē zaaano lédamma maroo ũ,
è kifiinɔ zé séro,
è vɛɛ kɔn gbē faborinɔoro.

² Dii doka bé è kenɛ,
ègɔ laasuu lɛɛa fáantɛ kɔn gwāavĩo.

³ À de lán lí kè wà pè swaa sae bà,
à lá è kori kũro,
ègɔ né ii à gurɔɔa,
yā kè è ke píngi kaarana vĩ.

⁴ À de le kɔn gbē zaaanɔoro.
Aɔɔ de lán ése ũkā kè ɪa è sée bà.

⁵ Gbē zaaano é bɔ maa yākpaekegurɔɔ zĩro,
kifiinɔ é zɛ gbē maaano saero.

⁶ Dii gbē maaano zé dɔ,
gbē zaaano zé sɔ mì pé kaatɛnaa.

2

Kí kè Luda kà

¹ Bóyanzin boriinɔɔ e zɔka kaazi?
À kè dia wèè lé pāa kpaakɔsɔɔ?

² Anduna kɪnanɔɔ e zɪ soru keɛ,
kpatablerinɔɔ e kaakɔa Diizi
kɔn Kí kè à kào.

³ Aɔɔe bee: Wà n m̀kyakoonɔ kèkè,
wà n bà porowa.

⁴ Dii e n faboo,
à vɛɛna musu, èe n yāa dɔɔ.

⁵ Èe pataarũma kɔn pɔfɛo,
à pɛtɛ è tó vĩa n kũ.

⁶ À bè a a Kí kà a kp̄ii Zayɔn musu.

⁷ Mé yā kè Dii diemɛɛ o kè à bè:
Ma Nén n ũ, gbāan ma n i.

⁸ N̄ wéɛ kem̄a, mé bori píngi kpámma n pɔ ũ,
mé n gba anduna gooda siigɔɔ.

⁹ Né kí blerũma kɔn m̀ gòo,
né n wíwi lán wè oroo wí nà.

¹⁰ Kɪnanɔ, à lédamma kèkii ma,

anduna kpatablerinɔ, à ɔndɔ kũ sa.

¹¹ À dɔ Diizi kɔn vĩaɔ,
à pɔnnaa keɔ kɔn luganao.

¹² À lé pé à Néa
lé à pɔɔ tón fɛazi à gaga zénlo,
zaake à pɔɔ è fɛ kãndomɛ.

Aubarikadeen gbɛ kè nàzi ũ.

3

Lézuna Ludazi ibɛɛnɔ yã musu (2Sa 15:13-17)

Lè kè Dauda dà gurɔɔ kè à bàa lè a né Abusalomunɛ.

¹ Dii, ma wederinɔɔ kpámɛ fá,
gbɛ kè aɔ ibete kpãmaonɔɔ pari.

² Wèe ma yã oo pari,
wèe bee Luda é ma mì síro.

³ Mpi sɔ Dii, neɛ ɔ ligamazi senbango ũ,
ma gakuin n ũ, neɛ tó ma mì gɔ da'ilana.

⁴ Mɛɛ wii pé Diizi,
è wemala zaa a kúkiia kpíii musu.

⁵ Mɛɛ dae mà ii o mà vu,
zaake Diin ma kũna ũ.

⁶ Gɔɔn bɔɔ baaagɔ akurikurinɔɔ e ma wɛɛ kpa sãnda píngia,
mɔde mɛɛ vĩa keñnerɔ.

⁷ Ñ fɛɛ, Dii,
n ma mì sí, ma Luda,
n ma ibɛɛnɔ swãn keke,
n gbɛ zaaa pinɔ swaa é'ɛ.

⁸ Dii bé è gbɛ mì sí.
N aubarika da n gbɛnɔn.

4

Uusie aduakɛna

Dauda lè. Wè sí kɔn mɔɔɔlɛnaomɛ.

¹ Tó ma n sisi, n wemala Luda ma zenyode,
tó má kú nawɛa guu, n ma gba mɛporokii,
n ma wɛnda gwa n ma aduakɛna sí.

² Gbɛnɔ, é gí àgɔ wí daa ma Luda Gakuidea ai bɔrɛmɛ?
Égɔ ye pɔ pãanɔzi àgɔ té tãanɔzin yɔ?

³ Àgɔ dɔ kè Dii a gbɛnɔ diɛ ñdona,
tó ma à sisi, eé ma yã ma.

⁴ Tó a pɔ fɛ, àton durun keɔ,
à laasuu lé a daebɔ musu à yíte.

⁵ À saa kè de à oo o,
à Dii náane ke.

⁶ Gbē paridee è be: Dé bé eé yā maaa kewee?
Ñ uu werewa, Dii, ñ aubarika dawagu.

⁷ Baa tó pówee kōn wēeo diñzi,
pōnnaa kè ñ dàme ma swèn de ñ pōla.

⁸ Mèè dae mà ii o nnanna,
zaake Dii, míbe neè tó màgō kú ma làakaria.

5

Kōngō aduakena

Dauda lè. Wè sí kōn kurepenaome.

¹ Ñ swā kpá ma yāzi, Dii,
ñ làakari dō ma mbonaa.

² Ma Kína, ñ ma wiilena ma,
ma Luda, méé wée keemma.

³ Dii, neè ma yá'ona ma gudōnao,
mèè ma yāno dōdōnne kōngō,
ma wée ègō dōnzi.

⁴ N Luda n tèn à zaaa ũ,
neègō gbē zaaao ledoro.

⁵ Īadāri è e à ze n aezīro,
n za yāzaakerinōn ñ píngi.

⁶ Dii, neè egēdeenō mī de,
ñ ye gbēderinō kōn gbēblerinō káziro.

⁷ Mapi sō, mé gē n ua n gbēke bíta yānzi,
mé kúe mà ae dō n kpéa mà mī sienne.

⁸ Dii, ñ ma da zéa n náanekena yānzi,
ñ zé porome ma wēderinō yānzi.

⁹ Zaake aō yāke náane vīro,
aō nōse de lán kākā bee bàme,
aō kōto de lán mira wēna bàme,
aōè lénnaa kásafine.

¹⁰ Ñ tó yā vēemma Luda,
ñ tó yā zaaa kè aōe kpákpaano wí ñ musu.
Ñ pémma n aezī aō taari pariino yānzi,
zaake aō gi n yā mazi.

¹¹ Ñ tó gbē kè aō utena n kiiano yáa dō,
aōgō lè sii kōn pōnnaao gurō píngi.

Ñ ÷ kú gbē kè aō yenziinola,
le aō pōnnaa ke n yā musu.

¹² Dii, neè aubarika da gbē maaanōn,
neè ligañzi yenzio lán sengbango bà.

6

Faaba wiipena Ludazi

Dauda lè. Wè sí kòn mɔɔlɛnaomɛ.

¹ Dii, ñton kpákɛmazi kòn pɛtɛoro,
ñton ma toto kòn pɔfɛoro.

² Ñ ma wɛnda gwa, Dii,
zaakɛ ma á'á,
ñ ma kɛkɔa, Dii,
zaakɛ ma wánɔɔ e wii.

³ Ma pɔɔ yàka búgubugu, Dii,
bɔɔɛn né dɔmalɛɛ?

⁴ Ñ ɛara ñ ma mì sí, Dii,
ñ ma faaba kɛ n gbɛkɛ yánzi.

⁵ Zaakɛ gɛ é e à n tó kpáro,
weé n sáabu kpá mira guuro.

⁶ Ma mbona ma kpasa,
ma mibɔkɔ è ga kòn wɛɛ'io,
ma daɛbɔ è yíi kú ai guu gá dɔo.

⁷ Ma wɛɛ kakana kòn pɔsia ódɔnao,
èe gaa kè ma ibɛɛnɔɔ pari yánzi.

⁸ À gu ma kiia zaakerinɔ,
zaakɛ Dii ma ódɔna mà.

⁹ Dii ma wiipena mà,
Dii ma aduakena sì.

¹⁰ Wí é ma ibɛɛnɔ kú ñ píngi aɔ gɔ bídi guu,
aɔ é fu kándo aɔ kpɛɛ li.

7

Ñya nmaa kpáma, Dii!

Lè kè Dauda sì Diine Beyámi bori Kusu yá musu.

¹ Dii ma Luda, ma nanzí,
ñ ma mì sí ñ ma faaba kɛ
gbɛ kè aɔ pɛɛmaanɔ ɔzĩ.

² Tó lenlo, aɔ é ma kɛ gyáigyai
lán músu è keñne nàme,
aɔ é ma kɛkɛkɔɔɔɔ,
gbɛkɛ é ma mì síro.

³ Dii ma Luda, tó ma taari kɛ kè,
tó ma ɔɔ kú yá zaaan,

⁴ tó ma à zaaa kè ma gbɛdaaane,
kɛ tó ma gbáaa mɔ ma ibɛɛne pã,

⁵ ñ tó ma ibɛɛ pì pɛɛma à ma kú,
à kɛɛ pɛɛpɛma tɔɔɔɔ,
à ma víi búsu'áatɛn.

⁶ Ñ fɛɛ ñ ze kòn pɔfɛo, Dii,

ñ fεε ma ibεεnozi ñ nòse kpàkpā yānzi.

Ñ vú, ma Luda,

ñ yā gōgō a zéa.

⁷ Ñ tó gbēno kakōanzi,

ñ kí bléñne zaa musu.

⁸ Dii, neé yákpae ke kōn gbēno.

Dii, ñ tó yā bōmao nna ma yāzede lén,

Luda Musude, ñ yā kemε ma nòsepara lén.

⁹ Luda, míbe ñ maa,

neé nòse kōn laasuuo kpoke.

Ñ gbē zaaano pásikena mì de,

ñ gbē maaano gba zekii.

¹⁰ Luda Musuden ma sengbango ù,

è gbē kè aō nòse maaano mì sí.

¹¹ Luda è yákpae ke a zéa,

è tó yā gō vεémma guro píngi.

¹² Tó gbē e a nòse liero,

Luda è a fεeda lé ke

è a sá kú à kã.

¹³ È a gōkebo kè è gaa ínneko keke,

è a kà tédeeno kpá sála.

¹⁴ Ñ gwa, yā zaaa è nò do gbēn,

ben è wahaa nò sí à né i εgeε ù.

¹⁵ È wεε yō gbēnoñe zàazá takuteε ù,

ben è zu wεε kè à yō pí guu.

¹⁶ À àisi pásī è wí à musu,

à wéetāna gbēnoa è wí à mìa.

¹⁷ Mé Dii sáabu kpá a maakεε yānzi,

mé Dii Musude tó bo kōn lèsinao.

8

Luda gakui ya'ona

Dauda lè.

¹ Dii wa Dii, n tó bōna anduna gu píngia,

n gakui bōna gupuraaa musu.

² Ñ dà né fétenoñe kōn nékpántēno aō n sáabu kpá

le n ibεeno kōn n zanguri gēebommarino yīte.

³ Kè ma n zīi gwà musu,

mōvura kōn sōsoñe kè ñ pèpe gweeno,

⁴ ma bè bōn gbēntee ù kè à yā ègō dōnguu?

Bōn à ù kè neé làakari dōa?

⁵ N à kè kēsāna malaikanōzi féte,

n à kà kín kōn gakuio kōn bèeo.

⁶ Ñ tò à kí blè pó kè ñ kēnoa,

ñ tò pó sānda píngi mì siene,

7 sãano kɔn zũno kɔn nõbɔsẽteno pĩngi,
8 bãano kɔn kpɔno kɔn pɔ kɛ kú ísiaannɔ.

9 Dii wa Dii, n tɔ bɔna anduna guu pĩngi.

9

Luda sáabukpana kè è yá keke gbẽnoŋe yãnzì

Dauda lè.

1 Dii, mé n sáabu kpá kɔn nõseo do,
mé n yãbɔnsaekɛnanɔ kpàakpa kɛĩne.

2 Mé pɔnnaa ke mà ãa dà n yá musu,
Luda Musude, mé n tɔ kpá kɔn lèsinao.

3 Ma ibeɛno è kpeɛ li,
aɔ è lɛɛ wà gaga n aɛ.

4 Zaa ke n zɛmao n yá nnaa kpàma,
vɛɛna n tintia n yá gògò a zéa.

5 N kpákè boriinɔzi,
n gbè zaaano kàate n ní tɔ dède míomio.

6 N mɔnzi kè è yáaroo kpà ma zangurinɔzi,
n ní wétɛno gbɔro, aɔ yá dɔ gbèken dɔro.

7 Dii è kí ble guu pĩngi,
à a kpata diɛ yákpækɛna yãnzì.

8 Eé yákpæ ke kɔn anduna gbẽno súusu,
eé kí ble boriinɔ a zéa.

9 Diin utekii ù gbè kè wèe gbãaa mɔnɛnɔne,
à deĩne aafia'ekii ù nawèakeguu.

10 Dii, gbè kè aɔo n tɔ dɔnoo n náane ví,
nèè n kii wèterino zinnaro.

11 À lè sí Diine, èe kí blee zaa Zayɔn,
à à yákenano kpàakpa ke bori pĩngine.

12 Zaa ke è gɛɛ bo gbèderia, yá è sánlo,
è takaasideeno wílɛna yá da.

13 Dii, ñ gwa lán ma ibeɛno e ãa daama nà,
ñ ma wènda gwa ñ ma bɔ gaa lézì,

14 Iɛ mà n tɔ kpá Zayɔn bíileɛ,
mà pɔnnaa ke kè n ma mì sɔ yãnzì.

15 Boriinɔ sɔ wèe kè aɔo yòñ,
aɔ gbá zù bà kè aɔo kpàkpa guu.

16 Wà Dii dɔ kɔn yákpækɛna a zéao,
è tɔ gbè zaaa yákená wí à musu.

17 Gbè zaaano è tá gèwáan,
borii kè aɔè Luda yá daroo pɔno.

18 Wèndadeeno yá é sán zikiro,
takaasidee sɔ wéedɔzina yáana víro.

19 Ñ fεε Dii, ñton tó gbēntee n gà fīro,
 ñ bori píngi kakša ñ yákpae keńyo.

20 Dii, ñ tó vīa boriinɔ kũ,
 le aš e wà dš kè gbēnteenɔn n ũ.

10

Wéekena Luda a yakpae ke gbēnteenɔne

1 Dii, bóyānzi n zena zāazāzi?

À kè dia neè n zīnda ute nawēakeguro?

2 Gbē zaaa è gbāasaidee wete à de wadakee guu,
 è mɔnafiki keɛe à à kũ.

3 Gbē zaaa è a pónidenano ĩa dā,
 è sánkarade sáabu kpá è Dii tó zaaa sí.

4 Gbē zaaa wada bé à tò è Dii kii wetero,
 à Luda laasuu vīro.

5 Yā kè è ke píngi è bɔne maame,
 è a zīnda kaara, è n doka daro,
 è lézukii ke a ibeenɔa.

6 È be é kpáguaro,
 égš kú pɔnnaan wahaa sai.

7 Ege kɔn gbēkanao kɔn yā pāsio à lé pà,
 kisia yā kɔn yā zaaao bé égš daa à lén.

8 È nae taarisaideene lakutu kpee
 le à e à à de asii guu,
 è mizaadee kpákpa gusae.

9 È nae gbēnɔne asii guu lán músu bà,
 è nae lákpen le à e à gbāasaide kũ.

Tó à à kũ, è à gáe kɔn a bào.

10 Gbē kè à lè à kũ égš daena sòrɔɔ,
 gbāaa bé à à nè.

11 Gbē zaaa è be Luda è yā tàasi kero,
 è ɔ kú a wéεame è guu ero.

12 Dii, ñ fεε ñ mɔ kɔn n gbāaa,
 Luda, ñgš takaasideenɔ tàasi kee.

13 Luda, bóyānzin gbē zaaa è dɔkenyo lezi?

È be a swè guu né ĩa daawaro.

14 Baa kɔn beeeo neè gbēnɔ yā'šamma e sānsān,
 neè n pɔsia yā da le ñ e ñ ɔ daruma.
 Gbāasaidee è a zīnda kpámma,
 tone kè gwàri vīroo dɔnlerin n ũ.

15 Ñ gbē zaaanɔ kɔn gbē pāsino gāsā éñne,
 ñ n yā zaaa kè ašoe daa wà dšroo wí n musu.

16 Dii égš kí blee guro píngi,
 à yādarisaideenɔ é kaate à būsun.

17 Dii è takaasideenɔ wéekena sí,
 è n gba swè, è swā kpá n wiipenazi.

18 È ze kɔn tone kè gwàri vīroonɔ
 kɔn gbē kè wèe wée tãammanɔ,
 le gbēntee kè de būsuti ũ
 tón tó swè kè gbēnɔn dɔro yānzi.

11

Làakarikpaena

Dauda lè.

¹Ma na Diizi.

Bóyānzin ée beeme mà vīa
 mà tá kpīii musuzi lán bāa bà?

²À zaakerinɔ gwa, aɔ kà kpà sála,
 aɔ nàe gusae aɔ n̄ sá gà,
 aɔ kà zù n̄semaadeenɔzi.

³Tó fεεakaarayā e kaatεε,
 gbē maaanɔ é ke diame?

⁴Dii kú a kpé kè kú adona guu,
 à vēna kpatan musu gwe.
 È wée té gbēnteenɔzi à n̄ tàasi ke.

⁵Dii è gbē maaanɔ yɔ à gwa,
 mɔde à zà zaakerinɔn
 kɔn gbē kè yā pásí è ke r̄ne nnaanɔ.

⁶Eé t̄yɔ kɔn ɔfánt̄gb̄ɔo kú zaakerinɔa,
 ĩa wāaa bé eéḡɔ de n̄ baka ũ.

⁷Zaake Dii è yā ke a zéa,
 yāmaakena è kene nna,
 gbē maaanɔ é wée siàle.

12

Gbēntee zaake

Dauda lè. Wè sí kɔn mɔrɔlenaome.

¹N̄ ma m̄ sí, Dii,
 zaake gbē maa kee kuu dɔro,
 n̄aan̄dee yāa gbēnteenɔ té.

²Baade è egeε to a gbēdaaane,
 è lénnaa kásañne kɔn n̄seɔ plaa.

³Dii, n̄ lénnade lé kò é
 kɔn gbē kè è a z̄inda sé lez̄io.

⁴Aɔè be n̄ lé bé eé tó wà z̄̄ ble,
 wà n̄ lé vī, dé bé eé kí bler̄maa?

⁵Wéetāna gbē busenɔa
 kɔn wēndadeenɔ m̄bonao yānzi
 Dii bè é fεε sa
 à n̄ gba z̄éb̄kii kè aɔɔe à ni deε.

⁶Dii yā see vīro,
 à de lán kondogi kè wà yò t̄vura guu

wà bàasa gèn swεεplaa bà.

⁷ Mpi Dii, négõ wa dákpaá gurõ píngi,
né wa sí gbε beee takanõa.

⁸ Tó gbēnõ yā bεε kù oplaplaa,
gbε zaaanõ égõ lili oo kōn ñadānao gu píngia.

13

Wiipena Ludazi

Dauda lè.

¹ Ai bõre, Dii?

Ma yā égõ sáangu gurõ sánda píngin yó?

Négõ mikpεε zuume ai bõreme?

² Mégõ kōdεε kεε kōn ma laasuunõ ai bõreme?

Ma põõ égõ sia lán guu e dõõ nà,

ma ibεε égõ gbāaa bleema ai bõreme?

³ Dii ma Luda, ñ ma gwa né ma yā ma,

ñ ma uu wereme le màton garo yānzi,

⁴ le ma ibεε tón be a ma nero yānzi,

le ma zangurinõ tón pōnnaa kε ma funa yā musuro.

⁵ Mée n gbεke náane kεε,

ma põõ kè nna kè n ma mì sì.

⁶ Mé lè sí Diine,

zaake à yā maaa kème.

14

Yōnkõ yā'ona

Dauda lè.

¹ Yōnkõ è be a swèn Ludaa kuuro.

Gbēnõ yāka, aõ yākεna zaa,

yāmaakeri kee kú ñ téro.

² Zaa musu Dii è gbēnteenõ tāsasi ke

à gwa tó gbεke òndõõ kà à a kii wεε.

³ Aõ sāsā ñ píngi aõ gõ ðõrõ sai míómíõ,

yāmaakeri kee kú ñ téro, baa mèn do.

⁴ Zaakerinõ ðõna vīnloo?

Aõè ma gbēnõ mómo lán ú bà,

aõè Dii sísiro.

⁵ Gwen vīa ñ kūn maamaa,

zaake Ludaa kú kōn gbε maaanõ.

⁶ Wè kpá takaasideene a pōyezikεnaa,

mõde Diin à utekii ù.

⁷ Luda, ñ bõ Zayõn ñ mó ñ Isarailinõ mì sí!

Tó Dii sòkpa kōn a gbēnõ ñ gwena ziin,

Yakubu boriinõ é pōnnaa kε,

Isarailinõ é yāa ðõ.

15

Ludayadari ya'ona

Dauda lè.

¹ Dii, dé bé à zé vī à gē n be ua?

Dé bé eé fō àgō kú n kpīi musuu?

² Gbē kè ègō kuu taari sai,

è yā kē a zéa,

è yāpuraa o zaa a nòsen.

³ È yā di gbēkearo,

è taari kē a gbēdaaanero,

è a gbēndoo sōsōro.

⁴ È kya ká ludayādarisainon,

è bēe li ludayādarinone,

è a lùsena papa, baa tó à kēne zī'ū.

⁵ È ɔ sēkáníne a dialena yānzīro,

è bɔ taarisaidee kpēe ɔɔnkpēegba yānzīro.

Gbē kè è kē lē é kpágula zikīro.

16

Nana Ludazi adua

Dauda lè.

¹ N ma dākpa Luda,

mbe ma nanzi.

² Ma bè Diine: Mbe ma Dii ū,

n baasiro má pó maa ke vīro.

³ N gbē kè aɔ kú bùsu kè guuno,

aɔmbe gakuidee kè wà kēmeeno ū.

⁴ Gbē kè aɔè wā wà gá taa kiiano

è yā'amma kpá n zīndazime.

Mé sa'o'aru kwéényoro,

weé n tãano tó ma ma lézīro.

⁵ Dii, mbe má n vī ndo,

n ma ka ma bakaa,

ma wēndi kú n ɔzīme.

⁶ N tɔɔtē lézēkiino kēme gu maa guu,

gbaa kè n dāme kēme.

⁷ Mé Dii sáabu kpá kè è lé dama yānzi,

baa gwāvī è tó ma swè ma gba làakari.

⁸ Mēgō Dii ee ma wéen,

lán à kú ma ɔplaazi nà, póke é ma degero.

⁹ Beee yānzi ma pɔɔ ègō nnazi,

ma nòseguu pù.

Má tãmaa vī kè ma mē ègō kuu,

¹⁰ zaake né ma tó mira guuro,

né we n gbē kè kú adona yai kūro.

11 N ma da wèndi zéa,
ma pɔnnaa éǵɔ pana n kiia,
pɔ maaanɔ éǵɔ kú n ɔzĩ gurɔ píngi.

17

Taarisaidee aduakena

Dauda aduakena

1 Dii, ñ ma yāzede ma,
ñ swā kpá ma wiipenazi,
ñ ma wéekena sí,
zaake méé kee kɔn mɔnafikioro.

2 N kiian mé yá nnaa en,
n wéé e yā kè zé vīi ee sánsán.

3 N ma swé gwà, n wéé témazi gwāavī,
n ma tàasi kè, néé yáke emaro,
zaake ma zεo kè ma lé é ma kari kero.

4 Mèè té gbēntee yákenanɔziro,
mèè gbē pásĩnɔ zékpae séro.

5 Ma lili ò n zén súusu,
mèé pá n yānεro.

6 Mèé lé zuunzi, zaake né wemala.
Luda, ñ swā kpá ma aduakenzazi.

7 Ñ n gbēke bɔnsae yá kemε,
ñ gbē kè aɔ nānziinɔ bɔ ñ ibεenɔ ɔzĩ.

8 Ñ làakari dɔma lán n wéene bà,
ñ ma sɔtɔ n ɔru.

9 Ñ ma sí gbē zaaa kè aɔè ïa damaanɔa,
ma ibεε kè aɔɔ liganamazii pìnɔ.

10 Aɔè gbēke wéé gwaro,
aɔ lé è ïadāyā o.

11 Aɔ pèema wà ligamazi,
aɔ wéé bìima le wà e wà ma pāe tɔɔte.

12 Aɔɔ yezi wà ma ke gyáigyai
lán músu nɔaderi è ke nà,
lán músu kè naena gusae bà.

13 Dii, ñ fεε ñ danle ñ ñ ne,
ñ ma sí gbē zaaanɔa kɔn n fεεdaao.

14 Ñ ma bɔ ñ ɔzĩ kɔn n gbáaao.
Aɔ baka kú anduna kèkii guu,
aɔ auziki èǵɔ diñzi, aɔ nénɔ è kã,
aɔè pɔ kè diñzinɔ káe ñ nénɔne.

15 Mapi sɔ, mé wéé sinle ma nɔse maaa yānzi,
tó ma n e ma fεεgurɔ, beee é móma.

18

Ziblena sáabu (2Sa 22:1-51)

Lè kè Dii zɔbleri Dauda sine gurɔɔ kè à à bò Solu kɔn a ibεε kpaaanɔ ɔzĩ.

¹ Má yenzi Dii, ríbe ma gbāaa ũ.

² Diin ma gbèsi ũ kōn ma zeki gbāaa,
ma m̀sirime.

Ma Ludan ma gbèsi ũ, meè nazi.

Àmbe ma sengbango ũ,
ma m̀siri gbāa kōn ma gulezĩo.

³ Dii kà wà à sáabu kpá.

Meè à sísi, è ma bɔ ma ibeɛno ɔzĩ.

⁴ Góro'ite vl̄ɛmao,
ísɔ̀ kè è n̄ kaate e ma blee.

⁵ Mira b̄ano ligamazi,
gaa takuteɛ kpàkpame ma ae.

⁶ Kè má kú nawēa guu, ma Dii sísi,
ma wii pè ma Ludazi,

ben à ma kòto mà zaa a be,
ma wiii kà à kiia, à gè à swān.

⁷ Tɔ̀ote lùgaluga à n̄gānigā,
kp̄iino d̄egedege ai n̄ kāsāan.

Ā lùgaluga kè à pɔ̀ f̄ɛ yānzi.

⁸ Tésukpe b̄o à yīzĩ,
té kè è n̄ kpata b̄o à lén,
à ȳno e té keɛ à ae.

⁹ À musu wè à p̄ita,
lou sísi à gbá ḡzĩ.

¹⁰ Èe v̄iaa dina kerubu kpeɛ,
èe yàa paa ìala.

¹¹ À gusiaa dà a zīndala,
ludambe sia k̄u à kúkiila.

¹² Zaa à gakui tékena guu lou e sisii,
lougb̄e e kwɛɛ, lou e pii pásipásĩ.

¹³ Dii p̄ata zaa musu,
Luda Musude kòto dɔ̀ lapatana ũ.

¹⁴ À kà f̄a ma ibeɛno à n̄ f̄aak̄ɔa,
à tò lou pí̄ma à p̄̄ma.

¹⁵ Kè n̄ patāma, Dii,
kè n̄ p̄o b̄o n̄ yīzĩ,
ísiaa tɔ̀ote b̄o gupuraa,
anduna kāsāa ḡo kaena p̄t̄e.

¹⁶ À ɔ̀ b̄o zaa musu à ma k̄u,
à ma bɔ swadaa guu.

¹⁷ À ma si ma ibeɛ gbāaa ɔ̀zĩ
kōn ma zanguri kè ā gbāaa demalaano.

¹⁸ Ā l̄ɛma ma m̄nzik̄eguro,
m̄de Dii z̄ɛmao.

¹⁹ À ma bɔ à ma gba m̄porokii,

à ma mì sì kè à yemazi yānzi.

²⁰ Dii yā kème ma nòse maa lén,
à fīa bòme ma gbāsisaiké lén.

²¹ Zaake má Luda yādienanò kūna,
mées à zaaa ké ma a Luda tónlo.

²² A dokayānò ègò dōome aε píngi,
mées kpeε li yā kè à dienonero.

²³ Ma kuuna taari vī Diinero,
má a zīnda kūna durun sai.

²⁴ Dii fīa bòme ma nòse maa lén,
zaake à è má kuu gbāsī sai.

²⁵ Náanēdeen n ū náanēdeenone,
taarisaidēen n ū taarisaidēenone.

²⁶ N wásawasa gbē wásawasanone,
mode neε íbete kpá kōn gbē dōrosaidēenō.

²⁷ Neε zīndabusarinò mì sí,
neε gbē kè aōè n zīnda sé lezīnò sōe.

²⁸ Dii, neε ma fitia té tó nana,
ma Luda, neε ma gusiaa liε gupuraa ū.

²⁹ Kōn n gbāaao mé fō mà kù kpá karaa,
ma Luda gāzī mé fō mà vī gūla.

³⁰ Luda kèkii sō yákεna bōezina,
Dii yā see vīro, à wásawasa,
à de sēngbango ū gbē kè aō nāzinone.

³¹ Dii baasiro, dén Luda ūu?
Wa Luda baasiro, dén gbèsi ūu?

³² Luda bé è ma gba gbāaa,
àmbe è zé porome súusu.

³³ È tó ma gbá kái gō nna lán zō pò bà,
è tó màgō táa oo gulezīnò musu.

³⁴ È zīkàna dadame
ai ma gása fō à mōgotē sá gá.

³⁵ Neε n zīblesēngbango kpáma,
n ma kūna kōn n òplaa,
neε naε n ma tó bō.

³⁶ Neε ma zé yàasa kūme
le ma gbá tón sataro.

³⁷ Ma pεε ma ibεεnzi ma n kùkù,
mées eara ma suro, sé kè ma gaa ma n dede.

³⁸ Ma n wíwi, aōe fō wà fεε dōro,
aō lèε wà gò kaena ma gbá gīzī.

³⁹ N ma gba gbāaa ma zī kào,
n tō ma ibεεnò mì nàeme.

⁴⁰ N tō ma zangurinò kpeε li,
ben ma a ibεε pinò kàate.

⁴¹ Aō wii lè, gbēkee e n mì síro,

a5 lé zù Diizi, èe weñlaro.

⁴² Ma ñ ké tikeṭike lán būsuti kè ãa sèe bà,
ma táa òm̃ma lán zé guu bɔtɔnga bà.

⁴³ N ma bɔ gbē kè a5 f̃eemaziinɔ ɔzĩ,
n ma ke boriinɔ m̃idee ũ.

Borii kè má ñ d̃sroonɔ è zò blem̃e,

⁴⁴ bori z̃l̃tɔnɔ è na ñ s̃asaa ma ãe.

Tó a5 ma yā mà, a5è m̃i sieme.

⁴⁵ A5 k̃ā è ga,

a5è bɔ ñ zeki gb̃aaanɔn k̃ɔn luganao.

⁴⁶ Dii kuu! Aubarikadeen ma gb̃esi ũ!

Wà Luda ma m̃isiri t̃ɔ bɔ.

⁴⁷ Luda bé è g̃ẽe bome,

è tó boriinɔ m̃i sieme,

⁴⁸ è tò mà piti ma ib̃eenɔn.

N ma gba gb̃aa de ma zangurinɔla,

n ma bɔ gb̃e p̃ās̃inɔ ɔzĩ.

⁴⁹ Beee yānzi mé n s̃áabu kpá boriinɔ té,
mé n t̃ɔ kpá, Dii.

⁵⁰ Dii è z̃l̃ bíta ble k̃ina kè à à s̃ène,

è gb̃ẽkẽe ke k̃ina kè à à k̃àne,

mam̃ma Dauda k̃ɔn ma boriinɔ

ai gurɔ píngi.

19

Ludambe gakui k̃ɔn Luda yā gakuio

Dauda lè.

¹ Musu è Luda gakui bɔ gupuraa,

b̃atumapɔnɔ è à z̃l̃i ɔd̃ãñe.

² Len èeg̃ yā oo le lán guu e d̃ɔɔ nà,

è d̃ɔna kpám̃ma gw̃áaṽi k̃ɔn gw̃áaṽio.

³ È yā oro, à yā'ona borii kuuro,

w̃e à k̃l̃i maro.

⁴ À k̃òto è da andunala píngi,

à yā'ona è gá ai t̃ɔt̃e lézekiia.

Luda kpé b̃ò ɔf̃ant̃ene gwe,

⁵ è bɔ kpén à f̃ẽe lán ñɔseri bà,

è f̃ẽe táo k̃ɔn p̃onnaao lán g̃ɔsagb̃aaa bà.

⁶ È f̃ẽe ludambelea kè,

è bik̃ū à gá ai à léa k̃āa,

p̃óke èg̃ɔ utena à puusunero.

⁷ Dii doka papana,

è ñ kuuna kẽe à kẽñe d̃ɔ.

Dii yā náane ṽi,

è lé da ɔnd̃s̃aideenɔa.

⁸ Dii ɔd̃ɔk̃ii bé à súusu, è ñ p̃ɔɔ ke nna.

Dii yādienanɔɔ gb̃ás̃i ṽiro, è ñ uu wereñe.

9 Mìsiēna Diine zé pì wéebona,
weégō tézi gurō píngi,
Dii yákpækēna yápuraa vī,
ègō maa wásawasa.

10 À maaa de vurala, baa vura maaa,
à nnaa de z'íla, baa z'ó búsu.

11 Beee musu nēè lé da mamoma n zòbleria,
gbē kè n yā kūna àrē ègō bíta.

12 Dé bé eé fō à yā kè à zàano dōo?

Ñ sùu kemao kōn ma taari kè utenamēno.

13 Nton tó mamoma n zòbleri taari kennē gīanziro,
ñton tó durunno kí blemaro,
mégō kuu wásawasa taari bíta sai.

14 Ñ tó yā kè èe bōo ma lén kennē
kōn laasuu kè kú ma swè guuo,
Dii, ma gbèsi, ma mìsiri.

20

Zìblena wéekē

Dauda lè.

1 Dii yā sínyo n nawēakegurō,
Yakubu Luda n dákpa.

2 À donle zímma bōna a kúkiia,
à n ìan ká bōna zaa Zayon.

3 À n sa'ona sí píngi,
à dō n sa'opo kè wè ká tén à té kūno yān.

4 À pó kè n pōo yezi kennē,
à tó ñ pó kè nēe pēea le.

5 Wé guda ke zī kè ñ blè yā musu,
wé tuuta logo kōn wa Luda tōo.
Dii wéekē kè ñ kè sí píngi.

6 Má dō sa kè Dii è kína kè à à kà mì sí,
è yā sío zaa a bēe kè kú adonan,
è tó à zī ble kōn a gāsā gbāaao.

7 Gbēkeno è sōgorono náane ke,
gbēkeno è sōno náane ke,
wapino sō, Dii wa Ludan wèè náane ke.

8 Aóé gèn sí wà léé,
wapino sō wégō zena gíngin.

9 Dii, ñ tó kína zī ble,
tó wa n sisi, ñ wewala.

21

Zìblena sáabu

Dauda lè.

¹ Dii, kína e pɔnnaa kɛɛ kɔn n gbáaao,
à pɔɔ nna maamaa kè ní tò à zì blè.

² N pɔ kè à pɔɔ yezi kpàa,
néɛ gí à wéɛkɛna síziro.

³ N daàlɛ kɔn aubarika bítao,
n yura fura kùne.

⁴ À wèndi gbèkamma, ben ní kpàa,
ní tò àgɔ̄ kuu ai gurɔ píngi.

⁵ À gakui bíta kè ní tò à zì blè,
n bèɛ kɔn bítakeɛo kpàa.

⁶ Nèègɔ̄ aubarika daan gurɔ píngi,
n kuuna bé à tò à pɔɔ kè nna.

⁷ Zaakɛ kína náane dɔ̄ Diia,
Luda Musude gbèkɛ yánzi eé nigāro.

⁸ N ɔ̄ é n ibɛɛnɔ̄ kú ní píngi,
né n zangurinɔ̄ kú kɔn n ɔ̄plaa.

⁹ Né ní kɛ mɔ̄date yàka ũ n mógurɔ,
Dii é ní kaatɛ a pɔ̄fɛgurɔ, eé tó té ní ble.

¹⁰ Né ní nénɔ̄ mì de anduna guu,
né ní boriinɔ̄ kɛ gbènteenɔ̄a.

¹¹ Baa tó aɔ̄ lé kpàkɔ̄sɔ̄nzi,
aɔ̄ pɔ̄yezizyá é zìi kɛro.

¹² Né kà dɔ̄dɔ̄ ní wéɛa,
né tó aɔ̄ kpɛɛ li.

¹³ N gbāakɛɛ guu, Dii, ò n zìnda sé lezì,
wé lè sí wà n bítakeɛ sáabu kpá.

22

Wiiɛna Ludazi

Dauda lè.

¹ Ma Luda, ma Luda,
à kè dia n ma ton-ee?

Ma wii pè,
à kè dia néɛ mɔ̄ ma mì síroo?

² Ma Luda,
ma lé zùnzi fáantɛ, mɔ̄de néɛ wemalaro,
ma wii pènzì gwāavì dɔ̄, méɛ yītɛro.

³ Ní kú adona ní vɛɛna kpatan,
mmɔ̄n kè Isarailinɔ̄ è n sáabu kpá.

⁴ Mbe wa dezínɔ̄ n náane kè,
aɔ̄ n náane kè, ben n ní mì sì.

⁵ Aɔ̄ lé zùnzi, ben aɔ̄ bɔ̄kii è,
aɔ̄ n náane kè, ben wí e ní kúro.

6 Kòkò néngon ma ù, gběnteen ma ùro,
wèe ma s̄s̄s̄, wèe kya kaamagu.

7 Gbē kè ās̄e ma gwaan̄ e ma faboo,
ās̄e lézúkii kéema,
ās̄e ní mì kéé degūdegū wèe bee:

8 Lán èe Dii náané kéé nà, èndè à à mì sí,
tó à yá kàneme, à à mì sí.

9 Mbe n ma b̄o ma da gbéeen,
n ma gwa aafia ma ȳmigur̄o.

10 Má na n ɔ̄z̄i zaa né'is̄omme,
ma Ludan n ù zaale má kú ma da gbéeen.

11 Òtonḡ kúmao z̄áro,
zaake wahaa k̄i kúmao,
gbēkee kuu à d̄malero.

12 Wà ligamazi paripari lán z̄uswareen̄ bà,
wà ma kagura kè lán Basā b̄usu z̄usware gbāaan̄ bà.

13 Wèe lé aemazi lán músu ɔ̄d̄ori
kè ās̄e p̄ó kéé gyáigyain̄ bà.

14 Ma gbāaa ȳá lán í kwéena bà,
ma gupekiin̄ b̄òkūn p̄ingi,
ma mè ȳó lán z̄ósa bà.

15 Ma k̄oto ḡaga lán p̄éé korii bà,
ma néne nà ma lé musu,
wà ma dae lán gè bà b̄usutin.

16 L̄ewann̄ ḡáli liganamazi,
gbē zaaa p̄in̄ n̄anak̄rema,
ās̄ ma ɔ̄n̄ k̄on ma gbán̄ z̄òz̄.

17 Mé f̄ò mà a wán̄ naro p̄ingi,
wà wéé b̄ibibia, wèe ma gwaa.

18 Ās̄ ma p̄ókásāan̄ kp̄aatetek̄one,
ās̄ k̄abank̄e kè ma uta yá musu.

19 Dii, òtonḡ kúmao z̄áro,
mbe ma gbāaa ù,
n̄ m̄ó n̄ d̄male kpakpaa.

20 Ò ma b̄o ās̄ f̄édaa léz̄i,
n̄ ma w̄èndi sí l̄ewan p̄in̄a.

21 Ò ma b̄o músu p̄in̄ léz̄i,
n̄ ma sí z̄us̄ete p̄in̄ kobaa.

22 Mé n t̄ó b̄o ma gb̄en̄ té,
mé n s̄áabu kpá kak̄ana guu.

23 A Dii v̄iakerin̄, à à s̄áabu kpá,
a Yakubu boriin̄, à à t̄ó b̄o,
a Isarailin̄, à mì siene.

24 Zaake èe kya ká takaasideenlo,
èe à w̄èndak̄e faboro,

èe mùkpɛɛ zunero,
à swá kpà à wiipɛnazi.

²⁵ Mé n sáabu kpá pari kakɔana guu,
mé lù kè má sɛnnɛ papa n vīakerinɔ aezī.

²⁶ Takaasideenɔ é pɔ ble wà ká,
Dii kii wɛtɛrinɔ é à sáabu kpá,
aɔégɔ kú wɛndio gurɔ píngi.

²⁷ Andunalezekideenɔ éǵɔ Dii dɔ aɔ aɛ dɔa,
borii kè aɔ kuunɔ é kúɛnɛ n píngi,

²⁸ zaake kíblena né Dii pómɛ,
è kí ble bori píngia.

²⁹ Anduna auzikideenɔ é dɔnzi kenɛ n píngi
kɔn gbɛ kè aɔ kú gaa lézínɔ,
gbɛ kè aɔ gaa gákiiannɔ é mi sienɛ n píngi.

³⁰ Zia gbɛnɔ é dɔzi,
aɔé Dii yá tɔkɛ gbɛ kè aɔé suunɔnɛ,

³¹ Aɔé misina yá o gbɛ kè wèè n i kòroonɔnɛ
zaake à gīake à kè.

23

Diin ma d̄ari u

Dauda lè.

¹ Diin ma d̄ari u,
póke é kēsámaro.

² È ma daɛ sèla bɔrɔnɔn,
è gámao í kaena kítikiti saɛ.

³ È ma kuuna keke dɔ,
è dɔmɛ aɛ zé maaanɔ guu a tɔ bɔna yānzi.

⁴ Baa tó ma táa ò guzurɛ sia pásīn,
mé à zaaa vīa kero, zaake n kúmao,
n sári kɔn n gòo è ma làakari kpáɛmɛ.

⁵ Nèè póblee káɛmɛ ma aɛ ma ibɛenɔ wáa,
nèè nɔsi gūnnadee kú ma mìa,
nèè í ká ma togoon ai à pa yélele.

⁶ Yápura Dii gbɛke kɔn à yenzio éǵɔ kúmao gurɔ píngi,
méǵɔ kú à ua ai ma wèndi lén.

24

Dii gēna a kpé guu

Dauda lè.

¹ Tɔɔtɛ kɔn pɔ kè kúnno píngi né Dii pómɛ,
anduna kɔn gbɛ kè aɔ kúnno n píngi.

² À tɔɔtɛ kāsāa pèe ísiaan,
à anduna kàɛ kɔn swaanɔo.

³ Dé bé à zé vī à didi Dii kpīii musuu?
Dé bé eé fɔ à gē à ua?

⁴ Gbē kè taari vīro bensō à nòse puraa,
gbē kè a làakari è tá tãanɔ kparo
bensō è yā sí kōn tãa t̄ooroo.

⁵ Dii é aubarika da adeen,
Luda à mìsiri é tó yā bɔo nna.

⁶ Len à ðe le kōn à kii wèterinɔ,
Yakubu boriinɔ Luda wée wèterinɔ.

⁷ À bīilenɔ wēwē,
à gbà ziinɔ wēwē,
à tó Kína gakuidee gē.

⁸ Dén Kína gakuidee pì ù s̄o?
Dii gbāabitademε,
àmbe Dii žlkari gbāadee pì ù.

⁹ À bīilenɔ wēwē,
à gbà ziinɔ wēwē,
à tó Kína gakuidee gē.

¹⁰ Dén Kína gakuidee pì ù s̄o?
Dii Žlkpeden Kína gakuidee pì ù.

25

Luda wa dakp̄ari

Dauda lè.

¹ Dii, ñbe ma a swè kp̄amma,

² Ma Luda, má n náanekena,
ñton tó wí ma kũro,
ñton tó ma ibeenɔ ma nero.

³ Wí é gbē kè ās wée ðnziinɔ kũ zikiro,
sé gbē kè ās b̄ò n kp̄ee yákoɔbana sainɔ.

⁴ Dii, ñ n zé ɔɔdame,
ñ n yā dadame.

⁵ Ñ ma da n yāpura zéa,
ñ à yā dadame,
zaake Luda ma mìsirin n ù,
ma wée èḡo ðnzime gurɔ píngi.

⁶ N wēnda kōn n yenzio ḡo ðnggu,
zaake beenɔ kúnyo zaa zi, Dii.

⁷ Ñton taari kè má kènɔ yā daro
ke durun kè má kè ma ḡokparekegurɔɔnɔ.
Ñ tó ma yā ḡo ðnggu yenzi guu,
kè ní maa yānzi, Dii.

⁸ Dii maa, è yā ke a zéa,
beee yānzin è a yā dada durunkerin̄nezi.

⁹ È žĩndabusarinɔ da a zéa,
è yā maaa dadañe.

¹⁰ Dii èḡo yenzi kōn náan̄eo vī
kōn gbē kè ās a bà kuunañyo yā kũnanɔ.

¹¹ Baa kè ma durun bíta Dii,

ñ kēme n tóbɔna yānzi.

¹² Dé bé à Dii vīa vīi?

Dii è adee da zé kè de à séa.

¹³ Adee ègɔ kú nnamana guu,
à boriinɔ bé wégɔ ñ bùsu vī.

¹⁴ Dii ègɔ nna kɔn a vīakerinɔ,
è tó aɔgɔ a bà kuunañyo yā dɔ.

¹⁵ Ma wée ègɔ pé Diia,
zaake àmbe è ma gbá bɔ bàn.

¹⁶ Ñ ae dɔma, né ma wēnda gwa,
zaake má kú mado wétamma guu.

¹⁷ Ma yā'ammanɔ kàara ma nɔse guu,
ñ ma bɔ ma nawēa pìn.

¹⁸ Ñ ma wétamma kɔn ma pɔsiaao gwa,
né ma durunɔ kēma píngi.

¹⁹ Ñ gwa lán ma ibeenɔ dàgula nà,
aɔ zāmagu pásipāsī.

²⁰ Ñ ma wēndi dākpa, né ma mì sí,
ñton tó wí ma kūro, zaake ma nanzi.

²¹ Ñ tó yāpura kɔn kuuna maaao gɔ ma dākpa,
zaake ma wée ègɔ dɔnzi.

²² Luda, ñ Isarailinɔ bɔ ñ nawēanɔn píngi.

26

Gbē maaa aduakena

Dauda lè.

¹ Ñ yā nnaa kpáma Dii,
zaake ma yā kè a zéa,
ma n náane kè seka sai.

² Ñ ma lé ñ ma gwa Dii,
né ma nɔse kɔn ma laasuunɔ gwa,

³ zaake n yenzi ègɔ dɔome ae,
mèè zīi kè n yāpuraaa.

⁴ Mèè vée kɔn egēdeenɔoro,
mèè gē mɔnafikideenɔ téro.

⁵ Ma za durunkerinɔ kakɔanan,
mèè vée kɔn gbē zaaanɔoro.

⁶ Ma ɔ pipi ma taarisaidèkè sèeda ũ,
mèè ligaa n gbāgbākiizi, Dii,

⁷ le mà e mà n sáabu kpá lèsina guu,
mé n yābɔnsaenɔ kpàakpa kè.

⁸ Dii, má ye n kpé kè nèègɔ kúnzi,
guu kè n gakui è pitan.

⁹ Ñton ma kakɔa kɔn durunkerinɔoro,
ñton ma baka kakɔa kɔn gbēderinɔ pɔoro.

¹⁰ Laasuu zaaa bé ègɔ dɔñne ae,

aṣ ɔ ɛgɔ pana kɔn ɔɔnkpɛɛgbaano.

¹¹ Mapi sɔ, mɛɛ yā ke a zéa,
 ñ ma wɛnda gwa, ñ ma mi sí.

¹² Ma zɛkii è gu maaan,
 mé Dii sáabu kpá pari kakɔana guu.

27

Diin ma gupuraa ũ

Dauda lè.

¹ Diin ma gupuraa ũ kɔn ma mìsirio,

dén mé vĩa kɛɛ?

Diin ma utɛkii ũ,

dé vĩa bé eé ma kũu?

² Tó gbɛ zaaano lɛɛma lɛ wà ma kɛ gyáigyai
 ke tó ma ibɛɛnɔ kɔn ma zangurino fɛɛmazi,

aṣé gɛ̀n sí wà léɛ.

³ Baa tó zìkarino lìgamazi,

ma kù é vĩro,

baa tó gbɛnɔ fɛɛmazi kɔn zìo,

ma làakari égɔ kpaɛname.

⁴ Yā mèn don mée gbekaa Diia,

yā pìn mée wɛɛɛ maamaa.

Má yezi màgɔ kú Dii ua ai ma wɛ̀ndi lén,

lɛ màgɔ à wéɛ wɛɛ à kpén gwe,

mé wéɛ pé à maakɛɛa.

⁵ Éé ma ute a kpén nawɛakɛguro,

eé ma gwa a bisakutaan,

eé ma zɛ gbè musu aafia.

⁶ Ma mi é gbà à dɛ ma ibɛɛ kè aṣo ligamaziino póla,

mé saa o Dii ua kɔn gudakenao,

mé lè sí mà à sáabu kpá.

⁷ Tó ma n sisi Dii, ñ wemala,

ñ ma wɛnda gwa, né ma yā ma.

⁸ Ma nòsɛ e lé daama mà n wéɛ wɛɛɛ,

Dii, mée n wéɛ wɛɛɛ.

⁹ Nton mìkɛɛ zu mamoma n zòblerinero,

nton kpɛɛ lime kɔn pɔfɛoro.

Ma dɔnlerin n ũ, ñton ma zĩnnaro,

Luda ma mìsiri, ñton ma tónlo.

¹⁰ Tó ma de kɔn ma dao pá kpàmazi,

Dii é ma sí.

¹¹ Dii, ñ n yāzɛdee dame,

ñ dɔmɛ aɛ zé súsusu guu ma wéɛtámmarino yānzi.

¹² Nton tó ma ibɛɛnɔ pɔyeziyā kɛ ma musuro,

zaakɛ sèeda ɛgɛdeenɔ e yā diima,

gbɛ pásĩnɔ e pó bɔɔ ñ yĩzĩ.

13 Má yā kèkii náanekena,
kè Dii é à maaa kemε anduna kè guu.

14 Ñ wée dɔ Diizi,
n zε gbāa, né n láakari kpáε,
n wée dɔ Diizi.

28

Wéekena kɔn sáabukpanao

Dauda lè.

1 Dii, míbe ma gbèsi ũ, méε n sisii,
nton ma yā kpá swákotoro.

Tó n yītemala,
mé gɔ lán gbē kè aɔ sɔ gèwāa guuno bàme.

2 Méε dɔnle wii peemma,
n swā kpámazi,
méε ma ɔ sεε n kúkii kpa.

3 Ñnton ma gáε ledɔ kɔn gbē bēεnɔ ke zaakerinɔoro.
Aɔè yā nnaa o n gbēdaaanɔε,
mɔde zangu bé à kú n swēn.

4 Ñ kéñne aɔ yákenaa kɔn n zaakenao,
n fīa boñne n dàa
le aɔ yā zaaa wí n musu.

5 Aɔè Dii yákεna kɔn à zīkenao yā daro,
eé n gboro, eé n fεε dɔro.

6 Aubarikadeen Dii ũ,
zaakε à swā kpá ma wēnda wiipenazi.

7 Diin ma gbāaa ũ kɔn ma sεngbangoo,
má à náanε vī ma swēn.
È ma ĩan ká, ma pɔɔ è ke nna,
meè à sáabu kpá kɔn lèsinao.

8 Diin a gbēnɔ gbāaa ũ,
à de utekii ũ kí kè à kànε, è à mì sí.

9 Ñ n gbēnɔ mì sí n aubarika dañgu,
n n dákpa ñgɔ n kúna gurɔ píngi.

29

Dii yā'ona zàga ĩa guu

Dauda lè.

1 A malaikanɔ, à Dii tɔ kpá,
à gakui kɔn gbāaaɔ dɔ Diine.

2 A Dii tɔ kpá,
à kúε Diine à kúadona gupuraan.

3 Dii kòto dɔ ínɔla,
Luda Gakuide è tó lou pūtā,
Dii kòto kī dɔ ínɔ musu.

- 4 Dii kòto gbáaa dɔ,
Dii kòto gakui vī.
5 Dii kòto è sida línɔ para,
Dii è Lɛbanɔ bùsu sida línɔ para.
6 È tó Lɛbanɔ kpiiino vīvī lán zùne bà,
Emɔni gbè sɔ lán zùwarene bɔrɔ bà.
7 Dii kòto è bɔ kɔn loupinao,
8 Dii kòto è gbáa nigá,
Dii è Kadesi gbáa nigá.
9 Dii kòto è línɔ nigá,
è líkpɛnɔ pu,
gbɛ kè aɔɔ kú à ua guunɔ e beene,
Gakuideen à ũ.
10 Dii kú í kè dana andunalaa musu,
Dii véena Kí ũ gurɔ píngi.
11 Dii è a gbɛnɔ gba gbáaa,
Dii è aubarika dañgu aɔgɔ aafia.

30

Dii sáabukpana

Lè kè Dauda dà Luda ua kyakɛna yā musu.

- 1 Mé n tó sé lezī Dii,
zaake n ma kaara,
néé tó ma ibɛɛnɔ ma nɛro.
2 Dii ma Luda, ma wii pɛnzi,
ben n ma gba aafia.
3 Dii, n ma si miraa,
néé tó ma si gèwāanlo.
4 Dii gbɛnɔ, à à tó kpá,
à à tó kè kú adona sáabu kpá.
5 Zaake à pɔfɛna è gí kero,
à aubarika bé ègɔ kuu ai gbɛ wèndi lén.
Ɔɔɔna ègɔ kuu gwāavī,
ben guu è dɔ kɔn pɔnnaao.
6 Kè má kú nnamana guu ma bè:
Mé kpágula zikiro.
7 Dii, kè n aubarika dāmagu,
n ma ze gíngin lán kpii ba.
Mɔde kè n mīkpɛɛ zùme,
ma gɔ bídi guu.
8 N Dii, mbe ma n sisi,
ma kúe kè ma diine ma bè:
9 Bó àren ma gaa vīi ke ma sina gèwāan?
Ma mira é n tó kpán yɔ?
Eé n náane kpàakpa kɛn yɔ?
10 Ñ ma yā ma Dii ñ ma wènda gwa,
Dii, ñgɔ de ma dɔnleri ũ.
11 N ma ɔɔɔna liè ɔwāna ũ,

n ma pɔsia utanɔ pɔtima,
 n pɔnnaa dàmɛ pɔkàsáa ũ.
 12 Mэгɔ yitenaro, mэгɔ n tɔ kpaame,
 Dii ma Luda,
 mэгɔ n sáabu kpaá gurɔ píngi.

31

Zindakpana Diia

Dauda lè.

1 Dii, mbe ma nanzi,
 ñton tó wí ma kũ zikiro.
 Ñ ma mi sí n maakena yānzi,
 2 Ñ swā kpámazi, ñ ma faaba kɛ kpakpaa,
 ñ gɔ ma uteki gbè ũ,
 zeki gbāaa kè eé ma faaba kɛɛ ũ.
 3 Ma gbèsi kɔn ma zeki gbāaaon n ũ,
 ñ dɔmɛ aɛ ñ ma da zéa n tɔ yānzi.
 4 Ñton tó mà si bà kè wà kpàkpameenlo,
 zaake ma misirin n ũ.
 5 Ma a ninii nānne n ɔzĩ,
 ñ ma mi sí Dii Luda yāpurade.

6 Ma za gbè kè aṣè na tāanɔan,
 Diin má náanɛ kè.
 7 Mé yáa dɔ mà pɔnnaa kɛ kɔn n yenzio,
 zaake n ma yá'ṣamma è,
 n ma nawēakena dṣmɛ.
 8 Néɛ ma na ma ibɛɛnɔnɛ ní ɔzĩro,
 n ma gba mēporokii.

9 Ñ ma wēnda gwa Dii,
 zaake má kagurakename,
 pɔsiasa tò ma wéɛ gò súkusuku,
 ma pɔɔ sia kũ ma nṣɛ yàka.
 10 Pɔsiasa e ma wēndi lagoo,
 n̄bna e ma wè yāaa,
 laasuu tò má gbāaa vī dɔro,
 ma wánɔ b̄usa.
 11 Ma gbēdaaanɔ è kya kámagu ma ibɛɛnɔ yānzi,
 ma yā è ma gbēnɔ vīa kũ maamaa,
 gbè kè weè dakɔre gāalenɔ è páme.
 12 Ma yā e dɔ gbēken dɔro,
 ma gɔ lán gè bà,
 ma gɔñne lán oo kándo bà.
 13 Mèè ma kè gbēnɔɔ e ma pee pari,
 vīapɔnɔɔ ligamazi.
 Aṣè kakṣa wà lé kpákṣṣmazi,
 aṣè ledole kɛ ma wēndibɔna yānzi.

14 Mɔde mbe ma n náane kè Dii,
mɛè be ma Ludan n ũ.

15 Ma wèndi ègɔ kú n ɔzĩ gurɔ pĩngime,
n̄ ma sí ma ibeɛ kè aɔɔe ma weteɛ
wà ma deɛnɔ ɔzĩ.

16 N uu were mamɔma n zòbleria,
n̄ ma mì sí n yenzi guu.

17 Dii, n̄ton tó wí ma kũro,
zaake ma wii pènzĩ.

N̄ tó wí zaakerinɔ kũ,
n̄ tó aɔ lé gɔ nakɔana gèwāan,

18 n̄ tó egetori pìnɔ néne nae.
Aɔè dɔke kɔn gbē maaanɔ,
aɔè kya kánɔgu kɔn ñadānao.

19 Auziki kè n̄ kàkɔa n vĩakerinɔne bíta,
neè aubarika da gbē kè aɔɔ nanziinɔn gbē pĩngi wáa.

20 Tó gbēnɔ lé kpàkɔsɔñzi, neè n̄ ute n kuu,
tó wèe leokpakɔa keɛnyo, neè n̄ dákpa n kukiia.

21 Aubarikadeen Dii ũ,
zaake à yenzi bíta òdɔame
wéte kè wà ligazi guu.

22 Swè kèmagu gwe,
ben ma bè, wà n kii zé zòmɛ.
Kè ma faaba lé zùnzi,
n ma wènda wiipena mà.

23 Àgɔ ye Diizi, amɔa a gbēnɔ.
Dii è a náanekerinɔ dákpa,
è fía bo ñadārinɔne pásĩpásĩ.

24 Amɔa kè a wéɛ dɔ Diizinɔ,
àgɔ gbāa à a swè kpáɛ.

32

Durun'ona Ludane

Dauda lè.

1 Aubarikadeen gbē kè Luda pɔ kù à taarinɔla
à à durunnɔ kène ũ.

2 Aubarikadeen gbē kè Dii è à durun yā daroo ũ,
bensɔ mɔnafiki kú à nòse guuro.

3 Kè ma yĩte kɔn ma durun-o, ma yāyā,
ma wiii ègɔ dɔ zaa kɔngɔ ai uusie.

4 N ɔ tòm̄a fáantē kɔn gwāavĩo,
ma gbāaa yāa lán guwāagurɔ ofāntē bé à ma leɛ bà.

5 Ben ma wenne ma durunzi,
méɛ ma yā zaaa utenne dɔro.
Ma bè, mé ma taarinɔ o Diine,
ben à ma durun kème.

6 Beee yānzi n náanekerri wée kemma a gurɔɔazi,
tó yā zī'uu e mɔɔ, eé à lero.

7 Ma utekiin n ũ,
neè ma bɔ wéetamma guu,
neè ligamazi ñ ma mì sí.

8 Mé yā danne mà n da zé kè de ñ séa,
mé lé damma, ma wée gɔ ténzi.

9 Ñtongɔ kuu laasuu sai
lán sɔ ke bāagāsɔ bàro,
tó née aizi káñne kɔn a bàoro,
ašè da n dɔrɔaro.

10 Yā'amma è da gbē zaaanɔla,
Dii yenzi è liga à náanekerinɔzi.

11 Gbē maaanɔ, à pɔnnaa ke Dii yānzi,
nɔsepuradeenɔ, à guda ke à yáa dɔ.

33

Luda sáabukpana

1 À guda dɔ Diia gbē maaanɔ,
à kɔ sio nɔsepuradeenɔ à sáabu kpá.

2 À Dii tó kpá kɔn kuntigio,
à lè síne kɔn mɔrɔɔ.

3 À lè dufu síne,
à pɔ'nnanɔ lé kɔn dɔnao kɔn pɔnna wiio.

4 Zaake yā kè Dii ò né yāpurame,
à náane ví a yákèna píngi guu.

5 À ye maakezi kɔn yāzedeo,
Dii yenzi anduna pà.

6 Dii yā'ona bé à musu kè,
à lé'ía bé à musupɔnɔ pèpe.

7 À í kàe gu dɔnkɔ, à gɔ ísɔaa ũ,
à ínɔ kàkɔa, à gɔ í lɔ ũ.

8 Anduna gbē píngi, à vía ke Diine,
gbē bēenɔ píngi, à mì siene.

9 Zaake à yā ò, ben anduna gɔ kaena,
à yā dié, ben pɔ píngi gɔ kun.

10 Dii è lé kè boriinɔ kpákɔsɔ ke pā,
è kpá būsudeenɔne kɔn pɔ kè aɔɔe peɔao.

11 Yā kè Dii zèò ègɔ diena gíngin,
yā kè à à pɔɔ gbà ègɔ kuu gurɔ píngi.

12 Aubarikadeen borii kè Dii de à Luda uu ũ,
gbē kè à í sé a pɔ ũunɔ.

13 Zaa musu Dii è guu gwa gīzī,
è gbēnteenɔ e í píngi.

- 14 Zaa à kúkiia è gbē kè aṣo kú anduna guuno tāasi ke ń píngi.
 15 Àmbe à baade píngi swè kè, è ń yàkenano dṣ píngi.
 16 Kína ke è zì ble a zìkpε parikεε yānziro, zìkari ke è bṣ a gṣsagbāake yānziro.
 17 Sṣ náanekena à ń bṣṣ nḗ εγεεμε, baa kṣn à gbāakeεo eé fṣ à gbē mì síro.
 18 Dii wéε kú a víakerinṣa, gbē kè aṣ wéε dṣ à yenzizinṣ.
 19 Eé ń bṣ gaa lézī, eé ń gwa dekaaguro.
 20 Wa wéε ègṣ dṣ Diizi, àmbe wa dṣnleri ũ kṣn wa sengbangoo.
 21 Zaake Diin wa pṣṣ ègṣ nnaa, wá à tṣ kè kú adona náane vī.
 22 Dii, ń tó n yenzi gṣ kúwao lán wa wéε dṣnzi nà.

34

Dii maakena

Lè kè Dauda dà gurṣṣ kè à a zīnda diε ãadeε ũ Abimeleki aε, ai Abimeleki pèa à tà.

- 1 Mégṣ Dii tṣ sée lezī gurṣṣ yāana sai, mégṣ à tṣ kpaa lán guu e dṣṣ nà.
 2 Mégṣ ãa dāa Dii yā musu, takaasideeno é ma aṣ pṣnnaa ke.
 3 À bítakeε dṣ Diinemao, à tó wà à tṣ bṣ lèdo.
 4 Ma Dii kii wète, ben à wèkala, à ma bṣ ma vīano guu.
 5 Gbē kè aṣ wéε dṣzinṣ uu ègṣ werena, wí é gē ń wéεn zikiro.
 6 Takaasidee kè Dii sisi, ben à wèàla, à à bṣ à nawéano guu píngi.
 7 Dii Malaika ègṣ kú à víakerinṣ saε, è ń mì sí.
 8 À dā à gwa, é e kè Dii nna, aubarikadeen gbē kè nàzi ũ.
 9 Dii gbēnṣ, à vīa keεε, pṣke é kēsá à víakerinṣaro.
 10 Nṣaa è músunṣ de, pṣblee è kēsámma, mṣde pṣ maa ke è kēsá Dii kii wèterinṣaro.
 11 Gbēnṣ, à mṣ à ma yā ma, mà vīakena Diine dadaare.
 12 Amṣa kè á yezi a wèndi gṣ maa bensṣ á yezi a kuuna gṣ nna,

13 à a lé kù kòn yázaa'onao,
àton tó egεε bɔ a lénlo.

14 À kpεε li à zaaane à à maa kε,
à aafia zé wεte àgɔ tézi.

15 Dii ègɔ gbē maaano tàasi kεε,
è swā kpá n̄ wiipenazi.

16 Dii è mikpεε zu zaakerinone,
le aɔ yá tón dɔ gbēkenlo yānzi.

17 Tó gbē maaano lé zù Diizi, è ma,
è n̄ bɔ n̄ nawēano guu píngi.

18 Dii kī kòn gbē kè aɔ pɔɔ yàkano,
è dɔ gbē kè aɔ uu sisinanole.

19 Wahaa ègɔ gbē maa lee gèn baaagɔ,
mode Dii è à bɔ à guu píngi.

20 È à wáno dākpa píngi,
à ke è éro, baa mèn do.

21 Kisia é gbē zaaano dεdε,
yá é vεε gbē maa ibeeno.

22 Dii è a zɔ̀blerino mì sí,
yá é vεε gbē kè naziaro.

35

Gbē maa wiipena Diizi

Dauda lè.

1 Dii, n̄ íbete kpá kòn ma ibeeno,
n̄ zì ká kòn gbē kè aɔɔe zì kaamaono.

2 N̄ n sengbango kòn n gɔ̀keboɔno sée,
n̄ fεε n̄ dɔmale.

3 N̄ n sári kòn n fεεdaao sé dɔ,
n̄ fεε gbē kè aɔɔe ma gbeseenozi.

N̄ beme ma m̄sirin n ũ.

4 Gbē kè aɔɔe ma wεteε wà ma deeno,
n̄ tó aɔ kpεε li, wí n̄ kù.

Gbē kè aɔɔe à zaaa gɔ̀gɔ̀maziino,
n̄ tó aɔ fua, mà n̄ kpεε e.

5 Aɔgɔ̀ dε lán ése ũkà kè ía sèε bà,
Dii Malaika pémma.

6 Aɔ zé gɔ̀ gusiaa ũ kòn gu zāεo,
Dii Malaika ɔ yípańzi.

7 Zaake aɔ wεε yɔ̀me pá,
m̄éε yáke keńnero, ben aɔ bà kpàkpame.

8 N̄ tó m̄nzi n̄ le à keńne ásarú ũ,
n̄ tó bà kè aɔɔ kpàkpameε n̄ kù,

aɔ léε wεε kè aɔɔ yɔ̀ pì guu.

9 Ma pɔɔ é gbasa à ke Diia nna,
mé pɔnnaa ke kè à ma mì sɔ̀ yānzi.

10 Mé be kɔ̀n nɔ̀seɔ do,
Dii, dé bé à de lán n bà?
Nèè takaasideenɔ̀ sí gbāamɔ̀nnerinɔ̀,
nèè wɛ̀ndadeenɔ̀ bɔ̀ n̄ wɛ̀etāmmarinɔ̀ ɔ̀zĩ.

11 Sèeda egɛdeenɔ̀ è fɛemazi,
aɔ̀è yā kè má à yā dɔ̀roo lalama.

12 Aɔ̀è à maaa fīa bome kɔ̀n à zaaao,
ben ma gɔ̀ gbɛ miradodee ũ.

13 Tó aɔ̀e gyāa kee yā sɔ̀,
mèè uta kāsāa dame,
mèè ma zīnda busa kɔ̀n léyinao,
mèè adua keñne yāana sai,

14 lán wà be aɔ̀ de ma gbɛnna ke ma dane ũu bà.
Mèègɔ̀ lili oo m̀pɛena kɔ̀n pɔ̀siaao,
lán wà bè ma dan méè wɛ̀nda keene bà.

15 Mɔ̀de kè ma gɛ̀n sɔ̀,
aɔ̀ ligamazi kɔ̀n pɔ̀nnaao,
aɔ̀ ma zāmba kè aɔ̀ lɛema,
aɔ̀ ma yaka yāana sai.

16 Aɔ̀ ma fabò pásipāsĩ,
aɔ̀ swaa p̀itimazi.

17 Dii, négɔ̀ ma gwaa le ai bɔ̀remɛ?
Músu pinɔ̀ e ma kee gyáigyai,
n̄ ma símma màgɔ̀ kú wɛ̀ndio.

18 Mé n sáabu kpá pari kakɔ̀ana guu,
mé n tó kpá gbɛnɔ̀ wáa.

19 N̄ton tó ma ibɛenɔ̀ ma yáa dɔ̀ro,
n̄ton tó gbɛ kè aɔ̀ zàmagu páano
ma gwa kɔ̀n wɛ̀e zaaao.

20 Yā nnaa è bɔ̀ n̄ lénlo,
aɔ̀è yā di nòseyĩideenɔ̀.

21 Aɔ̀è lé aɛ wà be:
Èhɛ, èhɛ, wa wɛ̀e è.

22 Dii, n wɛ̀e è, n̄tongɔ̀ ȳitenaro,
ma Dii, n̄tongɔ̀ zāmaoro.

23 Ma Luda, n̄ fɛɛ n̄ zɛmao,
ma Dii, n̄ tó yā bɔ̀mao nna.

24 Nèè yā ke a zéa,
Dii ma Luda, n̄ yā nnaa kpáma,
n̄ton tó aɔ̀ ma yáa dɔ̀ro.

25 N̄ton tó aɔ̀ be n̄ swèn wà ma nɛro,
n̄ton tó aɔ̀ be wà ma mɔ̀ bɛero.

26 Lán aɔ̀e pɔ̀nnaa kee ma wɛ̀etamma musu nà,
n̄ tó wí n̄ kú mà n̄ kpɛe e.

Lán aṣṣe bítakee ɔɔame nà,
 ò wí darúma ò ò kpe bɔ.

²⁷ Gbē kè ma bɔna maaa è keñne nnaano
 ò tó aṣ ponnaa ke aṣ guda ke.

Gbē kè ma bɔna aafia è keñneño
 ò tó aṣgṣ bee Dii bé à bita.

²⁸ Mapi sṣ, mé n maake yā o,
 mégṣ n sáabu kpaa gurɔ píngi.

36

Gbēntee zaaa

Dii zòbleri Dauda lè.

¹ Gbē zaaa durun yā da ma swèn,
 à wée ègṣ Luda wí vīro.

² Zaake ègṣ a zīnda ee gbē maaa ũme,
 è a durun dṣ gbasá à zanlo.

³ Ege kṣn mɔnafikio kú à lén,
 à ʒndṣ kṣn maakenao tò.

⁴ È yā zaaa laasuu lé a daekiia,
 è gí yā pásīziro,
 è a zīnda da zé faasaideea.

⁵ Dii, n yenzi bíta kà ludambe,
 ò náane vī maamaa, à zṣ sɔsɔneño.

⁶ N maakena bíta lán kpīiino bà,
 n yāzedeke lé vīro lán ísia lè bà.
 Dii, neè gbēnteenɔ kṣn nòbɔno bɔ píngi.

⁷ Luda, n yenzi bèe vī fá,
 gbēnteenɔ è ute n ɔru.

⁸ Aṣè n ua pṣble nṣsidee ble wà ká,
 neè n swa'í ponnade kpáímma aṣ mi.

⁹ Zaake míbe wèndibókii ũ,
 wa kuuna n gupuraan bé à wa wée kè.

¹⁰ Ngṣ yenzi ɔɔba gbē kè aṣo n dṣɔnoñe ògṣ gaa,
 ògṣ kpeè ògṣ nṣsepuradeenɔ mì sii.

¹¹ Nton tó ìadārinɔ ma dúgu zṣro,
 ònton tó zaakerinɔ ɔ yīpamaziro.

¹² N gwa, mɔnafikidee pino lèe,
 aṣ gṣ daena sòrɔrɔ, aṣé fṣ wà fèe doro.

37

Gbē maaano kṣn gbē zaaano ziaa zī

Dauda lè.

¹ Nton tó gbē zaaano yā n kú gbāaro,
 ònton zaakerinɔ gwena ni dero,

² zaake aṣé kori kú wà gaga tia lán sè bàme,
 aṣ maake è yāa lán sèla ísi bà.

3 Ñ̃ Dii náane ke, ñ̃gō yā maa kee,
ñ̃gō kú b̃usu k̃en, ñ̃gō nnaa maa.

4 Ñ̃ tó n p̃o gō nna Diia,
eé p̃ó k̃è n ñòse yezi kpámma.

5 Ñ̃ ze k̃ōn Diio ñ̃ à náane ke,
eé yā k̃eño k̃enne.

6 Eé tó yā b̃onyo nna lán gud̃ona bà,
eé tó ñ̃ b̃o maa lán fáant̃e gupuraa bà.

7 Ñ̃ lé ỹite Dii ae ñ̃ s̃okpazi,
ñ̃ton tó auzikide yā n k̃ú gb̃aa
gur̃o k̃è à b̃ò k̃ōn a w̃ézeē zaaaoro.

8 Ñ̃ p̃of̃e tó ñ̃ mi k̃ē p̃ēt̃ea.

Ñ̃ton tó yā beeño n k̃ú gb̃aaro,
è m̃ó k̃ōn yāzaak̃enaome.

9 Zaake gb̃ē zaaaño é kaate,
gb̃ē k̃è ãs̃ w̃éē d̃o Diiziño bé w̃égō b̃usu ṽi.

10 À g̃ò féte k̃è gb̃ē zaaaño é g̃ò kuu d̃oro,
baa tó n ñ̃ w̃éte, né ñ̃ ero.

11 Z̃indabusariño bé w̃égō b̃usu ṽi,
ãségō p̃onnaa kee k̃ōn aafia bítao.

12 Gb̃ē zaaa è à zaaa kpákpa gb̃ē maaazi,
è f̃ēzi.

13 M̃ode Dii è g̃ò à yáa d̃o,
zaake à d̃s̃ k̃è à gur̃o é papa.

14 Gb̃ē zaaaño è f̃ēdaa woto,
ãs̃è ñ̃ kà kpá sála,
le wà e wà takaasideeño k̃ōn w̃endadeeño ded̃eo,
ãs̃è gb̃ē k̃è ñ̃ yāk̃ena maaaño kaate.

15 Ãs̃ z̃inda f̃ēdaa é ñ̃ z̃s̃ ñ̃ sw̃èn,
weé ñ̃ s̃año é'ēñ̃e.

16 P̃ó féte k̃è gb̃ē maa ṽi
de gb̃ē zaa pariiño auzikila,
17 zaake gb̃ē zaaaño gb̃āaa é mi de,
m̃ode Diiño gb̃ē maaaño k̃ūna ũ.

18 Dii taarisaideeño yā d̃s̃,
ãs̃ baka è g̃ò de ñ̃ p̃ó ũ gur̃o píngi.

19 Wí é ñ̃ k̃ú yā p̃ās̃i gur̃o z̃īro,
baa tó dekaa kà, ãségō k̃āna.

20 Gb̃ē zaaaño s̃s̃ é kaate,
Dii ib̃eeño é yāa lán s̃ēla b̃òr̃o nà,

aõé gēte lán tésukpe bà.

²¹ Gbē zaaà è pò sēkārma à à fīa boro,
gbē maaa sō è gba da maamaa.

²² Gbē kè Dii aubarika dàngunò bé wégò bùsu vī,
gbē kè à lé kèñnenò sō é kaate.

²³ Dii è gbē da zé kè de à séa,
à pɔɔ ègò nna à kuunaa.

²⁴ Baa tó à gèñ sì, eé léero,
kè Dii à kùna yānzi.

²⁵ Zaa ma gòkparekεgurɔ
ai ma gaa ma zi kùò la,
mée e Luda gbē maaa zīnna zikiro,
mée e à nénɔɔ e baa kéero.

²⁶ Ègò gba daa gurɔ píngi
ègò pò sēkārñeme,
à nénɔ ègò aubarika vī.

²⁷ Ñ kpεε li yā zaaane ñgò à maaa kéε,
négò kú bùsu kèn gurɔ píngi.

²⁸ Zaa kè Dii ye yāzedezi,
eé a náanekerinò zīnnaro.

Aõégò kuu aafia gurɔ píngi,
gbē zaaanò sō é kaate.

²⁹ Gbē maaanò bé wégò bùsu vī,
aõégò kún gurɔ píngi.

³⁰ Òndyā è bɔ gbē maa lén,
à lé è yāzede o.

³¹ À Luda doka kú à swèn,
à gbà è sata pòkearo.

³² Gbē zaaà è gbē maaa kpákpa
le à e à à de,

³³ mɔde Dii é à tó à ɔzīro,
eé we yákpae à nero.

³⁴ Ñ sòkpa Diizi ñgò à yā kùna,
eé n kaara le ñgò bùsu vī,
né gbē zaaanò kaatena e.

³⁵ Ma gbē zaa gbāade ke è yā,
à gbà à ɔ tà lán lí kè tɔɔte kènne nnaa bà.

³⁶ Kè tá ma kpa gwe, à kú gwe dɔro,
ma à wète, mée à ero.

³⁷ Ñ taarisaide yā gwa,

̀n gbē maa yā t̀aasi kē,
zaake ǹsēyīidee boriiǹo é g̃s̃ borii ũ.

³⁸ Durunkeriǹo s̃s̃ é kaate ledole,
gbē zaaaǹo borii é m̀i de.

³⁹ Dii bé eé gbē maaaǹo m̀i sí,
eé g̃s̃ deñne utekii ũ nawēakegur̀o.

⁴⁰ Dii é d̀onle à ǹ b̀o,
eé ǹ sí gbē zaaaǹo à ǹ m̀i sí
kè ãs̃ ǹazi yānzi.

38

Takaasidee aduakena

Dauda lè.

¹ Dii, ǹton ma toto k̃n p̀of̃oro,
ǹton ma sw̃a s̃k̃ame k̃n p̃t̃eoro.

² N k̃aǹo ma papa

ǹo t̃ma.

³ Ma m̀e gb̃aaa ỳa ǹ p̃t̃e yānzi,
ma w̃a aafiaro ma durun yānzi.

⁴ Ma taariǹo d̃amala,
ãs̃ t̃ma lán aso t̀isi bà.

⁵ Ma b̀oǹo f̃,
ãs̃ yai k̀ù ma ỹnk̃okee yānzi.

⁶ Má kuna, ma g̃s̃ z̃l̃o,
m̃e g̃s̃ té uuo sisina gur̀o p̃ngi.

⁷ Ma kp̃ewa e wii maamaa,
ma m̀e gb̃aaa ṽiro.

⁸ Má gb̃aaa ṽiro, ma m̀e k̀e búgubugu,
m̃e wii l̃e ma p̃yakana yānzi.

⁹ Dii, ǹ p̀ó k̀e má yezi d̃s̃ p̃ngi,
ñe m̀ ma m̀bna ma s̃ans̃an.

¹⁰ Ma k̀u e ṽi gb̃i gb̃i, ma gb̃aaa ỳa,
ma uu e té k̃e d̃ro.

¹¹ Ma gb̃ennaǹo k̃n ma gb̃eǹo è gb̃eme,
ma daneǹo è bàa léme ma b̀oǹo yānzi.

¹² Gb̃e k̀e ão wete w̃a ma deǹo è bà kp̃akpame,
ma wederiǹo è ỹa zaa kp̃ak̃s̃mazi,
ãs̃ g̃s̃ m̀nafikiỹa w̃ari paa k̃o gur̀o p̃ngi.

¹³ Ma g̃s̃ lán sw̃adoo bà, m̃e ỹa maro,
lán gb̃e k̀e à ñe ñe ñe bà, m̃e lé è w̃ek̃aro.

¹⁴ Má de lán gb̃e k̀e è ỹa maroo bà,
m̃e w̃e ñaro.

¹⁵ Dii, ñbe ma w̃e d̃onzi,
né ma ỹa ma, Dii ma Luda.

¹⁶ Ma bè, ǹton t̀o ãs̃ ỹg̃s̃ kemaro,
ǹton t̀o ãs̃ ìa d̃a ma satana yānziro.

- 17 Ma ka leena,
mèégō kú yá'amma guume.
18 Mé ma yá zaaano onne sa,
zaake ma durun yānzin ma pōo yakanazi.
19 Ma ibee pāsīnoo lé vīro,
gbē kè aō zāmagu pāpāanoo pari.
20 Ašè à maaa fia home kōn à zaaao,
yā maaan má tézi, ben aō íbetε kpàmao.
21 Dii, ònton ma zīnnaro,
ma Luda, òntongō kúmao zāro.
22 Ñ mós ñ dōmale kpakpaa,
ma Dii, ma mīsiri.

39

Takaaside wiipe:na Ludazi

Dauda lè.

- 1 Ma bè, mégō ma zīnda kúna dō,
mé tó ma lé ma da durunkena guuro.
Tó gbē zaaa kúmao, mé ma lé kú.
2 Ma lé nakōa, ma yī kítikiti,
mée yāke oro, baa yā maaa se,
ben ma yá'amma sòkpa à kàara.
3 Ma swè puusu bō ma guu,
kè ma laasuu lè, ma swè té bō,
ben ma lé bō ma bè:
4 Dii, ñ tó màgō ma wèndiguro lé dō,
kōn ma guro pari zaka léo.
Ñ tó màgō dō lán ma wèndi é gē zéla nà kāndo.
5 N ma wèndi lé yō n òla zakan,
ma kuuna de wée kōn yīola n kiiaro.
Baade píngi è gē zéla lán ía bàme,
6 gbēntee tena ègō de lán òra bàme.
È baabāa bo à auziki kakōa,
mōde à dō tó dén eé gōnero.
7 Tó leme, bó tāmaan mégō vīi?
Mbe ma wée ònzi, Dii.
8 Ñ ma taarino kēme,
ònton tó yōnkōnoo ma faboro.
9 Ma lé nakōana, mée ma lé wēkōaro,
zaake mbe n yā beee kè.
10 Ñnton ma lé òoro,
ma gbāsī lè n òkú yānzi.
11 Neè gbē toto neè wée taa à durun yānzi,
neè à auziki yaka lán blé bà.
Baade píngi è gē zéla lán ía bàme.

12 Ñ ma aduakena sí Dii,
 ñ swā kpá ma wiipenazi.
 Ñton ma ɔɔɔna kpá swākotoro,
 zaake n nibɔn ma ũ,
 má de gbē zítɔ ũ lán ma dezinɔ bà.
 13 Ñ uu goma le ma pɔɔ e àgɔ nna dɔ,
 ai màgɔ gá anduna tó.

40

Dii sáabukpana

Dauda lè.

1 Ma wéε dɔ Diizi maamaa,
 ben à ae dɔma à ma wiipena mà.

2 À ma bɔ kokotewéen,
 à ma bɔ foo guu.

À ma gbá pèε gbèsi musu,
 à ma ze gwe gíngin.

3 À lè dufu dàme ma lén,
 wa Luda sáabukpana pɔ ũ.
 Gbēnɔ é e pari, vía é ñ kú,
 aṣé Dii náane ke.

4 Aubarikadeen gbē kè Dii náane víi ũ,
 bensɔ é ae dɔ íadārinɔ kɔn tāagbāgbārinɔaro.

5 Dii ma Luda, n yābɔnsaekenanɔɔ pari,
 weé fɔ wà yā kè néε pɛawee dɔdɔro.
 Tó méε tɔkēenne, à lé víro,
 mé fɔ mà o píngiro.

6 Ñ ye sa'opɔ ke gbaaziro,
 ben n ma gba swā mà yā mao.
 Néε sa'opɔ kè wè ká tén à té kú
 ke durun agbaakpabɔ gbekaro.

7 Ben ma bè: Maε kè,
 ma mɔ lán wà kè takadan ma yā musu nà.

8 Má ye n pɔyezi ke me, ma Luda,
 n doka kú ma swè guu.

9 Mé yāzede baaru kpá pari kakɔana guu,
 mé ma lé nakɔaro, lán ñ dɔ nà Dii.

10 Méε n yāzede uteñero,
 ma n náane kɔn n m̀sinao yā ò.
 Méε gí n yenzi kɔn n yāpuraao o
 pari kakɔana guuziro.

11 Dii, ñton gí ma wēnda gwaziro,
 n yenzi kɔn n yāpuraao gɔ ma dákpaa.

12 Zaake yā zaaa kè liganamazi lé víro,
 ma taarinɔ dāmala, méε guu eero,

à pari de ma mìkàla, swè kèmagu.

¹³ Dii, ò sùu ke ò ma mì sí,
Dii, ò ke kpakpaa ò mós ò òmale.

¹⁴ Ò tó wí gbè kè aṣṣe ma wεε wà ma deenṣo kù,
aṣ ò mì péε.

Ò tó gbè kè aṣṣo yezi mà múnzi eenṣo kpεε li,
aṣ uu yākṣte.

¹⁵ Gbè kè aṣè beme taale taaleenṣo,
ò tó wí ò kù aṣ ke giri.

¹⁶ Gbè kè aṣṣe n kii wεεenṣo,
ò tó aṣ pṣṣo kemma nna aṣ yáa dṣ.
Gbè kè aṣṣo ye n mùsinazinṣo
gṣ bee Dii bíta.

¹⁷ Takaaside wéndadeen ma ù,
ò laasuu lé ma yázi, Dii.

Mbe ma dṣnléri ù kṣn ma mùsirio,
ma Luda, ònton gi kero.

41

Gyaree aduakena

Dauda lè.

¹ Aubarikadeen gbè kè è gbàasaide yá daa ù,
Dii è à bṣ nawēakegurṣo.

² Dii é à dākpa à à gba wèndi gbàa,
eé aubarika dan a bùsun,
eé à na à ibεenṣo ṣzī aṣ ò poyezi kearo.

³ Dii é à dākpa à gyāpεa,
eé tó à a gyāa pì ble.

⁴ Ma bè: Dii, ma durun kènne,
ò ma wènda gwa ò ma gba aafia.

⁵ Ma ibεenṣo è ma kpákpa gaao wà be:
Bṣren eé ga le à tó kaateε?

⁶ Tó aṣ mṣ ma gwa,
εgeyān aṣè ome,
aṣè baaru zaaa wεte ma yá musu,
ben aṣè fεε wà gá wāgṣ yá pì fāa bàazi.

⁷ Ma zangurinṣo è ma kpákpa à zaaao,
aṣ píngi aṣè àisi zaaa kpámazi wà be:

⁸ Gagyāa bé à à lè,
eé fεε a daεkiia dṣro.

⁹ Baa ma gbènnna kè mà à náane kè,
kè weè ṣ kakṣa ta dṣnkṣ guu bṣ ma kpεε.

¹⁰ Mmṣn sṣ Dii, ò ma wènda gwa,
ò ma gba aafia le mà fīa boíne.

¹¹ Tó ma ibεenṣo e ma yṣgṣo kemaro,

mégõ dõ sa kè ma yã kànnè.

¹² N ma kũna ma nõsè maaa yãnze,
n tò màgõ kú n aezĩ gurõ píngi.

¹³ Aubarikade Dii, Isarailinõ Luda
zaa káaku ai gurõ píngi!
Aami! Aami!

TAKADA PLAADDEE

Saamu 42-72

42

Zĩzõ ɔɔdɔna

Kora boriinõ lè.

¹ Lán zõ ègõ swasæ ni deɛ nà,
lɛn n nii kú ma swèn lɛ, Luda.

² Ma ninii e Luda ni deɛ, Luda Wèndide pì,
bɔrɛn mé e mà gá wée siàlɛɛ?

³ Wée'i bé à gõ ma pòblee ũ
fáantɛ kɔn gwáavĩo.

Wègõ beeme gurõ píngi:
N Ludaa kú mámeɛɛ?

⁴ Ma nõsè wènnɛ, ben yã kèkiinõ dòmagu,
lán meɛ gá parii guu nà ai Luda ua,
gbènõ ègõ tété ma kpɛɛ kɔn gudakɛnao,
zĩbaakerinõ ègõ té ma kpɛɛ kɔn sáabukpanao.

⁵ Bóyãnzin ma nõsè yàkazi?

À kè dia ma làakari fèɛɛ?
Séde màgõ wée dɔɔ Ludazi,
zaakɛ mé ɛara màgõ à sáabu kpaá,
ma Mísiri, ma Luda.

⁶ Ma nõsè yàka, ben n yã dòmagu
zaa Miza kpiigɛɛzi ai Yoda mìa,
zaa ɛmɔni gbènõ musu.

⁷ Nèè tó isɔpɛɛna kĩi gõ dɔ,
í lònɔ e lé zuukõzi.
N tò í e daamala,
à sɔ e taamao.

⁸ Dii è yenzi ɔɔame fáantɛ,
à lè ègõ da ma lén gwáavĩ,
mée wée kɛɛ Luda kè de ma wèndi ũua.

⁹ Meɛ be Luda ma gbèsine:
Bóyãnzin ma yã sãnguzi?
À kè dia n tò màgõ té kɔn pɔsiaao
ma ibɛɛ wéetãmma yãnzii?

¹⁰ Ma Ìadammarinõ è ma sɔsɔ,
beɛe yãnze ma wánõ ègõ wii,

aõègõ beeme gurõ píngi:
N Luda kú mámee?

¹¹ Bóyānzin ma nõse yàkazi?
À kè dia ma làakari fèe?
Séde màgõ wée dõ Ludazi,
zaake mé εara màgõ à sáabu kpaá,
ma Misiri, ma Luda.

43

¹ Ñ ma yā nnaa kpáma Luda,
ñ yā símao bori ludadõrisaideenõ yā musu,
ñ ma bõ gbē zaa mɔnafikideenõ ɔzĩ.

² Luda, mbe ma utekii ù,
bóyānzin n gimazii?
À kè dia ní tò ma gõ té kɔn ɔsiaao
ma ibee wétámmama yānzii?

³ Ñ n gupura kɔn n yápuraaõ zĩma,
à dõme ae n kpíii musu,
à gámao ai n kúkíia gwe.

⁴ Mé gbasa mà gá n gbágbákíia Luda,
ma ɔõ é kemma nna, Luda ma ɔõnnaa,
mé n tó kpá kɔn mɔɔo,
Luda ma Luda.

⁵ Bóyānzin ma nõse yàkazi?
À kè dia ma làakari fèe?
Mégõ wée dõ Ludazi,
zaake mé εara màgõ à sáabu kpaame,
ma Misiri, ma Luda.

44

Isarailinõ faaba wéekena

Kora boriinõ lè.

¹ Luda, yá kè ní kè zaa gikena wa dezinõ gurõ,
aõõ òwe wa swā mà.

² N ɔ yípa bori pāndenõzi n ãa dàrĩma,
n wa dezinõ kàe ní gbèn,
n ní kaara aõ dàgula.

³ Aõ fèedaa bé à ní ká bùsu kèaro,
aõ gàsá gbāaan aõ zĩ blèoro.
N zĩnda gàsá gbāaa bé à tò,
n ae dõm̃ma kè ní yeñzi yānzi.

⁴ Mbe ma Kína ù ma Luda,
neè tó Yakubu boriinõ zĩ ble.

⁵ N gāzín weè ɔ yípa wa ibeenõzi,
kɔn n tóon weè wa zangurinõ dúgu zĩ.

⁶ Èe ke má sá náanekenanlo,
èe ke ma fèedaa bé è ma bõro.

7 Zaake mbé neè wa sí wa ibeɛnoɔ,
neè wí da wa zangurinɔɔ.

8 Luda, weègɔ n sáabu kpaɔ guro píngi,
weègɔ n tɔ kpaɔ yāana sai.

9 Baa kɔn beeeo n giwazi n̄ tò wí wa kú,
neè bɔ kɔn wa zɔkpeɛnoɔ dɔro.

10 N̄ tò wa bɔru kpeɛ wa ibeɛnoɛ,
n̄ tò wa zangurinɔ wa pɔno nàkɔa.

11 N n̄ gbá zé aɔ wa deɛ lán sáano bà,
n wa fáakɔa boriino tɛ.

12 N n gbɛno yá aaga,
néɛ àre e à guuro.

13 N̄ tò wa gbɛdaaano wa sɔsɔ,
gbɛ kè aɔ kú wa saeno wa lalandi kè.

14 N̄ tò wa gɔ pena pɔ ũ boriinoɛ,
gbɛno è n̄ m̄ kɛ degúdegú wa yānzi.

15 Mèègɔ kú kɔn wiyāo guro píngi,
wí ègɔ kú ma wéɛn

16 ma faborino kɔn ma sɔsɔrinɔ yānzi
kɔn ma ibeɛ kè aɔ yezi wà gɛɛ bomaano yāo.

17 Beeɛ wa le píngi,
baa kè n yá e sáwaguro,
wéɛ n bà kuunawao yá gbororo.

18 Wa laasuu e kɛmmaro,
wéɛ kè n zéaro.

19 N wa wiwi,
n wa bùsu kè gbɛngboono tɛkii ũ,
n gusia níginigi dàwala.

20 Tó wa Dii tɔ sàwagu yá,
kè tó wa wéɛ dɔ bori zɔno tãazi,

21 Luda é gí eziɔ?

Zaake àmbé à wa nɔsɛguuyāno dɔ píngi.

22 N yānzi wá kú gaa lézizi zaa kongo ai uusie,
wè wa diɛ lán sáa kè weé n̄ koto kpáno bà.

23 N̄ vu Dii! À kè dia néɛ ii oo?
N̄ fɛɛ! Nton gíwazi guro píngiro.

24 À kè dia n mikpeɛ zùwee?

Wa wéndakɛ kɔn gbáaa kè wè mɔweweeo sàngun yɔ?

25 Wa gɔ yina bùsutin,
wa gɔ daɛna tɔtɛ.

26 N̄ fɛɛ n̄ dɔwale,
n̄ mó n̄ wa bo n yenzi yānzi.

45

Kína nɔsɛna lɛ

Yenzi lɛ kɛ Kora boriinɔɔ dɔ.

¹ Yɔ nnaa e pipii ma swɛ guu,
lɔn mɛɛ lɛ kɛkii daa kɔnanɛ nɔ.
Ma lɛ nna lɔn takadakɛri lɔkɛbɔ bɔ.

² N maakeɛ de gbɛ pɔngila,
n lɛgbɛ ɛgɔ nna,
aubarika kɛ Ludaa dɔnguu yɔana vɔro.

³ N zɔkari pɔsɔ, n n fɛɛdaa sɛ n logo
n kɛkɛgakuɛ sɛda ũ.

⁴ N di sɔa n gɔ zɔ ble n gakuikɛ guu
yɔpura kɔn nɔsɛdooo kɔn yɔzɛdeeo yɔnzi,
n yɔ naasideenɔ ke kɔn n ɔplaa gbɔaaoo.

⁵ Kɔ, n kɔnɔ lɛ sɔntɛ,
ɛ gɛ à n ibɛɛnɔ swɛ zɔ,
boriino ɛ lɛɛ n gbɔ saɛ.

⁶ Luda, nɛgɔ vɛɛna kpatan gurɔ pɔngi,
nɛgɔ n kɛkɛgo kɔna yɔzɛdeeo ũ.

⁷ N ye yɔmaakɛnazi, n za yɔzaakɛnan.
Bee yɔnzi Luda, n Luda, n ka kpatan,
à pɔnnaa pɔsɔmma de n gbɛnɔla.

⁸ Lɔ'ɔ gɔ nnannaa pɔsi n pɔkɔsɔaanɔ,
mɔɔ'ɔ ɛ n pɔɔ ke nna
n kpɛ kɛ wɔ kɛkɛ kɔn wesaswaaoo guu.

⁹ Kɔ nɛnɔgbɛnɔ kɔ n nɔ yenzideenɔ tɛ,
n nɔ dufu kɔ n ɔplaazi,
à Ofi bɔsu vura zɔblebɔnɔ dana.

¹⁰ Nɛnɔkparɛ, n swɔ kpɔ n ma!
N de bɛ kɔn n gbɛnɔ yɔ tɔn dɔnnɛ aɛro.

¹¹ N nɔmaakeɛ e kɔ mɛ lugaa,
n mɔ siɛnɛ, zaakɛ n diin à ũ.

¹² Tayadeenɔ ɛ mɔ wɔ gba danɛ,
auzikideenɔ ɛ n wɛɛ wɛɛ.

¹³ Kɔ nɛnɔkparɛ vɛɛna kpɛnɛ guu kɔn gakuio,
wɔ zɔzi kɛ à pɔkɔsɔaanɔ kɔn vura bɔo.

¹⁴ Wɛɛ suuo kɔnɛ
kɔn à pɔkɔsɔ wɛzɔadeenɔ dana.
Nɛnɔkparɛ zɛnnɛrinɔ tɛzi,
aɔɔɛ suuo à kiia.

¹⁵ Wɛɛ gɛɛnyo kɔbɛ,
wɛɛ pɔnnaa kɛ kɔn gudakenao.

¹⁶ N nɛgɔgbɛnɔ ɛ gɔ n denɔ gɛɛ ũ,
nɛ n diɛdiɛ kɔnanɔ ũ anduna guu pɔngi.

¹⁷ Mɛ tɔ n tɔ gɔ dɔ gbɛnɔn yɔana sai,
boriino ɛgɔ n sɔabu kpaa gurɔ pɔngi.

46

Ludaa kúwao

Kora boriino lè.

¹ Ludan wa utekii ũ kōn wa gbāaa, o,
ègō dōwale guro pīngi wa nawēa guu.

²⁻³ Beee yānzi baa tó anduna yàka
bensō kpiiino lèe wà sī ísiaan,
baa tó í pì kàka à fùta dō
bensō kpiiino dège kōn kīio,
swè é kēwaguro.

⁴ Swa kee kuu kè à í è mós pōnnaao Luda wéte guu,
Luda Musude kúkii kè kú adona pì.

⁵ Ludaa kú wéte pì guu, eé gō bezī ũro,
Luda é dōale gudōnao.

⁶ Boriino e wii lèe, kpatanō e yāaa,
Luda pùtā, ben anduna yò.

⁷ Dii Zìkpedee kúwao,
Yakubu Ludan wa utekii ũ.

⁸ À mós à Dii yākenano gwa,
lán à yā yā andunaa nà.

⁹ Àmbe è zì mī dē ai anduna lén,
è sánō é'è è sárinō dúgu zō,
è té sō sengbangonā.

¹⁰ À ze tēēē àgō dō kè mámbe Luda ũ.
Boriino é ma tó sé lezī,
weé ma tó kpá anduna guu pīngi.

¹¹ Dii Zìkpedee kúwao,
Yakubu Ludan wa utekii ũ.

47

Ludan anduna pīngi kína ũ

Kora boriino lè.

¹ Bori pīngi, à ōpa lé,
à pōnna wii lé Ludanē kōn gudao.

² Zaake Dii Musude naasi vī,
àmbe anduna pīngi Kína bíta ũ.

³ À tò wa zì blè boriino,
à tò wa ō tō gbēnā.

⁴ À wa tōte baka kpàwá,
à yenzide Yakubu boriino ñadābō ũ.

⁵ Luda fēē, wèe guda kēē,
Dii zēna, wèe kākāki pēē.

⁶ À lè sí Ludanē, à lè síne,
à lè sí wa Kínanē, à lè síne.

7 Zaake anduna píngi Kínan à ù,
 à lè síne kǝn dǝnao.
 8 Ludaa e kí blee boriinǝ,
 à vǝena a kpata kè kú adonaa.
 9 Boriinǝ kpatablerinǝ e kǝ kaakǝa
 gbǝ kè aǝ de Ibraĩ Luda gbǝnǝ ù,
 zaake anduna kínanǝ né Luda pǝme.
 À deńla nǝ píngi.

48

Zayǝn né Luda wǝtǝme

Kora boriinǝ lè.
 1 Dii bíta, à kà wà à sáabu kpá maamaa
 wa Luda wǝte guu à kpíii kè kú adona musu.
 2 Zayǝn gbè kaena maa,
 à de anduna gbǝ píngine pǝnnaa ù.
 Kína bíta wǝte kú gbè pí gu'igbāroo kpame.
 3 Ludaa kú à gudākpakiinǝ guu,
 à tò wà a dǝ aafia'ekii ù.
 4 Kè kínanǝ lǝdole kè
 le wà mǝ wà léea lǝdo,
 5 kè aǝ wǝte pí è le, ben à bǝ nǝ sae,
 vǝa nǝ kǝ, ben aǝ bàa lè.
 6 Gwen aǝe lugaan
 lán nǝgbǝ nǝwāwākeri bà.
 7 N nǝ wiwi
 lán ǝfāntǝbǝe ĩa è latarinǝ góro'itenǝ wíwi nà.
 8 Yǝ kè wá màn wa wǝe è
 Dii Zǝkpede wa Luda wǝte guu.
 Luda wǝte pí kàe àgǝ kuu gurǝ píngi.
 9 Luda, wá kú n kpé ua,
 wǝe laasuu lee n yenzikǝea.
 10 Luda, lán n tǝ dāgula ai anduna lén nà,
 len n sáabukpana dāgula le dǝ.
 Neè yǝ gǝgǝ n gbǝnǝne a zéa.
 11 Zayǝn kpiideenǝ e pǝnnaa kee,
 Yudanǝ bǝsu wǝtedeenǝ pǝ kè nna,
 yākpae kè n kǝnǝ yānzi.
 12 À dǝdǝkǝzi à liga Zayǝnzi,
 à à bǝi dākpaki lezǝ pariinǝ naro.
 13 À à bǝinǝ tǝasi ke kǝn à zeki gbāaanǝ
 le à e à tǝkǝ kpeedenǝne.
 14 Zaake Luda kǝn wa Luda ù gurǝ píngi,
 è dǝwe ae ai wà gá gáo gákiame.

49

Auziki náanekena né misaiyāme

Kora boriino lè.

¹ Bori píngi, à yā kèkii ma,
anduna píngi, à swā kpá,

² kínano kōn talakano,
auzikideeno kōn takaasideeno a píngi.

³ Ōndōyā kú ma lén,
dōna kú ma swèn.

⁴ Mé swā dō yáasi yāzi
mà à bōkōte ke kōn mōrōlenao.

⁵ Mé vīa ke yā pásī gurōnoro,
baa tó ma zangurino ligamazi.

⁶ Aō n̄ auziki náane vī,
aōè n̄ dōdaa īa dá.

⁷ Gbēke é f̄s̄ à gí a gbēdaaane gaa kè eé à séziro,
eé e à pōke kpá Ludaa à à wèndi booro.

⁸ Zaake gbē wèndi bona zī'ū,
auziki é f̄s̄ à bo zikiro.

⁹ Eé f̄s̄ à tó àgō kuu gurō píngiro,
eé f̄s̄ à gíne àton wée si gèwāalero.

¹⁰ Zaake wà dō kè baa ōndōrinō è ga,
misaideeno kōn yōnkōnō è kaate le se,
aōè n̄ auziki tó gbē pāndenone.

¹¹ Baa kè wà n̄ tōnō kpà būsunoŋe yā,
aō mira égō de n̄ beε ūme gurō píngi,
eégō n̄ kúkii ū ai n̄ boriiia.

¹² Gbēntee kōn a bèekεεo
ègō kuu gurō píngiro,
eé kaate lán n̄bōnō bàme.

¹³ Misaideeno yāanan gwe,
len à de le dō kōn gbē kè aō té n̄ tuubazino.

¹⁴ Aōé si gèwāan lán sāano bà,
gaa bé eégō de n̄ dàri ū,
gbē maaano é kí blem̄ma ziaa zī.

Aō mènō é yai kū miran,
gèwāa bé eégō de n̄ beε ū.

¹⁵ Mōde Luda é ma wèndi sí gèwāaa
à gbāake kpámazi.

¹⁶ Tó gbē e keε auzikidee ū
bensō à be tó nnaa e kaara,
ñton tó à kenne yāke ūro,

¹⁷ zaake eé e à pōke sé à táo a gagurōro,
à auzikino é péεziro.

¹⁸ Baa tó à a zīnda dō aubarikadee ū a wèndi gurō
bensō wà à sáabu kpà à nnamana yānzi,

19 eé ká a dezinɔlame,
eé wée si gupuraale ziki dɔro.
20 Gbēntee kɔn a bēekeeo,
tó à wée e kēro,
eé gēte lán nòbɔno bàme.

50

Dɔnzikena yāpuraa

Asafa lè.

1 Dii Luda Gbāapingidee e yā oo,
èe lé zuu anduna gbēnɔzi
zaa ɔfántēbɔe kpa ai à gēkii kpa.

2 Luda gakui e bii Zayɔn,
wéte kè à maakee papana.

3 Wa Luda e mɔɔ, eégɔ yītenaro.
Té kè è ní blee kú à ae,
zàgāīa pāsī ligazi.

4 Èe musudeenɔ kɔn tɔtēdeenɔ sisii
le à e à yākpae ke kɔn a gbēnɔ.

5 À bè: À ma yāmarinɔ kakɔame,
gbē kè ma bà kúnyo sa'ona gázīnɔ.

6 Ludan yākpaekeeri ũ,
musudeenɔ è à yākena a zéa kpàakpa ke.

7 À ma, ma gbēnɔ, má yā vī mà oare,
Isarailinɔ, mé a bɔbɔ a dàn,
mámbe Luda a Luda ũ.

8 Méè kpákēezi a sa'ona yānziro,
ke sa'opo kè eégɔ kaa tén à té kú baa bɔre.

9 Má zùswaree kè kú a kpàsan nii vīro,
ke blè kè kú a kara guu,

10 Zaake nòbɔsētenɔ né ma pónɔme
kɔn pókade kpàsa kè aɔɔ kú s̄l̄s̄i pariinɔ musuo.

11 Má kp̄ii musu bāanɔ d̄s̄ píngi,
s̄ète p̄o ketenɔ kuu ma p̄o ũme.

12 Tó nɔaa e ma dee, mé oarero,
zaake má anduna vī kɔn à p̄o kè kunnɔ píngi.

13 Méè zùsware nòbɔ són yó?
Méè blèkofii aru min yó?

14 À saa oma kēnnak̄so p̄o ũ,
à lù kè á s̄è ma Luda Musudea fīa bo.

15 À ma sísi nawēakegurɔ,
mé a bɔ, é bèe líme.

16 Ben Luda bè zaakerinɔne:
À kè dia ée ma yādienano d̄d̄ɔɔ,
b̄oyānzin ma bà kuunaño yā da a lénzi?

17 Á ye ma yādanneziro,
a ma yānɔ kpà kpe.

18 Tó a kpāi è, eè à ke a gbēnna ūme,
bensō eègō kaakōa kōn zinakerino.

19 A légbē zaa,
eè lénnaa kásańne.

20 Eègō a gbēndoo pee,
eè a da né ege bo.

21 A yā beeno kē, ben má yītena.

Ée daa má de lán a bàme,
mōde mé kpākēazi mà a bōbō a dàn.

22 Amōa kē ma yā sàaguuno, à yā pì ma.

Tó len sōro, mé a ke gyáigyai,
gbēke é fō à a símaro.

23 Gbē kē kennakōo saa òmaa bèe lime,
èe ma gba zé mà òdōaare
lán meè gbēno mì sí nà.

51

Yanza wéekena Luda

Lè kē Dauda dà gurō kē annabi Natā gāa à kiia à zinakena kōn Basebao gbera

1 Luda, ñ ma wēnda gwa n yenzi guu,
ñ ma taarino gogo n maa bíta yānzi.

2 Ñ ma yā zaaa kēma mà gō wásawasa,
ñ ma durun kēme míomi.

3 Má a taarino dō sa,
ma durun égō sāmaguro.

4 Mbe ma durun kēnne,
ma yā kē ní yeziroo kē.
Tó n yā ò, n yā égō zé vī,
tó n yākpae kēmao, n yā égō nna.

5 Zaa ma da nōsen má zaa,
má durun vī zaa ma igurōme.

6 Nōse maaa bé è kánne,
ñ òndōo dame ma swè guu.

7 Ñ ma zú o kōn saboo le mà zē wásawasa,
ñ ma nōse pípime le mà gō pú fénfen.

8 Ñ tó mà pōnnaa ke kōn yáadōnao,
ñ tó ma wá kē ní būsano were.

9 Nton ma durunno yā daro,
ñ ma yā zaaano bō ñ zīnna píngi.

10 Luda, ñ nōsepuraa dame,
ñ εara ñ tó ma lākari gō kpaena.

11 Nton ma zīnnao,
ñton n Ninii símaro.

12 N εara ñ tó ma pōo ke nna
kē n ma mì sí yānzi.

Ñ ma ninii gbaa màgõ n yã maa
 13 mé gbasà mà n yã dada zaakerinõne,
 durunkerinõ é ɛara wà aɛ ðomma.

14 Ñ ma bõ gbɛdɛna yãn,
 Luda, Luda ma mìsiri,
 mé lè sí n yãkɛna a zéa musu.

15 Dii, ñ ma gba lé
 mà n sáabu kpá.

16 Sa'ona è kennɛ nnaro,
 tó lenlo lɛ má ò.
 Sa'opõ kè wè ká tén à té kũ è kánnero.

17 Saa kè méɛ oommaan ma nòseyĩ ù,
 nɛè kya ká wēndade sùudeenlo.

18 Luda, ñ aubarika da Zayõn
 n poyezi maaa guu,
 ñ Yerusalemu bii gba gbáaa,
 19 sa'ona a zéa é gbasà à kánne
 kõn sa'opõ kè wè ká tén à té kũo,
 weé saa o kõn zùswareenõ n gbãgbákiiia.

52

Auzikide ïadāna

Lè kè Dauda dà gurõ kè à gaa Aimɛlɛki bɛ, ben Edõmu gbɛ Doegi gaa à ò Solune

1 N gõsagbáaa, Luda gbɛkɛ kuu gurõ píngi,
 à kè dia néɛ ïa dāa kõn yã zaaao?

2 Nɛègõ léfõtõ kaa gbɛnõzi gurõ píngi,
 n lé nna lán gē mibobò bà,
 nɛè gbɛnõ gbá sɛɛo.

3 Ñ ye à zaaazi dɛ à maaala,
 ɛgetona è kennɛ nna dɛ yápuraala.

4 Ñ ye gbɛkaatɛna yãzi,
 mɔnafikiyá bé à da n lén.

5 Luda é n gbáaa kò é ai gurõ píngi,
 eé n kũ à bõnyo n kpén,
 eé n bõ gbɛ bɛɛnõ té.

6 Tó gbɛ maaanõ è, vĩa é ní kũ,
 aṣé n lalandi kɛ wà be:

7 Gbɛ kè èe Luda kɛ a utekii úroon yè!
 À náane kpá a auziki bítaa,
 à gò gbáadee ù gbɛkaatɛna guu.

8 Má dɛ lán kù lásiadee kè kũ Luda ua bà,
 mégõ zɛ kõn Luda yenzio gurõ píngime.

9 Mégõ n sáabu kpaa gurõ píngi
 yã kè ní kè yãnzì,
 mé n tó sé lezĩ n yāmarinõ aezĩ,
 kè ní maa yãnzì.

53

Misaidee ya'ona

Dauda lè.

¹ Yōnkɔ è be a swèn Luda kuuro.

Gbēnɔ yàka, aɔ yàkɛna zaa,
yāmaakeri kee kú n' téro.

² Zaa musu Luda è gbēnteenɔ tāsasi ke
à gwa tó gbēke ɔndɔɔ kà à a kii wete.

³ Aɔ sàsà n' pínɡi aɔ gò dbrɔ sai míomio,
yāmaakeri kee kú n' téro, baa mèn do.

⁴ Zaakerinɔ dōna víroo?

Aɔè ma gbēnɔ mómo lán ú bà,
aɔè Luda sísiro.

⁵ Gwen vía n' kún maamaa,
viapɔnɔ kú gwe sōro.

Luda tò gbē kè aɔ lèeawaanɔ gò kaena gènɔ ũ,
a wí dàmma kè Luda gínzi yānzi.

⁶ Luda, n' bɔ Zayɔn n' mó n' Isarailinɔ mì sí!

Tó Luda sòkpa kɔn a gbēnɔ n' gwena ziin,
Yakubu boriinɔ é ponnaa ke,
Isarailinɔ é yáa dɔ.

54

Gbē kè wèe wée taa aduakena

Lè kè Dauda dà gurɔ kè Zifideenɔ gàa wà bè Solune, Dauda utena n' būsun.

¹ Luda, n' ma mì sí n' tó yānzi,
n' yā simao kɔn n' gbāaa.

² Luda, n' ma aduakena ma,
n' swā kpá ma yá'onazi.

³ Zaake bori pāndenɔ fɛemazi,
gbē pāsínɔ e ma wɛɛ wà ma de,
aɔè Luda yā daro.

⁴ Ludan ma dɔnlɛri ũ,
Dii bé à ma kūna.

⁵ N' ma zangurinɔ zaaa sòkparíma,
n' n' dúgu zɔ n' náane yānzi.

⁶ Mé saa omma kɔn ma pɔyezio,
mé n' tó bɔ Dii, zaake n' maa.

⁷ À ma bɔ ma nawéanɔ guu pínɡi,
à tó ma yògɔ kè ma ibeena.

55

Aduakena kuuna wétamma guu

Dauda lè. Wè sí kɔn mɔrɔnɔme.

¹ Luda, n' ma aduakena ma,

nton lá kú ma yálaro.

² Ñ swá kpá ma yázi ñ wemala,
ma laasuu ma likõa ma gõ bídi guu

³ ma ibeεno yá'ona yánzi
kõn gbē zaaano wéεbiimanao,
zaake aõε ia daama,
aõ ma kúna kón pofεo.

⁴ Swè kèmagu,
ga vĩa gèmagu.

⁵ Vĩa ma kú, méε lugalugaa,
ma ninii dà batan.

⁶ Tó má dèbe ví lán põtεε bà,
le mé vĩa mà gá kámma bo,

⁷ mé bàa lé mà gá zàazá,
mé gá mà véε gbáan.

⁸ Mé wá mà gá mà utekii wete,
le zàga'ia gbáaa tón ma lero yánzi.

⁹ Ñ n̄ yá gboro, Dii, ñ n̄ yá yákõte'ine,
zaake má è zõka kón swèeo kú wéte guu.

¹⁰ Aõè kpáε ke b̄ii musu fáantē kón gwáav̄io,
yá zaa kón yá gbáaao di wéte guu.

¹¹ Gbēdeyá bé à wéte p̄i pà,
gbāam̄nnena kón m̄nafikio è kē à gāalero.

¹² Tó ma ibeε bé èε ma s̄s̄õ yá, mé mena,
tó ma zanguri bé à f̄εemazi, mé utene.

¹³ M̄de m̄beee, mm̄n̄ kè wá sáa,
ma gbēndoo, ma gbēnna!

¹⁴ Weè f̄aadi bo k̄õ yá nnanna,
weèḡõ ték̄zi parii té Luda ua.

¹⁵ Gaa é z̄amba ke ma ibeεnoε,
aõé si gèwāan n̄ gbāaguro,
zaake zaaa véekii è n̄ guu.

¹⁶ Mapi s̄õ, méε Luda sísi,
Dii è ma m̄i sí.

¹⁷ K̄nḡõ, fáantē kón uusieo
méεḡõ ma yá'õamman̄õ b̄oεene kón m̄bnao,
bens̄õ è ma yá ma.

¹⁸ Baa kè ma ibeεnoõ pari,
è ma sí à ma b̄õ swèen aafia.

¹⁹ Luda èḡõ véena kpatan guro píngi,
eé ma yá ma, eé wí dar̄ma,
zaake aõè n̄ dà liero, aõ Luda vĩa v̄iro.

²⁰ Ma gbē p̄i swèe kè kón a gbēnoõ,
à b̄õ ledole kè aõ kè k̄õ kpεε.

21 È yā nnaa o lán zó bà,
 mɔde swèe laasuu kú à swèn.
 È lénnaa kásaíne páipai,
 mɔde yáadɔmma bà da à b̀kɔmme.

22 Ñ n yā'ɔammanɔ tó Diine,
 eégɔ n kúna,
 è tó gbē maaa fu zikiro.
 23 Gbēderi náanesaideeno é n guro dagura lero,
 Luda, né tó aɔ si gèwāa t̀tuwɛen.

Mapi sɔ, mégɔ n náane kee.

56

Zĩndakpana Luda

Lè kè Dauda dà gurɔ kè Filisitiniɔ à kù zaa Gata.

1 Ñ ma wēnda gwa Luda, wèe pɛɛɛmazi,
 wègɔ zì kaamao wàgɔ wée táama gurɔ píngi.
 2 Ma kpàkparinɔ ègɔ pɛɛɛmazi gurɔ píngi,
 aɔ wada yānzin aɔɔe zì kaamaozi.

3 Tó vīa e ma kūu, mé n náane ke.
 4 Mé Luda tɔ kpá yā kè à ò yānzì,
 má Luda náane vī, mé vīa kero.
 Bón gbēntee é f̀ à kemee?

5 Aɔègɔ ma yā liee kpɛegānda gurɔ píngi,
 aɔègɔ ma kpákpa a zaaao.
 6 Aɔè kɔ kakɔamazi wà naeme,
 aɔè ma kpákpa wàgɔ yezi wà ma de.

7 Luda, ñton tó aɔ gbēke boro,
 ñ boriinɔ ne kɔn pɔfɛo.

8 Ñ ma nawēa yā da,
 ñ ma wée'ikwɛena ká n sère guu.
 À kú n takada guuroo?

9 Tó ma Luda sisi,
 ma ibeeno é boru kpee,
 mégɔ dɔ kè à yā sɔmao.
 10 Mé Luda tɔ kpá yā kè à ò yānzì,
 ee, mé Dii tɔ kpá yā pì ona yānzì.
 11 Má Luda náane vī, mé vīa kero.
 Bón gbēntee é f̀ à kemee?

12 Luda, mé lù kè má sɛmmaano fīa bo,
 mé kennakɔo saa omma.
 13 Zaake n ma si gaa lézì, née tó ma gèn sɔro,
 le màgɔ táa oonyo gupuraa kè è wèndi kpáíma guu.

57

Wiipena Luda Musudezi

Lè kè Dauda dà gurɔ kè à bàa lè Solune à ùte gbèwɛɛn.

¹ Ìn ma wēnda gwa Luda, ò ma wēnda gwa,
zaake mbe ma nanzi.

Ìn ma sɔɔ n ɔru ai ma bɔ gaa lézĩ.

² Mée wii pɛɛ Luda Musudezi,
Luda kè è yā kè à ò papamɛɛ pì.

³ Eé tó dɔnle bɔ zaa musu à ma mì sí,
eé wí dà gbɛ kè aɔɔɛ pɛɛɛmaziinɔa,
eé a gbɛke kɔn a náanɛyáo kemɛ.

⁴ Má kú músunɔ té,
ma gɔ daena nɔbɔ pásĩnɔ dagura.
Gbɛ pìnɔ néne nna lán fɛɛdaa bà,
aɔ swaa né sárime kɔn kào.

⁵ Luda, ò n zĩnda tó sé lezĩ ai musumusu,
ò tó n gakui da andunala píngi.

⁶ Aɔ bà kpàkpamɛ ma zén, ben nawɛa tɔma,
aɔ wèe yɔ ma aɛ, ben aɔ zù à guu.

⁷ Ma làakari kpaena Luda, ma làakari kpaena,
mɛ lè sí mà n táaki lé.

⁸ Ìn vu, ma swè!
Ma mɔɔ kɔn ma kuntigio kú máa?
Mɛ gudɔɔ pá mìo.

⁹ Dii, mɛ n sáabu kpá boriinɔ té,
mɛ n táaki lé gbɛnɔnɛ.

¹⁰ Zaake n gbɛke bíta kà n kiia,
n náane ludambe luguu lè.

¹¹ Luda, wà n tó sé lezĩ ai musumusu,
ò tó n gakui da andunala píngi.

58

Gbɛ zaaanɔ tona kɔn Ludao

Dauda lè.

¹ Gbãadeenɔ, èè yā o a zéa sɔsɔ?
Èè yákpae ke kɔn gbɛnɔɔ súsusɔ?

² Èè yā zaa wàari pá a swè guu,
èè gbãaa mɔ gbɛnɔnɛ a bɔsun.

³ Gbɛ zaaanɔ sàsá zaa ò igurɔmɛ,
egdeeenɔ yàka zaa ò da gbɛɛmme.

⁴ Aɔ légbɛ de lán mlè sewɛ bà,
aɔ de lán káre kè à a swá tàta bà,

⁵ Le àton a kɔkɔ'ori gaasia ó maro,
le mlè pì tón a dabokeri gonikeɛ ero.

6 Luda, ò ò swaa é'èíne ò lén,
Dii, ò músu pínò swaa sòntenò é'èíne.

7 Ò tó aṣ gē zéla lán í bàalena bà.
Tó aṣ sá gà, ò ò kànò é'èíne.

8 Ò tó aṣ kori kù zén lán kòntò lóu bà,
aṣṣò de lán nòbòene kè èe ɔfántè eroo bà.

9 Ai yàka té ḡṣ oroo wā,
gbē zaaanò é ḡé ìa.

10 Gbē maaanò é pònnaa ke,
zī kè Luda ḡēe hòñne gbē zaaanò,
kè aṣ ò gbá pìpì ò aru guu.

11 Gbēnò é be: Gbē maaanò láada vī fá!
Ludaa kuu, è yákpae ke anduna guu.

59

Ñ ma sí ma ibeena

Lè kè Dauda dà guròò kè Solu gbēnò zì aṣ à dādà à be wà à de.

1 Ma Luda, ò ma sí ma ibeena,
ò ma bò gbē kè aṣ fèemaziinò zī.

2 Ò ma sí zaakerinò,
ò ma bò gbēderinò zī.

3 Ò gwa, aṣòe ma kpákpa,
gbē pásínò e swèe keema.
Dii, mée taari ke durun keñnero,

4 mée sàsáñne yákearo,
ben aṣò kù soruo wà nakòrema.
Ò ma wēnda gwa ò fèe ò mós ò dómale!

5 Ò Dii Luda Zìkpede, Isarailinò Luda,
ò fèe ò wée tá borii mònò ò píngi.
Ñton bònkpèede zaaa mònò wēnda gwaro.

6 Aṣè eara wà su uusie dò,
aṣè likṣaa zṣ wétèn,
aṣè hùu kema lán gbēenò bà.

7 Ò gwa, aṣ lóu e tṣò,
fèe kpá ò lén,
aṣè be gbēkee e ò maaro.

8 Mpi sṣ Dii, neè ò yáa dò,
neè borii pínò lalandi ke ò píngi.

9 Luda ma gbāa, ma wée dónzi,
ríbe ma aafia'ekii ù.

10 Luda é dómè ae a gbēkee guu,
eé tó mà yṣṣò ke ma zangurinò.

11 Dii wa sengbango, òton ò dedero,
le aṣ yá tón sá ma gbēnònlò yánzi.
Ò tó aṣ likṣaa zṣ ò ò sṣe kṣn n gbāaa.

12 Yā kè è bɔ́ n lén né durun yāme.

Ñ tó aɔ́ wadakena n kũ,
zaake aɔ́è egge to, aɔ́è gbē ká.

13 Ñ n kaate kɔ́n pɔ́fɛo,
n n dúgu zɔ́, aɔ́tongɔ́ kuu dɔ́ro
de aɔ́gɔ́ dɔ́ ai zaa anduna léa
kè Luda e kí blee Yakubu boriinɔ́a.

14 Aɔ́è ɛara wà su uusie dɔ́,
aɔ́è likɔ́aa zɔ́ wéte guu,
aɔ́è hùu ke lán gbēenɔ́ bà.

15 Aɔ́è ligaliga wàgɔ́ pɔ́blee wetee,
tó aɔ́e káro, aɔ́è wii pé.

16 Mapi sɔ́, mé lè sí n gbāaa yā musu,
mà guda ke kɔ́ngɔ́ n gbēke yānzi,
zaake mbe ma aafia'ekii ũ,
mbe ma utekii ũ nawēakegurɔ́.

17 Luda ma gbāaa, mé n táaki lé,
zaake mbe ma aafia'ekii ũ,
Luda kè è gbēke kemee.

60

Wé zì ble kɔ́n Luda gbāaa

Lè kè Duda dà gurɔ́ kè à zì kà kɔ́n Siria kè aɔ́ kú Mesopotamia busun kɔ́n Zoba
bùsu guunɔ́, ben Yoabu mɔ́ à ɛdɔ́munɔ́ dède Guzurɛ Wisideen gɔ́n bɔ́rɔ́ kuri
aweeplaa.

1 Luda, n pɔ́ fɛ́wazi,
n ɔ́ gbàrewazi n wa zìna.

Ñ sɔ́kpa n aɛ dɔ́wa sa.

2 Ñ tò wa bùsu nìgá ai à pàra.

Ñ ɛara n tata a gbèn,
zaake à gɔ́ kɔ́ámme.

3 Ñ tó yā zì'ũu sù n gbēnɔ́a,
n wa kaka í gbāaa,
ben wée tàaatataa boo.

4 Mɔ́de n tuuta dɔ́ n vīakerinɔ́e,
le aɔ́ e wà bɔ́ gbēnɔ́ ságana lézì.

5 Ñ wewala n wa mì sí kɔ́n n gàsá gbāaa
le wamɔ́wa n gbē yenzideenɔ́ e wà bɔ́.

6 Luda yā ò zaa a kúkiia à bè:

Mé Sekemu kpaatete kɔ́n zìblena wiiio,
mé gba da kɔ́n Suko guzurɛo.

7 Giliada bùsu né ma pɔ́me,
Manase boriinɔ́ bùsu né ma pɔ́me,
ɛflaimu boriinɔ́ bùsu né ma mɔ́furame,
Yudanɔ́ bùsu né ma gòme.

8 Mɔ́abunɔ́ bùsu né ma ɔ́pipibɔ́me,

mèè ma kyatee káe Edomunò b̀sun,
mèè z̀iblewiii d̀o Filisitininò b̀sua.

⁹ Dé bé eé gẽmao wéte b̄idee guuu?
Dé bé eé d̄ome ae ai Edomunò b̀sun?

¹⁰ Luda, à de m̀be ǹo gbàewazi,
nèè b̀o k̄n wa z̀ikp̄eenò d̀oroò?

¹¹ Ǹo dawa wa ib̄eenò yānzi,
zaake gb̄entee d̀nle né yā p̄ame.

¹² Wé z̀i ble k̄n Luda gb̄aaao,
àmbe eé k̄iti pá wa ib̄eenòa.

61

Kína aduakena

Dauda lè.

¹ Luda, ǹ swā kpá ma wiip̄enazi,
ǹ ma aduakena ma.

² Kuuna zaa anduna léa ma wii p̄enzi,
kè ma suuna lè, ben ma ǹ sisi.

Ǹ gámao gb̄esi kè lez̄i demalaa k̄ia.

³ Zaake m̀be ma aafia'ekii ũ,
ma uteki gb̄aaa ũ ma ib̄eenò ae.

⁴ Má yezi màḡõ kú ǹ ua gurò p̄ingi,
màḡõ s̄otò ǹ oru.

⁵ Luda, zaake ǹ lù kè ma s̄ennee mà,
ǹ ǹ v̄akerinò baka kpàma.

⁶ Ǹ kína d̄õ aafiao,
ǹ tó à ká a guròoa.

⁷ Àḡõ kpata blee ǹ d̄ona guu gurò p̄ingi,
ǹ à dákpa ǹ gb̄eke k̄n ǹ náanek̄enao yānzi,

⁸ mé gbasa màḡõ ǹ táaki lee lán guu e d̄oo nà,
méḡõ lù kè má s̄ennee f̄ia boo gurò p̄ingi.

62

Ludan utekii ũ

Dauda lè.

¹ Luda ado bé à tò ma làakari kpáena,
àmbe è ma mì sí.

² Àmbe ma gb̄esi ũ k̄n ma mìsirio,
mèè gb̄aa ea, mé nigā zikiro.

³ Gèn ũgban éḡõ f̄eee gb̄ezi?

É à ne lán gù kè è à kpán
ke kara zi ẁòk̀ẁòk̀ò b̀an ýó?

⁴ À guna a t̄ila lén ée kpaak̄s̄s̄,
eḡetona bé è keare nna.

Eè sa maaa o gb̄ene k̄n léome,

ben eè ní ká a swè guu.

⁵ Luda ado bé à tò ma làakari kpáena,
zaake àpin ma wée dɔzi.

⁶ Àmbe ma gbèsi ũ ma mìsiri ũ,
mèè gbáa ea, mé nigá zikiro,

⁷ Ma aafia kɔn ma bèɛo è bɔ à kiiame,
àmbe ma gbèsi gbáaa ũ, ma utekii ũ.

⁸ Gbɛnɔ, ágɔ à náane kee gurɔ píngi,
à a swè wɛne, àmbe wa utekii ũ.

⁹ Talakanɔ de lán lé'ia bàme,
gbáadeenɔ e ká pɔke léziro.

Tó wà ní yɔ kilooa,
aɔ píngi égɔ de fákuume.

¹⁰ Àton gbèble'ɔ náane kero,
àton ía dá kɔn kpáí pɔoro.

Tó a auziki e kɔɔ,
àton tó a swè gɔ kúaro.

¹¹ Yá mèn doon Ludaa ò,
yá mèn plaaa kɛnɔn má mà:

Luda, mbe ní gbáaa ví,

¹² Dii, mbe ní gbèkeee ví,
ben nèè fía bo baadene a yákeanaa.

63

Luda nidena

Lè kè Dauda dà gurɔ kè à kú Yuda gbáan.

¹ Luda, mbe ma Luda ũ,
mèè n wée weteɛ,
ma ninii yenzi, méégɔ lugaanzi
lán tɔɔte kori kè ye ízi bà.

² Ma n e n kúkiin,
ma wée si n gbáa kɔn n gakuiole.

³ Zaake n gbèkeee maame de wèndila,
n saabukpana égɔ kú ma lén.

⁴ Mégɔ n tɔ kpaa ai ma wèndi lén,
mé ɔ sé musu mà n sísi.

⁵ Ma nɔse é ká lán wè pɔ maaa ble wà ká nà,
n táakilena égɔ kú ma lén kɔn gudakenao.

⁶ N yá è dɔmagu ma daekiia,
mèè laasuu lénzi gwáaví.

⁷ Ma sɔtɔna n ɔru, mèè lè sii,
zaake mbe ma dɔnleri ũ.

⁸ Ma ninii namma,
ní ma kúna n ɔplan.

⁹ Gbè kè aɔɔe ma wɛenɔ é kaate,
aɔé gè tɔɔten.

¹⁰ Luda é tó wà ñ dɛɛ kɔn fɛɛdaao,
aɔ́é gɔ́ gbɛngboonɔ pɔ́blee ũ.

¹¹ Kína sɔ́ é pɔ́nnaa ke kɔn Ludaɔ.

Gbɛ́ kɛ́ aɔ́è be wà sɔ́ kɔn Ludaonɔ é à sáabu kpá,
ɛgɛdeenɔ sɔ́ lé égɔ́ nakɔ́ana.

64

Ñ ma sí gbɛ́ zaaanɔ ɔ́zĩ

Dauda lè.

¹ Luda, ñ ma mbna ma,
ñ ma bo ma ibɛɛ kè aɔ́ɔe vía daamaziinɔ ɔ́zĩ.

² Ñ ma utɛ gbɛ́ zaaa kè aɔ́ lé kpàkɔ́sɔ́maziinɔne,
zaakɛri zɔ́kadee pìnɔ.

³ Aɔ́è ñ lé lé ke lán fɛɛdaa bà,
yá pásìnɔ è bo ñ lén lán kà sɛwɛɛdeɛ bà.

⁴ Aɔ́è taarisaidɛe dádá lɛ wà à pá,
aɔ́è à pá kándo, vía è ñ kúro.

⁵ Aɔ́è kɔ́ yĩpa wà da zaakɛna guu,
aɔ́è bàkpakpanɛna gusae yá gɔ́gɔ́
aɔ́è be: Gbɛ́ke é wa ero.

⁶ Aɔ́è zaakɛna yá gɔ́gɔ́ wà be,
yá kè wa à lé kpàkɔ́sɔ́ bozina.
Gbɛ́ntee nɔ́ɛguuyánɔ asii bíta.

⁷ Mɔ́de Luda é ñ pá kào,
eé ñ kɛ́nna kándo.

⁸ Eé tó yá kè aɔ́ ɔ́ wí ñ musu,
gbɛ́ kè ñ é píngi égɔ́ mì ke degúdegú wà be taale.

⁹ Vía é baade píngi kú,
aɔ́é Luda yákenanɔ tɔ́kɛ́,
aɔ́é gɔ́ yá kè à kè nɔ́ laasuu lɛɛ.

¹⁰ Gbɛ́ maaanɔ, àgɔ́ pɔ́nnaa keɛ Dii guu à nazi,
nɔ́ɛpuradeenɔ, àgɔ́ à táaki lɛɛ á píngi.

65

Bori píngi wée do Ludazi

Dauda lè.

¹ Luda, à kɔ́ sio wà n táaki lé Zayon,
wà lù kè wà sɛnnɛɛnɔ fía bo.

² Mmɔ́n kè nɛè aduakɛna ma,
n kiian bori píngi é sun.

³ Wa yá zaaanɔ wa fu,
ben n wa taarinɔ kèwe.

⁴ Aubarikadeen gbɛ́ kè ñ sè n gɛ́o n ua ũ.
N kpé pɔ́ maaanɔ mɔ́wa,
n kpé kè kú adona pì.

⁵ Nèè wewala kɔ́n yá maa naasideenɔ, Luda wa Mìsiri.

Andunalezekideeno kɔn ísiabaadeeno wée dɔnzi ń píngi.

⁶ N gbáaa d̀anla,
n kpiino k̀e kɔn n ikoo.

⁷ Nèè ísia kɔn a sɔno k̄i kpáe,
nèè boriino zɔka yáaíne.

⁸ N dabuyáno è swè k̀e
gb̄e k̀e aɔ kú zaa tɔtɛleanɔn,
wè guda dɔmma zaa ɔfántɛboe kpa
kɔn a g̀ekpen kpaao.

⁹ Nèè làakari dɔ andunaa, nèè à gba í,
nèè taaki ká tɔtɛne, n swaano pa kɔn ío,
nèè tó blewee ke, zaake len ń ñi le.

¹⁰ Nèè í dagula ai búgbaruno pa,
nèè guuno foo fɔ kɔn louo,
nèè aubarika da pɔ k̀e b̀enɔn.

¹¹ Nèè aubarika da buraz̄in wè kɔn wèo,
ble nɔsidee è kwé n tuuban.

¹² Pɔ́dádakiino s̄e lá b̀ro kú s̄te,
s̄s̄ino pɔnnaa dà uta ũ.

¹³ Pɔ́kádeeno d̀agula ń dádakiino,
blewee d̀agula s̄s̄igezi.
Wèe pɔnna wii le, wèe lè sii.

66

Luda sáabukpana

¹ Anduna gb̄e píngi,
à guda dɔ Diia.

² À lè sí à tó gakuiké musu,
à à táaki lé à à tó bo.

³ À be Ludane: N yákenano naasi v̄i,
n gbáa bíta è tó n íbèno na ń sàsaa.

⁴ Anduna píngi è kúenne,
aɔ è n táaki lé wà n tó bo.

⁵ À mó à Luda yákenano gwa,
yá k̀e à k̀e gb̄enteeno naasi v̄i.

⁶ À ísiao lì gukori ũ,
aɔ swaa bikù k̀e.
Wà pɔnnaa ke à yá musu.

⁷ Ègɔ́ kí blee kɔn a gbáaao gurɔ píngi,
à wée ègɔ́ kú boriino.
Swágbáadeeno tón dɔkeoro.

⁸ Boriino, à wa Luda sáabu kpá,
à táakilena gɔ́ kú a lén.

⁹ À wa wèndi dákpawe,
è tó wa gbá sataro.

10 Luda, zaake n wa yō n wa gwa,
n wa baasa lán kondogi bà.

11 N wa ka kpésiaan,
n aso tìisi diwe wa kpee.

12 N tò wà diwa lán sō bà,
wa wée té mà, í dàwala,
ben n mɔwao gunnamana guu.

13 Mé mós n ua mà sa'opo kè wè ká tén à té kú o,
mé lù kè má sènnεεno fīa bonne,

14 yā kè bò ma lén ma nawēakeguro.

15 Mé saa omma kōn pò mèkpanano,
mé sākaronò kpatanne,
mé n gbāgbā kōn zùswareeno kōn blèkofīino.

16 Amɔa kè á Luda vīa vīino,
à mós à ma a píngi,

mé yā kè à kèmmε oare.

17 Ma wii pèzi,
à táakilena da ma lén.

18 Tó ma yā zaa da ma swèn,
le Dii gí ma yā mazi.

19 Mɔde à ma yā mà,
ben à ma aduakena si.

20 Aubarikadeen Luda ũ,
èe gí ma aduakena maziro,
èe gíme a gbēkεεoro.

67

Aubarika gbekana Ludaa

Lè kè wè sí kōn mɔɔno.

1 Luda, n wa wēnda gwa,
n n uu werewa n aubarika dawagu,

2 le anduna gbēno gō n zé dō,
bori píngi dō lán neè gbē mì sí nà.

3 Wà n táaki lé Luda,
baade píngi n táaki lé.

4 Boriino ponnaa ke à guda ke,
zaake neè yákpae ke kōn gbēno a zéa,
neè dɔ anduna boriinoe ae.

5 Wà n táaki lé Luda,
baade píngi n táaki lé,

6 gbasá tɔɔte bleε ke,
Luda wa Luda é aubarika dawagu.

7 Luda é aubarika dawagu,
anduna lezekideeno é vīa kene n píngi.

68

Luda bitakee

Dauda lè.

¹ Luda é fεε, à ibεεno é fāakōa,
à zangurino é bàa léne.

² Lán tésukpe é gē kōn ĩao nà,
n̄ tó a₅ gēte le.

Lán zósa è yó nà té sae,
zaakerino é kaate Luda ae le.

³ Gbē maaano s₅ ponnaa ke,
a₅ yáa d₅ Luda ae,
a₅ vīvī kōn ponna bitao.

⁴ À lè sí Ludane à lé maa,
à di ludambe luguua, à à tó b₅,
à tón Dii, à ponna wii pé à ae.

⁵ Kuuna a kpé kè kú adona guu,
Luda né toneno deme,
gyaanono zenyodeeme.

⁶ Luda è bεε ke gbē kè gbē vīroone,
è pisinano b₅ε à n̄ da nnamanan,
swāgbāadeeno s₅ ég₅ kú gukori guume.

⁷ Luda, kè n d₅ n gbēnoe ae,
gur₅ kè n taa ónyo gbáan,

⁸ t₅te nigānigā, ludambeε lou gbàre n ae,
mm̄n̄n̄ kè n yā ò Sinai kpīii musu ae,
Luda, Isarailino Luda.

⁹ Luda, n̄ tò m̄d₅ kpà n̄ būsua kōs₅kōs₅,
n n gbē kpasanano gbà gbāaa.

¹⁰ N gbēno v̄ēε à guu, Luda,
ben n wēndadeeno gbà p₅ n maakεε yānzi.

¹¹ Dii yā ò,
ben nōgbēno g₅ à baarukparino ū pari.

¹² Kínano kōn n̄ zīkpeeno e bàa leε kpakpaa,
nōgbē kè a₅ g₅ bεeno e n̄ póno kpaatete.

¹³ Baa kè a daε kpāsa gura,
kondogi í kú ma pōtēε dēbenoa,
à kán₅ e té kεε lán vura bà.

¹⁴ Kè Gbāapingide kínano fāakōa,
a₅ kwè Zalamo kpīiia lán loughε bà.

¹⁵ Basā kpīii gakui vī,
Basā kpīi m̄s̄ontēno pari.

¹⁶ Am̄oa kpīi m̄s̄ontēno,
bóyānzin ée kpīii kè Ludaa sè
a kiblekii ūu gwaa n̄s̄eg₅aanōzi?
Gwen Dii ég₅ kún gur₅ píngi.

17 Luda s̄goronɔ l̄é v̄iro,
à kà b̄orɔ l̄eo ūgbangba.
Dii b̄o zaa Sinai,
à mò à p̄ita a guu k̄è kú adonan.

18 N̄ f̄eɛ n ta musu d̄ona ž̄l̄z̄on̄ne aɛ,
n gbaa si gb̄enɔa ai k̄on sw̄agb̄aadeenɔ,
ben n v̄eɛ gwe, Dii Luda.

19 Aubarikadeen Dii Luda wa m̄isiri ū,
àmbe èḡɔ wa asoonɔ sena l̄án guu e d̄o nà.

20 Wa Luda né Luda k̄è è n̄ m̄i síme,
Dii Luda bé è wa b̄o gaa l̄ézi.

21 Luda é a ib̄eɛnɔ m̄i w̄iw̄iñne,
gb̄entee mikp̄eɛ k̄adee k̄è āɔ t̄é n̄ durun-onɔ.

22 Dii bè: Mé n̄ b̄ɔe Bas̄a b̄usun,
mé n̄ b̄ɔe ísia l̄on,

23 l̄e à a gb̄a ya a ib̄eɛnɔ arun,
a gb̄eɛnɔ é néne máen wà n̄ baka ble.

24 Luda, wa n gb̄enɔ è āɔ t̄étek̄ɔzi,
ma Luda ma Kína, āɔe m̄oɔ n kúkiia.

25 L̄èsirinɔ t̄é aɛ, batanɔ t̄é n̄ kp̄eɛ,
n̄kpare s̄eḡēs̄eḡēparinɔ t̄é n̄ gura.

26 À Luda t̄ɔ b̄o pari kak̄ana guu,
à Dii s̄áabu kp̄á am̄a Isaraili boriinɔ.

27 Né z̄aade Beyami boriinɔ bé āɔ tena aɛ gwe,
beee gbera Yuda k̄in̄enɔ k̄on n̄ gb̄enɔ
k̄on Z̄ebuluni bori k̄in̄enɔ
k̄on Nafatali bori k̄in̄enɔ.

28 Luda, n̄ n gb̄aaa ɔɔawe,
Luda, n̄ b̄o k̄on n gb̄aaa k̄è n̄ òɔawe ȳaao.

29 Kínanɔ é m̄on̄ne k̄on n̄ gbaanɔ
n kp̄é k̄è kú Yerusalemu ȳanzi.

30 N̄ kp̄ak̄ē Igititi it̄enɔɔzi,
n̄ pata boriinɔ z̄ùswareenɔa k̄on n̄ gb̄enɔ.

N̄ kondogi gò t̄ɔr̄ma,
n̄ gb̄ē k̄è ž̄lkana è keñne nnaanɔ f̄aak̄a.

31 Igititinɔ é ž̄l̄rinɔ gbar̄emma,
Etiopianɔ é ɔ d̄anzi, Luda.

32 Anduna kpatablerinɔ, à l̄é sí Ludane,
à Dii táaki l̄é,

33 àm̄o k̄è à di ludamb̄eɛ k̄è kuu zaa ziziia.
À ma, èe p̄t̄aa gb̄angb̄an.

34 À Luda gb̄aaa kp̄aakpa ke,
wà à bitakeɛ d̄ɔ Isarailinɔa,
à gb̄aaa kú ludamb̄e puraan.

35 Luda, n̄ naasi v̄i n kúkiia,

Isarailino Luda è gbáaa kɔn ikoo kpá a gbɛna.

Aubarikadeen Luda ũ!

69

Wéetamma guu aduakena

Dauda lè.

¹ Luda, ñ ma mì sí,
zaake í ma kũ ma waale.

² Foo e ma mɔɔ ma ka zã,
kèsepekii kuuro,
ma krae í lɔn,

ísɔ e ma blee.

³ Ma wii lè ma kpasa,
ma kòto nàe,
ma wée dɔ ma Ludazi
ai ma wée kè yɔɔɔ.

⁴ Gbè kè aɔ zàmagu pãanɔɔ
pari de ma mikãɔla.
Ma ibeenɔɔ lé vïro,
aɔɔ yezi wà ma de pòke wíne sai.
Pó kè méé à kpáí oroon
aɔ bè mà i mà kpáíma.

⁵ Luda, ñ ma yɔnkɔyãno dɔ,
ma taarinɔɔ utenannero.

⁶ Dii Luda Zikpede,
gbè kè aɔ wée dɔnziinɔ
nton tó wí ñ kũ ma yãziro.

Isarailino Luda,
gbè kè aɔè n kii weteno
nton tó aɔ tó yaka ma yãziro.

⁷ Zaake n yãzin méé menaa kɔn sɔsɔzi,
ben wí gè ma wéen

⁸ Ma gɔ gbè zìto ũ ma gbèno té,
ma gɔ gbè miradodee ũ ma da bedeeno té.

⁹ N ua yã ma kũ gbáa maamaa,
gbèno dɔkenanyo gòme.

¹⁰ Tó ma lé yì pɔsiaa guu,
wègɔ ma sɔsɔɔ.

¹¹ Tó ma pɔsia utano ñííma,
wègɔ ma faboomé.

¹² Gbè kè aɔ vèena gáalenɔ è ma pe,
ígbãamirinɔ è lè damao.

¹³ Mɔde tó à gɔ ma yãzi, Dii,
mbe mégɔ wée keemma a gurɔɔa.
Ñ wemala Luda n gbèke bíta yãzi,
ñ ma mì sí yãpura.

¹⁴ Ñ ma bɔ foon,

ñton tó mà vlēenlo.

Ñ ma bɔ́ í lòn,

ñ ma sí ma zangurinɔ́a.

¹⁵ Ñton tó ísɔ́ ma blero,

ñton tó mà kpáέ í lònlo,

ñton tó wèέ tatamalero.

¹⁶ Ñ wemala Dii, zaaké n gbēkεέ maa,

ñ aέ dɔ́ma n sùu bíta guu.

¹⁷ Ñton mikpεέ zu n zɔ́blerinero,

ñ wemala kpakpaa,

zaaké ma gɔ́ kagurakεna.

¹⁸ Ñ sɔ́mazi ñ ma mì sí,

ñ ma faaba ké ma íbεenɔ́ yānzi.

¹⁹ Ñ ma sɔ́sɔ́na dɔ́

kɔ́n ma wídammao kɔ́n ma kpεbɔ́nao,

néέ gbḗ kè aɔ́ɔ́ ma kúna yáonɔ́ ee.

²⁰ Sɔ́sɔ́na ma swè zɔ́, ma gɔ́ gbāaa sai,

gbḗ kè eé ma wēnda gwaan má wèε, méε ero,

gbḗ kè eé ma nɔ́sέ kpáεmεen ma wéε dɔ́zi, à kuuro.

²¹ Aɔ́ ēzḗ zaaa kàme pɔ́bleen,

kè ímii ma de, aɔ́ wḗ kpákpāa kpàma ma mi.

²² Aɔ́ zībaakεna gɔ́ñne takutεέ ũ

à ñ kú à yá lúíne.

²³ Aɔ́ wéέ sisi le aɔ́ton guu ero,

aɔ́ wó gɔ́ kokona.

²⁴ Ñ n pētḗ pitańma,

ñ n pɔ́fḗ pásí pisirńma.

²⁵ Aɔ́ bεέ gɔ́ bεzī́ ũme,

aɔ́ gbḗke tóngɔ́ kuu le à vēέ ñ kpén dɔ́ro.

²⁶ Zaaké aɔ́è wéέ tá gbḗ kè n ñ lénɔ́a,

aɔ́è gbḗ kè n ñ kari kénɔ́ wāwā́ yā o.

²⁷ Ñ ñ yā́ píngi taari dińne,

aɔ́ baka tóngɔ́ kú n m̀sina guuro.

²⁸ Ñ ñ tɔ́ gogo wēndi takada guu,

le aɔ́ tɔ́ tóngɔ́ kú kɔ́n gbḗ maaanɔ́ tɔ́oro.

²⁹ Luda, má kú wāwā́a guu kɔ́n yá'ɔ́ammao,

ñ ma sé lezī́ le mà bɔ́ aafia.

³⁰ Mé Luda tɔ́ bɔ́ lèsina guu,

mé à sáabu ké mà à tɔ́ sé lezī́.

³¹ Beeέ é ká Diine de sa'ona kɔ́n zùola,

baa zùsware kobadee.

³² Takaasideenɔ́ é e aɔ́ pɔ́nnaa ke,

a Luda kiweterinɔ́ é gɔ́ wēndi vī.

³³ Zaaké Dii è wēndadeenɔ́ yā ma,

è kya ká a gbḗ kè aɔ́ de zīzɔ́ ũunɔ́nlo.

34 À à táaki lé musu kɔn tɔtɔɔ,
 ísia kɔn pɔ kè kú à guuno píngi.
 35 Zaake Luda é Zayɔn mì sí,
 eé ɛara à Yuda wétenɔ káɛ,
 à gbɛnɔ é véen n pɔ ũ.
 36 À zɔ̀bleri néno bé wégɔ vī,
 gbɛ kè aɔ ye à tɔ nnaazino égɔ kún.

70

Wiipena m̀sirizi (Saa 40:14-18)

Dauda lè.
 1 N yá nna Luda, n ma mì sí,
 Dii, n ke kpakpaa n mɔ̀ n dɔmale.
 2 N tó wí gbɛ kè aɔɔe ma wɛɛ wà ma deeno kú,
 aɔ́ ǹ mì pɛɛ.
 N tó gbɛ kè aɔ yezi mà mɔ̀nzi eenɔ kpeɛ li,
 aɔ́ uu yá kɔte.
 3 Gbɛ kè aɔ̀e beme taale taaleeno,
 n tó aɔ́ ɛara kɔn wiyáɔ.
 4 Gbɛ kè aɔ̀e n kii weteno pɔɔ kemma nna aɔ́ yáa dɔ.
 Gbɛ kè aɔ́ ye n m̀sinazino gɔ́ bee Luda bíta.
 5 Takaaside wɛ̀ndadeen ma ũ,
 Luda, n ke kpaá.
 Mbe ma dɔ̀nleri ũ kɔn ma m̀sirio,
 Dii, nton g̀i kero.

71

Mare isi aduakena

1 Dii, m̀be ma nanzi,
 nton tó wí ma kú zikiro.
 2 N ma bɔ̀ n ma mì sí n maakena yānzi,
 n swá kpámazi n ma faaba ke.
 3 Ngɔ́ de ma uteki gbè kè mégae gá uten ũ.
 N diɛ n ma mì sí,
 zaake ma gbɛsi kɔn ma zeki gbáaon n ũ.
 4 Ma Luda, n ma bɔ̀ zaakerino ozi,
 n ma si gbɛ zaa pásino.
 5 M̀be ma wéɛ dɔ̀nzi, Dii Luda,
 m̀be má n náanekena zaa ma gɔ́kparekeguro.
 6 Ma gbáa ɛmma zaa ma iguro,
 m̀be n ma bɔ̀ ma da gbɛɛɛn.
 N táakin mɛ̀égɔ́ lɛɛ.
 7 Ma kuuna de yá bɔ̀nsae ũ gbɛnɔne pari,
 zaake m̀be ma uteki gbáaa ũ.
 8 N táakilena égɔ́ da ma lén,
 mɛ̀égɔ́ n maakɛ boo kɔngɔ́ kɔn uusieo.

9 Ìnton ma tón ma zikúkée yánziro,
 ònton ma zínna ma gbáa yáana yánziro.

10 Zaake ma ibeenoo e ma pee,
 ma wederinoo e lé kpaakòsòmazi ma wèndi bọna yánzi.

11 Aṣ bẹ̀: Luda gízime né, wà péa wà kù,
 gbēke kuu kè à à mì síro.

12 Luda, ònton kemao zàro,
 ma Luda, òn ke kpaà ò mọ̀ ò dọmale.

13 Ì tó wí gbē kè aṣọe yá diimaanọ kù
 lẹ aṣ kaate,
 ò tó sṣṣ da gbē kè aṣọe wée tamaanola
 lẹ aṣ tó yaka.

14 Mapi sṣ, ma wée égṣ dọnzi,
 mégṣ n táaki lẹe màgṣ gaa.

15 N maakena égṣ da ma lén gurọ píngi
 kṣn n m̀sina kè má à lé d̄srooo.

16 Mé mọ̀ mà n gbáabitakeyánọ o, Dii Luda,
 n m̀n do maakeen mé à kpàakpa ke gbēnọne.

17 N yá d̄ame zaa ma ḡokparekegurọ,
 Luda, ai tia mée n yábonsaenọ oo.

18 Baa kè ma zi kù, ma mikā pura,
 ònton ma tónlo, Luda,
 lẹ mà e mà n gbáaa t̄kē tiadeenọne,
 mà n gbáakeyá da gbē kè aṣọe f̄eenọne ò píngi.

19 Luda, n maakena z̄ṣ s̄os̄nenọa,
 n yá bíta kè, d̄én weé l̄ék̄z̄inyo?

20 Ì tò nawēa pásí ma le paripari,
 m̄ode né era ò ma gba wèndi dọ,
 né era ò ma b̄o t̄ote guu.

21 Né ma b̄eē kaaram̄e,
 né era ò ma làakari kpáeme dọ.

22 Ma Luda, mé n sáabu kpá
 kṣn m̄orọ n náaneke yánzi.
 Isarailinọ Luda kè ò kú adona,
 mé n táaki lé kṣn kungidio.

23 Guda égṣ dọ ma lén,
 mamọma kè n ma mì si mé n táaki lé.

24 Mégṣ n yámaakena oo gurọ píngi,
 zaake wí gbē kè aṣ ma wete zaaaonọ kù,
 aṣ ḡò kṣn bídio.

72

Aduakena kínane

Sulemanu lẹ.

1 Luda, ò dada kínane à yákpae ke kṣn yápurao,
 ò tó k̄ine yá maa ke lán neè ke nà,

2 È à dɔ n gbɛ̀nɔ̀nɛ aɛ a zɛ́a,
 à yá g̃ɔ̃g̃ talakanɔ̀nɛ súusu,
 3 kp̃ĩĩnɔ̀ é gbasa wà mɔ́ gbɛ̀nɔ̀nɛ k̃ɔ̀n aafiao,
 s̃l̃s̃ĩnɔ̀ é tó ãɔ̃g̃ kú nnamana guu.
 4 Kína é tó yá bɔ́ k̃ɔ̀n talakanɔ̀nɛ nna,
 eé takaaside ññɔ̀ m̃ĩ sí,
 eé gb̃āam̃ñnerinɔ̀ dúgu z̃ɔ̀.

5 Eég̃ɔ̃ kuu lán ɔ̀f̃ānt̃ē èg̃ɔ̃ kuu nà,
 lán m̃ɔ̀vura èg̃ɔ̃ kuu nà w̃è k̃ɔ̀n w̃èò.
 6 Eég̃ɔ̃ dɛ lán loumana buraa bà,
 lán m̃ɔ̀dɔ̀ k̃è è kpá t̃ɔ̀t̃ea bà.
 7 Gb̃ē maaanɔ̀ é ɔ̀ tá a gur̃ɔ̀ɔ̀a,
 nnamana èg̃ɔ̃ b̃ita ai m̃ɔ̀ tóng̃ɔ̃ kuu d̃ɔ̀ro.

8 Eé kí ble zaa ísia baa k̃è kpa k̃ɔ̀n baa k̃āa kp̃aao,
 sena zaa Yuflatia ai gana anduna léa.
 9 Borii k̃è ãɔ̀ kú gb̃āa guunɔ̀ é mɔ́ wà kúɛnɛ,
 à ib̃ɛnɔ̀ é daɛ ñ puua à aɛ.
 10 Taasisi k̃ina k̃ɔ̀n ísia baa k̃inanɔ̀ é tángba kp̃áa,
 Seba k̃ɔ̀n Seba k̃inanɔ̀ é mɔ́ wà gba danɛ.
 11 K̃inanɔ̀ é mɔ́ wà kúɛ à aɛ ñ píngi,
 bori píngi é zò blenɛ.

12 Zaakɛ eé w̃ɛndadee k̃è ãɔ̀ w̃ĩĩ d̃ɔ̀nɔ̀ b̃ɔ̀mɛ,
 eé takaasidee k̃è ãɔ̀ d̃ɔ̀nl̃er̃i ṽĩroonɔ̀ m̃ĩ sí.
 13 Eé gb̃āasaideenɔ̀ w̃ɛnda gwa,
 eé takaasideenɔ̀ bɔ́ gaa léz̃ĩ.
 14 Eé ñ bɔ́ gb̃āam̃ñnerinɔ̀ ɔ̀z̃ĩ k̃ɔ̀n gb̃ē p̃ās̃ĩnɔ̀,
 zaakɛ à ye ñ arukw̃ɛnaziro.

15 Luda k̃ina d̃ɔ̀ k̃ɔ̀n aafiao!
 W̃āg̃ɔ̃ à gbaa Seba b̃usu vura,
 w̃āg̃ɔ̃ adua k̃ɛnɛ yāana sai,
 w̃āg̃ɔ̃ sa maaa oonɛ gur̃ɔ̀ píngi.
 16 Ñ tó burap̃ɔ̀nɔ̀ k̃e à b̃usun maamaa,
 à lánɔ̀ g̃ɔ̃ da s̃l̃s̃ĩnɔ̀ musu sí pl̃ɛpl̃ɛ,
 ãɔ̀ né i wà pia lán Lɛbanɔ̀ l̃ák̃p̃e bà,
 ãɔ̀ gb̃ā lán k̃abapu bà s̃ɛt̃e.
 17 Ñ tó à t̃ɔ̀ g̃ɔ̃ kuu gur̃ɔ̀ píngi
 lán ɔ̀f̃ānt̃ē bà,
 bori píngi é aubarika e à g̃āz̃ĩ,
 w̃é à t̃ɔ̀ nnaa sí.

18 Aubarikadeen Dii Luda, Isarailinɔ̀ Luda!
 Àmbe è ỹāb̃ɔ̀nsaɛnɔ̀ k̃e ado.
 19 W̃āg̃ɔ̃ à t̃ɔ̀ gakuidee b̃ɔ̀ɔ̀ gur̃ɔ̀ píngi!
 À tó à gakui da andunala píngi!
 Aami! Aami!

20 Yεεε né Dauda aduakena lén gwe.

TAKADA AAGODEE

Saamu 73-89

73

Zaakerino nnamana

Asafa lè.

1 Luda è yā maaa ke Isarailinone yāpurame, atēnsa nōsepuradeeno.

2 Mapi sō, ma kīi kù lēnao, ma gbá yezi à satame yā.

3 Kè ma zaakerino kuuna maaa è, ma ìadāri pino gwena ni dè.

4 Yāke è kpánnero, aafia mòmuma bensō aō mèkpana.

5 Aōè nawēa ke lán danò bàro, aōè gyāa ke lán danò bàro.

6 Aōè ìadāna da n waale lán kāmbeε bà, aōè pásikεε da pókāsaa ũ.

7 Aō swè kè gbāa yāzaakena, yā vai n nōse pà.

8 Aōè gbē lalandi ke aōè yā zaaa liríma, aōè gbāaa mómne n gwena bitakeε yānzi.

9 Aōè be: Luda pita wà ɔsi ká, bensō aō yā bé è ble anduna guu.

10 Bee yānzi wè tá n kpa, wè yā kè aō ò píngi sí yāpuraa ũ.

11 Aōè be: Luda é ke dea à dōɔ? Luda Musude dōna kà len yó?

12 N gwa, zaakerino è yāke káhān kero, aō gwena ègō kaara gurō píngime.

13 Ase ma nōse pura pān yó? Ma a ɔɔ bōe taarin wásawasa pāmeɔ?

14 Neègō ma gbēε gurō píngi, neègō ma swá sukāame lán guu e dōɔ nà.

15 Tó ma ze kōn yā beee taka onao, bee ègō de bona n gbēnò kpεε yā ũme.

16 Kè ma laasuu lè yā pizi mà e mà dō, à kème zī'ũ.

17 Sé kè ma gē Luda kúkiin, ben ma wéε gbasa à kè lán aōè yāa nà.

18 N n kpá guzāεa yāpura, neè ɔ sōnzi aō lée wà kaate.

19 Aōè gō kaatena pō ũ kando, vīapono è n le aō yāao.

20 Lán nanaa è gē ìa nà tó gbē vù, tó n fεε Dii, n tó aō gē ìa ke.

21 Kè ma nòse yàka,
bensõ ma pɔɔ sia kù,
22 ma ke yɔ̀nkɔ, má yáke dõro,
ma gɔ̀nne lán nòbɔ̀sɛ̀te bà.

23 Baa kɔ̀n beeeo meègɔ̀ kúnyo,
ń ma kúna ma ɔ̀plaaa.
24 Neè dɔ̀me aɛ kɔ̀n n lédammanao,
né yáa ñ ma sí ai n gakui guu.
25 N baasiro, dén ma wée dɔ̀zi musuu?
N baasiro pɔ̀ke nii e ma de anduna guuro.
26 Baa tó ma mè kɔ̀n ma swèo e yáaa,
Ludan ma swè gbáa'ekii ù,
àmbe ma baka ù gurɔ̀ píngi.

27 Gbè kè aɔ̀ kèmmaanɔ̀ é mi de,
né gbè kè aɔ̀ bɔ̀ n kpɛɛnɔ̀ kaate.
28 Luda, ma sɔ̀nzina bé à kème nna,
Dii Luda, ma n ke ma utekii ù,
mé n yákenanɔ̀ tɔ̀kè́nne.

74

Wiipena Ludazi à kpé kè wà wì yanzi

Asafa lè.

1 Luda, bóyānzin n giwazi ai gurɔ̀ píngizi?

À kè dia n pètè e fɛɛɛ n kpása sáanɔ̀zi?

2 Ñ tó gbè kè n ń sí zaa ziinɔ̀ yá dɔ̀ngu,
borii kè ń bò aɔ̀ gɔ̀ n pɔ̀ ùuno
kɔ̀n Zayɔ̀n kpíii kè ń kè n kúkii ùuo.

3 N ibɛɛnɔ̀ n kúkii gbè wà dàe mámmam,
ñ dɔ̀dɔ̀zi ñ gwa, à gbòro píngi

4 N zangurinɔ̀ zɔ̀ka dɔ̀ guu kè weè danlen,
aɔ̀ ń zínda tuutanɔ̀ pɛɛ gwe sèeda ù.

5 Wá è, aɔ̀ kpása dɔ̀ musu,
aɔ̀e keɛ lán wègɔ̀ dàko kèɛɛ nà.

6 Lí ana maaa kè wà nàna n kpé gùa,
aɔ̀ gbè wà gbòro kɔ̀n kpásao kɔ̀n aadao.

7 Aɔ̀ té sɔ̀ n kúkiia à kwè,
aɔ̀ tò kpé kè n tɔ̀ kúa pí gbāsī lè.

8 Aɔ̀ bè ń nòsen: Wà ɔ̀ tɔ̀m̄ma mámmam.
Aɔ̀ té sɔ̀ wa bùsu aduakekpɛnɔ̀a.

9 N kpé sèedanɔ̀ kuu dɔ̀ro,
annabi ke kuu dɔ̀ro.
Wégɔ̀ kuu le ai bɔ̀reme?
Wa gbèkee dɔ̀ro.

10 Luda, né tó n ibɛɛnɔ̀ gɔ̀ n yáa dɔ̀ ai bɔ̀reme?
N zangurinɔ̀ égɔ̀ kya kaangu yáana sain yó?

11 Bóyānzin n ɔ kpà n kùlazi?

Ñ ɔ bɔɛ n utan ò ñ ñ deɛ.

12 Ludan ma kína ũ zaa káaku,
àmbe è gbē mī sí anduna guu.

13 Mbe n ísīaa zòkòrɛ kòn n gbáaa,
n kùkuku mìnɔ wìwi í guu.

14 N Igipitinɔ kàate gwe,
n ñ gènɔ kpà gbáa nòbɔnɔa pòblee ũ.

15 N swaanɔ bò n zé wè bianɔne,
n swaa kè à í babana vīroo zòkòrɛ.

16 Fāantē kòn gwāavīo kú n pó ũ,
n ɱɔvura kòn ɔfāntēo kúkii kēñne.

17 Mbe n anduna gulezeekinɔ kè píngi,
n kwεε kòn buusieo gurɔɔ die.

18 N yá kè n ibeenɔ dò yāa dɔngu Dii,
yònkɔɔnɔ kya kà n tón.

19 Nton n pòtēe kpá nòbɔ pāsīnɔaro,
n gbē wēndadeenɔ yā tón sānguro.

20 N làakari dɔ n bà kuunawaoa,
zaake wa bùsu gusaenɔ pāsī píngi.

21 Nton tó wa gwenawēndadeenɔ bɔru kpεε kòn wíoro,
n tó takaasideenɔ kòn póniderinɔ n táaki lé.

22 Luda, ñ fεε ñ gí kòn n zīndao,
n n yá kè yònkɔɔnɔ e dɔɔ zena sai ma dé!

23 Nton zɔka kè n ibeenɔ e kaanzi kpá swákotoro,
n zangurinɔ kii digò dɔ yāana sai.

75

Ludan yakpaekeri ũ

Asafa lè.

1 Wa sáabu kènnε Luda, wa sáabu kènnε.
Tó wà n yábonsaenɔ tókè, neègò kú kii.

2 Luda bè: Ma gurɔɔ die
kè mé yakpaε kε a zéa.

3 Tó anduna nīgā kòn gbē kè aò kúnno ñ píngi,
mámbe meè à wesagbanɔ kú gíngin.

4 Meè o wadadeenɔne aḡton ía dāro,
mεè o zaakerinɔne aḡton kùse biiro.

5 Aton kùse bii ludambearo,
àton waa nɔnɔmaziro.

6 Zaake gbāaa è bɔ ɔfāntēbɔε kpa ke a gēkpen kparo,
è bɔ gbáanlo,

7 Ludan yakpaekeri ũ,
àmbe è gbē doo lago à gbē doo kaara.

8 Togoo kú Dii ɔzī, í gbāaa kán à pà,

èe sēsēē à pōfē ũ.

È kú anduna zaakerinone ń píngi,
ben aōē mi wà yāa láe kōn à gbōo.

⁹ Mapi sō, mégō yā pì oo gurō píngi,
mé Yakubu Luda táaki lé.

¹⁰ Mé zaakerinō koba é'e,
gbē maaano koba sō, mé sé musu.

76

Ludan zìblena gbaaa ũ

Asafa lè. Wè sí kōn mōrōnoo.

¹ Wà Luda dō Yuda būsūmme,
à tó bíta Isarailinō té.

² À bisakutaa kú Salēmu,
à kúkii kú Zayōn.

³ Zaa gwen à kà wāaano è'en
kōn sēngbangonō kōn fēēdaano kōn zìkabōnoo.

⁴ Nèè guu pu nēègō té kēē,
n bítakēē dē kpīiii kè aō kuu gurō pínginola.

⁵ N kùgbāadeeno gbāaa sīmma,
aō daena kōn ga'iiio,
gō gbāaa pīno dokee e fō à a oō sèro.

⁶ Yakubu Luda, n kpākēńzi,
ben sōno kōn n sōgoronō gō kaena.

⁷ Mbe n naasi vī ndo,
tó n pō bō n yīzī,
dé bé eé fō à zē n aēē?

⁸ Zaa musu n yākpae kè,
vīa anduna kù, à yìte kítikiti,

⁹ zī kè Luda, n fēē n yā gōgō andunane
lè n gbāasaideeno mì sí.

¹⁰ N pōfēna gbēnozi è n tó bō,
n pōfē kpāaa ègō dō n pii.

¹¹ À lù sé Dii a Ludane à à fīa bo.
Amōa kè á ligawaziino, à mō
à Luda kè dē wàgō à vīa vīi gba pō.

¹² È kpatablerinō ká busa,
è tó vīa anduna kīnāno kū.

77

Luda dōnle bēgēkena nawēa guu

Asafa lè.

¹ Ma wii pè Ludazi ma à sīsi,
ma wii pè Ludazi lè à ma yā ma.

² Kè má kú nawēa guu ma Dii kii wète,

ma ɔ sè musu gwāāvī kámmabona sai,
ma làakari wè à kpáero.

³ Kè ma laasuu tà Luda kiia, ben ma á'á,
kè ma à yā wàari pà, ben ma suuna kè.

⁴ N ma wée tè iii,
ma gɔ bídi guu ma kora yāzi mà o.

⁵ Ma ɔ yā ziinɔn
kɔn wè kè gètenɔ.

⁶ Ma laasuu lè ma swè guu gwāāvī,
ma a zīnda là mà wete mà dɔ.

⁷ Ma bè: Dii gɔwazi mámmann yó?

À pɔɔ é kewa nna ɔroo?

⁸ À gbèkèe yāa mámmann yó?

À yā égɔ fɛɛna gurɔ pínɡin yó?

⁹ Wa wéndagwana yā sà Ludann yó?

À pɔ fɛwazi, éé sósobi kewao ɔroo?

¹⁰ Ben ma bè: Yā kè ōmaan yè.

Luda Musude ɔɔ būsawe.

¹¹ Mé laasuu lé Dii yābɔnsaenɔa,

mé ɔ yā kè à kè yāanɔn.

¹² Mé n dabuyákenanɔ wàari pá pínɡi,

mé n yābitakenanɔ da ma swèn.

¹³ Luda, n zé kú adona.

Dii kpore bíta bè à kà lán wa Luda bà?

¹⁴ Mbe Luda yābɔnsaekeri ɔ,

n n gbáaa mɔ boriinɔne.

¹⁵ N n gbènɔ mi sɔ kɔn n gàsá gbáaa,

wamɔwa Yakubu kɔn Yusufu boriinɔ.

¹⁶ Kè ísia wée sínle Luda,

kè ísia wée sínle, ben à kótɔ kpà,

à dègedege ai a lɔn.

¹⁷ Ludambèe í kwèe,

lapatana kīi gɔ ɔ musu,

n kànɔ e fáa loupina ũ.

¹⁸ N pūtana kīi ɔ zàgá'ía guu,

n loupina anduna pù pínɡi,

tɔɔte kè giri, à nìgānigā.

¹⁹ N zé bɔ ísiaan,

n gēkīi kè í bítanɔ dagura,

wèe n kèsɛgbè ero.

²⁰ N ɔ n gbènɔne aɛ lán sá kpàsa bà

Musa kɔn Arunao gāzī.

78

Lè kè Isarailinɔ wa gbao làakari

Asafa lè.

¹ Ma gbènɔ, à ma yādannena ma,

à swá kpá ma yāzi.

² Mé yā oare kōn yáasio,
mé yā kè utena zaa zii bókōte keare,

³ yā kè wá mà bensō wá dō,
yā kè wa deno tōkēwee.

⁴ Wé yā pì ute wa nénōnero,
wé Dii táakilena da wa dionōne,
à gbāaa kōn yābōnsae kè à kēno.

⁵ À yā diē Yakubu boriinōne,
à a doka dà Isarailinōne,
à diē wa dezinōne kè aō tó n nēno gō dō,

⁶ Iē à gō n borii kè aō kpénōne fēakaarayā ũ,
aō gbasā wā fēe wā dada n nēno se,

⁷ Iē aō e wā Luda náane kē,
à yākenano tón sānguro,
mode aōégō à yādienano kūna.

⁸ Aōgō dē lán n dezinō bāro,
zaakē aō swāgbāaa kè aō gī Luda yāzi,
aō swè kú Ludaaro, aō yāpuraa vīnero.

⁹ Eflaimu boriino né kàzurinōme,
ben aō bōru kpēe zì guu.

¹⁰ Aōe ze kōn Luda bà kuunañyo yāoro,
aō gī té à dokazizi.

¹¹ À yākenano sāngu
kōn yābōnsae kè à òbañnenō.

¹² À dabuyāno kè aō dezinō wáa
Zoā wéte guu, Igipiti būsun.

¹³ À ísīaa zōkōre à bikūñyo,
à tò í gō zena lán bīi bà.

¹⁴ À dōñne aē tēluguu guu fāantē,
gwāavī sō kōn té gupuraaō.

¹⁵ À gbèsi pàra gbáan,
à í kpámma bíta lán ísīa'í bà.

¹⁶ À tò í bōñne gbèn,
à tò í bàa lè lán swadaa bà.

¹⁷ Ben aō kpé wèe durun keene,
aō gī Luda Musude yā mazi gbáan.

¹⁸ Aō Luda yō wā gwà kōn nòseplaaao,
aō n poyezi pōblee gbèkaa.

¹⁹ Aō Luda zaa hò wā bè:
Luda é fō à wa gba pōblee gbáan kèn yō?

²⁰ Baa kè à gbè lè, í hò à dàgula,
eé fō à pōblee ke nòbō kpáwa dō?

²¹ Kè Dii yā pì mà, à pō fē,
ben té fēe à dà Yakubu boriinōla,
à pōfē pita Isarailinōa.

- 22 Zaake aḵe Luda yā síro,
aḵe à m̀sina gbāa náane kero.
- 23 Baa k̄n beeeo à yā diε b̄atumane,
à musu zé wè,
24 ben à mana kwèéñne aḵo blè,
à p̀blee kè b̀ musu kp̄ámma.
- 25 Aḵ malaikano p̀blee blè,
à k̄s̄aε kèñne, à gè ɔla.
- 26 À tò ĩa gbāaa b̀ ɔf̄ant̄ɛb̄e kpa,
à pè s̄omete kpa ĩaa d̄o k̄n a gbāaa,
27 ben à n̄b̄o kwèéñne pari lán lut̄ɛ b̄a,
b̄aano d̄ánla lán ísiale b̀usu'āat̄ɛ b̄a.
- 28 À tò aḵ p̄itapita n̄ b̀uran,
aḵ ḡò k̄aε ligana n̄ kp̄én̄zi.
- 29 Luda p̀ó kè aḵe à ni d̄eεno kp̄ámma,
ben aḵo blè wà k̄a ḡinḡin.
- 30 Lε à ni kp̄é à b̄oñgu,
gur̄o kè p̀blee p̄i kp̄é da n̄ lén,
- 31 Luda p̄ɔf̄ɛ f̄eéñzi,
à Isaraili ḡo gbāaano d̄ede,
à n̄ ḡokpareno lè à nè.
- 32 Baa k̄n beeeo aḵo kp̄é wèe durun keε,
baa k̄n à ȳab̄onsaεkenano, aḵe à náane kero.
- 33 Ben à n̄ wèndi kèñne p̄á lán lé'ĩa b̄a,
à tò m̄onzi n̄ lé.
- 34 Tó à n̄ gb̄eken̄o d̄ede, ben aḵe à kii wete,
aḵe ɛara wà aε d̄oa k̄n wāaa.
- 35 Ben aḵ d̄on sa kè Ludan n̄ gb̄esi ũ,
Luda Musudeme n̄ m̀siri ũ.
- 36 Gur̄o m̄da sa aḵe lé maa,
aḵe egeε tone,
- 37 aḵ swè kúaro,
aḵ à b̄a kuunañyo yā gb̄oro.
- 38 Àpi s̄o n̄ wènda gwà,
à n̄ durun kèñne, èe n̄ kaatero.
Èḡo a z̄inda p̄ɔf̄ɛ kpaεε baab̄ore,
è a p̄et̄epitammana ɔz̄a gba.
- 39 À n̄ gb̄enteekεε d̄m̄ma,
kè aḵe ḡete suna sai lán ĩa b̄a.
- 40 Aḵ swāgbāaa kène gb̄aan ḡen ũgbangba!
Aḵ à p̄o ȳaka s̄ete gwe à kè b̄ita.
- 41 Aḵ Luda ȳò wà gwà, aḵ Luda ȳò wà gwà,
aḵ Isarailino Luda kè kú adona p̄o f̄ɛ.
- 42 À iko gbāaa s̄áñgu,
lán à n̄ sí n̄ ibeεnoa nà,
- 43 lán à dabuyāno kè Igipiti nà,

bensɔ à yābɔnsaenɔ kè Zoā būsun.

44 À n swa íno lì aru ũ,
ben aɔɔe fɛ wà à í mì dɔro.

45 A ifiino kàngu, aɔ n soso,
kɔn kasonɔ dɔ, à mɔnzi kpànzì.

46 À tò kwaanɔ n bura pɔwɛenɔ blè,
à sutɛnɔ kà n burapɔnɔn.

47 À tò loughɛ n geepi líkpenɔ kè dúgudugu,
zàgá'fa n káká líno è'ɛ.

48 À n pɔkádeenɔ kàate kɔn loughɛo,
laa pɛɛ n kpàsanɔa.

49 À a pɔfɛ bíta bɔbɔrízi,
à kènyo ñi kɔn pɔfɛo kɔn pɛtɛo,
à malaika kisiadeenɔ gbàɛrɛma.

50 À a pɔfɛ zé wè, èe gí gaane dɔro,
à gagyāa kàngu.

51 À Igipiti daudunɔ dède n píngi,
Hamu bori négɔgbɛ káakunɔ gàga.

52 Mɔde à bɔ kɔn a gbɛnɔ lán sáanɔ bà,
à dɔrɛne aɛ gbáan lán sá kpàsanɔ bà.

53 À ténɔyo làakario kpáena vía sai,
aɔ íbɛenɔ sɔ, ísiaa dàníla.

54 À kànyo a būsú lézi,
gusíísídee kè à sì kɔn a gbáaao pí.

55 À pèrɛne boriinɔa,
ben à n būsú kpàatɛtɛrɛne n pɔ ũ,
à ua kpàkpa Isaraili boriinɔa.

56 Ben aɔ Luda yɔ wà gwà aɔ gí à yā mazi,
aɔɔ Luda Musude yádiɛnanɔ kúnaro.

57 Aɔ èara wà bɔ à kpɛɛ lán n denɔ bà,
aɔ náane víro lán sá kotina bà.

58 Aɔ à pɔɔ fɛ kɔn n sa'okiinɔo,
aɔ à nɔsɛgɔaanɔ fɛɛ kɔn n táanɔ.

59 Kè Ludaa dɔ le, ben à pɔ fɛ,
à gí Isarailinɔzi zaazaa.

60 À a bisakutaa tò zaa Silo gwe,
à bɛɛ kè à dɔ gbɛnteenɔ tɛ pí.

61 À tò aɔ wɛɛɛrɛnɔ mɔ wà a àkpati sè,
àmbe à gbáa kɔn à gakuibɔkiio ũ.

62 À tò wà a gbɛnɔ dède kɔn fɛɛdaao,
à pɔ fɛ bori kè n sézi.

63 Aɔ gɔkparenɔ tɛ kù zì guu,
aɔ nɔkparenɔ e e wà zàkɛɛ sì dɔro.

64 Wà n sa'orinɔ dède kɔn fɛɛdaao,
aɔ gyaanɔnɔ e fɛ wà ɔɔ dɔro.

65 Ben Dii fɛɛ sa lán i'ori bà,
lán gɔsa kè vù kɔn wɛ'iiio bà.
66 À nì wɛderinɔ gbɛ̃, aɔ̀ bòru kpɛɛ,
à tò aɔ̀ gɔ̀ kɔn wíyáo gurɔ̀ píngi.
67 À gí Ɛflaimu boriinɔ̀zi,
èe Yusufu borii pí sé dɔro.
68 Yuda boriin à sè sa
kɔn Zayɔn kpii kè à yezio.
69 À a kúkii bò musumusu gwe,
eé gɔ̀ kuu gurɔ̀ píngi lán anduna kaena bà.
70 Ben à a zòbleri Dauda sè,
à à bò sákpasan.
71 À à bò sádán, à dò Isarailinɔ̀ne aɛ,
Luda gbɛ̃ Yakubu boriinɔ̀ kíname.
72 Dauda nì kpá a kpɛɛ kɔn nòsɛo do,
à dòrínɛ aɛ kɔn a ɔ̀ aubarikadeeo.

79

Wɛnda ɔ̀ɔ̀ɔ̀na Yerusalemu wina ya musu

Asafa lè.

1 Luda, bori pàndenɔ̀ sì n b̀sun,
aɔ̀ n kpé kè à kú adona yàka,
aɔ̀ Yerusalemu wíwi wà dàe.
2 Aɔ̀ n zòblerinɔ̀ gè kpà báanɔ̀a,
aɔ̀ n yámarinɔ̀ mè tò ǹbɔ̀ pàsínɔ̀ne pòblee ù.
3 Wà nì aru kwèe lán í bà Yerusalemu b̀ikpɛɛ,
gbèke kuu à n v̀iro.
4 Wa gɔ̀ s̀sɔ̀na pò ù wa saɛdeenɔ̀ne,
fabona pò ù gbè kè aɔ̀ ligawazinɔ̀ne.
5 Dii, né gɔ̀ pɔ̀ f̀ɛɛwazi ai b̀ɔ̀ɛɛɛ?
N p̀tè t́ é gɔ̀ kúu gurɔ̀ píngin yó?
6 N̄ pɔ̀f̀ɛ pita borii kè aɔ̀ n d̀roonɔ̀a,
gbè kè aɔ̀ n s̀siroonɔ̀ b̀sunɔ̀a.
7 Zaake aɔ̀ Yakubu boriinɔ̀ blè,
aɔ̀ n b̀su dè.
8 Nton wa denɔ̀ durunnɔ̀ wí wa musuro.
N̄ wɛnda d̀we kpakpaa,
zaake wa busa wa gɔ̀ búgubugu.
9 N̄ d̀wale, Luda wa m̀siri.
N̄ wa mì sí lɛ n tó bɔ̀,
n̄ wa durunnɔ̀ k̀we n tó yánzi.
10 B̀yánzin né tó bori pàndenɔ̀ wa la wà be:
Wa Ludaa kú mámeɛe?
N tó bori pàndenɔ̀ gɔ̀ d̀ wa wáa
kè n̄e n zòblerinɔ̀ dɛdena g̀ɛɛ boríma.
11 N̄ tó z̀zɔ̀nɔ̀ ɔ̀ɔ̀ɔ̀na gè n swán,
n̄ gbè kè aɔ̀ kú ga lézì pinɔ̀ bɔ̀

kɔn n gàsá gbáaao.

12 Ñ lalandi kè bori pànde kè ligawazinɔ kènne
fīa boríma gèn swεεplaa, Dii.

13 Wamɔwa n gbɛnɔ, n kpàsa sàanɔ,
wé gbasa wàgɔ n sáabu kpaa gurɔ píngi,
wégɔ n tó tɔkɛɛíne ai wa boriia.

80

Isarailinɔ suna ní gwena ziia aduakena

Aşafa lè.

1 Ñ swá kpá, Isarailinɔ Dɔn'aede,
mmɔn kè neè Yusufu boriinɔ dā lán sáa bà.
Ñ bɔ ñ mɔ, mmɔn kè ñ vɛɛna kerubunɔ dagura,

2 ñ dɔ Eflaimu boriinɔe ae
kɔn Beyāmi boriinɔ kɔn Manase boriinɔ.
Ñ fεe kɔn n gbáaao, ñ mɔ ñ wa mì sí!

3 Luda, ñ tó wà ɛara wà su wa gwena ziin,
ñ uu werewa, ñ wa mì sí.

4 Dii Luda Žìkpɛde,
né fɛ ñ gí n gbɛnɔ aduakena sízi ai bɔreme?

5 N wée'í dɔ́nne ñ pómína ú,
n ñ wée'í yó́nne à pɔ pá, aɔɔ mì.

6 Ñ tò wa gɔ fabona pɔ ú wa saedeenɔe,
wa ibeɛnɔ e wa lalandi kεε.

7 Luda Žìkpɛde, ñ tó wà su wa gwena ziia,
ñ uu werewa ñ wà mì sí.

8 N geepi lí wùre Igipiti,
n pɛ boriinɔa, ben ñ lí pì pè aɔ gbèn.

9 N guu kèkεne à kāsāa pèe,
ben à ɔ tà à guu sì.

10 À ɔra dà kpíiinola,
à gànɔ de sida lí bítanola.

11 À ɔ tà à kà ai ísia léa,
à ɔnenɔ kà ai Yuflatizí.

12 Bóyānzín n à kara gbòrozi
le gbɛ kè aɔɔe gètεenɔ gɔ ɔ maεε à nézi?

13 Kyàkpanɔ è lé kázi wà bi,
nòbɔsɛtenɔ è mɔ wà à lá ble.

14 N yá nna! Luda Žìkpɛde, ñ ɛara ñ ae dɔwa!
Zaa musu ñ wée kpáé ñ gwa!

Ñ làakari dɔ geepi lí kèa,

15 borii kè ñ pè n zīndaa,
né kè ñ sì n pɔ uu pì.

16 Wà n geepe lí pì zò, wà té sàa,
n wée tēaa pìtīm̄ma, ben aōe kaateε.

17 N̄o kúε gbē kè kú n ɔplaazia,
gbēntee né kè n̄ sè n pò úu pì,

18 wé kēmma d̄oro.

N̄ wa kuuna keke n̄ kewe, wé n sísi.

19 Dii Luda Z̄ikpede,

n̄ tó wà su wa gwena ziia,

n̄ uu werewa n̄ wa mì sí.

81

Isarailino z̄ibaa lè

Ašafa lè.

1 À guda d̄o Luda wa gbāaaa,
à p̄onna wii pé Yakubu boriino Ludaa.

2 À lè d̄o à bata lé
k̄on m̄oro'ɔ nnaao k̄on kuntigio.

3 À kuu pé m̄o dufu b̄onaɔ,
à pé tó m̄o ɔzi kè wa z̄ibaaguro,

4 zaake à de doka ū Isarailino neme.

yā kè Yakubu boriino Ludaa dien gwe.

5 À yā pì dà Yusufu boriino n̄

gur̄o kè à v̄l̄ Igipiti b̄usula.

Aō k̄oto kè wà d̄oro m̄a à b̄e:

6 Ma asoo gò a ḡan,

ma a ɔ b̄e ēebona z̄in.

7 A wii p̄emazi nawēakegur̄o, ben ma a b̄o,

ma weala zaa louv̄inan,

ma a le ma a gwa zaa Meriba í kiia.

8 À swā kpá ma gb̄eno, mé lé daawa,
am̄o Isarailino, tó é ma yā ma dé!

9 À tonḡo bori z̄it̄ono t̄aa v̄l̄ a téro,

àton kúε dii p̄andenero.

10 M̄ambe Dii a Luda ū,

ma a b̄e Igipiti.

À a lé wē, mé tó àḡo k̄ana.

11 M̄ode Isarailino ḡi ma yā mazi,

ma gb̄e p̄ino e mì siemero.

12 Ben ma n̄ tó k̄on n̄ swāgb̄aakeεo,

aō té n̄ z̄inda p̄yezizi.

13 Tó wà be Isarailino é ma yā ma,

tó ma gb̄eno té ma yāzi,

14 le mé n̄ ib̄eno s̄e ḡo'ḡo,

mé ɔ s̄o n̄ zangurinozi.

15 Ma zangurino é na n̄ s̄asaa ma aε,

aō w̄et̄ammana éḡo yāana v̄iro.

16 Mé gbasa mà a gwa kɔn pɔwɛɛ maaao,
mé ɛara mà gbè zó'i kpáawa à móawa.

82

Yákpækena kɔn gbaadeenɔ

Asafa lè.

1 Ludaa wɛɛna pari kakɔana guu,
èe yákpæ keɛ kɔn Ludanɔ à bè:

2 Ai bɔren égɔ yákpæ keɛ a kpɛɛgãnda
à yá sí kɔn zaakerinɔ?

3 À yá nnaa kpá gbáasaideenɔa kɔn tonenɔ,
à zɛ kɔn takaasideenɔ
kɔn gbɛ kè wèe wée tãammanɔ.

4 À gbáasaideenɔ kɔn wɛndadeenɔ mì sí,
à n bɔ zaakerinɔ zɔi.

5 Aɔ yáke dɔro, aɔ à ke gbá zé dɔro,
aɔ kú gusiaa guume,
ben anduna nigā ai a gɔzi.

6 Ma bè Ludanɔn a ũ,
Luda Musude nɛnɔn a ũ a píngi.

7 Baa kɔn beeeo é ga gbɛntee gana ũme,
é kpá guuzi lán gbáade kpaaanɔ bàme.

8 Luda, n fɛɛ n yákpæ ke kɔn andunao,
zaake bori píngi né n pómɛ.

83

Ibɛenɔ kpána Ludaa

Asafa lè.

1 Luda, ntongɔ yītɛnaro,
n lé tóngɔ nakɔanaro,
nton zɛ sitiigiro, Luda.

2 N n ibɛenɔ gwa lán aɔ fɛɛ wà zè nà,
n zangurinɔ e n mì zuzuu.

3 Aɔɔe ɔndɔ keɛ n gbɛnɔzi,
aɔɔe lé kpaakɔsɔ n gbɛ yenzideenɔzi.

4 Aɔɔe bee: À mó wà n borii bɔ,
le aɔ tɔ Isaraìli tóngɔ dɔ gbɛken dɔro.

5 Aɔ lé kpàkɔsɔ, aɔ yá kɔsè,
aɔ ledole kè kɔo wà fɛenzi.

6 Eɔmunɔ kɔn Sumaìla boriinɔ
kɔn Mɔabunɔ kɔn Agyara boriinɔ

7 kɔn Gebalideenɔ kɔn Amɔninɔ
kɔn Amalekinɔ kɔn Filisitininɔ kɔn Tayadeenɔ.

8 Baa se Asirianɔ nàmma dɔ,
le aɔ da Lutu boriinɔa.

9 N keíne lán n kè Midiānɔne nà,
lán n kè Sisera kɔn Yabione nà Kisɔzi.

10 N n̄ ké dúgudugu Endo,
ben aõ g̃õ kaena t̃õt̃e lán busa bà.
11 N̄ ke n̄ w̄ēēnen̄one
lán wà k̄e Orebu k̄on Zeebuone nà.
N̄ ke n̄ k̄inen̄one
lán wà k̄e Zeba k̄on Zalamunaone nà.
12 Aõpin̄o bé wà bè yā,
wà Luda sādákii sé n̄ p̄õ ũ.
13 Ma Luda, n̄ tó aõ g̃õ lán ĩampuu s̄e bà
lán ése ũk̄a k̄e ĩa e s̄ēēē bà.
14 Lán dàko è té k̄u nà,
kes̄õ lán té è k̄piin̄o ble nà,
15 n̄ p̄ēēn̄zi k̄on n̄ zàgā'īao,
n̄ tó n̄ ĩa pásī sw̄ē k̄ēngu.
16 N̄ tó wí g̃ē n̄ w̄ēēn̄,
le aõ n̄ gbāaa d̄õ Dii.

17 Wí ég̃õ n̄ k̄u gur̄o píngi k̄on bídio,
aõé b̄oru k̄p̄eē wà kaate.
18 N̄ tó aõg̃õ d̄õ k̄e n̄ t̄on̄ Dii,
m̄be Luda Musude ũ anduna guu píngi.

84

Luda ua beḡekena

Kora boriin̄o l̄ē.
1 N kúkii maa fá, Dii Z̄ik̄p̄ede!
2 M̄éē Dii ua beḡe k̄eē ai guu e liima,
ma nini k̄on ma m̄èo e lugaa Luda W̄ēndidezi.
3 Dii Z̄ik̄p̄ede ma Kína ma Luda,
baa s̄āt̄ē s̄à d̄õ n̄ gb̄agb̄ákii sae,
taakaso k̄p̄é b̄ò gwe à a n̄éno k̄an.
4 Aubarikadeen̄on gb̄ē k̄e aõ kú n̄ ua guun̄o ũ,
aõég̃õ n̄ táaki l̄eē gur̄o píngi.
5 Aubarikadeen̄on gb̄ē k̄e aõ gb̄āaan n̄ ũun̄o ũ,
n̄ ua gana yā kú n̄ sw̄ē guu.
6 Tó aõē ḡēēē Baka guzurela,
è g̃õ lán guu k̄e ib̄okiin̄o v̄iì bà,
p̄ót̄ogur̄o lou è tó aubarika dagula.
7 Aõ gana guu aõ gb̄āaa èg̃õ kaaram̄e
ai aõ gá káo n̄ kiia Zaȳon.

8 Dii Luda Z̄ik̄p̄ede, n̄ ma aduak̄ena sí,
n̄ sw̄ā kp̄á ma yāzi, Yakubu Luda.
9 Luda, n̄ kína k̄e d̄e wa sengbango ũu gwa,
n̄ w̄ēē g̃õ té kí k̄e n̄ k̄azi.

10 Kuuna n̄ ua gur̄o doo maame
d̄e kuuna gu p̄āndea gur̄o wàa s̄ōōroola.
Ma Luda ua z̄édákparik̄eē si

dε kuuna ua ledo kōn zaakerinɔla.

¹¹ Dii Ludaa deñne ɔfántē kōn sɛngbangoo ũ,

Dii è gbēkεε keñne kōn bèeo,

è gí pɔ maaa kpá taarisaideenɔaziro.

¹² Dii Zikpɛde,

aubarikadeen gbē kè èe n náane kεε ũ.

85

Aafia wéekena Ludaa

Kora boriino lè.

¹ N aubarika dà n busun, Dii,

n ɛara ñ su kōn Yakubu boriino n gwenaziiin.

² N n gbēno taarino gogo,

n n durunno kēñne pingi.

³ N n pɔ kpàkpa tò pingi,

n n pɔfē pāsī tò.

⁴ Ñ sɔkpawao wa gwena ziiin, Luda wa Misiri,
ñ pētē kè n kèwao lago.

⁵ N pɔɔ égɔ fɛnawazi gurɔ pingin yɔ?

Négɔ n pɔfɛgurɔɔ gagaa wē kōn wèon yɔ?

⁶ Né ɛara ñ n gbēno kuuna kεε ñ keñne dɔ,

le aɔ pɔɔ e à kemma nnaroo?

⁷ Dii, ñ n gbēkεε ɔɔɔawe,

ñ wa mi sí kōn n gbáaao.

⁸ Ma swā dɔ Dii Luda yā'onazi,

zaake è aafia lé gbē a yāmarinone,

tó aɔɔe ɛara wà sɔkpa n yōnkɔyānɔziro.

⁹ À vīakerino misina gurɔɔ zāro,

le à gakui e àgɔ kú wa busun yānzi.

¹⁰ Gbēke kōn náaneo è dakɔre,

yāzede kōn aafiao è ɔ kpákɔa.

¹¹ Náane è ɔ poro musu,

yāzede è ɔ nɔno tɔtɛa.

¹² Dii é à maaa kewe,

wa tɔtɛ é pɔblee ke.

¹³ Yāzede ègɔ té à ae,

è zé kekene.

86

Dɔnle wéekena Ludaa

Dauda lè.

¹ Dii, ñ swā kpá ma yāzi ñ wemala,
zaake takaaside wēndadeen ma ũ.

² N ma wēndi dákpa,

zaake má a zīnda kpàmma.

Ñ mamɔma n zɔbleri mi sí,

zaake mée n náane kεε.

Mbe ma Luda ũ.

³ N sũu kemaŋ, Dii,
zaake meẽgõ n sisii kɔngɔ kɔn uusieŋ.

⁴ N mamɔma n zɔbleri pɔɔ ke nna,
zaake ma laakari ta n kiia, Dii.

⁵ N maa bensõ n sũu vi, Dii,
n gbẽke bita n sisirinɔne.

⁶ Dii, n swã kpã ma wẽekenazi,
n laakari dɔ ma wẽnda wiia.

⁷ Mẽ n sisi ma nawẽakegurɔɔ zĩ,
zaake neẽ wemala.

⁸ Taa ke ẽ sĩ lãkɔzinyoro, Dii,
gbẽkee ẽ fɔ à n kena kero.

⁹ Borii kè n kènɔ ẽ mɔ wà kúenne,
aõ n tɔ bɔ n píngi.

¹⁰ Zaake n bita bensõ neẽ dabuyãɔ ke,
mbe Luda ũ ndo.

¹¹ N n zé ɔɔame, Dii, mégõ táa oo n yãpuraa guu,
n ma laasuu kemɛ do, le màgõ n viã vi.

¹² Mẽ n sãabu kpã kɔn nɔsɛŋ do,
Dii ma Luda, mégõ n tɔ bɔɔ gurɔ píngi.

¹³ Zaake gbẽke kè n kẽmɛ bita,
n ma wẽndi bɔ gèwã lɔn.

¹⁴ Luda, karambaanideenɔ e fẽemazi,
gbẽ pásinɔɔ e ma wɛɛ, aðè n yã daro.

¹⁵ N Dii, Luda sósobideen n ũ,
n sũu vi bensõ n pɔɔ ẽ fẽ kpaaro,
n gbẽke kɔn n náanɛŋ bita.

¹⁶ N aɛ ɔɔma n ma wẽnda gwa,
n n zɔbleri gba gbãaa,
n mapi n zɔnɔkpare né mì sí.

¹⁷ N yãmaakena gbè ɔɔame
le ma zangurinɔ e, wí n kũ,
zaake Dii, n ɔɔmale,
n ma laakari kpãemɛ.

87

Zayɔn né Luda wéteme

Kora boriinɔ lè.

¹ Luda a wéte kãɛ
kpíii kè à kú adona musu,

² Dii ye Zayɔn bĩilenɔzi
de Yakubu boriinɔ wéte kpaanɔla píngi.

³ Luda wéte,
Luda gakui yã ò n musu à bè:

⁴ Mẽ Igipitinɔ kɔn Babilɔnudeenɔ da
gbẽ kè aɔɔ ma dɔɔnɔ té.

Filisitininɔ kú à guu dɔ
 kɔn Tayadeenɔ kɔn Etioƿianɔ.
 Weé be, wà gbē beeenɔ ì gweme.

⁵ Zayɔn yā musu weé be:
 Wà wāane kɔn wāaneɔ ì gweme,
 Luda Musude bé è à kāsāa péé gíngin.

⁶ Tó Dii e gbēnɔ tɔ daa takadan,
 eé be: Wà gbē kè ì gweme.

⁷ Lèsirinɔ kɔn swārinɔ ń píngi aḡé be:
 Wa maake píngi è bɔ Zayɔmmɛ.

88

Kuuna gaa lézī aduakena

Ɛzeɾa bori Emani lè.

¹ Dii Luda ma Misiri,
 méé wii pɛenzi fáantē kɔn gwāavīo.

² Ǹ tó ma aduakena ká n kiia,
 ǹ swá kpá ma wiipenzi.

³ Zaake yá'ɔamma ma ǹɔse pà,
 ma wèndi kú gaa lézī.

⁴ Wà ma da gbē kè aḡe sii gèwāanno té,
 ma gɔ gbāasaidee ũ.

⁵ Wà pā kpàmazi wà ma da gèno té
 lán gbē kè aḡo daena miran sɔrɔrɔnɔ bà,
 lán gbē kè aḡ yā dɔngu dɔro
 aḡ bà kúnyo dɔroonɔ bà.

⁶ N ma zu wèe zàn
 ai tɔte tú kokotēwee gusiaan.

⁷ N pɔfɛ t̄ma,
 à ís̄ dāmala.

⁸ Ǹ tò ma gbēnɔ ma zīna,
 ǹ tò aḡ ye ma káziro.
 Wà ma kagura kè, bókii kuuro,

⁹ nawēa ma wéé sìsi.

Méé n sisii zaa kɔngɔ ai uusie,
 ma ɔɔnɔ dɔnzi.

¹⁰ Gènon nɛé yābɔnsae keíneḡ?
 Gèwāadeenɔ bé wè fɛe wà n sáabu kpásɔ?

¹¹ Wè n gbēkɛe t̄kē mira guun yó?

Wè n náanekɛyá o gèwāann yó?

¹² Wà n dabuyánɔ d̄ɔ gusiaa guun yó?

N maakenanɔ d̄ɔna kú yásángukii guun yó?

¹³ Dii, méé wii pɛenzi,
 ma aduakena kɔngɔ è ká n kiia.

¹⁴ B́yānzin nɛé giimazizi, Dii?

À kè dia n mikpɛe zùmɛe?

15 Má kú gaa lézī wēndawēnda zaa ma gōkparεkegurō,
n yā pāsīno tōma, ma gō sàii.

16 N pofēnamazii dāmala,
n vīapōno ma kaate.

17 Aō dāmala lán í bà zaa kōngō ai uusie,
aō ligamazi māmمام.

18 N tō ma gbēno kōn ma gbēnnano ma zīnna,
gusīaa bé à gō ma kpàasi ū.

89

Luda légbēna Daudane

Ezera bori Etani lè.

1 Dii, mégō lè sii n gbēke yā musu yāana sai,
mégō n náanekēyā kpàakpa kēe wē kōn wēo.

2 Mé o kē n gbēkēe yāana vīro,
n náanekēe kāsāa pēena n bē zaa musu.

3 N bē: Ma bà kú kōn gbē kē má sèo,
ma lé gbē ma zòbleri Daudane.

4 Né tó à borii gō kí blee gurō píngi,
né à kpata gba gbāaa ai à borīia.

5 Musudeeno è n dabuyāno sáabu kpá, Dii,
malaikano è n náanekēyā o n kakōana guu.

6 Zaake gbēkee kú musu kē kà Dii ūro,
malaika ke é sí lékōziro.

7 Luda vīa è malaikano kú n kakōanan,
à naasi vī de gbē kē aōo ligazinola.

8 Dii Luda Zīkpede, dé bé à sēnkpenyo?
N gbāaa vī kōn náaneo yā píngi guu.

9 Nèè gbāaa mo ísiaane,
tó à sō fēe vīvīnao, nèè à gbāaa fō.

10 N Igipitino dúgu zò, aō gō gēno ū,
n n zangurino fāakōa kōn n gāsā gbāaao.

11 Musu né n pōme, tōte do né n pōme,
n anduna kàe kōn pō kē kú à guuno píngi.

12 N gu'igbāro kōn sōometeo kē,
Tabo kōn Emōni gbēno è guda ke kōn n tōo.

13 N gāsā né gbāaa pōme,
n o gbāaa bensō n o plaa do musu.

14 Maake kōn yāzedekeēon n kpata kāsāa ū,
gbēke kōn náaneo bé à donne ae.

15 Aubarikadeēon gbē kē aōo gudadōmmaano ū,
kē aōe taa o gupuraa kē kú n kuunzi, Dii.

16 Aōégō pōnnaa kēe kōn n tōo gurō píngi,
aōe ía dá kōn n maakeeo.

17 Zaake aō gakuī kōn n gbāaaon n ū,

n zenawao è wa sé lezĩ.

18 Wa kína né Dii pómé,
wa sengbango pi né Isarailino Luda pómé.

19 N yá ò n yāmarinone yá wéegupu'ena guu
n bè: Ma donle kè gō gbāaane,
ma gōkpare sè musu a gbēno té.

20 Ma a zòbleri Dauda è,
ma a nōsi kua ma à diè.

21 Mégō à kūna ma ɔzĩ,
ma gāsā gbāaa égō kúo.

22 Ibēe ke é fō à tángba síaro,
gbē zaa ke é e à ɔt̄saro.

23 Mé à wēderino ú ló à ae,
mé à zangurino nē.

24 Mé gbēkēe kēene kōn náaneo,
weé à sé lezĩ kōn ma t̄so.

25 Mé ísīaa nane a ɔzĩ,
eégō iko vī swaan̄a.

26 Eé ma sísi à be,
má de a De ū kōn a Ludao,
a gbèsi ū kōn a misirio.

27 Mé à ke ma daudu ū,
eégō de anduna kīn̄ano mīdee ū.

28 Mégō gbēkēe vīo gurō píngi,
ma bà kè kúo gborona vīro.

29 Mé tó à borii gō kí blee gurō píngi,
à kpata égō kuu lán ludambēe égō kuu nà.

30 Tó à boriino pā kpà ma dokazi,
bensō aṣṣe té ma yādiēnan̄oziro,

31 tó aṣ bō ma yā kpeē,
bensō aṣ ma yādānnenan̄o kūnaro,

32 mé gō t̄r̄m̄ma ní taarin̄o yānzi,
mé ní ke búgubugu ní zaakēna musu.

33 M̄ode gbēkēe kè má vīo é yāaro,
mé fō mà náanesaiyā kero.

34 Mé ma bà kuunao yā gbororo,
mé yā kè bō ma lén liero.

35 Má sì kōn ma kuunao gèn do,
mé egēe to Daudanero, kè ma bè,

36 à borii égō kuu gurō píngi,
à kpata égō kuu ma wáa lán ɔfāntē bà.

37 Lán m̄ovura de sēda náan̄adee ū musu nà,
lén à kpata égō kuu gurō píngi le.

38 Baa kōn beeeo n gi kína kè ní kàzi,
n ɔ gbàrezi n p̄o fēzi maamaa.

39 N n bà kuuna kōn n zòblerio yā gbòro,
n kya kà à kífuran ní p̄ae t̄ɔte.

40 N à wéte bīino gbòro,

n à zeki gbāaanɔ gbè ní dàe.

41 Gbè kè aɔwe gēe zélaanɔ ní baka bòn ní píngi,

à gɔ fabona pɔ ũ a bori daanɔe.

42 N à wederinɔ gá dò musu,

ní tò à ibeenɔ pɔnnaa kè.

43 N à fēeda gbāaa è,

née zeo zì guuro.

44 N à kíkēgo sia,

n à kíkpa lé kùe.

45 Ní tò à zi kù a gbāaan,

n wí dàa gumusu ũ.

46 Dii, négɔ utenawe ai bɔreme?

N pɔfē té égɔ kúu gurɔ píngin yó?

47 Ní laasuu lé ma wēndi kusukēe.

N gbēntee kè pān yó?

48 Dé bé eégɔ kuu à gí gazii?

Dé bé eé fɔ à a zīnda sí mira gbāaaa?

49 Dii, gbēkēe kè ní vī yāa gāa máme?

N yenzi kè ní à lé gbè Daudanē kōn náanēo sɔ né?

50 Ní tò n zɔbleri fabona yā dɔngu,

boriino ma atafii kè wà ma nòse yàka.

51 N ibeenɔ kína kè ní kà lalandi kè

ai guu kè à kèse pēen, Dii.

52 Aubarikadeen Dii ũ ai gurɔ píngi!

Aami! Aami!

TAKADA SIIGODEE

Saamu 90-106

90

Luda kōn gbēnteeo

Luda gbē Musa aduakēna.

1 Dii, wa utēkiin n ũ wè kōn wèo.

2 Lē ní kpé n kpiino kē,

lē ní kpé n tɔte kōn andunao káe,

Ludan n ũ zaa káaku ai gurɔ píngi.

3 Ní diē kè gbēntee é sɔkpa tɔte,

nèè beñne aɔ eara bùsutin.

4 Wè wàa sɔɔroo denne lán gurɔ doo bà,

à denne lán gīa ke gwāvī zaka bà.

5 Nèè gbēntee sé kōn ga'iio,

aɔ de lán sè yīi bà kɔngɔ.

6 È bɔe kɔngɔ à gbā,

è yitoo kù à gaga uusie.

7 N pɔfē è wa kaate,

n patammanna è swè kēwagu.

⁸ Wa yā zaaano kaena n ae,
wa asiyaano bɔ gupuraa n kuu.

⁹ Wa gurɔ è gēte n pētē yānzi,
wa wēndi è yāa kōn m̄bnao.

¹⁰ Wa wè è ká baaagō akuri,
tó wá gbāa sō, basiigō.

Nawēa kōn pōsiaaon wè pino è móowe,
aōè gēte gōgō, ben weè kpá guuzi.

¹¹ Dé bé à n pōfē gbāa lé dō?

N pētē bita kà vīa kè à de wà kennē ū.

¹² N̄ dawē wāgō wa wēndi kusuke lé dō,
le wà ōndō e wa swè guu.

¹³ Dii, boren né n pōfē kpáē?

N̄ n zōblerino wēnda gwa.

¹⁴ N̄ tó n gbēkē mōwa lán guu e dō nà,
le wāgō pōnnaa kē kōn gudakenao ai wa gurō lén.

¹⁵ N̄ wa pōo kē nna o kè n̄ tōwa gurō lén,
nawēa kè wá kè wè lén.

¹⁶ N̄ n yākenano o dōa wamōwa n zōblerinoe,
n̄ tó wa nēno n gbāaa gakui dō.

¹⁷ Dii wa Luda, n̄ tó wà n pōnnaa e,
n̄ tó wa zīi kaarana e,
ee, n̄ tó wa zīi kaarana e.

91

Ludan wa dakpari ū

¹ Gbē kè utena Luda Musude ozi
égō kú Gbāapingide orazi.

² Eé be Diin a zēki gbāaa ū,
a Ludan a utekii ū, á à náane vī.

³ Àmbe é n sí karia,
eé n m̄i sí gagyāaa.

⁴ Eé n soto a pōte, négō utena à oru,
à náanekē bé eé n dākpa lán sēngbango bà.

⁵ Gwāavī kaino kōn fāantē kà vīanano
aō ke vīa é n kūro,

⁶ ke gagyāa kè ègō té gusiaan
ke gyāgēwete kè è n̄ le fāantē gbāaa.

⁷ Baa tó gōon wāa sōoro e lēē n sae,
ke gōon bōo kuri e gaa n oplaazi,
póke é n lero.

⁸ Né wēé sé n̄ gwa,
né e lán wè wēé tā zaakerinōa nà.

- 9 Tó n Luda Musude kè n utekii ù,
 tó n Dii kè n kúkii ù,
 10 yā zaa ke é n lero,
 mónzi é gē n uaro.
 11 Zaake eé n yā o a malaikanone,
 le aō n dákpa guu kè néé gaan píngi.
 12 Aōé n sē n ɔzĩ
 le ñton gēn sí gbèaro yānzì.
 13 Né kèse ze músua kōn káreo,
 né kèse péere gbèkaa kōn pitigoo.
 14 Dii bè: Zaake à nāmazi, mé à bɔ,
 zaake à ma dō, mé ɔ kúa.
 15 Eé ma sísi, mé weala,
 tó yā nākōrea, mégō kúo,
 mé à mì sí mà à kpe da.
 16 Mé à pɔ ke nna kōn wèndi gbāao,
 mé tó à e lán meé gbē mì sí nà.

92

Luda sáabukpana

Kámmaboguro lè.

- 1 À maa wà n sáabu kpá, Dii,
 wà lè sí wà n tó bɔ, Luda Musude,
 2 wà n gbēkeé tókē kongo,
 wà n náanekeyā o gwāvā,
 3 wà n táaki lé kōn mɔrɔɔ
 kōn kuntigi ó nnaao.
 4 N yākenano è ma pɔ ke nna, Dii,
 meé guda dɔ n ɔzikenano.
 5 Dii, n yākenano bíta maamaa,
 n laasuunɔ zà à kè bíta.
 6 Yōnkɔ yā pi dōro,
 mīsaidee é fō à dōro dōro.
 7 Baa tó gbē zaaano fēe wà gbà lán sè bà
 bensō zaakerino kaarana è n píngi,
 aō ziaa né kaatena yāanasaimē.
 8 Mmɔn sō Dii,
 neégō kú musu gurɔ píngi.
 9 Ñ gwa, n ibeenɔ e yāaa,
 zaakerinɔ e fāakōa n píngi.
 10 N ma gba gbāaa lán zūsēte bà,
 n nōsi maaa kù ma mīa.
 11 Ma wée sì ma wèterino leenale,
 ma swā ma ibee zaaano wīi mà dɔ.
 12 Gbē maaano é gbā lán damina lino bà,
 aōé ke bíta lán Lebanɔ sida lino bà.
 13 Aō pena Dii bēe guu,

ašé gbā wa Luda ua.

¹⁴ Baa kōn n̄ zikūkεεo ašégō né iime,
aš lá égō té keε sí plèple.

¹⁵ Ašé be, Dii maa,
àmbe wa gbèsi ũ, zaa kee kú à guuro.

93

Diin Kí ũ

¹ Dii bé èe kí blee,
à bítakeεε dana uta ũ.
Dii bítakeεε dana,
à gbāaa dō a pii,
à anduna kàε gíngin,
eé degero.

² N kpata pεεna zaa zizi,
n̄ kuu zaa káaku.

³ Í bíta dàgula Dii,
í bíta kíi dō,
í bíta e gágā lεε.

⁴ Dii kú musu, à bíta,
à bíta de í bíta kíila,
à gbāaa de isia sō vīvīnala.

⁵ Dii, n yādiεnanō gborona vīro,
à kō sio n kpé gō kú adona ai gurō píngi.

94

Ludan yákpækeri ũ

¹ Dii Luda gēεborūmari,
Luda gēεborūmari, n̄ bō gupuraaa!

² Anduna yákpækeri, n̄ fεε,
n̄ fīa bo wadadeenōne n̄ yákenaa.

³ Gbē zaaanō égō n̄ zīnda sεε lezī ai bōreμε?
Ai bōreμε, Dii?

⁴ Zaakerinō è wada yā o,
ašé yā bōe ašé ía dā n̄ píngi.

⁵ Dii, ašé n gbēnō dúgu zō,
ašé gbāaa mō gbē kē n̄ n̄ sēnōne.

⁶ Ašé gyaanōnō kōn bōamōnō dede,
ašé tonēnō kaate.

⁷ Ašé be Dii e n̄ ero,
Yakubu boriinō Luda làakari kúrūmaro.

⁸ A yōnkōnō, à làakari ke!
A mīsaideenō, é ōndō kū bōren yee?

⁹ Luda bé à swā dō, eé gí yā mazió?
À wéε kē, eé gí guu ezió?

¹⁰ È boriinō tòto ke, eé gí n̄ swā gágazió?

È yā dañne, à dōna vīnloo?

11 Dii gbēntee laasuu dō,
kè yā pāame.

12 Aubarikadeen gbē kè neè tòto ke
n̄ n doka dan̄ ũ, Dii.

13 Neè à gba kámmabona nawēakegurō,
ai wāgō wēe yō zaakerine.

14 Dii é pā kpá a gbēnōziro,
eé gbē kè à n̄ sé a pō ũuno zīnnaro.

15 Weé eara wà yákpae ke a zéa,
n̄sɛpuradeenō é zéo.

16 Dé bé eé fεεme gbē zaaanōzi?

Dé bé eé zεmao zaakerinō yā musuu?

17 Tó ēe ke Dii d̄nle kēmenlo,
le má kú miran kítikiti kò.

18 Kè ma bè gu zāe e ma sεεε,
n ma kú n gbēkεε guu, Dii.

19 Kè laasuu ma swè pà,
n ma làakari kpàεme n ma p̄o kè nna.

20 N bà égō kú kōn yālekpεεgōgōrinō kpataoó?

Aō yādienanō è móñne kōn nawēao,

21 Aō è lé kpakōsō gbē maaazi,
aō è yā da taarisaiideela wà à de.

22 Diin ma zeki gbāaa ũ,
ma Ludan gbēsi kè meè uten ũ.

23 Eé n̄ zaakεna s̄okpañma,
eé n̄ borii b̄o aō taarinō yānzi.
Dii wa Luda é n̄ borii b̄o.

95

Luda táakilena

1 À mó wà p̄onna lè sí Diine,
wà guda d̄o Gbēsi kè è wa mì sía.

2 Wà mó à ae wà à sáabu kpá,
wà lè sí wà à táaki lé.

3 Zaake Dii né Luda kè bítame.
Kí bítame, à de dii pingila.

4 T̄oote zà gīzīgīzī kú à ozi,
kp̄ii m̄is̄ontēnō né à p̄ome.

5 Ísia né à p̄ome, zaake à kè,
àmbe à t̄oote í k̄asa kōn a ōo.

6 À mó wà kúe wà d̄onzi ke
wà dae Dii wa K̄eri ae.

7 Zaake àmbe wa Luda ũ,
à kp̄asa gbēn̄on wa ũ,
à s̄aa kè ēe n̄ d̄aan̄o ũ.

Tó a à kòto mà gbàa,
⁸ àton swágbáaa ke
 lán a dezinò kè nà zaa Meribaro
 ke Masa guròò kè aṣò kú gbáan.
⁹ Baa kè aṣ ma yákenanò è,
 aṣ ma lè wà ma gwa gwe.
¹⁰ Ben ma pò fè gbè pinzi ai wè baplaa,
 ma bè gbè sàsānanon n̄ ũ,
 aṣò ma zénò d̄s̄ro.
¹¹ Ben ma la dà ma pofè guu ma bè,
 aṣé gè ma kámmabokiinlo.

96

Diin Kí bíta ũ

¹ À lè dufu sí Diine,
 anduna gbè píngi, à lè sí Diine.
² À lè sí Diine à à tó bò,
 àgṣ à m̄sina baaru kpaa lán guu e d̄òò nà.
³ À à gakuikéyá o boriinòne,
 à à yáb̄onsaenò t̄skè baade píngine.
⁴ Dii bíta, à kà wà à táaki lé,
 à k̄s̄ s̄io wà vía kene de t̄āanola n̄ píngi.
⁵ Boriinò t̄āanò né p̄ó ginanòme,
 m̄ode Dii bé à musu kè.
⁶ Bítake k̄s̄n b̄èēo kúa,
 gbāa k̄s̄n gakuio kú à kúkiiame.
⁷ À gakuí k̄s̄n gbāaao d̄s̄ Diine,
 b̄usu píngi gb̄enò, à d̄s̄ Diine.
⁸ À Dii tó gakuí d̄s̄ne,
 à m̄ó k̄s̄n gbāao à ḡēo à ua.
⁹ À d̄onzi ke Diine à kúadona maakeen,
 t̄òt̄edeeno, àgṣ lugaa à ae a píngi.
¹⁰ À o boriinòne, Dii e kí blee.
 Anduna kaena ḡinḡin, à nigāna víro,
 eé yákpae ke k̄s̄n baade píngi a zéa.
¹¹ Musudeeno, à p̄onnaa ke,
 t̄òt̄edeeno, à ví k̄s̄n p̄onnaao,
 ísia k̄s̄n p̄ó kè kúnno, à k̄i d̄o.
¹² S̄ète k̄s̄n p̄ó kè kúnno, à p̄onna wii lé,
 lí kè kú dàko guuno, à guda ke a píngi.
¹³ Aṣé p̄onnaa ke Dii ae, zaake èe m̄òò,
 èe m̄òò yákpae ke k̄s̄n andunao.
 Eé yákpae ke k̄s̄n andunao a zéa,
 à yá ḡṣḡṣ gb̄enòne k̄s̄n yápurāao.

97

Dii m̄ona

¹ Dii bé èe kí blee!

Tɔɔtɛdeenɔ pɔnnaa ke,
ísiabaadeenɔ gɔ kú pɔnnaa guu.

² Ludambe sia kɔn gusia níginigio ligazi,
maake kɔn yázedeenɔ à kpata kásáa ú.

³ Tɛ́ ègɔ kúu à ae,
è ibeε kè aɔɔ ligazinɔ kpata.

⁴ À loupina è tɔɔtɛ pu,
tó anduna è, è luga.

⁵ Kpíiinɔ è yó lán zósa bà Dii ae,
anduna píngi Dii ae.

⁶ Musudeenɔ è à maakεε kpàakpa ke,
bori sánda píngi è à gakui e.

⁷ Wí è táagbāgbārinɔ kú ń píngi,
gbē kè aɔ́è ía dá kɔn pɔ́ ginanɔ.
Tāanɔ é dɔnzi kεne ń píngi.

⁸ Zayɔndeenɔɔ mà wà pɔnnaa kè,
Yuda wétɛdeenɔɔ kú pɔnnaa guu
n yákpaekeenanɔ yānzi, Dii.

⁹ Zaake ń kú musu de anduna píngila,
Dii, ń de tāanɔla ń píngi.

¹⁰ Dii ye gbē kè aɔ́ zà yā zaaannɔzi,
ègɔ a yāmarinɔ wèndi dákpa,
è ń bɔ zaakerinɔ ɔzĩ.

¹¹ Guu è dɔ gbē maaanɔa,
nɔ́sɛpuradeenɔɔ pɔnnaa vĩ.

¹² Gbē maaanɔ, à pɔnnaa ke Dii guu,
à à tɔ́ kè kú adona bɔ.

98

Dii mɔna táakilena

¹ À lè dufu sí Diine,
zaake à yābɔnsaenɔ kè,
à zĩ blè kɔn a ɔplaa kè kú adona gbāaa.

² Dii tò wà a m̀sina d̀ɔ,
à a maakeɔna ɔ́ɔa boriinɔne.

³ Gbēke kɔn náane kè à vĩ kɔn Isarailinɔ dɔn,
andunalezekideenɔ wa Luda m̀sina è ń píngi.

⁴ Anduna píngi, à pɔnna wii pé Diine,
à gudakeɔna kakɔn.

⁵ À m̀ɔɔɔlɛna ɔ́ dɔ Diine,
à m̀ɔɔɔ lɛne kɔn l̀sinao

⁶ kɔn kákákipɛnao kɔn kuru'ɔo.
À pɔnna wii pé Dii wa Kínane.

7 Ísia kɔ̃n pɔ̃ kɛ̀ kúnnõ k̃i ke,
anduna kɔ̃n gb̃ɛ̀ kɛ̀ aɔ̃ kúnnõ ñ píngi.

8 Swaanɔ̃ ɔ̃pa lé Dii aɛ,
kpiiinɔ̃ guda ke ledole,

9 zaake èe mɔ̃ yákpae ke tɔ̃tɛme.
Eé yákpae ke kɔ̃n andunao a zéa,
eé yá gɔ̃gɔ̃ gb̃ɛ̃nɔ̃ne kɔ̃n yápuraaɔ̃.

99

Luda kɛ̀ kú adona

1 Dii e kí blee, boriinɔ̃ luga,
à ṽɛ̃na kerubunɔ̃ dagura,
anduna nigá.

2 Dii bíta Zayɔ̃n,
à de bori píngila.

3 Aɔ̃ à tɔ̃ bíta naasidee bɔ̃,
à kú adona.

4 Kína pì gbāaa vī, à ye yāzedezi,
àmbe à yákpakena a zéa diɛ,
à yá gɔ̃gɔ̃ Yakubu boriinɔ̃ne a zéa.

5 À Dii wa Luda tɔ̃ sé lezī,
à kúe à tinti aɛ,
à kú adona.

6 Musa kɔ̃n Arunao kú à gb̃gb̃arinɔ̃ té,
Samuelin à sisirinɔ̃ doke ũ,
aɔ̃ à sisi, ben à weńla.

7 Zaa tɛ́luguu guun à yá ò́nne,
aɔ̃ à doka kɔ̃n à yádannenanɔ̃ kúna.

8 Dii wa Luda, n weńla,
ńbe Luda kɛ̀ è ñ taari k̃éńne ũ,
baa kɔ̃n beeeo n ñ yá zaaanɔ̃ w̃ńne ñ musu.

9 À Dii wa Luda tɔ̃ sé lezī,
à dɔ̃nzi ke ke à kpii kɛ̀ kú adona musu,
zaake Dii wa Ludaa kú adona.

100

Dii sáabukena

Sáabukena lè.

1 Anduna píngi, à pɔ̃nna wii pé Diizi.

2 À dɔ̃nzi ke Diine kɔ̃n pɔ̃nnaao,
à mɔ̃ à kiia kɔ̃n gudakenao.

3 À dɔ̃ kɛ̀ Diin Luda ũ,
àmbe à wa ke, wá de à pɔ̃ ũ,
wá de à gb̃ɛ̃nɔ̃ ũ, à kp̃asa s̃aanɔ̃ ũ.

4 À g̃ɛ̀ à ualen kɔ̃n sáabukenaɔ̃,
à g̃ɛ̀ à ua kɔ̃n à táakilenaɔ̃,

à sáabu kɛɛ à à tɔ sé lezĩ.

⁵ Zaake Dii maa, à gbɛkɛ yāana vīro,
ègɔ náanɛ vī gurɔ píngi.

101

Kína légbēna Ludane

Dauda lè.

¹ Mé lè da n gbɛkɛ kɔn yāzedeo musu,
mé lè sínɛ, Dii.

² Mé làakari kɛ màgɔ kuu taari sai,
bɔrɛn né mómazii?

Mégɔ kú ma ua kɔn nòsepuraao,

³ Ma wéɛ égɔ kú pɔ ginaaro,
mé za yādrɔsaikenan, eé namaro.

⁴ Ma nòse égɔ mɔnafiki vīro,
ma bà égɔ kú kɔn yā zaaoro.

⁵ Mé gbɛ kè è a gbɛdaaa yaka à kpɛɛ kaate,
mé sùu fɔ kɔn wadadeenɔ kɔn ìadàrinɔoro.

⁶ Ma wéɛ égɔ kú ma bùsu náanɛdeenɔ,
lɛ aɔgɔ kúmao,
gbɛ kè égɔ kú taari sai égɔ de ma zíkɛri ù.

⁷ Mé we gbɛsàsàri gɔ kú ma bɛro,
mé tó mɔnafikidee zɛ ma aɛro.

⁸ Mégɔ ma bùsu gbɛ zaaanɔ kaate lán guu e dɔɔ nà,
mégɔ zaakerinɔ borii bɔɔ Dii wéte guu.

102

Gbaasaidee aduakɛna

Wɛndade gbáasaidee kè èe a yá'ɔammanɔ bɔɛɛ Diine aduakɛna.

¹ Dii, ò ma aduakɛna ma,
n tó ma wiii n kii le.

² Nton wéɛ gá ò zumɛ ma nawɛakɛgurɔro,
n swā kpámazi,

tó ma n sisi, ò wemala kpakpaa,

³ Zaake ma gurɔɔ e gɛte lán tésukpɛ bà,
ma mè e puusu bɔɔ lán tɛyɔ bà.

⁴ Ma nòse yàka, ma gɔ lán sè kori bà,
ma sã pɔbleyān.

⁵ Ma mbona gbāngbān bé à tò
ma gɔ wákabaran ù.

⁶ Ma gɔ lán gbáa tiongoo bà,
lán bɛzĩ koroo bà.

⁷ Ii è gɛ ma wéɛnlo,
ma gɔ lán báa kè zɔ kpé musu adoo bà.

⁸ Ma ibɛɛnɔ ègɔ ma sɔsɔ gurɔ píngi,
ma faborinɔ è gbɛ ká kɔn ma tɔo.

⁹ Túbun mɛɛ ble pɔblee ù,
ma wéɛ'i è ká ma íminan

¹⁰ n pɔfɛ kɔn n pɛtɔo yānzi,
zaake n ma se n ma zĩnna.

11 Ma gurɔɔ e gētɛɛ lán ɔra bà,
ben méɛ gagaa lán sè bà.

12 Mpi sɔ̄ Dii,
nɛ̀ɛ̀gɔ̄ kú kpatan gurɔ̄ píngi,
n tó é garo ai wa boriia.

13 Né fɛɛ̀ n̄ Zayɔn wɛ̀nda gwa, zaake gurɔɔ kà,
gurɔɔ kè n̄ diɛ̀ kà, kè né à pɔ̀nnaa wete.

14 À gbɛ̀nɔ̄ kè n zòblerinɔ̄ne maa,
à gborona bùsu è kénne wɛ̀nda.

15 Bori píngi é vía kenne, Dii,
anduna kinanɔ̄ é n kíkɛɛ̀ dɔ̄ n̄ píngi.

16 Zaake Dii é Zayɔn keke à bo dɔ̄,
eé bɔ̄ à mɔ̀nma kɔ̄n gakuio.

17 Eé takaasideenɔ̄ aduakena sí,
eé n̄ wéɛ̀kena kpá swákotoro.

18 À tó yā̀ kè gɔ̄ kēna kpɛɛ̀deenɔ̄ yānzi
lɛ̀ gbɛ̀ kè aɔ̄ kpénɔ̄ Dii táaki lé.

19 Dii tɔ̀tɛ̀ gwà zaa a kúkíia,
zaa musu à wéɛ̀ kpàɛ̀ gízí,

20 lɛ̀ à gbɛ̀nɔ̄ zòblena wii ma
à n̄ bɔ̄ gaa lézī yānzi,

21 Weé Dii tó bɔ̄ Zayɔn,
weé à táaki lé Yerusalemu.

22 zī̀ kè gbɛ̀nɔ̄ é kɔ̄ kakɔ̄a gwe,
kɔ̄n kpatablerinɔ̄ wà dɔnzi kene.

23 À ma gbāaa bùsa zégbān,
à ma wɛ̀ndi kè kusu,

24 ben ma bè: Ma Luda,
nton ma wɛ̀ndi bɔ̄ gugbānlo,
mmɔ̄n kè n̄ kuu ai wa boriia.

25 N anduna kāsāa pɛ̀ɛ̀ zaa káaku,
musu né n̄ ɔ̀zīime.

26 Aɔ̄ píngi é gētɛ̀, mɔ̄de négɔ̄ kuu,
aɔ̄é zī̀ kú lán pókāsāa bà,
né n̄ liɛ̀ lán uta bà n̄ n̄ zīnna.

27 Mpi sɔ̄ n̄ kuuna ègɔ̄ dɔ̄nkɔ̄,
n gurɔɔ yāana víro.

28 N zòblerinɔ̄ nénɔ̄ é gɔ̄ kuu aafia,
aɔ̄ boriinɔ̄ é kāsāa pɛ̀ɛ̀ n̄ kuu.

103

Luda gbɛ̀kɛɛ̀

Dauda lɛ̀.

1 Ma swɛ̀, n̄ Dii sáabu kpá,
ma baabɔ̄ píngi, n̄ à tó kè kú adona bɔ̄.

2 Ma swɛ̀, n̄ Dii sáabu kpá,

̀nton s̄a à yāmaakena kenlo.

³ È ma taarinɔ kēme p̄ngi,
è ma kēkōa kōn ma gyāanɔ p̄ngi.

⁴ È ma wēndi bɔ gèwāan,
è à nnaa dialemε a gbēke kōn a wēndao guu.

⁵ È tó pɔ maaa kè má yezinɔ mɔma,
le ma gɔkparekeε e àgɔ dufu lán kúu pɔ bà.

⁶ Dii è yā ke a zéa,
è tó yā bɔ kōn gwenawēndadeenɔ nna.

⁷ À tò Musa a pɔyeziyā d̄s̄,
à a yābonsaenɔ b̄d̄ba Isarailinɔne.

⁸ Dii s̄uu v̄i kōn wēndaaɔ,
à pɔɔ è fē kpaaro,
à gbēke bita maamaa.

⁹ Eé n̄ taari e ḡen baaaḡoro,
eé pɔfē da a n̄sen gurɔ p̄ngiro.

¹⁰ È yā kewe lán wa durunnɔɔ de n̄aro,
è f̄ia bowe lán wa zāzāanɔɔ de n̄aro.

¹¹ Lán ludambe lez̄i kà nà kōn tɔt̄eɔ,
len à gbēkeε bita le kōn à v̄iakerinɔ.

¹² Lán ɔf̄antēb̄eε kpa a z̄à kōn a gēkpen kpaao nà,
len è wa taarinɔ kēwa le.

¹³ Lán de è wēnda d̄s̄ a n̄enɔne nà,
len Dii è a v̄iakerinɔ wēnda gwa le,

¹⁴ Zaake à d̄s̄ pɔ kè à wa keo,
à d̄n kè b̄usun wa ū.

¹⁵ Gbēntee wēndi kusu lán s̄è bà,
èḡɔ gakui v̄i gurɔ plaa lán l̄avu bà.

¹⁶ Tó ĩa p̄aa, è ḡēte,
guu kè à kún pi è d̄ɔ à yān d̄oro.

¹⁷ Dii èḡɔ gbēkeε v̄i kōn a v̄iakerinɔ
zaa káaku ai gurɔ p̄ngi,

è à maaa ke n̄ n̄enɔne kōn n̄ dionɔ,
¹⁸ gbē kè z̄è kōn à bà kuunańyo yāo

bens̄ɔ aɔ yā kè à dienɔ k̄unanɔ.

¹⁹ Dii a kpata diε musu,
à gbāaa v̄i gbē p̄ngia.

²⁰ À Dii s̄áabu kpá, amɔa à malaikanɔ,
a gbāadee kè eè à yā ma à z̄i keanɔ.

²¹ À Dii s̄áabu kpá, a ludambe z̄l̄kpeenɔ a p̄ngi,
à z̄l̄keri kè eè à pɔyeziyā keenɔ.

²² À Dii s̄áabu kpá, amɔa à p̄ókeenanɔ a p̄ngi
guu kè èe kí bleennɔ baama p̄ngi.

Ma sw̄è, n̄ Dii s̄áabu kpá.

104

Dii Pópingikeri táakilena

- 1 Ma swè, ò Dii sáabu kpá.
 Dii ma Luda, ò bíta maamaa,
 ò gakui dana pókásáa ũ, èe té kee,
 2 n gupuraa kúnla lán bisa bà,
 n musu kpàe lán pè bà,
 3 n bée bò ínola musu.
 N ludambè luguu kè n sōgoro ũ,
 neè di ìa ɔɔa.
 4 Neè ìa ke n zīrinɔ ũ,
 neè tévura ke n zīkerinɔ ũ.
 5 N anduna kàe, n à kásáa pèe,
 à nigāna vī zikiro.
 6 N ísíaa dàne uta gumusu ũ,
 í pì dà kpiinɔla.
 7 N kpákè í pizi, ben à bàa lè,
 n pataa, ben à nàguzi.
 8 Kpiinɔ bò gupuraa, guzurenɔ sòe,
 ben í tà guu kè ò dienen.
 9 N lézekii dà í pine, eé fɔ à vīàlaro,
 eé éara à da tɔtela ziki dɔro.
 10 Neè tó íbɔkiinɔ í pisi swa'onenɔn,
 ben à í ègɔ bàa lee kpiinɔ dagura.
 11 Sète pɔ píngi ègɔ à í mii,
 à í è saginɔ í nii kēm̄ma.
 12 Bāanɔ è sà dɔ swaanɔ sae,
 aɔ ègɔ kú à dàko guu, aɔ wiii ègɔ dɔ.
 13 Zaa n bɛ musu neè lou gbare kpiinɔa,
 n zī gbè è anduna ká.
 14 Neè tó sè bɔe pókádeenɔne,
 neè tó burapɔnɔ bɔe gbēnteenɔne,
 neè póblee bɔéne tɔtɔe,
 15 geepiwēe kè è ò pɔɔ ke nnaa
 kɔn nɔsi kè è ò uu té keeo
 kɔn blee kè è ò gba gbáaa.
 16 Dii línɔ è mɔdɔ e maamaa,
 sida lí kè à bà Lebanɔnɔ.
 17 Gwen bāanɔ è sà dɔdɔn,
 zùbaaninɔ è bɛe dɔ pini lí musu.
 18 Kpii lezīnɔ de kpasaanɔ kúkii ũ,
 gbèkotoonɔ de gbè'èenɔ utekii ũ.
 19 N mɔvura kè gurɔ tàasikebɔ ũ
 kɔn ɔfántè kè à a gēna kpén gurɔ dɔɔo.
 20 Neè tó guu si, ben gwáaví è ke,
 lákpepɔnɔ è fɛe táo píngi.
 21 Músunɔ è nɔadena ɔɔ dɔ,

aṣè pòblee wete Luda.

²² Tó ɔfántɛ bɔɛ, aṣè loote
aṣ tá daɛ ní tòn.

²³ Gbɛntee è bɔ à gá zĩi ke,
ègɔ yā ma a zĩndaa ai uusia.

²⁴ Dii, n yākenanɔɔ pari fá!

À píngi bɔ n ɔndɔɔ guume,
anduna pana kɔn pɔ kè n kènɔ.

²⁵ Ísia kuu, à bíta bensɔ à yàasa,
pɔ bɛɛ kè kú à guunɔ lé vĩro,
à néngo kɔn à bítao píngi.

²⁶ Goro'itenɔ ègɔ táa oon
kɔn kúkukuu kè ní kè à kɔkɔ o à guuo.

²⁷ Pɔ pìnɔ è wée dɔnzi ní píngi
lé n pòblee kpámma a gurɔɔa.

²⁸ Neè kpámma, aṣè sɛɛ,
neè ɔ porońne, ben pɔ maaanɔ è mómma.

²⁹ Tó n mikpɛɛ zùńne, aṣè bídi keme,
tó n wèndi sìmma, aṣè ga wà ɛara wà tá bùsutin.

³⁰ Tó n n Ninii gbàre, pónɔ è wèndi e,
neè tó tɔɔte ɛara à ke dufu.

³¹ Wà tó Dii gakui gɔ kuu gurɔ píngi,
wà tó Dii pɔɔ ke nna a yākenanɔa.

³² Àmbe è tɔɔte gwa, ben è dege,
è ɔ ke kpiiinɔa, ben tésukpɛ è bɔ.

³³ Mé lè sí Diine ai ma wèndi lén,
mé ma Luda táaki lé ai ma gurɔ lén.

³⁴ N tó ma laasuu kánnɛ, Dii,
lán méɛ pɔnnaa kenyo nà.

³⁵ Durunkerinɔ mì de anduna guu,
zaakerinɔ tóngɔ kuu dɔro.

Ma swè, n Dii sáabu kpá.
Aleluya!

105

Luda a gbɛnɔ misina

¹ À Dii sáabu ke à à tɔ kpá,
à tó boriinɔ à yākenanɔ dɔ.

² À lè sí à à táaki lé,
à à yābɔnsaekenanɔ tɔkɛ píngi.

³ À ɪa dā kɔn Dii tɔ kè kú adonao,
a Dii kiweterinɔ à pɔnnaa ke,

⁴ À Dii kii wete à gbāaa wée kea,
àgɔ à uu weteɛ yāana sai.

5 À tò yābɔnsaε kè à kènɔ dɔagu,
à dabuyākenanɔ kɔn à yākpaeɛnanɔ,
6 a Dii zɔbleri Ibrai boriinɔ,
a Yakubu borii kè à a sɛɛnɔ.

7 Àmbe Dii wa Luda ũ,
à yākpaeɛna kú anduna guu píngi.

8 À bà kuunawao yā è sán zikiro,
yā kè à diε égɔ kuu ai wa boriia.

9 À bà kú kɔn Ibraiɔ,
à ɛara à si kɔn a kuunao Isaakune dɔ.

10 A yā pì pápa Yakubune dokayā ũ,
ben à kú kɔn Isarailinɔ ai gurɔ píngi.

11 À bè é Kanaa bùsu kpámma,
eégɔ de ní baka ũ kè aɔgɔ ví.

12 Gurɔ beee aɔɔ pariɔ, wè ní yā daro,
aɔɔ kú Kanaa bùsun bɔamɔnɔ ũme.

13 Aɔégɔ likɔaa zɔɔ bori kɔn boriionɔ té,
aɔégɔ lili oo bùsu kɔn bùsuo.

14 Èe we wà gbáaa m̀ń̀nero,
à kpākē ḱinanɔzi aɔ yā musu à bè,

15 aɔton ɔ na gbē kè a ní sɛnɔaro,
aɔton wée tā a annabinɔaro.

16 Ben à tò nɔaa g̀ὲ bùsu pìn,
à tò aɔ kúsáε yāa píngi.

17 Ben à Yusufu gbàre à d̀ń̀ne ní aε,
wà à yā zɔ ũ.

18 Wà m̀kyakoo kà à gbáa,
wà mò dà à waale

19 ai yā kè à g̀iakε à ò gàa à pàpao,
ben yā kè Dii dàne tò yā b̀o nna.

20 Kè ḱina gbē z̀l̀, ben wà à gbàre,
b̀usu gbēnsi pì à b̀ò bàn.

21 À à diε a bùsu d̀n`aεdee ũ,
à tò à iko ví a auzikinɔa píngi.

22 Yusufu à ḱinenɔ tòto a p̀oyezia,
à ɔ̀ndɔ̀ dàda à ibanɔne.

23 Ben Yakubu s̀u Iyipiti,
Isarailinɔ kuu nibɔnɔ ũ Hamu boriinɔ bùsun.

24 Dii tò a gbēnɔ k̀s̀ gwe maamaa,
à tò aɔ pari k̀d̀ de ní ibεɛnɔla.

25 À ní ibεε p̀inɔ swā gb̀gb̀ań̀ne,
ben aɔ zà à gbēnɔn, aɔ ɔ̀ndɔ̀ kè à zɔblerinɔzi.

26 À a zɔbleri Musa z̀ń̀ma
kɔn Aruna kè à à s̀o.

27 Aɔ dabudabuyānɔ kè Iyipitinɔne,

a5 yabɔnsaenɔ kè Hamu boriinɔ bɔsun.

²⁸ À gusiaa gbàremma, guu si n bɔsun,
kè a5 gi à yā mazi yānzi.

²⁹ À n inɔ li aru ũ,
ben n kpɔnɔ gāga.

³⁰ Kasoonɔ dà n bɔsula
kɔn n gbāadeenɔ daekiinɔ pīngi.

³¹ À yā ò, ben ifiinɔ dàrila,
gāinɔ si n té ai a5 bɔsu lén pīngi.

³² À loughɛ kwèèné lou gēe ũ,
lapatana dà n bɔsula pīngi.

³³ À n geepi línɔ è'è kɔn n kākāpura línɔ,
à n bɔsu línɔ kè dúgudugu.

³⁴ À yā ò, ben kwaanɔ kārngu,
sutēnɔ kà a5 lé vīro.

³⁵ A5 n bɔsu sē kɔn lāo blè wà nè,
a5 n burapɔnɔ blè pīngi.

³⁶ À n bɔsu daudunɔ dèdè n pīngi,
n né daudu kè a5 ò n òwazikεgurɔnɔ.

³⁷ À bɔ kɔn Isarailinɔ,
a5 kondogi kɔn vuraɔ sena,
a5 bori gbēkee e gèn sí zénlo.

³⁸ Kè a5 bɔe, Iyipitinɔ pɔɔ kè nna,
kè vīa n kū Isarailinɔ yā musu.

³⁹ À téluguu dà a gbēnɔla,
à kè té ũ gwāavī à guu pūné.

⁴⁰ A5 wéε kèa, ben à mɔrīne kɔn bɔrunɔ,
à musu pɔblee kpàmma, a5 mɔrīma.

⁴¹ À gbèsi pàra, ben í bòn,
í bàa lè gbáan gwe lán swa'í bà.

⁴² Zaake à dɔ lé kè à gbè
a zɔbleri Ibraīne yān.

⁴³ À bɔ kɔn a gbēnɔ, a5ɔe pɔnnaa keε,
gbē kè à n sénɔɔ e guda keε.

⁴⁴ À boriinɔ bɔsu kpàmma,
a5 zīi kè danɔ kè àre blè,

⁴⁵ le a5 e wāgɔ à yādīenanɔ kūna,
a5 à dokayānɔ da.
Aleluya!

106

Isarailinɔ n durunnɔ ona Ludanε

¹ Aleluya!

À Dii sáabu ke, zaake à maa,
à gbēkeε yāana vīro.

² Dé bé eé fɔ à Dii yābitakenanɔ oo?

Dé bé eé f̄s à à táaki lé píngii?

³ Aubarikadeenon gbē kè aṣè yā ke a zéano ū,
kè aṣè yā maaa ke guro píngi.

⁴ Tó nées à nnaa ke n gbēnoné,
n̄ tó ma yā gō dnggu, Dii,
tó nées n̄ m̄ sii, n̄ ma wée gwa,

⁵ Le ma baka e agō kú n gbēno nmanan,
mà ponnaa ke kōn borii kè n n̄ séno,
le mé n táaki lé n gbē pino té.

⁶ Wa durun kè lán wa dezinò bà,
wa taari kè wa yā zaaa kè.

⁷ Kè wa dezinò kú Igipiti,
aṣe Dii dabuyákenano yā daro,
gbēkeyā parii kè à kēnneno sãngu,
ben aṣ swágbáaa kè Isia Tēaa sae.

⁸ Baa kōn beeeo à n̄ m̄ s̄i a tó yānzi,
le à à gbāa bíta oḍa.

⁹ À kpàkē Isia Tēaazi, ben gukori b̄o,
à gēnyo à wēen, aṣ bikù lán wà be gbáan bà.

¹⁰ À n̄ b̄s n̄ ibeeno ozi,
à n̄ sí n̄ zangurino gbāaaa.

¹¹ Í dà n̄ wēderinola,
baa aṣ gbē mēn do èe boro.

¹² Ben aṣ à yā kè à ò si,
aṣ à táaki lè.

¹³ M̄de à yákenano sãngu gōo,
ben aṣe ze le à lé darumaro.

¹⁴ Aṣ p̄oble p̄ande ni dè gbáan,
ben aṣ Dii ȳ wà gwà s̄ete gwe.

¹⁵ À p̄o kè aṣ wée kèa kpàmma,
ben à mè'ibabagyāa z̄mma.

¹⁶ Aṣ n̄segōaano kpà kōn Musao b̄uran
kōn Aruna kè kú adona Diineo.

¹⁷ T̄ote p̄ara à Datani m̄o,
à s̄ik̄re Abiramua kōn a gbēno.

¹⁸ T̄é f̄e aṣ ibano té,
tēnēne gbē zaaano blè.

¹⁹ Aṣ m̄o p̄i zaa Oreb̄u lán z̄uswaree bà,
aṣ d̄onzi kè n̄ t̄aa kè aṣo p̄ine.

²⁰ Aṣ Luda Gakuide lendee kpà
kōn z̄u s̄esori takao.

²¹ Aṣ s̄a Luda n̄ m̄siri yān,
kè à yā bítano kēñne zaa Igipiti,

²² kè à dabuyāno kè Hamu boriino b̄usun,
kè à naasiyāno kè Isia Tēaazi.

23 Beee yānzin à bè é a gbēno kaate,
ben Musa kè à à sè kpàne,
à tò à pɔɔ kpàe, èe gāa à n̄ kaatero.

24 A5 kya kà bùsu nidee m̄n,
a5 ḡi Dii yā náane kezì.

25 A5 yābuu tà n̄ bisakutaano guu,
a5ɔe d̄o Dii yāziro.

26 Ben à ɔ d̄ò à la dàinne à bè,
é tó a5 gaga gbáan,

27 é tó a5 boriino gaga boriino té,
é n̄ fāak̄sa bùsun̄o guu.

28 A5 d̄ò Peo t̄āazi,
a5 p̄ó kè wà saa òo p̄ogeɔa blè.

29 A5 yākenano Dii pɔɔ f̄è,
ben gagyāa síngu.

30 Fin̄asi f̄e à yā p̄i m̄i z̄ò,
ben gyāa p̄i zè.

31 Ben Dii tò yā b̄ò nna,
à bà kúo ai à boriia.

32 A5 Dii pɔɔ f̄è Meriba í kiia,
ben yā b̄ò Musao zaa a5 yānzi.

33 Zaake a5 à n̄ɔe yāka,
ben à yā ò laasuulena sai.

34 A5ɔe bùsu p̄i deeno kaate
lán Dii diēn̄e n̄aro.

35 A5 yāk̄ɔte k̄ɔn borii p̄ino,
a5 n̄ f̄eakaara z̄ékpae sè.

36 A5 d̄ò n̄ t̄āanozi,
ben yā p̄i ḡòn̄e takut̄e ũ.

37 A5 n̄ néḡɔgbēno kè sa'op̄o ũ,
a5 saa ò t̄āano k̄ɔn n̄ nénoɔgbēno.

38 A5 taarisaideno k̄oto kp̄akpa,
a5 néḡɔgbēno k̄ɔn n̄ nénoɔgb̄e p̄ino.

A5 saa ònyo Kanaa bùsu t̄āano,
ben a5 bùsu p̄i gb̄āsī kè.

39 A5 gb̄āsī lè n̄ yākenano yānzi,
a5 ḡò náanesaideno ũ n̄ yākenano.

40 Ben Dii p̄ɔf̄e f̄eēn̄zi,
à ye gb̄e kè à n̄ séno k̄āzi d̄oro.

41 À n̄ ná boriinoɔe n̄ ɔz̄i,
ben a5 zangurino kí blè n̄ musu.

42 A5 ib̄eno gb̄āaa m̄òn̄e,
a5 ɔ t̄òn̄ma.

43 Eḡɔ n̄ b̄oo ḡèn baaaḡɔ,
m̄ode a5 zè k̄ɔn n̄ swāgb̄aakenao,

ben aõ s̄e ní durun yānzi.

⁴⁴ Baa k̄n beeeo tó à ní wiii mà,
è ní nawēakena yā da.

⁴⁵ Aõ yānzi è d̄o a bà kuunaño yān,
è a n̄se lie a gbēke bíta yānzi.

⁴⁶ À tò gbē kè aõ ní kùkù z̄z̄o ūun̄o
ní wēnda gwà.

⁴⁷ Dii wa Luda, ò wa mì sí!
N̄ wa b̄e boriin̄o té ò wa kak̄o,
le wà n t̄ó kè kú adona b̄o
wà ìa d̄a k̄n n táakilenao.

⁴⁸ Aubarikade Dii, Isarailin̄o Luda
zaa káaku ai gur̄o píngi!
Gbē píngi be aami!
Aleluya!

TAKADA S̄ORODEE

Saamu 107-150

107

Dii sáabukena

¹ À Dii sáabu ke, zaake à maa,
à gbēk̄e yāana v̄iro.

² Gbē kè Dii ní b̄on̄o o le,
gbē kè à ní b̄ó ní ib̄ēn̄o z̄in̄o.

³ Gbē kè à ní b̄ó búsu k̄n búsuo à ní kak̄o
b̄ona òfánt̄eb̄e kpa k̄n a ḡek̄p̄en kpaao
k̄n gu'igb̄aroo kpaao k̄n s̄ōmet̄e kpaaōn̄o.

⁴ Aõ gbēken̄o lik̄oaa z̄ò gbáan,
aõe wéte kè weé gá v̄ēn̄ zé d̄oro.

⁵ N̄oaa ní dé, imii ní dé,
aõ w̄endi suuna kè.

⁶ Ben aõ wii p̄è Diizi ní nawēak̄enan,
ben à ní b̄ó ní w̄et̄amma guu.

⁷ À ní dá zé súusun
ai aõ kà wéte kè aõé v̄ēn̄.

⁸ Wà Dii sáabu ke à gbēke yānzi
k̄n yāb̄onsae kè è ke gb̄en̄ōēo.

⁹ Zaake è imiderin̄o k̄oto ȳi k̄ū̄n̄e,
è p̄o maa kpá n̄aderin̄o aõ k̄a.

¹⁰ Aõ gbēken̄o kú ga gusisin,
aõe nawēa k̄e yina k̄n m̄okyakoo.

¹¹ Zaake aõ ḡi Luda yā mazi,
aõ kya kà Luda Musude lédamman.

¹² À tò wà ní busa k̄n z̄i gbáaao,
aõ ḡen̄ si wà l̄e, d̄on̄l̄eri kuuro.

13 Ben a5 wii pè Diizi n̄ nawēakena guu,
ben à n̄ b́ n̄ wéetamma guu.

14 À n̄ b́ ga gusisin,
à n̄ m̀kyakoono g̀a à k̀k̀k̀.

15 Wà Dii sáabu ke à gbēke yānzi
k̄n̄ yábonsae k̀ è ke gbēnono.

16 Zaake è b̄iile gbà k̀ wà p̄i k̄n̄ m̀gotēo gboro,
è m̀si gbāngano é'ε.

17 A5 gbēkeno lik̄sa n̄ swāgbāa yānzi,
a5 wéetamma è n̄ taarin̄o yānzi.

18 P̄s̄blee nii b̀ n̄ p̄on̄,
a5 k̀a gana.

19 Ben a5 wii pè Diizi n̄ nawēakenan,
ben à n̄ b́ n̄ wéetamma guu.

20 À a yá z̄l̄m̄ma, ben a5 k̀k̀k̀sa,
à n̄ b́ gaa léz̄i.

21 Wà Dii sáabu ke a gbēke yānzi
k̄n̄ yábonsae k̀ è ke gbēnono.

22 Wà kennak̄so saa oa,
wà à yākenano t̄sk̄ k̄n̄ gudakenao.

23 A5 gbēkeno dà ísiaala ǵoro guu,
a5o laa taa í b́ta p̄la.

24 A5 Dii yākenano è,
k̄n̄ yábonsae k̀ è ke í dagulano.

25 À yá ò, ben zàga'ia gbāaa k̀aka,
isiaa s̄ f̄εε musumusu.

26 A5o f̄εεε musu, wèe suu ḡiz̄i,
a5o ḱu kari léz̄i, ben swè k̀ēngu.

27 Gó n̄gānigānyo,
a5 t̄ataataa b̀ lán wēderi bà,
ite'5nd̄o p̄ingi yāar̄ma.

28 Ben a5 wii lè Diizi n̄ nawēakenan,
ben à n̄ b́ n̄ wéetamma guu.

29 À ia gbāaa zè, à ḡō ia f̄εεε ū,
à ís̄o kp̄ae, ben í zè k̄it̄ikiti.

30 K̀e guu ȳi, a5 p̄on̄ k̀e nna,
ben à ḡaanyo íkp̄are k̀e a5o yezi.

31 Wà Dii sáabu ke à gbēke yānzi
k̄n̄ yábonsae k̀ è ke gbēnono.

32 Wà à t̄o b̄o pari kak̄ana guu,
wà à táaki lé d̄n̄'aedeen̄o kak̄anan.

33 À swa ídeen̄o liε gbāa ū,
à t̄o íb̄okiin̄o ḡō guk̄ori ū.

34 À t̄oε aubarikadee li gu w̄isidee ū
gbē k̀e a5o v̄ēen̄o yāzaak̄ena yānzi.

35 À gbáa lì sèbe ũ,
 à tò gukori gò ìbòkiinò ũ.
 36 À nɔaderinò kàe gwe,
 ben aɔ wéte kàe wà vèen.
 37 Aɔ burapɔnò t̄s, aɔ geepi línò bà,
 ben à né ínne maamaa.
 38 À aubarika dàngu, aɔ pari kù maamaa,
 èe tó aɔ pòkàdeenò làgoro.

39 Ben à n̄ lago dɔ, aɔ bùsa
 gbãamɔnnena k̄n múnzio k̄n pɔsiaao yãzi.
 40 À wí dà wèenenɔa,
 à tò aɔ lik̄saa z̄ò gukori zésaidee guu.
 41 M̄de à wèndadeenò b̄ò takaasik̄en à n̄ sé lez̄i,
 à tò aɔ ua kò lán kpàsapɔnò bà.
 42 Tó gb̄e maaanò è, aɔè pɔnnaa ke,
 gb̄e zaaanò s̄ò è n̄ lé nak̄s̄a.
 43 Ɔnd̄s̄dee làakari dɔ yã pin̄ɔa,
 à Dii gb̄eke gwa lán à de nà.

108

Luda bé è tó wà z̄ì ble

Dauda lè.

1 Ma làakari kpaena, Luda,
 mé lè sí mà n̄ táaki lé k̄n n̄s̄eo do.
 2 Ma m̄ɔɔ k̄n ma kuntigio kú máa?
 Mé gudɔɔ pá mìo.
 3 Dii, mé n̄ sáabu kpá boriinò té,
 mé n̄ táaki lé gb̄en̄ne.
 4 Zaake n̄ gb̄ekee bíta kà n̄ kiia,
 n̄ náane ludambe luguu lè.
 5 Luda, wà n̄ tó sé lez̄i ai musumusu,
 n̄ tó n̄ gakui da andunala píngi.

6 Ñ wewala n̄ wa mì sí k̄n n̄ gàsá gbãaao,
 le wamɔwa n̄ gb̄e yenzideenò e wà b̄ò.

7 Luda yã ò zaa a kúkiia à bè:
 Mé S̄ek̄emu kpaatete k̄n z̄ìblena wiiiio,
 mé gba da k̄n Suko guzureo.
 8 Giliada bùsu né ma p̄me,
 Manase boriinò bùsu né ma p̄me,
 Eflaimu boriinò bùsu né ma m̄furame,
 Yudanò bùsu né ma gòme.
 9 M̄abunò bùsu né ma ɔpipib̄ome,
 mèè ma kyatee kàe Eɔmunò bùsun,
 mèè z̄ìblewiii dɔ Filisitininò bùsua.

10 Dé bé eé ḡmao wéte b̄iidee guuu?
 Dé bé eé d̄ome ae ai Eɔmunò bùsun?

11 Luda, à de mbe n ɔ gbàɛwazi,
neè bɔ kɔn wa zìkpɛɛnɔ dɔroo?

12 N ɔ dawa wa ibɛɛnɔ yānzi,
zaake gbɛntee dɔnle né yā pāame.

13 Wé zì ble kɔn Luda gbāaa,
àmbe eé kiti pá wa ibɛɛnɔ.

109

Sa zaaa ona ibɛɛnɛ

Dauda lè.

1 Luda, mbe meè n táaki lé,
ntongɔ yītenaro.

2 Zaake gbɛ zaa bɔnkɛɛdeenɔ è ma yaka,
aɔè lé bɔ wà ɛgyā dima.

3 Aɔè ligamazi kɔn zangu yāo,
aɔè swèe kɛmao pɔke wíwinnɛna sai.

4 Aɔè yenzi sɔkpame kɔn yādimmanao,
baa kè meè adua kɛñne.

5 Aɔè à maaa fīa bome kɔn à zaaa,
yenzì sɔ, kɔn zanguo.

6 N Setān swi kɛa,
n à kpakɔzi kɔn Ibilisio.

7 N tó yākpae à ble,
n tó à aduakɛna kɛnɛ taari ũ.

8 À wēndi gɔ kusu,
gbɛ pānde gɔ à gɛɛ ũ.

9 À nɛnɔ gɔ de sai,
à naɔ gɔ gyaanɔ ũ.

10 À nɛnɔ gɔ likɔazɔrinɔ ũ wàgɔ baa kɛɛ,
wàgɔ n kpakɛɛ n be zīnɔ guu.

11 À fiadee à pɔnɔ nakɔa píngi,
gbɛ zītɔnɔ à zī àre ble.

12 Gbɛke tón gbɛkɛɛ kɛnɛro,
wàton à né kè à tònɔ wēnda boro.

13 À boriinɔ kaate,
aɔ tɔ tóngɔ kú borii kè aɔè fɛɛnɔ téro.

14 À dezínɔ zaakɛna yā gɔ dɔ Diin,
nton tó à da durun kɛa zikiro.

15 Aɔ durun gɔ dɔn Diin,
aɔ yā sá gbɛnɔn anduna guu.

16 Zaake èe dɔn à gbɛkɛɛ kɛ gbɛkɛnɛro,
è wéɛ tā takaasideenɔa kɔn wēndadeenɔ
kɔn pɔsiadeenɔ ai gèwāan.

17 À ye sa zaa onnɛnazi,
n tó à wí à musu.

Sa maa onnɛna è kánɛro,
n tó aubarika kɛo zà.

18 À lékɛnnɛna dà lán uta bà,

à à mè yàku lán í bà,
 à gè à wánon lán nósi bà.
 19 Kana pi gō daàla lán uta bà,
 àgō dō à pii lán asaa bà.
 20 Dii fīa bo ma yādimmarinone le
 kōn gbē kē aōè yā zaaa o ma musunoo.

21 Dii Gbāapingide,
 ñ ma wēnda gwa n tó yānzi,
 ñ ma bō n maake kōn n gbēkeo yānzi.
 22 Zaake takaaside wēndadeen ma ũ,
 ma pōo yàka búgubugu.
 23 Mée gēte lán uusie ora bà,
 má de lán kwaa kē ĩa e seè bà.
 24 Léyina tò ma gbá è sí sé doro,
 ma yāyā ma gō wōozogō.
 25 Ma gō yáadōzipō ũ ma yādimmarinone,
 aōè ma gwa wà mì gbāke.

26 Ñ dōmale, Dii ma Luda,
 ñ ma mì sí n gbēke yānzi,
 27 le aō dō kē n o bé à kē,
 mbe Dii, n kename.
 28 Baa tó aō ma ka, né aubarika damagu,
 tó aō fēemazi, wí é n kŭ,
 mapi n zōbleri mé pōnnaa ke.
 29 Tó zaaa gō ma yādimmarinone uta ũ,
 aō wí da ñ zīndaa lán gumusu bà.

30 Mé Dii sáabu kpá kōn kòto gbāaa,
 mé à táaki lé pari kakōana guu.
 31 Zaake è ze kōn wēndadeeno,
 è n sí gbē kē aōè yā vēerūmanōa.

110

Mesaya kīke

Dauda lè.

1 Dii bè ma diine à vēe a oplaazi
 ai àgō à ibeeno kene à tinti ũ.
 2 Dii é tó n iko dagula,
 né kí ble n ibeenoa zaa Zayon.
 3 N gbēno é n zīnda kpámma žikaguro
 kpīii kē kú adona musu,
 n gōkpareno é mó n kiia lán gudōnao kpīikpana bà.

4 Dii la dà, eé lé sokparo à bè:
 Négo de sa'ori ũ ai guro píngi
 Melekizedeki zékpaea.

5 Dii kú n oplaazi,

eé kínano dúgu z̄s̄ a p̄of̄eguro.
 6 Eé yákpae ke k̄on boriino,
 ās̄ ḡeno é̄ḡs̄ kpá,
 eé anduna píngi kínano dúgu z̄s̄.
 7 Eé í mi swaazi z̄é léa,
 beee yānzin à mì é̄ḡs̄ dana ílazi.

111

Dii t̄sb̄ona

1 Aleluya!

Mé Dii sáabu kpá k̄on n̄s̄eo do
 gb̄e maaano kak̄ōana guu.

2 Dii yákenano b̄ita,
 gb̄e k̄è à yá k̄é̄n̄ne nnaano è wete wà d̄s̄.

3 À yákenano b̄è̄e v̄i k̄on gakuio,
 à yámaakena yāana víro.

4 Dii tò wà d̄s̄ a yāb̄onsaekenanon,
 à s̄uu v̄i k̄on w̄endaao.

5 È p̄óblee kpá a v̄iakerino,
 è̄ḡs̄ d̄s̄ a bà kuunaño yān.

6 À a yákenano gb̄āaa òd̄o a gb̄ēnōe,
 à bori pādeno b̄usun̄o s̄i à kp̄ám̄ma.

7 À yákenano náane v̄i bens̄s̄ à z̄é v̄i,
 à yādannenano yápuraa v̄i píngi.

8 Yā p̄ino kāsāa p̄ena gur̄o píngi,
 è yá ke a z̄éa k̄on náanēo.

9 À m̄isiri z̄i à a gb̄ēno b̄ò,
 à bà kúño gur̄o píngi.

À t̄s̄ kú adona, à naasi v̄i.

10 V̄iakena Diinen ònd̄s̄ mì ũ,
 gb̄e k̄è ās̄s̄ à v̄ia v̄iinōn as̄ansideeno ũ.

À táakilena é̄ḡs̄ yāana víro.

112

Gb̄e k̄è Dii v̄ia v̄i

1 Aleluya!

Aubarikadeen gb̄e k̄è Dii v̄ia v̄i ũ,
 bens̄s̄ Dii yādienano è k̄ane maamaa.

2 À n̄eno é̄ḡs̄ gb̄āadeeno ũ n̄ b̄usun,
 n̄s̄epuradee boriino é̄ḡs̄ de aubarikadeeno ũ.

3 Ō k̄on auzikio di à be,
 à yámaakena yāana víro.

4 Baa gusiaan guu è pu gb̄e maaane,
 n̄s̄epuradee k̄è s̄uu k̄on w̄endaao v̄i.

5 Gb̄e k̄è è ō poro, k̄è è p̄s̄ s̄ek̄ā̄ne,
 bens̄s̄ è yá ke a z̄éa, yā è b̄oo nna.

6 P̄s̄ke é gb̄e maa l̄a ble zikiro,

à yā éǵō dǵngu gurǵ pǵngi.

⁷ Baaru zaaa è à vīa kūro,
à làakari éǵō kpaena, éǵō Dii náane vī.

⁸ À kù è vīro, vīa è à kūro
ai à gá à yǵǵō ke a ibeena.

⁹ È gba da takaasideenone maamaa,
à yāmaakena yāana vīro,
à gbāaa éǵō kaara kǵn bèeo.

¹⁰ Gbē zaaa è à e à pǵ fē,
è swaa kakūn à naguzi,
gbē zaaa pǵyezina è ke pā.

113

Dii táakilena

¹ Aleluya!

Dii zǵblerinǵ, à à táaki lé,
à Dii tǵ bǵ!

² Wà Dii sáabu kpá
zaa tia ai gurǵ pǵngi.

³ Wà Dii tǵ bǵ
zaa ǵfántēbǵe kpa ai à gēkpen kpaa.

⁴ Dii bíta de bori pǵngila,
à gakui da musula.

⁵ Dé bé à kà Dii wa Luda ūu?
À vēena kpatan zaa musu,

⁶ è wēe zu gīzī
à musu kǵn tǵtēo gwa.

⁷ È gbāasaideenǵ bǵ bǵsu té à n fēe,
è wēndadeenǵ bǵ tubura à n sé lezī.

⁸ È n da kīnenǵ té,
borii kè à sè kīnenǵ.

⁹ È páaa kaara a been,
è à ke nédande pǵnnadee ū.
Aleluya!

114

Banla zībaa lē

¹ Kē Isarailinǵ bǵ Igitipi,
kē Yakubu boriinǵ bǵ gbē zītǵnǵ té,

² Yudanǵ bǵsu gǵ Dii kúkii ū,
Isarailinǵ bǵsu gǵ à kiblekii ū.

³ Isia Tēaa wēe sīnle à bà lē,
Yoda í kpēe lì.

⁴ Kpīiinǵ vīvī lán sákaronǵ bà,
sīsīnǵ kǵrǵ lē lán sānenǵ bà.

⁵ Ísia, bɔ́ bɛ̀ à n le n bàa lè?

Yoda, à kè dia n kpɛɛ li?

⁶ Kp̄iino, bɔ́yānzin a vīvī lán sākaronɔ̀ bàzi?

Sìsino, à kè dia a korɔ̀ lè lán sānenɔ̀ bà?

⁷ Anduna, n̄ lugaluga Dii aɛ,

Yakubu Luda aɛZi.

⁸ A gbɛ̀si kè ìkaekii ũ,

à gbɛ̀pukāa li ìbókii ũ.

115

Dii bé è aubarika daŋgu

¹ Èe kɛ wámbeero Dii,

èe kɛ wámbeero,

m̄be ní de wà n tɔ̀ bɔ̀

n gbɛ̀kɛ kɔ̀n n náaneɔ̀ yānzi.

² À kè dia boriino è wa la

wà be wa Ludaa kú mámɛ?

³ Wa Ludaa kú musu,

pɔ́ kè à yezin è kɛ.

⁴ Aɔ́ ní tãanɔ̀ pì kɔ̀n kondogio kɔ̀n vuraa,

gbɛ̀ntee ɔ̀ziime.

⁵ Aɔ̀ lé vī, mɔ̀de aɔ̀è yā oro,

aɔ̀ wɛɛ vī, mɔ̀de aɔ̀è guu ero.

⁶ Aɔ̀ swā vī, mɔ̀de aɔ̀è yā maro,

aɔ̀ yī vī, mɔ̀de aɔ̀è pɔ́ gūu maro.

⁷ Aɔ̀ ɔ̀ vī, mɔ̀de aɔ̀è pɔ́ kūro,

aɔ̀ gbá vī, mɔ̀de aɔ̀è taa oro,

aɔ̀è kòto kɛkɛro.

⁸ Aɔ́ p̄irinɔ̀ s̄enkpeñyome

kɔ̀n gbɛ̀ kè aɔ̀e ní náane kɛenɔ̀ ní píngi.

⁹ Isarailino, à Dii náane kɛ!

Àmbe a dɔ̀nleri ũ kɔ̀n a s̄engbangoo.

¹⁰ Aruna boriino, à Dii náane kɛ!

Àmbe a dɔ̀nleri ũ kɔ̀n a s̄engbangoo.

¹¹ Dii vīakerino, à Dii náane kɛ!

Àmbe a dɔ̀nleri ũ kɔ̀n a s̄engbangoo.

¹² Dii dɔ̀ wa yān,

eé aubarika dawagu.

Eé aubarika da Isaraili boriino,

eé aubarika da Aruna boriino,

¹³ eé aubarika da a vīakerino,

né fète gbɛ̀nsi.

¹⁴ Dii a bori kɔ̀are,

apino kɔ̀n a n̄eno.

¹⁵ Dii aubarika daagu,

àmɔ̀ kè musu kɔ̀n tɔ̀tɛo kè.

16 Musu né Dii pómé,
mòde à tóté nà gběnteenone í ọ́zĩ.
17 Èe ke gèno bé wè Dii táaki léro,
kesò gbē kè aò lé yitenò.
18 Wámbe, wégò Dii sáabu kpaa
zaa tia ai gurò píngi.
Aleluya!

116

Gbē kè bò gaa lézĩ Dii sáabukpana

1 Má ye Diizi, zaake à ma yā mà,
à ma wiipenaazii mà.
2 Mégò à sisii ai ma wèndi lén,
kè à swā kpàmazi yānzi.
3 Ga bà fíkamazi yā,
mira wāwāa tōma,
wéetamma kōn pōsiao dāmala.
4 Ben ma Dii sisi ma bè:
Dii, n yā nna, ò ma mì sí.
5 Dii sùu vī bensò à maa,
wa Ludaa wēnda vī.
6 Dii è gbāasaideenò dākpa,
kè ma busa, à ma mì sì.
7 Ma swè, ò kèke ò kpáe,
zaake Dii yā maaa kènnè.
8 Dii, n ma bò gaa lézĩ,
n wéé'í gògome, nées tó ma gènn síro,
9 È magò té n aè gbē bēenò kukiia kè.
10 Baa kè nawēa tōma ma gò búgubugu,
má kpé à náane vī, ben ma yā ò.
11 Ma bídi kè ma bè:
Gbē píngi né egēdeenómé.
12 Bón mé fīa boo Diine
à maaa kè à kèmmé musu píngii?
13 Mé Dii misina togo sé musu,
mé à sísisio.
14 Mé lù kè má sè Diinenò papa
à gbēnò wáa í píngi.
15 Dii yámarinò gana bèe vīne.
16 Dii, n yā nna, n zòblerin ma ù,
nògbē kè à dōnzi nēn ma ù,
n ma bò bàn.
17 Mé kènnakò saa omma,
mé n sísisio, Dii.
18 Mé lù kè má sè Diinenò papa

à gbě̀nɔ wáa ní pínɡi
 19 à kpé ua Yerusalemu guu.
 Aleluya!

117

Dii táakilena

1 Amɔa bori pínɡinɔ à Dii tɔ kpá,
 amɔa bùsu pínɡi gbě̀nɔ à à táaki lé,
 2 Zaake gbě̀kɛɛ kè à víwao kè bíta,
 Dii náane ví gurɔ pínɡi.
 Aleluya!

118

Gana Dii ua kɔn sáabukenao

1 À Dii sáabu kɛ, zaake à maa,
 à gbě̀kɛɛ yáana víro.
 2 Isarailinɔ o:
 À gbě̀kɛɛ yáana víro.
 3 Aruna boriinɔ o:
 À gbě̀kɛɛ yáana víro.
 4 À víakerinɔ o:
 À gbě̀kɛɛ yáana víro.
 5 Ma Dii sìsi ma nawéa guu,
 ben à wémala à ma gba mèporokii.
 6 Dii kúmao, vía é ma kúro.
 Bón gbě̀ntee é fɔ à kemɛɛ?
 7 Dii kúmao ma dɔnlɛri ũ,
 mé ma íbɛɛnɔ tí dɔ.
 8 À maa wà na Diizi dɛ
 gbě̀ntee náanekɛnala.
 9 À maa wà na Diizi dɛ
 gbáadeenɔ náanekɛnala.
 10 Bori pínɡi ligamazi,
 ben ma ní kaate kɔn Dii tɔo.
 11 Aɔ ligamazi kpa pínɡi,
 ben ma ní kaate kɔn Dii tɔo.
 12 Aɔ fíma lán zónɔ bà,
 ben aɔ gàga lán káɛ té bà,
 ma ní kaate kɔn Dii tɔo.
 13 Aɔ ma yípa kpɛɛ, má yezi mà léɛ,
 ben Dii dɔmale.
 14 Dii bé ma gbáaa ũ, à táakin mɛè lé,
 àmbe à gɔ́ ma mìsiri ũ.
 15 À ma, pɔnna wiíi dɔ gbě̀ maaanɔ bùran,
 Dii ɔplaa zĩ bíta kè.

16 Dii ɔplaa kú musu,
Dii ɔplaa zĩ bíta kè.

17 Mé garo, mégɔ̄ kuu,
mégɔ̄ Dii yákenanɔ̄ tókɛɛ.

18 Dii ma toto maamaa,
mode èe tó gaa ma sɛro.

19 À zé maaa gbànō wēmɛ,
le mà gē mà Dii sáabu kpá.

20 Dii ua zén yè,
gbē maaanɔ̄ bé wè gēn.

21 Ma n sáabu kè Dii, zaake n wemala,
n gɔ̄ ma m̀siri ũ.

22 Gbè kè kpéborinō pã kpàzi
bé à gɔ̄ kpé gooda gbè m̀dee ũ.

23 Dii bé à beee kè,
ben à kèwe yābɔ̄nsaɛ ũ.

24 Gurɔ̄ kè Dii dien yè,
wà pɔ̄nnaa ken wà nòse ke nna.

25 N yā nna Dii! N wa m̀ sí!
N s̀u ke Dii! N wa dakɔ̄re m̀nnaaol

26 Aubarikadeen gbē kè èe mō kɔ̄n Dii tóo ũ,
zaa Dii ua wée gbāake kpaanzi.

27 Diin Luda ũ, à guu p̀we.
À zà lá kpákpa àgɔ̄ téo zĩbaakerinōzi
ai sa'oki kobanō kiia.

28 Ma Ludan n ũ, mé n sáabu ke,
ma Luda, mé n tó sé lezĩ.

29 À Dii sáabu ke, zaake à maa,
à gbēkeɛ yāana víro.

119

Luda ya sɛna lezĩ

1 Aubarikadeenɔ̄n gbē kè aɔ̄ kuu taari sai
wà Dii doka k̀nanɔ̄ ũ.

2 Aubarikadeenɔ̄n gbē kè aɔ̄ Dii yā k̀na
wà à kii wete kɔ̄n nòsɛo doonō ũ.

3 Aɔ̄è yā kpɛɛgānda kero,
aɔ̄ègɔ̄ té à zé guu.

4 N n ɔ̄ɔ̄kii ɔ̄ɔ̄awe,
le wàgɔ̄ tézi kɔ̄n làakario.

5 Má yezi màgɔ̄ kú ma d̀ɔ̄ɔ̄a
màgɔ̄ n yádannenanō k̀na.

6 Tó má n yádienanɔ̄ k̀na píngi,
bee é tó wí ma k̀uro.

7 Gurɔ̀ kè mée n dokayá maaanɔ́ dadaa,
mé n sáabu kpá kɔ́n nòsepuraaó.

8 Mégɔ́ n yádannenanó kúna,
̀nton ma tón mámmanno.

9 Dian gɔ́kparɛ e àgɔ́ kuu gbásĩ sai nà?
Séde à yákena kɔ́ sé kɔ́n n yáo.

10 Mée n kii wetɛɛ nòsɛo do,
̀nton tó mà zã n yádiennanɔ́aro.

11 Ma n yã dà ma swè guu
le màton durun kenneero yãnzì.

12 Aubarikadeen mmɔ́n Dii ù,
̀n n yádiennanɔ́ dame.

13 Dokayá kè aɔ́ bò n lénnɔ́ píngi,
mé tɔ́kèñne kɔ́n ma léo.

14 Mée pɔ́nnaa ke kɔ́n n yãno
lán wè ke kɔ́n auziki bítao nà.

15 Mée laasuu lé n ɔ́ɔ́kiia,
ma wée kú n zénoa.

16 Ma pɔ́ kè nna n yádiennanɔ́a,
n yã é sãmaguro.

17 Ñ yã maaa ke mɔ́ma n zòbberine
le màgɔ́ kuu wèndio, mégɔ́ n yã kúna.

18 Ñ ma wée kēme
le mà wée si yábɔ́nsaenɔ́le n dokan.

19 Nibɔ́n ma ù anduna guu,
̀nton n yádiennanɔ́ utemero.

20 N dokayãnó nidena baabɔ́re
ma swè blè.

21 Neè kpákè wadadeenɔ́ kè lé ní kúnɔ́zi,
gbè kè aɔ́ zã n yádiennanɔ́ano.

22 Ñ ma bɔ́ sɔ́sɔ́nan kɔ́n dɔ́kenyoo,
zaake má n yãno kúna.

23 Baa kè kínenɔ́ vèè wà lé kpàkɔ́sɔ́mazi,
ma laasuu égɔ́ kú n yádannenanóa.

24 N yãno è ma pɔ́ ke nna,
n yã pì è lé dama.

25 Ma gɔ́ daena tɔ́ɛ,
̀n ma wèndi dákpa lán ní ò nà.

26 Ma a yákenanó d̀d̀ɔ́nne, ben n wemala,
̀n n yádannenanó dame.

27 Ñ tó mà n ɔ́ɔ́kiinó dɔ́,
ma laasuu égɔ́ kú n yábɔ́nsaenɔ́a.

28 Ma pɔ́ sia à kè bíta,
̀n ma gba gbãa lán ní ò nà.

29 Ñ ma kē mɔ́nafiki zéa,
̀n ma gba zé mà ze kɔ́n n dokao.

30 Ma yāpura zé sè,
ma swè ègõ kú n dokaa.

31 Má n yāno kūna ɔplaplaa,
ñton tó wí ma kūro, Dii.

32 Mèè wā n yādienano zézi,
zaake n ma làakari kpàeme.

33 Dii, ò n yādannenano zé ɔɔame
le màgõ kūna ai ma wèndi lén.

34 Ñ ma gba ɔndõ màgõ n doka kūna,
màgõ zii kea kɔn nòseo do.

35 Ñ ma da n yādienano zén,
zaake bee bé è kámagu.

36 Ñ tó ma swè gõ kú n yānoa,
àton tá bīni zénlo.

37 Ñ ma wée go pó pāanoa,
ò ma wèndi dákpa lán ñ ò nà.

38 Ñ yā kè ñ ò papa mɔma n zòblerine,
lé kè ñ gbè n víakerinone.

39 Ñ tó sòsɔna kè mèè à vía kee gomala,
zaake n dokayāno maa.

40 Má ye n ɔɔkiizi fá,
ò ma wèndi dákpa n maakee guu.

41 Dii, ñ mó ñ gbèke kee,
ò ma mì sí lán ñ ò nà,

42 gbasa mà yā sí ma sòsɔrila,
zaake mée n yā náane kee.

43 Ñton yāpura yā sí ma lénlo,
zaake n yāzedeem má wée ɔɔzi.

44 Mэгõ n doka kūna
ai guro píngi,

45 Mэгõ té aafia,
zaake ma n ɔɔkii wète.

46 Mé n yāno o kínano a,
wí é ma kú sɔro.

47 N yādienano è ke ma pɔone,
zaake má ye yā pinozi.

48 Ma gá sè n yādiēna kè má yezinone,
mèè laasuu lé n yādannenano.

49 Ñ ɔ yā kè ñ ò n zòblerinen,
zaake ñ tó ma wée ɔɔzi.

50 Yā kè è ma làakari kpáe ma nawēakenan yè,
n légbēna bé è ma wèndi dákpa.

51 Wadadeeno e ma faboo yāna sai,
baa kɔn beeeo mèè zā n dokaaro.

52 Mèè ɔ n dokayā kè kú zaa ziinon,

ben aṣè ma nṣe yīi kǔmε, Dii.

⁵³ Mεε pɔ fε maamaa,
kè zaakerinɔ è pā kpá n dokazi yānzi.

⁵⁴ Mεε lè sí n yádannenanɔ musu
ma kuuna anduna kèkii guu.

⁵⁵ N yā ègɔ dɔmagu gwáavī, Dii,
mεεgɔ n dokayānɔ kúna.

⁵⁶ Ma yā beeenɔ kɔ dṣ,
zaake mεεgɔ n ɔɔkii gwaa.

⁵⁷ Dii, mbe ma baka ũ,
ma lé gbē kè mé n yā ma.

⁵⁸ Mεε kúε kennε kɔn nṣeɔ do,
n sùu kemao lán n ò nà.

⁵⁹ Ma a yákenanɔ laasuu lè,
ben ma ɔɔkpa n dokayānɔa.

⁶⁰ Mé wā, mé gbá gáero,
lε mà n yádienanɔ da.

⁶¹ Baa kè gbē zaaanɔ bà fīkāmazi,
n dokayānɔ é sāmaguro.

⁶² Mεε fεε mà sáabu kennε lezāndo
n dokayá maaanɔ musu.

⁶³ N vīakeri píngi gbēnnan ma ũ,
gbē kè aṣè n ɔɔkii gwaanɔ.

⁶⁴ Dii, n gbēkεε anduna pà,
n n yádienanɔ dame.

⁶⁵ N à maaa kè mɔma n zɔblerine,
lán n ò nà, Dii.

⁶⁶ N wéεzεε kɔn dṣnao dame,
zaake ma n yádienanɔ sì.

⁶⁷ Lε n kpé n ɔ tṣma, má sāsaname,
mɔde tia sa má n yā kúna.

⁶⁸ N maa bensɔ n yákenanɔ maa,
n n yádienanɔ dame.

⁶⁹ Baa kè wadadeenɔ yásiaa nàma,
mεεgɔ n ɔɔkii gwaa kɔn nṣeɔ do.

⁷⁰ Aṣ swā gbāgbā, èe yā maro,
mɔma sɔ ma pɔɔ nna n dokaa.

⁷¹ N ɔtṣmana kεmε maa,
lε mà e mà n yádannenanɔ dada.

⁷² Doka kè bṣ n lén maame
de vura kɔn kondogi bɔrɔ ũgbangbanɔla.

⁷³ N ɔɔ ma í kàsa à ma ke,
n ma gba ɔndɔɔ mà n yádienanɔ dada.

⁷⁴ N vīakerinɔ é ma e wà pɔnnaa ke,
zaake n yān ma támaa dɔa.

⁷⁵ Dii, má dṣ kè n dokayānɔ maa,
kè n náane vī yānzin n ɔ tṣmazi.

76 Ñ gbēkεε kεmε le ma nòsε kpáε,
 lán ñ ò mɔma n zòblerinε nà.
 77 N mɔ ñ wēnda dōmε le mǎgɔ̄ kuu,
 zaakε n dokayánɔn ma pɔnnaa ũ.
 78 Ñ tó wí wadadee kè aɔ̄ taari kèmε pǎnɔ̄ kú,
 mapi sɔ̄ mé laasuu lé n ɔ̀ɔ̀kiia.
 79 N vīakerinɔ̄ su ma kiia,
 gbē kè aɔ̄ n yǎnɔ̄ dɔ̄ɔ̄nɔ̄.
 80 Ñ tò ma nòsε gɔ̄ pura n yǎnɔ̄ musu
 le wí tón ma kũro yǎnzi.

81 N m̀sina yǎ e ma swè blee,
 n yǎn ma wéε dɔ̄zi.
 82 Ma wéε d̀ ò légbēnazi ai ma kpasa,
 bɔ̄ren né ma nòsε yīi kũmεε?
 83 Má dε lán báa b̀kɔ̄ kè tésukpε mà bà,
 baa k̄n beeeo n yǎdiananɔ̄ è sǎmaguro.
 84 Mɔma n zòbleri mégɔ̄ n dǎa ai bɔ̄rεmε?
 Bɔ̄ren né ìa da ma wéétǎmmarinɔ̄a?
 85 Wadadeenɔ̄ è wèε yɔ̄mε mà zun,
 aɔ̄ yǎ è k̄s sé k̄s̄n n dokaoro.
 86 N yǎdiananɔ̄ píngi náane vī,
 ñ dɔ̄male, zaakε wèε wéε tǎama pǎmε.
 87 À g̀ò féte kè aɔ̄é yǎamao anduna guu,
 mɔma sɔ̄ méε pá kpá n ɔ̀ɔ̀kiiziro.
 88 Ñ ma wèndi dǎkpa n gbēkε yǎnzi,
 mé n yǎnɔ̄ da.

89 Dii, n yǎ ègɔ̄ kuu gurɔ̄ píngi,
 à kǎsǎa pεena zaa musu.
 90 Ñ náane vī wè k̄s̄n wèò,
 n anduna kàε, ben à kpé kuu.
 91 Pɔ̄ píngi kpé kuu gbǎa n doka musu,
 zaakε pɔ̄ píngi è dɔ̄nzi.
 92 Tó n dokan ma pɔ̄nnaa ũ yǎro,
 le ma kaate ma nawēakεna guu.
 93 N ɔ̀ɔ̀kii é sǎmagu zikiro,
 zaakε à gǎzĩn n ma wèndi dǎkpa.
 94 N p̄ɔ̄n ma ũ, ñ ma m̀ sí,
 zaakε ma n ɔ̀ɔ̀kii wète.
 95 Gbē zaaanɔ̄ e ma kpákpa wà ma dε,
 mɔde ma lǎakari kú n yǎnɔ̄a.
 96 Má è kè pɔ̄ maa píngi zaka lé kuume,
 mɔde n yǎdiananɔ̄ bita lé vīro.

97 Má ye n dokazi à kè bita fá,
 mēgɔ̄ laasuu lεεa zaa kɔ̄ngɔ̄ ai uusie.
 98 N yǎdiananɔ̄ è tó ma ɔ̄ndɔ̄ gɔ̄ dε ma ibεenɔ̄ pɔ̄la,
 zaakε à kú ma swèn gurɔ̄ píngi.

99 Ma wéézēe de ma yādannerino pólá ń píngi,
zaake ma laasuu èg̃ó kú n yānɔame.

100 Ma ɔndɔɔ de mareenɔ pólá,
zaake meèg̃ó n ɔɔkiinɔ gwaa.

101 Mèè mì kē zé zaa píngia
lè mà e màg̃ó n yā kùna yānzì.

102 Mée kē n dokayānɔaro,
zaake míbe ń dàme.

103 N yānɔ nname à kè bíta,
à nna de zólá ma lén.

104 N ɔɔkii è ma gba làakari,
Beee yānzìn ma za sāsána zé pínginzi.

105 N yān fitia ũ ma gbáne,
è guu pume zén.

106 Ma la dà ma s̃ zεo,
kè még̃ó té n dokayā maaanɔzi.

107 Ma wéétāmmana kè bíta, Dii.
n̄ ma wèndi dákpa lán n̄ ò nà.

108 N̄ ma sáabukpana sí,
gbasa n̄ n dokayānɔ dame, Dii.

109 Mèèg̃ó ma z̄inda da kari guu,
baa k̄n̄ beeeo n dokayānɔ è sāmaguro.

110 Zaakerino takuteε kpàkpame,
m̄de mée z̄a n ɔɔkiiaro.

111 N yānɔn ma túbì ũ ai gurɔ píngi,
āmbe ma p̄nnaa ũ.

112 Ma swè kú n yādannenano kenaa
ai ma wèndi lén.

113 Ma za n̄sεplaadeenɔn,
n dokan má yezi.

114 M̄be ma uteki k̄n̄ ma sengbangoo ũ,
n yān ma wée d̄zi.

115 À gumala a zaakerino
lè màg̃ó ma Luda yādienano kùna.

116 N̄g̃ó ma kùna lán n̄ ò nà, még̃ó kuu,
n̄ton tó t̄amaa ma n̄ero.

117 N̄ ma sé musu lè mà b̄o aafia,
ma wée ég̃ó pé n yādannenanoa.

118 Neè gí gb̄è kè ās z̄a n yādannenanozi,
ās m̄nafikikena né p̄ame.

119 Neè anduna zaakerino kwée lán m̄ògb̄ò bà,
beee yānzìn má ye n yānɔzizi.

120 Ma m̄è è f̄εε n v̄ia yānzì,
n dokayānɔɔ naasi v̄ime.

121 Ma yā kè a zéa súusu,
n̄ton ma tó ma wéétāmmarin̄n̄ero.

122 Ñ kpégaau sé mamoma n zòblerine le mà bɔ maa,
 ñton tó wadadeenɔ wée tamaro.

123 Ma wée dɔ n misinazi ai ma kpasa,
 má sɔkpa n légbēna maaazi.

124 Ñ yā keme n gbēkē guu,
 ñ n yádannenanɔ da mamoma n zòblerine.

125 N zòblerin ma ũ, ñ ma gba làakari
 le mà n yānɔ dɔrɔ dɔ.

126 Yākēna gurɔ kà, Dii,
 zaake wēe bɔɔ n doka kpē.

127 Má ye n yádienanɔzi de vurala,
 baa vura baasana.

128 Má è n ɔɔkii maa,
 beee yānzin sāsána zé píngi è kemerozi.

129 N yānɔ demē yābɔnsae ũ,
 beee yānzin má kūna ma swēnzi.

130 N yā bɔkɔtēna è guu puíne,
 è nɔsedodeenɔ gba làakari.

131 Ma lé aena, méé wesaa boo fēkuufekuu,
 zaake n dokayānɔ nii e ma de.

132 Ñ ae dɔma ñ sùu kemao,
 lán neè ke gbē kē aɔɔ ye n tózinɔne nà.

133 Ñ ma da zéa lán ñ ó nà,
 ñton tó yā zaa ke kí blemaro.

134 Ñ ma bɔ gbē takiikerinɔ ɔɔĩ
 le mà n ɔɔkii gwa.

135 Ñ uu were mamoma n zòbleria,
 ñ tó mà n yádannenanɔ dɔ.

136 Wée'i e plaa ma wéen
 kè wà n doka kūnaro yānzi.

137 Dii, ní maa,
 n dokayānɔ zé vī.

138 N n yānɔ diē a zéa,
 aɔ náane vī maamaa.

139 Ma ibeenɔ sá n yān,
 ben aɔ yā ma kū gbāa maamaa.

140 Wà n yā yɔ wà gwà à see ke vīro,
 mamoma n zòbleri, má yezi maamaa.

141 Póken ma ũro, wè kya kámagu,
 baa kɔn beeeo n ɔɔkii è sāmaguro.

142 N yāmaakēna yāana vīro,
 n doka yāpuraa vī.

143 Nawēa kɔn yā'ɔammao ma le,
 mɔde n yádienanɔn ma pɔnnaa ũ.

144 N yānɔ maa gurɔ píngi,
 ñ ma gba làakari le màgɔ kuu.

145 Mèè n sísi kɔn nòseo do Dii,

ñ wemala, mégõ n yádienano kūna.

146 Mèè wiipenzi ñ ma mì sí,
mégõ n yāno kūna.

147 Mèè fèè idè'idè mà wii péenzi,
n yān ma wéè dõzi.

148 Ii è na ma wéèn gwāāvīro
lè mà e mà laasuu lé n yāa yānzi.

149 Ñ ma yā ma n gbèke yānzi, Dii,
ñ ma wèndi dākpa lán n yāzedekeè de nà.

150 Gbè kè aṣè lé kpaakõsõmaziinõ kīimao,
mõde aṣõ zā kõn n dokao.

151 N kīimao Dii,
n yádienano píngi yāpuraa vī.

152 Zaa gikena má dõ n yāno
kè ñ diè àgõ kuu gurõ píngi.

153 Ñ ma nawēakena gwa ñ ma mì sí,
zaake n doka e sāmaguro.

154 Ñ zεmao ñ ma bo,
ñ ma wèndi dākpa lán n à lé gbè nà.

155 N misina zā kõn zaakerinõ,
zaake aṣè n yádannenanõ wetero.

156 N wēndaa bíta, Dii,
ñ ma wèndi dākpa lán n yāzedekeè de nà.

157 Ma ibèè kè aṣè wéè tāmaanõ pari,
mõde méè zā n yānaro.

158 Má ye n náanesaideenõ kāziro,
kè aṣõ n yā kūnaro yānzi.

159 Ñ gwa lán má ye n õðkiizi nà.

Dii, ñ ma wèndi dākpa n gbèkeè yānzi.

160 N yā píngipíngi né yāpuraame,
n dokayānõ maa aṣõ yāana vīro.

161 Gbāadeenõ è wéè tāma pā,
mõde n yā vīa è ma kū.

162 Mèè põnnaa ke kõn n légbēnao,
lán ma auziki bíta sèè zī guu bà.

163 Ma za mōnafikin, má ye à yāziro,
n dokan má yezi.

164 Mèègõ n táaki lèè gurõ do gèñ swèεplaplaa
kè n dokayānõ maa yānzi.

165 Gbè kè aṣõ ye n dokazinõ aafia bíta,
yāke è tó aṣ furo.

166 Ma wéè dõzi ñ ma mì sí, Dii,
mèè té n yádienanzí.

167 Má n yāno kūna,
zaake má yezi maamaa.

168 Mèè n õðkii gwa mèè n yāno ma,

zaake ma yākena píngi kú n ɔzĩme.

169 Ì tó ma wiipena n kii le, Dii,
 ò ma gba làakari lán ní ò nà.

170 Ì tó ma aduakena ká n kiia,
 ò ma mì sí lán n lé gbè nà.

171 N táakilena g̃s da ma lén,
 zaake neè n yádannenano dame.

172 Mé lè sí n légbēna musu,
 zaake n yádienanoo maa píngi.

173 Ng̃s kú soruo ò ɔ domale,
 zaake ma ze k̃n n ɔɔkiio.

174 Méé à ni deε ò ma mì sí, Dii,
 n dokan ma p̃nnaa ũ.

175 Ì tó màg̃s kuu, még̃s n táaki leε,
 ò tó n dokayāno g̃s ma k̃na.

176 Ma kē z̃éa lán s̃aa kè s̃às̃a bà,
 ò mamoma n z̃òbleri wete,
 zaake n yádannenano e s̃amaguro.

120

Kuuna yaketedeenɔ té

Gana Yerusalemu lè.

1 Ma nawēakena guu ma Dii sisi,
 bēn à wēmala.

2 N ma sí yásiadeenoo ɔzĩ
 k̃n m̃nafikideeno léo.

3 M̃nafikide, Luda é kenyo dia nà?
 Ke b̃ón eé kenneε?

4 Eé w̃éε t̃amma k̃n g̃sagbāaa kà lé nnaano
 k̃n s̃é lí s̃is̃i wāaa.

5 W̃aiyoo mamoma kè má kú Mesekino té,
 má ṽéε Kedanoo bisakutaan.

6 Ma ṽéε à g̃i kè maamaa
 k̃n gb̃é kè ãs̃ z̃à aafiannoo.

7 Ṽéεna aafian má yezi,
 m̃ode tó ma yā ò, swēen ãs̃è f̃εomazi.

121

Dii wa Dakpari

Gana Yerusalemu lè.

1 Ma w̃éε ɔ s̃is̃inoo kpa,
 guu kè ma ɔnle è b̃on.

2 Ma ɔnle è b̃oo Dii kiiame,
 àmbe à musu k̃n t̃ɔt̃eo kè.

3 Eé tó n gbá sataro,
 n dākpari é igoba páro.

⁴ Isarailinɔ dākpari é igoba páro fá,
eé s̄s̄ ii oro.

⁵ Diin n dākpari ũ,
Dii denne ɔra ũ n ɔplaazi.

⁶ Ɔfántē é n lé fáantēro,
kes̄s̄ mɔvura gwááwī.

⁷ Dii é n sí kisira s̄anda píngia,
eé n w̄endi dākpanne.

⁸ Dii é n dākpa n gana guu k̄ɔn n sunao
zaa tia ai gurɔ píngi.

122

Dauda aduakena Yerusalemune

Gana Yerusalemu lè.

¹ Kè wà bèm̄e wà gá Dii ua,
ma pɔɔ kè nna.

² Wá zena n b̄iilea sa, Yerusalemu.

³ Wà Yerusalemu kàe nanak̄ɔana ḡinḡin.

⁴ Gwen Isaraili boriinɔ è ḡɛn,
borii kè Dii sè p̄inɔ.

Ās̄è gá Dii sáabu kpá
lán à diér̄ine nà.

⁵ Gwen yá̄ḡs̄ḡorinɔ kitanɔɔ káen
Dauda boriinɔ kpata kitanɔ ũ.

⁶ À aafia wée ke Yerusalemune à be:
Luda tó gb̄ē kè āɔɔ yenziinɔ aubarika e!

⁷ Aafia ḡs̄ kú n b̄iinɔ dagura,
n gudákpakiinɔ ḡs̄ kaena nna.

⁸ Ma gb̄ēnɔ k̄ɔn ma gb̄ēnnanɔ yānzi mé be,
Luda n gba aafia.

⁹ Dii wa Luda kpé yānzi
mé à maa wée kenne.

123

Wéedna Ludazi

Gana Yerusalemu lè.

¹ Ma wée sè, méé n kii gwaa,
mm̄on kè n kpatan kú musu.

² Lán zò wée èḡs̄ dɔ p̄ɔzi a bedee ɔz̄i nà
bens̄s̄ z̄ɔnɔgb̄ē wée èḡs̄ dɔ a dazi,
l̄en wa wée èḡs̄ dɔ Dii wa Ludazi l̄e
ai à gá wa w̄enda gwao.

³ Ñ wa wée gwa, Dii, ñ wa wée gwa,
zaake gb̄ēnɔ kyakanawaguu wa kpasa maamaa.

⁴ Wa ñadarinɔ lalandikena f̄s̄ maamaa
k̄ɔn wadadeenɔ kyakangunao.

124

Dii wa zenyodee

Gana Yerusalemu lè kè Dauda dà.

¹ Tó Dii kúwao yāro,

Isarailino o:

² Tó Dii kúwao yāro

gurɔ kè wà fɛwazi,

³ Lè wà wa mómɔ bɛɛ kè aɔ pɔ fɛwazi,

⁴ Lè aɔ dàwala lán í bíta è dańla nà,
lè aɔ wa sɛɛ wà tàwao lán swa pana bà,

⁵ Lè aɔ wa wara lán í fɛna bà.

⁶ Aubarikadeen Dii ũ,

kè èe tó wà wa kɛ gyáigyairo.

⁷ Wa bɔ takutɛɛn lán báa bà,

bà kè, wa pitińma.

⁸ Wa donlè è bɔ Dii kiiame,

ámbe à musu kɔn tɔtɛo kè.

125

Luda gbɛnɔ kuuna aafia

Gana Yerusalemu lè.

¹ Dii náanɛkerinɔɔ dɛ lán Zayɔn kpíií bà,
à degena víroo, ègɔ kuu gurɔ píngi.

² Lán kpíiínɔɔ ligana Yerusalemuzi nà,
lɛn Dii ligana a gbɛnɔzi lè
zaa tia ai gurɔ píngi.

³ Gbɛ zaaanɔ é e wàgɔ kí blee
gbɛ maaanɔ bùsun wàgɔ gaaro,
lè gbɛ maaanɔ tón ɔ da zaakenanlo yānzi.

⁴ Dii, ñ à maaa kɛ gbɛ maaanɔne,
gbɛ kè aɔ nɔsɛ puraanɔ.

⁵ Gbɛ kè aɔ zé kotina sɛnɔ sɔ,
Dii é ñ wara kɔn zaakerinɔme.

Luda Isarailino gba aafia!

126

Isarailino suna ñ gwena ziia

Gana Yerusalemu lè.

¹ Kè Dii wa bɔ zɔbleen à sùwao Zayɔn,
à dɛwe lán nanaa bàme.

² Wa ví kɔn yáo wa guda kè,
ben boriinɔ békɔne,
Dii yá bíta kèwe.

³ Dii yá bíta kèwe,
ben wée pɔnnaa kɛɛ.

4 Dii, ñ suwao wa gwena ziin,
 lán neè su kɔn ío gbáan nà.
 5 Gbē kè aɔ pɔ tɔ kɔn wéé'ionɔ,
 adeenɔ é kē kɔn gudakɛnaome.
 6 Gbē kè bɔ kɔn ɔɔ dɔɔɔ kɔn pɔwɛɛo kúna,
 adee é ɛara à su kɔn gudakɛnao
 kɔn ése bakaaɔ ɛna.

127

Pɔ píngi né ludangbaame

Gana Yerusalemu lè kè Sulemanu dà.
 1 Tó èe kɛ Dii bé à kpé boro,
 èndē à bòrinɔɔ e zī paa kɛɛɛ.
 Tó èe kɛ Dii bé à wéte dākparɔ,
 èndē à dākparinɔɔ e itē kɛɛ pāme.
 2 Fɛɛna ide'ide, daena lezāndo,
 zībāabākɛna pɔblee yānzi né yā pāame,
 zaake Dii è a gbē yenzideenɔ gba kámmabona.
 3 Néǵgbēnɔ né Dii gbaame,
 nénɔ né à láadame.
 4 Lán kànɔɔ de nà zīkari ɔzī,
 len n gɔkparɛkegurɔ néǵgbēnɔɔ de le.
 5 Aubarikadeen gbē kè à gbàra panaño ũ,
 tó à ibɛɛnɔ à lè gāale, wí é à kúro.

128

Yā maaa kè Dii vīakeri è ee

Gana Yerusalemu lè.
 1 Aubarikadeen gbē kè Dii vīa vī
 bensɔ à té à zén ũ.
 2 Né n zī àre ble,
 néǵɔ aubarika vī, néǵɔ kuu aafia.
 3 N naɔ éǵɔ kú n ua
 lán geeɓi lí né'iri bà,
 n néǵɔgbēnɔ éǵɔ liga n teebuzi
 lán kú lí ketenɔ bà.
 4 Len gbē kè Dii vīa vīi
 èǵɔ aubarika vī le.
 5 Zaa Zayɔn Dii aubarika dangu
 aì n wèndi len.
 A tó ñ wéɛ si Yerusalemu nmananale,
 6 à tó ñ n dionɔ e kɔn wéɛo.

Dii Isarailinɔ gba aafia!

129

Isarailinɔ sa zaa ona ñ ibɛɛnɔɛ

Gana Yerusalemu lè.

¹ Zaa wa néngo zĩ wà wée tàwa gènn ùgbangba.
Isarailinɔ 0:

² Zaa wa néngo zĩ wà wée tàwa gènn ùgbangba,
mɔde wée fĩ wà wa furo.

³ Wà wa kpεεgura bú wì,
wà à dɔrɔ kè gbàagbàa.

⁴ Dii maa,
à gbē zaaanɔ bà zòwe.

⁵ Gbē kè aɔ zà Zayɔnnnɔ
sɔkpa kpεε kɔn wíyāo.

⁶ Aɔgɔ de lán sē kè bɔe kpé musu bà,
ai àgɔ gbá à gāga.

⁷ Eé sēkēri ɔkū parɔ,
eé bakaa ke à sí yi wà da gānlo.

⁸ Gbē kè aɔe gētεεnɔ tón be,
Dii aubarika dańguro,
ke wà aubarika dańgu kɔn Dii tóo.

130

Wéedɔna Diizi

Gana Yerusalemu lè.

¹ Zaa í lɔn ma wii pè Diizi ma bè,

² Dii, ò ma yā ma,
ò swā kpá ma wiipenazi ò ma wée gwa.

³ Dii, tó nεè wa durunnɔ kē ò dieme,
Dii, dé bé eé bɔɔ?

⁴ Mbe ò durunkēnnεna zé vī,
beee yānzin wè vīa kennezi.

⁵ Ma wée ègɔ dɔ Diizi, méε à dāa,
à yān má sɔkpazi.

⁶ Lán gudákparinɔ wée ègɔ dɔ gudɔnazi nà,
ma wée ègɔ dɔ Diizi deńla,
ee, à de gudákparinɔ wéedɔna gudɔnazila.

⁷ A Isarailinɔ, à wée dɔ Diizi,
zaake Dii gbēkεε vī,
à misina gbāaa vī papana.

⁸ Àmbe eé Isarailinɔ bo
aɔ durunnɔ guu píngi.

131

Nana Diizi

Gana Yerusalemu lè kè Dauda dà.

¹ Dii, iadāna kú ma swē guuro,
mεè gbēnɔ gwa mà ò ke pɔɔpɔɔro,
mεè ɔ ká yā kè demalaaziro,
kesɔ yā kè zī'umεε.

² Lenlo! Ma a laasuu kè do,
ma a làakari kpàe
lán né yòmiri kè kú à da ɔzĩ bà,
ma nòse de lán né yòmiri pò bà.

³ A Isarailino, a wée gɔ do Diizi
zaa tia ai gurɔ píngi.

132

Dauda boriino vèena kpatan Zayon

Gana Yerusalemu lè.

¹ Dii, n tó Dauda yá gɔ dongu
kɔn nawéa kè à kèno píngi.

² À la dà Diine,
à lù sè Yakubu Luda gbāadeene à bè,

³ é gɛ kpénlo,
é dae a gádoaro,

⁴ é we à igoba páro,

é tó ii na a wéenlo,

⁵ ai à gá guu eo Diine

à kpé do Yakubu Luda gbāadeene.

⁶ Wa à baaru mà Eflata busun,
wa boa Yarimu bura.

⁷ Wà gá à kúkiia,
wà kúe à tinti ae.

⁸ Dii, n fɛe n su n pitakiia,
mpi kɔn n ikoke àkpatio.

⁹ N gbàgbàrinɔ maakee da uta ũ,
n yámarinɔ guda gɔ do.

¹⁰ Nton mĩkpɛe zu kína kè n kànero
n zòbleri Dauda yánzi.

¹¹ Dii sè kɔn a kuunao Daudane,
à náane vĩ, eé lé liero, à bè:
Mé n boriino doke ká n kpatan.

¹² Tó n boriino ma bà kuunaño yá dà,
tó aɔ yá kè má dànneno kúna,
aɔ boriino é gɔ vèe n kpatan gurɔ píngi.

¹³ Zaake Dii Zayon sè,
à yezi à gɔ de a vèekii ũ, à bè:

¹⁴ Guu kèn mé gɔ kún gurɔ píngi,
gura kèn mé gɔ vèenan, zaake à ma pɔɔ gbàme.

¹⁵ Mé aubarika dan maama,
mé pòblee kpá à takaasideeno à mómma.

¹⁶ Mé m̀sina da à sa'orinɔne uta ũ,
ma yámarinɔ guda é gɔ do.

¹⁷ Gwen mé Dauda bori kína gbāadee boɔn,
gwen kína kè má kà té é gɔ don.

18 Mé wí da à ibeena,
à kífura éḡṣ t́e kee à mìa.

133

Kuuna k̄so ledole guu

Gana Yerusalemu lè kè Dauda dà.

1 À gwa lán à maa bens̄ à nna nà,
tó Luda gb̄en̄o kuu k̄so ledole guu.

2 À de lán kyakena n̄osi
kè wà kù Aruna mìa bà,
kè plà à létankakāa ai à kà à uta léa.

3 À de lán wà be
Em̄oni kp̄ii bé èe kpaa bà Zaȳon kp̄īin̄o.
Gwen Dii a aubarikadanguna dīen
w̄endi kè eé yāaroo ũ.

134

Dii s̄abukpana gw̄av̄i

Gana Yerusalemu lè.

1 A Dii z̄ikerin̄o,
à Dii s̄abu kp̄á a p̄ingi,
am̄oà kè ée z̄i kee Dii ua gw̄av̄in̄o.

2 À a ɔ́ sé musu Dii k̄ukii kpa,
à à s̄abu kp̄á.

3 Zaa Zaȳon Dii aubarika daagu,
ámbe à musu k̄on t̄ɔ́teo kè.

135

Dii táakilena

1 Aleluya!

À Dii t̄ɔ́ b̄o!

À Dii s̄abu kp̄á, am̄oà à z̄ikerin̄o!

2 Am̄oà kè eè z̄i ke wa Dii ben̄o,
a gb̄è kè eèḡṣ z̄ena wa Luda uan̄o.

3 À Dii t̄ɔ́ b̄o, zaake à maa,
à à táaki lé, zaake beee bé à nna.

4 Dii Yakubu boriin̄o s̄è a p̄ó ũ,
à Isarailin̄o dīe a gb̄è yenzideen̄o ũ.

5 Má d̄s̄ kè Dii b̄ita,
wa Luda bé à de táanola n̄ p̄ingi.

6 Dii è yā kè à yezi ke
musu k̄on t̄ɔ́teo,
ísiaan̄o guu k̄on a l̄on̄o.

7 È tó lou sisi ai anduna léz̄ek̄iia,
è tó lou ma k̄on à pinao,
è b̄o k̄on z̄àga'fao a p̄ókaek̄iin̄.

8 À Igipiti daudunò dèdè
kòn pókàde né káakunò píngi.

9 À sèedanò kòn dabuyānò kè Igipiti,
à wée tà Fili'aunaa kòn a ibanò ní píngi.

10 À boriinò kàate pari,
à kína gbàadeenò dèdè,

11 Amorinò kí Siš
kòn Basā kí Oguo
kòn Kanaa būsū kínanò ní píngi.

12 À ní būsū sī à kpà
a gbē Isarailinò túbí ũ.

13 Dii, n tó ègò kuu gurò píngi,
Dii, n yā égò dò gbēnò ai wa boriia.

14 Zaake Dii é tó a gbēnò bò maa,
eé a zòblerinò wēnda gwa.

15 Boriinò ní tãanò pì kòn kondogio kòn vuraa,
gbēntee z̄z̄inome.

16 Aš lé vī, mōde ašè yā oro,
aš wée vī, mōde ašè guu ero,

17 aš swā vī, mōde ašè yā maro,
ašè wesaa boro.

18 Aš p̄irinò sēnkpeńyome
kòn gbē kè ašò ténzino ní píngi.

19 Isarailinò, à Dii sáabu kpá!
Aruna boriinò, à Dii sáabu kpá!

20 Levi boriinò, à Dii sáabu kpá!
Dii vīakerinò, à Dii sáabu kpá!

21 Aubarikadeen Dii ũ zaa Zayon,
àmò kè kú Yerusalemu.
Aleluya!

136

Dii sáabukena

1 À Dii sáabu ke, zaake à maa,
à gbēkēe yāana vīro.

2 À Luda kè de tãanola sáabu ke,
à gbēkēe yāana vīro.

3 À Dii kè de diinola sáabu ke,
à gbēkēe yāana vīro.

4 Àmbe è dabuyā bítanò ke ado,
à gbēkēe yāana vīro.

5 À musu kè kòn a ɔ̀ndɔ̀o,
à gbēkēe yāana vīro.

6 À tɔ̀ɔ̀te kàe í musu,
à gbēkēe yāana vīro.

7 À pógupuri bítanò kè,

à gbēkēē yāana vīro.

⁸ À ɔfāntē kè à kí ble fāantē,
à gbēkēē yāana vīro.

⁹ À mɔvura kɔn sɔsɔneno kè aɔ kí ble gwāāvī,
à gbēkēē yāana vīro.

¹⁰ À Igipiti dauduno dède,
à gbēkēē yāana vīro,

¹¹ À Isarailino bòe ní té,
à gbēkēē yāana vīro.

¹² À a gāsá pòro kɔn a iko gbāaaao,
à gbēkēē yāana vīro.

¹³ À Isia Tēaa zòkòrē plaa,
à gbēkēē yāana vīro.

¹⁴ À tò Isarailino gète à dagura,
à gbēkēē yāana vīro.

¹⁵ À Fili'auna kɔn a zìkpēeno kà Isia Tēaan,
à gbēkēē yāana vīro.

¹⁶ À dò a gbēnɔne ae gbáan,
à gbēkēē yāana vīro.

¹⁷ À kí bitano lè à nè,
à gbēkēē yāana vīro.

¹⁸ À kí gbāadeeno dède,
à gbēkēē yāana vīro.

¹⁹ Amɔrinɔ kí Siɔ,
à gbēkēē yāana vīro.

²⁰ Kɔn Basá kí Oguo,
à gbēkēē yāana vīro.

²¹ À ní bùsu sì à gba dào,
à gbēkēē yāana vīro.

²² À kpà a zòbleri Isarailinɔa túbi ũ,
à gbēkēē yāana vīro.

²³ À dò wa yán wa gwena zaaan,
à gbēkēē yāana vīro.

²⁴ À wa bɔ wa ibeeno ɔzĩ,
à gbēkēē yāana vīro.

²⁵ È pòblee kpá pó sánda píngia,
à gbēkēē yāana vīro.

²⁶ À Luda Musude sáabu ke,
à gbēkēē yāana vīro.

137

Zìzɔno wiiɛna

¹ Kè wa vēe Babilɔnu swaanɔ sae,
Zayɔn yá dɔwagu, ben wa ɔɔ dò.

² Wa wa mɔɔɔno tò logona swagbara línɔa gwe.

³ Gwen gbē kè aɔɔ wa kúnano bè wà lè sííne,
wa wéetámmarinɔɔ yezi wà kòkò oíne,

wà Zayon lèno doke síne.

⁴ Dian wé Dii lèno sí nà
bori pàndenò bùsu guuu?

⁵ Tó n yá sàmagu Yerusalemu,
ma òplaa ga.

⁶ Tó Yerusalemu yá e òmaguro,
tó méé à die ma ònnakena mì ùro,
ma néne nae.

⁷ Dii, ò ò yá kè Edòmunoò kèn
zì kè wà yá mò Yerusalemune

aò bè: À gbè à dae,
à gbè à dae mámman.

⁸ Babilònudeenò né pò kaatenanòme!
Aubarikadeen gbè kè eé yá kè á kèwee fīa boaree ò,
⁹ kè eé a néno kùkù à ò pá gbèa.

138

Dii sáabukpana à gbèke yānzi

Dauda lè.

¹ Mé n sáabu kpá kòn nòseò do,
mé n táaki lé gbàadeenò ae.

² Mé kúe mà ae ò
n kpé kè kú adona kpa,
mé n tó bò n gbèke kòn n náaneò yānzi,
zaake n n tó kòn n yáo sè lei de pò píngila.

³ Kè ma n sisi, n wemala,
n ma kù ke gbáaa, n ma swè kpáe.

⁴ Tó anduna kínano yá kè ò ò mà,
aò n sáabu kpá ò píngi, Dii.

⁵ Aò lè sí Dii yákenanò musu,
zaake Dii gakui bíta.

⁶ Baa kòn Dii kuunamusukéò,
è gbè kēsānanò wēnda gwa,
è wée pá gbè kè aòe daa wà kànla.

⁷ Baa tó wētamma ligamazi,
nèè ma wēndi dākpa,
nèè ma ibeeno pofè kpáe,
nèè ma mì sí kòn n gāsā gbāaao.

⁸ Dii é yá kè à ò papame.
Dii, n gbèkèe yāana vīro,
n̄ton mamòma kè n ma kèe tóro.

139

Dii ya sanda píngi dō

Dauda lè.

¹ Dii, n ma yá gwàgwa ò dō,

2 ń ma v̄ēna k̄ōn ma f̄ēnao d̄ō,
 zaa z̄āaz̄ā ń ma laasuun̄o d̄ō.
 3 N̄ēè ma t̄āa'ona k̄ōn ma daenaō t̄āasi ke,
 n k̄ō d̄ō k̄ōn ma ȳān̄o p̄íngi.
 4 L̄e ȳā kp̄é à b̄o ma l̄én,
 Dii, ń d̄ō s̄āns̄ān.

5 ń ligamazi kp̄ēē k̄ōn aēo,
 n ɔ̄ k̄úmala.
 6 D̄ōna beē d̄ēme dabuȳā ūme,
 à d̄emala, ma ɔ̄nd̄ō e k̄áaro.

7 M̄án mé ḡán mà k̄ē n Niniia?
 M̄án mé b̄aa sí mà ḡán mà koranzii?
 8 Tó ma f̄ēē ma gaa musu, ń kú gwe!
 Tó ma daekii k̄ē ḡēw̄āan, ńye gwa!
 9 Tó ma f̄ēē ma gaa ɔ̄f̄ānt̄ēb̄ōē kpa,
 tó ma gaa v̄ēē isia baa ɔ̄f̄ānt̄ēḡēkp̄en kpa,
 10 baa gweme má na n ɔ̄z̄i,
 n̄éḡō ma k̄úna n ɔ̄plaaō.

11 Tó ma bè gusiaa damala,
 ke gupuraa k̄ē ligamazii li gw̄āav̄i ū,
 12 guu èḡō siann̄ero,
 gw̄āav̄i èḡō d̄enne lán f̄āant̄ē b̄āme,
 gupura k̄ōn gusiaaō èḡō s̄ēnk̄penn̄eme.

13 M̄be n ma guu k̄ē,
 n ma í k̄āsa ma da gb̄ēēēn.
 14 Ma s̄áabu k̄ē k̄ēnn̄e ma k̄ena naasi v̄i
 bens̄ō à ȳāb̄ons̄ae v̄i.
 N̄ ȳākenan̄o è b̄o ń saē,
 má d̄ō s̄āns̄ān ma n̄ōs̄ēn.
 15 Gur̄ɔ̄ k̄ē n ma í k̄āsa n̄é'is̄o guu,
 ma w̄á kee ut̄enann̄ero.
 K̄ē ma m̄è e lii asii guu gwe,
 16 n w̄éē s̄i ma n̄éḡberele.
 Lán n ma gur̄ɔ̄ diē nà p̄íngi,
 à lé kú n takadan
 zaale à kee e naaro.

17 Luda, n laasuu bèē v̄ime maamaa,
 à lé v̄iō f̄á!
 18 Tó má yezi mà n̄aro,
 āɔ̄ pari d̄e b̄usu'āat̄ēla.
 tó ma vu,
 m̄ēḡō k̄únyo ai tia.

19 Luda, tó n̄é gb̄ē zaaan̄o d̄ede dé?
 À gumala a gb̄ēd̄erino!
 20 N̄ ib̄ēēn̄o è n ȳā o k̄ōn n̄ōs̄e zaaao,

n tó bèè vī n lénlo.

²¹ Dii, mèè za gbē kè aō zanguunonloo?

Mèè gí gbē kè aō fēenzinō kázi.

²² Má yāke vīñnero, se zangu,
mèè ñ die ma ibeeno ùme.

²³ Luda, ñ ma gwagwa ñ ma nõse dō,
ñ ma yō ñ ma gwa ñ ma laasuu dō.

²⁴ Ñ gwa tó má laasuu zaa ke vī,
ñ ma da zé kè ègō kuu gurō píngia guu.

140

Aduakena gbē zaaanō musu

Dauda lè.

¹ Dii, ñ ma sí gbē zaaanō,
ñ ma dákpá gbē pásīnō yānzi.

² Aōè yā zaaa laasuu lé ñ swè guu,
swēen aōègō weteē gurō píngi.

³ Aōè ñ lé keke lán mlè bà,
aō légbē né pitigoo sewēeme.

⁴ Dii, ñton tó gbē zaaanō ò namaro,
ñ ma sí gbē pásīnō,
aōè lé kpakōsō le wà ma pāe.

⁵ Wadadeenō wèe yōme,
aō takuteē kpàkpame,
aō bà kpàme zén.

⁶ Dii, ma bèñne: Ma Ludan n ũ,
ñ swā kpá ma wēnda wīiizi, Dii.

⁷ Dii Luda, ma mīsiri gbāaa,
mmōn kè neè ò kúmala žllan,

⁸ ñton tó gbē zaaanō ñ poyezi zé ero,
Dii, ñton tó aō lékpakōsōna kō séro.

⁹ Gbē kè aō ligamaziinō,
yā zaaa kè aōe ma kpákpaao wí ñ musu.

¹⁰ Téryō wāaa kúmma, wà ñ zu tén,
aō si wèe kè aōé bonloo guu.

¹¹ Ñton tó gbēyakarinō zekii e anduna guuro,
ñ tó kisira gō gbē pásīnō wēe zena sai.

¹² Má dō kè Dii è yā nnaa kpá wēndadeenō,
è yā keke takaasideenōne a zéa.

¹³ Yápura, gbē maaanō é n tó bō,
nōsepuradeenō ègō kú n aēzī.

141

Misina aduakena

Dauda lè.

¹ Dii, mée wii pɛɛnzi, ò kɛ kpakpaa,
tò ma n sisi, ò swā kpá ma yāzi.

² Ìn tò ma aduakena ká n kiia
lán tuaetiti tésukpe bà.

Ìn tò ma ɔ dɔna musu gɔ denne
sa uusie ona ũ.

³ Dii, ò lésɔ dame ma léne,
ò tò mà a lé fɔ.

⁴ Nton tò yā zaaa ma swè gáero,
le m̀ton kakɔa kɔn zaakerinɔ
ń yāzaakena guuro,

le m̀ton ń pɔ nnaanɔ bleńyoro.

⁵ Tò gbè maaa ma le, à gbèkɛɛ kèmemɛ!

Tò à kpàkèmazì, mé gízìro,

nósi kɔn a kpèome.

Mèègɔ adua kɛɛ baabɔre

le gbè zaaanɔ yákɛna gboro.

⁶ Tò wà ń gbàadeenɔ kà s̀s̀igoo wèen,
zaakerinɔ é sí kè ma yā bé à nna.

⁷ Lán wè yàka para à bùu fáakɔa nà,
len aɔ wá égɔ fáakɔana ń mirawɛɛ léa le.

⁸ Dii Luda, míbe ma wée dɔnzi,
ma nanzi, ònton ma kpá gaaziro.

⁹ Ìn ma bɔ takutɛɛ kè wà kpàkpameenɔn,
bà kè zaakerinɔ kpàkpameɛ pinɔ.

¹⁰ Ìn tò gbè zaaanɔ si ń z̀inda bà guu,
mapi sɔ mé gète aafia.

142

Aduakena gbèwɛɛn

Dauda aduakena gurɔɔ kè à kú gbèwɛɛn.

¹ Mée ɔ gbàaa dɔɔ Diine,
mée wènda wii pɛɛ Diizi.

² Mée ma yā'ɔamma bɔɛɛne,
mée ma nawèakena t̀k̀k̀ɛɛne.

³ Tò ma nòse yàka búgubugu,
míbe neègɔ ma tá kèse dɔ.

Wà takutɛɛ kpàkpame ma zèn.

⁴ Ìn wée sé ò ma ɔplaa gwa,
gbèke è ma yā daro.

Má nakii v̄i dɔro,
gbèke è ma aafia gbekaro.

5 Dii, mée wii pɛɛnzi ma bè:
 Mbe ma utekii ũ,
 mbe ma baka ũ andunan.
 6 N swā kpá ma wiipenazi,
 zaake ma gō múkumukume.
 N ma sí gbē kè aɔɔe pɛɛɛmaziinɔa,
 zaake aɔ gbáaa demala.
 7 N ma bɔ kagurakena kèkiin,
 le mà n tó bɔ,
 gbasa gbē maaano ligamazi
 kè n yá maaa kème yānzi.

143

Kuuna ibeɛno ɔzĩ aduakena

Dauda lè.

1 Dii, ñ ma aduakena sí,
 ñ swā kpá ma wēnda wiiizi,
 ñ wemala n náane kɔn n maaao yānzi.
 2 Nton yákpae ke kɔn mamɔma n zɔblerioro,
 zaake gbēkee taari sai n kiaro.
 3 Ma ibeɛ pèema à ma ne,
 à tò má kú gusiaan
 lán gbē kè gà zaa gikena bà.
 4 Ben ma nòse yáka búgubugu,
 ma ká gà.
 5 Yá ziziinɔ dɔmagu,
 meè laasuu lé n zikenanɔa,
 meè n yákenanɔ wàari pá.
 6 Ma a ɔɔ dɔnzi,
 meè n ni deɛ lán gukori è í ni de nà.
 7 N wemala kpakpaa Dii,
 ma yéɛ ví dɔro.
 Nton mikpɛe zumero,
 le màton gō lán gbē kè aɔ sì gèwāannɔ bàro.
 8 N n gbēkee ɔɔame kɔngɔ,
 zaake mbe má n náane ví.
 N ma da zé kè de mà sɛa,
 zaake mbe ma swè tà n kiia.
 9 N ma sí ma ibeɛnɔa, Dii,
 mbe ma nanzi.
 10 Mbe ma Luda ũ,
 ñ n pɔyeziyá dame.
 N tó n Nini maaa dɔme ae gusararaan.
 11 N ma wèndi dákpa n tó yānzi, Dii,
 ñ ma bɔ yá'ɔamma guu n maaa yānzi.
 12 N ma ibeɛno kaate n gbēkee yānzi,
 ñ ma zangurinɔ dede n píngi,

zaake n zòblerin ma ù.

144

Aduakena mìsina ya musu

Dauda lè.

¹ Aubarikadeen Dii ma gbèsi ù,
è zìkana dadame,
è ma ɔ̀ tòto ke zìkana yānzi.

² Àmbe ma utekii ù, è gbēkeε ke me,
à de ma zeki gbāaa ù, è ma mì sí.
À de ma sɛngbango ù kè meè nazi,
è tó boriinɔ̀ mì sieme.

³ Dii, bón gbēntee ù
kè à yā égō dɔnguu?

Bón à ù kè neè làakari dɔa?

⁴ Gbēntee de lán kàsa kpíi bàme,
à wēndi è gēte lán ɔ̀ra bà.

⁵ Dii, ù musu naε ù pita,
ù ɔ̀ ke kpíiinɔ̀a le aɔ̀ té sukpe bɔ̀.

⁶ Ò tó lou pí ù gbēnɔ̀ faakōa,
ù kà fá ù té aɔ̀ lekōa.

⁷ Ò bɔ̀ zaa musu ù ma kù,
ù ma bɔ̀ í bíta guu,
ù ma sí bori zítɔ̀nɔ̀a.

⁸ Egetona ù lé pà,
aɔ̀è ɔ̀ pāε kōn lùsena páao.

⁹ Luda, mé lè dufu sínne,
mé ù táaki lé kōn mɔ̀ɔ̀ bà mèn kurideeo,

¹⁰ mmɔ̀n kè neè tó kínanɔ̀ zì ble,
neè n zòbleri Dauda bɔ̀ fēeda pásí lézì.

¹¹ Ò ma sí ù ma bɔ̀ bori zítɔ̀nɔ̀ ɔ̀zì,
egetona ù lé pà,
aɔ̀è ɔ̀ pāε kōn lùsena páao.

¹² Wa négōgbēnɔ̀ é fεε ù gōkparekeguro
lán lí kè nnaa mà bà,
wa nénɔ̀gbēnɔ̀ gō de
lán kibe wesagba kè wà zāa blèa bà.

¹³ Wa dōnɔ̀ é pa kōn pó bori sānda píngio.
Wa sāanɔ̀ é kō leo wàa do,
aɔ̀é ká bɔ̀ɔ̀ ūgbangba wa kpàsan.

¹⁴ Wa zùnɔ̀ égō de nédandeenɔ̀ ù,
nòbɔ̀ena égō kuuro,
lagona égō kuuro,
wēnda'wòdɔ̀na égō kú gāalero.

15 Aubarikadeenon gbē kè aṣ kuuna de leenon ũ,
aubarikadeenon gbē kè Dii de ní Luda ũunon ũ.

145

Dii táakilena a maakena yanzi

Dii táaki kè Dauda lè.

1 Mé n táaki lé, ma Luda ma Kína,
mégṣ n tṣ bṛṛ gurṛ píngi.

2 Mégṣ n sáabu kpaa lán guu e dṛṛ nà,
mégṣ n táaki lee yāana sai.

3 Dii bíta, à kà wà à táaki lé,
à bítake lé vīro.

4 Kpàenon é n yákenanon sáabu kpá Wurenone,
aṣé n yábitakenanon kpàakpa ke.

5 Aṣé n maake bíta gakuide yā o,
mé n yábṛnsaekenanon laasuu lé.

6 Aṣé n yákena naaside gbāa yā o,
mé n bítakee tṣkēńne.

7 Aṣé n maake bíta baaru kpá,
aṣé guda ke n yázedekenanon yanzi.

8 Dii sùu vī kṣn wēndaao,
è pṛ fē kpaaro, à gbēkeee vī bíta.

9 Dii è à maa ke baade píngine,
è a pṛ kè à kēnṛ wēnda gwa ní píngi.

10 Pṛ kè ní kēnṛ é n sáabu kpá ní píngi,
n yāmarinṛ é n tṣ sé lezī, Dii.

11 Aṣé n kpata gakuí gari ke,
aṣé n iko gbāa yā o,

12 Ie gbē píngi n yábitakenanon dṣ
kṣn n kpata maa gakuide yāo.

13 N kpata né kpata yāanasaimē,
négṣ de kí ũ ai wa boriia.

Dii náane vī yā kè à ò píngi musu,
à sùu vī kṣn pṛ kè à kēnṛ ní píngi.

14 Dii è gbē kè aṣṛe leeenon kṛ,
è gbē kè nawēa tṣrṛmanṛ fēe.

15 Pṛ píngi wée dṛnzi,
neè pṛblee kpámma à gurṛṛṛa.

16 Neè ṛ porońne pṛ mṛńma,
neè pṛ píngi pṛyezi bṛkṣteńne.

17 Dii yákenanon maa píngi,
à gbēkeee vī a yā píngi kena guu.

18 Dii kṛi kṣn a sṛsirinṛ ní píngi,
gbē kè aṣè à sṛsṛ kṣn yāpuraanonṛ.

19 È a vīakerinṛ pṛyezi bṛkṣteńne,
è ní wiipena ma à ní mì sí.

20 Dii è gbē kè aṣo yeaziinṣo dākpa ní pínɡi,
mòde eé zaakerinṣo kaate.

21 Dii táakilena éɡṣ da ma lén,
pó pínɡi ɡṣ à tṣ kè kú adona bṣṣ gurṣ pínɡi.

146

Dii làakaridṣna wēndadeenṣa

1 Aleluya!

Ma swē, ñ Dii táaki lé.

2 Méɡṣ Dii táaki lée ai ma wēndi lén,
m'éɡṣ lè sii ma Ludane ai ma kuuna lén.

3 Àton náane dṣ gbāadeenṣaro,
mìsina kú gbēntee kiiaro.

4 Tó aṣ wēndi tà, aṣè ɛara wà ɡē bṣsun,
zī beean yā kè aṣṣe pɛɛa è yāa.

5 Aubarikadeen gbē kè Yakubu Luda de à donlɛri ũu ũ,
kè à w'éɛ dṣ Dii a Ludazi,

6 musu kṣn tṣtɛo Kɛri,
ísia kṣn pó kè kú à guunṣ pínɡi.

Dii náane vī gurṣ pínɡi,
7 è yā sí kṣn gbē kè wèe gbāaa mṣṣnɛnṣo,
è pṣblee kpá nṣaderinṣa.

Dii è bà poro gbē kè aṣo yinanṣa,

8 Dii è vianṣ w'éɛ wēhne,
Dii è gbē kè nawēa tṣnmanṣ fɛɛ,
Dii è ɡṣ ye gbē maaanṣzi.

9 Dii è bṣamṣnṣ gwa,
è ṣ da gyaanṣnṣa kṣn tonenṣ,
mòde è zé yākṣte gbē zaaanṣne.

10 Dii è ɡṣ kí blee gurṣ pínɡi,
Zayṣndeenṣ, a Luda è ɡṣ kuu ai a borriia.
Aleluya!

147

Pó pínɡi kú Luda ɔzī

1 Aleluya!

Lèsina wa Ludane maa,
à nna bensṣ à kṣ sio wà à táaki lé.

2 Dii e Yerusalemu fɛɛɛ dṣ,
èe Isaraili zṣzṣnṣ kaakṣa, èe ɛara à suhýo.

3 È gbē kè aṣ nṣse yàkanṣ làakari kpáɛíne,
è ní bṣ pípiíne.

4 À sṣṣnɛnṣ lé dṣ,
è ní baade sísi a tṣa.

5 Wa Dii bíta, à iko ví maamaa,
à ɔndɔ́ lé víro.

6 Dii è zindabuserinɔ gba gbāaa,
mɔde è ɔ tɔ zaakerinɔ ai tɔtɛa.

7 À lè sí Diine kɔn à sáabukenao,
à wa Luda táaki lé kɔn mɔɔɔ.

8 È tó lou sisi,
è tɔtɛ gba lou,

è tó sè bɔe sɔ́sɔ́na.

9 È pɔ́blee kpá nɔ́bɔnɔa
kɔn gbáa kánkána nénɔ, tó aɔɔe wii pee.

10 Èe ke sɔ́ gbáakee bé è kánerɔ,
èe ke gɔ́sagbáakee bé è kenɛro.

11 Gbē kè aɔ́ à vía víinɔ bé è káne,
gbē kè aɔ́ wéé dɔ́ à gbēkɛezinɔ.

12 Yerusalemudeenɔ, à Dii tó bɔ,
Zayɔndeenɔ, à a Luda táaki lé.

13 Zaake è aubarika daagu,
è a wéte bɔ́ilenɔ gbāaa kaaraare.

14 È a gba aafia ai a bɔ́sule lén,
è pɔ́bori maaa kpáawa à mɔ́awa.

15 È yá o à kpásá tɔ́tɛnɛ,
à yá è ká gɔ́gɔ́ɔ.

16 È tó loughɛ kwé púu lán buu bà,
è tó kpíi kpá lán túbu bà,

17 è loughɛ fá lán gbèkɔ́ɔ bà.
Dé bé eé fɔ́ à zɛ à ía yíizi?

18 È yá o à kpásá, loughɛ è yó,
è ía gbare, à í è bàa lé.

19 È tó Yakubu boriinɔ gɔ́ a yá dɔ́,
è doka kè a dienɔ da Isarailinɔne.

20 Èe beee ke bori pánde kenɛro,
aɔ́ à yádienanɔ dɔ́ro.
Aleluya!

148

Dii pɔ́ kè à kènɔ à táakilena

1 Aleluya!

À Dii táaki lé, à bɛdeenɔ,
à à táaki lé zaa musu!

2 À à táaki lé, à malaikanɔ a píngi,
à à táaki lé, à ìbanɔ a píngi!

3 À à táaki lé, ɔ́fántɛ kɔn mɔ́vurao,
à à táaki lé, sɔ́sɔ́ne ínnaano píngi!

4 À à táaki lé, bàtuma musumusú pónɔ

kɔn í kè da ludambɛɛlaano.

⁵ Aɔ Dii tɔ bo,
zaake à yá ò, ben aɔ kuu.

⁶ À n pɛpɛ n pɛkiia
le aɔgɔ kú gwe gurɔ píngi,
à doka diɛnɛ, aɔé fɔ wà vɛlɛaro.

⁷ À Dii táaki lé, pɔ kè kú tɔtɛno,
kpò gbɛntɛno kɔn ísia lɔno,
⁸ kɔn loupinao kɔn lougbɛo kɔn lousisinao
kɔn zàgá'ia kè è mì sie à yáno,
⁹ kɔn kpiiino kɔn sɛsino píngi
kɔn lí né'irino kɔn sida líno píngi,
¹⁰ kɔn nòbɔsɛtɛno kɔn pókádeeno píngi
kɔn pɔtaa'onkuseano kɔn báano,
¹¹ kɔn anduna kɔn boriino píngi
kɔn kɔnɛno kɔn bùsu gbáadeeno n píngi,
¹² kɔn gɔkpareno kɔn nɔkpareno n píngi,
gbɛnsi né fète.

¹³ Aɔ Dii tɔ bo,
zaake à mèn doo tɔ bé à bita,
à gakui de musu kɔn tɔtɛo pɔla.

¹⁴ À kí kà a gbɛnoɛ,
kè à yámarino è à táaki lé,
Isaraili kè aɔ kɛionɔ.
Aleluya!

149

Dii gbɛno yakpaɛkena kɔn boriino

¹ Aleluya!

À lè dufu sí Diine,
à à táaki lé à gbɛno kakɔana guu.

² Isarailino pɔo ke nna n Kèria,
Zayɔndeeno pɔnnaa ke kɔn n kɛnao.

³ Aɔ ɔ wá wà à tɔ bo,
aɔ à táaki lé kɔn mɔrɔo kɔn sɛgɛsɛgɛo.

⁴ Zaake Dii gbɛno yá è káne,
è mìsina fùra kú zɛndabuserinoɛ.

⁵ Dii yámarino pɔnna wii pé n zɛblena yanzi,
aɔ guda do n daɛbo musu.

⁶ Luda táakilena gɔ da n lén,
fɛɛda kpaplaplaaa gɔ naa n ɔzɛ,

⁷ le aɔ gɛɛ bo boriinoɔ,
aɔ wɛɛ tao bùsu píngi gbɛnoɔ,

⁸ le aɔ n kɛnao yi yi kɔn mɔkyakooɔ,
aɔ mɔgata ká n wɛɛnɛnoɔ,

⁹ le aɔ yá dañla lán à kɛna takada guu nà.

Gakui kè Dii yámarinɔ é een gwe.
Aleluya!

150

Dii táakilena

¹ Aleluya!

À Luda táaki lé à kúkiia,
à à táaki lé bàtuma bíta guu.

² À à táaki lé à gbāake yānzi,
à à táaki lé kè à bíta deŋla yānzi.

³ À à táaki lé kōn kākākipenaο,
à à táaki lé kōn mɔrɔo kōn kungidio.

⁴ À à táaki lé kōn gāgāo kōn ōwānaο,
à à táaki lé kōn googeo kōn kureo.

⁵ À à táaki lé kōn sēgēpanaο,
à à táaki lé kōn sēgē ó gbāaο.

⁶ Pó bēe píngi, à Dii táaki lé!
Aleluya!

YAASINŌ

Ya kè à yanzin wè yáasi zuzi

- ¹ Yáasi kè Dauda né Sulemanu, Isarailinŋ kína zù,
² lè gbèñŋ òndŋ kù aṣgṣ lāakarī vī,
 aṣ dōna yā dada,
³ aṣ gṣ wéezēri lāakarideenŋ ū
 maakēna kōn yāzedeo kōn náanēo yā guu.
⁴ Yáasi kēñ è nòsedodee gba lāakarī,
 è tó òwazi gṣ kú à dōra kōn dōnao.
⁵ Lāakaridee é ma, à yādadana e à kaara,
 nòsedee é lédamma e à guu,
⁶ eé yáasi kōn yālekōzināo mī dṣ
 kōn òndōrinŋ yā'onao kōn n̄ gara gbooto yāñŋ.
⁷ Viakēna Diinēn dōna kāsāa ū,
 yōnkŋ bé é kya ká òndōn kōn lédammanāo.

Lāakarikēna gbē zaa m̄nafikizi

- ⁸ Ma né, n̄ n de yā'onnenā ma,
 ñton pā kpá n da lédammaziro.
⁹ Eégṣ de fūra maaa ū n mīa,
 eégṣ de kāmbeē ū n waale.
¹⁰ Tó durunkerinŋ e òndŋ daenzi,
 ñton wero, ma né.
¹¹ Aṣè be: Ñ m̄ wà gá gbèñŋ dādā wà n̄ dede,
 wà taarisaideenŋ kpákpa wà n̄ kùkù.
¹² Wà n̄ m̄m̄ bēe lán mira è n̄ m̄m̄ nà,
 wà n̄ m̄ zaa lán gèwāa è n̄ m̄ zaa nà,
¹³ wé p̄ òde bori sánda píngi e,
 wa kpénŋ è pa kōn p̄ kè wá nākōanŋ.
¹⁴ Ñ m̄ wà wa baka kakōa,
 wa píngi wa òṣṣṣṣ éḡḡ dōnkṣ.
¹⁵ Ma né, ñton gányoro,
 ñton zé sényoro.
¹⁶ Zaake aṣégṣ wāa kōn yāzaakenāo,
 aṣŋ kpaa kōn gbēdenāo.
¹⁷ Bākpakpana bāanŋ wāa né yā pāame.
¹⁸ Aṣe takuteē kpákpa n̄ zīndanēme,
 aṣ toke bé à n̄ paa.
¹⁹ Ōzaa'erinŋ ziaan gwe n̄ píngi,
 aṣ lugana p̄zi bé è n̄ wèndi bŋ.

Ōndŋ e wa sisii

- ²⁰ Ōndŋ e wii lēe gāale,
 à lé dŋ zédaan.
²¹ Ee lé zuu zé kè wè kakōan léa,
 èe kpákpa kēe wéte bīilenŋ guu à be:
²² Ōndṣaideenŋ, éḡḡ kuu kōn òndṣaikēe ai bōrēme?

Faborinŋ, é zε kŋn ma fabonao ai bŋrεmε?

Yŋnkŋŋŋ, éǵŋ zaa dŋnan ai bŋrεmε?

²³ Tŋ a ma lédamma mà yā,

le ma a dŋna pisiawa,

mé tŋ àǵŋ ma laasuu vī.

²⁴ Lán ma a sisi a gi swā kpázi nà,

ma ŋ pòroare, a gbēkee e làakari kero,

²⁵ lán a ma lédamma kpà swākoto nà píngi,

ée we làakari kè ma a gbaaziro,

²⁶ tŋ mŋnzi a le, mé a yāa dŋme,

tŋ yā a le, mé a lalandi kεmε,

²⁷ baa tŋ yā a le lán zàǵa'īa bà,

ke tŋ mŋnzi a le lán toto bà,

ke tŋ takaasi kŋn yā'ŋammao gèazi.

²⁸ Zī beeeá é lé zumazi, mé sŋ wero,

é ma kii wεtε, é ma e sŋro.

²⁹ Zaake a za dŋnan,

ée zε kŋn viakena Diineoro.

³⁰ Ée we ma lédammaziro,

a kya kà làakari kè ma a gbaan.

³¹ É a dà gbè e,

yā zaaa kè a zεŋ é wí a musu.

³² Kpεelina ŋndŋŋne é ŋndŋsaideenŋ dede,

laasuuŋai é yŋnkŋŋŋ dúgu zŋ.

³³ Gbē kè ma yā kŋna sŋ éǵŋ kuu aafia,

ééǵŋ kuu làakario kpaena viakena zaaane sai.

2

Tena ŋndŋzi àre

¹ Ma né, tŋ n ma yā sì,

tŋ n ma yādienanŋ kŋna n swèn,

² tŋ néε swā kpaá ŋndŋyāzi,

tŋ n swè kpà asānsia,

³ tŋ n lé zù wéεzēεzi,

tŋ n wii lè yā dŋŋ dŋnazi,

⁴ tŋ n kpáε kèzi lán kondogi bà,

tŋ n wète lán auziki kè utena bà,

⁵ néǵŋ viakena Diine dŋ sa,

né bŋ Luda dŋnaa.

⁶ Zaake Dii bé è n gba ŋndŋŋ,

dŋna kŋn asānsio è bŋ à kiiame.

⁷ À ziblana kŋna gbē maaanŋne,

à de sengbango ŋ taarisaideenŋne.

⁸ È ŋ liga gbē maaanŋzi aŋ zé guu,

è a yāmarinŋ dākpa n taa'ona guu.

⁹ Néǵŋ yāzεdee dŋ sa kŋn yā sŋusuo

kŋn yā maaao kŋn zé maaao píngi.

¹⁰ Zaake ŋndŋŋ é gē n swèn,

dōna é n pɔɔ ke nna.

¹¹ N làakari é n dākpa,
asānsi é ɔ liganzi.

¹² Eé n bɔ gbē zaaano zén
eé n sí yābēē'orino ɔzī.

¹³ Gbē pino pà zé súusune,
aō gusia zé sè.

¹⁴ Aōè pɔnnaa ke zaakena guu,
aōè yā zaa faasai nnaa ma.

¹⁵ Aō yākēna súusuro,
aōègō yā kēe mɔnafiki guume.

¹⁶ Ɔndɔɔ pì é n bɔ zinakeri ɔzī,
eé n sí kaarua yānnanna'onnenaa.

¹⁷ Nɔgbē pì pā kpà a nénɔkparekēgurɔ gōɔzi,
à Luda bà kuunao yā gbòro.

¹⁸ À bēe è mì pényo gaaame,
à kpé zé è tányo gèwāan.

¹⁹ Gbē kè gēzi è nòse liero,
è wèndi zé le dɔro.

²⁰ Ɔndɔɔ pì é n da gbē maaano zéa,
négō dbrɔdeenɔ zé kūna.

²¹ Zaake nòsepuradeeno bé wé gō būsuvī,
taarisaideno bé wégō kú à guu.

²² Zaakerino sō, weé pémma wà ñ bɔ būsomme,
weé náanesaideeno kpake à guu.

3

Dii náanekena è ní gba ɔndɔɔ

¹ Ma né, ñton tó ma yādannena sānguro,
̀ngō yā kè má dienneeno kūna n swèn.

² Zaake eé n ká wèndi gbāaa,
eé aafia kaaranne.

³ Gbēke kōn náaneo tón kēmmaro,
̀ngō dana kāmbeē ũ,

̀n kē n swēa lán wè pó kē walaaa nà,

⁴ n tó égō nna,
négō maa Luda kiia kōn gbēnteenɔ.

⁵ Ñ Dii náane ke kōn nòseo do,
̀nton gbāaa kpá n zīnda dōnaaro.

⁶ ̀ngō à dō n yāpingikena guu,
eé zé poronne súusu.

⁷ ̀nton n zīnda gwa ɔndōdee ũro,
̀ngō Dii vīa vī ñ kē yā zaaaa.

⁸ Beee égō de n mè aafia ēzē ũ,
eé n wāno gba gbāaa.

9 Ñ̀ b̀eε lí Diine k̄ɔn n auzikio
 k̄ɔn n bura p̄ɔ k̄aakunɔ p̄ingi,
 10 p̄wεε é n d̄ɔ pa ai àḡɔ kw̄éε,
 n lo ìsino é pa yélele k̄ɔn geepiw̄ε dufuo.
 11 Ma né, tó Dii e n totoo, ñton d̄ɔke à ȳaoro,
 tó à kp̄àk̄enzi, ñton tó à kenne ñiro.
 12 Zaake gb̄ε k̄ε Dii yezin è toto,
 lán de è ke a né k̄ε k̄ene maaane nà.

Ɔnd̄ɔ àre

13 Aubarikadeen gb̄ε k̄ε ɔnd̄ɔ lè à kù
 à d̄ɔna è à p̄apa ù.
 14 Zaake à àre v̄i de kondogila,
 è kaarana keñne de vurala.
 15 À b̀eε v̄i de gb̄èbaila,
 p̄ɔ k̄ε ñ à nii v̄ino kee e ká à ùro.
 16 W̄èndi gb̄aa kú à ɔplaan,
 auziki k̄ɔn gakuio kú à ɔzeen.
 17 À ȳakenano nna,
 à zé p̄ingi aafia v̄i.
 18 À de lí w̄èndidee ù gb̄ε k̄ε k̄unanone,
 aubarikadeenon gb̄ε k̄ε āɔ sino ù.
 19 Dii gonikeε guu à t̄ɔte k̄aε,
 à ɔnd̄ɔ guu à musu k̄ε.
 20 À ísia w̄εε b̄ò a d̄ɔna guu,
 à tò ludambe luguu m̄ɔd̄o v̄i.
 21 Ma né, ñḡɔ w̄éεz̄εε v̄i k̄ɔn faao,
 ñton w̄éε v̄iàlaro.
 22 Eéḡɔ de n ninii w̄èndi ù,
 eéḡɔ de k̄ambεε ù n waale.
 23 Néḡɔ té n làakaria,
 p̄ɔke é kp̄ánnero.
 24 Tó n daε, v̄ia é n k̄uro,
 né daε ñ ù o nna.
 25 Né v̄ia ke karinero,
 ke m̄onzi k̄ε è zaakerino le k̄andoo.
 26 Zaake Dii éḡɔ de n m̄inakii ùme,
 eé tó n gb̄a v̄i takutεla.
 27 Tó n ɔɔ e n kp̄εε lee,
 gb̄ε k̄ε de ñ à maaa kene, ñton gí kenεziro.
 28 Tó ñ ñankana zé v̄i,
 ñton be n gb̄ēdaaanε à gá ḡia ai ziario.
 29 N gb̄ēdaaa k̄ε kú n saε k̄ε à n náanekena,
 ñton à zaaa kp̄ák̄ɔs̄ziro.
 30 Tó gb̄ε e yake kennero,
 ñton leokpak̄ɔa keo p̄āro.
 31 Ñton gb̄āam̄nneri gwena ni dero,
 ñton té à yakea keziro.

³² Zaake Dii tèn mɔnafikideenɔ ũ,
nòsɛpuradeenɔn è ke a kpaasinɔ ũ.

³³ Dii è láari zī gbē zaaanɔ uaa,
è aubarika da gbē maaanɔ bɛɛn.

³⁴ È lalandideenɔ lalandi ke,
mòde à gbēkɛɛ vī kɔn zīndabusarinɔ.

³⁵ Ɔndɔdee è bèe e,
yɔnkɔɔ sɔ è wí da a zīndaa.

4

Gběnsi lédamma

¹ Ma nénɔ, à gběnsi lédamma ma,
à làakari dɔa le à asánsi e.

² Dɔna súusun méé daaare,
àton pá kpá ma yádanneziro.

³ Kè má kuu né ũ ma de ɔzī,
má busana ma da né mèn do léle ũ.

⁴ Ma de yá dàmɛ à bè:

Ngɔ ma yá kúna n swè guu,
n ma yádiɛnanɔ da négɔ kuu.

⁵ N̄ ɔndɔ kú ngɔ dɔna vī,
n̄ton sán n̄ pá ma yáɛɛro.

⁶ N̄ton pá kpá ɔndɔziro, eé n dákpa,
ngɔ yezi, eé ɔ kúnla.

⁷ N̄ ɔndɔ kú, àmbe yá píngi mù ũ,
n̄ dɔna wɛte kɔn auziki kè n̄ vīio píngi.

⁸ N̄ à kú gbāngbān, eé n kaara,
n̄ à kú ɔplaplaa, eé bèe línɛ.

⁹ Eégɔ dɛ fúra maaa ũ n m̄a,
eégɔ dɛnɛ kífura gakuidee ũ.

¹⁰ Ma né, n̄ swā kpá ma yázi,
n̄ yá pì da, n̄ wèndi égɔ gbàa.

¹¹ Ma ɔndɔ zé ɔdɔannɛ,
ma n da à zé súusu guu.

¹² Tó n̄éé táa oon, pòke é kpánɛro,
tó n̄éé bàa lɛɛn, né gènn síro.

¹³ Ngɔ ma lédamma kúna, n̄ton ɔ gbareziro,
n̄ à kú gbāa, zaake àmbe n wèndi ũ.

¹⁴ N̄ton zaakerinɔ zé séro,
n̄ton té gbē zaaanɔ zéziro.

¹⁵ N̄ páɛnɛ, n̄ton narúmaro,
n̄ kɛrúma n̄ n gáao.

¹⁶ Tó aɔɔe zaa e wà kèro, aɔè ii oro,
tó aɔɔe gbē e wà kari kero, ii è gē n̄ wéɛnlo.

¹⁷ Zaake zaakenan n̄ pòblee ũ,
wéétána gbɛnɔan n̄ ímina ũ.

¹⁸ Gbē maaanɔ zé dɛ lán gudɔna bàɛɛ,

à gupuraa ègō bōō lán ōfāntē bōna bà.
 19 Zaakerinō zé de lán gusia níginigi bàme,
 ašè pō kè tò wè gèn sí dōro.

20 Ma né, ñ làakari dō yā pìnōa,
 ñ swā kpá ma yā'onnenazi.

21 Nton kpá swákotoro,
 ñgō kúna n swè guu.

22 Zaake à de wèndi ù gbē kè lè à kùne,
 à de mè píngi aafia ũ.

23 Kè denlaa ñ làakari dō n swè yāa,
 zaake wèndi kāsāa bō swè kiiame.

24 N bō yāzaa'onan,
 ñ mì kē yālekpe'ona.

25 N wée dō n ae,
 ñ guu gwa n kuu súusu.

26 N zé sé súusu,
 n yākenanō píngi é bō maa.

27 Nton na òplazi ke òzeziro,
 ñton gbá péé à zaa zénlo.

5

Làakarikena kaaruazi

1 Ma né, ñ làakari dō ma dōnaa,
 ñ swā kpá ñ ma ōndō yā ma,

2 Le ñgō kú n làakaria,
 dōna yā égō kú n lén.

3 Kaarua yā'ona ègō nna lán zó bàme,
 è n gáe kōn lénnao,

4 mōde zāazāa è keñne kyākyā lán sewee bà,
 à lé nna lán fēeda kraplaplaa bà.

5 À zé è mì pényo gaaa,
 è si kōn gbē kè ašō tézinōo gèwāan.

6 È laasuu lé wèndi zéaro,
 à dō a kē zé piaro.

7 Ma né, ñ swā kpá ma yāzi sa,
 ñton kpe li ma lédammanero.

8 N pā nōgbē beee takane zāazā,
 ñton sō à be gāalezziro,

9 Le n bēe tón gō gbē pāndenōero,
 le ñton n wèndi kpá gbē pāsīnōaro,

10 Le n auzikinō tón gō danōero,
 le n zī àre tón gō ua pānde deenōero.

11 Négō mboo n gurō yāanaa,
 né yāyā n gbāaa é yāa.

12 Né be: Ma gi lédamhazi fá!
 Ma dōkena totonao bé à tò.

13 Mée lédammarinɔ yá'onnenana maro,
mée swá kpá ma yádannerinɔziro.

14 Féte bé à gǔ kè mé kpe bɔ
anduna píngi wáa.

15 Ñ n zīnda oroza í mi,
n ze kōn n zīnda lǔg'io.

16 N í kwεεna bàazi maaro.
N í fāna gāale zé vīro.

17 Ñ tó àgɔ de n naɔ pɔ ú ado,
àtongɔ de gbē pānde pɔ ūro.

18 Luda aubarika da n íbɔkii pìn,
n ponnaa ke kōn n gǔkparekεgurɔ nɔɔo.

19 N gā yenzidee! N gbikyao maaa!

Ñ tó à bǔndagana gɔ keenne nna,
n a yenzi ni de lán guu e dɔɔ nà.

20 Ma né, bǔyānzin né kaarua ni dezi?

Bǔyānzin né bǔnda gá kōn gbē pānde nɔɔozi?

21 Gbēntee yākεna kee utεna Diinero,
ègɔ zé kè à sè dǔ píngi.

22 Zaakeri taari è bà kpákpane,
à durun è à kǔ.

23 À lédammamasai é a kpá gaazi,
à yǔnkɔke bíta é à sāsá.

6

Fīa kōn meao kōn gbēntee pāao yá

1 Ma né, tó n n gbēdaaa fīa dì n musu,
tó n kpégaau sè gbēne,

2 tó n lé n ásarú kè,
tó n yá'ona n da yān,

3 n ke lán kè bà, ma né, n lé bɔ yá pìn,
zaake n na n gbēdaaa ɔzī.

Ñ gá ñgɔ zeze n gbēdaaa pizi,
n agbaa kpáne.

4 Ñton tó ii gē n wéenlo,

ñton tó n wéebaa tiisi kūro,

5 n n zīnda sía lán gāa è n kē nà,
lán bāa è bɔ bàkpakpari ɔzī nà.

6 Meade, n gá zēnɔ gwa,
n a yākεna tàasi ke, né ɔndɔ kǔ.

7 À dɔn'aεdee vīro,
à gbēnsi ke dii vīro.

8 È kūsāε zi di kwεεme,
è a pǔblee kakɔa pǔkεgurɔ.

9 Meade, négɔ daena ai bɔreme?
Bɔren né vu iin?

10 Neè kámma bo féte neè ii o féte,

nèè dae fète ɔkpana n kùsɛa.

¹¹ Takaasi é gēnzi lán kpái wéɛdewɛ bà,
pókēsámmana é summa
lán gbē kè gōkɛbɔ kúna bà.

¹² Gbēntee páa né gbē zaaame,
ègō lili oo kōn egɛɛo da à lén.

¹³ È yā o kōn wéɛo kōn ɔɔo,
è sèeda kɛ́nɛ kōn gbáo.

¹⁴ Mɔnafiki bé à à nòsɛ pana,
yā zaa wàarin ègō paa gurɔ píngi.

¹⁵ Beee yānzin mónzi é móa lézana sai,
kaatena é gēzi kándo, eégō fɛena víro.

¹⁶ Yā mèn swɛɛdoɔ kuu kè Dii zàn,
à kà se swɛɛplaa kè dɛne tē ũ.

¹⁷ Wada, egɛtona, taarisaide dɛna,

¹⁸ yā pāsī wàaripana, wána zaaazi,

¹⁹ sèeda egɛtona kōn danenɔ ɔkɔ́anao.

Làakarikena zinakenazi

²⁰ Ma né, ñgō n de yádiɛnanɔ kúna,
ñton pá kpá n da yádannezíro.

²¹ Ñgō kúna n swè guu,
ñgō dana kámbeɛ ũ.

²² Eé dɔnne aɛ n táa'ona guu,
eé n dákpá n daɛna guu.

Tó n vu, eé lé damma.

²³ Zaake yádiɛna pínɔ né fitiame,
yádannɛna pi né gupuraame,
lédamma kōn totonao né zé wèndideeme.

²⁴ Eé n sí nɔgbē zaaa ɔzī,
eé n bɔ gbē pānde nɔ yānnanna'onan.

²⁵ Ñton à maakeɛ ni dɛro,
ñton tó à wéekpántēdaenzina n kúro.

²⁶ Kaarua è tó n gō kori,
gbē pānde nɔɔ sō è n wèndi bèɛdee kaate.

²⁷ Tó gbē té sè à dà a pɔte,
à pókásāa é gí té kúzís?

²⁸ Tó gbē kèsɛ pèe téyōa,
eé gí à kpatazís?

²⁹ Lɛn à dɛ lɛ kōn gbē kè gè a gbēdaaa nɔɔzio,
zaake tó à ɔ kèa, eé bɔ páro.

³⁰ Tó nɔaa e gbē dɛɛ, tó à kpái ò,
wè à yā da pás?

³¹ Tó wà à kù, eé à fīa bo lɛo swɛɛplaa,
eé pók kè à ví a uan kpá píngi.

³² Zinakeri laasuu víro,
gbē kè è beee kɛɛ è a zīnda kaateme.

33 Gbēna maa kōn kpɛbɔnaon à baka ũ,
à tó zaaa é kēaro.

34 Zaake gōgbē nòsegōaanɔ bé eé su pɔfēo,
tó èe gēe boómma, eé n wēnda gwaro.

35 Eé agbaakpabɔ ke síro,
baa tó à gba bita dāne, eé weziro.

7

Làakarikena kaaruazi

1 Ma né, ngō ma yānɔ kūna,
n ma yādienanɔ da n nòsen.

2 Ngō ma yādienanɔ kūna négō kú wēndio,
n làakari dɔ ma yādannena lán n wéene bà.

3 N da n ɔnea tanga ũ,
n kē n swēa lán wè kē walaaa nà.

4 N o òndɔɔne n dāren à ũ,
n asānsi sísi n gbē ũ.

5 Eé n dākpa bɔna kaarua ɔzĩ,
eé n bɔ gbē pānde nɔ yānnanna'onan.

6 Má zena ma kpé windo guu,
mēe bàazi gwaa.

7 Ben ma òwazi kenɔ è, òndɔɔ kēsānma,
gōkparɛ kee kú n té, à laasuu vīro.

8 Èe likōaa zɔɔ gāale,
èe waalogū kēkēe nɔgbē kezi,
èe gēteɛ à be kpa gēn baaagō

9 zaa ɔfāntē leenaɔ ai gwāavĩ,
ai guu gāa à si kùo maamaa.

10 Ben nɔgbē pì bò à mò daalē òndɔ'òndɔ,
èe ɔ maa a zīndaa lán kaarua bà.

11 Kùgbāadeeme, à wísai vī,
à pòrɔ è pēe bero.

12 Zikenɔa ègō kú zédaan, zīkenɔa gāale,
ègō kpáe kēe zéɔnkpakōa.

13 Ben à òwazi pì kù à lé pèa,
à wéekpāntē dàezi à bè:

14 Sáabukpa sa'ona kúma yā,
ben ma lù kè má sè pì fīa bò gbāa.

15 Wa kō'ena yānzin ma bɔzi,
mēe n wetɛɛ ma n e kè sō.

16 Ma kuntu kpàe ma gádoa
kōn Iyipiti bùsu bisa wée maaao.

17 Ma tuaetiti fā ma daekiia
kè wà kè kōn lí'ɔ gū nnannaao kōn lítɛɛo.

18 N mós wà yenzi ke ai guu gá dɔo,
wà wa pɔyezi ke ai à mówa.

19 Zaake ma zā kú bero,

wéte kè à gàan zà.

²⁰ À ɔɔɔ yì à gàao,
ai àgɔ́ gá su mɔɔ é ɔsi ke.

²¹ À à swè blè kɔn yā pari bɔɛnao,
à gā nàa kɔn yānnanna'onao.

²² Ben òwazi pì bò à tèzi gɔɔ,
lán zù kè wèe gaa kòto kpá bà,
lán gāa kè èe gbá pɛɛɛ bān dɔ,

²³ lán bāa kè èe wāa à si taan bà.
Èe dɔ kè a a zīnda kpà gaazinlo,
ai kà gāa à à swè kù.

²⁴ Tia sa, ma nénɔ, à ma yā ma,
à làakari dɔ yā kè èe bɔɔ ma lén-a.

²⁵ Àton tó a laasuu tá à kiiaro,
àton sāsā à gē à zénlo.

²⁶ Gbē kè à n nē à n kaatenɔɔ pari,
gbē kè à n dede pìnɔ lé víro.

²⁷ À bɛɛ né mira zédaame,
è gēnyo gèwāa kpénɛn.

8

ɔndɔ e wa sisii

¹ ɔndɔ bé èe lé zuuwaziroo?
Wéɛzɛɛ bé èe wa sisiroo?

² À kú sísí musu zé gɛɛzi,
à zena zéɔnkpakɔa.

³ À kú wéte bīile sae,
à kòto dɔ bīile pì gbàno kiia.

⁴ Gbēnɔ, ámbé mée a sisii,
gbēnteenɔ, mée lé zuuazi.

⁵ Nigāzīdeenɔ, à làakari wete àgɔ́ vī,
yɔnkoɔnɔ, à tó àgɔ́ laasuu vī.

⁶ À swā kpá, zaake yā tīisin mé oare,
yā dɔɔdee bé eé bɔ ma lén.

⁷ Zaake ma lé è yāpuraa o,
ma za à zaaan.

⁸ Yā kè aɔ kú ma lénnoɔ maa,
aɔ kee mɔnafiki ke sāsāna víro.

⁹ À súusu asānsideenɔne pīngi,
à zé vī gbē kè aɔ dɔna vīinɔne.

¹⁰ À ma lédamma sé de kondogila,
à dɔna sé de vura maaala.

¹¹ Zaake ɔndɔ bɛɛ vī de gbēbainɔla,
póke nii kúmma kè kà à úro.

¹² Mamɔma ɔndɔ, má làakari vī,
má yákena a zéa dɔna vī.

- 13 Vīakena Diinen zana à zaaan ū.
Ma za zīndasena lezīn kōn īadānao
kōn kuuna zaaao kōn yálekpe'e'onaο.
- 14 Lédamma kōn faakeeo né ma pόμε,
ma kīian gbāaa è bōn kōn asānsikēeo.
- 15 Kīnanō è kpata ble ma gāzīme,
kpatablerinō è yāzēdee diē kōn ma gbāaaοme.
- 16 Gbāadeenō è iko ke ma gāzīme
kōn anduna kpatadeenō nī pīngi.
- 17 Mā ye gbē kē aō yemaziinōzī,
gbē kē aōē ma wētēnō bé wē ma e.
- 18 Auziki kōn gakuio kú ma zī
kōn ooda kaaranao kōn kuuna nnaao.
- 19 Né kē mēē īīnē sāo de vura maaala,
kaarana kē mēē kēīnē de kondogi wāsawasala.
- 20 Mā té yāzēde zēn,
mēē tāa o zē sūusu guu.
- 21 Mēē gbē kē aō yemaziinō gba pόμε,
mēē nī auzikikaēkiinō paīnē.
- 22 Dii ma ke zaa a zī naanagurō,
ai àgō gá yā kē à kē zaa káakunō ke.
- 23 À ma diē zaa káakume,
zaa à daegurō, le èe anduna ke kōro.
- 24 À ma i zaale ísīaa kuuro,
fōki kee kuu gurō beeearo.
- 25 À ma i kpīiinō ā,
ai àgō gá sīsīnō kāsāa péē,
- 26 ai àgō gá anduna káē,
ke sēte ke būsū wēn doo.
- 27 Kē èe pόμε kē kú musunō kee,
kē èe bātuma daa ísīaala,
- 28 kē èe lou naa musu,
kē èe tōte í zē fōo,
- 29 kē èe ísīa zeki lé kee,
le à í tón vī à zeki lélaro,
kē èe anduna kaēē, má kú gwe.
- 30 Mā kú à sae oziikeri maaa ū,
ma pōo ègō nna à aezī lán guu e doo nà,
mēēgō pōnnaa keeo gurō sānda pīngi.
- 31 Ma pōo ègō nna Dii andunaa,
gbēntēenō de ma pōnnakēbō ū.
- 32 Tia sa, ma nēnō, à ma yā ma,
aubarikadeen gbē kē ma zē kūna ū.
- 33 À ma lédamma ma à ōndō kú,
āton pā kpáziro.
- 34 Aubarikadeen gbē kē èe swā kpaā ma yāzi ū
kē ègō ma wētēē ma kpēēē,
kē ègō ma dāa gurō sānda pīngia.

35 Zaake gbē kè ma ee wèndi è,
eégõ nna kòn Diio.

36 Gbē kè kòramazii yā zaaa ì a zĩndaneme,
gbē kè zàmaguunɔ ye gaazime.

9

Ɔndõ kɔn yɔnkɔkɛɛ

1 Ɔndõ a kpé bò,
à a wesagbanɔ à mèn swɛɛplaa à pèɛpɛɛ,

2 à nòbɔ dè à wɛɛ bà,
à pòbleenɔ soru kè à kàɛ.

3 À a nɔkparɛ zĩkerinɔ zĩ,
èè lé zuu wéte s̄s̄ĩ mis̄ont̄ɛa à bè:

4 A faasaideenɔ à ɛara à mós kè!

A laasuusaideenɔ m̄ɛɛ ooare,

5 à mós à ma pòblee ble,
à wɛɛ kè má bà mi.

6 À a yɔnkɔkɛɛ tó, ègõ kú wèndio,
à táa o wéékèna zén.

7 Gbē kè èe fabori daa zéa e s̄s̄s̄ wɛɛɛɛɛ,
gbē kè èe kpákèɛ zaakerizi e taari wɛɛɛ a zĩndaneme.

8 N̄ton kpákè favoriziro, zaake eé kenyo ìime,
n̄ ɔndõdee da zéa, eégõ yenzi.

9 N̄ yā da ɔndõrinɛ, à ɔndõ é diàle,
n̄ yā o gbē maaanɛ, à d̄ɔna é kaara.

10 V̄iakɛna Diinen ɔndõ kāsāa ũ,
Luda kè kú adona d̄ɔnan wéékèna zé ũ.

11 Zaake né ḡi ke ma ḡazĩ,
n wèndi gbāa é kaara.

12 Tó n̄ ɔndõ, n zĩndaneme,
tó faborin n ũ, n m̄i musu.

13 M̄isaikɛɛ de lán nɔgbē lédee bàme,
à ɔndõ v̄iro bens̄õ à yáke d̄ɔro.

14 È v̄ɛɛ k̄itaa a kpɛɛɛɛ,
à kpé kú wéte s̄s̄ĩa,

15 èè lé zuu gbē kè aɔɔɛ ḡɛɛɛnɔzi,
èè bee gbē kè aɔɔ t̄é n̄ zén s̄úusunɔnɛ:

16 A faasaideenɔ à ɛara à mós kè!

A laasuusaideenɔ, m̄ɛɛ ooare,

17 Í kp̄ai mina ègõ nna,
pòblena asii guu né zómɛ.

18 Gbē pinɔ d̄õ kè beee né gèwāa zénlo,
gbē kè m̄isaikɛɛ n̄ sisinɔ s̄i gèwāa t̄utuween.

10

- 1 Né ɔ̄ndɔ̄dee è tò a de pɔɔ ke nna,
né yɔ̄nkɔɔ è a da nɔ̄se yakane.
- 2 ɔɔ zaaa è àre kero,
yākena a zéa è n̄ sí gaa ɔ̄zĩ.
- 3 Dii è tò nɔaa gbē maaa dero,
è zaakerinɔ̄ tē pɔ̄ kè aɔ̄ yezi.
- 4 ɔ̄ meadee è mɔ̄ takaasio,
zīkena ɔ̄plaplaa sɔ̄ è mɔ̄ auzikio.
- 5 Né kè pɔ̄wee kākɔ̄a kwee né làakarideeme,
né kè è ii o pɔ̄kēguro wí vīro.
- 6 Gbē maaa mì ègɔ̄ aubarika vī,
mòde yā pāsī bé à zaakeri lé pà.
- 7 Gbē maaa è ga kɔ̄n a tóro,
zaakeri tɔ̄ è kaateme.
- 8 ɔ̄ndɔ̄dee è zīi ke yādienanɔ̄a,
yābɔ̄eri è a zīnda ne.
- 9 Gbē kè è yā ke a zéa kú a làakaria,
zézaaseri yā é bɔ̄ gupuraa.
- 10 Gbēgwana kɔ̄n wéé pāsio è mɔ̄ yāo,
gbē kè è yā ute a nɔ̄se guuroo è íbete mì de.
- 11 Gbē maaa lé né íbɔ̄ki wèndideeme,
yā pāsī è zaakeri lé pa.
- 12 Zangu è swèe da,
yenzi è lá ká taari píngila.
- 13 ɔ̄ndɔ̄ yā ègɔ̄ kú làakaridee lén,
flàn faasaidee pɔ̄ ũ a kpéea.
- 14 ɔ̄ndɔ̄rinɔ̄ è dɔ̄na zi ká,
làakarisaidee lé è à kaate agame.
- 15 ɔ̄dee auziki ègɔ̄ dené lán wéte bīidee bà,
takaasidee takaasi sɔ̄ è à kaate.
- 16 Gbē maaa asaia è mɔ̄ne wèndio,
zaakeri àre è wéetamma ine.
- 17 Gbē kè è lédamma maa è wèndi zé ɔ̄dɔ̄aíne,
gbē kè è pà kpá totonazi è n̄ sásá.
- 18 Gbē kè è zangu ute né egedeeme,
guderi né yɔ̄nkɔɔme.
- 19 Yā pari bɔ̄ena ègɔ̄ durun sairo,
gbē kè è a lé kú né làakarideeme.
- 20 Gbē maaa lé de lán kondogi wásawasa bà,
zaakeri nɔ̄se bèe vīro.
- 21 Gbē maaa yá'ona è paridee da zéa,
làakarisaidee è ga faasaikεε guu.
- 22 Dii aubarika è n̄ ke auzikidee ũ,
zīkena nawēao è pɔ̄ke kaararo.
- 23 Zaakena de yɔ̄nkɔ̄ne kɔ̄kɔ̄ yā ũ,
ɔ̄ndɔ̄ è ke làakarideene nna.
- 24 Yā kè zaakeri e vīa keεne bé eé à le,
Luda é pɔ̄ kè gbē maaa yezi kpáa.
- 25 Tó zàga'ia kàka à gè, zaakerinɔ̄ ègɔ̄ kuu dɔ̄ro,
gbē maaa kásáa ègɔ̄ pεena guro sánda píngi.

26 Lán levūu kpàkpà è ke swaanɛ nà,
lán tésukpe è ke wéene nà,
len meadee de le gbē kè aṣ à zīnɔne.

27 Vīakena Diine è wèndi gbàa kaara,
zaakerinɔ sṣ, n wèndi ègṣ kusume.

28 Gbē maaanɔ wée ègṣ dɔ pɔnnaazi,
zaakerinɔ sṣ, tāmāa è n ne.

29 Dii zé de utekii ũ gbē maaanɔne,
zaakerinɔ sṣ, è n kaateme.

30 Weé gbē maaa fɛɛ à gbèn zikiro,
gbē zaaa sṣ é vɛekii e būsunlo.

31 Ɔndṣ yā è bɔ gbē maaa lén,
lézaadee sṣ, weé à néne zṣkṣremɛ.

32 Gbē maa yā kè kṣ sío wà oñne dṣ,
yákpɛɛgānda'ona ègṣ da gbē zaaa lén.

11

1 Dii zà pýṣna kṣn mɔnafikion,
kilooyṣna súusun à yezi.

2 Zīdasena lezī è mó wíyāo,
zīndabusanan ɔndṣyā ũ.

3 Gbē maa nṣɛpuraa è a da zéa,
náanesaidee nṣɛ zaaa è à yaka.

4 Auziki àre vī yákpækɛgurɔ zīro,
yákɛna a zéa sṣ è n sí gaaa.

5 Taarisaidée maakɛna è zé porone,
zaakeri zaakɛna è à ne.

6 Nṣɛpuradee maakɛna è à bɔ,
náanesaidee pónidena sṣ è à kŭ.

7 Tó gbē zaaa gā, à tāmāa è mī de,
pṣ kè à náanekɛna a gbāagurɔ píngi è yāa.

8 Gbē maa è bɔ wéétāmman,
ben gbē zaaa è gēn à gēɛ ũ.

9 Ludayādarisai lé è à gbēdaaa yaka,
mɔde dṣna è gbē maa bɔn.

10 Tó gbē maaanɔ kŭ nnamanan,
wéte ègṣ nna,

tó gbē zaaanɔ gāga, wè guda ke.

11 Wéte è kaara nṣɛpuradeenɔ gāzī,
gbē zaaanɔ lé è wéte de.

12 Faasaidée è a gbēdaaa fabo,
làakaridee è a lé kŭ.

13 Kɔmɔɔdeɛ è bɔ asiiyāo gupuraa,
gbē náanɛdeɛ è n asii ta.

14 Dɔn'aɛdesaikɛɛ è tó gbēnɔ fu,
yákekɛri pariinɔ è tó wà zī ble.

15 Tó n gbē pānde fia di n musu,
n ka wéétāmmalame,
gbē kè a ɔɔ bèn è gṣ a làakaria.

- 16 Gbāamōnneri ègō auziki vī,
mōde nōgbē nōsemaadee ègō bèe vīīne.
- 17 Sūdeee è maaa i a zīndanē,
gbē pāsī è a zīnda kpá nawēazi.
- 18 Gbē zaaa asaia ègō aubarika vīro,
yāmaatōri è àre e yāpura.
- 19 Kuuna maa yāpura è nī ká wēndia,
tena à zaaazi è mō gaao.
- 20 Dii tēn nōsezaadeenō ū,
à pōō è ke nna taarisaideenōa.
- 21 Yāpura, gbē zaaanō é bō pāro,
mōde gbē maaanō é bō aafia.
- 22 Lán vura tānga de nà alēde yīn,
len nō maa ōndōsaidee de le.
- 23 Gbē maaanō pōyezi è nī ká nmanan,
gbē zaaanō tāmaa è nī ne.
- 24 Gbē kè è gbaa daa è kaarana e,
gbē kè gī pō kè de à kpá kpázi è gō takaasimme.
- 25 Gbēntee aubarikadee é nnaa ma,
gbē kè è nī pōyīi kū é pōyīi e se.
- 26 Wè gbē kè è pōwēe ute ká,
wè sa maaa o gbē kè è yāmmane.
- 27 Gbē kè è à maaa wete ègō nna kōn gbēnō,
gbē kè è à zaaa wete, yā zaaa é à le.
- 28 Gbē kè è a auziki náane ke é léé,
gbē maaa è ɔ tá lán lí lāde ba.
- 29 Gbē kè yā i a uane é gō kori,
yōnkōō é gō ōndōdee zō ū.
- 30 Gbē maa yākennena né lí wēndideeme,
gbē kè è gbēnō ee ōndō vī.
- 31 Zaake Luda è fia bo gbē maaane andunan,
weé luyādarisai kōn durunkerio pō o dōō?

12

- 1 Gbē kè lédamma è kene nnaa ye dōnazi,
gbē kè totona è kene zaaa mī vīro.
- 2 Gbē maaa è Dii pōnnaa e,
mōde Dii è yā da mōnafikideela.
- 3 Zaakena è gbēke kāsāa péero,
gbē maaa kāsāa ègō degena vīro.
- 4 Nō maaa de a zāne lán fūra bà,
nō wīdamari denē lán mèkemuna bà.
- 5 Gbē maaanō ègō pēe yāzēdeea,
gbē zaaanō lédamma mōnafiki vī.
- 6 Gbē zaaanō yā né gbēdena yāme,
gbē maaanō lé sō è nī bō.
- 7 Wè gbē zaaanō lie nī kpēegānda aō mī de,
mōde gbē maaanō ua ègō kuu.
- 8 Wè gbē tō bō a ōndō lémmē,

wè kya ká faasaideen.

⁹ Gbē futa kè à z̄iri vīi s̄āo de
gbē kè è a z̄inda die p̄oke ũ bens̄o à p̄oble vīroola.

¹⁰ Gbē maaa a p̄okádeenŋ gwana d̄o,
gbē zaaanŋ dà p̄āsī k̄on n̄ p̄onŋ.

¹¹ Búbari aīadee èḡo k̄ana,
laasuu k̄esā gbē kè è pé gukoríaa.

¹² Gbē zaaa è ɔɔ zaaa ni de,
m̄ode gbē maaa k̄asāa èḡo m̄odo vī.

¹³ Gbē zaaa lé zaaa è à k̄ū,
m̄ode gbē maaa è b̄o yāketen.

¹⁴ Lé maaa è n̄ ká p̄o maaaa,
z̄īi kè gbē kè àre è ḡē a ɔz̄ī.

¹⁵ Ȳonkɔɔ yāk̄ena è ken̄e maa,
ɔ̄nd̄oodee s̄o è lédamma ma.

¹⁶ Ȳonkɔɔ è tó wà à p̄of̄ē d̄o ḡɔɔ,
làakarídee s̄o è s̄os̄o daro.

¹⁷ Yāpura'ori è yāzede o,
s̄ēda'eḡede yā èḡo m̄onafiki vīme.

¹⁸ Laasusaiyā è n̄ swè z̄o lán f̄ēdaa bà,
ɔ̄nd̄oodee légb̄e è m̄o aafiao.

¹⁹ Yāpuraa kè wà ò èḡo gik̄ena,
eḡe s̄o è ḡē z̄éla lán w̄é'ibak̄ena bà.

²⁰ M̄onafiki kú zaalekpak̄os̄s̄rinŋ sw̄èn,
gbē'aafiaw̄eterinŋ bé āɔɔ p̄onnaa vī.

²¹ Zaa ke è gbē maaa lero,
gbē zaaanŋ s̄o, yā è dañla.

²² Dii t̄èn eḡe dee ũ,
à p̄oo èḡo nna yāpuradeea.

²³ Làakarídee èḡo a d̄ona k̄ūna a sw̄èn,
ȳonkɔɔ è yā faasai kp̄aakpa ke.

²⁴ Z̄īk̄ena ɔ̄plaplaa è tó gbē kí ble,
mea è gbē da z̄òbleen.

²⁵ Kuuna bídi guu è gbē s̄ōe,
yānna'on̄n̄ena è n̄ p̄oo ke nna.

²⁶ Gbē maaa è a gb̄ēdaaa da z̄éa,
gbē zaaanŋ yāk̄ena è n̄ s̄āsā.

²⁷ Meadee è a n̄b̄o k̄a wawaro,
aīadee è làakari d̄o a p̄onŋa.

²⁸ Kuuna yāzede z̄én w̄èndi vī,
z̄é p̄i sena è n̄ kp̄a gaaziro.

13

¹ Né ɔ̄nd̄oodee è a de lédamma ma,
fabori è gí kp̄ak̄ēnazi.

² Légb̄e nnaa è gbē ká p̄o maaaa,
nāanesaidee è ble a p̄āsī guume.

³ Gbē kè è a lé k̄ū è a w̄èndi d̄akpa,
gbē kè à lé è kúroo è a z̄inda yaka.

- 4 Mɛadee è pɔ̀ kɛ̀ à yezi ero,
aĩade sɔ̀ è nnaa ma.
- 5 Gbɛ̃ maaa zà mɔnafikiyān,
gbɛ̃ zaaa è wí darúma è ñ kpɛ̃ bɔ.
- 6 Maakɛna è zémaasɛri m̀i sí,
zaakɛna è durunkeri liɛ a kpɛɛgānda.
- 7 Gbɛ̃kenɔ̀ è ñ zĩnda diɛ auzikidee ũ,
mɔde aɔ̀ɛgɔ̀ pɔ̀ke vĩro.
Gbɛ̃kenɔ̀ è ñ zĩnda diɛ takaasidee ũ,
mɔde aɔ̀ɛgɔ̀ pɔ̀ vĩ bíta.
- 8 Auzikidee è a zĩnda bɔ kɔ̀n a auzikikɛɛo,
takaasidee sɔ̀ è vĩadaanzina ero.
- 9 Gbɛ̃ maaanɔ̀ gupuraa ɛ̀gɔ̀ puna,
gbɛ̃ zaaanɔ̀ fitia è garúma.
- 10 Zĩndasɛna lezĩ è swèe da,
lédammamana è tó wà ɔ̀ndɔ̀ kũ.
- 11 ɔ̀ɔ̀ zaaa è gá aɛro,
ɔ̀ɔ̀ kɛ̀ wà è ísimma guu sɔ̀ è kɔ̀.
- 12 Tāmaa gikɛna è ñ nòsɛ yaka,
pɔ̀ kɛ̀ wà yezi ena è mɔ̀ wɛ̀ndi dufuo.
- 13 Gbɛ̃ kɛ̀ è yā daroo é yā e,
gbɛ̃ kɛ̀ è yā ma é àre e.
- 14 ɔ̀ndɔ̀dee yādannɛnan íbɔ̀ki wɛ̀ndidee ũ,
è ñ bɔ ga bàn.
- 15 Wéɛzɛ̃ maaa è tó gbɛ̃ dakɔ̀rɛ gòmio,
mɔde náanɛsaideenɔ̀ zé ɛ̀gɔ̀ pāsĩ.
- 16 Lāakarideenɔ̀ è yā kɛ̃ kɔ̀n dɔ̀nao,
yɔ̀nkɔ̀ è a faasaikɛɛ ɔ̀dɔ̀aĩnɛ.
- 17 Zĩri zaaa è gɛ̃ yān,
ìba náanɛdee è su aafia.
- 18 Gina totonazi è mɔ̀ takaasio kɔ̀n wíyāo,
lédammamana è bèɛ línnɛ.
- 19 Pɔ̀nidɛna ena è ñ pɔ̀ɔ̀ kɛ̃ nna,
mɔde yɔ̀nkɔ̀ ye kɛ̃na yā zaaaaziro.
- 20 Gbɛ̃ kɛ̀ té ɔ̀ndɔ̀rinɔ̀zi è ɔ̀ndɔ̀ kũ,
gbɛ̃ kɛ̀ kakɔ̀ana kɔ̀n yɔ̀nkɔ̀nɔ̀ è yā e.
- 21 Mɔ̀nzi ɛ̀gɔ̀ té durunkerinɔ̀zi,
nnamanan gbɛ̃ maaanɔ̀ àre ũ.
- 22 Gbɛ̃ maaa è túbi tó a dionɔ̀nɛ,
durunkeri sɔ̀ auziki é gɔ̀ gbɛ̃ maaanɛ.
- 23 Takaaside bura è pɔ̀blee kɛ̃ maamaa,
mɔde yákenɛ lɛkpɛɛ è tó à korazi.
- 24 Gbɛ̃ kɛ̀ è a né gbɛ̃roo zàn,
gbɛ̃ kɛ̀ ye a nézi è à toto káaku.
- 25 Gbɛ̃ maaa è pɔ̀ ble à ká,
gbɛ̃ zaaanɔ̀ nòsɛ ɛ̀gɔ̀ da kori.

14

¹ Nɔ̀gbɛ̃ ɔ̀ndɔ̀dee è ua káɛ,
à faasaidee sɔ̀ è ua fāakɔ̀a.

² Gbē kè è yā ke a zéa Dii vīa vī,
gbē kè è zé sé súusuroo sō è kya kán.

³ Faasaide lén à gbēbo ū,
ōndōdee yā'ona è à bo.

⁴ Tó zù kuuro, pòble gbà ègō da korime,
wè àre bíta e kōn zùnò gbáaao.

⁵ Sèeda yāpuradee è egēe toro,
sèeda egēde yā ègō mōnafiki vī.

⁶ Fabori è kpáe ke ōndōzi à korazi,
yādōna aaga làakarideene.

⁷ Ñ kē yōnkōa zāazā,
zaake né dōna earo.

⁸ Ōndō è tó làakaridee laasuu lé a zéa,
yōnkō faasaikē è à sāsā.

⁹ Faasaideenò è kya ká taari kúekenan,
gbē maaanò ègō nna kōo.

¹⁰ Baade a zīnda yā'ōamma dō,
gbē pōnnaa ègō de gbē pānde pò ūro.

¹¹ Gbē zaaanò ua é mī de,
gbē maaanò be é tó tá.

¹² Zé ke kuu è ke gbēnōne maa,
mōde à mīdekii né gaame.

¹³ Baa yādōna guu nōse è yaka,
pōnnaa kuu kè è mī de kōn pōsiaao.

¹⁴ Bōrukpeede yákēna è wī à musu,
gbē maa è a yákēna gbè e.

¹⁵ Laasuusaidee è yā píngi síme,
làakaridee è yā náane ke laasuulēna sairo.

¹⁶ Ōndōdee ègō zaakēna vīa vī è pāne,
yōnkō è náane kpá a zīndaa ègō wāna.

¹⁷ Pōfēri è yā futaa ke,
mōnafikidee è zangu i a zīndane.

¹⁸ Ōndōsaideenò è gō faa sai,
làakarideenò è dōna kú fūra ū.

¹⁹ Gbē zaaanò é mī sie gbē maaanōne,
zaakerinò é kúe nōsepuradeenò kpēelēa.

²⁰ Takaasidee, baa à gbēdaaa è zan,
mōde auzikide gbēnnanò ègō pari.

²¹ Kyakana n gbēdaaan né durumme.
Aubarikadeen gbē kè è wēnda dō takaasideenōne ū.

²² Zaalēkpakōsōrinò sāsānaroo?
Maawaariparinò sùu vī kōn náaneo.

²³ Mēkpana zīia ègō àre vī,
yābōena pāa è mō kēsānao.

²⁴ Ōndōdeenò auzikime ñ fūra ū,
yōnkōnò faasaikē è mō kōn faasaiyāo.

²⁵ Sèeda yāpuradee è gbē mī sí,
mōde sèeda egēdee yā mōnafiki vī.

²⁶ Vīakēna Diine né gbāa'eki náanedeeme,

à de mìsikii ũ à n̄n̄n̄e.

²⁷ Vīakena Diine né íb̄oki w̄endideeme,
è tó wà b̄o ga bàn.

²⁸ Tó kína gb̄en̄o pari, èḡo gakui vī,
b̄usugb̄esaikee né kpatableri m̄onzime.

²⁹ Gb̄e k̄è è p̄o f̄e kpaaro w̄ée k̄ena,
p̄of̄eri è a futakee sé lezī.

³⁰ L̄aakarikpaena né m̄è aafiam̄e,
zangu è m̄ekekpete kp̄ánzi.

³¹ W̄endade w̄éet̄ammari è à K̄eri kpe b̄o,
takaaside w̄éegwari è à K̄eri kpe da.

³² Tó kisia ḡè zaakerizi, è à n̄eme,
baa tó gb̄e maaa ḡà, à utekii vī.

³³ Ōnd̄o è v̄eekii è l̄aakaridee n̄òsen,
m̄ode w̄è e ȳnk̄oaro.

³⁴ Ȳaz̄edee è b̄usu sé lezī,
durun s̄o è wí da gb̄en̄o, baa déme.

³⁵ Z̄òbleri l̄aakaride ȳa è ká k̄inan̄e,
m̄ode è a p̄of̄e b̄ob̄o à wídammaria.

15

¹ Ȳawenlana d̄o è p̄of̄e kp̄áe,
ȳa p̄āsī è n̄ p̄o f̄e.

² Ōnd̄odee ȳa'ona è n̄ gba d̄ona,
m̄ode ȳnk̄o ȳa èḡo faa sai.

³ Dii w̄ée kú gu p̄ingia,
èḡo gb̄e zaaan̄o k̄on gb̄e maaan̄o t̄aasi kee.

⁴ Ȳabuse'ona è n̄ gba w̄endi dufu,
ȳal̄ekp̄ee è n̄ k̄a de.

⁵ Faasaidee è kya ká a de totonan,
l̄édammamari s̄o l̄aakari vī.

⁶ Gb̄e maaa ua èḡo auziki vī b̄íta,
gb̄e zaa p̄ón̄o èḡo ȳakete vī.

⁷ Ōnd̄odee lé è d̄ona f̄a,
ȳnk̄oan̄o s̄o, āo n̄òse v̄iro.

⁸ Dii t̄en̄ gb̄e zaaan̄o sa'ona ũ,
m̄ode gb̄e maaan̄o w̄éekena è k̄áne.

⁹ Dii z̄a gb̄e zaaa ȳakenan,
à ye gb̄e k̄è āo té ȳaz̄eezin̄ozi.

¹⁰ Totona p̄āsīn̄ gb̄e k̄è p̄à z̄éne p̄o ũ,
gb̄e k̄è ye l̄édammaziroo s̄o é game.

¹¹ Lán Dii ḡèw̄aa k̄on kaatenao ȳa d̄o n̄à,
w̄éè gb̄entee sw̄è p̄o o d̄o?

¹² Fabori èḡo yezi wà a gba l̄aakariro,
è gá ōnd̄orin̄o kiiaro.

¹³ N̄òse nnaa è tó uu ḡo werena,
n̄òse yakana è gb̄e k̄a de.

¹⁴ Laasuudee è d̄ona wete,
ȳnk̄o è ȳafaasai m̄óm̄o.

- 15 Gurɔ pínɡi ègɔ pāsī wēndadeenεmε,
pɔnnadee ègɔ kú zībaa guu.
- 16 Pɔ vīna fēte vīakεna Diine guu
maa de auziki bīta kūna wahaa guula.
- 17 Dò pā blena yenzi guu
maa de nòbɔ nòside sona kōn zanguola.
- 18 Pɔfēri è swèe da,
nòseyīidee è zɔka mì de.
- 19 Mεadee zé ègɔ de ne lèkara ùmε,
gbē maa zé né zédaame.
- 20 Né ɔndɔdee è tó a de pɔɔ kε nna,
gbēntee yōnkɔɔ è kya ká a dan.
- 21 Yafaasai è kε laasuusaideene nna,
laasuudee è zé sé súusu.
- 22 Lékpakɔsɔnasai è yā gboro,
lédammari pariino è tó yā kε.
- 23 Yāwenlana dɔɔ è a òri pɔɔ kε nna,
yā'ona à gurɔɔa ègɔ nna fá!
- 24 Wēndi zé è gá kōn làakarideeno musu
le aɔton sí gèwāanlo yānzi.
- 25 Dii è ìadāri ua wí,
è gyaanɔɔ gulezeki dākpa.
- 26 Dii zà laasuu zaaan,
yānna'ona è kεne gbāsīro.
- 27 ɔɔzaawεteri è ìa da a uaa,
gbē kè zà ɔɔnkpεεgbaan ègɔ kuu aafia.
- 28 Gbē maaa è laasuu lé yā kè eé wēnlaa,
yā zaaa è bɔε gbē zaaano lén gɔɔ.
- 29 Dii zà kōn gbē zaaano,
è swā kpá gbē maaano aduakεnazi.
- 30 Uu werena è ñ pɔɔ kε nna,
baaru nnaa è ñ wá were.
- 31 Gbē kè è swā dɔ aafia lédammazi
ègɔ bεdee ù ɔndɔrinɔ té.
- 32 Gbē kè gí totonazi zà a zīndan,
lédammamari sɔ è gɔ làakaridee ù.
- 33 Vīakεna Diine è ɔndɔɔ dañne,
zīndabusana è bèε lírīne.

16

- 1 Gbēntee è yā die a swèn,
mɔde à mīdena è bɔ Dii lémmε.
- 2 Baade è a yākεna e maame,
mɔde Dii ñ nòseguuyānɔ yɔ à gwa.
- 3 Ñ yā kè néε kεε na Dii ɔzī,
n pɔyeziyá é bɔ maa.
- 4 Dii pɔ pínɡi kè a pɔyezi yānzime,
zaakerino pón wéetāmmagurɔ ù.
- 5 Dii tēn ìadārinɔ ù,
yāpurame aṣé bɔ páro.

- 6 Gbēkeē kōn náanɛo è lá ká taarila,
vīakena Diine è tó wà pá à zaaanɛ.
- 7 Tó gbē yākenanɔ kè Diine nna,
è tó se à ibɛɛnɔ keo nna.
- 8 Pó fēte ena maakena guu
maa de àre zaa bíta enala.
- 9 Gbēntee è zé kè èe sɛɛ laasuu lé,
mɔde Dii è a kèse da zéa.
- 10 Lán kína è yā die Luda gēɛ ũ nà,
à maa à yā bɔ yāzedeē kpɛero.
- 11 Zaka maaa kōn kiloo súusuo né Dii pómɛ,
pótiiisigwabɔ píngi né à pókɛnanɔmɛ.
- 12 Èe kō sío kína à zaaa kero,
wè kpata kásáa pɛɛ yāzedeē musumɛ.
- 13 Yāzede'ori è kɛ kínanɛ nna,
ègō ye yāpura'orizi.
- 14 Kína pɔfɛ de lán ga z̄iri bàme,
mɔde ɔndōdee è à té de.
- 15 Kína uu werena ègō aafia vī,
à maakennena de lán pótōgurɔ lou bàme.
- 16 ɔndōkúna maa de vurala zà,
gōna làakaridee ũu bèɛ vī de kondogi maaala.
- 17 Gbē maa zé kè è sé pá zé zaaanɛ,
gbē kè à a zīndakúna dōɔ è a wèndi dákpa.
- 18 Īadāna è mó lɛɛnao,
zīndasena lezī è mó kaatenao.
- 19 Zīndabusana talakanɔ té maa
de baka kuuna kōn Īadārinɔla.
- 20 Gbē kè è yā'onne maa è à maaa e,
Dii náanɛkɛri ègō pɔnnaa vī.
- 21 Gbē kè à nòse papanan wè sísi làakaridee,
gbē kè à lé nnaan wè à yādōna zé e.
- 22 Làakarín wèndi mì ũ gbē kè aɔɔ vīinɔne,
faasaideenɔ yāfaasai è wéɛ tām̄ma.
- 23 ɔndōdee laasuu è à lé da zéa,
à lé è tó wà à yādōna zé e.
- 24 Yānna'ona né zómɛ,
à nna nòsen bensō è mè gba aafia.
- 25 Zé kee kuu è kɛ gbēnɔnɛ maa,
mɔde à m̀dɛkii né gaamɛ.
- 26 Búbari nòse è à da zīin,
zaake nɔaa è té kámme.
- 27 Gbē pāa è à zaaa gōgō,
à légbɛ de lán té kɛ èe kũu bàme.
- 28 Gbē d̄brɔsaidee è swèè da,
kɔmɔtɔdee è gbēnnanɔ kēk̄s̄a.
- 29 Gbē pásī è mɔnafiki kɛ a gbēdaaanɛ,
gbasa à da zé zaaan.
- 30 Gbē kè èe wéɛ'igō kee laasuu ègō kpɛegāndamɛ,
gbē kè èe lézuki kee zè kōn à zaaaomɛ.

31 Mikā puraa né fùra gakuideeme,
 maakena è ñ káa.
 32 Nòseyiidee maa de zìkarila,
 gbē kè à a zīndakūna dōo maa de wétesirila.
 33 Wè yā gbeka kōn ɔ puraa,
 mɔde à bɔkōtēna è bɔ Dii kiiame.

17

1 Buređi kusu kori sona yāketē sai
 maa de nòbɔgbēna ua swēedeena.
 2 Zì làakaridee ègō gbāaa vī né wídamari musu,
 ègō baka vī ua túbí guu.
 3 Wè kondogì kōn vuraō baasa,
 mɔde Dii è ñ swē tāsai kē.
 4 Gbē zaa swā ègō nna kōn yā dōrɔsaio,
 egēdee làakari ègō kú gbēperia.
 5 Gbē kè è takaasidee faboo è kyaka à Kèrimme,
 gbē kè è gbē yāa dɔ mɔnzia è bɔ pāro.
 6 Dionɔme ñ dezinɔ gakui ũ,
 denɔme ñ néno ñadābɔ ũ.
 7 Yāzede'ona è kōsi kōn yōnkɔoro,
 egē è kōsi kōn bēdeeorō.
 8 ɔdɔnkpeegbaa de yɔbāndii ũ a dārine,
 guu kè à lien píngi à tá ègō nname.
 9 Gbē kè lá kà taarilaa e yenzi weteeme,
 yāziferi sō è gbēna kēkōa.
 10 ɔndōri è kpākēnzina ma,
 yōnkɔ sɔ e gbēna gēn baaagō daro.
 11 Yā zaa è dɔ swāgbāadeene aē,
 weé zīri wēndadōrisaidee gbarezi.
 12 Dakōrena kōn mūsu kè wā à néno sēe
 sāɔ de dakōrena kōn yōnkɔ mīsaikēola.
 13 Tó gbē à maaa fīa bō kōn à zaaao,
 à zaaa é kē à uaaro.
 14 Leokpakōadana de lán ízewēna bāme,
 ñ gu gwe ai swēe gō gá fēe.
 15 Yā nna kpana taarideea
 kōn yādana taarisaideelaa,
 Dii zā yā beeenɔn píngi.
 16 Bó àren yōnkɔ vī ɔɔblena kyódōna musuu?
 Zaake à nòse vīro.
 17 Gbēna yenzi ègō kuu gurɔ sānda píngime,
 vī kōn dāaronɔ kuu dōkōnena yānzime.
 18 Yōnkɔ è gbē fīa di a musu,
 è kpégaau sé a gbēdaaane.
 19 Gbē kè ye swēezi ye durunzime,
 gbē kè à a gānule bɔ yāasa è mɔnzī wete a zīndane.
 20 Laasuukpegāndadee è à maaa ero,
 léfɔdeē è léè à da yān.

21 Yōnkɔɔ da pɔɔ ègɔ siame,
 faasaidee de pɔɔ ègɔ nnaro.
 22 Nɔse nnaan ēzē maaa ū,
 pɔsɔiaa è n̄ yāyā.
 23 Zaakeri è ɔɔnkpɛɛgbaa sɔɔ a utan,
 lɛ à yāzede m̄ deo yānzime.
 24 Lāakaride wée ègɔ kú ɔndɔɔa,
 mɔde yōnkɔɔ wéepekii ègɔ zàmɛ.
 25 Né yōnkɔɔ è tó a de pɔɔ gɔ sia,
 è a da'ina nɔse yaka.
 26 À maa wà wée tā taarisaideearo,
 bèede gbēna a nɔse maa yānzi zé vīro.
 27 Gbē kè è a lé kú dōna vī,
 nɔseyīidee ègɔ lāakari vī.
 28 Baa yōnkɔɔ, tó à yītena,
 wè à diɛ ɔndɔdeɛ ūmɛ,
 gbē kè è a lé kú né lāakarideemɛ.

18

1 Zīnda pɔyezi è dɔ gbē kè è kērm̄manɛ aɛ,
 è gí lédamma pīngizi.
 2 Yōnkɔɔ è pɔnnaa kɛ lāakari yā musuro,
 yā kè b̄ò à lén è o.
 3 Zaakena è m̄ kyakanguomɛ,
 kpɛɔyā è wí iīnɛ.
 4 Gbēntee légbɛ né í l̄mɛ,
 swa'í bàalɛname, íb̄oki wèndideemɛ.
 5 Kena zaakerinɛ kèrɛkɛrɛ
 kɛ yākɛna taarisaideenɛ lèkpɛɛ maaro.
 6 Yōnkɔɔ lé è à da swèn,
 à yā'ona è à kpá gbēnazi.
 7 Yōnkɔɔ lé è à yaka,
 à yā'ona è à kú lán takutɛɛ bà.
 8 Gbēperi yā è kēnɛ lán zó bà,
 è gē lén d̄ɔ ai nɔse guu.
 9 Gbē kè è pā kpá a zīzi né
 m̄ɔnzide dāaromɛ.
 10 Dii tó né uteki lezime,
 gbē maaa è bà lé à gēn à aafia e.
 11 ɔɔde auziki denɛ lán wéte kè wà lèkaa ligazi bà,
 lán b̄ii kè weé f̄ɔ wà didiaroo bà.
 12 Zīndasɛna lezi è m̄ gbēnɛ kōn lɛnao,
 zīndabusana è m̄ b̄ɛɔ.
 13 Gbē kè è wēnla swākpana sai,
 m̄isaikɛɛ kōn kpɛɔnao gōnɛ.
 14 Kāgbāakɛɛ è gbē gba gbāaa gyāpɛa,
 mɔde dé bé éé pɔsɔiaa f̄ɔɔ?
 15 Lāakaridee è yā dada a swèn,
 ɔndɔdeɛ swā ègɔ dɔ dōnazi.

- 16 Gbaa kè gbē dà è zé kekεε,
è zé wēne gana gbēnsinŋ kiia.
- 17 Gbē kè yā ò káakun wè à gwa yānnadee ũ,
ai à ibεε gŋ gá à εge bo.
- 18 Kábankpekεna è swèe mì dε,
è gŋsa gbāaanŋ yokŋa.
- 19 Danε kè wà taari kēne yā ègŋ gbāa lán bīi bà,
aŋ swèe dε lán zétatana kŋn lεo bà.
- 20 Yā'ona dŋŋ è mó gbēne kŋn kánao,
à légbε è tó pŋ móa.
- 21 Gaa kŋn wēndio kú lémmε,
gbē kè ye yā'onazi è a gbè e.
- 22 Gbē kè nŋŋ è n̄ sé n pŋ maa è,
aubarika beee bŋ Dii kiiame.
- 23 Takaasidee è yā o wēndawēnda,
auzikidee è wēnla gbāngbān.
- 24 Gbēnna berεketε è à zaaa ínneε,
gbēnna kenŋ kuu aŋègŋ na gbēa dε ua gbēla.

19

- 1 Kuuna takaaside taarisaidee ũu maa
dε kuuna yŋnkŋ yāzaa'ori ũula.
- 2 Aīa vīna dŋna sai maaro,
wāna bīta è n̄ kē zéame.
- 3 Gbēntee faasaikεε è zé yakanε,
ben è Dii taari e.
- 4 Auziki è tó wà gbēnna e pari,
takaaside gbēnna è kēame.
- 5 Sēeda εgεdee é bŋ pāro,
εgεdee é gī wétámma eziro.
- 6 Gbē paridee è kpatableri tŋ nnaa sí,
baade píngi ègŋ yezi gbadari gŋ dε a gbē ũme.
- 7 Takaasidee danenŋ è pā kpázime,
weé à gbēnnanŋ kēana o dŋro.
Tó èe wεtεε à yā oŋyo,
aŋègŋ kú bero.
- 8 Gbē kè èe ŋndŋ kūu ye a zīndazime,
gbē kè ye làakarizi è à maa e.
- 9 Sēeda εgεdee é bŋ pāro,
εgεtori é kaate.
- 10 Lán nnamana e kŋsi kŋn yŋnkŋŋŋ nàro,
lεn zŋ kīblena wēnenŋŋa e kŋsioro lε.
- 11 Làakaridee pŋŋ è fē kpaaro,
lákana taarilan à ãadābŋ ũ.
- 12 Kīna pŋfēna dε lán músu pūtāna bà,
à maakennεna dε lán mŋdŋpisina sēa bàme.
- 13 Né yŋnkŋŋŋ a de yakana ũ,
nŋ swēedeε dε lán itŋtŋna zεna sai bàme.
- 14 Wè berε kŋn a auzikio e túbi ũme,
mŋdε nŋ làakaride ena è bŋ Dii kiiame.

- 15 Mɛakɛna è n̄ da ibita'onan,
nɔaa è gbɛ̄ gina dɛ.
- 16 Gbɛ̄ kè è yá'onnenana da è a wèndi dákpa,
gbɛ̄ kè è a zinda yákɛna daroo é ga.
- 17 Gbɛ̄ kè wènda d̄s̄ takaasideene p̄ sèk̄ Diineme,
àmbe é à yákɛnanɔ f̄ia bone.
- 18 N̄ n né toto a gurɔɔa,
mɔde n̄ton tó à gɛ̄ ɔla ai à garo.
- 19 Pɔf̄ɛbitadee é f̄ia bome,
tó n à bò, à bona égɔ̄ lé v̄iro.
- 20 N̄ lédamma ma n̄ totona sí,
lɛ n̄ ɔnd̄ɔ kú gurɔ̄ aɛz̄i yánzi.
- 21 Laasuu kú gbɛ̄ntee n̄sɛn pari,
mɔde yá kè Dii zèò bé è kɛ.
- 22 Gbɛ̄kɛn wè wete gbɛ̄ntee,
takaasidee maa dɛ egedeela.
- 23 V̄iakɛna Diine è mó wèndio,
gbɛ̄ kè v̄ii è ii o làakario kpaena,
à zaaa è à lero.
- 24 Mɛadee è ɔ gɛ̄ taan
à fua à p̄ɔblee lí à da a lén.
- 25 N̄ fabori gbɛ̄, ȳɔnkɔ̄ é gɔ̄ làakari v̄i,
n̄ kpákɛ̄ làakarideezi, eé yá dada.
- 26 Né kè è a de gbɛ̄ à pé a daa né
né gina kè è wí darúmame.
- 27 Ma né, tó n kámma bò k̄n lédammamano,
n p̄á yád̄ɔnanɛn gwe.
- 28 Sèeda zaadee è yázedee fabo,
zaakeri è à zaaa mómɔ zaa.
- 29 Gò logona faborinɔla,
gbɛ̄nan ȳɔnkɔ̄nɔ p̄ó ù n̄ kpɛɛa.

20

- 1 Wɛɛ è lalandi z̄írma,
í gbāaa è n̄ da yābɔɛn,
gbɛ̄ kè tò à a dɛ ɔnd̄ɔ v̄iro.
- 2 Kína pɔf̄ɛna dɛ lán músu p̄t̄ana bà,
gbɛ̄ kè tò à pɔ f̄ɛ̄ a z̄inda kpà gaazime.
- 3 Baasina lɛokpak̄ɔane bèɛ v̄i,
faasideenɔ è kasakɛ swèe kero.
- 4 Mɛadee è bú wí a gurɔ̄aro,
tó à gàa bura p̄ókɛgurɔ̄, è p̄oke ero.
- 5 Gbɛ̄ntee n̄sɛguuyá né í l̄mɛ,
mɔde asásidee bé à yá p̄inɔ t̄ona d̄ɔ.
- 6 Gbɛ̄ paridee è a maakɛna yá o,
mɔde b̄ona gbɛ̄ náanɛdeea z̄í'ù.
- 7 Gbɛ̄ maaa égɔ̄ kuu taari sai,
aubarikadeenɔ né kè à n̄ tónɔ ù.
- 8 Kína kè v̄ɛɛna a yákpaɛk̄k̄iia

è à zaa píngi dō a wéε guu à plekōte.

⁹Dé bé é fō à o kè a nòse yāke vīro,
á kuu durun sai wásawasaa?

¹⁰Kilooyōna zaaa kōn mōnafiki zakao,
Dii zà beeenōn píngi.

¹¹Baa kōkō'ona guu wè dō néa,
tó à yākena maa ke à zé vī.

¹²Swā kè wè yā mao kōn wéε kè wè guu eoo,
Dii bé à n̄ ké n̄ píngi.

¹³Tó n̄ ye i'onazi, né gō takaasidee ūme,
n̄ itē, pōblee é mómma.

¹⁴Póluri è be: À maaro! À maaro!
Tó à kào ae, è a zinda sáabu kpá.

¹⁵Vura kun, ben òso din,
mōde dōna kuuna lémmε gbè bèεdee ū.

¹⁶Tó gbē nibō fià di a musu,
n̄ à uta sí ñgō kūna tōba ū adee gēε ū.

¹⁷Dibidibi pōblee ègō nna gbēneμε,
è yāa à gō n lén lán gbèwa bà.

¹⁸N̄ ze yāo lédamma musu,
n̄ yā gwa maamaa, né gbasa n̄ zì ká.

¹⁹Kōmōtōdee ègō lili oo kōn danō asiyyāome,
ñton kakōa kōn yābōeroro.

²⁰Gbē kè à a de ke a da ká,
à fitia é ga gusia níginigimme.

²¹Túbiblena ide wahaakesai
ègō aubarika vī zāaro.

²²Ñton à zaaa gēεbona laasuu léro.
N̄ sōkpa Diizi à n m̄ sí.

²³Dii zà kilooyōna zaaan,
mōnafiki zaka è kenero.

²⁴Dii bé è gbēntee kèε da zéa.
Dian gbē é yā kè eé ke zé dōo?

²⁵Gba légbēna Ludane kpaakpaa kari vī,
né yāa n̄ laasuu lé lù kè n̄ sène pià.

²⁶Kína òndōdee è gbē zaaanō pleple
à n̄ ká gbèn à n̄ agaa pá.

²⁷Dii fitia è gbēntee laasuu pu,
è nòseguuyā tàasi ke píngi.

²⁸Gbēkeε kōn náaneon kína dākparinō ū,
maakena è à kpata kāsá péε.

²⁹Gōkparenō gbāaame n̄ ìadābō ū,
mare ìsinō m̄kā puraame n̄ gakui ū.

³⁰Wéetāmmana è à zaaa kēm̄ma,
flà ōamma è yā bèε nòsen.

21

¹Kína nòse kú Dii ozi lán íze bàme,
è à liε guu kè à yezin.

- 2 Baade èg̃ ee a yáƙena maa,
m̃de Dii bé èg̃ ñ ñde d̃.
- 3 Maakena k̃n yáƙena a zéao
è ke Diine de sa'onala.
- 4 Zīndasena lezī k̃n ĩadāao
è zaakeriñ durun b̃o gupuraaame.
- 5 Aĩadee laasuu è à ká nnamanaa,
ñsewáadee è g̃e takaasin.
- 6 Auziki kè gb̃ è egetona guu
é g̃e ĩala à ñ kpá gaazi.
- 7 Zaakeriñ pásikena é tányo,
zaake ãè we wà yáze dee kero.
- 8 Taaride yáƙena èg̃ d̃r̃o ṽiro,
taarisaide yáƙena èg̃ wásawasame.
- 9 Ina kpé l̃asin maa
de kuuna kp̃n l̃edo k̃n ño swèedeola.
- 10 Zaakeri sw̃ èg̃ kú à zaaaame,
è a gb̃daaa w̃enda gwaro.
- 11 Tó wà w̃e t̃a faboria,
ỹnk̃ è ̃nd̃ k̃me,
tó wà kp̃k̃ ̃nd̃deezi,
à d̃na é kaaram̃.
- 12 Ludaa maa, è zaakeri be t̃asi ke,
è zaakeriñ ká kaatenan.
- 13 Gb̃ kè è swá kpá w̃endade wiiiziro,
àpi é wii pé se, gb̃ke é weàlaro.
- 14 Gbadana asii guu è p̃f̃e kp̃e,
̃dñkp̃egbaa s̃ona utan è p̃f̃e mì de.
- 15 Ỹg̃g̃na a zéa è gb̃e maa p̃o ke nna,
m̃de è ṽia dada zaakerizi.
- 16 Gb̃ kè p̃a l̃akari zéne
é si g̃wáadeeñ t̃eme.
- 17 Gb̃ kè ñde kp̃a p̃nnak̃naa é g̃e takaasin,
gb̃ kè ye w̃ezi k̃n ñsio é ke auzikidee ũro.
- 18 Zaakeriñ gb̃e maaañ t̃obakpab̃ ũ,
Luda è w̃e t̃a náanesaideeña ñsepuradeeño g̃e ũ.
- 19 Kuuna gb̃aan maa
de ṽena k̃n ño swèede p̃t̃edeola.
- 20 P̃ble maa k̃n ñsio èg̃ kaena ̃nd̃de be,
m̃de ỹnk̃ è a p̃ m̃m̃ g̃m̃.
- 21 Gb̃ kè è yáze dee k̃n gb̃keo wete
è w̃endi k̃n ỹ nnao k̃n b̃eo e.
- 22 ̃nd̃de è lé g̃sa gb̃aañ w̃e ta,
è zekigb̃aa kè ão à náane kee gboro.
- 23 Gb̃ kè à a lé f̃ bens̃ à a néne k̃,
àmbe è a zīnda b̃o ỹn.
- 24 Gb̃ kè wada k̃n ĩadānao ṽi t̃n fabori,
è ỹ ke k̃n zaza b̃taome.
- 25 M̃adee p̃yezi è à kpá gaazi,

kè à ɔ gbàre zīzi yānzi.

²⁶ Ègō kú pónidenan gurɔ sānda píngi,
gbē maaa sō è gba da nòseɔ do.

²⁷ Gbē zaaa sa'ona Diia né tēmɛ,
atēnsa tó èe oo kōn mɔnafikio.

²⁸ Sèeda egēdee é gē zéa,
gbē kè à tè à yāzi é kaate ai gurɔ píngi.

²⁹ Gbē zaaa wée ègō pāsīme,
nòsepurade wée ègō té a yākenazi.

³⁰ Ɔndɔɔ ke wéezēe ke lédamma,
aō ke é fō à Dii furo.

³¹ Wè sō soru ke zī yānzime,
mɔde Dii bé à zīblena yā dō.

22

¹ Tó nnaa de auzikila,
nna kōn gbēnɔ de vura kōn kondogiola.

² Auzikidee kōn takaasidee kāsāa dōnkōmɛ,
Dii bé à n̄ ké n̄ pingi.

³ Làakaridee è gīake à à zaaa e à utene,
ōndōsaidee ègō gaa ai à wéctāmma e.

⁴ Zīndabusana kōn viakēna Diineɔ gbèn
auziki kōn bèeɔ kōn wèndio ũ.

⁵ Lè kōn takuteeɔ kú gbē dōrɔsaide zén,
gbē kè ye aafiazi è kēm̄ma.

⁶ N̄ né fète da zé kè de à séa,
tó à isi kù, eé kēaro.

⁷ Auzikidee è gbāaa mɔ takaasideene,
pósēkārī è zò ble pòdeene.

⁸ Gbē kè à à zaaa tō, adee é yā e à kēgurɔ,
à pāsīkego é à gbē.

⁹ Luda é aubarika da gbē kè gbēkēe vīin
kè è pòblee kpaate takaasideeneɔne yānzi.

¹⁰ N̄ pé faboria, swèe é m̄i de,
yākete kōn wío é yāa.

¹¹ Nòsepuradee kè à légbe nna
bé eégō de kína gbēnna ũ.

¹² Dii wée ègō té dōnazi,
è mikpēe zu náanesaide yāne.

¹³ Meadee è be músu kú bàazi,
tó ma bɔ, eé ma de gāale.

¹⁴ Kaarua lé né wēe zòotome,
gbē kè Dii pɔɔ fēo è léa à sin.

¹⁵ Faasaiyā ègō kú nēnɔ swèn,
totona kōn flāo é tó aō kēa.

¹⁶ Gbē kè è wée tā takaasideea lé à a auziki kaara
kōn gbē kè è gba da ɔɔdeeneɔ, aō píngi é kēsā.

Ɔndōdeenɔ lédamma

17 Ñ swā kpá ñ ɔ̀ndɔ̀rinɔ̀ yá'onnena ma,
 ñ n nɔ̀se wē ma yádannenane,

18 zaake à nna ñgɔ̀ kúna n swē guu,
 àgɔ̀ kú n lémmɛ.

19 Baa mpi, méɛ yá daanne gbàa,
 le ñgɔ̀ Dii náane ví yānzime.

20 Ma yá'onnena kēnne mèn baaakuri,
 yá pìnɔ̀ lédamma kɔ̀n dɔ̀nao ví.

21 Méɛ yápuraa kè náane víi daanne,
 le ñ e ñ yá weńla a zéame.

22 Ñton gbāasaidee ble à gbāasaikɛ yānziro,
 ñton gbāaa mɔ̀ wēndadeene yákpaekekiiaro,

23 zaake Dii é yá sínyo,
 eé wéɛ tá gbē kè aɔ̀ɔ̀e wéɛ táańmanɔ̀a.

24 Ñton gbēnna kpá kɔ̀n pɔ̀fērioro,
 ñtongɔ̀ té kɔ̀n pētēdeero,

25 le ñton à dà séɛ
 ñ n zīnda kpá yāziri yānzi.

26 Ñton gbēke fīa di n musuro,
 ñton kpégaaú sénero.

27 Tó ń póke ví ñ fīa booro,
 weé n daebɔ̀ sé n gīzī.

28 Ñton tɔ̀ɔ̀te lé sèeda zii wurero,
 n dezinɔ̀ bé aɔ̀ pēɛ.

29 N gbē kè à a zīi dɔ̀ maamaaa éɔ̀?
 Adeɛ é zīi kɛ kīnanɔ̀ne,
 èe kɛ talakanɔ̀n eé kēńnero.

23

1 Tó n mɔ̀ pɔ̀ ble kɔ̀n gbāadeeo,
 ñgɔ̀ dɔ̀ gbē kè kú n aɛ.

2 Tó sánkaradeeme n ũ,
 ñ fēɛ da n kòtoa.

3 Ñton wákū kɛ à póble nɔ̀sideeziro,
 zaake póblee pì de lán dabuuzunnena bàme.

4 Ñton ńa da n zīndaa ɔ̀ɔ̀bitawetena yānziro,
 ñ ɔ̀ndɔ̀ kú ñgɔ̀ n zīndakūna dɔ̀.

5 Wè wéɛ lé ɔ̀ɔ̀a, ben è gē zéla,
 è dèbe ɔ̀ɔ̀ɔ̀ à vía lán kúu bà.

6 Ñton ańapāsīde pɔ̀ blero,
 ñton wákū kɛ à póble nɔ̀sideeziro,

7 zaake ègɔ̀ a ɔ̀ɔ̀ naroo a nɔ̀semme.
 Eé benne ñ pɔ̀ ble ñ í mi,

mɔde èe keƚe a nɔsenlo.

⁸ Nɛ à fɛte kɛ n̄ blɛ pisime,
sáabu kɛ n̄ kɛ é ke pã.

⁹ N̄ton yã o yɔnkɔ swãno,
zaake eé kyaka n ɔndɔyãmmɛ.

¹⁰ N̄ton tɔte lé sèeda zii wurero,
n̄ton tonɛno bú lé n̄ kã n pɔlaro,

¹¹ zaake aɔ Dãkpari gbãa,
eé bo n kpɛɛ à yã sínyo.

¹² N̄ lédamma yã da n swɛn,
n̄ làakari do dɔnayãa.

¹³ N̄ton gí n né totoziro.
Tó n à gbɛ flão, eé garo.

¹⁴ N̄ à gbɛ flão,
le n̄ à bo gaa ɔzĩ.

¹⁵ Ma né, tó n ɔndɔo vĩ n swɛn,
ma pɔɔ é ke nna.

¹⁶ Tó yãzɛdee e boɔ n lɛn,
ma pɔɔ é ke nna.

¹⁷ N̄ton durunkɛrinɔ gwena ni dero,
n̄gɔ Dii vĩa vĩ gurɔ sãnda píngi,

¹⁸ zaake négɔ ziaa vĩmɛ,
tãmaa é n nɛro.

¹⁹ Ma né, n̄ ma yã ma le n̄ ɔndɔ kũ,
n̄ tó n swɛ gɔ té zé maaazi.

²⁰ N̄ton kakɔa kɔn wɛmirinɔro,
n̄tongɔ kú lóudeeno téro,

²¹ zaake wɛderi kɔn lóudeeo è gɔ takaasideeno u,
aɔ mɛkpɛte è n̄ da utakãsdanamme.

²² N̄ n de'ina yã ma,
tó n da zi kũ, n̄ton kyakanlo.

²³ N̄gɔ yãpuraa wɛtɛɛ, n̄ton ɔ kpáziro,
n̄ ɔndɔ kú kɔn yãdadanao kɔn wɛɛzɛɛo.

²⁴ Gbɛ maaa de pɔɔ ègɔ nna maamaa,
gbɛ kɛ né ɔndɔdee ì pɔɔ ègɔ nnaaamɛ.

²⁵ N̄ tó n de kɔn n dao pɔɔ kemma nna,
n̄ tó n da'ina guda domma.

²⁶ Ma né, n̄ n nɔsɛ wɛmɛ,
n wɛɛ gɔ té ma yãkenazi,

²⁷ zaake kaarua né wɛɛ zɔotome,

nɔ pāpākeri né lɔ̀gɔ zàme.

²⁸ È gbē kpákpa lán kpāi wéedewe bà,
è tó gɔ̀gbē paridee gɔ̀ náane sai.

²⁹ Dén wè wāiyoo kene?

Dén wè o'oo kene?

Dé bé à leokpakɔ́a vīi?

Dé bé à zɔ́ka vīi?

Dé bé è kēna pāa?

Dé wée bé à tēaa?

³⁰ Gbē kè aɔ̀è gí ke wēmikiianɔ̀,
kè aɔ̀è gá kpáe ke geepiwē yákɔ̀tenanɔ̀zime.

³¹ Nton wée bii geepiwēea

le à tēake wákú n kúro,
zaake ègɔ̀ pipii togoo guume
à gēna lén ègɔ̀ nna.

³² Eé yāa swaa tēmma lán mlè bà,
eé n gbā à n kú lán pitigoo bà.

³³ Né wée si pɔ̀ kè nées e yāroole,
né laasuu kpeegānda lé n swèn.

³⁴ Négɔ̀ de lán gbē kè daena góron ísiaalaa bà,
lán gbē kè kú góro'ite bisa mìsɔ̀ntēa bà.

³⁵ Né be: Wà ma gbē, èe ɔ̀maro,
wà ma ke búgubugu, mée à wāwāa maro.
Bɔ̀ren ma wée é were le mà í wete mà mi dɔ̀ɔ̀?

24

¹ Ntongɔ̀ lugaa gbē zaaanɔ̀ gwenaziro,
nton kakɔ̀anyona ni de sero,

² zaake yā gbāaa laasuu bé ègɔ̀ kú n swèn,
yākete ègɔ̀ kú n lémmē.

³ Ɔ̀ndɔ̀n wè be kpáeo,
làakari è tó àgɔ̀ pēena.

⁴ Dɔ̀nan wè pɔ̀ káo kpéno pa
kɔ̀n auziki maa bèedeo.

⁵ Ɔ̀ndɔ̀dee gbāaa ègɔ̀ kaarame,
dɔ̀ri iko ègɔ̀ gaa aeme.

⁶ Baaru è tó wà zɔ̀ asānsi dɔ̀,
tó yākekērinɔ̀ pari, è tó wà zɔ̀ ble.

⁷ Ɔ̀ndɔ̀ lezī de faasaideela,
lakutu kɔ̀kakɔ̀aa guu à lé ègɔ̀ nakɔ̀aname.

⁸ Gbē kè ègɔ̀ zaakennena laasuu vīin
wè à sísi mɔ̀nafikide.

⁹ Yāfaasai wāaripana né durumme,
gbēke ègɔ̀ ye faboriziro.

10 Tó n m̀̀kpɛtɛ k̀̀ɛ nawɛ̀akɛgurɔ,
n gb̃aa bítaro.

11 N̄ gb̃ɛ k̀̀ɛ ã m̀̀ p̀̀ɛ gaaanɔ m̀̀ sí,
n̄ gí gb̃ɛ k̀̀ɛ ã sòro w̃ɛ s̃ii kaatenannɔnɛ.

12 Tó n b̀̀ɛ: O'ò, wá d̃s̃ yáro fá,
Luda k̀̀ɛ ǹ̀sɛguuyá d̃s̃ é eroo?
N w̃̀ɛndi gwàri à yá d̃s̃,
eé f̃ĩa bo baadenɛ a yá̃kɛnaamɛ.

13 Ma né, n̄ z̃s̃ ble, zaakɛ à maa,
z̃s̃a è k̀̀ɛ l̃ɛnɛ nna.

14 Lɛn ɔ̃nd̃s̃ è k̀̀ɛ gb̃ɛnɛ nna a ǹ̀sɛn lɛ.
Tó n ɔ̃nd̃s̃ k̀̀ɛ, n̄ég̃s̃ ziaa ṽĩ,
t̃amaa é n n̄ero.

15 Dàde, n̄ton gb̃ɛ maa ua kpákparɔ,
n̄ton à b̄ɛ p̃ónɔ kpokɛro.

16 Baa tó gb̃ɛ maa l̄ɛ g̃̀ɛn swɛɛplaa,
è ɛara à f̄ɛɛmɛ,
zaakerinɔ s̃s̃, m̃ónzi è n̄ fu.

17 Tó n ibɛɛ l̄ɛɛ, n̄ton p̃onnaa k̄ero,
tó à f̄u, n̄ton à yáa d̃oro.

18 Tó Dii è lɛ, eé k̄ɛnɛ nnaro,
à p̃of̄ɛ é yáa n̄ ibɛɛ piame.

19 N̄ton tó gb̃ɛ zaaanɔ yá n̄ k̄u gb̃aaro,
n̄ton zaakerinɔ gwena ni d̄ero,

20 zaakɛ gb̃ɛ zaaa é̄g̃s̃ ziaa ṽĩro,
Luda é zaakerinɔ fitia t̄ɛ d̄ɛ.

21 Ma né, n̄ ṽĩa k̄ɛ Diine k̄ɔn k̄inao,
n̄ton gb̃ɛnna kpá k̄ɔn gb̃ɛ k̀̀ɛ ã b̃ò n̄ kp̄ɛɛnɔoro,

22 zaakɛ yá é n̄ lɛ k̄andomɛ.
Dé bé à d̃s̃ lán weé n̄ ásarɛ k̄ɛ nà?

Ɔnd̃s̃deenɔ yān yè d̃s̃

23 Ɔnd̃s̃deenɔ yān yè d̃s̃:
Gb̃ɛwɛɛgwana yákp̄aɛ guu maaro.

24 Gb̃ɛ k̀̀ɛ è yá nnaa kpá taarideea,
gb̃ɛnɔ è sa zaaa onɛ, boriinɔ é à ká.

25 Gb̃ɛ k̀̀ɛ è yá da taarideela é̄g̃s̃ à maa ee,
Luda é aubarika dan maamaa.

26 Yāwenlana súusu
d̄ɛ lán l̄ɛɛna léa b̄amɛ.

27 N̄ n b̄aazi z̃ĩi k̄ɛ n̄ n bura soru k̄ɛ,
né gbasa n̄ kp̄ɛ bo sa.

28 N̄ton n gb̃ɛdaaa b̃ɔb̃ɔ a dàn p̄aro,

̀nton tó n lé gbḕno sāsāro.

²⁹ ̀Nton be: Mé keɛe lán à kème nàro,
kesō mé fia bone a yākenaa.

³⁰ Ma pā meade búne,
ma do faasaidee geepiwē búzi,

³¹ ben má è lè b̀e à dàgula píngi,
à sè kù, gù kè à bò k̀n gb̀o lèe.

³² Ma yā beee gwà ma laasuu lèa,
ben pò kè má è yā dàdame.

³³ Tó n b̀e: Mé ii o fète, mé kámma bo fète,
mé dae fète okpana ma kùa,

³⁴ takaasi é bo n à lán kpāi bà,
pókēsamma é m̀nzi
lán gb̀e kè g̀okebo k̀na bà.

25

Sulemanu yáasi pādeno

¹ Sulemanu yáasi kè Yuda kí Ezekaya gb̀enno kè takada guunon yè.

² Luda gakui vī à yā te,
kínano gakui vī aō yā tàasi ke.

³ Lán wé f̄ wà ludambe lezī k̀n toote l̀o d̀ro nà,
leɛ wé f̄ wà kína laasuu d̀ro le.

⁴ ̀N kondogi gbāsī b̀e,
à piri é pò maaa pio,

⁵ ̀n zaakerino b̀e kína ae,
à kpata é gbāa kù yāzede musu.

⁶ ̀Nton n zīnda sé lezī kína aero,
̀nton v̄e gb̀ensino v̄ekiiaro.

⁷ Zaake à s̄o à benne ̀n m̀o ae kè
de à n die kēsána gb̀e b̀edeeno aela.

⁸ Yā kè n w̄e è,
̀ntongō wāa k̀n à g̀g̀naoro,

zaake tó wà n yā eḡe b̀o,
b̀on né yāa ̀n kee?

⁹ Tó née yā g̀g̀o k̀n n gb̀adaaao,
̀nton bo k̀n gb̀e pānde asiioro.

¹⁰ Tó à mà, eé wí dammame,
n tó zaaa é yāa d̀ro.

¹¹ Yāmaa'ona a gur̄o nna
lán mango t̄aa kè da kondogi taan bà.

¹² ̀Nd̄odee lédamma maa gb̀e kè ǹse v̄ine
lán vura zāblebo bà.

¹³ Lán í yīi eḡe de nà pók̄erinoe,
len z̄iri náanede de le gb̀e kè aō à z̄inoe,
è ní ǹse yīi k̄úne.

¹⁴ Gb̀e kè è gbadana lé gb̀e ben è daroo
de lán lou kè sisi à ía kàka èe maroo bàme.

15 Menadee è tó kína a yāze e,
kpaena yāzi è tó à yā ble.

16 Tó n zó è, ò ble mókōana yāo,
le ònton ble bíta ò lé sòkparò yānzi.

17 Ònton n gbēdaaa be zé soro,
le àton kpasanyo à zanguro yānzi.

18 Gbē kè yā dì a gbēdaaaa
de lán gò ke fēdaa ke kàle sònte bàme.

19 Làakarikpaena náanesaideea nawēakeguro
de lán swaa gyāree ke gbá ere bàme.

20 Ponna lèsina pòsiadeene
de lán utasimmana Ìampuu guro
ke yònkù kana b̀̀a bàme.

21 Tó nɔaa e n ibee dee, ò pòblee kpáa,
tó Ìmiime sò, ò à gba í.

22 Tó ò kè le, née à ɔ kaane a lémmé,
Dii é fia bonne.

23 Lán gu'igbároo kpa Ìa è mó louo nà,
len gbēpena è mó uusisinao le.

24 Ina kpé làasin maa
de kuuna kpén ledò kòn nɔ swèedeoola.

25 Baaru nna b̀̀ona bùsu zàazán
de lán íyíikpana gbē kè gbáaa yáaa bàme.

26 Gbē maaa kè è we zaakerine
de lán íb̀̀kii kè à í yana bàme,
lán l̀̀gò kè à í yàka bà.

27 Zóblena à ɔ gēe maaro,
gbē bèelina a zīndané gakui vīro.

28 Gbē kè à a zīndakūna d̀̀sroo
de lán wéte kè à b̀̀ii gborona bàme.

26

1 Lán lousisina de nà kwee,
lan loumana de nà pòkēguroɔa,
len gakui e k̀̀si kòn yònk̀̀ɔoro le.

2 Lán k̀̀ikoia kòn taakasoo
èg̀̀ vīavīa à gá kè à su kè nà,
len gbēkana paa è pòke worumaro le.

3 Gezee né sò pòme,
flà né zaaki pòme,
yònk̀̀ɔ pòn gò ũ a kpeea.

4 Ònton we yònk̀̀ɔla a faasaikēeero,
le ònton gò lán à bàro yānzi.

5 Ò yā we yònk̀̀ɔla a faasaiké lén,
le àton a zīnda gwa ɔndōdee ũro yānzi.

6 Tó n lékpásá kè yònk̀̀ɔ gāzī,
n n zīnda yàkame, n yā wéte n zīndané.

7 Yáasi kè kú yōnkō lén
 de lán ɛɛ gbá kè e gbákɛɛ bàme.
 8 Bèelina yōnkōne de lán gbèdana gbèmban bà.
 9 Yáasi kè kú yōnkō lén
 de lán lè kè dana wēderi ɔzī bàme.
 10 Gbē kè yōnkō ke gbē gēzélāa dà zīin
 de lán tofekari kè è n̄bō píngi gbāa bàme.
 11 Yōnkō ɛarana a yáfaasaikɛnaa
 de lán gbēe kè ɛara a pisizi bàme.
 12 N gbē kè à a zīnda diɛ ɔndōdee ũu ès?
 Yōnkō sã deàla.
 13 Mɛadee è be: Músu kú zémme,
 n̄bō pásī té gāaɛ.
 14 Lán gbà ègō nigāa a sigbea nà,
 len mɛadee ègō lieliɛ a daekiia le.
 15 Mɛadee è ɔ gē taan
 à fua à póblee lí à da a lén.
 16 Mɛadee ègō daa a ɔndō
 de yāwenladōri gōn swɛɛplaaanla.

17 Gbē kè v̄ à pèɛ danō leokpakōan
 de lán gbē kè gbēe kú a swāa bà.
 18-19 Gbē kè à a gbēdaaa sāsā
 gbasa à bène: Mée fāadi boome
 de lán bāndee kè e kà tēdee
 kōn kà sɛwɛdeeo zuuñzi bàme.

20 Tó yàka kuuro, té è gameɛ,
 tó kōmōtōdee kuuro, swèè è yāameɛ.
 21 Lán sīsī è ke t́yōne nà,
 lán yàka è ke t́ne nà,
 len leokpakōadee è swèè da le.
 22 Kōmōtōde yā è keñne lán zó bà,
 è gē lén d̄ō ai n̄sɛ guu.

23 N̄sɛpāsīdee kè è yā nnannaa oñne
 de lán loo kè wà kondogi í lèa bàme.
 24 Zanguri è a zīnda keke kōn léomeɛ,
 mōde mōnafiki bé à kú à swèn.
 25 Tó yā nnannaa b̄ à lén, ñton síro,
 zaake yā zaa mèn swɛɛplaa bé à kú à swèn.
 26 Baa tó à a zangu ùte mōnafiki guu,
 à zaaa è bō gupuraa pari wáa.

27 Gbē kè èè wèɛ yōñne é zu à guume,
 gbē kè èè gbè gbegere paa, gbè pì é si adeea.
 28 Egeɛdee è za gbē kè è n̄ yakan,
 mōnafikidee è gbē kpá leenazi.

27

1 Nton n zĩnda sáabu kpá zia yá musuro,
zaake ní d̄s̄ yá kè eé su ziario.

2 N̄ tó wà n sáabu kpá,
n̄ton n zĩnda sáabu kpáro.

N̄ tó à b̄ gb̄ẽn̄ lén,
n̄ton tó à b̄ n lénlo.

3 Gb̄ẽ t̄isi, b̄usu'aat̄ẽ né asoom̄e,
m̄ode ȳnk̄w̄ p̄f̄ẽ t̄isi de been̄la píngi.

4 P̄t̄ẽ p̄s̄i, p̄f̄ẽ èḡõ dańla,
m̄ode dé bé eé n̄s̄eḡõaano f̄w̄?

5 Kp̄ak̄ena gb̄ezi gb̄ẽ pariino wáa maa
de yena gb̄ezi asii guula.

6 Gb̄enna yá'õamma kp̄ánízi náane v̄i,
ib̄eé lép̄emmana m̄nafiki v̄i.

7 Gb̄ẽ kè kána è zaza k̄u z̄óame,
m̄ode n̄ad̄eri p̄ó kyàkyà d̄õro.

8 Gb̄ẽ kè kè a uaa èe lik̄õa z̄õ
de lán báa kè s̄ás̄a a s̄aa bàme.

9 N̄s̄i ḡu nnannaa k̄õn tuaetitio è ní p̄w̄ ke nna,
lédak̄õana k̄õn n̄s̄eo doo è gb̄ennano ke nna.

10 N̄ton p̄a kpá n gb̄ennaziro ke n de gb̄enna.
Tó yá n le, n̄ton gá n v̄i ke n d̄aaro bero.

N gb̄ẽdaaa kè k̄únyo k̄i maa
de n be gb̄ẽ kè k̄ú z̄ála.

11 Ma né, ñḡõ ònd̄õ, ma p̄w̄ é k̄emma nna,
mé we ma s̄s̄õrinola.

12 Làakaridee è yá p̄s̄i e káaku, ben è utene,
laasuusaidee è ḡi àḡõ gaa, ben è yá e.

13 Tó gb̄ẽ nib̄o f̄ia di a musu,
n̄ à uta sí ñḡõ k̄una t̄w̄ba ũ adee p̄i ḡẽe ũ.

14 Tó n yá ò gb̄ãngb̄ãn
n sa maaa ò n gb̄ẽdaaane k̄onḡo ide'ide,
weé da sa zaaa ũme.

15 N̄o sw̄èedee
de lán í kè e t̄õt̄õ z̄ena sai lou z̄aa gur̄o bàme,

16 à d̄ad̄ana de lán ña d̄ad̄ana bàme,
adee e n̄s̄i'í k̄uu k̄õn w̄ome.

17 Lán m̄õn̄o è k̄õ lé ke nà,
l̄en gb̄ẽntee è a gb̄ẽdaaa k̄eke le.

18 Tó gb̄ẽ làakari d̄ò k̄áká lía, eé à né ble,
tó gb̄ẽ a dii yá mà, eé a kpe da.

19 Lán gb̄ẽ è a ninii e ín nà,
l̄en gb̄ẽnteen̄o èḡõ k̄õ laasuu d̄õ le.

20 Lán ḡẽn̄o è m̄ó gaaaro nà k̄õn ḡẽw̄aao,
l̄en gb̄ẽ w̄ée yena p̄z̄i è m̄óaro le.

21 Lán w̄è kondogi k̄õn vurao maaa d̄õ
a baasana guu nà,

len wè bèè lí gbēne à tóbna guu le.

²² Baa tó n faasaidee dà gón
n à sabò lán pówèè bà,
à faasaikè é kēaro.

²³ Ngõ n pókádeeno kuuna dõ maamaa,
n lākari dõ n kpàsa póno,

²⁴ zaakè auziki ègõ kuu gurõ sánda píngiro,
baa kpata è gõ gbē pó ũ ai a boriiaro.

²⁵ Sè è yāa, à dufu è bōe,
nèè à tàgaa kpá póno,

²⁶ nèè pókásāa kè kōn n sāano káo,
nèè bú lú kōn n blè ɔɔo,

²⁷ n blèno zwii ègõ dinzi n póblee ũ,
nèè n uadeeno kōn n nɔgbē zikerino gwao.

28

¹ Zaakeri è baale, baa tó wèè péaro,
gbē maaa ègõ wórɔngɔ vī lán músu bà.

² Tó bùsu taari kè bíta, à kínano ègõ parime,
mòde lākarike yádõri é tó aafia gõ kuu.

³ Kína kè è wée tā takaasideeno
de lán lou kè mà à bleeno yàka bàme.

⁴ Dokayádarisaideeno è zaakerino sáabu kpá,
dokayádarino sõ aṣè swèe kényo.

⁵ Gbē zaaano yázede gbá dõro,
mòde gbē kè aṣè Dii ae weteno dõ wásawasa.

⁶ Takaaside taarisaidee maa
de auzikide yálekpekerila.

⁷ Né dokayádari asānsi vī,
pápádeeno gbēnna è wí da a deame.

⁸ Gbē kè è a auziki kaara ɔɔdialena bíta guu
e pó kaakõa gbē kè è takaasideeno wēnda gwaaneme.

⁹ Gbē kè è doka kpá swákoto,
Luda è za à aduakenan.

¹⁰ Gbē kè è gbē maaano da zé zaaaa
é léè à da a zinda takutemme,
taarisaideeno sõ aṣè bõ maa.

¹¹ ɔɔdee è a zinda die ɔɔndõdee ũme,
mòde takaaside asānsidee è à ɔɔndõ dõame.

¹² Tó gbē maaano zī blè,
gbē píngi ègõ ĩa dāame,
tó zaakerino kpata blè,
baade ègõ mi kpaa guuzime.

¹³ Tó n n taarino ùte, né gá aéro,
tó n ò bensõ n tò, Luda é n wēnda gwa.

¹⁴ Aubarikadeen gbē kè ègõ Dii vīa vīi ũ,
swágbāadee sõ è léè à da yān.

¹⁵ Gbē zaaa kè è kí ble takaasideeno
de lán músu kè èè pūtāa bàme,

lán gbèka kè èe kusiiṛma bà.

¹⁶ Dɔn'ædee kè è wée tā a gbēnɔ faa vīro,
gbē kè zà ɔɔzaa'enan wēndi ègō gbàa.

¹⁷ Gbēderi kè a laasuu e ĩa daaa
ègō baalɛ ai à gá gaome.
Gbēke tón kpánero.

¹⁸ Gbē kè è yá ke a zéa ègō aafiamɛ,
yāɔɔsaikeri sō é léɛ kándo.

¹⁹ Gbē kè è làakari dɔ a bú zīia ègō kána,
gbē kè è pé gukoria sō ègō kú takaasi guumɛ.

²⁰ Luda é aubarika da náanɛdeen maamaa,
gbē kè e wāa à ke ɔɔdee ũ é bɔ páro.

²¹ Gbēwɛɛgwana maaro,
baa kōn beeeo gbē é taari ke bureɔdi kusu yānzi.

²² Sānkaradee è wá kōn auziki'enaɔ,
ègō dō kè takaasi é a lero.

²³ Gbē kè è kpákè gbēzi ègō nnao
de gbē kè à à tó nnaa sila.

²⁴ Gbē kè kpái ò a de ke a daa,
ben èe bee, taarinlo,
adee sēnkpe kōn kpái wéɛdewɛomɛ.

²⁵ Gbē kè wéɛkaka vīi è swèe dame,
gbē kè Dii náanɛ vī bé eé kaarana e.

²⁶ Gbē kè e a zīnda náanɛ keɛ né yōnkɔɔmɛ,
gbē kè té ōndōzi bé eé bɔ maa.

²⁷ Pó è kēsá gbē kè è takaasideenɔ gba póaro,
wè gbē kè è ñ wéɛ gwaroo kámɛ.

²⁸ Tó zaakerinɔ kpata blè,
baade ègō mī kpaa guuzimɛ.
Tó aō gága, gbē maaanɔ è dagula.

29

¹ Gbē kè wá kpákēzi maamaa, ben à gī mazi,
adee é kaate kándo yòɔ sai.

² Tó gbē maaanɔ dàgula, gbēnɔ pɔɔ ègō nname,
tó gbē zaaa kú kpatan, wègō m boomɛ.

³ Gbē kè ye ōndōzi è a de pɔɔ ke nna,
kaaruanɔ be zéseri è a ɔɔ yaka.

⁴ Kína è tó a bùsu gbāa kaara yázɛdee musu,
ɔɔnkpeɛgbasiri sō è a bùsu demɛ.

⁵ Gbē kè èe lénnaa keɛ a gbēdaaanɛ
e bà kpakpaa a zīndanemɛ.

⁶ Gbē zaaa taarikɛna è à kú takutɛɛ ũmɛ,
gbē maaa è guda ke kōn pōnnaao.

⁷ Gbē maaa è làakari dɔ takaaside yāgōgōnaa,
zaakeri sō è à yá daro.

⁸ Gbē faborinɔ è wéte wā,
ōndōrinɔ è gbēnɔ làakari kpáɛñnɛ.

⁹ Tó ōndōdee gáa yákpae ke kōn yōnkɔɔ,

yōnkōwò pì è pò fē è yáa dō, à lé è nakōaro.

¹⁰ Gbēdērinō è za taarisaideemme,
ašēgō gbē maaanō wete wà n̄ de.

¹¹ Yōnkōwò pōfē è bō à wéεame,
ōndōdee sō è a pōfē naawame.

¹² Tó gbāadee e swā kpaa egeyāzi,
à ibanō è gō zaakerinō ū n̄ pingime.

¹³ Takaasidee kōn gbāamōnnerio yā mèn doo kè vī,
Dii bé à tò n̄ wéε e guu ee n̄ píngi.

¹⁴ Kína kè è yākpae ke takaasideenōne kōn yāpuraaō,
à kpata kāsāpēena égō gbāa gurō sānda píngi.

¹⁵ Totona kōn flāō è tó gbē ōndō kū,
né kè wà à tò a zīndane è wí da a daame.

¹⁶ Tó zaakerinō dāgula, taarikena è kōme,
mōde gbē maaanō è n̄ kpεe e.

¹⁷ N̄ n̄ né toto, eé n̄ làakari kpáenne,
eé tó n̄ pōwō ke nna.

¹⁸ Guu kè Luda yā kunlo, wègō n̄ zīndakūna dōro.
Aubarikadeen gbē kè à à doka kūna ū.

¹⁹ Wè zò toto kōn léoro.

Baa tó à mà, eé zīi kearo.

²⁰ N̄ gbē kè è wā à yā oo ès?

Yōnkōwò sàō de adeela.

²¹ Zō kè wà à zaza kù zaa à néngo zī,
é yāa à gō guturu ūme.

²² Pōfēri è swèe da,
nōšefutadee è durun ke maamaa.

²³ Iadāna è n̄ busame,
zīndabusana bé è n̄ kaara.

²⁴ Gbē kè è ble kōn kpāio zà a zīndamme,
è lada kōn Ludao, mōde è we à yāpuraa oro.

²⁵ Vīakena gbēnteeenē né takutεεme,
gbē kè è Dii náane keε mi égō da'iana.

²⁶ Gbē paridee è gbāadee aε wete,
mōde yākpækēna né Dii yāme.

²⁷ Gbē maaa ye egeēdeeziro,
gbē zaaa è za zésuususerimme.

30

Agu yā'ona

¹ Yake né Agu yā'oname.

Ma kpasa Luda, ma kpasa maamaa,

² zaake ma yōnkōkεε de danō pōla,
má gbēnteeke asānsi vīro.

³ Méε ōndōwō dadaro,

má Luda dōna vīro.

⁴ Dé bé à gàa ludambe yā à sù?

Dé bé à ĩa kākōa à kù a zōzīi?

Dé bé à lou'i kòko a pókāsāan?

Dé bé à tɔɔtɛ lé kè?
 À tón diaa? À Né tón diaa?
 Tó n̄ d̄s.

⁵ Luda yānɔ pínɡi see vīro,
 èɡ̄s̄ de sɛngbango ũ gb̄ kè nàzine.

⁶ N̄ton yāke kaara à yā guuro,
 lɛ àton n̄ ɛɡɛ kánne n̄ ɔzīro yānzi.

⁷ Yā mèn plaaan m̄ɛ gbekaamma Dii,
 n̄ton gíomero ai màɡ̄s̄ gá ga.

⁸ N̄ ma k̄ yāpā'onaa k̄n̄ ɛɡɛtonao,
 n̄ɡ̄s̄ ma gbaa p̄bblee m̄k̄sanayāo.

N̄ton ma k̄ takaaside kes̄ ɔɔde sà ũro,

⁹ lɛ p̄ tónḡs̄ dimazi mà l̄ s̄enzi
 mà be dén Dii ũu yānzi,
 lɛ takaasi tón ma k̄ mà kp̄ai o
 mà n̄ t̄ yakaro yānzi.

¹⁰ N̄ton yā di z̄a a dii kiiaro,
 lɛ àton n̄ ká à n̄ lero yānzi.

¹¹ Gb̄kenɔ kuu aš̄é n̄ denɔ káme,
 aš̄é sa maaa o n̄ danero.

¹² Gb̄kenɔ kuu aš̄éɡ̄s̄ daa wà gb̄s̄īro,
 m̄de aš̄ zaake e k̄m̄maro.

¹³ Gb̄kenɔ kuu aš̄é n̄ z̄inda sé lezī,
 aš̄é gb̄enɔ gwa wà kw̄é.

¹⁴ Gb̄kenɔ kuu aš̄ swaa de lán f̄ɛɛdaa bà,
 aš̄ swaa s̄ntenɔ de lán f̄ɛenɔ bà,
 aš̄é anduna takaasideenɔ
 k̄n̄ gb̄entee w̄endadeenɔ k̄o gyaigyai.

¹⁵ Misi n̄enɔgb̄enɔ vī ḡɔn̄ plaa,
 aš̄é be: N̄ wa gbaa, n̄ wa gbaa.

P̄s̄ mèn aaḡs̄ kuu k̄ aš̄é k̄aro,
 à k̄ siiḡs̄ se, aš̄é be p̄ m̄m̄maro:

¹⁶ Ḡèwāa k̄n̄ p̄āa n̄'is̄ɔ
 k̄n̄ t̄ɔt̄eo zaake í è m̄aro
 k̄n̄ t̄eo zaake è be a k̄aro.

¹⁷ W̄é k̄ né è a de faboo
 bens̄ è kyakao a dan,
 swaw̄ɛ gb̄áa k̄nk̄ananɔ é à w̄é p̄i b̄,
 yeberekunɔ é à ḡé ble.

¹⁸ Yā mèn aaḡs̄ kuu k̄ aš̄ de ma d̄nala,
 à k̄ mèn siiḡs̄ se má n̄ m̄ d̄ro:

¹⁹ Z̄é k̄ k̄úu èɡ̄s̄ t̄eo musu,
 z̄é k̄ ml̄è èɡ̄s̄ t̄aa oon gb̄è s̄araa,
 z̄é k̄ ḡoro'ite èɡ̄s̄ t̄én̄ ís̄iaa dagura

kōn zé kè gōgbē ègō yeo nōkparezio.

²⁰ Nō zinakeri yākenan yè:

È pō ble à ɔ ma a léa
à be ée yā zaaa kero.

²¹ Yā mèn aagō bé è tó tōte lugaluga,

à kà siigō se, tōte é yā pino fīro:

²² Zō kè à kpata blè,

yōnkō kè pō blè à kà,

²³ nōgbē kè wà zàn ben à zā kè

kōn zō nōkpare kè gō a dii zā nō ūuo.

²⁴ Pō néngonō kú tōte mèn siigō,

mōde aō ōndō vī maamaa:

²⁵ Babannō kuu pō gbāaano ūro,

mōde aōè ble zi di kwεεε.

²⁶ Gbè'ēeno kuu pō bitano ūro,

mōde aōè beε bo gbèkotoomme.

²⁷ Kwaanō ègō kina vīro,

mōde aōè bōe wà zeze gāli kōn gāliome.

²⁸ Né fī n zō kú kōn ɔɔo,

mōde è gā na kina kpé sātazime.

²⁹ Pō mèn aagō kuu kè aō tena maa,

à kà siigō se, aō táa'ona nna:

³⁰ Músu kè bíta nōbōno té,

è bōru kpεε pōkenero

³¹ kōn kokya kè toke bōo kōn blèkoffi lètādeeo

kōn kina kè kú a zīkpεeno aeo.

³² Tó n yōnkōyā kè zīndasena lezī guu

ke tó n yā zaaa laasuu lè,

n ɔ kú n léa,

³³ zaake lán wè zwii fagaa pá à nōsi bō nà,

ke lán wè yī kú wà fī à aru bō nà,

len gbē pōfēna è swèe da le.

31

Kí Lemuēli yā

¹ Kí Lemuēli da lé dàa à bè:

² Diame, ma né? Bómεε, ma né'ina?

À kè diame, né kè ma à lé gbè Ludane?

³ Nton n wó de nōgbēno kiiaro,

n̄ton zé kè è kīnāno yaka séro.

⁴ Lemuēli, geepiwēε de kīnāno pómīna ūro,

í gbāaa de kpatablerinō pómīna ūro,

⁵ le aōton mí, dokayāno sāngu,

aō yā gōgō takaasideenōne faa sairo yānzi.

⁶ À í gbáa kpá gbē kè aōe mōo gaana,
à geepiwē kpá pōsiadeenōa

⁷ aō mi, aō takaasi sañgu,
aō yā'ōamma tóngō dōngu dōro.

⁸ Ñ yā o gbē kè aōé fō wà yā oroonō gēe ũ,
ñ yā sí gbē kè aō dōnleri vīroonōne.

⁹ Ñtongō yītenaro, ñ yākpae ke a zéa.

Ñ takaasideenō kōn wēndadeenō yā nnaa kpámma.

No làakaridee

¹⁰ Dé bé eé nō làakaridee ee?

À bēe vī de gbè bainōla zā.

¹¹ À zā ègō à náane kee kōn nòseo dome,
pó maa ke è kēsáaro.

¹² À maaan ègō kee a zāne,
èe ke à zaaanlo ai a wēndi lén.

¹³ È sākā kōn gbōbào wete
à a zīi ke kōn pōnnaao.

¹⁴ È gá ble sé zā
lán goro'ite latari bà.

¹⁵ È fēe gukēkōanao à pōblee ke a uadeenōne,
è zīi kpaatete a nōkparēnōne.

¹⁶ È tōote maaa wete à lú,
è geepi lino pépen kōn a zīnda bōgō oō.

¹⁷ È gbāaa dō a pii asaa ũ
à gāsāwa bōbō a zīia.

¹⁸ Ègō dō kè é yāra e,
à fitia té ègō nana gwāavīme.

¹⁹ À o ègō porona àgō buutābō kūna,
ègō keke ō wā a onō.

²⁰ È o poro wēndadeenōne,
è o liga takaasideenōzi.

²¹ È ãmpuu gurōo vīa ke a bedeenō yā musuro,
zaake à uadeenō è uta didi kōame.

²² È daebō bisanō tā a zīnda,
à pōkāsāano né táaru bisa kōn bisa gaarura'ideenōme.

²³ À zā è tō bō fāadibokīia,
ègō vēena gu dōnkō kōn būsu gbēnsino.

²⁴ Nōgbē pi è pōdangān ke àgō yaa,
è gère tā à kpá a latarinōa.

²⁵ Ègō gbāa kōn gakuio dana pōkāsāa ũ,
à kuuna zia yā è swè kēnlo.

²⁶ Ōndōyā ègō daa à lén,
è yā dañne kōn yenzio.

²⁷ À wēe ègō té a ua yākenazi,
è meā pó blero.

²⁸ À nénɔ è fεε wà sa maaa onε,
à zā è à sáabu kpá à be:

²⁹ Nɔgbē paridee aīa vī fá,
mɔde mbe n̄ deńla n̄ pínɡi.

³⁰ Kakana maaa ègō náane vīro,
nɔmaakeε è gē zélamε,
nɔgbē kè Dii vīa vīin wè sáabu kpá.

³¹ N̄ zīi kè à kè àre kpáa,
n̄ à tó kpá à yākεna musu gāale.

LAASUUDEE

Ya píngi páme

- 1 Laasuude Dauda né, Yerusalemu kína yán yè.
- 2 Ma laasuude ma bè:
Yā pá búgubugu,
yā pá búgubugu,
à píngi páme.
- 3 Bó àren gbēntee è e anduna guu
nawēa kè èe kēe a zī píngi guua?
- 4 Kpàenɔ è gēte, wurenɔ è su,
mɔde anduna ègɔ kuu gurɔ píngime.
- 5 ɔfāntē è bɔ, è gē,
è wā à ɛara à gá guu kè è bɔn.
- 6 Īa è káka sɔɔmetε kpa,
è liara à su gu'igbároo kpa,
ègɔ ligaligaa àgɔ gaa àgɔ suu.
- 7 Swa píngi í ègɔ kaa ísīaa guume,
mɔde ísīaa è paro,
í pínɔ è ɛara wà su swaa pínɔ mīame.
- 8 Pó píngi è n̄ kpasa,
kpasa pì yā gē onala.
Gugwana è mɔ wéɛaro,
yāmana è swā paro.
- 9 Yā kè kuu yāa bé eé ɛara àgɔ kuu dɔ,
yā kè wà kè yāan weé ɛara wà ke dɔ.
À dufu kee kú anduna guuro.
- 10 Pókee kuu ke weé be:
N̄ pò dufu ke gwaɔ?
- Auo! À gīake à kuu wa ā zaa zi kò.
- 11 Gbē káakunɔ yā ègɔ dɔ gbēken dɔro.
Baa gbē kè aṣégɔ kuu ziaanɔ,
aṣ yā é dɔ gbēken ziaakpε zīro.
- 12 Ma laasuude ma kí blè Isarailinɔ Yerusalemu.
- 13 Ma mē kpà yā wèe kēe anduna guu píngi tāsikēnaa, má gwàgwa
ɔndɔ'ɔndɔ má è Luda zī pásí dà gbēnteenɔne aṣ ke.
- 14 Ma yā kè wèe kēe anduna guu è píngi, à píngi né páme, pɛna gukoriaime.
- 15 Pó kotina porona vīro,
wè e wà pò kè kuuroo naroro.
- 16 Ben má ò ma nòse guu ma bè: N̄ gwa! Ma ɔndɔɔ bíta de gbē kè aṣ kpata blè
Yerusalemu ma āanɔla n̄ píngi, ma ɔndɔ kɔn ma dɔnao wéε bò maamaa.
- 17 Ben ma mē kpà ɔndɔ asii dɔnaa le mà yɔnkòke kɔn misaiyāo asii dɔ, ben
má è beee né pena gukoriaime dɔ.
- 18 ɔndɔ bíta è mɔ kɔn nòseyakana bítaome,
wè yā'ɔamma e n̄ dɔna lémmε.

2

Pɔnnakena né ya paaɛ

1 Má ò ma zĩndane: Ñ fɛɛ ñ pɔnnakena yɔ ñ gwa ñ nnamana dɔ, ben má è beee né paaɛ dɔ.

2 Má è kè yáadɔna né yɔnkɔyáɛ. Pɔnnakena sɔ, bɔn wè ea?

3 Ma pɔnnaa wètɛ wɛmĩna guu ma ɔ liga mĩsaiyázi, mɔde ma swè e dɔɔɛ ae ɔndɔ guu le mà dɔ yá kè ma gbɛnteeɛ à kɛ anduna guu a wèndi zaka lén.

4 Ma zĩ bítanɔ ɔ kpà, ma kpéno bò ma zĩndane ma geeɛpi líno pèpè kpétekpéte.

5 Ma karanɔ kpàkpa ma swa dàkonɔ kèkɛ ma lí kè wè à né ble bori sánda píngi bàban.

6 Ma íkakiino kèkɛ aɔgɔ mɔdɔ pisi líkpe pínoa.

7 Ma zɔnɔ lùlu gɔgbɛnɔ kɔn nɔgbɛnɔ, wà n keno ì ma be. Má zɔnɔ kɔn pɔkáde ketenɔ vĩ paripari de gbɛ kè aɔ kú Yerusalemu ma áanɔla n píngi.

8 Ma kondogi kɔn vuraɔ kàkɔamazi kɔn kɔnanɔ auzikino kɔn n búsu pɔnɔ. Ma lèsirinɔ sè gɔgbɛ kɔn nɔgbɛnɔ, ma nɔgbɛ kè gɔgbɛ è lugańzinɔ sè pari.

9 Ma tɔ bɔ, má bíta de gbɛ kè aɔ kú Yerusalemu ma áanɔla n píngi, ben má kpé ɔndɔ vĩ à píngi guu.

10 Mée gí ma zĩndane kɔn pɔ kè ma wée blèoro.

Mée pɔ kè ma pɔɔ gbà ke tóro.

Ma pɔɔ kè nna ma zíkɛna píngia, àmbe ma ísimmagaakpana píngi láada ũ.

11 Kè ma wée tɛ yá kè má kènɔzi píngi kɔn ísimma kè má gà má kpàò à musu, má è à píngi né paaɛ, pena gukoriame, à àre vĩ anduna guuro.

12 Ben ma laasuu tà ɔndɔ kɔn yɔnkɔkɛɔ kɔn mĩsaikɛɔ kpa.

Yá kè wà kè zaa zii baasiro, à kpareen kina gɛɛbleri é kɛ dɔɔ?

13 Má è ɔndɔ àre vĩ de mĩsaikɛɛla lán gupuraa ègɔ àre vĩ de gusiaala nà.

14 ɔndɔdee wée ègɔ kú a ae, yɔnkɔ ègɔ lili oo gusiaan.

Ben má è góro dɔnkɔ bé eé n biku n píngi.

15 Ben ma laasuu lè ma swèn ma bè, zaake góro dɔnkɔ bé eé wa biku kɔn yɔnkɔɔnɔ, bɔ àren mé e ma ɔndɔa?

Ben ma bè, beee né yá paaɛ dɔ.

16 ɔndɔdee yá é dɔ gbɛken de yɔnkɔɔlaro, aɔ píngi yá é sá gbɛnɔn zia.

ɔndɔdee è ga lán yɔnkɔɔ bàɛ.

Ísimmagaakpana né ya paaɛ

17 Ben ma kya kà ma kuunan, zaake yá kè wèe kɛɛ anduna guu píngi è keme nɔseyakayá ũɛ. À píngi né paaɛ, pena gukoriame.

18 Ben ma kya kà zĩ kè má kè anduna guunɔn píngi kè mé tó ma gɛɛblerine yanzi.

19 Dé bé à dō tó ʔndōdee ke yōnkōōn à ūu? Baa kōn beeeo zīi kè má kè anduna guu kōn ʔndōōo é gōneme. Beee né yā pāame dō.

20 Ben ma pōō yāka ísimma kè má gà má kpà anduna guu píngi yā musu.

21 Zaa ke gbē è zīi ke kōn ʔndōōo kōn dōnao kōn gonio, ben è tó gbē kè èè à ke roone à gō à pō ū. Beee né yā pāame dō, nōseyakayāme maamaa.

22 Bōn gbē è è ísimma kè à gà à kpà anduna guu kōn ʔsi kè à kào píngi yā musu?

23 Á kuuna anduna guu gurō píngi à zīi ègō mōōne kōn yāʔammao kōn poyakanaome. Baa gwāavī à láakari ègō kpaenaro. Beee né yā pāame dō.

24 Yā kè maa kōn gbēnteeo bé à de à pō ble à í mi à a zī sáabu kpá. Má è beee bō Luda ʔzīme dō.

25 Luda dōnle sai dé bé eé fō à pō ble à pōnnaa kee?

26 Luda è ʔndō kōn dōnao kōn pōnnao kpá gbē kè à kēnea, mōde è auziki kakōana zīi da durunkerinē le à sí à kpá gbē kè à kēnea. Beee né yā pāame dō, pena gukoriamē.

3

Yā píngi kōn a gurōome

1 Yā píngi kōn a gurōome,
bōkōte píngi kōn a kegurōo.

2 Né'igurō kuu, gagurō kuu,
pōtōgurō kuu, à wurēgurō kuu.

3 Degurō kuu, gbana aafia gurō kuu,
gborogurō kuu, à dōgurō kuu.

4 ʔdōgurō kuu, yáadōgurō kuu,
sósobikegurō kuu, kōkō'ogurō kuu.

5 Gbēfāakōana gurō kuu, gbēkakōana gurō kuu,
bōndagagurō kuu, à kēna gurō kuu.

6 Pōwētēgurō kuu, à ʔkpazina gurō kuu,
pōkūna gurō kuu, à gbarēna gurō kuu.

7 Pōgaakēgurō kuu, à nabigurō kuu,
lékūna gurō kuu, yā'ona gurō kuu.

8 Yenzi gurō kuu, zangu gurō kuu,
zīkagurō kuu, kaena aafia gurō kuu.

9 Bō àren zīkeri è e nawēa kè à kēa?

10 Ma zīi kè Ludaa dà gbēnteenōne aō kee è.

11 Ludaa tò pō píngi maa a gurōōa. Á kuuna gurō píngi laasuu dà gbēntee swēn dō, baa kōn beeeo eé fō à yā kè Luda e kee zaa anduna daena ai à mīdenaa gbá dōro.

12 Má dō kè pōkee maa kōn gbēnteeo de kuuna pōnnaa guu kōn maakenao à wēndi lēnlaro.

13 Tó gbē e pō blee èè í mii èè a zī píngi sáabu kpaa, Luda bé à à gbà.

14 Má dō kè yā kè Luda è kee ègō kuu gurō píngime. Weé fō wà pōke kaaranlo, weé fō wà pōke lagonlo. Ludaa kè le, le wāgō a vīa vī yānzime.

15 Pō kè kuu tia gīake à kuu zaa zi kō. Pō kè eégō kuu zia kuu yā kō. Luda è yā kè wà kè yāanō gbē sísi.

16 Ma yā è anduna guu dō,
guu kè de yāzēdee gō kún,

yāzεsaidee bé à kú gwe,
guu kè de yā maaa g̃ kún s̃,
yā zaaa bé à kú gwe.

17 Ma bè ma swē guu,
Luda é yākpae ke k̃n gbē maaano
k̃n gbē zaaano n̄ píngi,
zaake yākena píngi k̃n a gur̃ome,
b̃k̃t̃e píngi k̃n a kegur̃o.

18 Ma bè ma swē guu do, gbēnteeo s̃, Luda è n̄ yā wée wēine le ão d̃ n̄ z̃ndaa
kè wà de lán n̄b̃no b̃me.

19 Baa zaa zi gbēnteeo k̃n n̄b̃no, goro d̃nk̃s̃ bé èe n̄ bik̃u. Lán n̄b̃o è ga
nà len gbēntee è ga le se, ã wesabona d̃nk̃me. Gbēntee de n̄b̃laro, zaake à
píngi p̃me.

20 Ã píngi è gá gu d̃nk̃omme, zaake ã píngi b̃ò b̃suti guume, ã píngi é εara à
g̃ b̃suti ũme.

21 Tó gbēntee ninii è tá musu, n̄b̃o p̃s̃ è tá g̃z̃ime, dé bé à d̃o?

22 À yā bé à tò má è yākee maa k̃n gbēnteeo de à a z̃i s̃ábu kpálaro, zaake à
bakan gwe. Dé bé eé tò à d̃ yā kè eé ke à gberaa?

4

Kuuna k̃o

1 Ben ma gbāaa kè wée mõ gbēnõe anduna guu yā gwà do píngi. Ma gbē kè
wée wēe t̃ar̃umano wē'i è, ão làakarikpaẽri ṽro. Ã làakarikpaẽri ṽro, zaake ã
wēet̃ammari p̃no bé wà gbāaa ṽi.

2 Ben ma bè, gbē kè ã g̃ano s̃ábu ṽi de gbē kè ão kuunola,

3 mõde gbē kè wée i k̃ro bens̃ èe wēe si à zaaa kè wè ke anduna guuleroo
s̃ar̃uma n̄ píngi.

4 Má è kè p̃s̃ kè tò gbē è z̃i ke à mè kpáa, le àg̃o de a gbēdaaala yānzime. Beee
né yā p̃ame do, pena gukoriaẽ.

5 Ỹnk̃o è õ kpá a k̃la ai à yāyā.

6 Kuuna k̃n p̃s̃ ok̃u doo làakario kpaena
maa de kuuna k̃n p̃s̃ ok̃u plaaao k̃n
ísimmagaakpanao k̃n pena gukoriaola.

7 Ben ma εara ma yā p̃a p̃ande è anduna guu do.

8 Gbēke bé à kuu à né ṽro, à ṽi ke dáaro ṽro. À ísimma è yāaro, baa k̃n
beeeo à auziki è móaro. Dé yānzin èe z̃i keεzi? B̃yānz̃i à nnamana t̃e à
z̃ndanezi? Beee né yā p̃ame do, yāb̃k̃t̃e p̃s̃ime.

9 Plaaa de doola,
zaake ã z̃kena àre ég̃s̃ maa.

10 Tó gbē mèn doo l̃e, à gbēndoo é à sé.
W̃iyoo gbē mèn do!

Tó à l̃e, eég̃s̃ s̃eri ṽro.

11 Tó g̃õn plaaa daena gu d̃nk̃n,
ãé k̃s̃ puusu ma.

Dian gbē mèn doo é ke nà à b̃o ïan?

12 Wè gbāa m̃s̃ gbē mèn doone,
g̃õn plaaano s̃s̃ ãè ze wà g̃ime.

Bà né aagɔ̀ è kē kpaaro.

¹³ Gɔ̀kparɛ ɔ̀ndɔ̀de takaasidee maa de kína zikúna yɔ̀nkɔ̀ kè è lédamma ma dɔ̀roola,

¹⁴ baa tó gɔ̀kparɛ pì bò kpésiaa guu, ben à gò kí ù, ke tó wà à ì bùsu pìn takaasidee ù.

¹⁵ Má è anduna tē kína gɛ̀ɛbleri gɔ̀kparɛ pìzime.

¹⁶ Gurɔ̀ beee à gbɛ̀nɔ̀ pari lé vīro, à de ní dɔ̀n'aɛdee ù. Mòde gbɛ̀ kè aɔ̀ mò zāanɔ̀ e à sáabu kpáro. Beee né yá páame dɔ̀, pɛna gukoriamɛ.

5

Légbēna Ludanɛ laasuu sai

¹ Tó n gaa Luda ua guu, ñgɔ̀ kú kɔ̀n làakario. Ñ sɔ̀zi ñ à yá maa maa de yɔ̀nkɔ̀nɔ̀ sa'ona gweela, zaake aɔ̀ yádɔ̀nasai bé è tó aɔ̀ yá zaaa kɛ.

² N lé tóngɔ̀ wáaro, ñton wá ñ yá o Ludanero. Lán à kú musu ní kú tɔ̀tɛ nà, ñton yá o pariɔ̀.

³ Lán yábokɔ̀te parii è mó kɔ̀n nana'onao nà, len yá pari bɔ̀ena è mó kɔ̀n yɔ̀nkɔ̀yáò lɛ.

⁴ Tó n lù sè Ludanɛ, ñton à papana gurɔ̀ gágaro. Ñ à papa, zaake yɔ̀nkɔ̀nɔ̀ yá è kánerò.

⁵ Lùsena Ludanɛ sai maa de n lù sène papana saila.

⁶ Ñton tó n lé n da yánlo. Ñton o sa'orinɛ n bè n sá lùsena yánlo. Ní yezi Luda pɔ̀ fɛnzi n yá pì yánzi à zī kè néɛ kɛɛ kaaten yɔ̀?

⁷ Nana pari ona kɔ̀n yá pari bɔ̀enao è mó kɔ̀n yá páaomɛ. Beee yánzi ñgɔ̀ Luda vīa vī.

Auziki né yá páame

⁸ Tó n è wèe gbāa mɔ̀ takaasideenɔ̀ne gukea, wèe giínne kɔ̀n yázedeeo wèe yá gɔ̀gɔ̀nne a zéaro, ñton tó yá pì bɔ̀ n saero, zaake bùsu pì gbāadeenɔ̀ e wéɛ dɔ̀kɔ̀ne, ben aɔ̀ gbɛ̀nsinɔ̀ e wéɛ dɔ̀kɔ̀ne dɔ̀.

⁹ Aɔ̀ píngi è bùsu pì baka bleme, zaake kína bé à buraano vī.

¹⁰ Gbɛ̀ kè ye ɔ̀zi è kēsáa, gbɛ̀ kè ye auzikizi àre è móaro.

Beee né yá páame dɔ̀.

¹¹ Tó auziki e kaara, à blérinɔ̀ ègɔ̀ kaaramɛ.

Bɔ̀ àren à vī a diine?

A wéɛ biia baasiro.

¹² Zígbaakeri è ì nnaa o, baa tó à pɔ̀ blè féte ke bíta.

Auzikidee sɔ̀ pɔ̀ parii è tó à ii oro.

¹³ Ma nɔ̀seyakayá pásí è anduna guu, gbɛ̀ke zé tàta a ɔ̀daale

à a zīnda kari kè,

¹⁴ ben à bɔ̀kɔ̀te zaaa kèò,

à auziki káate píngi.

Kè à négɔ̀gbɛ̀ ì, à pòke vī kè à tónero.

¹⁵ Gbɛ̀ntee è bɔ̀ a da gbɛ̀ɛn búume.

Lán à mò nà len è liara à tá lɛ dɔ̀, è a zī àre ke e à sé à na a ɔ̀zī à táoro.

16 Yá kèkii né nòseyakayá pásìme dɔ.

Lán gbē mò nà lén è liara à tá lɛ dɔ.

À ísimma gà à kpà à pè gukoria pá,
bó bé à gǔnɛ?

17 Beee gbɛra à a gurɔ dè gusiaan

kɔn nòseyakana bítao

kɔn gyáao kɔn pɔfɛo.

18 Ben má è à maa kɔn gbēnteeo à pɔ ble à í mi à zīi kè à kè kɔn nawēao anduna
guu sáabu kpá a wèndi zaka kè Luda à gbà lén, zaake à bakan gwe.

19 Beee gbɛra tó Luda gbē kà ɔɔdaaa kɔn auzikio, ben à à gbà zé à aufáni keo,
à zɛ kɔn a bakao à a zī sáabu kpá. Luda bé à à gbà.

20 Ègɔ laasuu lɛɛ a wèndi zakaa pari dɔro, zaake Luda bé à yá màa kɔn pɔnnaao.

6

1 Ma nòseyakayá è anduna guu dɔ kè ɔ tɔ gbēnteeɔa.

2 Luda gbē kà ɔɔdaaa à à gbà auziki kɔn bèɛo, à pɔ kè de àgɔ à nii deɛ píngi ví,
ben Ludaa e à gba zé à aufáni kèoro, gbē pànde bé à gǔ ví. Beee né yá pāame,
nòseyakayá pásìme dɔ.

3 Tó gbē né ì mèn basɔro, ben à zi kù kótokoto, baa kɔn à gikenao, tó èe
pɔnnaa keoro, tó à gà, tó à vīina kpedanaro, ma bè né kè wà ì gè ũu sàò dɛala.

4 Zaake né pì mò pāame, ben à tà gusiaan, à tɔ gǔ gusiaan.

5 Baa kè èe ɔfántɛ ero bensɔ à yáke dɔro, à mè kpaena de auzikidee pila.

6 À de gbē kè kuu wè bɔro plaa pɔnnakesaila. Aɔè gá gu dɔnkɔ ní pínginloo?

7 Gbēntee ísimma kè à gà èe kpaá,

lɛ à pɔ e à da lén yānzime,

mɔde à gbɛɛɛ è káro.

8 Bón ɔndɔdee deo yɔnkɔɔlaa?

Bó àren yákɛna a zéa è ì takaasideenɛ?

9 Pɔnnakɛna kɔn pɔ kè ní vīio

maa de à pānde nidenala.

Beee né yá pāame dɔ, pɛna gukoriaɛ.

10 Pɔ kè kè yá tɔ ví kò,

pɔ kè gbēntee de à ũ sɔ, wà dɔ kò.

Gbēntee é fɔ à leokpakɔa ke

kɔn gbē kè à gbáaa dɛalaaoro.

11 Yábɔena parii è yá yaka.

Bó àren beee ví gbēnɛ?

12 Dé bé à dɔ pɔ kè maa kɔn gbēnteeo à wèndi kori zaka kè è gēte lán ɔra bà
guuu? Dé bé eé fɔ à yá kè eé ke à kpɛɛ anduna guu onɛ?

7

ɔndɔdannɛna

1 Tɔ nnaa maa de nɔsi gū nna bèɛdeela,
gagurɔɔ maa de igurɔɔla.

2 Gēna ua kè wèe gè ɔɔ dɔɔn maa

de gēna ua kè wèe zībaa keɛnla,

zaake baade píngi yáanan gwe,
à maa gbē kè aṣo kuunṵ yā pì da.

³ Sósobikena maa de yáadónala,
pṣiakena gberan nṣe è wee.

⁴ Ɔndṵdee làakari ègṵ kú ua kè wèe ṣo dṵṵn-a,
yṵnkṵ làakari ègṵ kú ua kè wèe pṵṵnaa keen-a.

⁵ À maa ñ ɔndṵdee kpákēnzina da
de ñ swā kpá yṵnkṵ gṵ n tṵ kpaala,

⁶ zaake yṵnkṵṵṵ yáadṵ de
lán kyàkpa lí tēpūtāna kīi guu bàme.
Beee né yā páame dṵ.

⁷ Gbāa mṵna gbēnṵne è tó ɔndṵdee yṵnkṵ kūme,
ṵṵṵkpēegbaa è gbē yakame.

⁸ Yā midena maa de à daenala,
mēna maa de ñ zīnda sēna lezīla.

⁹ Nton tó ñ pṵ fē kpaaro,
zaake yṵnkṵ bé ègṵ pṵfē vī.

¹⁰ Nton be bṵyānzin yāgurṵ maa de tia pṵlaro,
zaake yālana beee taka né ɔndṵyānlo.

¹¹ Ɔndṵṵ né pṵ maame lán túbi bà,
à àre vī gbē kè aṣo e fāntē eenṵne.

¹² Ɔndṵṵ né utekiime,
lán ṵṵ de utekīi ũ nà,
mṵde dṵna àren yè:

Ɔndṵṵ è gbē kè aṣo vīino wēndi dākpa.

¹³ Ñ laasuu lé Luda yākenanṵa.

Dé bé eé fṵ à pṵ kè à kè kotina dṵdṵ?

¹⁴ Tó gurṵ nnaa mṵmma, ñ pṵṵnaa keo.

Tó gurṵ zaaame sṵ, ñ laasuu lé.

Luda bé à à píngi kè,
le gbēke tóngṵ à ziaa dṵro yānzi.

¹⁵ Ma wēndi kori kè guu

ma yā kènṵ è píngi.

Ma gbē maaa è,

à gā a maakēna guu,

ma gbē zaaa è,

èe gī kee a yāzaakēna guu.

¹⁶ Nton tó n maakēna ṵ gēro,

ñton tó n ɔndṵṵ ṵ gēro.

À kè dia né n zīnda kaatee?

¹⁷ N zaaa tón ṵ gēro,

ñtongṵ yṵnkṵ ṵro.

À kè dia né ga n gurṵṵ āa?

¹⁸ À maa ñgṵ yā mèn plaaa pìnṵ kūname,

ñton ṵ kpáziro,

zaake gbē kè Luda vīa vī

è à plaaa pìnṵ zé e píngime.

¹⁹ Ɔndṵṵ è tó ɔndṵdee gbāaa gṵ de

wéte gbáade g̃ɔn kurinɔla.

²⁰ Gbē maaa kè èg̃ɔ yā maaa kɛɛ
kè è durun kɛroo kú anduna guuro.

²¹ N̄ton swā kpá yā kè gb̄ɛnɔ e oozi píngiro,
le n̄ton ma n zíkɛri e n s̄s̄ɔɔro.

²² Zaake n̄ d̄s̄ n z̄indane,
kè mpi se n gb̄ɛnɔ s̄s̄ɔ pari.

²³ Ma yā beeenɔ gwà k̄n ɔnd̄ɔo píngi,
ma zɛo kè mà ɔnd̄ɔ kú,
ben à z̄á kúmao.

²⁴ Baa tó ɔnd̄ɔo f̄s̄ àg̃ɔ dia, à kúkii z̄á,
à asii bíta maamaa,
dé bé eé f̄s̄ à b̄ɔa?

²⁵ Ma ɔnd̄ɔ k̄n yā píngio mì tàasi kè,
má gwàgwa le mà e mà d̄s̄,
le mà yāzaakɛna d̄s̄ ȳnk̄ɔkɛɛ ũ,
le mà ȳnk̄ɔkɛɛ d̄s̄ mìsaikɛɛ ũ.

²⁶ N̄ɔgb̄ɛ kè de takuteɛ ũ,
à sw̄ɛ né gb̄angidime,
à ɔɔnɔ né m̄b̄kyakoomɛ,
à yā è ma p̄ɔɔ yaka de gaala.
Gb̄ɛ kè à yā kà Ludane è pitin,
m̄de n̄ɔgb̄ɛ pi è durunkɛri kúme.

²⁷ Ma laasuude ma bè,
n̄ yā kè ma b̄ɔa gwa.
Kè m̄éé yā gwaa z̄éazɛa

le mà e mà à mì d̄s̄,
²⁸ gur̄ɔɔ kè m̄éé wetɛɛ esai,

ma g̃ɔgb̄ɛ maaa è m̄èn do
g̃ɔɔn w̄aa s̄ɔɔroonɔ t̄é,
m̄de baa n̄ɔgb̄ɛ maa m̄èn do
m̄éé e n̄ t̄éro.

²⁹ Yā kè ma b̄ɔan yè.
Luda gb̄ɛnteenɔ kè n̄s̄ɛpuradeenɔ ũme,
ben āɔ ḡè m̄ɔnafiki z̄én.

8

¹ Dé bé à de lán ɔnd̄ɔdee bà?
Dé bé à yānɔ b̄ɔk̄ɔtena d̄ɔɔ?
ɔnd̄ɔ è gb̄ɛntee uu werene,
è à w̄éé pás̄i lie w̄éé maaa ũ.

² N̄ mì sie kína yāne,
zaake n lù s̄ene k̄n Luda t̄osome.

³ N̄ton w̄á n̄ gu à aez̄iro,
n̄ton zɛ yā kè è k̄ne zaaa kp̄ɛero,
zaake yā kè k̄ne nnaan è kɛ píngi.

⁴ Zaake kína yā bé à z̄é v̄i,
dé bé eé f̄s̄ à bene: B̄ɔn néé kɛɛ gwee?

⁵ Gb̄ɛ kè mì siene é ḡɛ yānlo,
gb̄ɛ kè ɔnd̄ɔ è à gur̄ɔ k̄n à kenao d̄s̄.

6 Yá píngi a gurɔ kɔn a kenao víme,
baa tó yá'ɔamma e tɔɔ gbēa maamaa.

7 Zaake gbēkee ziaa d̄ɔro,
dé bé eé f̄ɔ à yá kè eé mɔɔ onɛ?

8 Gbēkee a wèndi kúna gbáaa víro,
lɛmɛ se gbēke é f̄ɔ à a gagurɔɔ s̄ɔ aɛro.
Wè e wà b̄ɔ sozan z̄i guuro,
lɛmɛ d̄ɔ yá zaaa è a kèrinɔ gbarɛro.

9 Kè ma yá kè wèe kɛɛ anduna guu laasuu lè píngi, má è gbēntee è gbáaa blem̄ma à ãa kpáñzi.

10 Ben ma zaakeri kè wèe ñ víino è. Gbēnɔ b̄ɔ Luda ua guu āɔ m̄ɔ ñ t̄ɔ nnaa sí wéte kè āɔ ñ yá zaa kèn guu. Beee né yá p̄aame d̄ɔ.

11 Tó wèe ãa da dàkɛria kpakpaaro, à yá è tó gbēnɔ zɛo ñ swèn wà à zaaa kɛmɛ se.

12 Baa tó durunkɛri dà kè gèn baaaḡɔ, ben à gi kè, má d̄ɔ kè gbē kè āɔɔ Luda vía ví bens̄ɔ āɔɔe mì siɛɛnɛnɔɔ s̄āɔ dɛála.

13 Yá é b̄ɔ zaakerinɔ n̄naro kè āɔɔ Luda vía víro yánzi, āɔ gurɔɔ é gi kɛro lán ɔra bàme.

14 Yá p̄a pandee kuu èe kɛɛ anduna guu. Yá è gbē maa le lánd̄ɔ zaakerin à úu bà, yá è zaakeri le lánd̄ɔ gbē maaan à úu bà. Ma bè beee né yá p̄aame d̄ɔ.

15 Mèè p̄onnakɛna sáabu kpá, zaake à maa kɔn gbēnteeo anduna guu à p̄ɔ ble à í mì à p̄onnaa kɛ, p̄onnaa pí é d̄ɔnɛ aɛ à zíkɛna guu lán Luda à gbà à wèndi lén n̄ anduna guu.

16 Ma mè kpá ònd̄ɔkúnaa, ben b̄ɔk̄ɔtɛ kè wèe kɛɛ anduna guu kè ii è na ñ wénlo fáant̄ɛ kɔn gwáav̄io, ma à laasuu lè

17 má è Ludaa tó gbēke é f̄ɔ à yá kè èe kɛɛ anduna guu d̄ɔro. Baa tó gbē kpáɛ kèzi maamaa, eé à mì d̄ɔro. Baa tó ònd̄ɔdee bè à d̄ɔ, eé f̄ɔ à b̄ɔaro.

9

Yá d̄ɔnk̄ɔ bé èe baade píngi d̄aa

1 Ma beeenɔ laasuu lè píngi, ben ma zɛo kè gbē maaanɔ kɔn ònd̄ɔrinɔ kɔn ñ yákenanɔ kú Luda ɔz̄imɛ. Gbēke èḡɔ d̄ɔ tó yenzi ke zangu e a d̄aaro.

2 Yá d̄ɔnk̄ɔ bé èe baade píngi d̄aa, yápuradeenɔ kɔn n̄ɔɛp̄ás̄ideenɔ, gbē maaanɔ kɔn gbē zaaanɔ, gbás̄isaideenɔ kɔn gbás̄ideenɔ, ludagb̄agb̄árinɔ kɔn ludagb̄agb̄árisainɔ. Lán à dɛ kɔn gbē maaanɔ nà, lɛn à dɛ lɛ kɔn durunkɛrinɔ. Lán à dɛ nà kɔn gbē kè āɔè la daanɔ, lɛn à dɛ lɛ kɔn gbē kè āɔè la daroonɔ.

3 Yá kè è kɛ anduna guu píngi n̄ɔɛyakayáame, kè yá d̄ɔnk̄ɔ bé è gbē píngi le. Yá zaa k̄ɔ gbēnteenɔ swèn, ȳɔnk̄ɔyá bé è d̄ɔñnɛ aɛ, à gbɛra āɔè tá gèwáan.

4 Gurɔɔ kè gbē kú wèndio èḡɔ t̄amaa ví. Gbēɛ kè b̄ɛɛ see s̄āɔ dɛ músu gèla.

5 Gbē b̄ɛɛnɔ d̄ɔ kè āɔè ga, gènɔ s̄ɔɔ p̄óke d̄ɔro. Āɔ láada ke ví d̄ɔro, āɔ yá é d̄ɔ gbēken d̄ɔro.

6 Āɔ yena gbēzi kɔn ñ zana gbēn-o kɔn ñ n̄ɔɛḡɔaanɔ gè z̄ɛlan gwe. Āɔ bà èḡɔ kú kɔn yá kè è kɛ anduna guu ziki d̄ɔro.

7 Ñ gá ñ n p̄ɔ ble kɔn p̄onnaao, ñ n geepiw̄ɛ mi kɔn yáad̄ɔnao, zaake Luda n yákená pinɔ sáabu kpá k̄ɔ.

8 Ñḡɔ uta puraa dana gurɔ píngi. Ñtonḡɔ kuu n̄ósi d̄ɔk̄ɔna n m̄ia sairo.

⁹ Ñ pɔnnaa ke kɔn n naɔ yenzideeo n wɛndi kori kɛ Ludaa kpamma anduna guu lɛn, zaake n bakan gwe gurɔɔ kɛ n ísimma gà néε kpaa anduna guu.

¹⁰ Zii kɛ n ɔ ná a kɛnaa, ñ kɛ n gbáa lɛn, zaake zii ke yággɔna ke dɔna ke ɔndɔɔ kú gɛwáan kɛ néε taanlo.

¹¹ Má è anduna guu dɔ kɛ
bàkpakɔsɔblena è kɛ bà nna yánlo,
zìblena è kɛ gbáa yánlo,
pɔble'ena è kɛ ɔndɔ yánlo,
auziki'ena è kɛ wéεzɛ yánlo,
nna kɔn gbɛnɔ è kɛ kyódɔna yánlo,
zaake gurɔɔ zaa kɔn kisiao è ñ lé ñ píngi,
¹² gbɛkee gurɔɔ kɛ yá zaaa é a lee dɔro.
Lán kpò kɛ sì táaru guu bà,
lán báa kɛ bà kú bà,
lɛn guu è dɔ gbɛne zaazaa à à kú kùsu lɛ.

ɔndɔɔ de gbáaala

¹³ Ma ɔndɔ ke taka è anduna guu, à yá ma kú gbáa.

¹⁴ Lakutu kee kuu yá, à gbɛnɔɔ pariro, ben kína gbáadee mò à lèεa à liga à bīizi.

¹⁵ Gɔgbɛ takaaside ɔndɔde kee kú lakutu pí guu, à lakutu mì sì kɔn a ɔndɔɔɔ, ben takaasidee pí yá e dɔ gbɛkenlo.

¹⁶ Ben ma bè ɔndɔɔ de gbáaala, mode wè kya ká takaaside ɔndɔɔn, wè à yá daro.

¹⁷ ɔndɔdee yá yīiyīi kɛ wà swá kpàzi
maa de yɔnkɔɔnɔ kí patammanala.

¹⁸ ɔndɔɔ maa de gɔkɛbɔnɔla,
mode durunkerì mèn doo è yá maa bíta yakame.

10

Yɔnkɔke kari

¹ Lán ifi gɛnɔ è tó tuaekeri nɔsi gūu zaa kú ná,
lɛn yɔnkɔke féte è gbɛ kɛ ɔndɔɔ vī kɔn bèεo tó yaka lɛ.

² ɔndɔdee laasuu è tá ɔplazi,
yɔnkɔɔ pɔ è tá ɔzezi.

³ Baa tó yɔnkɔɔ e táa oo zén,
à ɔndɔɔ ègɔ kɛsánamɛ,
è tó baade píngi a misaikɛε dɔ.

⁴ Tó gbáadee pɔ fɛnzi,
nton gu n tílaro.

Kuuna n làakaria è lá ká taari bítala.

⁵ Ma nɔseyakayá ke è anduna guu,
à de gbáade sásána yáa úmɛ.

⁶ Wè yɔnkɔɔnɔ ká gwena maaan pari,
auzikideenɔ sɔ ègɔ kú gwena kɛsánan.

⁷ Ma zɔnɔ è di sɔa,
wéεnɛnɔ sɔɔ e táa oo kɛsɛ lán zɔnɔ bà.

⁸ Gbɛ kɛ èe wèε yɔɔ é zu à guu,
gbɛ kɛ èe bīi gboroo, mlè é à só.

⁹ Gbɛ kɛ èe gbè wii, gbè é à kɛnna,

gbē kè èe yàka paraa, yàka é à kari kè.

¹⁰ Tó kpása lé nnaro,

ben wée à lé kékero,

sé ò gàsáwa bɔbɔzi kɔn gbāaa,

mɔde ɔndɔ è tó wà à zé eme.

¹¹ Tó mlē bɔn'aa kè a kòkò'orine à à sò,
à àre vī à guu dɔro.

¹² Ɔndɔdee légbē nna,

mɔde yɔnkɔ lé è à kaateme.

¹³ È na yá'onaa yɔnkɔyɔnkɔ,

è à mì de kɔn mìsaiyā zaaao,

¹⁴ zaake yɔnkɔ è yá bɔeme.

Lán gbēke yá kè eé mɔ dɔro nà,

dé bé eé fɔ à yá kè eé kè à kpɛɛ onɛ?

¹⁵ Yɔnkɔ zī è à kpasame,

ai se è zé dɔ gana wéte guuro.

¹⁶ Wáiyoo búsu kè à kína de gɔkparɛ ũ,

à ibanɔ ègɔ pɔ gbēɛ zaa gudɔnao.

¹⁷ Minnadeen búsu kè à kína de kine ũ,

à ibanɔ è pɔ ble à gurɔɔa gbāakaarana yānzi,

èe kè wēdena yānzinlo.

¹⁸ Tó gbē meá vī,

à kpé líkɔkúnɔ ègɔ zunname,

tó èe gwaa wéɛo,

à kpé é í bɔ.

¹⁹ Wè pɔble bíta kè pɔnnakena yānzime,

wēmina è mɔ kɔn yáadɔɔo,

mɔde ɔɔ bé è mɔ kɔn à píngio.

²⁰ Nton kína sɔsɔro, baa n nɔse guu,

n̄ton auzikide káro, baa n kpé guu,

zaake bāa é yá pì sée à gá oñneme.

11

¹ Ñ gba da pɔbleeo gbēnɔne,

zīkea né e dɔ.

² Ñ kpaatete gɔɔn swɛɛplaaanɔne ke sɔraagɔ,

zaake ñ mɔnzi kè eé búsu lee dɔro.

³ Tó ludambe sia kú kɔn ío,

è ma tɔɔtea lou ũme,

tó lí lèe ɔfántɛbɔe kpa ke ɔfántɛgɛkpen kpa,

guu kè à lèen, gwen ègɔ daɛen.

⁴ Gbē kè à wéɛ dɔ ñazi è pɔ tɔro,

gbē kè èe ludambe siaa gwaa è pɔ kéro.

⁵ Lán ñ wèndibɔkii dɔro nà

ke né kasana a da gbɛɛen,

né fɔ ñ Luda Pɔpingikeri zī dɔro.

⁶ Ñ pɔ tɔ kɔngɔ,

n̄ton meá kè uusiɛro,

zaake ñ dɔ tó à kperee bé eé aubarika kero.

Kèkiin yoo ke kèkään yoo,

ke aṣégṣ maa ń pínɡin yoo, ń dōro.

⁷ Gupura nna,

wéésina ɔfántěle è káriné.

⁸ Baa tó gbē wēndi gbàa fṣ àgṣ dia,

à pɔnnaa kɛn pínɡi.

Baa kɔn beeeo à laasuu lé gusia gurɔɔa,
zaake aṣégṣ parime.

Yá kè èe mɔɔ pínɡi pámé.

Lédana gṣkparɛnɔ

⁹ Gṣkparɛ, ń pɔnnaa kɛ ń òwazikɛgurɔ,

ń tó n pɔɔ kɛ nna n gṣkparɛkɛgurɔɔa.

Ń yá kè n pɔɔ gbà kɛ

ń té pó kè kènnɛɛzi,

mòde à pínɡi guu nḡṣ dṣ

kè Luda é yákpáɛ kɛnyo.

¹⁰ Ńton tó n pɔɔ yakaro,

ń n mè'ṣammanɔ gonla,

zaake gṣkparɛkɛ kɔn miká siaao è gē zélame.

12

¹ Ń tó n Kèri yá gṣ dɔnɡu n gṣkparɛkɛgurɔ

ai gurɔ zaaa gá ká,

ai wè kè né be néɛ à nnaa ma dɔrooa.

² Ń tó à yá gṣ dɔnɡu

ai ɔfántě kɔn gupuraaoo gṣ lago,

ai mɔvura kɔn sɔsɔnɛnɔ gṣ sia kú,

ai loumana gbera guweresai gṣ gá su.

³ Gurɔ beeeo n ɔɔnɔ éɡṣ lugaluga,

n gbánɔ é koko,

n pɔsobɔnɔ é kámma bo kè aɔɔ pari dɔro yánzi,

n gugwabɔnɔ é guu e ń windo guu dáadáa.

⁴ Ń lé éɡṣ nakṣana gāale,

wísilɔgbɛ kú é buse kúnne.

Báanɔ wíii é n vu iin,

nɔkparɛnɔ lè é kɛnnɛ buse.

⁵ Né vía kɛ gulezínɛ kɔn lili'ona zé guuo,

n miká é pura kú lán desu vú bà.

Né n zínɔa gáɛ lán kwa táa'ona bà,

póke é n mè fɛɛ dɔro,

zaake gbēntee è gá a gákiiame,

ben ɔɔdɔrinɔ éɡṣ lili oo gāale.

⁶ Ń tó n Kèri yá gṣ dɔnɡu

ai n kondogi bà gṣ gá kē,

ai n vura taa gṣ gá kpaato kú,

ai n í loo gṣ gá wíwi,

ai n lɔɡɔ googa gṣ gá wí,

⁷ ai n bùsuti gṣ ɛara à gá gē tɔɔten,

guu kè à bòn,

ai n ninii g̃ó gá tá
Luda kè kpàmmaa kiia.

⁸ Ma laasuude ma bè:
Yá pá búgubugu,
à píngi páme.

Ya pì m̀dena

⁹ Beee gb̃era lán laasuudee pì ɔ̀nd̃ó nà, à d̃óna dàd̃ańne. À laasuu lè à kpáε kè yázi, ben à yáasiño kè pari.

¹⁰ À kpáε kè yá maaazi, ben à yá p̃iño kè a z̃éa, bens̃ó yápurame.

¹¹ ɔ̀nd̃ódee yáño de
lán gò kè wè p̃ókádeeno z̃óo bàme,
ãó yá'onaño de
lán kuusa kè wà pà gínginño bà.
Sád̃ari mèn doo bé à yá p̃iño dà.

¹² Ma né, ñ làakari ke, ñton yáke kaaranlo. Wè takadaño kè paripari, à lé ṽíro. Kyók̃ena bíta s̃ó è mè kpasame.

¹³ Wà à píngi mà, à m̀denan yè:

Ñ ṽía ke Ludane,
ñg̃ó à yádienaño k̃úna,
zaake baade píngi yán gwe.

¹⁴ Luda é yákp̃ae ke wa yá píngi musu,
k̃ón yá kè utenaó píngi,
baa à maa ke à zaaa.

DANIËLI

Danieli gōna Babilōnu kīna iba ũ

¹ Yudanɔ kɪ Yoyakimu kɪblena wɛ aagɔdee guu, Babilōnu kɪ Nɛbukaneza mɔ à Yerusalemu kagura kɛ.

² Ben Dii kɪ Yoyakimu nàne à ɔzɪ kɔn Luda kpɛ pɔkenɔ, ben à tào Babilonia bùsun à kàe a tãakpe auzikikaekiin.

³ Ben kīna pì bè à bɛgwari Asapenezane à mɔ kɔn Isaraili gɔkpare kè aɔo kuu kɪ ke gbāade borii ũnuɔ,

⁴ gɔ maa seesai kè aɔ ɔndɔ kà wà yà píngi dada wàgɔ wɛzɛɛ vīinɔ, gbɛ kè aɔɛ yà dɔrɔ dɔ kpakpaa bensɔ aɔ goni kà wà zii ke kibeeno. Gwari pì bé eé Babilonia yà dadañne kɔn à kyóo.

⁵ Kīna diɛ kè wà pɔblee kè eè ble lán guu e dɔɔ nà líinne kɔn wɛɛ kè eè miio, wà yà dadañne ai wɛ aagɔ, beee gbera aɔɛ zii keare.

⁶ Yuda kenɔ kú n tɛ, Danieli kɔn Ananiao kɔn Misailio kɔn Azariao.

⁷ Gwari pì n tɔ líɛñne. À tɔ kpà Danieline Betesaza, Anania sɔ Sadaraka, Misaili sɔ Mesaki, Azaria sɔ Abedinego.

⁸ Danieli zɛo a swɛn kè é kīna pɔ ble kesɔ à à wɛɛ mi à gbāsɪ léro, ben à zé wɛte bɛgwari pì la le à pɔblee pì tó gwe.

⁹ Ludaa tò bɛgwari pì gbɛkɛɛ kè Danieline à à wɛnda gwà,

¹⁰ mɔde à bène: Má a dii kīna vīa vī, zaake àpi bé à a pɔble kɔn íminao diɛ. Tó à n e pɔsɪaa guu de n sáa daanla sɔ né? Né tó yà pì wí ma musu kīna aɛ.

¹¹ Gwari pì dákpari diɛ à làakari gɔ kú Danielia kɔn Ananiao kɔn Misailio kɔn Azariaoa, ben Danieli bène:

¹² N wamɔwa n zɔblerinɔ yɔ n gwa ai gurɔ kuri. Nɛɛgae dò lá atɛɛ kpáawa kɔn io ado

¹³ n wa lékɔzi kɔn gɔkpare kè aɔɛ pɔble dɔnkɔ ble kɔn kīnaonɔ, né gbasa n kewe lán n yezi nà.

¹⁴ À wɛñne yà beeezi, ben à kèñne le ai gurɔ kuri.

¹⁵ Kè gurɔ kuri pì pàpa, à n gwá, ben à è aɔo aafia vī aɔo mɛkpana de gɔkpare kpaa kè aɔɛ pɔble dɔnkɔ ble kɔn kīnaonla.

¹⁶ Ben aɔ dákpari pì e kīna pɔble kɔn à wɛɛo kpárima dɔro, séde dò lá paa.

¹⁷ Luda gɔkpare gɔn siigɔo pinɔ gbà dɔna kɔn wɛzɛɛo. Aɔ takada yási dɔ, ben aɔo laasuu vī n píngi. Danieli sɔ wɛɛgupu'ena kɔn nana bokɔtenao dɔ.

¹⁸ Kè wɛ aagɔ kè kɪ Nebukaneza diɛ wà yà dada gɔkpare pinɔne lé kà, ben bɛgwari pì gaañyo à kiia.

¹⁹ Kè kīna faadi boñyo, ben à è kè aɔ gbɛ kee sɛnkpe kɔn Danieliro kɔn Ananiao kɔn Misailio kɔn Azariao, ben aɔ gɔ à ìbanɔ ũ.

²⁰ Kīna n lála ɔndɔ kɔn dɔnao yà musu píngi, ben à è aɔo de māsokerinɔ kɔn wɛzɛɛri kè aɔo kú a bùsu guunla píngi leo kuri.

²¹ Danieli kú gwe ai Sirusu kɪblena wɛ káaku guu.

2

Nebukaneza nana'ona anduna kpatanɔ yá musu

¹ Nebukaneza kɪblena wɛ plaadee guu à nanaanɔ ò. Nanaa pì yà à kù gbāa, eé fɔ à ii òro.

² Ben à bè wà màsokerinɔ kɔn asidɔrinɔ kɔn ɛzɛdeenɔ kɔn sɔsɔneyɔdɔrinɔ sɔsi le aɔ nanaa pì bɔkɔtare. Kè aɔ mò à aɛ,

³ à bèñne: Ma nanaa ò, nanaa pì ma kù gbàa. Má yezi mà nanaa pì asii dɔ.

⁴ Ben aɔ bène kɔn Siria yáo: Wà n dɔ aafiao, Zaaki! Ñ nanaa pì yá o wamɔwa n zɔblerinɔne, wé à bɔkɔtenne.

⁵ Kína bèñne: Yá kè ma zɛo mà keareen yè. Tó ée nanaa pì kɔn à bɔkɔtenao omero, weé a zɔzɔkɔre wà a uanɔ ke tuburaa ú.

⁶ Tó a nanaa pì kɔn à bɔkɔtenao tɔkème sɔ, mé a kpe da maamaa, é gbaanɔ e a asaia ú. À nanaa pì ome sa kɔn à bɔkɔtenao.

⁷ Aɔ èara wà bène dɔ: Kí, ñ nanaa pì o wamɔwa n zɔblerinɔne, wé à bɔkɔtenne.

⁸ Ben kína bèñne: Má dɔ sànsán kè ée yá gágaame, kè á yá kè ma zɛo mà kearee dɔ yánzi.

⁹ Tó ée nanaa pì omero, yá mèn doo bé à gɔare. A lé kpàkɔsɔ à egɛe tòmɛ kɔn yálekpeome ai yá gɔ gá lie. À nanaa pì ome, mé gɔ dɔ kè é fɔ à à bɔkɔte.

¹⁰ Ben aɔ bène: Kí, gbèkee kú anduna guu kè eé fɔ à yá kè néé gbekaa kèkii bɔkɔtennero. Kína kee kuu kè à yá beee taka gbeka màsokerinɔ kɔn asidɔrinɔ kɔn sɔsɔneyɔdɔrinɔaro, baa tó kí ìsi gbàadeeme.

¹¹ Kí, yá kè néé gbekaa pì zì'ú. Gbèke é fɔ à onnero, sé Luda, bensɔ à beɛ kú gu dɔnkɔ kɔn wamɔwa gbènteenɔro.

¹² Yá beee tò kína pètè kè à pɔ fè maamaa, à bè wà Babilɔnu òndɔrinɔ dede ñ píngi.

¹³ Kè wà òndɔrinɔ dede na yá kpàakpa kè, ben wèe Danieli kɔn a gbèno weteɛ wà ñ dede.

¹⁴ Kè kína dogarinɔ gbènsi Ariɔki gaa Babilɔnu òndɔrinɔ dede, ben Danieli yázedee òne kɔn asànsio

¹⁵ à à là à bè: Bóyánzi kína yá pásì pì diɛzi? Ben Ariɔki yá pì tɔkè Danieline.

¹⁶ Ben Danieli gaa à wée kè kinaa à sɔ kɔn gurɔɔo aɛ fète gbasa à nanaa pì bɔkɔtene.

¹⁷ Ben à tà be à yá pì tɔkè à gbèno Anania kɔn Misailio kɔn Azariao.

¹⁸ À bèñne aɔ wée ke Luda Musudea à wènda dɔñne nanaa pì asii yá musu, le wàton ñ dede kɔn Babilɔnu òndɔri kpaaanɔro yánzi.

¹⁹ Gwáavín Danieli wéegupu è, Luda Musude nanaa pì asii òne, ben Danieli à sáabu kpà à bè:

²⁰ Wàgɔ Luda sáabu kpaa gurɔ píngi, àmbe à òndɔ kɔn gbàaaò vī.

²¹ È gurɔ kɔn à zakao lie,
è kɔnanɔ kpá kpatan è ñ bon,
è òndɔ da òndɔdeenɔne,
è dɔna kpá wéézèrinɔa.

²² È asii yáno kɔn yá kè aɔ utenanɔ oɔbañne,
à gusia yáno dɔ, zaake àmbe è guu pu.

²³ Ma n sáabu kè ma dezino Luda,
ma n tɔ kpà,
zaake n òndɔ kɔn gbàaaò kàarame.
N yá kè wá gbèkammaa tɔkème,
n nanaa kè kína ò òɔbawe.

Danieli nana bɔkɔtena kɔnanɛ

24 Ben Danieli gâa Ariokî kè kîna à diè à Babilɔnu ɔndɔrinɔ dedee kiia à bène: Nton Babilɔnu ɔndɔrinɔ dedero. N gámao kîna kiia le mà à nanaa bokɔtene.

25 Gwe gɔɔ Ariokî Danieli sè à gâao kîna kiia à bène: Ma gbê kè eé fɔ à n nanaa bokɔtenne è Yuda zɔɔnɔ té.

26 Kîna Danieli kè wè bene dɔ Betesaza là à bè: Né fɔ n nanaa kè má ò bokɔtème n à yáasi tɔkémésɔ?

27 Danieli wèlâ à bè: ɔndɔri ke asidɔri ke màsokeri ke sɔsɔneyádɔri ke é fɔ à asiiyâ kè n gbêka pì onnero.

28 Mɔde Ludaa kú musu, àmbe è asiiyâ oíne. Kí Nebukaneza, Luda yâ kè eé mɔ ke ziaa ɔɔɔanneme. Nanaa kè n ò n gádoa kɔn wéegupu kè n èon yè.

29 Kí, gurɔ kè n daena n gádoa n laasuu tà yâ kè eé mɔ kee. Luda bé è asiiyâ ɔɔɔañne, ben à tò n yâ kè eé mɔ kee dɔ.

30 Mapi sɔ, èe ke ma ɔndɔɔ bé à de danɔ pɔla gbasaa Luda asiiyâ pì òmɛro. À òmɛ le n è n à bokɔte mame nɔgɔ laasuu kè kú n nɔse guu dɔ.

31 Kí, n guu gwâ ben n pɔke taka è n aɛ lán gbèntee bà. À bíta èe té kee bensɔ à naasi ví.

32 Pɔ taka pì mì né vurame atɛ, à kùse kɔn à gâsánɔ né kondogi, à gbèee kɔn à gisinɔ né mɔgotême,

33 à gbáɔnɔ né mɔsimɛ, à gbálanɔ né mɔsi kɔn guòme.

34 Gurɔ kè néee gwa, gbèsi ke gbòro, èe ke gbêke bé à ɔ kèaro, ben à mò à sɔ pɔ taka pì gbála kè de mɔsi kɔn guò ũunɔ, à n wíwi.

35 Gɔɔgɔɔ mɔsi kɔn guò kɔn mɔgotêo kɔn kondogio kɔn vurao wíwi, ben à gò lán èse mìsaa kè kú pɔwɛegbêkiia bà. À gètɛ kɔn ïao, wèe à gbè e dɔro, ben gbèsi kè sɔ pɔ taka pì gò kpìi gbèntɛ ũ à anduna pà píngi.

36 Nanaa pìn gwe. Kí, wé à bokɔtenne sa.

37 Kí, mbe kînanɔ kîna ũ. Luda Musude n kpa kpatan kɔn ikoo kɔn gbâaa kɔn gakuio.

38 À gbènteenɔ kɔn nɔbɔsètɛnɔ kɔn báanɔ nànnɛ n ɔzì. Guu kè aɔ kún píngi nɛgɔ de n kîna ũmɛ. Mbe mì kè de vura pì ũ.

39 Kpata pândɛ é bɔ n kpɛɛ, eé ká n kpata ũro. Beee gbera à aagɔdee é bɔ à da andunala píngi. Been mɔgotɛ pì ũ.

40 Kpata siigɔdee é mɔ, eégɔ gbâa lán mɔsi bà, zaake mɔsi è pɔ píngi wíwi à n tí bomɛ. Lán mɔsi è pɔ wíwi nà, len eé kpata káakupɔnɔ mì de à n ke dúgudugu le.

41 Lán n à gbálanɔ kɔn gbánɛnɔ è nà, à gukenɔ de guò kpatana ũ bensɔ à gukenɔ de mɔsi ũ, len kpata pì égɔ kékékɔana le, mɔde mɔsi gbâaa égɔ kú à guume, zaake n è mɔsi kakɔana kɔn guò.

42 Lán gbáne pì gukenɔ de mɔsi ũ nà bensɔ à gukenɔ de guò ũ, len kpata pì kpadoo égɔ gbâa ví le, à kpadoo égɔ busana.

43 Lán n mɔsi è kakɔana kɔn guò kpatanao nà, len gbèntee boriinɔ égɔ kú gwe kakɔana le, mɔde aɛé kɔ síro lán n è mɔsi è kɔ sí kɔn guòro nà.

44 Kîna pìnɔ gurɔ Luda Musude è kpata kè è yáaroo fɛɛ. Kpata pì mìdena víro, eé gɔ bori pândɛnɔ pɔ ũ zikiro. Kpata pì è kpata káakupɔ pìnɔ ke dúgudugu à n mì de, àpì bé eégɔ kuu gurɔ píngi.

45 Lán n è nà gbèsi ke gbòro kpìiia, èe ke gbêke bé à ɔ kèaro, ben à gâa à mɔsi kɔn mɔgotêo kɔn guò kɔn kondogio kɔn vurao wíwi, kí, Luda Bítade yâ kè eé mɔ ke ziaa ɔɔɔanneme. Nanaa pì né yápuraame, à bokɔtena náane ví.

46 Ben kí Nebukaneza dàe a puua Danieli ae à bèe line, ben à bè wà saa oa wà tuaetiti kpatane.

47 À bè Danieline: A Luda né tãanɔ Ludame, kɪnanɔ diime yãpura. Àmbe è asiiyã bɔnne gupuraaa, zaake n fɪ n bɔwe kɔn asii piɔ.

48 Ben kina Danieli gbã gbãaa à à gbã pɔnɔ à gè ɔla, à à kpã kpatan àgɔ wéé téare Babilɔnu bùsuzi, à à dié Babilɔnu ɔndɔrino píngi gbēnsi ũ.

49 Danieli wéé kè kinaa, ben à Sadaraka kɔn Mesakio kɔn Abedinegoo dié Babilɔnu bùsu gbãadeenɔ ũ. Danieli sɔɔ kú kibeme.

3

Gɔn aagɔ zuna mɔdate guu

1 Kí Nebukaneza tãa pi kɔn vuraɔ lán gbēntee bà. À lezi kà gàsásuu baaagɔ, à yàasa sɔ gàsásuu swɛɛdome. Ben à pèe Dura guzuren Babilɔnu bùsun.

2 Ben à lékpásã kè a bùsu gbēnsinɔne le aɔ kɔ kakɔa, kɪnanɔ, lédammarino, zikpe gbēnsino, gbãadeenɔ, ɔ'uterino, yãkpaekerino, yãgɔgɔrino kɔn a bùsu kpatablerinɔ ní píngi, aɔ mɔ pɔ kè à pi à pèe pi kya ke.

3 Ben bùsu gbēnsi pino kɔ kàkɔa pɔ taka pi kyakenazi aɔ zèze à ae.

4 Ben kpàakpakeri bè pariinɔne gbãngbãn: Bùsu píngi gbēnɔ kɔn bori píngio, à yã kè wà diaree ma.

5 Tó a kuru'ɔ mà kɔn kureo kɔn googeo kɔn kúuo kɔn mɔrɔɔ kɔn kɔkɔpɔnɔ píngi, à kúe à dɔnzi ke pɔ taka kè kí Nebukaneza pi kɔn vuraɔ à pèe pine.

6 Gbē kè gi kúe à dɔnzi kenɛzi, weé adee zu mɔdate pási guu gɔɔme.

7 Beee yãnzi tó gbēnɔ kɔkɔpɔnɔ pino ɔ mà, bùsu píngi gbēnɔ ke bori píngin yoo, aɔè kúe wà dɔnzi ke vura pɔ taka pine.

8 Gurɔ beean sɔɔneyádɔri kenɔ mò wà Yuda kenɔ káara kè

9 aɔ bè kí Nebukanezana: Wà n dɔ aafiao Zaaki!

10 Kí, n yã dié n bè, tó gbēnɔ kɔkɔpɔnɔ ɔ mà, aɔ kúe wà dɔnzi ke pɔ taka kè ní pi kɔn vuraɔ pine.

11 N bè gbē kè èe kúe à dɔnzi kenɛro, weé adee zu mɔdate pási guume.

12 Tɔ, Yuda kenɔ kuu, n ní dié Babilɔnu bùsu gbãadeenɔ ũ. Aɔ tɔn Sadaraka, Mesaki kɔn Abedinegoo. Kí, gbē pino è n yã maro aɔè n tãanɔ gbãgbãro, bensɔ aɔè dɔnzi ke vura pɔ taka kè ní pèe pinero.

13 Ben Nebukaneza fɛ maamaa à bè wà mɔare kɔn Sadaraka kɔn Mesakio kɔn Abedinegoo. Ben wà mò wà gbē pino kpãa.

14 Nebukaneza ní lá à bè: Sadaraka, Mesaki kɔn Abedinegoo, ée gii ma tãanɔ gbãgbãzi yãpuran yɔ? Ée gii dɔnzi ke vura pɔ taka kè má pèenezin yɔ?

15 Tó a soru kè à kúe à dɔnzi ke pɔ taka kè má pi pine gurɔɔ kè a pɔnɔ ɔ mà, eé ke maa, mɔde tó ée dɔnzi kenɛro, weé a zu mɔdate pási guu gɔɔme. Tãa kpree bè eé fɔ à a bɔ ma zɔi?

16 Aɔ bè: Kí, à zé ví wà wa zɪnda bɔro.

17 Kí, tó wà wa zu mɔdate guu, wa Dii kè weé zò dɔzi é fɔ à wa bɔn à wa sí n zɔi.

18 Baa tó èe ke sɔro, ñgɔ dɔ kè wé n tãanɔ gbãgbãro. Wé dɔnzi ke vura pɔ taka kè ní pèenɛro.

19 Ben Nebukaneza pɔ fɛ pásipási à uu sisiñzi. À bè wà mɔdate kaara de yã pɔla leo swɛɛplaa.

20 Ben à ò a zikpe gɔsagbãa kenɔne aɔ Sadaraka kɔn Mesakio kɔn Abedinegoo yi yi wà ní zu mɔdate pási pi guu.

21 Ben g5sa pino n yiyi kon n pokasaa ke a5o danano, utano kon sokotono kon lawanino pingi, ben a5 n se wa n zu modate pas5i pi guu.

22 Lan kina ya die pas5ipas5i na bens5o modate pi wa maamaa, ben te puusu g5sagbaaa ke a5 n zun pino le a n dede.

23 G5on aag5o pino s5 a5 gaa wa si modate gbaaa pi guu yiyina.

24 Ben ki Nebukaneza ke giri a fea a ze, ben a a iban5o la a be: G5on aag5on wa zu ten yiyinaroo? A5 weala wa be: Leme ki!

25 Ben a be: A gwa! G5on siig5on ma e. A5o porona a5oe taa oo te pi guu bens5o e poke worumaroo. A5 g5on siig5odee bok5ba Luda Ne keo.

26 Ben a s5 modate pi lezi a be: Sadaraka, Mesaki kon Abedinegoo, Luda Musude z5blerino, a boe. Ben a5 boe te pin.

27 Busu gbensino kon ledammarino kon z5kpe gbensino kon gbadeeno kon kinaro kak5an5i a5o e te pi e fi a poke worumaroo. Baa a5 mik5e te kuro, a5 utano e yakaro, wee tesukpe guu maruma sero.

28 Ben Nebukaneza be: Wa Sadaraka kon Mesakio kon Abedinegoo Luda saabu kp5a! A a malaika zi a a z5bleri ke a5o a naane vino mi si. A5 gi ya ke ma die kezi a5 n zinda kp5a gaaa, le waton k5e wa donzi ke dii panden5onero yanzi, se n Dii.

29 Beee yanzi ya ke ma dien ye. To gb5ke Sadaraka kon Mesakio kon Abedinegoo Luda t5 zaaa si, busu pingi gb5 ke bori kpareen yoo, wee a z5z5k5re wa a ua ke tuburaa ume. Zaake dii pande e fi a gb5 mi si lero.

30 Ben kina Sadaraka kon Mesakio kon Abedinegoo gwena karaane Babil5nu busun.

4

Nebukaneza nana'ona li ya musu

1 Ki Nebukaneza be ee ya ke oo gb5 pingine, busu gb5 pingi kon borii ke ku anduna guu pingio a be: Ag5 kuu kon aafiao maamaa!

2 Ma e a ke maa ma dabuya kon yab5nsae ke Luda Musude kemee5o oare.

3 A dabuya5o bita fa! A yab5nsaen5o pas5i. A kpata yaana viro, a kiblena eg5 kuu gur5o pingime.

4 Mam5ma Nebukaneza ma ku nmanana guu ma be, ma laakari kp5ena,

5 ben ma nanaa o ai via ma ku. Ke ma daena ma gado musu ya ke ma e kon laasuu ke ma leo to sw5 ke magu.

6 Ma die ke wa m5me kon Babil5nu 5nd5rino n pingi a5 nanaa pi bok5teme.

7 Ke asid5rino kon dabudabukerino kon s5s5oneyad5rino kon masokerino mo, ben ma nanaa pi ya dne, a5oe fi wa a bok5temero.

8 Zaa5aan Danieli ke wa ma taa t5 kp5ane, ke we bene Betesaza mo ma kiia, ben ma nanaa pi dne. A Luda ke ku adona Ninii vi.

9 Ma be: Betesaza, 5nd5rino gb5nsi, ma d5 ke n Luda ke ku adona Ninii vi, asiya eg5 zi'unnero. Ya ke ma e nanaa guun ye. N a bok5teme.

10 P5 ke ma e ma laasuu guu gur5o ke ma daena ma gado musun ye. Me5 guu gwaa ben ma li e zena t55e gura s5usu, a lezi maamaa.

11 Li pi bita ku a gb5 ai a mis5nt5 gaa a z5 ludamb5ea. We li pi e zaa anduna le zekiina pingi.

12 A lan5o maa, a ne i bita, a p5blee mo gb5 pingia. N5b5s5eten5o ora e a gb5aru, baano e mo wa z5z5 a gan5a. P5 wendide pingi e p5blee ea.

13 Mée pɔ̀ pí ee wéegupu guu gurɔ̀ kè má daena ma gádoa, ben ma malaika è bɔ̀na ludambe.

14 A lé zù gbàngbàn à bè: À lí pí zɔ̀ à né à à gànɔ̀ kē. À à lánɔ̀ woro à à beɛnɔ̀ faakɔ̀. À tó nɔ̀bɔ̀nɔ̀ bàà lé wà kē. À tó bāanɔ̀ bɔ̀e à lánɔ̀ guu.

15 Mɔ̀de à lí pí kusu kɔ̀n à kāsāanɔ̀ tó tɔ̀tɔ̀te guu à mɔ̀si gada kpáne kɔ̀n m̀gotē pɔ̀o sè guu gwe. Kpíi é kpáàla, eégɔ̀ kú sèn gwe kɔ̀n nɔ̀bɔ̀nɔ̀.

16 À mì é likɔ̀, à laasuu é gɔ̀ lán nɔ̀bɔ̀nɔ̀ pɔ̀ bà ai wè swéεplaa.

17 Malaikanɔ̀ bé wà yá kè Ludaa diε pí ò, à iba pìnɔ̀ bé wà yá kè Luda zèo kpàakpa kè, le gbē kè aɔ̀ kuunɔ̀ e wà dɔ̀ kè Luda Musude bé à iko ví gbēntee kpatanɔ̀. È gbē kpá kpatan lán à yezi nà, baa gbē kè kēsána.

18 Mamɔ̀ma kí Nebukanεza, nanaa kè má òn gwe. Betesaza, n à bɔ̀kɔ̀teme sa, zaake ma kpata òndrì kee e fɔ̀ à bɔ̀kɔ̀temero. Mɔ̀de né fɔ̀, zaake n Luda kè kú adona Ninii ví.

Danieli nana bɔ̀kɔ̀tena kínaε

19 Ben Danieli kè wè beɛε dɔ̀ Betesaza bídi kè yá pí. Laasuu kè èe léε tò swè kèn. Ben kína bè: Betesaza, nton tó nanaa pí kɔ̀n à bɔ̀kɔ̀tenao n vía kúro. Ben Betesaza bèɛε: Ma dii, Luda tó nanaa pí gɔ̀ de n zangurinɔ̀ yá ú. Luda tó à bɔ̀kɔ̀tena gɔ̀ de n ibeɛnɔ̀ yá ú.

20 Lí kè n é bíta bensɔ̀ à gbáa ai à m̀sɔ̀ntē z̀ ludambeεa, ben wè e zaa anduna lé zekiinɔ̀ píngi.

21 À lánɔ̀ maa, à né í bíta, à pɔ̀blee m̀ gbē píngia. Nɔ̀bɔ̀sētεnɔ̀ kú à gbáru, bāanɔ̀ è mɔ̀ zɔ̀zɔ̀ à gànɔ̀.

22 Kí, míbe lí pí ù. N iko bíta bensɔ̀ n gbáa ví. N bitakeε gbà à z̀ ludambeεa, n kpata ɔ̀ tà ai anduna léa.

23 Kí, n malaika ke è bɔ̀na ludambe à bè: À lí pí zɔ̀ à ke pɔ̀pɔ̀, mɔ̀de à à kusu kɔ̀n à kāsāanɔ̀ tó tɔ̀ten. À mɔ̀si gada kpáne kɔ̀n m̀gotēo sè guu gwe. Kpíi é kpáàla, eégɔ̀ kú kɔ̀n nɔ̀bɔ̀sētεnɔ̀ ai wè swéεplaa.

24 Kí, à bɔ̀kɔ̀tenan yè. Yá kè Luda Musude diε ma dii kína yá musun yè.

25 Weé pémma wà n bɔ̀ gbēnteenɔ̀ té, négɔ̀ kú kɔ̀n nɔ̀bɔ̀sētεnɔ̀ négɔ̀ sè soo lán zù bà. Kpíi é n gbē, négɔ̀ kuu le wè swéεplaa ai n gá dɔ̀ kè Luda Musude bé à iko ví gbēntee kpatanɔ̀, è gbē kpá kpatan lán à yezi nà.

26 Lán à bè wà líkusu kɔ̀n à kāsāanɔ̀ tó nà, beee bè tó n Luda d̀ ikodee ú, eé eara à n kpá kpatan.

27 Beee yánzi kí, n ma lédamma kè ma. N kē n durunnɔ̀ ǹgɔ̀ yá keε a zéa. Ǹn yá zaakeɔ̀ tó ǹgɔ̀ gbēkeε keε takaasideenɔ̀ne, ke n nmanana égɔ̀ gaa gwεε.

28 Yá pìnɔ̀ kí Nebukanεza lè píngi.

29 Mɔ̀ kuri awéεplaaa gbera kína e táa oo a be kpé bíta musu Babilɔ̀nu.

30 Ben à bè: Babilɔ̀nu bíta kè má kàe ma kiblekii ùun yèroo? Má kàe kɔ̀n ma iko gbáaao ma kike gaku yánzime.

31 Ai kína gɔ̀ yá pí ò à yáa, kòto ke b̀ ludambe à bè: Kí Nebukanεza, yá kè wà ò n yá musun yè: Wà n bɔ̀ kpatan sa.

32 Weé pémma wà n bɔ̀ gbēnteenɔ̀ té, négɔ̀ kú kɔ̀n nɔ̀bɔ̀sētεnɔ̀ négɔ̀ sè soo lán zù bà. Négɔ̀ kuu le wè swéεplaa ai n gá dɔ̀ kè Luda Musude bé à iko ví gbēntee kpatanɔ̀, è gbē kpá kpatan lán à yezi nà.

³³ Gwe gɔɔ yá kè wà ò Nɛbukaneza musu kè. Wà pèa wà à bò gbɛnteenɔ tɛ, à sɛ sò lán zù bà, kpíi à yàku. À miká gbà lán kúu ká bà, à ɔnkɔkɔ bòbɔ sɔɔɔɔɔɔ lán bā ɔnkɔkɔ bà.

³⁴ Kè wɛ swɛɛplaaa pí pàpa, mamɔma Nɛbukaneza ma wée sè ma musu gwà, ben ma su ma làakaria. Ben ma Luda Musude sáabu kpá ma Gurɔpingide tó kpá ma bèe line. Zaake à kíkɛe yàana víro, à kpata ègò kuu gurɔ píngi.

³⁵ Gbɛ kè aɔɔ kú anduna guunɔ ní píngi dɛne pòke úro. È ke lán à yezi ná kɔn gbáadee kè aɔɔ kú musunɔ kɔn gbɛntee kè aɔɔ kú tɔɔtenɔ. Gbɛke è fɔ à kpànerɔ, gbɛke è fɔ à bene bón èe keero.

³⁶ Gurɔɔ kè ma su ma làakaria, ben ma ɛara ma su ma kíkɛgakuin kɔn bèeɔ kɔn bitakeeɔ. Ma ibanɔ kɔn ma bùsu gbáadeenɔ ma gbeka, aɔ ma ka kpattan, ben ma iko de káakupola.

³⁷ Mamɔma Nɛbukaneza mée musu Kína sáabu kpaa sa mée bèe liine mée à tó kpaa, zaake à yakenanɔɔ maa píngi, ègɔ yá kee a zéa. Eé fɔ à gbɛ kè è a zinda sé lezì busa.

5

Yá kɛna gùà

¹ Kí Belisaza a bùsu gbáadeenɔ sisi zìbaa pòbleea gɔɔn wàa sɔɔro, ben èe wɛe miinyo.

² Kè à pɔɔ kè í pia nna, à bè wà mó kɔn vura ímibɔnɔ kɔn kondogi ímibo kè a dezi Nɛbukaneza sèe Luda kpén Yerusalemunɔ le à í mio, àpi kɔn a bùsu gbáadeenɔ kɔn a nɔɔnɔ kɔn a nɔ yìgisainɔ.

³ Ben wà mò kɔn togoo píngi, aɔɔe í miio.

⁴ Kè aɔɔe wɛe mii, aɔɔe tãa kè wà ní ké kɔn vuraɔ kɔn kondogio kɔn mògotɛɔ kɔn mɔsio kɔn lío kɔn gbèo sáabu kpaa.

⁵ Gwe gɔɔ gbɛntee ɔɔ bò fitia'izi, èe ɔgbɛ kɛe kibe gù kè lɔlɔnaa. Kína ɔɔ pí è, èe pò kɛe,

⁶ ben à laasuu tò swè kèn. À uu yàkɔte à gbáaa bùsa, ben à gbánɔɔ e lugalugaa.

⁷ À wii gbáaa lè à bè, wà mó kɔn asidɔrino kɔn sɔɔɔneyádɔrino kɔn màsokerino. Ben à bè Babilɔnu ɔndɔri píngi: Gbɛ kè ɔgbɛ kèki kyó kè ben à à bòkɔteme, mé gumusu tɛa kɔn vura kàmbɛeɔ dane, eé gɔ ma bùsu gbáadeenɔ gbɛ aagɔdee ú.

⁸ Kè kína ɔndɔri píngi gè ní píngi, ben aɔ gbɛkeke e fɔ à ɔgbɛ pí kyó kè à à bòkɔtenɛro.

⁹ Swè ɛara à kè kí Belisazan maamaa, à ɛara à uu yàkɔte, ben à bùsu gbɛnsino gò bídi guu.

¹⁰ Kè kí naɔ kína kɔn bùsu gbɛnsino zɔka mà, à gènzì pòblekiia à bè: Wà n dɔ kɔn aafiao Zaaki! Nton tó n laasuu n nòse yakaro, nton tó n uu gɔ sisinaro.

¹¹ Gbɛkeke kú n bùsun kè, à Luda kè kú adona Ninii ví. N dezi Nɛbukaneza gurɔ wà è à làakari ví kɔn wéezɛeɔ kɔn ɔndɔɔ lán Luda bà. N dezi à diè wéezɛrino kɔn asidɔrino kɔn sɔɔɔneyádɔrino kɔn màsokerino gbɛnsi ú.

¹² À ɔndɔ kɔn à dɔnao pásì, è yá píngi ma. È nanaanɔ bòkɔte è yá zì'úunu yáasi tɔkɛ kɔn yàlekɔzinanɔ. À tɔn Danieli. Kína tó kpàne dɔ Betesaza. N à sisi se, eé yá pí bòkɔtenne.

¹³ Kè wà mò kɔn Danielio kína pí kiia, ben kína bène: Mbe zìzɔ kè wè be Danieli kè ma dezi bò Yudanɔ bùsun úɔ?

14 Má mà wà bè ní Luda Ninii ví, ní làakari ví kǝn wééẏéǝ kǝn ǝndǝ wééǝnao.

15 Wà mòme kǝn ǝndǝrinǝ kǝn yá'asidǝrinǝ tia, le aǝ ǝgbǝ kǝ kyó ke aǝ à bǝkǝtǝme, mòde aǝǝ fǝro.

16 Má mà wà bè neè fǝ n̄ yǎnǝ bǝkǝte neè fǝ n̄ yǎlekǝzinǝnǝ tǝkǝ. Tó n fǝ n̄ ǝgbǝ kǝ kyó kǝ n̄ à bǝkǝtǝme, mé gumusu tǝa kǝn vura kǝmbǝǝo danne, né gǝ ma bùsu gbǝadeenǝ gbǝ aagǝǝde ǝ.

17 Ben Danieli bène: N̄ n gbaanǝ kǝ n̄ asaiapǝ pì kpá gbǝ pǝndea. Mòde baa kǝn beeeo mé ǝgbǝ pì kyó kenne kí, mé sǝ bǝkǝtǝenne.

18 Kí, Luda Musude bé à kíkǝ kǝn bitakǝǝo kǝn gakuio kǝn bèǝo kpà n dezi Nebukanǝzaa.

19 Lán à à sǝ lezǝ nà, gbǝ píngi à vía ví, aǝǝ mì siǝne, bori píngi ke yá'ona bori píngin yoo. Gbǝ kǝ à yezi à à de, è à demǝ. Gbǝ kǝ à yezi à à bǝ, è à bǝme. Gbǝ kǝ à yezi à gwna kaaranǝ, è à kaara. Gbǝ kǝ à yezi à à busa, è à busame.

20 Mòde kǝ à a zǝnda sǝ lezǝ à swǝ gbǝa kǝ bensǝ à zaza kǝ, ben Luda à bǝ kpatan à à gaku kǝ è.

21 Wà pǝa wà à bǝ gbǝnteenǝ té, à laasuu gǝ lán nǝbǝnǝ pǝ bà. À kǝ kǝn sakenǝ à sǝ sò lán zǝ bà. Kpíi à yàku, ben à dǝ sa kǝ Luda Musude bé à iko ví gbǝntee kpatanǝ, è gbǝ kǝ à yezi kpá kpatan.

22 Mpi sǝ Belisaza, à dion n ǝ. Baa kǝ n̄ yá pìnǝ dǝ píngi, né n zǝnda busaro.

23 N̄ dǝkǝ Dii Musudeo n̄ tò wà mò kǝn à kpé togoonǝ, ben mpi kǝn n bùsu gbǝnsinǝ kǝn n̄ ǝnǝnǝ kǝn n̄ n̄ yǝgisainǝ wǝe mio, ben n tǝa kǝ wà kǝ kǝn vura kǝn kondogio kǝn mògotǝo kǝn mòsio kǝn lío kǝn gbǝo sǝabu kpà, pǝ kǝ aǝǝ guu ero aǝǝ yá maro bensǝ aǝǝ dǝna víroonǝ. N wǝndi kǝn n ziaao kǝ Luda ǝzǝme, ben né è bè línero.

24 Beee yǎnzǝn à tò ǝ pì mò à ǝgbǝ pì kǝzi.

25 Yá kǝ ǝ pì kǝn yǝ: Mǝne, mǝne, tekeli, paasi.

26 Yá pìnǝ bǝkǝtǝenan yǝ: Mǝne bè, Luda n kǝblegurǝ nàro à à lé zǝ.

27 Tekeli bè, wà n tiisi lé gwǝ kilooa wà è né kiloo séro.

28 Paasi bè, wà n kpata kpàatǝte Midianǝ kǝn Pesianǝne.

29 Belisaza yá ò à ibanǝne, ben aǝ gumusu tǝa kǝn vura kǝmbǝǝo dà Danieline wà kpàakpa kǝ wà bè, bùsu gbǝadeenǝ gbǝ aagǝǝde à ǝ.

30 Gwǝavǝ dǝnkǝ pì guun wà Babilonia kí Belisaza dǝ.

31 Midia bori kǝ wǝ bene Dariusu bé à vǝǝ à gǝǝ ǝ a wǝ baaagǝ awǝǝplaadee guu.

6

Danieli zuna músunǝ wǝen

1 À kǝ Dariusunǝ à bùsu gbǝadeenǝ diǝ gǝǝn baswǝǝdo, ben à n̄ dídiǝ à bùsun píngi.

2 À gǝǝn aagǝǝ diǝ n̄ gbǝnsinǝ ǝ. Danieli né gǝǝn aagǝǝ pìnǝ dokǝme. Bùsu gbǝadeenǝ è n̄ yǎnǝ tǝkǝ gbǝ pìnǝne, le wàton ásarǝ ke kǝnanǝro yǎnzi.

3 Danieli ǝndǝ wéǝǝna de gbǝnsinǝla kǝn bùsu gbǝadeenǝ n̄ píngi, ben kǝna zǝo à à diǝ a bùsu gbǝnsi ǝ.

4 Ben gbǝnsinǝ kǝn bùsu gbǝadeenǝ e zǝ wǝtǝe wà yáke ea kpata kǝ à blǝ yá musu, mòde à taari víro, aǝǝ yáke earo, zaake à náanǝ ví a yákenǝ guu píngi. È pǝ kpá yákeziro è sǝsǝ yákearo.

5 Ben aǝ bè: Wé yákee e Danieliaro, tò èe ke à Luda doka musu baasiro.

⁶ Ben gbënsinɔ kɔn gbáadeenɔ m̀i pèkɔrɛ aɔ g̀a wà kína lè wà bè: Kí Dariusu, wà n dɔ kɔn aafiao!

⁷ Wamɔwa gbënsinɔ kɔn kɔnanɔ kɔn z̀kpɛ gbënsinɔ kɔn gbáadeenɔ kɔn lédammarinɔ kɔn n ìbanɔ ń píngi, wa lé kpàkɔsɔ wà è à maa ń yá kè diè ngɔ z̀i kɛɛa. Gurɔ baaakuri daguran tó gbɛ wée kè dii kea ke gbènteen yoo, tó èe kè mpi baasiro, wà adee sé wà zu músunɔ wèen.

⁸ Kí, ń yá p̀i diè sa ǹ ɔ da takada kèn, le gbèke tón yá p̀i liero yánzi. Eégɔ de Midiánɔ kɔn Pesianɔ doka kè weé f̀i wà gbororo u.

⁹ Ben kí Dariusu yá p̀i diè à a ɔɔ dà takadan.

¹⁰ Kè Danieli mà wà yá p̀i diè, à tà bɛ. À kpé kè kú musu windonɔɔ aɛ dɔ Yerusalemua wèwèna. Ben à kùè à adua kè à Luda sáabu kpà, lán è ke nà lán guu e dɔɔ nà gèn aagɔgɔ.

¹¹ Ben gbɛ p̀inɔ m̀i pèkɔrɛ aɔ g̀a wà à è èe adua kɛɛ èe dɔnle wée kɛɛ Luda.

¹² Ben aɔ g̀a wà kína lè yá kè à diè p̀i musu wà bè: N yá diè n bè ai gurɔ baaakuri dagura gbɛ kè wée kè dii kea ke gbènteen yoo, tó èe ke mpi baasiro, weé adee sé wà zu músunɔ wèe guume. Ben kína bè: Yá p̀i seka v̄iro, à g̀ɔ Midiánɔ kɔn Pesianɔ doka kè weé f̀i wà gbororo úme.

¹³ Ben aɔ bène: Yudanɔ b̀usu z̀izɔ Danieli è n yá daro ke yá kè ń diè p̀i. Ègɔ adua kɛɛ lán guu e dɔɔ nà gèn aagɔgɔme.

¹⁴ Kè kína yá p̀i mà, à kène zaa maamaa. À zèò à Danieli m̀i sí, ben èe à b̀ona zé weteɛ ai ɔfántɛ g̀a à g̀èò kpén.

¹⁵ Ben gbɛ p̀inɔ ìara wà pèkɔrɛ wà g̀a wà kína lè wà bè: Kí, ń Midiánɔ kɔn Pesianɔ doka dɔ, wà bè yá kè kína diè kɔn yá kè à g̀izio liena v̄iro.

¹⁶ Ben kína bè wà mɔ kɔn Danieliɔ wà à zu músunɔ wèen. Kína bè Danieline: N Luda kè neégɔ dɔnzi kɛene gurɔ píngi n b̀ɔ!

¹⁷ Kè wà à zù wèe p̀i guu, wà gbɛ sé wà tàta wèe p̀i léa, ben kína sèeda kèa kɔn a tãngao kɔn a b̀usu gbáadeenɔ tãnganɔ, le gbèke tón yáke lie Danieli musuro yánzi.

¹⁸ Ben kína tà bɛ à g̀i p̀ɔ ble gwáav̄i beeeazi, bensɔ èe a nɔgbɛ ke yá gbekaro. Èe f̀i à ii òro.

¹⁹ Kè guu d̀ɔ, guwɛɛ e kɛɛ, ben kína p̀i f̀èe à g̀a músunɔ wèe p̀i kiia kpakpaa.

²⁰ Kè à s̀ɔ wèe p̀izi, à lé zù Danielizi kɔn pɔsiaaò à bè: Danieli, Danieli, Luda Wèndide z̀ɔbleri! N Luda kè neégɔ dɔnzi kɛene gurɔ píngi f̀i à n b̀ɔ músunɔ lézɔs?

²¹ Danieli wèàla à bè: Luda n dɔ aafiao Zaaki!

²² Ma Luda a malaika z̀i, à m̀ò à músunɔ lé nàkɔa, aɔɔe ma kènnaro, zaake ma dene taarisaidee ú. Kí, méé taari ke kenne zikiro.

²³ Kína p̀ɔɔ kè nna maamaa, ben à bè wà Danieli g̀a wà à b̀ɔ wèe p̀i guu. Kè wà à b̀ɔ, wèe e à kèna gukearo kè à Luda náane kena yánzi.

²⁴ Ben kína bè wà mɔ kɔn gbɛ kè aɔ yá d̀i Danielianɔ, ben wà ń zúzu wèe p̀i guu se kɔn ń néno kɔn ń naɔno. Ai aɔgɔ g̀a tɔɔte le, músunɔ ń dà aɔ ń kùkù aɔ ń wáno w̄wi píngi.

²⁵ Kí Dariusu takada kè gbɛ kè aɔɔ kú a b̀usu guunɔne ń píngi kɔn bori sãnda píngio à bè: Àgɔ kú aafiao maamaa!

²⁶ Ma yá kè diè ma b̀usu gbɛ píngine, kè aɔgɔ Danieli Luda v̄ia v̄i aɔ dɔnzi kene. Zaake Luda Wèndide kè kuu gurɔ píngin à ú. À kpata yáana v̄iro, ègɔ kí blee gurɔ píngime.

²⁷ È gbē mī sí è ñ bō. È dabuyāno kōn yābōnsaeno ke musu kōn tōtōe. Àmbe à Danieli bō mūsuno lézī.

²⁸ Danieli gbāaa è Dariusu kibleguro kōn Pesia bori Sirusu kibleguro.

7

Danieli wéegupu'ena pō bēe mèn siigōno yā musu

¹ Babilōnu kí Belisaza kiblena wè káaku guu Danieli wéegupu è, à yáke è a laasuu guu gurō kè à daena a gádoa, ben à wéegupu pì yā kè takadan à à yā mìnò ò.

² Danieli bè: Mée guu gwaa wéegupu'ena guu gwāavī, ben ma ludambe ía mèn siigō è, aōe kakaa ísia bíkala.

³ Ben pō bēe bíta mèn siigōno bō ísiaan, aō borii bō doodo.

⁴ À káakudee bō lán músu kè à kúu dēbeno vīi bà. Kè mée gwaa, wà à dēbe wòwoa, ben wà à sè wà zè à gbá plaaa lán gbēntee bà, ben wà gbēntee swè dāne.

⁵ Ben ma pō bēe plaadee è, à bō lán kpera bà. À gēekesekena, gbāntēwa mèn aagō kpana à lézī. Ben wà bēne à fēe à ñbō só maamaa.

⁶ Beee gbera ma guu gwā, ben ma pō bēe pānde è, à bō lán gbēka bà. À dēbe vī a kpea lán baa bà mèn siigō bensō à mī vī mèn siigō. Wà à kpà kpatan.

⁷ Beee gbera kè mée guu gwaa wéegupu pì guu gwāavī le, ma pō bēe siigōdee è, è tó vīa gbē kū ai swè kēn. À gbāaa sáa vīro. À swaa né mōsimē bensō à bíta, è pō sóo, à wīwi, è kēse pépēe à kpaaa kè gōa. À bō ado kōn pō bēe kè aō dōne aeno. À koba mèn kuri.

⁸ Kè mée laasuu le è à koba pìno yā musu, ben ma koba pānde è, à néngo èe bōo ñ té, ben koba káaku mèn aagōno wòwo aō guu bōne. Má è koba néngo pì wée vī lán gbēntee pō bà. À lé vī dō kè ègō wada yā oo.

⁹ Kè mée gwaa, má è wà kiblekitanō kàe, ben Tontoride mò à vèea. À pōkāsāano de pú fénfen lán buu bà, à mīkà de lán sākà bà. À kiblekita de ténene ũ, à górogbanō vī aōe té bōo.

¹⁰ Té bō à gīzī èe bàa le è à ae lán swaa bà. Gōon boro leo boro è iba bleene, gbē kè aō zena à aeno kà gōon miliō basoro. Yákpækérino vèe, ben wà takadano wèwē.

¹¹ Ben má kpé mée tàasi kee wada yā kè koba pì è oo yānzī, ben má kpé mée gwaa ai wà gāa wà pō bēe pì dè wà à gè dúgu zō wà sè wà zù tén.

¹² Wà pō bēe pāndenō bō kpatan, mōde wà ñ tó wēndio ai gurō plaa.

¹³ Kè mée guu gwaa gwāavī wéegupu pì guu le, ben ma pō è lán gbēntee né bà, èe mōo ludambe luguun. Kè à kà, ben wà à kpan'ae kè wà gāao Tontoride kíia.

¹⁴ À à kpà kpatan à iko kpàa kōn gakuio, ben baade píngi dōnzi kēne, bùsu píngi gbē kōn bori sānda píngio. À iko ègō kuu gurō píngi à yāana vīro, à kpata è mī de zikiro.

Wéegupu bōkōtena

¹⁵ Mamōma Danieli ma pōo yàka. Yā kè mée ee ma laasuu guu tò swè kèmagu.

¹⁶ Ma sō gbē kè aō zena gweenō dokezi ma yā pìno yāpuraa gbēkaa píngi. Ben à yā òme à yā pìno bōkōteme.

¹⁷ Pō bēe bíta mèn siigōno pìno né kpata mèn siigōno kè aōe bō anduna guunome.

18 Mɔde Luda Musude gbɛnɔ bé wé kpata sí wà ble aṣégṣ vī gurɔ píngi, kpata pì éḡṣ yáana vīro.

19 Beee gbera má yezi mà yápuraa dṣ pṣ bēe siigṣde yá musu. À taka bṣ ado kṣn pṣ bēe kpaaanɔmɛ, è tó vīa gbē kū de à kpaaanɔla. À swaa né mṣsimɛ, à ɔnkɔkɔ né mṣgotɛmɛ, è pṣ só à wíwi è kèse pépɛɛ à kpaaa kè ḡṣa.

20 Má yezi mà koba mèn kuri kè aṣṣ kú à mianɔ yáasi dṣ dṣ kṣn koba kè bṣ ben koba mèn aagṣɔnɔ wṓwo wà guu tṓnɛo. Koba pì wéɛ vī kṣn léo, è wada yá o, à zena gbáa de à kpaaanɔla.

21 Kè má kpé mée gwaa, koba pì e zì kaa kṣn Luda gbɛnɔ èè n̄ fuu.

22 Ben Tontoride pì mò à yá nnaa kpà a gbē pìnaa, zaake kpata ḡna Luda Musude gbɛnɔ pṣ ũ gurɔṣ bé à kà.

23 Wà bèmɛ lán kè bà. Pṣ bēe mèn siigṣdee pì né kpata siigṣdee kè eé bṣ anduna guumɛ. À taka bṣ ado kṣn kpata kpaaanɔ, eé da andunala píngi à kèse pépɛɛa à wíwi.

24 Koba mèn kuri pìnɔ né kpata pì kína ḡṣn kuri kè aṣé kí bleenɔmɛ. Kína kè bṣ adona kṣn à káakupɔnɔ é fɛɛ n̄ gbera eé kí ḡṣn aagṣɔnɔ bṣ kpatan.

25 Eé Luda Musude tṣ zaaa sí eé gbáa mṣ à gbɛnɔnɛ eé wete à zībaa gurɔnɔnɔ kṣn doka kè Ludaa diɛnɔ lie. Wà Luda gbɛnɔ nàne à ɔzì wè aagṣ kṣn a kusuo.

26 Mɔde yákpækɛrinɔ é vɛɛ aṣ à bṣ kpatan, aṣé kpata pì m̄ de m̄m̄m̄ ai gurɔ píngi

27 gbasa wà anduna kpata píngi kíkɛ kṣn ikoo kṣn bítakeɛo kpá Luda Musude gbɛnɔa. À kpata pì né kpata kè eé yáaromɛ, kpatablerinɔ é dɔnzi kɛnɛ aṣé m̄ siɛnɛ n̄ píngi.

28 Yá pì lén gwe. Mamɔma Danieli, ma laasuunɔ tṓ vīa ma kū maamaa, ma uu lie, ben má yá pì kūna ma swèn.

8

Sakaro swèkɛna kṣn blèkofio

1 Belisaza kiblena wè aagṣdee guu mamɔma Danieli ma wéɛgupu è à kè má è káaku baasi.

2 Mée guu gwaa ma wéɛgupu'ena pì guu, ben má è má kú kibe Susa wétɛdaan Elamu b̄usun. Má kú swaa kè wè be Ulai sae.

3 Ma wéɛ sè ma guu gwà, ben ma sákarò è zena swaa pì léa. À koba vī mèn plaa. Aṣṣ gbáa, mɔde à doo gbáa de à doola, à kè gbáa pì bṣ zāame.

4 Ma sákarò pì gwà, èe sṣ dadaa ɔfántɛḡɛkɛn kpa kṣn gu'igbároo kpaaò kṣn sɔɔmete kpaaò, èe koba máemaɛ. N̄bṣ kee e fṣ à zè à ḡnɛro, gbɛkee e fṣ à bṣ à gbáaa ɔzīro. Èḡṣ a zīnda pɔyezi kɛmɛ, ben à a zīnda sè lezì.

5 Mée laasuu lee yá pìà, ben ma blèkofii è bṣna ɔfántɛḡɛkɛn kpa, à bà andunala píngi à gbá e péɛ tṓtɛro. À koba bíta vī a wéɛgbátan.

6 À gaa sákarò kè zena swa léa pì kiia, ben à kúu òa kṣn pɔfɛ pásio.

7 Kè má è à sūzi kṣn pɔfɛo le, à à gbɛgbē ai à à koba mèn plaaa pìnɔ è'e, ben sákarò pì e fṣ à p̄aro. Blèkofii à nè à kèse pépɛɛa, gbɛkee e fṣ à à bṣ à ɔzīro.

8 Ben blèkofii a zīnda di, mɔde kè à p̄ɛ maamaa, à koba bíta pì è, ben koba pāndenɔ bṣe wà kpà mèn siigṣ à ḡɛɛ ũ, aṣ lé dṣdṣ anduna gooda siigṣɔnɔa.

9 Koba pìnɔ doke gbàdā néngo bṣ, ben à bíta kù maamaa. À gaa sɔɔmete kpa kṣn ɔfántɛbṣe kpaaò kṣn b̄usu maaa kpaaò.

10 À bíta kù ai à gàa pé ludambe zìkpreena, ben à soone keno wòro à ní kwéé tóte à kèse pèpèéma.

11 À a zinda sè à kè sáa kòn zìkpre pinò Kíno. À saa kè wègõ ooa lán guu e doo ná mì dè à à kúkii kè bezí ù.

12 Wà zikari pinò nàne à zĩ kòn saa kè wègõ oo lán guu e doo nào bonkpèyá kè wà kè yānzi, ben à yāpuraá pàe tóte. Yá kè à kè píngi bò maa.

13 Ben má mà malaika e yā oo, ben malaika pānde à là à bè: Wéegupu'ena yā pi é gá ke ai bõrème? Saa kè wègõ oo lán guu e doo ná yā pi kòn bonkpèyá kè è guu yaka pio kòn Luda kpé kpańmanao kòn kèsepepeena zìkpre pinòao.

14 Ben à bème: Eégõ gaa ai gurõ wāa kuri awéedo kpé basõro sa'ona kóngõ kòn uusieo gbera, Luda kpé é gbasa à bõ maa.

Wéegupu bókõtèna

15 Gurõ kè mamõma Danieli mée wéegupu pi ee le, mée zé wetee mà à yási dõ, ben ma pòke è zena ma ae à bò lán gõgbè bà.

16 Ben ma gbèntee kòto mà bõna Ulaizi à le zù à bè: Gablieli, ò wéegupu kè gbè pi è bókõtène.

17 À sòmazi ma zekiia. Kè èe mõõ, vĩa ma kù, ben ma dae ma puua. À bème: Gbèntee né, ògõ dõ kè wéegupu kè ò è de andunayāgurõ yā ùme.

18 Gurõ kè èe yā oome, ii ma kù gbāa, má daena ma puua. Ben à õ nàma à ma fèe à ma ze.

19 À bè: Mée yā kè eé mó Luda pòfèpitammagurõ ziakpèe zĩ oonneme, zaake andunayāgurõ yāme.

20 Sàkaro kobamemplaadee kè ò è pi de Midiānõ kòn Pesia kínano ùme.

21 Blèkofii sõ né Girisi kpatame. Koba bíta kè do à wéegbātān de à kína káaku ù.

22 Koba mèn siigõ kè aõ bõe koba kè è gèe ùu pi né kpata mèn siigõ kè aóe bõe à borii guunõme, mõde aõ gbāaa é ká lán à bàro.

23 Aõ kiblena gurõ zāa zĩ, tó aõ taarikena lé kà, kína uu fèkpana mōnafikide kāsara é fèe.

24 À gbāaa é kaara, èe ke kòn à zinda gbāaaonlo. À pòkaatena é swè kèngu. Yā kè eé ke píngi égõ papaname, eé gõsagbāaano kòn Luda gbèno dúgu zõ.

25 À òndõ guu à mōnafiki égõ papaname, eégõ daa a ka. Tó gbèno yáke dõnaro, ben eé ò dúgu zõ paripari eé fèe kòn kínano Kíno. Weé à kaate, mõde gbèntee õnlo.

26 Sa kóngõ kòn sa uusieo ogurõ wéegupu kè ò è né yāpuraame. Ò yā pi ká takadan, zaake eé ke ziakpèe zĩme.

27 Mamõma Danieli ma gbāaa yāa, ben ma gyāa kè gurõ plaa. Kè ma fèe, ma eara ma zĩ kè kínane. Ma bídi kè wéegupu kè má è pi yāa, mée à bókõtèna dõro.

9

Danieli aduakena

1 Asueru né Dariusu, Midiā bori kiblena Babilonia busun wè káaku guu,

2 mamõma Danieli ma yā kè Diì ò annabi Yeremayane è takadan à bè, Yerusalemu é gõ bezí ù wè baaagõ akurime.

3 Ben ma ae dõ Diì Ludaa ma kúe kène ma wée kèa kòn léyinao kòn túbuo kuna ma mìa kòn pòsia utanõ dana.

4 Ma adua kè Diì ma Ludaa, ma a gbèno durunno òne ma bè:

N yā nna Dii Luda. Ń bíta bensɔ́ ń naasi ví. Neègɔ́ ǹ bà kuuna kɔ́n gbē kè aɔ́ yenzi aɔ́e ǹ yā maanɔ́ kúna náane guu.

⁵ Wa durun kè wa yā zaa kè. Wa taari kènne wa kpɛɛ linne. Wa bɔ́ yā kè ǹ díe kɔ́n ǹ dokanɔ́ kpɛɛ.

⁶ N zɔ́bleri annabinɔ́ yā ò wa ḱinanɔ́ne kɔ́n wa kpatablerinɔ́ kɔ́n wa dezinɔ́ kɔ́n wa búsu gbēnɔ́ ǹ píngi kɔ́n ǹ tɔ́o, ben wée ǹ yā maro.

⁷ Dii, ǹ maa. Wapinɔ́ sɔ́ wa gɔ́ kɔ́n wío gbāa, wamɔ́wa Yerusalɛmudeenɔ́ kɔ́n Yudanɔ́ píngi kɔ́n Isaraili kè aɔ́ kú ḱimɔ́ kɔ́n Isaraili kè aɔ́ kú zà búsu kè ǹ ǹ fáakɔ́an aɔ́ bɔ́na ǹ kpɛɛ yānzinɔ́ ǹ píngi.

⁸ Dii, wí wa kú durun kè wá kènne yānzi, wapinɔ́ kɔ́n wa ḱinanɔ́ kɔ́n wa kpatablerinɔ́ kɔ́n wa dezinɔ́.

⁹ Dii wa Luda, baa kè wa sāsá ǹ yāa, ǹ wēnda ví kɔ́n sùuo.

¹⁰ Dii wa Luda, wée mì siennero wée té doka kè ǹ dà ǹ zɔ́bleri annabinɔ́ne aɔ́ òweenɔ́ziro.

¹¹ Isarailinɔ́ pà ǹ dokane ǹ píngi aɔ́ gí ǹ yā mazi. Ben ǹ láari kèwa kè wa durun kènne yānzi, lán ǹ ò ǹ zɔ́bleri Musa doka takadan ná.

¹² N yā kè ǹ bè eé wa lee kèwe kɔ́n wa gbēnsinɔ́. N mɔ́nzi kpàwazi, wée yā kè Yerusalɛmu lé taka e anduna guu zikiro.

¹³ Wa Luda, yā pì wa le lán à yā kú Musa doka takadan ná, mɔ́de wée ǹ kii wetero, wée kpɛɛ lí wa durunnɔ́ne wa làakari dɔ́ ǹ yāpuraaro.

¹⁴ Dii wa Luda, née gí ke kɔ́n mɔ́nzi kpanawazioro, zaake ǹ yā ègɔ́ nna ǹ yākena guu píngi, ben wée ǹ yā maro.

¹⁵ Dii wa Luda, ǹ bɔ́ kɔ́n wa gbē kè aɔ́ de ǹ gbē úunɔ́ zaa Igipiti kɔ́n ǹ gásá gbāaa, ǹ tɔ́ bɔ́ lán à kuu ai kɔ́n a gbāo ná. Wa durun kè wa taari kènne.

¹⁶ Dii, lán ǹ yākenanɔ́ maa píngi ná, ǹ ǹ pɔ́fɛ kɔ́n ǹ pɛt̄eo kè ǹ wéte Yerusalɛmua kɔ́n ǹ kpíiio sa, zaake Yerusalɛmu kɔ́n wamɔ́wa kè wá de ǹ gbē úunɔ́ gɔ́ fabona pɔ́ ũ gbē kè aɔ́ ligawaziinɔ́ne ǹ píngi wa durunnɔ́ kɔ́n wa dezinɔ́ yāzaakenao yānzi.

¹⁷ Wa Luda, ǹ mamɔ́ma ǹ zɔ́bleri wéekɛe kè mée keemma sí sa kɔ́n ma wēnda wíiio. Dii, ǹ ae dɔ́ ǹ kúkii kè gbòroa ǹ tɔ́ yānzi.

¹⁸ Luda, ǹ swá kpá ǹ ma yā ma. Ǹ wée sé ǹ wéte kè ǹ tɔ́ kúa bezí gwa. Èe ke wa maakena yānzín wée wée keemmaziro, ǹ wēnda bita yānzime.

¹⁹ Dii, ǹ ma yā ma! Dii, ǹ sùu ke! Dii, ǹ swá kpá ma yāzi ǹ ke kpakpaa! Ma Luda, ǹton gí kero ǹ tɔ́ yānzi, zaake ǹ tɔ́ kú wéte pia kɔ́n ǹ gbēnɔ́me.

Azuma baaagɔ́ akuri yá

²⁰ Gurɔ́ kè mée yā oo le, mée adua kee mée ma durunnɔ́ yā oo kɔ́n ma gbē Isarailinɔ́ durunnɔ́, mée wée kee Dii ma Ludaa à kpíi yā musu,

²¹ kè mée adua kee le, Gablieli, gbē kè má è wéegupu'ena guu yāa pì v̄la à mò ma kíia sa uusie oguro.

²² À yā òme à bè: Danieli, ma bɔ́ ma mɔ́nzi le mà ǹ wée kènneme, ǹ dɔ́na e à kaara.

²³ Kè ǹ na aduakɛnaa, Luda ǹ wéekɛe sì, ben ma mɔ́ mà onne, zaake à gbē yenzideen ǹ ũ. Ǹ làakari dɔ́ yā kèa ǹ laasuu lé wéegupu kè née eea.

²⁴ Luda azuma baaagɔ́ akuri díe ǹ gbēnɔ́ne kɔ́n ǹ wéte pìo, le à taarinɔ́ mì de à durunnɔ́ víi à yā zaaanɔ́ kèawa, eé bɔ́ kɔ́n bɔ́na maa kè eé yāarooo, wéegupu'ena kɔ́n annabikee kenao lé é ká, wée Ludakukii kya ke.

²⁵ Ǹ laasuu lé yā kèa ǹgɔ́ dɔ́ kè naana zaa gurɔ́ kè wà díe kè Yerusalɛmu é era à su a gwena ziia ai à gāa pé Mesaya mɔ́gurɔ́a eégɔ́ de azuma sweeplaa

kɔn azuma baaagɔ awɛɛplaaɔ ũmɛ. Weé ɛara wà káe weé à gáalenɔ keke kɔn zédaanɔ, mɔde nawɛa égɔ kuu gurɔɔ pía.

²⁶ Azuma baaagɔ awɛɛplaaa pí gbera weé Mesaya pí de, gbêke é zɛoro. Kína kè èe mɔɔ zɔkpɛenɔ é wéte pí kaate kɔn Luda kpéo. À midena é su lán í gublana bà. Ai à lé gɔ gá ká zɔkana kɔn kaatenao égɔ kuu lán Ludaa diɛ nà.

²⁷ Kína pí é ledole ke kɔn gbɛnɔɔ pari ai azuma do. Azuma doo pí dagura eé sa'ona kɔn gbadanao mì de à tɛpɔ guyakari péɛ gwe ai kaatena kè Ludaa diɛ guyakari píne gá à leo.

10

Gakuidee bɔ à mɔna Danielizi

¹ Pɛsianɔ kí Sirusu kɔblena wɛ aagɔdee guu wà yá bìia Danieli kè wè bene dɔ Betesazane. Yá pí né yápuraame, bensɔ zɔ gbáa yáme. À yá pí mà wéegupu'ena guume, ben wà à bɔkɔtene.

² Gurɔ beee mamɔma Danieli, mée pɔsɔiaa keɛ azuma aagɔɔ dagura.

³ Mée pɔ nnaa blero, nɔbɔ ke wɛɛ e gɛ ma lénlo. Mée nɔsi kemaro ai azuma aagɔɔ pí gáa à pàpao.

⁴ Mɔ káaku gurɔ baro awɛɛsiigɔdee zɔ má zena swa bíta kè wè sísi Tigiri saɛ.

⁵ Ma wéɛ sɛ ma guu gwà, ben ma gbêke è à táaru bisa dana, vura maa asaa dɔna à pii.

⁶ À mè bɔ lán gbè bèɛdee bà, à uu de lán loupina bà. À wéɛ de lán sɛté bà, à ɔɔɔ kɔn à gbánɔɔ e tɛ keɛ lán mɔgotɛ lɔlɔna bà. À kòto de lán gbè parii kíi bà.

⁷ Mamɔma Danieli mámbe ma wéegupu pí è mado. Gbè kè aɔɔ kúmaonɔɔ e ero, mɔde swè kèngu, ben aɔ bàa lè wà gáa wà ùte.

⁸ Mámbe ma gɔ mado, mée wéegupu bíta pí ee. Ma gbáaa yáa, ma uu liɛ, ma gɔ gbáaa sai.

⁹ Ma à kòto mà, ben gurɔ kè mée maa, ii ma kú gbáa, ma dae ma puua.

¹⁰ Ben wàɔ nàma wà ma se wà ma kue ma kosooa kɔn ma ɔɔɔ, mée lugalugaa.

¹¹ Ben wà bèmɛ: Luda gbè yenzide Danieli, ò làakari dɔ yá kè mée oonneɛa. N'fɛɛ ò zɛ, zaake wà ma zimmame. Kè à òmɛ lɛ, ma fɛɛ ma zɛ, mée lugalugaa.

¹² Ben à ɛara à bèmɛ: Danieli, ònton tó vía n kúro, zaake zaa gurɔ káaku kè n n nɔsɛ kpà yá wàaripanaa bensɔ n n zɔnda bùsa Ludane, à yá sinyo. N yá pí yánzin ma mɔzi.

¹³ Pɛsia bùsu tãa kí ma dádá gurɔ baro awɛɛdo, ben malaika kíno do Mikaeli bé à mɔ à ma ïan kà.

¹⁴ Ma mɔ lɛ mà yá kè eé n gbɛnɔ le gurɔ zãa zɔ bɔkɔtenne, zaake wéegupu kè néɛ ee kuu zia yá ũmɛ.

¹⁵ Gurɔ kè èe yá pí oomɛ, ma a mì pèɛ, má yítɛna kítikiti.

¹⁶ Gbè kè bɔ lán gbɛntee bà pí ɔ kè ma léa, ben ma lé wè ma yá ò. Ben ma bè gbè kè zena ma aɛnɛ: Dii, ma wáwáa mà pɔ kè mée ee yánzi, ma gɔ gbáaa sai.

¹⁷ Dii, mamɔma n zɔbleri mé ke diame mà yá onyo? Má gbáa ví dɔro, wesabona kèmao zɔ'ũ.

¹⁸ Gbè kè bɔ lán gbɛntee bà pí ɛara à ɔ kèma à ma gba gbáaa

¹⁹ à bè: Luda gbè yenzide, ònton tó vía n kúro. Ngɔ kú kɔn aafiao! N tó n làakari gɔ kpaɛna! N swè gɔ gbáa! Kè à yá òmɛ, ben ma gbáa è ma bè: Dii, ò yá omɛ sa, zaake n ma gba gbáaa.

²⁰ Ben à bè: Ní yá kè tò ma m̀ n kiia d55? Mé eara mà gá zì ká k5n Pesia taa pìo tia. Tó ma ta, Giriki taa é m̀.

²¹ M̀de mé yá kè kú Yápura Takadan onne g̃a. Gbēkee e ze à ma ìan káro, séde a malaika Mikaeli baasiro.

11

¹ Midiã bori Dariusu kíblena wè káaku guu, ma ze ma gi k5n Mikaelio ma à d̀kpa.

Sɔɔmete kína k5n gu'igbáro kínao

² Yápuraan m̀ee oonne. Kína pãndenɔ é fεε g5ɔn aag5 a5 kí ble Pesia b̀sun. A5 siig5dee té n kpee, eég5 auziki ṽi maamaa deńla. Eé gbãaa e a auziki pì yãzi eé tó gbē píngi fεε Girisi b̀suzi.

³ Kína gbãadee é fεε à kí ble b̀sunɔa pari, eég5 kee lán à yezi nà.

⁴ À fεena gbera à kpata é gboro à ke leo siig5, anduna gooda siig5ɔnɔ baade k5n a p5o. Ee ke à boriinɔ bé wé kpata pìnɔ blero, gbē pãndenɔ bé wé ble, à kpata pìnɔ gbãaa é ká à káakupɔ ũro.

⁵ Sɔɔmete kpa kína eég5 gbãa ṽi, m̀de à z̀kpeɛnɔ gbēnsi ke eég5 gbãa ṽi deàla. Eé kí ble à kpata eég5 bíta.

⁶ Gurɔ plaaa gbera a5é ledole ke. Sɔɔmete kpa kína é a nénokpare kpásá gu'igbáro kínaa ledolekena k5o sèeda ũ, m̀de nɔgbē pì eég5 iko ṽi gwero, kína pì k5n à néo é gi kero. Weé nɔgbē pì k5n gbē kè a5 m̀onɔ k5n à deo k5n à ìankario kpámma gurɔ beee.

⁷ Nɔgbē pì danε ke bé eé kí ble à de g̃ε ũ. Eé léε gu'igbároo kpa kína z̀kpeɛnɔa eé gē à zeki gbãaan. Eé zì káńyo à gbãa m̃ńne.

⁸ Eé n tãanɔ k5n ñ dii kè a5 kãsanɔ s̃εε wà táo Igipiti k5n ñ p5 bèede kè wà kè k5n vuraɔ k5n kondogionɔ. Eé gu'igbároo kpa kína tón g̃ia gurɔ plaa.

⁹ Gu'igbáro kpa kína pì é m̀ à léε sɔɔmete kpa kína pì b̀sua se, m̀de eé eara à tá a b̀sun.

¹⁰ À ññ é zì soru ke a5 z̀kpeɛnɔ kak5a paripari. A5é da z̃én a5 dagula lán swapana bà. A5é zì ká ai a5 gá káo à zeki gbãaan.

¹¹ Sɔɔmete kpa kína é f̃ε eé gá zì ká k5n gu'igbároo kpa kínao k5n z̀kpeε kè à kák5a paripariinɔ eé zì bler̃ma.

¹² Tó à z̀kpeε pìnɔ s̃εε à tàñyo, eé a z̃inda sé lez̃i. Eé ñ dede g5ɔn b̃orɔ kuri, m̀de eé e à zì bler̃ma gurɔ píngiro.

¹³ Gu'igbáro kpa kína é eara à z̀kpeɛnɔ kak5a paripari de à káakupɔla. Tó à gurɔ kà, eé m̀ k5n a z̀kpe parii pìnɔ, baade k5n a g̃okebɔnɔ.

¹⁴ Gurɔ beee gbē paridee é fεε sɔɔmete kpa kínazi. N bori g5 pásinɔ é feezi w̃εgupu kè ñ è yãpapana yãzi, m̀de a5é m̀innaa kero.

¹⁵ Gu'igbáro kpa kína é m̀ à w̃éte bíide kagura ke eé sí. Sɔɔmete kpa z̀kpeɛnɔ gbãaa é f̃ à kpáñnero, baa a5 z̀kpe maaanɔ. A5 gbãaa é f̃ro.

¹⁶ Kína kè m̀ à l̃εa é ke lán à yezi nà, gbēke é f̃ à kpáñero. Eé ze b̀su maaan eég5 à kaatena zé ṽi.

¹⁷ Eé zeo à m̀ k5n a b̀su iko píngi, m̀de eé ledole ke k5n sɔɔmete kpa kínao. Eé a nénokpare kpásaa le à e à à kpata yaka yãzi. Yá pì é zé kero, eég5 àre ke ṽnero.

¹⁸ Eé gbasa à ae d̃o ís̃iaa sae b̀sunɔa eé sí pari, ben z̀kpeɛnɔ gbēnsi ke é à wada m̀ de eé tó à wada wí à musu.

19 Eé eara à ae dɔ a be b̄usu zeki gb̄aaanɔa sa, mɔde eé ḡen sí à léε, weé à e dɔro.

20 À ḡεε é be'ɔɔsiri gb̄aamɔnneri gbareńma le à a kíkεgakui kaara yānzi, mɔde guro plaa gbera eé game, èe ke pɔf̄ε ke z̄l yānzinlo.

21 À ḡεε éḡɔ de gb̄ε gina k̄è w̄è à kpá kpatanloo ũ. Guro k̄è gb̄enɔ yāke danaro, eé mɔ à l̄enna kásańne à kpata síńma.

22 Eé z̄l kpeenɔ w̄iwi a ae dúgudugu, eé n̄ kaate k̄on k̄ina k̄è à l̄edole k̄èoo.

23 Ledolek̄enaogbera eé b̄ɔ à kpeε, à gb̄aaa é kaara, baa tó à gb̄enɔɔ pariro.

24 Eé ḡε b̄usu auzikidee k̄è à gb̄enɔ yāke danaroonɔzi, eé yā k̄è a deno ke a dezino e f̄s wà k̄eroo ke. Eé n̄ p̄onɔ s̄εε eé n̄ p̄ok̄adeenɔ nak̄ɔa eé n̄ auziki p̄inɔ kpaatete a ibanone. Eé à zaaa kpak̄ɔs̄ zeki gb̄aaanɔzi, mɔde eé guro plaa kero.

25 Eé sw̄è die à té ká a z̄indan. Eé ḡε s̄ɔɔmete kpa k̄inazi k̄on z̄l kpeenɔ paripari. S̄ɔɔmete kpa k̄ina p̄i é z̄l káo k̄on a z̄l kpe parii k̄è aɔ gb̄aaa k̄è b̄itanɔ, mɔde eé n̄ f̄ro, zaake weé lé kpak̄ɔs̄zime.

26 Gb̄ε k̄è aɔè p̄ɔ bleonɔ é z̄l b̄onkpeε kene. Weé p̄é à z̄l kpeenɔa wà n̄ paridee dede.

27 Kí ḡɔn plaa p̄inɔ é v̄εε tee bu d̄onk̄ɔzi k̄on n̄s̄ezaaa aɔ egeε tok̄one. Eé z̄ε kero, zaake yā é m̄i de à guroame.

28 Gu'igb̄aro kpa k̄ina é da a b̄usu z̄en k̄on auziki b̄itao, mɔde eé yā zaaa kpak̄ɔs̄ gb̄ε k̄è Luda bà kún̄yonɔzi. Eé yā lún̄ne gbasa à tá a b̄usun.

29 Tó à guro kà, eé eara à ḡε s̄ɔɔmete kpa b̄usuzi, mɔde k̄ékii éḡɔ de lán à káakuro b̄aro.

30 Ɔf̄ant̄εḡkpeendeenɔ é ḡine k̄on goro'itenɔ. Eé na a s̄asaa, eé eara à gá pɔf̄ε pita gb̄ε k̄è Luda bà kún̄yonɔa. Eé ze k̄on gb̄ε k̄è aɔ Luda bà kuunańyo yā gb̄oronɔ.

31 À z̄l kpeenɔ é Luda kpé gb̄as̄i lé aɔé saa k̄è w̄eḡɔ oo lán guu e dɔɔ nà m̄i de aɔé t̄p̄ɔ guyakari p̄εen.

32 Eé gb̄ε k̄è aɔ Luda bà kuunańyo yā gb̄oronɔ m̄i lie k̄on m̄onafikio, mɔde gb̄ε k̄è aɔ n̄ Luda d̄ɔnɔ é ze gb̄aa aɔ ḡine.

33 Aɔ gb̄ε k̄è aɔ ɔnd̄ɔ v̄inɔ é yā da gb̄enone pari, mɔde guro plaa dagura weé n̄ gb̄ekenɔ kw̄é k̄on f̄eedaa weé n̄ gb̄ekenɔ kpáta weé n̄ gb̄ekenɔ ká kp̄esiaan weé n̄ p̄onɔ síńma.

34 Tó aɔ l̄εε le, weé n̄ ńan ká féte, m̄onafikideenɔ é nańma pari.

35 Ɔnd̄ori p̄i kenɔ é kp̄águla, le Luda e à n̄ baasa à n̄ gb̄as̄i worońma, le aɔ n̄s̄e e à pura k̄u ai guro lé gá ká, zaake guro p̄i é ká lán Ludaa die n̄ame.

Kina k̄è eé a z̄inda sé lez̄i

36 Kina ke bé eé ke lán à yezi nà eé a z̄inda sé lez̄i, eé b̄itakeε d̄ɔ a z̄indane de t̄aanla p̄ingi eé d̄ok̄ena yā o Luda k̄è deńlaa musu. À yā éḡɔ gaame ai Luda pɔf̄εpitammaguro gá papao, zaake Luda é yā k̄è à z̄èo keme.

37 Kina p̄i é a dezino t̄aanɔ yā daro ke t̄aa k̄è n̄gb̄enɔ éḡɔ yezi. Eé t̄aa ke yā daro eé b̄itakeε d̄ɔ a z̄indane deńla p̄ingi.

38 Eé zeki gb̄aaanɔ t̄aa kpe da a dii ũ aɔ ḡεε ũ. Eé dii k̄è a dezino d̄ɔroo p̄i kpe da k̄on vuraɔ k̄on kondogio k̄on gb̄ε b̄ēdeeo k̄on p̄ɔ auzikideenɔ.

39 Eé yā lú zeki gb̄aa gb̄ent̄enone bori z̄l t̄onɔ t̄aa p̄i ḡaz̄i. Eé gb̄ε k̄è aɔ à d̄onɔ kpe da maamaa. Eé tó aɔ kí ble gb̄enɔa pari, eé b̄usu kp̄aateteńne n̄ asai ũ.

⁴⁰ Tó à guro lé kà, sɔɔmetɛ kpa kína é léɛa zìlo, ben gu'igbároo kpa kína é fɛɛzi lán zàgà'ía bà kɔn sɔgoronɔ kɔn sɔdeenɔ kɔn góro'itɛnɔ paripari. Eé gē b̀̀sunɔzi pari à dagula.

⁴¹ Eé gē b̀̀su maaazi dɔ. B̀̀su paridee é léɛ, mɔde Edomunɔ kɔn Mɔabunɔ kɔn Amɔninɔ gb̀̀ensinɔ é bɔ.

⁴² À iko é b̀̀su pariinɔ le, Igipiti é bɔro.

⁴³ Eé gb̀̀aaa ble Igipiti auziki kè utenanɔa, vura kɔn kondogio kɔn pɔ b̀̀edeɛnɔ píngi. Libianɔ kɔn Etiopianɔ é mì siɛnɛ.

⁴⁴ Baaru kè eé bɔ ɔfántɛbɔɛ kpa kɔn gu'igbároo kpaao é tó swè kɛn, eé da zén kɔn pɔfɛ bítao gb̀̀e parideenɔ kaatena kɔn ǹ̀ midɛnao yánzi.

⁴⁵ Eé a kíkɛ bisakutaa dɔ ísia kɔn Luda kp̄ii maaao dagura. Gwen eé gan, gb̀̀e kè é à ìan káro.

12

Guro zaa zĩ

¹ Guro beee Mikaɛli, malaika ìsi kè è zɛ kɔn n gb̀̀enɔ é fɛɛ. Guro beee nawēa égɔ bíta. Zaa boriinɔ naana guro ai guro beee à taka e kɛ zikiro. Guro beee n gb̀̀e kè aɔ tɔ kú Luda takada guunɔ é bɔ.

² Gb̀̀e parii kè aɔɛ ii oo tɔɔtɛ guunɔ é vu. Aɔ gb̀̀ekenɔ égɔ wèndi kú eé yáaroo v̄i, aɔ gb̀̀ekenɔ s̄s̄ lalandi kɔn w̄i yāanasaiɔ.

³ Gb̀̀e kè aɔ ɔndɔ v̄inɔ égɔ tɛ kɛ lán musu p̄nɔ bà. Gb̀̀e kè aɔè tó parii bɔ maa p̄nɔ égɔ tɛ kɛ lán s̄s̄onɛnɔ bà.

⁴ Mpi s̄s̄ Danieli, ǹ̀ yā p̄nɔ ká takadan ǹ̀ koko ǹ̀ à lé nak̄a ai guro p̄i lé gá ká. Gb̀̀e parideenɔ égɔ gaa weégɔ suu le wà d̄na kaara.

⁵ Mam̄ma Danieli ma guu gwà, ben ma ḡɔn plaaanɔ è, gb̀̀e doo zena swaa baa kè kpa, gb̀̀e doo baa k̄a kpa.

⁶ Aɔ gb̀̀e m̄n doo bè gb̀̀e kè táaru bisa dana à zena swa'ilaanɛ: Yāb̄nsaɛ p̄nɔ é mì dɛ b̄rɛmɛ?

⁷ Gb̀̀e kè táaru bisa dana à zena swa'ilaa p̄i a ɔplaa kɔn a ɔzɛɛo sè musu, ben má mà à bè kɔn Guro pingide t̄o: Wè aaḡ kɔn a kusuomɛ. Tó wà Luda gb̀̀enɔ gb̀̀aaa t̄s̄ wà yāa, yā p̄nɔ gbasa wà mì dɛ píngi.

⁸ Má mà, m̄de m̄ɛɛ à b̄k̄t̄ena d̄ro, ben ma à là ma bè: Dii, yā p̄i gb̀̀e é bɔ diamɛ?

⁹ A w̄emala à bè: Danieli, ǹ̀ gá! Yā p̄nɔ mì égɔ utename, weégɔ p̄o kúɛa ai guro lé gá ká.

¹⁰ Zĩ beee gb̀̀enɔ gb̀̀as̄í é k̄m̄ma pari, aɔ n̄sɛ é pura kú lán wà ǹ̀ baasa bà, m̄de gb̀̀e zaaanɔ é k̄k̄e wàḡ zaa. Gb̀̀e zaa ke é yā p̄i d̄ro d̄ro, m̄de gb̀̀e kè aɔ ɔndɔ v̄inɔ bé wé ma.

¹¹ Tó wà saa kè wè o lán guu e d̄ɔ nà mì dɛ wà t̄ɛp̄o guyakari p̄ɛn, guro wàa swɛɛdo kp̄é basiiḡ akuri bé ééḡ kuu.

¹² Aubarikadeen gb̀̀e kè eé guro wàa swɛɛdo kp̄é baswɛɛplaa s̄ɔrosai dá à ká ũ.

¹³ Mpi s̄s̄, ǹ̀ gá ai n guro léa. Né anduna tó gbasa ǹ̀ fɛɛ ǹ̀ n baka le guro zaa zĩ.

YUNUSA

Yunusa bàalena Diine

- 1 Dii yā ò Amitai né Yunusanε à bè:
 2 Ñ fεε ñ gá wéteda bíta kè wè be Nineva guu ñ kpākēnzi, zaake aō zaakena ma kii lè.
 3 Ben Yunusa bàa lè Diine à mì pè Tasisia. Kè à kà Yopa, à góro'ite è gwe kè èe gaa Tasisi. Kè à fīa bò, à gèñ kōn gbē kè aōe gaa gweeno, èe bàa lεε Diine.
 4 Dii īa gbāaa gbàre ísiaala, ben zàga'īa pāsī fēε ísiaala ai góro'ite yezi à para.
 5 Vīa góro gbēno kù, baade e wii pεε a tāazi, ben aō góro pì asoono bōe aōe kaa ín le góro e à futa kù. Yunusa sō pīta à gē à dàe góro gīzī, ben i bíta à sè.
 6 Górodee gāa à à lè à bè: Bó iin néε oo lεε? Ñ fεε ñ wii pé n tāazi, wègō dōro tó ée wa wéε gwa à wa bō.
 7 Ben aō bēkōne: À mō wà kàbankpe ke le wà dō gbē kè gēwazi kōn kisia kèo. Kè aō kàbankpe kè, ben à Yunusa kù.
 8 Aō à là wà bè: Ñ owe gbē kè ñ de à ũ, mmōn kè n gēwazi kōn kisia kè takao. Zī kpāreen nēε kεε? N bō máme? Būsu kpāree gbēn n ũu? Bori kpāreen n ũu?
 9 À wēñla à bè: Eberun ma ũ. Dii Luda Musude kè ísia kōn tōtεo kèn mēε dōnzi kēε.
 10 Ben vīa gbē pīno kù, swè kēñgu, aō bène: Bóyānzi ñ kè lezi? Gbē pīno dō kè èe bàa lεε Diineme, kè à óñne le yānzi.
 11 Í kpé e góro zuzuu, ben aō à là wà bè: Dian wé kenne nà le ísiaa busawee?
 12 À bèñne: À ma sé à ma zu ísiaan le í busaare, zaake má dō kè māmbe ma gēazi kōn zàga'īa gbāaa kèo.
 13 Aō nà górolīna le wà e wà bikù, mōde aōe fīro, zaake í kpé e ñ zuzuumε.
 14 Ben aō wii pè Diizi wà bè: N yā nna Dii! Ñton wa kaate gbē kè wēndibōna yānzīro. Dii, ñton wa diε taarideenō ũ à dena yā musuro, zaake n n poyezi dāweme.
 15 Ben aō Yunusa sè wà zù ísiaan, ben í pì zuzuna kpàe.
 16 Dii yā pì tò vīa gbē pīno kù maamaa, ben aō saa òa aō lù sēne.
 17 Ben Dii tò kpò gbēntē bō à Yunusa mō, ben à kè kpò pì gbēεεn fāantē aagō gwāāvī aagō.

2

Yunusa aduakena kpò gbēεεn

- 1 Zaa kpò pì gbēεεn Yunusa wéε kè Dii a Ludaa à bè:
 2 Ma lé zù Diizi ma kagurakena guu,
 ben à wēmala.
 Zaa gèwāa lōn ma wii pè,
 ben à ma yā mà.
 3 N ma zu ísia lōn
 ai zaa à guragura,
 ísō didima kōn à kakanao,
 n ísōkana fūta tāa ò ma mila.
 4 Ma bè n pεma bōna n kiia,
 mōde mé εara mà wéε si

n kpé kè kú adonale.

⁵ Í ma kú ma waale,
í lò ma mɔ,

burugu fíkā ma mìzi.

⁶ Ma kpae ai kpiiinɔ kāsāazi,
tɔɔte zé kè wēna vīroo tātamale.
Ben n ma bɔ gèwāan,
n ma mì sɪ Dii ma Luda.

⁷ Kè má yezi mà anduna tó,
Dii, n yā dɔmagu,
ben ma wée kemma,
à n kii le ai n kpé kè kú adonan.

⁸ Gbē kè aɔ pɔ gina yā kūnanɔ kè Luda aubarikaa,

⁹ mapi sɔ, mé saa omma kɔn sáabukenaɔ,
mé lù kè má sennēe fīa bo.
Dii bé è nì mì sí.

¹⁰ Kè Dii yā dà kpò pìne, ben à Yunusa pìsi ísīaa lézi.

3

Yunusa gana Nineva

¹ Dii yā ò Yunusanē à gènn plaade dɔ à bè:

² N fēe ñ gá wéteda bíta kè wè be Nineva guu ñ yā kè má ònnēe kpàakpa keíne gwe.

³ Ben Yunusa fēe à gàa Nineva lán Dii òne nà. Nineva sɔ wéte bítame maamaa. Tá kè weé o wà wéte pì paa wà bɔo kà gurɔ aagɔ tá ú.

⁴ À gè wétedaa pì guu à táa ò gurɔ do, ben à nà kpàakpakenaà à bè: Gurɔ baplaaa bé à gɔ kè weé Nineva kaate.

⁵ Nīnēvadeenɔ Luda yā si, ben aɔ léyi kpàakpa kè aɔ pɔsia utanɔ kùnlá, né fēte kɔn gbēnsio.

⁶ Kè à baaru Nineva kína kii lè, à fēe a kiblekitaà à a gumusu bɔ à zù à uta kāsāa dà à lutē dàala nòseliēna sēeda ú.

⁷ À bè wà kpàakpa ke a wēten lán kè bà: Lán kína kɔn a ìbanɔ diē nà n yè. Gbēnteenɔ kɔn pókādeenɔ píngi, pòblee tón gē ñ lénlo, aɔton í miro.

⁸ Gbēntee kɔn pókādeenɔ uta kāsāa dada ñ píngi, aɔgɔ wii pēe Ludazi wàgɔ zeàla. Baade bɔ a zé zaaan à ɔ bɔ yā pásīn.

⁹ Dé bé à dɔ tó eé wa wēnda gwa à nòse liē, à fēna pásī yāa à wa bɔ kaatenan?

¹⁰ Kè Luda ñ yākēna è kè aɔ bɔ ñ zé zaaan, à ñ wēnda gwà, èe tó mónzi kè à diē à kpánzi ñ le dɔro.

4

Dii yā dadana Yunusanē kè à gbēnɔ wēnda gwa

¹ Yā pì kè Yunusanē zaa ai, ben à pɔ fē.

² À wée kè Diia à bè: N yā nna Dii! Mée yā beee o zaa ma bùsunloo? Beee yānzin ma bàa sɪ méé taa Tasisizi! Zaa kè má dɔ ke ñ sùu kɔn wēndaao vī. N pɔɔ è fē kpakpaaro, ñ gbēke bíta vī, neé yā da n nòsenlo.

³ Tia sa Dii, ñ ma sé, zaa kè ma ga wée sɪ de ma kuunala.

⁴ Dii bène: À maa n pɔ fēɔ?

⁵ Yunusa b̀ wétɛdaa pì guu à gàa à v̀ɛɛ ɔfántɛbɔɛ kpa. À kutaa d̀ gwe à kú à guu, èe yā kè eé wétɛdaa pì lee dāa.

⁶ Ben Dii tò zāgā f̀ɛɛ à ɔra kpà Yunusala lɛ à nawēa e à lago. Zāgā pì yā tò Yunusa pɔɔ kè nna maamaa.

⁷ Kè guu d̀, ben Ludaa tò k̀kɔ m̀ à zāgā pì z̀, ben à kori kù à gà.

⁸ Kè ɔfántɛ f̀ɛɛ à gbāa kù, Luda b̀ k̀n ĩa wāaaɔ ɔfántɛbɔɛ kpa, ben ɔfántɛ e à lee a m̀a. Kè à ỳɛɛ v̄i d̀ɔro, ben à ga ni d̀ à b̀: Ma ga wéɛ s̀i dɛ ma kuunala.

⁹ Ben Luda b̀nɛ: À maa n pɔ f̀ zāgā beee yā musuɔ? Ben à b̀: À maa, à kà m̀a pɔ f̀ ai m̀a ga.

¹⁰ Ben Dii b̀nɛ: Zāgā kè nɛɛ à z̄i kero, m̀be ǹ tò à gb̀aro, ben à k̀nnɛ wēnda. À f̀ɛɛ gwāav̄i dooa, ben à gà gwāav̄i do.

¹¹ Mapi s̄, à maa wétɛda bíta Nínɛva kemɛ wēndaroo? Ās̄ né kè ās̄ ɔplaa d̀k̄zi k̀n ɔzɛɛoɔrooɔɔ parii dɛ b̀ɔɔ baswɛɛdoola bens̄ ās̄ pókádeenɔ kp̀ɛɛɛ.

ZAKARI

8

Dii légbēna Isarailin yā musu

¹ Dii Zìkpede yā sùma à bè:

² Mamoma Dii Zìkpede ma bè,
m'è nòsɛgɔaanɔ kpaa Zayɔn yā musu maamaa,
èe ma nòsɛ kpataa pāsīpāsī.

³ Mamoma Dii ma bè,
m'è ɛara mà su Zayɔn,
m'è v'èe Yerusalemu.

Weé be Yerusalemune Wéte Yāpurade,
weé be mamoma Dii Zìkpede kpíiine Luda Kpíi.

⁴ Mamoma Dii Zìkpede ma bè,
gɔ gbēnsinɔ kɔn nɔ gbēnsinɔ
é ɛara wà káe Yerusalemu gāalenɔa,
baade kɔn a gɔo kūna
kè aɔ zi kù yānzi.

⁵ Gɔkparɛnɔ kɔn nɔkparɛnɔ
é wéte pì gāalenɔ pa dɔ,
aɔégɔ kɔkɔ oo à zédaanɔ guu.

⁶ Mamoma Dii Zìkpede ma bè,
Yā pì é bɔ borii kè gbē kpaa kè aɔ gɔnɔ sae gurɔ beee,
mɔde eé bɔ mà saero.
Mamoma Dii Zìkpede mámbe má ò.

⁷ Mamoma Dii Zìkpede ma bè,
m'è ma gbēnɔ bɔe ɔfántɛbɔe kpa būsunɔn
kɔn ɔfántɛgɛkpen kpa būsunɔo,

⁸ m'è suíyo aɔgɔ kú Yerusalemu,
aɔé gɔ ma gbēnɔ ũ,
m'égɔ deñne Luda náanedee ũ a zéa.

⁹ Mamoma Dii Zìkpede ma bè, amɔanɔ kè ée yā kèkii maanɔ annabinɔ lézì
zaa gurɔ kè wà ma kpé ɛe dàe ai gbáa, à aña ke kpé pì bonazi.

¹⁰ Ai gurɔ pì gāa à kào gbēnteeɔ kɔn pókádeee è asaiapɔ e zì guuro. Gbē
kè èe gaa kɔn gbē kè èe suuo aafia vīro n̄ ibeeno yānzi, zaake má tò wà íbete kpà
kɔo kɔ t'èe.

¹¹ Mɔde m'è yā ke borii kè gbē kpaa kè aɔ gɔnɔne tia lán yāa bàro. Mamoma
Dii Zìkpede mámbe má ò.

¹² Ludambɛe é mɔdɔ kpá, blɛwɛe égɔ aafia, geepi línɔ é né i, tɔɔte é pɔblee ke.
M'è pɔ pìnɔ kpá borii kè gbē kpaa kè aɔ gɔnɔa gbaa ũ.

¹³ A Yudanɔ kɔn Isarailinɔ, lán a gɔ gbē kè borinɔ è n̄ ká kɔn a tɔonɔ ũ nà, len
m'è a mì sí mà tó wà aubarika dañgu kɔn a tɔo le dɔ. Àton tó vīa a kuro. À aña
ke.

¹⁴ Mamoma Dii Zìkpede ma bè, lán ma zɛo ma múnzi kpáazi gurɔ kè a dezino
ma pɔɔ fème nà, ben m'èe a wēnda gwaro,

15 Len ma zεo le do mà à maaa ke Yerusalemudeenɔne kɔn Yudanɔ n pɔngi gurɔ kɛnɔa. Mamɔma Dii Zɔkpede mámbe má ò. Àton tó vɔa a kuro.

16 Yá kè égae kεen yè. A baade gae yápuraa o a gbɛdaaanε. Àgae yá gɔgɔ a zéa nnanna a yákpaekekiinɔn.

17 A gbɛke tón a gbɛdaaa kpákpa a zaaaoro. Egetona kɔn ma tóo tón kearero, zaake ma za yá pɔnɔn pɔngi. Mamɔma Dii Zɔkpede mámbe má ò.

18 Dii Zɔkpede yá àara sùma à bè:

19 Mamɔma Dii Zɔkpede ma bè, lé kè eègɔ yii mɔ siigɔdee guu kɔn mɔ sɔɔrodeeo kɔn mɔ swεεplaadeeo kɔn mɔ kurideeo é gɔ a Yudanɔne zɔbaa maaa kè é ponnaa kɛn kɔn yáadɔnao ù. Beee yánzi à wete àgɔ kuu kɔn yápuraa kɔn aafiao.

20 Mamɔma Dii Zɔkpede ma bè, boriinɔ kɔn wétedeeno é mɔ pari ai tia.

21 Weé gá okɔne wéte kɔn wéteo wà be: Wà gá Dii kii wete wà Dii Zɔkpede pì wée wete. Mapi mé gá se.

22 Boriinɔ kɔn bùsu gbàade gbɛnɔ é mɔ ma kii wete pari Yerusalemu le wà ma wée ke.

23 Mamɔma Dii Zɔkpede ma bè, zì pɔn gɔɔn kuri kè aɔ bɔ bori kɔn boriio guuno e Yuda mèn do kù a uta léa wà bene, wé gányome, zaake wá mà kè Ludaa kúao.

9

Yá vɛɛna Isarailinɔ ibɛɛnɔa

1 Dii é yá da Adaraka bùsula, eé tó yá vɛɛ Damasikua, zaake gbɛntee wée kú Diia kɔn Isaraili boriinɔ n pɔngi.

2 Yá pì é vɛɛ Amataa dɔme kɔn Tayao kɔn Sidɔ, baa kè ɔndɔrinɔme maamaa.

3 Tayadeeno bii gbáaa bɔ wà liga n wétezi, aɔ kondogi kàkɔañzi lán bùsu'áatè bà, aɔ vura nànakɔañzi lán zé guu bùsuti bà.

4 Ñ gwa! Dii é n pɔnɔ sɔmɔma, eé zé kè aɔ vɔ ísiaala mì de. Té bé eé n wéte pì ble.

5 Asakelɔnideeno é e, vɔa é n kù. Gazadeeno é petee bo kɔn wáwáao kɔn Ekɛrɔnideeno do, zaake támaa é n néme. Gazadeeno é kora n kínazi, Asakelɔni é gɔ bezi ù.

6 Bori pándeno é Asadɔdi sí, Dii é Filisitininɔ wada mì de.

7 Eé nɔbɔ kòtokpasai bɔ n lézi, eé tɛpɔ bɔ n lén.

Aɔ gbɛ kè gɔnɔ é gɔ wa Luda pɔ ùme, aɔé gɔ lán Yudanɔ bori gáli ke bà, Ekɛrɔnudeeno é gɔ à gbɛnɔ ù lán Yebusinɔ kè nà.

8 Dii é a bùsu kɔn a gbɛnɔ dákpa

zìkari kè aṣṣe mɔɔ léerúmanɔ yānzi.
Gbāamɔnn̄erinɔ é gbāaa blerúma dɔro,
zaake égṣ wée ténzime sa.

Zayɔn Kína mɔna

⁹ A Zayɔndeeno à pɔnnaa ke maamaa,
a Yerusalemudeeno à áyuwi ke.

À gwa, a kína e mɔɔwa,
è yā ke a zéa bensṣ zìblerime.

À nṣe yīi bensṣ à di zaaki kp̄e,
à di zaakine b̄ɔɔ kp̄e.

¹⁰ Eé s̄gorono b̄ɔe Eflaimu b̄usun,
eé tó zìkas̄ɔn gṣ kú Yerusalemu dɔro,
weé zìkasanɔ é'e.

Eé aafia kpàakpa ke bori píngine,
eé kí ble zaa ís̄ia léa kè k̄ɔn à léa k̄ao,
zaa Yuflatizi ai anduna léa.

¹¹ Amɔa kè á de z̄l̄z̄ɔn ū s̄s̄,
m̄é a b̄ɔe w̄eé ís̄ai p̄in
ma bà kuunaa aru yānzi.

¹² Z̄l̄z̄ɔ t̄amaadeeno, à su a w̄éte b̄ideen,
baa gbāa m̄éé ooare, m̄é s̄kpaare leo plaa.

¹³ Yudanɔn ma sá kè m̄éé gá ū,
Eflaimunɔn ma kà kè m̄éé kp̄ààla ū.
M̄é Zayɔndee p̄inɔ gbare Girikinɔa,
aṣé ḡme lán ḡs̄agbāaa f̄eadaa bà.

¹⁴ Zaa musu Dii é b̄ɔ à m̄ó a gb̄e p̄inɔa,
à kà é ḡeé lán loupina bà.
Dii Luda é kākaki p̄é,
eé m̄ó zaa s̄ɔm̄ete kpa z̄aga'īa guu.

¹⁵ Dii Zìkp̄ede é ɔ liga a gb̄eɔzi,
aṣé n̄ ibeeno ke gyáigyai k̄ɔn gb̄embagbenɔ.
Aṣé n̄ aru mi wà pata lán w̄emiri bà,
aṣé ke z̄imzim lán taa kè w̄e aru f̄ao sa'okiia bà.

¹⁶ Dii n̄ Luda é n̄ m̄i sí z̄i p̄ia a kp̄asa s̄aanɔ ū,
aṣé ḡs̄ t̄é kee à b̄usun lán kifura gb̄e b̄eēdeeno bà.

¹⁷ Aṣ maakee é gb̄e w̄éé ble fá!
P̄ówee é tó ḡs̄kpareno f̄ena ḡs̄ nna,
geepiw̄e é tó n̄kpareno m̄e kp̄á.

10

Dii ɔligana Yudanɔzi

¹ À lou gbeka Diia laud̄ed̄egurɔ,
zaake Dii bé è tó lou sisi,
è tó lou mañne,
è tó bura p̄ɔnɔ ke baadene.

² T̄aanɔ è yā ḡe o,
m̄àsokerinɔ è yā eḡe e.
W̄éegupu'erinɔ yā né m̄onafikiyāme,

aṣ gbēno nḡεkpaennena né yā pāame.
Beee yānzin gbēno likḡana lán sāano bà,
aṣo kú nawēan kè aṣo dāri viro yānzi.

³ Ma pḡḡ fēna aṣ dārinḡzi,
mé wéε tā n̄ don'adee pinḡa.

Mamḡma Dii Z̄ikpede
mé ḡ liga Yudanḡzi ma kpàsa pónḡ ũ,
mé n̄ ke lán sḡ kè kái nna z̄llan bà.

⁴ Eḡaεgbe é bo n̄ té,
kuta lípεε kḡn z̄lkasao é bo gwe,
kpatablerinḡ é bo gwe n̄ píngi.

⁵ Aṣégḡ de gḡsagbāaanḡ ũ,
aṣé kèεε pépεε n̄ ibεεnḡa z̄lkazεnḡn bḡtonga ũ.
Lán má kún̄yo nà, aṣé z̄l ká wà sḡdeenḡ fu.

⁶ Mé Yudanḡ gba gbāaa,
mé Yusufu boriinḡ m̄i sí,
mé suñyo n̄ gwena ziin, kè má n̄ wēnda vī yānzi.
Aṣégḡ de lán méε n̄ z̄inna yāroo bà,
zaake māmbe Dii n̄ Luda ũ, mé yā weñla.

⁷ Eflaimunḡ é gḡsagbāaanḡ ũ,
aṣ pḡḡ é gḡḡ nna lán wéε n̄ kú bà.
Aṣ n̄énḡ é e wà pḡnnaa ke,
aṣ pḡḡ é ke nna Diia.

⁸ Mé swee péñzi mà n̄ kakḡa,
mé n̄ bo, aṣé pari kú lán yāa bà.

⁹ Baa tó ma n̄ fāakḡa boriinḡ té,
ma yā é gḡḡ dḡngu zaa bùsu z̄āazānḡa.
Aṣpinḡ kḡn n̄ n̄énḡ é gḡḡ kuu aṣ su.

¹⁰ Mé n̄ bḡε Iqipiti bùsun mà suñyo,
mé n̄ kakḡa Asiria bùsun
mà suñyo Giliada bùsun kḡn Lebanoḡ.
Guu é m̄órn̄maro.

¹¹ Aṣé bikū Iqipiti ísīaaa,
aṣé à í kokonanḡ fu,
Nili í lḡnḡ é baba.
Asirianḡ wada é kpáε,
Iqipitinḡ iko é yāa.

¹² Mamḡma Dii Z̄ikpede ma bè,
ma gbēno é gbāa e ma guu aṣgḡ tēmazi.

11

¹ Lebanoḡ bùsu, n̄ zé wē
le n̄ sida línḡ té kú.

² Pini línḡ, à sḡsobi ḡḡ dḡ,
zaake sida línḡ léε, gakuidee pinḡ yāka.
Basā bùsu gb̄í línḡ, à sḡsobi ḡḡ dḡ,
zaake líkpε sisina pi kwè.

³ Sadārinḡ sḡsobi ḡḡ dḡ,
zaake aṣ sādāki maaanḡ yāka.

Músunò wiii dɔ,
zaake Yoda dàko kàate.

Sadari maa kɔn sadari bèesaidee

⁴ Dii ma Luda bè màgɔ sáa kè de wà ñ kòto kpáno dákpa,

⁵ zaake aɔ lùrino é ñ kòto kpámé, wé wée táarúmaro. Aɔ yàrino sɔ è be wa sáabu kè Diine, zaake wa ɔɔdaa lè wá kù. Aɔ dàri pino é ñ wènda gwaro.

⁶ Dii bè é anduna gbèno wènda gwa doro, é tó aɔ léé kɔ ɔzĩ kɔ ñ kínano ɔzĩ dɔ. Aɔé anduna dúgu zɔ bensɔ é gbèke bo ñ ɔzĩro.

⁷ Ben ma sáa kè de wà ñ kòto kpáno dákpa, atensa kè wée wée táarúmano. Ben ma gò sè mèn plaa ma tó kpáñé. À doo tɔn Gbèkéé, à doo sɔ Lɛdole, ben méé sáa pino dákpaao.

⁸ Mo doo guu ma sádari gɔno aagɔ mɔno kàate. Ma sáano ye ma káziro, ben ma furúma.

⁹ Ma bè sáano mé ñ dákpa doro, à kè aɔɔe gaano ga, à kè aɔɔe kaatenɔ kaate, kpaaa kè gɔno kɔ só.

¹⁰ Ben ma a gò kè ma tó kpàné Gbèkéé sè má è ma a bà kuuna kɔn bori pingio gbòro.

¹¹ Bàkuunaño pi gboroguro pin sáa kè wée wée táarúmano kè aɔɔe ma gwaano dɔ sa kè yá pi bɔ Dii kiiame.

¹² Ma bè sáano tó à kèñné, aɔ ma asaia kpáma. Tó len soro, aɔgɔ ñ pɔ kúna. Ben aɔ fia bómé kondogi ɔ mèn baaakuri.

¹³ Dii bèmé mà a luna ɔ kè aɔ tókè pi zu oroboriné, kè èe ɔ bo de beelaroo pi, ben ma kondogi ɔ mèn baaakuri pino sè má zù oroboriné Dii ua guu.

¹⁴ Ben ma a gò plaadee kè ma tó kpàné Lɛdole sè má è ma gbèkéé kè Yudano kɔn Isarailino ví kɔo gbòro.

¹⁵ Ben Dii bèmé mà sádari bèesaidee dada sa,

¹⁶ zaake é sádari die ñ bùsun kè eégɔ làakarí dɔ sáa kè aɔɔe kaatenɔaro, eé à kè fàakɔano wetero, eé èzè ke à kè kènnanoero, eé à kè gbáano gwaro. Eé sá mèkpanano kèsɔɔ woto à ñ só.

¹⁷ Wáiyoo sádari bèesaidee kè è pá kpá sáanozi!

Weé à lé fèedaao a gásáa kɔn a wée ɔplaa,

à gàsá pi é gazi, à wée pi é nan kpáturugu.

12

Dii Yerusalemu bɔna bori pingi ɔzĩ

¹ Ya kè Dii ò Isarailino musun yè. Dii kè musu kpàé à tɔɔte kàé bensɔ è nini í kása gbèntee guu bè:

² À gwa! Mé Yerusalemu ke lán togoo kè à í é borii kè aɔo ligazino tàtaa pá bà. Aɔé Yerusalemu kagura ke kɔn Yudano bùsuo pingi.

³ Zĩ pia tó anduna boriino pingi à kagura kè lé, mé Yerusalemu ke bori pingine gbèsi kè sí séroo ú. Gbè kè èe weteé à sé pingi é à zĩnda kènná.

⁴ Zĩ pia mé tó gídi gè sɔno pingi, mé bàn zĩ ñ dirino. Mamoma Dii mámbe má ò. Ma wée égɔ wèna Yudano yá musu, mé boriino sɔno vɔa kúñné.

⁵ Yudano kínano é be ñ swèn, Yerusalemudeeno gbáa, kè Dii Zìkpeden ñ Luda ú yánzi.

⁶ Zī pia mé tó Yudanɔ kɪnanɔ gɔ lán tɛyɔ kè kú yàka gbáru bà, lán sɛ̀tɛ kè sɔtɔ sɛ̀ bakaanɔ guu bà. Aɔ́é gbɛ̀ kè aɔ́o liganzino sàsá ɔplazi kɔn ɔzezio, Yerusalemu égɔ kaena a gbɛ̀n.

⁷ Mamɔma Dii mé Yuda wétɛnɔ bɔ káaku, lɛ Dauda boriinɔ gakui kɔn Yerusalemudeenɔ pɔsɔ tɔngɔ de Yuda kpaananɔ pɔlaro.

⁸ Zī pia mamɔma Dii mé ɔ kú Yerusalemudeenɔla. Zī pia aɔ́ gbáasaideenɔ é gbáa e lán Dauda bà, Dauda boriinɔ sɔ́ é gbáa e lán Luda bà, lán Dii Malaika kè dɔ́nne aɛ̀ bà.

⁹ Zī pia mé ze kɔn borii kè aɔ́ mò léɛ Yerusalemuanɔ kaatenao ń píngi.

Yudanɔ aɛ̀dɔna Dii

¹⁰ Mé ma Ninii pisi Dauda boriinɔa kɔn Yerusalemudeenɔ ń píngi, lɛ aɔ́ ma sùu dɔ́ aɔ́ adua ke, aɔ́ mamɔma kè aɔ́ ma zɔ́ gwa. Aɔ́é sósobi ɔ́ dɔ́ à yá musu lán wè dɔ́ né mèn doo gana yá musu nà. Aɔ́é ɔ́siaa kɛne lán wè ke daudu gana yá musu nà.

¹¹ Zī pia Yerusalemudeenɔ sósobi ɔ́dɔna égɔ de lán sósobi ɔ́ kè wà dɔ́ Adadarimɔ Mɛgido gusararaan bà.

¹² Bùsu pì gbɛ̀nɔ é sósobi ɔ́ dɔ́ fáandi kɔn fáandio, Dauda boriinɔ n̄tɛɛ, aɔ́ nɔgbɛ̀nɔ n̄tɛɛ, Natá boriinɔ n̄tɛɛ, aɔ́ nɔgbɛ̀nɔ n̄tɛɛ,

¹³ Levinɔ n̄tɛɛ, aɔ́ nɔgbɛ̀nɔ n̄tɛɛ, Simel boriinɔ n̄tɛɛ, aɔ́ nɔgbɛ̀nɔ n̄tɛɛ,

¹⁴ kɔn bori kpaananɔ n̄tɛɛtɛɛ, aɔ́ nɔgbɛ̀nɔ n̄tɛɛtɛɛ dɔ́.

13

¹ Zī pia íbɔkii é wɛ́ Dauda boriinɔne kɔn Yerusalemudeenɔ durunkɛnnena kɔn gbásibɔnɛnɛnao yánzi.

² Zī pia mé táanɔ tó m̀ de ń bùsun, aɔ́ yá égɔ dɔ́ gbɛ̀ken dɔ́ro. Mamɔma Dii Zìkpɛde mámbe má ò. Mé annabi egeenɔ m̀ de ń bùsun kɔn wegúnna kè aɔ́ɔe ń gba lénɔ.

³ Tó gbɛ̀ kpé e annabikɛyá oo, à de kɔn à da'inao é bene à gàn gwe, zaake à egeɛ tó kɔn ma tóome. Tó ée annabikɛyá oo, à de kɔn à da pino bé wé à zɔ́ wà de.

⁴ Zī pia annabi sánda píngi é wí de kɔn yá kè èe ee onao. Aɔ́é annabi póká uta da aɔ́ gbɛ̀nɔ sàsá dɔ́ro.

⁵ Eé be annabin a ùro, búbarin a ù, ée buraa keɛ zaa a òwazikegurɔme.

⁶ Tó wà à là: Bó bɔ́gbɛ̀ bé kú n ɔ́ɔnɔa sɔ́ɔ? Eé be: É'e! Ma kɛ́nna ma gbɛ̀nɔ bɛme.

⁷ Mamɔma Dii Zìkpɛde ma bè:

Fɛ̀ɛda, n̄ fɛɛ ma sádárizi, gɔ́ kè de ma gbɛ̀ndoo ùu pì.

N̄ ma sádári pì lé, sáanɔ é fáakɔa,

mé ɔ́ tɔ́ aɔ́ gbɛ̀ kpɛɛdeenɔa.

⁸ Weé bùsu gbɛ̀nɔ leo plaaa lé wà n̄ dede, mɔ́de leo doo é gɔ́ à guu.

Mamɔma Dii mámbe má ò.

⁹ Mé leo doo pì baasa kɔn tɛo lán kondogi baasana bà.

Mé n̄ maaa yɔ́ mà gwa lán wè vura maaa yɔ́ wà gwa nà.

Aɔ́é ma sísi, mé wénla.

Mé be ma gbɛ̀nɔn n̄ ù, aɔ́é be Diin n̄ Luda ù.

14

Zì zaade kɔn Dii sunao

1 À gwa, Dii gurɔɔ e mɔɔ, weé a pɔnɔ síawa wà kpaatetekɔnɛ a wáa.

2 Dii é bori píngi kakɔa Yerusalemuzi, le aɔ zì káao aɔ wéte pì sí. Aɔé kpéno kpoke, aɔé kusi nɔgbɛnɔa. Weé tá kɔn wéte pì deenɔ kpadoo zìzɔnɔ ũ, mɔde weé n̄ kpadoo kè aɔ gɔnɔ bɔe wéte pì guuro.

3 Dii é mɔ zì ká kɔn borii pìno lán è ke nà yá zìkagurɔ

4 Zì pìà Dii é gbá péé Kùkpe s̄s̄i m̄s̄ɔnt̄ɛa Yerusalemu ɔfántɛbɔe kpa. S̄s̄i pì é parakɔre plaa naana zaa ɔfántɛbɔe kpa ai ɔfántɛḡkpen kpa, à guzure égɔ bíta maamaa. S̄s̄i pì kpadoo é tá gu'igbároo kpa, à kpadoo s̄s̄ ɔɔm̄te kpa.

5 É bàa lé à tá s̄s̄i pìno guzuren, zaake guzure pì é gá pé Azeliame. É bàa lé lán a dezinɔ bàa lè tɔɔte lugaluganane Yudanɔ kí Uzia gurɔ nà, Dii ma Luda é mɔ kɔn a gbɛ kè aɔ kú adonanɔ lɛdo.

6 Zì pìà gupuraa égɔ kuuro, pógupurinɔ é guu pu dɔro.

7 Zì pì é bɔ adona, fáant̄e ke gwáav̄i égɔ kuuro. Dii bé à gurɔɔ pì d̄s̄. Tó uusie kè, guu é pu.

8 Zì pìà í w̄ɛndide é bɔ Yerusalemu à bàa lé, à kpadoo é tá ɔfántɛbɔe kpa ai s̄ɛbe wisideen, à kpadoo é tá ɔfántɛḡkpen kpa ai ís̄iaan kw̄e kɔn buusieo píngi.

9 Dii bé égɔ de anduna píngi Kína ũ. Zì pìà àmbe égɔ Dii ũ ado, à tó bé égɔ kuu ado.

10 B̄usu pì píngi é ḡs̄ gusararaa ũ naana zaa Geba ai Rimɔ kè kú Yerusalemu ɔɔm̄te kpa. Mɔde Yerusalemu égɔ kaena a gb̄en musumususu naana zaa Beyāmi b̄iile ai B̄iile Káaku kɔn Gooda B̄iileo, naana zaa Ananeli b̄i lez̄i ai kí geepi'ifek̄ia.

11 Weégɔ kú à guume, weé kaate ziki dɔro. Yerusalemu égɔ aafia.

12 Gagyāa kè Dii é ká borii kè aɔ l̄e Yerusalemuanɔn̄n̄n̄ yè. Aɔ m̄e égɔ vāa zena, aɔ w̄e é vā a t̄oon, aɔ n̄ne é vā n̄ l̄en.

13 Zì pìà Dii é tó ḡidi ḡéngu maamaa, aɔé k̄s̄ k̄k̄k̄ k̄ ɔɔa wà l̄ek̄ɔa.

14 Yudanɔ é zì ká Yerusalemu n̄ píngi aɔé zì ble borii kè aɔo ligan̄zinɔa, aɔé n̄ auziki nakɔa, vura kɔn kondogio kɔn p̄k̄asāano kè bíta.

15 Gagyāa pì é ká s̄n̄on se kɔn b̄agās̄on̄ kɔn lakuminɔ kɔn zaakinɔ kɔn p̄k̄adee kè kú gb̄e p̄ino b̄uranno píngi.

16 Borii kè aɔ m̄o wà l̄e Yerusalemua p̄ino, aɔ gb̄e kè aɔ ḡon̄o égɔ gaa gwe w̄e kɔn w̄e le wà d̄onzi ke kí Dii Z̄ikpedene aɔ Kutad̄ona z̄ibaa ke.

17 Tó anduna bori kee e gá Yerusalemu d̄onzi ke kí Dii Z̄ikpedenero, lou é mañ̄e.

18 Tó Igipitinɔ e gá z̄ibaa pì kero, lou é mañ̄ero bens̄o Dii é gagyāa kè è ká borii kè aɔé gá z̄ibaa pì keroon̄n̄n̄n̄ kán̄gume.

19 W̄e kè è é tá Igipitinɔa kɔn borii kè èe gá z̄ibaa pì keroon̄n̄n̄n̄ gwe.

20 Zì pìà weé kè s̄s̄ angotanɔa wà be: Dii p̄o. Dii kpé d̄aganɔ égɔ s̄enkpe kɔn sa'oki taan̄ome.

21 Oroo kè kú Yerusalemu kɔn Yudanɔ b̄usuono égɔ Dii Z̄ikpede p̄o ũ píngi. Gb̄e kè aɔé m̄o saa oonɔ é sé wà n̄b̄o f̄ufu keo. Zì pìà latari égɔ kú Dii Z̄ikpede ua d̄oro.

MALAKI

Sa'onaya

1 Yā kè Dii ò Isarailinɔɔc Malaki gāzīn yè.

2 Mamɔma Dii ma bè má yeazi, ben a bè ma yeazi diamɛ? Mamɔma Dii ma bè Isau né Yakubu v̄inloo? Baa k̄n beeeo Yakubun má yezi

3 ma gi Isauzi, ben ma à gusĩsĩdee lì gugbagaaga ũ, ma à bùsu kè gbáa gbēngboonɔ kúkii ũ.

4 Édɔmu gbē p̄inɔ bè wà n̄ wétɛnɔ dúgu z̄ò, weé ɛara wà n̄ bez̄inɔ fɛɛ. Ben mamɔma Dii Z̄ikpɛde ma bè: Tó wà kèkɛ wà kàɛ, mé gboro, weé beñne Bùsu Zaa gbēnɔ, gbē kè Dii p̄ētē kènzi ai gurɔ p̄inginɔ!

5 É wée si yā p̄ilɛ à be Dii bíta ai Isarailinɔ bùsu baa k̄aa kpa.

6 Né è a de kpe da bens̄ò z̄òbleri è a dii kpe da. Kè má de a De ũ, ée ma kpe daaʒ? Kè má de a Dii ũ, á ma v̄ia v̄iʒ? Mamɔma Dii Z̄ikpɛde mámbe méɛ a laa. A sa'orinɔ ámbe ée kya kaamagu. Eè be: Dian wa kya k̄angu nà?

7 Kè a kya kà ma teebun yānzime. Eè mó ma gbāgbākiiia k̄n p̄óble gbās̄io. Eè be: Dian wa n̄ gbāgbākii gbās̄i lè?

8 Kè a m̄o saa oma k̄n p̄ókáde v̄lanɔ, yā zaaan gweroo? Kè a saa òma k̄n p̄ó ɛɛnɔ k̄n à gyáreenɔ, yā zaaan gweroo? Á gá kpá bùsu gbēns̄ia à gwa, tó a yā é káne à a sáabu kpá. Mamɔma Dii Z̄ikpɛde mámbe méɛ a laa.

9 Á agbaa kpáme mà a wēnda gwa. M̄ode tó p̄ó beee takanɔ kú a z̄zi, mé s̄iʒ? Mamɔma Dii Z̄ikpɛde mámbe méɛ a laa.

10 Wà be a gbēke gàa à ma ua zé tàta yā, le wàton gē wà té pek̄ore ma gbāgbākiiia p̄aro. Beee s̄aɔ. Mamɔma Dii Z̄ikpɛde mámbe má ò. A yā e keeme n̄naro, mé a gba síro.

11 Zaa ɔfántēb̄ɔɛ kpa ai à gēkiiia ma tó éḡò bíta boriino té. Weé tuaetiti kpátame weé móme k̄n gba gbās̄isainɔ gu p̄ingia, zaake ma tó éḡò bíta boriino té. Mamɔma Dii Z̄ikpɛde mámbe má ò.

12 M̄ode apinɔ eè d̄okɛ k̄n ma t̄oo eè be ma teebu gbās̄i v̄i, ben eè saa oa k̄n p̄ókáde ginanɔ.

13 Mamɔma Dii Z̄ikpɛde ma bè: Eè be a kpasao k̄n yā p̄io, ben eè lézúkii kea. Tó a m̄o ma gbāgbā k̄n p̄ó k̄òk̄unanɔ k̄n p̄ó ɛɛnɔ k̄n p̄ó gyáreenɔ, mé beeeo s̄iʒ? Mamɔma Dii mámbe méɛ a laa.

14 M̄onafikidee kè p̄ó kyà v̄i a kp̄asan kè à lé gbème, ben à gàa à ma gbāgbā k̄n p̄ó seedeeo à ḡɛ ũ, ma láari kè adeea. Zaake mámbe Kína bíta ũ, ma tó è boriino naasi k̄u. Mamɔma Dii Z̄ikpɛde mámbe má ò.

2

1 Mamɔma Dii Z̄ikpɛde ma bè: A sa'orinɔ a yān yè sa.

2 Tó ée ma yā maro, tó ée da a swèn à ma t̄ó b̄oro, mé láari keawa le àton ḡò aubarika v̄iro. Má b̄oagu se k̄ò, zaake ée da a swèn a ma t̄ó b̄oro.

3 À ma! Mé kpákè a boriinɔzi a yānzi, mé z̄ibaa sa'op̄onɔ gb̄ò l̄l̄a a uua, weé a séɛ wà a kwé.

4 Éḡò d̄s̄ sa kè ma yā beee diɛare le ma bà kuuna k̄n Levi boriino ḡò kuu. Mamɔma Dii Z̄ikpɛde mámbe má ò.

⁵ Ma bà kuunańyo pì guu ma wèndi kǒn aafiao kpámma le aǵǵ ma vĩa kee, ben aǵ ma vĩa kè, ma tǵ naasi n kũ.

⁶ Yádannena yápuraa da n lén, wèe egeyá ma n lénlo. Aǵ taa òmao kǒn ledoleo kǒn nǒse puraa, aǵ gbèno bǒ à zaaa guu pari.

⁷ À maa sa'ori gǵ dǒna vĩ le gbèno e wà yádannena ma à lézĩ, zaake àmbe mamoma Dii Žikpede žiri ũ.

⁸ Amoa sǵ a kè zéa, a yádannenanoo tò gbèno fũ pari, a ma bà kuuna kǒn Levi boriino gbòro. Mamoma Dii Žikpede mámbè má ò.

⁹ Ben má tò wà kya kàagu ma a kēsā gbē píngi kiia, kè ée té ma tuubaziro bensǵ eè gbèno tē bo doka musu.

Gina nǒzi ya

¹⁰ À de wa píngi De mèn dome? À de Luda dǒnkǵ bé à wa kee? Bǵ bé à tò wee yáfèe kekǒne? Wa Luda bà kuuna kǒn wa deziño yá gbòro.

¹¹ Yudanǵ yáfèe kè aǵ yá zaaa kè Isarailino búsun kǒn Yerusalemuo, zaake aǵ nǵ tǵagbǵgbárinǵ sè wà Dii kpé kè à yezi gbāsĩ lèo.

¹² Gbē kè yá beee taka kè, Dii à kē Yakubu boriino, baa tó déme, baa tó à mò kǒn gbaano Dii Žikpedene.

¹³ Yá plaadee kè eè keen yè. Eègǵ ǵo dǵo àgǵ wii pèe, a wé'e'i ègǵ kú Dii gbǵgbákiiia, kè èe wée sé à gbaa kè a mǵone gwa gbasà à siro yǵnzi.

¹⁴ Èe be: Bǵ bé à mò kǒn yá kèo? Kè Dii bé sèedadee ũ a dagura kǒn n gǵkparekeguro nǵkammao yǵnzime. Zaake n nǵkamma pìn n gbèndoo kè a kǵ yá mà ũ, ben n yáfèe kène.

¹⁵ À de Dii a ke mè dǒnkǵ ũ le a mè kǒn a léo gǵ dǒnkǵ yǵnzime? Bǵn Ludaa e pèea a mèdǒnkǵke pi musuu? Le a nènǵ e wà à yá ma yǵnzime. Beee yǵnzi àgǵ a zĩnda kũna dǵ le àton yáfèe ke a nǵkammaero.

¹⁶ Mamoma Dii Isarailino Luda ma bè, ma za yìgidenan yǵn kǒn nǵ kpebonao. Mamoma Dii Žikpede mámbè má ò. Àgǵ a zĩnda kũna dǵ, àton yáfèe keero.

¹⁷ À tò Dii kpàsa kǒn a yá'onao. Èe be: Wa yá kparee bé à à kpàsa? Kè eè be zaakerino maa Diine, ben aǵ yá è káne yǵnzi. Èe be dǵ Luda kè è yákpae ke kǒn gbènoo a zéa pì kú máme?

3

Dii yakpaekegurǵo žĩ

¹ Mamoma Dii Žikpede ma bè: À ma! Mé ma žiri gbarè à dǵme ae à zé kekeme. Dii kè eè à kii wete é gē a kpén kǵndo. À ma, ma bà kuunao Malaika kè a pǵo dǵa pì e mǵo!

² Mǵde dé bé eè à mǵgurǵo fǵo? Tó à bǵ gupuraaa, dé bé eè fǵ à zee? Zaake eègǵ de lán mǵbaasari té bàme, lán pǵpipiri mǵoǵo gbáaa bà.

³ Èe wèe à gbèno baasa à n gbāsĩ bǵ. Èe gbāsĩ bǵ Levi boriino lán wè ke vura kǒn kondogione nà, gbèno é gbasà wà mǵ Diine kǒn gbaano a zéa.

⁴ Ži pĩa Yerusalemudeeno kǒn Yudanǵ n píngi gbaa é ká Diine lán yáa bà, lán à žii bà.

⁵ Mamoma Dii Žikpede ma bè: Mé mǵazi yákpaekekiia mégǵ wáa mà gbē kè aǵo ma vĩa vĩroono bǵbǵ n dǵn: Pǵdammarino kǒn zinakerino kǒn gbē kè aǵe la da egeyá musuno kǒn gbē kè aǵe gbáaa mǵo n žikerino kǒn gyaano kǒn toneno kǒn bǵamono.

Kpáì'ona Ludaa

⁶ Mamoma Dii meɛ liero. Beee yanzin a Yakubu boriinɔ ée kaatero.

⁷ Mamoma Dii Žikpede ma bè: Zaa a dezino gurɔɔa a pá ma yãe á téziro. À aɛ dɔma, mé aɛ dɔawa. Èè be, dian wé aɛ dɔmmaa?

⁸ Gbɛntee è kpáì o Ludaa? Mɔde ée kpáì ooma. Èè be, bó musun ée kpáì oomaa? A pɔ kúride kɔn a gbaanɔ yá musume.

⁹ A bori píngi gɔ̀ láari pɔ̀ ú kè ée kpáì ooma yánzi.

¹⁰ À mɔ̀ kɔn pɔ̀ kúridee píngi à ká ma auzikikaɛkiin, le pɔ̀blee gɔ̀ kú ma kpén. Mamoma Dii Žikpede mámbé má ò. À ma lé beee musu à gwa, tó méɛ musu zé wé ma aubarika pisiare a kora à kákiiziro.

¹¹ Mamoma Dii Žikpede ma bè: Mé kpá a bura pɔ̀ yàkarinɔne le aɔton a pɔ̀no kaatero. A geepi líno né é wororo.

¹² Bori píngi é be aubarikadeenɔn a ú, zaake a búsu égɔ̀ nna. Mamoma Dii Žikpede mámbé má ò.

¹³ Mamoma Dii ma bè: A yá pásì ò ma musu. Èè be, bó yán wá ò n musuu?

¹⁴ A bè zɔ̀blena Ludane né yá páame. Kè wa zīi kè Dii Žikpede yáa bensɔ̀ wa pɔ̀sia utano dà à yánzi, bó àren wá è?

¹⁵ Tia la eè be wadadeenɔn aubarikadeenɔn ú. Ée daa zaakerinɔ̀ bé wèè kásáa pɛɛɛ, gbɛ̀ kè è be Luda pita wá ɔ̀si ká sɔ̀, yáke è à lero.

¹⁶ Ben gbɛ̀ kè aɔ̀ Dii vīa vīino yá ò kɔ̀, ben à swá kpà n yázi à mà. Ben wá gbɛ̀ kè aɔ̀ Dii vīa vīi kè aɔ̀e laasuu léano tɔ̀ kè dɔngu takadan à aɛ.

¹⁷ Mamoma Dii Žikpede ma bè gurɔ̀ kè ma bɔ̀ kɔn yáo, aɔ̀égɔ̀ de ma pɔ̀ ú ma auziki ú. Mé sùu keńyo lán gbɛ̀ è sùu ke kɔn a né kè èè zīi keenɛo nà.

¹⁸ É gbɛ̀ maaanɔ̀ kɔn gbɛ̀ zaaanɔ̀ dɔ̀kɔ̀zi sa, gbɛ̀ kè aɔ̀e dɔ̀ Ludazinɔ̀ kɔn gbɛ̀ kè aɔ̀e dɔ̀ziroonɔ̀.

4

Dii mɔ̀gurɔ̀

¹ Mamoma Dii Žikpede ma bè: À ma! Gurɔ̀ pì e mɔ̀, eégɔ̀ wáa lán m̀date bà, bensɔ̀ wadadeenɔ̀ kɔn zaakerinɔ̀ égɔ̀ de lán sɛ̀ kori bà. Gurɔ̀ pì è n kpata n píngi, aɔ̀ kásáa ke aɔ̀ ɔ̀ne é gɔ̀ro.

² Amɔ̀a kè á ma vīa vīino sɔ̀, a misina ɔ̀fántɛ é bɔ̀, aafia égɔ̀ kú à gupuraaazi. É bɔ̀e àgɔ̀ vīvīi lán zùne kè wá n gbáenɔ̀ bà.

³ Mamoma Dii Žikpede ma bè: Gurɔ̀ kè ma bɔ̀ kɔn yáo, é kiti pá gbɛ̀ zaaanɔ̀, aɔ̀égɔ̀ de lán túbu bà a gbá gīzī.

⁴ À tó doka kè má kpà ma zɔ̀bleri Musaa zaa Orebu gɔ̀ dɔagu, yá kè má die Isarailinɔ̀ne kɔn yá kè má dánneɔ̀.

⁵ À ma! Mé annabi Iliia zīawa ai ma mɔ̀gurɔ̀ bíta naasidee gɔ̀ gá ká.

⁶ Èé tó denɔ̀ pɔ̀ɔ̀ gɔ̀ kú n nɛnɔ̀a bensɔ̀ nɛnɔ̀ pɔ̀ɔ̀ égɔ̀ kú n denɔ̀a. Tó lenlo, mé mɔ̀ mà ɔ̀ pãe a búsu mà lé keare.

MATIU

Baaru nnaa kè Matiu kè

Yesu Kirisi ina 1:1-2:23
 Yaaya Batisikèri waazikèna 3:1-3:12
 Yesu batisikèna 3:13-4:11
 Yesu yadannena Galili 4:12-18:35
 Zaa Galili ai Yerusalemu 19:1-20:34
 Yesu kuuna Yerusalemu 21:1-26:13
 Yesu gana kòn a fεεnao 26:14-28:20

Yesu Kirisi bori bɔzia
(Luk 3:23-38)

- ¹ Ibraī kòn Daudao bori Yesu Kirisi bɔzian yè:
- ² Ibraī Isaaku ì,
 Isaaku Yakubu ì,
 Yakubu Yuda ì kòn a vlinɔ kòn a dāaronɔ,
³ Yuda Pɛɛzi kòn Zεrao ì kòn a nɔ Tamao,
 Pɛɛzi Ezerɔnu ì,
 Ezerɔnu Ramu ì,
⁴ Ramu Aminadabu ì,
 Aminadabu Nasɔ ì,
 Nasɔ Salamɔ ì,
⁵ Salamɔ Bɔaza ì kòn a nɔ Rahabuo.
 Bɔaza ɔbedi ì kòn a nɔ Rutuo,
 ɔbedi Yεε ì,
⁶ ben Yεε kí Dauda ì.
- Ben Dauda Sulemanu ì kòn Uria naɔo,
⁷ Sulemanu Reoboamu ì,
 Reoboamu Abia ì,
 Abia Asa ì,
⁸ Asa Yosafata ì,
 Yosafata Yehoramu ì,
 Yehoramu Uzia ì,
⁹ Uzia Yotamu ì,
 Yotamu Aaza ì,
 Aaza Ezekaya ì,
¹⁰ Ezekaya Manase ì,
 Manase Amɔ ì,
 Amɔ Yosia ì,
¹¹ Yosia Yoyakini ì kòn a dāaronɔ gurɔɔ kè wà gbɛnɔ kùkù wà tànyo Babilɔnu.
- ¹² Tana kòn gbɛnɔ Babilɔnu gberan Yoyakini Sealatieli ì,
 Sealatieli Zεrubabeli ì,
¹³ Zεrubabeli Abiudu ì,
 Abiudu Eliakimu ì,
 Eliakimu Azɔ ì,
¹⁴ Azɔ Zadɔki ì,
 Zadɔki Akimu ì,
 Akimu Eliudu ì,
¹⁵ Eliudu Elεaza ì,

Elēaza Matā ì,
 Matā Yakubu ì,
¹⁶Yakubu Mariama zā Yusufu ì,
 ben Mariama Yesu kè wè bene Mesaya ì.

¹⁷Zaa Ibraī gurɔɔɔɔ ai à gāa pé Daudaa, de kɔn a néo kuu gēro dosaimē. Zaa Dauda gurɔɔɔɔ ai gurɔɔ kè wà tà kɔn gbēnɔɔ Babilɔnu, de kɔn a néo kuu gēro dosaimē. Zaa tana kɔn gbēnɔɔ Babilɔnu ai à gāa pé Mesayaa, de kɔn a néo kuu gēro dosaimē.

Yesu Kirisi ina
(Luk 2:1-7)

¹⁸Dian wà Yesu Kirisi ì nà n yè: À da Mariama kuu Yusufu nɔkpamma ùmē. Ai à gō gá zā kē, à nò sɔ kɔn Luda Nini gbāaa.

¹⁹À gōkpamma Yusufu pì nē gbē maaamē, à yezi à wí daaro, ben à zèò kè é bɔ à yān asii guu.

²⁰Gurɔɔ kè èe laasuu lēē yā pia, Dii malaika bò à m̀zi nanaa guu à bène: Dauda bori Yusufu, òton bídi kē n nɔkpamma Mariama sēna yā musuro, zaake nò kè à sina bò Luda Nini kiame.

²¹Eē né ì gōgbē ù, né tó kpānē Yesu, zaake eé a gbēnɔ bɔ n durunno guu.

²²Bee kè píngi, lē yā kè Dii ò annabi gāzī kē, à bè:

²³Nɔkpārē lezii bé eé nò sí

à né ì gōgbē ù,

weé tó kpānē Imanueli.

Tó pì bè, Luda kúwao.

²⁴Kè Yusufu vù, à kè lán Dii malaika diēnē nà, à a nɔɔ pì sè.

²⁵M̀de èe à dō nɔgbē ùro ai à gāa à nēgōgbē pì ì. Ben à tó kpānē Yesu.

2

Sɔsɔneyāḍrino m̀na Yesu gwa

¹Wà Yesu ì Betelēmu Yudea b̀sun kí Herɔdu gurɔ. Ben sɔsɔneyāḍrino b̀ò ḍfāntēbɔe kpa, aḱ m̀ò Yerusalemu,

²aḱ gbēnɔ là wà bè: Né kè wà ì Yudanɔ kína ùu kú máa? Wa à sɔsɔne è ḍfāntēbɔe kpa, ben wa m̀ò kúene.

³Kè kí Herɔdu yā pì mà, à bídi kè kɔn Yerusalemudeenɔ n píngi.

⁴À Yuda sa'orikino kɔn ludayāḍannerino kākōa n píngi, ben à n lá guu kè weé Mesaya in.

⁵Aḱ wè̀la wà bè: Betelēmumē zaa Yudea b̀sun. Zaake lán annabi kè nà n yè:

⁶Betelēmu kè kú Yudanɔ b̀sun,

ń kēsāna Yuda wétenɔziro fá.

Zaake n guun kína é bɔn,

kè eé dɔ ma gbē Isarailinɔne ae.

⁷Ben Herɔdu sɔsɔneyāḍrino s̀isi asii guu, à sɔsɔne pì bɔgurɔ sānsān gbèkarīma.

⁸Ben à ń gbarē Betelēmu à bè: À gá à né pì baaru gbekagbeka kɔn làakario. Tó a à è, à m̀ó à omē, mapi se, mé gá kúene.

⁹Kè aḱ kína yā mà, ben aḱ dà zén. Ben sɔsɔne kè aḱ è ḍfāntēbɔe kpa yāa pì d̀ónne ae dɔ ai à gāa à zè né pì kúkiila.

¹⁰Kè aḱ sɔsɔne pì è, aḱ pɔɔ kè nna maamaa.

¹¹ Aṣ gè kpén, aṣ né pì è kǝn a da Mariamao, ben aṣ kùè wà dǝnzi kèné. Ben aṣ n̄ auziki àkpatinǝ wèwè, aṣ à gbà vura kǝn tuaetitia kǝn lí'ǝ gū nnannaao.

¹² Ludaa ònnè nanaa guu kè aṣton bǝe Herǝdu kiiaro, ben aṣ tà n̄ b̀sun kǝn zé pǝndeo.

Gana kǝn Yesuo Igipiti

¹³ Aṣ tana gbera Dii malaika b̀ à m̀ Yusufuzi nanaa guu à bè: N̄ fèè n̄ né pì sé kǝn a dao, n̄ bàà lé n̄ gáño Igipiti, négǝ kú gwe ai mà m̀ mà yā onne dǝ, zaake Herǝdu é né pì wete à demè.

¹⁴ Ben Yusufu fèè gwǝāvī, à né pì sè kǝn a dao, à gǝáño Igipiti.

¹⁵ À kú gwe ai Herǝdu gǝà à gǝo. Bèee kè, le yā kè Dii ò annabi gǝzī ke yǝnzime, à bè:
Ma a né gbèè Igipiti.

Négǝgbèno dèdèna

¹⁶ Kè Herǝdu è sǝsǝneyǝdǝrinǝ òndǝo kèazi, ben à pǝ fèè maamaa. À sǝsǝne bǝgurǝo taka dǝ yā kè à gbèka sǝsǝneyǝdǝri p̄nǝa yǝnzi, ben à gbèno zī aṣ négǝgbè kè aṣ kà wè plaa ke kè aṣ kèszǝzinǝ dèdè Betelèmu kǝn a buraano p̄ngi.

¹⁷ Yā kè annabi Yeremaya ò kè sa, à bè:

¹⁸ Wà wii gbǝaa mà Rama,
wèe sǝ dǝo, wèe wii pèe.
Raseli e a néno sǝ dǝo,
à gǝ agbaa mazi, zaake aṣo kuu dǝro.

Suna Igipitia

¹⁹ Kè Herǝdu gǝ, ben Dii malaika b̀ à m̀ Yusufuzi Igipiti nanaa guu

²⁰ à bè: N̄ fèè n̄ né pì sé kǝn a dao, n̄ tǝño Isarailino b̀sun, zaake gbè kè aṣǝ wete wà né pì wèndi bǝoǝo gǝga.

²¹ Ben à fèè à né pì sè kǝn a dao, à tǝño Isarailino b̀sun.

²² Kè à mà Akelau bé èe kí blee Yudea a de Herǝdu gèè ũ, gwe vèena vīa à kù. Luda yā òne nanaa guu, ben à tà Galili b̀sun,

²³ à gǝà à vèè wéte kè wè be Nazareti. Len yā kè annabinǝo ò p̄pa le, kè aṣ bè:
Weé à sísi Nazareti gbè.

3

Yaaya Batisikeri waazikena (Maa 1:1-8, Luk 3:1-18, Yoh 1:19-28)

¹ Bèee gbera Yaaya Batisikeri m̀ Yudea gbǝan, èe waazi kèe

² à bè: À n̄sè lie, kpata kè b̀ Luda kiia kà kīi.

³ À yǝn annabi Isaya ò yā à bè:

À baarukpari kòto ma dǝ gbǝan,
èe bee à zé kèkè Diine,
à zé wèwèno porone s̀usu.

⁴ Yaaya ègǝ p̄kǝsǝa kè wà tà kǝn lakumi kǝo dana, è bǝa asaa dǝ a pii. Sutè kǝn z'ion à p̄blee ũ.

⁵ Wègǝ bǝe Yerusalemu kǝn Yudea b̀su gu p̄ngio kǝn Yoda dǝrǝzio wàgǝ mǝo à kiia.

⁶ Aṣè n̄ durunnǝo o gupuraa, ben è n̄ batisi ke Yodan.

⁷ Kè Yaaya è Farisinɔ kɔn Sadusinɔ e mɔɔ a kiia pari aɔ batisi ke, ben à bènnε: Gbēntee pitigoonɔ! Dé bé à lé dàawa à bàa sí pɔfē kè Luda é pitaímanε?

⁸ À nɔseliεna yā ke, weégɔ dɔ kè a liε.

⁹ Kè Ibraī de a dezi ũ, àtongɔ daa kè beee bé eé a bɔro. Mée ooare, Luda é fɔ à gbè kènɔ ke Ibraī boriinɔ ũ.

¹⁰ Kpása diεna línɔzi kò. Luda é lí kè è né maaa iroo zɔ à zu té guu.

¹¹ Mée a batisi keε a nɔseliεna sèeda ũmε, mɔde gbéke é mó ma gbera à gbāaa demala, mée ká mà à kyatee séεnεro. Ambe eé a batisi ke kɔn Luda Ninio kɔn téo.

¹² À gbaka kúna a ɔzī ésegbékiia. Tó à fā, eé a pɔwεε ká a dɔn, eé à sàko ká té kè è garoo guu.

Yesu batisikεna

(Maa 1:9-11, Luk 3:21-22)

¹³ Ben Yesu bɔ Galili bɔsun à mò Yaaya kiia Yodazi le à a batisi ke.

¹⁴ Yaaya yezi à gí à bè: Mamɔma kè má de ñ ma batisi keεn n mɔ ma kiiaɔ?

¹⁵ Ben Yesu wèàla à bè: Àgɔ de le gīa, zaake à kɔ sɔwao le yā píngi kená a zéa yānzi. Ben à wèzi.

¹⁶ Kè Yesu batisi kè, à bikú gɔɔ. Zī beee ludambεε wèkɔa, ben à è Luda Nini é e suu lán pɔtēε bà à zɔawa.

¹⁷ Ben wà kòto mà bɔna ludambε à bè: Ma né mèn do léle yenzideen yè, kè ma pɔɔ nnaa maamaa.

4

Yesu yɔagwana

(Maa 1:12-13, Luk 4:1-13)

¹ Ben Luda Nini gàa kɔn Yesuo gbáan, le Ibilisi à yɔ à gwa.

² Yesu lé yì fáantē kɔn gwáavio ai gurɔ baplaa. Kè nɔaa e à deε,

³ ben gbékekeri pí sɔzi à bè: Tó Luda Néñ n ũ, ñ be gbè kènɔ li buredi ũ.

⁴ Yesu wèàla à bè: À kú Luda yān wà bè:

Pɔbleen gbēntee ègɔ kúo adoro,

sé yā kè Ludaa e oo píngi.

⁵ Ben Ibilisi à sè à gāao Luda wéte, à à zè Luda kpé misɔntēa,

⁶ à bè: Tó Luda Néñ n ũ, ñ ɔ kpá n zīndazi, zaake wà kè Luda yān wà bè:

Eé n yā o a malaikanɔnε,

aɔé n sé ñ ɔzī le ñton gèn sí gbèaro yānzi.

⁷ Yesu wèàla à bè: Wà kè dɔ wà bè:

Ñton Dii n Luda lé ñ gwaro.

⁸ Ben Ibilisi à sè à gāao dɔ kpíi lezī maamaa musu, à anduna kpatanɔ òɔbanε píngi kɔn ñ auzikino

⁹ à bè: Mé n gba beeenɔ píngi, tó n kuε n dɔnzi keεε.

¹⁰ Ben Yesu bènc: Ñ gumala Setān! Zaake wà kè Luda yān wà bè, ñ dɔnzi ke Dii n Ludanε ñgɔ dɔɔzi ado.

¹¹ Ben Ibilisi à tò gwe sa, ben malaikanɔ mò wà dɔàle.

Yesu nana a zīa zaa Galili

(Maa 1:14-15, Luk 4:14-15)

¹² Kè Yesu mà wà Yaaya kú wà dà kpésiaan, ben à tà Galili.

¹³ Èe vɛɛ Nazareti dɔro, à gaa à vɛɛ sɛbɛ saɛ Kapɛnamu, Zɛbuluni boriino kɔn Nafatali boriino bɔsun,

¹⁴ Iɛ yā kɛ annabi Isaya ò kɛ yānzi à bè:

¹⁵ Zɛbuluni boriino kɔn Nafatali boriino bɔsu, zaa ísíaa kpa ai Yoda baa kaa kpa, Galili bɔsu kɛ bori pāndɛno kún pì,

¹⁶ aɔ gbɛ kɛ aɔ kú gusiaa guuno gupura ísi è, guu dɔ bɔsu kɛ kú gaa lézi pì deɛnoɛ sa.

¹⁷ Zaa gurɔ beean Yesu nà waazikenaa à bè: À nòsɛ liɛ, kpata kɛ bɔ Luda kiia kà kii.

Yesu iba káakuno sisina

(Maa 1:16-20, Luk 5:1-11)

¹⁸ Kɛ Yesu e dɔo Galili sɛbɛzi, à gɔɔn plaaano è, vɛi kɔn dáaroo, Simɔ kɛ wè be Pita kɔn a dáaro Anduruo. Aɔɔe táaru kpaa sɛbɛ pì guu, zaake sɔɔkɔnoɔmɛ.

¹⁹ Ben Yesu bèɛnɛ: À mɔ à tɛmazi, mé a kɛ gbɛwɛterino ù.

²⁰ Zaa gwe gɔɔ aɔ n táaruno tòn aɔ bɔ wà tɛzi.

²¹ Kɛ à gaa aɛ, à gɔɔn plaa pāndɛno è, vɛi kɔn dáaroo dɔ, Zebedi né Yemisi kɔn a dáaro Yohanao. Aɔ kú goro'ite guu kɔn n de Zebedi pio, aɔɔe n táaruno kekɛɛ. Yesu n sísi,

²² ben aɔ n de tò goro guu gwe gɔɔ, aɔ bɔ wà tɛzi.

Yesu yadannɛna Galili

(Luk 6:17-19)

²³ Yesu ègɔ lili oo Galili bɔsun, è yā daɛnɛ n aduakekpɛno guu, è kpata kɛ bɔ Luda kiia baaru kpá, è gbɛno kɛkɔa kɔn gyā bori sánda píngi.

²⁴ À tɔ dà Siria bɔsula píngi, ben wègɔ mɔɔnɛ kɔn gbɛ kɛ aɔɔe gyā bori píngi kɔn wāwāao kɛɛno kɔn zĩndɛno kɔn gasindadeɛno kɔn ɛɛno, ben è n kɛkɔa.

²⁵ Wà bɔ Galili kɔn Wɛtɛmɛnkuri bɔsuo kɔn Yerusalemuo kɔn Yudeao kɔn Yoda baa kaa kpaa paripari wà tɛzi.

5

Aubarikadeɛno Yesu ibanɔ ù

(Luk 6:20-23)

¹ Kɛ Yesu parii pino è, à dɛdi sísía. Kɛ à vɛɛ, à ibanɔ mò à kiia,

² ben à nà yadannɛna à bè:

³ Aubarikadeɛno gbɛ kɛ aɔ n kɛsāna dɔɔno ù, zaake kpata kɛ bɔ Luda kiia de n pɔ ù.

⁴ Aubarikadeɛno pɔsiadeɛno ù, zaake Luda é n láakari kpáɛnɛ.

⁵ Aubarikadeɛno gbɛ kɛ aɔ n zĩnda bɔsanɔ ù, zaake aɔmbe weégɔ anduna vɛi.

⁶ Aubarikadeɛno yāzede nidɛrino ù, zaake aɔmbe aɔé ká.

⁷ Aubarikadeɛno wɛndadɔnnɛrino ù, zaake Luda é n wɛnda dɔ.

⁸ Aubarikadeɛno nòsɛpuradeɛno ù, zaake aɔmbe aɔé wɛɛ sí Ludale.

⁹ Aubarikadeɛno íbɛtɛmidɛrino ù, zaake weé n sísi Luda nɛno.

¹⁰ Aubarikadeɛno gbɛ kɛ wè ía daɛnɛma yāmaakɛna yānzino ù,

zaake kpata kè b̀̀ Luda kiia de ń p̀́ ̀̀.

¹¹ Aubarikadeenɔn a ̀̀,
t́ wà a s̀̀s̀, t́ wà ̀̀a d̀̀awa,
t́ wà ỳ́ zaa p̀́ngi d̀̀awa ma ỳ́anzi.

¹² À p̀́nnaa ke à ỳ́a d̀̀, zaake a l̀̀ada b́ta ludambe. Len wà ̀̀a dà annabi kè à̀o kú a ̀̀nna le.

Yesu ibanɔn wisi ̀̀ k̀́n gupuraa
(*Maa 9:50, Luk 14:34-35*)

¹³ Ámbe wisi ̀̀ andunanɛ. T́ wisi i nnaa tà, dian weé ke nà à g̀́ wisi ̀̀ d̀̀o? À àre kee v́ d̀̀ro, séde wà kwéɛ gbēnɔ t́a oa.

¹⁴ Ámbe gupuraa ̀̀ andunanɛ. Wéte kè wà k̀̀e s̀̀s̀i musu è f̀́ àg̀́ utenaro.

¹⁵ Wè fitia na wà gbaka kúearo. Wè di dabu musume, le à guu pu gbē kè à̀o kú uanɔnɛ.

¹⁶ À guu pu gbēnɔnɛ le, le à̀ a maakenanɔ e wà a De kè kú musu t́ kpá.

Musa doka bok̄t̄ena

¹⁷ Átong̀ daa ma m̀ Musa doka k̀́n annabinɔ ỳ́nɔ gboronlo. Mée m̀ gbororo, ma m̀ le mà papame.

¹⁸ Ỳ́puraan mée ooare, ludambe k̀́n t̀̀t̀e o é g̀́te, m̀de doka p̀́ wēz̄a f́ete ke a p̀́ kete ke é g̀́t̄ero, ỳ́ p̀́ngi é ke.

¹⁹ Beee ỳ́anzi t́ gbē g̀́ ỳ́ kè wà d̀̀e p̀́nɔ dokezi, baa à kè k̀́s̀anañzi, t́ è da gbēnɔnɛ à̀ ke le, adee ég̀́ k̀́s̀anañzi kpata kè b̀̀ Luda kiia gbēnɔ t́eme. T́ gbē k̀́na, t́ è dañne le s̀́, adee ég̀́ b́ta kpata kè b̀̀ Luda kiia gbēnɔ t́e.

²⁰ Mée ooare, t́ a ỳ́maakena de ludayádannerinɔ k̀́n Farisinɔ p̀́laro, é g̀́ kpata kè b̀̀ Luda kiia guuro.

Pj̄f̄ena

²¹ Á mà wà bè yádeenɔnɛ, àton gbē dero. Gbē kè gbē d̀̀, weé ỳ́kpae keo.

²² Mapi s̀́, mée ooare, gbē kè p̀́ f̀́ a gbēdaaazi k̀̀ wà ỳ́kpae keo. Gbē kè a gbēdaaa s̀̀s̀ k̀̀ wà g̀́o gbāadeenɔ kiia. Gbē kè bè a gbēdaaane m̀saide s̀́ k̀̀ à g̀́ t́n.

²³ T́ n m̀ n Luda gba p̀́ a gbāgbakiiia, t́ n d̀́n gwe kè n gbēdaaa n ỳ́ k̀́na,
²⁴ n n gba t́ sa'okii ae gwe, n g̀́ n agbaa kpá adeene g̀́a, gbasa n m̀ n saa o sa.

²⁵ T́ n ibee e gaanyo ỳ́kpaekekiiia, n ke kpakpaa n keo nna zaa zén, le àton n kpá ỳ́kpaekeriario ỳ́anzi. T́ née ke lero, ỳ́kpaekeri p̀́ è n kpá dogaria, dogari é n da kpésiaan.

²⁶ Ỳ́puraan mée oonne, né b̀ gwero ai n g̀́ f́a boo p̀́ngi. Baa k̀̀b̀ é g̀́ ténziro.

Zinakena

²⁷ Á mà wà bè, àton zina kero.

²⁸ Mapi s̀́, mée ooare, t́ gbē nɔgbē gwà k̀́n laasuu p̀́ndeo, adee zina k̀́on gwe k̀̀.

²⁹ T́ n wéɛ ɔplaa è t́ n fu, n b̀ n z̄inna. N korana n m̀gu kezi maa de wà n m̀ p̀́ngi zu t́nla.

³⁰ T́ n ɔplaa è t́ n fu, n z̄s̄ n z̄inna. N korana n m̀gu kezi maa de n m̀ p̀́ngi tana t́nla.

Yigidena

(*Mat 19:9, Maa 10:11-12, Luk 16:18*)

³¹ Wà bè d̀̀, t́ gbē e gii a nàzi, à ỳ́gidela kpáa.

³² Mapi s̄, m̄e ooare, gb̄ k̄ è ḡi a nāzi, tó è k̄ è ḡp̄s̄e k̄nlo, à z̄a p̄i bé è tó à ḡ zinakeri ũ. Gb̄ k̄ n̄ w̄ à ḡzi s̄ s̄ zina k̄n gwe.

Ladana

³³ Á mà wà bè yādeen̄e d̄, ā yā k̄ ā s̄i k̄n Diio papa, āton fuaro.

³⁴ Mapi s̄, m̄e ooare, àton la da sero. Àton yā sí k̄n ludambeero, zaake Luda kiblekitame,

³⁵ ke anduna, zaake Luda tintime, ke Yerusalemu, zaake Kína isi w̄eteme.

³⁶ N̄ton yā sí k̄n n̄ m̄oro, zaake né f̄ ñ n̄ mik̄ m̄en doo pura k̄ ke ñ à sia k̄ro.

³⁷ Ágae be ee ke auo. Yā k̄ de beelaa b̄ à zaa guume.

Ḡebona

(Luk 6:29-30)

³⁸ Á mà wà bè, wà w̄e f̄a bo k̄n w̄e, swaa k̄n swaa.

³⁹ Mapi s̄, m̄e ooare, àton ḡe bo gb̄ k̄ zaa k̄areearo. Tó gb̄ n̄ swān k̄ n̄ gasu ɔplaa, ñ à doo d̄ne d̄.

⁴⁰ Tó gb̄ yezi à n̄ dansiki yākp̄e kenyo, ñ n̄ utadaa t̄ne d̄.

⁴¹ Tó gb̄ ḡ n̄amma ñ aso séare kiloo do, ñ ḡone kiloo plaa.

⁴² Tó gb̄ p̄ w̄e k̄mma, ñ kp̄aa. N̄ton gb̄ k̄ yezi à p̄ s̄k̄amma t̄ro.

Yena ib̄ezi

(Luk 6:27-28, 32-36)

⁴³ Á mà wà bè, àḡ ye a gb̄daaazi, à za a ib̄e.

⁴⁴ Mapi s̄, m̄e ooare, àḡ ye a ib̄e n̄zi, à adua ke gb̄ k̄ ā è w̄e t̄awaan̄e,

⁴⁵ le à ḡ a De k̄ k̄ musu n̄n̄ ũ yāpura. Zaake è ɔf̄ant̄e b̄ gb̄ zaaan̄e k̄n gb̄ maaan̄ n̄ píngi, è lou ma taarisaid̄een̄e k̄n taarideen̄ n̄ píngi.

⁴⁶ Tó gb̄ k̄ ā ɔ yeziin̄ ā yezi, é láada ke e Luda kiia? Baa be'ɔsirin̄ è ke leeroo?

⁴⁷ Tó a gb̄en̄ eè i kp̄kp̄ma n̄t̄e, b̄ á deo gb̄ p̄anden̄laa? Baa kifin̄ è ke leeroo?

⁴⁸ Beee yānzi àḡ kuu papana, lán a De k̄ k̄ musu kuu papana n̄.

6

Gbadana

¹ Á làakari ke a d̄nzi yākena gupuraaazi. Àton ke gb̄ntee w̄e yānziro. Tó é ke le, é láada e a De k̄ k̄ musu kiiao.

² Tó née gba daa takaasideen̄e, n̄ton a kp̄akpa ke lán m̄nafikideen̄o bàro. Ā è ke aduak̄ep̄n̄o guu k̄n ḡalen̄, le gb̄en̄ n̄ t̄ nnaa sí yānzime. Yāpuraan m̄e ooare, ā ñ láada èn gwe k̄!

³ Mpi, tó née gba daa takaasideen̄e, n̄ton tó n̄ ɔze d̄ lán n̄ ɔplaa e ke n̄aro.

⁴ N̄ tó n̄ gbadana ke asiiyā ũ, n̄ De k̄ asiiyā d̄ è à f̄a bonne.

Aduak̄ena

(Luk 11:2-4)

⁵ Tó ée adua ke, àtonḡ de lán m̄nafikideen̄o bàro. Ā èḡ yezi wà adua ke zena aduak̄ep̄n̄ k̄n z̄n̄kpak̄ōan̄, le gb̄en̄ n̄ e yānzi. Yāpuraan m̄e ooare, ā ñ láada èn gwe k̄!

⁶ Mpi, tó née adua ke, ñ ḡ n̄ kp̄e guu, ñ gb̄ tata, ñ w̄e ke n̄ De k̄ k̄ musu asii guua, n̄ De k̄ asiiyā d̄ è sínyo.

⁷ Tó ée adua ke, àton yā b̄e pari lán kifin̄o bàro. Ā èḡ daa ñ yāb̄ena parii guun Luda é sínyo.

⁸ Àtongõ de lán ní bàro, zaake a De pò kè á à nii vī dõ ai àgõ gá gbekaa.

⁹ Àgae adua ke lán kè bà:

Wa De kè kú musu,
 ò tó wàgõ dõ kè n tó adona.

¹⁰ Ì tó kpata kè bõ n kiia bõ gupuraa,
 wà n poyezi ke anduna guu,
 lán wè ke zaa musu nà.

¹¹ Ì wa gba ú kè wé ble gbàa.

¹² Ì wa taarinõ kēwe,
 lán weè kē gbē kè a5 taari kēweenõnè nà.

¹³ Ìnton tó wà fu yāgwanaaro,
 ò wa sí à zaaaa.

¹⁴ Tó a gbēnõ taari kēñnè, a De kè kú musu é a pò kēare se.

¹⁵ Tó ée gbēnõ taarinõ kēñnè s5ro, a De é a taarinõ kēarero.

Léyina

¹⁶ Tó á léyina s5, àton uu sisi lán mōnafikideenõ bàro. A5è ní uu yākõte le gbēnõ g5 dõ kè a5 léyina yānzì. Yāpuraan mée ooare, a5 ñ láada èn gwe kò!

¹⁷ Mpi, tó ñ léyina, ñ uu pípi, ñ n5si māmamma,

¹⁸ Le gbēnõ tón dõ ñ léyinaro, sé n De kè kú asiiyā dõ é à fīa bonne.

Auzikiyā

(Luk 11:33-36, 12:33-34, 16:13)

¹⁹ Àton auziki kak5aazi anduna guu kèro, gura kè kòkõnõ è pò yakan, pónõ è k5tē kpán bensõ kpāinõ è gu f5 a5 pónõ séen.

²⁰ À a auziki kak5a ludambe, gura kè kòkõnõ è pò yakanlo, pónõ è k5tē kpánlo bensõ kpāinõ è gu f5 a5 pónõ séenlo.

²¹ Zaake guu kè n auziki kún, gwen n làakari ègõ kún se.

²² Wéen mē fitia ú. Tó n wée aafia, n mē píngi ègõ gupuraa ú.

²³ Tó n wée gbāaro s5, n mē píngi ègõ gusiaa ú. Tó gupuraa kè ñ kúna de gusiaa ú, gusiaa pì bíta.

²⁴ Gbēke è f5 à dõ dii mèn plaaaziro, zaake eé za gbē doon àgõ ye gbē doozì, kes5 eé na gbē dooa à kya ká gbē doon. É f5 àgõ dõ Ludazì k5n dõ ledoro.

Ludanaanekena

(Luk 12:22-31)

²⁵ Beee yānzì mée ooare, àton a wèndi kàhān ke à be bón wé ble ke bón wé miro. Àton mē kàhān ke à be bón wé daro. Wèndi de p5bleelaroo? Mē de p5kāsāalaroo?

²⁶ À gwa bāanõa. A5è pò t5ro, a5è pò kèro, a5è pò ká dõ guuro, mōde a De kè kú musu è p5blee kpámma. Á bēe vī maamaa de bāanõlaroo?

²⁷ A té, dé bé eé f5 à a wèndi gbàa kaara, baa gurõ do, a kàhānkèna guuu?

²⁸ B5yānzìn eè p5kāsā kàhān kezì? À lá vúdeenõ gwa sèn lán a5õ de nà. A5è zīi kero, a5è buu tāro,

²⁹ mōde mée ooare, baa Sulemanu k5n a auzikio, èe uta da à maa kà a5 ke úro.

³⁰ Sèla kè kuu gbàa eé té kú ziaa, lán Luda è pò nazi le nà, amõa ludanaanekēsānadeenõ, wé a pò o dõ?

³¹ Beee yānzi àton póke kǎhān ke à be bón wé ble ke bón wé mi ke bón wé daro.

³² Kifiinɔn pɔ́ pìnɔ́ píngi yǎ è dɔ́nne ae. Zaake a De kè kú musu dɔ́ kè pɔ́ pìnɔ́ kɔ́ siao,

³³ à tó kpata kè b̀̀ à kiia kɔ́n à yázedeeo dɔ́are ae gǎ, eé pɔ́ pìnɔ́ kaaraare dɔ́ píngi.

³⁴ Beee yānzi àton ziaa kǎhān kero, zaake ziaa a zĩnda yǎ dɔ́. Gurɔ́ píngi yǎ'ɔ́amma m̀̀a.

7

Kɔ́ taari'ena

(Luk 6:37-38, 41-42)

¹ Àton gb̄e taari ero, Luda é a taari e sero.

² Zaake lán n̄eé gb̄e taari e nà, len Luda é n taari e le. Zaka kè n̄ eé ȳoónnen eé ȳonne.

³ Bóyānzi n̄eé s̄eburu kè da n gb̄edaaa w̄een eezi, bens̄o n̄eé líkusú kè da n w̄een yǎ daaroo?

⁴ Kè líkusú da n w̄een, à kè dia né be n gb̄edaaane à tó n̄ s̄eburu kè da à w̄een b̄one?

⁵ M̀̀nafikide! N̄ líkusú kè da n w̄een b̄o gǎ, né gbasa n̄ guu e wásawasa, le n̄ è n̄ s̄eburu kè da n gb̄edaaa w̄een b̄one.

⁶ Àton Luda pɔ́ kpá gb̄eɛnɔ́aro le āɔton sɔ́kpa wà a kari kero yānzi.

Àton a gb̄e b̄eɛdeenɔ́ zu aleden̄ero le āɔton tǎa o'ooaro yānzi.

W̄eekena

(Luk 11:9-13)

⁷ À w̄ee ke, Luda é kpáawa. À wete, é e. À gbà lé, Luda é w̄eare.

⁸ Zaake gb̄e kè w̄ee kèn wè kpáa, gb̄e kè w̄ete s̄o é e. Gb̄e kè gbà len weé w̄ene.

⁹ A té, dé bé eé gb̄e kpá a néa, tó à bureɛdi w̄ee k̄ea?

¹⁰ Tó à kpò w̄ee k̄ea s̄o, eé ml̄é sé à kpáas?

¹¹ Baa kɔ́n a zaakeeo, á pɔ́ maa kpana a n̄enɔ́a dɔ́. Weé a De kè kú musu pɔ́ maa kpana gb̄e kè āɔ w̄ee k̄eanɔ́a pɔ́ o dɔ́?

¹² À ke gb̄en̄e lán á yezi āɔ keare nà. Musa doka kɔ́n annabinɔ́ yānɔ́ m̀̀n gwe.

Z̄éle kpaatoo

(Luk 13:24)

¹³ À ḡe z̄éle kpaatoo guu. Z̄é kè à lé yàasa ben à m̀̀porokii v̄i è gányo kaatena guume. Beeen gb̄e paridee e seɛ.

¹⁴ Z̄é kè è gányo w̄endi guu lé kpaato à nakɔ́ana, bens̄o gb̄e kè āɔ è wà seɛnɔ́a pari.

Gb̄e d̄sna a yakēnaa

(Luk 6:43-44, 13:25-27)

¹⁵ À láakari ke annabi egeɛnɔ́zi. Āɔè mó a kiia s̄a báao dana, m̀̀de lewan n̄o ad̄er̄inɔ́n n̄ ũ.

¹⁶ É n̄ dɔ́ n̄ yakēnaa. Wè geepi bo lè líaro. Wè kákāa e babane láaro.

¹⁷ Lí maaa è né nnaa i, lí zaaa è né gina i.

¹⁸ Lí maaa è f̄o à né gina ìro, lí zaaa è f̄o à né nnaa ìro.

19 Wè lí kè è né maaa iroo zɔ wà zu té guume.

20 Lemε é n̄ d̄s̄ n̄ yākenaa le.

21 Èe ke gbē kè ègɔ ma sisii Dii, Dii, bé eé gē kpata kè bò Luda kiia guuro, sé gbē kè è ma De kè kú musu poyezi kee.

22 Yākpaekegurɔ zī gbē parideenɔ é bemε: Dii, Dii, wa Luda yā òñne kɔn n̄ tso né! Wa zīnno gòm̄ma kɔn n̄ tso né! Wa dabuyāno kè pari kɔn n̄ tso né!

23 Mé beñne wásawasa: Má a d̄s̄ zikiro. À gumala zaakerino!

Kpɛbori gɔn plaaano

(Luk 6:47-49)

24 Beee yānzi gbē kè à ma yā kènɔ mà, ben à zīi kèa de lán gbē làakaridee kè à a kpé bò gbèa bàme.

25 Kè lou mà, í dàgula, ãa kàka à sù kpé pia, ben èe léero, kè wà à èe dàe gbèa yānzi.

26 Gbē kè ma yā kènɔ mà, ben èe zīi kearoo de lán mùsaidee kè à a kpé bò bèn'āatēa bàme.

27 Kè lou mà, í dàgula, ãa kàka à sù kpé pia, ben à gbòro à lèe bitimm.

Yesu iko

28 Kè Yesu yā beeenɔ ò à yāa, à yādannena bò parii sae,

29 zaake èe yā dañne lán ludayādannerino bàro, à dàñne ikoomε.

8

Kusu kékšana

(Maa 1:40-45, Luk 5:12-16)

1 Kè Yesu pita s̄s̄s̄a, parii tézi.

2 Ben kusu ke mò à kùe à ae à bè: Dii, tó n̄ yezi, né f̄s̄ n̄ ma kékšana wásawasa.

3 Yesu ɔ b̄ à kèa à bè: Má yezi. N̄ gɔ wásawasa. Zaa gwe gɔɔ à kusu yāa.

4 Ben Yesu bène: N̄ton ɔ gbēke maro. N̄ gá n̄ n̄ zīnda ɔɔa sa'orine, n̄ sa'opɔ kè Musa diε kpá n̄ kékšana sēda ũ gbēnoe.

Sozano gbēnsi zikeri kékšana

(Luk 7:1-10)

5 Kè Yesu e gēε Kapenam̄u, ben Romu sozano gbēnsi mò à kiia, a wée kèa

6 à bè: Dii, ma zikeri daena be, à k̄ɔ k̄u, mè e ɔɔa maamaa.

7 Ben Yesu bène: Mé gá mà à kékšana.

8 Ben gbēnsi pì bène: Dii, mée ká n̄ gá ma bero. N̄ yā ò dé, ma zikeri é kékšana.

9 Zaake mapi se, wà iko vīmame, ben má iko vī sozanoa. Mèè ɔ aɔ gbē doone à gá, è s̄s̄ gá. Mèè ɔ à pāndene à mó, è s̄s̄ mó. Mèè ɔ ma zikerine à kè ke, è s̄s̄ ke.

10 Kè Yesu yā pì mà, à b̄ à sae, ben à bè gbē kè aɔ tézinone: Yāpuraan mée ooare, mée e gbēke ma náane kè le Isarailino téro.

11 Mée ooare, gbēno è b̄ ɔfāntēb̄ε kpa kɔn ɔfāntēgēkpen kpaaɔ paripari aɔé mó p̄ ble kɔn Ibraiño kɔn Isaakuo kɔn Yakubuo kpata kè b̄ Luda kiia guu.

12 Gbē kè aɔɔ de yā wàḡs̄ kú kpata pì guuno s̄s̄, weé n̄ zu bàazi gusiaa guume. Gwen aɔé ɔɔɔn wà ɔ di n̄ musu.

13 Ben Yesu bè sozano gbēnsi pìne: N̄ tá be. À kenne lán n̄ ma náane kè nà. Ben à zikeri pì gbāa kù gurɔɔ mò a gɔɔ.

Gyareeno kékšana paripari

(Maa 1:29-34, Luk 4:38-41)

14 Yesu gaa Pita be, ben à è à naɔ daa daena, èe mèwāaa kee.

15 Kè à ɔ kè à ɔɔa, ben à mè yīi kù, ben à fɛɛ à pòblee kènɛ.

16 Kè uusie kè, ben wà m̀nɛ kɔn zīndeɛnɔ paripari, ben à zīn pīnɔ gòrɪma kɔn yā'onaɔ, à gyāreenɔ kèkɔa ní píngi.

17 Lɛn yā kè annabi Isaya ò pàpa le à bè:

À wa gbāasaikɛɛ sè,

à wa gyāanɔ kèwa.

Gbɛ kè aɔɔ yezi wà té Yesuzinɔ

(Luk 9:57-62)

18 Kè Yesu è parii kàkɔaazi, ben à bè a ibanɔnɛ: Wà bikū sèbɛ baa.

19 Ben ludayādanneri ke mò à bè Yesunɛ: Danneri, guu kè nɛɛ gaan píngi mégɔ ténzi.

20 Yesu bènɛ: Gbɛngboonɔ ní tò vī, bāanɔn ní sà vī, Gbɛntee Né sɔ̄ Ìampakii vīro.

21 Ben ìba pānde bènɛ: Dii, ò tó ai ma de kpá guuzi gīa.

22 Ben Yesu bènɛ: Ì tɛmazi. Ì tò gèɛnɔ ní gèɛnɔ vīi.

Yesu zàgā'ia zɛna

(Maa 4:35-41, Luk 8:22-25)

23 Yesu gè góro'ite guu, ben à ibanɔ tèzi aɔ dà zén.

24 Kāndo zàgā'ia gbāaa kàka sèbɛla, í e vīvīi èe kakaa ní góron. Yesu e ii oo,

25 ben à ibanɔ s̀s̀zi, aɔ à vù wà bè: Dii, ò wa mì sí, wée kaatɛɛmɛ.

26 Ben à bènɛ: Ludanaanekɛsānadeɛnɔ! À kè dia á vīa vī lɛɛ? Ben à fɛɛ à gī ìane kɔn ío, ben guu yī kítikiti.

27 Yā pì b̀ gbɛ pīnɔ saɛ aɔ bè: Gbɛ kparee taka boriin yè? Baa ìa kɔn ío è à yā mame.

Zīnɔ gɛna alɛɛnɔ guu

(Maa 5:1-20, Luk 8:26-39)

28 Kè Yesu bikū baa kaa kpa Gadara b̀sun, zīnde g̀ɔn plaa kenɔ b̀ mi-rakpɛta, aɔ mò wà dààle. Aɔɔ pāsī maamaa, gbɛke è f̀ à b̀ɛ gwero.

29 Aɔ wī lè wà bè: B̀n wá vī k̀ ɔzīi, Luda Né? N m̀ wée tāwa kè ai à gurɔɔ g̀ kán ỳ?

30 Alɛɛ kpàsa bíta kúnyo káaa, aɔɔɛ p̀ ɔblee.

31 Ben zīn pīnɔ agbaa kpà Yesunɛ wà bè: Tó n pèwa, ò wa gbarɛ alɛɛ kpàsa kèkàa guu.

32 Ben Yesu bènɛ: À gá. Ben aɔ gòrɪma aɔ gè alɛɛnɔ guu. Ben alɛɛ kpàsa pì wī bàò píngi, aɔ sòro s̀s̀igɛɛzi, aɔ s̀ sèben, ben aɔ gàga í guu gwe.

33 Ben alɛɛd̀darinɔ bàalè wà gè wéte guu, aɔ yā pīnɔ t̀kèr̀nɛ kɔn yā kè zīndeɛnɔ lèò píngi.

34 Ben wéteɛnɔ b̀ɛ wà gàa da Yesulɛ ní píngi. Kè aɔ à è, aɔ agbaa kpànc kè à b̀ɔnɛ ní b̀sun.

9

Gbɛ kaena kèkɔana

(Maa 2:1-12, Luk 5:17-26)

1 Yesu gè góro guu, à èara à sèbɛ bikū à kà a bɛ wéte.

2 Ben gbɛkenɔ m̀nɛ gbɛ kaenaɔ daena gyāresebɔn. Kè Yesu è aɔɔ a náane vī, ben à bè gbɛ kaena pīnɛ: Ma gbɛ, ò n làakari kpá! N durunnɔ kèmma.

3 Ludayādanneri kenɔ kú gwe, ben aɔɔ ò ní ǹsɛ guu wà bè: Gbɛ beee e d̀kɛɛ Ludaomɛ.

4 Yesu n̄ laasuu d̄s, ben à n̄ lá à bè: B̄óyānzi ée laasuu zaa lea a n̄s̄e guuzi?

5 Tó ma bè, à durunno k̄ēa ke tó ma bè, à f̄eē à táa o, à kp̄aree bé à aagaa?

6 Má ò le le àḡs̄ d̄s k̄ē Gb̄ēntee Né durunk̄enn̄ena iko v̄i t̄ote k̄ēme. Ben à bè gb̄ē kaena pine: N̄ f̄eē n̄ n̄ daeb̄o sé n̄ tá be.

7 Ben à f̄eē à tà be.

8 K̄ē parii è le, v̄ia n̄ k̄ū, ās̄ Luda k̄ē iko beee taka kp̄à gb̄ēnteen̄a tó b̄ò.

Matu sisina

(Maa 2:13-17, Luk 5:27-32)

9 Yesu b̄ò gwe, èe ḡēteē, ben à gb̄ē k̄ē w̄è be Matiu è v̄ēena a be'w̄osikpen. À bène: N̄ m̄s̄ n̄ t̄émazi. Ben à f̄eē à t̄ēzi.

10 K̄ē Yesu e p̄ó bleē à be, be'w̄osirin̄o k̄ōn durunk̄erin̄o kú gwe pari, āw̄e p̄ó bleēo k̄ōn à iban̄o l̄edo.

11 K̄ē Farisin̄o è le, ben ās̄ à iban̄o là wà bè: B̄óyānzi a dii e p̄ó bleē k̄ōn be'w̄osirin̄o k̄ōn durunk̄erin̄ozi?

12 K̄ē Yesu yā p̄i mà à bè: Gb̄ē k̄ē aafia v̄i bà kú k̄ōn likita yāoro, sé gyāree.

13 À gá à laasuu lé yā k̄ē k̄ēna Luda yān beee m̄izi wà bè: K̄ō w̄ēndagwanan má yezi, èe ke sa'onanlo. Méē m̄s̄ gb̄ē maaan̄o s̄isiro, sé durunk̄erin̄o.

Léyina

(Maa 2:18-22, Luk 5:33-39)

14 Ben Yaaya Batisikeri iban̄o m̄ò ās̄ Yesu là wà bè: À k̄ē dia wapin̄o k̄ōn Farisin̄o weē lé yi, ben n̄ iban̄o è yi seroo?

15 Ben Yesu yā l̄èk̄ōz̄iñne à bè: N̄s̄eri gb̄ēno é p̄osiaa ke gur̄o k̄ē à kúnyo n̄s̄e guun ȳó? Auo, m̄ode à gur̄o é m̄s̄ k̄ē weē n̄s̄eri p̄i b̄ò n̄ t̄é, gbasa āsé lé yi sa.

16 Gb̄ēke è uta zii nambata na k̄ōn p̄óle dufuoro, zaake uta dufu è s̄k̄ōzi à k̄ēk̄ōre, à zii f̄ōna é kaara.

17 W̄è geepiw̄ē dufu ká t̄uu zii guuro. Tó wà k̄ē le, t̄uu é p̄ūtāme, w̄ēē p̄i é kw̄éē, t̄uu é yaka. Auo, w̄è geepiw̄ē dufu ká t̄uu dufu guume, āsé ḡs̄ maa n̄ píngi.

Nén̄okpar̄e f̄eē à b̄ōna gaan k̄ōn n̄ogb̄ē k̄ē ò k̄ē Yesu utaa

(Maa 5:21-43, Luk 8:40-56)

18 Gur̄o k̄ē Yesu e yā beeen̄o oon̄ne, gb̄āade ke m̄ò à k̄ùe à ae à bè: Ma n̄én̄ogb̄ē gà tia. N̄ m̄s̄ n̄ ò kea, eéḡs̄ kú w̄ēndio.

19 Ben Yesu f̄eē à t̄ēzi k̄ōn a iban̄o.

20 N̄ogb̄ē kee kú gwe, aru è b̄ōea à kà w̄è kuri aw̄ēplaa. À m̄ò à ò k̄ē Yesu uta léa à kp̄ee kpa.

21 Zaake à bè: Baa tó ma ò k̄ē à utaa dé, mé k̄ēk̄ōa.

22 Yesu liē à à è, ben à bè: N̄ n̄ làakari kp̄áe, n̄ogb̄ē! Ma náane k̄ē n̄ k̄ē bé à n̄ k̄ēk̄ōa. Gwe ḡō n̄ogb̄ē p̄i k̄ēk̄ōa.

23 K̄ē Yesu kà gb̄āadee p̄i be, à è w̄è kure p̄ee, parii k̄i d̄o.

24 Ben Yesu bè: À a z̄inda gá. Né p̄i e garo, èe ii oome. Ben āw̄e à lalandi kee.

25 K̄ē wà p̄è gb̄ēn̄a ās̄ b̄ōe bàazi, ben Yesu ḡē kp̄én, à né p̄i k̄ū a òa, ben à f̄eē.

26 Ben yā p̄i baaru dà b̄ūs̄u p̄ila píngi.

V̄ian̄o k̄ēk̄ōana

27 K̄ē Yesu b̄ò gwe, v̄ia ḡōn plaaan̄o t̄ēzi k̄ōn w̄iio w̄èe bee: N̄ wa w̄ēnda gwa, Dauda Borì!

28 K̄ē Yesu kà be, v̄ia pin̄o s̄ōzi, ben à n̄ lá à bè: Á ma náane v̄i k̄ē mé f̄s̄ mà yā p̄i keare'ó? Ās̄ w̄èala wà bè: L̄eme, Dii.

29 Ben à ò k̄ē n̄ w̄éea à bè: Àḡs̄ deare lán a ma náane k̄ē nà.

30 Ben a5 wée guu è. Yesu kpàkēñzi à bè: Àton o gbēke maro.

31 Baa kōn beeeo a5 gà wà à baaru fàak5a bùsu pìn píngi.

Néne naenade kēk5ana

32 Gurɔɔ kè vɔanɔ e bɔɛɛ, wà mò Yesune kōn zīnde kè à néne naenaɔ.

33 Kè Yesu zīn pì gò, ben à yà ò. Yà pì bɔ parii sae a5 bè: Wée yà beee taka e Isarailinɔ bùsun yáro.

34 Ben Farisinɔ bè: È zīn gorńma kōn zīnno kína gbāaaome.

Yesu gbēnɔ wēndad5na

35 Yesu gà wétēnɔ kōn lakutunɔ píngi, à yà dàinne n̄ aduakekpēno guu, à kpata kè bɔ Luda kiia baaru nnaa kpánne, à gyāreenɔ kēk5a n̄ píngi kōn gbāasaideenɔ n̄ píngi.

36 Kè à parii è, ben a5 kēne wēnda, zaake a5ɔ kú bídin a5 lík5a lán s̄aa kè a5ɔ dàri vīroonɔ bà.

37 Ben Yesu bè a ìbanɔne: Pókēkena bíta, mɔde zīkerinɔɔ pariɔ.

38 À wée ke Buradeea le à zīkerinɔ gbare a5 a pɔ kēke.

10

Yesu z̄iri g5ɔn kuri awēplaaanɔ diena

(Maa 3:13-19, Luk 6:12-16)

1 Yesu a ìba g5ɔn kuri awēplaaanɔ sisi, ben à n̄ gba iko a5 zīnno gorńma, a5 gyāreenɔ kēk5a kōn gbāasaideenɔ n̄ píngi.

2 Z̄iri g5ɔn kuri awēplaa pìnɔ tónɔn yè: Gbē káaku Simɔ kè wè bene Pita kōn à dāaro Anduruo, Zebedi né Yemisi kōn à dāaro Yohanao,

3 Filipi, Batɔlɔmiu, Tomasi, be'ɔɔsiri Matiu, Alafeu né Yemisi, Tadeu,

4 Simɔ Aĩade kōn Yudasi Isikarioti kè bɔ à kpēo.

Yesu z̄irinɔ zīna

(Maa 6:7-13, Luk 9:1-6)

5 Kè Yesu e g5ɔn kuri awēplaa pìnɔ zīi, à bèinne: Àton gá bori pāndenɔ kiiaro. Àton gē Samaria wétēnɔ guuro.

6 À gá Isaraili kè a5 s̄as̄a lán s̄aa bànɔ kiia.

7 À gá àg5 waazi kē àg5 gaa à be: Kpata kè bɔ Luda kiia kà k̄i!

8 À gyāreenɔ kēk5a, à gēnɔ fēe bɔna gaan, à kusunɔ kēk5a wásawasa, à zīnno gorńma. Lán á è pókēpasai nà, à kēne pókēsai.

9 Àton ɔɔ da a bòkɔnlo.

10 Àton bòkɔlogomma séro ke uta plaadee ke kyatee ke gò, zaake zīkeri kɔ s̄io à a pòblee e.

11 Wéte kè é kán píngi ke lakutu, à gbē maa wete à pitaa, àg5 kú gwe ai à gá gēo zēla.

12 Tó a gē ua guu, à ì nnaa kpáńma.

13 Tó uadeenɔ kɔ s̄io, a ì nnaa é g5ńne. Tó a5ɔe kɔ s̄io s̄ɔro, a ì nnaa é ɛara à sokpaawa.

14 Guu kè wèe a sín ke wèe swā kpá a yáziro, à bɔ ua ke lakutu pìn à lutē gogo a gbánɔa.

15 Yápuraan mée ooare, yákpækēgurɔɔ zī wétāmma kè Sɔɔmu kōn Gɔmɔradeenɔ é ee ég5 s̄aɔ de wéte pì deenɔ p̄la.

*Ya kè eé Yesu ìbanò le onnena
(Maa 13:9-13, Luk 21:12-17)*

16 Mée a zii lán sáano bà lewannò téme. Àgõ làakari ví lán mlèno bà, àgõ de yákekerisaideeno ù lán pòtèno bà.

17 À làakari ke gbènteenzi, zaake aṣé a kùkù wà a na yákpákerinone n zii, aṣé a gbègbè n aduakèkpeno guu.

18 Weé gáao búsu gbènsino kṣn kínanò kiia ma yánzi. Égõ deñne ma sèedadeeno ù kṣn bori pàndenò.

19 Tó wà a kparíma, àton yá kè é o ke yá kè é lírma damu kero. Zii beea Luda bé é yá kè é oo da a lén.

20 Èe ke ámbé é yá oro, a De Nini bé eé yá da a lén.

21 Víi kṣn dāaronò é kṣ kparíma wà de. Deno é bo n neno kpee. Neno é bo n deno kṣn n danò kpee wà n de.

22 Gbè píngi é zaagu ma yánzi, mṣde gbè kè zena gbāa ai à guro léa é misina e.

23 Tó wèe wée tāaawa wéte ken, à bàa lé à tá à pànden. Yápuraan mée ooare, é gá Isarailino búsu wéteno guu à yāa píngiro, Gbèntee Né é gíake à mṣ.

24 Ìba ègõ de a dannerilaro. Ziri ègõ de a diilaro.

25 Tó ìba a yādanneri gwena lè ke tó ziri a dii gwena lè, beee mṣ le. Tó wà tṣ kpà ua bēdeene Belezebubu, tṣ kè à zaaa de beelaan weé kpá à bēdeenone.

*Zena kṣn Yesuo gbèno ae
(Luk 12:2-9)*

26 Àton vía keñnero. Pókee kuu utena kè é bo gupuraaaro. Asiiyá kee kuu kè weé gí dṣziro.

27 À yá kè mée ooare gusiaan o gupuraa. À yá kè ée maa kpáikpáì kpàakpa ke gāalé.

28 Gbè kè aṣè mèbaa kaate, mṣde aṣè fṣ wà ninii dèroonò, àton vía keñnero. À vía ke Ludané kè eé fṣ à nini kṣn mèo kaate té guu píngi.

29 Wè sātè mèn plaa yá kṣbo donloo? Mṣde aṣ ke è léé tṣṣte a De yādṣna sairo.

30 Baa a mikāno, à à lé dṣ.

31 Beee yánzi àton vía kero. A bèe de sātè pariinola.

32 Gbè kè zèmao gbèno ae, mé zeo ma De kè kú musu ae.

33 Gbè kè lé sèmazì gbèno ae sṣ, mé lé sézi ma De kè kú musu ae.

*Kèkèṣana Yesu yánzi
(Luk 12:51-53, 14:26-27)*

34 Àtongṣ daa ma mṣ le gbèno gṣ nna kṣo anduna guunlo. Mée mó le gbèno gṣ nna kṣo yánzinlo, sé fèena kṣzi.

35 Ma mṣme, le gṣgbè bo a de kpee, nṣgbè bo a da kpee, nṣzāree bo a zā da kpee.

36 Gbè bēdeenò é gṣ à ìbèeno ù.

37 Gbè kè ye a de ke a dazi demalaa e ká àgṣ de ma ìba ùro. Gbè kè ye a négṣgbè ke a nṣgbèzi demalaa e ká àgṣ de ma ìba ùro.

38 Gbè kè èe a líkpangbāroo sé àgṣ téomaziro, adee e ká àgṣ de ma ìba ùro.

39 Gbè kè à a wèndi kúna, adee é korazi. Gbè kè gí a wèndizi ma yánzi sṣ, adee ègṣ wèndi ví.

*Láada ena yá
(Maa 9:41)*

⁴⁰ Gbē kè à a si ma simε. Gbē kè ma si s̄, adee gbē kè ma z̄i simε.

⁴¹ Gbē kè annabi si a annabike yānzi é annabi láada e. Gbē kè gbē maaa si a maaε yānzi é gbē maaa láada e.

⁴² Baa í yīin, gbē kè né kèkiin̄ doke gbà ma ìbakεε yānzi, yāpuraan méε ooare, adee é kora a láadaziro.

11

*Yaaya Batisikeri z̄irin̄
(Luk 7:18-35)*

¹ Kè Yesu yā been̄ dà a ìba ḡōn kuri awεεplaaan̄ε à yāa, à b̄ gwe, à gāa waazi kε n̄ wétēn̄ guu, èe yā daańε.

² Zaa kpésiaan Yaaya Kirisi yākenan̄ mà, ben à a ìba ken̄ z̄i

³ ā à ìa, àmbe gbē kè éé mó ús, ke wàḡ wéε d̄ōō gbē pāndezime?

⁴ Ben Yesu wèńla à bè: À gá yá kè ée maa ée ee gbá Yaayan̄ à be,

⁵ v̄lan̄ e guu ee, ε̄εn̄ e táa oo, kusun̄ e kēk̄ōa, swádoon̄ e yā maa, ḡēn̄ e f̄εεε, takaasideen̄ e baaru nna waazi maa.

⁶ Aubarikadeen gbē kè è fu ma yāaroo ū.

⁷ Kè Yaaya z̄irin̄ tà, Yesu Yaaya yā ò pariin̄ε à bè: Bón a gaa gwa gbáan? Kàba kè ìa e nigāan ȳ?

⁸ Bón a gaa gwa saa? Gbē kè pókāsā zāε danan̄ ȳ? Pókāsāmaadarin̄ èḡs kú k̄ibεε.

⁹ Bón a gaa gwa saa? Annabin̄ ȳ? Lεεε! Méε ooare, à de annabila se.

¹⁰ Zaake Yaayan̄ wà à yá kè Luda yān̄ wà bè: Mé ma z̄iri gbarε n̄ ā lε à zé kεkεn̄ε.

¹¹ Yāpuraan méε ooare, n̄gbē né'ina guu gbēkee e b̄ à kà Yaaya Batisikeri ūro. Baa k̄ōn beeeo gbē kè de gbē kpεεdee ū kpata kè b̄ Luda kiia guu deàla.

¹² Zaa gur̄ōō kè Yaaya Batisikeri nà waazikεnaa ai m̄ōna gbāa, wèε kōdεε kεε wà ḡε kpata pin, ben kùgbāadeen̄ e ḡēn̄.

¹³ Musa k̄ōn annabin̄ píngi ḡiake wà à yá ò ai à gāa pé Yaayaa.

¹⁴ Tó é f̄s à sí, Yaaya p̄i bé à Ìlia kè wà bè éé mó ū.

¹⁵ Gbē kè swā v̄i à ma.

¹⁶ Bón mé t̄ōrigbēn̄ lék̄ōzio? Āō de lán né kè āō kú yàra guu āōε lé zuuk̄ōzin̄ b̄a

¹⁷ wèε bee:

Wa kure p̄εare, ée s̄ wāro,

wa wēnda lè siare, ée s̄sobi kero.

¹⁸ Zaake Yaaya m̄, èε burēdi sóro, èε w̄ε miro, ben wà bè z̄indeεε.

¹⁹ Kè Gbēntee Né m̄, è p̄ ble, è í mi, ben wà bè: Guturu w̄imirime, be'ōōsirin̄ k̄ōn durunkerin̄ gbēn̄name! M̄de wè ònd̄ō d̄s a yākenaame.

*Yesu z̄ōkakana wéte ken̄ deen̄zi
(Luk 10:13-15)*

²⁰ Ben Yesu f̄εε à z̄ōka kà wéte kè à a dabuyā paridee k̄ēnn̄ gbēn̄zi, kè āōε n̄ n̄sε liero yānzi à bè:

²¹ Wāiyoo K̄ōraz̄ideen̄! Wāiyoo Betesaidadeen̄! Tó ma dabuyā kè má kè a t̄ēn̄ kè Taya k̄ōn Sid̄ō yā, lε wéte p̄i deen̄ pókāsāan̄ dàdāńla, ā v̄εε tubura à ḡi kè n̄sēliena sēda ū.

²² Mée ooare, yákpækεgurɔɔ zĩ a wéetámma éǵɔ de Tayadeenɔ kɔn Sidɔdeeno pɔla.

²³ A Kapenamudeenɔ sɔ é gbá à zɔ Ludaan yɔ? Weé ɔ sɔazi ai gèwáan. Zaake tó wà dabuyá kè má kèareenɔ kè Sɔɔmu yá, le à kuu ai kɔn a gbáao.

²⁴ Mée ooare, yákpækεgurɔɔ zĩ a wéetámma éǵɔ de Sɔɔmudeenɔ pɔla.

Kámmabona Yesu kiia

(Luk 10:21-22)

²⁵ Zĩ beea Yesu bè: Baa, musu kɔn tɔɔeɔ Dii, ma n sáabu kè, kè n yá beeenɔ úte yádɔrinɔne kɔn ɔndɔrinɔ, n bɔo kyóɔrisainɔne.

²⁶ Leme, Baa, zaake n pɔyeziname.

²⁷ Ma De pɔ píngi nàme ma ɔzĩ. Gbēkee Luda Né dɔro, tó èe ke De Luda baasiro. Gbēkee De Luda dɔro, tó èe ke à Né kɔn gbē kè Né pi yezi à à ɔɔaɔnɔnɔ baasiro.

²⁸ A mɔ ma kiia amɔa kè á aso sɛna a kpasanɔ píngi, mé a gba zé à kámma bo.

²⁹ À ma gbóngo sé à yá dada ma kiia, a làakari é kpáe, zaake má buse bensɔ ma nɔse yĩ.

³⁰ Ma gbóngo sɛna zĩ'uro, ma asoo tiisiro.

12

Kámmabogurɔɔ yá

(Maa 2:23-3:6, Luk 6:1-11)

¹ Gurɔ beea Yesu e paa buraaɔla kámmabogurɔɔ zĩ. Nɔaa e à ibanɔ deε, ben aɔ pɔwεε wòro, aɔɔe soo.

² Kè Farisinɔɔ è le, ben aɔ bène: Ñ n ibanɔ gwa, aɔɔe yá kè wè ke kámmabogurɔɔ zĩroo keε.

³ Ben Yesu bèrine: Ée kyó ke á è lán Dauda kè nà kɔn a gbēnɔ gurɔɔ kè nɔaa e n deεroo?

⁴ A gè Luda ua guu, àpi kɔn a gbēnɔ buredi kè wà kàε Ludane sò, buredi kè aɔɔ à sona zé víro, sé sa'orinɔ.

⁵ Kè sa'ori kè aɔɔ kú Luda ua guu kámmabogurɔɔ zĩnɔ è gurɔɔ pì yá daro, bensɔ èe keñne taari úro, ée à kyó ke á è Luda yānloo?

⁶ Mée ooare: Pɔ kè à bíta de Luda ualaa kú kè.

⁷ Tó á yá kèkii mì dɔ, kè kɔwēndagwanan má yezi, èe ke sa'onanlo, le ée taarisaidenɔ taari ero.

⁸ Zaake Gbēntee Né bé à iko vī kámmabogurɔɔa.

⁹ Kè Yesu bɔ gwe, ben à gè n aduakekpɛn.

¹⁰ Gɔgbē keε kú gwe, à ɔ doo fɛfɛna. Gbēkenɔ e zé wεtεε wà yá di Yesua, ben aɔ à là wà bè: Gbēkékɔana kámmabogurɔɔ zĩ zé víɔ?

¹¹ Ben à wèníla à bè: Tó a gbēkee sáa vī à zù wèen kámmabogurɔɔ zĩ, à gí gá à bɔzi?

¹² Gbēntee de sáala zà. Beee yānzi maakεna kámmabogurɔɔ zĩ zé ví.

¹³ Ben Yesu bè gɔgbē pìne: Ñ n ɔɔ pì poro. Kè à pòro, ben à kè a gbèn wásawasa lán à doo bà.

¹⁴ Ben Farisinɔ bɔε wà gáa wà yá gɔgɔ dian aɔé ke nà wà Yesu de.

Zíkɛri kè Luda sè

¹⁵ Yesu dɔ, ben à gù gwe. Parii bɔ wà tɛzi, ben à gyáree kè aɔɔ kú n ténɔ kèkɔa n píngi,

¹⁶ à gínne aɔ o gbē kè á de à ú.

¹⁷ Len Luda yá kè annabi Isaya ɔ kè le, à bè:

18 Ma zīkeri kè má sèn yè,
ma yenzidee kè à yā è kámaguu.
Mé ma Ninii di à musu,
eé yāzede da boriinɔɔ.

19 Eé leokpakɔa kero, eé patarimaro,
gbēke é à zɔka ma dɔ gáalero.

20 Eé kàba kè kpá zén éro,
eé fitia wéé'ibakena dero,
ai à tó yāzede zī ble.

21 Bori pingi támaa égɔ dɔa.

Zin gona gbēɔa

(Maa 3:20-30, Luk 11:14-23)

22 Ben wà mò Yesune kɔn zīnde vīa kè à néne naena. Yesu à kèkɔa, èe yā oo
sa, èe guu ee.

23 Ben yā pì bò gbēɔ sae ní pingi wà bè: Dauda borii pìn yèroo?

24 Kè Farisino mà, ben aɔ bè: Gbē kèkii é fɔ à zīn gorimaro sé kɔn zīnno kí
Belezebubu gbāaa.

25 Yesu ní laasuu dɔ, ben à bè: Kpata kè à gbēɔ ibete kpà kɔo é kaate. Wéte
ke ua kè à gbēɔ ibete kpà kɔo é gɔ bezī ūme.

26 Tó Setán e a zīnda goo gbēɔa, à ibete kpà a zīndaon gwe. À kpata é gí ke
dīame?

27 Tó Belezebubu gbāaan mēgɔ zīnno gooomma sɔ, a gbēɔ è ní go kɔn dé
gbāaaome? Len a zīnda gbēɔ a ege bò le.

28 Tó Luda Nini gbāaan mēe zīn gooomma, àgɔ dɔ kè kí kè Ludaa kà mò à a len
gwe.

29 Dian gbē é ke nà à gē gɔsagbāaa kpén à à póno séee? Séto à à yì gīa, gbasa à
à kpé kpoke.

30 Gbē kè de ma gbē ūroo né ma ibeeme. Gbē kè èe pɔ kaakɔamaoro e
faakɔame.

31 Beee yānzi mēe ooare, Luda é gbēɔ durunno kēinne kɔn a tɔ zaaa kè aɔè
sísino pingi, mɔde eé gbē kè à à Ninii tɔ zaaa si kero.

32 Tó gbē Gbēntee Né tɔ zaaa si, Luda é kēne, mɔde tó gbē Luda Nini tɔ zaaa
si, eé adee kē anduna tiaa kèkii guuro ke à kè èe mɔɔ.

Gbē dɔna a yakēnaa

(Luk 6:43-45)

33 Tó lí maa, à né égɔ maame. Tó lí zaa sɔ, à né égɔ zaame. Zaake líbēen wè lí
dɔa.

34 Gbēntee pitigoonɔ! Kè á zaa, à kè dia é fɔ à yā maaa oo? Zaake yā kè swè
pàn lé è o.

35 Gbē maaa è à maaa bɔ à maaa kè kaena a guume. Gbē zaaa sɔ è à zaaa bɔ
à zaaa kè kaena a guume.

36 Mēe ooare, yākpaekegurɔ zī gbēɔ é ní faasaiyā kè aɔɔ ò tɔkē Ludane pingi.

37 Zaake yā kè ní ò bé eé yā nnaa kpámma kesɔ à yā danla.

Sèdagbekana Yesua

(Maa 8:11-12, Luk 11:29-32)

38 Ben ludayadannerino kɔn Farisi kenɔ bè Yesune: Danneri, wá yezi ò
sèeda ke ke wà e.

39 Ben Yesu wènila à bè: Tɔɔrigbē zaa ludanaanekerisaideeno bé wè sèeda
gbekama, mɔde mé sèeda ke kēnɔro, sé annabi Yunusa pɔ.

40 Lán Yunusa kè kpò ìsi gbèè guu nà fáantē kōn gwáavīo ai gurō aagō, lēn Gbēntee Né é kē lē tōoten fáantē aagō gwáavī aagō.

41 Yákpaekegurō zī Ninevadeenō é fēe wà yá da tōorigbēnola, zaake kē aō Yunusa waazi mà, aō ñ nōsē lie, ben gbē kē bíta de Yunusalaa kú kē.

42 Yákpaekegurō zī sōomete kpa nōgbē kína é fēe à yá da tōorigbēnola, zaake à bō zaa anduna léa à mō Sulemanu òndōyá ma, ben gbē kē de Sulemanulaa kú kē sa.

Zīn ɛarana a bē zīia

(Luk 11:24-26)

43 Tó wà zīn gò gbēa, ègō likōaa zōo gukorin àgō vēekii weteē. Tó èe ero,

44 ben è be: Mé liara mà tá ma bē zīiamē. Tó à kà gwe, è e à da pá, à waana wásawasa zéazea.

45 Ben é gá à zīn kē aō pásī dealaano sée mēn swēeplaa à suño aōè gē wà vēen. Lemē adee gwena zāa zaaà ègō de à káakupola. Góro dōnkō pì bé eé tōorigbē zaaano bikū sō.

Yesu danenō

(Maa 3:31-35, Luk 8:19-21)

46 Kē Yesu e yá oo gbēnōnē, ben à da kōn à dāaronō kà, aō zè bàazi, aō yezi wà yá oo.

47 Ben wà bène: N da kōn n dāaronō ze bàazi, aō yezi wà yá onyo.

48 Ben à wèlà à bè: Dén ma da ūu? Dén ma dāaronō ūu?

49 Ben à ò dō a ibanōa à bè: Ma da kōn ma dāaronōn yē.

50 Zaake gbē kē è ma De kē kú musu pōyezi kēen ma dāaro kōn ma dāreo kōn ma dao ū.

13

Yalékōzina kōn pówēfario

(Maa 4:1-20, Luk 8:4-15)

1 Gurō dōnkō pì zī Yesu bō bē à gāa à vèe sèbe léa.

2 Wà pāzi paripari, ben à gē à vèe góro'itēn, gbēnō gō zēna sīsīla ñ píngi.

3 Ben à yá lèkōzīnē pari à bè: Búbari ke bé à bō à gāa pówēe fá.

4 Lán èe fáa nà, ben à kenō lèe zé guu, bāano mō wà blē.

5 À kenō lèe gbē sàra musu, gura kē būsu vī bítaro, ben aō bōe gōo, kē būsu bíta gwero yānzi.

6 Kē ofántē fēe, ben aō té kú wà gāga kē aō kāsāa vīro yānzi.

7 À kenō lèe lēnō guu, ben lè fēe à nàkōrēmā.

8 À kenō sō lèe tōote maaa guu, aō fēe wà né ì, à kenō wée basōsōoro, à kenō baaagōgō, à kenō baaakurikuri.

9 Gbē kē swā vī à ma.

10 Ben Yesu ibanō sōzi, aō à là wà bè: Bōyānzi nēe yá ooñne kōn yalékōzinaozi?

11 Ben à wèñla à bè: Luda a gba zé à kpata kē bō à kiia asiino dō, mōde èe ñ gba zéro.

12 Zaake gbē kē pō vīin, Luda é kaaranē ai àgō dizì. Gbē kē pōke vīroo sō, baa à néngo kē à vīi Luda é sía.

13 Bēee yānzin mēe yá ooñne kōn yalékōzinaozi, lē aō guu gwa pōke'ena sai, aō swā kpá yāmasai, à dōrō dōna sai.

14 Luda yá kē annabi Isaya ò kēmāma à bè:

Aōégō swā kpaa yākemana sai,

aōégō guu gwaa pōke'ena sai.

15 Aɔɔ nɔ̄sɛ vīro lɛ aɔton ɔ̄ndɔ̄ kuro yānzi,
aɔ swā gbāa lɛ aɔton yā maro yānzi,
aɔ wée kpakɔ̄rena lɛ aɔton guu ero yānzi,
zaake aɔ̄ yezi wà aɛ dɔma mà n̄ gba aafiaro.

16 Aubarikadeenɔ̄n a ũ kè a wée e guu ee, bensɔ̄ a swā e yā maa.

17 Yāpuraan mée ooare, annabinɔ̄ kɔ̄n gbē maaanɔ̄ kuu yā pari, aɔ̄ yezi wà pɔ̄ kè ée eenɔ̄ e, aɔ̄e ero, aɔ̄ yezi wà yā kè ée maanɔ̄ ma, aɔ̄e maro.

18 À pɔ̄wɛɛfári yā mì dɔ̄ sa.

19 Tó gbē kpata kè b̀ Luda kiia yā mà ben èe d̄ro, Setān è mó à pɔ̄ kè wà t̀ à swè guu pì síame. Pɔ̄wɛɛ kè lèe zé guu mìn gwe.

20 Pɔ̄wɛɛ kè lèe gbè sàraa s̄, been gbē kè yā mà à s̄i ḡɔ̄ kɔ̄n pɔ̄nnao ũ.

21 Zaake à kāsāa vīro, è ke gurɔ̄ plaaro. Tó yā'ɔamma à lè ke tó wà wée t̄aa yā pì yānzi, è fumɛ ḡɔ̄.

22 Pɔ̄wɛɛ kè lèe lènɔ̄ guu de lán gbē kè yā mà a s̄i bà, mɔ̄de anduna yā kàhankena kɔ̄n yena auzikizio è nakɔ̄rea, ben è ḡɔ̄ àre sai.

23 Pɔ̄wɛɛ kè lèe tɔ̄te maaa guu de lán gbē kè yā pì mà à à d̄rɔ̄ d̄ɔ̄ bà. È ke kaarana pɔ̄ ũ, aɔ̄ kenɔ̄ basɔ̄ɔ̄ro, kenɔ̄ baaaḡɔ̄ḡ, kenɔ̄ baaakurikuri.

Yalekɔ̄zina kɔ̄n s̄ɛ̄ɔ̄ɔ̄

24 Yesu yā pānde lèkɔ̄ziɔ̄ne à bè: Lán kpata kè b̀ Luda kiia de n̄an yè: Gbēke ése maaa t̀ a bura.

25 Gurɔ̄ kè wée ii oo, ben à ibɛɛ mò à f̄ɔ̄ wée f̄à ése p̄n, ben à ḡè zéla.

26 Kè ése n̄ si èe piaa, ben f̄ɔ̄ɔ̄ pì b̀ gupuraa.

27 Ben buradee z̄ikerinɔ̄ mò wà bène: Dii, pɔ̄wɛɛ maaan n̄ t̀ n buranloo? F̄ɔ̄ɔ̄ gàa b̀ máme?

28 Ben à bènne: Ibɛɛ bé à beee kè. Ben z̄ikerinɔ̄ bène: N̄ yezi wà gá wurɛwuren yó?

29 Ben à bè: Auo! Tó ée wurɛwurɛɛ, é wurɛ kɔ̄n éseome.

30 À tó aɔ̄ f̄ɛɛ ledɔ̄ ai p̄k̄ɛgurɔ̄. Mé o p̄k̄ɛrinɔ̄ne aɔ̄ f̄ɔ̄ɔ̄ pì kè ḡā, aɔ̄ à bakaa yi t̄e p̄ ũ, gbasa wà ése k̄è wà ká ma d̄n.

Yalekɔ̄zina kɔ̄n musadi wéeo

(Maa 4:30-32, Luk 13:18-19)

31 Yesu yā pānde lèkɔ̄ziɔ̄ne à bè: Kpata kè b̀ Luda kiia de lán musadi wée kè gbē s̄è à t̀ a buraa bàme.

32 À wée kete de pɔ̄wɛɛnɔ̄la p̄ngi, mɔ̄de tó à f̄ɛɛ, è ke bíta de d̀ p̄nɔ̄la p̄ngi. È lí ke ai b̄aanɔ̄ è mó wà z̄ɔ̄z̄ à ḡānɔ̄.

Yalekɔ̄zina kɔ̄n buredisɛsɛ'ɛz̄ɛo

(Luk 13:20-21)

33 Yesu yā pānde lèkɔ̄ziɔ̄ne à bè: Kpata kè b̀ Luda kiia de lán buredisɛsɛ'ɛz̄ɛ kè nɔ̄gbē s̄è à kà flawa zaka lé aaḡɔ̄ guu à yàk̄ɔ̄te p̄ngi bà.

P̄ɔ̄ kè t̀o Yesu yā lèkɔ̄ziɔ̄ne

(Maa 4:33-34)

34 Yesu yā beenɔ̄ ɔ̄ gb̄enɔ̄ne kɔ̄n yālekɔ̄zinao. Èe yāke oñne yālekɔ̄zina sairo,

35 lɛ yā kè annabi ɔ̄ ke yānzi, zaake à bè:

Mé lé w̄è mà yālekɔ̄zina oñne,

mé yā kè utena zaa andunakaɛgurɔ̄ oñne.

S̄ɛ̄ɔ̄ yā b̄ak̄tɛna

36 Ben Yesu gbēnɔ tò gwe à tà bɛ. À ìbanɔ sòzi aɔ bè: Ìn bura fɔ yá bɔkɔtɛ kewe.

37 Ben à bènnɛ: Pówɛɛmaatɔri né Gbēntee Néme.

38 Bura né andunamɛ. Pówɛɛ maa né kpata kè bò Luda kiia gbēnɔmɛ. Fɔɔ né Setán gbēnɔmɛ.

39 Ibɛɛ kè ñ tɔ̀ né Ibilisimɛ. Pókɛkɛna né andunayāagurɔmɛ. Pókɛrinɔ né malaikanɔmɛ.

40 Lán wè fɔɔ kɛ wà ká tén nà, len eé kɛ lɛ andunayāagurɔ.

41 Gbēntee Né é a malaikanɔ gbare aɔ gbēkɛkɛrinɔ kɔn zaakerinɔ bɔɛ a kpata gbēnɔ té ñ píngi,

42 aɔ ñ ká té pāsī guu. Gwen aɔé ɔɔ dɔn wà ɔ di ñ musu.

43 Ben gbē maaanɔ égɔ té kɛɛ lán ɔfántɛ bà kpata kè bò ñ De kiia guu. Gbē kè swá ví à ma.

Yalɛkɔzina kɔn auzikio

44 Kpata kè bò Luda kiia de lán auzikio kè utena tɔɔtɛ guu bàme. Kè gbēke bà, à kèkɛ à ùtɛ, ben pɔnnaa guun à tà à pɔ kè à víinɔ yá píngi, ben à tɔɔtɛ pí lù.

Yalɛkɔzina kɔn gbē bèɛdeeo

45 Lán kpata kè bò Luda kiia de nán yè dɔ. Laatari bé èe òso maaanɔ wetɛɛ.

46 Kè à òso ɔɔdee è, ben à tà à pɔ kè à víinɔ yá píngi, ben à òso pí lùo.

Yalɛkɔzina kɔn táaru

47 Lán kpata kè bò Luda kiia de nán yè dɔ. Wà táaru kpà sèben, à kpò bori sánda píngi kù.

48 Kè à pà, wà gàɛ wà bikùo baa, ben wà vɛɛ wà à maaanɔ plèplɛ wà ká gbíin, wà à zaaanɔ kwèɛ.

49 Len eégɔ de lɛ andunayāagurɔ. Malaikanɔ é mɔ gbē zaaanɔ sɛɛ wà ñ bɔ gbē maaanɔ té,

50 aɔé ñ ká té pāsī guu. Gwen aɔé ɔɔ dɔn wà ɔ di ñ musu.

51 Ben Yesu ñ lá à bè: A yá beeenɔ mì dɔ̀ sa píngiɔ? Aɔ wèàla wà bè: Ee!

52 Ben à bènnɛ: Tó yádannɛri kpata kè bò Luda kiia yá dàda, eégɔ de lán bèdee kè è pɔ dufu kɔn à ziio bɔ a láasi guu bàme.

Nazarɛtideenɔ gina Yesuzi

(Maa 6:1-6, Luk 4:16-30)

53 Kè Yesu yá beeenɔ lèkɔziriɛ à yàa, à bò gwe,

54 à gàa a bɛ wéte, ben èe yá daarinɛ ñ aduakɛkpen. À yá bò ñ saɛ aɔ bè: Mákpan gēgbē pí ɔ̀ndɔ kɔn dabuyā beeenɔ èn?

55 Lí'ari nén yèroo? À da tɔn Mariamaroo? À dāaronɔn Yemisi kɔn Yusufoo kɔn Simɔo kɔn Yudao ũroo?

56 À dārenɔ kúwao kèroo? À yá beeenɔ è mame píngii?

57 Ben aɔ gizi. Yesu bènnɛ: Annabi égɔ bèɛ sairo, sé à bɛ wéte kɔn à uao.

58 Èe dabuyā kɛ gwe pariɔ, kè aɔɔɛ à náanɛ kero yānzi.

14

Yaaya Batisikeri gana

(Maa 6:14-29, Luk 9:7-9)

1 Gurɔ m̀ba bùsu pí kí Herɔdu Yesu baaru mà.

2 Ben à bè a ìbanɔnɛ: Gbē pí né Yaaya Batisikerime. À fɛɛ bɔna gaan, beee yānzin à gbāaa è èe dabuyānɔ kɛzi.

3 Zaake Herɔdu Yaaya kù yá, à mò kàa, à à dà kpésiaan a v̄li Filipi naɔ Herɔdia yānzi.

4 Zaake Yaaya èg̃o beene: N Herɔdia kúna nɔɔ ũ zé v̄ro.

5 Herɔdu yezi à à de, mɔde èe v̄ia kee gb̄enɔne, zaake aɔ à annabikée si.

6 Herɔdu igurɔ l̄aa kɔkɔ z̄i Herɔdia n̄enɔkpare ɔ w̄a gb̄e k̄e aɔ mò gweenɔne, ben à k̄e Herɔdune nna maamaa.

7 Ben à lé gb̄e à bè: Má la dà k̄e mé n gba p̄ò k̄e n à w̄ée k̄ema píngi.

8 Ben à da yá kàkan̄e à be: Ñ ma gba Yaaya Batisikeri mì dana perenti guu k̄e tia.

9 Ben kína pɔɔ yàka, mɔde k̄e à la dà nibɔnɔ w̄aa yānzin à bè w̄a kp̄aazi.

10 Ben à gb̄e z̄i w̄a Yaaya mì z̄ò kpésiaan.

11 K̄e w̄a mò k̄ɔn à mìo dana perenti guu, w̄a kp̄a né pià, ben à ḡaao a dan̄e.

12 Ben Yaaya ibanɔ mò w̄a à ḡe s̄e w̄a v̄li, ben aɔ ḡaa w̄a ò Yesune.

Yesu p̄oblekpana ḡɔgb̄e ḡɔɔn b̄orɔ s̄orɔronɔa

(Maa 6:30-44, Luk 9:10-17, Yoh 6:1-15)

13 K̄e Yesu yá p̄i mà, ben a ḡe goro'ite guu, èe gaa gusae le àg̃o kú ado. K̄e gb̄enɔ mà, aɔ b̄ò w̄ete k̄ɔn w̄eteo pari w̄a p̄ezi k̄ese.

14 K̄e Yesu b̄ò goro guu, à gb̄enɔ è paripari, ben aɔ k̄ene w̄enda, ben à gyáree k̄e aɔ kú ñ t̄enɔ k̄ek̄ɔa.

15 K̄e uusie k̄e, à ibanɔ s̄òzi aɔ bè: Gura k̄ekii né s̄ete p̄orɔtume, bens̄o guu e sii. Ñ gb̄enɔ gbare aɔ tá lakutunɔ guu, aɔ p̄oble wet̄e w̄a lú.

16 Ben Yesu w̄en̄la à bè: Èe ke tiasi aɔ táro. À p̄ò kp̄ámma aɔ ble.

17 Ben aɔ bène: Bureɔdi m̄en s̄orɔ k̄ɔn kp̄ò m̄en plaaon w̄a v̄i k̄e.

18 Yesu bène: À m̄ome k̄e.

19 À ò gb̄e pinone aɔ v̄ee s̄ea, ben à bureɔdi m̄en s̄orɔ k̄ɔn kp̄ò m̄en plaaa p̄inɔ s̄e, à a w̄ée s̄e musu, à aubarika dàn. Ben à bureɔdi p̄i lilik̄re à kp̄a à ibanɔa, aɔ kp̄aatete gb̄enɔne.

20 Aɔ p̄ò bl̄e w̄a k̄a ñ píngi. Ben w̄a à kpaaa k̄e ḡɔn̄o s̄ee gb̄i kuri aw̄eεplaa pa.

21 Ḡɔgb̄e k̄e aɔ p̄ò bl̄enɔ k̄a ḡɔn̄o b̄orɔ s̄orɔ taka, nɔgb̄enɔ k̄ɔn n̄enɔ baasi.

Yesu táa'ona s̄ebelaa

(Maa 6:45-52, Yoh 6:16-21)

22 Yesu ḡa n̄a à ibanɔa ḡɔɔ aɔ ḡe goro'iten, aɔ done ae gana s̄ebe baa k̄aa kpa ai àg̃o parii gbare.

23 Aɔ gbarena gbera, à didi s̄l̄s̄i musu à adua ke ado. Guu e sii, à kú gwe ado.

24 Goro'ite pi k̄a z̄a k̄ɔn í léao, ben í e gó pi ȳipaȳipaa k̄e z̄aga'ia k̄akañzi yānzi.

25 Gud̄nao Yesu ḡaa ñ kiia, èe táa oo íla.

26 K̄e aɔ à è èe táa oo íla, ben sw̄è k̄en̄gu aɔ bè: Ḡew̄aadeeme! Aɔ wii l̄e k̄ɔn v̄iao,

27 ben Yesu bène ḡɔɔ: À a làakari kp̄ae, m̄ambe! Àton tó v̄ia a k̄uro.

28 Ben Pita bène: Dii, tó m̄beee, ñ tó mà táa o íla mà mó n kiia.

29 Ben Yesu bè: Ñ m̄ó! Ben Pita b̄ò goro guu, èe táa oo íla èe gaa à kiia.

30 K̄e à è ía e kaka, ben v̄ia à k̄ù. Èe vl̄ee, ben à wii p̄e à bè: Dii, ñ ma mì sí.

31 Gwe ḡɔɔ Yesu ɔ b̄ò à à k̄ù, ben à bène: Ludanaanek̄és̄anade! B̄óyānzi n seka k̄èzi?

32 K̄e aɔ ḡe goro guu, ía z̄e.

33 Ben gb̄e k̄e aɔ kú goro guunɔ d̄onzi k̄ene aɔ bè: Luda Néme n ũ ȳapura.

Yesu gyáreenɔ kɛkɔna zaa Genesareti
(Maa 6:53-56)

³⁴ Kè aɔ bikù baa, aɔ kà Genesareti bùsun.

³⁵ Gwedeeno Yesu dɔ̀, ben aɔ à baaru dàgula bùsu pìn píngi, ben wà m̀nne gyáreenɔ ǹ píngi.

³⁶ Wà wéε kèa le wà ɔ ke baa à uta léa. Ben gbē kè aɔ ɔ kèano kèkɔa ǹ píngi.

15

Fεεakaaraya
(Maa 7:1-13)

¹ Farisi kenɔ kɔn luyadanneri kenɔ b̀ Yerusalemu aɔ m̀ Yesu kiia, ben aɔ à là wà bè:

² B̀yānzi ǹ ibano ègɔ wa dezino fεεakaarayā kūnarozi? Aɔ è ɔ pípi gbasa wà p̀ b̀lero.

³ Ben Yesu wènía à bè: B̀yānzin eè gí Luda yādiēnanɔzi àgɔ a fεεakaarayā kūna?

⁴ Zaake Luda bè, à bèε lí a de kɔn a daone. À bè dɔ, gbē kè à a de ke a da kpe b̀, wà adee dε.

⁵ Apino sɔ eè be, tó gbē bè a de ke a dane, p̀ kè á vī à ǹ kpe dao g̀ Luda p̀ u,

⁶ àsun a de kpe daoro. Lemε eè Luda yā ke famma le, le àgɔ a fεεakaarayā kūna yānzi.

⁷ A m̀nafikideeno! Isaya annabikeyā ò a yā musu wásawasa à bè:

⁸ Bori beee è bèε limeε kɔn léome, aɔ swè kúmaro.

⁹ Aɔ ègɔ dɔnzi keene pāme, gbēntee yāzekparen aɔ daíne.

Ya kè è tó wàgɔ gbāsī
(Maa 7:14-23)

¹⁰ Ben Yesu parii sisiazi à bè: À swā kpá à yā ma.

¹¹ Èε ke p̀ kè è gē lén bé è tó gbē g̀ gbāsīro. Yā kè è b̀ lén bé è tó gbē g̀ gbāsī.

¹² Ben a ibano sɔzi aɔ bè: Ǹ dɔ kè Farisinɔ yā p̀ mà à ǹ zɔ ǹ swènloo?

¹³ Yesu wènía à bè: P̀ kè ma De kè kú musu e t̄ro weé wureme.

¹⁴ A ǹ tó gwe. V̀a dɔn'aedeenome! Tó v̀a g̀ kùna v̀lane, aɔ plaa ǹ píngi é si wεemme.

¹⁵ Pita bène: Ǹ yā p̀ bokɔtewe.

¹⁶ Ben Yesu bè: A laasuu kpé yī seɔ?

¹⁷ Á dɔ kè p̀ kè gē lén è tá gbēen gbasa à b̀ mènloo?

¹⁸ Yā kè è b̀ lén sɔ è b̀ swè guume. Àmbe è tó gbē g̀ gbāsī.

¹⁹ Zaake zaa swè guun laasuu zaaa è b̀n: Gbēdena, zinakena, pāpākēna, kpāi'ona, egetona kɔn gbēsɔsɔnao.

²⁰ Yā beeno bé è tó gbē g̀ gbāsī, p̀blena ɔpipisai è tó gbē g̀ gbāsīro.

Nɔgbē z̄itɔ wéekena
(Maa 7:24-30)

²¹ Ben Yesu b̀ gwe, à gāa Taya kɔn Sid̄o bùsun.

²² Kanaa nɔgbē kee kú bùsu pìn, à m̀ à wii p̀zi à bè: Dii, Dauda Bori, ǹ ma wēnda gwa. Z̄in e wéε t̄aa ma nénɔkparea maamaa.

²³ Ben Yesu e wealoro. À ibano sɔzi, aɔ wéε kèa wà bè: Ǹ pé nɔgbē pia, zaake ègɔ téwazi kɔn wiiome.

24 Yesu wèníla à bè: Isarailinɔ sāsána lán sáano bàme. Aɔ kiian Luda ma zīn ado.

25 Ben nɔgbɛ̀ pì m̀ à kùene à bè: Dii, ñ ma ñanka.

26 Yesu bène: À maa wà néno pòblee sé wà zu gbɛ̀enɔnero.

27 Ben nɔgbɛ̀ pì bè: Yàpurame Dii! Mɔde baa gbɛ̀enɔ è pòble buru kè lɛ̀e ñ dii teebu gīzīnɔ sésɛ.

28 Ben Yesu wèàla à bè: Nɔgbɛ̀, ñ ma náane ví bíta. À kenne lán ñ yezi nà. Ben à nénoɔkpare pì aafia è zī pìà gɔɔ.

Yesu gyareenɔ kɛ̀kɔ̀ana pari

29 Yesu b̀ gwe à gàa èe dɔɔ Galili sɛ̀bezi, ben à bikù à vɛ̀e sīšā.

30 Wà m̀ne kɔ̀n ɛ̀renɔ kɔ̀n v̀lanɔ kɔ̀n gbɛ̀ k̀òk̀unanɔ kɔ̀n swádoonɔ kɔ̀n gyare pāndenɔ paripari. Wà ñ káe à ae, ben à ñ kɛ̀kɔ̀a.

31 Kè gbɛ̀nɔ è swádoonɔ e yā oo, gbɛ̀ k̀òk̀unanɔ e gɔɔ wásawasa, ɛ̀renɔ e taa oo, v̀lanɔ e guu ee, yā pì b̀ ñ sae, ben aɔ Isarailinɔ Luda sáabu kpà.

Yesu pòblekpana gɔ̀n bɔ̀rɔ̀ siigɔ̀nɔa (Maa 8:1-10)

32 Yesu à ibanɔ̀ sisiazì à bèñne: Gbɛ̀ kèno kème wènda, zaake aɔ gīake wà kúmao gurɔ̀ aagɔ̀, ben aɔ pòke ví wà blero. Má yezi mà ñ gbare kɔ̀n nɔaaoro, le guu tón límma zénlo yānzi.

33 Ben à ibanɔ̀ à là wà bè: Mákpan wé pòblee en sɛ̀te pòrɔ̀tu kè, à parii kè taka kaa?

34 Ben Yesu ñ lá à bè: Bureɔ̀di mèn ũgban á víi? Aɔ bè: Mèn swɛ̀eplaame kɔ̀n kpò kete kenɔ.

35 Ben à bè parii vɛ̀e tɔ̀te.

36 Ben à bureɔ̀di mèn swɛ̀eplaa pìnɔ̀ sè kɔ̀n kpònɔ̀, à sáabu kè, ben à lìlikɔ̀re à kpà à ibanɔ̀a, aɔ̀ kpà gbɛ̀nɔ̀a.

37 Baade píngi p̀ blè wà kà. Wà à kpaaa kè g̀nɔ̀ sèe ai gbíi swɛ̀eplaa pà.

38 Gɔ̀gbɛ̀ kè aɔ̀ p̀ blèno kà g̀nɔ̀ bɔ̀rɔ̀ siigɔ̀, nɔgbɛ̀nɔ̀ kɔ̀n néno baasi.

39 Kè Yesu gbɛ̀nɔ̀ gbàre, ben à gè góro'ite guu, à gàa Magadā b̀sun.

16

Farisinɔ̀ m̀nafiki

(Maa 8:11-21, Luk 12:54-56)

1 Farisinɔ̀ kɔ̀n Sadusinɔ̀ m̀ Yesu kiia le aɔ̀ à yɔ̀ wà gwa, ben aɔ̀ à gbèka à sèeda ke kɛ̀ñne kɔ̀n Luda gbáaao wà e.

2 Ben Yesu wèníla à bè: Tó ɔ̀fántɛ̀ gè kpén eè be, ludambeɛ̀ é kɛ̀kɔ̀a, zaake à tɛ̀a kù.

3 Tó kɔ̀ngɔ̀me eè be, lou é ma gbàa, zaake ludambeɛ̀ de tɛ̀ gègègè. Á ludambe wéé d̀kɔ̀zi, mɔde ée f̀s̀ à gurɔ̀ kèkii sèeda d̀ro.

4 Tɔ̀rigbɛ̀ zaa ludanaanekerisaideeno bé wè sèeda gbekama, mɔde mé sèeda ke kɛ̀ñnero, sé Yunusa p̀. Ben à ñ tó gwe à tà.

5 Kè à ibanɔ̀ bikù baa gwe, bureɔ̀di kūsāe yā sángu.

6 Ben Yesu bèñne: Ágɔ̀ a zīnda kūna d̀! À làakari ke Farisinɔ̀ kɔ̀n Sadusinɔ̀ bureɔ̀disɛ̀'ɛ̀zɛ̀zi.

7 Ben aɔ̀e beekɔ̀ne: Kè wéé bureɔ̀di séro yānzin à ò lezi.

8 Yesu d̀r̀mma, ben à ñ lá à bè: Ludanaanekɛ̀sānadeeno, b̀yānzin ée beekɔ̀ne kè á bureɔ̀di víro yānzimezi?

9 Ai tia ée dōroo? Buređi mèn sɔɔroo kè má kpà gɔɔn bɔɔ sɔɔroona yā e dɔaguroo? Á sèe gbíi ũgbame?

10 Buređi mèn swɛɛplaa kè má kpà gɔɔn bɔɔ siigɔɔna sɔ, á sèe gbíi ũgbame?

11 Býānzin ée dɔ kè buređi yān mée oarererozi? Á làakari ke Farisinɔ kɔn Sadusinɔ buređise'e'ēzēzi!

12 Ben aɔ dɔ sa èe ke buređise'e'ēzē yān èe ooŋne wà làakari keziro, Farisinɔ kɔn Sadusinɔ yādanne.

Yesu me sayake ona

(Maa 8:27-30, Luk 9:18-21)

13 Kè Yesu kà Sizarea Filipi busun, ben à a ibanɔ là à bè: Dén gbēno è be Gbēntee Né de à ũu?

14 Aɔ wèala wà bè: Gbēkenɔ è be Yaaya Batisikerime, gbēkenɔ è be Iliā, gbēkenɔ è be dɔ Yeremaya ke annabi yāanɔ doken n ũ.

15 Ben à ní lá à bè: Apinɔ sɔ, dén eè be má de a ũu?

16 Simɔ Pita wèala à bè: Mesayan n ũ, Luda Wèndide Né.

17 Ben Yesu bène: Aubarikadeeme n ũ, Yunusa né Simɔ! Zaake èe ke gbēntee bé à yā beee dānnero, ma De kè kú musume.

18 Mée oonne: Pitame n ũ, gbēsi pìn mé ma sɔsi káea. Gèwāa gbāa é zì blearo.

19 Mé kpata kè bɔ Luda kiia mɔnenɔ kpámma. Pó kè ní yì tɔɔte yina musu. Pó kè ní pòto tɔɔte potona musu.

20 Ben Yesu a ibanɔ swá sùkāŋne le aɔton o gbēkenɔ kè Mesayan a ũro.

Yesu a ga kɔn a feŋnao yá'ona

(Maa 8:31-9:1, Luk 9:22-27)

21 Zaa gurɔ beean Yesu e a Yerusalemu gana yá bɔkɔtɛe a ibanɔne à bè, séde à wéetamma e maamaa gbēnsinɔ kɔn sa'orikinɔ kɔn ludayādannerinɔ zɔzi, wéé a de, à gurɔ aagɔdee zɔ é fɛe.

22 Ben Pita gāao kpado, èe giine à bè: Kai Dii! Bee é n lero!

23 Ben Yesu liè à bè Pitane: N gume gwe Setán! N yezi n zé zɔmeme. N laasuu né Luda pónlo, gbēntee póme.

24 Ben Yesu bè a ibanɔne: Tó gbē yezi à ke ma iba ũ, séde à gí a zinda wèndizi, à a líkpangbāroo sé à téomazi.

25 Gbē kè yezi àgɔ a wèndi kúna é korazi. Gbē kè gí a wèndizi ma yānzi sɔ, adee bé eégɔ wèndi ví.

26 Tó gbē gɔ anduna ví píngi, tó à kòra a wèndizi, bɔ àren eé ee? Bón gbē é e à a wèndi lendee kpáo?

27 Zaake Gbēntee Né é liara à su a De gakui guu kɔn a malaikanɔ, gbasa à fía bo baadene a yākena.

28 Yāpuraan mée ooare, gbēkenɔ kú gura kè aɔé garo ai aɔ Gbēntee Né e, èe suu kina ũ.

17

Yesu lina

(Maa 9:2-13, Luk 9:28-36)

1 Gurɔ swɛedoo gbera Yesu Pita kɔn Yemisio kɔn à dāaro Yohanao sèe à gāaŋyo kpíi lezía n̄tɛe.

2 Ben à lì ní wáa. A uu e té kee lán ɔfāntē bà, à pókāsāanɔ gɔ pú fénfen lán loupina bà.

3 Ben Musa kɔn Iliāo bɔ wà mɔnzi, aɔe yā oo kɔn Yesuo.

4 Ben Pita bè Yesune: Dii, à maa kè wá kú kè. Tó n' yezi, mé kutaa do mèn aagō, n' p' mèn do, Musa p' mèn do, Ilia p' mèn do.

5 Gurō kè èe yā oo, ludambe lugu tékēna dānīla, ben aō kòto mà à guu à bè: Àmbe ma Né mèn do léle yenzidee ū, à yā è kámagu. À à yā ma.

6 Kè à iba pìno kòto pì mà, vīa n' kú maamaa, aō dàe n' puua.

7 Ben Yesu sōnzi, à o kènmá à bè: À fēe, àton vīa kero.

8 Kè aō wée sè musu, aōe gbēke ero, sé Yesu aō.

9 Kè aōe pitaa kpīii pia, Yesu dieñne à bè: Àton wéegupu kè á è yā o gbēke maro ai Gbēntee Né fēe bōna gaan.

10 Ben à ibanō à là wà bè: Bóyānzin ludayādannērino è be Ilia bé eé mó káakuzi?

11 Ben à wèñla à bè: Ilia é mó yāpurame, eé yā píngi kēke a gbèn.

12 Mòde mée ooare, Ilia mò kò, ben aōe à dōro, ben aō n' poyezi kēne. Len aōé wéé tā Gbēntee Néa le do.

13 Ben à ibanō dō kè Yaaya Batisikerin à téa.

Négbē zīnde kēkōana

(Maa 9:14-29, Luk 9:37-42)

14 Kè aō kà pari guu, gōgbē ke mò à kùe Yesune

15 à bè: Dii, n' ma né wēnda gwa, zaake gasindadeeme. È nawēa ke maamaa, ègō léé tén ke ín baabōe.

16 Ma mōo n' ibanōe, aōe fō wà à kēkōaro.

17 Ben Yesu bè: Tōorīgē yakana ludanaanekerisaideeno! Mégō kúaa ai bōreme? Mégō menaaai bōreme? À móme né pio kè.

18 Yesu gí zīn pìne, ben à gò né pia, à kēkōa gwe gō.

19 Beee gbera Yesu ibanō sōzi n'tēe, aō à là wà bè: À kè dia wée fō wa pé zīn pìà à bōroo?

20 À wèñla à bè: Kè á Luda náane vī bítaro yānzime. Yāpuraan mée ooare: Tó á Luda náane vī féte lán efō wéé bà, é o kpīii kēkiine à gu kè à gá kaa, eé ke le. Yāke é a furo.

21 Zīn kè taka è sí bōro, sé kōn aduakenao kōn léyinao.

Yesu éara à a ga kōn a fēnao yā'ona

(Maa 9:30-32, Luk 9:43-45)

22 Gurō kè à kú kōn à ibanō ledō Galili, à bèñne: Weé Gbēntee Né nañne n' ozi,

23 weé à de, à gurō aagōdee zī eé fēe. Ben aō nòse yāka maamaa.

Luda ua o ftabona

24 Kè aō kà Kapenamū, Luda ua oosirino mò wà Pita là wà bè: A danneri è Luda ua o kpároo?

25 Pita wèñla à bè: È kpá. Kè Pita e gēe be, Yesu gīake à bène gō: Simō, dénon anduna kè kīnāo è be'ōo ke yàra'ōo sínmāa? Aō nēnon yōo ke gbē pāndenome? N' yā pì è diaa?

26 Pita bè: Gbē pāndenome. Yesu bène: Tó lemē, aō nēno bà kuuro.

27 Mòde le wa yā tōn sīnmāro yānzī, n' gá n' daburu da sèbe guu. Kpò káaku kè né kú, n' à lé wē, né o e à guu. N' bee sé n' kpáñma, mapi kōn mpio p' ū.

¹ Zĩ beea Yesu ibanɔ̀ m̀ò ās̄ à là wà bè: Dé bé à deñla kpata kè b̀ò Luda kiia gb̄eǹ tée?

² Ben Yesu né f́ète ke s̄isi à à zè ñ aezĩ

³ à bè: Ỳapuraa n méé ooare, t́ó ée ñ̀s̄e lie a ḡõ lán né f́ète bàro, é ḡẽ kpata kè b̀ò Luda kiia guuro.

⁴ Gb̄ẽ kè à a zĩnda bùsa à ḡõ lán né f́ète k̀èkii bà, àmbe deñla kpata kè b̀ò Luda kiia gb̄eǹ t́é.

⁵ Gb̄ẽ kè né beee taka sì ma ìbakee ỳanzi, m̀ámbe à ma si.

*Ya kè è tó wà s̄asa
(Maa 9:42-48, Luk 17:1-2)*

⁶ T́ó gb̄ẽ t̀ò né kè ma náane v̄ii k̀èkiiǹ doke s̄as̄á, eé ḡõ s̄àò adeene wà w̄isilgb̄e gb̄eǹt̄é d̀ò à waale wà à zu s̀èbe ì̀n.

⁷ W̄aiyoo anduna, kè ỳa kè è tó wà s̄as̄á kú à guu ỳanzi. Séde ỳa kè è tó wà s̄as̄á ḡõ kuu, m̀ode w̄aiyoo gb̄ẽ kè s̄as̄ána ỳa pì b̀ò à kiia.

⁸ T́ó n ̀ò ke n gbá bé è tó ñ s̄as̄á, ñ z̄õ ñ zĩna. À s̄àon̄ne ñ ḡẽ w̄en̄di guu k̄õn ̀ò kusuo ke ēre ù de n ḡõ ̀ò m̀èn plaaa ke gbá m̀èn plaaa v̄ila wà n zu t́é kè è garoo guu.

⁹ T́ó n w̄ée bé è tó ñ s̄as̄á, ñ b̀ò ñ zĩna. À s̄àon̄ne ñ ḡẽ w̄en̄di guu k̄õn w̄ée dooo de n ḡõ w̄ée m̀èn plaaa v̄ila wà n zu t́é guu ḡe w̄aaan.

*Yalek̄zina k̄õn s̄á s̄as̄anao
(Luk 15:3-7)*

¹⁰⁻¹¹ À làakari ke d̄okena k̄õn né k̀eǹ dokezi, zaake méé ooare, ās̄ malaikaǹò kú musu, ās̄ kú k̄õ w̄éen k̄õn ma De kè kú gw̄eeo baab̄e.

¹² Ée daa diam̄e? T́ó gb̄ẽ s̄aa v̄i m̀èn bas̄ōro, t́ó à doo s̄as̄á, eé à m̀èn bas̄ōro dosai t́ó s̄i s̄i ḡeezi gwe, à gá à à s̄aa kè s̄as̄á pì weteroo?

¹³ Ỳapuraa n méé ooare, t́ó à b̀ò, à p̄òò é ḡõ nnaa de à m̀èn bas̄ōro dosai kè ās̄e s̄as̄aroon̄la.

¹⁴ Len a De kè kú musu yezi né k̀eǹ doke s̄as̄á s̄oro le.

S̄iukena k̄õ

¹⁵ T́ó n gb̄ẽdaaa taari kè, ñ gá ñ à le ndo, ñ ỳa pì b̀one gupuraa. T́ó à n ỳa mà, n n gb̄ẽ pì mìle blè.

¹⁶ T́ó èe n ỳa ma s̄oro, ñ gb̄ẽ m̀èn doo ke ḡõn plaa sé ñ namma, le à ỳa pì sí s̄èedade ḡõn plaa ke aaḡõ musu.

¹⁷ T́ó à ḡi ñ ỳa mazi, ñ ỳa pì o s̄osi gb̄en̄ne. T́ó à ḡi à s̄osi gb̄ẽ p̄iǹ ỳa mazi d̀ò, ñ à die kifii ke gb̄ẽ z̄it̄ ù.

¹⁸ Ỳapuraa n méé ooare, ṕó kè á ỳi t̄ōte yina musu, ṕó kè á p̀òto t̄ōte potona musu.

¹⁹ Méé ooare d̀ò, t́ó a ḡõn plaaan̄o lé kè do t̄ōte kè, ỳa kè a à w̄ée kè ma De kè kú musua p̄ingi, eé keare.

²⁰ Zaake guu kè ḡõn plaa ke ḡõn aaḡõn̄o kàk̄san k̄õn ma t́o, má kú ñ t́é.

²¹ Beee gb̄era Pita mò à Yesu là à bè: Dii, ḡèn ùgb̄an mà s̄iù ke k̄õn ma gb̄ẽ kè è ḡõ taari keemēe? Ḡèn sw̄eeplaaan ý?

²² Yesu w̄èla à bè: Méé on̄ne, èe ke ḡèn sw̄eeplaaan̄o, ḡèn sw̄eeplaa leo baaaḡõ akurime.

²³ Beee ỳanzi kpata kè b̀ò Luda kiia de lán kè bà. Kína ke bé à yezi à a ̀ò ỳa ḡõ ḡõ k̄õn a iban̄o.

²⁴ Kè à nà ̀ò pì ỳa, ben wà m̀on̄e k̄õn gb̄ẽ kè à à f̄ia sena miliõ wàa kurio.

25 Kè à ɔɔ vī à fīa pì boro, ben à dii bè wà à yá kɔn à naɔo kɔn à nénɔ kɔn pò kè à vīnɔ píngi gbasá wà à kē.

26 Ben ìba pì dàè a dii aezī, à agbaa kpàne à bè: Ñ mena kemao, mé n fīa bonne píngi.

27 Ben à dii à wēnda gwà à à gbàre, à fīa pì tònè.

28 Kè ìba pì bò dé, à dàkòre kɔn a ìba daa kè à fīa dɔa kondogi ɔɔ mèn basɔɔroo. Ben à à kù, èe ɔ tɔɔ a kòtoa à bè: Ñ ma fīa bomè.

29 À ìba daaa pì dàè à aezī, à agbaa kpàne à bè: Ñ mename, mé n fīa bonne.

30 Mòde èe wero. À tò wà à dà kpésiaan ai à à fīa bone.

31 Kè à ìba kpaaanɔ è le, aɔ nòse yàka maamaa, ben aɔ gàa wà yá kè kè pì tɔkè n diine píngi.

32 Ben dii pì à sisi à bè: Ìba pásī! Ma n fīa tònne píngi, kè n agbaa kpàme yānzi.

33 Lán ma sùu kènyo nà, le n sùu kè kɔn n gbēdaaa le se.

34 À dii pì pò fē, à tò wà à dà kpésiaan, wàgɔ wéé táaa ai à gá à fīa pì boo píngi.

35 Ben Yesu èara à bè: Tó a baade è sùu ke kɔn a gbēdaaa kɔn nòseo doró, len ma De kè kú musu é keare le se.

19

Gina nɔɔzi yá (Maa 10:1-12)

1 Kè Yesu yá beeenɔ ò à yàa, à bò Galili à gàa Yudea bùsu kpado Yoda baa kaa kpa.

2 Parii tézi, ben à n gyareenɔ kèkɔaríne gwe.

3 Farisi kenɔ mò wà à yɔ wà gwa, ben aɔ à là wà bè: Gɔgbē zé vī à gí a naɔzi yá píngi yānzin yó?

4 À wènlá à bè: Kè Luda n kè gɔgbē kɔn nɔgbēo ũ zaa káaku, èe à kyó ke á màroo?

5 Luda bè, beee yānzin gɔgbē é a de kɔn a dao tó, aɔé nakɔa kɔn a naɔo, aɔ gɔɔn plaaa é gɔ mè doo ũ.

6 Aɔ kuu plaa dro, sé do. Beee yānzi gbē kè Luda n nákɔanɔ, gbēntee tón n kèkɔaro.

7 Ben Farisinɔ à là wà bè: Bóyānzi Musa diè gɔgbē yìgidetakada kpá a naɔa à à gbarɔzi?

8 Yesu wènlá à bè: A swágbāa yānzin Musa a gba zé à a nɔɔnɔ gbarɔzi, mode à de le zaa káakuro.

9 Mée ooare, gbē kè gí a naɔzi, tó èe ke à gɔpɔse kènlo, tó à nɔ pānde sè, adee zina kèn gwe.

10 Ben à ìbanɔ bène: Tó len gɔgbē yá de le kɔn a naɔo, à maa wà nɔɔ séro.

11 Ben Yesu bènéne: Èe ke gɔgbē píngi bé eé yá pì fɔro, sé gbē kè Luda n gbá à zénɔ.

12 Zaake gbēkenɔ è nɔɔ séro, kè wà n í le yānzi, gbēkenɔ ègɔ kuu le kè wà n fēe kè yānzi, gbēkenɔ n zīnda kù le kpata kè bò Luda kiia yānzi. Gbē kè eé yá pì fɔ à fɔ.

Aubarikadana nénɔn (Maa 10:13-16, Luk 18:15-17)

13 Wèe mó Yesune kɔn nénɔ le à ɔ kérima à adua kéíne, ben à ìbanɔ gííne.

14 Ben Yesu bè: À tó nénɔ mó ma kiia. Àton gííneró, zaake aɔ takanɔ pón kpata kè bò Luda kiia ũ.

15 Kè à ɔ kèkɛ́má, ben à bò gwe.

Auzikidee

(Maa 10:17-31, Luk 18:18-30)

16 Ben gōgbē ke mò Yesu kiia, à à là à bè: Danneri, bó maaan mé ke mà wèndi kè è yáaroo ee?

17 À wèlà à bè: À kè dia née ma laa maakena yāzi? Luda ado bé à maa. Tó ní yezi ñ gē wèndi pì guu, ñgō à yādienanɔ kùna.

18 Ben à à là à bè: À kpareeme? Ben Yesu bè: Ñton gbē dero, ñton zina kero, ñton kpāi oro, ñton yā di n gbēdaaaaro,

19 ñgae bèe lí n de kɔn n daone, ñgō ye n gbēdaaazi lán n zīnda wèndi bà.

20 Gōkparɛ pì bène: Má yā beeenɔ kùna píngi. À kparee bé à gōme dɔɔ?

21 Yesu bène: Tó ní yezi ñgō papana, ñ gá ñ n pónɔ yá píngi, ñ à ɔ kpá takaasideenɔ, ñ mós ñ témazi, négō auziki vī ludambe.

22 Kè gōkparɛ pì yā pì mà, à tà pɔsiaao, kè à auzikinɔ vī bíta yānzi.

23 Ben Yesu bè à ibanɔne: Yāpuraan méé ooare, à zī'ū auzikideene à gē kpata kè bò Luda kiia guu.

24 Méé ooare dɔ, lakumi gēna pɔɔyīn aaga de auzikide gēna kpata kè bò Luda kiia guula.

25 Kè à ibanɔ yā pì mà, ben à bò ní sae maamaa aɔ bè: Tó lemɛ, dé bé eé fɔ à m̀sina ee?

26 Ben Yesu ní gwá t̄ii, à bèñne: Gbēntee é f̄oro. Luda kiia baabɔ píngi è sí ke.

27 Ben Pita wèlà à bè: Wa baabɔ píngi tò wa tenzi. Bó bé eé gōwe saa?

28 Yesu bèñne: Yāpuraan méé ooare: Tó Gbēntee Né v̄èe à kiblekita gakuideea anduna dufu guu, amɔa kè á témaziinɔ é v̄èe kiblekita mèn kuri awɛɛplaaanɔ, àgō yā gōgō Isaraili bori mèn kuri awɛɛplaaanɔne.

29 Gbē kè à a beɛ ke a v̄iinɔ tò ke a dāaronɔ ke a de ke a da ke a n̄enɔ ke a buraanɔ ma yānzi, adee é ɛara à beee taka e l̄eo basɔɔro, bensō eé wèndi kè è yáaroo e.

30 Mòde gbē káakunɔ égō kpɛedeennɔ ũ pari, kpɛedeennɔ égō gbē káakunɔ ũ pari.

20

Yalɛk̄szina k̄ɔn ayakerinɔ

1 Lán kpata kè bò Luda kiia de n̄an yè: Uabede ke bé à bò k̄ongɔ idɛ'idɛ, à ḡaa ayakerinɔ wete aɔ zī keare a bura.

2 Aɔ yā k̄s sè à f̄ia boñne kondogi ɔ mèn doodo. Ben à ní gbáe a bura.

3 À bò dɔ mò k̄endo, ben à gbē p̄andenɔ lè yàra guu kaena p̄a.

4 À bèñne: Apinɔ s̄s, à gá à zī ke ma bura, mé f̄ia boare a z̄éa.

5 Ben aɔ ḡaa. À ɛara à bò dɔ ɔf̄ant̄ɛ m̄idangura, ben à ɛara à bò ɔf̄ant̄ɛ ɔra p̄itanao, à ò gbē p̄andenɔne l̄e dɔ.

6 Kè à bò usiɛ, à gbē p̄andenɔ lè kaena, ben à ní lá à bè: Bóyānzi à kaena kè p̄a zaa k̄ongɔɔ?

7 Aɔ wèlà wà bè: Kè wèe zī dawero yānzime. À bèñne: À gá à zī ke ma bura se.

8 ɔf̄ant̄ɛ gēna kp̄énn buradee pì bè a ayakerinɔ gb̄ensine: Ñ ayakerinɔ sísi ñ f̄ia boñne. Ñ naa gbē kpɛedeenna ai à gá m̄i deo gbē káakunɔa.

9 Ben usiɛdeenɔ mò, aɔ kondogi ɔ è mèn doodo.

10 Kè gbē káakunò mò, aṣòe daa ní ɔɔ éǵṣ de gbē kpεεdeenò pólame, ben kondogi ɔɔ mèn doon aṣò è ní píngi.

11 Kè aṣ ní ɔɔ si, ben aṣ léfɔtɔɔ kà bεdee pìzi

12 wà bè: Awa doon gbē zāadeenò zīi kè, ben n ní ké sēnkpe kōn wamɔwa kè wa zī bíta kè ɔfántē gbāaa guuó?

13 Ben à wè ní gbē doo pìla à bè: Ma gbē, mée n blero. Wa kō yā mà kondogi ɔɔ mèn doo musunloo?

14 N n pò sí n tá. Má yezi mà kpá gbē zāadee kèkiia lán n pò bàme.

15 Má zé vī mà ke kōn ma ɔɔo lán má yezi nàroo? Néé wée bɔbɔɔzi kè má gbēkeε vī yānzin yó?

16 Len kpεεdeenò éǵṣ gbē káakunò ũ le, gbē káakunò éǵṣ kpεεdeenò ũ.

*Yesu εara à a ga kōn a fεεnao ya'ona
(Maa 10:32-34, Luk 18:31-34)*

17 Gurɔɔ kè Yesu e gaa Yerusalemu, à a ìba gɔɔn kuri awεεplaaanò sèε ñdona, à yā óñne zén à bè:

18 Wée gaa Yerusalemume. Gwen weé Gbēntee Né kpá sa'orikinɔa kōn ludayadannerinò, aṣé yā daàla à ga,

19 aṣé a kpá bori pānde gbēnɔa. Aṣé à fabo, aṣé à gbē flàò, aṣé à pá lía wà à de, à gurɔ aagòdee zī éé fεε.

*Yemisi kōn Yohanao wéεkena
(Maa 10:35-45)*

20 Ben Zebedi néno da mò Yesu kiia kōn a néno. À yezi à wée kea, ben à kùene.

21 Ben à à là à bè: Bón ní yezi? À wèàla à bè: N tó ma né gɔɔn plaaà kèno vεenyò n kpatan, gbē doo n ɔplaazi, gbē doo ɔzεεzi.

22 Ben Yesu bè né pinɔne: Á yā kè ée à wée keεmaa dōro. Togo'i kè mé mi, é fō à mí? Aṣ wèàla wà bè: Wé fō.

23 Yesu bèñne: Togo'i kè mé mii, é mi fá, mɔde vεena ma ɔplaazi ke ma ɔzεεzi né ma yānlo. Gbē kè ma Dee kèkeñnenò pómε.

24 Kè à ìba gɔɔn kuri kpaaanò yā pì mà, aṣ pò fè vīi kōn dāaroo pìzi.

25 Ben Yesu ní kákɔa à bèñne: Á dō ke bori pānde kīnanò è gbāaa ble ní gbēnɔa, gbāadeenò sō è iko mósíne,

26 mɔde à de le a kiiaro. A té gbē kè yezi à gō gbēnsi ũ, sé adee ke a zīri ũ.

27 Lemε dɔ gbē kè yezi à gō gbē káaku ũ, sé adee ke a zò ũ.

28 Zaake Gbēntee Né e mó le wà zīi keñero, à mò le à zīi keñneme, à a zīnda wèndi kpá le à gbēnò bo pari yānzi.

*Vīa baakerinò kékšana
(Maa 10:46-52, Luk 18:35-43)*

29 Gurɔɔ kè aṣòe bɔɔ Yeriko, parii té Yesuzi.

30 Vīa gɔɔn plaaanò vεena zé léa, aṣò mà Yesu bé èε gēteε, ben aṣò lé gbāaa zuu wà bè: Dii, Dauda Bori, n wa wènda gwa!

31 Wà gínne wà bè aṣ yíte, ben aṣ lé gbāa zuna kàara wèε bee: Dii, Dauda Bori, n wa wènda gwa!

32 Ben Yesu zè à ní sísi, à ní lá à bè: Bón á yezi mà kearee?

33 Aṣ wèàla wà bè: Dii, wá yezi wa wée guu emε.

34 Yesu ní wènda gwà, à ɔ kè ní wéεa. Gwe gɔɔ aṣ wée guu è, ben aṣ tēzi.

21

Gbaakekpana Yesuzi Yerusalemu
(Maa 11:1-11, Luk 19:28-40, Yoh 12:12-19)

¹ Kè aṣ kà kīi kōn Yerusalemuo, aṣ kà Betefage lakutu kè kú Kùkpe s̀s̀s̀g̃ezi, ben Yesu a ịba z̃l̃ g̃ṣ̃ñ plaa,

² à b̃è̀ññe: À gá lakutu kè káe a ae k̃èk̃aa guu. Tó a g̃ē g̃ṣ̃, é zaaki e kōn a néo b̃à̀d̃ña gwe. À poro à suome.

³ Tó wà a la wà b̃è̀, à kè diaa, à be Dii bé à yezi, eé eara à suo tia.

⁴ À kè l̃e l̃e yā kè annabi ò ke yānzime à b̃è̀:

⁵ À o Zaỹndeenñe

aṣ k̃ina bé èe m̃ṣ̃ ñ k̃iia.

A buse à di zaakiñe b̃òr̃ṣ̃ kp̃e.

⁶ Ịba p̃iñṣ̃ g̃aa wà kè lán Yesu òr̃ñe nà.

⁷ Aṣ sù zaaki p̃io kōn a néo, aṣ ñ utano kp̃ãẽñma, ben Yesu dia.

⁸ Gb̃ēñṣ̃ e ñ utano kp̃ãẽ z̃eñ paripari, gb̃ēkeñṣ̃ e lá z̃ṣ̃, aṣṣe kp̃ãẽ z̃eñ d̃.

⁹ Gb̃ē kè aṣṣo té aez̃iñṣ̃ kōn gb̃ē kè aṣṣo té kp̃ẽñṣ̃ e wii l̃e w̃ẽe bee:

Ñ gb̃āaa ke, Dauda Bori!

Aubarikadeen gb̃ē kè èe m̃ṣ̃ Dii t̃so ũ!

Wà gb̃āake kp̃ázi ai ludambe.

¹⁰ Kè Yesu g̃ē Yerusalemu, w̃ẽte l̃ogo, gb̃ē p̃ingi e bee: Dén gb̃ē beee ũu?

¹¹ Parii b̃è̀: Annabi Yesum̃e. À b̃ò Nazareti, Galili b̃usun.

Yesu kuuna Luda ua

(Maa 11:15-19, Luk 19:45-48, Yoh 2:13-22)

¹² Yesu g̃ē Luda ua guu, à p̃è laayarino kōn laaluriñṣ̃ a ñ b̃óe ñ p̃ingi. A ̃ṣ̃l̃endekerino teebuñṣ̃ kōn p̃ōt̃ēyarino kitano ỹl̃pa à kw̃ē̃ñe.

¹³ À b̃è̀ññe: Wà k̃ē̃ Luda yān, ma kp̃é é̃g̃ṣ̃ de aduak̃ẽkp̃e ũ, ben á k̃ē̃ gb̃ēblerino tò ũ.

¹⁴ Ṽl̃ano kōn er̃eñṣ̃ m̃ò à k̃iia Luda ua guu gwe, ben à ñ k̃ē̃k̃ṣ̃a.

¹⁵ Kè sa'orikino kōn ludaỹadannerino yāb̃ons̃ae kè èe k̃ẽñṣ̃ è, bens̃ṣ̃ aṣṣo mà ñeñṣ̃ e w̃ĩi d̃ṣ̃aa Luda ua guu aṣṣo bee, ñ gb̃āaa ke, Dauda bori, ben aṣ p̃ṣ̃ f̃ē̃.

¹⁶ Aṣ b̃è̀ññe: Ñ mà lán aṣṣo oo ñaṣ? Yesu w̃ẽñl̃a à b̃è̀: L̃em̃e! Kè Ludaa dà né f̃é̃teñṣ̃e kōn ñekp̃ant̃eñṣ̃ aṣ a s̃áabu kp̃á, ée à kỹo ke á màroo?

¹⁷ Ben à b̃ò w̃ẽte p̃iñ à ñ t̃ón, à g̃aa à ì Betani.

Kaka lí kana

(Maa 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Kè guu d̃ k̃ong̃ṣ̃ id̃e'ide, à liara e suu w̃é̃teñ, ben ñṣ̃aa e à d̃ẽe.

¹⁹ À k̃ak̃á lí é z̃é l̃éa, ben à s̃ṣ̃zi èe p̃óke earo, sé à lánṣ̃. Ben à b̃è̀ lí p̃iñe: Né né i ziki d̃oro. Gwe g̃ṣ̃ lí p̃i kori k̃ù à g̃aga.

²⁰ Kè à ibañṣ̃ è, ben à b̃ò ñ sae aṣ b̃è̀: À kè dia k̃ak̃á lí p̃i kori k̃ù l̃e g̃ṣ̃?

²¹ Yesu w̃ẽñl̃a à b̃è̀: Yāpuraan m̃é̃e ooare, tò á Luda náane ṽi seka sai, èe ke k̃ak̃á lí p̃i yān é ke adoro. Tó á ò kp̃ĩi k̃è̃ñe à f̃ẽe á a z̃inda sé à zu s̃è̃ben, eé ke l̃e.

²² Tó á Luda náane ṽi, yā kè a à w̃é̃e k̃ẽa aduak̃ẽna guu p̃ingi, é e.

Yesu gbekana a ikozi

(Maa 11:27-33, Luk 20:1-8)

²³ Yesu g̃ē Luda ua guu, èe yā daãñe. Ben sa'orikino kōn gb̃ēns̃iñṣ̃ m̃ò wà à là wà b̃è̀: Iko kp̃areen ñé̃e yā k̃è̃ñṣ̃ k̃ẽo? Dé bé à ñ gba iko p̃i?

24 Ben Yesu wènlà à bè: Mapi sɔ, yā mèn doon mé gbekaawa. Tó á òmɛ, mé iko kè mée yā kènɔ kɛɛo oare.

25 Dé ikon Yaaya gbɛnɔ batisi kèò? À bò Luda kiian yɔɔ, ke gbɛntee kiiame? Ben aɔ yā gògɔ wà bè: Tó wa bè Luda kiiame, eé wa la, bɔyānzin wée Yaaya yā sírozi.

26 Tó wa bè gbɛntee kiiame sɔ, wá gbɛnɔ vīa vī, zaake gbɛ píngi Yaaya annabikɛɛ sí.

27 Ben aɔ wè Yesula wà bè: Wá dɔro. Ben Yesu bèrɛnɛ: Èndɛ mapi se, mé iko kè mée yā kènɔ kɛɛo oarero.

Négɔgbɛ gɔɔn plaaanɔ

28 Ben Yesu bè: Gbɛke négɔgbɛnɔ vī gɔɔn plaa. Ben à bè Worunɛ: Ñ gá ñ zīi kɛ bura gbáa.

29 Woru bè: Mé gáro. Ben à a nòsɛ liɛ zāa à gáa.

30 Maree pí gáa à bè Sabine lɛ dɔ. Sabi bè: Tò. Ben èe gáro.

31 Á è diaa? Gɔɔn plaaa pìnɔ guu, aɔ dé bé à a de pɔyezi kè? Aɔ bè: Worunɛ. Ben Yesu bèrɛnɛ: Yápuraaan mée ooare, be'ɔɔsirinɔ kɔn kaaruanɔ é gɛ kpata kè bò Luda kiia guu á.

32 Zaake Yaaya mò, à zé súusu òɔaare, ée à yā síro. Be'ɔɔsirinɔ kɔn kaaruanɔ bé wà à yā sí. Baa kɔn beee enao ée a nòsɛ liɛ zāa a à yā síro.

Geepi líkpe ayakɛrinɔ

(Maa 12:1-12, Luk 20:9-19)

33 À yā pānde ma dɔ. Burade ke bé à kuu, à geepi líkpe bà à kara lìgazi, à wèe yò à guu geepi'ifèkii ù à búdákpagba dò. Ben à bú pí nà ayakɛrinɔnɛ ñ ɔzī, ben à fɛɛ táo.

34 Kè geepizɔgurɔ kà, ben à a zìrinɔ zī ayakɛri pìnɔa, lɛ aɔ a geepi beɛ sí.

35 Ben ayakɛri pìnɔ à zìrinɔ kùkù, aɔ ñ gbɛ doo gbɛ, aɔ ñ gbɛ doo dɛ, aɔ ñ gbɛ doo pàpa gbɛo wà à dè.

36 Ben à èara à zìri pāndenɔ zìrɛma, aɔ parii de gbɛ káakunɔla, ben aɔ kèrɛnɛ lɛ dɔ.

37 Zāan à a né zìrɛma à bè: Aɔé ma né yā da.

38 Kè ayakɛri pìnɔ né pí è, aɔ bèkɔnɛ: Túbiberin yè. À tó wà à dɛ, à túbi é gɔ wa pɔ ù.

39 Ben aɔ à kù wà bò buraa guu, aɔ à dè.

40 Tò! Tó buradee pí sù, bɔn eé kɛ ayakɛri pìnɔnɛ?

41 Aɔ wèàla wà bè: Eé gbɛ pāsī pìnɔ dɛdɛ pāsīpāsī, eé buraa pí na ayakɛri pānde kè aɔé à baka kpáa à gurɔɔanɔnɛ ñ ɔzī.

42 Ben Yesu bèrɛnɛ: Èe Luda yā kè kyó keroo?

Gbè kè kpéborinɔ pā kpāzi

bé à gò kpé gooda gbè mīdee ù.

Dii bé à beee kè

ben à kèwe yābɔnsaɛ ù.

43-44 Bee yānzi mée ooare: Luda é a bɔ kpata kè bò a kiia guu, eé gbɛ kè aɔé à baka kpáanɔ kán.

45 Kè sa'orikinɔ kɔn Farisinɔ Yesu yálekɔzina pìnɔ mà, aɔ dɔ kè ñ yān èe oo.

46 Ben aɔ zé wète wà à kù, mɔde aɔ vīa kè pariine, kè wà à die annabi ù yānzi.

22

*Nɔse pɔnnakena**(Luk 14:15-24)*

¹ Yesu ɛara à yā lɛkɔziinne à bè:

² Lán kpata kɛ̀ bɔ̀ Luda kiia de nà̀n yè̀ dɔ̀. Kína ke bé èe nɔse pɔnnaa kee a néne,

³ ben à a zìrino zì aɔ̀ o gbɛ̀ kè à ñ sísí aɔ̀ mɔ̀ pɔ̀ bleenɔne aɔ̀ mɔ̀, mɔ̀de aɔ̀ yezi wà mɔ̀ro.

⁴ Ben à ɛara à zìri pàndenɔ zì à bèñne: À gá à o gbɛ̀ kè ma ñ sísinoɔne ma sorumi mà, ma zùswareenɔ kɔ̀n pɔ̀kàde mɛ̀kpananɔ dè má kèkè kò. Aɔ̀ mɔ̀ nɔse pɔ̀blekiia.

⁵ Ben aɔ̀e làakari dɔ̀ yā pìaro, aɔ̀ baade gaa a bɔ̀kɔte kè. Gbɛkenɔ gaa ñ bura, gbɛkenɔ gaa laa tá.

⁶ Gbɛ̀ kpaaanɔ zìri pìno kùkù, aɔ̀ wí dàmma, aɔ̀ ñ déde.

⁷ Ben kína pì pɔ̀ fɛ̀ à a sozanɔ gbàre, aɔ̀ gaa wà gbɛderi pìno dède, ben aɔ̀ té sò ñ wétea.

⁸ Ben kína pì bè a zìrinoɔne: Nɔse pɔ̀blee mà, mɔ̀de gbɛ̀ kè ma ñ sísinoɔ e kò síoro.

⁹ A gá zéñkpakɔanɔ guu, à gbɛ̀ kè á è píngi sísí nɔse pɔ̀bleea.

¹⁰ Ben zìri pìno fɛ̀e wà gaa zéno guu, aɔ̀ gbɛ̀ kè aɔ̀ ñ éno kàkɔa, gbɛ̀ zaaanɔ kɔ̀n gbɛ̀ maaanɔ ñ píngi. Len nɔse pɔ̀nnakerino guu pà le.

¹¹ Kè kína pì gè à pɔ̀nnakeri pìno gwa, à gɔ̀gbɛ̀ ke è gwe, à nɔse pɔ̀nna uta danaro,

¹² ben à bène: Ma gbɛ̀, à kè dia n gè kè nɔse pɔ̀nna uta dasaii? Ben à yītɛna kítikiti.

¹³ Ben kína bè a dogarinɔne: À à ɔ̀no yi kɔ̀n à gbáno, à à zu bàazi gusiaan. Gwen weé ɔ̀ dɔ̀n wà ɔ̀ di ñ musu.

¹⁴ Zaa ke gbɛ̀ kè Luda ñ sísinoɔ pari, mɔ̀de gbɛ̀ kè à ñ sɛnoɔ pariro.

*Bɛ'ɔ̀kpána Sizaaya**(Maa 12:13-17, Luk 20:20-26)*

¹⁵ Beee gberan Farisino bɔ̀ wà gaa wà yā gɔ̀gɔ̀ lán aɔ̀é ke nà aɔ̀ Yesu kú a yá'ona guu.

¹⁶ Ben aɔ̀ ñ ibanɔ zìla kɔ̀n Herɔdu gbɛno aɔ̀ bè: Danneri, wá dɔ̀ kè gbɛ̀ yāpuradeen n ũ. Neè Luda zé dañne súusu, neè gbɛ̀ wée gwaro, neè gbɛ̀ gwena gwaro.

¹⁷ Lán ñ è nà ñ owe. À zé ví wà bɛ'ɔ̀ kpá Sizaas, ke à zé víro?

¹⁸ Yesu ñ nɔse zaaa dɔ̀mma, ben à bè: Mɔ̀nafikideenɔ! Bóyānzin ée ma yɔ̀ ée gwaazi?

¹⁹ À ɔ̀ kè wè bɛ'ɔ̀ kpáo ɔ̀dɔame. Ben aɔ̀ ɔ̀ pì doo kpàa.

²⁰ Ben à ñ lá à bè: Dé mì wɛzān yè kɔ̀n à tɔ̀o?

²¹ Aɔ̀ wèla wà bè: Siza pɔ̀me. Ben à bèñne: Èndè à pɔ̀ kè de Siza pɔ̀ ũ kpá Siza, é pɔ̀ kè de Luda pɔ̀ ũ kpá Ludaa.

²² Kè aɔ̀ yā pì mà, à bɔ̀ ñ sae, ben aɔ̀ tà wà à tò gwe.

*Gèno fɛena ya**(Maa 12:18-27, Luk 20:27-40)*

²³ Gurɔ̀ dɔ̀nkɔ̀ pì zì Sadusi kè aɔ̀e be gèno è fɛeroonɔ̀ mɔ̀ Yesu kiia, ben aɔ̀ à gbèka wà bè:

24 Danneri, Musa òwe tó gōgbē gā nē'isai, à dāaro a vīi gyaanɔɔ sé, le à né borii dato a vīine.

25 Tò. Dedōnkōdeenɔɔ kú wa té yā gōɔn swεεplaa. Woru nɔɔ sè, ben à gā à nɔɔ pì tò nē'isai, ben gyaanɔɔ gō Sabine.

26 À kè Sabinε le dɔ kōn Bibo ai à gāa pé n swεεplaa deea.

27 A5 píngi gberan nɔɔ pì gā sè.

28 Tò! Gèno fεεgurɔɔ zī a5 gōɔn swεεplaa pìnɔ té, dé bé eégō nɔɔ pì vīi? Zaake n píngi a5 à dō nɔɔ ũ.

29 Ben Yesu wēnla à bè: A sāsá a Luda takada kōn à gbāaa dōsai yānzi.

30 Tó gèno fεε, a5é nɔɔ séro, a5é zā kero, weégō kuu lán malaikanɔɔ kuu nà ludambεme.

31 Gèno fεεna yā musu ée yā kè Ludaa òare kyó keroo? À bè,

32 ambe Ibraī kōn Isaakuo kōn Yakubuo Luda ũ. Luda è ke gèno Luda ũro, gbē bēeno Ludame.

33 Kè gbēno yā pì mà, à yādannena bò n saε.

Dokayā kè deñlaa

(Maa 12:28-34, Luk 10:25-28)

34 Kè Farisinɔɔ mà Yesu Sadusinɔɔ fū, a5 kākōa.

35 Ben a5 dokadōrinɔɔ doke à yō à gwa, à à là à bè:

36 Danneri, dokayā kparee bé à de a kpaaanɔɔlaa?

37 Yesu wèlala à bè: Ñgō ye Dii n Ludazi kōn nòseo do kōn n niniio píngi kōn n laasuo píngi.

38 Dokayā kè à bèε vī de a kpaaanɔɔlaan gwe.

39 À plaadee kè bōkōbaon yè: Ñgō ye n gbēdaazai lán n zīnda wèndi bà.

40 Musa doka píngi kōn annabinɔɔ yāo logona dokayā mèn plaa kènoame.

Mεsaya bori yā

(Maa 12:35-37, Luk 20:41-44)

41 Lán Farisinɔɔ kakōana nà, Yesu n lá à bè:

42 Á è dia Mεsaya yā musuu? Dé boriin à ũu? A5 wèlala wà bè: Dauda boriime.

43 Ben Yesu bèñne: À kè dia Luda Nini didi Daudaa, ben Dauda Mεsaya sisi Diii? À bè,

44 Dii bè ma diine à vεε a ɔplaazi

ai àgō à ibεeno káene a gbá gīzī.

45 Kè Dauda bène Dii, à kè dia eégō de à borii ũ dɔɔ?

46 Gbēkee e fō à wèlaro. Zaa gurɔ beea gbēkee e gā à yāke laa dɔro.

23

Ludayādannerinɔɔ kōn Farisinɔɔ mōnafiki

(Maa 12:38-39, Luk 11:43, 46, 20:45-46)

1 Beee gbera Yesu yā ò gbēnoε kōn a ibano

2 à bè: Ludayādannerinɔɔ kōn Farisinɔɔ bé wà gō Musa gēε ũ.

3 Beee yānzi à yā kè a5é oareno ke píngi àgō kūna. Mōde àton n yākεna kero, zaake a5é yā kè a5é oo kero.

4 A5é aso tisi yi yi wà di gbēnoε n gān bensō baa ɔnetee do a5égō yezi wà kázoro.

5 A5é n yā píngi ke le gbēno n é yānzime. Len a5é Luda yā εzεba gbēntε da le, a5é bàkɔ gbāa da n pókāsāanzi.

6 Aṣègṣ̄ yezi wavèè ponna pòble vèeki maaanṁ kṣ̄n aduakεkpe vèeki maaanṁ.

7 Aṣègṣ̄ yezi wàgṣ̄ ì kpákpaarímma yàranṁ, wàgṣ̄ ñ sísi Rabi.

8 Àton tó wà a sísi Rabi, zaake a píngi v̄línṁ kṣ̄n dāaronṁe a ù, a Danneri mèn dome.

9 Àton gbēke sísi a de tṁṁte kèro, zaake a De mèn dome, àmbe à kú musu.

10 Àton tó wà a sísi aadero, zaake a Aεdee mèn dome, àmbe Mesaya ù.

11 A z̄l̄rin gbēnsi ù a té.

12 Gbē kè è a z̄inda kaara, Luda é à busa. Gbē kè è a z̄inda busa, Luda é à kaara.

Yesu kpákèna lodayadannerinṁ kṣ̄n Farisinṁzi

(Luk 11:39-42, 44, 52)

13 Wáiyoo a yādannerinṁ kṣ̄n Farisinṁ! Mṁnafikideenṁ! Èè kpata kè b̄ò Luda kiia zé tata gbēnṁe. Èè gē à guuro, bens̄ eè wezi gbē kè aṣṣ̄ yezi wà gē à guunṁ gēn sero.

14 Wáiyoo a yādannerinṁ kṣ̄n Farisinṁ! Mṁnafikideenṁ! Èè adua gb̄aa ke le gbēnṁ a e yānz̄i, ben eè gyaanṁṁṁ kpé símma. Beee yānz̄i a wéetamma égṣ̄ pás̄i de gbē píngi p̄óla.

15 Wáiyoo a yādannerinṁ kṣ̄n Farisinṁ! Mṁnafikideenṁ! Èè lili o tṁṁte kṣ̄n ísiaa ìba mèn do ena yānz̄i. Tó a à è s̄s̄, eè à ke té p̄ó ù deala leo plaa.

16 Wáiyoo a v̄la dṁn'aεdeenṁ! Èè be, tó wà si kṣ̄n Luda kpé, à yāke v̄iro, mṁde tó wà si kṣ̄n Luda kpé vurao, beee bé à yā v̄i.

17 V̄la misaideenṁ! À kparee bé à bítaa? Vuran yó, ke Luda kpé kè è tó vura gṣ̄ à p̄ó ù?

18 Èè be dṁ, tó wà si kṣ̄n sa'okiio, a yāke v̄iro, mṁde tó wà si kṣ̄n sa'obṁ kè kú gweeo, beee bé à yā v̄i.

19 V̄lanṁ! À kparee bé à bítaa? Sa'obṁ yó, ke sa'okii kè è tó sa'obṁ gṣ̄ Luda p̄ó ù?

20 Gbē kè yā si kṣ̄n sa'okiio si kṣ̄n p̄ó kè kú gweenṁ píngime dṁ.

21 Gbē kè yā si kṣ̄n Luda kpé si kṣ̄n Luda kè kú à guuome dṁ.

22 Gbē kè yā si kṣ̄n ludambεeo si kṣ̄n Luda k̄iblekitao kṣ̄n Luda kè v̄εεnaaome.

23 Wáiyoo a yādannerinṁ kṣ̄n Farisinṁ! Mṁnafikideenṁ! Èè tofeenṁ tṁṁtedo kṣ̄n kpee'āao kṣ̄n dā láo kuridee kpá Ludaa, ben eè dokayā tiisinṁ tón, yāzede kṣ̄n s̄uo kṣ̄n náanṁ. Yā beenṁ bé à de àgṣ̄ kúna à kpaaa tona sai.

24 V̄la dṁn'aεdeenṁ! Èè m̄s̄ṁ né bṁ à íminan, ben eè lakumi m̄s̄.

25 Wáiyoo a yādannerinṁ kṣ̄n Farisinṁ! Mṁnafikideenṁ! Èè gb̄ās̄i bṁ togoonṁ kpeε kṣ̄n taanṁ, mṁde wākū kṣ̄n z̄indakūnad̄s̄aio bé à a n̄s̄e p̄a.

26 N Farisi v̄la! N̄ gb̄ās̄i bṁ togo guune ḡi, à kpeε é gṣ̄ gb̄ās̄i sai.

27 Wáiyoo a yādannerinṁ kṣ̄n Farisinṁ! Mṁnafikideenṁ! Á de lán mira kè wà aali puraa lēanṁ b̄ame. Aṣ̄ kpeε maa wéεne, mṁde gèwanṁ kṣ̄n gb̄ās̄i píngio bé à ñ guu p̄a.

28 Lemε apinṁ se dṁ, a kuuna maa gbēnṁ wéεne, mṁde mṁnafiki kṣ̄n yā zaaao bé à a guu p̄a.

29 Wáiyoo a yādannerinṁ kṣ̄n Farisinṁ! Mṁnafikideenṁ! Èè p̄ó bo annabinṁ miranṁ, eè z̄a ble Luda gbēnṁ p̄óa

30 eè be: Tó wà kuu yā wa dez̄inṁ gurṁ, wa bà égṣ̄ kúnyo annabinṁ dedena guuro.

31 Lemε á si kè gbē kè aṣ̄ annabinṁ dēdenṁ boriinṁ a ù.

32 À aña ke, à a dezin kándagbe ba à à mì de sa!

33 Mlèno! Gbèntee pitigooṅ! É ke dia à bɔ té yā kè danaalaa guuu?

34 Beee yānzi mé annabinṅ kṅ ṅndōrinṅ kṅ yādannerinṅ zīawa. É n gbēkenṅ dede, é n gbēkenṅ pá líá, é n gbēkenṅ gbē flāo a aduakekpenṅ guu, é périma wéte kṅ wéteo.

35 Leme Luda gbē kè wà n dedenṅ yā é wí a musu le, sena zaa gbē maa Abila denaa ai à gàa pé Berekia né Zakari kè a à dè Luda kpé kṅ sa'okiiio daguraa.

36 Yāpuraan méee ooare, yā beeenṅ píngi é wí tōrighēnṅ musume.

Yerusalemu yā (Luk 13:34-35)

37 Yerusalemudeenṅ, Yerusalemudeenṅ! Eè annabinṅ dede, eè gbē kè Luda n zīawaṅ papa gbèò à n dede. Meeḡḡ yezi mà a kakōamazi gēn baaagḡ, lán koo è a dēbe kú a nēnola nà, mṅde ée weziro.

38 Luda é a kpé tóare bezī ūme sa.

39 Mée ooare, é ma e dōro ai à be, aubarikadeen gbē kè èe mṅṅ kṅ Dii tóo ū.

24

Yerusalemu yakana kṅ andunayāagurṅ sèedanṅ (Maa 13:1-20, Luk 21:5-24)

1 Yesu bṅ Luda ua guu èe taa, ben à ìbanṅ sṅzi wà lézukii kène à kpénṅa.

2 Ben Yesu bèrñe: A beee è píngiḡ? Yāpuraan méee ooare, weé gbē ke tó dikṅaro, weé gboro píngime.

3 Gurṅṅ kè Yesu vēena Kùkpe sīsīgeezi, à ìbanṅ mò à kiia gusae, aḡ à là wà bè: N owe, bōren yā kēnṅ é kee? Bṅ bé eéḡḡ de n suna kṅ andunayāagurṅṅṅ sèeda ū?

4 Yesu wēnla à bè: À làakari ke, àton tó wà a sāsāro.

5 Zaa ke weé mó pari ma tṅ, aḡḡḡ bee Mesayan n ū, aḡḡ gbēnṅ sāsā pari.

6 É zīnṅ baaru ma kṅ à wāpeo. Àton bídi kero. Sé beeenṅ ke, mṅde gurṅ yāana kpé.

7 Bori kṅ boriio é fēekṅzi, leme dṅ būsuo kṅ būsuo. Nṅa kṅ tṅṅte nigānigānao éḡḡ kú gukenṅ.

8 Yā beeenṅ píngi nṅwāwā naana ū.

9 Beee gbēra weé a kùkū wà a kpámma, wà wée tāawa wà a de, bori píngi é zaagu ma yānzi.

10 Gbēnṅ é fuma pari, aḡḡ bṅ kṅ kpe, aḡḡ zakṅn.

11 Annabi egeenṅ é mó pari wà gbēnṅ sāsā pari,

12 yā zaaa é kṅ, gbē parideenṅ yenzi é busa.

13 Gbē kè zena gbāa ai à gurṅ léa bé ée mīsina e.

14 Weé kpata kè bṅ Luda kiia pì baaru kpá anduna baama píngia sèeda ū bori píngine, gbasa pṅ píngi é mì de.

15 Tó a tē guyakari kè annabi Danieli à yā ò è Luda ua, kyókeri ḡḡ dṅ,

16 gbē kè aḡḡ kú Yudeanṅ bàa sí wà mì pé kpiinṅa.

17 Gbē kè kú a kpé musu tón pita à gē kpé guu à pṅke sé à bṅoro.

18 Gbē kè kú buraa tón liara be à a uta séro.

19 Wāiyoo nṅsindadeenṅ kṅ nédandeenṅ gurṅ beee.

20 À adua ke le bàasina pì tón ke buusie ke kámabogurṅṅ zīro.

21 Zaa ke gurṅṅ pì wētamma éḡḡ bíta. Zaa gurṅṅ kè Luda anduna kè ai gbāa, à taka e kero, bensṅ ée ke zikiro.

22 Tó Ludaa e gurɔɔ pɪnɔ lagoro, lɛ gb̄ɛke é b̄oro. Mɔde eé gurɔɔ pɪnɔ lago a gb̄ɛ kè à ñ s̄ɛnɔ yānzime.

Gb̄ɛntee Né suna

(Maa 13:21-37, Luk 17:20-37, 21:25-33)

23 Gurɔ beeeá tó gb̄ɛke bèare, à Mɛsaya gwa kè kes̄ɔ à Mɛsaya gwa k̄aa, àton síro.

24 Zaake Mɛsaya egeɛnɔ k̄ɔn annabi egeɛnɔ é mó wà s̄eɛda bítanɔ k̄ɔn dabuyānɔ ke, lɛ wà baa gb̄ɛ kè Luda ñ s̄ɛnɔ s̄as̄áo, tó eé sí ke.

25 À ma, ma ḡɪake má òare zaa k̄áaku kò.

26 Tó wà bèare à gwa, à kú s̄ɛn, àton gáro. Ke tó wà bèare à gwa, à kú kp̄étu, àton síro.

27 Zaake lán lou è pí à ludambɛɛ pura kú zaa ɔf̄ánt̄ɛb̄ɔɛ kpa ai à ḡɛkpen kpa nà, len Gb̄ɛntee Né suna éǵɔ de lɛ.

28 Guu kè gè kún, gwen yeberekunɔ é k̄ɔ kak̄ɔan.

29 Gurɔ pɪnɔ w̄ɛɛt̄amma gb̄ɛra ḡɔɔ ɔf̄ánt̄ɛ é sia kú, m̄ɔvura é í keɔ, s̄ɔs̄ɔnɛnɔ é woro ludambɛ, gb̄áaa kè āɔ kú musunɔ é niḡá.

30 Gb̄ɛntee Né s̄eɛda é gbasa à b̄ɔ ludambɛ, borii kè āɔ kú anduna guunɔ é ñ z̄ĩnda gb̄ɛgb̄ɛ ñ píngi, āɛ Gb̄ɛntee Né suna e ludambɛ luguun k̄ɔn gb̄áaaɔ k̄ɔn gaku bítao.

31 Eé a malaikanɔ z̄ĩ k̄ɔn k̄ák̄áki'ɔ gb̄áaaɔ, āɛ a gb̄ɛ kè à ñ s̄ɛnɔ kak̄ɔa anduna gooda siiḡɔɔa zaa ludambɛ lé gura kè k̄ɔn à lé k̄aaɔ.

32 À yā dada k̄ák̄á lía. Tó à ḡánɔ í kp̄àkpa, èe lá b̄ɔɔ paa, á d̄ɔ guw̄aagurɔɔ kà k̄i.

33 Lemɛ s̄ɔ, tó a yā pɪnɔ è píngi lɛ, àǵɔ d̄ɔ kè à suna kà k̄i, à kú kp̄ɛɛla.

34 Yāpuraan m̄ɛe ooare, gurɔɔ kè gb̄ɛnɔ é ḡɛɛro ai yā pɪnɔ gá keo píngi.

35 Musu k̄ɔn t̄ɔt̄ɔe é ḡɛɛ, m̄ɔde ma yānɔ ḡɛɛna v̄ĩro.

36 Gb̄ɛkee à gurɔɔ ke à gurɔ zaka d̄ɔro, baa malaika kè āɔ kú musunɔ ke Luda Né, sé De Luda.

37 Lán à de nà Nuu gurɔ, len eéǵɔ de lɛ se Gb̄ɛntee Né sugurɔ.

38 Gurɔɔ kè í e da andunalaro, w̄ɛe p̄ɔ blee w̄ɛe í mii, w̄ɛe n̄ɔɔ s̄ɛe w̄ɛe z̄á kee ai Nuu ḡaa à ḡɛ ḡoro'ite guu.

39 Āɔɛ d̄ɔro, ben í mò à ñ s̄ɛe ñ píngi. Len eéǵɔ de lɛ se Gb̄ɛntee Né sugurɔ.

40 Gb̄ɛ ḡɔɔn plaaanɔ éǵɔ kú bura, weé gb̄ɛ doo sé wà gb̄ɛ doo tón.

41 N̄ɔgb̄ɛ ḡɔɔn plaaanɔ éǵɔ p̄ɔ l̄b̄ɔ gb̄ɛn, weé gb̄ɛ doo sé wà gb̄ɛ doo tón.

42 Beee yānzi a w̄ɛe ḡɔ d̄ɔ, zaake á d̄ɔ gurɔɔ kè a Dii é suro.

43 Àǵɔ k̄èk̄i d̄ɔ. Tó b̄ɛdeɛ gurɔ zaka kè kp̄ái é m̄ɔa d̄ɔ yā, lɛ a w̄ɛe ḡɔ d̄ɔ, eé tó à a kp̄ɛ f̄ĩro.

44 Beee yānzi apinɔ s̄ɔ, àǵɔ kú soruo, zaake Gb̄ɛntee Né é su gurɔ zaka kè a w̄ɛe d̄ɔzirooame.

Z̄ík̄eri náanɛde làakaridee

(Luk 12:41-48)

45 D̄ɛn z̄ík̄eri náanɛde làakaridee kè à dii a z̄ík̄erinɔ n̄anɛ a ɔz̄ĩ lɛ à p̄ɔblee kp̄ám̄ma à gurɔɔa ũu?

46 Aubarikadeen z̄ík̄eri kè à dii à lè èe kee lɛ a sugurɔɔa ũ.

47 Yāpuraan m̄ɛe ooare, eé a auziki píngi nanɛ a ɔz̄ĩme.

48 M̄ɔde tó z̄ík̄eri pí pás̄ĩ, ben à bè a n̄ɔse guu a dii e ḡĩ kee,

49 ben à nà a z̄ík̄eri daanɔ gb̄ɛgb̄ɛnaa, èe p̄ɔ blee èe í mii k̄ɔn w̄ɛɛɛrinɔ,

50 à dii é su gurɔɔ kè à w̄ɛe d̄ɔzirooame, gurɔ zaka kè à d̄ɔrooaa,

51 eé à z5z5k5rε, à à baka da k5n m5nafikideen5. Gwen weé 55 d5n wà 5 di n5 musu.

25

N5kpare g55n kurin5

1 Guro beea kpata kè b5 Luda kiia ég5 de lán n5kpare g55n kuri kè a5 n5 fitian5 sè wà b55, a55e gaa da n5serile bàme.

2 A5 g55n s55roon5 né m5saideen5me. A5 g55n s55roon5 s55 làakarideen5me.

3 À m5saideen5 n5 fitian5 sè n5si k5s5e sai,

4 à làakarideen5 s5 n5 fitian5 sè k5n n5si k5s5e5o.

5 N5seri e m5 kpaaro, ben i n5 lé n5 píngi, a55e ii oo.

6 Lez5ndo wà wii lè: N5seri e m55! À fεε à gá daàle.

7 Ben n5kpare pìn5 vù n5 píngi, a5 n5 fitian5 kèke.

8 Ben m5saideen5 bè làakarideen5ne: À wa gba n5si fétero5! Wa fitia e gaa né!

9 Ben làakaridee pìn5 wèníla wà bè: Eé m5wa k5n apin5 píngiro. À gá à a p5 lú à yàrin5 kiia.

10 Kè a5 gàa lú, ben n5seri kà. Gbē kè a5 soru kèn5 gè5 n5se guu, ben wà gbà tàta.

11 Z5az5a n5kpare kpa5a pìn5 sù, a55e lé zuu: Dii, Dii! N5 zε wεwe!

12 Ben à wèníla à bè: Y5puraan mée ooare, má a d5ro.

13 Beee y5nzi a wεε g5 d5, zaake á à guro5 ke à guro zaka d5ro.

55dakena z5rin5ne

(Luk 19:11-27)

14 Kpata kè b5 Luda kiia de lán gbē kè èe gaa wétea bà, ben à a zikerin5 sisi, à a auziki n5nne n5 5zī.

15 À 55daa kè a5 gbē doone zika s55ro, gbē plaadee zika plaa, gbē aag5dee zika do, a5 baade gb5a lén, ben à gàa wétea.

16 Zikas55rodee gàa à laa tà k5n 55 pì5 g55, ben à àre è zika s55ro.

17 Zikaplaadee kè lε d5, ben à àre è zika plaa.

18 Zikadodee s5 gàa à wεε y5, ben à a dii 55 pì ùten.

19 Guro plaa5 gbera zikeri pìn5 dii sù, ben èe a 55 yā g5g55n5yo.

20 Zikas55rodee m5 k5n zika s55ro pānde kè à è5 à bè: Dii, n5 zika s55ro5 kè n5 kpāmaa gwa, à àre k5arame zika s55ro d5.

21 Ben à dii bène: N5 kè zikeri maa nāanede! Lán n5 náane vī k5n à féteo nà, mé à bíta nanne n5 5zī sa. N5 gε ma p5nnakena guu.

22 Zikaplaadee m5 d5 à bè: Dii, n5 zika plaa5 kè n5 kpāmaa gwa, à àre k5arame zika plaa d5.

23 Ben à dii bène: N5 kè zikeri maa nāanede! Lán n5 náane vī k5n à féteo nà, mé à bíta nanne n5 5zī sa. N5 gε ma p5nnakena guu.

24 Ben zikadodee m5 sa à bè: Dii, má d5 kè n5 yān55 zī'ū. Neè p5 kε guu kè néε t5nlo. Neè p5 kak5a guu kè néε gbēnlo.

25 Ben vīa ma kū, ma gaa ma n5 55 ùte wεen. N5 p5ε kè.

26 Ben à dii bène: Zikeri zaa mεade! N5 d5 kè mεè p5 kε guu kè mée t5nlo, mεè p5 kak5a guu kè mée gbēnloo?

27 À maa yā n5 55daa kε5 gbēkene, lε tó ma su, mà a p5 sí k5n à àreo.

28 À zika doo pì sía à kpā zikas55rodeea.

²⁹ Zaake gbē kè pò vīin Luda é kaarané ai à dizi. Gbē kè vīroo s̄, baa kè à vīi Luda é síame.

³⁰ Zikeri paa kèkii s̄, à à zu bàazi gusiaan. Gwen weé ó d̄on wà ò di n̄ musu.

Ziakpɛɛ zīyakpaekena

³¹ Tó Gbēntee Né mò a gakuì guu k̄n a malaikan̄ n̄ píngi, eé v̄ɛɛ a kiblekita gakuideea.

³² Anduna boriin̄ é kak̄oà à aɛ n̄ píngi, eé n̄ k̄ɛk̄oà, lán p̄d̄ari è s̄aan̄o k̄ɛk̄oà k̄n̄ bl̄n̄o n̄a.

³³ Eé s̄aan̄o kpá a òplaazi, bl̄n̄o òzɛɛzi.

³⁴ Beee gb̄era Kína pì é be gbē kè āo kú a òplaazin̄on̄e: Am̄oà kè ma De aubarika dàaguun̄o, à mò à kpata kè à à soru k̄ɛare zaa andunakaɛgur̄ò ble.

³⁵ Zaake kè n̄oaa e ma dɛɛ, a p̄blee kpàma. Kè ímii e ma dɛɛ, a í kpàma. Kè má kuu nib̄o ù, a ma si.

³⁶ Kè má kú búu, a asii tàme. Kè m̄ɛɛ gyāa kɛɛ, a ma gwa. Kè wà ma da kp̄ésiaan, a m̄o w̄ɛɛ kp̄amazi.

³⁷ Gbē maaan̄o é bene: Dii, b̄oren wá è n̄oaa e n dɛɛ wa p̄blee kp̄amma ke ímii e n dɛɛ wa í kp̄ammaa?

³⁸ B̄oren wa n e nib̄o ù wa n si, ke n̄ kú búu wa asii tànnɛɛ?

³⁹ B̄oren wa n e n̄ɛɛ gyāa kɛɛ, ke wà n da kp̄ésiaan wa gaa w̄ɛɛ kp̄añzii?

⁴⁰ Kína pì é weñla à be: Yāpuraan m̄ɛɛ ooare, yā kè á kè gbē k̄ɛs̄anan̄e ma gbē k̄n̄o té, mámbe á k̄m̄e.

⁴¹ Beee gb̄era eé be gbē kè āo kú a òzɛɛzin̄on̄e: À gum̄e gwe am̄oà kè Luda lé k̄ɛareno! À tá té kè eé garoo kè Ludaa k̄ɛk̄e íbilisin̄e k̄n̄ a íban̄o guu.

⁴² Zaake n̄oaa e ma dɛɛ, ée p̄blee kp̄amaro. Ímii e ma dɛɛ, ée í kp̄amaro.

⁴³ Má dɛ nib̄o ù, ée ma síro. Má kú búu, ée asii tám̄ero. M̄ɛɛ gyāa kɛɛ ke wà ma da kp̄ésiaan, ée mò à w̄ɛɛ kp̄amazi.

⁴⁴ Āsé gbasa wà à la wà be: Dii, b̄oren wa n e k̄n̄ n̄oaa ke ímii ke nib̄o ù ke búu ke gyāree ke pisina ù, ben w̄e n̄ ían károo?

⁴⁵ Kína é weñla à be: Yāpuraan m̄ɛɛ ooare, lán ée ke gbē k̄ɛs̄anan̄e gbē k̄n̄o téro n̄a, mámbe ée kem̄ero.

⁴⁶ Gbē beeen̄o é tá w̄éet̄amma kè è yāaroo guume, gbē maaan̄o s̄ w̄èndi kè è yāaroo guu.

26

Lékpak̄s̄s̄na Yesuzi

(Maa 14:1-2, Luk 22:1-2, Yoh 11:45-53)

¹ Kè Yesu yā beeen̄o ò píngi à yāa, ben à bè a íban̄on̄e:

² Á d̄o kè Banla zībaa ḡs̄ gur̄o plaa, weé Gbēntee Né kp̄ám̄ma wà à pá lía.

³ Beee gb̄era sa'orikin̄o k̄n̄ Yuda gb̄ensin̄o k̄ak̄oà sa'oriki ísi kè wè be Kayafa be.

⁴ Ās̄ yā ḡs̄ḡs̄ ònd̄o lán āsé Yesu kú wà à dɛ n̄a

⁵ wà bè: W̄aton ke zībaa zīro, lɛ gb̄en̄o tón z̄oka károo yānz̄i.

N̄s̄i gū nna kuna Yesu m̄ia

(Maa 14:3-9, Yoh 12:1-8)

⁶⁻⁷ Kè Yesu kú Betani, Sim̄o Kusu bɛ, èe p̄o blee ḡɛk̄ɛs̄ek̄ena, ben n̄ogb̄ɛ ke s̄s̄zi, à gb̄aaa n̄nḡo kè n̄s̄i gū nna òɔdee kú à guu k̄na, ben à kú Yesu m̄ia.

⁸ Kè à íban̄o è lɛ, ben ās̄ p̄o f̄ɛɛ wà bè: B̄ón p̄o laalaak̄ena kè ùu?

⁹ Lɛ wà n̄s̄i p̄i yā yā k̄n̄ ò bitao wà kp̄a takaasideen̄o.

10 Yesu dǎm̄ma, ben à bèr̄ne: Bóyānzi ée ĩa daa nɔgbē piāzi? À zī maaa kēm̄m̄e.

11 Takaasideenɔ égō kúao gurɔ píngi, mapi s̄s̄ mégō kúao gurɔ píngiro.

12 Kè à n̄sí pi kù ma m̄a, à kè l̄e à ma gè k̄om̄e.

13 Yāpuraan m̄e ooare, guu kè w̄e ma baaru nna waazi k̄een anduna guu píngi, weégō yā kè nɔgbē pi kè oo à d̄ngu yānzi.

Yudasi b̄na Yesu kp̄e

(Maa 14:10-11, Luk 22:3-6)

14 Beee gbera ḡɔn kuri aw̄eplaaanɔ doke kè w̄e ben̄e Yudasi Isikarioti ḡaa sa'orikinɔ kiia

15 à bè: Tó ma Yesu kp̄aawa, b̄n̄ á yezi à kp̄amaa? Ben ās̄ kondogi ɔ m̄en baaakuri n̄aro w̄a kp̄aa.

16 Zaa gurɔ beean èe zé wet̄e à Yesu kp̄ám̄ma.

Banla p̄oble k̄ek̄ena

(Maa 14:12-21, Luk 22:7-14, Yoh 13:21-38)

17 Burēdi Sése'ēz̄esai z̄ibaa gurɔ k̄áakudee z̄i Yesu ìbanɔ m̄ò w̄à à là w̄à bè: Mán n̄ yezi w̄a ḡá k̄ek̄enne n̄ Banla p̄ó blen?

18 À w̄en̄la à bè: À ḡá w̄eten̄ ḡɔgb̄eke kiia à ben̄e, Dann̄eri bè a gurɔ k̄a k̄i. À ben̄ é Banla p̄ó blen k̄ɔn a ìbanɔ.

19 Yesu ìbanɔ kè lán à dàr̄ne n̄a, ās̄ Banla p̄óbleȳa k̄eke.

20 Kè uusia kè, Yesu ḡeek̄esek̄ena teebuzi k̄ɔn a ḡɔn kuri aw̄eplaa p̄inɔ.

21 Gurɔ kè āɔe p̄ó blee à bè: Yāpuraan m̄e ooare, a gb̄e m̄en doo é ma kp̄ám̄ma.

22 Ās̄ n̄ɔse ȳaka maamaa, ben āɔe à laa doodo: Asa m̄ám̄beeroo, Dii?

23 Yesu w̄en̄la à bè: Gb̄e kè w̄ee ɔ kaak̄sa taa guu l̄edoo bé eé ma kp̄ám̄ma.

24 Gb̄ent̄ee Né é kp̄á guuzi lán à k̄ēna à yā musu n̄a, m̄ode w̄aiyoo gb̄e kè eé Gb̄ent̄ee Né kp̄ám̄ma p̄i. Eé k̄e s̄ā adeen̄e tó w̄e à i yāro.

25 Ben Yudasi kè eé à kp̄ám̄ma p̄i bè: Asa m̄ám̄beeroo, Rabi? Yesu bène: M̄be n̄ ò gwe.

Dii p̄óblee

(Maa 14:22-26, Luk 22:14-20, 1K̄ 11:23-25)

26 Kè āɔe p̄ó blee, Yesu burēdi s̄e à aubarika dàn, ben à lik̄ɔre à kp̄a a ìbanɔ a bè: À sí à só, ma m̄en yè.

27 Ben à togoo s̄e à aubarika dàn, à kp̄ám̄ma à bè: À mi a píngi.

28 Ma arun yè, Luda bà kuuna k̄ɔn gb̄e pariinɔ aru ũ, kè eé b̄ɔema ās̄ durunk̄enn̄ena yānzi.

29 M̄e ooare, zaa gb̄aa mé geepi'i kè mi d̄oro ai kpata kè b̄ò ma De kiia ḡá b̄oo gupuraaa, gbas̄a m̄à à dufu m̄iao sa.

30 Kè ās̄ l̄e s̄i, ben ās̄ b̄òe w̄a ḡaa Kùk̄pe s̄is̄iḡeezi.

Yesu ḡiake à d̄s̄ yā kè Pita é k̄e

(Maa 14:27-31, Luk 22:31-34, Yoh 13:36-38)

31 Ben Yesu bèr̄ne: A píngi é fuma gw̄āv̄iā, zaake w̄a kè Luda yān w̄a bè: Mé s̄ad̄ari lé, s̄aan̄ é f̄aak̄sa.

32 M̄ode ma f̄ena gbera mé d̄oare ae gana Galili.

33 Ben Pita bène: Baa tó ās̄ f̄um̄ma n̄ píngi, mé f̄um̄ma zikiro.

34 Ben Yesu bène: Yāpuraan m̄e oonne, gw̄āv̄iā ai koo ḡó ḡá lé zu, né lé s̄ém̄azi ḡen̄ aaḡō.

³⁵ Pita bènc: Baa tó mé gà mà ganyo, mé lé sénzi zikiro. Ben à ìbanɔ̀ ɔ̀ lɛ se ń píngi.

Yesu aduakɛna zaa Gɛtesɛmani
(Maa 14:32-42, Luk 22:39-46)

³⁶ Ben Yesu kɔ̀n à ìbanɔ̀ kà guu kè wè be Gɛtesɛmani, ben à bènnɛ: À vɛɛ kè ai mà gá adua kɛ káaa.

³⁷ À Pita kɔ̀n Zebedi né gɔ̀ɔ̀n plaaanɔ̀ sè à gàańyo. À pɔ̀ɔ̀ sia kù à nɔ̀sɛyɔ̀ɔ̀ sɪ.

³⁸ Ben à bènnɛ: Ma pɔ̀ɔ̀ sia kù maamaa ai gaa lézĩ. À ze kè à itɛ kɛmao.

³⁹ Kè à gàa aɛ féte, ben à kùɛ tɔ̀tɛ à adua kè à bè: Baa, tó eé sí kɛ, ǹ tó togo'í kè gɛtemala. Mɔ̀de ɛɛ kɛ lán má yezi nànlɔ̀, séde lán ń yezi nà.

⁴⁰ Ben à liara à sù à a ìbanɔ̀ lè, aɔ̀ɔ̀e ii oo. Ben à bè Pitane: Len yó? Ée fɪ à itɛ kɛmao baa awa doroo?

⁴¹ À itɛ kɛ àgɔ̀ adua kɛɛ, lɛ àton fu yɔ̀agwanaaro yānzi. Ninii yezi, mɔ̀de mè busɛ.

⁴² À kɛ́mma à gɛ̀n plaade, à adua kè à bè: Baa, tó togoo kè é gɛtemala a í mi sairo, ǹ tó n pɔ̀yezi kɛ.

⁴³ Kè à liara à sù à ń lé, aɔ̀ɔ̀e ii oo dɔ̀, zaake aɔ̀ɔ̀e imioo dɛdɛɛ.

⁴⁴ Ben à ń tón dɔ̀, à gàa à wɛɛ kè à gɛ̀n aagɔ̀de, à yā dɔ̀nkɔ̀ pì ɔ̀ dɔ̀.

⁴⁵ Ben à liara à sù à ìbanɔ̀ kiia à bènnɛ: Ée ii oo, ée kámma boo ai tian yó? À gwa! Gurɔ̀ kà kī. Wà Gbɛntee Né kpà durunkerinɔ̀.

⁴⁶ À fɛɛ wà tá. Gbɛ̀ kè ma nańne ń ɔ̀zĩ e mɔ̀ɔ̀.

Yesu kúna

(Maa 14:43-50, Luk 22:47-53, Yoh 18:3-12)

⁴⁷ Kè à kpé ɛɛ yā pì oo, ben Yudasi, à ìba gɔ̀ɔ̀n kuri awɛɛplaaanɔ̀ doke mò kɔ̀n pariio, aɔ̀ fɛɛdaanɔ̀ kúna kɔ̀n gònɔ̀, aɔ̀ bɔ̀ sa'orikinɔ̀ kɔ̀n Yuda gbɛnsinɔ̀ kiia.

⁴⁸ Bɔ̀nkɛɛdee pì sɔ̀ sèda ɔ̀ńne à bè: Gbɛ̀ kè mé lé práa, àmbe gwe. À à kù.

⁴⁹ Ben à mì pè Yesua gɔ̀ɔ̀ à bè: Fɔ̀ɔ̀, Rabi! Ben à lé pèa.

⁵⁰ Yesu bènc: Ma gbɛ̀, ǹ n kɛna kɛ! Ben wà mò wà ɔ̀ pèe Yesua wà à kù.

⁵¹ Ben Yesu gbɛ̀nɔ̀ doke a fɛɛdaa wòto, à sa'oriki ìsi zĩri lèo à à swá gò.

⁵² Ben Yesu bènc: Ǹ n fɛɛdaa sɔ̀tɔ̀ a kpéɛn. Zaake gbɛ̀ kè zè kɔ̀n fɛɛdaao, fɛɛdaa bé eé à dɛ.

⁵³ Tó má yezi ma De malaika zìkpɛɛnɔ̀ gbareme gɔ̀ɔ̀ de gāli kuri awɛɛplaaanɔ̀la, ń dɔ̀ mé fua mà a wɛɛ kɛan yó?

⁵⁴ Tó má kè lɛ sɔ̀, dian yā kè wà kè Luda yān wà bè eé kɛ lɛɛ é kɛɛ?

⁵⁵ Ben Yesu bè pariine: Kpāi wɛɛdewen ma ũ kè a mɔ̀ à ma kù kɔ̀n fɛɛdaanɔ̀ kɔ̀n gònɔ̀ɔ̀? Mɛɛgɔ̀ vɛɛɛ Luda ua lán guu e dɔ̀ɔ̀ nà mɛɛgɔ̀ yā daaare, ée ma kũro.

⁵⁶ Mɔ̀de yā pì kè píngi, lɛ yā kè annabinɔ̀ kè Luda yān kɛ yānzi. Ben à ìbanɔ̀ bàà lè ń píngi aɔ̀ à tòn.

Yuda gbàadeenɔ̀ yákpakɛna kɔ̀n Yesuo

(Maa 14:53-65, Luk 22:54-55, 63-71, Yoh 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Gbɛ̀ kè aɔ̀ Yesu kùnɔ̀ gàao sa'oriki ìsi Kayafa bɛ. Ludayādannerinɔ̀ kɔ̀n gbɛnsinɔ̀ kakɔ̀ana gwe.

⁵⁸ Pita té à kpɛ káaa ai sa'oriki ìsi pì bɛ. À gè ua guu, à vɛɛ kɔ̀n dogarinɔ̀ lɛ à yā pì midɛna e.

⁵⁹ Sa'orikinɔ̀ kɔ̀n Yuda yákpakɛrinɔ̀ ń píngi e sèda wetɛɛ Yesuzi wà à dɛ.

⁶⁰ Baa kè gbɛ̀nɔ̀ mò wà egɛyā didia pari, ɛɛ kɛro. Zāazāa gɔ̀ɔ̀n plaa kenɔ̀ mò

⁶¹ aɔ̀ bè: Gbɛ̀ pì bè é fɪ à Luda kpé wí à ɛara à bo gurɔ̀ aagɔ̀ɔ̀ dagura sé!

⁶² Ben sa'oriki isi fɛɛ à zè à bè Yesune: Ní yáke ví ò wɛ́nlaroo? Yá kè wèè didiimmaa kè de diaa?

⁶³ Yesu yíte kpɛ́, ben sa'oriki isi pì bène: Ma nanne Luda Wɛ́ndidezi, ò owe tò Luda Né Mesayan n ũ.

⁶⁴ Yesu wèàla à bè: Len ní ò le. Mapi sɔ́, méé ooare, zaa gbàa é Gbɛ́ntee Né e vɛ́na Gbàapingide ɔ́plaaazi, bensɔ́ é à suna e ludambe luguun.

⁶⁵ Ben sa'oriki isi pì a utano gá à kè à bè: A ɔ́kè Luda! À kè dia wée sèedade pánde kenɔ́ wɛ́tɛɛ ɔ́bee? Á mà lán à ɔ́kè Ludao ná.

⁶⁶ Yá kpareen a zɛo tiaa? Ben aɔ́ wèàla wà bè: Á taari kà wà à de.

⁶⁷ Ben wà lóu sù à uua, wà à lèlè ɔ́kúo. Gbɛ́kenɔ́ à swán kèke

⁶⁸ aɔ́ bè: Mesaya, ò annabikeyá o ò gbɛ́ kè n le owe.

Pita léɛna Yesuzi

(Maa 14:66-72, Luk 22:56-62, Yoh 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Pita vɛ́ɛna ua, ben zɔ́nɔ́kparɛ ke mò à bène: Mpi sɔ́ nɛɛgɔ́ kú ledò kɔ́n Galili gbɛ́ Yesu piome.

⁷⁰ Ben à lé sè ní píngi wáa à bè: Méé yá kè néé oo dɔ́rɔ dɔ́ro.

⁷¹ Ben à fɛɛ à gɛ́ gánun. Nɔ́gbɛ́ pánde à è, ben à bè gbɛ́ kè aɔ́ kú gweenɔ́ne: Gbɛ́ kèkii ledò kɔ́n Yesu Nazaretiome.

⁷² Pita àara à lé sè à la dà à bè: Má gbɛ́ pì dɔ́ro.

⁷³ Kè à kè saa féte, gbɛ́ kè aɔ́ zɛna gweenɔ́ sɔ́ Pitazi aɔ́ bè: Yápurame, aɔ́ gbɛ́ doon n ũ, zaake wá n dɔ́ n yá'onaame.

⁷⁴ Ben à fɛɛ à a zɛnda kà à la dà à bè: Má gbɛ́ pì dɔ́ro. Zaa gwe gɔ́n koo lé zù.

⁷⁵ Ben yá kè Yesu ò dɔ́ Pitan kè à bè, ai koo gɔ́ gá lé zu, eé lé séazi gɛ́n aagɔ́. Ben Pita bò bàazi à pɔ́sia ɔ́ dɔ́.

27

Yudasi gana

(Zír 1:18-19)

¹ Kè guu dɔ́ kɔ́ngɔ́ ide'ide sa'orikinɔ́ kɔ́n Yuda gbɛ́nsinɔ́ ní píngi yá gɔ́gɔ́ Yesuzi le wà à de.

² Aɔ́ à yì, ben aɔ́ gàa wà à nà bùsu gbɛ́nsi Pilatine a ɔ́zì.

³ Kè Yudasi kè bò à kpɛɛ é yá dàala, à gɔ́ tómadɔ́yáa guu, ben à gàa kondogi ɔ́ mèn baaakuri pì sɔ́kpa sa'orikinɔ́ne kɔ́n gbɛ́nsinɔ́

⁴ à bène: Ma durun kè, ma taarisaidee kpà gaazi. Ben aɔ́ bène: Wa bà úgbaa? N yán gwe.

⁵ Ben Yudasi ɔ́ pì zù Luda kpɛ́n, ben à tà à gàa à a zɛnda lògo.

⁶ Ben sa'orikinɔ́ ɔ́ pì sɛɛ aɔ́ bè: ɔ́ pì kana Luda kpɛ́ ɔ́ɔ́dakii guu zé víro, zaake gbɛ́de'ɔ́ɔ́me.

⁷ Kè aɔ́ yá gɔ́gɔ́, ben aɔ́ orobori gùtɔ́kii lù kɔ́n ɔ́ pìo nibɔ́nɔ́ víikii ũ.

⁸ Beee yánzi ai kɔ́n a gbàao wè be tɔ́tɛ pine Tɔ́tɛ Arudeezi.

⁹ Ben yá kè annabi Yerɛmaya ò kè à bè: Wà kondogi ɔ́ mèn baaakuri pì sɛɛ, ɔ́ kè Isarailinɔ́ zɛo wà kpà à yá musu pì,

¹⁰ ben wà orobori gùtɔ́kii lùo lán Dii dieme ná.

Pilati yakpaɛkena kɔ́n Yesuo

(Maa 15:2-5, Luk 23:3-5, Yoh 18:33-38)

¹¹ Yesu zɛna bùsu gbɛ́nsi aezì. Ben gbɛ́nsi pì à là à bè: Mbe Yudanɔ́ kína úɔ́? Yesu wèàla à bè: Len ní ò le.

¹² Gurɔ́ kè sa'orikinɔ́ kɔ́n gbɛ́nsinɔ́ e yá didiia, èe yáke wɛ́nlaro.

- 41 Leme dɔ sa'orikinɔ kɔn ludayadannerinɔ kɔn gbɛnsinɔɔ e à faboo le wà bè:
 42 À gbɛ pãndenɔ mì sɪ, mode eé fɔ à a zĩnda mì síro. Isarailinɔ kɪnanloo? À pita lía tia, wé à náane ke.
 43 À Luda náane ví. Tó Ludaa yezi, ɛndɛ à à bɔ sa, zaake à bè ambe Luda Né ú.
 44 Baa kpáì kè wà ñ pá lía lɛdoonɔɔ e à sɔsɔ le dɔ.

Yesu gana

(Maa 15:33-41, Luk 23:44-49, Yoh 19:28-30)

- 45 Kè ɔfãntɛ kà midangura, ben gusiaa dà bùsu pila píngi ai fáantɛ mò aagɔ.
 46 Fáantɛ mò aagɔn Yesu wii lè gbãngbãn à bè: Eloi, Eloi, lema sabatani! Beee bè, ma Luda, ma Luda, à kè dia n ma ton?
 47 Kè gbɛ kè aɔɔ zena gwe kenɔ yã pi mà, ben aɔ bè: Daa e Ilia sísi.
 48 Zaa gwe gɔɔ aɔ gbɛ doo bàà lè à gaa à sabo sè à dà geepiwɛ kpákpa guu, à fífi kapaa, ben à dɔ Yesune à mì.
 49 Ben gbɛ kpaaanɔ bè: À ze gĩa wà gwa tó Ilia é mó à à mì sí.
 50 Yesu ɛara à wii gbãaa lè dɔ, ben à a wèndi gbàɛ.
 51 Ben Luda kpé lábure kèkɔre plaa bɔna musu suna gĩĩ. Tɔɔte nìgãniɡã, gbènɔ pàrapara,
 52 miranɔ wèwɛ, ben Luda gbènɔ fɛɛ bɔna gaan pari.
 53 Yesu fɛɛ bɔna gaan gbera aɔ bɔɛ miran, aɔ gè Luda wéten, gbènɔ ñ é pari.
 54 Kè sozanɔ gbɛnsi kɔn a gbɛ kè aɔɔe Yesu dákpaanɔ tɔɔte nìgãniɡãna pi è kɔn yã kè aɔɔ kènɔ píngi, vía ñ kú maamaa aɔ bè: Yápurame Luda Né n gbɛ kè ú.
 55 Nɔgbènɔ kú gwe pari, aɔɔe guu gwaa káaa. Aɔɔ té Yesuzi bɔna Galilime, aɔɔgɔ pɔblee keɛne.
 56 Ñ tén Mariama Magadaleni kún kɔn Mariamao Yemisi kɔn Yusufuo da kɔn Zebedi nénɔ dao.

Yesu vĩna

(Maa 15:42-47, Luk 23:50-56, Yoh 19:38-42)

- 57 Kè uusia kè, Arimatea gbɛ ɔɔdee kè wè bene Yusufu mò. Yesu ibame dɔ.
 58 À gaa à Yesu gè gbèka Pilatia, ben Pilati bè wà kpáa.
 59 Kè Yusufu gè pi sè, a táaru bisa dufu fífi,
 60 à à dà a zĩnda gbèwɛe kè wà sɔ mira úu guu. Ben à gbè bíta gbegere pà à tà wɛɛ pile à tà.
 61 Mariama Magadaleni kɔn Mariama pãnde pio véena gwe, aɔɔ aedɔna miraa.
 62 Kè gurɔɔ liɛ, kámmabogurɔɔ zĩ kà, ben sa'orikinɔ kɔn Farisinɔ gaa Pilati kiia lɛdo
 63 aɔ bè: Yã kè gbèkɛkeri pi ò a bɛɛ zĩ dɔwagu à bè, gurɔ aagɔɔ gbera é fɛɛ.
 64 Ñ tó wàgɔ mira pi dákpaai ai à gurɔ aagɔɔdee zĩ. Tó lenlo, à ibanɔ é mó wà à gè sé kpáì, aɔɔ e gbènɔne à fɛɛ bɔna gaan. ɛge zãa beee égɔ de à káakupɔla.
 65 Ben Pilati bèinne: À sozanɔ sí à gá à mira pi dákpa lán é fɔ ná.
 66 Ben aɔ gaa wà sèeda kè mira lé gbèa, aɔ sozanɔ tò gwe aɔgɔ dákpaai.

28

Yesu fɛɛ à bɔna gaan

(Maa 16:1-11, Luk 24:1-12, Yoh 20:1-10)

- 1 Kámmabogurɔɔ gbera Azumanɛngo zĩ kɔngɔ ide'ide Mariama Magadaleni kɔn Mariama pãnde pio bò wà gaa mira gwa.

² Ben tɔɔtɛ nìgānigā gbāngbān, zaake Dii malaika ke b̀ò musu, à m̀ò à gbè pì gbegere pà à g̀uò mira léame, ben à v̀èèa.

³ À uu de lán loupina bà, à uta de pú féfen lán buu bà.

⁴ Vīa gudākparinɔ̀ k̀ù, aɔ̀ɔe lugalugaa, ben aɔ̀ g̀ò s̀àii.

⁵ Ben malaika pì bè nɔ̀gbè pìnɔ̀nɛ: Àton tó vīa a k̀uro. Má d̀s̀ kè Yesu kè wà pà lán ée wetɛɛ.

⁶ À kú k̀ero, à f̀èe lán à ò nà. À m̀ó à guu kè wà à dàen gwa,

⁷ É gá à o à ìbanɔ̀nɛ kpakpaa à f̀èe b̀ona gaan. Eé d̀òh̀ne aɛ gana Galili. Gwen é à en. Má òaren gwe.

⁸ Ben aɔ̀ b̀ò miran kpakpaa k̀on vīao, m̀ode aɔ̀ p̀oɔ̀ nna bíta. Aɔ̀ bàa lè aɔ̀ɔe gaa à baaru kpá à ìbanɔ̀nɛ.

⁹ Ben Yesu dàh̀le g̀ɔ̀, à ì kpàh̀ma. Kè aɔ̀ s̀òzi, aɔ̀ d̀onzi k̀ène, ben aɔ̀ ɔ̀ kè a k̀èsekpeɛa.

¹⁰ Ben Yesu bèh̀nɛ: Àton tó vīa a k̀uro. À gá à o ma gbèh̀nɛ aɔ̀ gá Galili. Gwen aɔ̀é ma en.

Soza gudākparinɔ̀ yagbannena

¹¹ Kè nɔ̀gbèh̀nɔ̀ tà, ben soza gudākpari kenɔ̀ g̀è wéte guu, aɔ̀ yā kè k̀ènɔ̀ ò sa'orikinɔ̀nɛ p̀ingi.

¹² Ben sa'oriki p̀inɔ̀ gbènsinɔ̀ sisi, aɔ̀ yā g̀òg̀ò, ben aɔ̀ ɔ̀ bíta kpà soza p̀inɔ̀ gusae

¹³ aɔ̀ bè: À be à ìbanɔ̀ bé wà m̀ò gwáavī, aɔ̀ à gè sè kpai gurɔ̀ kè ée ii oo.

¹⁴ Tó b̀usu gbènsi yā p̀i mà, wé agbaa kpánɛ, é b̀o yáketen.

¹⁵ Sozanɔ̀ ɔ̀ p̀i sì, ben aɔ̀ kè lán wà dàh̀ne nà. Ben yā p̀i g̀ò Yudanɔ̀nɛ baaru ũ ai k̀on a gbàao.

Yesu zī nana a ìbanɔ̀nɛ h̀ ɔ̀zī

(Maa 16:14-18, Luk 24:36-49, Yoh 20:19-23, Zīr 1:6-8)

¹⁶ Yesu ìba g̀ɔ̀on kuri awɛɛdoonɔ̀ g̀aa Galili kp̄iii kè à à kii g̀òg̀òh̀ne yāa musu.

¹⁷ Kè aɔ̀ à è, aɔ̀ d̀onzi k̀ène, m̀ode aɔ̀ gbèkenɔ̀ e seka kèe.

¹⁸ Ben Yesu s̀òh̀zi à bèh̀nɛ: Luda musu k̀on tɔ̀tɛo iko p̀ingi kpàma.

¹⁹ Beee yānzi à gá à bori p̀ingi ke ma ìbanɔ̀ ũ, à h̀ batisi ke k̀on De Luda t́o k̀on à Né t́o k̀on à Ninii t́o,

²⁰ à yā kè má d̀iareenɔ̀ dàh̀ne aɔ̀g̀ò k̀una p̀ingi. À ma, még̀ò kúao gurɔ̀ p̀ingi ai anduna gá yāao.

MAAKU Baaru nnaa kè Maaku kè

Yesu batisikena 1:1-1:13
 Yesu yadannena Galili 1:14-9:50
 Zaa Galili ai Yerusalemu 10:1-10:52
 Yesu kuuna Yerusalemu 11:1-14:9
 Yesu gana kɔn à fɛnao 14:10-16:20

*Yaaya Batisikeri waazikena
 (Mat 3:1-12, Luk 3:1-18, Yoh 1:19-28)*

- ¹ Luda Né Yesu Kirisi baarun yè.
- ² À nàa lán à kú annabi Isaya takada guu nà, à bè:

Mé ma z̄iri gbare n ā
 à zé kekene.

³ À kpàakpakeri kòto ma dɔ gbáan à bè:

À zé keke Diine,
 à zé wéwɛnɔ porone súusu.

⁴ Len Yaaya Batisikeri kú gbáan le, èe waazi kee, à ò gbɛnɔne aɔ nɔse lie aɔ batisi ke, Luda é n durun kɛ́ne.

⁵ Yudea búsudeenɔ kɔn Yerusalemudeenɔ gàa à kiia n píngi, aɔ n durunnɔ ò gupuraaa, ben à n batisi kè Yodazi.

⁶ Yaaya ègɔ uta kè wà tã kɔn lakumi káo dana, à báa asaa dɔ a pii. Sutɛ kɔn zʹion à pɔblee ũ.

⁷ À waazi kè à bè: Gbèke é mó ma gbera à gbáaa demala. Mée ká mà kúe mà à kyatee bɔbɔnero.

⁸ Mèe a batisi ke kɔn íome, gbè pí sɔ eé a batisi ke kɔn Luda Ninio.

*Yesu batisikena
 (Mat 3:13-17, Luk 3:21-22)*

⁹ Gurɔ beee a Yesu bɔ Nazareti, Galili búsun, à mò, ben Yaaya à batisi kè Yodazi.

¹⁰ Kè Yesu bikù gɔɔ, à è ludambɛe e wɛɛkɔa, Luda Ninii e suuawa lán pɔtɛe bà.

¹¹ Ben à kòto mà bɔna ludambe à bè: Mbe ma né mèn do léle yenzidee ũ, kè ma pɔɔ nnamma.

*Yesu yɔagwana
 (Mat 4:1-11, Luk 4:1-13)*

¹² Ben Luda Nini à gbàre gbáan gɔɔ,

¹³ ben à kú gwe kɔn nɔbɔsɛtenɔ ai gurɔ baplaa, Setán e à yɔɔ à gwa. Ben malaikanɔ mò wà dɔàle.

*Yesu iba káakunɔ sisina
 (Mat 4:12-22, Luk 4:14-15, 5:1-11)*

¹⁴ Yaaya kúna gberan Yesu tà Galili, èe baaru nnaa kè bɔ Luda kiia kpa

¹⁵ à bè: À gurɔ kà, kpata kè bɔ Luda kiia kà kii. À nɔse lie à baaru nnaa pí sí.

¹⁶ Kè Yesu e dɔ Galili sèbezi, à Simɔ kɔn a dǎaro Anduruo è, aɔe táaru kpa sèbe pìn, zaake sɔrɔkɔnɔme.

¹⁷ Ben Yesu bèné: À mó à témazi, mé a ke gbèweterinɔ ũ.

¹⁸ Zaa gwe gɔɔ aɔ n táarunɔ tòn aɔ bɔ wà tɛzi.

19 Kè à gàa aε fète, à Zebedi né Yemisi è k5n a dāaro Yohanao. A5o kú goro'ite guu, a5oe n táaruno kekεε.

20 À n sísí g5o, ben a5 n de Zebedi k5n ayazikεrin5o tò goro guu gwe a5 b5 wà tēzi.

Yesu zīnde kēk5ana Kapenam
(Luk 4:31-37)

21 A5 gāa Kapenam. Kè kāmaboguro5o kà, Yesu gāa aduakεkpen, èe yā daañne.

22 A yādannena b5 n saε, zaake è dañne ikoomε, èe kε lán ludayādannerin5o p5 bānlo.

23 Zi beeeε g5gbē zīnde kee kú aduakεkpen gwe. À wii lè à bè:

24 B5n wá vī k5 5zīi, Yesu Nazareti? N m5 n wa kaaten y5? Má d5 gbē kè n de a ũ, mbe Luda gbē kè kú adona ũ.

25 Ben Yesu gi zīn pīne à bè: N yīte! N go gbē pià.

26 Ben zīn pi à nīgānigā à wii gbāaa lè, ben à gōa.

27 Bīdi gbēn5o kú n píngi, a5oe k5 lalaa: B5 taka bori yān gwee? Yādannena dufun y5? È yā dañne ikoo fá! Baa k5n zīnn5o, tó à yā óñne, a5è à yā mame.

28 Ben kāndo à t5 dà Galili būsula píngi.

Yesu gyāreen5o kēk5ana pari
(Mat 8:14-17, Luk 4:38-41)

29 Kè Yesu b5 aduakεkpen, ben à tà Sim5o k5n Anduruo be g5o k5n Yemisio k5n Yohanao.

30 Sim5o na5 daa daεna, èe mēwāaa kekεε, ben wà à yā ò Yesunε g5o.

31 À gāa à kiia à à kú a 55a à à fεε. Ben à mè yīi kú ai à p5blee kēñne.

32 Kè uusie kē, 5fāntε e gēε kpén, wà m5nε k5n gyāreen5o k5n zīdeen5o n píngi.

33 Wétēdeen5o kāk5a à kpé kpeεlea n píngi.

34 À gbēn5o kēk5a pari k5n gyā bori sānda píngio, à zīnn5o gò gbēn5a paripari. È zīnn5o gba zé a5 yā oro, zaake a5o d5 gbē kè à de a ũ.

Yesu waazikεna zaa Galili
(Luk 4:42-44)

35 K5ng5o idε'ide Yesu fεε à b5 à gāa sēn gusae, èe adua kekεε gwe.

36 Ben Sim5o k5n a gbēn5o pēezi.

37 Kè a5 b5a, a5 bène: Baade píngi e n gbekaa.

38 Ben à bèñne: Wá gá gu pāndeε lakutu kè kú wa saεn5o guu, mé waazi kε gwe d5, zaake beee yānzin ma m5zi.

39 Lemε èg5o lili oo Galili būsun le, èg5o waazi kekεε a5 aduakεkpen5o guu, èg5o zīnn5o gogooñma.

Kusu kēk5ana
(Mat 8:1-4, Luk 5:12-16)

40 Ben kusu ke m5 à kiia à kùε à wéε kèa à bè: Tó n yezi, né f5 n ma kēk5a wásawasa.

41 A kè Yesunε wēnda, ben à 5 b5 à kèa à bè: Má yezi, n g5 wásawasa.

42 Zaa gwe g5o à kusu yāa à kēk5a wásawasa.

43 Ben Yesu à gbàre g5o à gīne à bè:

44 N5ton o gbēke maro. N gá n n zīnda 55a sa'orine n sa'opo kè Musa diε kpá n kēk5ana sēeda ũ gbēn5ne.

45 Kè à b̀, à g̀a èe ỳ p̀i o'ooñe. Ỳ p̀i dàgula, ben Yesu è f̀ à g̀e ẁeten gupuraaa d̀ro. Èg̀ k̀ s̀en gusaeme, ben ẁeg̀ b̀ baama píngi ẁag̀ m̀ à kiia.

2

Gb̀e kaena k̀k̀sana

(Mat 9:1-8, Luk 5:17-26)

1 Gur̀ plaaa g̀era Yesu liara à tà Kapenam. K̀ ẁa mà à k̀ b̀e,

2 ben ẁa p̀zi paripari, g̀kii kuu d̀ro baa kp̀e, èe Luda ỳ ooñe.

3 Ben ẁa m̀ne gb̀e kaena, g̀on siig̀ b̀ ẁa à s̀ena.

4 K̀ àe e ẁa s̀o Yesuziro parii ỳnzi, ben à diò kp̀e musu, à kp̀e f̀ guu k̀ Yesu k̀n. K̀ à f̀, ben à gyaree p̀i p̀ta k̀n à daeb̀o.

5 K̀ Yesu è à a náane v̀, a b̀ gb̀e kaena p̀ne: Ma gb̀e, n durunno k̀mma.

6 Ludayadanneri keǹ v̀ena gwe àe oo ǹ ǹse guu:

7 B̀ỳnzi gb̀e k̀ e oo l̀zi? Èe d̀ke Ludaomee! Dé b̀ eé f̀ à durunno k̀ñe, tò èe ke Luda ado baasiroo?

8 Gwe g̀o Yesu d̀ a ǹse guu laasuu k̀ àe l̀e, ben à ǹ lá à b̀: B̀ỳnzi ée laasuu beee taka l̀e a ǹse guuzi?

9 Tò ma b̀ gb̀e kaena p̀ne à durunno k̀e, ke tò ma b̀ à f̀e à a daeb̀o sé à t̀a o, à kp̀ee b̀ à aagaa?

10 Má ò l̀e àg̀ d̀ k̀ Gb̀ntee Né durunk̀nena iko v̀ t̀te k̀. Ben à b̀ gb̀e kaena p̀ne:

11 Ma b̀ne ǹ f̀e ǹ n daeb̀o sé ǹ tá b̀e.

12 Ben à f̀e g̀o à a daeb̀o p̀i s̀ à b̀o gb̀e ẁa ǹ píngi. Ỳ p̀i b̀ ǹ sae, ben à Luda t̀ b̀ ẁa b̀: Wée ỳ k̀ taka e ỳro.

Levi sisina

(Mat 9:9-13, Luk 5:27-32)

13 Yesu liara à b̀ à g̀a s̀be léa. Wèe m̀ à kiia paripari, ben èe ỳ daañe.

14 Gur̀ k̀ èe g̀te, ben à Alafeu né Levi è v̀ena a b̀s̀ikpen. À b̀ne: Ǹ m̀ ǹ t̀mazi. Ben à f̀e à t̀zi.

15 Z̀ke k̀ Yesu e p̀ blee à b̀, b̀s̀irino k̀n durunkerino e p̀ bleeo pari k̀n à ibano l̀do. Zaake gb̀e beee takano t̀zi pari.

16 Farisi k̀ àe Luda ỳ dañneǹ k̀ gwe. K̀ à è Yesu e p̀ blee l̀do k̀n b̀s̀irino k̀n durunkerino, ben à à ibano là ẁa b̀: B̀ỳnzi èe p̀ blee l̀do k̀n b̀s̀irino k̀n durunkerinozi?

17 K̀ Yesu ỳ p̀i mà, à b̀ne: Gb̀e k̀ aafia v̀i bà k̀ likita ỳoro, sé gyaree. Mèe m̀ gb̀e maaano sisiro, sé durunkerino.

L̀yina

(Mat 9:14-17, Luk 5:33-39)

18 Yaaya Batisikeri ibano k̀n Farisino e l̀ ỳi, ben ẁa m̀ ẁa Yesu là ẁa b̀: Yaaya ibano k̀n Farisi ibano è l̀ ỳi, ben ǹ ibano è ỳi sero né?

19 Ben Yesu b̀ne: Ǹseri gb̀e è l̀ ỳi gur̀ k̀ à k̀nyo ǹse guun ỳ? Gur̀ k̀ ǹseri k̀nyo, àe l̀ ỳro.

20 À gur̀ è m̀ k̀ wèe ǹseri b̀ ǹ t̀, gbasa àe l̀ ỳi sa.

21 Gb̀e è uta zii nambata na k̀n p̀le dufuoro. Tò ẁa k̀ l̀e, uta dufu é s̀k̀zi à k̀k̀e, à zii f̀na é kaara.

22 Wèe geepiwè dufu k̀ t̀u zii guuro. Tò ẁa k̀ l̀e, wèe p̀i è t̀u p̀t̀, wè k̀n t̀uo é yaka ǹ píngi. Auo, wè geepiwè dufu k̀ t̀u dufu guume.

Kámmabogurɔyá

(Mat 12:1-21, Luk 6:1-11)

²³ Kámmabogurɔɔ zíkɛa Yesu e paa buraaɔla. Lán èe gaa ná à ibanɔ pówɛɛ wòro, aɔɔe soo.

²⁴ Ben Farisinɔ bène: Ñ gwa! Bóyānzin aɔɔe yā kè wè ke kámmabogurɔɔ zīroo kɛɛzɪ?

²⁵ Ben Yesu wèñla à bè: Ée à kyó ke ziki á è lán Dauda kè gurɔɔ kè àpi kɔn a gbɛnɔɔ e takaasi kɛɛ, kè nɔaa e ñ deeroo?

²⁶ Sa'oriki Abiata gurɔɔa à gè Luda ua guu, à bureɔdi kè wà kàe Ludane sò, kè gbɛkee à sona zé víro, sé sa'orinɔ, ben à kpà a gbɛnɔa.

²⁷ Yesu èara à bèñne dɔ: Luda kámmabogurɔɔ diɛ gbɛntee aafia yānzime. Èe ke kámmabogurɔɔ yānzin à gbɛntee kèziro.

²⁸ Beeɛ yānzi Gbɛntee Né iko vī kámmabogurɔɔa se.

3

¹ Yesu èara à gaa aduakɛkpen. Gɔgbɛ kee kú gwe à ɔ doo fɛfɛna.

² Gbɛkenɔ e Yesu tàasi kɛɛ, tó eé à kèkɔa kámmabogurɔɔ zī, le wà yā e wà dia.

³ Ben Yesu bè gbɛ kè à ɔɔ fɛfɛna pìne: Ñ fɛɛ ñ zɛ za guu.

⁴ Ben à ñ lá à bè: Kámmabogurɔɔ zī à zé vī wà à maaa ken yóɔ, ke à zaaa? Wà gbɛ mì sín yó, ke wà demɛ? Ben aɔɔe yáke oro.

⁵ Yesu ñ gwá pofɛo à ligazi, zaake à pɔɔ yàka ñ swágbáa yānzi. Ben à bè gɔgbɛ pìne: Ñ n ɔɔ pi poro. Kè à pòro, ben à ɔɔ pi kè a gbèn.

⁶ Ben Farisinɔ bɔɛ wà gaa wà yā gɔgɔ kɔn kí Herɔdu gbɛnɔ gɔɔ, dian aɔɛ ke ná wà Yesu de.

Pari kɔkakɔaa sèbɛ léa

⁷ Yesu kɔn a ibanɔ ñ zinda gáñne gwe, aɔ gaa sèbɛ léa. Ben parii bò Galili wà tɛzi.

⁸ Gbɛkenɔ bò Yudea dɔ kɔn Yerusalemuo kɔn Eɔɔmunɔ búsuo kɔn Yoda baa kaa kpaao kɔn Tayao kɔn Sidɔo wà mɔ à kiia paripari, kè aɔ yā kè èe keeno baaru mà yānzi.

⁹ Parii yānzi Yesu ò à ibanɔne aɔ góro'ite soru keare, le wàton nakɔrearo yānzi.

¹⁰ Zaake Yesu gbɛnɔ kèkɔa pari, ben gyáreenɔɔ e nakɔreɛa pari le wà ɔ kea.

¹¹ Zindeenɔ sɔ, tó aɔ à wéɛ è, aɔè mɔ wà daɛ à aeme, aɔè wii lé wà be: Mbe Luda Né ũ.

¹² Ben Yesu è gíñne aɔ o gbɛ kè á de à ũ.

Yesu zɔri gɔɔn kuri awɛɛplaaanɔ diena

(Mat 10:1-4, Luk 6:12-16)

¹³ Kè Yesu didi kpiiia, à gbɛ kè à yezinɔ sisiazɪ, ben aɔ mɔ à kiia.

¹⁴ Ben à gɔɔn kuri awɛɛplaaanɔ diɛ aɔgɔ kúao, le àgɔ ñ zī waazi ke,

¹⁵ aɔgɔ iko vī aɔ zīnɔ gorúma. À tó kpàñne zɔrinɔ.

¹⁶ Aɔ tón yè: Simɔ kè à tó kpàñne Pita.

¹⁷ Zebedi né Yemisi kɔn a dáaro Yohanao. À tó kpàñne Bɔanɛge. Tó pi bè lapatammariɔ.

¹⁸ Beeɛ gbera Anduru, Filipi, Batɔɔmiu, Mati, Tomasi, Alafeu né Yemisi, Tadeu, Simɔ Añade

¹⁹ kɔn Yudasi Isikarioti kè bò à kpɛɛo.

Zingona gbɛnɔa

(Mat 12:22-32, Luk 11:14-23, 12:10)

20 Kè Yesu tà bε, ben gbēno òara wà kàkɔa do pari, ben Yesu kɔn a ibanɔɔ e zé e wà pɔ blè sero.

21 Kè à bēdeenɔ yá pì mà, aɔ dà zén wà à gbεε, zaake aɔɔe bee Ìa kàame.

22 Ludayadanneri kè aɔ bɔ Yerusalemu wà mɔno bè: À Belezzebubu vī, zīno kína pì gbāaan è zīn goomáa.

23 Ben Yesu n̄ sisiazi à yálekɔzina ònne à bè: Setān é fɔ à a zīnda gomáaɔ?

24 Tó kpata gbēno íbete kpà kɔo, kpata pì é gí kɛɔ?

25 Tó uadeenɔ íbete kpà kɔo, ua pì é gí kɛɔ?

26 Tó Setān íbete kpà kɔn a zīnda gbēno aɔ kèkɔa, eé gí kero, eé mì deme.

27 Gbēke é fɔ à gē gɔsagbāaa kpén à à póno séero, séto à à yì gīa, gbasa à à kpé kpoke.

28 Yapuraan mée ooare, Luda é gbēno durunno kēnne kɔn a tɔ zaaa kè aɔè síno píngi,

29 mode tó gbē Luda Nini tɔ zaaa sisi, eé kēnero, zaake adee durun kè è sí kēnnero kème.

30 Yesu ò le kè aɔ bè à zīn vī yānzime.

Yesu danenɔ

(Mat 12:46-50, Luk 8:19-21)

31 Kè à da kɔn à dāaronɔ kà, aɔ zé bàazi, ben aɔ gbē zì wà à sísi.

32 Gbēno vēena wà ligazi pari, ben wà bène: N̄ gwa! N̄ da kɔn n̄ dāaronɔ ze bàazi aɔɔe n̄ gbekaa.

33 Ben à wēnla à bè: Dén ma da kɔn ma dāaronɔ ũu?

34 Ben à gbē kè aɔ vēezinɔ gwà à bè: Ma da kɔn ma dāaronɔn yè.

35 Gbē kè è Luda poyezi keen ma dāaro kɔn ma dāreo kɔn ma dao ũ.

4

Yálekɔzina kɔn pɔwɛfario

(Mat 13:1-23, Luk 8:4-15)

1 Yesu òara èe yā daáñne sèbe sae. Wà pàzi paripari, ben à gè à vèe góro'iten Ìa, gbēno gɔ kaena sísi baa sèbe léa n̄ píngi.

2 À yā daáñne kɔn yálekɔzinanɔ pari. Lán èe daáñne nà à bè:

3 À swá kpá! Búbari ke bé à kuu à bɔ à gaa pɔwɛe fá.

4 Lán èe fáa nà, ben à kenɔ lèe zé guu, báano mò wà blè.

5 À kenɔ lèe gbè sàra musu, gura kè bùsu vī bítaro, ben aɔ bɔe gɔɔ, kè bùsu bíta gwero yānzi.

6 Kè ɔfántè fèe, ben aɔ té kù wà gága, kè aɔ kásaa vīro yānzi.

7 À kenɔ lèe lèno guu, ben lè fèe à nàkɔrɛnma aɔɔe né iro.

8 À kenɔ sɔ lèe tɔɔte maa guu. Aɔ bɔe wà fèe aɔ né Ì, à kenɔ kaarana kè baaakurikuri, kenɔ baaagɔgɔ, kenɔ basɔɔɔro.

9 Ben Yesu bè: Gbē kè swá vī à ma.

10 Kè Yesu guáñne gwe à kú ado, ben à gɔɔn kuri awɛɛplaaano kɔn gbē kè aɔ kúzino mò wà yā píno mì gbèkaa.

11 Ben à bèñne: Luda kpata kè bɔ à kiia asii kpàawa àgɔ dɔ, mode mée yā píngi o gbē kpaaanɔne kɔn yálekɔzinanɔme,

12 Ìe aɔgɔ guu gwaa pòke'ena sai, aɔgɔ swá kpakpaa à dɔro dɔna sai, Ìe aɔton ae do Ludaa, à n̄ durunno kēnnero yānzi.

13 Ben Yesu ní lá à bè: Á yā pì dōroo? É kẹ dia à yàlekšzina ke dōo?

14 À ma! Búbari pì Luda yān èe fāa.

15 Gbēkeno de lán zé guu pówee bà, guu kẹ wà Luda yā fān. Tó aō mā, ben Setān è mó à Luda yā kẹ wà fā ní tẹ pì símma gōo.

16 Gbēkeno de lán pówee kẹ lèe gbè sàra musu bà. Tó aō Luda yā mà, aōè sí gōo kōn pōnnaao.

17 Zaake aō kāsāa víro, aōè kẹ gurō plaaro. Tó yāšamma ní lé ke tó wà wée tāmma yā pì yānzi, aōè fume gōo.

18 Gbēkeno de lán pówee kẹ lèe lèno guu bà. Aō Luda yā mà,

19 mode anduna yā kàhankena kōn yena auzikizio kōn pō kpaaano nidenaο è nakōrēmma, ben yā pì è gō àre sai.

20 Gbēkeno de lán pówee kẹ lèe tōte maaano bà. Aōè Luda yā ma wà sí, ben aōè kẹ kaarana pō ũ, aō keno baaakurikuri, keno baaagōgō, keno basōōoro.

Yàlekšzina kōn fitiao

(Luk 8:16-18)

21 Yesu bèñne: Wè fitia na wà gbaka kúea ke wà die gádo gbáruo? Dabu musun wè dinloo?

22 Asiiyá kee kuu kẹ weé gí bōaziro. Pókee kuu utena kẹ eé bō gupuraaro.

23 Gbē kẹ swā vī à ma.

24 À bèñne do: À làakari ke yā kẹ ée maaa. Zaka kẹ eè yōoñnen Luda é yōoare eé sara à kaaraare do.

25 Gbē kẹ pō vīin Luda é kaarane. Gbē kẹ póke víroo sō, baa à néngo kẹ à vīi Luda é sía.

Yàlekšzina kōn póweebōenaο

26 À bè do: Kpata kẹ bō Luda kiia de lán pówee kẹ gbē fā buraa bà.

27 Gwāavī kōn fāantēo baa tō èe ii oo ke à bēe, pówee pì è bōre à isi kū, gbē pì ègō dō lán è ke nàro.

28 Tōte bé è pówee i a zīnda. È kà pá gīa, gbasa à nò sí, à gberan è pia.

29 Tó à mà, ben wè kē kontoo, zaake à kẹkẹgurō bé à kà.

Yàlekšzina kōn musadi wéeo

(Mat 13:31-32, 34, Luk 13:18-19)

30 À bè do: Bón kpata kẹ bō Luda kiia bōkōbao? Bón wé e wà lékšzio?

31 À de lán musadi wée bà, kẹ à wée kete de pówee kẹ wè tōnola píngi,

32 mode tó wà tō, è bōe à kẹ bíta de dò pōnola píngi. È gā gègeteno ke ai bāano è mó wà zōzō à lá oran.

33 Yesu Luda yā oñne pari kōn yàlekšzina beee takano aō mana lén.

34 Èe yāke oñne yàlekšzina sairo. Tó à kú kōn à ibano ntēe, ben è yā píngi bōkōtēñne.

Yesu zàgāīa zēna

(Mat 8:23-27, Luk 8:22-25)

35 Kẹ usiè e kẹe, à bè à ibanoñe: Wà bikū baa kāa kpa.

36 Zaake Yesu kú goro guu, ben aō gēo lēdo aō dà zén lẹ wà pariì tò gwe. Goro pāndeno gāaño.

37 Ben zàgāīa gbāaa fēe. Í e goro yīpayīpa e è kaa à guu ai à yezi à pa.

38 Yesu kú goro kpée kpa, èe ii oo à mì di mibōka. Ben à ibano à vù aō bène: Danneri! Kẹ wée kaate, nēe bídi keroo?

39 Ben à f̄eε à ḡi ïane à bè ïnc: Ñ ȳite! Ñ ze t̄eεe! Ben ïa kp̄aε, guu ȳi k̄itikiiti.

40 Ben à n̄ l̄á à bè: À k̄è dia á seka v̄i l̄eeε? Ase á ma náane v̄iro ai tiaá?

41 Ben aá ḡō bídi guu, aá̄e k̄ō lalaa wà bè: Dén gb̄ē k̄è ūee? Baa ïa k̄ōn ío è à yā mame.

5

Z̄inn̄o gbar̄ena al̄ed̄en̄o

(Mat 8:28-34, Luk 8:26-39)

1 Aá kà Gadara b̄usun s̄èbe baa k̄āa kpa.

2 Kè Yesu b̄ò ḡoro guu ḡō, z̄inde ke b̄ò mirakp̄etea à mò à dààle.

3 Èḡō kú gb̄ew̄ee k̄è de mira ūun̄o guu. Baa m̄ōkyakoo è f̄ō à à yì d̄oro.

4 Zaake w̄è à yì k̄ōn m̄ōkyakooom̄e w̄è à da lín baab̄ore, m̄ode è mò p̄in̄o k̄ēk̄ē è lí p̄in̄o gborogboro. Gb̄ēke è à gb̄āa f̄oro.

5 Gw̄āav̄i k̄ōn faant̄eo p̄ingi èḡō t̄āa oo mirakp̄etea k̄ōn s̄is̄iḡeezin̄o, èḡō wii l̄ee èḡō à z̄inda lili gb̄èo.

6 Kè à Yesu è k̄āa, ben à bàa l̄è à mò à k̄ùe à aε.

7-8 Kè Yesu bè z̄in̄ p̄i goa, ben à wii gb̄āa l̄è à bè: Yesu, Luda Musude Né, b̄ón wá v̄i k̄ō z̄i? Ma nan̄ne Ludazi ñton w̄éε t̄amaro.

9 Ben Yesu à là à bè: N t̄ón diaa? Ben à w̄èàla à bè: Ma t̄ón Pari, zaake wá pari.

10 Ben aá agbaa kp̄à Yesune maamaa wà bè àton p̄ém̄ma b̄usun p̄i guuro.

11 Al̄ede kp̄asa bíta kú gwe, aá̄e p̄ō blee s̄is̄iḡeezi.

12 Ben z̄in̄ p̄in̄o w̄éε k̄è Yesua wà bè: Ñ wa gbar̄e al̄ed̄en̄o t̄é wà ḡē n̄ guu.

13 Yesu n̄ gbá zé, ben z̄in̄ p̄in̄o ḡòà wà ḡè al̄ede p̄in̄o guu. Ben al̄ede kp̄asa k̄è k̄à b̄oro plaa taka p̄in̄o w̄i bào aá s̄oro s̄is̄iḡeezi aá s̄i s̄èben, ben aá ḡàga gwe.

14 Ben al̄ed̄ed̄arin̄o bàa l̄è wà ḡàa yā p̄i t̄ōk̄ēñ̄e w̄éte guu k̄ōn buraan̄o. Ben gb̄ēn̄o b̄òe wà ḡàa yā k̄è k̄è p̄i gwa.

15 Kè aá mò Yesu kiia, aá ḡōgb̄ē k̄è z̄in̄ kú à guu pari yāa p̄i è v̄ēena gwe, à uta dana à b̄an̄ p̄i w̄èrea, ben v̄ia n̄ k̄ū.

16 Gb̄ē k̄è aá yā p̄i è w̄éson̄o yā k̄è z̄indee p̄i l̄è t̄ōk̄ēñ̄e k̄ōn al̄ed̄en̄o yāo.

17 Ben aá agbaa kp̄à Yesune k̄è à b̄ōñ̄e n̄ b̄usun.

18 Kè Yesu e ḡēε ḡoro'ite guu, ḡōgb̄ē k̄è z̄inn̄o v̄i yāa p̄i w̄éε k̄èa l̄e à t̄áo.

19 Yesu e wero à bène: Ñ tá n̄ be n̄ gb̄ēn̄o kiia, ñ yā k̄è Dii k̄ēnn̄e oñ̄e p̄ingi, dia à n̄ w̄enda b̄ò n̄a.

20 Ben ḡōgb̄ē p̄i tà, èe yā k̄è Yesu k̄ēne kp̄àakpa keε W̄ét̄emenkuri b̄usun, ben yā p̄i b̄ò gb̄ē p̄ingi sac.

Yairu né f̄ēna k̄ōn n̄ōgb̄ē k̄è ÷ k̄è Yesu utaa

(Mat 9:18-26, Luk 8:40-56)

21 Yesu ìl̄ara à bik̄ū s̄èbe baa k̄āa kpa k̄ōn ḡoro, ben parii k̄àk̄oz̄azi s̄èbe léa.

22 Aduak̄ep̄e gb̄ēnsi k̄è w̄è ben̄e Yairu mò gwe. Kè à Yesu è, à dàe a puua à gbá sac,

23 ben à k̄úe k̄ēne maamaa à bè: Ma n̄én̄ōgb̄ē kú gaa l̄éz̄i. Ñ m̄ó ñ ÷ kea, l̄e à gb̄āa k̄ū àḡō kú w̄ēndio.

24 Ben Yesu dào z̄én. Parii t̄ézi aá̄e nak̄ōr̄eεa.

25 N̄ōgb̄ē kee kú gwe aru è b̄ōεa à k̄à w̄è kuri aw̄εεplaa.

26 Èz̄ēdeen̄o à k̄è takaasidee ū maamaa, à a ÷ bl̄è p̄ingi. Èe aafia ero, è k̄εke àḡō kaaram̄e.

- 27 Kè à Yesu baaru mà, ben à sò Yesuzi parii guu kpεε kpa. Ben à ɔ kè à utaa,
 28 zaake à bè: Baa tó ma ɔ kè à utaa dé, mé kēkōa.
 29 Ben à arubɔena pi zè gɔɔ. À dɔ a mè guu kè à kēkōa kɔn a gyāa piɔ.
 30 Zaa gwe gɔɔ Yesu dɔ a mè guu kè gbāa ke bɔagu, ben à liε parii guu à bè:
 Dé bé à ɔ kè ma utaa?
 31 Ben à ibanɔ bène: N̄ è lán gbēnɔ e nakɔreemma nà, ben n bè dé bé à ɔ
 kēmmaɔ?
 32 Ben Yesu gbēnɔ gwà à ligazi lε à gbē kè yā pi kè e.
 33 Vīa nɔgbē pi kù èε lugalugaa, zaake à dɔ yā kè à à lè a mè guu, ben à mò à
 dàε a puua à gbá saε à à yāpuraa òne píngi.
 34 Ben Yesu bène: Nɔgbē, ma náane kè n̄ kè bé à n kēkōa. N̄ tá be aafia, n gyāa
 pi kēmma gwe.
 35 Kè Yesu kpé èε yā oo, wà bò aduakekpε gbēnsi pi be wà mò wà bène: N né
 pi kè sai, n̄ton ïa da danneria dɔro.
 36 Yesu e swā kpá n̄ yānz̄iro, ben à bè gbēnsi p̄ine: N̄ton tó swè kēnguro, n̄
 ma náane kε dé.
 37 Èε we gbēke gá zεarero, sé Pita kɔn Yemisio kɔn Yemisi dāaro Yohanao.
 38 Kè aɔ kà gbēnsi pi be, Yesu è wèε ɔɔ dɔɔ wèε wii gbāaa lεε wèε kpāngeda
 kεε maamaa.
 39 Kè à gē kpén, à n̄ lá à bè: Bóyānz̄i éε kpāngeda kεε éε ɔɔ dɔɔzi? Né pi e garo,
 èε ii oome.
 40 Kè aɔε à lalandi kεε, ben à p̄em̄ma aɔ b̄εe bàazi n̄ píngi. Sé né pi de kɔn à
 dao kɔn à iba kè aɔ kúonɔ, aɔmbe à n̄ sé à gēnyo guu kè né pi kún.
 41 Ben à né pi kù a ɔɔa à bène: Talita kum! Yā pi bè, n̄nɔkpare, n̄ fεε.
 42 Zaa gwe gɔɔ né pi f̄εε à taa ò. Né pi s̄ɔ kà wèε kuri awεεplaa. Yā pi b̄ò n̄ sae
 maamaa.
 43 Ben Yesu giñne pátipati aɔton o gbēke maro. Ben à bè wà p̄óblee kpáa à
 ble.

6

Nazarétideenɔ gina Yesuzi *(Mat 13:53-58, Luk 4:16-30)*

- 1 Yesu b̄ò gwe à gāa a be wéte, à ibanɔ t̄ézi.
 2 Kè kámmaboguroɔ kà, ben èε yā daañne aduakekpen. Ben parii kè aɔ à yā
 mànɔ bídi kè wà bè: Mákp̄an gɔgbē pi yā k̄enɔ èn? ɔndɔ kp̄areen wà kp̄aa, ben
 èε dabuyā kè takanɔ kεε?
 3 Àmbe lí'ari úroo? Mariama n̄enloo? Yemisi kɔn Yusufuo kɔn Yudao kɔn
 Simɔnɔ v̄iin gweroo? A dàrenɔ bé wà kúwao k̄eroo? Ben aɔ gizi.
 4 Ben Yesu bène: Annabi èḡɔ bèε sairo, sé à be wéte kɔn à danenɔ kiiao kɔn
 à uao baasiro.
 5 Yesu e f̄ɔ à dabuyā ke kè gwero, sé gyāree kè à ɔ k̄em̄ma à n̄ kēkōa kenɔ
 baasiro.
 6 Kè aɔε à náane kero, aɔ yā b̄ò à sae maamaa.

Yesu z̄ir̄inɔ z̄ina *(Mat 10:5-15, Luk 9:1-6)*

- Ben à gāa lakutu kɔn lakutuo, èε yā daañne.
 7 Ben à a iba ḡɔn kuri awεεplaaanɔ s̄isiaz̄i, ben à n̄ z̄i ḡɔn plaplaa, à n̄ gbá
 iko aɔ z̄innɔ gor̄ma.
 8 À bène: Àton p̄óke sé à gáoro, kūsāe ke b̄òkɔlogomma ke ɔɔ, sé gò.

9 À kyatee kpá, mɔde àton uta da mèn plaaro.

10 Ua kè a pitan, àgɔ kú gwe ai à gá bɔo wéte pì guu.

11 Guu kè wèe a sín ke wèe swá kpá a yáziro, tó ée taa, à lutɛ gogo a gbánɔa nín tona kɔn Ludao sèeda ú.

12 Ben aɔ dà zén. Aɔ nòseliɛna waazi kè gbɛnɔne

13 aɔ zínno gómma pari, aɔ nósi màma gyáreenɔa pari aɔ nín kèkɔa.

Yaaya Batisikɛri gana

(Mat 14:1-12, Luk 9:7-9)

14 Kí Herɔdu yá pínɔ mà, zaake Yesu tó kà gu pínɡia. Gbɛkenɔ e bee Yaaya Batisikɛri bé à fɛɛ bɔna gaan, beee yánzin à gbáaa è èe dabuyánɔ keɛzi.

15 Gbɛkenɔ bè Iliame, gbɛkenɔ bè annabimɛ lán annabi yáanɔ doke bà.

16 Kè Herɔdu mà à bè: Yaaya kè ma à mì zò bé à fɛɛ bɔna gaan.

17-18 Zaake Herɔdu dɔnkɔ pì bé à a vɛli Filipi naɔ Herɔdia sia à sè. Kè Yaaya ègɔ oonɛ à vɛli nɔ sinaa maaro, ben Herɔdu tò wà Yaaya kù wà mò kàa wà à dà kpésiaan.

19 Herɔdia sɔo Yaaya pɛtɛ kúna à yezi à à de, mɔde èe zé ero,

20 zaake Herɔdu dɔ kè Yaaya né Luda gbɛ súusumɛ, ben è vɛia keɛ è tò wà Ìa daaro. Tó à gàa à à yá ma, laasuu è gɛmmɛ. Baa kɔn beeeo ègɔ ye à fàadibonazi.

21 Herɔdia zé è Herɔdu iguro làa kɔkɔ zì. Herɔdu gbáadeenɔ kɔn soza gbɛnsinɔ kɔn Galili gbɛ gírimadeenɔ kàkɔa pòblekiia.

22 Ben Herɔdia nénkparɛ gè à ɔ wá. À kè Herɔdunɛ nna kɔn a nibɔnɔ nín píngi, ben kína bè né pìne: Pó kè nín yezi nín à wéɛ kema, mé n gba.

23 Ben à èara à bène: Ma la dànnɛ pó kè nín à wéɛ kèma píngi, mé n gbame, baa ma kpata kpaate.

24 Ben nénkparɛ pì bò à gàa à da gbèka à bè: Bón mé wéɛ kea? Ben à da bène, Yaaya Batisikɛri mì.

25 Gwe gɔɔ à liara à sù kpakpaa à gàa à ò kínane: Má yezi nín ma gba Yaaya Batisikɛri mì dana perenti guu kè tia.

26 Ben kína pɔɔ yàka maamaa, mɔde kè à la dà nibɔnɔ wáa yánzin èe fɔ à gí dɔro.

27 Ben kína pì a dogari ke zì gɔɔ, à bène à gá à à mì zò à móo. Ben à gàa à à mì zò kpésiaan

28 à dà perenti guu à mò à kpà né pìà, ben à kpà a daa.

29 Kè Yaaya ibanɔ yá pì mà, ben aɔ mò wà à gè sè wà vɛli.

Pòblekpana gɔn bɔro sɔroonɔa

(Mat 14:13-21, Luk 9:10-17, Yoh 6:1-15)

30 Yesu ziri pínɔ sù à kiia, ben aɔ yá kè aɔ kènɔ kɔn yá kè aɔ dànnɛnɔ òne píngi.

31 Wèe gaa wèe suu, ben Yesu kɔn a zìrinɔɔ e zé e aɔ pó blè sero parii yánzi. Ben à bènnɛ: À mó wà gá gusae watɛɛ wà kámma bo féte.

32 Ben aɔ dà zén góro'ite guu aɔɔe gaa gusae nítɛɛ.

33 Kè gbɛnɔ nín gana è, aɔ nín dɔ, ben aɔ bò wéte kɔn wéteo pari wà bàa lè kèse wà kà gwe nín á.

34 Kè Yesu bò góro guu, à gbɛnɔ è paripari, ben aɔ kènɛ wènda, zaake aɔ de lán sáa kè aɔ dàri vɛroonɔ bàme. Ben èe yá daánnɛ maamaa.

35 Kè ɔfántɛ bùsa, ben à ibanɔ sɔzi aɔ bè: Gura kèkii né sète pòrɔtumɛ, bensɔ guu e sii.

36 Ñ gbēno gbare a5 tá bura kōn lakutu kē kú kīino, a5 p5 wete wà lú wà ble.

37 Ben Yesu wēnla à bè: À p5 kpámma a5 ble. Ben a5 bène: Ñ yezi wà gá buredi lú kondogi ɔ wà do wà kpámma a5 blen y5?

38 Ben Yesu ní lá à bè: Buredi mèn ũgban á wíi? À gá gwa. Kē a5 kà, a5 bè: Buredi kuu mèn sɔɔro kōn kpɔo mèn plaa.

39 Ben à bèñne: À gbēno vēevēe sēla bōɔa gáliagalia.

40 Ben a5 vēevēe gáli kōn gálio, gáli kenɔ g5ɔn basɔɔro, gáli kenɔ g5ɔn baplaa akuri.

41 Ben Yesu buredi mèn sɔɔro kōn kpɔo mèn plaa pìo sè à wée sè musu à aubarika dân. Ben à buredi pì lilikōre à kpà a ibanɔa, a5ɔ kpàatete gbēno. Ben à kpɔ mèn plaa pìno kpàateteñne ní píngi.

42 A5 p5 blè wà kà ní píngi.

43 Ben wà buredi kpaa kōn kpɔ kpaa kē g5ɔn sèe gbii kuri aweeplaa pà.

44 G5gbē kē a5 p5 blèno kà g5ɔn bɔɔ sɔɔro.

Yesu táa'ona sèbela

(Mat 14:22-33, Yoh 6:16-21)

45 Yesu gā nà a ibanɔa g5ɔ a5 gē góro'iten, le a5 dɔne ae gana Betesaida ai àg5 parii gbare.

46 Kē à lé zámma, ben à didi kpíi musu à gà adua kē.

47 Kē uusie kē góro'ite kú sèbe dagura, Yesu s5ɔ kú í baa ado.

48 Ben à è góro'ina e ía daámma, kē ía gbāaa e kakaanzi yānzi. Gudɔnao à gà à ní kiia èe táa oo íla, ben à kē dian á yezi à gēñlaa bà.

49 Kē a5 à è èe táa oo íla, a5ɔe daa gēwāadeeme, ben a5 wii lè.

50 Zaake a5 à è ní píngi, ben swē kēñgu. Ben Yesu yā bèñne g5ɔ: À a làakari kpáe, mámbee! Àton tó vía a kūro.

51 Kē à gē góro guu, ben ía zè, ben yā pì bò ní sae maamaa,

52 zaake a5 wée e kē buredi yāaro kē laasuu kēsāmma yānzi.

Yesu gyareeno kēk5ana zaa Genesareti

(Mat 14:34-36)

53 Kē a5 bikù baa, a5 kà Genesareti, ben a5 ní góro bà d5 gwe.

54 Kē a5 b5e góro guu, wà Yesu d5 g5ɔ,

55 ben a5 bàa lè wà gà b5su pì lakutu píngia, wà gyareeno sèe kōn ní daebɔno, guu kē wà mà à kún píngi wèg5 m5nyo à kiia.

56 Guu kē à gāan píngi, lakutuno ke wéteno ke buraano, wèg5 mɔɔne gyareeno ai wà ní káe yàranɔa, ben wè wée kea le wà ɔ ke baa à uta léa. Ben gbē kē a5 ɔ kēano kēk5a ní píngi.

7

Fēakaarayā

(Mat 15:1-9)

1 Farisino kōn ludayādanneri kē a5 b5 Yerusalemu kenɔ m5 Yesu kiia,

2 ben a5 è à iba kenɔ e p5 blee ɔpipisai.

3 Zaake Farisino kōn Yudanɔ ní píngi ní dezino fēakaarayā kūname, a5è p5 ble ɔpipi a zéa sairo.

4 Tó a5 b5 yàra wà sù, a5è p5 ble zú'sairo. A5ɔ fēakaarayā pāndenɔ kūna pari. Lemé a5è togoono kōn loono kōn butano pípi le.

⁵ Ben Farisinɔ kɔn luyadanneri pinɔ Yesu là wà bè: Bóyānzi n ìbanɔ ègɔ wa dezínɔ fɛɛakaarayá kúnazíroo? Aɔ è pɔ ble ɔpipisai.

⁶ Yesu wɛ́nla à bè: A mɔnafikideenɔ, Isaya annabikɛyá ò a mɔnafikideenɔ yá musu wásawasa lán à kɛ Luda yān nà à bè:

Bori beee è bèɛ limɛ kɔn léomɛ,

aɔ swè kúmaro.

⁷ Aɔ ègɔ dɔnzi kɛɛmɛ pāɛɛ,

gbɛntee yāzɛkparɛɛn aɔ è daɛnɛ.

⁸ A pā kpà Luda yādannenazi, ben á gbɛntee fɛɛakaarayá kúna.

⁹ Ben à bènnɛ dɔ: A pā Luda yānɛ lɛ à e àgɔ a fɛɛakaarayá kúna maan yó?

¹⁰ Musa bè, àgae bèɛ lí a de kɔn a daonɛ. À bè dɔ, gbɛ kè à a de ke a da kpɛ bò, wà adee dɛ.

¹¹ Apinɔ sɔ, eè be tó gbɛ bè a de ke a danɛ, pɔ kè á ví à n kpe dao né Kɔbanimɛ,

¹² à zé ví à a de kɔn a dao kpɛ dao dɔro. Kɔbanin pɔ kè wè kpá Ludaa ũ.

¹³ Lemɛ eè Luda yá kɛ famma a fɛɛakaarayá kè eè daɛnɛ yānzi. Yā beee takanɔn eè kɛ pari.

Yā kè è tó wàgɔ gbasī

(Mat 15:10-20)

¹⁴ Ben Yesu èara à parii sisiazi à bè: À swá kpá à ma yā ma a píngi.

¹⁵ Pókee kuu kè è gɛ gbɛ guu kè è à kɛ gbāsīro. Pó kè è bɔ gbɛ guu bé è tó àgɔ gbāsī.

¹⁶ Gbɛ kè swá ví à ma.

¹⁷ Kè à parii tò gwe à tà bɛ, ben à ìbanɔ à gbèka yā pì mizi.

¹⁸ À bènnɛ: A laasuu kpɛ yī se? Kè pókee kuu kè è gɛ gbɛ guu à tó àgɔ gbāsīro, á dɔroo?

¹⁹ Pó pì è gɛ a swè guuro, sé à gbɛɛɛn, gbasá à bɔ mèn. Len Yesu póble píngi kè blena pɔ ũ lɛ tɛ sai.

²⁰ Ben à bè: Yā kè è bɔ gbɛ guu bé è tó àgɔ gbāsī.

²¹ Zaakɛ zaa gbɛntee swè guun laasuu zaaa è bɔn: Pāpākɛna, kpāi'ona, gbɛdɛna, zinakɛna,

²² wākū, nòszaaa, mɔnafiki, wísaiyá, sánkara, gbɛsɔsɔna, wada kɔn mīsaiyāo.

²³ Yā zaaa pinɔ è bɔ swè guu píngi, àmbe è tó gbɛ gɔ gbāsī.

Nɔgbɛ zítɔ Yesu náanɛkɛna

(Mat 15:21-28)

²⁴ Yesu bɔ gwe à gàa Taya bùsun, ben à pita ua kea. À yezi wà a dɔro, mɔde èe e à a zīnda ùtɛro.

²⁵ Nɔgbɛ kè à nénɔkparɛ zīn vīi Yesu baaru mà, ben à mò à dàɛ à aɛ gɔɔ.

²⁶ Nɔgbɛ pì sɔ Giriki gbɛmɛ wà à ì Siria Fenisia bùsun. À wée kè Yesua lɛ à zīn goare a néa.

²⁷ Ben Yesu bènnɛ: Ñ tó wà póblee kpá nénɔa gīa, zaakɛ à maa wà nénɔ póblee sé wà zu gbɛɛnɔnɛro.

²⁸ Ben nɔgbɛ pì wèala à bè: Dii, baa gbɛɛ kè aɔ è daɛnɔzínɔ è nénɔ póble buru sésɛ.

²⁹ Yesu bènnɛ: Kè n yāwenlana maa yānzi, ñ tá, n né zīn gòa.

³⁰ Kè à kà bɛ, à a né è daena pèa, zīn pì gòa.

Swado kɛkɛana

31 Ben Yesu fɛɛ Taya b̀usun à gàa Sid̄, ben à b̀ɛ k̄n Wétɛmɛnkuri b̀usuo ai à gàa à kà Galili s̀ɛɛzi.

32 Ben wà m̀nɛ k̄n swàdo bebekario, wà wɛɛ k̀ɛa lɛ à ɔ kɛa.

33 Yesu b̀ parii guu k̄n swàdoo p̄io à a ɔnetee p̀ɛɛ à swàn. K̀ɛ à lóu s̀, ben à ɔ k̀ɛ à ńnɛa.

34 A wɛɛ s̀ɛ musu à wesaa k̀k̄ɔa à b̀ò, ben à bènɛ: Efata. Ỳa p̄i bè ǹ wɛ.

35 Zaa gwe ḡɔ ḡɔgbɛ p̄i swà wɛ̀ à ńnɛ g̀ɛ, ben à ỳa ò wásawasa.

36 Yesu bèr̄nɛ āston o gb̄ɛke maro, m̀ɔde dian èe gīn̄nɛ nà, lɛmɛ āɔɛ à kp̀aakpa kɛr̄nɛ lɛ.

37 Ỳa p̄i b̀ò ǹ saɛ maamaa à g̀ɛ onala, ben āɛ bè: À ỳa p̄ingi kɛna èḡɔ maame. È tó baa swàdoo ǹ ỳa ma, ben è tó bebekar̄n̄ ỳa o.

8

P̀ɔblekana ḡɔn b̀ɔɔ siiḡɔnɔa

(Mat 15:32-39)

1 Gur̄ɔ m̀n̄n̄ guu d̀o gb̄ɛn̄ p̀azi pari. Āɔ p̀ɔblee v̄i wà b̀lero, ben Yesu a ìban̄o s̀siaz̄i à bèr̄nɛ:

2 Gb̄ɛ k̀ɛn̄ k̀ɛmɛ w̄ɛnda, zaake āɔ ḡiake wà kúmao gur̄ɔ aaḡɔ, ben āɔ p̀ɔke v̄i wà b̀lero.

3 Tó ma ǹ gbáɛ āɔ tá bɛ k̄n n̄ɔaao, guu é lir̄n̄ma zé guu, zaake ǹ gb̄ɛkɛn̄ b̀k̄ii zà.

4 Ben à ìban̄o à là wà bè: M̀akpan wé p̀ɔblee en s̀ɛtɛ p̀ɔr̄ɔtu k̀ɛ k̀ɛ éé gb̄ɛ p̄in̄o k̀aa?

5 Ben Yesu ǹ lá à bè: Burēdi m̀n̄n̄ ũgban á v̄i? Āɔ bè: M̀n̄ swɛɛplaame.

6 Ben à bè parii v̄ɛɛ t̄ɔɔtɛ. Ben à burēdi m̀n̄n̄ swɛɛplaaa p̄in̄o s̀ɛ à s̀áabu k̀ɛ, ben à lilik̄ɔrɛ à kp̀a à ìban̄o āɔ kpaatete pariine, ben āɔ kp̀aatete r̄nɛ.

7 Āɔ kp̀ò ńngon̄o v̄i féte d̀o. K̀ɛ à aubarika dàn, à bèr̄nɛ āɔ eara wà beee kpaatete r̄nɛ d̀o.

8 Ben āɔ blè wà k̀a, ben wà à kpaaa k̀ɛ ḡn̄n̄ s̀ɛɛ gb̄í swɛɛplaa.

9 Gb̄ɛ p̄in̄o k̀a b̀ɔɔ siiḡɔ. K̀ɛ Yesu ǹ gbáɛ,

10 ben à g̀ɛ g̀oro'ite guu k̄n a ìban̄o, āɔ gàa Dalamanuta b̀usun.

Faris̄n̄ m̀n̄afiki

(Mat 16:1-12)

11 Ben Faris̄n̄o m̀ò āɔɛ lɛokpak̄ɔa kɛɛo āɔɛ lí pɛɛɛa, āɔɛ wetɛɛ à s̀ɛɛda ke kɛr̄nɛ k̄n Luda gb̄áaao.

12 Ben à wesaa k̀k̄ɔa à b̀ò à bè: B̀ȳanz̄i t̄ɔɔrigb̄ɛn̄ è s̀ɛɛda gbekamazi? Ỳapuraan m̀ɛɛ ooare, mé s̀ɛɛda ke kɛr̄nɛro.

13 Ben à ǹ tó gwe à èara à g̀ɛ g̀oro'ite guu à tà baa k̀aa kpa.

14 À ìban̄o s̀án āɔ burēdi k̀s̄aɛ sé. Burēdi m̀n̄n̄ doo bé à ḡn̄n̄ g̀oro guu.

15 Ben Yesu lé dàr̄n̄ma à bè: Àḡɔ a z̄inda k̀na d̄ɔ. À làakari kɛ Faris̄n̄o k̄n Her̄ɔdu gb̄ɛn̄o burēdisɛɛ'èz̄ɛzi.

16 Ben āɔɛ beek̄nɛ: K̀ɛ wà burēdi v̄iro ỳanz̄in à ò lɛzi.

17 Yesu d̀r̄n̄ma, ben à ǹ lá à bè: B̀ȳanz̄i ée bee k̀ɛ à burēdi v̄iro ỳanz̄imezi?

Ai tia a wɛɛ e k̀ɛ à d̄roo? Á laasuu v̄iroo?

18 A wɛɛ v̄i à guu eoroo? A swà v̄i à ỳa maoroo? Ỳake è d̀aguroo?

19 K̀ɛ ma burēdi m̀n̄n̄ s̄ɔroo lilik̄ɔrɛ má kp̀a ḡɔn̄ b̀ɔɔ s̄ɔroon̄o, a à kpaaa s̀ɛɛ gb̄í ũgbame? Āɔ wèla wà bè: M̀n̄ kuri awɛɛplaame.

²⁰ Ben à èara à ñ lá à bè: Kè ma burēdi mèn swεεplaa lilik̄ɔrε má kpà ḡɔɔn bɔɔɔ siiḡɔɔɔɔ, a à kusu s̄εε gb̄iin ũgbame? Ā5 wèàla wà bè: Mèn swεεplaa.

²¹ Ben à bèñne: Ai tia a d̄ɔroo?

Betasaida v̄la w̄éew̄ena

²² Kè ā5 kà Betesaida, ben wà m̄ɔne v̄lao wà w̄éε k̄εa à ɔ k̄εa.

²³ Ben à v̄la p̄i k̄u a ɔɔa à b̄ɔo w̄éte kp̄εε. À lóu s̄u à w̄éεa à ɔ k̄εa, ben à à là à bè: Néε guu eēs̄?

²⁴ Ben ḡɔgb̄ε p̄i a w̄éε s̄ε musu à bè: M̄éε gb̄εɔ ee lán línɔ bà āɔɔe táa oo.

²⁵ Ben Yesu èara à ɔ k̄ε à w̄éεa d̄ɔ. Kè ḡɔgb̄ε p̄i w̄éε k̄ε biibii, ben à w̄éε w̄é èe p̄ó píngi ee sa wásawasa.

²⁶ Ben Yesu à gb̄àrε à tá b̄ε à bè: Ñton b̄ɔε lakutu guuro.

Yesu mesayake ona

(Mat 16:13-20, Luk 9:18-21)

²⁷ Kè Yesu e gaa k̄ɔn a ìbanɔ Sizarea Filipi lakutunɔ guu, ben à a ìbanɔ là zé guu à bè: Dén gb̄εɔ è be má d̄ε à ũu?

²⁸ Ā5 wèàla wà bè: Gb̄εkenɔ è be Yaaya Batisikerime, gb̄εkenɔ è be Ilia, gb̄εkenɔ è be d̄ɔ annabi yāanɔ doken n ũ.

²⁹ Ben à ñ lá à bè: Apinɔ s̄ɔ, dén eè be má d̄ε à ũu? Pita wèàla à bè: Mesayan n ũ.

³⁰ Ben Yesu ñ swā s̄ukāñne le āɔton yā p̄i o gb̄εke maro.

Yesu a ga k̄ɔn a f̄εnao yá'ona

(Mat 16:21-28, Luk 9:22-27)

³¹ Ben à nà yādann̄naa à bè: Séde Gb̄ēntee Né w̄éεt̄amma e maamaa, gb̄ēnsinɔ k̄ɔn sa'orikinɔ k̄ɔn ludayādann̄erinɔ é gizi, weé à d̄ε, à gurɔ aaḡɔdee z̄i eé f̄εε.

³² À yā p̄i òñne wásawasa, ben Pita ḡaao kpado, èe giine.

³³ Kè Yesu liε à a ìbanɔ gwà, ben à p̄ata Pitaa à bè: Ñ gumε gwe Setán! N laasuu né Luda p̄ɔnlo, gb̄ēntee p̄ómε.

³⁴ Beee gbera Yesu parii sisiaz̄i k̄ɔn a ìbanɔ à bèñne: Tó gb̄ε yezi à k̄ε ma ìba ũ, séde à ḡi a z̄inda w̄ëndizi à a líkpansé à téomazi.

³⁵ Gb̄ε k̄ε yezi àḡɔ a w̄ëndi k̄ūna é korazi. Gb̄ε k̄ε ḡi a w̄ëndizi ma yānzi k̄ɔn ma baaru yāo s̄ɔ, adee éḡɔ w̄ëndi v̄i.

³⁶ Tó gb̄ε ḡɔ anduna v̄i píngi, tó à k̄òra a w̄ëndizi, b̄ó àr̄en à v̄i?

³⁷ B̄ɔn gb̄ēntee é e à a w̄ëndi lendee kpáo?

³⁸ Tó gb̄ε mapi k̄ɔn ma yānɔ wí d̄ε t̄ɔrigb̄ε durunde ludanaanek̄erisaideenɔ té, Gb̄ēntee Né é adee wí d̄ε gurɔ k̄ε eé su a De gaku guu k̄ɔn à malaikanɔ.

9

¹ Ben à bèñne: Yāpuraan m̄éε ooare, gb̄εkenɔ kú gura k̄ε ās̄ε garo ai ā5 kí k̄ε Ludaa kà e, èe suu k̄ɔn gb̄āaa.

Yesu lina

(Mat 17:1-13, Luk 9:28-36)

² Gurɔ sw̄εεdoo gbera Yesu Pita k̄ɔn Yemisio k̄ɔn Yohanao s̄ε à ñiño kp̄ii lez̄ia ñt̄ε. Ben à li ñ wāa,

³ à p̄ókásāanɔ e té k̄εε pú f̄énfen. Gb̄ēkee kú anduna guu k̄ε eé f̄ɔ à à pura kú lero.

⁴ Ben Ilia k̄ɔn Musao b̄ò wà m̄òñzi, āɔɔe yā oo k̄ɔn Yesuo.

5 Ben Pita bè Yesunε: Danneri, à maa kè wá kú kè. Wà kutaa dɔ mèn aagɔ, n pɔ mèn do, Musa pɔ mèn do, Iliá pɔ mèn do.

6 À dɔ yá kè ée ooro, zaake vía n̄ kú maamaa.

7 Ludambe luguu pita à dānla, ben aɔ koto mà à guu à bè: Àmbe ma Né mèn do léle yenzidee ũ. À à yá ma.

8 Kāndo kè aɔ guu gwāgwa, aɔɔe gbēke e dɔro, sé Yesu ado.

9 Kè aɔɔe pitaa kpīii pia, ben Yesu bèñne aɔton yá kè aɔɔ è pì o gbēke maro ai Gbēntee Né fεε bɔna gaan.

10 Aɔ yá pì kúna, mɔde aɔɔe kɔ lalaa wèe bee: Fεε bɔna gaan yá beee de diamε?

11 Ben aɔ à là wà bè: Bɔyānzin ludayādannerinɔ è be Iliá bé eé mó káakuzi?

12 À wèníla à bè: Iliá é mó káaku yāpurame, eé yá píngi kεkε à gbèn, mɔde à kè dia wà kè Luda yān wà bè, Gbēntee Né é wéstamma e maamaa ai wà gízi?

13 Mɔde méε ooare Iliá mò kò, ben aɔ n̄ pɔyezi kène, lán wà à yá ò Luda yān nà.

Négɔgbē zīnde kékšana

(Mat 17:14-21, Luk 9:37-42)

14 Kè aɔ sù n̄ gbē kpaaanɔ kiia, aɔɔ è parii liganzi, ben ludayādannerinɔ e leokpakɔa keényo.

15 Kè parii Yesu è, à yá bò n̄ sae, ben aɔ bàà lè wà gàa wà ì kpàa gɔɔ n̄ píngi.

16 Ben à a ibanɔ là à bè: Bó leokpakɔan ée keényo leee?

17 Ben gɔgbē ke wèlà zà guu à bè: Danneri, ma mɔnne ma néome, zīn bé à à néne nàe.

18 Tó à didia, è à pāe tɔɔte, ègɔ lófuta bɔεε, ègɔ swaa soo, è gbāgbā sɔrɔrɔ. Ma bè n̄ ibanɔne aɔ pé zīn pia à bɔ, ben aɔ fùu.

19 Ben Yesu bèñne: Tɔɔrigbē ludanaanekerisaideeno! Mégɔ kúao ai bɔreμε? Mégɔ menaao ai bɔreμε? À mómε né pìo kè.

20 Kè wà mòone, kè zīn pì Yesu è gɔɔ, ben à né pì nìgānigā à à pāε tɔɔte. Ben è gbegere paa èe lófuta bɔεε.

21 Yesu né pì de là à bè: Zaa bɔreμε à kúo lee? À wèlà à bè: Zaa à né fète zīme.

22 Ègɔ à zuu té kɔn ío guu baabɔε, ègɔ yezi à à de. Tó né fɔ n̄ póke ke, n̄ wa wēnda gwa n̄ wa faaba ke.

23 Yesu bène: N bè, tó mé fɔɔ? Baabɔ píngi è sí ke gbē kè ma náane víine.

24 Ben né pì de wii lè gɔɔ à bè: Má n náane ví. N̄ n náane kè èe kēsāama kaaramε.

25 Kè Yesu è zà e nakɔrεεrma, à gí zīn pìne à bè: Zīn swādo kpadugu, má ònne n̄ go né pia. N̄ton gē à guu dɔro.

26 Ben zīn pì wii lè à à nìgā pāsīpāsī, ben à gò. Né pì gɔ daena lán gè bà ai paridee bè à gāme.

27 Ben Yesu à kú a ɔɔa, à à fεε à zè.

28 Kè Yesu gè ua guu, ben à ibanɔ à gbèka gusae wà bè: À kè dia wée fɔ wà pé zīn pia à bɔroo?

29 Ben à wèníla à bè: Kè taka è sí bɔro, sé kɔn aduakεnao.

Yesu εara à a ga kɔn a fεεnao ya'ona

(Mat 17:22-23, Luk 43-45)

30 Kè aɔ bò gwe, ben aɔ pà Galiline. Yesu yezi wàgɔ a kúkii dɔro,

31 zaake èe yá daa a ibanɔnɛmɛ. À bèñne: Weé Gbēntee Né na gbēnɔne ní ɔzī wà à de, à gurɔ aagɔdee zī éé fɛɛ.

32 Aɔɔe à yá pì ðòrɔ ðòro, ben vía ní ku aɔ yá pì gbekaa.

*Tena Yesuzi lán né fété bà
(Mat 18:1-5, Luk 9:46-48)*

33 Ben aɔ ká Kapenamú. Gurɔ kè à kú be, à a ibanɔ là à bè: Bó leokpakɔan ée kee zé guuu?

34 Ben aɔ yītena, zaake aɔɔe leokpakɔa kee zé guu ðenlaa yá musume.

35 Ben à vɛɛ à gɔɔn kuri awɛɛplaaa pìnɔ sisiazí à bè: Tó gbē yezi à ke gbē káaku ũ, adee gɔ kpɛɛdee ũ, à gɔ baade píngine zīri ũ.

36 À né fété sè à à zè ní aezī, ben à à sè à à kpà a kùla à bèñne:

37 Gbē kè né kènɔ doke si ma ibakee yānzi, mámbe à ma si. Gbē kè ma si sɔ, mámbe à ma si madoro, gbē kè ma zīin á si.

*Gbē kè èe íbete kpáwaoroo né wa baakpɛɛme
(Luk 9:49-50)*

38 Ben Yohana bène: Danneri, wa gbēke è, èe zīnɔ goómma kɔn n tɔo, ben wa gine, zaake wa gbēnlo.

39 Ben Yesu bè: Aton gínero, zaake gbēke é fɔ à dabuyá ke kɔn ma tɔo à ɛara à ma tɔ zaaa sí ðoro.

40 Gbē kè èe íbete kpáwaoroo né wa gbēme.

41 Yápuraan mée ooare, gbē kè à a gba ímina kè á kuu Kirisi pɔ ũ yānzi, adee é kora a láadaziro.

42 Tó gbē tò né kè ma náane víi kèkiinɔ doke sàsá, eégɔ sàɔ adeenɛ wà wísilɔgbɛ gbēntɛ ðɔ à waale wà à zu sèbe guu.

43-44 Tó n ɔɔ bé è tó n fu, n zɔ n zīnna. À sàɔnne n gē wèndi kè è yáaroo guu kɔn ɔ kusuo de n gɔ kɔn ɔ mèn plaaaola n gē té kè è garoo guu gɛwāan.

45-46 Tó n gbá bé è tó n fu, n zɔ n zīnna. À sàɔnne n gē wèndi kè è yáaroo guu ɛre ũ de n gɔ kɔn gbá mèn plaaaola wà n zu tén.

47 Tó n wée bé è tó n fu, n bɔ. À sàɔnne n gē kpata kè bɔ Luda kiia guu kɔn wée dooo de n gɔ kɔn wée mèn plaaaola wà n zu tén,

48 gura kè aɔ kòkòbii è yáaro, té pì è garo.

49 Té è mè ɔ baade píngia lán wè pɔ keke kɔn wisio nà.

50 Wisi né pɔ maaame, mɔde tó à nnaa tà, dian weé ke nà à gɔ wisi ũ ðɔɔ? À tó wisi gɔ kú a guu, égɔ nna kɔo.

10

*Gina nɔɔzi yá
(Mat 19:1-12)*

1 Ben Yesu bɔ gwe à gàa Yudea bùsun ai Yoda baa káa kpa. Parii ɛara wà kàkɔzai gwe, ben à yá ðáñne lán è ke nà.

2 Farisi kenɔ mò wà à yɔ wà gwa, ben aɔ à là wà bè: Gɔgbē zé ví à gí a naɔzísɔ?

3 À wèñla à bè: Musa ðàare diaa?

4 Aɔ bè: Musa gɔgbē gbà zé à yìgidetakada kè à a naɔ gbarɛo.

5 Ben Yesu bèñne: A swágbáa yānzin Musa doka beee ðàarezi.

6 Zaa káaku kè Luda anduna kè, à gɔgbē kè kɔn nɔgbɛome.

7 Beee yānzi gɔgbē é a de kɔn a dao tó, aɔé nakɔa kɔn a naɔo,

8 aɔ gɔɔn plaaa é gɔ mè doo ũ. Aɔɔ kuu plaa ðoro, sé do.

9 Beee yānzi gbē kè Luda n nakɔ̃anɔ, gbētee tón n kēkɔ̃aro.

10 Kè Yesu tà be, à ibanɔ à là yā pì mizi.

11 Ben à bèñne: Gbē kè gi a naɔ̃zi à nɔ pānde sè, adee zina kè a nɔ káakune.

12 Nɔgbē kè gi a zāzi à gɔ̃ pānde sè sɔ, à zina kèn gwe.

Yesu aubarikadana nénɔn

(Mat 19:13-15, Luk 18:15-17)

13 Wée mɔɔ Yesune kɔn nénɔ le à ɔ keɔ̃ma, ben à ibanɔ gínne.

14 Kè Yesu è le, à pɔ fè à bèñne: À tó nénɔ mɔ ma kiia, àton gínnero, zaake aɔ takanɔ pɔn kpata kè bɔ̃ Luda kiia ũ.

15 Yāpuraan méé ooare, gbē kè èe kpata kè bɔ̃ Luda kiia sí lán né fète bàroo é gēnlo.

16 Ben à nénɔ sè à n kpákpa a kùla, à ɔ kèkeɔ̃ma à aubarika dàngu.

Auzikidee

(Mat 19:16-30, Luk 18:18-30)

17 Kè Yesu dà zén èe gaa, ben gɔ̃gbē ke bàa lè à mò à kùe à ae à à là à bè: Danneri maa, dian mé ke nà mà wèndi kè è yāroo ee?

18 Ben Yesu bène: À kè dia n bè má maaa? Gbēkee maaro, sé Luda ado.

19 N̄ dokanɔ d̄s: N̄ton gbē dero, n̄ton zina kero, n̄ton kpāi oro, n̄ton yā di n gbēdaaaaro, n̄ton gbē blero, n̄gae bèe lí n de kɔn n daone.

20 Ben à bè: Danneri, zaa ma néngo zī má yā beeenɔ kùna píngi.

21 Ben Yesu à gwà yenzi wéeo à bène: Yā mèn doo bé à gōnne. N̄ gá n pɔ kè n̄ v̄inɔ yā píngi n̄ à ɔ kpá takaasideenɔ, n̄ mɔ n̄ témazi, négɔ̃ auziki v̄i ludambe.

22 Ben gɔ̃gbē pì uu sisi yā pì yānzi, à tà pɔsiao kè à auzikinɔ v̄i bíta yānzi.

23 Ben Yesu a ibanɔ gwàgwa à bèñne: À zī ũ maamaa auzikideene à gē kpata kè bɔ̃ Luda kiia guu.

24 À yā pì bɔ̃ à ibanɔ sae, ben Yesu èara à bèñne: Gbēnɔ, à zī ũ gbēne maamaa à gē kpata kè bɔ̃ Luda kiia guu!

25 Lakumi gēna pɔɔȳn aaga de auzikidee gēna kpata kè bɔ̃ Luda kiia guula.

26 Ben yā pì bɔ̃ à ibanɔ sae maamaa, aɔ bèkɔne: Tó leme, dé bé eé f̄s à m̄sina ee?

27 Yesu n̄ gwá à bè: Gbēntee é f̄ro, sé Luda. Luda kiia baabo píngi è sí ke.

28 Ben Pita bène: Wa baabo píngi tò wa tenzi.

29 Yesu bè: Yāpuraan méé ooare, gbē kè à a beɛ tò ke a v̄inɔ ke a dāaronɔ ke a da ke a de ke a nénɔ ke a buraa má yānzi kɔn ma baarukpannena yáo,

30 adee é èara à beenɔ kɔn v̄inɔ kɔn dāaronɔ kɔn danɔ kɔn nénɔ kɔn buraaanɔ e leo basɔɔro anduna kè guu, mɔde kɔn wéetammaome, eé wèndi kè è yāroo e anduna kè èe mɔɔ guu.

31 Gbē káakunɔ égɔ̃ kpēdeenɔ ũ pari, kpēdeenɔ égɔ̃ gbē káakunɔ ũ.

Yesu èara à a ga kɔn a f̄enaoyá'ona

(Mat 20:17-19, Luk 18:31-34)

32 Aɔ èara wà dà zén aɔe gaa Yerusalemu. Yesu dɔ a ibanɔne ae, ben yā pì bɔ̃ n̄ sae, v̄ia gbē kè aɔ̃ té à kpēenɔ kù. Ben Yesu a gɔ̃n kuri awēplaaanɔ s̄eè n̄dona, à èara à yā kè weé kearee òñne dɔ

33 à bè: À ma! Wée gaa Yerusalemume. Weé Gbēntee Né kpá sa'orikinɔ kɔn ludayādannerinɔ, aɔé yā daàla à ga, aɔé à kpá bori pāndenɔa.

34 Aɔé à fabo aɔé lóu sua aɔé à gbē flào aɔé à de, à guro aagɔ̃dee zī eé f̄eɛ.

*Yemisi kɔn Yohanao wéekena
(Mat 20:20-28)*

³⁵ Ben Zebedi néno Yemisi kɔn Yohanao sɔ Yesuzi aɔ bène: Danneri, wá yezi ñ yá kè wée wée keemmaa kewe.

³⁶ Ben à ñ lá à bè: Bón á yezi mà kearee?

³⁷ Aɔ wèàla wà bè: Ñ tó wà wéenyɔ n kpata guu, gbɛ doo n ɔplaazi gbɛ doo ɔzɛɛzi.

³⁸ Yesu bèñne: Á yá kè ée à wée keemaa dɔro. Togo'i kè mé mi, é fɔ à miɔ? Wéstamma kè mé gɛn é fɔ à gɛ à guuɔ?

³⁹ Aɔ wèàla wà bè: Wé fɔ. Ben Yesu bèñne: Togo'i kè mé mii é mi, wéstamma kè mé gɛn é gɛn,

⁴⁰ mode wéena ma ɔplaazi ke ma ɔzɛɛzi né ma yānlo. Gbɛ kè Ludaa kèkeñnenɔ pómɛ.

⁴¹ Kè à ìba gɔɔn kuri kpaaanɔ yá pì mà, aɔ pɔ fɛ Yemisi kɔn Yohanaozi.

⁴² Ben Yesu ñ kákɔa à bèñne: Á dɔ kè gbɛ kè wèe ñ gwaa bori pānde kɔnanɔ ununɔ è gbāaa ble ñ gbēnɔa, gbāadeenɔ sɔ è iko mɔñne,

⁴³ mode à de le a kiiaro. A té gbɛ kè yezi à gɔ gbēnsi ũ, sé adee ke a ziri ũ.

⁴⁴ Lemɛ dɔ gbɛ kè yezi à gɔ gbɛ káaku ũ, sé adee ke a píngi zò ũ.

⁴⁵ Zaa ke Gbēntee Né é mɔ le wà zii kenero, à mò le à zii kéñneme, à a zīnda wèndi kpá le à gbēnɔ bo pari yānzi.

*Batimeu wéewēna
(Mat 20:29-34, Luk 18:35-43)*

⁴⁶ Aɔ kà Yeriko. Kè Yesu e bɔɔ gwe kɔn a ìbanɔ kɔn parii, vɛa Timeu né Batimeu wéena zé léa, èe baa kee.

⁴⁷ Kè à mà wà bè Yesu Nazareti bé èe gēteɛ, ben à nà lé gbāa zunaa à bè: Yesu, Dauda Bori, ñ ma wēnda gwa!

⁴⁸ Ben parii e giine wèe bee à yīte. Ben à lé gbāa zuna kàara èe bee: Dauda Bori, ñ ma wēnda gwa.

⁴⁹ Yesu zè à bè: À à sísì. Ben wà vɛa pì sísì wà bène: Ñ n làakari kpáe ñ fɛɛ. Èe n sísii.

⁵⁰ Ben vɛa pì a uta bò à vɛ à fɛɛ à mò Yesu kiia.

⁵¹ Ben Yesu à là à bè: Bón ñ yezi mà kennɛɛ? Vɛa pì wèàla à bè: Rabi, má yezi ma wée guu emɛ.

⁵² Ben Yesu bène: Ñ gá, ma náane kè ñ kè bé à n kékɔa. Zaa gwe gɔɔ à wée guu è, ben à dào zén.

11

*Gbaakɛkpana Yesuzi Yerusalemu
(Mat 21:1-11, Luk 19:28-40, Yoh 12:12-19)*

¹ Kè aɔ kà kii kɔn Yerusalemuo, aɔ kà Betefage kɔn Betani kè kú Kùkpe s̀s̀s̀gɛɛzio, ben Yesu a ìbanɔ zɛ gɔɔn plaa

² à bèñne: À gá lakutu kè káa a aɛ kèkàa guu. Tó a gɛ gɔɔ, é zaakine b̀r̀r̀ɔ e bàdɔna gwe, gb̀keee e dia zikiro. À poro à suo.

³ Tó wà a la wà bè, bón ée kee gwe, à be Dii bé à yezi, eé eara à suo tia.

⁴ Ben aɔ gaa aɔ zaaki è bà dɔna kpɛɛɛa bàazi. Kè aɔɔe poroo,

⁵ ben gb̀kè kè aɔɔ ze gweenɔ ñ lá wà bè: Bón ée kee zaaki pio kè ée poroo?

⁶ Aɔ wèñla lán Yesu óñne nà, ben wà ñ tó aɔ táo.

⁷ Aɔ sù zaaki pio Yesune, aɔ ñ utanɔ kpàea, ben Yesu dia.

8 Gbēnɔɔ e ń utano kpaeɛ zé guu pari, gbēkeno e lánɔ zɔɔ sèn aɔɔe kpaeɛ dɔ.

9 Gbē kè aɔɔ té aezĩno kɔn gbē kè aɔɔ té kpɛɛnɔɔ e wii lɛɛ wèe bee:

Ñ gbāaa ke!

Aubarikadeen gbē kè èe mɔɔ kɔn Dii tɔo ũ.

10 Luda aubarika da wa dezi Dauda kpata kè èe bɔɔ gupuraaan.

Wà gbāake kpázi ai ludambɛ.

11 Kè Yesu kà Yerusalemu, à gè Luda ua, ben à baabɔ píngi gwà à ligazi. Kè ɔfántè e gɛɛ kpén yánzi, ben à bɔ à gáa Betani kɔn a iba gɔɔn kuri awɛɛplaaanɔ.

Kaká lí kana kɔn Yesu kuuna Luda uao

(Mat 21:12-22, Luk 19:45-48, Yoh 2:13-22)

12 Kè guu dɔ, aɔ bɔ Betani, ben nɔaa e Yesu dɛɛ.

13 À káká lí è káaa à lá kù. Ben à gáa gwa ke tó à bɛɛ ví. Kè à kà gwe, èe pòke ero, sé à lánɔ, zaake káká magurɔɔ e ká kòro.

14 Ben à bè lí pìnɛ: Gbēke é n bɛɛ ble ziki dɔro. À ibanɔ yā pì mà.

15 Kè aɔ kà Yerusalemu, Yesu gè Luda ua guu, ben à pè laayarinda kɔn laalurinɔ à ń bɔɛ. À ɔlendekerinɔ teebunɔ kɔn pɔtɛɛyarinɔ kitanɔ yìpa à kwèhɛnɛ.

16 Èe we gbēke a asoo sè à gètɛo Luda ua guuro.

17 Ben à yā dà gbēnɔnɛ à bè: Wà kè Luda yān wà bè: Ma kpé égɔ dɛ aduakekpɛ ũ bori pínginɛ, ben á kè gbēblerinɔ tò ũ.

18 Sa'orikinɔ kɔn ludayādannerinɔ yā pì mà, ben aɔɔe zé wetɛɛ wà à dɛ. Aɔɔe vīa kɛɛnɛ, zaake à yādannena bɔ baade píngi saɛ.

19 Kè uusie kè, ben Yesu kɔn a ibanɔ bɔɛ wéte pì guu.

20 Kè guu dɔ, aɔɔe gètɛɛ, ben aɔ káká lí pì è à gága kɔn a kásāao.

21 Ben à yā dɔ Pitan, ben à bè Yesunɛ: Rabi, ñ káká lí kè ñ kà gwa, à kori kù.

22 Yesu wèñla à bè: Àgɔ Luda náanɛ ví.

23 Yápuraan méɛ ooare, tó gbē ò kpíii kènɛ à fɛɛ à a zĩnda sé à zu sèben, tó èe seka kè a nɔsɛ guuro, tó à náanɛ ví kè yā kè à ò pì é kɛ, eé kɛnɛmɛ.

24 Beeɛ yánzi méɛ ooare, tó ée adua kɛɛ, yā kè a à wéɛ kè píngi, à die à gĩake á è kò, é sɔ e.

25 Tó a fɛɛ ée adua kɛɛ, tó á nɔsɛ zaaa ví gbēkeo, à kènɛ, lɛ a De kè kú musu a durunnɔ kɛare dɔ.

26 Tó ée gbēnɔ kè sɔro, a De kè kú musu é a taarinɔ kɛare sero.

Yesu gbekana a ikozi

(Mat 21:23-27, Luk 20:1-8)

27 Ben aɔ kà Yerusalemu. Lán Yesu e lili oo Luda ua guu nà, sa'orikinɔ kɔn ludayādannerinɔ kɔn gbēnsinɔ mɔ

28 wà à là wà bè: Iko kpareen néɛ yā kènɔ kɛɛo? Dé bé à n gba yā pì kɛna iko?

29 Ben Yesu wèñla à bè: Yā mèn doon mé gbekaawa. À wemala, mé iko kè méɛ yā kènɔ kɛɛo oare.

30 À omɛ. Yaaya gbēnɔ batisikena bɔ Luda kiian yó, ke gbēntee kiiameɛ?

31 Ben aɔ yā gɔgɔ wà bè: Tó wa bè Luda kiiame, eé wa la bɔyánzin wéɛ Yaaya yā sírozi.

32 Tó wa bè gbēntee kiiame sɔ, tɔ! Aɔ gbēnɔ vīa ví, zaake gbē píngi Yaaya annabikɛɛ sɔ.

33 Ben aɔ wè Yesula wà bè: Wá dɔro. Ben Yesu bèñnɛ: Èndɛ mapi se, mé iko kè méɛ yā kènɔ kɛɛo oarero.

12

Geepi líkpe ayakerinɔ

(Mat 21:33-46, Luk 20:9-19)

1 Ben Yesu fɛɛ èe yálekɔziɲne à bè: Gbêke bé à geepi líkpe bà à kara ligazi, à wɛɛ yò geepi ifɛkii ũ à búdákpagba dà, ben à bú pì nà ayakerinɔne n̄ ɔzì, ben à fɛɛ táo.

2 Kè geepizɔgurɔɔ kà, ben à a zìri zì ayakeri pìnɔa, le à a geepi beɛ pì sí.

3 Ben ayakeri pìnɔ à kù wà à gbè, aɔ à gbàre ɔkori.

4 Ben à èara à zìri pānde zì dɔ. Ben aɔ gbè beee lè a mìa aɔ wí dàa.

5 A èara à gbè pānde zì dɔ, ben aɔ gbè beee dè. Len à gbè pāndenɔ zì le pari, wà n̄ gbèkenɔ gbè wà n̄ gbèkenɔ dè.

6 À négɔgbè mèn do yenzidee bé à gɔne sa, ben à à zì zāa à bè: Aɔé ma né yā da.

7 Ben ayakeri pìnɔ bèkɔne: Túbiblerin yè. À tó wà à de, à túbì é gɔ wa pò ũ.

8 Ben aɔ à kù aɔ à dè, ben aɔ à gè sè wà b̄o buraa guu.

9 Tò! Bón buradee pì é kɛɛ? Eé mós à ayakeri pìnɔ dɛdɛ à buraa pì na gbè pāndenɔne n̄ ɔzì.

10 Èe Luda yā kè kyó keroo?

Gbè kè kpéborinɔ pā kpàzi

bé à gɔ kpé gooda gbè mīdeɛ ũ.

11 Dii bé à beee kè,

ben à kèwe yābɔnsaɛ ũ.

12 Ben aɔ zé wète wà à kù, zaake aɔ dɔ kè n̄ yānzin à yálekɔzina pì òzi, m̄de aɔ vīa kè pariine, ben aɔ à tò gwe aɔ tà.

Be'ɔkpana Sizaaya

(Mat 22:15-22, Luk 20:20-26)

13 Ben wà Farisi kenɔ k̄n Herɔdu gbɛnɔ zì Yesu kiia ɔndɔɔ, le wà à kù a yā'ona guu.

14 Kè aɔ kà, ben aɔ bène: Danneri, wá dɔ kè gbè yāpuradeen n ũ. Neè gbè wée gwaro, neè gbè gwena gwaro, neè Luda zé dañne súusu. À zé vī wà be'ɔ kpá Sizaá, ke à zé vīro? Wà kpáan yó, ke wàton kpáaro?

15 Yesu n̄ m̄nafikikɛɛ d̄m̄ma, ben à bèinne: Bóyānzin ée ma yɔ ée gwaazi? À mós ɔɔ pì dooo mà gwa.

16 Kè aɔ kpàa, ben à bèinne: Dé m̄i wēzān yè k̄n à tso? Aɔ wèlà wà bè: Siza pómɛ.

17 Ben Yesu bèinne: À pò kè de Siza pò ũ kpá Siza, à pò kè de Luda pò ũ kpá Ludaa. À yā b̄o n̄ sae.

Gèngfɛna yā

(Mat 22:23-33, Luk 20:27-40)

18 Ben Sadusi kè aɔ be gèng è fɛeroonɔ m̄o Yesu kiia, aɔ à gbèka wà bè:

19 Danneri, Musa òwe a takada guu à bè, tó gbè gà à a naɔ tòn né'isai, à dāaro gyaanɔɔ pì sé, le à né borii dato a vīine.

20 Tò! Dèd̄nk̄odeenɔ kuu ḡɔɔn swɛɛplaa. Woru nɔɔ sè, ben à gà né'isai.

21 Ben Sabi nɔɔ pì sè dɔ, ben à gà à nɔɔ pì tò né'isai. Ben B̄o kè le dɔ

22 ai à gà pé n̄ swɛɛplaaadee. Aɔ píngi gà né'isai. Aɔ píngi gberan nɔɔ pì gà se.

23 Gèno fεεgurɔɔ zĩ aʒ dé bé eégɔ ɔɔɔ pì vīi? Zaake aʒ gɔɔɔn swεεplaaá n̄ píngi aʒ à dʒ ɔɔɔ ùmε.

24 Ben Yesu wèníla à bè: A Luda yá k̄n a gbáaao d̄sai yánzin a sásáziroo?

25 Tó gèno fεε, aʒé ɔɔɔ séro, aʒé zā kero, weégɔ kuu lán malaikanɔɔ kuu ná ludambεmε.

26 Gèno fεεna yá musu, ée Musa takada kyó keroo? Gura kè à gyanto yá òn Luda bène ambe Ibraĩ k̄n Isaakuo k̄n Yakubuo Luda ũ.

27 Luda è ke gèno Luda ũro, gbε bèeno Ludamε. A sásá à kè bíta.

Dokaya kè deńlaa

(Mat 22:34-40, Luk 10:25-28)

28 Ludayádanneri kee kú gwe, à leokpak̄sa kè aʒɔe keε mà. Kè à è Yesu yá wèníla maamaa, ben à s̄z̄i à à là à bè: Dokayá kparee bé à de à kpaanla píngii?

29 Yesu wèàla à bè: Yá kè deńlaan yè: Isarailinɔ à swá kpá. Dii wa Ludan Dii ũ adɔ.

30 Nḡɔ ye Dii n Ludazi k̄n n̄s̄eo do k̄n n̄ niniiio píngi k̄n n̄ laasuuo píngi n̄ gbáa lén.

31 À plaadeen yè: Nḡɔ ye n gbēdaaazi lán n z̄inda wèndi bà. Dokayá kee de beenɔlaro.

32 Ben ludayádanneri pì bène: Yá maame, danneri. N yāpuraa ò, n bè Luda mèn dome, à pāndee kuuro, sé àpi.

33 Yena Ludazi k̄n n̄s̄eo do k̄n n̄ laasuuo píngi n gbáa lén k̄n yena n gbēdaaazi lán n z̄inda wèndi bào de sa'opɔ kè wè ká tén à té kula k̄n sa'ona bori sánda píngio.

34 Kè Yesu è à yá wèala k̄n làakario, à bène: Gēna kpata kè b̄ò Luda kiia guu z̄anyoro. Zaa gurɔ beee a gbēkee e gà à yáke laa d̄ro.

Mesaya bori yá

(Mat 22:41-46, Luk 20:41-44)

35 Yesu àara èe yá daańne Luda ua guu, ben à gbēno là à bè: À kè dia ludayádannerinɔ è be Dauda boriin Mesaya ũu?

36 Kè Luda Nini d̄idi Daudaa, à bè:

Dii bè ma diine à v̄εε a ɔplaazi

ai àḡɔ à ibεeno káene a gbá ḡiz̄i.

37 Kè Dauda bène Dii, à kè dia eégɔ de à borii ũ d̄ɔɔ?

Ludayádannerinɔ k̄n Farisinɔ m̄nafiki

(Mat 23:1-36, Luk 20:45-47)

Ben parii e à yá maa p̄nnaao.

38 À yádannena guu à bè: À làakari ke ludayádannerinɔzi. Aʒégɔ ye tetenazi k̄n uta isinɔ dana, le wàḡɔ ì kpákpaar̄ma yàranɔa.

39 Aʒégɔ wetee wà v̄εε aduakεkpe v̄εeki maaanɔ guu k̄n z̄ibaa v̄εeki maaanɔ.

40 Aʒè adua gbáa ke le gbēno n̄ e yánzi, ben aʒé gyaanɔnɔ kpé símma. Aʒ wétamma éḡɔ pásipās̄i de gbε píngi p̄la.

Gyaanɔ takaasidee gbaa

(Luk 21:1-4)

41 Ben Yesu v̄εε Luda ua guu ɔɔdakii aε, èe gbēno gwaa lán aʒɔe ɔɔ daan ná. ɔɔde sanɔɔ e ɔɔ bíta daan.

42 Ben gyaanɔ takaasidee m̄ò à k̄ɔɔ plaaá dàn, èe ká sue doro.

43 Ben Yesu a ìbano kàkṣa à bènnè: Yàpuraan mée ooare, gyaano takaasidee kè ɔɔ dà ɔɔdakii guu de gbè píngila.

44 Zaake aṣ ɔɔ sà guun aṣ bòn wà kàn ń píngi. Nɔgbè kè sṣ, à takaasikèe guun pó kè à vī à pó bleon à dàn píngi.

13

Yerusalemu yakana kṣn andunayāgurɔ sèedano
(Mat 24:1-22, Luk 21:5-24)

1 Kè Yesu e bɔɔ Luda ua guu, à ìbano doke bènnè: Danneri, n̄ gwa lán wà kpé maa kè takano bò nà kṣn gbè maa kè takano.

2 Ben Yesu bènnè: N kpé isi kènɔ è píngiṣ? Gbè kee kú guu kè kè weé tó dikṣaro, weé gboro píngime.

3 Yesu vèena Kùkpe s̄s̄igeezi aedokṣana kṣn Luda uao, ben Pita kṣn Yemisio kṣn Yohanao kṣn Anduruo à gbèka gusaè wà bè:

4 N̄ owe, bɔren yā kènɔ é kee? Bó bé eégṣ de à píngi kegurɔ sèeda ũu?

5 Ben Yesu bènnè: À làakari ke, àton tó wà a sāsaro.

6 Weé mṣ pari ma tṣo, aṣégṣ bee Mesayan n̄ ũ aṣé gbèno sāsā pari.

7 Tó a z̄ino baaru mà kṣn à wapeo, àton bídi kero. Sé beeenɔ ke, mṋde anduna yāana kpé.

8 Bori kṣn boriio é f̄eek̄zi, l̄eme dɔ bùsu kṣn bùsuo. Tɔɔte nigānigāna éḡ kú gukenon kṣn nṋaao. Yā beeenon n̄wāwā naana ũ.

9 À làakari ke. Weé a kùkū wà a na yākpaekeṣinone n̄ ɔz̄i, weé a gbēgbē aduakekp̄eno guu. Weé a ze bùsu gbēnsino kṣn k̄inano ae ma yānzi, le àḡṣ deñne ma s̄edadeeno ũ.

10 Sé wà ma baaru nna waazi ke bori píngi ma ḡiā.

11 Tó wà gāaao yākpaekekiia, àton ḡiāke à yā kè é o damu kero. Yā kè Ludaa dàare a lén gurɔ mṋan à o, zaake ámbé é yā oro, Luda Ninime.

12 V̄ii kṣn dāaronɔ é kṣ kpám̄ma wà de. Denɔ é bɔ n̄ néno kp̄ee. Néno é bɔ n̄ deno kṣn n̄ danɔ kp̄ee wà n̄ de.

13 Gbè píngi é zaagu ma yānzi, mṋde gbè kè zena gbāa ai à gurɔ léa é m̄sina e.

14 Tó a t̄è guyakari è guu kè de àḡṣ kúnlo, kyókeri gṣ dṣ, gbè kè aṣo kú Yudeano bàa sí wà m̄i pé kpiin̄a.

15 Gbè kè kú a kpé musu tón pita à ḡe kpé guu à póke sé à bɔoro.

16 Gbè kè kú buraa tón liara be à a uta séro.

17 Waiyoo n̄s̄indadeeno kṣn n̄d̄andadeeno gurɔ beea.

18 À adua ke le yā p̄i tón ke buusie gurɔro,

19 zaake w̄et̄amma éḡṣ kuu gurɔ p̄in̄a. Zaa gurɔ kè Luda anduna kè ai gbāa à taka e kero, eé s̄s̄ ke zikiro.

20 Tó Dii e gurɔ p̄ino lagoro, le gb̄eke é bɔro. Mṋde à gurɔ p̄ino làgo a gbè kè à n̄ s̄eno yānzime.

Gb̄ntee Né suna
(Mat 24:23-44, Luk 21:25-38)

21 Gurɔ beea tó gb̄eke bèare, à Mesaya gwa kè kesṣ à Mesaya gwa k̄āaa, àton síro.

22 Zaake Mesaya eḡeeno kṣn annabi eḡeeno é mṣ wà s̄edano kṣn dabud-abuyāno ke, le wà gbè kè Luda n̄ s̄eno sāsāo, tó eé sí ke.

23 À làakari ke. Ma ḡiāke ma yā píngi òare zaa káaku kò.

- 24 Gurɔɔ pɪnɔ wɛɛtɔmma gbera ɔfɔntɛ ɛ sia kɔ, mɔvura ɛ i kɛro,
 25 sɔsɔnɛnɛ ɛ woro ludambɛ, gbɔaa kɛ aɔɔ kɔ musunɔ ɛ nigɔ,
 26 gbasɔ wɔ Gbɛntee Nɛ suna e ludambɛ luguun kɔn gbɔa bitao kɔn gakuio.
 27 Ɛɛ a malaikanɔ zɪ, lɛ aɔ gbɛ kɛ à n sɛnɔ kakɔna anduna gooda siigɔɔa, zaa
 anduna lɛa ai ludambɛ lɛa.
 28 A yɔ dada kɔkɔ lɛa. Tɔ à gɔnɔ i kpɔkpa ɛɛ lɔ bɔrɔ paa, ɔ dɔ kɛ guwɔagurɔɔ
 kɔ kɪi.
 29 Lɛmɛ sɔ, tɔ ɔ ɛ yɔ pɪnɔ e kɛɛ lɛ, ɔgɔ dɔ kɛ à suna kɔ kɪi, à kɔ kpɛɛlɛa.
 30 Yɔpuraan mɛɛ ooare gurɔɔ kɛ gbɛnɔ ɛ gɛtɛro ai yɔ pɪnɔ gɔ kɛo pɪngi.
 31 Musu kɔn tɔtɛo ɛ gɛtɛ, mɔdɛ ma yɔnɔ gɛtɛna vɪro.
 32 Gbɛkɛɛ à gurɔɔ kɛ à gurɔ zaka dɔro, baa malaika kɛ aɔɔ kɔ musunɔ kɛ
 Luda Nɛ, sɛ De Luda.
 33 À lɔakarɪ kɛ, a wɛɛ gɔ dɔ, zaakɛ ɔ dɔ gurɔɔ kɛ ɛɛ suro.
 34 À dɛ lɔn gbɛ kɛ ɛ gaa wɛtɛa bɔ. À a bɛɛ tɔ a zɪkɛrɪnɔnɛ baadɛ kɔn a zɪio,
 bɛn à bɛ a gudɔkparɪnɛ a wɛɛ gɔ dɔ.
 35 Apɪnɔ sɔ, ɔ dɔ gurɔɔ kɛ bɛdɛɛ ɛ suro, uusiɛn yoo, lezɔndon yoo, kolezuon
 yoo, kɛ gudɔnɔo. Bɛɛ yɔnzi a wɛɛ gɔ dɔ,
 36 lɛ ɔton su kɔndo à a lɛ, ɛɛ ii ooro yɔnzi.
 37 Yɔ kɛ mɛɛ ooare mɛɛ oo baadɛ pɪngɪmɛ, a wɛɛ gɔ dɔ.

14

Lɛkpakɔsɔna Yesuzi

(Mat 26:1-5, Luk 22:1-2, Yoh 11:45-53)

- 1 Banla zɪbaa kɔn Bureɔɔi Sɛsɛ'ɛzɛsai zɪbaao gɔ gurɔɔ plaa, bɛn sa'orikɪnɔ kɔn
 ludaɔadannɛrɪnɔ e zɛ wɛtɛɛ ɔndɔɔo wɔ Yesu kɔ wɔ dɛ.
 2 Zaakɛ aɔ bɛ: Wɔton kɛ zɪbaa zɪro, lɛ gbɛnɔ tɔn zɔka kɔro yɔnzi.

Nɔsi gɔ nna kuna Yesu mɔa

(Mat 26:6-13, Yoh 12:1-8)

- 3 Gurɔɔ kɛ Yesu kɔ Betani, Simɔ kusu bɛ, ɛɛ pɔ blee gɛɛkɛsɛkɛna, bɛn nɔgbɛ
 kɛ sɔzi à gbɔaa nɛngo kɛ nɔsi gɔ nna bori maa ɔdɛɛ kɔ à guu kɔna. Bɛn à
 gbɔaa pɪ waa ɛ, à nɔsi pɪ kɔ Yesu mɔa.
 4 Gbɛkɛnɔ kɔ gwe, aɔ pɔɔ fɛɛ wɔ bɛ: Bɔn nɔsi pɪ laalaakɛna ɔu?
 5 Weɛ fɔ wɔ yɔ dɛ kondogi wɔa do kpɛ basɔɔroola wɔ à ɔ kpɔ takaasideenɔa.
 Bɛn ɔ lɛfɔtɔ kɔ nɔgbɛ pɪzi.
 6 Bɛn Yesu bɛ: À à tɔ gwe. Bɔyɔnzɪn ɛɛ ɪa daaazi? À zɪ maa kɛmɛmɛ.
 7 Takaasideenɔ ɛgɔ kɔa gurɔɔ pɪngi, gurɔɔ kɛ ɔ yezi, ɛ fɔ à kɛnɛ. Mapi sɔ mɛgɔ
 kɔa gurɔɔ pɪngiro.
 8 À kɛ a gbɔa lɛmmɛ, à gɪakɛ à nɔsi kɔ ma mɛa lɛ à ma gɛ kɛomɛ.
 9 Yɔpuraan mɛɛ ooare, guu kɛ wɛɛ ma baaru nna waazi kɛɛn anduna guu
 pɪngi, weɛgɔ yɔ kɛ nɔgbɛ pɪ kɛ oo à dɔngu yɔnzi.

Yudasi bɔna Yesu kpɛɛ

(Mat 26:14-16, Luk 22:3-6)

- 10 Bɛɛ gbera gɔɔn kuri awɛɛplaaɔ doke kɛ wɛ bɛnɛ Yudasi Isikariɔti gɔa
 sa'orikɪnɔ kiia, lɛ à Yesu kpɔmɔa.
 11 Kɛ aɔ à yɔ mɔ, bɛn aɔ pɔɔ kɛ nna, bɛn aɔ lɛ gbɛnɛ kɛ weɛ ɔ kpɔa. Bɛn ɛɛ zɛ
 wɛtɛɛ à Yesu kpɔmɔa.

Banla pɔble kɛkɛna

(Mat 26:17-25, Luk 22:7-14, 21-23, Yoh 13:21-30)

12 Buređi Sésé'ézēsai zībaa gurɔ káakudee zī kè wè Banla sãne bɔrɔ kòto kpá, Yesu ibanɔ à là wà bène: Mán n̄ yezi wà gá kɛkenne n̄ Banla pɔ blen?

13 Yesu gɔɔn plaaa zī a ibanɔ té à bèñne: À gá wéte guu. Gɔgbē ke é daale à í sɛna kɔn looo. À tɛzi.

14 ai ua kè eé gɛn. À o ua pì bɛdeenɛ, danneri bè mán a pitakii kún, guu kè é Banla pɔ blen kɔn a ibanɔ?

15 Eé kpé musu bíta kè wà kèke ɔɔaare. À pɔbleyá kɛkewe gwe.

16 Yesu iba pìnɔ dà zén, aɔ gɔ wéte pì guu, ben aɔ è lán à óñne nà. Ben aɔ Banla pɔbleyá kèke gwe.

17 Kè uusie kè, ben Yesu gàa gwe kɔn a gɔɔn kuri awɛɛplaaa pìnɔ.

18 Kè aɔ vèe wèe pɔ blee, ben à bè: Yápuraan méɛ ooare, a gbē mèn doo kè wéé pɔ blee lɛdoo é ma kpámma.

19 Aɔ nòsɛ yàka, ben aɔɔ è laa doodo: Asa mámbeeroo?

20 Ben à bèñne: A gɔɔn kuri awɛɛplaaanɔ doke kè wéé pɔ blee taa guu lɛdomɛ.

21 Gbēntee Né é kpá guuzi lán à kēna a yá musu nà, mɔde wáiyoo gbē kè eé bɔ Gbēntee Né kpɛɛ pì. Eé ke sáɔ adeenɛ tó wèe à i yáro.

Dii pɔblee

(Mat 26:26-30, Luk 22:14-20, 1Kɔ 11:23-25)

22 Kè aɔɔe pɔ blee, Yesu buređi sè à aubarika dàn, ben à likɔre à kpá a ibanɔa à bè: À sí, ma mèn ye.

23 Ben à togoo sè à aubarika dàn à kpámma, ben aɔ m̄ n̄ píngi.

24 Ben à bèñne: Ma arun ye, Luda bà kuuna kɔn gbē pariinɔ aru ũ, kè eé bɔɛmaa.

25 Yápuraan méɛ ooare, mé geepi'i mi gīa ɔro ai kpata kè bɔ Luda kiia gá bɔo gupuraa, gbasaa mà à dufu mi sa.

26 Kè aɔ lè s̄i, ben aɔ b̄e wà gàa Kùkpe s̄is̄igɛzi.

Yesu gīake à d̄ɔ yá kè Pita é ke

(Mat 26:31-35, Luk 22:31-34, Yoh 13:36-38)

27 Ben Yesu bèñne: A píngi é fuma, zaake wà kè Luda yán wà bè: Mé sádari lé, sáanɔ é fáakɔa.

28 Mɔde ma fɛena gbera mé ɔɔare aɛ gana Galili.

29 Ben Pita bène: Baa tó aɔ fù n̄ píngi, mé furo.

30 Ben Yesu bène: Yápuraan méɛ oonne, gwáavīa ai koo gɔ gá lé zu gèn plaa, n̄ lé sémazi gɛn aagɔ.

31 Ben Pita bè mámmam: Baa tó mé gà mà ganyo, mé lé sɛnzi zikiro. Ben aɔ ɔ le se n̄ píngi.

Yesu aduakena zaa Getesemani

(Mat 26:36-46, Luk 22:39-46)

32 Aɔ kà guu kè wè be Getesemani, ben Yesu bè a ibanɔne: À vèe kè ai mà gá adua ke.

33 À Pita kɔn Yemisio kɔn Yohanao sè à gàañyo. Sósobi à kù à nòseyɔgɔ s̄i.

34 Ben à bèñne: Ma pɔɔ sia kù maamaa ai gaa lézi. À ze kè à it̄e ke.

35 Kè à gàa aɛ fète, ben à kùe tɔɔte à adua kè tó eé sí ke, gurɔ zaka pì gɛteala.

36 À bè: Baa, ma De, baabɔ píngi è sí kenne. N̄ togo'i kè síma, mɔde èe ke yá kè má yezinlo, sé kè n̄ yezi.

37 Ben à liara à sù à a ibanɔ lè, aɔɔe ii oo. Ben à bè Pitane: Simɔ, néɛ ii oon yó? Néɛ f̄n n̄ it̄e kè baa awa doroo?

38 À itē ke àgō adua kee le àton fu yōagwanaaro yānzi. Ninii yezi, mōde mē buse.

39 A liara à gāa adua ke, ben à yā dōnkō pì ò dō.

40 Kē à liara à sù à n̄ lé, aōe ii oo, zaake aōe imioo dedee. Aō dō dian weé yā one nāro.

41 A suna gēn aagōdeeo à bèñne: Ée ii oo, ée kámma boo ai tian yó? À mō le. Gurō kà sa. À gwa, wà Gbēntee Né kpà durunkerinōa.

42 À fēe wà gá. Gbē kē ma kpañma pì e mōo fá.

Yesu kūna

(Mat 26:47-56, Luk 22:47-53, Yoh 18:3-12)

43 Kē à kpé ée yā pì oo, ben Yudasi à gōn kuri awēplaaño doke mō kōn pariio, aō fēedaano kūkūna kōn gōnō. Aō bō sa'orikino kōn ludayādannerinō kōn gbēnsino kiia.

44 Bonkpedee pì sō sēeda òñne à bè: Gbē kē mé lé péa, àmbe gwe. À à kū gbāa à táo.

45 Ben à mī pē Yesua gō à bèñne: Rabi! Ben à lé péa.

46 Ben wà o pēe Yesua wà à kū gíngin.

47 Ben gbē kē aō zena gweenō doke a fēedaa wōto à sa'oriki isi ziri ke lēo à à swā gō.

48 Ben Yesu bèñne: Kpāi wēedewen ma ũ, kē a mō à ma kū kōn fēedaano kōn gōnōó?

49 Mēēgō kúao Luda ua lán guu e dōo nà, mēēgō yā daaare, ée ma kūro. Mōde sé yā kē wà kē Luda yān papa.

50 Ben à ìbano bàa lē n̄ píngi aō à tòn.

51 Gōkpare kee tézi à pōke danaro, táaru bisan à kùala. Kē wà à kù,

52 ben à bō n̄ ozi à a bisa tōñne gwe à bàa si à tà bũu.

Yuda gbaadeenō yákpækēna kōn Yesuo

(Mat 26:57-68, Luk 22:54-55, 63-71, Yoh 18:13-14, 19-24)

53 Ben aō gāa Yesuo sa'oriki isi bē. Sa'orikino kōn gbēnsino kōn ludayādannerinō kākōa gwe n̄ píngi.

54 Pita té à kpee káaa ai à gāa à gē sa'oriki isi bē ua guu. À vēe gwe, èe té kpákpa kōn dogarinō lēdo.

55 Sa'orikino kōn Yuda yákpækērinō n̄ píngi e sēeda wetee Yesuzi wà à de, ben aōe ero.

56 Wà egeyā didia pari, mōde aō yákee e kō séro.

57 Ben gbēkenō fēe wà egeyā didia wà bè:

58 Wá mà à bè é Luda kpé kē gbēntee bō wí é à pānde bo gurō aagōo dagura kē gbēntee e boro.

59 Baa kōn beeeo aō yā e kō séro.

60 Ben sa'oriki isi fēe à zē n̄ ae à Yesu gbēka: N̄ yāke vī ñ weñlaroo? Yā kē wēe didiimmaa kē de diaa?

61 Yesu yīte kpē èe yāke weàlaro, ben sa'oriki isi pì èara à à gbēka: M̄be Mēsaya, Luda Aubarikade Né ũó?

62 Ben Yesu bè: Mámbe à ũ. É Gbēntee Né e vēena Gbāapingide oplaazi, bensō é à suna e ludambe luguun.

63 Ben sa'oriki isi pì a utano gā à kē à bè: À kē dia wēe sēedade pānde keno wetee dbee?

64 Á mà lán à òkè Ludao nà. Yá kpareen a zεo tiaa? Ben a5 yá dààla ní píngi a5 bè wà à de.

65 Ben gbēkeno fεe wà lóu súa. Ben wà pó yìne à uua, wèe à léλε okúo wèe beene: Ñ annabikéyá o ñ gbē kè n léε o. Ben dogarinó à kù a5 à swán kèkε.

Pita léεna Yesuzi

(Mat 26:69-75, Luk 22:56-62, Yoh 18:15-18, 25-27)

66 Pita kú ua guu gīzī, ben sa'oriki ísi zònkpareno doke mò gwe.

67 Kè à Pita è èe té kpákpaá, ben à wéε pèa à bène: Mpi s5 neèg5 kú ledó kón Yesu Nazaretíome.

68 Ben à lé sè à bè: Má à d5ro, méε yá kè néε oo d5ro d5ro. Ben à fεε à gè gānun.

69 Kè zònkpare pi à è gwe do, ben à ò gbē kè a5o zena gweenone à bè: A5 gbē mèn doon yè.

70 Ben Pita lé sè do. Kè à kè saa féte, gbē kè a5o zena gweeno bè Pitane: Yapurame a5 gbē doon n ù, zaake Galili gbèn n ù.

71 Ben à fεε à e a zīnda kà à la dà à bè: Má gbē kè ée à yá oo pi d5ro.

72 Zaa gwe g5on koo lé gèn plaadee zù, ben yá kè Yesu ò d5 Pitán, kè à bè, ai koo g5 gá lé zu gèn plaa, eé lé séazi gèn aag5. Ben à nà 5ódonaa.

15

Pilati yakpaekena kón Yesuo

(Mat 27:1-2, Luk 23:1-5, Yoh 18:28-38)

1 Kè guu d5 g5o sa'orikinó kón gbēnsinó kón ludayādannerinó kón gbāadeeno ní píngi yá g5g5, ben a5 Yesu yì a5 gāa wà à nà Pilatinε a 5zī.

2 Ben Pilati à là à bè: Mbe Yudanó kína ú5? Yesu wèala à bè: Len ní ò lé.

3 Sa'orikinó e yá didiia,

4 ben Pilati à là do: Né yáke oroo? Yá kè wèe didiimmaa ma fá!

5 Mòde Yesu e yáke weñlaro, ben yá pì b5 Pilati saε.

Yadana Yesula

(Mat 27:15-26, Luk 23:13-25, Yoh 18:39-19:16)

6 Banla zībaa zī wèe pisanano doke kè gbēno à wéε kè gbareñne.

7 Guróo m5a s5 gbēkee kú kpésiaan wè be Baraba. Á kú kón gbē gaabudee kè a5 gbē dènoo.

8 Ben parii s5 Pilatizi a5 wéε kèa à ke lán è keñne nà.

9 Ben Pilati ní lá à bè: Á yezi mà Yudanó kína gbarεaren y5?

10 Zaake à d5 kè n5seg5aanó kè sa'orikinóo ví kón Yesuo yānzin wà à kpāawazi.

11 Ben sa'orikinó gbēno làakari fεe, lé a5 o Pilatinε à Baraba gbarεñne.

12 Ben Pilati ní lá à bè: Bón á yezi mà ke kón gbē kè èe be Yudanó kīnao tiaa?

13 Ben a5 wii lè wà bè: Ñ à pá lía!

14 Ben Pilati bèñne: Á kè diaa? Bó dàn à kè? Ben a5 wii lè wà kàara wà bè: Ñ à pá lía!

15 Pilati yezi à gbēno ponnaa wete, ben à Baraba gbareñne. Á Yesu kpà sozanó a5 à gbē fláo a5 à pá lía.

Yesu fabona

(Mat 27:27-31, Yoh 19:2-3)

16 Ben soza pino gāao bùsu gbēnsi pi be, ben a5 ní gāli kāk5a píngi.

17 A5 gumusu tēaa dàne, ben a5 lè fūra tã a5o kùnε.

18 Ben a5εe ì kpaáa wà bè: F5o Yudanó kína!

19 Aɔɔe à lee gòo a mià aɔɔe lóu suua, aɔɔe kuεε n̄ kosooa wèe mi síεεnε.

20 Kè aɔ à fabò wà yàa, ben aɔ gumusu tɛaa pi gòàla aɔ à zĩnda pòkàsãa dànε. Ben aɔ b̄ò wèe gaa à pá lía.

Yesu pana lía

(Mat 27:32-44, Luk 23:26-43, Yoh 19:17-27)

21 Kè aɔɔe gaa, Sireni gb̄ε kè wè bene Sim̄ b̄ò lakutu kea èe suu wéte guu, ben aɔ ḡa n̄aa à Yesu líkpansé. Àmbe Alesanda k̄n Rufuo de ũ.

22 Ben aɔ ḡaa Yesuo guu kè wè be Gɔgɔta kè bè mìwatorokii.

23 Ben aɔ geepiw̄εε kè wà yàk̄ɔte k̄n ɛz̄εo d̄nε, m̄ode èe miro.

24 Kè aɔ à pá lía, ben aɔ à pòkàsãano kp̄aatete wà k̄aε, ben aɔ k̄abankpe kè lán aɔ baade é sé n̄a.

25 Aɔ à pá lía mò k̄endome.

26 Wà yā kè wà dia kè wà n̄a lía à mila wà bè:

Yudan̄ k̄ina.

27 Wà kp̄ai w̄εεdewen̄o pá lía à saε gwe d̄o ḡɔn̄o plaa, gb̄ε doo à ɔplaaɔi, gb̄ε doo à ɔzεεz̄i.

28 Len yā kè wà kè Luda yān p̄apa le kè wà bè: Wà à k̄àk̄ɔa k̄n dàk̄erin̄o.

29 Gb̄ε kè aɔɔe ḡεε z̄éla gween̄o e n̄ mi k̄εε deḡũdeḡũ, aɔɔe à s̄s̄ɔɔ wà bè: ɛh̄é! Mm̄n̄ kè n̄ bè né Luda kp̄é wí n̄ ɛara n̄ bo gur̄o aaḡɔɔo daguran gweroo?

30 N̄ n̄ zĩnda mi sí n̄ pita lía!

31 Lεmε d̄o sa'orikin̄o k̄n ludayādannerin̄o e à faboo le wà bè: À gb̄ε p̄anden̄o mi sì, m̄ode eé f̄ɔ à a zĩnda mi síro.

32 Tó Mesaya, Isarailin̄o k̄ina pita lía tia wà e, wé à náanε kε. Ben gb̄ε kè wà n̄ pá lía l̄edoon̄o e à s̄s̄ɔɔo d̄o.

Yesu gana

(Mat 27:45-46, Luk 23:44-49, Yoh 19:28-30)

33 Kè ɔf̄ant̄ε k̄a midangura, ben gusiaa dà b̄usu p̄ila píngi ai fáant̄ε mò aaḡɔ.

34 F̄aant̄ε mò aaḡɔn̄o Yesu wii l̄ε gb̄angb̄an̄ à bè: Eloi, Eloi, l̄ema sabatani! Beee bè: Ma Luda, ma Luda, à kè dia n̄ ma ton?

35 Kè gb̄ε kè aɔɔe z̄ena gwe ken̄o yā pi mà, ben aɔ bè: À ma, èe Ilia sísii.

36 Ben gb̄εke bàa l̄è à ḡaa à sabo s̄è à dà geepiw̄ε kp̄àkp̄a guu, à f̄if̄i kapaa, ben à d̄ò Yesunε à mi. Ben à bè: À ze ḡiā wà gwa tó Ilia é mó à à pita.

37 Yesu wii gb̄aa l̄è à w̄endi tà.

38 Ben Luda kp̄é lábure k̄èk̄ɔre plaa b̄ona musu suna ḡiz̄i.

39 Kè sozan̄o gb̄ēnsi kè ze Yesu aε gwee è lán à ḡa n̄a, ben à bè: Yāpurame Luda Nén gb̄ε kè ũ.

40 N̄ogb̄ε ken̄o kú gwe d̄o aɔɔe guu gwaa k̄aa. N̄ t̄én Mariama Magadaleni k̄n k̄n Mariamao Yemisi Néngo k̄n Yusufuo da k̄n Salomεo.

41 Gur̄o kè Yesu kú Galili, aɔmbe aɔ̄ēḡɔ t̄ézi wàḡɔ à ïan ká. N̄ogb̄ε p̄anden̄o kú gwe d̄o pari kè aɔ ḡaa Yerusalemu l̄edo.

Yesu v̄ina

(Mat 27:57-61, Luk 23:50-56, Yoh 19:38-42)

42 Azuma z̄i uus̄iε. Kè wèe k̄ammabogur̄o soru k̄εε,

43 Yusufu Arimatea gb̄ε mò. Gb̄ε t̄ódeemε Yuda gb̄aadeen̄o t̄é. Àm̄o s̄ɔo e kpata kè b̄ò Luda kiia d̄aa. À k̄ugb̄aaa kè à ḡaa Pilati kiia à Yesu ḡε gb̄ekaa.

44 Kè Pilati mà Yesu ḡiake à ḡa k̄ò, à b̄ò à saε. Ben à sozan̄o gb̄ēnsi sisi à à là tó Yesu ḡa k̄ò.

45 Kè Pilati gbēnsi yā pì mà, ben à Yusufu gbà zé à gè pì sé.

46 Ben Yusufu gàa à táaru bisa lù, ben à gàa à à gè pìta lía à bisa pì fífí. À à gbèwée kè wà sò mira ùu guu, ben à gbè gbèntè gbegere pà à tàta wée pìlè.

47 Mariama Magadaleni kɔn Mariama Yusufu dao è gura kè wà Yesu gè pì dàen.

16

Yesu fɛna gaan

(Mat 28:1-8, Luk 24:1-12, Yoh 20:1-10)

1 Kámmabogurɔ yāanao uusie Mariama Magadaleni kɔn Mariama Yemisi dao kɔn Salomɛo nɔsi gū nnaa lù, lɛ wà gá wà kú Yesu mɛa.

2 Azumanengo zī kɔngɔ ide'ide aɔ bò wée gaa mira pì kiia.

3 Aɔ kɔ là zén wà bè: Dé bé eé gbè mò gbegere pà à guowe mira léa sɔɔ?

4 Zaake gbè pì bíta maamaa. Kè aɔ wée sè wà gwà, ben aɔ è wà gbè pì gbegere pà wà guo mira pì léa.

5 Kè aɔ gè mirawee pì guu, ben aɔ gɔkparɛ ke è vɛena ɔplazi à utagyaba puraa dana. Ben aɔ kè g̃iri.

6 À bèné: Àton ke g̃iro, Yesu Nazareti kè wà pà lían ée wetɛeroo? À fɛɛ, à kú kèro. À guu kè wà à dàen gwa,

7 é gá à o à ibanɔne kɔn Pitao kè èe dɔɔhne aɛ gana Galili. Gwen aɔ é en lán à óné nà.

8 Aɔɔe lugalugaa yā pì bò n̄ sae, ben aɔ bò miran aɔ bàa lè. Aɔɔe yáke o gbèkenɛro kè v̄ia n̄ kú yānzi.

Yesu bɔ à mɔna a ibanɔzi

(Mat 28:9-20, Luk 24:13-49, Yoh 20:11-23, Zīr 1:6-8)

9 Kè Yesu fɛɛ Azumanengo zī kɔngɔ ide'ide, à a zīnda òɔɔa Mariama Magadalenié káaku. Nɔgbè pì guun Yesu pè zīn mèn swɛɛplaaanɔa.

10 Ben nɔgbè pì gáa à ò gbè kè aɔ kúo yāanɔne. Aɔ n̄sɛ yakana wée ɔɔ dɔɔ.

11 Kè aɔ mà kè Yesu kú wèndio ai nɔgbè pì à è wéɛo, aɔɔe síro.

12 Beee gbera gurɔ kè n̄ gɔɔn plaaanɔɔ té zé guu aɔɔe gaa wéte guu, à bò à m̄nzi lán gbè pānde bà.

13 Kè aɔ liara wà sù, aɔ ò gbè kpaanɔne, m̄ɔde aɔɔe n̄ yā síro.

14 Zāazāa à bò à m̄ɔ a iba gɔɔn kuri awɛɛdoonzi kè aɔɔe p̄ɔ blee. Ben à kpàkɛnzi n̄ swāgbāa yānzi, zaake aɔɔe à náanɛ kero bens̄ aɔɔe gbè kè aɔ à è kè à fɛɛnɔ yā síro.

15 Ben à bèné: À gá anduna gu píngia à ma baaru nnaa kpá gbèɔne n̄ píngi.

16 Gbè kè si ben à batisi kè bé eé m̄sina e. Gbè kè èe sí síro, yā é v̄ɛe adeea.

17 Gbè kè aɔ baaru pì sínɔ yākenanɔn yè: Aɔégae zīnɔ goruma kɔn ma t̄so, aɔégae yáke borii o.

18 Aɔé mlè sé kɔn ɔɔo. Baa tó aɔ sɛwɛɛ m̄i, p̄óke é n̄ lero. Aɔégae ɔ ke gyāreenɔa aɔ gbāa kú.

Tana Yesuo ludambɛ

(Luk 24:50-53, Zīr 1:9-11)

19 Kè Dii Yesu yā óné à yāa, ben Luda à sè à tào musu, ben à v̄ɛɛ Luda ɔplaazi.

20 Ben à iba píngi gáa wà waazi kè gu píngia. Dii zīi kènyo à a yā kāsāa pèe kɔn dabuyá kè tézínɔ.

LUKU

Baaru nnaa kè Luku kè

Yesu Kirisi ina 1:5-2:52

Yaaya Batisikeri waazikena 3:1-3:20

Yesu batisikena 3:21-4:13

Yesu yādanna Galili 4:14-9:50

Zaa Galili ai Yerusalemu 9:51-19:27

Yesu kuuna Yerusalemu 19:28-22:46

Yesu gana kōn à fɛɛnao 22:47-24:53

¹ Gbē paridee ɔ kpà, le wà yā kè kè wa té tōkē takada guu zéazea,

² lán gbē kè aɔ de yā pì sèedadeenɔ ũ kōn a baarukparinɔ ɔ ɔwe nà zaa káaku.

³ Tia sa mapi sɔ, lán ma wée tē yā pinɔzi nà doodo zaa a daena, má è à maa mà kēne zéazea, ma gbē bēde Tiofilu,

⁴ le ñ yā kè wà dānne sānsān dɔ.

Malaika gīake à Yaaya Batisikeri ina yā ò

⁵ Yudea būsɔ kí Herɔdu gurɔ sa'ori kee kuu, à tɔn Zakari. À kú Abia sa'orinɔ gáli guume. À naɔ tɔn Elizabeti, Aruna boriime dɔ.

⁶ Aɔ plaaa ñ píngi maa Ludane. Aɔégɔ kuu taari sai, aɔ Dii doka kōn yā kè à dienɔ kūna.

⁷ Mɔde aɔ né vīro, zaake Elizabeti né pāaame, ben aɔ gɔɔn plaaa ñ píngi zi kù.

⁸ Gurɔ kè sa'ona kà ñ gália, Zakari bé èe sa'ona Ludaa zī kee.

⁹ Lán sa'ori pinɔ è ke nà, aɔ kàbankpe kè, ben kàbankpe Zakari kù, le à gá tuaetiti kpata Dii kpén.

¹⁰ Tuaetitikpatagurɔ parii kàkɔa kpɛɛɛa píngi aɔɔe adua kee.

¹¹ Ben Dii malaika bɔ à mɔzi à zè tuaetitikpataki ɔplazi.

¹² Kè Zakari à è, à kè gīri, vīa à kù.

¹³ Ben malaika pì bène: Ñton tó vīa n kūrɔ Zakari. Luda n wéekɛ sɔ, n naɔ Elizabeti é né í gɔgbē ũ, né tó kpáne Yaaya.

¹⁴ Ñ pɔɔ é ke nna, né yáa dɔ, gbēnɔ é pɔnnaa ke à ina yā musu pari,

¹⁵ zaake eégɔ de Diine gbēnsi ũme. Eé wēe ke í gbāa ke miro, Luda Nini éégɔ kúa zaa à da gbɛɛɛmmɛ.

¹⁶ Eé tó Isarailinɔ aɛ dɔ Dii ñ Ludaa pari,

¹⁷ eé dɔ Diine aɛ kōn Luda Nini gbāaa kè Ilia vī yāa. Eé tó denɔ lé ke do kōn ñ nɛnɔ, eé tó swáyamarisaideenɔ gbē maaanɔ ɔndɔɔ sé. Eé tó gbēnɔ gɔ kú soru guu Diine.

¹⁸ Ben Zakari bè malaika pinɛ: Mé yā pì sānsān dɔ diame? Zaake mare zikūnan ma ũ, ben ma naɔ zi kù dɔ.

¹⁹ Ben malaika pì wèàla à bè: Mámbe Gablieli ũ, meégɔ zena Luda aezí. Àmbe à ma zī mà yā pì onne mà baaru nnaa pì kpánne.

²⁰ Ñ ma, n néné é nae, né fɔ ñ yā oro ai yā pì gá keo, kè nēe ma yā kè eé ke a gurɔa síro yānzí.

²¹ Gurɔ mɔa sɔ wèe Zakari dāa. À gikena Luda kpén bɔ ñ sae.

²² Kè à bɔ, èe fɔ à yā ɔnyoro, ben wà dɔ kè à wéegupu è Luda kpémme. Lán à néné nàe nà, ben èe yā ooñne kōn ɔɔo.

²³ Kè Zakari sa'ogurɔ pàpa, ben à tà bɛ.

24 Beee gbera à naṣ Elizabeti nò sị, ben à a zīnda ùtε ai mɔ sɔɔro à bè:

25 Dii yá kè kèmε, à ma wēnda gwà, à ma bɔ wín.

Malaika gīake à Yesu ina ya ò

26 À mɔ swεεdodee guu Luda malaika Gablieli zì Galili lakutu kè wè be Nazareti guu.

27 À gàa nɔkpare lezii kè à tón Mariama kiia. À gɔkpramma vī Dauda borii ũ. À tón Yusufu.

28 Kè malaika pì gè à kiia, à bène: Fɔɔ aubarikade! Dii kúnyo.

29 Mariama bídi kè maamaa yá pìà, à laasuu lè à bè: Ì beee mì de diame?

30 Ben malaika pì bène:

Mariama, ñton tó vīa n kúro,
zaake Luda gbēkεε kènnεmε.

31 Ñ ma! Né nò sí ñ né i gɔgbē ũ,

né tɔ kpáne Yesu.

32 Eégɔ de gbēnsi ũ,

weé à sísi Luda Musude Né.

Dii Luda é à kpá

à dezi Dauda kpatan,

33 eégɔ kí blee Yakubu boriinɔne gurɔ pínɡi,

à kíblena éɡɔ yāana vīro.

34 Ben Mariama bè malaika pìne: Kè má gɔgbē dɔ zikiro, beee é sí kε diame?

35 Malaika wèàla à bè:

Luda Nini é summa,

Luda Musude gbāaa é danla.

Beee yānzi né kè né ii pì kuuna éɡɔ adona,

weé à sísi Luda Né.

36 N dane Elizabeti néɡɔgbē nòsina se a zikū guu. Nɔgbē kè wà diε pāaa ũu pì kú kɔn nò mɔ swεεdɔɔo tia.

37 Zaake Luda kiian baabɔ pínɡi è sí kεn.

38 Ben Mariama bè: Dii zòblerin ma ũ. À kεmε lán n ò nà. Ben malaika pì tà à à tòn.

Mariama gana Elizabeti gwa

39 Gurɔɔ m̀da Mariama fεε à gàa lakutu kè kú Yudea bùsu gusīsīdeen gɔɔ.

40 À gàa Zakari bε, ben à ì kpà Elizabetia.

41 Kè Elizabeti Mariama ì pì mà, à né vī à gbεεε guu, ben Luda Nini sù Elizabetia,

42 à wii gbāaa lè à bè: Aubarikadeen n ũ de nɔgbē pínɡila. Aubarikadeen né kè kú n gbεεεn ũ dɔ.

43 Bón ma ũ kè ma Dii da mò ma gwaa?

44 Gurɔɔ kè ma n ì mà dé, né kè kú ma gbεεεn vī kɔn pɔnnaao.

45 Aubarikadeen n ũ, mmɔn kè n yá kè Dii ònnεε sị, kè eé kε.

Mariama Dii tɔ sɛna lezī

46 Ben Mariama bè:

Méε Dii tɔ sεε lezī ma swè guu,

47 ma pɔɔ e kεε nna Luda ma Mísiria,

48 zaake à ma yá dà,

mamɔma à zòbleri kè méε ká póke lézīroo.

Zaa tia ai gurɔ pínɡi weé beme aubarikadeeme,

49 zaake Luda gbāade yā bíta kème.

À tó kú adona.

50 È wēnda dō gbē kè aṣè a vīa keene ai ní boríia.

51 À a gāsā pòro à a gbāaa òdòáñe, à ìadàrinò fāakòa kòn ní laasuunò.

52 À gbāadeenò bò kpatan, à talakanò sè lezì.

53 À pò maaanò kpà nòaderinò aṣ kà, mòde à òdeenò gbàre òkòri.

54 À a zòbleri Isarailinò ìan ká, aṣ yā e sánlo.

55 À wēnda dō Ibrañe kòn a borii pìno lán à ò wa dezinòne nà.

56 Mariama vèe kòn Elizabetio lán mò aagṣò bà, ben à tà be.

Yaaya Batisikeri ina

57 Elizabeti né'iguroò kà, ben à né ì gṣgbē ũ.

58 Kè à fáandideenò kòn à danenòò mà lán Dii wēnda dōne nà, aṣ ponnaa kèò.

59 À gurò sòraagṣòdee zī aṣ mò bāngu ke né pine, le wà à de Zakari tó kpáne,

60 ben à da bè: Auo! Weé à sísi Yaayame.

61 Aṣ bène: Gbēkee kú n danenò té kè à tó beee vīro.

62 Ben aṣ yā ò à dené kòn òò, le wà dō dian à yezi wà tó kpáne nà.

63 Zakari walaa gbèka, ben à kèa: À tón Yaaya. Yā pì bò ní sae ní píngi.

64 Gwe gṣò à néne gùe, à lé bò èe yā oo èe Luda sáabu kpaá.

65 Ben vīa ní fáandideenò kù ní píngi, ben Yudea bùsu gusíside gbēnò e yā pì tōkèe ní píngi.

66 Ben gbē kè aṣ yā pì mànò kúna ní nòse guu wà bè: Bón né pì éḡṣ de a ũ ziaa? Zaake Dii ò ligazime.

Zakari annabikéyá'ona

67 Luda Nini sù à de Zakaria, ben à annabikéyá ò à bè:

68 Wà Dii Isarailinò Luda sáabu kpá!

À mò à a gbēnò bò.

69 À Mìsiri gbāadee bòwe a zòbleri Dauda bori té,

70 lán à ò a annabinò gāzì nà zaa gikena.

71 Aṣ bè eé wa sí wa ibeenò, eé wa bò gbē kè aṣ zāwaguu pìno òzì.

72 Lemé à wa dezinò wēnda gwà le, à bà kuunaño yā e sánlo.

73 À la dà wa dezi Ibrañe

74 à bè é wa bò wa ibeenò òzì,

é wa gba zé wà òbazi vīa sai,

75 le wa kuuna gōne adona gbē maaanò ũ ai wa wèndi lén.

76 Mpi sō ma né,

weé n sísi Luda Musude annabi, zaake mbe né dō Diine ae n zé kekené.

77 Né tó à gbēnò dō lán eé ní mì sí nà,

lán eé n durunno kḗnne nà.

78 Zaake wa Ludaa sùu vī,
 bɔna musu eé mɔ wa gwa lán gudɔna bà,
 79 lɛ à guu pu gbē kè aɔ kú gusiaa guunɔne
 kɔn gbē kè aɔ kú gaa lézīnɔ,
 lɛ à wa gbá da aafia zén.

80 Né pì bíta kù à gɔ́ kágbáadee ũ. A kú gbáan ai gurɔɔ kè à bò Isarailinɔne gupuraa.

2

Yesu Kirisi ina

(Mat 1:18-25)

- 1 Gurɔɔ m̀̀da Siza Ogoɔsutu b̀̀ kɔn yáò à bè wà a bùsu gbēnɔ naro ń píngi.
- 2 Naroná káaku kè wà kèn gwe gurɔɔ kè Kiriniyu de Siria bùsu gbēnsi ũ.
- 3 Baade píngi g̀̀aa a be wéte lɛ wà à t́ da takadan.
- 4 Yusufu s̀̀ b̀̀ Nazareti, Galili bùsun à g̀̀aa Dauda be lakutu Betelému, Yudea bùsun, ke à de Dauda borii ũ yánzi.
- 5 À g̀̀aa lɛ wà à t́ da takadan gwe kɔn a nɔkɔpamma Mariama kè ǹ̀sinao,
 6 ben gurɔɔ kè aɔ kú gwe, à né'igurɔɔ kà,
- 7 ben à a né daudu ì. À bisa fífíà à à dàe p̀̀kàdeenɔ p̀̀blebɔn, kè aɔe guu e nibɔnɔ pitakiaro yánzi.
- 8 Sádárinɔɔ kú bùsu d̀̀nkɔ pì guu, aɔe ii s̀̀ete aɔe ń s̀̀aanɔ dákɔpaa gwáaví.
- 9 Ben Dii malaika b̀̀ à m̀̀nzi, Dii gakui guu p̀̀ à lìgázi, ben vía ń kú maamaa.
- 10 Malaika pì bè́nne: Àton tó vía a k̀̀uro, zaake ma m̀̀ mà baaru nnaa k̀̀paareme, gbē píngi p̀̀ e ke nna maamaa.
- 11 Wà Misiri ìare Dauda wéten gwáaví, àmbe Mesaya ũ Dii ũ.
- 12 Sèeda kè eé tó à à d̀̀ɔn yè: E nékpántè e daena p̀̀kàdeenɔ p̀̀blebɔn, bisa fífíà.
- 13 Kàndo ludambe ž̀̀kɔpenɔ kú kɔn malaika pio ledɔ paripari, aɔe Luda sáabu k̀̀paa wà bè:
- 14 Wà Luda t́ b̀̀ zaa musu,
 gbē kè aɔ yá kène nnaanɔ aafia e t̀̀ɔtea.
- 15 Kè malaika p̀̀nɔ guńla aɔ tà ludambe, ben sádárinɔɔ bèkɔne: Wà gá Betelému, lɛ wà yá kè kè pì e, yá kè Dii tò wá d̀̀.
- 16 Ben aɔ f̀̀e wà g̀̀aa k̀̀pakpaa aɔ b̀̀ Mariama kɔn Yusufuoa kɔn nékpántè pio daena p̀̀kàdeenɔ p̀̀blebɔn.
- 17 Kè aɔ à è, aɔ yá kè wà ò́nne né pì musu ò.
- 18 Ben yá kè sádárinɔɔ ò pì b̀̀ gbē kè aɔ m̀̀nɔ sae ń píngi.
- 19 Mariama yá pì k̀̀na a ǹ̀se guu píngi èe laasuu lɛe.
- 20 Sádárinɔɔ ìlára wà tà, aɔe Luda t́ sɛe lezī aɔe à sáabu k̀̀paa yá kè aɔ mà ben aɔ è yánzi, zaake à kè lán wà ò́nne nà.

T̀̀kpana Yesune

21 À gurɔɔ s̀̀raagɔ́dee zī né b̀̀ngukɛgurɔɔ kà, ben wà t́ k̀̀pane Yesu, t́ kè malaika ò zaale wèe à ǹ̀ síroo.

Yesu ɔ́ɔana Diine

22 Kè aɔ gbásibɔgurɔɔ kà, aɔ à sè wà g̀̀aa à ɔ́ɔana Diine Yerusalemu lán Musa doka ò nà.

23 Zaake à kú Dii doka takadan wà bè, wà daudunɔ kpá Diia.

24 Aɔ sa'opɔ kè wà diɛ Dii doka takadan kpà, wà bè pɔtɛɛ mèn plaa ke lukulukunɛ bɔrɔ mèn plaa.

25 Gbēkee kú Yerusalemu à tɔn Simɛɔ. Gbē maaame, à Luda vīa vī à wéɛ do Isarailinɔ mɛsinazi. Luda Ninii kúa,

26 ben à bène eé ga Dii gbē kè wè be Mɛsaya ena sairo.

27 Luda Nini dɔne aɛ, ben à gè Luda ua guu. Kè Mariama kɔn Yusufuo mò kɔn n né Yesuo yā kè wà diɛ doka takadan kɛna yānzi,

28 ben Simɛɔ à sɪ a ɔzī à Luda sáabu kpà à bè:

29 N mamɔma n zɔbleri gbarɛ aafia guu sa

lán n òmɛ nà Dii,

30 zaake ma wéɛ sɪ Mɛsiri kè n diɛɛ,

31 kè n à yā kèkè bori píngi wáa.

32 Eégɔ de gupuraa ũ le à guu pu bori pāndenɔne

à n gbē Isarailinɔ tɔ sé lezī.

33 Yā kè à ò né pì musu bɔ à de kɔn à dao saɛ.

34-35 Simɛɔ sa maaá òrɛne, ben à bè né pì da Mariamane:

Àmbe eégɔ de sèeda kè Isarailinɔ é gízi ũ,

pɔsɪaa é n swè zɔ lán fɛɛdaa bà.

Isaraili kenɔ é kaate aɔ kenɔ é mɛsina e à gāzī,

aɔ nɔse guu yā é bɔ gupuraa.

36 Nɔgbē annabi kee kú gwe à tɔn Ana, Fanueli né, Asa boriime. Nɔgbē pì zi kú kótokoto. À zā kè kɔn a gɔkparamao wè swɛɛplaa,

37 ben à gɔ gyaanɔ ũ ai wè basiigɔ awɛɛsiigɔ. È bɔ Luda uaro, ègɔ dɔɔ Ludazi fáantɛ kɔn gwáavio kɔn léyinao kɔn aduakɛnao.

38 Zī beea gɔɔ à sònzī, à Luda sáabu kpà, èe né pì yā oo gbē kè aɔ wéɛ do Yerusalemu bɔnazinɔne n píngi.

Liara tana Nazareti

39 Kè Yusufu kɔn Mariamao kè lán à kú Dii doka takadan nà píngi wà yāa, aɔ liara wà tà n be wéte Nazareti, Galili bɔsun.

40 Né pì fɛɛ à gbáa kú. ɔndɔɔ mɔa, ègɔ kú kɔn Luda aubarikao.

Yesu gana Luda ua a néngo zī

41 Wè kɔn wèo Yesu de kɔn à dao è gá Banla zībaa ke Yerusalemume.

42 Kè Yesu kà wè kuri awɛɛplaa, aɔ liara wà gāa zībaa ke lán aɔɛ ke nà.

43 Kè zībaa yāa, aɔɔe taa, ben aɔ né Yesu gɔ Yerusalemu, aɔɔ à yā dɔro.

44 Aɔɔe daa à kú n gbēnɔ téme. Kè aɔ táa ò gurɔ do, ben aɔɔe à wetɛɛ n danɛnɔ kɔn n gbē dɔnanɔ té.

45 Kè aɔɔe à ero, aɔ liara wà gāa à wetɛ Yerusalemu.

46 À gurɔ aagɔdee zī aɔ à è Luda ua guu vɛɛna yādannerinɔ té, èe swā kpaa n yāzi, èe yā lalaarɛma.

47 À yā dɔna kɔn à yāwenlanao bɔ gbē kè aɔɔe à yā maanɔ saɛ n píngi.

48 Kè à de kɔn à dao à è, à bɔ n saɛ, ben à da bène: Bóyānzi n kèwe lezi? N de kɔn mapio bídi kè n wetɛna yānzi.

49 À wèníla à bè: À kè dia ée ma wetɛɛ? Á dɔ kè à kɔ sio mà a De bɔkɔte kenloo?

50 Mɔde aɔɔe yā kè à òrɛne pì dɔro dɔro.

51 Yesu liara à tànyo Nazareti à n yā mà. À da yā pìnɔ kúna a nɔse guu píngi.

52 Yesu bíta kù, à ɔ̀ndɔ̀ kàara à nna kɔ̀n Ludao kɔ̀n gbɛ̀nteenɔ̀.

3

*Yaaya Batisikɛ̀ri waazikɛ̀na
(Mat 3:1-12, Maa 1:1-8, Yoh 1:19-28)*

1 Siza Tiberia kiblena wɛ̀ gɛ̀rodee guu Pɔ̀ntiu Pilatin Yudea bùsu gbɛ̀nsi ù, Herɔ̀du e kí blee Galili, à v̄i Filipi e kí blee Iturea bùsun kɔ̀n Tarakoniti bùsuo, Lisania sɔ̀ e kí blee Abilɛ̀ne bùsun.

2 Anasa kɔ̀n Kayafaon sa'orikinɔ̀ ù. Gurɔ̀ m̀à Luda yá ò Zakari né Yaayane gbáan.

3 Ben à fɛ̀e èe ligaa Yoda baa káa kpa kɔ̀n baa kè kpaaosi píngi, èe waazi kɛ̀e gbɛ̀nɔ̀ne. À ò́nne aɔ̀ ǹnɛ̀ lie aɔ̀ batisi ke, Luda é ǹ durunnɔ̀ kɛ̀́nne.

4 Lán à kú annabi Isaya takada guu ná à bè:

À baarukpari kòto ma dɔ̀ gbáan,

èe bee à zé kɛ̀ke Diine,
à zé wéwɛ̀nɔ̀ poronɛ̀ súusu.

5 Guzurɛ̀ píngi é tata,
kpíiinɔ̀ kɔ̀n s̄s̄inɔ̀ é dae píngi.

Zé kotinanɔ̀ é poro súusu,
zé wokúwokúnɔ̀ é kpakɔ̀sɔ̀,

6 gbɛ̀ sánda píngi é e lán Luda é ǹ mì sí ná.

7 Gbɛ̀nɔ̀ ègɔ̀ m̀ɔ̀ à kiia pari aɔ̀ batisi ke, ben è bénne: Gbɛ̀ntee pitigoonɔ̀! Dé bé à lé dàawa à bàa sí pɔ̀fɛ̀ kè Luda é pitaṛmame?

8 À ǹseliena yá ke, weéḡɔ̀ dɔ̀ kè à lie. Kè Ibrai de a dezi ù, àtongɔ̀ daa kè beee bé eé a bɔ̀ro. Mée ooare, Luda é f̄s̄ à gbè kènnɔ̀ ke Ibrai boriinɔ̀ ù.

9 Kpása diena línɔ̀zi kò. Luda é lí kè è né maaa iroo zɔ̀ à zu té guu.

10 Gbɛ̀nɔ̀ à là wà bè: Tó lɛ̀mɛ, wé ke diame?

11 À wèníla à bè: Gbɛ̀ kè uta v̄i mèn plaa à à doo kpá gbɛ̀ kè v̄irooa. Gbɛ̀ kè pɔ̀blee v̄i à ke lɛ̀ dɔ̀.

12 Be'ɔ̀sirinɔ̀ m̀ò batisi ke, ben aɔ̀ à là wà bè: Dannɛ̀ri, wé ke diame?

13 À wèníla à bè: Àton be'ɔ̀ s̄ímma de lán wà diɛ̀ nàlɔ̀ro.

14 Sozanɔ̀ à là: Wapinɔ̀ s̄s̄, wé ke diame? À bénne: Àton gbáaa m̀ò gbɛ̀nɔ̀ne à ǹ blero. À ze kɔ̀n f̄ia kè wè boareeo.

15 Gbɛ̀nɔ̀ támaa e kaara. Baade píngi e laasuu lɛ̀e a ǹnɛ̀ guu Yaaya yáa, tó àmbe Mesaya ù.

16 Yaaya bénne ǹ píngi: Mèè a batisi ke kɔ̀n íome, m̀ode gbɛ̀ke é m̀ò à gbáaa demala, méè ká mà à kyatee bɔ̀bɔ̀nɛ̀ro. Àmbe eé a batisi ke kɔ̀n Luda Ninio kɔ̀n téo.

17 À gbaka kúna kè eé pɔ̀ fáo. Eé p̀wɛ̀e ká a d̄n̄, eé à sàko ká té kè è garoo guu.

18 Yaaya baaru nna kpannena guu à nàkɔ̀rɛ̀nma kɔ̀n yá p̄andenɔ̀ pari.

19 Ben à kpàkè kí Herɔ̀duzi a v̄i naɔ̀ Herɔ̀dia yá musu kɔ̀n yá zaa p̄ande kè à kènnɔ̀ píngi,

20 ben Herɔ̀du èara à yá zaa kè dɔ̀, à Yaaya dà kpésiaan.

*Yesu batisikɛ̀na
(Mat 3:13-17, Maa 1:9-11)*

21 Kè Yaaya e gbɛ̀nɔ̀ batisi kɛ̀e ǹ píngi, à Yesu batisi kè se. Gurɔ̀ kè Yesu e adua kɛ̀e, ludambɛ̀e wèkɔ̀a,

²² ben Luda Nini sùà, à de lán pōtēē bà. Ben à kòto mà bɔna ludambē à bè: Mbe ma Né mèn do léle yenzidee ũ, kè ma pɔɔ nnamma maamaa.

Yesu bori bɔzia
(Mat 1:1-17)

²³ Gurɔɔ kè Yesu nà a zīia, à kà wè baaakuri taka. Wèe daa Yusufu né'iname.

Yusufu sɔ Eli néme,

²⁴ Eli sɔ Matata néme,

Matata sɔ Levi néme,

Levi sɔ Meleki néme,

Meleki sɔ Yanai néme,

²⁵ Yanai sɔ Yusufu néme,

Yusufu sɔ Matatia néme,

Matatia sɔ Amɔsi néme,

Amɔsi sɔ Naumu néme,

Naumu sɔ Eseli néme,

Eseli sɔ Nagai néme,

²⁶ Nagai sɔ Maata néme,

Maata sɔ Matatia néme,

Matatia sɔ Semei néme,

Semei sɔ Yoseki néme,

Yoseki sɔ Yoda néme,

Yoda sɔ Yoanana néme,

²⁷ Yoanana sɔ Resa néme,

Resa sɔ Zerubabeli néme,

Zerubabeli sɔ Sealatieli néme,

Sealatieli sɔ Neri néme,

Neri sɔ Meleki néme,

²⁸ Meleki sɔ Adi néme,

Adi sɔ Kosamu néme,

Kosamu sɔ Elemadamu néme,

Elemadamu sɔ Ee néme,

Ee sɔ Yɔsua néme,

²⁹ Yɔsua sɔ Elieza néme,

Elieza sɔ Yorimu néme,

Yorimu sɔ Matata néme,

Matata sɔ Levi néme,

Levi sɔ Simeɔ néme,

³⁰ Simeɔ sɔ Yuda néme,

Yuda sɔ Yusufu néme,

Yusufu sɔ Yonamu néme,

Yonamu sɔ Eliakimu néme,

Eliakimu sɔ Melea néme,

³¹ Melea sɔ Mena néme,

Mena sɔ Matata néme,

Matata sɔ Natā néme,

Natā sɔ Dauda néme,

Dauda sɔ Yese néme,

³² Yese sɔ ɔbedi néme,

ɔbedi sɔ Bɔaza néme,

Bɔaza sɔ Salamɔ néme,

Salamɔ sɔ Nasɔ néme,

Nasɔ sɔ Aminadabu néme,

³³ Aminadabu sɔ Ramu néme,

Ramu sɔ Ezerɔnu néme,

Ezeronu s5 Perēzi nēme,
 Perēzi s5 Yuda nēme,
 Yuda s5 Yakubu nēme,
³⁴ Yakubu s5 Isaaku nēme,
 Isaaku s5 Ibraī nēme,
 Ibraī s5 Tera nēme,
 Tera s5 Nao nēme,
 Nao s5 Serugu nēme,
³⁵ Serugu s5 Reu nēme,
 Reu s5 Pelegi nēme,
 Pelegi s5 Eberu nēme,
 Eberu s5 Sela nēme,
 Sela s5 Kaina nēme,
³⁶ Kaina s5 Apasada nēme,
 Apasada s5 Semu nēme,
 Semu s5 Nuū nēme,
 Nuū s5 Lamēki nēme,
 Lamēki s5 Metusela nēme,
³⁷ Metusela s5 Enoku nēme,
 Enoku s5 Yaredi nēme,
 Yaredi s5 Malalēli nēme,
 Malalēli s5 Kenana nēme,
 Kenana s5 Enosu nēme,
³⁸ Enosu s5 Seti nēme,
 Seti s5 Adamu nēme,
 Adamu s5 Luda nēme.

4

Yesu y5agwana

(Mat 4:1-11, Maa 1:12-13)

- ¹ Yesu b5 Yoda ēe suu pana k5n Luda Ninio, ben Ninii pī gāao gbāan.
 - ² Ibilisi à y5 à gwà gwe ai guro baplaa. Guro m5a ēe p5ke blero. Kē guro baplaaa pī pāpa, n5aa e à deε.
 - ³ Ben Ibilisi bēne: Tó Luda Nén n ū, ñ be gbē kē li buredi ū.
 - ⁴ Yesu wēàla à bè: À kú Luda yān wà bè: P5bleen gbēntee ēg5 kúo adoro.
 - ⁵ Ben Ibilisi gāao gu lezīn, ben à anduna kpatano b5dane pīngi a zeki gbèn g5o
 - ⁶ à bè: Mé n gba beeen5 iko pīngi k5n a gakuio, zaake à kú ma z5ime, gbē kē má yezin mé kpāa.
 - ⁷ Tó n d5nzi kēme, eé g5 n p5 ū pīngime.
 - ⁸ Yesu wēàla à bè: Wà kē wà bè, ñ d5nzi ke Dii n Ludane ñg5 d5zi ado.
 - ⁹ Ben Ibilisi gāao Yerusalemu à à zè Luda kpé mīs5ntēa à bè: Tó Luda Nén n ū, ñ 5 kpá n zīndazi kē,
 - ¹⁰ zaake wà kē Luda yān wà bè:
 Eé n yā o a malaikan5ne a5 n dākpa.
 - ¹¹ A5é n sé n z5 lε ñton gēn sí gbēaro yānzi.
 - ¹² Yesu wēàla à bè: Wà bè ñton Dii n Luda lé ñ gwaro.
 - ¹³ Kē Ibilisi Yesu y5 à gwà k5n yā pīngio à yāa, ben à à tòn ai zīke d5.
- Yesu nana a zīa Galili*
(Mat 4:12-17, Maa 1:14-15)
- ¹⁴ Yesu liara à tà Galili k5n Luda Nini gbāaa, ben à tó dà b5su pīla pīngi.

15 È yā dañne n̄ aduakεkpenɔ guu, baade píngi è à sáabu kpá.

*Nazarɛtideenɔ gina Yesuzi
(Mat 13:53-58, Maa 6:1-6)*

16 Ben à gāa Nazareti, guu kè à né blèn. Kámmabogurɔɔ zī à gāa aduakεkpen lán è ke nà. Á fɛɛ à zè le à kyó ke,

17 ben wà annabi Isaya takada kpàa. Kè à pòro, à bò guu kè wà yā kèkii kēn-a wà bè:

18 Dii Ninii kúma,
à ma diε mà baaru nnaa kpá takaasideenɔne,

à ma zī mà gɔ́n̄zĩndane kpàakpa ke
gbɛ̄ kè aɔ́ n̄ zĩnda víroonɔne,

mà wéewēna kpàakpa ke v̄lanɔne,

mà gbɛ̄ kè aɔ́ yinanɔ poro,

19 mà Dii gbɛ̄kεkεnnegurɔɔ kpàakpa ke.

20 Ben à takada pi kòko à kpá dɔnleria à v̄ɛɛ. Gbɛ̄ kè aɔ́ kú kpé guunɔ wéɛ fīa n̄ píngi.

21 Ben à nà yá'onnena à bè: Luda yā kè pàpa gbàa lán ée maa nà.

22 Yā maaa kè da à lén bò n̄ sae n̄ píngi, aɔ́ɔe à tɔ́ nnaa sii wà bè: Yusufu nén yèroo?

23 Ben à bènnε: Má dɔ́ sãnsãn kè é yáasi kè zume. Tó m̄be likita ũ, n̄ n zĩnda kékɔ̄a. É beme mà yā kè á mà má kè zaa Kapenamú ke ma be wéte guu kè dɔ́.

24 Yápuraan mée ooare, annabi ègɔ́ bèɛ vī a be wéte guuro.

25 Mée ooare yápura, kè ludambe zé tàta Ilia gurɔ, gyaanɔɔ pari. Lou e maro ai wé aagɔ́ kɔ́n mɔ́ swεɛdoo, ben dekaa bíta kà Isarailinɔ b̄usun píngi,

26 m̄ɔde Luda e Ilia zī n̄ gbɛ̄kearo, sé gyaanɔɔ kè kú Zarefa, Sidɔ́ sae.

27 Annabi Elisa gurɔ sɔ́, Isarailinɔ b̄usun kusunɔɔ dimme, m̄ɔde èe n̄ gbɛ̄ke kékɔ̄aro, sé Siria b̄usu gbɛ̄ Naama.

28 Kè gbɛ̄ kè aɔ́ kú aduakεkpe guunɔ yā pi mà, aɔ́ f̄ɛ maamaa n̄ píngi.

29 Ben aɔ́ bò kɔ́n Yesuo wéte kpeɛ aɔ́ gāao s̄is̄i kè n̄ wéte káea gòroa, le wà ɔ́ s̄zi à léɛ à sín yãnz̄i.

30 Ben à bò n̄ t̄é à tà.

*Yesu zĩnde kékɔ̄ana Kapenamú
(Maa 1:21-28)*

31 Yesu tà Kapenamú, Galili b̄usun, ben èe yā daañne kámmabogurɔɔ zī.

32 À yádannena bò n̄ sae, zaake à yā iko vī.

33 Gɔ́gbɛ̄ zĩnde kee kú aduakεkpen gwe, ben à wii gbáaa lè à bè:

34 Á! Bón wá vī kɔ́ ɔ́z̄i, Yesu Nazareti? N m̄ɔ n̄ wa kaaten yó? Má dɔ́ gbɛ̄ kè n̄ de a ũ, m̄be Luda gbɛ̄ kè kú adona ũ.

35 Ben Yesu gi zĩn pine à bè: N̄ yīte! N̄ go gɔ́gbɛ̄ piã. Ben zĩn pi gɔ́gbɛ̄ pi pãe gb̄enɔ t̄é à gòa, èe à k̄ennaro.

36 Gb̄enɔ bídi kè n̄ píngi, aɔ́ɔe kɔ́ lalaa: Bó taka bori yãn gwee? È yā da zĩnnɔne kɔ́n iko gbáaa, ben aɔ́ɛ gor̄ma.

37 Ben à tɔ́ dà b̄usu pila píngi.

*Gyãreenɔ kékɔ̄ana pari
(Mat 8:14-17, Maa 1:29-34)*

38 Kè à bò aduakεkpen, ben à tà Simɔ be. Simɔ naɔ́ daa e m̄ewáaa kee maamaa, ben wà à yā òne.

39 Yesu zèàla à gí mètùáa pìne, ben à mètù yíi kù. Zaa gwe gɔɔ à fɛɛ à pòblee kèrínɛ.

40 Kè ɔfántè gè kpén, gbɛ kè aɔɔ gyáree vīino m̀n̄nyo Yesu kiia, ben à ɔ kèkè n̄ baadea à n̄ kèk̄sa k̄n̄ n̄ gyá bori s̄anda p̄ngio.

41 Zīnno s̄ɔɔ e b̄ɔɔ gb̄en̄ɔ guu k̄n̄ wīiio pari wà bè: M̄be Luda Né ũ. M̄ode è gírin̄e aɔ yā o, kè aɔ à d̄s̄ Mesaya ũ yānzi.

Yesu waazikena Galili

(*Mat 1:35-39*)

42 Guk̄k̄sana Yesu b̀ wétɛ guu à ḡaa gusae, ben gb̄en̄ɔɔ e à wɛtɛɛ. Kè aɔ b̀a, aɔɔ yezi à n̄ t̄oro.

43 Ben à bèrin̄e: Sé mà kpata kè b̀ Luda kiia baaru kpá wétɛ kpaan̄one d̄ɔ, zaake beee yānzin Luda ma zīzi.

44 Ben à ḡaa èe waazi kɛɛ Yudea b̀s̄u aduakekp̄en̄ɔ guu.

5

Yesu iba káakunɔ sisina

(*Mat 4:18-22, Maa 1:16-20*)

1 Zīkea Yesu zena Genesareti s̀b̀be baa, ben gb̄en̄ɔ k̄ak̄sazi pari lɛ wà Luda yá ma yānzi, aɔɔ nak̄r̄eɛa.

2 Ben à ḡoro'ite è kaena baa m̀en̄ plaa, ɔɔɔk̄ɔn̄ɔ b̀en̄ aɔɔe n̄ táarun̄ɔ pipii.

3 Ben à gè ḡoro p̄in̄ɔ doke guu kè de Sim̄ɔ p̄ɔ ũ, à wée k̄ea à ḡoro p̄i yīpa féte à ḡeō ín. Ben à v̄eɛ ḡoro p̄i guu à yā dà gb̄en̄one.

4 Kè à yā ò à yāa, ben à bè Sim̄one: N̄ gá k̄n̄ ḡoroó í l̄n̄, à táaru zu, é kp̄ò kù.

5 Sim̄ɔ wèàla à bè: Danneri, wa zīi kè ai guu ḡaa d̄ɔo wée p̄oke k̄uro, m̄ode lán n̄ ò n̄a, mé zu.

6 Kè aɔɔ kè lɛ, aɔ kp̄ò k̄ak̄sa ḡidigidi ai aɔ táarun̄ɔ yezi à k̄ɛ.

7 Ben aɔ ɔ kè yáku n̄ ḡoro de daan̄one aɔ m̄ó wà n̄ ían ká. Kè aɔ m̀ò, aɔ kp̄ò kà ḡoro m̀en̄ plaa p̄in̄ɔ guu à pà ai aɔɔ yezi wà vl̄ɛ.

8 Kè Sim̄ɔ Pita è lɛ, à kùe Yesu gbá sae à bè: N̄ gu ma sae Dii, zaake durunkerin ma ũ.

9 Sim̄ɔ bídi kè k̄n̄ gb̄ɛ kè aɔɔ kú l̄edoon̄ɔ n̄ p̄ingi kp̄ò parii kè aɔɔ kù p̄i yānzi.

10 Lem̄e d̄ɔ Yemisi k̄n̄ Yohanao, Zebedi né kè aɔɔ de k̄s̄ gb̄ɛ ũ k̄n̄ Sim̄ɔ bídi kè se. Ben Yesu bè Sim̄one: N̄nton tó v̄ia n̄ k̄uro. Zaa gb̄aa gb̄enteen̄ néḡɔ wɛɛ.

11 Kè aɔ kà k̄n̄ n̄ ḡoro baa, ben aɔ p̄ɔ p̄ingi t̄on̄ wà t̄ɛzi.

Kusu k̄ek̄sana

(*Mat 8:1-4, Maa 1:40-45*)

12 Zīkea Yesu kú wétɛ ke guu, ben ḡɔgb̄ɛ kè kusu dààlaa m̀ò. Kè à Yesu è, à dàc a puua à wée k̄ea à bè: Dii, tó n̄ yezi, né f̄ɔ n̄ ma k̄ek̄sa wásawasa.

13 Ben Yesu ɔ b̀ à k̄ea à bè: Má yezi, n̄ ḡɔ wásawasa. Zaa gwe gɔɔ à kusu yāa.

14 Ben Yesu bè: N̄nton o gb̄eke maro. N̄ gá n̄ n̄ zīnda ɔɔa sa'orine n̄ sa'op̄o kè Musa dīe kpá n̄ k̄ek̄sana s̄eɛda ũ gb̄en̄one.

15 Yesu baaru dàgula de yāala. Gb̄en̄ɔ è kak̄sa pari wà à yā ma, lɛ à n̄ k̄ek̄sa k̄n̄ n̄ gyāan̄ɔ d̄ɔ.

16 Ben Yesu è b̄ɔ n̄ t̄é à gá adua ke gusae.

Gb̄ɛ kaena k̄ek̄sana

(*Mat 9:1-8, Maa 2:1-12*)

17 Zikea Yesu e yá daańne. Farisi kenɔ kɔn ludayādanneri kenɔ vɛena gwe. Aɔ bɔ Galili kɔn Yudea wétɛnɔ guu píngi kɔn Yerusalemuo. Luda gbáaa kúo, ben èe gyáreenɔ kɛkɛsa.

18 Ben gbɛkenɔ m̀b̀, aɔɔ gbɛ kaena sɛna kɔn daɛbɔo, aɔɔe zé wetɛɛ wà gɛo wà à diɛ Yesu aɛ.

19 Kɛ aɔɔe gɛkii ero parii yānzi, ben aɔ didio kpé musu, aɔ kpé f̀s̀, ben aɔ à pita kɔn à daɛbɔo zà guu Yesu aɛ.

20 Kɛ Yesu è aɔɔ a náane v̄i, à bè: Ma gbɛ, n durunnɔ kɛmma.

21 Ludayādannerinɔ kɔn Farisi p̄inɔɔ ò ǹ ǹsɛ guu: Dén gbɛ kɛ èe dɔkɛɛ Ludao kɛ ù sɛɛ? Dé bé eé f̀s̀ à durun kɛńne, tó èe kɛ Luda ado baasiroo?

22 Yesu n̄ laasuu d̀s̀, ben à n̄ lá à bè: Bóyānzi ée laasuu beee taka lɛɛ a ǹsɛ guuzi?

23 Tó ma bè à durunnɔ kɛa, ke tó ma bè à fɛɛ à táa o, à kparee bé à aagaa?

24 Má ò lɛ lɛ àgɔ d̀s̀ kɛ Gbɛntee Né durunkɛnnena iko v̄i tɔɔtɛ kɛmɛ. Ben à bè gbɛ kaena p̄ine: Ma bènnɛ, n̄ fɛɛ n̄ n̄ daɛbɔ sɛ à t̄a bɛ.

25 Gwe ḡɔɔ à fɛɛ à zè n̄ wáa, à a daɛbɔ p̄i sè à t̄a bɛ, èe Luda sáabu kpaá.

26 Baade píngi lé àɛ, ben aɔ Luda tó b̀. V̄ia guu aɔ bè: Wa dabuyá è gbáa.

Levi sisina

(Mat 9:9-13, Maa 2:13-17)

27 Beee gbera Yesu b̀, ben à be'ɔɔsiri kɛ wè bene Levi è vɛena a be'ɔɔsikpen. À bène: N̄ m̀ n̄ tɛmazi.

28 Ben à fɛɛ à p̄o píngi tòn à t̄zi.

29 Ben à p̄oble bíta kɛ a bɛ à Yesu sisia, be'ɔɔsirinɔ kɔn gbɛ pāndenɔ e p̄o bleɛńyo pari.

30 Ben Farisinɔ kɔn n̄ ludayādannerinɔ yáketɛ kà a ibanɔzi wà bè: Bóyānzi ée p̄o bleɛ ée í mii kɔn be'ɔɔsirinɔ kɔn durunkerinɔozi?

31 Ben Yesu wɛńla à bè: Gbɛ kɛ aafia v̄i bà kú likita yáoro, sé gyáree.

32 Mɛɛ m̀ m̀ gbɛ maaanɔ sísi aɔ n̄ ǹsɛ liero, sé durunkerinɔ.

Léyina yá

(Mat 9:14-17, Maa 2:18-22)

33 Ben wà bène: Yaaya ibanɔ èḡɔ lé yii aɔèḡɔ adua kɛɛ baabɔɛ. Lɛmɛ kɔn Farisi ibanɔ dɔ, m̀nde n gbɛnɔ èḡɔ p̄o bleɛ aɔèḡɔ í miime.

34 Ben Yesu wɛńla à bè: É f̀s̀ à be nɔseri gbɛnɔ lé yi gurɔɔ kɛ à kúńyoo?

35 À gurɔɔ é m̀ kɛ weé nɔseri p̄i b̀ n̄ tɛ, gbasá aɔé lé yi sa.

36 Yesu yá lèk̄zińne dɔ à bè: Gbɛke è uta dufu li wà di a ziillaro. Tó wà kɛ lɛ, uta dufu é yakame, à zii é k̄s̄ sí kɔn uta dufu nambata p̄oro.

37 Wè geepiwɛ dufu ká t̄u zii guuro. Tó wà kɛ lɛ, wè dufu p̄i é t̄u p̄t̄ame, ée kwéɛ, t̄u é yaka.

38 Auo, wè geepiwɛ dufu ká t̄u dufu guume.

39 Gbɛ kɛ k̄s̄ d̀s̀ kɔn wɛ zi minao è à dufu sáabu kpáro, è be à zii bé à nna.

6

Kámmabogurɔ yá

(Mat 12:1-14, Maa 2:23-3:6)

1 Kámmabogurɔ zikea Yesu e p̄aa buraanɔla, ben à ibanɔ p̄owɛɛ wòro aɔ suguu p̄a n̄ ɔɔn, aɔɔe soo.

2 Ben Farisi kenɔ bènnɛ: Bóyānzin ée yā kè de wè ke kámmaboguroɔ zĩroo keɛzi?

3 Yesu wèñla à bè: Ée à kyó ke á è lán Dauda kɔn a gbɛnɔɔ kè nà gurɔɔ kè nɔaa e n dɛeroo?

4 À gɛ Luda ua guu à buredi kè wà kàe Ludanɛ sè à sò, à kpà a gbɛnɔa, buredi kè gbɛkee à sona zé víro, sé sa'orinɔ.

5 Ben Yesu bènnɛ: Gbɛntee Né bé à iko ví kámmaboguroɔa.

6 Kámmaboguroɔ pānde zĩ dɔ Yesu gɛ aduakɛkpen èe yā daañne. Gɔgbɛ kee kú gwe à ɔplaa fɛfɛna.

7 Ludayādannerinɔ kɔn Farisinɔɔ e Yesu tàasi kee, tó eé à kɛkɔa kámmaboguroɔ zĩ, lɛ wà yā e wà dia.

8 À n laasuu dɔ, ben à bè gbɛ kè à ɔ fɛfɛna pìne: Ñ fɛe n zɛ zà guu. Kè à fɛe à zè gwe,

9 ben Yesu bènnɛ: Mée a laame. À zé ví wà yā maaa ke kámmaboguroɔ zĩ, ke à zaaa? Wà gbɛ mì sín yó, ke wà demɛ?

10 Yesu n gwá à lìgāzi n píngi, ben à bè gɔgbɛ pìne: Ñ n ɔɔ pì poro. Kè à poro, ben à ɔɔ kè a gbɛn.

11 Farisinɔ pɔ fɛ maamaa, ben aɔ lé kpàkɔs Yesuzi, dian aɔé keɛnè nà.

*Zĩri gɔɔn kuri awɛɛplaaanɔ diena
(Mat 10:1-4, Maa 3:13-19)*

12 Gurɔ beea Yesu bɔ à gàa adua ke sɛsɛgɛzi, ben à wée kè Ludaa gwāavĩ ai guu gàa dɔo.

13 Kè guu dɔ, ben à a ibanɔ sɛsɛzi, à gɔɔn kuri awɛɛplaaanɔ bɔ n tɛ, à n díe zĩrinɔ ũ.

14 Gbɛ pìnɔ tón yè: Simɔ kè à tɔ kpàne Pita, à dáaro Anduru, Yemisi, Yohana, Filipi, Batɔlmiu,

15 Matiu, Tomasi, Alafeu né Yemisi, Simɔ kè wè bene Aĩade,

16 Yemisi né Yudasi kɔn Yudasi Isikariɔti kè gɔ bɔnkɛɛdee ũuo.

*Yesu yádannɛna Galili
(Mat 4:23-25)*

17 Yesu pitańyo à zè gusararaaa, guu kè à iba kpaanɔ kɔn pariiio kún. Aɔ bɔ Yerusalemu kɔn Yudea bɔsuo píngi kɔn ísialea wéte kè kú Taya kɔn Sidɔo saenɔ.

18 Aɔ mò à yā ma, lɛ à n kɛkɔa kɔn n gyāanɔ dɔ. Gbɛ kè zĩn e ĩa daarúmanɔ kèkɔa dɔ.

19 Baade píngi e wetɛe à ɔ kea, zaake gbāaa e bɔɔ à guu, èe gbɛ píngi kɛkɔame.

*Aubarikadeenɔn Yesu ibanɔ ũ
(Mat 5:1-12)*

20 Ben à wée sè à a ibanɔ gwà à bè: Aubarikadeenɔn amɔa takaasideenɔ ũ, zaake kpata kè bɔ Luda kiia de a pɔ ũ.

21 Aubarikadeenɔn amɔa kè nɔaa e a dɛɛ tiaanɔ ũ, zaake é ká.

Aubarikadeenɔn amɔa kè ée ɔɔ dɔɔ tiaanɔ ũ, zaake é yāa dɔ.

22 Aubarikadeenɔn a ũ, tó wà zàagu, tó wà glazi, tó wà a sɔsɔ, tó wà a tɔ zaaa si Gbɛntee Né yānzi.

²³ Gurɔ kɛ yā beenɔ a le, à pɔnnaa kɛ à vīvī kɔn pɔnnaao, zaake a láada bíta ludambɛ. Len aɔ dezínɔ kɛ annabinɔne le.

²⁴ Wáiyoo amɔa ɔdeeno,
a gĩake a a mɛ nnaa mà kò.

²⁵ Wáiyoo amɔa kɛ á kána tiaano,
nɔaa é a de.

Wáiyoo amɔa kɛ ée yáa dɔɔ tiaano,
é sósobi kɛ à ɔɔ dɔ.

²⁶ Wáiyoo apinɔ, tó baade píngi e a tó nnaa sii,
zaake len aɔ dezínɔ kɛ annabi egedeenɔne le.

Yena ibeɛzi

(Mat 5:38-48)

²⁷ Mée oo amɔa kɛ ée ma yā maanɔne, àgɔ ye a ibeɛnɔzi à à maaa kɛ gbɛ kɛ aɔ zàaguunɔne.

²⁸ À sa maaa o gbɛ kɛ aɔè sa zaaa oareenɔne. À adua kɛ gbɛ kɛ aɔè ìa daawaanɔne.

²⁹ Tó gbɛ n swān kɛ n gasu dooa, ì à doo dɔne dɔ. Tó gbɛ n utadaa sìmma, ìnton gíne kɔn n dansikioro.

³⁰ Tó gbɛ pɔ wée kèmma, ì kpáa. Tó gbɛ n pɔ sìmma, ìnton gbekaaro.

³¹ À kɛ gbɛnɔne lán á yezi aɔ keare nà.

³² Tó gbɛ kɛ aɔɔ yeaziinɔn á yezi, bó sáabun á vīi? Baa durunkerinɔ ègɔ ye gbɛ kɛ aɔɔ yeziinɔzi se.

³³ Tó gbɛ kɛ aɔè à maaa keareenɔn eè à maaa keíne, bó sáabun á vīi? Baa durunkerinɔ è kɛ le se.

³⁴ Tó gbɛ kɛ a wée dɔzi à pɔ emmanɔn eè pɔ sèkáníne, bó sáabun á vīi? Zaake durunkerinɔ è pɔ sèkákɔne, le aɔ e wà à gɛe sí yānzime.

³⁵ Àgɔ ye a ibeɛnɔzi à à maaa keíne. À pɔ sèkáníne wéedɔzisaí, é láada bíta e, ègɔ de Luda Musude néno ũ, zaake è à maaa kɛ guturunɔne kɔn gbɛ zaaano.

³⁶ Àgɔ wēnda vī lán a De wēnda vī nà.

Kɔ taari'ena

(Mat 7:1-6)

³⁷ Àton gbɛ taari ero, Luda é a taari e sero. Àton yā wée gbɛaro, Luda é yā wéawaro. À sùu kɛ kɔn gbɛnɔ, Luda é sùu keao.

³⁸ À gbɛ gba pɔ, Luda é a gba se. Eé zaka maaa kɛ à gbègbɛ à wè à pà yélele káare a utalen. Zaake zaka kɛ eè yóónnen Luda é yóonne se.

³⁹ Ben à yā lèkɔziínne à bè: Vīa é fɔ à gò kú vīaneɔ? Aɔ plaa ní píngi é si wèenloo?

⁴⁰ Iba ègɔ de a dannerilaro, mode gbɛ kɛ yā dàda à bɛzi de lán a danneri bàme.

⁴¹ Bóyānzi née sèburu kɛ da n gbèdaaa wéen eezi, bensɔ née lí kɛ da n wéen yā daaroo?

⁴² Mmɔn kɛ née líkusú kɛ da n wéen eero, né kɛ dia ì be n gbèdaaane, à tó ì sèburu kɛ da à wéen bɔne? Mɔnafikide! Ì líkusú kɛ da n wéen bɔ gīa, né gbasa ì guu e wásawasa, le ì e ì sèburu kɛ kú n gbèdaa wéen bɔne.

Gbɛ dɔna a yákenaa

(Mat 7:16-20, 12:33-36)

⁴³ Lí maaa è né zaaa iro, lí zaaa è né maaa iro.

⁴⁴ Wè lí píngi dɔ a néame. Wè kákáa bo lè líaro, wè geepi e gyantoo.

45 Gbē maaa è à maaa bɔ à maaa kè kaena a guume. Gbē zaaa sɔ è à zaaa bɔ à zaaa kè kaena a guume. Zaake yá kè swè pàn lé è o.

Kpébori gɔɔn plaaanɔ
(Mat 7:24-27)

46 Bóyānzin eègɔ ma sísi Dii, Diizi, ben eè yá kè má ò keroo?

47 Gbē kè mɔ ma kiia, à ma yá mà ben à zīi kèa, mé ɔɔbaare lán adee de ná.

48 À de lán ébori kè wèe yɔ zázá à ée kpàe gbèa bàme. Kè swaa pà, í dàgula à kà kpé pizi, èe nigáro kè wà bò maa yānzi.

49 Gbē kè à ma yá mà ben èe zīi kearoo de lán ébori kè ée kpàe ɔɔtela pà wèeyɔsai bàme. Kè swa'í kázi, ben à kwè bitim gɔɔ. Kpé pì yakana kè bita.

7

Sozanɔ gbēnsi zīkeri kékɔana
(Mat 8:5-13)

1 Kè Yesu yá beenɔ ò gbēnɔne píngi à yáa, ben à gàa Kapenamú.

2 Romu sozanɔ gbēnsi kee kú gwe, à zīkeri ví kè à bèe vīne maamaa, ben èe gyāa kee ai à kà gana.

3 Kè gbēnsi pì Yesu baaru mà, à Yuda gbēnsinɔ zīa wà wée kea à mɔ à a zīkeri pì m̀ sí.

4 Kè aɔ kà Yesu kiia, aɔ wée kèa gbāngbān wà bè: Gbē pì kɔ sio ò à ïan ká.

5 À ye wa boriizi, àmbe à aduakεkpe d̀we.

6 Ben Yesu gàariyo. Kè à kà kīi kɔn à beeo, ben gbēnsi pì a gbēnnanɔ zī wà yá kékii one: Dii, ñton ïa da n zīndaaro, mée ká ñ gē ma bero.

7 Beee yānzin má diè kè mée ká mà mɔ n kiia ma zīndaro. Ñ yá o, ma zīkeri è kékɔa.

8 Zaake mapi se wà iko vīmame, má iko ví sozanɔ. Mèè o aɔ gbē doone à gá, è sɔ gá. Mèè o à pāndene à mɔ, è sɔ mɔ. Mèè o ma zīkerine à kè ke, è sɔ ke.

9 Kè Yesu yá pì mà, à bò à sac. Ben à liè à bè gbē kè aɔ téazinɔne: Mée ooare, mée e gbēke ma náane kè le Isarailinɔ téro.

10 Kè zīri pìnɔ liara wà sù, aɔ è zīkeri pì kékɔa.

Gyaanɔ né mèn do léle fēna gaan

11 Beee gbera Yesu gaa wéte kè wè be Naini guu. À ibanɔ kɔn gbē pāndenɔ gaaɔ paripari.

12 Kè à kà kīi kɔn wéte pì bíileo, à è wà gè sena wèe bɔɔo. Gyaanɔ né mèn do léleme. Wétepidenɔ kú kɔn nɔgbē pìo pari.

13 Kè Dii à è, ben à kène wēnda à bène: Ñton ɔɔ dɔro.

14 Ben à sɔ gè pizi à ɔ kè à àkpatia. Kè gbē kè aɔ senanɔ zè, ben à bè: Gɔkpare, má ònne ñ fēe!

15 Ben gè pì fēe à vèe à nà ya'ona. Ben Yesu à kpà à daa.

16 Vīa gbēnɔ kù í píngi, aɔ Luda sáabu kpà wà bè: Wa annabi ïsi è wa té. Aɔ bè dɔ: Luda mò a gbēnɔ gwa.

17 Ben Yesu baaru dà Yudea búsula kɔn búsula kè ligazinɔ píngi.

Yaaya Batisikeri zīrinɔ
(Mat 11:2-19)

18 Yaaya ibanɔ yá pìnɔ tɔkène píngi. Ben Yaaya í gɔɔn plaaanɔ sísi

19 à ñ zī Diia aɔ à la, àmbe gbē kè eé mɔ ú, ke wàgɔ wée dɔɔ gbē pādezime?

²⁰ Kè gbē pìno kà Yesu kiia, a5 bène: Yaaya Batisikeri bé à wa zī wà n la, mbe gbē kè eé m5 ú5, ke wàg5 wée doo gbē pāndezime?

²¹ Zaa gwe g5o Yesu gbēno kék5a pari k5n n gyāano k5n n wāwāano k5n n zīno. À tò vīano guu è pari do.

²² Ben à bè Yaaya zīrinone: Á gá à yā kè á è bens5 á mào gbāne. À one vīano e guu ee, ereno e táa oo, kusunoo e kék5a, swádoonoo e yā maa, gēno e fεε, takaasideeno e baaru nna waazi maa.

²³ Aubarikadeen gbē kè è fu ma yāaroo ū.

²⁴ Kè Yaaya zīrinò tà, Yesu Yaaya yā ò pariine à bè: B5n a gaa gwa gbāan? Kāba kè ĩa e nigāan y5?

²⁵ B5n a gaa gwa saa? Gbē kè pókāsā zāe danan y5? Nnamari kè a5è pókāsā maaa daano eg5 kú kibeme.

²⁶ B5n a gaa gwa saa? Annabin y5? Lemε! Mée ooare à de annabila se.

²⁷ Zaake Yaayan wà à yā kè Luda yān wà bè:

Mé ma zīri gbarε n ā

à zé kεkεnne.

²⁸ Mée ooare, no gbē né'ina guu gbēkee e ká Yaaya ūro. Baa k5n beeo gbē kè de gbē kpεεdee ū kpata kè b5 Luda kiia guu deāla.

²⁹ Kè baade píngi à yā mà, ai k5n be'oo sirino sé, a5 yā nnaa kpà Ludaa, zaake Yaaya n batisi kè.

³⁰ Farisino k5n ludayádannerino s5 gi yā kè Ludaa diè à kε'nezi, ben a5o we Yaaya n batisi kero.

³¹ Ben Yesu bè: B5n mé t5o rigbēno lék5zio? B5n a5o b5k5bao?

³² A5o de lán né kè a5o kú yàra guu, a5o le zuuk5zino bà wèe bee:

Wa kure pèare, ée 5 wāro.

Wa wēnda lè siare, ée 5o doo.

³³ Zaake Yaaya Batisikeri m5, èe buredi sóro, èe wεε miro, ben a bè zīndeeme.

³⁴ Gbēntee Né m5, è pó ble è í mi, ben a bè: Guturu wεmirime, le'oo sirino k5n durunkerin5 gbēname.

³⁵ M5de wè 5nd5o d5 a yākenaame.

N5si gūnnade kuna Yesu gbāa

³⁶ Farisi ke Yesu sisi à m5 à pó bleao. Yesu gāa à be, ben èe pó bleεεεεεεεε.

³⁷ No gbē dāzaade kee kú wéte pi guu. Kè à mà Yesu e pó bleεεεεεεεε Farisi pi be, ben à m5 gwe gbaaa néngoo kè n5si gū nnaao kú à guu.

³⁸ A zè à kpεε à gbā sae, èe 5o doo. À wεε'í e t5o à kεεεkpεεε, ben èe gogoo k5n a mikāo, à lé pèpe à gbāa, ben à n5si gū nnaa pi kua.

³⁹ Kè Farisi kè à à sisi pi è le, ben à ò a swèn: Tó gbē pi né annabime, le à no gbē kè èe 5 kεεa kè taka d5, kè dāzaadeeme.

⁴⁰ Ben Yesu bè Farisi pine: Sim5, má yāke vī mà onne. Sim5 bè: N5o, Danneri.

⁴¹ Yesu bè: 5o dakeri ke bé à kuu, g5on plaaano à fia kūna, gbē doo kondogi 5o mèn wāa plaa kpé bas5oro, gbē doo s5 mèn baplaa akuri.

⁴² Kè a5 p5ke vī wà fia booro, ben à n kē a5 plaa n píngi. A5 té, dé bé eég5 yezi de a daalaa?

⁴³ Sim5 wèāla à bè: Mée daa gbē kè wà à kè k5n 5o bítaome. Yesu bène: N we maa.

⁴⁴ Ben Yesu aε d5 no gbē pia, à bè Sim5ne: N no gbē pi è5? Kè ma gē n be, néε í kpāma ma gbā pipiro, no gbē pi s5 ma gbā pipi k5n a wεε'io à gōgo k5n a mikāo.

45 Née lé pémaro, nɔgbē pì s̄s, zaa gurɔɔ kè ma gē kè, èe kámma bo k̄n lépena ma gbáaoro.

46 Née n̄s̄i ke ma m̄iario, nɔgbē pì s̄s n̄s̄i ḡunnadee kù ma gbánɔa.

47 Beee yānzi méε oonne, à yemazi maamaa kè à durun bíta kèa yānzime. Gbē kè wà à kè k̄n à néngoo s̄s, yenzi néngon èḡō v̄i.

48 Ben à bè nɔgbē p̄ine: N durunno kèmma.

49 Ben gbē kè āɔe p̄o blee lèdoono bèk̄one: Dén gbē pì ū, kè èe durunno k̄eēn̄ne?

50 Ben Yesu bè nɔgbē p̄ine: Ma náane kè n̄ kè bé à n m̄i s̄i. N̄ tá be aafia.

8

Nɔgbē kè āɔēḡō té Yesuzinɔ

1 Beee gbera Yesu liɔa wéte k̄n wéteo, lakutu k̄n lakutuo, èe waazi kee èe kpata kè b̄o Luda kiia baaru nnaa kpaañne. À žiri ḡɔɔn kuri awεεplaaano ḡaao

2 k̄n nɔgbē kè à žinno b̄o n̄ guu à n̄ k̄k̄ɔa k̄n n̄ gyāano. Mariama kè wè bene d̄o Mariama Magadaleni kè Yesu žin m̄en swεεplaaano b̄ɔe à guu kú n̄ té

3 k̄n Herɔdu beɔwari Kuza naɔ Yoanao k̄n Suzanao k̄n nɔgbē p̄andeno pari. Āɔēḡō Yesu k̄n a žirinɔ gwaa k̄n p̄o kè āɔo v̄iio.

Yalek̄zina k̄n p̄ówεεfario (Mat 13:1-23, Maa 4:1-20)

4 Wà b̄o wéte k̄n wéteo wà k̄k̄ɔa Yesuzi, ben à yā l̄ek̄ziñne à bè:

5 B̄ubari ke bé à b̄o à ḡaa p̄ówεε f̄a. Lán èe f̄aa n̄a, à keno l̄eε zé guu wà t̄aa òa, ben b̄aano m̄ò wà blè.

6 À keno l̄eε gbè s̄ara musu. Kè āɔ b̄ɔe, ben āɔ ḡaga, kè āɔe m̄oɔ ero yānzi.

7 À keno l̄eε l̄eno guu, ben l̄e f̄eēnyo ledo à nak̄ōreñma.

8 À keno s̄s l̄eε t̄ɔte maaa guu, ben āɔ b̄ɔe wà né i leo basɔoro. Kè à ò le, à p̄ùt̄a à bè: Gbē kè sw̄a v̄i à ma.

9 À ibanɔ à là yā p̄i b̄ok̄stenazi.

10 Ben à bè: Luda a gba zé à kpata kè b̄o à kiia asiino d̄o, m̄oɔe meε o gbē kpaaanoñne k̄n yālek̄zinaome, le āɔ guu gwa p̄oke'ena sai, āɔ yā ma à d̄oro d̄ona sai.

11 Yā p̄i b̄ok̄stenan yè: P̄ówεε p̄i né Luda yāme.

12 Zé guu p̄onɔɔ de lán gbē kè āɔe Luda yā maano bà, ben Ibilisi è m̄ó à yā p̄i b̄o n̄ sw̄e guu, le āɔton Luda náane ke à n̄ m̄i s̄iro yānzi.

13 Gbè s̄ara musu p̄onɔɔ de lán gbē kè āɔe Luda yā ma wà sí k̄n p̄onnaano bà, m̄oɔe āɔo k̄as̄aa v̄iro. Āɔe Luda náane ke gurɔɔ plaa, m̄oɔe tó wà n̄ ȳo wà gwà, āɔe fume.

14 P̄ówεε kè l̄eε l̄eno guunɔɔ de lán gbē kè āɔe Luda yā maano bà, m̄oɔe anduna k̄ahankena k̄n auziki yāo k̄n p̄onnakenao è nak̄ōreñma, āɔe f̄o wà né i à m̄aro.

15 T̄ɔte maaa p̄onɔɔ de lán gbē kè āɔe Luda yā ma k̄n n̄s̄epuraa āɔe sí k̄n n̄s̄emaaaano bà, ben āɔe mena f̄o ai āɔ keo kaarana p̄o ū.

Yalek̄zina k̄n fitiao (Maa 4:21-25)

16 Wè fitia na wà taa kúea ke wà die daeɔo gbáruro. Wè di dabu musume, le gbē kè āɔe ḡeēno gupuraa e yānzi.

17 P̄ókee kú utena kè weé gí b̄oo gupuraazi. Asiiyā kee kuu kè weé ma wà gí o gupuraazi.

18 Beee yānzi à yā ma kōn làakaríò. Gbē kè pò vīn Luda é kaaranɛ. Gbē kè pòke vīroo sò, baa pò kè èe daa á vīi Luda é sía.

Yesu danɛnɔ

(Mat 12:46-50, Maa 3:31-35)

19 Yesu da kōn à dāaronɔ mò à kiia, ben aɔɔe e wà sòziro parii yānzi.

20 Ben wà bène: N da kōn n dāaronɔ kú bàazi, aɔɔ ye n kò'enazi.

21 Ben à wèrila à bè: Gbē kè aɔɔe Luda yā ma aɔ zīi keanɔn ma da kōn ma dāaronɔ ù.

Yesu zàgà'ia zɛna

(Mat 8:23-27, Maa 4:35-41)

22 Zīkea Yesu gè góro'ite guu kōn a ibanɔ, ben à bènnɛ: Wà bikū sèbe baa. Ben aɔ dà zén.

23 Gurɔɔ kè aɔɔe gaa, ii Yesu lè. Ben zàgà'ia fɛɛ sèbela, í e kaa góro guu, aɔɔ kú kari lézī.

24 Ben à ibanɔ sòzi aɔ à vù wà bè: Dannɛri! Dannɛri! Wée kaatɛɛ! Ben à fɛɛ à gí ìane kōn í kè èe n góro yīpayīpaa, ben à zè, guu kè kítikiti.

25 Ben à bènnɛ: Á ma náane vīroo? Ben yā pì bò n sae, vīa n kú, ben aɔ bèkōnɛ: Dén gbē kè ù sɛɛ? Baa ìa kōn ío, è yā dieñne, ben aɔè à yā mame.

Īade kēkōana

(Mat 8:28-34, Maa 5:1-20)

26 Ben aɔ kà Gadara bùsun sèbe baa Galili bùsu ɔfántɛbɔɔe kpa.

27 Kè Yesu bikù í baa, à dàkɔre kōn wéte gōgbē kè zīn vīio. Á gurɔplaa kè èe pókásāa naawaro. Ègò kú bero, sé mirakpetɛa.

28-29 Wè à yi kōn mòkyakoonɔ wè à da lín à kúna yānzi, mɔde è mòkyakoo pìno kēkēmɛ, zīn pì è à si sɛn. Kè à Yesu è, ben à wii lè à mò à kùe à aezī, ben à pùtā à bè: Yesu, Luda Musude Né, bón wá vī kò ɔzīi? N yā nna! Nton wée tāmáro. À ò lè kè Yesu bè zīn pāsī pì bɔ à guu yānzime.

30 Ben Yesu à là à bè: N tón diaa? Ben à wèlà à bè: Ma tón Pari. Zaake zīnno kú à guu parime.

31 Ben zīn pìno agbaa kpà Yesune maamaa wà bè àton n gbare aɔ si gèwāa wèe zòoto guuro.

32 Alɛde kpàsa bíta kú gwe, aɔɔe pò blee sīsīgɛɛzi. Ben zīn pìno wée kè Yesua à n gba zé aɔ gē n guu. Yesu n gbá zé,

33 ben zīnno gò gbē pia wà gè alɛde pìno guu. Ben alɛde kpàsa pì wì bàò aɔ sòro sīsīgɛɛzi wà sì sèben wà gàga gwe.

34 Kè aɔ alɛdédarinɔ è lɛ, aɔ bàà lè wà gàa wà yā pì tōkèñne wéte guu kōn buraano.

35 Ben wà bòe lɛ wà yā kè kè pì gwa. Kè aɔ mò Yesu kiia, aɔ gbē kè zīnno gòà pì è vɛɛna Yesu gbá sae pókásāao dana, à kú a làakaría. Ben vīa n kú.

36 Kè gbē kè aɔ yā pì è wéɛnɔ òñne dian wà zīndee pì kēkōa nà,

37 ben Gadara bùsu gbēno píngi wée kè Yesua à bɔ n bùsun, zaake vīa n kú maamaa. Ben à gè góro'ite guu èe taa.

38 Gbē kè zīnno gòà pì agbaa kpàne lɛ à táo, mɔde Yesu gīne à bè:

39 N̄ ɛara n̄ tá n bɛ n̄ yā kè Ludaa kènnɛɛ oñne píngi. Ben à tà à yā kè Yesu kèaree kpàakpa kè wéte pì guu píngi.

Yairu né fɛna gaan kɔn nɔgbɛ kɛ ɔ kɛ Yesu utaaɔ
 (Mat 9:18-26, Maa 5:21-43)

- 40 Kɛ Yesu ɛara à sù, ben gbɛnɔ gbãakɛ kpàzi, zaakɛ baade píngi e à dāame.
- 41 Ben gɔgbɛ kɛ de aduakekpɛ gbɛnsi úu kɛ wɛ bene Yairu mò à dàe a puua Yesu gbá saɛ, à kúe kɛnɛ le à gá a be,
- 42 kɛ à né mɛn do léle e gaa yānzi. Nénɔgbɛ pí kà wɛ kúri awɛɛplaa. Kɛ Yesu e gaa, ben parii e nakɔrɛɛa.
- 43 Nɔgbɛ kee kú gwe, aru è bɔɛa à kà wɛ kúri awɛɛplaa. Pó kɛ à ví píngi à dè ɛzɛdeenɔ kiia, mɔde gbɛkee e fɔ à à kɛkɔaro.
- 44 Kɛ à sɔ Yesuzi kpɛɛ kpa, ben à ɔ kɛ à uta léa. Zaa gwe gɔɔ à arubɔɛna zè.
- 45 Ben Yesu bè: Dé bé à ɔ kɛmaa? Ben baade píngi bè á à yā dɔro. Ben Pita bè: Danneri, gbɛnɔɔ liganzi aɔɔe nakɔrɛɛmma.
- 46 Ben Yesu bè: Gbɛke ɔ kɛma, zaakɛ má dɔ kɛ gbãaa bɔ ma mɛ guu.
- 47 Kɛ nɔgbɛ pí è wà a yā dɔ, ben à mò èe lugalugaa à dàe a puua à gbá saɛ, ben à yā kɛ tò à ɔ kɛa ò baade píngi wáa kɔn dian à aafia è nàò gɔɔ.
- 48 Yesu bènɛ: Nɔgbɛ, ma náanɛ kɛ n kɛ bé à n kɛkɔa. N tá be aafia.
- 49 Kɛ Yesu kpɛ èe yā oo, wà bɔ aduakekpɛ gbɛnsi pí be, wà mò wà bènɛ: N né pí kɛ sai, ñton ña da danneria dɔro.
- 50 Yesu yā pí mà, ben à bè Yairune: Ñton tó swɛ kɛnguro. N ma náanɛ kɛ dé, eé kɛkɔa.
- 51 Kɛ à kà à be, èe we gbɛke gɛaoro, sé Pita kɔn Yohanao kɔn Yemisio kɔn né pí de kɔn à dao.
- 52 Gbɛ kɛ aɔɔ kú gweenɔɔ e ɔɔ dɔɔ n píngi aɔɔe kpángeda kɛɛ. Ben Yesu bè: Àton ɔɔ dɔro. Èe garo èe ii oomɛ.
- 53 Ben aɔ à lalandi kɛ, zaakɛ aɔ dɔ kɛ né pí gà kò.
- 54 Yesu à kú a ɔɔa, ben à pùtā à bè: Nénɔkparɛ, n fɛ!
- 55 Ben à wɛndi sù, à fɛe gɔɔ. Yesu bè wà pɔblee kpáa.
- 56 Yā pí bɔ né pí de kɔn à dao saɛ, ben Yesu bènɛ aɔton yā kɛ kɛ pí o gbɛke maro.

9

Yesu zիրինո շինա
 (Mat 10:5-15, Maa 6:7-13)

- 1 Yesu a iba gɔɔn kúri awɛɛplaaanɔ sisiazi, ben à n gbá gbãa kɔn ikoo aɔ zín bori píngi goúmma, aɔ gyáanɔ kɛrúmma.
- 2 Ben à n zī aɔ kpata kɛ bɔ Luda kiia yā waazi kɛ, aɔ gyáreenɔ kɛkɔa.
- 3 À bènɛ: Àton pɔke sé à gáoro, gò ke bɔkologomma ke kúsáe ke ɔ ke uta mɛn plaa.
- 4 Ua kɛ a pitan, àgɔ kú gwe ai à gá bɔo wɛte pí guu.
- 5 Wɛte kɛ wèe a sínlo, à bɔn à lutɛ gogo a gbánɔa n tona kɔn Ludao sèeda ũ.
- 6 Ben aɔ dà zén, aɔ liga wɛte kɔn wɛteo, aɔ baaru nnaa kpáánnɛ, aɔ gyáanɔ kɛrúmma baama píngi.

Herɔdu bídikena
 (Mat 14:1-12, Maa 6:14-29)

- 7 Kɛ kí Herɔdu yā beenɔ mà píngi, ben à bídi kɛ, zaakɛ gbɛkenɔ e be Yaaya Batisikeri bé à fɛe bɔna gaan.
- 8 Gbɛkenɔ bè Iliá bé à bɔ à mɔnzi, gbɛkenɔ bè dɔ annabi yáanɔ doke bé à fɛe.

9 Herodu bè: Ma Yaaya mì zǝ. Dén gbē kè ma à baaru mà pì ù sɛɛ? Ben è wɛtɛ à wée siale.

Yesu pɔblekpana gɔgbɛ gɔɔn bɔɔ sɔɔroonɔa
(Mat 14:13-21, Maa 6:30-44, Yoh 6:1-14)

10 Kè z̄iri pìnɔ sù, ben aɔ yá kè aɔ kènɔ gbá Yesune. Ben à n̄ sé n̄tɛ à gaañyo wɛtɛ kè wè be Betesaida.

11 Kè parii d̄s, ben wà p̄ɛzi. À gbáake kpànz̄i, à kpata kè b̄b̄ Luda kiia yà òñne, ben à gbē kè aɔ yezi wà n̄ kēkōanɔ kēkōa.

12 Kè ɔfant̄ɛ b̄usa, z̄iri gɔɔn kuri awɛɛplaaanɔ s̄s̄zi aɔ bène: N̄ gbēnɔ gbare aɔ gá pitaki k̄n pɔbleeo wɛtɛ lakutu k̄n buraa kè kú k̄inɔ guu, zaake s̄ɛtɛ p̄òɔtun wá kún kè.

13 À bèñne: Apinɔ à p̄ kpám̄ma aɔ ble. Ben aɔ bè: Bureɔdi mèn sɔɔro k̄n kp̄ò mèn plaaan wá v̄i. Séde wá gá pɔblee lú gbē kènɔne n̄ píngi.

14 Gɔgbēnɔ kú gwe gɔɔn bɔɔ sɔɔro taka. Ben à bè à ibanɔne: À tó aɔ v̄ɛv̄ɛ gáli k̄n gálio gɔɔn baplaa akurikuri.

15 Ben aɔ kè le, aɔ n̄ v̄ɛv̄ɛ n̄ píngi.

16 Ben à bureɔdi mèn sɔɔro k̄n kp̄ò mèn plaa pìnɔ sè à a wée sè musu à aubarika dàn. Ben à lilik̄ɔre à kpà à ibanɔa, aɔ kpàatete gbēnɔne.

17 Aɔ p̄ blè wá ká n̄ píngi, ben wá à kpaaa kè ḡn̄ s̄ɛ gbíi kuri awɛɛplaaan pà.

Yesu mesayake ona
(Mat 16:13-19, Maa 8:27-29)

18 Z̄ikea kè Yesu e adua kɛɛ ado, à ibanɔ mò wá à lè, ben à n̄ lá à bè: Dén gbēnɔ è be má de à ùu?

19 Aɔ wèàla wá bè: Gbēkenɔ è be Yaaya Batisikerime, gbēkenɔ è be Iliia, gbēkenɔ è be d̄ annabi yāanɔ doke bé à f̄ɛɛ.

20 Ben à n̄ lá à bè: Apinɔ s̄s̄, dén eè be má de à ùu? Pita wèàla à bè: Luda gbē Mesayan n̄ ù.

Yesu a ga k̄n a fɛnao yá'ona
(Mat 16:21-28, Maa 8:31-9:1)

21 Ben à giñne aɔton yá pì o gbēke maro.

22 Ben à bè d̄ɔ: Séde Gbēntee Né w̄ɛɛt̄amma e maamaa, gbēnsinɔ k̄n sa'orikinɔ k̄n ludayádann̄rinɔ é gizi, wéé à de, à gurɔ aaḡɔdee z̄i éé f̄ɛɛ.

23 Ben à bèñne n̄ píngi: Tó gbē yezi à ke ma iba ù, séde à gí a z̄inda w̄ɛndizi, àḡɔ a líkpangb̄aroo s̄ɛ lán guu e d̄ɔ nà àḡɔ téomazi.

24 Gbē kè yezi àḡɔ a w̄ɛndi k̄na é korazi. Gbē kè gi a w̄ɛndizi ma yānzi s̄s̄, adee éḡɔ w̄ɛndi v̄i.

25 Tó gbē ḡs̄ anduna v̄i píngi, tó à a z̄inda kpà à ḡɛ ù à kòra a w̄ɛndizi, b̄ò àren à v̄i?

26 Tó gbē mapi k̄n ma yāo wí dè, Gbēntee Né é adee wí de gurɔ kè eé su a gakuí guu k̄n à De gakuí k̄n a malaikanɔ gakuí.

27 Yápuraaan méɛ ooare, gbēkenɔ kú gura kè aɔé garo ai aɔ kí kè Ludaa kà e.

Yesu lina
(Mat 17:1-8, Maa 9:2-8)

28 Yá pi ona gbɛra à ká azuma d̄o taka, ben à Pita k̄n Yohanao k̄n Yemisio s̄ɛ à ðiñyo kp̄iiaa le à adua kɛɛ.

29 Kè èe adua kɛɛ, à uu liè à p̄kás̄aanɔ kè pú fénfen.

30 Kando gɔɔn plaaanɔ kúo, Musa k̄n Iliiao, aɔɔe yá k̄n Yesuo.

31 A5 bò wà m̀̀nzi gaku guu, a5e anduna k̀̀ eé tó zaa Yerusalemu yā ooo.

32 Ii Pita k̄n a gb̄n̄o s̄e. K̀̀ a5 v̀̀, a5 Yesu gaku è k̄n ḡ5n plaa k̀̀ a5 z̄na à sān̄o.

33 K̀̀ ḡ5n plaa p̄n̄o e k̀̀e Yesua, Pita b̀̀ne: Dii, à maa k̀̀ wá kú k̀̀. Wà kutaa do m̀̀n aaḡ5, n p̄o m̀̀n do, Musa p̄o m̀̀n do, Iliia p̄o m̀̀n do. À d̄5 yā k̀̀ ée ooro.

34 K̀̀ èe oo l̄e, ludamb̄e luguu pita à dànl̄a. K̀̀ a5 kú à guu, v̄ia n̄ k̄i,

35 ben a5 k̀̀to mà à guu à bè: Ma Né k̀̀ ma à s̀̀n ỳ̀. À à yā ma.

36 K̀̀to p̄i mana gb̄era a5 è Yesu ḡ5 gwe ado. A5 n̄ lé k̀̀ a5e yā k̀̀ a5 è o gb̄eke ma gur̄o m̀̀aro.

Né ḡ5 gb̄e z̄inde k̀̀k̄sana

(Mat 17:14-18, Maa 9:14-27)

37 K̀̀ guu d̀̀, a5 pita kp̄iii p̄i musu, ben gb̄n̄o mò da Yesule pari.

38 Zà guu ḡ5 gb̄e ke p̀̀t̄à à bè: Danneri, n yā nna! N̄ ma né gwa, zaake né m̀̀n doo k̀̀ má v̄in̄ gwe.

39 Z̄in̄ è f̄ēa, ben è wii lé k̄ando. È à p̄āe àḡ5 petee boo àḡ5 lóu futa b̄ōe, è ìa daa è goa kpakpaaro.

40 Ma wé̄e k̀̀ n̄ iban̄o a5 p̄é z̄in̄ p̄ia à b̄o, ben a5 f̄ia.

41 Yesu bè: T̄5̄origb̄e yakana ludanaanekerisaideen̄o! Mé ḡ5 kúao ai b̄ōrem̄e? Mé ḡ5 menaaao ai b̄ōrem̄e? N̄ m̄o k̄n n̄ né p̄io k̀̀.

42 Ai né p̄i ḡ5 gá s̄zi, ben z̄in̄ p̄i à p̄āe, èe petee boo. Ben Yesu ḡi z̄in̄ p̄in̄e à né p̄i k̀̀k̄s̄a, ben à à kp̄à à dea.

43 Luda gb̄aa bíta yā p̄i b̀̀ n̄ sāe n̄ p̄ingi.

Yesu eara à a ga yā'ona

(Mat 17:22-23, Maa 9:30-32)

Gb̄n̄o lé àe Yesu yākenaa p̄ingi, ben à bè a iban̄o:

44 Àḡ5 yā k̀̀k̄ii k̄na a n̄s̄e guu. Weé Gb̄ent̄ee Né na gb̄n̄ōne n̄ ōzi tia.

45 A5e yā p̄i d̄r̄o d̄s̄ro, à m̄i utenān̄e, a5 f̄ia, ben v̄ia n̄ kú a5 yā p̄i gbekaa.

D̄enlaa yā

(Mat 18:1-5, Maa 9:33-37)

46 Ben a5 f̄ēe k̄n̄ l̄eokpak̄s̄ao d̄enlaa yā musu.

47 Yesu laasuu k̀̀ kú n̄ n̄s̄e guu d̀̀, ben à né f̄éte s̀̀ à à z̄e à sāe,

48 à bè̄n̄e: Gb̄e k̀̀ né k̀̀ taka si ma ibakee yānzi, m̄ambe à ma si. Gb̄e k̀̀ ma si s̄5, adee gb̄e k̀̀ ma z̄i sime. Gb̄e k̀̀ a z̄inda dīe k̄s̄ana a té bé à gb̄ensi ū.

Gb̄e k̀̀ èe ibete kp̄aaoroo a baakp̄em̄e

(Maa 9:38-40)

49 Ben Yohana bè: Dii, wa gb̄eke è, èe z̄in̄ōa goor̄ma k̄n̄ n̄ t̄o, ben wa gine zaake wa gb̄n̄lo.

50 Ben Yesu bè: Àton ḡin̄ero, zaake gb̄e k̀̀ èe ibete kp̄aaoroo né a baakp̄em̄e.

Samaria b̄usu lakutu gina Yesuzi

51 K̀̀ Yesu tana ludamb̄e gur̄o kà k̄i, à m̄i p̄e Yerusalemua.

52 Ben à gb̄n̄o gb̄āe a5 d̄are āe, ben a5 ḡaa wà ḡe Samaria b̄usu lakutu ke guu l̄e wà soru k̄ne.

53 Ben lakutu p̄i deen̄o ḡi à s̄izi k̀̀ à m̄i p̄e Yerusalemua yānzi.

54 K̀̀ à iba ken̄o Yemisi k̄n̄ Yohanao è l̄e, a5 bè: Dii, n̄ yezi wà be té b̄o ludamb̄e à mó à n̄ kaaten ȳo?

55 Ben Yesu liè à kpàkēnzi.

56 Ben aɔɔe gaa lakutu pāndea.

*Tena Yesuzi
(Mat 8:19-22)*

57 Kè aɔɔ tɛ zén, gɔgbɛ ke mò à bè Yesunɛ: Guu kè nɛɛ gaan píngi, mégɔ ténzi.

58 Yesu bène: Gbɛngboonɔn n̄ tò vī, bāanɔn n̄ sà vī, Gbɛntee Né s̄ɔ̄ Ìampakii vīro.

59 Yesu bè gbɛ pāndenɛ: Ñ mós n̄ tɛmazi. Ben gbɛ pì bè: Dii, n̄ tó ai ma de kpá guuzi gīa.

60 Yesu bène: Ñ tò gɛnɔ n̄ gɛnɔ vīi. Mpi s̄ɔ̄, n̄ gá kpata kè b̀ò Luda kiia yá waazi ke.

61 Gbɛ pānde bè dɔ: Mégɔ ténzi Dii, mɔde n̄ tó mà gá lé za ma bɛdeenɔa gīa.

62 Yesu bène: Gbɛ kè swaaro na a ɔzī, tó èe kpeɛ gwaa, adee e k̄s̄ s̄i k̄n̄ kpata kè b̀ò Luda kiiaoro.

10

*Gɔɔn baaagɔ akuri awɛɛplaaɔ zīna
(Mat 11:20-27, 13:16-17)*

1 Beee gbera Dii gɔɔn baaagɔ akuri awɛɛplaa pāndenɔ diɛ, ben à n̄ zī gɔɔn plaplaa aɔ dɔare aɛ wɛtɛ k̄n̄ guu kè á yezi à gánnɔo píngi.

2 À bènne: P̄s̄kɛkɛna bíta, mɔde à zikerinɔo pari-ro. À wɛɛ ke Buradeea, lɛ à zikerinɔo gbare aɔ a p̄s̄ kɛke.

3 À da zén. Mɛɛ a zī lán s̄ane b̀òrɔnɔ b̀a lɛwannɔ tɛmɛ!

4 Aton ɔɔs̄o séro ke b̀òkologomma ke kyateenɔ. Aton zɛ zén à ì kpá gbɛkearo.

5 Ua kè a gɛn píngi à be gīa Luda ua pì gba aafia.

6 Tó aafia-dee kú gwe, a ì aafia-dee é ḡnɛ. Tó à kú gwe s̄oro, eé liara à suawame.

7 Aḡs̄ kú ua pì guu, à p̄s̄ kè wà kpàawaa mi à ble, zaake zikeri kà à a asai-a. Àtonḡs̄ pitakii lendee kpákpaaro.

8 Wɛtɛ kè a gɛn ben wà a si, à p̄s̄ kè wà m̀ooree blɛ.

9 À wɛtɛ pì gyáreenɔ kɛk̄s̄a, à o gbɛnɔnɛ kpata kè b̀ò Luda kiia kànyo kīi.

10 Tó a ḡ wɛtɛ guu, tó wèe a si s̄oro, à b̀ɔɛ ḡaale à be:

11 Baa a wɛtɛ lutɛ kè kpà wa gbála, wa gògo a tona k̄n̄ Ludao s̄èeda ũ. Aḡs̄ d̄s̄ s̄ans̄an̄ kè kpata kè b̀ò Luda kiia kà kīi.

12 Mɛɛ ooare, yákpakɛgurɔo zī wɛɛt̄amma kè S̄ɔɔmudeenɔ é ee éḡs̄ s̄aò de wɛtɛ pì deenɔ p̄s̄a.

13 Waiyoo Krazideenɔ! Waiyoo Betesaidadeenɔ! Tó ma dabuyá kè má kè a ténɔ kè Taya k̄n̄ Sid̄s̄o yá, lɛ wɛtɛ pì deenɔ p̄s̄k̄as̄an̄o dàd̄ańla, aɔ v̄ɛɛ tubura à ḡi kè n̄s̄eliɛna s̄èeda ũ.

14 Yákpakɛgurɔo zī a wɛɛt̄amma éḡs̄ de Tayadeenɔ k̄n̄ Sid̄s̄deenɔ p̄s̄a.

15 A Kapenamudeenɔ s̄ɔ̄ é gb̄a à z̄s̄ Ludaan ȳs̄? Weé ɔ s̄az̄i ai ḡw̄aan.

16 Ben Yesu bè a ìbanɔnɛ: Gbɛ kè à a yá mà ma yá màme. Gbɛ kè ḡiazi ḡimazime. Gbɛ kè ḡimazi s̄ɔ̄, adee ḡi gbɛ kè ma z̄iz̄ime.

17 Gɔɔn baaagɔ akuri awɛɛplaa p̄inɔ ḡaa, ben aɔ liara wà sù k̄n̄ p̄onnaao aɔ bè: Dii, baa z̄inn̄o m̄i s̄iɛwe n̄ t̄ó ȳanz̄i.

18 Yesu bènne: Ma Set̄an̄ è à l̄ɛɛ b̄ona ludambe lán loupina bà.

19 Ma a gba zé à t̄aa o ml̄ɛn̄o k̄n̄ sw̄in̄o k̄n̄ a ibɛɛ gb̄aa pínginɔa, p̄óke é a k̄ennaro.

²⁰ Baa kɔn beeeo àton pɔnnaa ke kɔn mi kè zĩnno è siareeoro. À pɔnnaa ke kè a tɔ kú takadan ludambe yanzi.

²¹ Zĩ beeeo Luda Nini Yesu pɔɔ kè nna maamaa à bè: Baa, musu kɔn tɔɔɛo Dii, ma n sáabu kè, kè n yá beeenɔ úte yádɔrinɔne kɔn ɔndɔrinɔ n bo kyóɔɔrisainɔne. Leme, Baa, zaake n pɔyezinaɛ.

²² Ma De pɔ píngi nàɛ ma ɔzĩ. Gbēkee Luda Né dɔro, tó èe ke De Luda baasiro. Gbēkee De Luda dɔro, tó èe ke à Né kɔn gbē kè Né pì yezi à ɔɔaɔnɔnɔ baasiro.

²³ Ben Yesu aɛ dɔ à ibanɔa ñtɛɛ, à bèɛne: Aubarikadeenɔn a ũ pɔ kè ée ee wéeo yanzi.

²⁴ Mée ooare, annabinɔ kɔn kɔnanɔ kuu yá pari aɔ yezi wà pɔ kè ée eenɔ e, aɔɔe ero, aɔ yezi wà yá kè ée maanɔ ma, aɔɔe maro.

Samaria b̄usu gbē maaa

²⁵ Dokadɔri ke fɛ le à Yesu yɔ à gwa à bè: Danneri, dian mé ke nà mà wèndi kè è yáaroo ee?

²⁶ Yesu bène: Dian wà kè doka takadan nà? N kyó kè ñ dɔro dɔ diame?

²⁷ Gbē pì wèala à bè: Ñgɔ ye Dii n Ludazi kɔn nɔseo do kɔn n niniio píngi kɔn n laasuuo píngi n gbáa lén, beee gbera ñgɔ ye n gbēdaaazi lán n zĩnda wèndi bà.

²⁸ Yesu bène: N we maa. Ñgae ke le, négɔ kuu.

²⁹ Gbē pì yezi à yá nnaa kpá a zĩndaa, ben à Yesu là à bè: Dén ma gbēdaaa ũu?

³⁰ Ben Yesu bène: Gbēke bé à bɔ Yerusalemu èe gaa Yeriiko, ben kpáĩ kàsarano zé zɔne. Aɔ à pɔkásáano sia aɔ à gbē búgubugu ai à kà gana. Ben aɔ à tòn aɔ gè zéla.

³¹ À mò à lè sa'ori ke zé dɔnkɔ pì sè. Kè à à è, ben à pàne à gète.

³² Leme dɔ kè Levi bori ke kà guu pìn à à è, ben à pàne à gète.

³³ Mɔde Samaria b̄usu gbēkee té zé pìn. Kè à mò à à è, ben à kène wènda.

³⁴ À sɔzi à ēzē mاما guu kè kennaanɔa kɔn nɔsio kɔn geepiwéeo, à pɔ yiyia. Ben à à sè à di a zaaki kpɛɛ à gáao nibɔnɔ pitakiia, gura kè à à gwàn.

³⁵ Kè guu dɔ, ben à kondogi ɔɔ bɔ mèn plaa à kpá pitakidee pia à bè: Ñ à gwame. Tó n ɔɔ blè de kèla à musu, mé fia bonne, tó ma su.

³⁶ Tɔ! Gɔɔn aagɔɔ pìnɔ té dén née daa gbē kè kpáino lèea pì gbēdaaa ũu?

³⁷ Dokadɔri pì wèala à bè: Gbē kè à à wènda dɔme. Ben Yesu bène: Ñ gá ñ ke le se.

Yesu kuuna Maata kɔn Mariamao be

³⁸ Gurɔ kè Yesu kɔn a ibanɔo té zén, aɔ kà wéte guu, ben nɔgbē kè wè bene Maata Yesu si a be.

³⁹ À dáaro ví wè à sísi Mariama, à vèe Dii gbá sae èe à yá maa.

⁴⁰ Kĩ zĩ kè Maataa bíta, ben à mò Yesu kiia à bè: Dii, kè ma dáaro ma to zĩla mado, èe kenne yáke ũroo? Ñ one à ma ñan ká.

⁴¹ Ben Dii wèala à bè: Maata, Maata, née damu kee bíta, née ña daa n zĩndaa kɔn yánoo pari.

⁴² Yá mèn doo bé à zé ví. Mariama baka maaa sè, weé síaro.

1 Zīkea Yesu e adua kee gukea. Kè à yàa, à ìba ke bène: Dii, ò aduakena dadawe lán Yaaya dà a ìbanone nà.

2 Ben à bèinne: Tó ée adua kee, àgae be:

Baa, ò tó wàgō dō kè n tó adona.

Ò tó kpata kè bò n kiia bō gupuraaa.

3 Ò wa gba pò kè wé ble lán guu e dō nà.

4 Ò wa durunno kewe,

zaake weè kē gbē kè aō taari kèweenone ní píngi.

Ònton tó wà fu yōagwanaaro.

5 Ben à bèinne: Wà be a gbēke bé à gbēna vī, ben à gà à kiia lezāndo à bène:

Ma mō n kiia me, ò buredi sēkame mèn aagō.

6 Nibō pitama tiame, má pòke vī mà kpáaro.

7 Ben à gbēna pì wèlala zaa kpé guu à bè: Ònton ìa damaro, ma zé tàta kò. Ma gē kpén kōn ma nēno, mé fō mà fēe mà pòke kpámmaro.

8 Mée ooare, baa tó èe fēe à kpàa gbēnnake yānziro, ée fēe à pò kè à yezi kpáa, kè à zēzi dāndān yānzi.

9 Mapi sō mée ooare, à wée ke, Luda é kpáawa. À wete, é e. À gbà lé, Luda é wēare.

10 Zaake gbē kè wée kèn wè kpáa, gbē kè wete sō é e, gbē kè gbà lèn, weé wēne.

11 Amoa kè á nēno vī, tó a né kpò wée kèawa, a dé bé éé mlè sé à kpáa?

12 Ke tó à né konēgbee wée kèawa, a dé bé éé swí sé à kpáa?

13 Baa kōn a zaakeo, á pò maa kpāna a nēnoa dō. Weé a De kè kú musu Nini kpāna gbē kè aō wée kēanoa pò o dō?

Zīngona gbēnoa

(Mat 12:22-30, 43-45, Maa 3:20-27)

14 Yesu e zīn swādo kpadugu goo gbēa. Kè zīn pì gò, swādo pì nà yá'onaa, ben yā pì bō parii sae.

15 Ben aō gbēkeno bè: È zīn goŕma kōn zīnno kí Belezēbubu gbāaaome.

16 Ben gbē pāndenō à yò wà gwà, aō à gbèka à sèeda ke kēine kōn Luda gbāaa.

17 Kè Yesu ní laasuu dō, ben à bèinne: Kpata kè à gbēno ìbete kpà kōo é kaate. Ua kè à gbēno ìbete kpà kōo é gō bezi ūme.

18 Tó Setān ìbete kpà kōn a gbēno, à kpata é gí keo? Má ò le kè ée bee meè zīn goŕma kōn Belezēbubu gbāaa yānzime.

19 Tó Belezēbubu gbāaan meè zīnno goomma, a gbēno è goŕma kōn dé gbāaaome? Lemē a zīnda gbēno a ege bō le.

20 Tó ma zīngomma né Luda ogbeme, àgō dō kè kí kè Ludaa kà mò à a len gwe.

21 Tó gōsagbāaa gōkebono kūna èe a ua dākpāao, à auzikino ègō aafiamē.

22 Mòde tó gbē kè à gbāaa dealaa mò à gēzi à gbāaa mōne, éé à gōkebo kè à náane kenano sée éé à auziki kpaateine.

23 Gbē kè kúmaoroò bō ma kpeeme. Gbē kè è pò kakōamaoroò è faākōame.

24 Tó wà zīn gò gbēa, ègō likōaa zōo gukorin àgō vēekii wete. Tó èe ero, ben è be: Mé liara mà tá ma be ziiame.

25 Tó à kà gwe, è e à waana wásawasa zéazea,

26 ben è gá zīn kè aō pāsī dealaano sée mèn sweeplaa à suŕyo, aōè gē wà vēen. Lemē adee gwena zāa zaa ègō de à kākupola.

Aubarika yá

²⁷ Ké Yesu e oo le, nɔgbē ke pùtá zà guu à bè: Aubarikadeen nɔgbē kè n i à yǒ kpàmmaa ũ.

²⁸ Ben Yesu bè: Auo! Aubarikadeen nɔgbē kè aǒ Luda yá mà aǒ kúnanɔ ũ.

*Sèeda gbekana Yesua
(Mat 12:38-42)*

²⁹ Ké parii e kaara, ben Yesu bè: Tǔɔrigbēnɔɔ zaa. Aǒè sèeda gbekama, mode mé sèeda ke kánnɔro, sé Yona pǒ.

³⁰ Lán Yunusa de sèeda ũ Ninevadeenɔnè nà, lèn Gbēntee Né éǔǔ de sèeda ũ tǔɔrigbēnɔnè le.

³¹ Yákpækéгурɔɔ zǐ sɔɔmetε kpa nɔgbē kína é fεε à yá da tǔɔrigbēnɔla, zaake à bǒ zaa anduna léa à mǔ Sulemanu ɔndǔyá ma, ben gbē kè de Sulemanulaa kú kè sa.

³² Yákpækéгурɔɔ zǐ Ninevadeenɔ é fεε wà yá da tǔɔrigbēnɔla, zaake kè Ninevadeenɔ Yunusa waazi mà, aǒ n nǔsε lie, ben gbē kè bíta de Yunusalaa kú kè sa.

*Wéén mè fitia ũ
(Mat 5:15, 6:22-23)*

³³ Wè fitia na wà diε gukpadozi ke wà gbaka kúεaro. Wè di dabu musumε, le gbē kè aǔɔε gēεnɔ gupuraa e yǎnzi.

³⁴ N wéén n mè fitia ũ. Tó n wéε aafia, n mè píngi éǔǔ gupuraa ũ. Tó n wéε gbáaro sǔ, n mè píngi éǔǔ gusiaa ũ.

³⁵ Beee yǎnzi n láakarí ke le gupuraa kè néε daa n vǐ tǔngǔ de gusiaa ũro.

³⁶ Tó n mè píngi gupuraa vǐ à kee kú gusiaa guuro, éǔǔ guu puu wásawasa lán fitia'i dǔmmaa bàme.

*Yesu lodayadannεrinɔ kǔn Farisinɔ bǔbǔna n dàn
(Mat 23:1-36, Maa 12:38-40, Luk 20:45-47)*

³⁷ Ké Dii yá ò à yáa, ben Farisi ke à sisi à mó à gá pǒ bleao, ben à gè à vèε.

³⁸ Ké Farisi pi è èε ɔ da ín gbasá wà pǒ blero, à bǒ à sae.

³⁹ Ben Dii bènε: A Farisinɔ eè gbāsǐ bǔ togoonɔ kpεε kǔn taanɔ, mode wákú kǔn yá zaaao bé à a nǔsε pà.

⁴⁰ Yǔnkɔɔnɔ! Luda kè pǒ kpεε kè bé à à guu kè seroo?

⁴¹ À pǒ kè kú a taanɔ guu dǎ wéndadeenɔnε, a taa píno é gǔare gbāsǐ sai.

⁴² Wáiyoo a Farisinɔ! Eè tofeenɔ tǔtεdo kǔn kpée'áao kǔn dò pǔno píngi kuridee kpá Ludaa, ben eè pǎ kpá yǎzεde kǔn yena Ludazio. Yá beenɔ bé à de àǔ kúna pákpána à kpaaanɔzi sai.

⁴³ Wáiyoo a Farisinɔ! Eèǔ yezí à vèε aduakεkpε vèεki maaanɔ, eèǔ yezí wǎǔǔ à kpákpaawa yàranɔa.

⁴⁴ Wáiyoo amɔanɔ! Á de lán mira kè wèǔǔ táa ooa a yǎdǔna sai bàme.

⁴⁵ Ben dokadǔri ke bènε: Danneri, tó n ò le, néε wa sǔsǔmε se.

⁴⁶ Yesu bè: Wáiyoo a dokadǔrinɔ sǔ! Eè gbēnɔ da asosena zǐ ũun, ben eè ɔ daǔma kǔn à senaoro, baa ɔnetee. Wáiyoo amɔanɔ!

⁴⁷ Eè pǒ bo annabi kè a dezino n dédenɔ miranɔa dǔngu yǎnzi.

⁴⁸ Lεmε á sí kè a zε kǔn a dezino yákenanɔmε. Aǒ annabinɔ dèdε, ben eè pǒ bo n miranɔa.

⁴⁹ Beee yǎnzi Luda wéεzèε guu à bè, é annabinɔ kǔn zǐrinɔ zǐawa. É n gbēkenɔ dèdε, é wéε tá n gbēkenɔa.

⁵⁰ Leme annabi kè wà ñ dɛdɛ zaa anduna daeguro ai gbàanɔ yá wí t̄sɔrigbɛnɔ musu lɛ,

⁵¹ sɛna zaa Abila dɛnaa ai à gàa pé Zakari kè wà à dɛ sa'oki k̄ɔn Luda kpéɔ daguraa. Èè, mée ooare, yá beeenɔ píngi é wí t̄sɔrigbɛnɔ musumɛ.

⁵² Wáiyoo a dokad̄ɔrinɔ! A d̄na gbà m̄nɛ wòto. Èe gē à guuro, ben a kpa gbē kè āɔ yezi wà gē à guunɛ.

⁵³ Kè Yesu b̄ɔ gwe, luda yádannerinɔ k̄ɔn Farisinɔ nàk̄ɔrea gbāngbān, āɔe yá lalaaa pari,

⁵⁴ āɔe à kpákpa lɛ wà à k̄u yá kè èe oo guu.

12

Làakarikana Farisinɔ m̄nafikizi (Mat 10:26-27)

¹ Gurɔ beee gbɛnɔ kàk̄ɔazi, wà ñ lé d̄sɔ, ai āɔe k̄ese péep̄eek̄ɔa, ben à yá ò a ibanɔne ḡia à bè: À làakari ke Farisinɔ buredisese'èz̄èzi. Àmbe ñ m̄nafiki ũ.

² Pókee kuu utena kè é b̄ɔ gupuraaaro. Asiiyá kee kuu kè weé gí d̄ziro.

³ Leme d̄ɔ yá kè á ò gusiaan weé ma gupuraa, asiiyá kè á ò k̄ swān kpétu weé à kpàakpa ke ḡaalɛ.

Zena k̄ɔn Yesuo gbɛnɔ aɛ (Mat 10:19-20, 28-33, 12:32)

⁴ Ma gbɛnnanɔ, mée ooare, gbē kè āɔe m̄baa kaate à gbera āɔe f̄ɔ wà yake keare d̄sɔroonɔ, àton v̄ia keñɛro.

⁵ Mé gbē kè dɛ à v̄ia kenɛ oare. À v̄ia ke Ludanɛ kè gbāa v̄i à a zu té guu m̄kaatenɛ gbera. Èè, mée ooare, à v̄ia kenɛ.

⁶ Wè sātɛ mèn s̄ɔro yá k̄ɔb̄ɔ plaaroo? M̄ɔde āɔ ke yá è s̄a Ludanlo.

⁷ Baa a mik̄anɔ, à à lé d̄s. Àton v̄ia kero, a bèe dɛ sātɛ pariinɔla.

⁸ Mée ooare, gbē kè z̄emaɔ gbɛnɔ aɛ, Gbɛntee Né é z̄eɔ Luda malaikanɔ aɛ.

⁹ Gbē kè lé s̄emazi gbɛnɔ aɛ s̄s, mé lé sézi Luda malaikanɔ aɛ.

¹⁰ Tó gbē Gbɛntee Né zaa b̄ɔ, Luda é k̄enɛ. M̄ɔde tó gbē Luda Nini tó zaaa s̄i, eé k̄enɛro.

¹¹ Tó wèe gaaɔ yákpæk̄ekiia aduak̄ekpɛn ke k̄inanɔ k̄ɔn gbāadeenɔ aɛ, àton a z̄inda b̄ona ke yá kè é ò damu kero,

¹² zaake Luda Nini bé eé yá kè dɛ à oo daare z̄i beee.

Ȳɔnkɔ ɔ̄dee (Mat 6:19-34)

¹³ Zà guu gbēke bè Yesunɛ: Danneri, ñ o ma v̄ine à ma baka kpáma wa túbi guu.

¹⁴ Ben à wèàla à bè: Ma gbē, dé bé à ma die a yákpæk̄eri ke a yāḡḡori uu?

¹⁵ Ben à bè gbɛnɛ: Àḡɔ a z̄inda k̄una d̄s. À làakari ke p̄ɔ píngi aīap̄ās̄ikenazi, zaake auziki né gbɛntee w̄ɛndinlo, baa tó à f̄ɔ àḡɔ dik̄ɔa dia.

¹⁶ Ben à yá l̄ɛk̄ɔziñɛ à bè: Ɔ̄ɔdee bé à kuu à buraa bl̄e k̄enɛ maamaa,

¹⁷ ben à laasuu l̄ɛ à bè: B̄ɔn mé kee? Má bl̄ew̄eek̄akii v̄iro.

¹⁸ Ben à bè: P̄ɔ kè mé keen ȳɛ: Mé ma p̄ɔk̄aekiinɔ gboro, mé à b̄itanɔ bo, mé ma bl̄ew̄e kán píngi k̄ɔn ma auzikinɔ.

¹⁹ Mé be ma z̄indanɛ: Gbē, ñ ḡiake ñ p̄ɔ maaa v̄i b̄íta kè eé kányo wè ũgbangba? Ñ kámma bo ñ p̄ɔ ble ñ í mi ñ p̄onnaa ke.

²⁰ Ben Luda bène: Ȳɔnkɔ, gwāav̄ia mé n w̄ɛndi gbekamma. Soru kè ñ kè é ḡɔ dé p̄ɔ ũmɛ?

21 Leme gbē kè auziki t̀̀k̀s̀azi, m̀ode à de ɔɔdee ũ Luda kiario yā de le.

Ludanaanekena

(Mat 6:19-21, 25-34)

22 Ben à bè a ibanɔne: Beee yānzi mée ooare, àton a wèndi kàhàn ke à be b́n wé blero, àton a mè kàhàn ke à be b́n wé daro.

23 Wèndi de p̀́bleela. Mè de p̀́kasāala.

24 À gbāa kánkánanɔ gwa. Aṣè p̀́ t̀́ro aṣè p̀́ k̀ero, aṣɔ d̀́ ke gbàɔ v̄iro, baa k̄n beeeo Luda è n̄ gwa. Á bèe v̄i maamaa de bāanɔla fá!

25 A té, dé bé eé f̄ à a wèndi gbāa kaara, baa gurɔ do, a kàhánkēna guuu?

26 Tó é yā néngo kè f̄ro, b́yānzi ée yā kpaaanɔ kàhàn kēezi?

27 À lá vúdeenɔ gwa sèn lán aṣɔ de nà. Aṣè z̄i kero aṣè buu t̄aro, m̀ode mée ooare baa Sulemanu k̄n a auzikio, èe uta da à maaa kà aṣ ke ũro.

28 Sèla kè kuu gbāa eé té k̄ zia, lán Luda è p̀́ nazi le nà, amɔa ludanaanekēsānadeenɔ, weé a p̀́ o d̀́ɔ?

29 Àton tó p̀́ kè é ble ke p̀́ kè é mi yā d̄are aero. Àton à damu kero.

30 P̀́ p̀́nɔ p̀́ngi yā è d̄o anduna kè kifiinɔne ae, a De s̄ɔ d̄s̄ kè p̀́ p̀́nɔ k̄s̄ s̄iao.

31 À tó kpata kè b̀́ à kiia yā d̄are ae, eé p̀́ p̀́nɔ kaaraare.

32 Ma kpāsa néngo gbēnɔ, àton v̄ia kero, zaake a De p̀́yezime à a kpá kpata p̄n.

33 À p̀́ kè á v̄inɔ yā à takaasideenɔ gba à ɔɔ. À ɔɔs̄o kè è zi k̄uroo z̄s̄, ludambe auziki kè è yāaro kákii ũ, kè kpāi è s̄ziro, k̀k̀o s̄ è à yakaro.

34 Zaake guu kè a auziki kún, gwen a làakari éḡs̄ kún se.

Zikeri náanede làakaridee

(Mat 24:45-51)

35 Àḡs̄ kú soru guu, à tó a fitia ḡs̄ nana.

36 Àḡs̄ de lán gbē kè aṣɔe n̄ dii suna dāa à su k̄n n̄ose p̄nnakenao bà, le gurɔ kè à m̀ à gbà lè, weé zé wēne ḡs̄o.

37 Aubarikadeenɔn z̄ikeri kè n̄ dii é n̄ le b̄ēe a sugurɔɔa p̄nɔ ũ. Yāpuraan mée ooare, dii p̄i é a p̄nɔ keke à yi, eé n̄ v̄ēe, eé p̀́blee kakāāne.

38 Baa tó à m̀ lezāndo ke k̄ngɔ idē'idē, tó à n̄ lé le, aubarikadeenɔn n̄ ũ.

39 Àḡs̄ yā k̀k̀ii d̄s̄. Tó bedee gurɔ zaka kè kpāi é m̄sa d̄s̄ yā, le eé tó à a kpé f̄ro.

40 Apinɔ s̄s̄, àḡs̄ kú soruo, zaake Gbēntee Né é su gurɔ zaka kè a wée d̄zirooame.

41 Pita bè: Dii, wa yānzin n yā p̄i l̀̀k̀s̀zizis̄, ke baade p̄ngi yānzime?

42 Dii bè: Dén begwari náanede làakaridee kè à dii è a z̄ikerinɔ nanɔ a ɔz̄i le à p̀́blee kpám̄ma à gurɔɔa ũu?

43 Aubarikadeen z̄ikeri kè à dii à lè èe kee lee a sugurɔɔa ũ.

44 Yāpuraan mée ooare, eé a auziki p̄ngi nanɔ a ɔz̄ime.

45 M̀ode tó z̄ikeri p̄i bè a n̄ose guu a dii suna e gi kee s̄s̄, ben à nà a z̄ikeri daanɔ gbēgbēnaa, ḡs̄gbēnɔ k̄n n̄gbēnɔ, èe s̄nkara p̀́ blee èe wēde kee,

46 à dii é su gurɔ kè à wée d̄zirooame, gurɔ zaka kè à d̄s̄rooa, eé à z̄s̄z̄k̄s̄re à à baka da k̄n kifiino.

47 Z̄ikeri kè à a dii p̀́yezi d̄s̄, ben èe soru ke à à p̀́yeziyā k̀ero, weé à gbē búgubugu.

⁴⁸ Zíkèri kè à a dii poyezi dōro, ben à yá kè de wà à gbēzi kè s̄s, weé à gbē féteme. Gbē kè Luda à gbà bítan Luda é wetea bíta. Gbē kè Luda pò nàne a ɔzī bítan, eé gbekaa deñla.

Kèkèkōana Yesu yānzi
(Mat 10:34-36)

⁴⁹ Tēn ma m̄o na andunaa, mée gizi té pì ḡs̄ k̄u se tiaro.

⁵⁰ Má w̄et̄amma vī kè mé ḡēn, má kú laasuu bíta guu ai à gá yāao.

⁵¹ Ée daa ma m̄o le gbēn̄o ḡs̄ nna k̄s̄o anduna guun ȳs̄? Auo! Mée ooare, kèkèkōana yānzi ma m̄ozi.

⁵² Zaa tia ua kè ḡs̄on s̄ōōōon̄o kún, aṣé k̄s̄ k̄paatete. Ḡs̄on aaḡs̄on̄o é b̄o ḡs̄on̄o plaaan̄o k̄p̄e, ḡs̄on̄o plaaan̄o é b̄o ḡs̄on̄o aaḡs̄on̄o k̄p̄e.

⁵³ De é b̄o a n̄éḡs̄gb̄e k̄p̄e, n̄éḡs̄gb̄e é b̄o a de k̄p̄e. Da é b̄o a n̄én̄gb̄e k̄p̄e, n̄én̄gb̄e é b̄o a da k̄p̄e. Zā da é b̄o n̄oz̄aree k̄p̄e, n̄oz̄aree é b̄o a zā da k̄p̄e.

Gur̄o k̄k̄i yāasi d̄s̄na
(Mat 16:2-3)

⁵⁴ Yesu bè pariine: Tó á è lou e sisii ɔf̄ant̄ēḡēk̄pen k̄pa, é be ḡs̄o lou é ma, ben è ke le.

⁵⁵ Tó á è ïa e b̄o s̄ōm̄ete k̄pa, é be guu é wā, bens̄o é wā.

⁵⁶ M̄onafikideen̄o! Á t̄ōte k̄s̄n̄ ludamb̄ēēo w̄e d̄s̄k̄zi, ben á gur̄o k̄k̄i yāasi d̄s̄ s̄ro n̄é?

Gaafaa wetea
(Mat 5:25-26)

⁵⁷ B̄yānziñ à yāk̄ena a z̄éa d̄s̄ a z̄indaaroo?

⁵⁸ Tó n̄ ibee e gaanyo yāk̄paek̄k̄iia, ñ aña ke le à gaafaa kenne zaa z̄én, le àton n̄ ḡáe à ḡányo yāk̄paek̄eri k̄iario yānzi. Tó n̄é ke lero, yāk̄paek̄eri p̄i é n̄ kp̄a dogaria, dogari é n̄ da kp̄esiaan.

⁵⁹ Mée oonne, né b̄o gwero ai ñ gá f̄ia boo píngi. Baa k̄ōb̄o é ḡs̄ t̄enziro.

13

N̄seliēna ke gaa

¹ Gur̄o beea gbēken̄o m̄ò wà Galili gbē kè Pilati ñ déde à ñ aru yāk̄s̄te k̄s̄n̄ ñ sa'ob̄o aruon̄o yá ò Yesune.

² Ben Yesu bèñne: Kè Galili gbē p̄in̄o gaa de le, ée daa aṣ durun de Galili gbē kp̄aanan̄o p̄olan̄o ȳs̄?

³ Auo! Mée ooare, tó ée n̄s̄e liero, a píngi é ga lán ñ bàme.

⁴ Ḡs̄on̄o baro plaasai kè Siloamu kp̄édidik̄ōana gb̄oro à sím̄fa aṣ ḡagan̄o s̄s, ée daa aṣ taari de gbē kp̄aaa kè aṣo kú Yerusalemun̄o p̄olan̄o ȳs̄?

⁵ Auo! Mée ooare, tó ée n̄s̄e liero, a píngi é ga lán ñ bàme.

⁶ Ben à yá k̄k̄i l̄k̄s̄ziñne à bè: Gb̄eke bé à k̄k̄ā lí bà a swadako guu, ben à ḡàa a b̄e wete èe ero.

⁷ Ben à bè a z̄ik̄erine: Ñ gwa, à w̄e aaḡs̄deen ȳe, kè ma m̄o b̄e wete k̄k̄ā lí p̄ia m̄é ero. Ñ z̄s̄, wé tó à guu sí p̄an̄o ȳs̄?

⁸ Ben z̄ik̄eri p̄i bène: Baa, ñ tó ai z̄ii d̄o. Mé guu bi mà ligazi mà taaki k̄áne.

⁹ Ée ḡí n̄ é z̄iiziro. Tó èe né iro sa, ènd̄è ñ z̄s̄ ñ ne.

N̄gb̄e k̄s̄k̄una k̄k̄ōana

¹⁰ K̄ámmabogur̄o z̄i Yesu e yá daañne aduak̄ek̄pen.

11 Nɔgbɛ kee kú gwe, zín à kɔ̀ kù à kà wɛ̀ baro plaasai. Ègɔ̀ kokoname è fɔ̀ à a zĩnda poro baa fétero.

12 Kɛ̀ Yesu à è, ben à à sisi à bè: Nɔgbɛ, n kɔ̀kɛ̀e gòmma.

13 Ben à ɔ̀ kɛ̀a. Zaa gwe gɔ̀ à pòro, ben à Luda saabu kpà.

14 Ben aduakekpɛ̀ gbɛ̀nsi pɔ̀ fɛ̀ kɛ̀ Yesu à kɛ̀kɔ̀a kámmabogurɔ̀ɔ̀ zĩ yãnzĩ, ben à fɛ̀ à bè gbɛ̀nɔ̀nɛ̀: Gurɔ̀ swɛ̀edoo bé à kuu kɛ̀ wɛ̀ zĩ kɛ̀n. Ágae mó wà a kɛ̀kɔ̀a gurɔ̀ beeenɔ̀a, mɔ̀de kámmabogurɔ̀ɔ̀ zĩ baasi.

15 Ben Dii wè̀ala à bè: Mɔ̀nafikideenɔ̀! Kámmabogurɔ̀ɔ̀ zĩ a baade è a zù ke zaaki poro a bà̀ɔ̀kiia à gá í kpáaroo?

16 Ibraĩ hori nɔgbɛ̀ kèkii sɔ̀, Setãn à yì wɛ̀ baro plaasaimɛ̀. À bà̀ pì poronaa kámmabogurɔ̀ɔ̀ zĩ zé vĩroo?

17 Kɛ̀ à ò lɛ̀, ben wí à ibɛ̀enɔ̀ kù n píngi, mɔ̀de gbɛ̀nɔ̀ pɔ̀ɔ̀ kɛ̀ nna dabuyà kè èè kɛ̀enɔ̀a píngi.

*Yalekɔ̀zina kɔ̀n musadi wɛ̀eɔ̀
(Mat 13:31-32, Maa 4:30-32)*

18 Ben Yesu bè: Bɔ̀n kpata kɛ̀ bɔ̀ Luda kiia bɔ̀kɔ̀bao? Bɔ̀n mé lékɔ̀zio?

19 À de lán musadi wɛ̀e kɛ̀ gbɛ̀ sè à tɔ̀ a kara guu bà. Kè à bɔ̀e, à kè lí ù, ben báanɔ̀ m̀ò wà zɔ̀zɔ̀ à gànɔ̀a.

*Yalekɔ̀zina kɔ̀n buredisese'èzɛ̀o
(Mat 13:33)*

20 Ben à bè ɔ̀: Bɔ̀n mé kpata kɛ̀ bɔ̀ Luda kiia lékɔ̀zio?

21 À de lán buredisese'èzɛ̀ kɛ̀ nɔgbɛ̀ sè à kà flawa zaka lé aagɔ̀ guu à yàkɔ̀te píngi bà.

*Zéle kpaatoo
(Mat 7:13-14, 21-23)*

22 Gurɔ̀ kɛ̀ Yesu e gaa Yerusalemu, èe gɛ̀e wétɛ̀nɔ̀ kɔ̀n lakutunɔ̀la èe yá daańne,

23 ben gbɛ̀ke à là wà bè: Baa, gbɛ̀ kɛ̀ aɔ̀é m̀sina e ziaa zĩnɔ̀ pariroo? Ben Yesu bè gbɛ̀nɔ̀nɛ̀:

24 À aĩa ke à gɛ̀ zéle kpaatoo guu. Mée ooare, gbɛ̀ parideenɔ̀ é wete wà gɛ̀n, mɔ̀de aɔ̀é fɔ̀ro.

25 Tó bɛ̀dee fɛ̀e à zé tàta, tó a gɔ̀ bàazi, ben ée gbà lɛ̀e ée bee: Baa, n zé wɛ̀we, ée beare á a dɔ̀ gukearo.

26 Beee gbera tó a bène à pɔ̀ blèao, à í m̀iao, à yá dàńne a be gáale,

27 eé beare á a dɔ̀ gukearo. À guala a zaakerinɔ̀ a píngi.

28 Tó a Ibraĩ kɔ̀n Isaakuo kɔ̀n Yakubuo kɔ̀n annabinɔ̀ é píngi kpata kɛ̀ bɔ̀ Luda kiia guu, ben wà a zu bàazi, gwen é ɔ̀ ɔ̀n à ɔ̀ di a musu.

29 Gbɛ̀nɔ̀ é bɔ̀ ɔ̀fántɛ̀bɔ̀e kpa kɔ̀n ɔ̀fántɛ̀gɛ̀kpen kpaao kɔ̀n gu'igbáaroo kpaao kɔ̀n sɔ̀mɛ̀te kpaao, aɔ̀é mó pɔ̀ ble kpata kɛ̀ bɔ̀ Luda kiia guu.

30 Len kpɛ̀edeeno é gɔ̀ gbɛ̀ káakunɔ̀ ù lɛ̀, gbɛ̀ káakunɔ̀ é gɔ̀ kpɛ̀edeeno ù.

*Yerusalemu yá
(Mat 23:37-39)*

31 Gurɔ̀ beeeaa gɔ̀ Farisi kenɔ̀ m̀ò Yesu kiia aɔ̀ bène: Ñ fɛ̀e gura kɛ̀, zaake Herɔ̀du yezi à n demɛ̀.

32 Ben à bènne: Á gá o flɛ̀ngo pìne, mée zĩnno goorńma mée gyáreenɔ̀ kɛ̀kɔ̀a gbàa kɔ̀n ziaao, à gurɔ̀ aagɔ̀dee zĩ sɔ̀ mé ma zĩ papa.

³³ Baa kɔn beeeo sɛto mà gá aɛ gbàa kɔn ziaao kɔn ziaoooo, zaake èe kɔ sío annabi ga gukearo, sé Yerusalemu.

³⁴ Yerusalemudeenɔ, Yerusalemudeenɔ! Èè annabinɔ dɛdɛ, èè gbɛ kɛ Luda n zɪawaanɔ pàpa gbèo à n dɛdɛ. Mɛɛgɔ yezi mà a kakɔamazi gɛn baaagɔ, lán koo è dɛbɛ kú a nɛnɔla nà, mɔde èè weziro.

³⁵ Luda é a kpé tóare bɛzɪ ùmɛ sa. Mɛɛ ooare, é ma e dɔro ai à be, aubarikadeen gbɛ kɛ èe mɔɔ Dii tɔo ù.

14

Yesu kuuna Farisi ke be

¹ Kámmabogurɔɔ zɪkea Yesu gàa pɔ ble Farisinɔ gbɛnsi ke be, ben gbɛ kɛ aɔɔ kú gweenɔɔ e à kpákpaá.

² Kakagyákɛri kee kú Yesu aɛ gwe.

³ Ben Yesu dokadɔrinɔ kɔn Farisinɔ là à bè: Wè gbɛ kɛkɔa kámmabogurɔɔ zɪs ke wè kɛkɔaro?

⁴ Ben aɔ gɔ yɪtɛna kítikiti. Ben Yesu gyáree pì kú à à kɛkɔa à à gbàrɛ.

⁵ Ben à n lá à bè: Tó a gbɛkee né ke zù vɪ à zù lɔgɔn kámmabogurɔɔ zɪ, eé à bɔ gɔɔroo?

⁶ Aɔɔe fɔ wà wèàlaro.

⁷ Yesu è dian gbɛ kɛ wà n sísinnɔ e vɛeki maaa kúu nà, ben à yá lèkɔzínɛ à bè:

⁸ Tó wà n sisi nɔsɛ pɔbleea, nton vɛe vɛeki maaa guuro. Tó wà gbɛ kɛ bèe vɪ denlaa sisi nɛ!

⁹ Tó a sísiri mò à bènnɛ: N fɛe n vɛeki kpá gbɛ pía, né fɛe n gá vɛe kpɛɛ kpa kɔn wíomɛ.

¹⁰ Tó wà n sisi, nɔgae vɛe kpɛɛ kpa, lɛ tó n sísiri mò, eé benne: Ma gbɛnna, n fɛe n mɔ aɛ kɛ. Beee é n ke bèe vɪ gbɛ kɛ á kú lɛdoonɔ aɛ.

¹¹ Gbɛ kɛ è a zɪnda sé lezɪn Luda é à busa. Gbɛ kɛ è a zɪnda busa sɔ, Luda é à sé lezɪ.

¹² Ben Yesu bè a sísiri pɪnɛ: Tó nɛɛ gbɛnɔ sísii pɔble fáantɛ blenaa ke uusie pɔ, nton n gbɛnnanɔ sísii ke n vɪlnɔ kɔn n dáaronɔ ke n danɛnɔ ke n ɔɔde daanɔ. Tó n kɛ lɛ, aɔɛ ɛara wà n sísime se aɔ fɪa bonne.

¹³ Tó nɛɛ gbɛnɔ sísii pɔbleea, n takaasideenɔ sísii kɔn gbɛ kɔɔkúnanɔ kɔn ɛrɛnɔ kɔn vɪanɔ,

¹⁴ né gɔ aubarikadee ù, zaake aɔ pɔke vɪ wà fɪa boonɛro. Luda bé eé fɪa bonne gbɛ maaanɔ fɛɛgurɔɔ zɪ.

Yalɛkɔzina kɔn pɔble bitao

(Mat 22:1-10)

¹⁵ Kɛ gbɛ kɛ aɔɔ kú lɛdoonɔ doke yá pì mà, ben à bè Yesune: Aubarikadeen gbɛ kɛ eé pɔ ble kɔn kpata kɛ bɔ Luda kɪia gbɛnɔ ù.

¹⁶ Yesu bènɛ: Gbɛke bé à yezi à pɔblee ke, ben à gbɛnɔ sísii paripari.

¹⁷ Pɔblegurɔɔ zɪ à a zɪkɛri zɪ à o gbɛ kɛ à n sísinnɛ aɔ mɔ, wà pɔ píngi soru kɛ wà yáa sa.

¹⁸ Ben aɔ baade e wetɛɛ wà n kɛ. Gbɛ káaku bènɛ: Ma bú lù, mé gá gwa. N yá nna, n ma kɛ.

¹⁹ Gbɛ pánde bè: Ma zù zɪkɛbɔnɔ lù mèn kuri, mé gá n gwa. N yá nna, n ma kɛ.

²⁰ Gbɛ pánde bè: Ma nɔɔ sè dufumɛ. Beee yánzi mé e mà móro.

21 Ben zīkeri pì liara à tà à n légbè ò a diine. Ben bēdee pì pò fē à bè a zīkerine: N̄ gá wéte guu kpakpaa gāalen̄ kōn zédaan̄, n̄ takaasideen̄ kōn gbē kōkōkūnan̄ kōn v̄lan̄ kōn eren̄ kakōa n̄ suño kè.

22 Beee gbera zīkeri pì mò à bène: Dii, ma yā kè n̄ ò kè, mōde vēeki kpé kuu.

23 Ben dii pì bè zīkeri pīne: N̄ gá zén̄ guu kōn zé wéwēn̄ pīngi, n̄ gā na gbēn̄ a aō gē lē ma ua pa.

24 Mée ooare, gbē kè ma n̄ sīsī pīn̄ ke é lé zō ma pōblee piaro.

Gōna Yesu iba ũ

(Mat 10:37-38)

25 Wà té zén̄ kōn Yesuo paripari, ben à liara à bène:

26 Tó gbē mò ma kiia, ben à ye a dezi demala ke a da ke a naō ke a nēn̄ ke a v̄l̄n̄ ke a dāaron̄ ke api zīnda, eé f̄ à ke ma iba ũro.

27 Gbē kè èe a líkpangbāroo sé àgō tēomaziro, adee é f̄ à ke ma iba ũro.

28 Tó a gbēkee yezi à kpédidikōana bo, eé vēe gīa à à ɔ ɔ dɔ dɔ à gwa, tó eé f̄ à zī pì keroo?

29 Tó èe ke lero, ben à ēe kpàe, tó èe f̄ à à yāaro, gbē kè èe pīngi é à lalandi ke

30 wà be: Gbē kèkii nà kpébonaa à f̄ua à à m̄ de.

31 Ke tó kīna yezi à gá zī ká kōn kīna pāndeo, eé vēe gīa à a laasuu lé à gwa, tó a soza gāli kurin̄ é f̄ wà kù kpá soza gāli baroo kè aōe suun̄aroo?

32 Tó à èe f̄ro, eé zīrin̄ zī lē aō ledolekena zé wetee zaale èe ká kīro.

33 Lem̄e d̄, tó a gbēkee e ɔ kpá p̄ kè à v̄in̄zi pīngiro, eé f̄ à ke ma iba ũro.

34 Wisi né p̄ nnaame, mōde tó à í nnaa tà, dian weé ke nà à gō nna d̄o?

35 À maa t̄ote kes̄ zūgbōkaekiinero, wè kwéeme. Gbē kè swā vī à ma.

15

P̄ kè sāsān̄

(Mat 18:12-14)

1 Be'ɔɔsirin̄ kōn durunkerin̄ e s̄o Yesuzi lē wà à yā ma n̄ pīngi.

2 Ben Farisin̄ kōn ludayādannerin̄ e yákete kaazi aō bè: Gbē kèkii è durunkerin̄ sí è se p̄ bleño led̄o.

3 Ben Yesu yā kèkii lèkōziin̄ è à bè:

4 Wà be a gbēkee s̄a vī mèn bas̄oro, ben à doo sāsā, è à bas̄oro dosai tó sèn à p̄e s̄a kè sāsā pizi ai à gá eroo?

5 Tó à b̄a, è à sé à da a gān̄ kōn p̄nnao

6 à táo b̄e à a gbēnnan̄ kōn a fáandideen̄ sīsī à beñe: À p̄nnaa kemao. Ma a s̄a kè sāsā è.

7 Lem̄e d̄ mée ooare, weé p̄nnaa ke ludambe durunkeri mèn doo kè n̄se liē yā musu de gbē maa gōn bas̄oro dosai kè aō n̄seliena n̄i v̄iroon̄la.

8 N̄gbē kè kondogi ɔ vī mèn kuri s̄o né? Tó à mèn doo sāsā, è fitia na à kpé waa à wete busebuse ai à gá eroo?

9 Tó à b̄a, è a gbēnnan̄ kōn a fáandideen̄ sīsī à beñe: À p̄nnaa kemao. Ma kondogi ɔ kè sāsā pì è.

10 Lem̄e d̄ mée ooare, Luda malaikan̄ è p̄nnaa ke durunkeri mèn doo kè n̄se liē yā musu.

Négōgbē kè sāsā

11 Yesu bè d̄: Gbēke bé à kuu à négōgbēn̄ vī gōn plaa.

12 Ben Sabi bè a dene: Baa, ñ ma asaia kè mégõ vī túbì guu kpáma. Ben de pì a auziki kpàateteñe.

13 Èe ke gurɔ plaaro, ben Sabi a pónɔ nàkɔa píngi à tà bùsu pànden zàazã. Gwen à a auziki kàaten pàpàkena guu.

14 Kè à pó kè à vīnɔ dè píngi, ben dekaa gbáaa kà bùsu pìn, ben à gò takaasio.

15 À gàa à nà bùsu pì gbēkezi ayazikeri ũ, ben gbē pì à gbàre a bura à pòblee kpá aledenɔa.

16 Ègõ yezi à pó tèe kè aledenɔ e bleee ble à kã, mode wè pòke kpáaro.

17 Kè à làakari sù à bè: Ma de ayazikerinɔ pòblee vī diñzi, ben mée gaa kɔn nɔaao kè.

18 Mé fɛɛ mà tá ma de kiia, mé bene: Baa, ma durun kè Ludanɛ kɔn mpio se,

19 mée kɔ sío wà ma sísi n né ũ dɔro. Ñ ma diɛ n ayazikerinɔ doke ũ.

20 Ben à fɛɛ èe taa a de kiia. Kè à té káaa èe suu, à de pì à è, ben à kènɛ wēnda.

À bàa si à gàa à kùsia, à lé pèa.

21 Ben né pì bène: Baa, ma durun kè Ludanɛ kɔn mpio, mée kɔ sío wà ma sísi n né ũ dɔro.

22 Ben de pì bè a zikerinɔne: À gá kpakpaa, à utada maaa kè de à kpaaanɔla sé à mó à danɛ, à tãnga danɛ à kyatee kpáne.

23 À zùswarene bɔrɔ mèkpana kũ à de, wà só pɔnnakena guu,

24 zaake ma né pì gà à fɛɛmɛ. À sàsámɛ, ben ma à è. Ben aɔ nà pɔnnakena.

25 Woru sɔ kpé bura. Kè èe suu à kà kī kɔn beɛo, ben à bata ɔ mà dɔ kɔn kòkò kīio.

26 Ben à zikerinɔ doke sísi à à là bɔn wèe keɛ.

27 Ben à wèala à bè: N dàaro bé à sù, ben n de zùswarene bɔrɔ mèkpana dè, kè à à è aafia yãnzi.

28 Ben Woru pɔ fɛ, à gí gē ua guuzi. Kè à de bɔ à agbaa kpàne,

29 ben Woru bè a dene: É'e, à kà wè ũgbangba kè mée zīi keenne, mée gín yãzi zikiro, ben baa blèkoffi gina née kpáma mà pɔnnaa keo kɔn ma gbennanɔoro.

30 Kè n né kè à n auziki kàate kaaruanɔne pì sù, n zùswarene bɔrɔ mèkpana dène.

31 Ben à de bène: Ma né, ñ kúmao gurɔ píngi. Pó kè má vī píngi n pómɛ.

32 À kɔ sío wà pò ble kɔn pɔnnaaome, zaake n dàaro pì gà à fɛɛmɛ. À sàsámɛ, ben wà à è.

16

Auziki náanesai

1 Yesu bè a ibanɔne: ɔɔde ke bé à kuu à begwari diɛ a zikerinɔne. Ben wà mò wà kɔmɔtɔ kènɛ wà bè, èe à auziki kaateɛ.

2 Ben à à sísi à bène: Yã kè má mà n musu de diame? Ñ yã kè néɛ keɛ n begwana guu tɔkémɛ. Né fɔ ñgõ de ma begwari ũ dɔro.

3 Ben begwari pì ò a swè guu: Ma dii e ma bɔɔ zīi guu, mé ke diame? Àɛ kè mé fɔ mà sè waro, ben baakena demɛ wíyã ũ.

4 Má dɔ yã kè mé ke le gbēnɔ ma diɛ ñ be, tó à ma bɔ zīin.

5 Ben à a dii fiadeenɔ sisi doodo à gbē káaku là à bè: Ñ ma dii fīa kūna ũgbame?

6 À bè: Nósi gaawa lé basɔoro. Ben begwari pì bène: N fīa takadan yè. Ñ vèɛ ñ kè baplaa akuri kpakpaa.

7 Ben à bè gbē pāndenɛ: Mpi sɔ̄, n fīa ũgbame? Ben à bè: Ése sàki basɔ̄ɔro. Ben begwari pì bènɛ: N fīa takadan yè, n kē basiḡḡ.

8 Ben dii pi begwari náanesaidee pì sáabu kpà wééẏé kè à kè yá musu. Zaake anduna kèki gbēnɔ̄ wéé zēna de gupuradeenɔ̄la n kó tēe yákana guu.

9 Mapi sɔ̄, méé ooare à gbēnnanɔ̄ wete kɔ̄n ɔ̄ náanesaio, le gurɔ̄ kè à yáawa, Luda é a dié beé kè è yáaroonɔ̄ guu.

10 Gbē kè náane vī kɔ̄n à féteo éḡḡ náane vī kɔ̄n à bítaome se. Gbē kè náane vī kɔ̄n à féteoroó éḡḡ náane vī kɔ̄n à bítao sero.

11 Tó ée ke á náane vī kɔ̄n ɔ̄ náanesaioro, Luda é a náane ke kɔ̄n à yāpuradeeó?

12 Tó ée ke á náane vī kɔ̄n gbē pānde pónɔ̄ro, Luda é a zīnda pó kpáawaó?

13 Zíkəri è f̄ à dɔ̄ dii mèn plaaaziro, zaake eé za gbē doon ḡḡ ye gbē doozi, kes̄ eé na gbē doo à kya ká gbē doon. É f̄ ḡḡ dɔ̄ Ludazi kɔ̄n ɔ̄ɔ ledoro.

14 Farisinɔ̄ ye ɔ̄zi. Kè aḡ yá pì mà píngi, ben aḡe lézúkii keé Yesua.

15 Yesu bèrɛnɛ: Eè yá nnaa kpá a zīndaa gbēnteenɔ̄ kiame, mɔ̄de Ludaa a swè d̄. Yá kè bíta gbēnteenɔ̄nen Luda è kya kán.

Ɔ̄de kɔ̄n Lazaru

(Mat 5:31-32, 11:12-13, Maa 10:11-12)

16 Musa doka kɔ̄n annabinɔ̄ takadanɔ̄ kuu ai Yaaya gurɔ̄ɔa. Zaa gurɔ̄ beeen wée kpata kè b̄ Luda kiia baaru kpaa, ben gbē píngi e weteé à ḡēn kɔ̄n gbáaao.

17 Ludambe kɔ̄n ɔ̄teo ḡētena aaga de doka pì wēzā féte gogonala.

18 Gbē kè ḡi a naḡzi à nɔ̄ pānde sè, adee zina kème. Gbē kè nɔ̄ kè wà ḡizi sè s̄ zina kèn gwe.

19 ḡḡgbē ɔ̄de kee kuu è pókásá maa ɔ̄deenɔ̄ da, éḡḡ pɔ̄nnaa keé nnamana guu gurɔ̄ píngi.

20 Baakeri kè wè bene Lazaru éḡḡ daena à be ḡānu, b̄nɔ̄ dɔ̄ɔ à mèa.

21 Éḡḡ póblee kè è léé ɔ̄dee pì teebu ḡīzī blena ni deé. Gbēnɔ̄ bé wèḡḡ à b̄ p̄nɔ̄ sāsáa.

22 Baakeri pì gà, ben malaikanɔ̄ à sè wà tào Ibraī kuu. Ɔ̄dee pì gà se, ben wà à v̄li.

23 Kuuna wéetámma guu ḡèwāan, kè à wéé sè musu, ben à Ibraī è káaa, Lazaru kú à saé.

24 Ben à lé z̄uzi à bè: Baa Ibraī, n ma wēnda gwa, n Lazaru zī à a ɔ̄netee z̄ ía, à m̄ à t̄m̄e ma néneá, zaake méé wāwāa maa tévura kèkii guume.

25 Ben Ibraī bè: Ma né, n tó nnamana kè liganzi n wèndigurɔ̄ yá d̄ngɔ̄ kɔ̄n takaasi bíta kè Lazaru kèo. À làakari kpaena gura kè sa, ben n kú wāwāa guu.

26 Beee ḡbera wéé z̄oto kú wa dagura. Tó gbē yezi à b̄ kè à ḡá a kiia, eé f̄ro, gbēke è f̄ à b̄ gwe à m̄ wa kiia s̄ro.

27 Ben ɔ̄dee pì bè: N yá nna Baa, tó lem̄e, n à zī ma de be,

28 zaake má d̄aronɔ̄ vī ḡ̄ɔ̄n ɔ̄ɔro. À ḡá lé dar̄ma, le aḡton m̄ gu wāwādee kè guuro.

29 Ben Ibraī bè: Aḡ Musa kɔ̄n annabinɔ̄ takadanɔ̄ vī, aḡ n yá ma.

30 Ben ɔ̄dee pì bè: Auo, Baa Ibraī! Tó gbēke b̄ gaan à ḡā n kiia, aḡé n n̄se lie.

31 Ben Ibraī bènɛ: Tó aḡe Musa kɔ̄n annabinɔ̄ yá maro, baa tó gbēke b̄ gaan, aḡé à yá síro.

17

Yesu yakeno

(Mat 18:6-7, 21-22, Maa 9:42)

1 Yesu bè a ibanone: Yá kè è tó gbēno fuu ègō sairo, mode waiyoo gbē kè è bō à kiia.

2 Eégō são adeene wà wísilogbē gbētē dō a waale wà à zu sèbe guu de à tó né kèkiino doke fula.

3 Agō kú kōn laakarío. Tó n gbēndoo durun kè, n gá n à le. Tó à a nòse lie, n kēne.

4 Tó à durun kēne gurō do gēn swēeplaa, ben à àra à bēne gēn swēeplaa a nòse lie, n kēne.

5 Dii zirinō bēne: N̄ wa ludanaanekena kaarawe.

6 Dii bè: Tó á Luda náane ví fete lán efō wée bà, é o síí lí kèkiine à a zīnda wo à gá pé sèbe guu, eé a yá ma.

7 Tó a gbēkee zō ví èe sè waa ke èe sãano dāa, tó à sù buraa, à dii é bene à mós à pólē gōon yó?

8 Auo, eé bene à pólē keare, à a uta lie à móare pólēo kōn íminao, àpi é gbasa à pólē à í mi.

9 Wè zō sáabu kpá kè à yá kè wà dànē kè yānzín yó?

10 Lemē apino sō, tó a yá kè Luda dāaree kè píngi, à be: Zōnon wa ũ, wa zīin wá kè.

Kusu gōon kurino kēkōana

11 Kè Yesu e gaa Yerusalemu, èe ligaa Samaria bùsu lézekiizi kōn Galilio.

12 Kè èe gēe lakutu ken, ben gōgbē kusu gōon kurino dààle. Aō ze káaa,

13 aō lé zuzi wà bè: Dii Yesu, n wa wēnda gwa.

14 Kè à n̄ é, ben à bēne: À gá à a zīnda dōba sa'orinone. Kè aōe gaa, ben aō kēkōa.

15 Kè aō gbē doo è a kēkōa, ben à liara à sù, èe Luda sáabu kpaa kōn kōto gbāaa.

16 À dàe a puua Yesu ae à ì kpàa. Gbē pì né Samaria gbēme.

17 Ben Yesu bè: Gōon kurino bé wà kēkōaroo? Gōon kēndoono kú māmē?

18 Aō gbēkee e liara à mò Luda sáabu kpáro, sé gbē zītō kēs?

19 Ben Yesu bēne: N̄ fēe n̄ tá, ma náane kè n̄ kè bé à n̄ kēkōa.

Gbēntee Né suna

(Mat 24:23-28, 37-41)

20 Farisino Yesu là kpata kè bō Luda kiia bōna gupuraaazi, ben à wēnla à bè: Kpata kè bō Luda kiia è bō gupuraa wà e kōn wéero.

21 Weé be à kú kè ke à kú káaro. Kpata kè bō Luda kiia pì kú a té kēme.

22 Ben à bè a ibanone: À gurō e mō kè é Gbēntee Né sugurō pino doke ena ni de, é ero.

23 Weé beare à kú káa ke à kú kè, mode àton gáro, àton ténziro.

24 Lán loupina è guu pu ludambe lé gura kè kōn à lé káao nà, len eégō de le Gbēntee Né sugurōa.

25 Séto à wētamma è maamaa gā, tōrigbēno é gízi.

26 Lán à de nà Nuu gurō, len eégō de le se Gbēntee Né sugurō.

27 Gbēno e pólē wèe í mii, wèe nō se wèe zā kee ai Nuu gā à gē goro'ite guu, ben í dà andunala, wà gāga píngi.

28 LEME dɔ Lutu gurɔ, wèe pɔ blee wèe í mii, wèe pɔ luu wèe pɔ yaa, wèe pɔ tɔ wèe kpé boboo.

29 Gurɔ kè Lutu bɔ Sɔdɔmu, té kɔn ɔfántɛgbɔo kwè bɔna ludambe, ben wà gàga píngi.

30 LEN eégɔ de le gurɔ kè Gbɛntee Né é bɔ gupuraaa.

31 Gurɔ beeea gbɛ kè kú a kpé musu tón pita à gɛ kpé guu à pónɔ sée à bɔoro. LEME dɔ gbɛ kè kpé buraa tón liara à pɔ sé bero.

32 À tó Lutu naɔ yá dɔagu.

33 Gbɛ kè yezi àgɔ a wèndi kúna é korazi. Gbɛ kè gí a wèndizi sɔ, adee égɔ wèndi vɛ.

34 Mée ooare, gwáaví beeea gɔn plaaanɔ égɔ daena kɔ sae, weé gbɛ doo sé wà gbɛ doo tón.

35 Nɔgbɛ gɔn plaaanɔ égɔ pɔ lɔɔ gu dɔnkɔn, weé gbɛ doo sé wà gbɛ doo tó.

36 Gɔgbɛ gɔn plaaanɔ égɔ kú bura, Luda é gbɛ doo sé, eé gbɛ doo tó.

37 Ben aɔ à là wà bè: Dii, má kpaá? À wènía à bè: Guu kè gè kún, gwen yeberekunɔ é kɔ kakɔan.

18

Gyaanɔ kè zè yákpækɛrila

1 Yesu yá lèkɔziíne le à ɔdɔaíne aɔgɔ adua kee kɔsɔkɔsɔ aɔton kpasaro.

2 À bè: Yákpækɛri ke bé à kú wéte kea, à Luda vía víro é gbɛke yá daro.

3 Gyaanɔ kee kú wéte pí guu, égɔ mɔɔ à kiia gèn baaagɔ è be: N zɛmao ma ibɛe yá musu.

4 Èe wero ai gurɔ plaa. Beee gbɛra à bè a zĩndane: Baa tó má Luda vía víro, bensɔ mèe gbɛke yá daro,

5 lán gyaanɔ pí e ía daama nà, mé zɛo. Tó mée ke lero, à zɛmalana yáana sai é ma á'áme.

6 Ben Dii bè: À yákpækɛri zaaa yá'ona ma.

7 Luda é zɛ kɔn gbɛ kè à n sé aɔɔe wii lɛea fáantɛ kɔn gwáavĩnɔoro? Eé ke kɔkɔkɔ kɔn wènlanaon yɔ?

8 Mée ooare, eé zɛnyome gɔɔ. Baa kɔn beeo tó Gbɛntee Né sù, eé a náanɛkeri e anduna guú?

Farisi kɔn be'ɔsiri

9 Ben à èara à yá kèkii lèkɔzi gbɛ kè aɔè n zĩnda die maa aɔ kya kángunɔne.

10 Gɔn plaa keno bé wà gàa adua ke Luda ua guu, gbɛ doo né Farisime, gbɛ doo sɔ be'ɔsiri.

11 Farisi pí zena èe adua kee. À bè a swè guu: Luda, ma n sáabu kè kè má de lán gbɛ kpaanɔ bàro, dibidibikerinɔ, náanesaideenɔ, zinakerinɔ ke lán be'ɔsiri kè bà.

12 Mèegɔ lé yii gurɔ plaplaa azuma kɔn azumao. Pɔ kè má è píngi mèe à kuridee bɔnne.

13 Be'ɔsiri pí sɔɔ zɛ káaa, èe fɔ à wée sè à musu gwà sero. À kpàngeda kè à bè: Luda, n sù kɛmao, durunkerin ma ú.

14 Mée ooare, gɔgbɛ pí tà a be Luda yásiona guume, èe ke Farisi pínlo. Zaake gbɛ kè è a zĩnda sé lezĩ Luda é à busa. Gbɛ kè è a zĩnda busa sɔ Luda é à sé lezĩ.

Aubarikadana nɛnɔn

(Mat 19:13-15, Maa 10:13-16)

15 Wèe mɔɔ Yesune kɔn n né fétenɔ le à ɔ kɛnma. Kè à ibanɔɔ è le, ben aɔ gĩnne.

16 Ben Yesu néno sîsi à bè: À tó néno mó ma kiia, àton gíínero, zaake aṣ takano pón kpata kè b̀ò Luda kiia ù.

17 Yápuraaan méε ooare, gbē kè eé kpata kè b̀ò Luda kiia sí lán né féte bàroo é gēnlo.

Auzikidee

(Mat 19:16-30, Maa 10:17-31)

18 Gbāade ke mò à Yesu là à bè: Danneri maa, dian mé ke mà wèndi kè è yáaroo ee?

19 Yesu bène: À kè dia n bè má maaa? Gbēkee maaro, sé Luda ado.

20 Ñ dokaṅ dō: Ñton zina kero, ñton gbē dero, ñton kpai oro, ñton yā di n gbēdaaaaro, ñgae bèε lí n de kōn n daone.

21 Ben à bène: Zaa ma néngo zīn má yā beeenṅ kūna píngi.

22 Kè Yesu yā pì mà, à bène: Yā mèn doo bé à gōnne. Ñ pò kè ní vīino yā píngi ñ à ɔ kpá takaasideenṅ, négō auziki vī ludambe. Beee gbera ñ mó ñ témazi.

23 Kè à yā pì mà, à nṅε yāka, zaake auzikibitadeeme.

24 Kè Yesu à gwà, ben à bè: À zī ũ maamaa auzikideene à gē kpata kè b̀ò Luda kiia guu.

25 Lakumi gēna pɔɔyīn aaga de auzikidee gēna kpata kè b̀ò Luda kiia guula.

26 Ben gbē kè aṣ yā pì màṅ bè: Dé bé eé fṣ à misina ee?

27 Yesu wèníla à bè: Yā kè gbēntee fùà à ke, Luda kiia è sí ke.

28 Ben Pita bè: Wa baabo píngi tò wa tenzi.

29 Ben Yesu bèñne: Yápuraaan méε ooare, gbē kè à a bee tò ke a naṣ ke a vīino ke a dāaronṅ ke a de ke a da ke a néno kpata kè b̀ò Luda kiia yānzī,

30 adee é éara à beee taka e de yāala paripari anduna kè guu, eé wèndi kè è yáaroo e anduna kè èe mṅo guu.

Yesu éara à a ga kōn a fεεnao yá'ona

(Mat 20:17-19, Maa 10:32-34)

31 Yesu a gōn kuri awεεplaaanṅ kākōaazi, ben à bèñne: Wée gaa Yerusalemu. Gwen yā kè annabinṅ kè Luda yān Gbēntee Né musu é papan píngi sa.

32 Weé à kpá bori pānde gbēnṅ, aṣé à fabo, aṣé à sṣṣ, aṣé lóu sua, aṣé à gbē flào, aṣé à de,

33 à gurṅ aagṅdee zī eé fεε.

34 Mṅde à iba pīnṅ e à ke mī dōro, zaake yā pì mī utenañne, aṅ dṣ yā kè èe ooro.

Vīa baakeri kēkōana

(Mat 20:29-34, Maa 10:46-52)

35 Kè Yesu kà kī kōn Yεrikoo, vīa kee vεεna zé léa, èe baa keε.

36 Kè à mà gbēnṅ e gētεε pari, ben à ní lá à bè, bṅn wèε keε.

37 Ben wà bène, Yesu Nazareti bé èe gētεε gwe.

38 Ben à lé zùzi à bè: Yesu, Dauda bori, ñ ma wēnda gwa.

39 Gbē kè aṅ té aezīnṅ gīne wà bè à yīte, ben à lé gbāa zuna kàara èe bee: Dauda bori, ñ ma wēnda gwa.

40 Yesu zè à bè wà móo. Kè à mò, ben Yesu à là à bè:

41 Bṅn ní yezi mà kennεε? A wèàla à bè: Dii, má yezi ma wée guu emε.

42 Ben Yesu bène: Ñ guu e. Ma náane kè ní kè bé à n kēkōa.

⁴³ Zaa gwe ɔ̃ɔ à wée guu è, ben à tɛzi, èe Luda sáabu kpaá. Kè baade píngi è le, ben wà Luda tó bò.

19

Zakeusi

¹ Kè Yesu kà Yeriko, èe gɛtɛɛ à guu.

² Gbɛkeɛ kú gwe à tɔn Zakeusi. Bɛ'ɔɔsirinɔ gbɛnsime, bensɔ auzikideeme.

³ Èe wetɛɛ à e gbɛ kè Yesu de a ũ, mɔde gbɛ gbootoomɛ, èe fɔ à à èro parii yãzi.

⁴ Ben à bàa lè à gàa aɛ à di sí lía le à Yesu e, zaake eé bɔɛ gwe kpamɛ.

⁵ Kè Yesu kà gwe, ben à wée sè musu à bène: Zakeusi, n pita kpakpaa. Séde mà pita n bɛ gbàa.

⁶ Ben Zakeusi pita kpakpaa à à si kɔn pɔnnao.

⁷ Kè gbɛnɔ è le, ben aɔɔe wisɔɔ kaa wà bè: À gàa pita durunkeri bɛ.

⁸ Ben Zakeusi fɛɛ à zè à bè Diine: Dii, mé ma auziki kpadoo kpaate takaasideenɔne. Tó ma gbɛke takii kè sɔ, mé eara mà à gɛɛ kpáa leo siigɔme.

⁹ Ben Yesu bène: Ua kè deenɔ m̀sina è gbàa. Zaake gbɛ kèkii se né Ibrai boriime.

¹⁰ Gbɛntee Né m̀ le à gbɛ kè sàsá wete à à mì síme.

Ɔɔdakɛna zikɛrinɔne

(Mat 25:14-30)

¹¹ Gurɔɔ kè wée à yã pì maa, ben à èara à yã kàaraɩne dɔ. Lán à kà kii kɔn Yerusalemuo nà, wée daa kpata kè b̀ Luda kiia é b̀ gupuraa a gɔɔme, ben à yã lèkɔziɩne

¹² à bè: Kína bori ke bé èe gaa bùsu zàazán le wà à kpá kpatan, eé liara à su.

¹³ Ben à a zikɛrinɔ sisi gɔɔn kuri, à kondogi ɔ kpá n baadea m̀n basɔɔɔro, à bène: Àgɔ laa taao ai màgɔ gá su.

¹⁴ À bùsudeenɔ sɔ zàn, ben aɔ zirinɔ zɩ à kpɛɛ aɔ bè: Wé we gbɛ pi kí blewero.

¹⁵ Kè wà à kpá kpatan à sù, à bè wà zikɛri kè a ɔ kpámma p̀nɔ sisi, le à e à dɔ lán aɔ àre è nà.

¹⁶ Gbɛ káaku m̀ à bè: Dii, n ɔ pì àre kàarame leo kuri.

¹⁷ Ben à bène: N kè, zikɛri maa. Lán n náane v̄i kɔn à féteo nà, négɔ iko v̄i wéte m̀n kurinɔa.

¹⁸ Gbɛ plaadee m̀ à bè: Dii, n ɔ pì àre kè leo ɔɔro.

¹⁹ Ben à bène: Mmɔn sɔ, négɔ iko v̄i wéte m̀n ɔɔrokoɔa.

²⁰ Ben gbɛ pãnde m̀ à bè: Dii, n ɔɔe kè. Má ùte kokona bisa kásáa guu.

²¹ Má n v̄ia v̄i, zaake n yãnɔ zɩ'ũ. Nèè p̀ kè n̄e diero sé, nèè p̀ kè n̄e t̄ro kè.

²² Ben à bène: Zikɛri zaa, n lé bé à n kari kè. N d̄ɔ kè ma yãnɔ zɩ'ũ, mèè p̀ kè mèè diero sé, mèè p̀ kè mèè t̄ro kè.

²³ Kè n d̄ɔ le, b̀yãnzin n̄e ɔɔdaa keoñne, le tó ma su, mà a p̀ sí kɔn à àreoro?

²⁴ Ben à bè gbɛ kè aɔ kú gweenɔne: À à ɔ pì sía à kpá gbɛ kè àre è leo kuria.

²⁵ Ben wà bène: Dii, à àre leo kuri k̀na k̀.

²⁶ Ben à wèñla à bè: M̄eɛ ooare, gbɛ kè p̀ v̄in Luda é kaarane. Gbɛ kè v̄iroo sɔ, baa kè à v̄i Luda é síame.

²⁷ Ma ibɛɛ kè aɔ yezí mà kí bleñnerooɔ sɔ, à móño kè à n dede ma aɛ.

Gbaakɛkpana Yesuzi Yerusalemu

(Mat 21:1-11, Maa 11:1-11, Yoh 12:12-19)

²⁸ Kè Yesu yã pi ò à yãa, ben à dà zén, èe gaa Yerusalemu.

²⁹ Kè à kà kīi kōn Betefageo kōn Betanio sīsī kè wè be Kùkpe gεεzi, ben à a iba zì g̃ōn plaa

³⁰ à bèñne: À gá lakutu kè kú a ae kèkāa guu. Tó a gē, é zaakinε b̃r̃o e bàd̃na gwe, gbēkee e dia zikiro. À poro à suo.

³¹ Tó wà a la wà be, à kè dia ée poroo, à be Dii bé à yezi.

³² Ben z̃lriño g̃aa, ão è lán à óñne nà.

³³ Kè ão e zaaki p̃i poroo, ben à diiño ñ lá wà bè: À kè dia ée zaaki p̃i poroo?

³⁴ Ão wèñla wà bè: Dii bé à yezi.

³⁵ Ben ão sù zaaki p̃io Yesunε, ão ñ utaño kp̃aεa, ben ão Yesu dia.

³⁶ Lán èe gaa nà, gb̃eño e ñ utaño kp̃aεε z̃én.

³⁷ Kè à kà kīi kōn guu kè zé p̃i m̃i pè Kùkpe sīsī guzuraεo, ben p̃oñnaa guu à iba kè ão t̃éziño ñ píngi nà Luda s̃abukpanaa kōn kòto gb̃aaao dabuyá kè ão èño musu píngi

³⁸ wà bè:

Aubarikadeen kína kè èe m̃o Dii t̃o ũ.

Aafia kú ludambε, gakui kú musu.

³⁹ Farisi kè ão kú zà guu keño bène: Danneri, ñ kp̃ak̃ε ñ ibañozi.

⁴⁰ Ben à wèñla à bè: Méε ooare, tó ão ỹl̃te, gb̃eño bé weé wii p̃i lé.

Yesu s̃od̃na Yerusalemudeeñe

⁴¹ Kè à s̃ō Yerusalemuzi, à gwà, ben à s̃o d̃s̃ à musu

⁴² à bè: Tó ñ yā kè eé m̃oñne kōn aafiao d̃s̃ gb̃aa yā dé, lε à ke nna. M̃o de tia sa à ut̃enannε.

⁴³ A gur̃o é m̃ó kè ñ ib̃eño é gbà lez̃iño d̃o wà liganzi wà ñ kagura ke

⁴⁴ ão ñ gboro ão ñ gb̃eño d̃ugu z̃s̃. Baa gb̃e ke ão tó didik̃s̃aro, kè ñéε gur̃o kè Luda wéε kp̃aenzii d̃s̃ro yānzi.

Yesu kuuna Luda ua

(Mat 21:12-17, Maa 11:15-19, Yoh 2:13-22)

⁴⁵ Kè Yesu g̃ε Luda ua guu, ben à p̃e laayariño.

⁴⁶ À bèñne: Wà kè Luda yān wà bè: Ma kp̃é ég̃s̃ de aduakekp̃e ũme, ben á kè gb̃ēbleriño tò ũ.

⁴⁷ Lán guu e d̃o nà Yesu èg̃s̃ yā daãñne Luda ua guu. Ben sa'orikiño kōn ludayādanneriño kōn gb̃ēnsiño e zé wet̃ε wà à de,

⁴⁸ m̃o de ão e à keña zé ero, kè baade píngi swá kpá wèe à yā maa yānzi.

20

Yesu gbekana a ikozi

(Mat 21:23-27, Maa 11:27-33)

¹ Zikea Yesu e yā daa gb̃ēño ñe Luda ua guu, èe baaru nnaa kp̃ãñne, ben sa'orikiño kōn ludayādanneriño kōn gb̃ēnsiño m̃o

² wà bène: Ñ owe, iko kp̃areen ñéε yā k̃eño keεo? Dé bé à ñ gba iko p̃i?

³ Ben à wèñla à bè: Mapi se mé yā gbekaawa. À om̃e,

⁴ Yaaya gb̃eño b̃atisikena b̃o Luda kiĩan ỹs̃o, ke gb̃ēntee kiĩame?

⁵ Ben ão yā g̃s̃g̃s̃ wà bè: Tó wa bè Luda kiĩame, eé wa la, b̃ỹánziñ wéε Yaaya yā s̃irozi?

⁶ Tó wa bè gb̃ēntee kiĩame s̃s̃, gb̃ē píngi é wa pápa gb̃èo ão wa de de, zaake ão Yaaya annabik̃εε si.

⁷ Ben ão wèñla wà bè: Wá d̃s̃ tó mán à b̃ñlo.

⁸ Ben Yesu bèñne: Endē mapi se mé iko kè mée yá kènɔ keɛo oarero.

Geepi líkpe ayakerinɔ

(Mat 21:33-46, Maa 12:1-12)

⁹ Ben Yesu yá kèkii lèkɔziñne à bè: Gbēke bé à geepi líkpe bà, ben à nà ayakerinɔne n̄ ɔzī à fēe táo à gurɔplaa kè gwe.

¹⁰ Kè geepizɔgurɔɔ kà, ben à a z̄iri z̄i ayakeri p̄inɔ, le aɔ a geepi b̄e p̄i kpáa, ben ayakeri p̄inɔ à gbē, aɔ à gbàre ɔkori.

¹¹ Ben à ìara à z̄iri pānde z̄i dɔ, ben aɔ à gbē aɔ wí dàa aɔ à gbàre ɔkori.

¹² Ben à ìara à gbē aagɔdee z̄i dɔ, ben aɔ à kènna aɔ p̄èa.

¹³ Ben buradee p̄i bè: Mé ke diame saa? Mé ma négɔgbē mèn do yenzidee z̄írma. Ke aɔ è yá da gwεε?

¹⁴ Kè ayakeri p̄inɔ à è, aɔ bèkɔne: Túbiblerin yè, wà à de, à túbí é gɔ wa p̄ó ù.

¹⁵ Ben aɔ b̄ò buraa guu, aɔ à dè.

Tò! Bón buradee p̄i é keñyo?

¹⁶ Eé mɔ à ayakeri p̄inɔ d̄ede à buraa p̄i na gbē pāndenɔne n̄ ɔzī. Kè gbēnɔ yá p̄i mà aɔ bè: Wàton ero!

¹⁷ Ben Yesu n̄ gwa tíi à bè: Yá kè wà kè Luda yān kèkii de diame?

Gbè kè kpéborinɔ pā kpāzi

bé à ḡò kpé gooda gbè mīdee ù.

¹⁸ Gbē kè lèe gbè p̄ia é wíwime, tó à lèe à s̄i gbēa s̄o, eé à ú lóme.

Be'ɔkpana Sizaay

(Mat 22:15-22, Maa 12:13-17)

¹⁹ Ludayādannerinɔ k̄on sa'orikinɔɔ d̄ò kè n̄ yānzin à yálekɔzina p̄i òzi, ben aɔ zé wète wà à k̄u ḡɔɔ, m̄ode aɔ v̄ia kè gbēnɔne.

²⁰ Aɔɔe à kpákpa, ben aɔ zāmbadee kè aɔɔe n̄ z̄inda diee gbē maaa t̄unɔ z̄la, le wà e wà à k̄u à yá'ona guu, wà à kpá n̄ b̄usu gbāadee à gbāaa m̄one.

²¹ Ben zāmbadee p̄inɔ à là wà bè: Danneri, wá d̄ò kè neè yá o n̄ yá dañne a zéa. Neè gbē wée gwaro, neè Luda zé dañne k̄on yápuraa.

²² À zé v̄i wà be'ɔ kpá Sizaá ke wàton kpáaro?

²³ Yesu n̄ m̄onafikikee d̄órma, ben à bèñne:

²⁴ À ɔɔ p̄i doo ɔɔame mà gwa. Dé mì wēzān yè k̄on à t̄oo? Aɔ wèa la wà bè: Siza p̄óme.

²⁵ Ben à bèñne: Tò, à p̄ó kè de Siza p̄ó ù kpá Siza, à p̄ó kè de Luda p̄ó ù kpá Ludaa.

²⁶ Ben aɔ f̄ua wà à k̄u à yá'ona guu gbēnɔ wáa. À yāwenlana b̄ò n̄ sae, ben aɔ n̄ lé ȳl̄e.

Gènn̄ f̄ena yá

(Mat 22:23-33, Maa 12:18-27)

²⁷ Ben Sadusi kè aɔ è be ḡenɔ è f̄eeroonɔ mò Yesu kiia, aɔ à gbèka

²⁸ wà bè: Danneri, Musa òwe a takada guu à bè: Tó gbē gà à a naɔ tò né'isai, à dáaro gyaanɔɔ p̄i sé, le à né borii dato a v̄ine.

²⁹ Le me ded̄n̄k̄odeenɔɔ kuu ḡɔɔn swεεplaa. Woru n̄ɔɔ s̄e, ben à gà né'isai.

³⁰ Ben Sabi n̄ɔɔ p̄i s̄e d̄o.

³¹ Sabi gbera B̄io s̄e d̄o. Aɔɔ kè le n̄ ḡɔɔn swεεplaa n̄ píngi, aɔ gàga né'isai.

³² Aɔ píngi gberan n̄ɔɔ p̄i gà se.

³³ Tò! Gèno fεεgurɔɔ zĩ aɔ dé bé eégɔ ɔɔɔ pì vīi? Zaake aɔ gɔɔn swεεplaa ń pínɡi aɔ à dɔ ɔɔ ume.

³⁴ Ben Yesu wɛn̄la à bè: Anduna kɛ gbɛnɔ è ɔɔɔ sé aɔè zā kɛ,

³⁵ mɔde gbɛ kɛ Ludaa diɛ kɛ aɔ kɔ sio wà bɔ gaan aɔ anduna dufu leenɔ é ɔɔɔ séro, aɔè zā kero.

³⁶ Weégɔ kuu lán malaikanɔ kuu nàme, weé ga dɔro. Weégɔ de Luda nɛnɔ ume, gaafeɛnɔ ũ.

³⁷ Baa Musa à gèno fεena yā pitiánne gura kɛ à gyanto yā òn à bè, Diin Ibraĩ kɔn Isaakuo kɔn Yakubuo Luda ũ.

³⁸ Dii è kɛ gèno Luda ũro, gbɛ bɛɛnɔ Ludame, zaake gbɛ pínɡi bɛɛ Ludane.

³⁹ Ben lodayádanneri kenɔ fɛe wà yā ò wà bè: Danneri, n yā maaa ò.

⁴⁰ Ben aɔɔe gà wà yáke làa dɔro.

Mesaya bori ya

(Mat 22:41-46, Maa 12:35-37)

⁴¹ Yesu ń lá à bè: À kɛ dia wè be Dauda boriin Mesaya ũu?

⁴² Zaake Dauda bè Saamu takada guu:

Dii bè ma diine à vɛe a ɔplaazi

⁴³ ai àgɔ à ibɛenɔ kene tinti ũ.

⁴⁴ Kɛ Dauda bène Dii, à kɛ dia eégɔ de à borii ũ dɔɔ?

Ludayádannerinɔ kɔn Farisinɔ mɔnafiki

(Mat 23:1-36, Maa 12:38-40)

⁴⁵ Kɛ baade pínɡi e à yā maa, ben à bè à ibanɔne:

⁴⁶ À làakari ke ludayádannerinɔzi. Aɔègɔ yezi wàgɔ tetɛnazi kɔn uta gbàanɔ dana, le wàgɔ ì kpaaɔmma yàranɔ. Aɔègɔ yezi wà vɛe aduakɛkpe vɛeki maaanɔ kɔn pɔnna pɔble vɛeki maaanɔ.

⁴⁷ Aɔè adua gbàa ke le gbɛnɔ ń e yānzi, ben aɔè gyaanɔnɔ kpé símma. Aɔ wɛétamma égɔ pásí de gbɛ pínɡi pɔla.

21

Gyaanɔ takaaside ɔdana

(Maa 12:41-44)

¹ Kɛ Yesu wɛe sè musu, ben à è ɔɔdeenɔ e ń gbaanɔ daa ɔɔdakii guu.

² Ben à gyaanɔ takaaside ke è gwe, à kɔɔɔ plaaa dàn.

³ Ben à bè: Yāpuraan mɛe ooare, gyaanɔ takaasidee pì ɔɔ dàn de gbɛ pínɡila.

⁴ Zaake aɔ ɔɔ sà guun aɔ bɔn wà kàn ń pínɡi. Nɔgbɛ pì sɔ, à takaasikɛe guu pɔ kɛ à vī à pɔ bleon à dàn pínɡi.

Yerusalemu kaatena kɔn andunayáagurɔ sèedanɔ

(Mat 24:1-21, Maa 13:1-19)

⁵ Gbɛkenɔ e Luda ua yā oo, aɔ bè wà à kpɛnɔ kɛke maa kɔn gbè maaanɔ kɔn pɔ kɛ wà Luda gbànɔ, ben Yesu bè:

⁶ Guroke é su kɛ pɔ kɛ á è kɛnɔ, baa gbè ke weé tó dikɔaro, weé gboro pínɡime.

⁷ Ben aɔ à là wà bè: Danneri, bɔren yā kɛnɔ é kɛɛ? Bó bé eégɔ de à keguro sèeda ũu?

⁸ Ben à wɛn̄la à bè: À làakari ke, àton tó wà a sàsāro, zaake weé mó pari kɔn ma tɔo, aɔégɔ bee Mesayan ń ũ, gurɔɔ pì sɔ kà kīi. Àton téńziro.

⁹ Tó a zĩnɔ baaru mà ke tó á mà wà fɛekɔzi yānɔ, àton tó vīa a kūro. Sé beeno kɛ káaku gīa, mɔde anduna é yāa gɔɔro.

¹⁰ Ben à bènne: Bori kɔn boriio é fɛekɔzi, leme dɔ bùsu kɔn bùsuo.

11 Tɔɔte nigānigāna pāsīno kōn nɔaao kōn gagyāano égɔ kú gukenɔa. Àisi zaa vīa yāno é bɔ ludambe.

12 Le yā pīnoɔ kpé à su pīngi weé a kúkú wà wée tāawa. Weé a na aduakekpèdeenɔne n̄ ɔzī, weé a ká kpésiaan, weé gáao kīnāno kōn būsū gbēnsino ae ma t̄ yānzi,

13 égɔ deñne ma sèedadeenɔ ũ.

14 À a làakari kpáe, àton yā kè é o damu ke káakuro,

15 zaake mámbe mé yā daare a lén, mé a gba ɔndɔɔ, le a ibee ke tón gí à yāzi ke à a ege boro.

16 Baa a de kōn a dao kōn a vīino kōn a dāaronɔ kōn a danenɔ kōn a gbēnno é a kpámma, wà a gbēkenɔ de.

17 Baade pīngi é zaagu ma yānzi,

18 mɔde baa a mikā wén doo é zīnno.

19 Zena gbāaa guu é wèndi e.

20 Tó á é zīkpēno liga Yerusalemuzi, àgɔ dɔ kè à kaatena zà dɔro.

21 Gbē kè aɔɔ kú Yudeano bàa sí wà mì pé kpiinoa, gbē kè aɔɔ kú Yerusalemunɔ fāakɔa. Lakutudeenɔ tón gē à guuro.

22 Zaake gurɔɔ pī né wéetāmmagurɔɔme, le yā kè wà kè Luda yān papa pīngi yānzi.

23 Wāiyoo nòsindadeenɔ kōn nédandeenɔ gurɔ beee, zaake būsū pī nawēa égɔ bīta, Luda pofē é pita gbē pīnoa.

24 Weé n̄ gbēkenɔ dede fēdaao, weé n̄ gbēkenɔ kúkú wà tányo būsū pīngi guu zīzno ũ, bori pāndenɔ é kiti pá Yerusalemua ai aɔ gurɔɔ papa.

Gbēntee Né suna

(Mat 24:29-35, Maa 13:24-31)

25 Sèedanɔ égɔ kú ɔfāntēa kōn mɔvuraɔ kōn sɔɔneno, bori pīngi égɔ kú pɔsīaa guu tɔɔte. Aɔégɔ kú bídī guu ísīa kīi kōn à zuzunao yānzi.

26 Vīakena yā kè èe mɔɔ andunaa yānzi gídī é tó gbēno gbāsī lé, zaake pɔ kè kú ludambenɔ é sāsā n̄ kúkīia,

27 weé gbasā wà Gbēntee Né suna e ludambe luguun kōn gbāaao kōn gakui bítāo.

28 Tó yā beenɔ nà kenaa, à fēe à zē à a mì sé musu, zaake a mīsina bé à kà kīi.

29 Yesu yā lèkɔziñne à bè: À kākā lí gwa kōn lí kpaano.

30 Tó á é aɔ lá bɔro pà, eè dɔ a zīnda kè guwāagurɔɔ kà kīi.

31 Lemē sɔ, tó á é yā pīnoɔ e kee le, àgɔ dɔ kè kīna kè bɔ Luda kīia suna kà kīi.

32 Yāpuraan mēe ooare, gurɔɔ kè gbēno é gētero ai yā pīno gá keo pīngi.

33 Musu kōn tɔɔte é gēte, mɔde ma yāno gētena vīro.

34 À làakari ke. Àton tó mīsaiyā kōn wēdekēnao kōn wèndi kàhānkenao a làakari síawaro, le à sugurɔɔ tón a kú kāndo lán takutee bàro yānzi.

35 Zaake eé kúe gbē kè aɔɔ kú tɔɔtenɔa baama pīngi.

36 À itē ke, àgɔ adua kee baabore, le à f̄ à piti yā kè èe mɔɔa pīngi à zē Gbēntee Né ae.

37 Lán guu e dɔɔ nà Yesu égɔ yā daañne Luda ua. Tó uusie kè, è bɔ à gá i Kùkpe s̄s̄igeezi.

38 Kɔngɔ ide'iden baade pīngi é fēe à gá à yā ma Luda ua guu.

22

*Lékpakōsōna Yesuzi**(Mat 26:1-5, Maa 14:1-2, Yoh 11:45-53)*

1 Buređi Sése'ēzēsai zībaa kè wè be Banlaa kà kīi.

2 Sa'orikinō kōn ludayādannerinō e zé weteē wà Yesu de, zaake aōe vīa kee gbēnōne.

*Yudasi bōna Yesu kpēe**(Mat 26:14-16, Maa 14:10-11)*

3 Ben Setān gē Yudasi kè wè bene Isikarioti guu, gōon kuri awēeplaaano dokeme.

4 Ben Yudasi gāa à lé kpākōsō kōn sa'orikinō kōn Luda ua dākpari gbēnsino dian é ke nà à Yesu kpámma.

5 Aō pōo kè nna, ben aō ledole kè wà o kpāa.

6 À zèo, ben èe zé weteē à Yesu kpámma parii mikpee.

*Banla pōble kekēna**(Mat 26:17-25, Maa 14:12-21, Yoh 13:21-30)*

7 Buređi Sése'ēzēsai zībaa gurōo kà, gurōo kè wè Banla sāne bōro kòto kpá.

8 Ben Yesu Pita kōn Yohanao zī à bè: À gá Banla pōbleyā kekewe.

9 Ben aō à là wà bè: Ní yezi wà kekē máme?

10 Ben à wēnla à bè: Tó a gaa wēte guu, gōgbē ke é daale à í sena looo. À tézi ai ua kè eé gēn.

11 À o ua pì beedeene, Danneri bè mán pitakii kún, guu kè é Banla pō blen kōn a ibanōo?

12 Eé kpé musu bíta kè wà kèke odoaaare. À pōbleyā kekē gwe.

13 Kè aō gāa, aō è lán Yesu ònne nà, ben aō Banla pōbleyā kèke gwe.

*Dii pōblee**(Mat 26:26-30, Maa 14:22-26, 1Kō 11:23-25)*

14 Kè à gurōo kà, Yesu mō à vēe gwe kōn a zīrinō ledō.

15 Ben à bènne: Banla pōblee kè blenaaō nii e ma dee maamaa ai màgō gá nawēa ke,

16 zaake mēe ooare, mé ble dōro ai kpata kè bō Luda kiia gá bōo gupuraa, gbasa zībaa yāpura gá mō.

17 Kè à togoo sè, à Luda sáabu kpà, ben à bè: À sí à dōdōkōne,

18 zaake mēe ooare, mé geepi'i mi dōro ai kpata kè bō Luda kiia gá bōo gupuraa.

19 Kè à buređi sè, ben à aubarika dàn à likōre à kpámma à bè: Ma mè kè má kpà a yānzin yè, àgaegō beee kee ma yā dōnaagu yānzī.

20 Kè aō pō blè wà yāa, à togoo pì sè le dō à bè: Ma aru kè eé bōeareen yè, Luda bà kuuna kōn gbēno dufu aru ũ.

21 Ma bōnkpeedeē o kúmao taaguu,

22 zaake Gbēntee Né é kpá guuzi lán Ludaa diene nàme. Wāiyoo gbē kè eé à kpámma pì.

23 Ben aō nà kō lalanaa wà bè: Wa dé bé eé yā beee kee?

Denla ya

24 Ben leokpakōsa fēe ní té, kè aō yezi wà dō ní gbē kè de a daala.

25 Ben Yesu bènne: Bori pānde kīnanō è gbāaa ble ní gbēnōa, gbāadeenō sō è ní zīnda sísi yāmaakerinō.

26 Mòde àton ke lero. Séde gbě kè bíta a té gō de lán gbě kè kēsāazii bà. Séde a dòn'ae dee gō de lán gbě kè èe zii keearee bà.

27 Póbleri kòn z̄rrio, aṣ dé bé à bítaa? Póblerinloo? Mapi sō má kú a té lán z̄rri bàme.

28 Gbě kè zèmao ma nawēakena guunon a ū.

29 Lán ma De ma kpa kpatan nà, len mé a kpá kpatan le se,

30 é pó blemao ma kpatan, é v̄e kiblekitan àgō yá gōgō kòn Isaraili bori mèn kuri awēplaaanone.

Yesu gīake à dō yá ké Pita é ke

(Mat 26:31-35, Maa 14:27-31, Yoh 13:36-38)

31 Simo, Simo, ñ ma. Setān zé wete à a fāfā lán wè pōwee fāfā nà.

32 Ben ma adua kenne le ma náane kè ñ v̄i tón kēsāmmaro. Tó n liara n suma, ñ n gbēno gba gbāaa.

33 Pita bène: Dii, má si wà ma da kpésiaan mà ganyo.

34 Yesu bè: Pita, mée oonne, ai koo gō gá lé zu gbāa, né lé sémazi gèn aagō.

35 Ben à ñ lá à bè: Kè ma a z̄i ɔɔɔ kòn b̄kologommao kòn kyateenɔ sai, pòke kēsāawaṣ? Ben aṣ bè: Auo.

36 Ben à bèñne: Tia sa gbě kè ɔɔɔ v̄i, à sé. Lemé dɔ kòn b̄kologommao. Gbě kè fēdaa v̄i s̄oro, à a uta yá à lú.

37 Mée ooare, séto yá kè wà kè Luda yán ma musu papa kè wà bè: Wà à diè d̄nkō kòn taarikerinɔ. Yá kè wà kè ma musu pì bé èe kee sa.

38 Aṣ bè: Dii, fēda mèn plaan yè. Ben à bèñne: Beee m̄.

Yesu aduakena zaa Kùkpe s̄is̄igeezi

(Mat 26:36-46, Maa 14:32-42)

39 Yesu b̄o à gàa Kùkpe s̄is̄igeezi lán è ke nà. À ibanɔo tézi.

40 Kè à kà guu kè èe gaan, à bèñne: À adua ke le àton fu yōagwanaaro.

41 Ben à kēm̄ma à kà lán wè gbè zu à léé zaka bà. Ben à kùe à adua kè

42 à bè: Baa, tó ñ yezi, ñ togo'i kè síma, mòde èe ke ma poyeziyánlo, séde n pó.

43 Ben malaika b̄o ludambe à m̄z̄i à à gbà gbāaa.

44 Kuuna wētāmma guu èe adua kee kòn aīao. Ben à ísimma e t̄ɔ t̄ɔt̄e lán arut̄na bà.

45 Kè à adua kè, à f̄e à liara à s̄u à a ibanɔ lè, aṣe ii oo kòn p̄siaao.

46 Ben à bèñne: À kè dia ée ii oo? À f̄e à adua ke le àton fu yōagwanaaro.

Yesu k̄ina

(Mat 26:47-56, Maa 14:43-50, Yoh 18:3-11)

47 Kè à kpé èe yá oo, ben wà kà paripari. Gbě kè wè bene Yudasì, à iba ḡon kuri awēplaaanɔ doke bé à d̄ñne ae. Kè à s̄z̄i le à lé péa,

48 ben Yesu bène: Yudasì, lèp̄naan né Gbēntee Né kpáor̄maṣ?

49 Kè gbě kè aṣo kú kòn Yesuonɔ yá kè èe m̄o è aṣ bè: Dii, wà ñ léle kòn fēdaaon yṣ?

50 Ben aṣ gbě doo sa'oriki ìsi z̄rri lè à à swā ɔplakpapɔ gò.

51 Ben Yesu bè: À beee tó. Kè à ɔ kè à swā, ben à kè a gbèn.

52 Ben à bè sa'orikinɔ kòn Luda ua dākparinɔ kòn gbēnsi kè aṣ m̄zinone: A m̄mazi kòn fēdaanɔ kòn ḡonɔ lán kpāi wēedewen ma ūu bàṣ?

53 Lán guu e d̄o nà mēḡs̄ kúao Luda ua, ben ée ɔ kemaro. Mòde gurɔo kè de a p̄ ùme, gusia kiblana gurɔome.

*Pita lésena Yesuzi**(Mat 26:57-58, 69-75, Maa 14:53-54, 66-72, Yoh 18:12-18, 25-27)*

⁵⁴ Kè a5 Yesu kù wà sùo, a5 gàao sa'oriki isi bε. Pita té n̄ kpεε kàaa.

⁵⁵ Kè wà té lè ua gura, wà kàε wà ligazi, ben Pita mò à s̄to n̄ té.

⁵⁶ Z̄n̄okpare ke à è, ben à wéε pèa à bè: Gb̄ε kèkii kúo s̄o né.

⁵⁷ Ben à lé sèzi à bè: N̄ogb̄ε, má à d̄sro.

⁵⁸ Kè à kè saa féte gb̄ε pānde à è, ben à bè: Mpi se, a5 gb̄ε doon n̄ ũ. Ben Pita bè ḡogb̄ε p̄ine: Mámbeero!

⁵⁹ Kè gur̄o zaka ḡεε lán awa doo bà, gb̄ε pānde n̄ak̄s̄rea à bè: Yāpura gb̄ε kèkii kúome, zaake Galili gb̄εme.

⁶⁰ Ben Pita bè: Má d̄s yā kè n̄ téaro. Zaa gwe ḡōo kè èe yā oo, ben koo lé zù.

⁶¹ Dii lie à wéε pè Pita, ben yā kè à ò d̄ò Pitan kè à bè, ai koo ḡōo gá lé zu gb̄aa, eé lé séazi ḡèn aaḡo.

⁶² Ben Pita b̄ò bàazi à p̄sia s̄o d̄ò.

*Yesu fabona**(Mat 26:67-68, Maa 14:65)*

⁶³ Gb̄ε kè a5oε Yesu d̄akpaano à fabò a5 à gb̄ε.

⁶⁴ A5 p̄ō ȳine a uua, ben a5oε à lalaa wà bè: N̄ annabikεyā o, dé bé à n̄ lεε?

⁶⁵ D̄okεona guu a5 yā pari pādeno òne d̄o.

*Yuda gb̄ensin̄o yakpaekena k̄n Yesuo**(Mat 26:59-66, Maa 14:55-64, Yoh 18:19-24)*

⁶⁶ Kè guu d̄ò, Yuda gb̄ensin̄o k̄s k̄ak̄sa, sa'orikin̄o k̄n ludayādannerin̄o n̄ píngi, ben a5 Yesu s̄ε wà ḡaao n̄ yakpaekekiia.

⁶⁷ Ben a5 à là wà bè: Mesayan n̄ ũ? N̄ owe. À wèñla à bè: Tó má òare, é síro.

⁶⁸ Tó ma yāke làawa s̄o, é wero.

⁶⁹ Zaa tia la Gb̄entee Né éḡōo v̄εena Luda Gb̄aade oplaazi.

⁷⁰ Ben baade píngi bè: Ase Luda N̄én n̄ ũ? Ben à wèñla à bè: Lán á ò nà, māmbe à ũ.

⁷¹ Ben a5 bè: Wa bà ũgba k̄n s̄eedadeeo d̄o? Wá mà à lézī k̄ò.

23*Pilati yakpaekena k̄n Yesuo**(Mat 27:1-2, 11-14, Maa 15:1-5, Yoh 18:28-38)*

¹ Ben a5 f̄εε n̄ píngi a5 ḡaao Pilati kiia.

² A5oε yā diia wà bè: Wa gb̄ε k̄ε è èe gudεε kεε wa b̄usun, è ḡínne wà bε'oo kpá Sizaa, ben à a z̄inda diε Mesaya ũ, kí ũ.

³ Ben Pilati à là à bè: Mbe Yudan̄o k̄ina ũ? À wèla à bè: Len̄ n̄ ò le.

⁴ Ben Pilati bè sa'orikin̄o k̄n parii kè a5ōo kú gween̄oε: Mée taari e ḡogb̄ε piaro.

⁵ Ben a5 n̄ak̄s̄rea wà bè: Èḡōo té kaa gb̄en̄o a yādannena guu Yudea b̄usun píngi. À nàa Galilime ai à ḡaa à k̄ao kè sa.

⁶ Kè Pilati mà le, ben à gb̄eka tó Galili gb̄en̄o à ũ.

⁷ Kè à d̄s kè à b̄ò Her̄odu b̄usomme, ben Her̄odu p̄i s̄ōo kú Yerusalemu z̄i beee, ben à à gb̄are à kiia.

⁸ Kè Her̄odu Yesu è, ben à p̄oo kè nna maamaa. À à baaru mà, ben à yezi n̄ wéε sik̄ole zaa gikena. À wéε d̄ozi à Yesu dabuyakena e.

⁹ À yāno làlaa pari, ben Yesu e à ke weàlaro.

10 Sa'orikinɔ kɔn luyadannerinɔ zena gwe aɔɔe yā didiia pāsīpāsī.

11 Herɔdu kɔn a sozanɔ kya kà Yesun aɔ à fabò aɔ uta wéedeè dāne, ben à èara à à gbàre Pilati kiia.

12 Zī beean Herɔdu kɔn Pilatio gò kō gbē ũ, zaake aɔ ibete kpà kōome yā.

Yadana Yesula

(Mat 27:15-26, Maa 15:6-15, Yoh 18:39-19:16)

13 Pilati sa'orikinɔ kɔn gbāadeenɔ kɔn gbē kpaaanɔ kākōa

14 à bèñne: A mómè kɔn gōgbē kè a bè guderimeo. Ma à lāla a wāa yā kè à didianɔ musu, mée e à taari ke kèro.

15 Len Herɔdu e ero le se, zaake à èara à à gbàre wame. À gwa, èe yāke ke kè à kà wà à dero.

16-17 Mé tó wà mè òa, gbasà mà à gbarè.

18 Ben aɔ wii lè ñ píngi lèdo wà bè: Ñ gōgbē pì de! Ñ Baraba gbarèwe!

19 Baraba pì sɔ wà à dà kpésiaan yā bōna gbāadeenɔ kpɛɛ kɔn gbēdenao yānzime.

20 Pilati yezi à Yesu gbarè, ben à gbēnɔ làakari gāe à sùoawa.

21 Ben aɔ èara wà wii lè wà bè: Ñ à pá lía! Ñ à pá lía!

22 À gèñ aagōdeeo Pilati bèñne: Bó dān à kè? Mée taari kè kà wà à deè earo. Mé tó wà mè òa, gbasà mà à gbarè.

23 Ben aɔ zèzi aɔɔe gbekaaa kɔn wii gbāaao à à pá lía. Ben aɔ zokakana tò aɔ yā blè.

24 Ben Pilati diè kè wà ke lán aɔɔ gbèkaawa nà.

25 Gōgbē kè wà dà kpésiaan bōna gbāadeenɔ kpɛɛ kɔn gbēdenao yānzi kè aɔɔ gbèka pìn à gbàréñne, ben à Yesu kpà gaazi lán aɔɔ yezi nà.

Yesu pana lía

(Mat 27:32-44, Maa 15:21-32, Yoh 19:17-27)

26 Kè wèe gaao, ben Sirèni gbē Simɔ e suu kɔn buraaɔ, ben wà à kù wà líkpangbāroo dìne àgō téo Yesuzi.

27 Parii bò wà tézi kɔn nōgbē kè aɔɔe òò dɔɔ aɔɔe sósobi keeneno.

28 Yesu liè à ae dòmma à bè: Yerusalemu nōgbēnɔ, àton òò dɔ ma yānziro. À òò dɔ à zīnda yānzi kɔn a néno.

29 Zaake à gurɔɔ e mɔɔ kè weé be: Aubarikadeenɔn páaa kè aɔɔe né iro, né e yō mīm̄maroonɔ ũ.

30 Gurɔ beeeá weé be

kpíiinɔ léé à sím̄ma,

šs̄s̄inɔ léé à dañla.

31 Kè wèe yā kè taka kee kɔn lí búsuo, lí kori pó égō de diame?

32 Wèe gaa kɔn dāpāsikeri gōɔn plaa kenɔ dɔ, le wà ñ dede kɔn Yesuo lèdo.

33 Kè aɔ kà guu kè wè be Miwatorokiia, ben aɔ à pá lía gwe kɔn dāpāsikeri pìnɔ, gbē doo à òplaaazi, gbē doo à ɔzezi.

34 Ben Yesu bè: Baa, ñ ñ kē, zaake aɔɔ dɔ pó kè wèe keero. Ben aɔ kàbankpe kè wà à pókāsāanɔ kpàatetekōne.

35 Gbēnɔ zena gwe wà wée kà wèe à gwaa, ben Yuda gbāadeenɔ e lézúkii keea wà bè: A gbē pāndenɔ mì si. Tó Mesaya kè Ludaa dien à ũ, à a zīnda mì síme!

36 Sozanɔ e à faboo dɔ. Ben aɔ sòzi aɔ geepiwé kpàkpà dñe

37 aɔ bè: Tó Yudanɔ kīnan n ũ, ñ n zīnda mì sí.

38 Sèeda kee na à mìla wà kèa:

Yudano kɪnan yɛ!

39 Dàkeri kɛ aɔ logona lía pɪno doke dɔkɛna yá ònɛ à bè: Mɛsayan n úroo? Ñ n zɪnda mì sí kɔn wapɪno ledɔ.

40 Ben à gbɛndoo kpákɛzi à bè: Néɛ vɪa kɛɛ Ludaneroo? Yá dɔnkɔ bé à vɛɛwa.

41 Wapɪno, wa pɔ kú a zɛamɛ. Pɔ kɛ wá tɔ bé à bɔɛwe, mɔde gɔgbɛ kɛ daa e yá zaa kɛ kɛro.

42 Ben à bè: Yesu, tó n mɔ kpata ble, ñ dɔ ma yán.

43 Ben à wɛála à bè: Yápuraan mɛɛ oonnɛ, gbáa négɔ kúmao auzenna.

Yesu gana

(Mat 27:45-56, Maa 15:33-41, Yoh 19:28-30)

44 Kɛ ɔfántɛ kà midangura, ben gusiaa dà bùsu pɪla píngi ai fáantɛ mò aagɔ.

45 Luda kpɛ lábure kɛkɔrɛ plaa.

46 Yesu wii gbáaa lè à bè: Baa, ma a wɛndi nànnɛ n ɔɪ. Kɛ à ò lɛ, ben à wɛndi tà.

47 Kɛ sozanɔ gbɛnsi yá kɛ kɛ pì è, à Luda sáabu kpà à bè: Yápuramɛ gbɛ maaan à ù.

48 Parii kɛ aɔ kàkɔa wà mò guu gwaanɔ, kɛ aɔ yá kɛ kɛnɔ è, aɔ liara wà tà aɔɔɔ kpàngeda kɛɛ.

49 Yesu gbɛ dɔnanɔ kɔn nɔgbɛ kɛ aɔ tɛzi bɔna Galilino píngi zɛna káaa aɔɔɔ guu gwaa.

Yesu vɪina

(Mat 27:57-61, Maa 15:42-47, Yoh 19:38-42)

50 Gɔgbɛ kee kuu à tɔn Yusufu. Yuda gbáadeenɔ dokemɛ. Gbɛ maaamɛ, bensɔ à bèɛ vɪ.

51 Eɛ lé da yá kɛ à gbɛnɔ zɛ kɔn a kɛnao pɪnlo. Yuda lakutu Arimatea gbɛmɛ, à wɛɛ dɔ kpata kɛ bɔ Luda kiiazi.

52 À gàa Pilati kiia à Yesu gɛ gbɛkaa.

53 Ben à gɛ pì pita à táaru bisa fɪfɪa à dà gbɛwɛɛ kɛ wà sò mira úu guu, wɛɛ gbɛke dan zikiro.

54 Gurɔ pì né Azuma zɪmɛ, kámmabogurɔ e kaa.

55 Nɔgbɛ kɛ aɔ tɛ Yesuzi bɔna Galilino tɛ Yusufu pì kpɛɛ, aɔ mirawɛɛ pì è dian à Yesu gɛ dàɛ à guu nà.

56 Ben aɔ tà wà gàa nɔsi gú nna kɔn ɛzɛ kɛ è tó gɛ vāroo soru kɛ. Kámmabogurɔ zɪ aɔ kámma bò lán Ludaa diɛ nà.

24

Yesu fɛɛ bɔna gaan

(Mat 28:1-10, Maa 16:1-8, Yoh 20:1-10)

1 Azumanɛngɔ zɪ kɔngɔ idɛ' idɛ nɔgbɛ pɪno bɔ wà gàa mira pì kiia kɔn nɔsi gú nnaa kɛ aɔ à soru kɛo.

2 Aɔ lè wà gbɛ gò mira léa.

3 Kɛ aɔ gɛ, aɔɔɔ Dii Yesu gɛ ero.

4 Aɔ kú bídi guu, ben gɔgbɛ gɔɔn plaa kɛnɔ bɔ wà mɔnzi kɔn pókásáa kɛ èɛ tɛ kɛnɔ dana.

5 Vɪa ñ kú aɔ ñ mì nàɛ, ben gɔgbɛ pɪno bènnɛ: À kɛ dia ée gbɛ bɛɛ wɛtɛɛ gɛnɔ tɛɛ?

6 À kú kɛro, à fɛɛ. À tó yá kɛ à òare gurɔ kɛ à kú Galili dɔagu

7 à bè, séde wà Gbɛntee Né kpá durunkɛrɪnɔ aɔ à pá lía, à gurɔ aagɔdee zɪ éé fɛɛ.

⁸ Ben à yā pì dǎngu.

⁹ Bɔna mira kiia, aɔ gà wà yā pì baaru kpà z̄lri gɔɔn kuri awɛɛdoonɔnɛ kɔn gbɛ kpaanɔ.

¹⁰ Mariama Magadaleni kɔn Yoanao kɔn Yemisi da Mariamao kɔn nɔgbɛ kpaana kɛ aɔ kúnɔnɔ bé wà yā pì ò z̄lri pìnɔnɛ.

¹¹ Ben nɔgbɛ pìnɔ yā pì kɛ́nne lán fàadi yā bà, aɔɛ síro.

¹² Ben Pita fɛɛ à bàa sɪ à gàa mira pì kiia. Kɛ à wɛɛ kpàɛ mira pìn, èe pòke ero, sé táaru bisanɔ, ben à liara à tà laasuu guu, yā pì à kú gbàa.

*Zaa Emausi zén
(Maa 16:12-13)*

¹³ Gurɔ dɔnkɔ pì z̄lri Yesu ìba gɔɔn plaa kenɔ e gaa lakutu kɛ wè be Emausi. À zà kɔn Yerusalemuo lán kiloo kuri awɛɛdoo bà.

¹⁴ Aɔɛ yā kɛ kɛ píngi fàadi bookɔnɛ,

¹⁵ ben gurɔ kɛ aɔɛ à fàadi boo aɔɛ à laasuu lɛɛ, Yesu ní lé zén, ben aɔɛ taa oo lɛdo.

¹⁶ Ben ní wɛɛ sɪsɪ aɔɛ à dɔro.

¹⁷ Ben à ní lá à bè: Bɔ yān á tɛ ée oo kɔo? Ben aɔ zè uuo sisina.

¹⁸ Aɔ gbɛ doo kɛ wè benɛ Keleopa wèla à bè: Mmɔn nibɔn n ũ ndo Yerusalemu gwɛɛ, kɛ néɛ yā kɛ kɛ gurɔplaa kɛa dɔroo?

¹⁹ Ben à ní lá à bè: Yā kparemɛ? Aɔ wèla wà bè: Yesu Nazareti yāme. Annabi isime. Baade píngi dɔ kɛ à yākɛna kɔn à yá'onaò bɔ Luda kiia.

²⁰ Ben sa'orikɔn kɔn wa gbàadeenɔ daa kpàrima, lɛ wà yā daàla yānzi, ben wà à pà lía wà à dè.

²¹ Wapinɔ sɔ, daan wéɛ daa éé Isarailinɔ mì sí. Beee gbɛra yā pì kɛna gurɔ aagɔdeen gbàa.

²² Ben yā kɛ wa nɔgbɛ kenɔ ò bɔ wa saɛ. Kɛ aɔ gàa à mira kiia kɔngɔa ide'ide,

²³ aɔɛ à gè ero. Aɔ sù aɔ bè malaikanɔ bɔ wà mɔ́nzi aɔ bè́nne à kú wèndio.

²⁴ Ben wa gbɛkenɔ gàa wà mira pì gwà, aɔɛ è lán nɔgbɛ pìnɔɔ ò́nne nà, à kú gwero.

²⁵ Ben Yesu bè́nne: Laasusaideenɔ, èè yā kɛ annabinɔ ò sí kpakpaaro.

²⁶ Ludaa e die Mesaya wéetamma e lán kɛ bà gbasa à gɛ a gakui guuroo?

²⁷ Naana zaa Musa takadaa ai à gàa pé annabinɔ pɔ́a píngi, Yesu yā kɛ kɛna Luda yān a musu bɔkɔtɛ́nne píngi.

²⁸ Kɛ aɔ kà k̄i kɔn lakutu kɛ aɔɛ gaan-o, Yesu kɛ lán é gɛ zélaa bà.

²⁹ Ben aɔ à kùkù aɔ bè: Ñ gɔ́wao kɛ. Uusie kɛ, guu e mɔɔ si. Ben à gè ua guu à gɔ́nyo.

³⁰ Gurɔ kɛ èe pò bleényo, ben à burɛdi sè à aubarika dàn, ben à likɔrɛ à kpàrima.

³¹ Ben aɔ wéɛ kɛ aɔ à dɔ sa, ben aɔ à wète wà kòrazi.

³² Ben aɔ bèkɔnɛ: Kɛ èe yā oowe zén èe Luda yā bɔkɔtɛɛwe, wa nɔsɛ guu e puuroo?

³³ Ben aɔ fɛɛ gwe gɔɔ aɔ liara wà gàa Yerusalemu. Aɔ à z̄lri gɔɔn kuri awɛɛdoonɔ è kakɔana gwe kɔn gbɛ kɛ aɔ nàrimanɔ

³⁴ aɔɛ bee: Dii fɛɛ yápurame, à bɔ à mò Simɔzi.

³⁵ Ben gɔɔn plaa pìnɔ zé guu yā tɔkɛ́nne kɔn dian aɔ à dɔ nà burɛdi likɔrena guuo.

*Yesu bɔ à mɔna a ìbanɔzi
(Mat 28:16-20, Maa 16:14-18, Yoh 20:19-23, Z̄lri 1:6-8)*

36 Kè aṣṣe yā pì oo le, kándo aṣ à è zena ní té, ben à bènnè: Àgṣ kú aafiao!

37 Ben swè kèngu aṣ kè gírì, aṣṣe daa gèwāadeen wà è.

38 Ben à bènnè: À kè dia a nṣe fèèè? À kè dia á kú kṣn nṣeplaaao?

39 À ma ɔɔno kṣn ma gbáno gwa, kè mámbee! À ɔ kema à gwa. Gèwāadee ègṣ mè kṣn wáoo ví lán á è má ví nàro.

40 Kè à ò le, ben à a ɔɔno kṣn a gbáno òdaánnè.

41 Ponnaa guu aṣṣe à yā síro, kè à bò ní sae yānzì. Ben à ní lá à bè: Póble kee kuuṣ?

42 Ben aṣ kpò kpátea kṣo kpàa,

43 ben à sí à sò ní wáa.

44 Ben à bènnè: Yā kè má òare gurɔ kè má kúao bé à kè. Ma bè séde yā kè wà ò ma musu Musa doka takadan kṣn annabinɔ takadao kṣn Saamu takadao papa píngì.

45 Ben à ní nṣe wènnè le aṣ yā kè kú takada píno guu dṣro dṣ.

46 À bènnè: Wà kè Luda yān wà bè Mɛsaya é wéetamma e, à gurɔ aagṣdee zī eé fèe bɔna gaan,

47 weé waazi ke bori píngine kṣn à tóo naana zaa Yerusalemu, le aṣ nṣe lie aṣ durunno kèrma.

48 Ámbe yā pì sèedadeenɔ ũ.

49 Mapi sṣ, mé gbaa kè ma De à lé gbè kpásáare. Àgṣ kú wéte guu kè ai gbáaa bɔ ludambe à daala.

Yesu tana ludambe

(Maa 16:19-20, Zír 1:9-11)

50 Kè Yesu bṣnyo wéte kpɛɛ ai Betani sae, ben à a ɔɔno sè lezī à aubarika dàngu.

51 Kè èe aubarika daangu le, ben à kèrma, Luda à sè à tàò a kiia.

52 Ben aṣ dɔnzi kènnè aṣ liara wà tà Yerusalemu kṣn ponna bítao.

53 Aṣègṣ kú Luda ua guu gurɔ píngì aṣgṣ Luda sáabu kpaa.

YOHANA

Baaru nnaa kè Yohana kè

Yaaya Batisikèri kɔn Yesu iba káakunɔ 1:1-1:51

Yesu yádannena 2:1-12:50

Yesu kuuna Yerusalemu 13:1-17:26

Yesu gana kɔn à fɛnao 18:1-20:31

Yesu bɔ à mɔna a ibanɔzi 21:1-21:35

Yesu Kirisi mɔna anduna guu

¹ Zaa káaku Yá kuu, Yá pì kú kɔn Ludao, Yá pìn Luda ũ.

² À kú kɔn Ludao zaa káaku.

³ Luda pɔ́ píngi kè à gǎzime, pɔ́kee kuu kè à kè à sairo.

⁴ À guun wèndi kún, ben wèndi pì de gupuraa ũ gbɛnɔne.

⁵ Gupuraa pì è pu gusiaan, ben gusiaa pì é e à daàlaro.

⁶ Luda gbɛke zì à tɔn Yaaya.

⁷ À mò gupuraa pì sèedadee ùme, à gupuraa pì yá ò gbɛnɔne, le baade píngi à náane ke à gǎzì.

⁸ Àmbe gupuraa pì ũro, à mò gupuraa pì sèedadee ùme.

⁹ Gupura yápuradee kè è guu pu baade píngine bé èe mɔɔ anduna guu.

¹⁰ Yá pì kú anduna guu. Baa kè Luda anduna kè à gǎzì, anduna e à dɔro.

¹¹ À mò a be, ben à gbɛnɔ e à síro.

¹² Gbɛ kè aɔ zèo wà à náane kɛnɔ sɔ, à nì gbá zé aɔ gò Luda néno ũ.

¹³ Aɔ ina pì e bɔ gbɛke aru guuro, èe bɔ mɛfɛna ke gɔgbɛ pɔyezi kiiaro, Luda bé à nì.

¹⁴ Yá pì kè gbɛntee ũ, à gurɔplaa kèwao, ben wa à gakuì, De Luda Né mèn do léle gakuime, à gbɛke kɔn yápuraa papana.

¹⁵ Yaaya à sèeda kè à pùtá à bè: Gbɛ kè ma à yá òn yè, ma bè gbɛ kè èe mɔɔ ma gberaa demala kè à kuu ma à yánzi.

¹⁶ À gbɛke papana guu à gbɛkɛ kè wa baadene, ben wa aubarika è didikɔa.

¹⁷ Luda a doka kpàwa Musa gǎzì, à gbɛke kɔn yápuraa kèwe Yesu Kirisi gǎzime.

¹⁸ Gbɛkee e wée si Ludale zikiro. Luda Né mèn do léle kè kú a De kuu pì bé à tò wà à dɔ.

Yaaya Batisikèri sèedakena Yesu yá musu

(Mat 3:1-12, Maa 1:1-8, Luk 3:1-18)

¹⁹ Yuda gbáadee kè aɔ kú Yerusalemunɔ sa'ori kenɔ kɔn Levi bori kenɔ zì Yaayaa, ben aɔ à là wà bè: Dén n ũu? Yá kè à ònɛn yè.

²⁰ À ònɛn wásawasa, èe yáke uteńnero à bè: Mɛsayan ma ũro.

²¹ Ben aɔ à là wà bè: Dén n ũ sɛɛ? Iliamen úɔ? À wèńla à bè: Auo! Ben aɔ èara wà à là dɔ: Annabi isin n úɔ? À wèńla à bè: Auo!

²² Ben aɔ bène dɔ: Dén n ũ sɔɔ? N owe le wà gá wà o gbɛ kè aɔ wa zĩnɔne. Dian nɛe oo nà zĩnda yá musuu?

²³ Ben à bè lán annabi Isaya ò nà:

Gbɛ kè a kòto dɔ gbáann ma ũ,

kè èe bee wà zé poro Diine.

²⁴ Gbɛ kè wà nì zì pinɔ sɔ bɔ Farisinɔ kiiame.

25 Ben a5 à là wà bè: Zaake Mesayan n ũro ke Ilia ke annabi isi, bóyānzi nées gbēno batisi keezi?

26 Yaaya wēñla à bè: Mée gbēno batisi ke kōn ío, mōde gbēkee kú a té á à dōro.

27 Àmbe é mō ma gbera, mée ká mà à kyatee bōbōnero.

28 Yā pino kè Betani kè kú Yoda baame, guu kè Yaaya e gbēno batisi keen.

Sāne Bōro kè Ludaa kpà

29 Kè guu dō, Yaaya Yesu è èe mō a kiia, ben à bè: Sāne Bōro kè Ludaa kpà à anduna durun goon yè.

30 Gbē pi yān má ò yā ma bè, gbē kè èe mō ma gberaa demala, kè à kuu ma ā yānzi.

31 Má à dō yāro, mōde ma mō, mée gbēno batisi kee le Isarailino à dō yānzime.

32 Yaaya à sèeda kè à bè: Má è Luda Nini bō ludambe lán pōtēe bà à mò à zāa.

33 Mée à dō yāro. Kè Luda ma zī gbēno batisi ke, à bème gbē kè má è a Ninii mò à pītaa, àmbe eé gbēno batisi ke kōn Ninii pìo.

34 Ma beee è, ma sō sèeda kè kè àmbe Luda Né ũ.

Yesu ìba káakuno

35 Kè guu dō, Yaaya èara à kú gwe dō kōn a ìba gōon plaaano.

36 Kè à Yesu è èe gētēe, à bè: Sāne Bōro kè Ludaa kpān gwe!

37 Kè ìba gōon plaaan pino yā pì mà, a5 bō wà tè Yesuzi.

38 Yesu liè à è a5 téazi, ben à ñ lá à bè: Bón á yezi? A5 bène: N bee kú máme Rabi? Tó pi bè Danneri.

39 À wēñla à bè: À mō à gwa. Ben a5 gāa wà guu kè à kún è, ben a5 gōo zī beee. Uusie mò siigō taka.

40 Gōon plaaan kè a5 Yaaya yā mà a5 bō wà té Yesuzi pino, a5 gbē doo né Simo Pita dāaro Andurume.

41 À gāa à a vī Simo lè gāa, ben à bène: Wa Mesaya è. Tó pìn wè be dō Kirisi.

42 Ben à gāao Yesu kiia. Yesu à gwà tīi à bè: Yohana né Simon n ũ. Weé benne Pitame sa. Tó pi bè gbè.

43 Kè guu dō, Yesu yezi à tá Galili būsun, ben à dà Filipile à bène: Ñ témazi.

44 Filipi pì né Anduru kōn Pitao be wéte Betesaida gbēme.

45 Ben Filipi gāa à Natanaeli lè à bè: Gbē kè Musa a yā ò a doka guu, bensō annabino a yā ò dō, wa à è. Yusufu né Yesume. Nazareti gbēme.

46 Natanaeli bène: Gbē maa é bō Nazareti? Filipi bène: Ñ mō ñ gwa.

47 Kè Yesu Natanaeli è èe mō a kiia, à yā ò à bè: Isaraili yāpuradeen yè, à nōse monafiki vīro.

48 Ben Natanaeli bène: Ñ ma dō máme? Ben Yesu wèala à bè: Ai Filipi gō gā n sisi, ma n e kāká lí gbáru.

49 Ben Natanaeli bène: Rabi, Luda Né n ũ, Isarailino Kínan n ũ.

50 Yesu bène: Kè má ònne ma n e kāká lí gbáru bé à tò n ma náane kēs? Né yā bíta e de kèla.

51 À èara à bène dō: Yāpuraan mée ooare, é ludambe e wēkōana, Luda malaikano égō didii Gbēntee Néa a5gō pītaa.

2

Nōsena zaa Kana

1 À gurō aagōdee zī wèe nōo se e zaa Kana, Galili būsun. Yesu da kú gwe,

2 ben wà Yesu kōn a ìbano sisi nōse kiia dō.

3 Kè geepiwēe kēsā, Yesu da bène: A5ō wēe vī doro né.

4 Ben Yesu wèàla à bè: À kè dia n ma le beeeeee? À gurɔɔ e káme kòro.

5 Ben à da bè zikerinɔnɛ: Lán eé oare nà, à ke le.

6 Gbè orozánɔ kú gwe mèn swèedo Yudanɔ gbàsibɔ'ikabɔnɔ ũ. À kenɔ è í sí lita basiigɔmɛ, à kenɔ sɔ baswèedo.

7 Ben Yesu bè zikerinɔnɛ: À í káka orozá kènɔn à pa. Ben aɔ í kàkan à pà yélele.

8 Ben à bènɛ: À tɔ à gáo kɔkɔ'orino gbènsinɛ sa. Ben aɔ tɔ wà gaaone.

9 Kè gbènsi pì í liena wɛɛ ũu pì dà, èe dɔ guu kè à bònlo, mode zikeri kè aɔ í pì tònɔ dɔ. Ben gbènsi pì nɔzà sisi

10 à bènɛ: Wɛ nnaan wè kpámma gĩa. Gurɔɔ kè í n kú, ben wè mó kɔn gebuo sa. Mpi sɔ, n wɛ nnaa tò zāa.

11 Yesu dabuyákɛna káakupɔn gwe, kè à kè zaa Kana, Galili bùsun. À tɔ bɔ, ben à ìbanɔ à náane kè.

12 Beee gbera Yesu gaa Kapɛnamu kɔn a dao kɔn a dāaronɔ kɔn a ìbanɔ, mode aɔɔe gurɔplaa ke gwero.

Yesu kuuna Luda ua

(Mat 21:12-13, Maa 11:15-17, Luk 19:45-46)

13 Kè Yudanɔ Banla zĩbaa kà kii, ben Yesu gaa Yerusalemu.

14 À è wèe zùnɔ kɔn sãanɔ kɔn lukulukunɔ yaa Luda ua guu, ɔɔlendeckerinɔ wɛna gwe.

15 Ben à bàflá tà à pènmá aɔ bɔe kɔn sãanɔ kɔn zùnɔ píngi. À ɔɔlendeckeri pìnɔ ɔɔ fãakɔa, à n teebunɔ yĩpa à kwènnɛ.

16 Ben à bè lukulukuyari pìnɔnɛ: À pɔ pìnɔ sée à bɔɔ píngi. Àton ma De ua ke yàra ũro.

17 Ben yá kè kēna Luda yān kèkii dɔ à ìbanɔn kè à bè: N ua yá ma kú gbāa maamaa.

18 Ben Yuda gbāadeenɔ à là wà bè: Dabuyā kpareen né kewe le wà dɔ kè n yá beee kena iko vī?

19 Yesu wènlá à bè: À Luda kpé kè wí, mé ɛara mà kpé pì fɛe gurɔ aagɔɔ dagura.

20 Ben gbāadee pìnɔ bènɛ: Wè baplaa awɛɛswèedon wà kpé pì bɔ, ben mmɔn né fɛe gurɔ aagɔɔ guuɔ?

21 Mode Luda kpé kè à téa pì, à mè yān èe oo.

22 Kè Yesu fɛe bɔna gaan, yá kè à ò pì dɔ à ìbanɔn, ben aɔ yá kè kēna Luda yān sì kɔn yá kè Yesu ò pìo.

Yesu baade píngi nòsɛ dɔ

23 Kè Yesu kú Yerusalemu Banla zĩbaa zĩ wà à náane kè pari, kè wà dabuyā kè à kènɔ è yānzi.

24 Yesu e n náane kero, zaake à baade píngi nòsɛ dɔ.

25 Èe ke séto gbēke gbē yā ònɛro, zaake à yá kè kú baade nòsɛ guu dɔ.

3

Yesu kɔn Nikodemuo

1 Farisi kee kuu kè wè bene Nikodemu. Yuda gbāadeenɔ dokemɛ.

2 À mɔ Yesu kiia gwāaví à bènɛ: Rabi, wá dɔ kè mbe danneri kè bɔ Luda kiia ũ, zaake gbēke é fɔ à dabuyá kè neɛ kɛenɔ kero, sé Ludaa kúo.

3 Ben Yesu bènɛ: Yāpuraan mée oonne, tó èe ke wà gbē kèkè wà à ì dɔ baasiro, eé fɔ àgɔ kpata kè bɔ Luda kiia dɔro.

⁴ Ben Nikodemu Yesu là à bè: Weé gbē kè zi kù i diame? Eé éara à gē a da gbēen le wà keke wà à i dɔn yó?

⁵ Ben Yesu wèàla à bè: Yápuraan méε oonne, tó èe ke wà gbē i kɔn ío kɔn Luda Ninio baasiro, eé fɔ à gē kpata kè bɔ Luda kiia guuro.

⁶ Gbēntee né'ina né mē yāme, Luda Nini né'ina né nini yāme.

⁷ Nton tó yā kè má ònneε bɔ n saero, séto wà keke wà a i dɔ.

⁸ Ía è káka guu kè à yezin. Neè à kīi ma, í dɔ guu kè à bòn ke guu kè èe gaanlo. Len ègɔ de le kɔn gbē kè Luda Nini à ío.

⁹ Ben Nikodemu à là à bè: Yā beee é sí ke sɔɔ?

¹⁰ Yesu wèàla à bè: N Isarailinɔ yādanneri ina ben í beee dɔroo?

¹¹ Yápuraan méε oonne, yā kè wá dɔɔn wée oo. Yā kè wá è sèedan wée kpa, ben ée gi wa yā sízi.

¹² Lán ma anduna yā òare nà, ben a gi sízi, tó ma ludambε yā òare, é síɔ?

¹³ Gbēkee e gá ludambε zikiro, sé Gbēntee Né kè bɔ gwee baasiro.

¹⁴ Lán Musa mlè sè à dɔ musu gbāan nà, len weé Gbēntee Né sé wà dɔ musu le,

¹⁵ le gbē kè èe à náane keε gɔ wèndi kè è yāaroo ví.

¹⁶ Zaake Ludaa ye andunazi à kè bíta, ben à a Né mèn do léle kpá, le gbē kè èe à náane keε tón garo, sé àgɔ wèndi kè è yāaroo ví.

¹⁷ Ludaa e a Né zī anduna guu le à yā vεε andunaa yānzinlo, le anduna misina e à gázi yānzime.

¹⁸ Yā é vεε à náanekeriaro. Yā gīake à vεε à náanekerisaia kò, kè èe Luda Né mèn do léle pí náane kero yānzi.

¹⁹ Pɔ kè tò yā vεε gbēnɔan yè: Gupuraa mò anduna guu, mɔde gbēnɔ ye gusiaazi de gupuraa pila, kè aɔ yákenanɔ zaa yānzi.

²⁰ Zaake zaakeri píngi è za gupuraamme, è mó gupuraa kiiaro, le à yákenanɔ tón bɔ gupuraaaro yānzi.

²¹ Gbē kè è zīi ke yápuraaa, àmbe è mó gupura kiia, le wàgɔ dɔ kè kuuna Luda guun à yā píno kèn.

Yaaya Batisikeri sèedakena Yesu ya musu

²² Beee gbera Yesu gaa Yudea busun kɔn a ibanɔ. À gurɔplaa kènyo gwe, èe gbēnɔ batisi keε.

²³ Yaaya e gbēnɔ batisi keε se zaa Ainɔ, Salimu saε, zaake í di gwe. Wègɔ mɔɔ à kiia, ben è í batisi ke.

²⁴ Zaake wèe Yaaya da kpésiaan kɔro.

²⁵ Gurɔ beea Yaaya íba kenɔ nà leokpakɔakɛnaa kɔn Yuda gbāade keo gbásibɔna yā musu.

²⁶ Ben aɔ sɔ Yaayazi wà bè: Rabi, gbē kè kúnyo yā Yoda baa káa kpa, kè n à yā òwee bé èe gbēnɔ batisi keε tia, baade píngi e gaa à kiia.

²⁷ Yaaya bènnε: Gbēke è fɔ à pɔke e à síro, tó èe ke Luda à gbá baasiro.

²⁸ Ámbe ma sèedadeenɔ ù kè ma bè mámbe Mesaya úro. Ma bè Luda ma zī mà dɔne aεme.

²⁹ Nɔseri bé à nɔɔ ví. Nɔseri gbēnna sɔ ègɔ ze à saε è swá kpá à yāzi, nɔseri kòto è à pɔɔ ke nna. Len sɔ ma pɔnnaa kè bíta le.

³⁰ Séde àpi gɔ kaara mapi sɔ màgɔ lagoo.

Gbē kè bɔ musu

- 31 Gbē kè b̀ò musu de baade p̀ingila. Gbē kè b̀ò t̀ɔtɛ né anduna gbēm̄e, anduna yān è o. Gbē kè b̀ò ludamb̄e s̄ɔɔ de baade p̀ingila,
 32 èḡɔ p̄ɔ kè à è k̄ɔn yā kè à m̄ào s̄eeda kee, ben gbēkee e à yā siiro.
 33 Gbē kè à à yā s̄i z̄eò kè Luda né yāpuradeem̄e.
 34 Gbē kè Luda à z̄i p̄i è Luda yā o, zaake Luda a Ninii kp̄aa papaname.
 35 De Ludaa ye a N̄ezi, ben à p̄ɔ p̀ingi n̄ane a ɔz̄i.
 36 Gbē kè èe N̄e p̄i n̄ane kee w̄ɛndi kè è yāaroo v̄i. Gbē kè èe gii à yā mazi é w̄ɛndi p̄i ero, Luda p̄ɔf̄e kp̄e kúame.

4

Yesu k̄ɔn Samaria n̄ɔgb̄e

- 1 Farisin̄ɔ m̄à kè Yesu e gb̄en̄ɔ batisi kee èe ìban̄ɔ ee de Yaayala.
 2 Èe ke Yesu bé è ñ batisi ke a z̄indaro, à ìban̄ɔ bé w̄e ke.
 3 Kè Yesu yā p̄i m̄à, à f̄e Yudea à èara èe taa Galili.
 4 Kè èe gaa s̄ɔ, à kù à b̄e Samaria b̀usun.
 5 Ben à kà Samaria w̄ete kè w̄e be Sika. À z̄à k̄ɔn t̀ɔtɛ kè Yakubu kp̄a a né Yusufuaoro.
 6 Yakubu l̄ɔḡɔ kú gwe. Yesu t̄aa ò à kp̄asa, ben a v̄eè l̄ɔḡɔ p̄i sae. Ɔf̄ant̄e kà m̄idangura.
 7 Samaria n̄ɔgb̄e ke m̀ò í t̄ɔ, ben Yesu bène: Ñ ma gba í m̄à mi.
 8 À ìban̄ɔ s̄ɔ ḡaa p̄ɔblee lú w̄ete guu.
 9 Ben n̄ɔgb̄e p̄i bène: Yudan n̄ ù, Samaria n̄ɔgb̄en̄ɔ ma ù, ben née ímina w̄ee keema? Zaake Yudan̄ɔ k̄ɔn Samariadeen̄ɔ yā è k̄ɔ séro.
 10 Ben Yesu bène: Tó ñ gbaa kè Luda è dañne d̄ɔ k̄ɔn gb̄e kè èe í w̄ee keemmao, le m̄be né w̄ee kea à n̄ gba í w̄endidee.
 11 N̄ɔgb̄e p̄i bène: Baa, ñ googa v̄iro. L̄ɔḡɔ kè s̄ɔ w̄eè z̄à. Né í w̄endidee p̄i e m̄ám̄e?
 12 Ñ de wa dezi káaku Yakubula gw̄ee? Àmbe à l̄ɔḡɔ p̄i t̀owe. Àp̄i à í m̄i k̄ɔn a n̄én̄ɔ k̄ɔn a p̄ókadeen̄ɔ.
 13 Ben Yesu bène: Gbē kè í kè m̄i, ím̄ii é eara à à dem̄e d̄ɔ.
 14 Gbē kè eé í kè mé kp̄aa mi s̄ɔ, ím̄ii é à de ziki d̄ɔro. Zaake í kè mé kp̄aa é ḡɔ à n̄òse guu ìb̄òki í kè eé b̄eene w̄ɛndi kè eé yāaroo ume.
 15 Ben n̄ɔgb̄e p̄i bène: Baa, ñ ma gba í p̄i, le ím̄ii t̄ón ma de m̄à m̄ò í t̄ɔ kè d̄ɔro.
 16 Yesu bène: Ñ gá n̄ z̄à s̄isi à m̄ó k̄edo.
 17 N̄ɔgb̄e p̄i w̄èàla à bè: Má ḡɔ v̄iro. Ben Yesu bène: Kè n̄ bè, ñ ḡɔ v̄iro, n̄ yā ò a z̄éame.
 18 Ñ z̄à kè ḡèn̄ s̄ɔro, ben ḡɔgb̄e kè ñ kúo tiaa né n̄ z̄anlo. N̄ yāpuraa ò.
 19 Ben n̄ɔgb̄e p̄i bène: Baa, má d̄ɔ sa kè annabin n̄ ù.
 20 Wa dezin̄ɔ d̄onzi kè Ludane kp̄iii kè musu, apin̄ɔ s̄ɔ eè be Yerusalemu bé guu kè w̄à d̄onzi kenne ù.
 21 Yesu bène: N̄ɔgb̄e, ñ ma yā sí. Gur̄okee e suu kè é d̄onzi ke De Ludane kp̄iii kè musu ke Yerusalemu d̄ɔro.
 22 Apin̄ɔ, eè d̄onzi ke Ludane, m̄ode á à d̄ɔro, wapin̄ɔ s̄ɔ, w̄eè d̄onzi kene, bens̄ w̄á à d̄ɔ, zaake m̄isina é b̄ɔ wa Yudan̄ɔ k̄iame.
 23 Gur̄ɔ e suu à kà k̄ò, kè d̄onzi yāpuradeen̄ɔ é d̄onzi ke De Ludane k̄ɔn yāpuraao k̄ɔn à Ninii gb̄aaao. Gbē beee takan̄ɔn De Luda e w̄ete ās̄ d̄onzi keare.

24 Luda né niniime, séde gbē kè aṣè dɔnzi kɛnɛnɔ dɔnzi kɛnɛ kɔn yāpuraao kɔn à Ninii gbāaa.

25 Ben nɔgbē pì bènɛ: Má dɔ kè Mesaya kè wè benɛ Kirisi é mɔ. Tó à mò, eé yā píngi bɔkɔtewe.

26 Ben Yesu bènɛ: Mamɔma kè mée yā oonnɛɛ, mámbe à ù.

27 Gurɔ beeeea Yesu ibanɔ sù, aṣ à lè èe yā oo kɔn nɔgbēo. À bò ní sae, mɔde aṣ gbēkee e à la bɔn à yeziro ke bɔyānzi èe yā oo kɔn nɔgbē piɔziro.

28 Ben nɔgbē pì a loo tò gwe, à gè wéte guu à bè gbēnɔnɛ:

29 À mɔ à gɔgbē ke gwa. À yā kè má kènɔ òmɛ píngi. Ke Mesaya pìmɛ gwɛɛ?

30 Ben aṣ bɔe wéte guu, aṣɔe gaa Yesu kiia.

31 Gurɔ beeeea sɔ Yesu ibanɔ bènɛ: Rabi, né pɔ bleroo?

32 Ben à bènɛ: Má pɔble ke vī kè á dɔro.

33 Ben à ibanɔ kɔ lala wà bè: Gbēke mɔnɛ pɔbleon yɔ?

34 Ben Yesu bènɛ: Ma pɔbleen gbē kè ma zīi pɔyezikɛna ù ai mà zīi kè à dàmmɛ mì dɛ.

35 Apinɔ eè be mɔ siigɔɔ bé à gɔ kè pɔkɛgurɔɔ é ká. Mée ooare, à wée sé à buraaɔ gwa, zaake pɔnɔ mà aṣ ká kɛna.

36 Pɔkɛri e a asaia ee kɔ, èe gbēnɔ kaakɔa wèndi kè è yāaro pɔ ù, le pɔtɔri kɔn pɔkɛrio pɔnnaa ke ledɔ.

37 Zaake yā kèkii né yāpuraame: Gbēke bé è pɔ tɔ, gbēke kè.

38 Ma a zī pɔ kè gura kè ée zīi kɛnlo. Gbē pāndenɔ bé wà zīi kè gwe, ben ée n zīi àre blee.

39 Samaria gbē kè aṣɔ kú wéte pì guunɔ Yesu náane kè pari yā kè nɔgbē pì ònɛ yānzi, kè à bè à yā kè á kènɔ òare píngi.

40 Beee yānzi kè aṣ ká Yesu kiia, aṣ wée kèa à gɔnyo, ben à kényo gurɔ plaa.

41 Kè Yesu yā ònɛ, gbē pāndenɔ a náane kè paripari.

42 Ben aṣ bè nɔgbē pine: Èe ke yā kè n òwe yānzin wa à náane kèzi adoro. Wa à yā mà wa zīndame, ben wá dɔ sa kè anduna Misirin à ù yāpura.

Gbaadee né kékɔana

43 Kè à gurɔplaa kényo, à gberan à tà Galili,

44 zaake à bè annabi ègɔ bèe vī a zīnda bɔsunlo.

45 Kè à kà Galili, Galilideenɔ gbāake kpàzi, zaake aṣ gaa wà Banla zībaa kè Yerusalemumɛ, ben aṣ yā kè à kè zībaa pì zīnɔ è píngi.

46 Ben Yesu èara à gaa Kana, gura kè à í liɛn geepiwɛɛ ù. Bùsu gbāadee kè kú gwe, à négɔgbē e gyáa kee zaa Kapɛnamu.

47 Kè à mà Yesu bɔ Yudea à sù Galili, ben à gaa à kiia à wée kèa à gá a né kékɔa, zaake à kú gaa lézì.

48 Ben Yesu bènɛ: Tó èe ke a dabuyānɔ kɔn yābɔnsaenɔ è baasiro, é ma náane kero.

49 Ben gbāadee pì bènɛ: Baa, n mɔ le ma né kpé à ga.

50 Yesu bènɛ: N tá be. N né é garo. Gɔgbē pì yā kè Yesu ònɛ sɔ, ben à dà zén.

51 Kè à té zén, à dàkɔre kɔn a zīrinɔ, ben aṣ bènɛ à né kuu.

52 Ben à n lá à bè: Gurɔ zaka kparee takan à kè sàɔ? Ben aṣ bènɛ: Gīa fāantè mò do zakan mètɔwaa pì kèa.

53 Ben de pì dɔ kè gurɔ zaka kè Yesu òare kè a né é garoon gwe. Ben aṣ à náane kè, àpì kɔn a bèdeenɔ n píngi.

54 Sèeda plaadee kè Yesu kè bɔna Yudea suna Galilin gwe.

5

Gyare kèkšana dada'okii

1 Beee gbera Yudanɔ zɔbaa ke kà, ben Yesu èara à gàa Yerusalemu.

2 Dada'okii kú gwe Sá Gèkii sae kè wè be Betesda kɔn Eberu yáo. Dada'okii pì kámmabokii vī leo sɔɔro,

3 gyáreeno ègɔ daenan paripari, v̄lanɔ kɔn erɛno kɔn gbē kè aɔ mèguu fēfēnanɔ.

4-5 Gɔgbē kee kú gwe èe gyāa kee à kà wè baplaa plaasai.

6 Kè Yesu à è daena gwe, à dò kè èe gyāa kee a gi kè maamaa, ben à bène: N̄ yezi ñgɔ aafiaɔ?

7 Ben gyáree pì wèlà à bè: Maree, má gbēke vī à ma da í guu gurɔɔ kè à dègero. Tó mée gaa gēn, gbē pānde è gīake à gē ma áme.

8 Yesu bène: N̄ fεε ñ ze, ñ n pè sé ñ táa o.

9 Gwe gɔɔ gɔgbē pì aafia è. À a pè sè à táa ò. Gurɔɔ pì né kámmabogurɔɔ zīme,

10 ben Yuda gbāadeenɔ bè gɔgbē kè kèkša pìne: Kámmabogurɔɔ zīn gbāa. À zé vī ñgɔ n pè senaro.

11 À wèníla à bè: Gbē kè ma gba aafia bé à òme mà a pè sé mà táa o.

12 Ben aɔ à là wà bè: Dé bé à bène ñ n pè sé ñ táa oo?

13 Gbē kè kèkša pì dɔ́ tó dénlo, zaake Yesu gēte parii kè aɔɔ kú gweeno téme.

14 Beee gbera Yesu à è Luda ua guu, ben à bène: N̄ ma, n aafia è. N̄ton durun ke dɔro, le yā kè zaa de beelaa tón n le dɔro yānzi.

15 Ben gɔgbē pì gàa à ò Yuda gbāadeenɔne kè Yesu bé à tò aafia è.

16 Ben gbāadee pìno wée tá Yesua, kè è yā beee takano ke kámmabogurɔɔ zī yānzi.

17 Ben Yesu wèníla à bè: Ma De ègɔ zīi kee kámmabosaimé, len mée kee le se.

18 Yā beee yānzi gbāadee pìno e Yesu wetee wà à dezi de káakula. Èe ke kè è kámmabogurɔɔ zī yā daro ado yānzinlo, kè è be Ludan a De ũ, èe a zīnda kee sēnkpe kɔn Ludao yānzime.

Luda Né iko

19 Yesu èara à wèníla à bè: Yápuraan mée ooare, Luda Né è fɔ à yāke ke kɔn a zīnda gbāaoro, sé yā kè à è a Dee e kee baasiro, zaake yā kè à De è ke píngi, àmbe à Né pì è ke se.

20 Zaake De Ludaa ye a Nézi, è yā kè è ke píngi ɔɔane. Eé yā kè bíta de beelaa ɔɔane, eé bɔ a sae.

21 Lán De Luda è gèno vu à wèndi kpámma nà, len à Né è wèndi kpá gbē kè à yezinɔa le.

22 De Luda è yákpae ke kɔn gbēkeoro, à yákpækena gbāa píngi kpá a Néa,

23 le baade píngi bèe li a Néne, lán aɔè li De Ludane nà. Gbē kè èe bèe li Luda Nénero, adee e bèe lii à De kè à à zínero.

24 Yápuraan mée ooare, gbē kè èe ma yā maa, bensɔ èe gbē kè ma zī náane kee, adee wèndi kè è yáaroo vī. Yā é vèearo, adee bɔ gaan à gē wèndi guume.

25 Yápuraan mée ooare, gurɔkee e suu à kà kò, kè gèno é Luda Né kòto ma, aɔ gbē kè aɔɔ màno é fεε.

26 Lán De Luda wèndikpammana gbāa vī nà, len à wèndikpammana gbāaa kpá a Néa le dɔ.

27 À yákpækena gbāaa kpàa dɔ, kè à de Gbēntee Né ũ yānzi.

28 Àton tó beee bɔ a saero, zaake gurɔkee e suu kè gè kè aɔ kú mira guuno é à kòto ma

29 wà bɔe ní píngi. Maakerino é fɛe wà gɛ wèndi guu, zaakerino sɔ yāvɛemmana guu.

30 Mɛè fɔ mà yáke ke kɔn ma zīnda gbáaaro. Mɛè yákpae ke lán à òme nàme, mɛè yákpae ke a zéa, zaake mɛè ma zīnda poyezi wetero, sé gbɛ kè ma zīi pì pó.

Yesu iko sèedadeens

31 Tó má de ma zīnda sèedadee ũ, le ma yā náane vīro.

32 Sèedade pāndee kuu kè è ma yā o, má dɔ kè ma yā kè è oo náane vī.

33 Baa apino, a gbɛnɔ zī Yaayaa, ben à yāpuraa òare.

34 Mɛe mè kpá gbɛntee sèedadekenaaro, mɛe beee ooare le à e à bɔ zia yānzime.

35 Yaaya de lán fitia kè nana èe guu puu bà, ben a we à pɔnnaa kè à gupuraazi gurɔ plaa.

36 Yā kè De Ludaa dàme mà keeno, kè mɛe kee pinɔ deare sèeda ũ, kè De Luda bé à ma zī. Ma sèeda pì de Yaaya pɔla.

37 Ma De kè ma zīi ma yā ò dɔ. Èe à kòto ma zikiro, ée wée siàlero,

38 à yā e vɛekii e a swɛ guuro, kè ée gbɛ kè à à zī náane kero yāzini.

39 Èe Luda yā tàasi ke, zaake eègɔ daa gwen é wèndi kè è yāaroo en. Ma yān takada pì e oo sɔ,

40 mɔde ée gii mɔ ma kiiazii le à wèndi pì e.

41 Mɛe sáabu wetee gbɛntee kiiaro,

42 mɔde má a dɔ, má dɔ kè á ye Ludaziro.

43 Ma mɔ kɔn ma De tɔo, ben ée ma síro. Tó gbɛ pānde mò kɔn a zīnda tɔo, é à sí.

44 Lán eè sáabu wetekɔa nà, mɔde eè sáabu wete Luda mèn do lélea lero, é ke dia à ma yā síi?

45 Àtongɔ daa mámbe mé gá kɔn a yāo ma De kiiaro, Musa kè a wée dɔzi bé eé gá a yāo.

46 Tó a Musa yā sì, le a ma yā sì se, zaake ma yān à kè Luda yān.

47 Kè ée yā kè à kè Luda yānno síro, é ke dia à ma yā síi?

6

Pɔblekpana gɔgbɛ gɔn bɔrɔ sɔɔroona (Mat 14:13-21, Maa 6:30-44, Luk 9:10-17)

1 Beee gbera Yesu bikù Galili sɛbe kè wè be dɔ Tiberia baa.

2 Gbɛnɔ gɔ tɛzi paripari, kè aɔ à dabuyānɔ è dian èe gyareeno kɛkɛkɔana yāzini.

3 Ben Yesu didi à vɛe sɛsɛa kɔn a ibanɔ.

4 Yudanɔ Banla zībaa kà kīi.

5 Kè Yesu wée sè musu, à è gbɛnɔ e mɔɔ a kiia paripari, ben à Filipi là à bè: Mákpan wé pɔblee lún le gbɛnɔ blee?

6 À beee ò le à Filipi yɔ à gwa yānzime, zaake à dɔ lán é ke nà.

7 Ben Filipi wèala à bè: Kondogi ɔ mèn wàa do buredi, baa tó wà lìli baadene fɛtefete, eé mɔrmaro.

8 À ibanɔ doke Anduru, Simɔ Pita dāaro bène:

9 Négɔgbɛ kee kú kè, à buredi aaga vī mèn sɔɔro kɔn kpò néngonɔ mèn plaa. Bɔn beee é ke parii kènoe?

10 Yesu bè: À gbɛ̀nɔ̀ vɛ̀vɛ̀. Sɛ̀ di guu pìn, ben aɔ̀ vɛ̀vɛ̀. Gɔ̀gbɛ̀nɔ̀ kà gɔ̀n bɔ̀ro sɔ̀ro taka.

11 Yesu burèdi pìnɔ̀ sɛ̀ à aubarika dàn, ben à kpàatɛ̀tɛ̀ gbɛ̀ kɛ̀ aɔ̀ vɛ̀ɛ̀na pìnɔ̀ne lán aɔ̀ yezi ná. Len à kpò kpàmma le dɔ̀.

12 Kɛ̀ aɔ̀ ká n̄ píngi, à bè à ibanɔ̀ne: À à kpaaa kɛ̀ gò sɛ̀e píngi, le à ke tón ke páro.

13 Ben aɔ̀ burèdi mèn sɔ̀roo kɛ̀ wà sò pì kpaaa kɛ̀ gòn sɛ̀e gbíi kuri awɛ̀ɛ̀plaaa pà.

14 Kɛ̀ wà dabuyá kɛ̀ Yesu kɛ̀ pì è wà bè: Gbɛ̀ pì né annabi kɛ̀ èe mɔ̀ anduna guume yápura.

15 Yesu dɔ̀ kɛ̀ wà yezi wà mó wà a kũ wà a ká kí ù kɔ̀n gbáaome, ben à gùinne gwe à ìara à didi s̄s̄i musu ado.

Yesu táa'ona sèbela

(Mat 14:22-33, Maa 6:45-52)

16 Kɛ̀ uusie kɛ̀, à ibanɔ̀ gàa sèbe baa.

17 Ben aɔ̀ gɛ̀ góro'ite guu, aɔ̀e bikũu sèbe pì baa káa Kapɛ̀namu kpa. Guu ḡiake à si Yesu e ká n̄ kii k̄oro.

18 Zàgá'ia gbáaa kàka, ben í e fɛ̀ɛ̀.

19 Kɛ̀ à ibanɔ̀ góro lí wà kà kiloo sɔ̀ro ke swɛ̀do taka, ben aɔ̀ Yesu è èe táa oo íla, èe sɔ̀ n̄ górozi, ben v̄ia n̄ kũ.

20 Ben à bèinne: Mámbee! Àton tó v̄ia a kũro.

21 Aɔ̀ wèzi à gɛ̀ góro guu, ben góro pì kà guu kɛ̀ aɔ̀e gaan ḡɔ̀.

Gbɛ̀nɔ̀ Yesu wɛ̀tɛ̀na

22 Kɛ̀ guu dɔ̀ parii kpé zena sèbe baa káa. Aɔ̀ dɔ̀ kɛ̀ góro'ite kú gwe yá mèn dome, Yesu s̄ èe gɛ̀ góro pì guu kɔ̀n a ibanɔ̀ro, aɔ̀ tà ñtɛ̀me.

23 Zàazáa góro'ite pàndenɔ̀ bò Tiberia, aɔ̀ mò guu kɛ̀ kii kɔ̀n guu kɛ̀ wà burèdi sòn-o, kɛ̀ Dii sáabu kpà.

24 Kɛ̀ parii pì è àpì ke à ibanɔ̀ kú gwe dɔ̀ro, aɔ̀ gɛ̀ góro pìnɔ̀ guu aɔ̀ gàa à wɛ̀tɛ̀ Kapɛ̀namu.

Yesu bé pòblee kɛ̀ è n̄ ká wèndia ù

25 Kɛ̀ aɔ̀ à è sèbe baa gwe, aɔ̀ bène: Rabi, n ka kɛ̀ bɔ̀ɛ̀me?

26 Yesu bèinne: Yápuraan mée ooare, ée ma wɛ̀tɛ̀ burèdi kɛ̀ á sò a ká yānzime, èe ke dabuyá kɛ̀ á ènɔ̀ yānzinlo.

27 Àton z̄ii ke pòblee kɛ̀ è yā yānziro, sé pòblee kɛ̀ è n̄ ká wèndia kɛ̀ è yārooa. Gbɛ̀ntee Né bé eé a gba pòblee pì, zaake àpìn De Luda a sèda kèa.

28 Ben aɔ̀ à là wà bè: Dian wé ke nà wà yá kɛ̀ Ludaa yezi wà kee kee?

29 Yesu wènía à bè: Yá kɛ̀ Ludaa yezi à keen yè: À gbɛ̀ kɛ̀ à à z̄l náane ke.

30 Aɔ̀ bène: Dabuyá kpareen né kewe, le wà e wà n náane kee? Yá kpareen né kee?

31 Wa dezínɔ̀ mana blè gbáan lán wà kɛ̀ Luda yān nà wà bè: A pòblee kɛ̀ bò musu kpàmma aɔ̀ blè.

32 Ben Yesu bèinne: Yápuraan mée ooare, èe ke Musa bé à pòblee kɛ̀ bò musu kpàawaro. Ma De bé è pòblee yápuraadee kɛ̀ bò musu kpáawa.

33 Pòblee kɛ̀ Ludaa kpà pìn gbɛ̀ kɛ̀ bò musu è wèndia kpá andunaa ù.

34 Aɔ̀ bène: Mare, ñgò pòblee beee taka kpaaawa gurɔ̀ píngi.

35 Ben Yesu bèinne: Mámbe pòblee kɛ̀ è n̄ ká wèndia ù. Nɔ̀aa é gbɛ̀ kɛ̀ mò ma kiia dero, ímii é ma náanekeri de zikiro.

36 Baa kɔ̀n beeeo lán má òare nà, baa kɛ̀ a ma e, ée ma náane keɔ̀.

37 Gbē kè ma Dee kpàmaa é mós ma kiiia, mé pé gbē kè mò ma kiiiaa zikiro.

38 Èe ke ma zīnda poyezi yānzin ma bɔ musu ma mɔziro, sé gbē kè ma zī pɔ.

39 Pɔ kè gbē kè ma zī pì yezin yè: Màton tó gbē kè à kpàmaanɔ ke sāsáro. À yezi mà n fɛɛ ziaa zī.

40 Zaake pɔ kè ma Dee yezin yè: Gbē kè wée pè à Néa bensɔ èè à náane kee gɔ wèndi kè è yāaroo vī, mé à fɛɛ ziaa zī.

41 Ben Yuda gbāadeenɔ zɔka kàzi, kè à bè ambe pɔblee kè bɔ musu ũ yānzi.

42 Aɔ bè: Gbē pì né Yesu Yusufu nénloo? Wá à de kɔn à dao dɔ né! Ben èe bee a bɔ musume.

43 Yesu bènnɛ: Àton zɔka káro.

44 Gbēke é fɔ à mɔ ma kiiaro, tó èe ke ma De kè ma zī à sisi baasiro, mé à fɛɛ ziaa zī.

45 A kēna annabinɔ takada guu wà bè: Luda bé eé yá da baadenɛ. Gbē kè De Luda yá mà bensɔ à à yá dà, àmbe è mós ma kiiia.

46 Èe ke gbēke De Luda è kɔn wéonloo. Gbē kè bɔ à kiiia bé à à è ado.

47 Yápuraan méè ooare, ma náanekeeri wèndi kè è yāaroo vī.

48 Mámbe pɔblee kè è n ká wèndia ũ.

49 A dezínɔ mana blè gbáan, baa kɔn beeeo aɔ gàga.

50 Pɔblee kè è bɔ musu sɔ, tó gbē blè, eé garo.

51 Mámbe pɔble wèndidee kè bɔ musu pì ũ. Tó gbē à kè blè, eégɔ kuu gurɔ píngi. Pɔblee kè mé kpámman ma mēbaasi ũ, le anduna gɔ wèndi vī yānzi.

52 Ben gbāadee pínɔ e leokpakɔa kee kɔo wà bè: Gbē pì é fɔ à a mēbaasi kpáwa wà sɔn yɔ?

53 Ben Yesu bènnɛ: Yápuraan méè ooare, tó ée Gbēntee Né mēbaasi só a à aru mīro, égɔ wèndi vīro.

54 Gbē kè è ma mēbaasi só à ma aru mii wèndi kè è yāaroo vī. Mámbe mé à fɛɛ ziaa zī.

55 Zaake ma mēbaasi né pɔble yápuraame, ma aru né ímina yápuraame.

56 Gbē kè è ma mēbaasi só à ma aru mii kú ma guu, má sɔ kú à guu.

57 Lán De Luda Wèndide ma zī bensɔ má kuu à yānzi nà, len gbē kè è ma mēbaasi só égɔ kuu ma yānzi le.

58 Pɔblee kè bɔ musun gwe. À de lán pɔblee kè a dezínɔ blè aɔ gà bàro. Pɔble beee blèri égɔ kuu gurɔ sánda píngime.

59 Yesu yá beeenɔ ò gurɔ kè èe yá daánnɛ Kapenamú aduakεkεmmɛ.

Yesu iba kenɔ bɔrukpekena

60 Kè à ibanɔ yá pì mà, aɔ paridee bè: Yá gbāaame, dé bé eé beee fɔɔ?

61 Yesu dɔ a swè guu kè à ibanɔ e zɔka kaa yá pì musu, ben à bènnɛ: Yá pì e a fuuɔ?

62 Tó á è Gbēntee Né fɛɛ èe taa guu kè à kún yá sɔ né?

63 Luda Nini bé è wèndi kpámma, mēbaasi né pɔkenlo. Yá kè má òareenɔn Luda Nini kè è n ká wèndia yá ũ.

64 Mòde a gbēkenɔ e ma náane kero. Zaake Yesu gbē kè aɔɔe a náane keroonɔ dɔ zaa káaku kɔn gbē kè eé a kpámmao.

65 Ben à bè dɔ: Beee yānzín má òarezi, gbēke é fɔ à mós ma kiiaro, séto De Luda à gbà zé.

66 Zaa gurɔ beee à iba kenɔ bɔru kpeε paripari, aɔɔe tézi dɔro.

67 Ben Yesu a iba gɔɔn kuri awεεplaaanɔ là à bè: Á yezi à tá sen yɔ?

68 Simo Pita wèlà à bè: Dii, dé kiian wé gán? N' wèndi kè è yáaro yá ví.

69 Wa n náane kè, wá dǝ ke Luda gbē kè à kú adonan n ù.

70 Yesu bèñne: A gǝn kuri awεεplaa kèn n má sèroo? Baa kǝn beeeo a gbē doo né ibilisiṁe.

71 Yudasi, Simo Isikarioti nén à téa. Àpin gǝn kuri awεεplaa pinò doke kè eé à kpámma ù.

7

Yesu kǝn a dáaron

1 Beee gbεra Yesu gaa Galili wéte kǝn wéteo, zaake à yezi à lili o Yudearo, kè Yuda gbáadeenɔɔ e à wetee wà à de yānzi.

2 Yudanɔ Kutadɔna zībaa kà kīi,

3 ben à dáaronɔ bène: N' fεε gura kè n' gá Yudea, le n' ìba kè aǝ kú gweenɔ yá kè née keenɔ e se.

4 Tó gbē yezi à tó bo, è a yānɔ ke utenaro. Lán née yá kènɔ taka kee nà, n' n' zīnda ɔɔa andunane.

5 Baa à dáaro pinò aǝe à náane keero.

6 Ben Yesu bèñne: À gurɔɔ e káme kǝro. Amɔan sǝ á zé ví gurɔ sánda píngi.

7 Anduna é we à zaaguro, mɔde à zámagu kè meè be à yákɛna zaa yānzi.

8 À gá zībaakekiia, méε gaaro, zaake à gurɔɔ e káme kǝro.

9 Kè à yá pi ò, ben à gǝ Galili.

Yesu gana Kutadɔna zībaakekiia

10 Kè à dáaro pinò gaa zībaakekiia, gbasaa àton gá. Èe gá gbēnɔ wáaro, à gaa asii guume.

11 Yuda gbáadeenɔɔ e à wetee zībaakekiia aǝ bè: Àpi kú máa?

12 Parii guu wée yābuu taa maamaa à musu. Gbēkenɔ bè: Gbē maaame. Gbēkenɔ bè: Auo, èe gbēnɔ sásáame.

13 Gbēkee e a yá o gupuraaaro, kè wée vía kee gbáadee pinone yānzi.

14 Kè zībaa kà a dagura, Yesu gaa Luda ua guu, èe yá daañne.

15 À yá bǝ gbáadee pinò sae wà bè: Gbē kè èe kyó keero bé à takada dǝ leʔ?

16 Ben Yesu bèñne: Yá kè meè dañne né ma zīnda yānlo, gbē kè ma zīi yāme.

17 Gbē kè yezi à ze kǝn Luda poyezikenao égǝ dǝ tó ma yádannena de Luda pǝ ù, kesǝ ma zīnda yān méε oo.

18 Gbē kè è a zīnda yá oo e wetee à tó bome. Gbē kè è wete à gbē kè a zīi tó bo náane ví, monafiki kú à guuro.

19 Musa e doka daareroo? A gbēke yá pi kúna sǝro. Bóyānzin ée wetee à ma dezi?

20 Ben gbēnɔ bène: N' zīn víme. Dé bé èe wetee à n deε?

21 Yesu bèñne: Dabuyá mèn don má kè, ben à bǝ a píngi sae.

22 Musa bāngukɛna yá dàare, ben eè bāngu ke kámmabogurɔɔ zī. Ase èe ke Musa kiian à nāanlo, à bǝ a dezi káakunɔ kiame.

23 Lán wè bāngu ke néne kámmabogurɔɔ zī nà le wàton bo Musa doka kpεero yānzi, à kè dia a pǝɔ fεnamazi, kè ma gbē gbà aafia wásawasa kámmabogurɔɔ zīi?

24 Àton yá gwa lán a wée e ee nàro. À yá gwa a zéa.

Yesun Mesaya úʔ

25 Ben Yerusalemudeenɔ bè: Gbē pi né gbē kè wée à wetee wà à deenloo?

26 À gwa, èe yā oo gupuraa, ben gbēkee e yā liaro. Gbāadeenɔ à dɔ Mesaya ũ yāpuraan yɔ?

27 Wá dɔ guu kè gbē kèkii bòn. Tó Mesaya mò, weégɔ dɔ guu kè à bònlo.

28 Beee yānzi gurɔɔ kè Yesu e yā daañne Luda ua guu, à pùtā à bè: Á ma dɔ bensɔ á dɔ guu kè ma bòn. Ase méé mɔ kɔn ma zīndaoro. Gbē kè ma zī né yāpuraadeeme, ben á à dɔro.

29 Má à dɔ, zaake ma bɔ à kiiame, àmbe à ma zī.

30 Ben aɔɔe à wetee wà à kú, mɔde gbēkee e ɔ naaro, zaake à gurɔɔ e papa kòro.

31 Zà guu wà Yesu náane kè pari wà bè: Tó Mesaya mò, eé dabuyā ke pari de kè gbē kèkii kèlan yɔ?

Dogarino zīna aɔ Yesu kú

32 Kè Farisinɔ mò wèe yābuu taa zà guu à yā musu, ben sa'orikinɔ kɔn Farisi pìnɔ dogarino zī wà à kú.

33 Ben Yesu bè: Ma kuunaaɔ gɔ fète, gbasa mà tá gbē kè ma zī kiia.

34 É ma wetee à koramazi, zaake é fɔ à gá guu kè má kúnlo.

35 Ben gbāadee pìnɔɔ e kɔ lalaa: Mán à yezi à gán kè wé korazi? À yezi à gá wa gbē kè aɔ fàakɔa Giriki búsuno guu kiia le à yā da Giriki pìnɔnen yɔ?

36 Yā kè à ò pì mì de diame? Kè à bè wé a wetee wà koraazi bensɔ guu kè á kún wé fɔ wà gá gwero né.

Í kè è n ká wèndia

37 Zībaa gurɔ zāa bíta zī Yesu fɛe à pùtā à bè: Gbē kè ímii e à dee à mɔ ma kiia à í mii,

38 gbē kè èe ma náane kee sɔ, í kè è n ká wèndia égɔ bàa lee zaa à nɔse guu lán wà kè Luda yān nà.

39 À yā kè ò Luda Nini kè gbē kè aɔɔe a náane keenɔ é sí yā musume. Aɔɔ Luda Nini pì vī gāro, kè Yesu e gīake à tɔ bɔ kòro yānzi.

Gbēnɔ kèkèkɔana Yesu yanzi

40 Kè gbēnɔ yā pì mà, gbēkenɔ bè: Gbē kèkii né annabi pime yāpura.

41 Gbēkenɔ bè: Gbē kèkii né Mesayame. Mɔde gbēkenɔ bè: Mesaya é bɔ Galili sɔsɔ?

42 Wà kè Luda yān wà bè, Mesaya né Dauda boriime, eé bɔ Dauda be wéte Betelemume.

43 Ben gbēnɔ kèkèkɔa Yesu yānzi.

44 Aɔ gbēkenɔ yezi wà à kú, mɔde gbēkee e ɔ naaro.

Yuda gbāadeenɔ è Yesu náane kero

45 Ben dogarino èara wà tà sa'orikinɔa kɔn Farisinɔ. Ben aɔ n lā wà bè: Bóyanzi ée à kú a suoziroo?

46 Dogari pìnɔ wènila wà bè: Gbēkee e yā o lán gbē kèkii bā zikiro.

47 Ben Farisinɔ bèñne: À a likɔa sen yɔ?

48 Gbāadee ke Farisi ke à náane kèn yɔ?

49 Pari beee Luda yā dɔro, Luda lé kèñneme.

50 Nikodemu kè gāa Yesu kiia yāa né gbāadee pìnɔ dokeme. À bèñne:

51 Wa doka guu wà bè, wàton yā da gbēla a yā mana sairo ke yā kè à kè dɔna sairo.

52 Aɔ bène: Galili gbēn n ũ seɔ? N tãasi ke n gwa, né e kè annabi ke é bɔ Galiliro.

53 Ben baade tà a be.

8

Nɔgbɛ kɛ wà kù zinakɛna guu

1 Yesu gàa Kùkɛ sɛsɛzi.

2 Kɛ guu dɔ ɔ, à ɛara à gàa Luda ua guu. Baade píngi mò à kiia, ben à wɛɛ èè yá daañɛ.

3 Ben ludayáannerino kɔn Farisinɔ mò à kiia kɔn nɔgbɛ kɛ wà kù zinakɛna guu, aɔ à zè zà guu

4 aɔ bè Yesune: Danneri, wà nɔgbɛ kɛ kù kɔn ɔɔɔɔ wéedewe.

5 Wa doka guu Musa diɛ wà nɔgbɛ kɛ taka pápa gbèò wà à demɛ. Ní è dia sɔɔ?

6 Aɔ beee ò lɛ aɔ à yɔ wà gwa wà e wà yá daàla yānzimɛ. Ben Yesu nàè èè ɔgbɛ kɛɛ tɔɔɛa.

7 Kɛ aɔ kpé wèè à lalaa, ben à a mì sè lezĩ à bènnɛ: A gbɛ kɛ èè durun ke zikiroo à pá gbèò káaku.

8 Ben à ɛara à nàè èè ɔgbɛ kɛɛ tɔɔɛa dɔ.

9 Kɛ aɔ mà lɛ, ben aɔ fáakɔa doodo sɛna zaa gbɛnsinɔa. Ben aɔ Yesu tò ado kɔn nɔgbɛ pìò.

10 Ben à ɛara à a mì sè lezĩ à bènnɛ: Nɔgbɛ, aɔ tà mámmɛ? Wèè yá danla dɔroo?

11 Nɔgbɛ pi wèàla à bè: Baa, aɔ gbɛkee kú kè dɔro. Ben Yesu bènnɛ: Mapi se, mé yá danlaro. Ní gá. Zaa gbáa ñton durun ke dɔro.

Yesun gupuraa ù andunane

12 Ben Yesu yá ò gbɛnɔnɛ dɔ à bè: Mámbe gupuraa ù andunane, gbɛ kè témazii éɔ kú gusiaan dɔro, gupuraa kè è ní ká wèndian adee éɔ vĩ.

13 Ben Farisinɔ bènnɛ: Ní de n zĩnda sèedadee ù, n yá náane vĩro.

14 Ben Yesu wèníla à bè: Baa tó méɛ ma zĩnda yá oo, ma yá náane vĩ, zaake má dɔ guu kè ma bɔn kɔn guu kè méɛ taan-o. Amɔanɔ sɔ, á guu kè ma bɔn kɔn guu kè méɛ taan-o dɔro.

15 Ée ma taari ee gbɛnteekeemɛ. Méɛ gbɛke taari e sɔro.

16 Tó ma gbɛ taari è sɔ, taari'ena pi éɔ náane vĩ, zaake má kú madoro, ma De kè ma zĩ kúmao.

17 Á kú a doka takadan wà bè, sèedade ɔɔn plaaanɔ yá bé à náane vĩ.

18 Mámbe ma zĩnda sèedadee ù. Ma De kè ma zĩ né ma sèedadeemɛ dɔ.

19 Ben aɔ à là wà bè: N dee kú mámmɛ? Yesu wèníla à bè: Á ma dɔro, bensɔ á ma De dɔro. Tó a ma dɔ, lɛ a ma De dɔ.

20 Yesu yá beee ò ɔɔsikiiia, gurɔ kè èè yá daañɛ Luda ua guumɛ. Wèè à kúro, zaake à gurɔ e papa kɔro.

É fɔ à gá guu kè méɛ taanlo

21 Ben Yesu bènnɛ dɔ: Méɛ taa, é ma wete, mɔde é ga a durun guumɛ. É fɔ à gá guu kè méɛ taanlo.

22 Ben gbáadee pìnɔ bè: Á bè wé fɔ wà gá guu kè ée taanlo. Eé a zĩnda den yɔ?

23 Ben Yesu bènnɛ: Tɔɔɛ kè gbɛnɔn a ù, musu gbɛn ma ù. Anduna kèki gbɛnɔn a ù, anduna kèki gbɛn ma ùro.

24 Beee yānzin ma bèare é ga a durun guumɛ. Tó ée sí kè mámbe gbɛ kè má de à ùu ùro, é ga a durun guumɛ.

25 Ben a5 à là wà bè: Déme n ũu? Yesu wèníla à bè: Gbē kè má òare zaa káakun ma ũ.

26 Má yā vī pari mà o a musu mà yā daoala. Gbē kè ma zī né yāpuradeeme, yā kè má mà à kiian meè o andunanē.

27 A5oē d5 kè De Ludan à téaro,

28 ben Yesu bèñne: Tó a Gbēntee Né sè à d5 musu, é gbasa à d5 kè mámbe gbē kè má de à ũu ũ. Mēè yāke ke k5n ma zīndaoro, yā kè ma Dee dāmēen meè o.

29 Gbē kè ma zī kúmao, èe ma tó madoro, zaake meēg5 yā kè è káne kee guro píngi.

30 Guro5 kè Yesu e yā pino oo, wà à náane kè pari.

Wēenēn5 k5n z5n5

31 Ben Yesu bè Yuda gbāadee kè a5 à yā sinone: Tó á ma yā kūna, ég5 de ma iban5 ũ yāpura.

32 Ég5 yāpuraa d5, yāpuraa pi é tó à g5 a zīnda vī.

33 Ben a5 bène: Ibraī boriin wa ũ, wée zò ble gbēkenē zikiro. Ben néē bee wé g5 wa zīnda vī5?

34 Yesu wèníla à bè: Yāpuraan mēē ooare, gbē kè è durun kee né durun z5me.

35 Z5 kuu ua gbē ũ guro píngiro, ua nēn ua gbē ũ guro píngi.

36 Tó Luda Né a bo zòbleen, é g5 a zīnda vī yāpura.

37 Má d5 kè Ibraī boriin a ũ, mōde ée ma wetee à ma de kè ma yā kú a n5se guuro yānzī.

38 Yā kè má é ma De kiian mēē oo, yā kè á mà a de kiian ée kee.

39 Ben a5 bène: Ibraīn wa de ũ. Ben Yesu bèñne: Tó Ibraī nēn5n a ũ, le a Ibraī dà sēē.

40 Tia sa ée ma wetee à ma de, mam5ma kè ma yāpuraa kè má mà Luda kiia òaree. Ibraī e yā beee taka kero.

41 Ée a de yākena keeme. Ben a5 bène: Gitas5n5n5n wa ũro. De mēn doon wa vī, àmbe Luda ũ.

42 Yesu bèñne: Tó a den Luda ũ, le á yemazi, zaake Luda kiian ma b5n ma m5. Mēē m5 k5n ma zīndaoro, àmbe à ma zī.

43 À kè dia ée ma yā d5r5 d5roo? Kè eè f5 à ma yā d5r5 d5ro yānzime.

44 A de Ibilisi p5n a ũ, à p5yezín á yezi à ke. Gbēderin à ũ zaa káaku, è ze k5n yāpuraoro, kè yāpuraa kú à n5se guuro yānzī. Tó à egeē tò, à zīnda dàn gwe, zaake egēdeen à ũ, ege mīme.

45 Mapi s5, meē yāpuraa o. Beee yānzī eē ma yā síro.

46 A té, dé bé eé be ma durun kè? Kè yāpuraan mēē oo, à kè dia ée ma yā siiroo?

47 Gbē kè de Luda p5 ũu è yā kè Ludaa e oo mame. Á de Luda p5 ũro, beee yānzín eē ma yā maziro.

Yesu dena Ibraīla

48 Ben gbāadee pino bène: Samaria gbēn n ũ! N zīn vīme! Ke yāpuraanlo?

49 Ben Yesu bè: Má zīn vīro. Mēè bèē li ma Dene, mōde eē ma kpe b5.

50 Mēè wete mà a zīnda t5 b5ro, gbēke bé è weteme, àmbe yāg5g5ri ũ.

51 Yāpuraan mēē ooare, gbē kè è d5 ma yāzi é ga zikiro.

52 Ben gbāadee pino bène: Wá d5 sa kè n zīn vī. Ibraī gá k5n annabin5 píngi, ben néē bee gbē kè è d5 n yāzi é ga zikiro5?

53 N de wa dezi Ibraī kè gālan y5? Annabin5 gāga d5. Dén néē n zīnda diēē à ũu?

⁵⁴ Ben Yesu bè: Tó mée ma zīnda tó bɔɔmɛ, beee bèe vīro. Ma De kè ée bee à de a Luda ũ, àmbe è ma tó bɔ.

⁵⁵ Á à d̄sro, mɔde má à d̄s. Tó ma bè má à d̄sro, mégō de egēdee ũ lán a bàme. Má à d̄s, ben má à yā kūna.

⁵⁶ A dezi káaku Ibraī pɔnnaa kè ma gurɔ ena yā musu. À è, ben à pɔɔ kè nna.

⁵⁷ Ben gbāadee pìnɔ bène: Néé ká wè baplaa akuri k̄ro, ben n Ibraī ès?

⁵⁸ Yesu bèñne: Yápuraan mée ooare, le wèe Ibraī i k̄ro, má kuu.

⁵⁹ Ben aṣ gbè s̄e le wà à pápao. Ben a a zīnda ùte à b̄ò Luda ua guu.

9

Gṣgbē kè wà ì v̄la ũ kēk̄sana

¹ Kè Yesu e lili oo, à gṣgbē kè wà ì v̄la ũu è.

² Ben à ibanɔ à là wà bè: Rabi, dé durun yānzin wà gbē pì ì v̄la ũzi? À zīnda pṣ yānzin yóɔ, ke à de k̄n à dao pómɛ?

³ Yesu wèñla à bè: Èe ke àpi ke à de k̄n à dao durun yānzinlo. Le wà Luda yākena ea yānzime.

⁴ Séde wà gbē kè ma zī zī ke zaa gupura wéézī. Gusiaa e suu kè gbēke é zī ke e à ke d̄ro.

⁵ Gurɔ kè má kú anduna guu, má de gupuraa ũ andunane.

⁶ Kè à ò le, à lóu sù tɔɔte, ben à yà à màma à wéena.

⁷ À bène: Ñ gá ñ uu pípi Siloamu í guu. Tó pì bè, í gbarena. Ben à gàa à uu pípi, ben à sù wéeo wēna.

⁸ Á fáandideenɔ k̄n gbē kè aṣ à d̄s baakeri ũunɔ bè: Gbē kè ègō baa kee vēena pìn gweroo?

⁹ Gbēkenɔ bè: Àpime. Gbēkenɔ bè: Auo, adee b̄òk̄sbaome. Gṣgbē pì bè: Mámbee!

¹⁰ Ben aṣ à là wà bè: À kè dia n wéé wè?

¹¹ Á wèñla à bè: Gbē kè wè benɛ Yesu bé à bùsu yà à màma ma wéea, à bè mà gá uu pípi Siloamu í guu. Kè ma gaa ma uu pípi, ben ma guu è.

¹² Ben aṣ à là wà bè: Àpi kú máme? À bè: Má d̄sro.

Farisinɔ yalalana gbē kè de v̄la ũ yaa

¹³ Ben aṣ gàa Farisinɔ kiia k̄n gbē kè de v̄la ũ yaa pìo.

¹⁴ Bens̄ kámmabogurɔ zīn Yesu bùsu yà à à wéé wēone.

¹⁵ Ben Farisinɔ à là d̄o: Dian í kè nà n guu è? À wèñla à bè: À b̄òt̄nga mà ma wéame. Kè má pípi, ben ma guu è.

¹⁶ Ben Farisi kenɔ bè: Gbē pì e b̄ò Luda kiianlo, zaake è kámmabogurɔ zī yā daro. Aṣ gbēkenɔ bè: Durunkeri é f̄s à dabuyā beeenɔ taka keṣ? Ben aṣ kèk̄k̄s̄a.

¹⁷ Ben aṣ à là d̄o: Mm̄n s̄s, gbē kè à n wéé wēnn̄e, néé à yā daa diame? À bè: Annabime.

¹⁸ Baa k̄n beeeo gbāadeenɔ e sí kè v̄lan à ũ gbas̄a à wéé wèro, ben aṣ gàa wà à de k̄n à dao sisi.

¹⁹ Aṣ ñ lá wà bè: A n̄n̄ yèṣ? À à ì v̄la ũn̄ yó? À kè dia èe guu ee saa?

²⁰ Ben à de k̄n à dao wèñla wà bè: Wá d̄s kè wa n̄me. Wa à ì v̄la ũme.

²¹ M̄de lán à kè nà èe guu ee sa, ke gbē kè à à wéé wēne, wá d̄sro. À à la gwe. Gbē ònd̄name, éé f̄s à a zīnda yā o.

22 À de kɔn à dao ò lɛ, kɛ aɔɔe vɪa kee gbãadeenɔne yãnzime. Zaake aɔ zèò kè gbɛ kè bè Yesu né Mesayame, wà aduakekpe zé zɔne.

23 Beee yãnzin à de kɔn à dao bè, gbɛ ɔndɔname, aɔ à lazi.

24 Gbɛ kè de vɪa ũ yaa pi sisina gɛn plaadee guun aɔ bène: Ñ yapuraa o Luda yãnzi. Wá dɔ kè gɔgbɛ pi né durunkerime.

25 Ben à bè: Tó durunkerime, má dɔro. Yã mèn don má dɔ. Vɪan ma ũ yã, ben mée guu ee sa.

26 Ben aɔ à là wà bè: Bón à kɛnnɛɛ? Dian à kè nà à n wée wɛnnɛɛ?

27 À wɛnɪla à bè: Má òare kò, ée swá kpáro. Bóyãnzin á yezi à mazi dɔɔ? Á yezi à gɔ à ibanɔ ũ sen yó?

28 Ben aɔ zɔka dɔa wà bè: Mbe ní de à iba ũ gwe! Wamɔwa sɔ Musa ibanɔn wa ũ.

29 Wá dɔ kè Luda yã ò Musao. Àmɔ sɔ, wá dɔ guu kè à bɔnlo.

30 Ben gɔgbɛ pi bènne: À yãbɔnsae ma gwe! Á ma wée wɛme, ben á dɔ guu kè à bɔnlo?

31 Wá dɔ kè Luda è swá kpá durunkerinɔ yãziro, mɔde è swá kpá a yãmari kè aɔè a pɔyezi keeɔ yãzi.

32 Zaa lán Luda anduna kàe nà, wèe ma gbɛke gbɛ kè wà à i vɪa ũu wée wɛne zikiro.

33 Tó èe ke gbɛ pi bɔ Luda kiiaro, ée fɔ à pòke kero.

34 Ben aɔ bène: Wà n i durun guu míomíome, ben née yã daaweɔ? Ben aɔ pèa.

Ludadɔsai né vɪakuname

35 Yesu mà kè wà pèa. Kè à à è, à à là à bè: Née Gbɛntee Né náane keeɔ?

36 Gɔgbɛ pi wèala à bè: Mare, dén à ũ lɛ mà e mà à náane kee?

37 Yesu bène: N à è, àmbe e yã oonyo.

38 Ben gɔgbɛ pi bène: Dii, mée n náane kee. Ben à dɔnzi kène.

39 Ben Yesu bè: Gbɛnɔ kɛkɛkɔana yãnzin ma mɔzi anduna guu kè, lɛ wéesiadeenɔ wée kɛ, wéekɛrino gɔ wéesiadeenɔ ũ.

40 Farisi kenɔ kú gwe. Kè aɔ yã pi mà, aɔ bène: Wapinɔ, vɪanɔn wa ũ seɔ?

41 Ben Yesu bènne: Tó vɪanɔn a ũ, lɛ á durun vɪro. Mɔde kè ée bee a wée kɛna yãnzi, a durun kpé kúaome.

10

Yalɛkɔzina kɔn sadario

1 Yapuraan mée ooare, gbɛ kè è gɛ sã karalenlo, mɔde è vɪ karala gu pãden, adee né kpáime, kpáí wéedeweme.

2 Gbɛ kè è gɛ karalen sɔ, adeen sãdãri ũ.

3 Kara dákpari è zé wɛ adeene, sãano sɔɔ à kòto dɔ. È a sãano sísi aɔ baade tɔa à bɔɛnyo.

4 Tó à bɔɛnyo, è dɔnne ae aɔɛgɔ tézi kè aɔɔ à kòto dɔ yãnzi.

5 Aɔè we wà té gbɛ pãndeziro. Aɔè bàa lénɛ kè aɔɔ gbɛ pãnde kòto dɔro yãnzi.

6 Yesu yã pi lèkɔziinne, ben aɔɔe dɔ tó bó yãn èe ooñnero.

Yesu né sadari maaame

7 Beee yãnzi Yesu èara à bènne: Yapuraan mée ooare, mámbe karale ũ sãanɔnɛ.

8 Gbɛ kè aɔ dɔme aenɔ né kpáinɔme, kpáí wéedewenɔme ní píngi, ben sãanɔ è ní yã maro.

9 Mámbe karale ũ. Gbē kè gè ma guu é aafia e. Eégō gēe àgō bōō eé póblekii e.

10 Kpáì'ona yānzin kpáì è mósì è pò de è pò kaate. Ma mómē, le gbēno gō wēndi vī aégō vī papana.

11 Mámbe sādāri maaa ũ. Sādāri maaa è gí a wēndizi a sāano yānzi.

12 Ayazíkēri né sādāri maaanlo. Kè sāano de à pò ũro yānzi, tó à è lewan e mōō, è sāano tón à bàa léme, ben lewan è sí sāano té à n fāakōa.

13 Gbē pì bà egō kú kōn sāanooro, kè à de ayazíkēri ũ yānzi.

14 Mámbe sādāri maaa ũ. Má a sāano dō, ma sāano sōō ma dō,

15 lán De Ludaa ma dō bensō má à dō nà. Mēē gii ma wēndizi aō yānzi.

16 Má sá pāndenō vī kè aō kú kara kè guuro. Sé mà suñyo se. Aōé ma kòto ma, kpāsa é gō mèn do kōn dārio mèn do. De Ludaa yemazi

17 kè mēē gii ma wēndizi yānzi, le mà εara mà sí dō.

18 Gbēke é ma wēndi símaro, mé gízi kōn ma zīndaome. Má à gizina zé vī, má à sina zé vī dō. Yā kè ma Dee diemeen gwe.

19 Yā pì yānzi Yuda gbāadeenō kèkēkōa dō.

20 Aō té gbē paridee bè: À zīn vīme, à mì liē. Bóyānzin ée swā kpaà à yāzizi?

21 Aō gbēkenō bè: Zīnde yā'onan gwero. Zīn é fō à vīa wēē wēs?

Yesu a ludakē onne

22 Luda kpé kyakena zībaa kà zaa Yerusalemu. Buusie guume,

23 ben Yesu e lili oo Luda ua guu, zaa guu kè wè be Sulemanu gbaadaan.

24 Ben Yuda gbāadeenō ligazi, aō à là wà bè: Né wa tó logona ai bōreme? Tó Mesayan n ũ, n owe wāsawasa.

25 Ben Yesu wēnla à bè: Má òare, ée síro. Yā kè mēē keē kōn ma De tóo pìnōn à sēda ũ.

26 Amāno sō ée síro, kè á de ma sāano ũro yānzime.

27 Ma sāano è ma kòto ma. Má n dō, ben aōégō témazi.

28 Mēē wēndi kè è yāaro kpámma, aōé ga zikiro. Gbēke é fō à n bō ma oziro.

29 Ma De kè à n kpámaa de baade pínigila. Gbēke é fō à n bō à oziro.

30 Mapi kōn ma Deo wá dōnkōme.

31 Gbāadee pìnō gbè sēsē dō le wà à pápao wà à de.

32 Ben Yesu bèñne: Ma yā maaa kè ma Dee dāmeenō kèare pari. Yā maa kpāree yānzin á yezi à ma pápa gbèozì?

33 Ben gbāadee pìnō wēla wà bè: Wá yezi wà n pápa gbèo yā maaa kè n kè yānzinlo. Kè n dōkè kōn Ludao yānzime. Gbēnteen n ũ, ben n n zīnda diē Luda ũ.

34 Ben Yesu wēnla à bè: Ludaa ò a doka takadan à bè Ludanōn n ũ.

35 Luda e gbē kè èe yā oñne pìnō sísi ludaanōroo? Á yā gogona vī síro.

36 Mamōma kè ma De ma diē adona à ma zī anduna guu sō, kè ma bè Luda Néñ ma ũ, bóyānzi a bè ma dōkè kōn Ludaozi?

37 Tó mēē ma De kena keero, àton ma yā síro.

38 Tó mēē keē sō, baa tó ée ma yā síro, à ma náane ke ma yākenano yānzi, le àgō dō sāsān kè De Ludaa kú ma guu, ben má kú à guu sō.

39 Ben aō εara wēē zé wētēē wà à kū, ben à pitiñgu.

40 Ben à εara à gāa Yoda baa káa kpa, guu kè Yaaya gbēno batisi kèn káaku.

À guruplaa kè gwe,

41 ben wà mō à kiia paripari wà bè: Baa kè Yaaya e dabuyā ke kero, yā kè à ò gbē kèkiimusu pínigì né yápuraame.

42 Ben wà à náane kè gwe pari.

11

Lazaru gana

¹ Gbē kè wè bene Lazaru e gyāa kee zaa Betani wéte kè Mariama kōn a v̄i Maatao kún.

² Mariaman nɔgbē kè nōsi gūnnadee kù Dii gbáa à gògò kōn a mikāo ũ.

³ Ben Lazaru dāre p̄nɔ lékpāsá kè Yesune wà bè: Dii, n gbēnnaa e gyāa kee.

⁴ Kè Yesu yā p̄i mà à bè: Gyāa p̄i é m̄i de gaaoro. Le wà Luda gaku e yānzime, le Luda Né s̄s̄ t̄s̄ b̄o à musu.

⁵ Yesu ye Maata kōn à dāaroozi kōn Lazaru.

⁶ Kè à mà Lazaru e gyāa kee, ben à ḡs̄ guu kè à kún ḡiā gurɔ plaā.

⁷ Beee gb̄eran à bè a ibanɔne: Wà ɛara wà gá Yudea.

⁸ Ben à ibanɔ bène: Rabi, gbāadeenɔ yezi wà n pápa gb̄èò èè ḡi kero, ben n̄ yezi wà ɛara wà gá gwe d̄o?

⁹ Yesu bè: Fāantē doo né awa kuri awēēplaanloo? Gbē kè èè táa oo fāantē è ḡèn síro, kè èè guu ee anduna kèkii gupuraazi yānzi.

¹⁰ Tó èè lili oo gwāav̄i, è ḡèn sí kè à gupuraa p̄i v̄iro yānzi.

¹¹ Yā p̄i ona gb̄eran Yesu bènne: Wà gbēnna Lazaru ii òme. Mé ga mà à vu.

¹² Ben à ibanɔ bène: Dii, tó èè ii oome, eé aafia e.

¹³ Lazaru ga yān Yesu e oofine, ben aɔɔe daa l'onomie yāpura.

¹⁴ Ben Yesu ofine wásawasa sa à bè: Lazaru gāme.

¹⁵ Ma p̄o kè nna kè má kú gwero, le à e à ma náane ke yānzi. Wà gá à kiia.

¹⁶ Ben Tomasi kè wè bene Sika bè a gbēnne: Wà gá kōn Diio wà ga wa píngi.

Yesun gbē ké è ḡènɔ vu à w̄èndi kpámma ũ

¹⁷ Kè Yesu kà gwe, à mò à lè wà Lazaru v̄i à ḡiāke à kè gurɔ siiḡs̄ kò.

¹⁸ Betani kú k̄ii kōn Yerusalemuo lán kiloo aaḡo bà.

¹⁹ Yuda gbāadeenɔ b̄o zaa gwe pari aɔ mò Maata kōn Mariamao kiia, le wà s̄u kpánne aɔ d̄aḡs̄ ga yā musu.

²⁰ Kè Maata mà Yesu e m̄o, à b̄o à ḡàa daàle, m̄ode Mariama zè be.

²¹ Ben Maata bè Yesune: Dii, tó n̄ kú kème yā, le ma d̄aḡs̄ e garo.

²² Baa tia má d̄s̄ kè yā kè n̄ gbèka Ludaa, eé kenne.

²³ Yesu bène: N d̄aḡs̄ é f̄ee.

²⁴ Maata bène: Má d̄s̄ kè eé f̄ee z̄i kè ḡènɔ é f̄ee z̄iaa z̄i.

²⁵ Yesu bène: Mámbe gbē kè è ḡènɔ f̄ee à w̄èndi kpámma ũ. Baa tó ma náanekeri gá, eéḡs̄ kp̄ee kuu.

²⁶ Gbē kè kuu, ben èè ma náane kee é ga zikiro. N beee sió?

²⁷ Maata bène: Eè, Dii, má si kè Mesayan n ũ, Luda Né kè wà bè eé mó anduna guu.

Yesu wée'i kàn

²⁸ Kè Maata ò le, ben à ḡàa à a dāaro Mariama sisi, ben à òne asii guu à bè: Danneri mò èè n gbekaa.

²⁹ Kè Mariama yā p̄i mà, à f̄ee kpakpaa èè gaa à le.

³⁰ Yesu e ḡiāke à ḡe wéte guu k̄oro, à kpé kú guu kè Maata dàalen.

³¹ Gbāadee p̄nɔ kú kp̄n̄ kōn Mariamao, aɔɔe s̄u kpaane. Kè aɔɔ è à f̄ee kpakpaa à b̄o, aɔ b̄o wà t̄zi, zaake wèe daa èè gaa ɔɔ d̄o miraame.

³² Kè Mariama kà guu kè Yesu kún, kè à à è, à k̄uè à gbá sae à bène: Dii, tó n̄ kú kème yā, le ma d̄aḡs̄ e garo.

33 Yesu è èè òò òò, ben gbáadee kè aòò kúò pìnnòò e òò òò òò. Ben à nòseyògò sì à pòò yàka.

34 Ben à bè: A à vli máme? Aò wèàla wà bè: Maree, n m'ò n' gwa.

35 Yesu wée'i kàn.

36 Ben gbáadee pìnnò bè: À gwa lán à yezi nà.

37 Ben aò gbèkenò bè: Àmò kè vli wée wée, eé f'ò à gì Lazarunè àton garoo?

Lazaru fèena

38 Kè Yesu e gaa mira pì kiia, ben à nòseyògò sì òò. Mira pì né gbèwèeme, gbè gbèntè tataàle.

39 Yesu bè: À gbè pì go à léa. Ben gbè kè gà pì dàre Maata bène: Dii, èe g'uu s'òò, zaake à kè gurò siig'òn yè.

40 Yesu bène: Mée onne kè t'ò n ma náane kè, né Luda gakui eroo?

41 Kè wà gbè pì gò, ben Yesu wée sè musu à bè: Baa, ma n sáabu kè kè n ma yá mà.

42 Má d'ò kè neèg'ò ma yá maa gurò píngi, m'òde má ò le parii kè aòò kú kènnò yanzime, le a'ò e wà sí kè m'be n ma zì.

43 Kè à ò le, ben à p'utá k'ònnò k'òto gbáaao à bè: Lazaru, n' b'ò.

44 Ben gbè kè gà pì b'ò, p'òle fifi à mèa, bisa yina à mia. Yesu bè'ne: À p'ò poroa à à gbare.

Lèkpak'òs'òna Yesuzi

(Mat 26:1-5, Maa 14:1-2, Luk 22:1-2)

45 Yuda gbáadee kè a'ò mò Mariama kiia pìnnò, kè a'ò yá kè Yesu kè pì è, a'ò a náane kè pari.

46 M'òde a'ò gbèkenò g'aa Farisinò kiia, a'ò yá kè Yesu kè t'òk'è'ne.

47 Ben sa'orikinò k'ònnò Farisi pìnnò gbáadeenò s'isi kak'òanaa wà bè: Gbè pì e dabuyá kee pari, wée kee diamé?

48 T'ò wá t'ò èe kee le, baade é à náane ke, Romudeenò é m'ò wà wa Luda kpé k'ònnò wa boriio kaate píngi.

49 Ben Kayafa a'ò gbè m'ènnò doo kè de sa'oriki isi ù wè beeeà bè'ne: Á yáke d'òro.

50 Á d'ò kè gbè m'ènnò do gana wa píngi g'èe ùu maa de wa bori kaatenalaroo?

51 Èe yá pì o a z'inda p'oyezioro. Kè à de sa'oriki isi ù wè beeeà yanzin à annabikeyá ò kè Yesu é ga Yudanò g'èe ù.

52 Èe ke Yudanò n'tèenlo, ai k'ònnò Luda né kè a'òò f'aa'òananò òò, le à n' ke m'è d'ònk'ò ù.

53 Zaa zì beeean gbáadee pìnnò zè k'ònnò Yesu denao.

54 Beee yánzi Yesu e b'ò gupuraaa n' té d'òro. Ben à g'aa lakutu kè kú gbáa sae kè wè be Eflaimu. À guròplaa kè gwe k'ònnò a'ò ibanò.

55 Yudanò Banla z'ibaa kà k'ii. Wà b'ò lakutunò guu paripari, wà g'aa Yerusalemu gbás'ib'òna yánzi ai z'ibaa pì g'ò ká.

56 A'òde Yesu wete'e, a'ò z'ena Luda ua guu, a'òde k'ò lalaa wèe bee: Èe daa diamé? Eé we à m'ò z'ibaa kè k'è'ò?

57 Sa'orikinò k'ònnò Farisinòò d'ie kè t'ò gbèke Yesu kúk'ii d'ò, à o'ne le a'ò e wà à kú.

12

Nósi gū nna kuna Yesu gbáa
(Mat 26:6-13, Maa 14:3-9)

¹ Banla zĩbaa g̃ṣ guro swεεdo, ben Yesu m̀ Betani, Lazaru k̀ è à f̃εε b̃na gaan b̃ w̃éte.

² W̃a p̃óblee k̀ Yesunε gwe. Maata bé èe p̃óblee kpaatεεε, Lazaru s̃ṣ kú p̃óblerin̄ t̃é k̄n Yesuo.

³ Ben Mariama nósi bori maa ɔ̄dee s̃è à m̀ò, à kù Yesu gbáa, ben à à gbá gògò k̄n a mik̄o. Nósi gūu dàgula kp̃é p̃i guu.

⁴ Yesu iban̄ doke Yudasi Isikarioti k̀ èé Yesu kp̃ám̄ma bè:

⁵ Nósi k̀ ɔ̄ kà kondogi w̃aa do kp̃é bas̄ɔ̄ro. B̄óȳanzi w̃èe yá wà à ɔ̄ kp̃a takaasideen̄ɔ̄z̄i-ro?

⁶ Èe beee o takaasideen̄ w̃endagwana ȳanzinlo, k̀ è à d̃ε kp̃ai ũ ȳanzime. Àmbe èg̃ṣ ɔ̄ɔ̄ k̄na àg̃ṣ ɔ̄ kok̃εε.

⁷ Ben Yesu bè: Ñ n̄ɔ̄gb̃ε daa tó. À beee diε ai ma g̃ε kegur̄ɔ̄amε.

⁸ Takaasideen̄ èg̃ṣ kúao guro p̃ingi, mapi s̄ s̄m̄éḡ kúao guro p̃ingiro.

L̃ékpāk̄s̄s̄na Lazaruzi

⁹ Yuda gb̄adeen̄ɔ̄ mà k̀ Yesu kú Betani, ben āṣ ḡaa gwe paripari. Èe k̃ε Yesu ȳanzin āṣ ḡaazi adoro, l̃ε d̄ɔ̄ āṣ Lazaru k̀ Yesu à f̃εε b̃na gaan e ȳanzime.

¹⁰ Ben sa'orikin̄ z̄èò wà Lazaru d̃ε se d̄ɔ̄,

¹¹ zaake beee ȳanzin gb̄adeen̄ɔ̄ e k̃εm̄ma pari, āɔ̄e Yesu náanε k̃εezi.

Gb̄aak̃ep̄ana Yesuzi zaa Yerusalemu
(Mat 21:1-11, Maa 11:1-11, Luk 19:28-40)

¹² K̀ guu d̄ɔ̄, parii k̀ āṣ m̀ zĩbaa k̃ε Yerusalemun̄ɔ̄ mà k̀ Yesu e m̄ɔ̄,

¹³ ben āṣ kpakpa lán̄ z̄z̄z̄ āṣ ḡaa daàl̄eo. Āɔ̄e wii l̃εε w̃èe bee:

Ñ gb̄aaa k̃ε!

Aubarikadeen gb̃ε k̀ èe m̄ɔ̄ Dii t̄ó u!

Aubarikadeen Isarailin̄ K̄ina ũ!

¹⁴ Yesu zaaki è à dia lán̄ à k̃ēna Luda ȳan nà wà bè:

¹⁵ Zaȳondeen̄, àton v̄ia k̃ero.

A k̄ina e m̄ɔ̄ à di zaakinε b̄r̄ɔ̄ kp̃εε.

¹⁶ À iban̄ɔ̄ e ȳa p̃i m̀ d̄ṣ ḡīaro. Yesu f̃εε à tana gakui guu gberan āṣ d̄ṣ sa k̀ wà yá p̃i k̀ è à musume, ben āṣpin̄ bé wà à p̃ingi k̃ēne.

¹⁷ K̀ Yesu Lazaru sisi à à f̃εε bona miran, gb̃ε k̀ āṣ kúon̄ à baaru kp̃àkp̃ain̄ε.

¹⁸ Beee ȳanzin parii ḡaa wà dààl̄ezi, zaake āṣ mà k̀ è à dabuȳa p̃i k̀.

¹⁹ Ben Farisin̄ bèk̄ōne: Á ès? Wé f̄ wà p̄oke woaro. À gwa lán̄ anduna b̀ò à t̃ézi nà.

²⁰ Girikin̄ɔ̄ kú gb̃ε k̀ āṣ m̀ d̄n̄zi k̃ε zĩbaak̃ek̃iian̄ t̃é,

²¹ ben āṣ ḡaa Filipi k̀ b̀ò Betesda, Galili b̄usun̄ kiia, āṣ w̃éε k̃ea wà bè: Maree, wá ye Yesu k̄'ēnazi.

²² Filipi ḡaa à ò Andurunε, ben āṣ ḡaa wà ò Yesunε l̃edo.

Yesu a ga yá'ona

²³ Yesu b̃ēn̄ne: Gb̃ēntee Né t̄ɔ̄b̄ogur̄ɔ̄ kà.

²⁴ Yápuraaan m̃éε ooare, tó p̄w̃éε e g̃ε b̄usu guu à f̄m̄ba b̀ro, èg̃ṣ kuu adomε. Tó à f̄m̄ba b̀ò s̄, è né i maamaa.

²⁵ Gb̃ε k̀ ye a w̃endizi é korazi. Gb̃ε k̀ gi a w̃endizi anduna k̃ēkiin̄ s̄, adee èg̃ṣ k̄na ai guro p̃ingi.

26 Tó gbē yezi à zīi keɛɛ, àg̃ témazi. Ma zīkeri ég̃ kú guu kè má kún. Tó gbē e zīi keɛɛɛ, ma De é a kpe da.

27 Tia sa ma pɔɔ yàka. Bón mé oo? Mé be, Baa, ñ ma bɔ yā kè èe mɔɔmaan yó? Auo! Ma mɔ yā kè èe mɔɔmaa pì yānzime.

28 Baa, ñ tó bɔ. Ben kòto bɔ ludambe à bè: Ma tó bɔ kò, bens̄ mé eara mà bɔ dɔ.

29 Kè gbē kè aɔ kú gweenɔ mà, aɔ bè: Lou bé à pùtā. Gbēkeno bè: Malaika bé à yā òne.

30 Ben Yesu bèñne: Èe ke ma yānzin kòto pì bòziro, a yānzime.

31 Yā é v̄e anduna kèkiia sa. Weé anduna kèki kina bɔ kpatan sa.

32 Mapi s̄, tó wà ma se wà ma dɔ musu, mé bori s̄nda píngi gáe aɔ su ma kiia.

33 Kè Yesu ò le, à gaa kè eé gaa takan à téa.

34 Ben gbēno bène: Wá mà à kú doka takadan wà bè Mɛsaya ég̃ kuu guro píngime, ben n bè weé Gbēntee Né sé wà dɔ musu s̄ né? Dén Gbēntee Né pì ũu?

35 Yesu wènía à bè: Gupura kuunaa g̃ féteme. Gurɔ kè gupuraa pì kúao, àg̃ táa oon, le guu tón sia kúawaro yānzì. Gbē kè èe táa oo gusiaan d̄ guu kè èe gaanlo.

36 Gurɔ kè á gupuraa pì v̄i, à gupuraa pì náane ke, le à g̃ gupuradeeno ũ.

Kè Yesu ò le, ben à g̃a à ùtérne.

Gbēno e Yesu náane kero

37 Baa k̄n dabuyá parii kè à kè ñ wáano, aɔe à náane kero,

38 le yā kè annabi Isaya ò e à papa yānzì kè à bè:

Dii, gbēke e baaru kè wá kpà síro.

Wà n gbāaa è wèe d̄ro.

39 Aɔe we wà à náane k̄ero, zaake Isaya bè dɔ:

40 Luda ñ w̄e v̄i k̄ñne

le aɔton guu ero.

À ñ kù keñne gbāa

le aɔton yā ma aɔ ae d̄a à ñ k̄k̄oaro.

41 Isaya beee ò kè à Yesu gakui è yānzime, ben à à yā ò.

42 Baa k̄n beeeo gbāadee p̄no Yesu náane kè pari. Farisino yānzin aɔèg̃ yezi wà d̄m̄maro, le w̄aton aduakekpe zé z̄ñnero yānzì.

43 Zaake aɔ yezi gbēntee ñ s̄abu kpá de Luda ñ s̄abu kpála.

44 Ben Yesu pùtā à bè: Gbē kè èe ma náane kee, èe ke mapin èe náane kee adoro, èe gbē kè ma zī náane keɛɛ se dɔ.

45 Gbē kè èe ma ee e gbē kè ma zī eeme se.

46 Ma mɔ anduna guu gupuraa ũme, le gbē kè èe ma náane kee tón g̃ gusiaan d̄ro.

47 Gbē kè ma yā mà ben à k̄naro, èe ke m̄ambe mé yā v̄eero, zaake m̄eé m̄ó yā v̄e andunaanlo, ma mɔ anduna mì síme.

48 Gbē kè gimazi ben èe ma yā síro, yákpaekena e à d̄aa. Yā kè má òne pì bé eé v̄eaa ziaa zī.

49 Zaake m̄eé yáke o k̄n ma z̄indaoro. Yā kè má ò k̄n yā kè má dàñneo, ma De kè ma zī bé à dieme.

50 Má d̄ kè yā kè à dieme né w̄endi kè èe yáaro yāme. Beee yānzì yā kè m̄eé oo, m̄eé oo lán ma Dee d̄ame n̄ame.

13

Yesu a ibanɔ gbá pipina

1 Le Banla zĩbaa kpé à ká, Yesu dɔ̀ kè a bɔna anduna kèkii guu tana a De kiia gurɔ̀ kà. Lán à ye a gbɛ̀nɔzi anduna guu nà, à yeŋzi ai a wèndi lémmɛ.

2 Kè aɔ̀ɔe uusie pɔ̀ blee, Ibilisi gĩake à yá dà Simɔ̀ Isikarioti né Yudasí swèn kò, le à Yesu kpámma.

3 Yesu dɔ̀ kè a De pɔ̀ píngi nàare a ɔ̀zĩ. À dɔ̀ kè a bɔ Luda kiiame, bensɔ̀ é eara à tá à kiiame.

4 Gurɔ̀ kè aɔ̀ɔe pɔ̀ blee, Yesu fɛ̀ɛ à a uta bɔ̀ à kàc, ben à tawei sè à dɔ̀ a pii.

5 Beee gbɛ̀ra à í kà taa guu, ben à nà a ibanɔ̀ gbá pipinaa, èe gogoo kɔ̀n tawei kè à dɔ̀ a pii.

6 Kè à kà Simɔ̀ Pita kiia, Pita bène: Dii, mbe né ma gbá pípiɛɔ̀?

7 Yesu wèàla à bè: Ní yá kè mée kee dɔ̀ gĩaro, mɔ̀de né yáa n dɔ̀.

8 Pita bène: Né ma gbá pípiɛro fá! Yesu bène: Tó mée n gbá pípiro, n bà kúmao dɔ̀ro.

9 Simɔ̀ Pita bène: Dii, èe ke ma gbáme adoro, ma ɔ̀ kɔ̀n ma m̀iomɛ dɔ̀.

10 Yesu bène: Gbɛ̀ kè zú ò bà kú kɔ̀n a m̀egu ke pipinaoro, séde à gbá, zaake à zɛ̀name. Á gbásiro, mɔ̀de èe ke a pínginlo.

11 Á gbɛ̀ kè eé a kpámma dɔ̀. Beee yánzin à bè aɔ̀ gbásisai ní píngiro.

12 Kè à ní gbá pípiúne à yáa, à a uta sè à dà, ben à èara a gbèn. À bèine: Á yá kè má kèaree dɔ̀?

13 Èe ma sísi Danneri kesɔ̀ Dii. Ée oo a zéame, zaake má de à úmɛ.

14 Lán mamɔ̀ma kè má de a dii kɔ̀n a dannerio úu a gbá pípiare nà, àgae kɔ̀ gbá pípii le se.

15 Ma à taka kèare. Àgae ke lán má kèare nà.

16 Yápuraan mée ooare, zɔ̀bleri ègɔ̀ de a diilaro, zĩri ègɔ̀ de gbɛ̀ kè à à zĩlaro.

17 Lán a yá beee dɔ̀ nà, aubarikadeenɔ̀n a ú tó ée kee le.

18 Èe ke a píngi yán mée ooro. Má gbɛ̀ kè ma ní sénɔ̀ dɔ̀. Séde yá kè kèna Luda yán kè papa kè wà bè: Gbɛ̀ kè weè ɔ̀ kakɔ̀a ta dɔ̀nkɔ̀ guu bé à bɔ̀ ma kpɛ̀ɛ.

19 Mée ooare tia le à kpé à mú, le tó à m̀ò, é sí kè mámbe à ú.

20 Yápuraan mée ooare, gbɛ̀ kè ma zĩri sì ma simɛ. Gbɛ̀ kè ma si sɔ̀, adee gbɛ̀ kè ma zĩi simɛ.

Yesu gĩake à dɔ̀ ya kè Yudasí é ke

(Mat 26:20-25, Maa 14:17-21, Luk 22:21-23)

21 Kè Yesu ò le, à ǹsɛyɔ̀gɔ̀ sì, ben à ònne wásawasa à bè: Yápuraan mée ooare, a gbɛ̀ mèn doo bé eé ma kpámma.

22 Ben à ibanɔ̀ kɔ̀ gwàgwa kɔ̀ wéézĩ aɔ̀ bídi kè gbɛ̀ kè à téa.

23 Iba doo kè Yesu yezi geekesekɛna à sac.

24 Ben Simɔ̀ Pita lézukii kène à Yesu la tó dén à téa.

25 Ben iba pì nà Yesuzi à à là à bè: Dii, démɛɛ?

26 Yesu wèàla à bè: Mé lɔ̀ma zɔ̀ dòa mà kpá adeea. Ben à lɔ̀ma zɔ̀ dòa à kpá Simɔ̀ Isikarioti né Yudasía.

27 Kè Yudasí lɔ̀ma pì sì, Setán gèn gɔ̀ɔ̀. Ben Yesu bène: Yá kè né ke ǹ ke kpakpaa.

28 Gbɛ̀ kè aɔ̀ɔe pɔ̀ bleenɔ̀ kee e dɔ̀ tó bóyánzi Yesu òne leziro.

29 Kè Yudasí bé ègɔ̀ ɔ̀ɔ̀ɔ̀ kúna, ben gbɛ̀kenɔ̀ e daa Yesu bène à gá zĩbaa pɔ̀ kè aɔ̀ yeziro lúme ke à gá p̀ke kpá takaasideenɔ̀a.

30 Kè Yudasi lɔma pì sɪ, à b̀ò g̃ɔ. Gwāavĩme s̃.

*Yesu g̃iake à d̃s ya kè Pita é ke
(Mat 26:31-35, Maa 14:27-21, Luk 22:31-34)*

31 Kè Yudasi b̀, ben Yesu bè: Tia sa Gbēntee Né é t́ b̀, Luda s̃ é t́ b̀ à yā musu.

32 Tó Luda t́ b̀ à musu s̃, Luda é à t́ b̀ a kiia, bens̃ eé b̀ g̃ɔm̃e.

33 Ma ññ, ma kuunaao g̃ò f̃et̃em̃e. É ma w̃ete, m̃ode m̃ée ooare tia lán má ò gbāadeeññe nà, é f̃ à gá guu kè m̃ée taanlo.

34 M̃ée yā dufu diεεare, àgae yek̃ɔzi. Lán má yeazi nà, apiñ s̃ àgae yek̃ɔzi le d̀.

35 Tó á yek̃ɔzi, baade píngi é a d̃s ma ìbañ ù.

36 Sim̃ Pita à là à bè: Dii, ñée taa máme? Yesu w̃èlà à bè: Guu kè m̃ée taan, né f̃ ò t̃m̃azi giaro, m̃ode né yāa ò m̃.

37 Pita bènc: Dii, b̀yānzi mé f̃ mà t̃enzi tiaroo? Mé gí ma w̃èndizi n yānzi.

38 Yesu bè: Né gí n w̃èndizi ma yānzi s̃ɔ? Yāpuraan m̃ée oonne, ai koo g̃ó gá lé zu, né lé s̃m̃azi g̃èn aag̃.

14

Yesun ludambe zé ù

1 Aton tó a ñs̃e yakaro. À Luda náane ke, à ma náane ke d̀.

2 Ma De be kp̃eññ kuu pari, tó à de lero, le má òare. M̃ée gaa guu kek̃εare.

3 Lán m̃ée gaa guu kek̃εare nà, mé εara mà m̃ó mà a s̃ée kú táao ma kiia, le apiñ se àg̃ó kú guu kè má kún.

4 Á guu kè m̃ée taan zé d̃s.

5 Ben Tomasi bènc: Dii, wá d̃s guu kè ñée taanlo. Wé f̃ wà à zé d̃s diame?

6 Yesu w̃èlà à bè: Mámbe zé ù, mámbé yāpuraa k̃ñ w̃èndio ù. Gb̃εke è e à gá ma De kiia ma gbákūna sairo.

7 Tó á ma d̃s, le á ma De d̃s. Zaa tia a à d̃s, bens̃ a à è.

8 Ben Filipi bènc: Dii, ò n De ɔɔawe. Bee é m̃ówa.

9 Yesu bènc: Filipi, má kúao zaa gik̃ena, ben ò ma d̃sroo? Gb̃ε kè ma ee ma De èm̃e. B̀yānz̃iñ ñée bee mà a De ɔɔaarezi?

10 Kè má kú ma De guu, bens̃ ma Dee kú ma guu, ñée síroo? Yā kè m̃ée ooare m̃ée oo k̃ñ ma z̃indaoro. Ma De kè kú ma guu bé è a yākenaño ke.

11 Kè ma bè má kú ma De guu, ma De s̃ɔ kú ma guu, à ma yā sí. Tó len s̃ro, à sí dabuyāk̃ena p̃iño yānzi.

12 Yāpuraan m̃ée ooare, gb̃ε kè èe ma náane kee é yā kè m̃eε ke p̃iño ke. Baa kè à de beeeñɔlaa se, kè m̃ée taa ma De kiia yānzi.

13 P̃ó s̃ānda píngi kè é w̃ée ke k̃ñ ma t̃son mé ke le ma De t́ b̀ ma musu yānzi.

14 P̃ó kè é à w̃ée kema k̃ñ ma t̃ó píngi, mé ke.

Yesu légb̃ēna a Nini ya musu

15 Tó á yemazi, ég̃ó yā kè má dĩño kūna.

16 Mé w̃ée ke ma Dea, eé a gba Z̃enyode p̃ānde kè eég̃ó kúao gur̃ó píngi

17 Nini Yāpurademe. Anduna gb̃ēño é f̃ wà à síro, zaake ãɔɔe a eero, bens̃ ãɔ à d̃sro. M̃ode á à d̃s, zaake à kúao, bens̃ eég̃ó kú a guu.

18 Mé a tó adoro, mé εara mà m̃ó a kiia.

19 À g̃ó f̃ete kè anduna é ma e d̃ro, m̃ode é ma e. Kè má kuu yānzi, ég̃ó kuu se.

20 Z̃i p̃iañ ég̃ó d̃s kè má kú ma De guu, á kú ma guu, bens̃ má kú a guu.

²¹ Gbē kè ma yādienanɔ dà bensɔ à kūna, adee bé à yemazi. Ma De éǵɔ yē gbē kè yemaziizi, mapi sɔ méǵɔ yezi mé ma zīnda ɔɔanɛ.

²² Ben Yudasi à là, èe kɛ Yudasi Isikariotinlo, à bè: Dii, à kè dia né n zīnda ɔɔawe, ben anduna sɔ éé n eroo?

²³ Ben Yesu wèala à bè: Tó gbē yemazi, éǵɔ ma yā kūna. Ma De éǵɔ yezi, wé mɔ à kiia wà vɛɛ ledɔ.

²⁴ Gbē kè yemaziroo ma yā kūnaro. Yā kè ée maa pì e bɔ ma kiario, à bɔ ma De kè ma zī kiiamɛ.

²⁵ Ma yā pì òare gurɔ kè má kpé kúao.

²⁶ Ma De é a Ninii zī kɔn ma tɔo Zenyodee ũ. Àmbe éé yā pínɡi dadaare, éé tó yā kè má òaree ɔɔagu pínɡi.

²⁷ Mée a too kɔn aafiao, ma zīnda aafian mée a gbaa. Mée a gbaa lán anduna é ní gba nàro. Àton tó a nɔse yakaro, àton tó vīaa a kúro.

²⁸ Á mà má òare mée taa mé ɛara mà mɔ a kiia. Tó á yemazimɛ, lɛ a pɔɔ nna kè mée taa ma De kiia yānzi, zaake ma Dee demala.

²⁹ Má òare tia lɛ à kpé à kɛ, lɛ tó à kè, é ma náanɛ kɛ.

³⁰ Mɛ e mà yā oao à ɡi kè ɔɔro, zaake anduna kèki kína e mɔɔ. À gbāa vī ma musuro,

³¹ mɔde lán ma Dee dàme nán mée kɛɛ, lɛ anduna e à dɔ kè má yezi. À fɛɛ wà gu gura kè.

15

Yesun geepi lí yāpuraa ũ

¹ Mámbe geepi lí yāpuraa ũ, ma Den geepi lí búdee ũ.

² È lígā kè péma né'ina sai pínɡi zɔ, bensɔ è à né'iri pínɡi ɔnɛ kɛɛ lɛ à né'ina kaara yānzi.

³ Apinɔ sɔ á zēname yā kè má òare yānzi.

⁴ Àǵɔ kú ma guu lán má kú a guu nà. Lígā è fɔ à né kpá a zīndaoro, séde àǵɔ kú lídaaa. Lɛmɛ apinɔ é fɔ à né kpáro, séto àǵɔ kú ma guu baasiro.

⁵ Mámbe geepi lídaa ũ, ámbe à ǵánɔ ũ. Gbē kè kú ma guu, bensɔ má kú à guu, ámbe éé né kpá maamaa, zaake é fɔ à póke kɛ ma sairo.

⁶ Tó gbē kú ma guuro, weé à zīnna, lán wè lígā zɔ wà zīnna à kori kú wà séɛ wà ká tén à té kú nà.

⁷ Tó á kú ma guu, bensɔ ma yā kú a guu, à pɔ sánda pínɡi kè á yezi wée kɛ, é e.

⁸ Tó a né kpá maamaa, gbēnɔ éǵɔ dɔ kè ma ibanɔn a ũ yāpura, ma De tɔ é bɔ.

⁹ Má yeazi lán ma Dee yemazi nà. Àǵɔ kú ma yenzi guu.

¹⁰ Tó á yā kè má dienɔ kūna, éǵɔ kú ma yenzi guu, lán má yā kè ma Dee dienɔ kūna nà, bensɔ má kú a yenzi guu.

¹¹ Ma yā pinɔ òare, lɛ pɔnnaa kè má vīi ǵɔ kú a guu yānzimɛ, a pɔnnaa éǵɔ papana.

¹² Yā kè má diɛareen yè: Àǵɔ yekɔzi lán má yeazi nà.

¹³ Tó gbē ɡi a wèndizi a gbēnnanɔ yānzi, gbēkee yenzi vī de beelaro.

¹⁴ Tó ée yā kè má diɛaree kɛɛ, ma gbēnnanɔ a ũ.

¹⁵ Mée a sisi zɔblierinɔ ɔɔro, zaake zɔblieri éǵɔ a dii bɔkɔte ɔɔro. Ma a sisi ma gbēnnanɔmɛ, zaake yā kè má mà ma De kiian má òare pínɡi.

¹⁶ Ámbe a ma sero, mámbe ma a se, ben ma a zī à ɡá né ká, nékana kè éé yáaroo, gbasá De Luda a gba pɔ sánda pínɡi kè a wée kèa kɔn ma tɔo.

17 Yá kè má diεareen yè: Àgõ yekõzi.

Anduna zana Yesun kõn a ìbanõ

18 Tó anduna zàagu, àgõ dõ kè à zàmagu a ã.

19 Tó anduna gbẽnõn a ù, le anduna yeazi. Lán ma a se ma a bõ anduna guu nà, á de à gbẽnõ ùro. Bee yánzin anduna zàaguzi.

20 À tó yá kè má òaree gõ dõagu. Zòbleri ègõ de a diilaro. Lán aõ wée tàma nà, len aóé tãawa le. Tó aõ ma yá kũname, aóégõ a yá kũna se dõ.

21 Aóé yá beenõ keare píngi ma tó yánzi, zaake aõ gbẽ kè ma zĩ dõro.

22 Tó méé mó ma yá òñne yáro, le aõ taari víro. Mòde tia la aõ taari agbaa víro.

23 Gbẽ kè zàmaguu zà ma Demme se.

24 Tó méé yá kè wèe ke yároo ke aõ téro, le aõ taari víro. Mòde tia la aõ yá kè má kènõ è, ben aõ zàmagu kõn ma Deo wa píngi,

25 le yá kè kú aõ doka guu papa, kè wà bè aõ zàmagu páme.

26 Tó Zenyodee kè mé à gbarɛawaa bõ ma De kiia à mò, Nini Yápurade kè è bõ à kiia pì, eé ma sèeda ke.

27 Apinõ sõ é ma sèeda ke, kè á kúmao zaa káaku yánzi.

16

1 Ma yá kènõ òare le àton furo yánzime.

2 Weé aduakεkpe zé zõare. À gurõ e suu se kè gbẽ kè eé a de égõ daa Luda zĩin ée keε.

3 Aóé yá pìnõ keare, kè aõ ma De kõn mapio dõro yánzi.

4 Ma yá kènõ òare le tó à gurõ kà, égõ dõ kè má òare kò.

Luda Nini zĩ

Mée yá kènõ oare zaa káakuro, kè má kúao yánzi.

5 Mée taa gbẽ kè ma zĩ kiia sa, mòde a gbẽkee e ma la guu kè méε taanlo.

6 A nòse yàka sa kè ma yá kènõ òare yánzi.

7 Yápuraaan méε ooare, ma tana é àre keare, zaake tó méε táro, Zenyodee pì é mó a kiiaro. Tó ma ta, mé à zĩawa.

8 Tó à sù, eé tó anduna a yá zé dõ durun kõn maakenao kõn yãvεemmanao musu.

9 Aóé à yá zé dõ durun yá musu, kè aõe ma náane kero yánzi.

10 Aóé à yá zé dõ maakena yá musu, kè méε taa ma De kiia, é ma e dõro.

11 Aóé à yá zé dõ yãvεemmana musu, kè yá vèe anduna kèki kínaa yánzi.

12 Má yá ví dõ pari mà oare, mòde é yá pìnõ fõ gĩaro.

13 Tó Nini Yápurade sù, eé dõare ae yápura píngi guu. Eé yá o a zĩnda dõnaoro, yá kè à màn eégae o, eé yá kè èe suunõ baaru kpáare.

14 Eé ma tó bõ, zaake eé ma yãnõ sée à tókεare.

15 Pó kè ma Dee ví píngi né ma pómε. Bee yánzin ma bè eé ma yãnõ sée à tókεarezi.

Põsia liena põnnaa ù

16 À gõ féte kè é ma e dõro, à gõ féte kè é ma e dõ.

17 Ben à ìba kenõ bèkõne: Bõ yán èe oowe gwee? À bè à gõ féte kè wé a e dõro, à gõ féte kè wé a e dõ. À bè dõ, ée taa a De kiiaε.

18 Ben aõ bè: À gõ féte kè à ò pì de diamε? Wée yá kè èe oo pì dõro dõro.

19 Yesu dɔ̀ kɛ̀ aɔ̀ yezi wà a la, ben à bènnɛ: Kɛ̀ ma bè à gò fète kɛ̀ é ma e dɔ̀ro, bensɔ̀ à gò fète kɛ̀ é ma e dɔ̀, been ée kɔ̀ lalaaɔ̀ɔ̀?

20 Yápuraan méé ooare, é sɔ̀ dɔ̀ à sósobi ke, mɔ̀de anduna é pɔ̀nnaa ke. Égɔ̀ kú pɔ̀sɔ̀iaa guu, mɔ̀de a pɔ̀sɔ̀iaa pí é lié pɔ̀nnaa ú.

21 Tó nɔ̀gbɛ̀ yezi à né í, à pɔ̀ è yaka kɛ̀ à wáwákegurɔ̀ kà yánzi. Tó à né í sɔ̀, wáwáa kɛ̀ à kɛ̀ pí é dɔ̀n dɔ̀ro. À pɔ̀ è ke nna, kɛ̀ à né dufo i anduna guu yánzi.

22 Len apinɔ̀ sɔ̀ a nòse yakana le gíá. Mé éara mà a e dɔ̀, a pɔ̀ è ke nna, gbɛ̀ke sɔ̀ é fɔ̀ à a pɔ̀nnaa pí síawaro.

23 Zí pian é yáke lama dɔ̀ro. Yápuraan méé ooare, ma De é pɔ̀ sánda píngi kɛ̀ é wéé kea kɔ̀n ma tɔ̀o kpáawa.

24 Ai tia ée pòke wéé ke kɔ̀n ma tɔ̀oro. À wéé ke, é e le a pɔ̀nnaa gɔ̀ papana.

Yesu zì blè andunaa

25 Ma yá pinɔ̀ lèkɔ̀ziareme. À gurɔ̀ e suu kɛ̀ mé yá oare kɔ̀n yálekɔ̀zinao dɔ̀ro, mé ma De yá oare wásawasa.

26 Zí pian é wéé ke kɔ̀n ma tɔ̀o. Méé oare kɛ̀ mámbé mé wéé keare ma Dearo,

27 zaake ma De a zíndane yeazi kɛ̀ á yemazi yánzi, bensɔ̀ a ma bɔ̀na à kiia sí.

28 Ma bɔ̀ ma De kiia ma mɔ̀ anduna guu. Tia sa méé anduna too méé taa à kiia.

29 Ben à íbanɔ̀ bènnɛ: Tò, néé yá oo kɔ̀n yálekɔ̀zinao dɔ̀ro, néé oo wásawasame sa.

30 Wá dɔ̀ sa kɛ̀ ní yá píngi dɔ̀, èe ke séto wá yáke gbekammaro. Bee yánzin wa n bɔ̀na Luda kiia sízi.

31 Ben Yesu bènnɛ: Ée ma náane kee saɔ̀?

32 A gurɔ̀ e suu à ká kɔ̀, kɛ̀ é fáakɔ̀a, a baade é tá a bè à ma tó mado. Baa kɔ̀n beeeo má kuu madoro, zaake ma Dee kúmao.

33 Ma yá kɛ̀nɔ̀ òare, le a láakari gɔ̀ kpaena kuuna ma guu. É wéétamma e anduna guu, mɔ̀de à nòse kpáé, ma gíake ma zì blè andunaa.

17

Yesu aduakena a íbanɔ̀ne

1 Yesu yá pí ona gbera à wéé sè musu à bè: Baa, à gurɔ̀ kà. N̄ n Né tɔ̀ bɔ̀, le n Né n tɔ̀ bɔ̀.

2 N̄ tò má iko ví gbɛ̀ sánda píngi musu, le mà wèndi kɛ̀ è yáaro kpá gbɛ̀ kɛ̀ n kpámaanoa.

3 Mmɔ̀n Luda mèn do léle yápurade kɔ̀n mapi Yesu Kirisi kɛ̀ n zlo dɔ̀nan wèndi kɛ̀ è yáaroo pí ú.

4 Ma n tɔ̀ bɔ̀ tɔ̀otea. Zíi kɛ̀ n dàme mà ke má kɛ̀ ma yáa.

5 Baa, n̄ gakui kpáma n kiia tia sa, lán n̄ kpáma nà n kiia zaale anduna kaenaro.

6 Gbɛ̀ kɛ̀ n n̄ sé andunan n n̄ kpámaano má tò aɔ̀ n dɔ̀. N pónome, ben n n̄ kpáma. Aɔ̀ n yá kúna,

7 aɔ̀ dɔ̀ sa kɛ̀ yá kɛ̀ n dàme píngi bɔ̀ n kiiame.

8 Ma yá kɛ̀ n dàme dànnɛ. Aɔ̀ sí, ben aɔ̀ dɔ̀ kɛ̀ ma bɔ̀ n kiiame yápura. Aɔ̀ sí sɔ̀ kɛ̀ míbe n ma zì.

9 Méé wéé keénnɛ, èe ke andunagbɛ̀nɔ̀n méé keénnɛro, séde gbɛ̀ kɛ̀ n n̄ kpámaa pinɔ̀, zaake n pónome.

10 Ma gbɛ̀nɔ̀ né n gbɛ̀nɔ̀me n̄ píngi, n póno né ma pónome píngi. Méé tɔ̀ bɔ̀ n̄ gázi.

¹¹ Mée suu n kiia, mégõ kú anduna guu dõro, mɔde aõpinɔ égõ kú anduna guu. Ma Baa Kuadonade, ñgõ n kúna kɔn n tó kè n kpàma gbáaao, le aõgõ kuu mè dɔnkɔ lán wa bà.

¹² Gurɔɔ kè má kúnyo, má n kúna kɔn tó kè n kpàmaa pì gbáaao. Ma n dákpa, ben aõ gbēkee e sāsáro, séde gbē kè m̀ pè kaatena le n yá e à papa yānzi.

¹³ Tia sa mée suu n kiia. Ma yá kènɔ ò anduna guu, le aõgõ pɔnnaa kè má vī vī àgõ papana n guu.

¹⁴ Ma n yá dànnɛ, ben anduna zàngu, kè anduna gbēnɔmɛ n úro yānzi, lán mapi má de anduna gbē úro nà.

¹⁵ Mée wée kemma, èe ke le n n bɔ anduna guunlo, mɔde le n n dákpa zaaa yānzimɛ.

¹⁶ Anduna gbēnɔmɛ n úro, lán mapi má de anduna gbē úro nà.

¹⁷ N tó aõ kuuna gõ adona kɔn yápura gbáaao. N yān yápura pì ù.

¹⁸ Lán n ma zī anduna guu nà, len mapi sɔ ma n zī anduna guu le.

¹⁹ Mée ma zīnda kpaamma aõ yānzi, le aõgõ kuu n gbēnɔ ù yápura.

²⁰ Èe ke mée wée keennɛ ndonlo, kɔn gbē kè aõ ma náane ke n yá yānzinɔmɛ dɔ,

²¹ le aõ píngi gõ kuu mè dɔnkɔ ù. Baa, lán n kú ma guu nà bensɔ má kú n guu, aõpinɔ sɔ gõ kú wa guu le, le anduna e à sí kè m̀be n ma zī.

²² Gakuì kè n kpàmaan má kpànnɛ, le aõgõ kuu mè dɔnkɔ lán wa bà.

²³ Má kú n guu, bensɔ n kú ma guu, le aõgõ kuu mè dɔnkɔ ù mámmam, le anduna gõ dɔ kè m̀be n ma zī, bensɔ n yenzi lán n yemazi nà.

²⁴ Baa, gbē kè n kpàmaanɔ, má yezi aõgõ kú guu kè má kún, le aõ wée si ma gakuile, gakuì kè n kpàma kè n yemazi zaale anduna kaenaroo.

²⁵ Baa Maa, anduna n dõro, mɔde má n dɔ, ben gbē kènɔɔ dɔ kè m̀be n ma zī.

²⁶ Má tò aõ n dɔ, mégae tó aõgõ n dɔ, le yenzi kè n vīmao gõ kú n guu, le mapi sɔ màgõ kú n guu.

18

Yesu kúna

(Mat 26:47-56, Maa 14:43-50, Luk 22:47-53)

¹ Yesu yá pì ona gbera à bɔ kɔn a ibanɔ, ben aõ bikù Kidironu baa káa kpa. Swadako kú gwe, ben à gèn kɔn a ibanɔ.

² Yudasi bɔnkpeede sɔɔ guu pì dɔ, zaake Yesu kɔn a ibanɔ ègõ kaakɔa gwe baabɔɛ.

³ Ben Yudasi gáa gwe kɔn soza gáli dooo kɔn dogari kè sa'orikino kɔn Farisinɔ n zīnɔ. Aõ fitianɔ kúna kɔn sɛtenɔ kɔn gɔkebɔnɔ.

⁴ Yesu yá kè eé a lee dɔ píngi, ben à bɔ à dàñle à n lá à bè: Dén ée wetɛɛ?

⁵ Aõ wèàla wà bè: Yesu Nazaretimɛ. À bènnɛ: Mámbe à ù. Yudasi bɔnkpeede pì kúnyo.

⁶ Kè Yesu bènnɛ, mámbe à ù, ben aõ tatakpɛe kè, aõ bɔ wà lèe.

⁷ Yesu n lá dɔ: Dén ée wetɛɛ? Ben aõ bè: Yesu Nazaretimɛ.

⁸ Yesu wèñla dɔ à bè: Má òare kè mámbe à ù. Tó mámbe ée ma wetɛɛ, à tó gbē kènɔ tá.

⁹ A ò le le yá kè à ò yáa e à papa yānzimɛ, kè à bè: Gbē kè n n kpàmaanɔ, aõ gbēkee e sāsáro.

¹⁰ Simɔ Pita fɛɛdaa logona, ben à wòto à sa'oriki isi žiri lèo à à swá ɔplaa gò. Žiri pì tón Malaku.

11 Ben Yesu bè Pitane: Ñ n fɛɛdaa sɔɔ a kpɛɛn. Mé togo'i kè ma Dee diɛmɛ í miroo?

12 Ben sozanɔ kɔn n gbɛnsio kɔn Yuda dogarinɔ Yesu kù aɔ à yì.

13 Ben aɔ g̃aao Anasa kiia g̃iã. Anasa né Kayafa kè de sa'oriki isi ũ wè beeeanzureme.

14 Kayafa bé à lé dà Yuda gbãadeenɔ yã à bè: À maa gbɛ mèn doo ga baade píngi g̃ɛɛ ũmɛ.

Pita lésena Yesuzi

(Mat 26:69-70, Maa 14:66-68, Luk 22:55-57)

15 Simɔ Pita kɔn iba pãndeó té Yesu kpɛɛ. Sa'oriki isi iba pãnde pí dɔ, ben iba pí té Yesuzi à g̃ɛ sa'oriki isi pí be ua,

16 mɔde Pita g̃ɛ zɛ kpɛɛlea g̃aare. Ben iba kè sa'oriki isi dɔɔ pí g̃aa à yã ò nɔgbɛ kè èe zé pí dákpaane, ben à tò Pita g̃ɛ.

17 Ben nɔgbɛ zédákpari pí Pita là à bè: Gɔgbɛ pí ibanɔ dokemɛ n ũroo? Pita wèla à bè: Mámbeero!

18 Zirinɔ kɔn dogarinɔ e té kè aɔɔ lè kpákpa kè Ìa kuu yãnzì. Pita kúnyo gwe, èe té kpákpa se.

Sa'oriki yalalana Yesua

(Mat 26:59-66, Maa 14:55-64, Luk 22:66-71)

19 Ben sa'oriki isi e Yesu lalaa à ibanɔ yãzi kɔn à yãdannɛnao.

20 Yesu wèla à bè: Ma yã ò baade píngine gupuraa. Ma yã dàdañne aduakɛkpɛnɔ guu kɔn Luda uao, guu kè Yudanɔ è kɔ kakɔan n píngi. Mée yãke o asii guuro.

21 Bóyãnzì néɛ ma lalaazi? Ñ ma yãmarinɔ la, aɔ yã kè má òñne dɔ.

22 Kè Yesu yã ò le, dogari kè aɔɔ kú gweenɔ doke à swãn kè à bè: Wè yã we sa'oriki isila lero.

23 Yesu wèla à bè: Tó yã zaaan má ò, ñ o wà ma. Tó yãpuraan má ò sɔ, bóyãnzìn n ma lezi?

24 Ben Anasa Yesu gbàre sa'oriki isi Kayafa kiia yina.

Pita ɛara à lésena Yesuzi dɔ

(Mat 26:71-75, Maa 14:69-72, Luk 22:58-62)

25 Pita kpé zɛ gwe èe té kpákpa. Ben wà à là wà bè: À ibanɔ doken n ũroo? Pita lé sè à bè: Mámbeero!

26 Sa'oriki isi zirinɔ doke né gbɛ kè Pita à à swã gò danemɛ, ben à bè: Mée a e lèdo swadako guuroo?

27 Ben Pita lé sè dɔ. Zaa gwe g̃ɔɔ koo lé zù.

Pilati yákpakɛna kɔn Yesuo

(Mat 27:1-2, 11-14, Maa 15:1-5, Luk 23:1-5)

28 Gukèkɔnao ben Yuda gbãadeenɔ bò kɔn Yesuo Kayafa be, aɔ g̃aao bùsu gbɛnsi be. Aɔɔe g̃ɛ à bero, le aɔtongɔ gbãsíro yãnzì, zaake aɔ yezi wà Banla zĩbaa kemɛ.

29 Bee yãnzì Pilati bò à mò n kiia à bè: Bó yãn a be gbɛ kè kè?

30 Aɔ wèla wà bè: Tó zaakerinlo, le wée mó wà à kpámmaro.

31 Ben Pilati beñne: À à sé à gá yákpakɛ keo a zĩnda dokaa. Ben gbãadee píno bène: Wá gbèdena zé víro.

32 Beee kè le yã kè Yesu ò e à papa yãnzime, kè à a ga yã taka ò.

33 Ben Pilati ɛara à g̃ɛ ua. À Yesu sisi, ben à à là à bè: Mbe Yudanɔ kína ũs?

34 Yesu wèla à bè: Néɛ oo le kɔn n zĩndaon yó, ke wà ma yã ònnemɛ?

35 Pilati bè: Yudan ma ús? N boriinɔ kɔn n sa'orikinɔ bé wà n kpama. Bón n kè?

36 Yesu bè: Ma kpata né anduna kèki pónlo. Tó ma kpata né anduna kèki pómé, le ma ibanɔ zì kà le wàton ma kpá Yuda gbáadeenɔaro. Ma kpata né anduna kèki pónlo.

37 Ben Pilati bène: Ase kínamé n úu? Yesu wèàla à bè: N ò a zéa kè kínan ma ú. Wà ma i, ben ma mɔ anduna guu yápura sèedadee ú. Gbè kè de yápura pò úu è ma yā ma.

38 Pilati bè: Bón yápuraa úu?

Yadana Yesula

(Mat 27:15-31, Maa 15:6-20, Luk 23:13-25)

Kè à ò le, à èara à bò à gàa Yuda gbáadeenɔ kiia à bènéne: Mée taari ke e gbè kèaro.

39 Á fεεakaarayā vī kè mée pisananɔ doke gbarεare Banla zībaa zī. Á yezi mà Yudanɔ kína gbarεaren yó?

40 Ben aó wii lè dɔ wà bè: Àmbeero, Barabamé! Baraba pi sò né kpai wéedewemé.

19

1 Ben Pilati bè, wà Yesu kú wà à gbè fláa.

2 Ben sozanɔ lè fùra tá aó kùnε aó gumusu téaa dàné.

3 Aóεe sɔɔzi doodo aóεe bee: Fɔɔ, Yudanɔ kína! Ben aóεe à swān kekεε.

4 Pilati èara à bò dɔ, ben à bè gbēnɔne: À gwa, mée bɔɔoare bàazi kè, le à e à dɔ kè mée yáke earo.

5 Yesu bò bàazi, à lè fùra pi kuna à gumusu wéedee pi dana. Ben Pilati bènéne: Gɔgbè pìn yè!

6 Kè sa'orikinɔ kɔn dogarinɔ à è, aó wii lè wà bè: N à pá lía! N à pá lía! Ben Pilati bènéne: À à kú à pá lía a zīnda, zaake mée taari ke earo.

7 Yuda gbáadee pìnɔ wèàla wà bè: Wá doka vī, bensɔ doka pi bè séde à ga, kè à a zīnda diε Luda Né ũ yānzì.

8 Kè Pilati yā pi mà, ben vīa kèkε à à kù.

9 À èara à gè kɔn Yesuo ua dɔ, ben à à là à bè: N bɔ mámé? Yesu e weàlaro,

10 ben Pilati bène: Né yā o maaroo? N dɔ kè má n gbarεna iko vī, bensɔ má n pana lía iko víroo?

11 Yesu wèàla à bè: N iko ke vī ma musuro, sé kè Ludaa kpámmaa. Bee yānzì gbè kè ma kpámmaa durun bé à bita.

12 Zaa gurɔ beee Pilati e zé wetεε à à gbarε, mɔde Yuda gbáadeenɔ wii lè wà bè: Tó n gbè pi gbàε, Siza gbēnname n ũro. Gbè kè à a zīnda diε kína ũ íbete kpá kɔn Sizaomε.

13 Kè Pilati yā beee mà, à bè wà bɔ kɔn Yesuo bàazi. Ben à vèε a tintia guu kè wè be gbè gusararaan, kɔn Eberu yāo sɔ, Gabata.

14 Banla zībaa sorukegurɔ zīmé, ɔfántē kà midangura. Ben Pilati bè Yuda gbáadee pìnɔne: A kínan yè.

15 Ben aóεe wii leε wèe bee: N à de. N à de. N à pá lía. Pilati bènéne: Mé a kína pá líaó? Sa'orikinɔ bè: Siza baasiro, wá kína ke víro.

16 Ben Pilati Yesu kpámma aó à pá lía.

Yesu pana lía

(Mat 27:32-44, Maa 15:21-32, Luk 23:26-43)

Ben a5 à sè wà tàò.

17 Yesu bò wéte guu à a zīnda líkpangbāroo sēna, à gāa guu kè wè be Mīwatorokiia, kōn Eberu yāo sō Gōgōta.

18 Gwen wà à pà lía kōn gōon plaa pānden, gbē doo à òplaazi gbē doo à ɔzεεzi, ben Yesu kú n dagura.

19 Pilati takada kè à nà Yesu líkpangbāroo pía. Yā kè à kè pìn yè:

Yesu Nazareti, Yudan kína.

20 Yudan takada kè à kè pì kyó kè pari, zaake guu kè wà Yesu pà lían pì zà kōn wéteoro. Wà lá pì kè kōn Eberu yāo kōn Romudeen yāo kōn Giriki yāome.

21 Ben Yuda sa'orikin bē Pilatine: Nton kē n be Yudan kinaro, mōde n kē kē àmbe à bē Yudan kinan a u.

22 Pilati bē: Yā kè má kēn má kē.

23 Kè sozan Yesu pà lía wà yāa, ben a5 à pókāsāano sèe wà kpàatete leo siigō baade mia. A5 à utagyaba kè wà tà nabina sai zaa musu ai gīzī sè d,ò,

24 ben a5 bèkōne: Wàton uta pì kēkēkōrero. Wà kàbankpe ke le wàgō dō gbē kè eé gōne. A5 kè le, le yā kè wà kē Luda yān e à papame, kè wà bē:

A5 ma pókāsāano kpàatetekōne,

a5 kàbankpe kè ma uta yānzi.

Bee yānzin sozan kè lezi.

25 Yesu da kōn à da dāaroo kōn Kolopa naō Mariamao kōn Mariama Magalalenio kú lí kè wà Yesu pàa sae.

26 Kè Yesu a da kōn a ìba kè à yeziò è zena kō sae, à bè a dane: Nōgbē, n nén yè!

27 Ben à bè ìba pine: N dan yè! Zaa zī beean ìba pì à sè à tàò a be.

Yesu gana

(Mat 27:45-56, Maa 15:33-41, Luk 23:44-49)

28 Beee gbera Yesu dō kè à pīngi pàpa. Le yā kè kēna Luda yān e à papa ben à bè: Ímii e ma deε.

29 Loo kú gwe, geepiwē kpàkpā kán pana. Ben wà sabo kpàe wēε pì guu wà pè sēlia wà dō Yesune a léa.

30 Kè à wēε pì mi à bè: Yā yāa. Ben à a mì pèε à a wèndi gbàre.

Yesu zōna kōn sário

31 Kámmaboguro sorukegurō zīme. Yuda gbāadeenō yezi gèno gō lía ai kámmaboguro zīro, zaake kámmaboguro zī pì nē gurō ìsime. Ben a5 gāa wà wéε kè Pilatia wà n gbá é'ε wà n pita.

32 Ben sozan gāa wà gbē káaku kè wà pà lía ledò kōn Yesuo gbá é'ε kōn à plaade pō d,ò.

33 Kè a5 kà Yesu kiia, a5 è à gīake à gà kò, ben a5 è à gbá é'εro.

34 Ben sozan doke Yesu zō kōn sário a gbāntēa. Gwe gō aru kōn ío bē.

35 Gbē kè yā pì è wéεo bé à ò. À sēedakena yāpuraa vī, à dō kè yāpuraan ée oo, le apinō sō à e à Yesu náane ke.

36 Yā beeno kè le yā kè kēna Luda yān kèkii papame, wà bè: Weé à wá ke éro.

37 À kēna Luda yān d,ò wà bè: A5é gbē kè wà à zō gwa.

Yesu vīna

(Mat 27:57-61, Maa 15:42-47, Luk 23:50-56)

38 Beee gbera Yusufu Arimatea gāa à wéε kè Pilatia, le à a gba zé à Yesu gè pita. Yesu ìbame asii guu, kè èe vīa keε Yuda gbāadeenōne yānzi. Pilati wène, ben à gāa à à gè sè à tàò.

³⁹ Nikodemu kè gàa Yesu kiia gwáaví gàa se kɔn lí'ɔɔo yáktɛna kɔn ɛzɛ kè è tó gè vārooo à kà kiloo baaakuri taka.

⁴⁰ Ben aɔ Yesu gè sè aɔ táaru bisanɔ ɱfia kɔn ɛzɛ pìo, lán Yudanɔ è gè kpe da nà ñ fɛɛakaarayá guu.

⁴¹ Kara kú guu kè wà Yesu pà lía pìn. Gbèwɛɛ kè wà sò mira ũ dufu kú kara pì guu, wèe gbèke dan zikiro.

⁴² Gwen aɔ Yesu dàen, kè à zǎnyoro, kè do Yudanɔ kámmaboguro e kaa yǎnzi.

20

Yesu fɛɛ à bɔna gaan

(Mat 28:1-8, Maa 16:1-8, Luk 24:1-12)

¹ Azumanɛngo zì kɔngɔ idɛ-idɛ Mariama Magadaleni bò à gàa mira kiia, ben à lè gbè gona mira léa.

² Ben à bàa lè à gàa Simɔ Pita kiia kɔn ìba pānde kè Yesu yezi pìo à bèñne: Wà Dii bò miran, wà dɔ guu kè wà à dàno.

³ Ben Pita kɔn ìba pānde pìo fɛɛ wà gàa mira kiia.

⁴ Aɔ gɔɔn plaa ñ píngi e bàa lɛɛ lɛdo, ben ìba pānde pì bà nna de Pitala, à kà mira kiia káaku.

⁵ Kè à wée kpāen, ben à táaru bisanɔ è kaena, mode èe gɛ à guuro.

⁶ Kè Simɔ Pita kà à gbera, ben à gè miran. À táaru bisa pì è kaena

⁷ kɔn bisa kè wà ɱfi à miao. Bisa pì pekɔrena kɔn pólɛ pìnɔoro, à kokona diena adome.

⁸ Ben ìba kè kà mira kiia káaku pì gè se. À è, ben à sì.

⁹ Ai tia aɔɔe yá kè kèna Luda yán dɔrɔ dɔro kè wà bè, eé fɛɛ bɔna gaan.

¹⁰ Ben ìba gɔɔn plaa pìnɔ èara wà tà be.

Yesu bɔ à mɔna Mariama Magadaleni

(Mat 28:9-10, Maa 16:9-11)

¹¹ Mariama zena mirawɛɛ léa, èe ɔɔ ɔɔ. Lán èe ɔɔ ɔɔ nà lɛ, ben à wée kpā mirawɛɛn.

¹² Ben à malaika gɔɔn plaaanɔ è vɛɛna guu kè wà Yesu gè dàen yāa. À doo kú mizi kpa, à doo sɔ gbá kpa. Aɔɔ uta puraa dana.

¹³ Ben aɔ à là wà bè: Nɔgbɛ, bɔ bé à n le néɛ ɔɔ ɔɔ? À wèñla à bè: Wà ma Dii sè wà tàome, má dɔ guu kè wà à dàenlo.

¹⁴ Kè à ò lɛ, ben à líɛ à Yesu è zena, mode èe dɔ kè Yesunlo.

¹⁵ Yesu à là à bè: Nɔgbɛ, bɔyǎnzin néɛ ɔɔ ɔɔzi? Dén néɛ wetɛɛ? Mariama e daa karadeeme, ben à bène: Maree, tó ñbe n à sè n bɔo, ñ ome guu kè n à dàen lè mà gá mà à sé.

¹⁶ Yesu bène: Mariama! Ben à ae dɔa à bène kɔn Eberu yāo: Rabi! Tɔ pì bè Dannɛri.

¹⁷ Yesu bène: Nton ɔ kemaro, mée tá ma De kiia kɔro. Ñ gá ñ o ma gbènonɛ mée taa ma De kɔn ñ Deo kiia, ma Luda kɔn ñ Ludao kiia.

¹⁸ Ben Mariama Magadaleni gàa à à baaru kpà à ìbanɔne à bè: Ma Dii è. Ben à yá kè à òne tókèñne.

Yesu bɔ à mɔna a ìbanɔzi

(Mat 28:16-20, Maa 16:14-18, Luk 24:36-49)

¹⁹ Azumanɛngo beee a uusia è ìbanɔ kakɔana kpén, aɔ gbà tàtañle aɔ m̀nne kà, ke aɔɔe vīa keɛ Yuda gbāadeenɔne yǎnzi. Ben Yesu mò à zè ñ té à bèñne: Àgɔ kú aafia!

20 Kè à ò lè, ben à a ɔɔɔɔ ɔɔɔɔaɔɔ kɔn a gbàntɛɔ. Kè ɔba pɔnɔ Dii è, aɔ ɔɔɔ kè nna maamaa.

21 Yesu ɛara à bèɔnɛ: Àgɔ kuu aafiao! Lán ma De ma zĩ nà, len mée a zĩ lè.

22 Kè à ò lè, ben à ɔa vùmma kɔn léɔ à bè: À Luda Nini sí.

23 Gbɛ kè a n kɛ kɔn n durunnɔ, à kɛmman gwe. Gbɛ kè ée n kɛnɛro sɔ, eé kɛmmaro.

Yesu kɔn Tomasio

24 Gurɔ kè Yesu mɔ, Tomasi, à ɔba gɔɔn kuri awɛɛplaaanɔ doke kè wè bene Sika kúnyoro.

25 Ben à ɔba kpaaanɔ bènɛ: Wa Dii è. Ben à bèɔnɛ: Tó mée kuusa gbè e à ɔɔɔ guu ma ɔnetee pɛnlo, bensɔ mée ɔ zɔ à gbàntɛaro, mé síro.

26 À gurɔ lãa à ɔbanɔ kú kpén dɔ, Tomasi kúnyo sa. Aɔ gbà tãtaɔlɛ aɔ mɔnɛ kã, ben Yesu mɔ à zè n tɛ à bè: Àgɔ kuu aafiao!

27 Ben à bè Tomasine: N n ɔnetee pé ma ɔɔ guu kè n gwa, n n ɔɔ zɔ ma gbàntɛa. Nton seka ke dɔro. N ma náanɛ ke.

28 Tomasi wèala à bè: Ma Dii, ma Luda.

29 Yesu bènɛ: Kè n ma e yãnzin n ma náanɛ kèzi. Aubarikadeenɔn gbɛ kè aɔ ma náanɛ kè ma ena sainɔ ũ.

30 Yesu dabuyã pãndenɔ kè pari a ɔbanɔ wée wãa kè wèe kɛ takada kè guuro.

31 Mɔde wã yã kènɔ kè, lè à e à Yesu sí Luda Né Mesaya ũ à wèndi e à náanɛkena guu yãnzime.

21

Yesu a zĩnda ɔɔɔa a ɔbanɔnɛ sèbe léa

1 Beee gbera Yesu ɛara à a zĩnda ɔɔɔa a ɔbanɔnɛ dɔ Tiberia sèbe léa. Lán kè bàn à a zĩnda ɔɔɔaɔnɛ.

2 Simɔ Pita kú ledɔ kɔn Tomasi kè wè bene Sikao kɔn Natanaeli kè bɔ Kana, Galili búsuɔ kɔn Zebedi nénɔ kɔn Yesu ɔba gɔɔn plaa pãndenɔ.

3 Simɔ Pita bèɔnɛ: Mée gaa kpɔ wɛ. Ben aɔ bènɛ: Wapinɔ se wé gányo. Ben aɔ gaa wã gè góro'ite guu, mɔde aɔɔe pɔke kú gwãavɔ beeeero.

4 Kè guu e mɔɔ dɔ, Yesu zena baa, mɔde a ɔbanɔɔ e dɔ kè àmbeero.

5 Ben à lé zùnzí à bè: Gbɛnɔ, ée pɔke e á kùroo? Aɔ bè: Auo!

6 Ben à bèɔnɛ: À kãmbɛe táaru zu góro ɔplazi é pɔ kú. Kè aɔɔ zù, aɔ kpɔ kú paripari aɔ fua wã sé.

7 Ben ɔba kè Yesu yezi pi bè Simɔ Pitane: Diime. Pita uta danaro. Kè à mà wã bè Diime, ben à a uta sè à dà à kùsi ía.

8 ɔba kpaaanɔɔ e kãmbɛe táaru gãe pana kɔn kpɔɔ aɔɔe suuo kɔn góroo, zaake aɔɔ zã kɔn baaro, à de mita basɔɔro takalaro.

9 Kè aɔ bikú baa, aɔ buredi è kaena gwe kɔn kpɔɔ kpákpatɛana.

10 Yesu bèɔnɛ: À mɔ kɔn kpɔ kè á kú tiaao kenɔ.

11 Ben Simɔ Pita gè góro guu à kãmbɛe táaru gãe à bikú baa. À pana kɔn kpɔ gbèntɛnɔ mèn baswɛɛplaa akuri awɛɛ'aagɔ. Baa kè à pari lè, táaru pi e kɛro.

12 Yesu bèɔnɛ: À mɔ à pɔ ble. À ɔba kee e fɔ à lé bɔ à à là dén à ũro, zaake aɔɔ dɔ kè Diime.

13 Yesu gaa à buredi sè à kpámma. Len à kè lè kɔn kpɔɔ dɔ.

14 Yesu a zĩnda ɔɔɔana a ɔbanɔnɛ gɛn aagɔdeen gwe à fɛna bɔna gaan gbera.

Yesu kɔn Pitao

¹⁵ Kè aṣ pṣ blè wà yàa, Yesu Simṵ Pita là à bè: Yohana né Simṵ, ní yemazi de gbē kènṵlaṣ? À wèàla à bè: Eè Dii, ní dṣ kè má yenzi. Yesu bène: Ñ pṣblee kpá ma sánṵ bṵrṵṵṵ.

¹⁶ À gèṅ plaade Yesu èara à à là dṵ à bè: Yohana né Simṵ, ní yemaziṣ? À wèàla à bè: Eè Dii, ní dṣ kè má yenzi. Yesu bène: Ñ ma sáanṵ dāme.

¹⁷ À à là à gèṅ aagṵde à bè: Yohana né Simṵ, ní yemaziṣ? Kè Yesu Pita là à gèṅ aagṵde tó à yeazi, à pṵṵ yàka, ben à bène: Dii, ní yā píngi dṣ. Ñ dṣ kè má yenzi. Yesu bène: Ñ pṣblee kpá ma sáanṵ.

¹⁸ Yápuraan mée oonne, kè ní de gṵkpare ũ, neè pṵ da n zīnda ñ gá guu kè ní yezin, mṵde tó n zi kù, né n ṵṵṵ poro, gbē pānde é dannṵ à gányo guu kè ní yeziroon.

¹⁹ Kè Yesu ò lṵ, Pita gaa kè eé Luda tṵ bṵṵṵ à téa. Beee gbera Yesu bène: Ñ témazi.

Yesu kṣn iba kè Yesu yezio

²⁰ Pita liṵ à iba kè Yesu yezi pì è téńzi. Gbē pì bé à nà Diizi gurṵṵ kè aṣṵe pṵ blee, à à là gbē kè eé à kpámazi.

²¹ Kè Pita à è, à bè Yesunṵ: Dii, gbē kè sṵ né?

²² Yesu bène: Tó má yezi àgṵ kú wèndio ai màgṵ gá su, à yā n e máme? Ñgṵ témazi dé.

²³ Ben yā pì dàgula Yesudeenṵ té kè iba pì é garo. Mṵde Yesu e onṵ kè eé gí gazinlo. À bè, tó á yezi àgṵ kuu ai àgṵ gá su, à yā à e máme?

²⁴ Iba pì bé à yā kènṵ sèeda kè. Àmbe à takada kè kè, ben wá dṣ kè à sèedakṵna náane vī.

Midena

²⁵ Yesu yā pāndenṵ kè paripari dṵ. Tó wà kè takada guu doodo píngi, mée daa anduna a zīndanṵ é fṵ à takada kè wà kè pìno síro.

ZĪRINŌ YĀKENANŌ

Yesu tana ludambe 1:1-1:26

Luda Nini pitana 2:1-2:47

YudanŌ Yesu yā sīna 3:1-12:25

Pɔlu wéteƷana káakudee 13:1-14:28

Pɔlu wéteƷana Ʒèn plaadee 15:1-18:22

Pɔlu wéteƷana Ʒèn aagɔdee 18:23-21:16

Pɔlu gana Romu 21:17-28:31

Légbēna Luda Nini ya musu

¹ Tiofilu, má ònne ma takada káaku guu lán Yesu kè nà kɔn yā kè à dànneno píngi zaa à naana gurɔ

² ai gurɔ kè à yā diē a zīrinŋne kɔn Luda Nini gbāaa, ben Luda à sè à tào a kiia.

³ Zaake à gana gbera à a zīnda òdoañne à sèda yāno kèrīne pari kè tò aɔ dɔ seka sai kè à bēē. Á a zīnda òdoañne ai gurɔ baplaa à kpata kè bò Luda kiia yā òrīne.

⁴ Kè aɔ kakɔana, ben à bèrīne: Àton bɔ Yerusalemuro. ÀƷɔ lé kè ma Dee gbèare dāa, lán ma à yā òare nà.

⁵ Zaake Yaaya gbēno batisi kè í guume, mɔde gurɔ plaa kèa mé a batisi ke Luda Nini guu.

Tana Yesuo ludambe

(Maa 16:19-20, Luk 24:50-53)

⁶ Kè aɔ kakɔana le, ben aɔ à là wà bè: Dii, gurɔ kè guun né Isarailino kpata sukpañnéɔ?

⁷ Á wèrīla à bè: Á zé vī àƷɔ gurɔ kesɔ gurɔ zaka kè ma Dee diē kɔn a zīnda ikoo dɔro.

⁸ Tó Luda Nini pitaawa, é gbāaa e àƷɔ de ma sèdadedeeno ũ Yerusalemu kɔn Yudea bùsu gu píngio kɔn Samaria bùsuo ai à Ʒá pé anduna léa.

⁹ Yā bee ona gbera Luda à sè n wáa ai à Ʒàa à sàsá n wéēn à Ʒè ludambe luguun.

¹⁰ Á tana guu lán aɔ wéē pé ludambeēa nà, ben Ʒɔn plaa keno bò wà zè n sae aɔ pókásá puraano dana.

¹¹ Aɔ bē: Galili bùsudeeno, à kè dia á zena ée ludambeē gwaa? Yesu kè Luda à bò a té à tào a kiia pì, eé ɛara à mɔ lán á è èe taa gwe nà.

Yudasi Ʒèekana

¹² Ben aɔ pita Kùkpe sīsīa aɔ sù Yerusalemu. Sīsī pì zà kɔn Yerusalemuo à kà lán kiloo do taka bà.

¹³ Kè aɔ kà, ben aɔ didi kpé musu, guu kè aɔèƷɔ kún. Pita kú gwe kɔn Yohanao kɔn Yemisio kɔn Anduruo kɔn Filipio kɔn Tomasio kɔn Batɔlmiuo kɔn Matiuo kɔn Alafeu né Yemisio kɔn Simo Aīadeeo kɔn Yemisi né Yudasio.

¹⁴ Aɔ píngi n zīnda kpà aduakēnaa ledo kɔn Mariama Yesu dao kɔn Yesu dāaronŋ kɔn nɔgbē kpaaano.

¹⁵ Gurɔ beēea Pita fēē à zè Yesu ìba kè aɔ kà Ʒɔn baswēedo takano té à bè:

¹⁶ Ma gbēno, yā kè Dauda ò kɔn Luda Nini gbāaa Yudasi kè dɔ gbē kè aɔ Yesu kùnŋne ae yā musu, tiasime Luda yā pì papa.

17 Wa gbēndoomε yā à baka kú wa zīi kèkii guu.

18 À tɔɔtε lù kɔn ɔɔ kè à è a zaakena guuo. Gwen à bàkē à lèen, à gbεεε pùtá à nɔaenɔ b̀εe ṕngi.

19 Yerusalemudeenɔ ṕngi yā pì mà, ben aɔ tɔ kpà guu p̀ine Akeledama kɔn ń bori yáo. Tɔ́ pì bè gbēdεri tɔɔtε.

20 Wà à yā ò Saamu takada guu wà bè:

À bεε gɔ́ bezí ũme,

gbēke tóngɔ́ kuu lε à v̄εε à guu d̄ɔro.

Wà bè d̄ɔ:

Gbē pānde gɔ́ à ḡεε ũ.

21-22 Bee yānzi gbē kè aɔ̀gɔ́ t́wazi gurɔɔ kè wá lɛdo kɔn Dii Yesuo zaa Yaaya gbēnɔ batisikegurɔ ai gurɔɔ kè Luda à b̀ɔ wa t́nɔ, wà ń gbēn doo b̀ɔ àgɔ́ dε à fεena gaan s̀eedadee ũwao.

23 Ben wà ḡɔn plaaanɔ b̀ɔ, Yusufu kè wè benε Basaba wè benε d̄ɔ Yusutu kɔn Matiao.

24 Ben aɔ adua kè wà bè: Dii, ń baade ṕngi ǹɔse d̄ɔ. Ḡɔn plaaa k̀enɔ t́é ǹ gbē kè ń b̀ɔ ɔɔɔawe,

25 lε à bà gɔ́ kú wamɔwa z̄irino zīi kèkii guu yānzi, zīi kè Yudasi b̀n à g̀aa guu kè k̄ɔ s̄io guu.

26 Ben aɔ k̀abankpe kè ḡɔn plaaa p̀inɔ yā musu. Ben k̀abankpe Matia k̀, ben aɔ à dà z̄iri ḡɔn kuri awεεdoonɔ t́é.

2

Luda Nini pitana

1 Kè Pentikɔsi zībaa gurɔɔ kà, aɔ́ kú gu d̄ɔnkɔa ń ṕngi.

2 Kāndo aɔ́ k̄ii mà b̀ona ludambe lán zàga'ia gbāaa bà, ben kpé kè aɔ́ v̄εen wà.

3 Aɔ́ pɔ́ è lán t́enɛnɛnɔ bà à f̄aakɔa à z̀ɔ́ ń baadea.

4 Ben Luda Nini pitar̄ma ń ṕngi, ben aɔ́ nà yākebori'onaa lán Ninii pì ń gbá lé nà.

5 Yuda kenɔ kú Yerusalemu gwe, ludayādari kè aɔ́ b̀ɔ anduna b̀usu ṕngi guunɔ ũ.

6 Kè aɔ́ ń z̄ɔka pì mà, aɔ́ k̀ak̄ānzi paripari, ben aɔ́ bídi kè, kè aɔ́ mà wèe ń baade ṕngi bori yā oo.

7 Yā pì ń k̄u gbāa à b̀ɔ ń saε aɔ́ bè: Yā'ori p̀inɔ né Galilideenɔme ń ṕngiroo?

8 À kè dia wá mà aɔ́ɔe wa baade b̀usu yā oo?

9 Paatianɔ kɔn Midiano kɔn Elamunɔ wa ũ kɔn gbē kè aɔ́ kú Mesopotamiano kɔn Yudeao kɔn Kapadosiao kɔn P̄ontuo kɔn Asiao

10 kɔn Firigiao kɔn Pamfiliao kɔn Igitipio kɔn Libia b̀usu kè kú Sireni saεo kɔn gbē kè aɔ́ b̀ɔ Romunɔ.

11 Yudanɔ kɔn gbē kè aɔ́ ń d̄nzi zé s̀enɔn wa ũ kɔn Keretino kɔn Larubunɔ, ben wé maa aɔ́ɔe Luda yāb̄ɔnsaε kenanɔ oo kɔn wa baade boriyānɔ.

12 Yā pì ń kú gbāa aɔ́ bídi kè, aɔ́ɔe k̄ɔ lalaa wèe bee: Yā kpare takan gwee?

13 Gbēkenɔ s̄ɔɔ e ń lalandi kεε wà bè: Aɔ́ í s̄é wà k̄ame.

Pita waazikena

14 Ben Pita f̄εε à zé kɔn a gbē kpa a ḡɔn kuri awεεdoonɔ, à yā ò gbāngbān à bè: Amɔa Yudanɔ kɔn gbē kè á kú Yerusalemunɔ ṕngi, à swá kpá à tó mà yā pì oare.

15 Í e gbē pìnŋ kũ lán ée daa nàro, zaake kɔngŋ mò kēndon tia.

16 Yā kē annabi Yoeli òn yè:

17 Luda bè:

Ziaa zī mé ma Ninii pisi gbē píngia,
a négŋgbēnŋ kŋn a nénŋgbēnŋ é annabikεyā o,
a gŋkparenŋ é wéεgupu e,
a mare isinŋ é nanaa o.

18 Gurŋ beeenŋa

mé ma Ninii pisi ma z̀b̀blerinŋa
gŋgbēnŋ kŋn nŋgbēnŋ ń píngi
aŋé annabikεyā o.

19 Mé s̀eēdanŋ ke musu,
mé yābŋnsaenŋ ke anduna guu,
aru kŋn téo kŋn tésukpe siaao égŋ kuu.

20 Ɔfántē é sia kũ,

mŋvura é tā lán aru bà
ai Dii sugurŋ isi gakuidee gŋ gá ká,

21 gbē sánda píngi kē aŋé Dii sísinŋ é bŋ.

22 Isarailinŋ, à yā kē ma. Lán á dŋ a z̀indane nà, Luda Yesu Nazaretŋ òbbaare a
gbē ū kŋn dabuyānŋ kŋn yābŋnsaenŋ kŋn s̀eēda kē à kē à gāzī a ténŋ.

23 Luda z̀eŋ a pŋyezi kŋn a dŋnao guu wà à kpàawa, ben á tò bori pāndenŋ à pà
lía wà à dē.

24 Ben Luda ga bà pòtoa à à f̀εε, zaake à z̀é kuu kē ga é f̀ŋ àgŋ à kũnaro.

25 Zaake Dauda à yā ò à bè:

Méεgŋ Dii ee ma wéεn gurŋ píngi,
lán à kú ma ɔplaazi nà
pŋke é ma degero.

26 Bee yānzin ma pŋŋ ègŋ nnazi,

ma ǹsεguu pù.

Má tāmaa vī kē ma mè égŋ kuu,

27 zaake né ma tó mira guuro,
né we man gbē kē kú adona yai kũro.

28 N ma da ẁendi z̀éa,

ma pŋnnaa égŋ pana n kiia.

29 Ma gbēnŋ, è f̀ŋ mà wa dezi káaku Dauda yā oare wásawasa. À gà wà à v̀i à
mira kú wéte kèn ai kŋn a gbàao.

30 À annabikεε guu à dŋ kē Luda lù s̀eēare à bè, é a boriinŋ doke ká à kpatan.

31 Dauda gīake à Mesaya f̀εεna gaan è, ben à à yā ò à bè: Luda é à tó mira guuro,
eé we à mè yai kũro.

32 Yesu pìn Luda à f̀εε gaan. À s̀eēdadeenŋ wa ū wa píngi.

33 V̀εεna Luda ɔplaazi à à Ninii kē à à lé gb̀ewee sì a Dea. Yā kē ée ee bensŋ ée
maa tiaa de Luda Nini kē à p̀isiwaa ūme.

34 Zaake ée ke Dauda bé à f̀εε à gàa ludambero, à bè:

Dii ò ma diine à v̀εε a ɔplaazi

35 ai àgŋ à ibεnŋ kεne a tinti ū.

36 Isarailinŋ, àgŋ dŋ s̀ansān kē Yesu kē a à pà lían Ludaa die Dii ū, Mesaya ū dŋ.

37 Kē aŋ yā p̀i mà, à ń swè z̀ì, ben aŋ Pita kŋn z̀iri kpaaanŋ là wà bè: Gbēnŋ,
wé ke diame?

³⁸ Ben Pita bèñne: A baade nòse lie à batisi ke kòn Yesu Kirisi tóo, a durunno é kēawa é Luda Nini sí gbaa ũ.

³⁹ Zaake lé kè Ludaa gbē pì de a pò ùme kòn a nēno kòn gbē kè aōo kú zāno, gbē kè Dii wa Luda é n̄ sísi pìno n̄ píngi.

⁴⁰ À yā pāndenō òñne pari à nàkòremma à bè: À a zīnda bō tōorigbē zaana kēno té.

⁴¹ Ben gbē kè aō à yā pì sìno batisi kè. Zī beean wà kàara n̄ té gōon bōo aagō.

⁴² Aō làakari dō zīrinō yādannanaa kòn kōgbēkenao kòn Dii pòblenao kòn aduakenao.

Yesudeeno kuuna kōo

⁴³ Zīri pìno e sēeda kòn yābonsaeno kee, ben vīa baade píngi kù.

⁴⁴ Dii náanekerino píngi gáli dñnkōme. Pó kè aōo vīno gō aō píngi pò ũ.

⁴⁵ Tó aō n̄ pò kè aōo vīno yā, aōè à o kpaatetekñne lán baade bōkōte de nà.

⁴⁶ Lán guu e dōo nà aōègō kō kaakōa Luda ua, aōègō pò blee kō be kòn pōnnao kòn nòseo do.

⁴⁷ Aōègō Luda tó kpa, bensō aōègō nna kòn baade píngio. Dii ègō gbē kè ée n̄ mì siino kaara n̄ té lán guu e dōo nà.

3

Gōgbē ere kēkōana

¹ Zīkea Pita kòn Yohanao gāa Luda ua fāantē mō aagō aduakeguro.

² Gōgbē kee kú gwe wà à l̄ ere ùme. Lán guu e dōo nà wè à sé wà mō wà à die Luda ua gānu kè wè be Gānu Maaa guu. Gwen ègō baa kee gbē kè aōe gēe ua pì guunōa.

³ Kè à Pita kòn Yohanao è, aōe mōo gē Luda ua, ben à baa kèfūma.

⁴ Aō wée pèa, ben Pita bène: N̄ wa gwa kè.

⁵ Ben à wée pèfūma èe n̄ gba dāa.

⁶ Ben Pita bène: Má o vīro, mōde pò kè má vīn mé n̄ gba. Kòn Yesu Kirisi Nazareti tōo n̄ fēē n̄ taa o.

⁷ Ben Pita à kù a oplaana à à fēe à zè. Gwe gōo à gbálanō kòn à kēsēwaazīno gbāa kù.

⁸ À vī à zè, ben à nà taa'onaa. À gēñyo Luda ua, èe taa oo èe vīvī èe Luda sáabu kpa.

⁹ Baade píngi à è èe taa oo èe Luda sáabu kpa,

¹⁰ ben aō à dō baakeri kè ègō vēe Luda ua Gānu Maaan ũ, ben yā kè à à lè n̄ kù gbāa à bō n̄ sae.

Pita waazikena Luda ua

¹¹ Lán à na Pita kòn Yohanao nà guu kè wè be Sulemanu gbàdaan, ben baade píngi e gēe n̄ kiia, zaake yā pì bō n̄ saeme.

¹² Kè Pita gbēno è, à bèñne: Isarailino, bōyānzin yā pì bō a saezi? Bōyānzin a wée fīfīwa lezi? Ée daa wa zīnda gbāaa kesō wa ludayādana bé à tò gbē kè taa ò gwēe?

¹³ Wa dezi káakuno Ibrai kòn Isaakuo kòn Yakubuo Luda gwena kpà a zīkeri Yesua. Apino sō a à kpà gbāadeenōa a bō à kpee Pilati kè zè kòn à gbarenao ae.

¹⁴ A bō Luda gbē maaa kè à kú adona pì kpee, ben a wée kè Pilatia à gbēderi gbareare.

¹⁵ A Wēndikpammari dè, ben Luda à fēe bōna gaan. À sēedadeenōn wa ũ.

16 Yesunaanekeena bé à tò gṵgbē kē á à dṵ ée à gwaa kē kēkṵa Yesu tṵ gbāa yānzi. Yesunaanekeena bé à à gbā aafia a píngi wáa.

17 Tia ma gbēno, má dṵ kē apino kōn a gbāadeeno yā kē á kē né wéesia yāme.

18 Luda dṵ annabinone ae, ben aṵ gīake wà ò ñ píngi kē Mesaya é wéetamma e, bensṵ à kē le.

19 Bee yānzi à nṵse lie à ae dṵ Ludaa, a durunno é kēawa, le à móare nṵsekpaeṅao

20 à Yesu kē à gīake à à diare Mesaya ūu pì zīawa.

21 Séde àgṵ kú musu gīa ai gurṵṵ kē Luda é pṵ píngi keke à ke dufu, lán à dà a annabinone nà aṵ ò zaa káaku.

22 Musa bè, Dii a Luda é a gbēke sé annabi ū lán a bà. À yā kē eé oaree ma píngi.

23 Gbē kē èe annabi pì yā ma sṵro, Luda é adee bṵ a té à à de.

24 Annabi kē aṵ Luda yā òno píngi naana Samuelia gurṵṵ kēki baaru kpà.

25 Yā kē annabi pino ò kōn Luda bà kē kú kōn a dezi káakunṵṵ gṵ a pṵ ū, lán à ò Ibraīne nà à bè é aubarika da anduna bori píngin à borii gāzī.

26 Kē Luda a zīkeri pì diē, à à zīawa káaku, le à aubarika daagu, à a baade kpe li a yāzaakenanone.

4

Yakpaekena kōn Pitao kōn Yohanao

1 Kē Pita kōn Yohanao e yā oo gbēno, sa'orino kōn Luda kpé dogari gbēnsio kōn Sadusino gēnzi.

2 Aṵ pṵ fē, kē aṵoe yā daa gbēno e yānzi, aṵoe gēno fēena Yesu guu kpàakpa kee.

3 Ben aṵ ñ kú aṵ ñ dá kpésiaan ai guu dṵ, zaake guu gīake à si kò.

4 Mṵde gbē pari kē aṵ ñ yā mànṵ Yesu náane kē ai aṵ gṵgbēno pari kù à kà gṵon bṵro sṵoro taka.

5 Kē guu dṵ, Yuda gbāadeeno kōn gbēnsino kōn lodayadannerino kākṵa Yerusalemu.

6 Sa'oriki Anasa kú gwe kōn Kayafao kōn Yohanao kōn Alesandao kōn gbē kē aṵ de sa'oriki pì dane ūno ñ píngi.

7 Wà mò kōn Pitao kōn Yohanao gbāadee pino ae, ben wà ñ lá wà bè: Bṵ gbāaa ke dé tṵn a beee kèò?

8 Ben Luda Nini sù Pitaa à bèñne: Gbāadeeno kōn gbēnsino,

9 lán ée wa lalaa gbāa nà yā maaa kē wá kē ereṅe yānzi, dian wá kē à kēkṵa nà,

10 amṵano kōn Isarailino píngi àgṵ dṵ kē gbē kē zena a ae kē aafia è kōn Yesu Kirisi Nazareti kē a à pà lía Luda à fēe bṵna gaan tṵome.

11 Lemē gbē kē amṵa kpéborino a pā kpàzi bé à gṵ kpé gooda gbē mīdee ū.

12 Gbē pānde kee kuu kē eé gbē mī síro, zaake anduna guu píngi Ludaa e gbēke diē gbēnteenone à ñ mī síro, séde àpi.

13 Kē aṵ Pita kōn Yohanao kùgbāake è, bensṵ aṵ dṵ kē talaka wéesiadeenome ñ ū, à bṵ ñ sae, ben aṵ dṵ sa kē aṵ gīake wà kú kōn Yesuome yā.

14 Lán aṵ gbē kē kēkṵana pì è ze nà ñ sae, aṵoe fṵ wà yāke ò dṵro.

15 Aṵ bèñne aṵ bṵe, ben aṵ lé kpàkṵsṵ

16 wà bè: Wé ke dia kōn gbē pino? Zaake Yerusalemudeeno dṵ píngi kē aṵ dabuyā bíta kē, wé fṵ wà gi beeziro.

17 Le yā pì tón dagula de kèlaro, wà kpàkēnzi pāsīpāsī ašton yā o gbēkene kōn tó doro.

18 Ben aš n̄ sīsī aš yā diēnne kè ašton yā o kesō aš yā dañne kōn Yesu tóoro pátipati.

19 Ben Pita kōn Yohanao wèñla wà bè: À gwa a zīdane. A yān wé maś, ke Luda pś? À kparee bé à maa Ludane?

20 Zaake wé fš wà gí wà yā kè wá mà bensō wá è oziro.

21 Gbāadee pīnƆ èara wà vīa dādañzi, ben aš n̄ gbāe. AšƆe wéetāmmana zé ero, zaake baade píngi e Luda sáabu kpaa yā kè kè pì yānzi.

22 Gbē kè aš kēkōana dabuyá heee kène pì zii de wè baplaala.

YesudeenƆ kùgbāa wéekena

23 Kè wà n̄ gbāe, ben aš tà n̄ gbēnƆ kiia, ašƆ óñne lán sa'orikinƆ kōn gbēnsinƆ óñne nà.

24 Kè ašƆ mà, aš wii pè Ludazi ledole wà bè: Dii, n̄be n musu kè kōn tóteƆo kōn ísīaao kōn pś kè kú n̄ guuno píngi.

25 N̄ dà n zīkeri wa dezi Daudane kōn n Ninii gbāaa, ben à bè: Bóyānzin boriinƆ e zōka kaazi?

À kè dia wèe lé pāa kpaakššƆ?

26 Anduna kīnanƆ e zī soru kee, kpatablerinƆ e kaakōa Diizi kōn Kí kè à kào.

27 Yāpuraame, Herodu kōn Pōntiu Pilatio kō kākōa wéte kè guu kōn IsarailinƆ kōn bori pāndenƆ n zīkeri kè kú adona Yesu kè n̄ kà kí úu pizi.

28 AšƆ kè lán n gīake n zeƆ nà n gbāaa kōn n poyezinao guu.

29 Tia sa Dii, n̄ yā pāsī kè ašƆ ò ma gwe. Wamōwa n zōblerinƆ, n̄ wa gba lé wà n yā o kōn kùgbāaa maama.

30 N̄Ɔ dawa le wà gbēnƆ kēkōa wà dabuyānƆ kōn yābōnsaenƆ ke kōn n zīkeri kè kú adona Yesu tō.

31 Kè aš adua kè wà yāa, guu kè ašƆ kōkakōan nīgā, Luda Nini sùmma n̄ píngi, ben aš gāa wèe Luda yā oñne kōn kùgbāaa.

YesudeenƆ n̄sedñkōkēna kō

32 Yesu náanekerinƆ laasuu dñkō vī kōn ledoleo. Aš gbēke è be a pś kè á vīno né a pśme adoro. Aš pś píngi né aš píngi pśme.

33 Luda zīrinƆ e Dii Yesu fēena gaan yā oo gbēnƆne kōn gbāa bítao. Aš Luda gbēke bíta è n̄ píngi.

34 Pśkee e kēsā n̄ gbēkearo, zaake gbē kè aš bú ke kpé vīno è yá wà mó kōn a ƆƆ

35 wà kpá zīrinƆa, le aš kpá baadea lán à à bōkšte de nà.

36 Levi bori Yusufu kè bō Sipiru būsun kú n̄ té. Luda zīrinƆ tś kpàne Banaba. Tś pì bè Làakarikpaeri.

37 À bú kè à vī yā, ben à mò à a ƆƆ kpà zīrinƆa.

5

Anania kōn Safirao

1 Gōgbē kè wè bene Anania kuu dƆ kōn a naš Safirao. A tóte yā,

2 à à ƆƆ kokè kōn a naš dōnao, ben à gāa à à kpaa kpà zīrinƆa.

³ Ben Pita bène: Anania, b́yánzin ní tò Setán d̀onne ae le see? N n t̀ote ̀̀ kokè, ben n egeè tò Luda Ninine.

⁴ Gur ̀̀ kè néè t̀ote pì yáro, n pónloo? Kè ní yà s̄, lán ní yezi nà, né ke k̄n à ̀̀oro? À kè dia n yà beee kena laasuu d̀nguu? Èe ke gbēnteen n egeè t̀nero, Ludan ní t̀ne.

⁵ Kè Anania yá pì mà, à lèè à gà. Ben v̄ia gbē kè ā yá pì màno kù maamaa.

⁶ Ḡkpareno gē ā bisa dààla, ben ā à sè wà gàa wà à v̄i.

⁷ Kè à kà lán awa aaḡo bà, yáke mana sai à nās m̀ à gē.

⁸ Ben Pita à là à bè: N̄ ome, a t̀ote pì yà lán kè bàn ý? À wèla à bè: Eè, leme.

⁹ Ben Pita bène: B́yánzin a Luda Nini lè á gwàzi? Gbē kè ā n zā v̄iino kú kp̄ele, āé n sé wà b̄nyo se.

¹⁰ Gwe ḡo à lèè à ae, à gà. Kè ḡkpareno gē, āo è à gà, ben ā à sè wà gàa wà à v̄i a zā sae.

¹¹ Ben v̄ia s̄osi gbēno kù maamaa ní píngi k̄n gbē kè ā yá pì màno ní píngi.

Dabuyāno k̄n yāb̄nsaeno

¹² Luda z̄irino e dabuyā k̄n yāb̄nsaeno kee pari gbēno té. Yesudeeno è k̄kak̄saa ke ledole Sulemanu gbàdaan.

¹³ Gbē p̄andeno è we wà n̄arimaro, m̄ode baade píngi è ní t̄o nnaa sí,

¹⁴ m̄ode gbē parii kè āo Dii Yesu náane keeno, ḡgbēno k̄n no gbēno ní píngi, āèḡo kaara ní té.

¹⁵ Ben wà gyāreeno s̄e k̄n daeb̄no k̄n gyāreseb̄no wà ní káe z̄in, le t̄o Pita e ḡt̄e, à ninii e à da ní gbēkenola yānzi.

¹⁶ Parii b̄o w̄ete kè kú Yerusalemu saenon wà m̀ k̄n gyāreeno k̄n gbē kè z̄inno e ìa daaruman̄o, ben ā k̄k̄s̄a ní píngi.

W̄etamma m̄na z̄irinoe

¹⁷ Ben sa'oriki k̄n Sadusi ḡali gbē kè āo de à gbē ūuno f̄eè wà n̄seḡaano kp̄ányo.

¹⁸ Ās z̄irino kùkù ā ní ká kp̄esiaan,

¹⁹ ben Dii malaika m̀ à kp̄e pì z̄e w̄ēne gwāav̄i à ní b̄o è à bè:

²⁰ À gá aḡo kú Luda ua, à w̄endi dufu pì yá o baade píngine.

²¹ Z̄irino yá pì mà, ben ā ḡaa Luda ua k̄nḡo ide'ide āo yá daañne.

Kè sa'oriki k̄n a gbēno f̄eè, ās Isaraili gbāadeeno k̄n ní gbēnsino k̄k̄s̄a, ben ās dogarino z̄l ās gá z̄irino b̄e kp̄esiaan ās m̄nyo.

²² Kè dogari pino kà gwe, āo è ní e kp̄enlo. Ben ā èara wà tà wà bène:

²³ Kè wa ka kp̄e pì kiia, wá è gb̄ano tatana ḡinḡin a d̄akparino kú kp̄ele, m̄ode kè wá w̄e, w̄e gb̄eke enlo.

²⁴ Kè Luda ua d̄akparino gbēnsi k̄n sa'orikin̄o yá pì mà, ās bídi kè lán yá pì de nà.

²⁵ Ben gb̄eke m̀ à bène: À ma! Gbē kè ā ní ká kp̄esiaa guuno kú Luda ua āo yá daañne.

²⁶ Ben Luda ua d̄akparino k̄n ní gbēnsio ḡaa wà ní kùkù wà s̄nyo yáket̄e sai, zaake āo v̄ia kee gbēnoe, le āton ní pápa gb̄oro yānzi.

²⁷ Kè ās s̄nyo, ās ní z̄e gbāadeeno ae, ben sa'oriki ní lála yāzi à bè:

²⁸ Wa giare p̄atipati à yá dañne k̄n t̄o p̄io, ben á tò yá pì kp̄e e daa Yerusalemula píngi, bens̄o á yezi à gbē pì ga yá diwās?

²⁹ Ben Pita k̄s̄n žīri kpaaanŋ wēnla wà bè: Luda yā bé à k̄s̄ sio wà ma de gbēntee p̄la.

³⁰ Wa dezinŋ Luda bé à Yesu k̄e a à lògo lía á d̄e p̄i f̄e.

³¹ Luda à s̄è à v̄ēe a ɔplaazi K̄ine M̄isiri ū, le à Isarailinŋ gba z̄é ās̄ n̄òse lie, à n̄ durunŋ k̄ēñne.

³² Yā p̄inŋ s̄eedadeenŋ wa ū, wapinŋ k̄s̄n Luda Nini k̄e Luda è kpá gb̄e k̄e ās̄è a yā maanŋao.

³³ K̄e ās̄ yā p̄i mà, ās̄ p̄o f̄ē maamaa, ben ās̄ yezi wà n̄ d̄ede.

³⁴ Farisi k̄e w̄e ben̄e Gamalieli kú n̄ t̄e. Ludayādannerime, baade p̄ingi è à t̄s̄ nnaa sí. À f̄e à z̄è à bè wà b̄o k̄s̄n gb̄e p̄inŋo ḡia.

³⁵ Ben à bèñne: Isarailinŋ, à làakari ke yā k̄e á yezi à ke gb̄e p̄inŋe.

³⁶ À gurŋo e gi kerŋo k̄e Tuda f̄e è a z̄inda diee a ka. Wà t̄ezi lán ḡs̄on wàa plaa ba. K̄e wà à d̄e, ben à ibanŋ f̄aak̄sa, ben yā yàa.

³⁷ À ḡbera Galili gb̄e Yudasi f̄e gb̄enarogurŋo à gb̄ēno ḡàe à nàawa pari. À ḡa se, ben à ibanŋ f̄aak̄sa n̄ p̄ingi.

³⁸ M̄éé ooare tia, àton gb̄e p̄inŋo yā daro, à n̄ t̄o. T̄o ās̄ p̄oyezi k̄s̄n n̄ yākenanŋ b̄ò gb̄ntee kiame, eé mi d̄e.

³⁹ T̄o à b̄ò Luda kiame s̄s̄, é f̄s̄ à kp̄án̄ero. À làakari ke ž̄ikana k̄s̄n Ludaosi.

⁴⁰ Ās̄ à yā mà, ben ās̄ ž̄irinŋ sisi ās̄ n̄ gb̄e. Ās̄ ḡir̄ne ās̄ yā o k̄s̄n Yesu t̄s̄o, ben wà n̄ gb̄áe.

⁴¹ Ž̄irinŋ b̄ò gb̄adeenŋ kiia k̄s̄n p̄onnao, zaake ās̄ è wà kà k̄e wà wí dar̄ma Yesu t̄o yānzi.

⁴² Lán guu e d̄o nà ās̄èḡs̄ yā daañne Luda ua guu k̄s̄n n̄ bēenŋo, ās̄èḡs̄ Yesu baaru nnaa kpaañne kammabosai, ās̄è be àmbe Mesaya ū.

6

D̄nleri ḡs̄on sw̄eplaaanŋ diena

¹ Gurŋo beea k̄e Yesu ibanŋo e kaara, ās̄ Girikiyamarinŋo e yākete kaa ās̄ Eberuyamarinŋozi wà bè, t̄o w̄e p̄óblee kpaat̄e lán guu e d̄o nà, w̄e p̄a kpá n̄ gyaanŋozime.

² Ben ž̄iri ḡs̄on kuri aw̄eplaaanŋ Yesudeenŋo sisi n̄ p̄ingi wà bè: À z̄é v̄i wà p̄a kpá Luda yāzi wà làakari d̄o p̄oble kpaat̄enaaro.

³ À ḡs̄gb̄ēno b̄o a t̄e ḡs̄on sw̄eplaa, gb̄e maa k̄e ɔnd̄o p̄ek̄s̄r̄ema k̄s̄n Luda Ninionŋ, le wà n̄ die ž̄i p̄i gb̄ēsinŋo ū,

⁴ w̄e làakari d̄o aduak̄ena k̄s̄n Luda yā'onnenao.

⁵ Yā p̄i k̄ēñne n̄ p̄ingi, ben ās̄ Sitiv̄i k̄e Luda Nini p̄ek̄s̄rea k̄s̄n ludanaan̄ek̄enaŋo s̄è k̄s̄n Filipio k̄s̄n Porokoruo k̄s̄n Nikanŋo k̄s̄n Timŋo k̄s̄n Pamenao k̄s̄n Antiōku gb̄e Nikola k̄e Yudanŋo d̄onzize s̄è yāao.

⁶ Wà ḡaanyo ž̄irinŋ kiia, ben ās̄ adua k̄ēñne ās̄ ɔ k̄ēm̄a.

⁷ Luda yā e daagula, Yesu ibanŋo e kaara Yerusalemu maamaa, ben sa'orino Yesu yā si paripari.

Sitiv̄i kana

⁸ Luda aubarika k̄s̄n gb̄aaao p̄ek̄s̄re Sitiv̄ia, ben èe dabuyā k̄s̄n yāb̄onsaenŋo k̄e gb̄ēno t̄e.

⁹ Aduak̄ek̄pe kee kuu k̄e w̄e be w̄ēenŋo aduak̄ek̄pe. Ās̄ gb̄ekenŋo b̄ò Sir̄eni k̄s̄n Alesandariaŋo k̄s̄n Silisia b̄usuo k̄s̄n Asia b̄usuo. Ben ās̄ ib̄ete kpà k̄s̄n Sitiv̄io ās̄ leokp̄a k̄e.

10 Mɔde aɔɔe à f̄ɔro ɔ̄ndɔɔ kè Luda Nini à gbà yānzi.

11 Aɔ tɛ kà gbēnɔn, ben gbē p̄inɔ bè: Wà mà à b̄ɔ Musa k̄ɔn Ludao yá kp̄e.

12 Aɔ Yudanɔ k̄ɔn n̄ gbēnsinɔ k̄ɔn ludyadannerinɔ làakari f̄e, ben aɔ gàa wà Sitivī kù, aɔ gàa n̄ gbàadeenɔ kiia.

13 Ben aɔ mò k̄ɔn sèedade eḡeenɔ aɔ bè: Gbē kè bé èḡɔ Luda kp̄e k̄ɔn à dokao zaa boo yāana sai.

14 Zaaɛ wà mà à bè Yesu Nazareti é kp̄e p̄i kaate à wa f̄eakaarayā kè Musa dāwee liɛ sé.

15 Ben gbàadee kè aɔ v̄ēena gweenɔ w̄eɛ p̄è Sitivīa n̄ p̄ingi, aɔ è à uu de lán malaika uu bà.

7

Sitivīya'ona gbàadeenɔ

1 Ben sa'oriki Sitivī là à bè: N yá p̄inɔ ò yāpuraan yó?

2 Ben à bè: Ma gbēnɔ k̄ɔn ma denɔ, à ma! Luda Gakuide b̄ɔ à mò wa dezi káaku Ibraīzi gurɔɔ kè à kú Mesɔptamia b̄usun, zaale à kp̄e à gá v̄ēe Arana.

3 À b̄ene: N̄ b̄ɔ n̄ b̄usun n̄ danenɔ t̄e n̄ tá b̄usu kè mé ɔ̄d̄ann̄eɛn.

4 Ben à b̄ɔ Kaladia b̄usu p̄i guu à gàa à v̄ēe Arana. A de gaa gbera Luda s̄uo b̄usu kè á kún tiaa kè p̄in.

5 Ludaa e b̄usu p̄i t̄ɔt̄e ke kpáa baa k̄eɛ doro, m̄ode à à lé gb̄ene à bè eé ḡɔ à p̄ó ũ k̄ɔn à boriinɔ. Gurɔ beea s̄ɔ Ibraī né v̄iro.

6 Luda b̄ene lán kè bà: N boriinɔ é nibɔ ble b̄usu pānden. Gwen aɔé z̄ò blen, weé w̄eɛ tām̄ma ai w̄è wàa plaa.

7 Luda bè é ĩa da borii kè aɔé z̄ò bleñnenɔa, Ibraī borii p̄inɔ é b̄ɔe wà m̄ó wà d̄onzi keare gura kè p̄in.

8 Ben Luda b̄angukena yá dà Ibraīne a bà kuunao s̄eɛda ũ. Kè à Isaaku ì, à b̄angu k̄ene à gurɔ s̄ɔraaḡɔdee z̄í. Len Isaaku kè Yakubun̄e le d̄ɔ, ben Yakubu kè wa dezi káaku ḡɔɔn kuri aw̄eɛplaaanɔne le se d̄ɔ.

9 Ben wa dezi káaku p̄inɔ n̄s̄eḡɔaanɔ kpà k̄ɔn n̄ gb̄endo Yusufuo, aɔ à yà wà tàò Igipiti. Ludaa kúo

10 à à b̄ɔ à naw̄ea p̄ingi guu. Luda Yusufu p̄i gbà ɔ̄ndɔɔ à tò à nna k̄ɔn Igipiti kí Fili'aunao, ben à à d̄ie Igipiti b̄usu gb̄ensi ũ k̄ɔn a b̄e uao.

11 Ben dekaa kà Igipiti k̄ɔn Kanaa b̄usuo p̄ingi. Naw̄ea kè bíta, wa dezi p̄inɔɔ e p̄óke e wà bl̄ero.

12 Kè Yakubu mà p̄ów̄eɛ kú Igipiti, à wa dezi p̄inɔ z̄í gwe. Aɔ gana káakudeen gwe.

13 À ḡen̄ plaadeen Yusufu a z̄inda ɔ̄d̄ɔa a v̄lin̄ɔne, ben Fili'auna Yusufu danenɔ d̄ɔ.

14 Ben Yusufu gb̄e z̄í a de Yakubua à m̄ó k̄ɔn a danenɔ n̄ p̄ingi. Aɔ p̄ingi ḡɔɔn baaaḡɔ akuri as̄ɔrome.

15 Ben Yakubu gàa Igipiti. Gwen à ḡan̄ k̄ɔn wa dezi p̄inɔ n̄ p̄ingi.

16 Wà s̄u k̄ɔn n̄ ḡen̄ɔo Sekemu, ben wà n̄ v̄i gb̄ew̄eɛ kè Ibraī lù mira ũ guu Am̄o n̄en̄ɔa à f̄ia b̄ón̄ne k̄ɔn kondogio.

17 Kè lé kè Ludaa gb̄e Ibraīne gurɔɔ kà k̄i à papa, wa borii pari kù à kàara Igipiti maamaa.

18 Ben kí dufu kè Yusufu d̄s̄roo kpata bl̄e Igipiti.

19 À p̄ās̄i k̄ɔn wa boriio à w̄eɛ t̄à wa dezin̄ɔa, à tò aɔ n̄ n̄en̄ɔ kw̄e aɔ ḡàga.

20 Gurɔ beean wà Musa ì à àisi maa. Wà à gwà a de b̄e m̄ɔ aaḡɔm̄e.

21 Kè wà à zĭnna, ben Fili'auna nénɔgbē à sè à à gwà a zĭnda né ũ.

22 Wà Igipitinɔ ɔndɔɔ dà Musane píngi, à gɔ̀ gbēnsi ũ yá'ona guu kɔn yákenao.

23 Kè à kà wè baplaa, à dà a nɔ̀se guu à gá a Isaraili daanɔ gwa.

24 Kè à è Igipiti gbē e ĩa daa a gbē mèn dooa, ben à yá si kɔn a gbēo à gēe bòa à à dè.

25 Kè Ludaa yezi à a gbēnɔ̀ mì sí à gāzĭ, èe daa aɔ̀ dɔ̀me, mɔ̀de aɔ̀ dɔ̀ro.

26 Kè guu dò, Isaraili gɔ̀n plaaanɔ̀ e swèe kee, ben a mò à n yókɔa à agbaa kpánnè à bè: Ma gbēnɔ̀, à kè dia ée ĩa daakɔa kɔ̀ tēee?

27 Ben gbē kè èe ĩa daa a gbēndooa ɔ̀ yĭpa Musazi à bè: Dé bé à n ke kí yágɔ̀gɔ̀ri ũwee?

28 N yezi n ma de lán n Igipiti gbē dè nà gĭan y'ɔ̀

29 Kè Musa yá pì mà, à bàa lè à tà Midià bùsun. Gwen à négɔ̀gbēnɔ̀ in gɔ̀n plaa.

30 Wè baplaaa gberan malaika bò à mòzi gbáan Sinai kpĭii sae gyanto té guu.

31 Kè Musa dabuyá beee è, à bò à sae. Kè à sɔ̀zi à gwa, à Dii kòto mà à bè:

32 Mámbe n dezinɔ̀ Ibraĭ kɔn Isaakuo kɔn Yakubuo Luda ũ. Vĭa Musa kù èe lugalugaa, èe fɔ̀ à wée sè à gwàro.

33 Ben Dii bène: N n kyatee bɔ̀bɔ̀, zaake guu kè n zen kú adoname.

34 Ma wétamma kè wèe mɔ̀ ma gbē kè aɔ̀ kú Igipitinɔ̀ne è sànsán ma n ñbona mà, ben ma mɔ̀ mà n mì sí. Mé n zĭ Igipiti sa.

35 Musa kè aɔ̀ gĭne yá wà bè, dé bé à à kè kí yágɔ̀gɔ̀ri ũñne pìn Luda yá òne malaika kè bò à mòzi gyanto guu gāzĭ, à à zĭ kĭna kè eé n gbare ũ.

36 Àmbe à bñnyo à yá̀bɔ̀nsaenɔ̀ kɔn dabuyánɔ̀ kè Igipiti kɔn Isia Tēaaɔ kɔn gbáa guuo wè baplaa.

37 Musa pì bé à bè Isarailinɔ̀ne, Luda é n gbēke sé annabi ũ lán a bà.

38 Musa pì kú kɔn gbē kè aɔ̀ kakɔana pìnɔ̀ gbáan, à kú gwe kɔn wa dezinɔ̀ kɔn malaika kè yá òne Sinai kpĭii musuo. Àmbe à yá wèndideenɔ̀ si à kpáwa.

39 Wa dezinɔ̀ e à yá maro, ben aɔ̀ gĭzi aɔ̀ laasuu èara à tà Igipiti.

40 Aɔ̀ bè Arunane: N̄ taa kenɔ̀ kewe aɔ̀ dɔ̀we ae, zaake Musa kè wa bɔ̀e Igipiti, wá dɔ̀ yá kè à à lèro.

41 Gurɔ̀ beean aɔ̀ taa pì lán zùswarene bɔ̀rɔ̀ bà, ben aɔ̀ saa òa aɔ̀ zĭbaa kè pó kè aɔ̀ kè n zĭndane pì yá musu.

42 Ben Luda kpēe lĭñne à tò aɔ̀ dɔ̀nzi kè ludambe pónɔ̀ne lán wà kè annabinɔ̀ takada guu nà wà bè:

Isarailinɔ̀, èe ke mámbe a saa òma gbáan wè baplaaro.

43 Taa Mɔ̀leki bisa kutaan á sena kɔn sɔ̀sɔ̀ne taa Refá kè a zɛo takao.

Dii kè á pì a dɔ̀nzi kèñnenɔ̀ yánzin

mé tó wà táao Babilɔnu kaa kpa.

44 Wa dezinɔ̀ Luda bà kuunaŕyo kutaa vĭ gbáan. Luda à taka òdɔa Musane, ben wà kè lán Ludaa òne nà.

45 Kutaa pì gɔ̀ Yosuanè kɔn wa dezinɔ̀, ben aɔ̀ mò wà bori pānde kè Luda pèřmāñneɔ̀ bùsu sĭřma. Kutaa pì kú gwe ai Dauda gurɔ̀.

46 Dauda pì nna kɔn Ludao, ben à wée kèa le à e à kpé bo Yakubu Ludane.

47 Sulemanu bé à kpé pì bònè.

48 Mɔ̀de Luda Musude ègɔ̀ kú kpé kè gbēnteenɔ̀ bò guuro, lán annabi ò nà:

49 Dii bè:

Musu né ma kĭblekitame,

tɔɔtɛ né ma tintime.

Kpé kparee takan é bomεε?

Mákpán ma pitakii kún?

⁵⁰ Mámbe ma pɔ́ píngi kèroo?

⁵¹ Ludayádarisainɔn a ũ! A nòse wēnaro! A swá gbāame! Eègɔ̄ gii Luda Ninizi, eègɔ̄ keε lán a dezinɔ̀ bà.

⁵² Annabi kpareen a dezinɔ̀ gɔ̀ wéε táazi? Aɔ̀ gbē kè aɔ̀ gĩake wà Gbē Maa mɔna yá ò pìnɔ̀ dède. Adee pìn a bɔ̀ à kpεε a à dè sa.

⁵³ A doka kè malaikanɔ̀ sùo sì, mɔde ée zīi ke à yāaro.

Sitivī papana gbèo

⁵⁴ Kè aɔ̀ yá pì mà aɔ̀ pɔ̀ fēzi, aɔ̀ swaa sòzi.

⁵⁵ Ben Luda Nini di Sitivīa à wéε pè ludambεεa, ben à Luda gakuì è kōn Yesuo zena à ɔplaazi.

⁵⁶ Ben à bè: À ma! Ma ludambεε è wēna, Gbēntee Né zena Luda ɔplaazi.

⁵⁷ Ben aɔ̀ ɔ̀ tàta n wāle aɔ̀ wii gbāaa lè, ben aɔ̀ kùsia ledole.

⁵⁸ Aɔ̀ à gāe wà b̀ò wéte kpεε, ben aɔ̀ɔ̀e à pápaa gbèo le wà à dε. Aɔ̀ n̄ uta isinò b̀ò wà kàe ɔwazi kè wè bene Solu sae.

⁵⁹ Kè aɔ̀ɔ̀e Sitivī pápaa gbèo le, à adua kè à bè: Dii Yesu, n̄ ma ninii sí.

⁶⁰ Ben à kùe à wii gbāaa lè à bè: Dii, n̄ton n̄ durun kèkii daro. Yā beee ona gberan à gā.

8

¹ Solu kú gbē kè aɔ̀ Sitivī dènɔ̀ kpεε.

Solu wéētamma mɔna Yesudeenɔ̀ne

Zī beean wà nà wéētana sɔsi gbē kè aɔ̀ kú Yerusalemunɔ̀a maamaa. Zīrinò baasi, aɔ̀ fāakɔ̀a n̄ píngi Yudea kōn Samaria b̀usunɔ̀ guu.

² Ludayádari kenɔ̀ Sitivī v̄i aɔ̀ à gè ɔ̀ d̀ kōn wii gbāaa.

³ Ben Solu aīa kè kōn sɔsi gbēnɔ̀ kaatenao. Ègɔ̄ gēε ua kōn uao àgɔ̀ gɔ̀gbēnɔ̀ kōn nɔgbēnɔ̀ kúkúu àgɔ̀ n̄ gáεε à gá à n̄ ká kpésiaan.

Baarunnakpana Samaria b̀usun

⁴ Gbē kè aɔ̀ fāakɔ̀aanɔ̀ gāa wà Yesu baaru kpà gu sānda píngin.

⁵ Filipi gāa Samaria b̀usu wéte ken, ben à Mesaya waazi kēñne.

⁶ Kè gbēnɔ̀ Filipi yá mà, bensɔ̀ aɔ̀ dabuyá kè à kènɔ̀ è, aɔ̀ làakari d̀ò yá kè èe ooa kōn ǹsɔ̀o do.

⁷ Zaake gbē kè aɔ̀ zīnnò gòrɔ̀mma kōn wii gbāaaonɔ̀ pari, bensɔ̀ gbē k̀ò̀k̀unanò kōn εrenɔ̀ kèkɔ̀a pari.

⁸ Ben wà pɔ̀nnaa kè maamaa wéte pì guu.

⁹ Gɔ̀gbē kee kú gwe zaa zi wè bene Simɔ̀. Ègɔ̄ dabuyá keε à b̀ò Samariadeenò sae, ben à a zīnda diε gbē b̀èεdee ũ.

¹⁰ Né féte gbēnsi píngi è làakari d̀ò à yāa aɔ̀ be: Gbē pì né gbē kè wè bene Luda Gbāabitadeeme.

¹¹ Dabuyá kè ègɔ̄ keε n̄ té zaa gikena n̄ kú gbāa.

¹² Mɔde kè aɔ̀ kpata kè b̀ò Luda kiia baaru kè Filipi kpàrine kōn Yesu Kirisi t̀so mà, aɔ̀ s̀i, ben aɔ̀ batisi kè gɔ̀gbēnɔ̀ kōn nɔgbēnɔ̀ n̄ píngi.

¹³ Baa Simɔ̀ yá pì s̀i à batisi kè, ben à nà Filipia. Kè à dabuyá kōn gbāa yá b́ita kè Filipi e keεnɔ̀ è, yá pìnɔ̀ b̀ò à sae.

14 Kè z̄irinƆ mà zaa Yerusalemu SamariadeenƆ Luda yā sì, aš Pita k̄n Yohanao z̄ĩnma.

15 Kè aš k̄a gwe, aš adua k̄ẽnne le aš Luda Nini e yānzi.

16 Wà n̄ batisi kè yā k̄n Dii Yesu t̄so, m̄de Luda Nini e di aš gb̄ẽkearo.

17 Kè aš Ɔ k̄ẽnma, ben aš Luda Nini è sa.

18 Kè SimƆ è aš Luda Nini è k̄n z̄irinƆ Ɔnammanao, ben à m̄n̄ne ƆƆ

19 à bè: À ma gba gb̄aaa p̄i se, le gb̄ẽ kè ma Ɔ k̄èa é Luda Nini e.

20 Ben Pita bène: N Ɔ kaatenyo, zaake n̄e daa n̄e ludangbaa lú k̄n ƆƆome.

21 N Ɔ kú z̄ĩ p̄i guuro, n baka kú à guuro, zaake n n̄se maa Ludanero.

22 N̄ kp̄e li n yā zaa p̄ine n̄ adua ke Diia, ke eé s̄u kenyo k̄n n laasuu beee takao gw̄e?

23 Zaake má è kè s̄ew̄e k̄as̄a kú n guu, durun bà k̄anne.

24 Ben SimƆ bè: À adua kem̄e Diia le yā kè á ò ke t̄on ma lero yānzi.

25 Kè Pita k̄n Yohanao Dii s̄eda kè aš à yā d̄anne, ben aš èara ašƆe taa Yerusalemu, ašƆe baaru nnaa kpaa Samaria lakutunƆ guu pari.

Filipi k̄n Etiopia gb̄ade keo

26 Dii malaika yā ò Filipine à bè: N̄ f̄e n̄ gá s̄Ɔomete kpa. N̄ zé kè b̄ò Yerusalemu à ḡaa Gaza sé, zé kè b̄ò gb̄aan.

27 Ben à d̄a z̄en. Etiopia gb̄ẽkee té zé p̄in. Etiopia b̄usu k̄ina kè de n̄gb̄e uu kè wè ben̄e Kandase begwarime, à auziki d̄akparinƆ gb̄ensime. À m̄ à d̄onzi kè Yerusalemu,

28 ben à liara èe taa v̄ena a s̄goro guu, èe annabi Isaya takada kyó kee.

29 Ben Luda Nini bè Filipine: N̄ gá n̄ s̄ s̄goro k̄ek̄aazi.

30 Ben Filipi bàa lè à ḡaa. À mà èe annabi Isaya takada kyó kee, ben à à là à bè: N̄ kyó kè n̄e kee bok̄õte d̄s̄?

31 À wèala à bè: Tó gb̄ẽkee e à bok̄õtemero, mé f̄ mà à d̄r̄o d̄s̄? Ben à Filipi sìsi à ḡè à v̄èe à sae.

32 Yā kè èe à kyó kee p̄in yè:

Lán s̄aa kè wèe gaa à k̄oto kpá bà,

lán s̄an̄e b̄r̄o kè wèe à k̄a k̄èe bà,

à ȳite kp̄è èe lé w̄ek̄s̄aro.

33 Wà wí d̄aa,

wèe yákp̄ae k̄eo a z̄éaro.

Dé bé eé f̄ à à gur̄o gb̄enƆ yā oo?

Zaake wà à w̄endi b̄ò anduna guu.

34 Ben ḡgb̄e p̄i bè Filipine: N̄ ome, dé musun annabi yā beee ò s̄Ɔ? À z̄ĩdan yó ke gb̄ẽ p̄andeme?

35 Naana Luda yā pia Filipi Yesu baaru nnaa kp̄ane.

36 Kè ašƆe gaa ae, aš k̄a í kiia, ben ḡgb̄e p̄i bè: N̄ í gwa kè. Bó bé eé kp̄ame mà batisi kee?

37 Ben Filipi bène: Tó n yā p̄i sì k̄n n̄seo do, né f̄. À wèala à bè: Má sì kè Yesu Kirisi n̄e Luda N̄eme.

38 Ben à bè wà ḡoro ze. Ben aš plaa n̄ píngi aš p̄ita wà ḡè ín. Ben à à batisi kè.

39 Kè aš bikù baa, ben Dii Nini Filipi kp̄a guuzi, ḡgb̄e p̄i e à e d̄ro, ben p̄onnaa guu à ḡè z̄ela.

40 Filipi a z̄ĩnda è ze Azotu, ben à ḡaa à Yesu baaru nnaa kp̄a w̄ete k̄n w̄eteo ai à ḡaa à k̄ao Sizarea.

9

*Yesu bɔ̀ à mɔ̀na Soluzi
(ZĪr 22:6-16, 26:12-18)*

1 Gurɔ̀ beea sɔ̀ Solu e pɔ̀ bɔ̀ a yĭn, èe yā pāsĭ oo Dii ĩbanɔ̀ dedɛna yā musu. Ā gāa sa'oriki kiia,

2 à gbèkaa à takada kē Damasiku aduakekpɛdeenɔ̀nɛ à kpáawa, le tó à zé pí deenɔ̀ è gwe, gɔ̀gbɛnɔ̀ kɔ̀n nɔ̀gbɛnɔ̀ nĭ píngi, eé nĭ kúkū à suńyo Yerusalemu.

3 Kè à dà zén, èe gaa à kà kĭi kɔ̀n Damasikuo, ben kāndo gupuraa bɔ̀ ludambe à damala.

4 Ā bɔ̀ à lèe, ben à kòto mà à bène: Solu, Solu, bɔ̀ bé à tò nées wées tāamaa?

5 Ben à bè: Dén n ũu, Dii? Ben à wèala à bè: Mámbe Yesu kè nées wées tāaa ũ.

6 N fɛɛ nĭ gē wéte guu, weé onne yā kè né ke.

7 Gbē kè aɔ̀e gaa ledoonɔ̀ gɔ̀ sàii. Aɔ̀ kòto pí mà, mɔ̀de aɔ̀e gbēke ero.

8 Kè Solu fɛɛ, à a wées wē, ben èe guu ero. Ben wà à kū a ɔ̀a wà gāao Damasiku.

9 Ā kè gurɔ̀ aagɔ̀ gu'ena sai, èe pɔ̀ blero èe í miro.

10 Yesude kee kú Damasiku kè wè bene Anania. Dii yā òne wéegupu'ena guu à bè: Anania. Ben à wèala à bè: Mae kè, Dii.

11 Ben Dii bène: N fɛɛ nĭ dà zé kè wè be Súusun ai Yudasi be ua nĭ Taasu gbē kè wè bene Solu gbeka. Èe adua kee gwe.

12 Wéegupu'ena guu à n e, n mɔ̀ n ɔ̀ kèa le à guu e.

13 Ben Anania bène: Dii, má mà wà gbē pí yā ò pari, lán à yā zaaa kè n gbē kè aɔ̀ kú Yerusalemunɔ̀nɛ nà.

14 Sa'orikinɔ̀ à gbà zé à gbē kè aɔ̀e n sisii gura kènɔ̀ kúkū. Beee yānzin à mɔ̀zi.

15 Ben Dii bène: N gá, zaake ma gbē pí sè à gá ma tɔ̀ bɔ̀ bori pāndenɔ̀nɛ kɔ̀n nĭ kĭnanɔ̀ kɔ̀n Isarailinɔ̀ome.

16 Lán eé wéetamma e ma tɔ̀ yānzi nà mé ɔ̀ɔ̀anɛ.

17 Ben Anania bɔ̀ à gāa à gē ua pĭn, à ɔ̀ kè Solua à bè: Solu ma gbē, Dii Yesu kè bɔ̀ à mɔ̀nzi zén gurɔ̀ kè nées mɔ̀ kè, àmbe à ma zĭ le nĭ guu e Luda Nini summa yānzi.

18 Gwe gɔ̀ pɔ̀ bɔ̀ è à wéen lán kpòtɛɛ bà aɔ̀ lèe, ben à guu è. Ben à fɛɛ à batisi kè.

19 Kè à pɔ̀ blè, à gbāaa è.

Solu waazikena zaa Damasiku

Solu gurɔ̀plaa kè kɔ̀n Damasiku Yesudeenɔ̀,

20 ben à nà Yesu yā waazikenaa gɔ̀ Yudanɔ̀ aduakekpɛnɔ̀ guu, à bè Yesu né Luda Néme.

21 Yā pí bɔ̀ gbē kè aɔ̀ mánɔ̀ sae aɔ̀ bè: Gbē beee bé èe gbē pí sisirinɔ̀ ásarú ke Yerusalemuroo? Àmbe èe mɔ̀ kè à nĭ kúkū à táńyo sa'orikinɔ̀ kiiaroo?

22 Solu sɔ̀ gbāaa ègɔ̀ kaara, ben à yā Yuda kè aɔ̀ kú Damasikunɔ̀ fù à òdɔ̀ańne kè Yesu né Mesayame.

23 Gurɔ̀ plaa gbera Yudanɔ̀ lé kpàkɔ̀sɔ̀zi aɔ̀ à de,

24 ben à nĭ lékpàkɔ̀sɔ̀naazii pí mà. Aɔ̀e wéte bĭilenɔ̀ dàkpaa fáantē kɔ̀n gwāavĭo le wà à de yānzi.

25 Gwāavĭn Solu gbɛnɔ̀ à dà gbĭin wà à gbàre kɔ̀n bào bàazi bɔ̀na bĭi musu.

Solu waazikena zaa Yerusalemu

26 Kè à kà Yerusalemu, à wète à na Yesudeenɔ, ben aɔ vīa kène ní píngi, aɔɔe à Yesudeke wée síro.

27 Ben Banaba à sè à gàao zĭrinɔ kiia, à gbàríne lán Solu Dii è zén nà kɔn yá kè Dii òneɔ kɔn lán à Yesu yá ò gupuraa nà zaa Damasikuo.

28 Ben Solu gè ní té à ligáño Yerusalemu à yá ò gbèñone kɔn Dii tso gupuraan.

29 Kè à yá ò Yuda Girikiyámarinone à leokpakɔa kèño, ben aɔɔe weteɛ wà à de.

30 Kè à gbènoɔ dè, aɔ gaa wà zène Sizarea, ben à tà Taasu.

31 Beee gbera sɔsi kè kú Yudea kɔn Galilio kɔn Samaria bùsuo kuu aafia píngi. Aɔɔe gbáa kúu wèe gaa ae víakena Diine guu, aɔɔe kaara kè Luda Nini ní láakari kpàéne yānzi.

Ainea kékšana

32 Pita è lili o wéte kɔn wéteɔ píngi, ben à gaa Luda gbè kè aɔɔ kú Lidano gwa.

33 À gɔgbè kè wè bene Ainea è gwe, à kɔɔ kú kaena wè sɔraagɔ.

34 Ben Pita bène: Ainea, Yesu Kírisi n kékɔa. N fɛɛ n n pè koko. Ben à fɛɛ gɔɔ.

35 Lidadeeno kɔn Sarɔnudeeno à è, ben aɔ líe wà ae dɔ Diia.

Tabita fɛena gaan

36 Nɔgbè Yesude kee kú Yɔpa à tɔn Tabita, kɔn Giriki yáo sɔ Dɔkasi. Tɔ pi bè zɔ. Yá maa kena pèkɔrea, bensɔ à takaasideeno wènda dɔ.

37 Gurɔ beean à gyaa kè à gà. Kè wà à zú ò, wà à sè wà dàe kpé musu guu.

38 Yɔpa sɔɔ zà kɔn Lidaoro. Kè Yesudeenoɔ mà Pita kú gwe, aɔ ní gɔɔn plaaano zla aɔ wée kèa wà bè: N mó wa kiia kpakpaa.

39 Ben Pita fɛɛ à gaaño. Kè à kà, wà didio kpé pi musu. Ben gyaanoɔ sɔzi ní píngi kɔn sɔ dɔɔo, aɔ uta kɔn pókásaa kè Tabita kè gurɔɔ kè à kpé kúnyono òdɔane.

40 Pita pèmma à ní bóe bàazi. À kúe à adua kè, ben à ae dɔ gè pia à bè: Tabita, n fɛɛ. Kè à wée wè, à Pita è, ben à fɛɛ à vèe.

41 Pita à kú a ɔɔa à à fɛɛ à à zè. Ben à Luda gbè pino sisi kɔn gyaanoɔ, ben à à kpámma bɛɛ.

42 Yá pi dà Yɔpala píngi, ben wà Dii náane kè gwe pari.

43 Pita gurɔplaa kè gwe zaa Simɔ Áa be.

10

Pita kɔn Kɔneliu

1 Gbèkee kú Sizarea à tɔn Kɔneliu. Ámbe soza gáli kè wè be Itali gáli gbènsi ũ.

2 Gbè pi né luyadarme, ègɔ Luda vīa vī, àpi kɔn a bedeeno ní píngi. È gba da maamaa, bensɔ ègɔ adua keɛ gènn baaagɔ.

3 Zĭkea fáantē m̀d̀ aagɔ à Luda malaika è tètētē wéegupu guu, à gè a be à bène: Kɔneliu.

4 Ben Kɔneliu wée bliá kɔn vīao, ben à bè: Bómɛɛ, Dii? À wèàla à bè: N aduakena kɔn n gbadana gbènoneo kà Luda kiia, ben à sì.

5 N gbèno zĭ Yɔpa sa, le aɔ Simɔ kè wè bene Pita sísi.

6 Á pita gbè kè wè bene Simɔ Áa be. Á beɛ kú ísia léa.

7 Kè malaika pi tà, Kɔneliu a zĭkeri gɔɔn plaa kenɔ sisi kɔn soza luyadari kè nazio.

8 Kè à yá pi tókèñne píngi, ben à ní zĭ Yɔpa.

9 Kè guu dō, ben aō dà zén aō kà kīi kōn wéte pìo. Gurō beea kè ɔfántē kà midangura, Pita dì kpé musu le à adua ke.

10 Nōaa e a deɛ à yezi à pó ble, ben gurō kè wèe póblee keɛ à wéegupu è.

11 À ludambeɛ è wēkōana, pókee e pitaa lán bisa bíta bà. Bà dōdōna a gētēɛ mèn siigōnōa píngi, èe suu gīzī.

12 Pó bori píngi kú à guu, nòbōnō kōn pótāa'onkuseaño kōn bāaño.

13 Ben wà bène: Pita, ñ fɛɛ ñ de ñ só.

14 Ben Pita bè: Agya Dii. Mée tē pó ke pó gbāsī ble zikiro.

15 Ben à kōto pì mà à gèn plaadeeo dō wà bè: Pó kè Luda bè à zēna, ñton à tē boro.

16 À kè le gèn aagō, ben kāndo wà pó pì gà wà tào ludambe.

17 Pita e bídi keɛ wéegupu kè à è pì, ben Kōneliu zīri kè aō Simō beɛ gbèkano kà gō, aō zena gānulea.

18 Aō lé zù wà gbèka tó gwen Simō kè wè bene Pita pìtan.

19 Ai tia Pita e laasuu leɛ wéegupu kè à èa, ben Luda Nini bène: Gōn aagōnō e n gbekaa.

20 Ñ pita ñ gányo seka sai, zaake mámbe ma ñ zīmma.

21 Ben Pita pita à gāa gbē pìno kiia à bè: Mámbe gbē kè ée gbekaa ũ. Bóyānzin a mō kèzi?

22 Aō bè: Sozano gbēnsi Kōneliu bé à wa zī. Gbē maaame, à Luda vīa vī. Yudanō píngi è à tó nnaa sí. Luda malaika bène à n sísi ñ mós a be le à n yā ma.

23 Ben Pita gēnyo ua à ñ yàari kè.

Kè guu dō, à fɛɛ à dànyo zén. Yōpa Yesude kenō gāao ledo.

24 À gurō aagōdeen aō kà Sizarea. Kōneliu a daneno kōn a gbēnna fēfēno kākōa èe ñ dāa.

25 Kè Pita gē ua, ben Kōneliu gāa à dààle à kùe à aezī.

26 Ben Pita à fɛɛ à bè: Ñ fɛɛ ñ ze. Gbēnteen ma ũ se.

27 Èe yā ooo ai aō gāa wà gēo kpén, ben à gbēno lè kakōana gwe paripari.

28 À bèñne: Á dō kè Yudanō zé vī aō yākōte kōn bori pāndeo ai aō gē ñ uaro. Mōde Luda a dōame màton gbēke gbāsī gwa ke mà à tē boro.

29 Beee yānzi kè wà ma sisi, ma mō seka sai. Má yezi mà yā kè a ma sisia ma sa.

30 Ben Kōneliu bè: À gurō siigōdeen yè, kè mée adua keɛ ma be ɔfántē mō aagō mōndaai. Ben kāndo ma gbēke è zena ma ae à pókāsāa kè èe té keɛ dana

31 à bè: Kōneliu, Luda n aduakena si, n gbadana kàne.

32 Ñ gbēno zī Yōpa Simō kè wè bene Pita sísi. À pita Simō Āa be zaa ísia léa.

33 Ben ma gbēno zīmma gō. Lán n mō nà à kè maa. Tia sa wa píngi wá kú kè Luda dōna guu, le wà yā kè Dii ònne ñ owee ma yānzi.

Pita yá'onaa

34 Pita nà yá'onaa à bè: Má sì yápura sa kè Luda è gbēke wée gwaro.

35 Bori sánda píngi té gbē kè èe vīa keene, bensō è yā maaa keɛ, adee yā bé è káne.

36 Ñlékpāsá kè Luda kè Isarailinōne dō, à kēnao nna Yesu Kirisi gāzī baaru nnaa kpāñne. Àmbe bori sánda píngi Dii ũ.

37 Á yā kè kè Yudea gu sánda píngi dō, lán à nà nà zaa Galili Yaaya waazikena batisikena yā musu gbera.

38 Á d5 lán Luda a Ninii pisi Yesu Nazaretia nà, ben à kú k5n gbāaaò à gàà wéte k5n wéteò, à yā maaa kèhne à gbē kè Ibilisi n gāsā fīhne n kpεεnò kèk5a, zaake Ludaa kúo.

39 Wámbe yā kè kè Yudea bùsun k5n Yerusalemuo píngi sèedadeenò ù. Wà à lògò lía wà à dè,

40 ben Luda à fεε b5na gaan à gurò aag5dee zī à tò à a zīnda òd5awe.

41 Èe ke gbē sánda píngi bé à à èro, sé wam5wa kè Luda gīake à wa se à sèedadee ùunò. Á fεena gaan gbera wa p5 blè wa í miò.

42 Ben à diewe wà waazi ke gbēn5ne wà oñne kè ambe gbē kè Ludaa diε gbē bēεnò k5n gèwāadeenò píngi yākpaeke ri ù.

43 Annabino píngi à yā ò a5 bè gbē kè a5 à náane kèndò durunnò é kēñma à t5 gāzī.

Luda Nini pitana bori panden5a

44 Gurò kè Pita kpé èe yā pi oñne, Luda Nini pita gbē kè a55e yā pi maan5a n píngi.

45 Yā pi b5 Yuda Yesudee kè a5 mò k5n Pitaon5 sae, kè baa bori pānden5n Luda a Ninii pisiñma gbaa ù yānzī.

46 Zaake a55ò mà a55e yāke borii oo a55e Luda yāb5nsae kenanò oo. Ben Pita bè:

47 Gbē pìncò Luda Nini è lán wa bà. Dé bé é f5 à gíñne n batisikεnazi?

48 Ben à bè wà batisi kēñne k5n Yesu Kirisi t50. Ben a5 wéε kèa à gur5plaa kēñyo.

11

Pita bori panden5a ya gbana Yuda Yesudeen5ne

1 ZIRINJO k5n Yesudee kè a55ò kú Yudean55ò mà lán bori pānden5n Luda yā si nà se.

2 Kè Pita sù Yerusalemu, gbē kè a5 zè k5n bāngukeyāon5 à taari è

3 a5 bè: N gē gef55odeenò be n p5 blèñyo.

4 Ben Pita fεε èe yā pi b5k5tεεñne zéazεa à bè:

5 Má kú Y5pame, méε adua keε, ben ma wéεgupu è. Ma p5ke è lán bisa bíta bà, bà d5d5na à gētēε mèn siig55on5a, à b5 ludambe èe pitaa ma kiia.

6 Ma wéε pèa tíii, ma n5b5nò è à guu, sètepn5nò k5n p5taa'onkusean5 k5n bāan5.

7 Ben ma kòto mà wà bèmε: Pita, n fεε n dε n só.

8 Ben ma bè, agya Dii, tē p5 kes5 p5 gbāsī kee e gē ma lén zikiro.

9 Kòto pi b5na ludambe gèn plaadee bè d5, p5 kè Ludaa kèke à g5 wásawasa, màton à tē borò.

10 Á kè le gēn aag5, ben wà èara wà gà píngi wà tàò ludambe.

11 Gurò beee zakan g55n aag5 kè wà n zīma b5na Sizarean5 mò ua kè má kún.

12 Ben Luda Nini bèmε mà gáñyo seka sai. Wa gbē g55n swεεdoo kèkiino gāamao ledò se, ben wa gē gbē kè gbē pìncò zīmaa be.

13 Ben à òwe lán a malaika è nà, à b5 à m5azi a kpén à òare à gbē zī Y5pa à ma sísi,

14 le mà yā kè eé a mì sí oare, api k5n a bεdeenò n píngi.

15 Kè ma na yā'onaa, Luda Nini pitañma lán à pitawa káaku nà.

16 Ben yā kè Dii ò kè d5magu kè à bè, Yaaya gbēn5 batisi kè k5n ío, api s5 é wa batisi ke k5n Luda Ninio.

¹⁷ Kè Luda gba dñnkɔ kèñne kɔn wamɔwa kè wa Dii Yesu Kirisi náane kèno, dén ma ũ mà fɔ mà jí Ludane?

¹⁸ Kè aɔ yá pì mà, aɔɔe yáke o dɔro, ben aɔ Luda tɔ bò wà bè: Wá è Luda èara à bori pàndenɔ gbà zé dɔ aɔ nɔse lie aɔ wèndi kè è yáaroo e.

Antiokudeenɔ zena kɔn Yesuo

¹⁹ Wéetámmana kè fɛe Sitivĩ gaa gbera bé à tò gbèno fàakɔa wà tà Fenisia bùsun kɔn Sipiru bùsuo kɔn Antiokuo, aɔɔe Luda yá oo Yudanone ñtɛɛ.

²⁰ Mɔde aɔ gbɛ kenɔ né Sipiru bùsu kɔn Sireni bùsuo gbèno, ben aɔ gàa Antioku aɔɔe yá oo bori pàndenone se dɔ, aɔɔe Dii Yesu baaru nnaa kpaanɛ.

²¹ Dii e ɔ daamɔma, ben gbèno yá pì si pari aɔ ae dè Diia.

²² Ben yá pì baaru kà Yerusalemu sɔsi gbèno kiia, ben aɔ Banaba zì Antioku.

²³ Kè à kà gwe, à è lán Luda aubarika kèñne nà, ben à pɔɔ kè nna. À lé dàmma n pingi aɔ ze kɔn Diio kɔn nɔse do.

²⁴ Banaba né gbɛ maaame, Luda Nini kɔn ludanaanekenaɔ pèkɔrea, ben wà kàara Dii gbèno guu pari.

²⁵ Ben Banaba gàa Taasu le à Solu wete.

²⁶ Kè à à è, ben à sùo Antioku. Aɔègɔ kaakɔa kɔn sɔsi gbèno paripari aɔgɔ yá daanɛ ai wè do papana. Antioku gwen wà Yesu ibanɔ sisin Yesudeenɔ ũ káaku.

²⁷ Gurɔ beean annabinɔ bɔ Yerusalemu aɔ mɔ Antioku.

²⁸ Aɔ gbɛ kè wè bene Agabu fɛe à zè à gĩake à dekaa bíta kè eé ká anduna guu pingi yá òñne kɔn Luda Nini gbáaao. Kalaudiu kíblena gurɔn dekaa pì kà.

²⁹ Ben Yesudeenɔ zèò wà n gbɛ kè aɔ kú Yudeanɔ kámasa ke lán baade gbáaa kà nà wà kpásanɛ.

³⁰ Ben aɔ kè le aɔ Banaba kɔn Soluo zìo aɔ kpá n gbènsinɔa.

12

Yemisi dena kɔn Pita dana kpésiaan-o

¹ Gurɔ beean kí Herɔdu ɔ pèe Yesude kenɔa pásipásí.

² À Yohana v̄li Yemisi dè kɔn fɛɛdaao.

³ Kè à è yá beee kè Yudanone nna, ben à èara à Pita kù dɔ. À beee kè Buređi Sése'èzɛsai zĩbaa zĩme.

⁴ Kè à Pita kù, à à dà kpésiaan à à nà sozanone n ɔzĩ aɔ à dákpa. Soza pìno gáli doo né gɔɔn siisiigɔme leo siigɔ. À diè à yákpae keo gbèno wáa Banla zĩbaa gbera.

⁵ Ben wà Pita kùna kpésiaan, mɔde sɔsi gbèno e adua keene zena sai.

Pita bɔna kpésiaan

⁶ Zĩ kè tó guu dɔ kè Herɔdu é bɔo, zĩ beee gwáavín Pita e ii oo soza gɔɔn plaaanɔ dagura yina kɔn m̀nyakoo m̀n plaa, bensɔ gɔɔn plaaanɔ kú kpɛlea aɔɔe kpé pì dákpa.

⁷ Kándo gɔɔ Dii malaika gè gwe, ben kpé pì pù. À Pita le a gbàntɛa à à vù à bè: Ñ fɛe kpakpa. Ben m̀nyakoo pìno b̀e à ɔɔa.

⁸ Ben malaika pì bène: Ñ n uta dà n n kyatee kpá. Pita kè le, ben malaika pì bè: Ñ n uta kakɔa n kù n tɛmazi.

⁹ Ben Pita b̀ à tɛzi. Èe yá kè malaika e keene dɔ yápuraa ũro, èe daa nanaan ée oo.

10 A5 gète gudākpari káakula kōn à plaadeeo, ben a5 kà bīile. Bīile pì gbà né mòmē, ben à wèñne kōn a zīndao. A5 b̄de āoe gēe wétēn, ben gwe ḡo malaika pì Pita tò zédaa guu.

11 Kè Pita wée kèkōa à bè: Má d̄s sánsán sa kè Dii a malaika z̄l, le à ma b̄o Her̄du ozi kōn yá kè Yudan̄o wée dozi wà kemeeo píngi.

12 Kè à làakari sù, à gàa Yohana kè wè bene d̄o Maaku da Mariama bē. Wà kakōana gwe pari wée adua kēe.

13 Kè à gānu gbà lè, ben n̄gbē zīkeri kè wè bene Roda gàa gwa.

14 Kè à Pita kòto d̄s, p̄onnaa guu èe zé wēro, à bàa lè à èara à gàa à bèñne Pita ze kpelea.

15 Wà bène: Īa e kaamman yó? Ben à zèo kè yāpuramē. Ben wà bè: À malaikame.

16 Pita kpé èe gbà lēe. Kè āo wè, a5 à è, ben yā pì b̄o ñ sae.

17 Ben à o kèñne yáku a5 yīte, ben à t̄kēñne lán Dii a b̄o kpésiaan nà. Ben à bè: À gá à o Yemisine kōn wa gbē kpaanao. Ben à b̄o à gàa gu pāndea d̄o.

18 Kè guu d̄o, z̄oka gbāaa gē sozanao dagura āoe k̄o lalaa: B̄o bé à Pita lè?

19 Her̄du bè wà à wete. Kè wèe à ero, ben à yá lala gudākpari p̄n̄oa, ben à bè wà ñ dede.

Her̄du gana

Beee gbera Her̄du b̄o Yudea à gàa à gur̄plaa kè Sizarea.

20 À p̄o f̄e Tayadeen̄o kōn Sid̄deen̄ozi maamaa, ben gbē beeno ledole kè a5 m̄o à gwa led̄o. A5 gàa kina pì begwari Blasatu kiia. Kè Blasatu ñ yāze è, a5 gàa ledole kē kōn Her̄duo, zaake a5 b̄usu p̄bblee è b̄o à b̄usumme.

21 Kè gur̄o kè wà diē kà, Her̄du a kible'utano dà à gàa à v̄e a tintia, ben à yá o gbēnoe.

22 Gbēno wii lè wà bè: Luda ke bé èe yā oo, èe kē gbēnteenlo.

23 Gwe ḡo Dii malaika à lè à à n̄e, kè èe bítakee d̄o Ludanero yānzi, ben à mè kòko kà à gà.

24 Luda yā ḡo dagula èe kaara.

25 Banaba kōn Soluo s̄o, kè a5 ñ kámasa yā kèke wà yāa, a5 b̄o Yerusalemu a5 Yohana kè wè bene Maaku sè wà tào.

13

Banaba kōn Soluo zīna

1 Annabin̄o kōn yādannerin̄o kú Antiōku s̄osi gbēno té, a5 t̄on Banaba kōn Simeo kè wè bene Báasiaao kōn Sireni b̄usu gbē Lusiuo kōn Manae kè né blè kōn kí Her̄duo led̄ooo kōn Soluo.

2 Gur̄o kè āoe donzi kēe Diine kōn léyinao, Luda Nini bè: À Banaba kōn Soluo diē ñdona zīi kè ma ñ séa yānzi.

3 Kè a5 lé yi a5 adua kè, ben a5 o didir̄ma a5 ñ gbáe, a5 dà zén.

Kuuna Sipiru b̄usun

4 Kè Luda Nini Banaba kōn Soluo z̄l lē, a5 gàa Selusia. Zaa gwe a5 gē ḡoro'iten a5 gàa Sipiru b̄usun.

5 Kè a5 kà Salami, a5 Luda yā waazi kè Yudan̄o aduakēkp̄eno guu. Yohana Maaku kúnyo donleri ū.

6 A5 b̄de luan p̄in ai Paf̄o, ben a5 kpākōa kōn Yuda dabukeri kè de annabi egēe ūuo gwe. À t̄on Yesunē.

7 Èg̃ó kú k̃ōn b̃usu p̃i gb̃ēnsi Segiu P̃olu. Gb̃ēnsi p̃i né ʒnd̃rime, ben à Banaba k̃ōn Soluo sisi k̃è à yezi à Luda yā ma yānzi.

8 Dabukeri p̃i t̃ōn Elima k̃ōn Giriki yāo. À ìbete kp̃ànyo, èe weteē à gb̃ēnsi p̃i swā gb̃āgbā le àton Yesu náane kero yānzi.

9 Ben Solu k̃è wè be d̃o P̃olu, Luda Nini ò, ben a wée p̃è Elimaa à bè:

10 Ìbilisi ñéno doken n ù! Maa píngi kpaaside! Gb̃ēntee k̃è yā zaa píngi p̃ék̃ōrea! W̃éez̃ēri pás̃i! Né Dii zé súusu liena kpeeg̃anda t̃oroó?

11 Tia sa Dii é ɔ kúemma le ñ ṽla kú. Né gur̃oplaa k̃e ɔf̃ánt̃é'esai. Gwe g̃o Elima wée g̃é d̃aad̃aa, gusiaa k̃úea. Ben èe ɔ máemaē à gb̃ē wete à a ɔ kú.

12 K̃è gb̃ēnsi p̃i yā k̃è k̃è p̃i è, à Dii náane k̃è, zaake Dii yā k̃è P̃olu dàñe à k̃ú gb̃aa.

Kuuna Antioku k̃è kú Pisidia b̃usun

13 Ben P̃olu g̃é g̃oro'iten k̃ōn a gb̃ēno ãb̃ Paf̃o wà g̃aa Pega, Pamfilia b̃usun. Gwen Yohana Maaku ñ t̃ón à èara à tà Yerusalemu.

14 B̃ona Pega ãb̃ g̃aa Antioku k̃è kú Pisidia b̃usun. Kámmabogur̃o z̃i ãb̃ g̃aa wà ṽèē aduakekp̃en.

15 Doka k̃ōn annabiño takadaño kyók̃ena gbera aduakekp̃e gb̃ēnsiño gb̃ē z̃i à bèñne: Gb̃ēno, t̃ó á kaarana yáke ṽi à o gb̃ēnoē, à o.

16 Ben P̃olu f̃è à ɔ z̃ùñne à bè: Isarailiño k̃ōn bori p̃ānde d̃onziriño, à ma yā ma.

17 Isarailiño Luda wa deziño s̃è, ben à ñ borii k̃aara k̃è ão kú Igipiti b̃usun. Ben à b̃ònyo gwe k̃ōn a gb̃aa bítao.

18 À ñ gwa gb̃aan lán wè baplaaa bà.

19 À gb̃aaa bl̃è Kanaa b̃usu bori m̃èn sw̃eēplaaaño, ben à ñ b̃usu p̃i kp̃àñma.

20 À píngi k̃à wè w̃aa plaa kp̃é baplaa akuri taka. Beee gbera à yāg̃ōr̃iño diēñne ai à g̃aa pé annabi Samuēlia.

21 K̃è ãb̃ kina gb̃eka, ben Luda Kisi né Solu, Beyāmi borii diēñne. À kpata bl̃è wè baplaa,

22 ben Luda à b̃ò kpatan à Dauda k̃à à g̃ēē ũ. Luda Dauda yā ò à bè á è Yesē né Dauda p̃o k̃èare, eé a p̃oyezi píngi yā keme.

23 À borii guu à Yesu b̃ōn Isarailiñoē Misiri ũ lán à à lé gb̃è nà.

24 Ai Yesu p̃i g̃ó g̃á mó Yaaya g̃iake à waazi k̃è Isarailiñoē ñ píngi, à òñne ãb̃ ñ ñòs̃e lie ãb̃ bat̃isi k̃e.

25 K̃è Yaaya z̃i k̃à yāana à bè: Dén ée daa má de a ũu? Gb̃ē k̃è á wée d̃ozin ma ũro. À ma! Adeē e m̃o ma gbera, m̃éē ká mà à kyatee b̃ob̃onero.

26 Ma gb̃ēno, Ibraī boriiiño k̃ōn bori p̃ānde d̃onziriño, wapiño Luda misina yā k̃ék̃ii kp̃āsawe.

27 Yerusalemudeeño k̃ōn ñ gb̃āadeeño e Yesu d̃ōro, ãoē annabiño takada k̃è w̃eg̃ó à kyó k̃e kámmabogur̃o z̃i píngi zé d̃ōro, ben ão t̃ò annabi p̃iño yā p̃apa ãb̃ yā ṽèea.

28 Ãoēe yáke ea k̃è à k̃à wà à d̃ero, ben ãb̃ w̃éē k̃è Pilatia wà à de.

29 K̃è ãb̃ yā k̃è wà k̃è à yā musu k̃è píngi, wà à pita lía wà à dàē miraween.

30 M̃ode Luda à f̃èe b̃ona gaan.

31 Gur̃o pariiño guu à b̃ò à m̃ò gb̃ē k̃è ãb̃ b̃ò Galili ãb̃ g̃aa Yerusalemuñozi. Ãmbe à s̃eedadeeño ũ gb̃ēnoē.

32 Wapiño s̃ō, wa m̃o à baaru nnaa kp̃áare. Lán Luda lé gb̃è wa deziñoē nà

33 à kè wamɔwa kè wá de aɔ borii ũunɔne, à Yesu fɛe lán wà ò Saamu plaadee guu ná. Luda bè:

Ma nén n ũ,

gbàan ma n i.

34 Èe yai kũro, mɔde Luda à fɛe bɔna gaan lán Ludaà ò nà yā à bè:

Mé kúadona aubarika keare yápura

lán má ò Daudane ná.

35 Ben wà ò gukea dɔ wà bè:

Né we n gbē kè kú adona yai kũro.

36 Dauda sɔ Luda pɔyezi kè a gurɔɔa, à gà wà à mira kpàkɔzi kɔn à dezinɔ pɔo, ben à yai kũ.

37 Gbē kè Luda à fɛe bɔna gaan pì e yai kũro.

38 Ma gbēnɔ, àgɔ dɔ kè durunɔ kēnnena waazi kè wée keearee bɔ Yesu gāzime.

39 Musa doka è fɔ à tò yā bɔnyo nnaro, mɔde Luda è tó yā bɔ kɔn gbē kè aɔe Yesu náane keenɔ nna à píngi guu.

40 À làakari ke, le yā kè annabinɔ ò tón a lero

41 aɔ bè:

À ma, a faborinɔ,

à ke gírì à kaate,

zaake mé yáke ke a gurɔɔa.

Baa tó wà òare, é sɔro.

42 Kè Pɔlu kɔn Banabao e bɔee aduakekpɛn, wà kùeíne aɔ eara wà mɔ yā pì oíne kámmaboguro làa dɔ.

43 Kè wée fáakɔa, Yudanɔ kɔn gbē kè aɔe dɔnzi keínyonɔ bɔ wà tɛ Pɔlu kɔn Banabaozi pari. Aɔ yā òíne aɔ lé dàmma, le aɔgɔ gaa ae kɔn gbēke kè Ludaà kèíneɔ.

44 Kámmaboguro làa wétsdeenɔ kàkɔa n píngi wà mò Dii yā ma.

45 Kè Yudanɔ parii è le, aɔ nòsegɔaano kpà maamaa, ben aɔe Pɔlu yā ege boo wée à sɔsɔɔ.

46 Ben Pɔlu kɔn Banabao yā òíne kɔn kùgbāaaò wà bè: Ámbe à kɔ sio wà Luda yā oare gíá káaku. Zaake a gizi ée daa ée ká à wèndi kè è yáaroo ero, wé eara wà ae dɔ bori pāndenɔa sa.

47 Zaake Dii yā kè diewe à bè:

Ma n díe gupuraa ũ bori pāndenɔne,

le n gá kɔn m̀sina yáo ai tɔɔte lé zekiiá.

48 Kè bori pāndenɔ yā pì mà, aɔ pɔɔ kè nna aɔ bèe lì Dii yāne, ben gbē kè Luda n díe wèndi kè è yáaroo pɔ ũunɔ Yesu náane kè.

49 Ben Dii yā dà b̀sun pila píngi.

50 Yudanɔ ɔ sɔ bori pānde nɔgbē dɔnziri bèedeenozi kɔn wéte gbāadeeno, ben aɔ wée tá Pɔlu kɔn Banabaoa aɔ pèíma n b̀sun.

51 Aɔ lutè gògò n gbánɔa aɔ tona kɔn Ludaò sèeda ũ, ben aɔ gāa Ikɔniu.

52 Yesudeeno sɔ, Luda Nini pèkɔreíma kɔn pɔnnao.

14

Kuuna Ikɔniu

1 Aɔ kè Ikɔniu lán aɔ kɔ dɔo ná, aɔ gè Yudanɔ aduakekpɛn aɔ yā ò ai Yudanɔ kɔn bori pāndenɔ Dii náane kè paripari.

² Ben Yuda kè aʒ gí yā pì sízino bori pāndenŋ swā gbàgbā Yesudeenŋ aʒ íbetε kpànyo.

³ Baa kŋn beeeo Pɔlu kŋn Banabao gurɔplaa kè gwe aʒ Dii yā ò kŋn kùgbāaa, ben Dii n̄ gbá zé aʒ sèedanŋ kŋn dabuyānŋ kè, kè yāpuraa kpà a gbèkεyā kè aʒŋ ooa.

⁴ Ben wétedeenŋ kèkèk̄sā, gbēkenŋ zè kŋn Yudanŋ, gbēkenŋ sŋ kŋn zīrinŋ.

⁵ Ben Yudanŋ kŋn bori pāndenŋ kŋn n̄ gbāadeenŋ zèo wà wéε tān̄ma wà n̄ pápa gbèo.

⁶ Kè Pɔlu kŋn Banabao n̄ yā d̄s̄, ben aʒ bàa sì wà tà Likaonia bùsu wétenŋ guu, Lisitira kŋn Debio kŋn n̄ lakutunŋ.

⁷ Ben aʒ kpé wèε baaru nnaa pì kpaan̄ne gwe.

Kuuna Lisitira

⁸ Gōgbē kee kú Lisitira à gbánŋŋ fēfēna. Zaa lán wà à ì nà εrεmε, èε taa o zikiro.

⁹ Èε swā kpa a Pɔlu yāzi, ben Pɔlu wéε pèa t̄ii, à è à ludanaanekena kà à à kèk̄sā,

¹⁰ ben à bène kŋn kòto gbāaa: N̄ fεε n̄ ze n gbāa. Ben à v̄l̄ à zè à nà taa'ona.

¹¹ Kè gbēnŋ è lán Pɔlu kè nà, ben aʒ wīii kākūn kŋn Likaonia yāo wà bè: Tāanŋ li gbēteenŋ ū aʒ p̄itawa.

¹² Aʒ t̄s̄ kpà Banabanε Zusu, Pɔlu s̄s̄ Emesi kè àmbe è d̄ŋn̄ne aε kŋn yā'onaŋ yānzi.

¹³ Zusu pì kpé kú wéte kpeε, ben à gbàgbāri m̄ò kŋn zùswareε kè wà lávu zābleŋ kēn̄nenŋ wéte b̄iile. À yezi gbēnŋ saa oo zīrinŋ.

¹⁴ Kè Banaba kŋn Pɔluo yā pì mà, aʒ n̄ utanŋ gà wà kèk̄ε, ben aʒ sì gbēnŋ t̄ε kŋn wīii

¹⁵ wà bè: Gbēnŋ, b̄yānzi éε keε lezi? Gbēteenŋ wa ū se lán a bà. Baaru nnaan wéε kpaare, le à kpeε li p̄s̄ gina kēn̄ne à aε d̄o Luda Wēndidea. Àmbe à musu kè kŋn t̄ŋt̄eo kŋn ís̄iaao kŋn p̄s̄ kè kú à guunŋ p̄inḡi.

¹⁶ À bori p̄inḡi tò yā aʒ n̄ z̄inda zé s̄ε.

¹⁷ Baa kŋn beeeo à a z̄inda òd̄aare maakena guu. È tó lou maare le à p̄s̄ k̄ε a gurɔa. È a gba p̄s̄ble b̄ita le àḡs̄ kú p̄onnaa guu.

¹⁸ Baa kŋn yābee'onaŋ, ɔsi kŋn ɔsiio aʒ gbasa wà ḡi gbēnŋ wà saa on̄ma.

¹⁹ Ben Yudanŋ b̄ò Antioku kŋn Ikoniuo aʒ m̄ò wà gbēnŋ swā gbàgbā. Ben aʒ Pɔlu pápa gbèo aʒ à ḡaε wà b̄ò wéte kpeε, aʒŋ daa à ḡamε.

²⁰ Kè Yesudeenŋ kāk̄s̄azi, ben à f̄εε à ḡè wéte guu. Kè guu d̄ò, àpi kŋn Banabao ḡaa Debi.

Zīrinŋ tana Antioku

²¹ Kè aʒ baaru nnaa kp̄an̄ne wéte p̄i guu, aʒ gbēnŋ è pari. Ben aʒ èara wà ḡaa Lisitira kŋn Ikoniuo kŋn Antiokuo,

²² aʒŋ Yesudeenŋ gbaa gbāaa, aʒŋ lé daan̄ma aʒ ze gbāa Yesu náanekena guu wà bè: Séde wà naw̄εa ke maamaa ḡia, gbasa wà ḡε kpata kè b̄ò Luda kiia guu.

²³ Aʒ gbēnsinŋ diēn̄ne ɔsi kŋn ɔs̄s̄io, ben aʒ adua kēn̄ne kŋn léyinao aʒ n̄ ná Dii kè aʒ à náanε kè ɔz̄i.

²⁴ Kè aʒ b̄òε Pisidia bùsu kpa, ben aʒ kà Pamfilia bùsun.

²⁵ Aʒ Luda yā ò Pega, ben aʒ ḡaa Atalia.

²⁶ Gwen aʒ ḡε ḡoro'iten, aʒ tà Antioku, guu kè wà n̄ ná Ludanε a ɔz̄i yā, le à gbèk̄εε kēn̄ne z̄i kè aʒŋ kè wà yāa tia yā musu.

²⁷ Kè a5 kà, a5 sɔsi gbēnɔ kàkɔa a5 yá kè Ludaa kèñne gbàñne píngi, lán à bori pāndenɔ gbà zé a5 a náane kè nà.

²⁸ Ben a5 gurɔplaa kèñyo gwe.

15

Yagɔgɔna Yerusalemu

¹ Gbēkenɔ bɔ Yudea a5 mò Antiokku, ben a5 yá dà Yesudeenɔne wà bè: Tó ée bāngu ke lán Musa die nàro, é m̀sina ero.

² Pɔlu kɔn Banabao zɔka kàñzi a5 leokpakɔa kènyo maamaa yá pì musu. Ben Yesudeenɔ zèo Pɔlu kɔn Banabao kɔn n gbēkenɔ gá Yerusalemu le a5 yá pì gɔgɔ kɔn z̀rɔnɔ kɔn gbēnsinɔ.

³ A5 gāa wà zèñne, ben a5 b̀e Fenisia kɔn Samario b̀su kpaa. A5 bori pāndenɔ ǹseliena yá t̀kè n gbēnɔne gwe, ben a5 pɔɔ kè nna maamaa.

⁴ Kè a5 kà Yerusalemu, sɔsi gbēnɔ kɔn z̀rɔnɔ kɔn gbēnsinɔ gbāake kpàñzi, ben a5 yá kè Ludaa kèñne píngi baaru kpàñne.

⁵ Ben Farisi Yesude kenɔ f̀e wà bè: Séde bori pāndenɔ bāngu ke, wà oñne a5gɔ Musa doka k̀na.

⁶ Ben z̀rɔnɔ kɔn gbēnsinɔ kɔ kàkɔa a5ɔe yá pì gwaa.

⁷ Kè yagɔgɔna gbāa k̀, Pita f̀e à bèñne: Ma gbēnɔ, á dɔ kè Luda ma die a té à g̀ kè, le bori pāndenɔ Yesu baaru nnaa ma ma lén a5 à náane ke.

⁸ Luda baade píngi ǹse dɔ, ben à n gbá a Ninii ǹ sina sèeda ũ lán à wa gba nà.

⁹ Ludaa e ǹ die doodo kɔn wapinɔro. À ǹ ǹse p̀p̀ñne kè a5 Yesu náane kè yānzi.

¹⁰ Bɔyānzi ée Luda leé ée gwaa tiazì? Asoo kè wa dezinɔ f̀a wà sé kɔn wapinɔ, àmbe á yezi à diñneɔ?

¹¹ Lɛnlo! Wá s̀ kè wé m̀sina e Dii Yesu gbēke yānzi lán aɔpinɔ bà se.

¹² Gbēnɔ kè kítikiti ǹ píngi, ben a5 swá kpà Banaba kɔn Pɔluozi, a5ɔe sèedanɔ kɔn dabuyá kè Ludaa kè ǹ gāzì bori pāndenɔ ténɔ ooñne.

¹³ Kè a5 yá ò wà yāa, Yemisi f̀e à yá ò à bè: Ma gbēnɔ, à ma yá ma.

¹⁴ Simɔ ò lán Luda wéé pà bori pāndenɔla káaku nà à gbēnɔ sè ǹ té a pɔ ũ.

¹⁵ Annabinɔ yānɔ kɔ sè kɔn beeeo, zaake a5 bè:

¹⁶ Beee gbera mé ɛara mà mó mà Dauda bezì bo, mé à guforonɔ keke mà tata mà à f̀e,

¹⁷ Le gbēntee kpaaanɔ ma kii wete, bori pānde gbē kè ma tɔ kúmma pinɔ ǹ píngi.

Dii kè èe yá pì kee bé à ò,

¹⁸ àmbe à tò wà yá pì dɔ zaa káaku.

¹⁹ Beee yānzi má è à maa wà yá kè z̀'ũu die bori pānde kè a5ɔe ae dɔɔ Ludaanɔnero.

²⁰ Wà takada kèñne a5 m̀ kè tāa pɔbleea kɔn pāpākenao kɔn ǹbɔ kòtokpasaio kɔn aruo.

²¹ Zaake à g̀ kè kè wègɔ Musa takada kyó kee aduakekpenɔ guu kámmabogurɔɔ z̀ píngi wègɔ à doka waazi kee wéte kɔn wéteo.

Gbēnɔ z̀na bori pānde Yesudeenɔ

²² Ben z̀rɔnɔ kɔn gbēnsinɔ kɔn sɔsi gbēnɔ píngi zèo wà gbēnɔ bɔ ǹ té wà ǹ z̀ Antiokku kɔn Pɔluo kɔn Banabao. Ben a5 ǹ aede kenɔ bɔ, Yudasi kè wè bene Basaba kɔn Silasio.

23 Wà ní zī láo, yā kè wà kè à guun yè:

Wamɔwa zīrinŋ kōn gbēnsinŋ wa ì kpà amɔa wa gbē kè aɔ de bori pānde ūunɔa zaa Antiokŋ kōn Siria būsuo kōn Silisia būsuo.

24 Wà mà wa gbēkenŋ gāa a kiia wa lé sae, aɔ a nɔsɛ yàkaare aɔ a da bídin ní yá'ona guu.

25 Ben wa ɛdole kè wa zɛo kè wà gbēnŋ bɔ wà ní zīawa kōn wa gbē yenzideenŋ Banaba kōn Pɔluo

26 kè aɔ gí ní wèndizi wa Dii Yesu Kirisi tóbɔna yānzi.

27 Beee yānzi wée Yudasi kōn Silasio zīiawa, ɛ aɔ yā kè wá kè lán oare kōn léo.

28 Zaake Luda Nini kōn wapinŋ wa zɛo wàton aso ke diarero, séde pɔ kè zé vīi kèkiinŋ.

29 À mì kē nɔbɔ kè wà saa òo tāaaa kōn aruo kōn nɔbɔ kòtokpasaio kōn pāpākenao. À maa à mì kē beenɔa. Wà kɛ e aafia!

30 Ben wà ní gbāe aɔ gāa Antiokŋ. Aɔ sɔsi gbēnŋ kākɔa ní píngi, ben aɔ lá pí kpámma.

31 Kè aɔ à kyó kè, ben aɔ pɔɔ kè nna maamaa kōn nɔsɛyīkūyā pìo.

32 Yudasi kōn Silasio né annabinŋme, ben aɔ lé dà ní gbē pinŋa maamaa aɔ ní gbá gbāaa.

33 Kè aɔ gurɔplaa kè gwe, Yesudeenŋ lé zámma, ben aɔ tà ní zīrinŋ kiia aafia.

34-35 Pɔlu kōn Banabao gɔ Antiokŋ. Kōn gbē pari pāndenŋ aɔ Dii yā dàrine, aɔ baaru nnaa kpárnɛ.

Pɔlu kōn Banabao kékɔana

36 Gurɔ plaa gbera Pɔlu bè Banabane: Wà ɛara wà gá wa gbēnŋ gwa wéte kè wa Dii yā waazi kēn yāanŋ guu, wàgɔ dɔ lán aɔ kuu ná.

37 Banaba yezi à Yohana Maaku sé à gányo,

38 ben Pɔlu e daa à maa aɔ gbē kè kēmma Pamfilia à gí téñzi ní zīi guu sé dɔro.

39 Kè aɔe kɔ yā maro, ben aɔ kékɔa. Banaba Maaku sé aɔ gè góro'iten aɔ gāa Sipiru.

40 Ben Pɔlu Silasi sè. Yesudeenŋ ní ná Diine a ɔzī ɛ à gbēkɛɛ kérine, ben aɔ dà zén.

41 aɔ bɔe Siria kōn Silisiao aɔ sɔsi gbēnŋ gbá gbāaa.

16

Pɔlu wétegana kōn Timotio kōn Silasio

1 Pɔlu kà Debi kōn Lisitirao. Gwen Yesude kee kún à tón Timoti. À da né Yuda Yesudeeme, à de sɔ né Girikime.

2 À tɔ nna Yesudee kè aɔ kú Lisitira kōn Ikɔniuonŋ kiia.

3 Pɔlu yezi à gāao, ben a bāngu kēne Yuda kè aɔ kú wéte pinŋ guunŋ yānzi, zaake aɔ píngi dɔ kè à de né Girikime.

4 Wéte kè aɔ gāan píngi, aɔ yā kè zīrinŋ kōn gbēnsinŋ dīe Yerusalemu ò sɔsi gbēnŋe aɔgɔ kūna.

5 Ben aɔe gbāa kūu ní ludanaanekena guu aɔe pari kūu lán guu e dɔɔ ná.

Pɔlu wéegupu'ena Toroasi

6 Luda Nini gínne aɔ gá Luda yā o Asia būsun, ben aɔ bɔe Firigia kōn Galatia būsunŋo.

7 Kè aɔ kà Misia būsun lén, aɔ yɔa wà gē Bitinia būsun, ben Yesu Ninii e weñnero.

8 Kè a5 gē Misia būsula, ben a5 kà Toroasi.

9 Gwāāvī Pɔlu Masedonia būsū gbēke è zεala wéεgupu'ena guu, èe agbaa kpaane à bè: N bikū n mɔ wa kiia Masedonia n dɔwale.

10 Kè à wéεgupu è le, ben wa Masedonia soru kè g5ɔ, zaake wá d5 sa kè Luda bé èe wa sísi wá gá baaru nnaa kpáinne.

Lidia Yesu zé sena

11 Ben wa gē goro'iten Toroasi wa mì pè Samɔtarasia. Kè guu dɔ wa ka Neapɔli.

12 Bɔna gwe wa gaa Filipi. Àmbe Masedonia būsū kpadoo pì wétedaa ũ kè Romudeenɔ vī. Ben wa gurɔplaa kè wéte pì guu.

13 Kámmabogurɔɔ zī wa bɔ wéte kpee, wa gaa swaa sae, guu kè wá mà aduakékii kún. Ben wa vεe wa yá ò nɔgbē kè a5 kakɔana gweenɔne.

14 Nɔgbē kee kú gwe wé bene Lidia. Tiatira gbēme, bisa wéε tēa búgu yàrime, bensɔ Luda dɔnzirime. Èe yá kè Pɔlu e oo maa, ben Dii a swè wēne à yá pì sí.

15 À batisi kè kɔn a bεdeenɔ, ben à wéε kèwa à bè: Tó a ma Dii náanekeena sí, à mɔ à pita ma bε. Ben wa à yāze è.

Pɔlu kɔn Silasio dana kpésiaan Filipi

16 Zīkea kè wéε gaa aduakékiia, wa dakɔre kɔn zɔnɔgbē kè mlè táa vīio. À diinɔ è ɔ e maamaa à ziaay'onnena musu.

17 Ben à bɔ à téwazi, wapinɔ kɔn Pɔluo, èe wii leε à bè: Gbē kèno né Luda Musude zɔbberinɔme, a5ɔe m̀sina zé kpàakpa keεare.

18 Èg5 kee le lán guu e dɔɔ nà, ben yá pì Pɔlu à'á. À lie à bè zīn pìne: Má ònne kɔn Yesu Kirisi t5o n goa. Ben à gòa g5ɔ.

19 Kè à diinɔ d5 n àre'ena à yá musu támaa yáa, ben a5 Pɔlu kɔn Silasio kù a5 n gáε wá gaaño gbáadeenɔ kiia yàra guu.

20 A5 gaaño yákpækèrinɔ kiia a5 bè: Gbē kèno né Yudanɔme, a5ɔe wa wéte yakaawe.

21 Fεεakaarayá kè wa Romudeenɔ doka gí wá sí ke wá keen a5ɔe daáinne.

22 Parii fεéñzi, ben yákpækèri pinɔ bè wá n pɔnɔ pitiríma wá n léle gòo.

23 Kè wá gbēna maa kèinne, ben wá n dá kpésiaan wá bè kpé pì dákparine à n dákpa maamaa.

24 Kè wá òne le, ben à n dá kpétu à n gbàno dà lín gíngin.

25 Lezàndo Pɔlu kɔn Silasio e adua kee a5ɔe lè sii Ludane, gbē kpaaanɔ e swá kpaan n yázi.

26 Kàndo tɔɔte nìgānigā kɔn gbāaa ai kpé pì gùnɔ dège. Gwe g5ɔ à gbàno wēwē píngi, ben pisinanɔ m̀kyakoonɔ b̀em̄ma píngi.

27 Kè kpé dákpari pì vù, à gbàno è wēwēna píngi, ben à a fεεdaa wòto à yezi à a zīnda de, zaake èe daa pisinanɔ bàa síme.

28 Ben Pɔlu pùtā kɔn kòto gbāaa à bè: Nton n zīnda kari kero. Wá kú kè wa píngi.

29 Kpé dákpari pì bè wá mɔ fitiao, ben à sí n té kɔn bào à kùε Pɔlu kɔn Silasio ae èe lugalugaa.

30 À b̀ñyo bàazi, ben à bè: Mareenɔ, dian mé ke mà m̀sina ee?

31 A5 bène: N Dii Yesu náane ke, né m̀sina e, mpi kɔn n bεdeenɔ a píngi.

32 Ben a5 Dii yá òne kɔn a bεdeenɔ n píngi.

³³ Lezāndo beean kpé dākpari pì ní sé à gāa à ní b̀ǹǹo p̀p̀iínn̄e, ben à batisi kè ḡs̄o k̄n̄ a gb̄ēn̄o ní p̄ngi.

³⁴ Ben à ḡēnyo a be à p̀óblee k̄ēnn̄e. Àpi k̄n̄ a b̄edeenn̄o p̀oɔ̀ k̄ē nna maamaa k̄ē ās̄ Luda náane k̄ē yānz̄i.

³⁵ Kè guu d̄s̄, yākp̄aek̄erinn̄o dogarinn̄o z̄l̄ ās̄ gá on̄e à gb̄ē p̄inn̄o gb̄are.

³⁶ Ben kpé dākpari pì b̄ē P̄olun̄e: Yākp̄aek̄erinn̄o gb̄ēn̄o z̄l̄ma l̄e mà a gb̄are. À b̄ōe à tá aafia.

³⁷ Ben P̄olu b̄ē dogari p̄inn̄ōe: Ās̄ wa gb̄ē gb̄ēn̄o wáa yākp̄aek̄enawao sai ās̄ wa da kp̄esiaan, wam̄wa k̄ē Romudeenn̄o wa ũ. Tia sa ās̄o yezi wà wa b̄ōe asii guu? O'! Auo! Séde ās̄ m̄s̄ wà wa b̄ōe ní z̄l̄nda.

³⁸ Dogari p̄inn̄o yā p̄i gb̄a yākp̄aek̄erinn̄ōe. K̄ē ās̄o mà Romudeenn̄o ní ũ, ben v̄ia ní k̄ū.

³⁹ Ben ās̄ m̄s̄ wà agbaa kp̄ar̄inne wà ní b̄ōe kp̄esiaan, ben wà w̄éē k̄ēnn̄ma ās̄ b̄ōnn̄e ní w̄éte guu.

⁴⁰ K̄ē ās̄ b̄ōe kp̄esiaan, ās̄ ḡaa Lidia be. Ās̄ Yesudeenn̄o l̄e gwe, ben ās̄ ní n̄s̄e ȳi k̄ūnn̄e ās̄ ḡē z̄éla.

17

P̄olu kuuna Tesalonika

¹ Ās̄ b̄ōe k̄n̄ Amfipolio k̄n̄ Ap̄ol̄n̄iao, ben ās̄ k̄a Tesalonika, guu k̄ē Yudan̄o aduak̄ek̄pe k̄ūn.

² Ben P̄olu ḡē aduak̄ek̄pen lán à k̄s̄ d̄s̄o n̄a, à waazi k̄ēnn̄e yā k̄ē k̄ēna Luda yān musu kámmabogur̄o ḡēn̄ aaḡs̄.

³ Èe b̄ok̄t̄eēnn̄e lán à k̄s̄ s̄io Mesaya w̄éet̄amma e n̄a à f̄eē b̄ona gaan à b̄ē: Yesu k̄ē m̄éē à yā ooaree b̄é à Mesaya p̄i ũ.

⁴ Ās̄ gb̄ēk̄en̄o yā p̄i z̄é è, ben ās̄ n̄a P̄olu k̄n̄ Silasioa. Len Giriki d̄anzirinn̄o n̄ann̄ma l̄e pari se ai k̄n̄ n̄ogb̄ē t̄s̄deen̄o pari d̄o.

⁵ Ben Yudan̄o n̄s̄eḡs̄aano kp̄ar̄nyo, ās̄ lilip̄ap̄'orinn̄o k̄ak̄sa ās̄ pari k̄ū, ben ās̄ w̄éte lògo. Ās̄ ḡaa wà l̄iga Yas̄s̄ b̄eēzi, ās̄ōe P̄olu k̄n̄ Silasio w̄et̄eē l̄e wà ní k̄ū wà b̄ōnyo gupuraa.

⁶ K̄ē w̄èē ní ero, ās̄ Yas̄s̄ k̄n̄ Yesude p̄anden̄o ḡaē wà b̄ōnyo w̄éte gb̄aadeenn̄o kiia, ās̄ōe w̄iil̄ l̄e w̄èē bee: Gb̄ē p̄inn̄o né anduna gud̄erinn̄ōe. Ās̄ m̄s̄ k̄ē,

⁷ ben Yas̄s̄ ní díe a be. Gb̄ē p̄inn̄o e p̄aa Siza dokane ní p̄ngi, ās̄ē be k̄ina p̄andee kuu w̄è beē Yesu.

⁸ Yā p̄i z̄s̄ gb̄ēn̄o p̀oɔ̀a k̄n̄ w̄éte gb̄aadeenn̄o.

⁹ Ben ās̄ ōo s̄i Yas̄sa k̄n̄ a gb̄ē kp̄aaann̄o ās̄ ní gb̄aē.

P̄olu kuuna Berea

¹⁰ Gw̄aav̄i beēea ḡs̄o Yesudeenn̄o P̄olu k̄n̄ Silasio gb̄are Berea. K̄ē ās̄ k̄a gwe, ben ās̄ ḡē Yudan̄o aduak̄ek̄pen.

¹¹ Gb̄ē beenn̄o n̄s̄e maa d̄e Tesalonikadeenn̄o la ās̄ Luda yā s̄i ōplaplaa. Lán guu e d̄oo n̄a ās̄ēḡs̄ Luda yā gwagwaa l̄e wà d̄s̄ t̄ó P̄olu yā p̄inn̄o yāpuraa v̄i.

¹² Ās̄ gb̄ēn̄o Dii náane k̄ē pari k̄n̄ Giriki n̄ogb̄ē b̄ēdeenn̄o k̄n̄ Giriki ḡs̄gb̄ēn̄o pari d̄o.

¹³ K̄ē Tesalonika Yudan̄o mà P̄olu e Luda yā waazi k̄eē Berea d̄o, ben ās̄ m̄s̄ gwe ās̄ yākete dà gb̄ēn̄o t̄é ās̄ ní p̀oɔ̀ f̄eē.

¹⁴ Ben Yesudeenn̄o P̄olu gb̄are ḡs̄o ís̄iaa kpa, m̄ode Silasi k̄n̄ Tim̄otio ḡs̄ gwe.

15 Gbē kè aṣ gàa ze Pɔlunenɔ gàao Ateni, ben aṣ èara wà tà Silasi kɔn Timotio kiia kɔn Pɔlu légbɛo, à bè aṣ mɔ wà a le kpakpaā.

Pɔlu kuuna Ateni

16 Kè Pɔlu e n̄ dāa Ateni, à n̄sɛ yàka kè à è taa di wéte pì guu yānzi.

17 Ben à waazi kè Yudanɔne kɔn bori pānde dɔnzirinɔ aduakekpen kɔn gbē kè ègɔ n̄ lee yàra guunɔ lán guu e dɔɔ nà.

18 Pɔlu e yā léekɔzi kɔn yāwaaripari kè wè n̄ sísi Epikurenɔ kɔn Sotoikinɔ. Ben aṣ gbēkenɔ bè: Bɔ yān titimako kè e bɔɛ? Gbēkenɔ bè: Wée daa taa dufunɔ yā kpāakpan èe kee. Aṣ ò le kè èe Yesu yā kɔn à fɛena gaan-o baaru nnaa kpaafne yānzime.

19 Ben aṣ Pɔlu sè wà gàao gbēnsinɔ kiia Areopagu aṣ bè: Né yā dufu kè neè dañne oweroo?

20 Wa yābɔnsae mà n̄ lézī, wá yezi wà à bɔkɔte dɔ.

21 Atenideenɔ píngi kɔn nibo kè aṣ kú gweenɔ aṣégɔ ye yā pāndeziro, séde yā dufu mana kɔn à wāaripanao.

22 Ben Pɔlu fɛe à zè Areopagudee pìnɔ té à bè: Atenideenɔ, má è á misiena tãanɔne aīa vī maamaa yā píngi guu.

23 Kè méé lili oo a wéte guu, méé pɔ kè eè dɔnzi keñnenɔ tãasi kee, ben ma sa'oki ke è, wà pɔ kèa wà bè: Luda kè wá d̄sro pɔ. Luda kè á à d̄sroo ée dɔnzi keene, à baarun méé kpaāare.

24 Luda anduna kè kɔn pɔ kè kú à guunɔ píngi. Àmbe musu kɔn tɔɔte Dii ũ, ègɔ kú kpé kè gbēnteenɔ bɔnenɔ guuro.

25 À bà kú kɔn gbēntee ɔdamma keoro. Àmbe è wèndi kɔn wesabonao kpá baade píngia kɔn pɔ píngio.

26 À bori píngi bɔ gbē mèn do kiiame, ben aṣ kú anduna gooda siigɔ píngia. A gīake à gurɔɔ diedié bori píngine kɔn guu kè aṣégɔ kún léo.

27 À n̄ ké le aṣgɔ à wetee aṣ ɔ máemaē ai aṣ gá bɔa. Baa kɔn beeeo à zà kɔn wa gbēkeoro.

28 Zaake àmbe è tó wàgɔ wèndi vī wà wa mè sé wàgɔ kuu. Lán a kee kenɔ ò nà: À boriinɔn wa ũ se.

29 Lán Luda boriinɔn wa ũ nà, wàtongɔ daa Ludaa de lán taa bàro kè gbēntee kè kɔn vuraò ke kondogi ke gbē kè à à ɔzī kèa a laasuaa.

30 Luda mikpee zù wa wéesiaguro yāne, mɔde èe yā diee gbēnɔa gu sãnda píngia tia le aṣ n̄sɛ lie.

31 Zaake à gurɔɔ die kè gbē kè à à sè yākpae ke kɔn andunao a zéa. À gbē kè à à sè pì fɛe bɔna gaan sèeda ũ baade píngine.

32 Kè aṣ fɛe bɔna gaan yā pì mà, aṣ gbēkenɔ à fabò, mɔde aṣ gbēkenɔ bè: Wé n̄ yā pì ma zīka dɔ.

33 Ben Pɔlu bɔ n̄ kiia.

34 Gbēkenɔ nàa, ben aṣ Yesu náane kè. Areopagu gbē kè wè benɛ Dionisiu kú n̄ té kɔn nɔgbē kè wè benɛ Damario kɔn gbēkenɔ dɔ.

18

Pɔlu gurɔplaakena Kɔrinti

1 Beee gbera Pɔlu bɔ Ateni à gàa Kɔrinti.

2 À kpákɔa kɔn Yuda keo gwe, Pɔntu bùsu gbē kè wè benɛ Akila kɔn a naṣ Pirisilao. Aṣ sù kɔn Itali bùsuo dufume, kè Siza Kalaudiu die Yudanɔne aṣ bɔe Romu yānzi. Pɔlu gàa n̄ kiia,

³ ben à pìtaríma, èe zī keeńyo kè ɔzĩdɔnkɔkerinɔn n̄ ũ yānzi. Zaake bisakutakerinɔn n̄ ũ n̄ píngi.

⁴ Kámabogurɔɔ zĩ píngi è waazi ke aduakekpen èe wetee Yudanɔ kɔn Girikinɔ a yāze e.

⁵ Kè Silasi kɔn Timotio b̄ Masedonia b̄sun aɔ sù, Pɔlu zè kɔn waazikenao èe oo Yudanɔne wásawasa kè Yesun Mesaya ũ.

⁶ Kè Yudanɔ ibete kpào aɔ à s̄s̄s̄, ben à a pókásáano kpòkeńla à bè: Yā kè á kè wí a musu, ma yān d̄oro. Zaa tia mé gá bori pādenɔ kílame.

⁷ Kè à b̄ gwe, à gāa à pita bori pānde d̄onziri kè wè bene Titiu Yusutu be aduakekpe p̄i sae.

⁸ Aduakekpe gb̄ensi Kirisipu Dii náane kè kɔn a bedeenɔ n̄ píngi. Kɔrintidee kè aɔ Pɔlu yā m̄ano Yesu náane kè pari, ben aɔ batisi kè.

⁹ Gwāavī kea Dii ò Pɔlune wéegupu'ena guu à bè: N̄ton tó vīa n kuro, n̄ton kámma bo kɔn yā'onnenaoro,

¹⁰ zaake gb̄enɔ kú ma p̄ ũ pari wéte kè guu. Má kúnyo, gb̄eke é n kú à ĩa dammaro.

¹¹ Ben Pɔlu wè do kɔn m̄o swéedooo kè gwe èḡs̄ Luda yā daa gb̄enɔne.

¹² Gurɔɔ kè Romu gb̄e Galio de Girisi b̄usu gb̄ensi ũ, Yudanɔ ledole kè, aɔ f̄ee Pɔluzi, aɔ gāao yákpaekekiia

¹³ aɔ bè: Ámbe e té kaa gb̄enɔn aḡs̄ d̄onziyā kè p̄a wa dokane kúna.

¹⁴ Kè Pɔlu yezi à yā o, ben Galio bè Yudanɔne: Yudanɔ, tó dà ke taari bíta keme yā, à k̄s̄ s̄io mà menaao.

¹⁵ Lán ée yáketee kaa gb̄enɔ tó yā musu nà kɔn a zīnda dokao, beee ḡò a yā ũme. Ma gi yā beee taka kekenazi.

¹⁶ Ben à p̄en̄ma à n̄ b̄oe yákpaekekpen.

¹⁷ Ben parii aduakekpe gb̄ensi Sos̄otene kú aɔ à gb̄ègb̄e yákpaekekpe kpelela. M̄ode èe ke Galione yāke ũro.

Pɔlu tana Antioku

¹⁸ Pɔlu gurɔplaa kè Kɔrinti d̄o, ben à lé zà Yesudeenɔa à ḡè goro'iten èe taa Siria b̄usun. Pirisila kɔn Akilao gāao. À mi b̄ò Kenkerera lu kè à sè Ludane yānzi.

¹⁹ Kè aɔ kà Efesu, Pɔlu Pirisila kɔn Akilao tò gwe. A gāa aduakekpen aɔ yā lèk̄zi kɔn Yudanɔ,

²⁰ ben aɔ wéee k̄ea à gurɔplaa keńyo. Ben à gi,

²¹ m̄ode kè èe lé zaaríma à bè: Tó Ludaa wè, mé eara mà m̄ó a gwa. Ben à ḡè goro'iten zaa Efesu.

²² Kè à kà Sizarea, à gāa à ĩ kpà s̄osi gb̄enɔa zaa Yerusalemu, ben à tà Antioku.

²³ Kè à gurɔplaa kè gwe à èara à dà z̄en̄ à gāa wéte kɔn wéteo Galatia b̄usun kɔn Firigia b̄usuo à Yesudeenɔ gb̄a gb̄aaa n̄ píngi.

Apolo waazikena Efesu

²⁴ Yuda kee kuu à t̄on Apolo, Alesandaria gb̄eme. À lé nna, bens̄o à Luda yā d̄s̄ maamaa.

²⁵ Wā Dii zé yā dàn̄e, ben Yesu yādann̄ena à swè blè. È dańne a zéa, m̄ode Yaaya batisikena yān à d̄s̄. À m̄ò Efesu,

²⁶ ben à nà yā'onaa aduakekpen kɔn kùgbāaao. Kè Pirisila kɔn Akilao à yā mà, ben aɔ à sisi aɔ Luda zé yā b̄òk̄tene s̄ans̄an̄.

²⁷ Kē Apolo yezi à gá Girisi būsun, Yesudeenō à gbà swè, ben aš takada kē Yesudee kē ašō kú gweenōne le aš à kū ɔplaplaa. Kē à kà gwe, à ɔ dà gbē kē aš Yesu náane kē Luda gbēkēe gāzīna maamaa.

²⁸ Zaake à yā Yudanō fū parii guu mámmam, à ɔɔaŋne Luda yā guu kē Yesun Mesaya ũ.

19

Pɔlu kuuna Efesu

¹ Gurɔ kē Apolo kú Korinti, Pɔlu gē Asia būsū gura. Kē à kà Efesu, à Yesude kenō lè gwe,

² ben à n̄ lá à bè: Kē a Dii náane kē, a à Ninii ɛs? Ben aš wèàla wà bè: Auo, wéé à Nini kuuna yā ma sero.

³ Ben à n̄ lá à bè: Batisi kpareen á kē? Aš wèàla wà bè: Yaaya pómē.

⁴ Ben Pɔlu bèñne: Yaaya gbēnō batisi kē aš n̄seliēna sèeda ũmē. À ò gbēnōne aš gbē kē eé mó a kpeē náane kē. Yesun à téa gwe.

⁵ Kē aš yā pì mà, aš batisi kē kōn Dii Yesu tó.

⁶ Kē Pɔlu ɔ kèrma, Luda Nini dirma, ben aš yāke borii ò aš annabikēyā ò.

⁷ Gbē p̄nō n̄ píngi kà lán gšōn kuri awēplaaa bà.

⁸ Pɔlu ègš gaa aduakekpen ai mō aagš. À yā òñne kōn kùgbāao, èe yā gágaanyo le aš a yāze e kpata kē bō Luda kīia musu.

⁹ Mōde aš gbēkenō swāgbāaa kē ašōe Luda yā síro, ben aš zé pì zaa bō parii guu. Ben Pɔlu gbē kē aš Yesu náane kēnō sèe aš bō n̄ té. Ben ègš yā gágaanyo Tiranu kyókpen lán guu e dɔɔ ná.

¹⁰ À kē le ai wē plaa, ben Asia būsudeenō Dii yā mà Yudanō kōn Girikinō n̄ píngi.

Seva n̄nō

¹¹ Luda Pɔlu gbà zé à dabuyā bōnsaenō kē.

¹² Len baa tó wà ísimmagobōnō ke fūranō kē Pɔlu mēa wà gaa wà kē gyāreenōa, aš è kēkšame aš zīnō è gorma.

¹³ Yuda zīngommari kē ašēgš lili oo kenō wète wà zīn go kōn Dii Yesu tó aš bè: Wà òare kōn Yesu kē Pɔlu è à yā waazi ke tó, à gorma.

¹⁴ Yudanō sa'oriki kē wè bene Seva négšgbē gšōn swēplaaanō bé wè ke le.

¹⁵ Ben zīn bèñne: Má Yesu dš, bensš ma Pɔlu baaru mà. Apinō sš, dén a ũu?

¹⁶ Ben zīndee pì kùsirma à gbāaa mōñne, à n̄ né n̄ píngi à n̄ kēnna, ben aš bàa lè wà bōe ua pì guu būu.

¹⁷ Kē Efesudeenō yā pì mà Yudanō kōn Girikinō n̄ píngi, vīa n̄ kū, ben wà Dii Yesu tš sè lezī.

¹⁸ Ben gbē kē aš Yesu náane kēnō mō ašōe n̄ yākenanō oo gupuraa pari.

¹⁹ Pɔdamhari kenō n̄ takadanō nākša aš mō wà kà tén parii wāa. Kē wà takada p̄nō ɔɔ d̄ɔɔ, wà è à kà kondogi ɔɔ mèn bōɔɔ baplaa akuri.

²⁰ Len Dii yā e daagula le èe gbāa kūu.

Yakete fēna Efesu

²¹ Yā beeenō kēna gbera Pɔlu zēo a n̄še guu kē eé bōe kōn Masedonia būsuo kōn Girisi būsuo à gá Yerusalemu à bè tó a gaa gwe, séde mà gá Romu.

²² Ben à a dōnleri gšōn plaa kenō zī Masedonia, Timōti kōn Erasiatuo. Àmō sš gšō Asia būsun gīa.

²³ Gurɔ beean yākete fēe maamaa Dii zé yā musu.

24 Kondogipiri kee kuu à tón Demeteriu, è Ateṃi táakpe taka pi kōn kondogio. À piri daano è àre bíta e zī pìà.

25 Ben à ñ kákōa kōn ñ gbēdaaa kè aṣè zī beee taka keeno à bèñne: Gbēno, á dṣ kè ɔzī kèn wa blekii ũ.

26 Èe ee bensō èe maa lán Pɔlu e kee nà, kè à bè taa kè wà ñ pínò né diinonlo. À gbēno mì liè pari, aṣ à yāze è. Èe ke Efesu kèn adoro ai kōn Asia bùsu gu parideeome.

27 Yā kè é fṣ à mōnzi iwe fá. Èe ke wa ɔzī leena adonlo, à yā é tó taa nɔgbē bíta Ateṃi kpé ke pā, taa kè Asia bùsudeeno kōn anduna gbēno píngi è donzi keṃe pi gakui kò é é.

28 Kè aṣ yā pi mà, aṣ pɔ fē, ben aṣ nà wiilēnaa wà bè: Efesudeeno Ateṃi bíta.

29 Wéte lògo, gbēno bàà lè aṣɔe sii kōkakōakēkiin, ben wà Masedonia bùsu gṣon plaa Gayusi kōn Arisitaku kè aṣè gá wéten kōn Pɔluono kù wà gàányo gwe.

30 Pɔlu yezi à gē zà pi guu, ben Yesudeeno e wenero.

31 Asia bùsu gbēnsi kenò né à gbēnnonome, ben aṣ gbēno zīa wà le dàa àton gē zànlo.

32 Kakōana yàka, gbēno e wii lee aṣɔe kṣ yā maaro, zaake aṣ paridee dṣ tó bɔyānzin wà kākōaziro.

33 Yudanɔ sṣ Alesandazi à yā o, ben zà guu gbēkeno e lé dɔɔa. Ben Alesanda ɔ gbàkeñne le aṣ yīte, à yezi à Yudanò bà bɔ yān gbēno wáa.

34 Kè wà à dṣ Yuda ũ, ben aṣ píngi wiii sikōn lán awa plaa bà aṣ bè: Efesudeeno Ateṃi bíta.

35 Ben wéte gbēnsi ñ zɔka zè à bè: Efesudeeno, baade píngi dṣ kè á de taa bíta Ateṃi kpé dākpari ũ kōn à lakpasagbeo.

36 Lán gbēke é fṣ à bɔ beee kpēero nà, à a zīnda kù tēe. Àton yāke ke kōn nṣe wāoro.

37 A mɔ kōn gbē kēno gura kè, aṣɔe ɔ ke wa táakpe pókearo aṣɔe wa taa tó zaaa síro.

38 Beee yānzi, tó Demeteriu kōn a piri daano yā vī kōn gbēkeo, yākpakegurɔ kuu kōn yākekerino. Aṣ gá kṣ káara ke gwe.

39 Tó á yā pānde vī dɔ, weé gṣṣare kakōana kè gbāadeeno sisi guu.

40 Zaake weé fṣ wà wa taari e zɔka kè wà kà gbàa kèkii yānzi. Wé yāzēdee e wà o zɔka pi musuro, zaake à gbáze vīro.

41 Yābee'ona gberan à gbēno gbàre.

20

Pɔlu gana Masedonia bùsun kōn Girisio

1 Kè zɔka yāa, Pɔlu Yesudeeno kākōa à ñ gbá swè à lé zámma, ben à gaa Masedonia.

2 Kè èe gēte èe bùsu beela, à gbēno gbà swè kōn yāno pari ai à gaa à kào Girisio,

3 ben à mɔ aagṣò kè gwe. Kè èe gaa gē góro'iten le à tá Siria bùsun, à mà Yudanò lé kpàkṣṣazi, ben à zèo à eara à tá kōn Masedonia kpaao.

4 Gbē kè aṣ gaa zeneno tón yè: Berea gbē Piru né Sopata kōn Tesalonika gbē Arisitaku kōn Sekunduo kōn Debi gbē Gayusio kōn Timotio kōn Asia bùsu gbē Tikiku kōn Torofimuo.

5 Gbē beeno dṣwe aè wà gaa, aṣɔe wa dāa Toroasi.

6 Wapino sṣ Burēdi Sése'ēzēsai zībaa gbera wa gē góro'iten Filipi, ben gurɔ sɔɔroo gbera wa ñ lé Toroasi. Gwen wa azuma doo dèn.

Yutiku leena bɔna windon

⁷ Azumanengo zĩ wa kɔ kàkɔa, le wà bureɗi só ledó. Pɔlu e waazi keefine. Kè à yezi à tá tó guu dɔ, ben à dà yàla ai lezàndo.

⁸ Fitia parii kú kpé musu guu kè wá kɔkàkɔan.

⁹ Gɔkpare kee vēena windo guu kè wè bene Yutiku, èe igoba paa. Kè Pɔlu waazikena kè gbàa, ii à lè, ben à bɔ zaa kpé musu pì leo aagɔde windo guu à lèe, ben wà à sè gè ũ.

¹⁰ Ben Pɔlu pita à kùsia, ben à à sè à kpà a kùla à bè: Àton tó swè kēaguro, à kú wèndio.

¹¹ Kè à èara à didi musu, à bureɗi lilikɔre a sò, ben à yā ò maamaa ai guu dɔo, ben à dà zén.

¹² Ben wà tà kɔn gɔkpare pìo bēe, gbēno nɔse yīi kù maamaa.

Zaa Toroasi ai Miletu

¹³ Wapinɔ sɔ wa gaa wa gē goro'iten, wa dɔ Pɔlune ae wa ta Aso, wéte kè wé à sén. Len à zèo le, zaake à yezi à gá gwe kēseme.

¹⁴ Kè à wa le Aso, ben wa à sè wa gaa Mitileni.

¹⁵ Kè guu dɔ, wa bɔ gwe kɔn goro'iteo wa gaa Kio. Gu sia dɔnao wa gaa Samɔ, ben à gurɔ aagɔdee zĩn wa ka Miletu.

¹⁶ Pɔlu zèo yā à dɔ Efesuzi le gurɔ tón gēa Asia būsuno yānzi, zaake èe wāa le à e à ká Yerusalemu ai Pentikɔsi zĩbaa gɔ káme, tó eé sí ke.

Pɔlu lézana Efesu gbēnsinɔa

¹⁷ Pɔlu gbēno zĩ sɔsi gbēnsinɔa Efesu à bè aɔ mɔ Miletu.

¹⁸ Kè aɔ kà, ben à bèné: Á dɔ lán mēe ke nà gurɔ kè má kúao zaa zĩ kè ma gbá pèe Asia būsun kè.

¹⁹ Ma zīi kè Diine zĩndabusana guu kɔn wée'io. Ma nawēa kè Yudanɔ lèkpakɔsɔnamazi yānzi.

²⁰ Mée kaarana yāke utearero, ma waazi kèare má dàare gupuraaa kɔn a bēno.

²¹ Ma lé dà Yudanɔa kɔn Girikinɔ n pĩngi aɔ ae dɔ Ludaa aɔ wa Dii Yesu náane ke.

²² Tia sa mée gaa Yerusalemu lán Luda Nini ma dan nà, yā kè eé ma le gwe má dɔro.

²³ Wéte kɔn wéteo Luda Ninii e oome kpésia kɔn wéstammanao e ma dāa.

²⁴ Mɔde ma wèndi bèe vīme dɔro, séde mà yā kè mée pɛea le mà zīi kè Dii Yesu dàme ke mà à mù de. Àmbe Luda gbēke baarunnakpana gbēno ne ũ.

²⁵ Amɔa kè ma lili ò a té ma kpata kè bɔ Luda kiia waazi kèareno, má dɔ tia sa kè wé wée sikɔle dɔro.

²⁶ Beee yānzi má òare gbàa, tó a gbēke sàsá, ma yān beee ũ dɔro.

²⁷ Ma Luda pɔyezi pĩngi òare, mée à ke utearero.

²⁸ À làakari dɔ a zĩndaa kɔn sāa kè Luda Nini a die n gbēnsi ũno n pĩngi. À Luda sɔsi gbē kè à n lú kɔn a zĩnda aruo pĩn gwa.

²⁹ Má dɔ kè ma tana gbera lewan pásí kè aɔ sāano wēnda vīroono é si a té.

³⁰ Baa a gbēkeno é fēe wà yālekpēe dañne, le wà gbēno gá wà nañma.

³¹ Beee yānzi àgɔ kú a làakaria. Lán ma lé dà a baadea kɔn wée'io nà fāantē kɔn gwaavio wē aagɔ dagura kámmabosai, à tó à yā gɔ dɔagu.

³² Tia sa mée a naa Ludane a zɔzi kɔn à gbēke yā kè eé fɔ à gbāaa kaaraareeo, à a gba zé le a baka gɔ kú kɔn à gbēno n pĩngi.

³³ Mée gbēke ɔ ke à pókásá ke ni dero.

³⁴ Á d̄s a zīndane k̄e ma zīi k̄e k̄ōn ma zīnda ɔɔome, ben ma p̄s k̄e wá à nii vī k̄ōn ma gb̄ēnɔ̄ è.

³⁵ Má òd̄baare à p̄ngi guu à zīi ke lán k̄e bà à gb̄aasaideenɔ̄ ïan ká. Yā k̄e Dii Yesu ò ḡs d̄bagu k̄e à bè gb̄adana p̄nnaa vī de gb̄asinala.

³⁶ Yābee'ona gbera à k̄ue a kosooa k̄ōn n̄ baade p̄ngio à adua k̄e.

³⁷ Ās w̄éé'i k̄an n̄ p̄ngi ās ml̄ēml̄ē P̄lua ās l̄e p̄p̄ea.

³⁸ Yā k̄e tò ās p̄ɔɔ sia k̄u b̄ita bé à de k̄e à bè n̄ w̄éé è sik̄ōle d̄roo ū. Ben ās z̄ēne ai ḡoro'ite kiia.

21

P̄lu tana Yerusalemu

¹ Wa k̄ēnařma gbera wa ḡe ḡoro'iten wa da z̄en wa m̄i p̄e Kosua. Gu l̄aa d̄nao wa ka Rode, ben b̄ona gwe wa gaa Patara.

² Gwen wa ḡoro'ite k̄e èe gaa Fenisia b̄usun è, ben wa ḡēn wa da z̄en.

³ K̄e wa Sipiru è k̄āaa, wa p̄āne ɔz̄eezi w̄ee gaa Siria b̄usun, ben wa ka Taya, guu k̄e wà ḡoro'ite asoo b̄ēn.

⁴ Wa Yesudeenɔ̄ w̄ete, ben wa azuma doo k̄ēnyo. Ās gb̄ēkenɔ̄ ò P̄lune k̄ōn Luda Nini gb̄āaa k̄e àton gá Yerusalemuro.

⁵ M̄ode k̄e wa gurɔ̄ beeenɔ̄ l̄e p̄a, wa f̄ee w̄ee taa. Ās ḡaa z̄ewe n̄ p̄ngi k̄ōn n̄ n̄ɔɔnɔ̄ k̄ōn n̄ n̄n̄n̄ w̄ete k̄p̄ee ai ïsia l̄ea. Ben wa k̄ue wa kosooa wa adua k̄e.

⁶ K̄e wa l̄e z̄ak̄ōa, wa ḡe ḡoro'iten. Ās m̄ɔn̄n̄ s̄ō èara n̄ be.

⁷ B̄ona Taya wa èara wa da z̄en ai wa ka T̄l̄emai. Wa ì kp̄a Yesudeenɔ̄a wa k̄ēnyo gurɔ̄ d̄o.

⁸ K̄e guu d̄o, wa f̄ee wa gaa Sizarea. Wa gaa wa pita baarunnakpari Filipi be. Ḡōn sw̄eeplaaa k̄e wà n̄ sé yāanɔ̄ dokeme.

⁹ À n̄n̄ngb̄ē annabinɔ̄ vī ḡōn siiḡs āɔe z̄a ke k̄oro.

¹⁰ Wa gurɔ̄plaakena gwee guu annabi k̄e w̄e bene Agabu b̄o Yudea b̄usun à m̄b̄.

¹¹ K̄e à m̄ò wa kiia, à P̄lu utaba s̄e à a zīnda gb̄ánɔ̄ k̄ōn a ɔɔnɔ̄ yio à bè: Lán Luda Nini ò nan̄ ȳe: Gb̄ē k̄e bà k̄e v̄i, len Yudanɔ̄ é à yi Yerusalemu ās à kp̄a bori p̄āndenɔ̄a le.

¹² K̄e wa yā p̄i mà, wapinɔ̄ k̄ōn w̄ete p̄i deenɔ̄ wa agbaa kp̄a P̄lune àton gá Yerusalemuro.

¹³ Ben à bè: B̄óyānzi èe ɔɔ d̄ɔ èe ma n̄s̄e yakaamezi? Àtonḡs yina ū sero. Baa tó mé ga Yerusalemu Dii Yesu t̄s̄ yānzi, ma sorumi mà.

¹⁴ K̄e w̄e f̄s̄ wà mil̄e bl̄ero, wa k̄amma b̄ò wa bè: Dii p̄oyezi ke.

¹⁵ Beee gbera wa soru k̄e, ben wa gaa Yerusalemu.

¹⁶ Yesudee k̄e āɔ k̄u Sizarea kenɔ̄ ḡaa wà pitawao Sipiru gb̄ē Nas̄ be. Yesudeen à ū zaa zi.

P̄lu gana Yemisi gwa

¹⁷ K̄e wa ka Yerusalemu, Yesudeenɔ̄ wa si k̄ōn p̄nnaao.

¹⁸ K̄e guu d̄o, P̄lu ḡawao Yemisi be. Gb̄ēnsinɔ̄ kak̄ōana gwe n̄ p̄ngi.

¹⁹ P̄lu ì kp̄ařma, ben à yā k̄e Ludaa k̄e a zīi ḡāz̄i bori p̄āndenɔ̄ t̄e t̄ōk̄ēřne m̄ammam z̄éaz̄ea.

²⁰ K̄e ās yā p̄i mà, ās Luda s̄āabu kp̄a. Ben ās bène: Ñ yā p̄i gwa, wa gb̄ē. Yudanɔ̄ Yesu náane k̄e b̄oro ūgbangba, ben ās p̄ngi aīa vī Musa doka musu.

²¹ Āsò mà k̄e n̄ee yā daa Yuda k̄e āɔ k̄u bori p̄āndenɔ̄ t̄en̄ne ās k̄p̄ee li Musa dokane, āston b̄angu ke n̄ n̄n̄n̄ero āstonḡs n̄ f̄eakaarayān̄o k̄unaro.

22 Wé kɛ diaa? Zaakɛ ašé gí n mɔna maziɾo.

23 Ñ kɛ lán wé onne ná. Wa té gɔɔn siigɔ kenɔ lù sè Ludanɛ.

24 Ñ n sè à gá gbāsī bɔ a zīndan, ñ n fīa bo le aš e wà mì bo, baade píngi gɔ dš kè yā kè aɔɔ mà n musu né yápuranlo. Ašé e kè mpi sš n té Musa dokazi.

25 Bori pānde Yesudeenɔ sš, wa takada kè wá óñne wa zɛo aš mì kè nɔbɔ kè wà saa òo táaa kōn aruo kōn nɔbɔ kòtokpasaio kōn pāpākenao.

26 Ben Pɔlu gbē pìnɔ sè à tàrīyo. Kè guu dš, aš gbāsī bɔ n zīndan, ben à gè Luda ua le à gbāsībɔguro lé diè kōn saa kè weé o n baadenɛo.

Pɔlu kūna Luda ua

27 Kè gbāsībɔna guro swɛɛplaa beee kà yāana, Asia bùsu Yuda kenɔ Pɔlu è Luda ua. Aš té kà pariin, ben aš à kù.

28 Ašɔe wii lɛɛ wà bè: Isarailinɔ, à wa faaba kɛ. Gbē kèkii bé ègɔ yā daa baade píngine gu píngia, kè bɔ wa gbēnɔ yā kpɛɛ kōn wa dokao kōn gura kèo. Beee gbera à dɔkè Luda uao dɔ à gè n kōn Girikinɔ.

29 Ašɔ ò le kè aš Efesu gbē Torofimu è kōn Pɔluo wéte guu yā yānzime, ben ašɔe daa Pɔlu gèo Luda uame.

30 Wéte lògo, gbēnɔ wì kōn bào zaa gu píngia aš mò wà Pɔlu kù Luda ua aš à gàe wà bɔo. Gwe gɔɔ wà Luda ua pì gbàno tàta.

31 Kè ašɔ yezi wà à de, yā pì baaru Romu sozano gbēnsi kii lè, à mà Yerusalɛmu lògo.

32 Gwe gɔɔ à soza bàdeenɔ sè kōn à bàsaideenɔ, ben aš gèñla kōn bào. Kè gbēnɔ sozano gbēnsi pì è kōn sozano lèdo, aš Pɔlu gbēna tò.

33 Ben gbēnsi pì sš Pɔluzi à à kù à bè wà à yi kōn mòkyakoonɔ mèn plaa. À n lá à bè: Dén gbē pì uu? Bó yān à kè?

34 Ben zà guu gbēnɔ e wii lɛɛ ašɔe yā dōnkɔ ooro. Kè zɔka e tò gbēnsi pì fš à yā pì sānsān maro, à bè wà gáo sozano be.

35 Kè wà kào didikiia, sozano bé wà à sè gbēnɔ nanakōana yānzi.

36 Zaake baade píngi tézi kōn wiiio ašɔe beee: À à de.

Pɔlu gina kōn a zīndao

37 Kè wà yezi wà gè kōn Pɔluo sozano be, ben à gbēnsi pì là à bè: Né we mà yā onneš? Ben à à là à bè: Nèè Giriki yā maš?

38 Igipiti gbē kè fš gbāadeenɔzi zīna à gàa gbāan kōn bùsuderì gɔɔn bɔɔ siigɔɔnɔn n úroo?

39 Pɔlu wèala à bè: Yudan ma ũ. Wà ma i Taasu, Silisia bùsumme. Wéte tšasaideenlo. Ma wéɛ kemma n ma gba zé mà yā o gbēnɔne.

40 À à gbà zé, ben Pɔlu zé didikiia à ɔ kè gbēnɔne yáku. Kè aš yīte kítikiti, à yā óñne kōn Eberu yáo à bè:

22

1 Ma gbēnɔ kōn ma mareenɔ, à swá kpá à ma yāze ma tia.

2 Kè ašɔ mà èe yā ooñne kōn Eberu yáo, aš zè kítikiti. Ben Pɔlu bè:

3 Yudan ma ũ, wà ma i Taasu, Silisia bùsumme, ben ma né blè wéte guu kè. Gamalieli kijan ma doka kè wa dezino kūna dàdan a zéa. Má aīa ví Ludanɛ lán á kuu ná gbāa a píngi.

4 Ma wéɛ tà dōnzize pì sèrinɔa ai aš gbēkenɔ gága, ma gōgbē kōn nōgbēnɔ kùkù ma n ká kpésiaan.

⁵ Sa'oriki kōn gbēnsinɔ de ma sèedadeenɔ ũ ń píngi. Ma takada kè aɔɔ kè Damasiku Yudanɔne si ń ɔzĩ, méé gaa gwe mà gbē pìnɔ kúkú mà suíyo Yerusalemu wà wée tárnma.

Pɔlu a Yesu zé sena tɔkēnnena
(Zĩr 9:1-19, 26:12-18)

⁶ Kè má té zén, ma ka kī kōn Damasikuo ɔfántē kà midangura, ben kāndo gupura bíta b̀ ludambe à dāmala.

⁷ Ma bɔ ma lee tɔɔte, ben ma koto mà wà bème: Solu, Solu, à kè dia néé wée táamaa?

⁸ Ben ma bè: Dén n ũu, Dii? Ben à bème: Mámbe Yesu Nazareti kè néé wée táaa ũ.

⁹ Gbē kè aɔɔ kúmaonɔ gupuraa pí è, mɔde aɔɔe gbē kè èe yā oomaɔ koto maro.

¹⁰ Ben ma à là: Bón mé kee, Dii? Ben à bème mà fee mà gē Damasiku. Gwen weé yā kè a dieme mà kee ome píngi.

¹¹ Gupuraa pí í gbāaa tò ma wée e guu e dɔro, ben ma gbēnɔ ma kú ma ɔɔa aɔ gēmao Damasiku.

¹² Dɔnziri kee kú gwe kè wè bene Anania. È mì sie Luda dokane, bensɔ Damasiku Yudanɔ píngi è à tɔ nnaa sí.

¹³ À m̀ ma kiia à zè ma sae, ben à bème: Solu ma gbē, n̄ eara n̄ guu e. Gwe gɔɔ ma wée wè, ben ma à è.

¹⁴ À bè wa dezinɔ Luda bé à ma se le mà wée si Gbē Maale mà yā ma à lén mà à poyezi d̄s.

¹⁵ À bè mégɔ de à sèedadee ũ màgɔ yā kè má è kōn yā kè má mào oo baade píngine.

¹⁶ Ben à bè bón méé dāa dɔɔ, mà fee mà batisi ke ma durunnɔ é kēma kōn à sísinao.

Pɔlu zīna bori pāndenɔ kiia

¹⁷ Kè ma eara Yerusalemu, méé adua kee Luda ua, ben ma wéegupu è.

¹⁸ Ma Dii è, à òme mà ke kpakpaa mà bɔ Yerusalemu, zaake gbēnɔ é yā kè méé oo a musu síro.

¹⁹ Ben ma bè Diine, aɔɔ d̄s s̄ans̄an kè meèḡḡ ḡee aduakekp̄e kōn aduakekp̄en-ò le màḡḡ à náanekerino kaa kp̄esiaan w̄aḡḡ n̄ gbēe.

²⁰ Kè wèe à sèedadee Sitiví dee s̄s, mapi má kú gwe ma ze kōn à d̄erino, má n̄ utano kūnañne.

²¹ Ben Dii bème mà gá, é ma zī ai bori pāndenɔ kiia z̄aaz̄a.

Pɔlu né Romu gbēme

²² Aɔ swā kp̄a à yāzi ai à ḡaa à kà bori pāndenɔ yā pià, ben aɔ n̄a wiiia wà bè: À à de! Gbē kè taka kuuna zé v̄iro!

²³ Aɔɔe wii lee aɔɔe n̄ utano gb̄ak̄ee aɔɔe bùsuti f̄aa musu.

²⁴ Ben Romu sozano gbēnsi bè wà gē kōn Pɔluo n̄ be, wà à gbē kōn fl̄aò ai à ȳapuraa o wà e wà yā kè wèe wiii d̄ɔɔa à ȳanzi ma.

²⁵ Kè wèe Pɔlu ɔɔnɔ poroo le wà à yi, à bè soza bàdee kè kú gweene: A à zé v̄i à Romu gbē gbē ȳakpaekesaiɔ?

²⁶ Kè soza pí yā pí mà, à ḡaa à bè n̄ gbēnsine: Bón né kee? Gbē pí né Romu gbēme.

²⁷ Ben gbēnsi pí m̀ à Pɔlu là à bè: N̄ ome, Romu gbēn n̄ úɔ? À wèala à bè: Eè.

²⁸ Ben gbēnsi pí bène: Ma ɔɔ bíta kp̄ame, ben ma ḡs Romu gbē ũ. Ben Pɔlu bène: Mapi s̄s wà ma i à ùme.

²⁹ Ben gbē kē aṣṣo yezi wà yá lalaa yāano bōru kpēε gṣṣo. Kē gbēnsi pì dṣ kē Pōlu né Romu gbēme, vīa à kù kē à tò wà mò kàa yānzi.

Yuda gbāadeenṣ yakpaεkena kṣn Pōluo

³⁰ À guu dṣ kē gbēnsi pì yezi à yá kē Yudanṣ mòo sànsān ma, à mò pòroa, ben à sa'orikinṣ kṣn Yuda gbāadeenṣ kākṣa à mò kṣn Pōluo ní aε.

23

¹ Pōlu wéε pè gbāadeenṣa à bè: Ma gbēnṣ, yākee e ma swè vī Luda aεro ai kṣn a gbāao.

² Ben sa'oriki Anania ò a dogarinṣne aṣ à lé a léa.

³ Ben Pōlu bène: Luda n lé se, gbēntee kākā bε. Ní vēena néε yākpae keεmao doka musu, ben mpi sṣ n bṣ à kpēε, n bè wà ma lé.

⁴ Ben dogari pinṣ bè: Mbe néε Luda sa'oriki sṣsṣo léṣ?

⁵ Pōlu bè: Gbēnṣ, má dṣ sa'orikinlo, zaake wà kē Luda yān wà bè wàton wa bùsu gbāadee tṣ zaaa síro.

⁶ Pōlu dṣ kē gbāadee pinṣ gbēkenṣ né Sadusinṣme, aṣ gbēkenṣ sṣ Farisinṣ, ben à ònne gbāngbān: Ma gbēnṣ, Farisin ma ũ, Farisinṣ nén ma ũ. Gèṣ fεena tāmāa kē má vī yānzin ée yākpae keεmaozi.

⁷ Kē à yá pì ò, Farisinṣ kṣn Sadusinṣ fεε kṣo kṣn leokpakṣao, ben kakṣana kpàate leo plaa.

⁸ Sadusinṣ è be gèṣ è fεero, bensṣ malaikanṣ kṣn niniinṣ kuuro. Farisinṣ sṣ zè kṣn yá pinṣo píngi.

⁹ Zōka gbāaa gè ní té, ben Farisi kē aṣè doka dañne kenṣ fεε kṣn leokpakṣa gbāaa aṣ bè: Wéε yá zaa ke e gbē kéaro. Tó ninii ke malaika bé à yá òne sṣ né?

¹⁰ Kē leokpakṣa gbāa kù, sozanṣ gbēnsi e vīa keε le gbēnṣ tón Pōlu ke gyáigyairo yānzi, ben à ò a sozanṣne aṣ pita wà gè ní té aṣ à kù wà gáo ní bε.

¹¹ Zī beee gwāāvī Dii bṣ à mò Pōluzi à bè: Ní làakari kpáε! Lán n ma yá ò Yerusalemu kē nà, séde ñ o Romu dṣ.

Lékpakṣṣna Pōluzi

¹² Kē guu dṣ, Yuda kenṣ kākṣa asii guu aṣ la dà wà bè weé pṣ blero weé í miro ai wà gá Pōlu dεo.

¹³ Lékpakṣṣri pinṣo dε gṣṣon baplaaala.

¹⁴ Aṣ gāa sa'orikinṣ kṣn gbēnsinṣ kiia aṣ bènne: Wá si kṣn Ludao wa bè tó wéε Pōlu dero, tó wa pṣ blé, Luda láari kewa.

¹⁵ Apinṣ kṣn gbāadeenṣ a píngi à gá à o sozanṣ gbēnsine à móare kṣn Pōluo lán wà be á yezi à à yānṣ tāsai ke tia dε à káakupolaa bà. Wapinṣ sṣ wégṣ kú soru guu wà à dε zén ai àgṣ gá ká kē.

¹⁶ Kē Pōlu dāre négṣgbē ní yá kē aṣṣo gṣṣo pì mà, ben à gāa à gè sozanṣ bε à ò Pōlune.

¹⁷ Ben Pōlu soza bàdee sisi à bène: Ní gá kṣn gṣkpāre kèo a gbēnsi kiia, zaake à yezi à baaru ke kpáneme.

¹⁸ Ben à à sè à gāo ní gbēnsi kiia à bè: Pōlu kē wà à dà kpén ma sisi à kùeme mà mó n kiia kṣn gṣkpāre kèo. À yāke vī à yezi à onne.

¹⁹ Ben gbēnsi pì gṣkpāre pì kù a ṣṣa à gāo gusae ní gṣṣon plaa, ben à à là à bè: Bó yān ní vī ñ omεε?

²⁰ Ben à bè: Yudanō bé wà lé kpàkōsō, aō yezī wà kúenne ñ mō kōn Pōluo ñ gbáadeenōne zia, lán wà be aō yezī wà à yā gwa tia de à káakuplāa bà.

²¹ Nton weñero, zaake aō gbēnō e à dāa zén wà de gōn baplaaala. Aō la dà wà bè weé pō blero weé í miro ai wà gá à deo. Aō sorumi mà kō, n yān aō swā dōzi.

²² Gbēnsi pì bè gōkparē pìne: Nton tó gbēke dō kē ñ òmero. Ben à à gbàre.

Pōlu gbarēna Sizarea

²³ Ben à soza bàde gōn plaaanō sīsī à bèñne: À o soza fēedade gōn wàa doonōne aō soru ke wà gá Sizarea uusie úbleguro kōn sōde gōn baaagō akurino kōn sáride gōn wàa doonō.

²⁴ À sō yā keke Pōlunē à dia le wà gáo būsū gbēnsi Felisi kiia aafia.

²⁵ Ben à takada kēne à bè:

²⁶ Būsū gbēnsi Felisi, mamōma Kalaudiu Lisia ma takada kē kēne ma ñ kpamma.

²⁷ Yudanō bé wà gbē kēkii kù aō yezī wà à de. Kē ma à dō Romu gbē ū, ben ma gaa kōn sozanō ma à sīmma.

²⁸ Kē má yezī mà à taari kē aō èa ma, ma à sè ma gao aō yákpækērino kiia.

²⁹ Gwen má dōn kē taari kē aō èa né ñ doka yāme, èe yā kē kà wà à de ke wà à da kpésiaan kero.

³⁰ Kē wà lé kpàkōsōzi, wà à kpái kēme, ben ma à gbàemma gō má ò yādeenōne aō gá kōn à yāo n kiia gwe.

³¹ Ben sozanō kē lán wà òñne nà aō Pōlu sè wà gāao Antipatari gwāavī.

³² Kē guu dō, soza kē aōe táa oo kēse pino Pōlu nà sōdeenōne ñ ɔzī aō dōo ae, ben aō èara wà tà ñ be.

³³ Kē sōdeenō kà Sizarea, aō takada pì kpà būsū gbēnsi pì, ben aō Pōlu nàne à ɔzī.

³⁴ Būsū gbēnsi pì takada pì kyó kē, ben à Pōlu là būsū kē à bōn. À mà kē Silisia būsun à bōn,

³⁵ ben à bène: Tó gbē kē aō yā vīnyonō mò, mé ma lán aōé o nà. Ben à bè wàgō à dākpaa Herōdu pitakiia.

24

Yudanō Pōlu káarakpana

¹ Gurō sōoro gbera sa'oriki Anania mō Sizarea kōn gbēnsi kenō kōn dokadōri kē wè bene Tetuluo. Aō mò Pōlu káara kpá būsū gbēnsi kiia.

² Kē wà Pōlu sīsī, Tetulu fēe èe yā daaála à bè: Felisi, kōn n aubarikao wa būsū kaena aafia. N zia laasuulena bé à wa būsū ke maa.

³ Wè n tó nnaa sí wàgō n sáabu kpaa gu píngia gurō píngi.

⁴ Kē má yezī mà n yā gágaro, mé wée kemma ñ sùu kewao ñ wa yā néngo kēkii ma.

⁵ Wá è kē gbē pì né guderime. È yáketē da Yudanō té anduna guu píngi, à de dōnzize egeē kē wè ñ sīsī Nazaretideenō dōn'aedee ū.

⁶ Baa se à yezī à Luda ua gbāsī lé, ben wa à kù.

⁷⁻⁸ Tó n à lala n zīnda, né taari kē wá èa yápuraa dō.

⁹ Ben Yudanō yá'í kàara wà bè len yā pino de le.

Pōlu gina kōn a zīndao Felisi ae

¹⁰ Ben b̄usu gb̄ensi p̄i m̄i k̄e degū P̄olun̄e l̄e à yā o. Ben P̄olu b̄e: Lán má n d̄s yákp̄aek̄eri ū b̄usu k̄e guu à w̄è ḡi k̄e nà, beee yānzi m̄ée ma mib̄ona yā oo ma l̄aakar̄iazi.

¹¹ Tó ñ gb̄eka, weé onne k̄e ma gana Yerusalem̄u ma d̄onzi k̄ee de gur̄o kuri aw̄eεplaalaro.

¹² W̄ee ma e m̄ée l̄eokpak̄ōa k̄ee k̄ōn gb̄ekeo Luda uaro. W̄ee ma e m̄ée yáket̄e daa aduak̄ek̄pen̄o guu ke w̄éte guuro.

¹³ Gb̄e p̄in̄o é f̄ō wà taari k̄e āō èmaa s̄eedadee ennero.

¹⁴ Má s̄i k̄e z̄é k̄e āōe s̄isii d̄onzize egeε p̄i guun m̄ée d̄o wa dez̄in̄o Ludazi. Má yā k̄e wà k̄e Musa doka guu k̄ōn annabin̄o takadan̄o n̄áan̄ek̄ena p̄ingi.

¹⁵ Ma w̄ée d̄o Ludazi lán āōpin̄o bà k̄e gb̄e maaan̄o k̄ōn gb̄e zaaan̄o é f̄ee b̄ona gaan ñ p̄ingi.

¹⁶ Beee yānzi m̄eéḡō ma z̄inda totoo gur̄o p̄ingi l̄e ma sw̄è t̄ónḡō v̄i Luda ae ke gb̄ent̄ee āero.

¹⁷ Ma w̄ek̄ena k̄ōn ma b̄usuo gb̄era ma εara ma su ma ɔ dàr̄iima ma saa ò

¹⁸ Luda ua. K̄e m̄ée saa oo ma gb̄as̄ib̄ona gb̄era, ben wà ma le gwe. M̄ée gb̄ēn̄o kák̄aro, yáket̄e kuuro.

¹⁹ Asia b̄usu Yuda ken̄on yādeen̄o ū. Séde āō mó wà yā b̄o k̄ō l̄én n̄ kiia.

²⁰ Tó lenlo, ñ tó gb̄e k̄e āō kú k̄ēn̄o dà k̄e āō èma gur̄o k̄e āō yákp̄aε k̄ēmao o.

²¹ Sé yā m̄èn̄ doo k̄e má òn̄ne k̄ōn k̄òto gb̄āaa, ḡēn̄ f̄ēna yā musun āōe yákp̄aε k̄ēmaoz̄i.

²² Felisi Yesu z̄é bok̄ōte d̄s, ben à lá kà Yudan̄o yāla à bè: Tó sozan̄o gb̄ensi Lisia m̄ò, mé a yā m̄i deare.

²³ À ò soza bàdeene àḡō P̄olu dāk̄paa, m̄ode à à gba z̄é à ñam p̄á, à tó à gb̄ēn̄o à ñan ká.

P̄olu kuuna kp̄esiaan Sizarea

²⁴ Gur̄o plaaa gb̄era Felisi m̄ò k̄ōn a Yuda nāō k̄e w̄e bene Durusilao. À P̄olu s̄isi, ben à Kirisi Yesu n̄áan̄ek̄ena yā màa.

²⁵ P̄olu e yā oo maak̄ena musu k̄ōn z̄indak̄unad̄ōo k̄ōn yákp̄aεk̄ena k̄e èe m̄oɔo, ben v̄ia Felisi k̄ù à bè: Ñ f̄ee ñ tá ḡia. Gur̄o k̄e ma ɔ l̄è mé εara mà n̄ s̄isi.

²⁶ À w̄ée d̄o P̄oluzi k̄e eé ɔd̄onkp̄eεgbaa daareme, ben èḡō à sisii ḡēn̄ baaaḡō à mó f̄aadi boao.

²⁷ K̄e à k̄e w̄e plaa, P̄osiu F̄esutu v̄èε Felisi ḡēε ū. K̄e Felisi yezi àḡō nna k̄ōn Yudan̄o yānzi, ben à P̄olu tò da kp̄esiaan.

25

P̄olu z̄é k̄ōn gana Siza kiiao

¹ F̄esutu v̄ēna kpatan gur̄o aaḡō gb̄era à f̄ēε Sizarea à gà Yerusalem̄u.

² Gwen sa'orikin̄o k̄ōn Yuda gb̄āadeen̄o m̄ò à kiia āō f̄ēε k̄ōn P̄olu yāo. Āō w̄ée k̄eà

³ à s̄ūu ke à tó P̄olu m̄o Yerusalem̄u. Zaake āō z̄èo wà takut̄eε kpák̄pane z̄én wà à dem̄e.

⁴ Ben F̄esutu bèñne: P̄olu kú kp̄esiaan Sizarea, mapi s̄ō mé tá gwe tia.

⁵ A gb̄āade ken̄o mó wà gámao. Tó à yā zaa k̄ēme, é o.

⁶ F̄esutu k̄ēñyo lán gur̄o s̄oraaḡō ke gur̄o kuri taka bà, ben à εara à tà Sizarea. K̄e guu d̄ò, à v̄èε a tintia à bè wà mó k̄ōn P̄oluo.

⁷ Kè wà mòo, Yuda kè aṣ bò Yerusalemunṵ ligazi, ben aṣ yā bíta kè wèe fṵ wà à sèedadee èroonṵ dia paripari.

⁸ Pòlu yā sírila à bè: Mée taari ke Yudanṵ doka ke Luda uanero, ke Siza.

⁹ Fesutu e wete e àḡṵ nna kṵn Yudanṵ, ben à Pòlu là à bè: Né we ñ gá Yerusalemu le mà yákpae kenyo gwe yā kènṵ musuṵ?

¹⁰ Pòlu bè: Siza doka kè kṵ sī wà yákpae keomee aezīn má zen kè. Mée taari ke Yuda kenero lán mpi n̄ dṵ sánsán nà.

¹¹ Tó ma taari kè à kà wà ma de e kè, mée gízi mà garo. Mòde lán mée yā kè gbē kènṵ e oo ma musu ke ke nàro, gbēke zé vī à ma kpám̄maro. Gana Siza kiian ma zeo.

¹² Kè Fesutu lé kpàkṵsṵ kṵn a gbēnṵ à bè: Kè Sizan n zeo, à kiian né gán.

Gana kṵn Pòluo kí Agaripa kṵn Benisio ae

¹³ Gurṵ plaa gbera kí Agaripa kṵn Benisio mò Sizarea le wà ì kpá Fesutua.

¹⁴ Kè aṵe gurṵplaa kee gwe yānzi, Fesutu bò kṵn Pòlu yāo kína pìne à bè: Gṵgbē kee kú kè kè Felisi à tò da kpésiaan.

¹⁵ Kè ma gaa Yerusalemu, sa'orikinṵ kṵn Yuda gbēnsinṵ mòm̄e kṵn à yāo wà bè mà sùu ke mà yā daala.

¹⁶ Ma bèñne tó gbē kè wà mò kṵn à yāo e zé e à kṵ e kṵn gbē kè aṣ yā vī ledoonṵ à yā sírilaro, wa Romudeenṵ wee à kpám̄maro.

¹⁷ Kè wa su kè ledo, mée yā gágaro. Kè guu dṵ gṵṵ, ben ma vée ma tintia ma bè wà móm̄e kṵn adee.

¹⁸ Gbē kè aṣ taari èa pìno yā ò, aṵe yā zaa kè mée kpákpaa o à musuro.

¹⁹ Aṣ yáketè vīo n̄ dṵnzize yā musu kṵn gṵgbē kè wè bene Yesu yāo. À gà, ben Pòlu zè kṵn à kuuna wèndio yāo.

²⁰ Ma bídi kè yā pì zé dṵnaa, ben ma à là tò à yezi à gá Yerusalemu wà yā pì gṵgṵne gwe.

²¹ Ben Pòlu bè Romu kínan a zeo wàḡṵ a kúna. Ben ma bè wàḡṵ à dākpaa ai màḡṵ gá à gbarè Siza.

²² Ben Agaripa bè Fesutune: Má yezi mà gbē pì yā ma ma zīnda. Ben Fesutu bè: Né yā ma à lén zia.

²³ Kè guu dṵ Agaripa kṵn Benisio mò kṵn gakui bítao, ben aṣ gè kṵkākṵakekp̄en kṵn sozanṵ gbēnsinṵ kṵn wéte gbē bèedeennṵ. Kè Fesutu yā ò, wà mò kṵn Pòluo.

²⁴ Ben Fesutu bè: Kí Agaripa kṵn am̄oà kè á kúwao kènṵ pín̄gi, a gbē kèkii ès? Yuda kè aṵ kú Yerusalemunṵ kṵn gura kènṵ n̄ pín̄gi gbē pì yā sè wà mòoma, aṵe wii lèema aṣ bè à maa àḡṵ kuu doro.

²⁵ Mapi sṵ, mée e à yáke kè kè kà wà à dero, ben lán à zè kṵn Sizao nà, ma zeo mà à gbarèa.

²⁶ Mée yā pì gbá dṵ gbasà mà takada kē kínane à yā musuro. Beee yānzi ma m̄o a ae, at̄nsa mpi kí Agaripa, le yālalanaa gbera mà yā e mà kē.

²⁷ Zaake pisina gbarèmm̄ana taari kè wà èa sánsán ona sai zé vī ma kiiaro.

26

Pòlu a zīnda yā bōkṵtena kí Agaripa ae

¹ Ben Agaripa bè Pòlune: N̄ zé vī ñ n̄ yā o. Ben Pòlu ṵ sè à a zīnda yā bōkṵte à bè:

² Kí Agaripa, má è ma mìnnaa kè, kè má è mée ma zīnda yā bōkṵte n ae gbàa taari kè Yudanṵ dīma pín̄gi yā musu.

³ Atēnsa kè n̄ Yudanŋ fɛɛakaarayá d̄s píngi k̄n̄ n̄ yáketenŋ. Beee yānzi ma wéɛ kèmma n̄ ma yá kè mame.

⁴ Yudanŋ ma kuuna d̄s n̄ píngi zaa ma né féte zī naana zaa ma b̄sun ai Yerusalemu.

⁵ Aŋŋ ma d̄s à ḡi kè. Tó aŋŋ yezi, aŋé f̄s wà o kè má kú wa d̄nzirinŋ ḡáli kè gb̄aa k̄n̄ Luda yāo kè wè be Farisinŋ té.

⁶ Tia sa wèe yākpaɛ kɛɛmao kè ma wéɛ d̄ŋ l̄é kè Ludaa gb̄è wa dezinŋezi yānzi.

⁷ Wa bori mèn kuri awɛɛplaaanŋ èḡŋ d̄ŋŋ Ludazi fāant̄ɛ k̄n̄ gwāāvīo wéɛd̄na l̄égb̄ena d̄n̄k̄ŋ p̄izi. Kí, támaa p̄i yānzin Yudanŋ fɛɛmazizi.

⁸ B̄yānzin Luda gènŋ fɛɛna k̄are yā zésaidee ūzi sɛɛ?

⁹ Mapi s̄ŋ yā, ma zɛo kè yá kè eé b̄ŋ Yesu Nazaret̄i kpɛɛ píngin m̄éḡŋ kɛɛ.

¹⁰ Len má kè l̄e Yerusalemu. Sa'orikinŋ ma gba zé, ben ma Luda gb̄enŋ kà kp̄esiaan pari. Tó wèe n̄ dedɛɛ s̄ŋ, ma l̄é èḡŋ kú à guume.

¹¹ M̄èḡŋ gaa aduakɛkpɛ k̄n̄ aduakɛkpɛo gèn̄ baaaḡŋ m̄àḡŋ wéɛ t̄aam̄ma mà gā nar̄ma l̄e aŋ l̄é sé Yesuzi. Ma p̄ŋŋ f̄ɛnañzi, ben m̄èé gā ĩa dar̄ma wéte swabaaanŋ.

P̄lu a Yesu zé s̄ena yá'ona

(Zīr 9:1-19, 22:6-16)

¹² Beee yānzi m̄éɛ gaa Damasiku k̄n̄ iko kè sa'orikinŋ ma gb̄areozi.

¹³ Kí, kè má té zén k̄n̄ ɔf̄ant̄ɛo di m̄idangura, ma gupuraa è à b̄ŋ ludambɛ à d̄amala k̄n̄ ma gb̄enŋ, à p̄ási de ɔf̄ant̄ɛla.

¹⁴ Wa l̄e t̄ɔte wa píngi, ben ma k̄oto mà wà bèmɛ k̄n̄ Eberu yāo: Solu, Solu, à kè dia néɛ wéɛ t̄aamaa? L̄èz̄ŋna k̄n̄ gb̄áo kyatee sai e ĩa daamma fá!

¹⁵ Ma bè: Dén n̄ ūu, Dii? Ben Dii bè: Mámbe Yesu kè néɛ wéɛ t̄aa ū.

¹⁶ N̄ fɛɛ n̄ zɛ. Ma b̄ŋ ma m̄onzi l̄e mà n̄ sé ma zikeri ūmɛ, ñḡŋ de yá kè n̄ è k̄n̄ yá kè m̄é ɔb̄annɛɛo s̄eedadee ū.

¹⁷ Mé n̄ m̄i sí Yudanŋ ɔzī k̄n̄ bori p̄andenŋ. Mé n̄ z̄iim̄ma

¹⁸ l̄e n̄ n̄ wéɛ k̄éñne, aŋ kpɛɛ li gusiaane wà aɛ d̄ŋ gupuraa, aŋ b̄ŋ Set̄an gb̄aaan wà ḡɛ Luda p̄ŋn̄, l̄e aŋ durunnŋ e à k̄ém̄ma, aŋ baka ḡŋ kú k̄n̄ Luda gb̄enŋ ma náanɛkɛna yānzi.

P̄lu z̄ikena Yesune

¹⁹ Kí Agaripa, àmbɛ à tò m̄éɛ gí ludambɛ gb̄è kè b̄ŋ à m̄òmazi yāziro.

²⁰ Ma waazi kè Damasiku ḡia k̄n̄ Yerusalemuo, ben má kè Yudea b̄usu gu píngia k̄n̄ bori p̄andenŋ k̄iiao. Má òñne aŋ n̄sɛ l̄ie wà aɛ d̄ŋ Ludaa, aŋ yá kè eé tò wà d̄ŋ kè aŋ n̄sɛ l̄ie ke.

²¹ Beee yānzin Yudanŋ ma kú Luda uazi, aŋŋ yezi wà ma de.

²² Luda d̄n̄len má kuuo ai k̄n̄ a gb̄áo, ben má z̄ena à s̄eedadee ū né féte k̄n̄ gb̄énsinŋne n̄ píngi. M̄èé yá p̄ande oro, sé yá kè annabinŋ k̄n̄ Musao ò à kɛɛ baasiro.

²³ Aŋ bè Mesaya é m̄è'ɔamma e, àmbɛ eé fɛɛ b̄ŋna gaan káaku à gupura yá o Yudanŋne k̄n̄ bori p̄andenŋ.

²⁴ Kè P̄lu e a z̄inda yá b̄ok̄t̄ɛ l̄e, Fesutu w̄ii d̄ŋa à bè: ĩa k̄amman yó P̄lu? N̄ d̄ŋna b̄ita bé èe n̄ m̄i l̄ieɛ.

²⁵ Ben P̄lu bè: ĩa e kámaro, gb̄è bèede Fesutu. Yāz̄edeen m̄éɛ oo, ben s̄ŋ yápuraame.

²⁶ Kí, lán n̄ yá beeenŋ d̄ŋ nà mé f̄ŋ mà yá onne s̄úusu v̄ia sai. Má d̄ŋ kè à kee e kɛ n̄ m̄i kp̄ɛero, zaake yá p̄i né gusae yānlo.

²⁷ Kí Agaripa, n̄ yá kè annabinŋ ò síŋ? Má d̄ŋ kè n̄ sí.

²⁸ Ben Agaripa bè Pɔlune: Gurɔ zaka néngo kè guu néε daa né f̄ ò ma liε mà ḡ5 Yesudee ūn yó?

²⁹ Pɔlu bè: Baa tia ke gikena má yezi, tó Ludaa wè. Èε ke ndonlo, k̄n gbē kè aɔɔe ma yā maa gbāanɔ ñ píngi, aɔ ḡ5 lán má de nà m̄kyakoo k̄nɔ baasi.

³⁰ Ben kína pì k̄n bùsu gb̄nsio k̄n Benisio f̄ε k̄n gbē kè aɔ kakɔana gweenɔ.

³¹ Kè aɔ b̄ε, aɔɔe o'ook̄nε: Gbē pì e yā kè kà wà à de ke wà à da kp̄siaan k̄ero.

³² Ben Agaripa bè Fesutunε: Tó gbē pì e zε k̄n gana Siza kiiao yāro, le wé f̄5 wà à gbare.

27

Gana k̄n Pɔluo Romu góro'ite guu

¹ Kè wà zèo wà da Itali zén, ben wà Pɔlu k̄n pisina kpaa kenɔ nà soza bàdee kè wè benε Yuliune a ɔzì. À de soza gáli kè wè be Siza sozanɔ d̄n'aεdeenɔ doke ū.

² Wa gē góro'ite kè b̄ Adaramitiumu guu, èε b̄εε k̄n Asia bùsu wétεnɔ, ben wa da zén. Masedonia bùsu gbē Arisitaku Tesalonika kúwao.

³ Kè guu d̄ wa ka Sid̄5. Yuliu Pɔlu k̄na k̄n n̄sεo do, ben à à gbà zé à gá a gb̄nɔ gwa le aɔ d̄nle kenε.

⁴ Kè wa b̄ gwe, wa ka í dagura. Kè ĩa e daawale yānzi, ben wa d̄ Sipiru bùsuzi kp̄εε kpa.

⁵ Tāa'ona ísiaa dagura wa d̄ Silisia k̄n Pamfilia bùsunɔzi, ben wa ka Mira, Lisia bùsun.

⁶ Gwen soza bàdee pì Alesandaria góro'ite kè èε gaa Itali èn, ben à wa kan.

⁷ Gurɔ kenɔ guu wa tá bùsa. ɔsi k̄n ɔsiion wa ka Sinidu léa. Kè ĩa e wewe wà gá súusuro, wa p̄nε wa b̄ Kereti bùsu kp̄εε kpa Salam̄nε saε.

⁸ ɔsi k̄n ɔsiio wée d̄ɔ Keretizi, ben wa ka guu kè wè be Górod̄ki Maaan. À k̄i k̄n wéte kè wè be Laseao.

⁹ Lán wa ḡi kè zén nà, wa gana aε ḡ5 kari ū, zaake Yudanɔ léyigurɔ ḡε k̄. Bee yānzi Pɔlu lé d̄ar̄ma

¹⁰ à bè: Gb̄nɔ, má è tá k̄k̄i é m̄ k̄n ásar̄u bítao k̄n m̄nzio. Èε ke góro pì k̄n à asoonɔ adonlo, k̄n wapin̄mε se.

¹¹ M̄de soza bàde górof̄iri k̄n górodeeo yā si de Pɔlu yāla.

¹² Gu pì maa wà góro d̄n wà buusie ble gwero, ben gbē paridee zε k̄n dana zén-o. Aɔ yezi wà ká Fenisi, wéte kè kú Kereti ɔf̄ant̄éḡεkp̄n kpa, tó eé sí ke wà buusie ble gwe.

Zàga'ĭa f̄εna ísiaala

¹³ Kè ĩa buse f̄ε ɔɔm̄ete kpa, aɔɔe daa aɔé f̄5 wà ñ p̄yezi kemε. Ben aɔ ñ góro p̄oro wà dà zén aɔɔe d̄ɔ Keretizi k̄ik̄i.

¹⁴ Èε ḡi k̄ero zàga'ĭa gbāaa kè wè be ĩa p̄āsì b̄ Kereti kp̄iī kpa.

¹⁵ À góro liε, wéε f̄5 wà m̄i d̄a d̄ro, ben wa ḡ5 tézi.

¹⁶ Kè à wa kpa luan néngo kè wè be Kodazi, à k̄wa s̄aò f̄ete. ɔsi k̄n ɔsiion wa wa góronε m̄isib̄ è wá k̄u gwe.

¹⁷ Kè aɔɔ s̄è wà ḡεo góro ìsi guu, ben aɔɔ k̄k̄e aɔ bà kà góro ìsi p̄nε. Kè aɔɔe v̄ia keε Libia bùsu ísararaa ḡēnane yānzi, ben aɔ góro kúra p̄εé ñn aɔ ḡ5 té ĩazi.

¹⁸ Kè guu d̄, lán zàga'ĭa ḡi e wa góro ȳip̄aȳip̄aa gb̄āngb̄ān nà, ben aɔ nà asoonɔ zuzunaa í guu.

19 À guro aagõdee zī aṣ́ ń góro zíkẹ̀bọ̀nọ̀ b̀̀e aṣ́o kwèe ń zīnda.

20 À kà guro ̀̀gbangba ̀̀fántē k̄n s̄ōs̄ōn̄en̄ō e b̄oro, ̀̀ia pásī pì k̄n louo e kpáero. M̄isina t̄amaa k̄e wá v̄i yáa yáawa p̄íngi.

21 Wa guroplaa k̄e wée e wa p̄o bl̄ero, ben P̄olu f̄e à bènn̄e: Gb̄en̄o, t̄o a ma yá m̄ame yá, le wée f̄e Kereti, m̄ónzi k̄n ásaruo k̄e borii gbasa à wa lero.

22 Ai tia mée lé daaawa à a làakari kpáe! A gb̄eke é garo, séde góro p̄i yaka.

23 Ḡiá gwáav̄i Luda k̄e má de à p̄o ū mée d̄ozi malaika b̀̀ò à m̄omazi

24 à bè: N̄ton v̄ia kero, P̄olu. Séde n̄ Siza ae le. Luda gb̄e k̄e aṣ́o kúnyo góro guuno b̄nn̄e aafia n̄ p̄íngi.

25 Beee yānzi gb̄en̄o, à a làakari kpáe! Má Luda náane v̄i k̄e eé ke lán à òme nà.

26 Séde wà ká luan ke ísararaan.

27 À guro ḡero dosaidee zī gwáav̄i ̀̀ia pásī pì e wa gáe Adariatiki ̀̀ila ai tia. Ben lezando góro gb̄en̄o e daa wa ka k̄i k̄n í baaome.

28 Ben aṣ́ bà ̀̀ilgwab̄o gb̄are ín, aṣ́o è ḡàs̄asuu basiiḡo. K̄e à k̄e saa f̄ete aṣ́o gb̄are d̄o, aṣ́o è à z̄à kà ḡàs̄asuu baaaḡo.

29 Aṣ́o e kp̄ana gb̄elaa v̄ia kee, ben aṣ́o kúra m̄en siiḡo gb̄are góro p̄oro k̄pe, ben aṣ́o e adua kee le guu d̄óm̄a.

30 Góro gb̄en̄o e zé wete e aṣ́o b̄o góro guu aṣ́o bàà lé, ben aṣ́o e góro m̄isibo p̄i pitaa aṣ́o da ̀̀ila, aṣ́o kee lán wà be wà yezi wà kúrano gbare góro ae bà.

31 Ben P̄olu bè soza bàdeene k̄n à bàsaideen̄o: Tó gb̄e been̄o e ḡo góro guuro, é f̄i à b̄oro.

32 Ben sozan̄o góro m̄isibo bàno z̄z̄z̄ aṣ́o tò à l̄e ín.

33 K̄e guu yezi à d̄o, P̄olu agbaa kp̄áine n̄ p̄íngi aṣ́o p̄o ble à bè: À guro ḡero dosain gb̄aa a ḡo logona p̄oble sai.

34 Mé e agbaa kp̄aaare à p̄o ble, le à gb̄aaa e à b̄o aafia. Baa a m̄ikā m̄en do eé léero.

35 P̄olu yábee'ona gbera à burēdi s̄e à Luda sáabu kp̄a baade p̄íngi wáa, ben à l̄i èe soo.

36 Aṣ́o baade p̄íngi làakari kp̄ae, ben aṣ́o p̄o bl̄e sa.

37 Wam̄owa k̄e wá kú góro guuno wa p̄íngi wa ka ḡon̄ wàa do kp̄e baaaḡo akuri aw̄eesw̄eedo.

38 K̄e aṣ́o p̄o bl̄e wà kà, aṣ́o p̄owe b̄e wà kà ín, le góro e à futa kú yānzi.

Góro'ite yakana

39 K̄e guu d̄o, aṣ́o s̄is̄iaa è aṣ́o d̄oro. K̄e aṣ́o ígukoto è k̄n b̄usu'aat̄e sarara, ben aṣ́o z̄eò wà gá k̄n góroo ígezi, tó weé f̄i.

40 Aṣ́o kúrano p̄oro aṣ́o dà í guu, ben aṣ́o górolib̄o b̄a p̄oro ḡo. Aṣ́o góro ae bisa p̄oro ̀̀iane, ben aṣ́o m̄i p̄e ígee pia.

41 Ben aṣ́o s̄i b̄usu'aat̄en̄ d̄ona sai, ben góro z̄e gwe. B̄usu'aat̄e p̄i góro ae kú ḡín̄in èe f̄i à nigáro, ben ís̄kana k̄e e kaka k̄n gb̄aaa e góro p̄oro k̄pe yakaa.

42 Sozan̄o z̄eò wà p̄isinan̄o d̄ede, le aṣ́o gb̄eke t̄on í kp̄a wà pit̄ínguro yānzi.

43 M̄ode soza bàdee yezi à P̄olu m̄i sí, ben à ḡinne aṣ́o n̄ p̄oyezi ke. À bè íkparino d̄óine ae aṣ́o kusi ̀̀ia aṣ́o bik̄u,

44 gb̄e kp̄aaan̄o ḡo t̄e n̄ k̄pe lí l̄et̄egēen̄o ke góro kason̄o musu. Len baade p̄íngi í baa l̄e aafia le.

28

P̄olu kuuna Malata luan

1 K̄e wa í baa l̄e aafia, wá mà luan p̄i t̄on Malata.

² Bēdeenɔ wa si kōn yenzio maamaa. A5 gbāake kpàwazi, a5 té sà lèwe, zaake lou nà manaa, ben ĩa bōe.

³ Pɔlu yàka kete kàkōa à mò èe kaa tén, pitigoo kú à guu. Kè té puusu à pà, à bò à Pɔlu sò a ɔɔa.

⁴ Kè bēdeenɔ mlè pì è dɔ à ɔɔa, a5 bèkōne: Gbē beee né gbēderime yāpura. Baa kè à bikù ĩla aafia, yāpuraa e wene àgɔ kuuro.

⁵ Mɔde Pɔlu mlè pì gbāke à dà tén, èe pòke kenero.

⁶ Gbēnɔ wée dɔzi kè à ɔɔ é ká à léé à ga gwe gɔɔme. Kè à gi kè, a5 è pòkee e à lero, ben a5 lé lie a5 bè, gbē pì né taa ĩsi keme.

⁷ Guu pì saen luan gbēnsi kè wè bene Publiu bēe kún. À wa diē gurɔ aagɔ à nibòkēē kēwe kōn yenzio.

⁸ Publiu dee daena kōn mēwāao èe bāndubāndu kēē. Ben Pɔlu gè à kiia à adua kēne, à ɔ kēa à à kèkōa.

⁹ Kè à kè le, luan pì gyāre kpaaanɔ mò à kiia, ben a5 kèkōa se.

¹⁰ A5 wa kpe dà maamaa. Kè wée taa, a5 kūsāe kēwe dɔ.

Pɔlu kana Romu

¹¹ Wa kuuna luan pì guu mɔ aagɔɔ gbɛra wa gē góro'ite kè buusie blè gween wa da zén. Góro pì bò Alesandaria wà sika tāanɔ sēeda kēa.

¹² Kè wa ka Sirakusi, wa gurɔ aagɔɔ kè gwe.

¹³ Bona gwe wa dɔ ígeezi ai wa gaa káo Rēgiumu. Kè guu dɔ ĩa bò sɔɔmete kpa, à gurɔ plaadeen wa ka Puteoli.

¹⁴ Wéte pì guun wa Yesudeenɔ lèn. A5 bè wà sùu ke wà azuma doo kēnyo. Wá kè le, ben wa da Romu zén.

¹⁵ Romu Yesudeenɔ wa baaru mà, ben a5 mò dawale. Gbēkenɔ wa le Apiu Yāran, gbēkenɔ sɔ guu kè wè be Pitakimen'aagɔn. Kè Pɔlu n é, à Luda sáabu kpà à à lāakari kpāe.

Pɔlu waazikena Romu

¹⁶ Kè wa ka Romu, wà Pɔlu gbà zé àgɔ kuu adona kōn soza kè eégɔ à dākpaao.

¹⁷ Gurɔ aagɔɔ gbɛra Pɔlu Yuda gbēnsinɔ sìsi. Kè a5 kàkōa, à bènéne: Ma gbēnɔ, méé zā Yudanone yákearo. Méé bɔ wa dezinɔ fēeakaarayāke kpēero, ben wà ma kú Yerusalemu wà ma kpa Romudeenɔa.

¹⁸ A5 ma lala yāzi a5ɔe yāke e ma musu kè kà wà ma dero, ben a5ɔ yezi wà ma gbare.

¹⁹ Ben Yudanɔ bò ma kpēē. Tiasi ma ze kōn gana Siza kiiao, èe ke má yā vī kōn ma būsū gbēnɔnlo.

²⁰ Bēee yānzi ma a gbeka, le wà kɔ e mà yā oao, zaake gbē kè Isarailinɔ wée dɔzi yānzin wà mò kè kāmazi.

²¹ Ben a5 bènéne: Wée takada ke e à bò Yudea būsun n yā musuro. Wa gbēke sɔɔ e bɔ gwe à sùwe kōn n baaru zaaaro.

²² Wá é à maa wà yā kè n vī ma n lézī, zaake wá mà kè wè dɔnzize pì zaa bo gu píngiame.

²³ A5 gurɔɔ diēkōne kōn Pɔluo, ben a5 mò à kiia ua kè à pìtan paripari. À yezi a5ɔ a yāze dɔ Yesu yā musu, ben à nà Musa dokaa kōn annabinɔ yāno, à kpata kè bò Luda kiia yā ònne à bòkòteñne zaa kongɔ ai uusie.

²⁴ Gbēkenɔ yā kè èe oonɔ zé è, mɔde gbēkenɔ gizi.

²⁵ Kè a5ɔe kēēkōa kōn leokpakōao, Pɔlu yā mèn doo kàarañne à bè: Yā kè Luda Ninii dà annabi Isayane à ò a dezinone né yāpuraame, kè à bè:

²⁶ N gá ñ o gbē mōnɔne,

ašégõ swā kpaa yākemana sai,
ašégõ guu gwaa yāke'ena sai.

²⁷ Aõ nðse vīro ɛ wàton ɔndõ kũro yānzi,
aõ swā gbāa ɛ aõton yā maro yānzi,
aõ wéɛ kpakõrena ɛ aõton guu ero yānzi,
zaake aõ yezi wà aɛ dõma mà n gba aafiaro.

²⁸⁻²⁹ Beee yānzi, àgõ dõ kè Luda gbẽnõ zì kõn m̀sina yāo bori pāndenõa. Aõmbe weé sí.

³⁰ Põlu kè kpé kè èè à fīa boo guu wè plaa mámmam. Ègõ gbē kè aõè mó fāadi boonõ kũu ɔplaplaa n pĩngi.

³¹ À kpata kè bõ Luda kiia yā waazi kèñne à Dii Yesu Kirisi yā dàñne kõn làakario kpaena, gbēkee e kpánero.

ROMUDEENƆ

Baade píngi né durunkerime 1:1-3:20

Lán Luda è tó yá bɔ́nyo nna ná 3:21-4:25

Kuuna gb̄e dufunɔ́ ɔ́ Kirisi guu 5:1-8:39

Yá kè Ludaa e wɛtɛɛ Isarailinɔ́ musu 9:1-11:36

Yesudeeno yákená 12:1-15:13

Pɔ́lu ikpamma 15:14-16:27

Pɔ́lu ikpana Romudeenɔ́

1 Mamɔ́ma Pɔ́lu, Kirisi Yesu zɔ́bleri, Luda ma sisi à ma die a z̄lri ũ, baaru nnaa

2 kè à ḡiake à à lé gb̄e a annabinɔ́ne aɔ́ kè à yán kpàri ũ.

3-4 À Né Yesu Kirisi wa Dii yán baaru nnaa pi ũ. À gb̄enteekɛɛ guu à b̀ Dauda borii guume. À ludaninikɛɛ guu à fɛena gaan ðɔ́awe kɔ́n gb̄áaao kè Luda Nén à ũ.

5 Kirisi ma gba zé màḡɔ́ de a z̄lri ũ bori píngine, le aɔ́ e wà à náane ke aɔ́ ḡɔ́ à yámarinɔ́ ũ le à tɔ́ bɔ́.

6 Á kú gb̄e kè Yesu Kirisi n̄ sisi à n̄ séno té se.

7 Ma takada kèkii kèare, a Romudee kè Ludaa yeazi à a sisi a ḡɔ́ à gb̄enɔ́ ũ píngi. Luda wa De kɔ́n Dii Yesu Kirisio gb̄ekɛɛ keare à a gba aafia.

8 Káaku ḡiá ma Luda sáabu kè Yesu Kirisi gázi a píngi yá musu, kè a ludanaanekena dà andunala píngi yánzi.

9 Tó méɛ adua kɛɛ gurɔ́ píngi, a yá è sámaguro. Ludan ma sèdadee ũ. Àpin méɛ dɔ́zi kɔ́n ǹseo do méɛ à Né yá baaru kpaá.

10 Mèèḡɔ́ wéɛ kea à zé kekeɛ lán à yezi ná, le mà e mà mó a gwa sa.

11 Ma wéɛsialena nii e ma deɛ maamaa, le mà e mà Luda Nini gba ke daagu a kásápeena yánzi,

12 le a ludanaanekena kɔ́n ma pɔ́o e à wa baade gba swè.

13 Ma gb̄enɔ́, má yezi àḡɔ́ d̄ɔ́ kè mèèḡɔ́ gurɔ́ die ḡen baaaḡɔ́ mà mó a gwa, le mà a z̄i gb̄e e a té lán má è bori pãndenɔ́ té ná, m̀de ai tia méɛ zé ero.

14 Girikiyámarinɔ́ kɔ́n Girikiyámarisaideenɔ́ n̄ píngi, d̄̀rinɔ́ kɔ́n d̄̀risaideenɔ́ n̄ píngi, n̄ yá ḡɔ́ ma yá ũ.

15 Beeɛ yánzi ma mà wà mà baaru nnaa pi kpá a Romudeenɔ́ne se.

16 Mèè wí de kɔ́n baaru nnaa pi yáoro, àmbe gb̄áa kè Luda è gb̄e kè aɔ́e à náane keeno mí sio ũ, at̄nsa Yudanɔ́, n̄ gbera bori pãndenɔ́.

17 Baaru nnaa pi è owe lán Luda è tó yá bɔ́nyo nna ná. À de ludanaanekena yá ũ adome, lán wà kè Luda yán ná wà bè: Gb̄e kè Ludaa tò yá b̀o nna à náane kè èe kɛɛ yánzi éḡɔ́ kuu.

Gb̄enteenɔ́ né taarideenɔ́me Luda kiia

18 Zaa musu Luda è a pɔ́fè pita gb̄entee kè n̄ zaakena è zé z̄ɔ́ yápuraaenɔ́a n̄ pákpazina kɔ́n n̄ zaakenao yánzi.

19 Yá kè weé f̄ɔ́ wà d̄ɔ́ Luda yá musu utenañero, Luda bé à yá pi b̀ɔ́ne gupuraa.

20 Zaa gurɔ́ kè à anduna kàɛ, à gb̄áa kè è yáaro kɔ́n à ludakɛɛ kè wè e kɔ́n wéeroo b̀ gupuraa à z̄inɔ́ guu wásawasa. Beeɛ yánzi gb̄enteenɔ́ agbaakpana víro.

21 Aṣṣo Luda dṣ, mṣde aṣṣe bṣe lṣne a zṣa wà à sàabu kpáro. Ní laasuunṣ kṣ pā, ben aṣ gṣṣ gusiaan ní mṣsai yānzṣ.

22 Aṣ ní zṣnda diṣ ṣndṣrinṣ ũ, ben aṣ gṣṣ mṣsaiṣdeṣnṣ ũ.

23 Aṣṣe dṣnzi ke gbṣṣntee kṣ aṣṣe gaanṣ kṣn bāanṣ kṣn nṣbṣnṣ kṣn pṣtaa'onkuseanṣ takanṣ Luda kṣ è garoo gṣṣe ũ.

24 Àmbe à tò Luda ní kpá gbṣṣikṣnazi, le aṣ wṣsaiyā ke kṣṣo, lán aṣṣe à ni de ní nṣse guu ná.

25 Aṣ Luda yāpuradee lendee kpá kṣn egeṣo. Aṣṣe dṣnzi ke Luda pṣkenanṣne wà dṣnzi Luda kṣ pṣ píngi kṣ gṣṣe ũ. Aubarikadeṣ à ũ gurṣ píngi! Aami.

26 Beeṣ yānzṣi Luda ní kpá wṣsaiyā nidṣnaa. Baa ní nṣgbṣṣnṣ yā kṣ wṣ keṣ lendee kpá kṣn yā kṣ wṣ keṣrooo.

27 Lemṣe se gṣgbṣṣnṣ yā kṣ wṣ keṣ kṣn nṣgbṣṣnṣo tò, aṣṣe lugakṣzi. Gṣgbṣṣe kṣn gṣgbṣṣe è wṣsaiyā ke kṣṣo aṣṣe à gbṣṣe è ní zṣndaa ní sāsāna lṣn.

28 Zaake aṣṣe we wà zṣ kṣn Luda dṣnaoro, ben à ní laasuu kṣ lekpreṣ, le aṣ yā kṣ de wà keṣroonṣ ke.

29 Yā zaa píngi pṣkṣṣerṣnma: Nṣse pāsṣi, wṣṣekaka, kenā kṣṣo ñi, nṣsegṣṣaanṣ, gbṣṣeṣna, swṣṣe, gbṣṣblena kṣn mṣnafikikṣnao. Kṣmṣṣṣdeṣnṣ ní ũ,

30 gbṣṣyakarṣnṣ, Luda ibṣṣṣnṣ, gbṣṣ takiikṣrinṣ, yṣkṣṣdeṣnṣ, ñadārinṣ, zaa laa-suulerṣnṣ, de kṣn dao yāmarisaideṣnṣ,

31 mṣsaiṣdeṣnṣ, náanṣsaideṣnṣ, gbṣṣyākerisaideṣnṣ, sṣsobisaideṣnṣ.

32 Aṣṣo dṣ kṣ Luda diṣ kṣ yā beṣe taka kṣrinṣo kà wà ní dṣdeṣ, mṣde aṣṣe ze kṣn à kenanṣ adoro, aṣṣe té ká à kṣrinṣmmṣe dṣ.

2

Luda é yākpae ke a zṣa

1 Beeṣ yānzṣi mmṣn kṣ neṣ gbṣṣe pānde taari ee, ní agbaa vṣ ñ kpáro. Tó n gbṣṣe pānde taari è, n n zṣnda dà yāmmṣe, zaake n gbṣṣetaari'eri neṣ ke le se dṣ.

2 Wá dṣ kṣ Luda yākpaekeṣna kṣn yā beṣe taka kṣrinṣo kuu a zṣame.

3 Mmṣn kṣ neṣ yā beṣe taka kṣrinṣo taari e, ben neṣ ke le se, néṣ daa né bṣ Luda yākpaekeṣnan yṣ?

4 Ke néṣ dṣkeṣ kṣn Luda nnakṣnnṣna bítao kṣn à menao kṣn à sṣuome? Ní dṣ kṣ Luda e à nnaa keṣne le ñ n nṣse liṣ yānzṣinloo?

5 N swāgbāaa kṣ, néṣ nṣse liṣro, néṣ pṣfṣe kaakṣanzi ai Luda pṣfṣepitamagurṣo zṣi, tó Luda yākpaekeṣna kṣn gbṣṣe a zṣa bṣ gupuraa.

6 Éṣ fṣa bo baadṣṣe a yākeṣna.

7 Gbṣṣe kṣ aṣṣe gakui kṣn bṣṣe kṣn mṣvāsaio wṣṣeṣ bensṣ aṣṣe à maa keṣ kṣn menaonṣ é wṣndi kṣ è yāaroo e.

8 Gbṣṣe kṣ ní zṣnda pṣyeziyā e dṣṣṣne aṣ aṣ gṣ yāpuraazi aṣṣo té à zaaazinṣo sṣ, Luda é pṣfṣe kṣn pṣṣṣo pitaṣma.

9 Wṣṣṣṣmma kṣn wāwāao é zaakeri píngi le, atṣṣna Yudanṣ, ní gbera bori pāndenṣ.

10 Luda é maakeri píngi gba gakui kṣn bṣṣe kṣn aafiao, atṣṣna Yudanṣ, ní gbera bori pāndenṣ.

11 Zaake Luda è gbṣṣeke wṣṣe gwaro.

12 Gbṣṣe kṣ durun kṣ Musa doka dṣsai é kaate le doka pṣ sai. Gbṣṣe kṣ durun kṣ nana doka pṣ ṣzṣi sṣ, Luda é yākpae keṣo doka pṣ musume.

13 Èṣ ke gbṣṣe kṣ èṣ doka maa kṣn swāo bé à maa Luda kiiaro. Gbṣṣe kṣ èṣ zṣi keṣa bé eṣ bṣ maa.

14 Tó borií kè aʒ Musa doka dʒroonɔ yá kè kʒ sio kè kʒn n̄ zĩndao, aʒo doka vĩ n̄ zĩndaame.

15 Aʒe ɔɔɔawe kè yá kè kú doka pì guu kú n̄ n̄semme. Aʒ laasuu e yápara kpaaa ɔ, zaake aʒ laasuu mèn doró, à kenɔ è n̄ da yán, à kenɔ è n̄ bɔn.

16 Leme yákpaekegurɔ zĩ Luda é yákpae ke kʒn gbēnteenɔ yá kè utena aʒ n̄ʒen musu Kirisi Yesu gāzĩ, lán baaru nnaa kè mée kpaa ò nà.

Yudan̄ né dokadarisaideen̄me

17 N Yuda ina, n ze kʒn n Yudakeeɔ, n̄ Musa doka náane vĩ, née yòkʒ kee Ludaɔ.

18 N̄ Luda poyezi dʒ kʒn yá kè zé v̄io, kè wà doka pì dàdanne yānzi.

19 Née daa n̄ de v̄ianɔ wéede u, gbē kè aʒo kú gusiaa guunɔ fitia ũ,

20 wéesiadeenɔ yádanneri ũ, gbē dufunɔ aufaa ũ. Née daa Luda dokan dʒna kʒn yáparaao mi ũ.

21 Mmɔn kè neé yá da gbē pāndenɔne, bʒyānzi neé da n zĩdaneziroo? N bè wāton kpái oro, mpi neé o sʒʒ?

22 Neé be wāton zina kero, neé zina ke sʒʒ? Neé kya ká tāanɔn, neé n̄ kpé pónɔ kpái o sʒʒ?

23 Neé yòkʒ ke Luda doka musu, ben n doka pì danasai è Luda tʒ yaka.

24 Zaake a yānzin bori pāndenɔ ègʒ Luda tʒ zaaa siizi lán wà kè à yán nà.

25 Tó n̄ Luda doka kūna, ben bāngukena àre v̄inne. Tó née à yá da sʒro, n̄ sáa kʒn gefɔɔdeen̄me.

26 Tó gefɔɔdee Luda dokanɔ kūna, Luda é gefɔɔdee pì gwa sáa kʒn gbē kè bāngu kèoro?

27 Baa tó n̄ doka takada pì kūna bensʒ n bāngu kè, tó née doka pì daro, bāngukerisaidee kè kūna é tó yá danla.

28 Kuuna Yuda ũ yáparaa né mèbaayánlo, leme bāngukena yáparaa né mèbaayánlo se.

29 Kuuna Yuda ũ yáparaa né n̄sguueyāme, leme ɔ bāngukena yáparaa né n̄seguuyāme se. Luda Nini zĩime, èe ke doka takada yánlo. Luda bé è gbē beee taka sáabu kpá, èe ke gbēnteenlo.

3

1 Kaarana kpareen Yudakee v̄ii? Àre kpareen bāngukena v̄ii?

2 À kaarana v̄i bíta yá píngi guu. Káaku ḡia Luda a yá n̄áinne n̄ zĩime.

3 Kè aʒ gbēkenɔ náane v̄iro, bʒn beee v̄ii? Aʒ kuuna náane sai é Luda náane gboróʒ?

4 Auo! Lenlo! À tó Luda gʒ yáparaa v̄i, baa kè gbē píngi né egedeeme, lán wà kè Luda yán nà wà bè:

Tó n yá ò, n yá ègʒ zé v̄i,

tó n yákpae kènyo, n yá é ble.

5 Tó wa zaake è Luda maakee bʒ gupuraaa, bʒ yán wé oo? Wé be Ludaa maaro kè è pɔfē pitawa yānzin yʒ? Mée oo lán gbēntee ona bàme.

6 Auo! Lenlo! Tó Luda yāze v̄iro, à kè dia eé f̄ à yákpae ke kʒn andunao?

7 Gbēke é be, tó a egedeke e Luda náane kaara bensʒ èe à tʒ bɔɔ, bʒyānzin eé yá daala lán durunkerì bàzi?

8 Tó n̄ ò le née bee wà yá zaaa ke, yá maaa é bɔn. Gbēkenɔ ma tʒ zaaa si wà bè len meé o le. Luda yádanlana kʒ sínyo.

⁴ Fīabona zīkerine né gbēkekennenanlo, à asaiapome.

⁵ Baa tò gbē e yāke kero, tó èe Luda kè è tó yā bō kōn taarideenŃ nna náane kee, Luda é tó yā bōo nna a náane kè èe kee yānzi.

⁶ Dauda gbē kè Ludaa tò yā bōo nna yākekesai aubarika'ena yā ò à bè:

⁷ AubarikadeenŃ gbē kè Luda pò kù n̄ taarinola à n̄ durunnŃ kēmmanŃ ũ.

⁸ Aubarikadeen gbē kè Dii é à durun yā daroo ũ.

⁹ Aubarika beee né gbē kè bāngu kè pómee ados, ke gefoode pómee do? Wà bè Ludaa tò yā bō kōn Ibraĩo nna, kè à à náane kè yānzi.

¹⁰ Ibraĩ de diame gurŃ kè Ludaa tò yā bōo nnaa? À bāngukenaŃ ke gefoodeeme? Èe bāngu kero, gefoodeeme.

¹¹ Ben à bāngu kè sēda ũ kè Ludaa tò yā bōo nna à gefoodekegurŃ yānzi. Len à de gefoodee kè Ludaa tò yā bōnyo nnaano dezi ũ le n̄ píngi n̄ ludanaanekena yānzi.

¹² À de gbē kè aŃ bāngu kēnŃ dezi ũme do. Èe ke aŃ bāngukena yānzinlo, kè aŃo té wa dezi Ibraĩ kēsēgbēzi yānzime kè à Luda náane kè a gefoodekegurŃ.

Dian Ibraĩ Luda náane kè nà

¹³ Luda lé gbē Ibraĩne kōn à boriinŃ à bè anduna é gŃ n̄ pò ũ. Èe ke à doka kūna yānzinlo, kè Ludaa tò yā bōo nna a náane kè à kè yānzime.

¹⁴ Tó gbē kè aŃo doka kūnanŃ bé weé kí ble, èndē ludanaanekena àre vīro bensŃ Luda légbēna kè famma,

¹⁵ zaake doka è mó kōn Luda pofeome. Guu kè doka kúnlo, taari ègŃ kuuro.

¹⁶ Beee yānzi pò kè Luda a lé gbē ena né à náanekena yāme, le àgŃ de à gbēke yā ũ. Légbēna pi sŃ né Ibraĩ bori pīnŃ pómee n̄ píngi, èe ke gbē kè aŃ Musa doka kūna n̄tēenŃlo, kōn gbē kè aŃo Luda náane kee lán Ibraĩ bānŃome do. Ibraĩ né wa píngi dezime.

¹⁷ À de wa dezi ũ Luda kiia, lán wà kè Luda yān nà. Luda bè a à diē bori pariinŃ dezi ũ. Ibraĩ Luda kè è wēndi kpá gēnŃa à tó pò kè kuu yāroonŃ gŃ kuu náane kè.

¹⁸ À Luda náane kè à wée dŃ pò kè gbēke wée doziroozii, ben à gŃ bori pariinŃ dezi ũ lán Ludaa òne nà à bè, lemee à boriinŃ ègŃ de le.

¹⁹ Ibraĩ kà lán wē basŃroo taka bà. Baa tó à laasuu le à gŃgbēkebŃsaia kōn Sara né'isŃ tatanao, à ludanaanekena e busaro.

²⁰ Èe seka ke lé kè Ludaa gbēnearo, èe gí Luda náane keziro, ben à gbāa è a ludanaanekena à Luda tŃ bŃ,

²¹ zaake à dŃ kè à yā feena vīro, Luda é fŃ à lé kè à gbē pì ke.

²² Beee yānzin Ludaa tò yā bōo nnazi.

²³ Wēe yā bŃnao nnaa pì kē à mēn doo yānziro,

²⁴ wà kè wamŃwa kè Luda é tó yā bŃwao nnaano yānzime do, wamŃwa kè wēe Luda kè à wa Dii Yesu fēe bŃna gaan náane keenŃ.

²⁵ Luda à kpāmma le à e à wa taarinŃ kēwe yānzime, ben à à fēe wēndio le yā e à bŃwao nna yānzi.

5

Kena nna kōn Ludao

¹ Lán Ludaa tò yā bŃwao nna nà à náane kè wēe kee yānzi, wá nnao sa wa Dii Yesu Kirisi gāzī.

² À nánækkena guu wa zé è à gāzī wa gē Luda gbēkēē kè wá kúo pì guu, ben wée pɔ́nnaa kēē kōn Luda gakui kè wá wée dɔ́zio.

³ Èe kē beee adoro, wée pɔ́nnaa kēē kōn wa nawēakenaŃ dɔ́, zaake wá dɔ́ kè nawēa è mɔ́ kōn menao,

⁴ mena è mɔ́ kōn dà maaao, dà maaa è mɔ́ kōn tãmaao,

⁵ tãmaa sɔ́ è wa néro, zaake Luda a yenzi dà wa nɔ́sen a Ninii kè à wa gbaa gāzī.

⁶ Wa gbāasai guu Kirisi gà wamɔ́wa zaakerinŃ gēē ũ gurɔ́ɔ kè Luda dīea.

⁷ Gana gbē maaa gēē ũu aagaro. Ke gbēke é we à ga gbē maaa gēē ũ gwēē,

⁸ ben Luda a bɔ́dɔ́awe dian á yewazi nà, zaake wa durundekēē guun Kirisi gà wa gēē ũ.

⁹ Lán yá bɔ́wao nna nà sa à aru yānzi, wa wa sina Luda pɔ́fēa à gāzī yá o dɔ́ɔ?

¹⁰ Yá wá ũi kōn Ludaomē, ben wa kēo nna à Né gana yānzi. Lán wa kē Ludao nna nà sa, wa wa mīsina à kuuna wēndio yānzi yá o dɔ́ɔ?

¹¹ Èe kē kēkiime adoro, wée pɔ́nnaa kēē kōn Ludao dɔ́ wa Dii Yesu Kirisi kè tò wa kēo nnaa gāzī.

Kirisi yalēkōzina kōn Adamuo

¹² Gbē mèn doo yānzin durun gē anduna guu, ben durun gaa ì. Lēmē dɔ́ gaa kú baade pīngia, kè baade pīngi durun kè yānzi.

¹³ Durun kú anduna guu lē Musa doka kpé à mɔ́. Gurɔ́ɔ kè doka kuuro, Luda e durun yá daro,

¹⁴ mɔ́de sena zaa Adamua ai à gaa pé Musaa ga kí blè baade pīngia, baa gbē kè aɔ́ɔe durun kē lán Adamu sāsāna bāroonŃ. Adamu né gbē kè eé mɔ́ takamē.

¹⁵ Mɔ́de ludangbaa é sí lékōzi kōn Adamu taarioro, zaake lán gbēnŃ gà nà pari Adamu ado sāsāna yānzi, Luda gbēkē kōn à gbaao kè kà gbēnŃa pari Yesu Kirisi ado gbēke yānzi de beeela.

¹⁶ Ludangbaa é sí lékōzi kōn gbē mèn do durun pìoro. Taari mèn doo pì bé à mò kōn yākpækēnaŃ, ben yá vèē gbēntēnaŃ. TaarinŃ mò kōn ludangbaao, ben yá bɔ́ kōn gbēnŃ nna.

¹⁷ Lán Adamu ado taari bé à tò gaa mò à kí blè nà, Yesu Kirisi ado yá kè à mɔ́o bíta dē beeela. Beee yānzi gbē kè Luda gbēkēē kēnne, kè à tò yá bɔ́nyo nna gbaa ũunŃ é kí ble wēndi kè è yāaroo guu.

¹⁸ Beee yānzi lán taari mèn doo pì tò yá vèē bori pīngia nà, lēmē dɔ́ maakēna mèn doo pì è tó bori pīngi bɔ́ maa lē aɔ́ wēndi kè è yāaroo e.

¹⁹ Lán gbē mèn do swāgbāaa bé à tò gbēnŃ gɔ́ durundeenŃ ũ parii nà, lēmē dɔ́ gbē mèn do yāmana é tó gbēnŃ bɔ́ maa pari lē.

²⁰ Doka mò lē taari e àgɔ́ kaara yānzime, mɔ́de kè durun kàara, Luda gbēkēē kàara dē beeela.

²¹ Lán durun kíblena mò kōn gaaŃ nà, lēn dɔ́ Luda gbēke kíblena è tó wá bɔ́ maa lē, wá wēndi kè è yāaroo e wa Dii Yesu Kirisi gāzī.

6

Kuuna Kirisi guu

¹ Wé be diame? Wé gí wàgɔ́ durun kēē lē Luda gbēkēē e àgɔ́ kaaran yó?

² Auo! Lēnlo! Wamɔ́wa kè wá dē gènŃ ũ durun yá musu, à kè dia wégɔ́ kpēē wàgɔ́ durun kēē dɔ́ɔ?

³ Wamɔ́wa kè wa batisi kè Kirisi Yesu pɔ́ ũunŃ, á dɔ́ kè wá kúo à gaa guuroŃ?

4 Wa gao batisikena guu, wà wa wĩio le wàgõ kú kõn wèndi dufuo, lán Kirisi fɛɛ gaan kõn a De gbãa gakuio à kuu nà.

5 Lán wa gõo mè dõnkõ ù à gaa guu nà, len wé gõo le à fɛɛna guu se.

6 Wá dõ kè wa dà zii gào lía, le wa mè durundee kaate wàton zò ble durunne dɔro,

7 zaake gbè kè gà bò durun yãmmɛ.

8 Lán wa ga kõn Kirisio nà, wá à náane ví kè wégõ kuuo dɔ.

9 Wá dõ lán Kirisi fɛɛ gaan nà, eé ga dɔro, gaa gbãa vía dɔro.

10 Zaake gana kè à gà, à gà durun yã musu gèn dome, kuuna kè à kuu tia sɔ, à kuu Luda pɔ ùmɛ.

11 Len apinɔ se, à a zĩnda die gènɔ ù durun yã musu le, égõ kuu Luda pɔ ù Kirisi Yesu guu.

12 Beee yãnzì àton tó durun kí ble a mè kè eé gaaa a dà zaa dɔare ae dɔro.

13 Àton a mɛgu ke kpá durun-a yazaakebɔ ɔro. À a zĩnda kpá Ludaa gbè kè aɔ fɛɛ gaan wà kuunɔ ù, à a mɛguunɔ kpáa yãmaakebɔnɔ ù.

14 Àton tó durun gõ gbãa víawa dɔro, zaake á na doka ɔzĩro, sé Luda gbèkɛɛ.

Maakena zɔnɔ

15 Dian gwee? Lán wá kú doka ɔzĩ dɔro nà, sé Luda gbèkɛɛ ɔzĩ, wégõ kpɛɛ wàgõ durun kɛɛn yɔ? Auo! Lenlo!

16 Á dõ kè tó a a zĩnda kpá gbèa ée mì siɛɛnɛ, á de adee zò ùnloo? Tó durunn a a zĩnda kpáa, é game. Tó a mì siɛ Ludane sɔ, é bɔ maa.

17 Wa sáabu kè kõn Ludao, zaake durun zɔnɔn a ù yá, ben a mì siɛ yá kè wà dàare zéazeane kõn nòseo do.

18 A bɔ durun yãn a gõ maakena zɔnɔ ù.

19 Mée yá pì oo lán gbèntee yá'ona bà a gbãasai yãnzimɛ. Lán a a mɛguunɔ kpá yá pápákɛna kõn yá zaaao zɔnɔ ù a yá zaa kè nà, len tia dɔ à a mɛguunɔ kpá maakena zɔnɔ ù le a kuuna gõ adona.

20 Kè á de durun zɔnɔ ù yá, a bà kú kõn maakenaoro.

21 Àre kpáreen á è yá kè á kè yá kè à kèare wíyá ù tiaanɔ musuu? Yá pìnɔ midena né gaame.

22 Tia sa lán a bɔ durun yãn nà ée dɔɔ Ludazi, a àren kuuna adona ù, à midena sɔ né wèndi kè è yáaroomɛ.

23 Durun asaia né gaame, mɔde gbaa kè Ludaa dàwe wa Dii Kirisi Yesu guun wèndi kè è yáaroo ù.

7

Wá kú Musa doka ɔzĩ dɔro

1 Ma gbènɔ, mée yá ooare lán gbè kè aɔ Musa doka dõnɔn bà. Á dõ kè doka iko ví gbèa gurɔɔ kè à kú wèndionloo?

2 Len doka pì nɔzãree yì a zãa le gurɔɔ kè à kú wèndio. Tó à zã gà, ben doka pì è à gbarɛ.

3 Gurɔɔ kè à zã kuu, tó à gõ gõ pãnde pɔ ù, weé bene zinakerimɛ. Tó à zã game sɔ, doka pì à gbàren gwe. Tó à gõ gõ pãnde pɔ ù sa, beee né zina yãme dɔro.

4 Len apinɔ se ma gbènɔ, a ga doka musu Kirisi mè gázì, ben a gõ gbè kè fɛɛ bɔna gaan pì pɔ ù, le wà e wà kaarana e Luda pɔ ù.

5 Kè wa dà dòwe ae yá, doka bé à tò durun nii wa de wa mè guu, ben wa kaarana è ga pɔ ù.

⁶Tia sŃ wa ga pŃ kŃ wa kŃ zŃ ũu pŃ yŃ musu, wa bŃ dokan, ben wŃe dŃŃ Ludazi à Ninii zŃ dufu guu, èe ke doka takada zŃ ziinlo.

Doka kŃn durun-o

⁷WŃ be diame? Luda doka nŃ durunn yŃ? Lenlo fá! Doka pi bé à tò ma durun dŃ. TŃ doka e be wŃton pŃ ni deroro, le má dŃ dian pŃnidena ègŃ de nŃro.

⁸Durun zekii è Luda yŃdiena pi gŃzŃ, ben à tò pŃ píngi nii ma de. Zaake kŃ má doka dŃro, durun demŃ yŃke ũro.

⁹Má kuu yŃ doka sai, mŃde kŃ ma yŃdiena pi mà, durun vŃ iin,

¹⁰ben ma ga. YŃdiena kŃ de à wŃndi kpámaa pi mŃme kŃn gaao.

¹¹Durun zekii è yŃdiena pi gŃzŃ, ben à kŃke à ma de yŃ pi gŃzŃ.

¹²Le me doka pi kuuna adona, bensŃ Luda yŃdiena pi kuuna adona, à zŃ vŃ bensŃ à maa.

¹³YŃ maaa bé à tò ma gaŃ? Lenlo fá! Le durun e à bŃ gupuraaa, à gaa ìme yŃ maaa gŃzŃ, le wŃ durun dŃ durun ũ yŃdiena pi gŃzŃ.

ZŃkana kŃn durun-o

¹⁴WŃ dŃ kŃ doka pi bŃ Luda kiiame. Mapi sŃ, dàdeen ma ũ, má na durun ŃzŃ.

¹⁵Me ègŃ yŃ kŃ mŃe kee gbŃ dŃro, zaake me è yŃ kŃ má yezi mà kee kero, yŃ kŃ má yezi mà keroon me è ke.

¹⁶TŃ yŃ kŃ má kŃ e kŃ sé kŃn ma pŃyeyiyŃoro, ma we kŃ doka pi maa.

¹⁷Èe ke mŃambe mŃe keero, durun kŃ kŃ ma guume.

¹⁸Má dŃ kŃ yŃ maaa kŃ ma guuro, ma dà maaro. Me ègŃ yezi mà yŃ maaa ke, mŃde me è fŃ mà kero.

¹⁹YŃ maaa kŃ má yezi mà ke, me è kero. YŃ zaaa kŃ má yeziroon me è ke.

²⁰TŃ yŃ kŃ má yeziroon mŃe kee, èe ke mŃambe mŃe keero, durun kŃ kŃ ma guume.

²¹Má è tŃ má yezi mà à maaa ke, à zaaa bé è dŃme ae.

²²Luda doka bé è ke me nna ma swè guu,

²³mŃde má è iko pŃndee kŃ ma mŃ guu, ègŃ zŃ kaa kŃn iko kŃ kŃ ma laasuu guuo, ben má na durun iko kŃ kŃ ma mŃ guu pi ŃzŃ.

²⁴MamŃma wŃndade ina, dé bé eé ma sí ma mŃ kŃ ma kpa gaazi kŃ ŃzŃ?

²⁵Ma sáabu kŃ kŃn Ludao! KŃn wa Dii Yesu Kirisi gbŃaaao. Len má de zŃ ũ Luda dokane ma laasuu guu le, bensŃ má de zŃ ũ durun ikonŃ ma dà guu.

8

ZŃblena kŃn Luda Nini gbŃaaao

¹YŃ è vŃe gbŃ kŃ aŃ kŃ Kirisi Yesu guunŃa dŃro,

²zaake kuuna Kirisi Yesu guu Luda Nini kŃ è wŃndi kpámma gbŃaa ma bŃ durun kŃn gaao ikon.

³YŃ kŃ Musa doka e fŃ à kŃro gbŃntee gbŃasaikŃ yŃnzi, Ludaa kŃ. À a zŃnda Né zŃ gbŃntee ũ lán wamŃwa durundeenŃ bà durun kŃnnena yŃnzi, ben à wŃ dà durun-a a Né mŃ pi gŃzŃ,

⁴Le yŃ kŃ doka e wŃteŃ yŃpuraa kewa, wamŃwa kŃ wa dà è dŃwe ae dŃro, sé Luda Nini.

⁵GbŃ kŃ aŃ dà è dŃnne aenŃ è làakari dŃ nŃ dà yŃa, gbŃ kŃ Luda Nini è dŃnne aenŃ è làakari dŃ Luda Nini yŃa.

⁶Dà dŃnnena ae né gaame. Luda Nini dŃnnena ae né wŃndi kŃn aafiaome.

⁷ Dà ònnèna aε né íbetekpana k̄n Ludaome. Adeε è m̀i siε Luda dokanero, eé f̄s sero.

⁸ Gbē kè ās dà è òñne aεno yā è ká Ludanero.

⁹ Apin̄o s̄s, a dà è òare aεro, sé Luda Nini, tó à kú a guu yápara. Tó gbē Kirisi Ninii v̄i s̄ro, à òe Kirisi p̄o ūro.

¹⁰ Tó Kirisi kú a guu, baa tó a m̀è gà durun yānzi, Luda Ninii òare w̄endi ūme, kè Ludaa tó yā b̄ao nna yānzi.

¹¹ Tó Luda kè Yesu f̄εε gaan Ninii kú a guu, Luda kè Kirisi p̄i f̄εε gaan é w̄endi kpá a m̀è kè gà p̄ia à Ninii kè kú a guu ḡaz̄i.

¹² Beeε yānzi ma gbēno, tena wa òazi né tiasinlo, p̄oyezime.

¹³ Tó á t̄e a òazi, é game. Tó a a yāzaakenano m̀i òe k̄n Luda Nini gbāaa s̄s, éḡs kuu.

¹⁴ Gbē kè Luda Nini è òñne aεno bé wà Luda néno ū.

¹⁵ Zaake ninii kè è tó wà z̄ò ble k̄n v̄laon á èro, Luda Nini kè tó a ḡs Luda néno ūun á v̄i, ben w̄eε wii lé Ludaa k̄n à gbāaa wà be: Baa, wa De.

¹⁶ Ninii p̄i è o wa niniiε kè Luda néno wa ū.

¹⁷ Lán à néno wa ū nà, à túbiblerin̄o wa ū. Luda túbiblerin̄o wa ū, wé ble l̄edo k̄n Kirisiome. Tó wa nawēa k̄eo, wéḡs kúo à gakui guu.

Wéed̄na Luda gakuzi

¹⁸ Má è wé f̄s wà gur̄o k̄ekii nawēa lék̄zi k̄n gakui kè Luda é b̄owe gupuraaaro.

¹⁹ Luda p̄okenano p̄ingi wéε ò à néno b̄ona gupuraaazi yāana sai.

²⁰ Zaake Ludaa tó a p̄okenano ḡè p̄ap̄akeε guu p̄ingi. Èε ke ās p̄oyezinlo, Luda bé à kè le, le n̄ wéed̄zina guu

²¹ anduna b̄o yakana kè èε z̄ò bleεε guu, gbasa àḡs a z̄inda v̄i Luda néno gakui guu.

²² Wá òs kè Luda p̄okenano p̄ingi e mboo k̄n wáwāao lán né'i p̄s bà ai tia.

²³ Èε ke beeεε adoro, wam̄wa kè wá Luda Nini v̄i kpégaau ūun̄o, wéε mboo kp̄ai se ai Luda ḡs gá wa m̀è lie à wa sí a néno ū.

²⁴ Luda wa m̀i sí le wà wéε ò beez̄i. P̄s kè wà è k̄n wéεo né wéed̄zina yān òro. Dé bé è wéε ò p̄s kè à ḡiake à èzi?

²⁵ Tó wa wéε ò p̄s kè wéε erozi s̄s, wéḡs òaa k̄n menaome.

²⁶ Leme s̄s Luda Nini è òwale wa gbāasai guu, zaake wá aduakena òs a z̄éaro, ben Luda Nini è kúε kewe Ludan̄e k̄n mbona kè à yā ḡè onalaa.

²⁷ Luda è òsεε guu e bens̄s à a Ninii laasuu òs, zaake Luda Nini è kúε ke Luda gbēnoε lán Ludaa yezi n̄ame.

²⁸ Wá òs kè yā p̄ingi è b̄o maa gbē kè āo ye Ludazin̄oε, gbē kè à n̄ sísi à n̄ sé lán èε w̄et̄ε n̄an̄o.

²⁹ Zaake Ludaa òie zaa káaku kè gbē kè à ḡiake à n̄ òno bok̄ba k̄n a Néo, le àḡs òe daudu ū òaro parīno t̄e.

³⁰ Gbē kè à n̄ òie zaa káaku p̄in̄o à n̄ sísi, ben à tó yā b̄ò k̄n gbē kè à n̄ sísi p̄in̄o nna, ben à tó gbē kè yā b̄ònyo nnaa p̄in̄o ḡs gakui v̄i.

Yenzi kè Ludaa v̄iwao Kirisi Yesu guu

³¹ Wé o òiamε yā beeno musuu? Lán Luda z̄èwao nà, dé bé eé f̄s à kpáw̄eε?

³² Lán èε ḡi k̄n a z̄inda Néoro nà à à kpà wa p̄ingi yānzi, eé ḡi p̄s p̄ingi naawe gbaa ū s̄z̄is̄?

³³ Dé bé eé gbē kè Luda n̄ séno káara keε? Luda bé è tó yā b̄ònyo nna.

34 Dé bé eé yá dawalaa? Kirisi Yesu gà, kè de beelaa à èara à fèe à kú Luda ɔplaazi, èe kúe keenewe.

35 Bó bé eé wa kè Kirisi yenzia? Nawēa ke ĩadamma ke wéetamma ke noaa ke takaasi ke kari ke fèedaa, aó ke é fɔ́?

36 À kēna Luda yān wà bè:

N yānzi wá kú gaa lézīzi zaa kɔngɔ ai uusie,
wè wa dié lán sáa kè weé n kòto kpáno bà.

37 Yā beenɔ guu píngi wá de zɔblerila gbē kè yewazi gāzī.

38 Zaake má dɔ sánsán kè gaa ke wèndi ke malaikanɔ ke zīnno ke tia yā ke zia yā ke gbāadeenɔ

39 ke musu pónɔ ke tɔɔte pónɔ ke Luda pókena pāndenɔ, aó ke é fɔ́ à wa kè yenzi kè Ludaa víwaoaro wa Dii Kirisi Yesu guu.

9

Luda Isarailino sɛna a gbēno ũ

1 Mée yāpuraa oo Kirisi guume, mée egeɛ toro. Ma laasuu è wezi kōn Luda Ninio se.

2 Ma pɔsɪaa kè bíta, ma nòse ègɔ yakana gurɔ píngi.

3 Mé fɔ́ mà wéɛ ke Ludaa à ma kè Kirisia, à láari kema ma Isaraili daanɔ gēɛ ũ.

4 Aɔmɔnnɔn Luda n sɛ a néno ũ, à a gakui ɔdɔaíne, à bà kúnyo, à a doka kpámma, à dɔnzikena dàíne, à lé gbèíne.

5 Aɔɔ de Luda gbē káakunɔ boriino ũ, bensɔ aó borii guun Kirisi kè de gbē píngilaa bòn gbēntee ũ. Àmbe Luda kè de wàgɔ à sáabu kpaa gurɔ píngi ũ. Aami.

6 Èe ke yā kè Ludaa ò lèe pānlo, zaake Isaraili gbē píngin Isaraili yāpuraa ũro.

7 Èe ke Ibraĩ boriino píngi bé Ibraĩ pì néno ũ Luda kiiaro, zaake Ludaa bè Ibraíne, Isaaku boriinon weégae beíne à boriino ũ.

8 Leme èe ke né kè à n í pɔyezionɔn Luda néno ũro, né kè à n í Luda légbēna musunɔn borii pino ũ.

9 Zaake Luda lé gbè à bè: Mé ɛara mà mɔ́ zii mɔndaa'i, Sara é né i gɔgbē ũ.

10-12 Èe ke beee adoro. Luda è gbēno sɛ lán èe weteɛ nàme, èe ke aó yákena yānzinlo, kè à n sísí yānzime. Leme kè Rebeka sikanɔ nò sɪ kōn wa dezi Isaakuo, ai àgɔ gá n í, ai aɔgɔ gá à maa ke à zaaa ke, Luda bè Rebekane, à kè bɔ káaku ègɔ né ũ gbē zaane.

13 Lán wà kè Luda yān nà wà bè:

Má ye Yakubuzi,
Isau sɔ́, ma gizi.

14 Wé be diame? Yā zaaa kú Luda kiiari yó? Lenlo fál

15 Zaake à bè Musane,
gbē kè á yezi à sùu keon é keo,
bensɔ gbē kè á yezi à wēnda dōnen é dōne.

16 Beee yānzi Luda gbēno sɛna e bɔ gbēnteenɔ pɔyezi gāzīro ke aó aĩakenan, à bɔ Luda sùu guume.

17 Zaake Ludaa ò Fili'aunanɛ a yān à bè: Ma n ka kpatan le mà a gbāaa ɔdɔa gbēnoɛ n musume, wà ma tó kpá anduna guu píngi.

18 Leme gbē kè à yezi à sùu keon é keo le, bensɔ gbē kè à yezi à à swá gbāgbān è gbāgbā.

Luda pɔfè kōn à sùuo

19 A gbēke é ma la, b́yánzi Luda e gbēnɔ taari eezi dɔɔ? Dé bé eé f̄s à gí Luda p̄yezizi?

20 N gbēntee ina, dén n ũ gbas a ñ yá sí Ludalaa? Oroo é a b̀ori la à be: B́yánzi n ma bo lán k̀è bàzìs?

21 Orobori zé v̄i à oro swáde k̄n à swásaio bo k̄n gũ d̄n̄k̄s k̀è à tòtooro?

22 Tó Luda a yezi à a p̄f̄e ɔd̄aíne le aɔ a gbáaa d̄s, ben à mena bíta k̀è k̄n gbē k̀è aɔ de à p̄f̄e p̄itaíma à ñ kaatenɔ s̄s né!

23 Tó à beee p̄i k̀è, le wamɔwa k̀è à s̄u k̀èwaonɔ a gakui bíta d̄s s̄s né, wamɔwa k̀è à ḡiake à wa keke le wà ḡe a gakui p̄i guunɔ!

24 Gbē k̀è Luda ñ sísi à ñ sé p̄inɔn wa ũ. Èe ke Yudanɔme ñt̄ero, k̄n bori p̄andenɔme se.

25 Lán Luda bè annabi Osea takadan nà Borii k̀è aɔ de ma gbēnɔ ũroonɔn mé beíne ma gbēnɔ.

Borii k̀è má yeñzironɔn méḡs yeñzi.

26 Gura k̀è Luda bèíne aɔ de a gbēnɔ ũro, gwen weé ñ sísi Luda W̄endide p̄i n̄nɔ.

27 Isaya wii lè Isarailinɔ yá musu à bè: Baa tó Isarailinɔ pari lán ísiale b̄usu'aat̄e bà, aɔ kpaaa k̀è ḡs bé eé b̄.

28 Zaake Dii é yá k̀è à ò ke anduna guu, bens̄s eé à mì de zena saime.

29 Lán Isaya ḡiake à bè nà:

Tó Dii Z̄ik̄pedee e wa bori kenɔ tó yāro, le wa ḡs lán S̄ɔɔmudeenɔ bà, le wa ke lán Ḡɔmɔradeenɔ bà.

Isarailinɔ gina Kirisi baaruzi

30 Wé be diam̄e saa? Bori p̄andenɔ e wete Luda tó yá b̄oíyo nnaro, ben à tò à b̄oíyo nna. À tò yá b̄oíyo nna a náane k̀è aɔ k̀è yānzi.

31 Isarailinɔ s̄s e wete Luda tó yá b̄oíyo nna doka musu, ben èe b̄oíyo nnaro.

32 B́yánzii? K̀è aɔ yezi Luda tó yá b̄oíyo nna ñ yákenaa yānzime, èe ke à náanekena yānzinlo. Aɔ ḡen sì gb̀è k̀è è ñ páea

33 lán wà k̀è Luda yān nà:

Ñ gwa, mée gb̀è k̀è è tó wà ḡen sí die Zayɔn, gb̀esi k̀è è tó wà fuu.

Wí é gb̀è k̀è à à náane k̀è k̄uro.

10

1 Ma gbēnɔ, yá k̀è má yezi ma sw̄e guu mée a wée kee Ludaan Isarailinɔ mìsina ũ.

2 Mé f̄s mà ñ s̄eeda ke k̀è aɔ aia v̄i k̄n Luda yāo, m̄ode aɔ wée k̄naro.

3 Zaake aɔ d̄s dian Luda è tó yá b̄oíyo nna nàro, ben aɔḡs wete yá b̄oíyo nna k̄n ñ z̄inda gbáaao. Dian Luda è tó yá b̄oíyo nna nà, aɔe síro.

4 Zaake Kirisi Musa doka lé p̄apa, le yá b̄o k̄n gb̀è s̄anda p̄ingi k̀è à à náane k̀èo nname.

Mìsina né gb̀e p̄ingi p̄ome

5 Dian doka è tó yā bōnyo nna nān Musa ò a takadan à bè, gbē kè yā pì kè bé é wèndi e à guu.

6 Dian ludanaanekena è tó yā bōnyo nna nā kēna à yān à bè:

Ŋton o n nōsen n̄ be,
dé bé eé gā ludambe à Kirisi pitaro,

7 ke dé bé eé gā gèwāan à Kirisi bō gaanlo.

8 Yā kè à òn yè:

Yā pì kúnyo kīi,
à kú n lén kōn n nōseo.

Ludanaanekena yā kè weè à waazi keen yā pì ù.

9 Tó ñ ò kōn léo gupuraa kè Yesun Dii ū bensō ñ sī n swèn kè Luda à bō gaan, eé n mī sí.

10 Zaake yā pì sina n swèn bé è tó yā bōnyo nna bensō yā pì ona kōn n léo bé è n mī sí.

11 À kēna Luda yān wà bè, wí é gbē kè èe à náane kee kū zikiro.

12 Yudanō kōn bori pāndenō e bō doodo kōoro, zaake aō píngi Dii dōnkōme, è kaarana ke gbē kè aō è à sísinōne ñ píngi.

13 Zaake Dii sisirinō é bō ñ píngi.

14 Dian gbēnō é à sísi à náanekena saii? Dian aō é à náane ke à yāmana saii? Dian aō é à yā ma waazikeri saii?

15 Tó wèè waazikerinō zīrmaro, dian aō é waazi keíne nà? À kēna Luda yān wà bè: Baarunnakparinō mōna è keíne nna fá!

16 Mōde èe ke baade píngi bé à baaru nnaa pì siro. Ben Isaya bè: Dii, dé bé à wa yā sí?

17 Lemē ludanaanekena è bō à yāmana kiiame, yā pì sō né Kirisi yāme.

18 Ma bè yóó! Aōe manloo? Aōe mà.

Aō kòto dà andunala píngi,
aō yā'ona gāa ai tōte lézekiia.

19 Ma bè yóó! Isarailinō e dōroó? Káaku gīa Musa bè:

Mé tó aō nōsegōaanō kpá kōn borii kè aō de ma gbē ūroonō,
mé tó aō pō fē gbēntee wēesiadeenō yā musu.

20 Ben Isaya Luda yā ò kōn kù gbāaaò à bè:

Gbē kè aōe ma kii weteroonō bé wà ma e,
ma a zīnda òdōa gbē kè aōe ma gbekaroonōne.

21 Isarailinō yā musu à bè:

Zaa kōngō ai uusiē ma ò ò
bori swāgbāadee kè aō fēmaonōne.

11

Ludaa e Isarailinō zīnnaro

1 Ma bè yóó! Luda a zīnda gbēnō zīnnan yó? Lenlo fá! Mapi, Isarailin ma ū. Ibrai boriin ma ū Beyāmi borii guu.

2 Ludaa e a gbē kè à gīake à ñ dōnō zīnnaro. Á Ilia yā kè kēna Luda yān kèkii dōroo? Kè à gāa kōn Isarailinō yāo Luda kiia, à bè:

3 Dii, aō n annabinō dēde aō n gbāgbākiinō gbòro. Mámbe ma gō mado, ben aōe ma wēe.

4 Luda bè Iliane diame? À bè, á gbē kè aōe kúe Baalineroonō kūna a pō ū gōn bōrō swēeplaa.

5 Lemē dō aō gbē kpaaa kè Luda ñ sé a gbēkee guunō kpé kuu ai gbāa.

⁶ Lán à n̄ sé a gbēkēē guu nà, èe kē aṣ yākēna yānzinlo. Tó lenlo, ɛ̀ndē Luda gbēkēē éḡḡ gbēkēē ūro.

⁷ Dian gwee? Isarailinṵ e yā kè wèe weteē ero, mōde aṣ gbē kè Luda n̄ sēnṵ è. Aṣ gbē kè aṣ ḡnṵ n̄sē tāta,

⁸ Lán à kēna Luda yān nà wà bè:

Luda iwesaa kpàñzi,

ben aṣ wéē e guu ero,

aṣ swā e yā maro ai kōn a gbāao.

⁹ Dauda bè dṵ:

Aṣ zībaakēna ḡñne takuteē ū à n̄ kū,

à ḡñne ḡēnsikii ū le à yā lúñne.

¹⁰ Aṣ wéē sisi le aṣton guu ero,

aṣ wó ḡḡ kokona gurṵ pínḡi.

¹¹ Ma bè yṵ! Kè Isarailinṵ ḡēn s̄i, aṣ lèe mámmann yṵ? Lenlo fá! Aṣ taarinṵ yānzin Luda bori pāndenṵ m̄i s̄izi, le Isarailinṵ n̄sēḡṵaanṵ kpáñyo yāñzi.

¹² Lán aṣ taarinṵ bé à tò anduna kaarana è nà, bensṵ aṣ funa bé à tò bori pāndenṵ kaarana è, wéē n̄ lé papana yā o dṵṵ?

Bori pāndenṵ m̄isina

¹³ Mée yā oo a bori pāndenṵne sa. Lán má de z̄iri ū bori pāndenṵ kiia nà, mēè ìa dá ma z̄irike yā musu,

¹⁴ le mà a z̄inda boriinṵ n̄sē fēe aṣ n̄sēḡṵaanṵ kpá mà n̄ gbēkenṵ m̄i sí.

¹⁵ Zaake Luda gina Isarailinṵzi bé à tò anduna kèo nna, tó à èara à n̄ sí dṵ, beee éḡḡ de diamē? Beee éḡḡ de wēndi ū ḡēnṵne.

¹⁶ Tó wà pṵ dufu dàe, à kpaaa ḡḡ aubarika pṵ ūmē. Tó lí kāsāa de Luda pṵ ū, à ḡānṵ de à pṵ ūmē se.

¹⁷ Luda kù lí yāpura ḡā kenṵ z̄z̄z̄, ben à mm̄on kè n̄ de kùtē lí ūu pè à gbèn, le ḡḡ kuu kōn kù lí maaa kāsā gbāao.

¹⁸ N̄ton kya ká kù lí yāpura ḡā kè à z̄z̄z̄n̄lo. N kē dia n̄ē ìa dāa? N̄ kuu lí kāsāa yānzimē, èe kē lí kāsāa bé à kuu n̄ yānz̄iro.

¹⁹ Né be, à líḡā p̄inṵ z̄z̄z̄ le à n̄ pé n̄ gbèn yānzimē.

²⁰ Lemē, mōde à n̄ z̄z̄z̄ kè aṵe a náane kero yāñzi. Mm̄on s̄s̄, n̄ zekii è kè n̄ēe Luda náane kēe yāñzi. N̄ton wada kero. N̄ làakari ke!

²¹ Lán Ludaa e gí kù lí yāpura ḡānṵ z̄z̄z̄ziro nà, eé gí n̄ z̄zi sero.

²² N̄ gwa lán Ludaa maa nà bensṵ à pás̄i. À pás̄i kōn gbē kè aṣ f̄uanṵ, ben à maanne, tó n̄ zē kōn à maakenao. Tó lenlo, eé n̄ z̄mē se.

²³ Tó Isarailinṵ n̄ ludanaanekesai tò, eé èara à n̄ pé n̄ gbēmme, zaake à n̄ pena n̄ gbèn gbāa v̄i.

²⁴ Tó Luda n̄ z̄ kùtē lía à n̄ pē kù lí yāpuraa lán wè kero nà, kù lí ḡā yāpuraano èara à pena n̄ z̄inda lía zé v̄i de beelaroo?

Isarailinṵ m̄isina zaa

²⁵ Ma gbēnṵ, má yezi àḡḡ asiya kèkii d̄s̄, le a wéē tóngṵ sia à a z̄inda die ìadārinṵ ūro yāñzi. Isaraili kpaaanṵ swāgbāa kù ḡā ai bori pāndenṵ ḡēna kpata kè b̄ò Luda kiia guu le ḡḡ ká.

²⁶ Beee gbera Luda é Isarailinṵ m̄i sí n̄ pínḡi lán à kēna Luda yān nà kè wà bè:

Misiri é b̄o Zayon,

eé Yakubu boriinŃ kē ludad̄saia.

²⁷ Ma bà kuunañyo yān gwe

gurŃ kē mé n̄ durunnŃ kēñne.

²⁸ Baaru nnaa pì yā musu aŃŃ de Luda ibeenŃ ũ a yānzi. Luda gbēnŃ sena yā musu aŃŃ de Luda yenzideenŃ ũ aŃŃ dezinŃ yānzi.

²⁹ Zaake ludangbaanŃ kŃn gbē kē à n̄ sísi à n̄ sēnŃ è sí liero.

³⁰ A bori pāndenŃ ée Luda yā ma yāro. Tia sa Luda sùu kēao kē IsarailinŃŃ e à yā maro yānzi.

³¹ Len IsarailinŃŃ gi Luda yā mazi le tia, le Luda e à sùu kēao, gbasà à sùu kēñyo.

³² Luda yāmasai kpà gbē sānda pīngizi, le à e à sùu kēñyo n̄ pīngi yānzime.

Luda sáabukpana

³³ Luda Ńnd̄Ń kŃn a dŃnao bítakee kà zà fá.

Gbēke é f̄Ń à bŃŃ yā kē à zèo asiiaro,

weé f̄Ń wà à ðbrŃ d̄Ńro.

³⁴ Dé bé à Dii n̄s̄e d̄ŃŃ?

Dé bé à yā dāne à lédamhari ũu?

³⁵ Dé f̄ia bé à d̄Ń Ludaa kē eé bone?

³⁶ P̄Ń pīngi b̄Ń à kiame,

aŃŃ kuu kŃn à gbāaa,

bens̄Ń aŃŃ kuu à p̄Ń ũ.

WāḡŃ à t̄Ń bŃŃ gurŃ pīngi. Aami.

12

Zikena Ludane

¹ Beee yānzi ma gbēnŃ, lán Luda wa wēnda d̄ŃŃ le nà, ma wée kēawa à a zīnda kpāa sa'opŃ b̄eē seesai kē è kán̄e ũ. Àmbe a ðnzikena a zéa ũ.

² Àton té anduna tiaa kē tuubaziro. À t̄Ń Luda a dà lie, a làakari e à ḡŃ dufu, le à e à à p̄oyezi d̄Ń, yā kē maa, ben à nna, ben à papana.

³ Gbaa kē Ludaa dāme yānzin mée oo a pīnginezi, àton a zīnda maa bo de a maa lélaro. A baade a zīnda die a yāpura lén lán Luda à gbà zé à a náane ke nà.

⁴ Gbēntee mè mēn doo guunŃ v̄Ń pari, aŃŃ baade kŃn a zīiome.

⁵ Lem̄e, baa kŃn wa parik̄eoo, wa mè d̄Ńnk̄Ń Kiriisi guume, mègu daanŃn wa ũ.

⁶ Wa gbaa b̄Ń doodo kŃne lán Ludaa dāwe nà a gbēkeee guu. Tó annabikeya'ona gbaan n̄ v̄Ń, n̄ ke n̄ ludanaanekena lén.

⁷ Tó z̄irik̄eeme, n̄ ke. Tó yādannename, n̄ dañne.

⁸ Tó lédammaname, n̄ dañna. Tó gbadaname, n̄ da aaga. Tó ðn'aedek̄eeme, n̄ ke kŃn aīao. Tó wēndad̄Ńnnename, n̄ d̄Ńñne kŃn p̄onnao.

⁹ À k̄Ń s̄io yenzi ḡŃ m̄nafiki sai. À kp̄ee li à zaaane, à ze kŃn à maaao.

¹⁰ ÀḡŃ nna k̄ŃŃ k̄Ń gbēnŃ ũ. ÀḡŃ wāa kŃn b̄elik̄Ńnenao.

¹¹ ÀḡŃ aīa v̄Ń meā sai, a mè ḡŃ wāa Dii z̄i guu.

¹² À p̄onnaa ke yā kē a wée ðz̄i yā musu. À mena f̄Ń nawēakena guu. À mè kpā aduakenaa.

¹³ À ðn̄le ke Luda gbē kē p̄Ń e kēsāańman̄ne. Àgae nibŃ ke.

¹⁴ À sa maaa o a wēt̄ammarin̄ne. À sa maaa oñne, àton n̄ káro.

¹⁵ À p̄onnaa ke kŃn p̄onnakerinŃ. À ŃŃ ðŃ kŃn ŃðŃrinŃ.

16 Àgõ kú kōo nna. Àton a zīnda sé lezīro. À gbēnna kpá kōn takaasideenŋ. Àton a zīnda diē yādōrinŋ ūro.

17 Àton yā zaaa fīa bo kōn à zaaaoro. Àgae yā kè maa baade píngine ke.

18 Tó eé sí ke, tó á à zé vī, àgõ nna kōn gbē sānda píngio.

19 Ma gbē yenzideenŋ, àton gēe bo gbēaro, à à tó kōn Ludao. À kēna Luda yān wà bè:

Dii bè, ambe é gēe bońma,

ambe é fīa bońma.

20 Tó nŋaa e n ibee deē, n póblee kpáa. Tó ímiime sō, n à gba í. Tó n kè le, n ée à ɔɔ kaane a lémmē.

21 Nton tó yā zaaa zì blemmaro. N zì blea kōn à maaao.

13

Misiena būsū gbāadeenŋe

1 Baade píngi mī siē būsū gbāadeenŋe, zaake iko kee kuu Luda lé saero. Luda bé à gbāadee kè aɔɔ kuunŋ diē n píngi.

2 Beee yānzi gbē kè bō gbāade yā kpēe, adee bō Luda yādiēna kpēeme. Gbē kè bō n kpēenŋ n zīnda dà yāmmē.

3 Èe ke maakērinŋ bé wè vīa ke kpatablerinŋero, sé zaakerinŋ. Tó n yezi gbāadeenŋ vīa dadanziro, n yā maa ke, eé n sáabu kpá.

4 Gbāadee né Luda zikerime n aafia yānzi. Tó n yā zaaa kè sō, n vīa kene, zaake à fēdaa logona pānlo. Luda zikerime, è gēe bone zaakeria.

5 Beee yānzi à maa à mī siēnne. Èe ke wétamma yānzi adonlo, a laasuu yānzime dō.

6 Beee yānzin èe be'ɔɔ kpázi dō, zaake gbāadeenŋ né Luda zikerinŋme, aɔɔe zīi pī keeneme.

7 À baade fīa bońne píngi. À be'ɔɔ kpá à siria, à a laaanŋ takada sí dō. À mī siē gbē kè de à mī sienene. À gbē kè de à à yā da yā da.

Gurɔɔ kà kīi, wàgõ yekõzi

8 Àton gbēke fīa séro, sé yekõzina fīa baasiro. Gbē kè ye a gbēdaaazi, Luda doka pēkōreame.

9 Wà bè nton zina kero, nton gbē dero, nton kpái oro, nton gbē pō ni dero. Yā pīnŋ kōn yādiēna pānde kè aɔɔ kuunŋ píngi kú yā kèkii guume wà bè: Nḡõ ye n gbēdaaazi lán n zīnda wēndi bà.

10 Yenzi è tó gbē yā zaaa kè a gbēdaaanero. Yenzin Luda doka papana ū.

11 À ke le, zaake á gurɔɔ kè wá kúa kè dō. A vuna iin gurɔɔ kà, zaake wa misina kīi tia de gurɔɔ kè wa Yesu náane kēla.

12 Guu si à kà zà, gudona kà kīi. Wà mī kē gusia yānŋa wà gupura gōkebonŋ sēe.

13 Wàgõ kú wa dōroa fáantē gbēnŋ ū faasai kōkō kōn wēdenao sai, pāpākēna kōn wísaiyāo sai, leokpakōa kōn zanguo sai.

14 À Dii Yesu Kirisi zékpaē sé. Àton tó a dà zii dōare ae à à nidēna kero.

14

Kõ taari'ena

1 À gbē kè buse ludanaanekēna guu diē yākete sai.

² Gbēkeno ludanaanekena è pòke tē boro, ben gbē kè aš ludanaanekena busanano è nõbo sóro.

³ Gbē kè è pò píngi ble tón kya ká gbē kè è pò píngi bleroonlo, bensõ gbē kè è pò píngi bleroo tón gbē kè è pò píngi blee taari ero, zaake Luda à sìme.

⁴ Dén n ũ kè néé danõ zíkëri taari ee? Tó à f̄ ke à f̄uan yoo, à Dii yān gwe. Eé f̄, zaake Dii gbāaa è tó à f̄.

⁵ Gbēkenõ si kè gurõ kenõ nna de à kenõla, gbē pāndenõ si kè gurõ píngi sáame. Baade laasuu ḡõ d̄õnk̄õ k̄õn yā kè à zèoo.

⁶ Gbē kè è gurõõ bõõ è bõ Dii yānzime. Gbē kè è pò píngi blee è ble k̄õn Dii gbāaaome à Luda sáabu kpá. Gbē kè è pò tē è tē Dii yānzime à Luda sáabu kpá.

⁷ Gbēke èḡõ kuu a zīnda yānziro, gbēke è ga a zīnda yānziro.

⁸ Tó wá kuu, wá kuu Dii pò ũme, tó wa ga, wa ga Dii pò ũme. Wá kuun yoo, wa gan yoo, wá de Dii pò ũme.

⁹ Zaake Kirisi gá à f̄e, le aḡõ de ḡewáadeeno k̄õn gbē b̄eeno Dii ũme.

¹⁰ Kè néé n gbēndoo taari ee s̄õ né? Mm̄õn s̄õ, à kè dia néé kya kaa n gbēndoon s̄õ? Luda èḡõ v̄eena a tintia, wa píngi wé bõ wà ze à ae,

¹¹ lán à k̄ena Luda yān nà Dii b̄e:

K̄õn ma kuunao, baade píngi é kúeme,
gbē s̄anda píngi é ma ludakee d̄õ.

¹² Len baade é a zīnda yā t̄õk̄e Ludane le.

Àton ya kè eé tó a gbēndoo fuu kero

¹³ Beee yānzi wàton k̄õ taari e d̄oro. Kè de à k̄õ taari e, à zeo kè é yā kè eé tó a gbēndoo fuu kero.

¹⁴ Dii Yesu guu má d̄õ s̄ans̄an kè pòble ke èḡõ gbās̄i a zīndaro. M̄ode tó gbē diè kè pò gbās̄i, ben èḡõ gbās̄ine.

¹⁵ Tó n n gbēndoo nõse yàkanè pò kè n blè yānzi, n̄ yenzi v̄inero. Pòblee kè n blè yānzi ñton gbē kè Kirisi gá à yānzi kaatero.

¹⁶ Àton tó wà kya káare pò kè á è à maanlo,

¹⁷ zaake kpata kè b̄õ Luda kiia né pòblena k̄õn íminao yānlo. Yāk̄ena a zéa k̄õn aafiao k̄õn p̄õnnaa kè Luda Nini è ñ̄neõ yāme.

¹⁸ Gbē kè èe d̄õ Kirisizi lán beee bà yā è ká Ludane, bensõ gbēntee è à sáabu kpá.

¹⁹ Beee yānzi wàgae k̄õ aafia wete wàḡõ k̄õ s̄e lez̄i.

²⁰ Ñton Luda z̄i yaka pòblee yānziro. Pòble píngi maame, m̄ode pò kè eé tó n gbēndoo fuu blena maaro.

²¹ Nõbõsonan yoo, w̄eminan yoo, yā kè eé tó n gbēndoo fu píngi, à maa n̄ t̄eme.

²² Pò kè n̄ náane kè, n̄ tó à ḡõnne k̄õn Ludao. Aubarikadeen gbē kè èe a zīnda taari e k̄õn pò kè à zèoroo ũ.

²³ Tó gbē e seka kee pòblee kè èe bleea s̄õ, à a zīnda dà yāmm̄e, kè èe k̄õ sé k̄õn ludanaanekenaoro yānzi. Yā kè èe k̄õ sé k̄õn gbē ludanaanekenaoroo né durumme.

15

Wàḡõ yek̄õzi w̄eéd̄õna Ludazi guu

¹ Wam̄õwa kè wá gbāa ludanaanekena guunõ, séde wà gbē kè aš gbāaroonõ sé lez̄i aš gbāasaik̄e guu. Wátongae wa p̄õyezi kero.

² Wa baade gae yá kè eé ke a gbēdaaanε nnaa ke à bɔna maaa yānzi kɔn à kāsapεεnao.

³ Zaa ke Kirisi e a zīnda pɔyezi kero. À kēna Luda yān wà bè, gbēnɔ dɔkēna Ludao gōne.

⁴ Yá kè wà kè yá píngi, wà kè lédanawaa yānzime. Luda yá pi è wa gba mēna, è wa gba swè le wàgɔ tāmāa vī.

⁵ Luda kè è n gba mēna à n gba swè tó àgɔ nòsɛdɔnkɔ vī kɔo lán Kirisi Yesu pɔ bā,

⁶ le à Luda wa Dii Yesu Kirisi De tɔ bɔ kɔn nòsɛ dɔnkɔo kɔn ledoleo.

⁷ À kɔ sí lán Kirisi a si nà Luda tɔbɔna yānzi.

⁸ Mée ooare, Kirisi gò zīri ũ Yudanɔne, le à lé kè Ludaa gbè aɔ dezinɔne papa, aɔgɔ dɔ kè Luda náane vī,

⁹ le bori pāndenɔ Luda tɔ bɔ à sùu yānzi lán à kēna Luda yān nà wà bè: Beee yānzi mé n sáabu kpá boriinɔ té, mé n tɔ kpá.

¹⁰ Wà bè dɔ: Boriinɔ, à pɔnnaa ke kɔn Luda gbēnɔ.

¹¹ Wà bè dɔ: Amɔa bori píngi à Dii tɔ kpá, amɔa bɔsu píngi gbēnɔ à à táaki lé.

¹² Isaya bè dɔ: Yese kāsāa é pito pá, eé fεε à kí ble bori pāndenɔne, aɔégɔ wée dɔɔzi.

¹³ Luda kè gbē píngi wée dɔzi tó pɔnnaa pekɔreawa kɔn aafiao a náane kè ée kee yānzi, le a wéedɔzina kaara kɔn à Ninii gbāaa.

Pɔlu zīkēna Ludane

¹⁴ Ma gbēnɔ, má dɔ sánsān kè maakeε pekɔreawa, á yá píngi dɔ wásawasa, é fɔ à lé dakɔa.

¹⁵ Ma takada kè kēna guu ma yākenɔ kè kɔn kùgbāaaɔ diena, le àgɔ dɔagu yānzi, zaa ke Luda ma gba zé

¹⁶ ma gɔ Kirisi Yesu zīkeri ũ bori pāndenɔne. Mée baaru nnaa kè bɔ Luda kiia kpaanε, le aɔ kuuna gɔ adona Luda Nini gāzī, aɔ gɔ Ludane sa'obɔ kè è keε ũ.

¹⁷ Kuuna Kirisi Yesu guu mée ía dāa zīi kè mée keε Ludane yá musu.

¹⁸ Zaa ke má yáke ona vīro, tó èe ke yá kè Kirisi kè ma kiia baasiro. À tò bori pāndenɔ Luda yá mà ma yá'ona kɔn ma yākenao gāzī

¹⁹ kɔn sèedanɔ kɔn dabudabuyānɔ gbāaaɔ kɔn Luda Nini gbāaaɔ. Bɔna Yerusalemu ma liga wéte kɔn wéteo ai Ilirikumu bɔsun, ma Kirisi baaru kpàakpa kè papana.

²⁰ Mèégɔ yezi mà baaru nnaa pi kpá guu kè wèe Kirisi yá man zikiro, le màton bú ba gbē pānde pɔ gbēnlo yānzi.

²¹ Lán à kēna Luda yān nà wà bè: Gbē kè wèe à yá oñne yāroonɔ wée é kē, gbē kè aɔɔe à baaru ma yāroonɔ é dɔro dɔ.

²² Yá kè ègɔ kpa a ma mɔna a kiiane gèn baaagɔn gwe.

²³ À kà wèe ũgbangba kè mèégɔ yezi mà mɔ a gwa. Tia sa lán yákee e gɔme bɔsu kèkiinɔ guu dɔro nà,

24 má támaa vī wà wée sikōle sa ma gana Sapaini b̀sun guu. Tó ma gurɔplaa k̀eo k̀n ponnaao, é zé keme gana gwe.

25 Tia la méé gaa k̀n d̀nleo Luda gbēnɔne Yerusalemu,

26 zaake gbē k̀e aɔ k̀ú Masedonia k̀n Girisinɔ z̀eo wà Luda gbē takaasidee k̀e aɔ k̀ú Yerusalemunɔ kámasa ke.

27 Aɔ z̀eo, m̀de tiasime, zaake lán Yudanɔ Luda auziki li bori pāndenɔzi nà, à maa bori pāndenɔ ń anduna auziki li Yudanɔzi se.

28 Tó ma gbaa pì nànnɛ ń ɔzì ma yāa, ma gana Sapaini guu mé b̀e a kiia.

29 Má d̄ k̀e tó mé m̀ a kiia, mé m̀are Kirisi aubarikao papaname.

30 Ma gbēnɔ, ma naare wa Dii Yesu Kirisizi k̀n yenzi k̀e Luda Nini è kpámmao, à f̀e à z̀e à Luda wée kemaao,

31 le à ma b̀ Yudea Yesusaideenɔ ɔzì, le z̀i k̀e mé ke Yerusalemu Luda gbēnɔ té k̀nnɛ nna,

32 gbasaa mà a le k̀n ponnaao, tó Ludaa wè, mé m̀ kámma bo a kiia.

33 Luda Aafiade ḡ kúao a píngi. Aami!

16

Ikpammana

1 Méé wa d̀are Febe, Kenkera s̄si d̀nleri naaare a ɔzì.

2 À à sí Dii guu, lán à maa Luda gbēnɔ ke k̄so nà. À d̀ale k̀n p̀ k̀e à yezi a kiiao píngi, zaake à d̀ gbēnɔle pari k̀n mapio se.

3 À à kpá Pirisila k̀n Akilaoa. Ma z̀ikeri daanɔme Kirisi Yesu z̀i guu.

4 Aɔ si wà ń z̀inda da kari guu ma yāzì. Èe ke námbe madoro, bori pānde s̄sinɔ gbēnɔ e ń sáabu kpaapíngi d̀.

5 À à kpá s̄si gbē k̀e aɔḡ k̄ kaak̄sa aɔ b̀e guunɔa.

À à kpá ma gbē yenzide Epenetua, àm̀ k̀e à Kirisi náane k̀e Asia b̀sun káaku.

6 À à kpá Mariamaa, àm̀ k̀e z̀i k̀eare maamaa.

7 À à kpá Andarɔnikua k̀n Yuniao. Ma bori daa k̀e wà wa da kpésiaan ledoonɔme. Aɔ t̄ b̀ Luda z̀irinɔ té bens̄ aɔ k̀ú Kirisi guu ma a.

8 À à kpá Ampliatu k̀e de ma gbē yenzidee ù Dii guua.

9 À à kpá Ubanu k̀e de wa z̀ikeri daa ù Kirisi z̀i guua k̀n ma gbē yenzide Satakio.

10 À à kpá Apelle k̀e à zena gbāa Kirisi guua.

À à kpá Arisitɔbulu bedeenɔa.

11 À à kpá ma Yuda daa Herodisa.

À à kpá Nasisu bedee k̀e aɔ k̀ú Dii guunɔa.

12 À à kpá Tirifenaa k̀n Tirifosao. Nɔgbē p̄nɔ è z̀i ke Diine maamaa.

À à kpá Pesia. Nɔgbē yenzidee p̄ z̀i k̀e Diine maamaa.

13 À à kpá Rufu k̀e b̀ ado Dii z̀i guua k̀n à da k̀e méé gwaa ma da ùuo.

14 À à kpá Asinkiritua k̀n Fleḡo k̀n Emesio k̀n Patarobao k̀n Emasio k̀n ń Yesude daa k̀e aɔ k̀ú ledoonɔ ń píngi.

15 À à kpá Filɔgua k̀n Yuliao k̀n Neruo k̀n à d̀areo k̀n Olimpao k̀n Luda gbē k̀e aɔ k̀ú ledoonɔ ń píngi.

16 À à kpák̄sa k̀n Luda gbēnɔ lépemmaano. Kirisi s̄sinɔ ù kpàawa ń píngi.

Lézamma

¹⁷ Ma gbɛ̃nɔ, mɛɛ ooare à làakari ke gbɛ̃ kɛ aɔ̀ bò yá kɛ̀ á dàda kpɛɛnɔzi. Aɔ̀ è gbɛ̃nɔ kɛ̀kɔ́a wà gbɛ̃nɔ sàsá. À kɛ̀má,

¹⁸ zaake gbɛ̃ beee takanɔ è dɔ wa Dii Kirisiziro, sé n gbɛɛ yá. Aɔ̀ è taarisaidenɔ sàsá kɔ̃n lɛ̀nnaao kɔ̃n yádɔɔ.

¹⁹ Baade píngi a mìsiena Diine baaru mà. Mɛɛ pɔ̀nnaa kɛɛ a yá musu. Má yezi àgɔ̀ à maa ɔ̀ndɔ̀ vī àgɔ̀ taarisaidenɔ ũ à zaa musu.

²⁰ Luda Aafiade é Setán dúgu zɔ̀ a gbá gĩzĩ tia. Wa Dii Yesu gbɛ̀kɛɛ kɛare.

²¹ Ma zĩkɛri daa Timɔ̀ti kɔ̃n ma bori daanɔ Lusiu kɔ̃n Yasɔ̀o kɔ̃n Sosipatao ì kpàawa.

²² Mamɔ̀ma Tetiu kɛ̀ ma takada kɛ̀ kɛ̀ ì kpàawa Dii guu.

²³⁻²⁴ Ma bɛdee Gayusi kɛ̀ sɔ̀si gbɛ̃nɔ è kakɔ́a à bɛɛ ì kpàawa. Wɛ̀te ɔ̀'uteri Erasatu ì kpàawa kɔ̃n wa gbɛ̀ndo Kaatuo.

Luda tɔ̀bɔ̀na

²⁵ Tia sa Luda é fɔ̀ à a gba gbáa kɔ̃n Yesu Kirisi baaru nnaa kɛ̀ mɛɛ kpaaɔ̀, lán asiiyá kɛ̀ utena zaa tontori kɛ̀ wà biameɛo de ná.

²⁶ Luda kɛ̀ ègɔ̀ kuu gurɔ̀ píngi die wà yá kɛ̀ kɛ̀na annabinɔ takadanɔ guu pí bɔ̀ gupuraa sa, lɛ bori píngi e à dɔ̀ aɔ̀ Luda náane ke aɔ̀ gɔ̀ à yámarinɔ ũ.

²⁷ Wà Luda mèn do ɔ̀ndɔ̀de tɔ̀ bɔ̀ Yesu Kirisi gázi ai gurɔ̀ píngi! Aami.

KƆRINTIDEENƆ TAKADA KAAKU

KƆrinti sƆsi gbēnƆ kēkēkēkōana 1:1-4:21

KƆrinti sƆsi gbēnƆ durunkena 5:1-7:40

WāgƆ kú kōn láakario gōna ní zīndanɛ yā musu 8:1-11:1

Dɔnzikena 11:2-14:40

GēnƆ fɛɛna 15:1-15:58

Pɔlu ikpammana 16:1-16:24

Pɔlu ikpana KƆrintideenƆa

¹ Mamɔma Pɔlu kè Luda ma sisi à ma se lán à yezi nà, ma gƆ Kirisi Yesu z̄iri ũ. Mapi kōn wa gbēnƆ Sɔsɔtenɛo,

² wámbe wa takada kè kè sƆsi kè kú KƆrintine. Luda a sisi a gbēnƆ ũ, a kuuna adona Kirisi Yesu guu lɛdo kōn gbē kè aḡɛgƆ wa Dii Yesu Kirisi pì sisi gu pínɡianƆo, mɔwa kè wa Dii dōnkōnƆ.

³ Luda wa De kōn Dii Yesu Kirisio gbēkɛɛ keare, à a gba aafia.

⁴ MɛɛgƆ Luda sáabu kɛɛ gurɔ sánda pínɡi a yā musu gbēkɛɛ kè à kèare a kuuna Kirisi Yesu guu yānzì.

⁵ Kuuna à guu pó pínɡi kàaraare, yā'ona pínɡi kōn dōna pínɡio,

⁶ zaake wa Kirisi yā'onaaree kásáa pèe a guu,

⁷ ben Luda Nini gba kee e kēsāawaro, gurɔ kè a wéɛ dɔ wa Dii Yesu Kirisi a z̄inda ɔɔbanazì.

⁸ Wa Dii Yesu Kirisi é tó à ze gbāa ai gurɔ lé ká, le àgƆ kuu taari sai à mɔgurɔ.

⁹ Luda náane vī. Àmbe à a sisi, a gƆ kƆ gbē ũ kōn à Né Yesu Kirisi wa Diio.

KƆrinti sƆsi gbēnƆ kēkēkōana

¹⁰ Ma gbēnƆ, ma naare wa Dii Yesu Kirisizi, àgƆ lédole vī kōo a pínɡi, le kēkēkōana e à yāa a tɛ, à kƆ kú kōn laasuu dōnkōo kōn nòseɔ do.

¹¹ Má mà Koloe bedeenƆ lézì kè yáketé kú a tɛ.

¹² Lán má mà nán yè: A gbēkenƆ bè, wà zè kōn Pɔluo. GbēkenƆ bè, wà zè kōn Apoloo. GbēkenƆ bè, wà zè kōn Pitao. GbēkenƆ bè dɔ, wà zè kōn Kirisio.

¹³ Kirisi kēkēkōanan yó? Wà Pɔlu pà lía a yānzin yó? A batisi kè kōn Pɔlu tón yó?

¹⁴ Ma Luda sáabu kè, kè mée a gbēke batisi kero, séde Kirisipu kōn Gayusio baasiro.

¹⁵ Lán à de nà le gbēke é e à be a batisi kè, a gƆ ma iba ũro.

¹⁶ Èè, ma Setefana bedeenƆ batisi kè dɔ. Beee baasiro, tó ma gbē pānde batisi kè, mée dɔn dɔro.

¹⁷ Kirisi e ma zī gbē batisikena yānziro, séde à baaru nna kpāna. Èe ke kōn yādōonlo, le à gana lía tón ke pāro yānzime.

Kirisi né Luda ɔndɔ kōn à gbāaome

¹⁸ Kirisi gana lía né mìsaiyāme gbē kè aḡe sāsāanone. Wamɔwa kè Ludaa e wa mì sínƆ sƆ, à dɛwe à gbāaa ũ.

¹⁹ À kēna Luda yān wà bè:

Mé ɔndɔrinƆ ɔndɔ m̀ de,
m̀ wéézɛrinƆ wéézɛ ke pā.

²⁰ Ɔndɔri kú mámɛ? Takadadɔri kú mámɛ? Anduna tiaa kēki yāpingidɔri kú mámɛ? Ludaa e anduna ɔndɔ die mìsaiyā ũroo?

21 Luda òndòo guu, èe tò anduna gbēno a dō kōn n zīnda òndòooro. À kēne à gbē kē aōo a náane keeno mì sí waazi kē wà diē misaiyā ũu pì gāzī.

22 Yudanoo ye dabudabuzi, Girikinoo è òndòo wete.

23 Wamowa sō, Kirisi gana lía kpàakpaan wée kee, ben è tò Yudanoo kpagula, bori pāndenoo è be misaiyāme,

24 mōde gbē kē Luda n sīsī à n sēno, Yudanoo kōn Girikinoo n pīngi, Kirisi deñne Luda gbāaa kōn à òndòo ũ.

25 Luda misaiyā pì de gbēntee òndòola. Luda gbāasaikēe pì de gbēntee gbāaala.

26 Ma gbēno, à gwa dian á de nà guroo kē Luda a sisi. Danoo kiia a paridee òndòro, a paridee gbāadee ũro, a paridee kíne ũro.

27 Luda gbē kē aōo de anduna misaidee ũunoo sē, le à wí dao òndòrinoo. À gbē kē aōo de anduna gbāasaidee ũunoo sē, le à wí da gbāadeenoo.

28 À gbē kē anduna n díe kpēedeeno ũ, kē wē kyakañgu bensō aō yā ègō kuuroono sē, le à gbē kē aō yā ègō kuunoo ke kpēedeeno ũ,

29 le gbēke tón e à ãa dā Luda aero.

30 Apinoo sō, Luda a tò á kú Kirisi Yesu guu, ben à gō wa òndòo ũ. Kuuna Kirisi pì guu Ludaa tò yā bōwao nna, wa kuuna adona, bensō à wa mì sí.

31 Bee yānzi lán à kēna Luda yān nà, tò gbē yezi à ãa dā, à dā Dii yā musu.

2

Kirisi kōn a gana lía yāo

1 Ma gbēno, kē ma mō a kiia, ma mō Luda yā kpàakpaa keareme, èe ke ma mō òndò gbāaa ke lénnaa kearenlo.

2 Ma zee kē mé yāke oarero, séde Yesu Kirisi yā baasiro, atēnsa à gana lía yā.

3 Ma mōna a kiia guu ma mō kōn kùvñio kōn vñao kōn lugaluganao.

4 Ma waazikena guu mēe yā o kōn lénnaao ke òndòooro. Má o kōn Luda Nini gbāaa oobanaome,

5 le a ludanaanekena tón bō gbēntee òndòo guuro, sé Luda gbāaa guu.

Òndòo kē Luda Nini è dañne

6 Baa kōn beeeo weē òndòyā o gbē kàsaanone. Èe ke anduna tiaa kēki òndòo ke à gbāadee kē aō gbāaa e yāaanoo pónlo.

7 Luda òndòon wée oo, à poyezi kē utena yāa pì. À gñake à diē wa gakui ena yānzi zaale èe anduna káero.

8 Anduna tiaa kēki gbāadee ke òndòo pì dōro. Tó aō dōme yā, le aōo Dii gakuide pá líaro.

9 Lán à kēna Luda yān nà wà bè:

Pó kē wée e ero bensō swá e maro,
à laasuu e gē gbēke swè guuro,
àmbe Luda à soru kē gbē kē aōo yezinone.

10 Ludaa oobawee kōn a Nini gbāaao, zaake à Ninii pì yā pīngi tāsikena, baa kōn Luda asii bítanoo.

11 Gbēkee a daa nōse guu yā dōro, tò èe ke à ninii kē kú à guu baasiro. Leme dō gbēkee Luda nōse guu yā dōro, tò èe ke Luda pì Ninii baasiro.

12 Anduna kē ninii wá èro, Ninii kē bō Luda kiian wá è, le wà gbaa kē Ludaa dàwee dō.

13 Yā kē wée oon gwe, èe ke yā kē gbēntee òndòo è dañnenlo, yā kē Luda Nini è dañneme. Len weē Luda Nini yā bokōte gbē kē aōo Luda Nini vñinone le.

14 Anduna gbē è Luda Nini yānɔ síro, zaake à denɛ misaiyā ũme. Eé f̄s à à mì d̄s sero, zaake Luda Nini pì gbāaan wè à yā zé d̄sɔ.

15 Gbē kè Luda Nini è d̄nɛ aezi è yā píngi zé d̄s, gbēke s̄s zé vī à à zaa boro.

16 À kēna Luda yān wà bè: Dé bé à Dii n̄sɛ d̄s gbasà à lé daa? M̄de wapinɔ wá Kirisi n̄sɛ vī.

3

Zikena Ludanɛ

1 Ma gbēnɔ, m̄ɛɛ f̄s mà yā òare lán m̄ɛɛ o gbē kè Luda Ninii d̄n̄ne aenɔne bàro, ben mà òare lán anduna gbēnɔ bà, zaake n̄kpāntēnɔn a ũ Kirisi guu.

2 Zwiin má kpàawa, èe ke p̄s ɔmadeenlo, zaake èe ká k̄ro. Baa ai tia èe káro,

3 zaake dàdeenɔn a ũ ai tia. Lán á zak̄n nà, bens̄s á yàkete vī, dàdeenɔn a ũroo? A dà bé à d̄bare ae.

4 Kè a gbēke bè a ze k̄n P̄luo, ben gbē pānde bè a ze k̄n Apoloo, á kú k̄n a dàon gweroo?

5 Dén Apoloo ũu? Dén P̄luo ũu? Zikerinɔn wa ũ, ben a Kirisi náane kè wa gāzī. Wa baade e zīi kè Dii dāne keeme.

6 Ma p̄s t̄s, Apolo í kàne, ben Ludaa tò à gbā.

7 Leme p̄s̄ri k̄n íkario de p̄ke ũro, sé Luda kè è tó à gbā.

8 P̄s̄ri k̄n íkario sáame. Ās baade é a àre e a zī lémmɛ.

9 Luda zikeri daanɔn wa ũ. Luda búgben a ũ, Luda kpén a ũ.

10 Gbaa kè Ludaa dāme bé à tò ma èe kpàe lán èbori gonidee bà, ben gbē pānde mò èe kpé pì boo. Baade làakari ke a kpébonaa,

11 zaake gbēke é f̄s à èe ke kpàe d̄ro, sé èe kè kpaena Yesu Kirisi ũu baasiro.

12 Tó gbē kpé pì d̄s k̄n vurao ke kondogi ke gbè bèede ke tó à d̄s k̄n lío ke lá ke s̄ɛ,

13 baade zī yāpura é b̄s gupuraa. Wee e yākpækɛgurɔ zī, zaake gu é d̄s k̄n téome, wee baade zī taka gwa té pì guu.

14 Tó gbē zīi kè à kè b̄s tén aafia, adee é àre e.

15 Tó gbē zī té kù, eé m̄nzi e, adee é b̄s ɔkori lán wè b̄s tén nà.

16 Á d̄s kè Luda kpén a ũ, Luda Ninii kú a guuroo?

17 Tó gbē Luda kpé pì yàka, Luda é adee kaate, zaake kpé pì kuuna adoname, bens̄s áambe kpé pì ũ.

18 Gbēke tón a zīnda sāsáro. Tó a gbēkee e a zīnda dieɛ anduna kèki ɔnd̄sri ũ, à ḡn̄ne misaidee ũ le à e à ɔnd̄s kù.

19 Zaake anduna kèki ɔnd̄sɔ de Ludanɛ misaiyā ũme. À kēna Luda yān wà bè: È ɔnd̄sriɔn kù n̄ wéɛzɛɛ guu.

20 À kēna d̄s: Dii d̄s kè ɔnd̄sriɔn laasuu pā.

21 Bee yānzi à wa gwa Kirisi zikerinɔ ũ, Luda asiyyā gwàrinɔ ũ.

22 P̄luo, Apolo, Pita, anduna, wēndi, gaa, tia p̄nɔ, zia p̄nɔn yoo, à píngi né a p̄me.

23 Apinɔ s̄s, Kirisi p̄n a ũ, Kirisi s̄s né Luda p̄me.

4

Kirisi z̄rinɔ

1 Bee yānzi à wa gwa Kirisi zikerinɔ ũ, Luda asiyyā gwàrinɔ ũ.

2 À k̄s̄io gwàrinɔ ḡs náane vī.

³ Tó apinɔ ke gbɛntee yákpækɛrinɔ ma taari è, yá pãame ma kiia. Mɛè ma zĩnda maakee ke zaakee ero.

⁴ Yákee e ma kù vīro, mɔde bee é ma bɔro, Diin ma yákpækɛri ũ.

⁵ Bee yānzi àton gĩake à gbɛke taari e Dii mógurɔɔ āro. Àmbe eé guu pu pɔ kè utena gusiaan-a à nɔse yá bɔ gupuraa. Zĩ beean baade é ma, dian Luda é a sáabu kpá nà.

⁶ Yá kè má òaree kènɔ, má ò mapi kɔn Apoloo yá musume, le àgɔ yá kèkii dɔ: Wàton vī Luda yálaro. A gbɛke tón ĩa dà, à ze kɔn gbɛ dooo, à bɔ gbɛ doo kpɛero.

⁷ Bɔ n̄ deońlaa? N̄ pɔke vī n zĩdane, kè wèe n gbaroo? Wà n gba, ben nées ĩa dāa lán wèe n gbaroo bàs?

⁸ A kán gwe kòs? A ke ɔdeeno ũn gwe kòs? Ée kí blee wa sain gwe? Má yezi àgɔ kí blee, wàgɔ ledɔ.

⁹ Zaake má è wamɔwa Luda zĩrinɔ, Luda wa die zāa lán gbɛ kè wèe n̄ de pari wáanɔ bàme. Gu sánda píngi gbɛnɔ wée fīwa, malaikanɔ kɔn gbɛnteenɔ n̄ píngi.

¹⁰ Wa gɔ m̄saideeno ũ Kirisi yānzi, ben kuuna Kirisi pì guu á de ɔndɔrinɔ ũroo? Wá busana ben á gbāa vīroo? Wá kpɛbɔna ben á kpɛdanaroo?

¹¹ Ai tia nɔaa kɔn ímiio e wa dee, wá té b̄u, wa gɔ pógbɛnanɔ ũ, besaideeno ũ.

¹² Weè zĩ gbāaa ke ai wá kpsa. Tó wá wa ka, weè sa maaa ońneme. Tó wá ĩa dāwa, weè m̄ena f̄s.

¹³ Tó wá wa s̄s̄s, weè agbaa kpánneme. Ai tia wèe wa diee anduna bɔto pónɔ ũ, baade píngi b̄usa ũ.

¹⁴ Mée yá kèkii oare wídanaawaa yānzinlo. Mée a gbāa lāakari ma né yenzideeno ũme.

¹⁵ Baa tó Kirisi guu a gwārino kà gɔn ũgbangba, a de'ina pari. Mámbe ma a i kɔn Kirisi Yesu baarunnakpanaareo, ben á kú à guu.

¹⁶ Bee yānzi mée agbaa kpaaare, àgɔ té ma zékpaezi.

¹⁷ Bee yānzin ma a né yenzide Timɔti z̄lawazi. Àpì né náanedeeme Dii guu, àmbe eé ma kuuna Kirisi guu yākɛna dɔagu. Yá kè m̄e dańne s̄osin guun gwe.

¹⁸ A gbɛkenɔ e ĩa dāa, lán mé mɔ a gwaroo bà.

¹⁹ Tó Dii wè, mé mɔ a gwa tia, mé ĩadāri pinɔ gbāa lé e, èe ke aɔ yá'ona adonlo.

²⁰ Zaake kpata kè b̄ò Luda kiia né yá'ona yānlo, gbāaame.

²¹ Á yezi diame? Mà m̄ozai kɔn gòn yó, ke mà mɔ kɔn yenzio kɔn n̄se ȳiome?

5

Papákɛna s̄osi gbɛnɔ té

¹ Má mà p̄apákɛna gè a té, yá kè à taka kú baa kifiino té sero. Wà bè, a gbɛnɔ doke a de nɔ s̄i.

² Ben ée ĩa dāa? À k̄s̄io a n̄se yakame, à gbɛ kè yá pì kè bɔ a té.

³ Baa tó má kúaro, ma ninii kúao, ben ma yákpae kè kɔn gbɛ kè yá pì kèo gɔ lán wá be má kú gwee bà.

⁴⁻⁵ Tó a k̄ kák̄sa, tó wa Dii Yesu gbāa kúao, tó ma ninii kúao, à gbɛ pì kpá Setān-a kɔn wa Dii Yesu t̄o, le à dà kaate, à ninii e à bɔ aafia Dii mógurɔɔ zĩ.

⁶ A ĩadāna maaro. Á d̄s̄ kè buredi ēzē f̄ete è flawadɛna b̄ita s̄és̄eroo?

⁷ À buredi ēzē z̄i kwée, é gɔ flawa dufu ũ a s̄és̄e'ēzē sai, lán à k̄s̄io àgɔ de nà, zaake Kirisi gá wa Banla s̄ane b̄òro ũme.

⁸ Bee yānzi wàgɔ̄ kuu burēdi sésé'ézēsai zībaakerino ũ yāpuraa guu kɔ̄n nɔ̄se puraa. Wàtongɔ̄ kuu burēdi sésé'ézē zi zībaakerino ũ mɔ̄nafiki kɔ̄n zaakenao guuro.

⁹ Takada kè má kèare guu ma bè, àton kakɔ̄a kɔ̄n pāpākerinooro.

¹⁰ Èe ke anduna kè pāpākerino ke wākūdeenɔ̄ kɔ̄n gbēblerino ke tāagbāgbārinonlo, zaake tó gbē beenɔ̄mɛ, séde é bɔ̄ anduna guu.

¹¹ Auo, má òare gbē kè wà bè wa gbēme, bensɔ̄ à de pāpākeri ke wākūdee ke tāagbāgbāri ke gbēyakari ke wēderi ke gbēbleri ũ, àton kakɔ̄aoro, àton ɔ̄ kakɔ̄aoro sero.

¹² Ma bà ũgba kɔ̄n yāgɔ̄gɔ̄na kɔ̄n Yesusaideenɔ̄? A zīnda gbēnɔ̄ bé à kɔ̄sio à yā gɔ̄gɔ̄nyoroo?

¹³ Luda bé eé yākpae ke kɔ̄n Yesusaideenɔ̄. À gbē zaa pi bɔ̄ a té.

6

Yakpaekena kɔ̄o

¹ Tó a gbēke yā vī kɔ̄n a Yesude daaao, bɔ̄yānzi è gá yākpae ke kɔ̄n adeo Luda gbēnɔ̄ kiiaziroo, sé ludad̄risainɔ̄ kiia?

² Á dɔ̄ kè Luda gbēnɔ̄ bé weé yākpae ke kɔ̄n andunaoroo? Lán ámbé é yākpae ke kɔ̄n andunao nà, ée ká à yāketenɔ̄ gɔ̄gɔ̄roo?

³ Á dɔ̄ kè wámbe wé yākpae ke kɔ̄n malaikanɔ̄oroo? Weé anduna kèki pɔ̄ o dɔ̄?

⁴ Tó á yā beee taka gɔ̄gɔ̄na vī, é gbē kè aɔ̄ de sɔ̄si gbēnɔ̄ne póke ũroonɔ̄ sé yāgɔ̄gɔ̄rinɔ̄ ũs?

⁵ Ma beee ò le mà wí daawa yānzime. Á gbēke vī a té kè à òndɔ̄ kà à a gbēnɔ̄ yā gɔ̄gɔ̄nɛroo?

⁶ Séto a gbē doo a gbēdaaa sísi yākpaea Yesusaideenɔ̄ kiia?

⁷ Lán á yā vī kɔ̄n kɔ̄o nà, a sāsá yāa kò mámmam. Bɔ̄yānzin é we wà a takii keroo? Bɔ̄yānzin é tó wà a bleroo?

⁸ Apinɔ̄ eè gbē takii ke, eè gbē ble, baa a kɔ̄ tē.

⁹ Á dɔ̄ kè gbē zaaanɔ̄ é gē kpata kè bɔ̄ Luda kiia guuroo? Àton a zīnda sāsáro, pāpākerino ke tāagbāgbārinɔ̄ ke zinakerino ke gɔ̄gbē kaaruanɔ̄ ke gbē kè aɔ̄ de kɔ̄n n̄ gɔ̄gbē daaanɔ̄

¹⁰ ke kpainɔ̄ ke wākūdeenɔ̄ ke wēderino ke gbēyakarinɔ̄ ke gbēblerino, aɔ̄ gbēke é gē kpata kè bɔ̄ Luda kiia guuro.

¹¹ A gbēkenɔ̄ de lemɛ yā, ben a zú ò, a gɔ̄ Luda pɔ̄ ũ, Ludaa tò yā b̀ao nna kɔ̄n Dii Yesu Kirisi tɔ̄o kɔ̄n wa Luda Nini gbáaao.

Wà papākena tó

¹² Èè be, á yā píngi kɛna zé vīmɛ. M̀de yākenɔ̄ àre vīro. Èè be, á yā píngi kɛna zé vīmɛ. M̀de àton tó yāke bà káare a yīnlo.

¹³ Èè be dɔ̄, p̀blee né ǹse p̀mɛ, bensɔ̄ ǹse né p̀ble p̀mɛ. Baa kɔ̄n beeeo Luda é n̄ píngi kaate. M̀ né pāpākebɔ̄nlo, Dii p̀mɛ, bensɔ̄ Dii bé mè pi gwàri ũ.

¹⁴ Luda wa Dii b̀o gaan, bensɔ̄ eé wa b̀o gaan kɔ̄n a gbáaao.

¹⁵ Á dɔ̄ kè a mè bé Kirisi mèguunɔ̄ ũroo? Weé Kirisi mègu sé wà ke kaarua mèguu ũn ý? Wàton ero!

¹⁶ Á dɔ̄ kè gbē kè kàkɔ̄a kɔ̄n kaarua k̀o mè d̄nkn̄lloo? À k̀ena Luda yān wà bè, aɔ̄ ḡon plaaa é ḡo mè doo ũ.

¹⁷ Gbē kè kàkɔ̄a kɔ̄n Diio k̀o m̀en do Ninii guu.

18 À kē pāpākēnaa. Durun pānde kē gbē è ke píngi bà kú à m̀ero. Pāpākēri s̄s̄ è durun ke a m̀eneme.

19 A d̄s̄ k̀e à m̀e bé Ninii k̀e Luda a gba, k̀e kú a guu kpé ũroo? Ámbe á a z̄inda v̄iro,

20 Luda a lu, à f̄ia bò. Bee yānzi à Luda t̄o b̄o k̄on a m̀eò.

7

N̄sena

1 Takada k̀e á k̀e yá musu, à maame ḡsgbē ḡs̄ kuu n̄gbē sai.

2 M̄ode k̀e pāpākēna dāgula yānzi, ḡsgbē píngi ḡs̄ a z̄inda n̄o v̄i, n̄gbē píngi ḡs̄ a z̄inda ḡs̄ v̄i.

3 Ḡsgbē gae p̄o k̀e k̄os̄io ke a nāne. N̄gbē gae ke a zāne le se d̄o.

4 N̄gbē m̀e kuu a z̄inda p̄o ũro, sé à zā p̄o ũ. Leme d̄o ḡsgbē m̀e kuu a z̄inda p̄o ũro, sé à nā p̄o ũ.

5 Àton ḡk̄on̄e, séde á mak̄on̄e, le à làakari d̄o aduakēnaa ḡia, gbas̄a à a ken̄a ke, le Setān t̄on̄ ònd̄o keare, à fu menaaro yānzi.

6 Lén má dàawa, èe ke tiasinlo.

7 Má yezi baade píngi ḡs̄ de lán ma bà, m̄ode baade k̄on a gbas̄a k̀e Ludaa dāneome, gbē k̀e k̄on a p̄o, gbē k̀ek̄aa k̄on a p̄o.

8 M̀eé yā k̀ek̄ii oo p̄sēen̄e k̄on gyaan̄o. À maa āḡs̄ kuu n̄do lán ma bà,

9 m̄ode t̄o āé f̄i wà n̄ z̄inda k̄uro, ās̄ n̄o sé, ās̄ zā ke, zaake k̄sena maa de lugana k̄z̄ila.

10 M̀eé yā dīe n̄deen̄e k̄on ḡs̄deen̄o, èe ke mapinlo, Diime. N̄gbē t̄on̄ ḡi a z̄āiro,

11 ḡsgbē t̄on̄ pé a nāaro. T̄o n̄gbē ḡa à ḡi a z̄āzi, à ḡs̄ p̄sē kes̄o à eara a z̄āzi.

12 M̀eé oo gbē k̄paan̄e, èe ke Dii bé à òro. T̄o a gbēkee n̄o Yesusaidee v̄i, ben n̄o p̄i yezi àḡs̄ k̄uo l̄edo, àton ḡīiro.

13 Leme d̄o t̄o n̄gbē ḡs̄ Yesusaidee v̄i, ben ḡs̄o p̄i yezi àḡs̄ k̄uo l̄edo, àton ḡīiro.

14 Zaake Luda è ḡs̄ Yesusaidee sí a nā yānzi, bens̄o è n̄o Yesusaidee sí a zā yānzi. T̄o lenlo, ās̄ n̄ēn̄o éḡs̄ gb̄as̄ime. M̄ode tia ās̄ kuuna adona.

15 T̄o Yesusaidee p̄i ḡizi, à ḡizi. Yā beee taka guu ās̄ kuuna k̄on k̄o né tiasinlo. Luda a sisi, à a se àḡs̄ kuu aafiam̄e.

16 N̄gbē, ke né n zā m̀i sí, n̄ d̄s̄? Ḡsgbē, ke né n nā m̀i sí, n̄ d̄s̄?

À ze k̄on a gwenaò

17 Baade ze k̄on a gwena k̀e Luda à dīen-o gur̄o k̀e Dii à sisi. Len meè dāne le s̄os̄in̄o guu píngi.

18 Luda gbē sisi b̄angukēnan yoo, àton wete à ke gef̄oodee ũro. Luda gbē sisi gef̄oodeen̄o yoo, àton b̄angu k̄ero.

19 B̄angukēna yāke v̄iro, bens̄o gef̄o yāke v̄iro, sé àḡs̄ yā k̀e Ludaa dīen̄o k̄una.

20 Lán baade kuu nà gur̄o k̀e Luda à sisi, à zeo le.

21 Luda n sisi z̄o ũun yoo? N̄ton bídi k̄ero. M̄ode t̄o n ga n ḡona w̄eene ũ zé è, n̄ b̄o z̄b̄leen.

22 Z̄o k̀e Dii à sisi ḡs̄ w̄eene ũ Dii p̄i guume. Leme d̄o w̄eene k̀e Dii à sisi ḡs̄ z̄o ũ Kirisi guu.

23 Luda a lu, à f̄ia bò. Àton ḡs̄ gb̄ēntee z̄o ũro.

24 Ma gb̄ēn̄o, lán baade kuu nà gur̄o k̀e Luda à sisi, à ze k̄on Ludao le.

P̄s̄ēn̄o k̄on gyaan̄o

²⁵ Pɔsɛɛnɔ yā musu mée yāke ma Dii kiiaro, mɔde lán má náane vī Dii sùu guu ná, lán ma laasuu de nàn mé oare.

²⁶ Nawēa kè kuu tia bé à tò, mée daa à maa kè gbē ze kɔn a kuunao.

²⁷ Tó n̄ nɔɔ vī, n̄ton be né à gbarɛro. Tó n̄ vī s̄ro, n̄ton wete n̄ séro.

²⁸ Tó n̄ s̄e s̄, n̄ée durun kero. Tó n̄kpare zā kè s̄, èe durun kero. Gbē beeenɔ é yā e andunan, ben má yezi beee taka a lero.

²⁹ Ma gbēnɔ, yā kè mée oon yè: Gurɔɔ e gɔ zāro. Zaa tia nɔdeenɔ gɔ lán gbē kè vīroonɔ bà.

³⁰ Ɔɔɔrino gɔ lán gbē kè aɔɔe ɔɔ ɔɔroonɔ bà. Pɔnnadeenɔ gɔ lán gbē kè aɔ pɔɔ nnaroonɔ bà. Pɔlurino gɔ lán gbē kè aɔ p̄ke vīroonɔ bà.

³¹ Andunablerino gɔ lán gbē kè aɔɔe bleeroonɔ bà, zaake lán anduna kè kuu ná tiaa e ḡtɛɛmɛ.

³² Má yezi àḡs̄ kuu káhán saime. Pɔsɛɛ è làakari ɔɔ Dii yānɔa, yā kè kè Diinen è ke.

³³ Nɔdee è làakari ɔɔ anduna yānɔa, yā kè kè a naɔnen è ke,

³⁴ à laasuu èḡs̄ kpàatena. Nɔgbē pɔsɛɛ ke n̄kpare è làakari ɔɔ Dii yānɔa, è a mè kɔn a niniio kpáa. Nɔzāree s̄ è làakari ɔɔ anduna yānɔa, yā kè kè a zānen è ke.

³⁵ Èe ke mée gata kpaarenlo. Ma beee ò a aafia yānzime, le à yā ke a zéa, à a zīnda kpá Diia gu pānde gwana sai.

³⁶ Tó gbē n̄kparima vī, tó à ségurɔɔ e ḡɛɛ, ben à kène wíyā ũ, tó à à kàka lán kè bà, à à sé lán à kène ná, èe ke durun ũro. Aɔ k̄s̄ sé.

³⁷ Mɔde tó à yā p̄i b̄ à n̄semme, ben tiasi e à kákaro, ben à a zīnda kūna d̄s̄, tó à dà a swèn kè é a n̄kpare p̄i séro, à kè maame.

³⁸ Lemɛ gbē kè a p̄s̄ è kè maa, mɔde gbē kè èe a p̄ séroo kè maa de beela.

³⁹ Nɔgbē né a zā p̄me gurɔɔ kè à zā kú kɔn wëndio. Tó à zā gà à anduna tò, à zé vī à zā ke kɔn ḡs̄ kè à yezi, mɔde ḡs̄ p̄i ḡs̄ kuu Dii p̄s̄ ũ.

⁴⁰ Baa kɔn beeeo tó à ḡs̄ p̄sɛɛ, mée daa à pɔɔ èḡs̄ nna de tó à zā kèla. Mée daa mapi, má Luda Nini vī se.

8

Sa'op̄blee

¹ Sa'op̄blee yā musu, wá d̄s̄ kè wa píngi wa d̄s̄na vī. D̄s̄na s̄s̄o ȳk̄s̄ vī, yenzi bé à kaarana vī.

² Tó gbē e daa à yā d̄s̄, èe d̄s̄ dian à k̄s̄ s̄io à d̄s̄ ná ḡl̄aro.

³ Tó gbē ye Ludazi, Luda a d̄s̄.

⁴ T̄s̄, sa'op̄blena yā musu wá d̄s̄ kè t̄aa né p̄okeme anduna guuro, zaake Luda mèn ɔɔ kuunan wá d̄s̄.

⁵ Baa tó p̄s̄ kè wè beíne t̄aanɔɔ kú musu kɔn t̄ōt̄eo, ben danɔ kiia t̄aanɔɔ dimme, diinɔɔ dimme,

⁶ wa kiia Luda mèn dome, àmbe wa De ũ, kè p̄ píngi b̄ à kiia bens̄o wá kuu à yānzi. Dii mèn dome ɔɔ, àmbe Yesu Kirisi ũ, kè p̄ píngi kè, bens̄o wá kuu à ḡz̄i.

⁷ Mɔde baade píngi d̄s̄ lero. Gbēkenɔ k̄s̄ d̄s̄ kɔn t̄aa yāo ai tia, ben aɔè p̄s̄ kè wèe blee diɛ sa'op̄blee ũ, aɔ yāke d̄k̄z̄iro, ben aɔ laasuu kú zéa ɔɔro.

⁸ P̄s̄blee bé eé wa na Ludaaro. Tó wée blero, k̄s̄ānanlo. Tó wá blè, kaarananlo.

⁹ À làakari ke a kuuna w̄ɛnɛnɔ ũuzi, le àton ke ḡɛns̄ikii ũ gbē kè ludaanekena k̄s̄ānmanɔnero.

¹⁰ Mmɔn kɛ̀n ń dɔna vī, tó gbɛ̀ kɛ̀ yáke dɔkɔziroo n e, nɛ́e pɔ́ blee tǎa kuu, eé à gba swè̀ à sa'opɔ́ ble seroo?

¹¹ Tó ń kɛ̀ lɛ, n dɔna n gbɛ̀daaaa kɛ̀ ludanaanekena kɛ̀sǎna kɛ̀ Kirisi gǎ à yǎnzi kàatɛn gwe.

¹² Tó a durun kɛ̀ a Yesude daanɔne a gbɛ̀ kɛ̀ yáke dɔkɔziroo kari kɛ̀n gwe, bensɔ́ Kirisin a durun kɛ̀ne.

¹³ Beee yǎnzi tó ma nɔ̀bɔsona bé eé tó ma Yesude daa fu, mé sɔ́ ziki dɔro, lɛ ma Yesude daaa tón furo yǎnzi.

9

Z̄irino ń z̄inda busana Kirisi baaru nna yanzi

¹ Má a z̄inda v̄inloo? Z̄irin ma ũroo? Mée wée si wa Dii Yesuleroo? Ámbe á de ma z̄ii gbè ũ Dii guu fá?

² Baa tó má de z̄iri ũ gbɛ̀ p̄andenɔnero, má deare à ũ fá. Kuuna Dii guu ma z̄irikɛe s̄eedan a ũ.

³ Yá kɛ̀ mɛ̀e o ma zaaborinɔnen yè:

⁴ Má pɔ́blena kɔ́n íminao zé vī ma z̄ii guuroo?

⁵ Má à zé vī màgɔ́ té kɔ́n nɔ́ Yesudeeoo guu kɛ̀ mée gaan lán z̄iri kpaanao kɔ́n Dii d̄áaronɔ kɔ́n Pitao bàroo?

⁶ Mamoma kɔ́n Banabaa wa ḡɔɔn plaa, wámbe wá zé vī wà wa ɔ̄z̄ii tónloo?

⁷ Dé bé è soza ble a z̄inda b̄òkɔ́ ɔ̀o? Dé bé è lí ba, ben è à bee bleroo? Dé bé ègɔ́ z̄ù dáa, ben è à z̄wii miroo?

⁸ Baa kɛ̀ gbɛ̀ntee yákenanɔn má lèkɔ́zioare, à kú Musa doka guu leroo?

⁹ À kɛ̀na Musa doka takadan wà bè, àton lésɔ́ da z̄ùne gurɔ́ kɛ̀ èe p̄wɛe gbɛ̀ero. Z̄un Luda è làakari d̄aá?

¹⁰ Wa yǎnzi à yá pì òziroo? Eè, wa yǎnzin wà yá pì kèzi, lɛ búbari gae sè wa kɔ́n t̄amaao, p̄wɛegb̄eri gae pɔ́ gbɛ̀ kɔ́n t̄amaao, eé a baka e à guu.

¹¹ Tó wa Luda yá t̄s̄ a té, ben wa wa baka èawa, yáken yó?

¹² Tó danɔ́ zé beee v̄iawa, wé wa pɔ́ o d̄ɔ́? Wée s̄éé zé beee guuroo, wa yá píngi f̄s̄, lɛ wàton zé z̄s̄ Kirisi baaru nnaanero yǎnzi.

¹³ Á d̄s̄ kɛ̀ Luda ua z̄ik̄erino è Luda ua pɔ́ bleroo? Luda gbágbákii sa'orino è ń baka le gbágbákii pì guuroo?

¹⁴ Len Dii diɛ a baarunnakparino ḡs̄ pɔ́ blee baaru pì kpána yá musu lɛ.

¹⁵ Baa kɔ́n beeeo mée zé p̄ino ke séro, bensɔ́ mée beee oo lɛ wà keme yǎnzinlo. Gaa maame de beela. Gb̄eke é e à kpá ma ìadána k̄nero.

¹⁶ Kirisi baarunnakpana demɛ ìadána yá ũro, tiasi bé à ɔ́ t̄s̄ma. W̄aiyoo mapi, tó mée baaru nnaa pì kpaaro.

¹⁷ Tó mée z̄ii pì kɛe kɔ́n ma z̄inda p̄yeziome, ma wée d̄o asaiazime. Lán Luda bé à nàme ma ɔ̄z̄i nà, à k̄s̄ s̄io mà keme.

¹⁸ B̄óme ma asaia ũu? Tó ma baaru nnaa pì kpà ɔ̄s̄ásana sai, tó mée iko kɛ̀ má vī baaru nnaa pì kpána guu k̄m̄maro, ma asaian gwe.

¹⁹ Baa kɛ̀ gb̄eke ma v̄iro, ma a z̄inda diɛ z̄ò ũ gb̄e píngine, lɛ mà gb̄enɔ e pari yǎnzi.

²⁰ Kè má kú kɔ́n Yudanɔ, ma ḡs̄ lán ń bà, lɛ ās̄ ma yáze e yǎnzi. Kè má kú kɔ́n Musa dokadarino, ma ḡs̄ à dàri ũ, baa kɛ̀ à iko v̄imaro, lɛ à dàrino ma yáze e yǎnzime.

²¹ Kè má kú kɔ́n doka pì dàrisaideeno, ma ḡs̄ lán ń bà, lɛ ās̄ ma yáze e yǎnzi. Èe ke ma b̄o Luda doka z̄énnlo, Kirisi bé à iko v̄ima.

22 Kè má kú kŏn gbē busananŏ, ma busa, le aŏ ma yāze e yānzi. Mèè gŏ pŏ píngi ũ gbē píngine, baa dia, le mà e mà n gbēkenŏ mì sí.

23 Yā kè mèè ke píngi, mèè ke Kirisi baaru nna yānzime, le mà a baka e à aubarika guu.

24 Bàkpakŏsŏna guu, gbē píngi bé è bàà lé, mŏde á dŏ kè gbē mèn doo bé è bleroo? À bàà lé le se, à e à ble.

25 Kŏkŏ'ori píngi è a zīnda tòto ke, è a zīnda foru ke yā píngi musu. È ke le fūra kè è yaka ena yānzi. Wamŏwa sŏ, à kè è yakaro yānzime.

26 Beee yānzi bà kè mée lee, má dŏ pŏ kè mée peea, èe ke mée ŏsi kaa gukorianlo.

27 Auo, mèè ĩa da ma màa, mèè ma mē takii ke, le ma waazikena danŏne gbera, màton bŏ pāro yānzi.

10

Làakarikena taagbagbanazi

1 Ma gbēnŏ, má yezi wa dezinŏ yā kèkii dŏagu. Aŏ tē téluguuzi n píngi, aŏ taa ò wà bŏe Isia Tēaan n píngi.

2 Luda n batisi kè téluguu pi guu kŏn ísīaa piŏ n píngi Musa ìbanŏ ũ.

3 Aŏ Luda pŏble dŏnkŏ blē n píngi,

4 aŏ Luda í dŏnkŏ mì n píngi, zaake aŏ Luda kpīii kè kúnyo í mì. Kpīii pi sŏ bé Kirisi ũ.

5 Baa kŏn beeeo aŏ paridee yā e ká Ludanero, ben aŏ gē gŏ kpáe gbáan.

6 Yā pi dŏwe sēeda ũ, le wāton yā zaaa ni de, lán aŏ à ni dē nāro.

7 Àtongŏ de taagbagbārinŏ ũ lán aŏ gbēkenŏ bàro. À kēna Luda yān wà bē: Gbēnŏ vēe wēe pŏ blee, wēe í mii, ben aŏ fēe wēe pāpāa kēe.

8 Wātongŏ de pāpākerinŏ ũ lán aŏ gbēkenŏ bàro. Aŏ pāpāa kē, ben aŏ gāga guro dŏnkŏ zī gŏn bŏrŏ baro awēe'aagŏ.

9 Wāton Dii yŏ wà gwa lán aŏ gbēkenŏ bàro. Aŏ à yŏ wà gwà, ben mlēnŏ n sŏso aŏ gāga.

10 Àton wisŏ ká lán aŏ gbēkenŏ bàro. Aŏ wisŏ kà, ben ga malaika n déde.

11 Yā pi n lé sēeda ũ wamŏwa kè wá kú guro zāannŏne, ben wà kē takadan le wà wa gbao làakari yānzi.

12 Gbē kè èe daa á zēna gbāa, à làakari ke lēenazi.

13 Yŏagwana kee e a lero, séde kè è baade píngi lee baasiro. Luda náane vī, eé tŏ wà a yŏ wà gwa de a gbāa lélaro. Yŏagwana guu eé a gba zé à mēna fŏ à bŏn.

14 Beee yānzi ma gbē yenzideenŏ, à mì kē taagbagbāna.

15 Mée yā ooare làakarideenŏ ũ. À yā kè mée ooaree laasuu lé a zīnda à gwa.

16 Togo aubarikadee kè wēe sáabu kpáo, tŏ wá mì, wa bà kú Kirisi aruoroo? Buredi kè wēe lílikŏre, tŏ wá sŏ, wa bà kú Kirisi mēoroo?

17 Zaake buredi kŏŏ dome, baa kŏn wa parikēeŏ wa mē dŏnkŏme, wa baade a baka vī kŏŏ dŏnkŏ pi guume.

18 À gwa Isarailina. Gbē kè sa'opŏ blē bà kú kŏn Luda gbāgbākīiiroo?

19 Ma bè diamē? Mée bee taa sa'opŏblee né pŏken yŏ? Ke aŏ taaŏ né pŏkeme?

20 Lenlo, ma bè pŏ kè wà saa òo, wà ò taaame, èe ke Ludaanlo. Má yezi a bà gŏ kú kŏn taaoro.

21 É fŏ à Dii togo í mì kŏn taa pŏoro. É fŏ à Dii pŏ ble kŏn taa pŏoro.

22 Ke wá yezi wà Dii nòseg̃aanao fεεme? Wa gbāaa kà à ùn yó?

23 Èè be, yā píngi zé vī. Leme, mode yā píngi àre vīro. Èè be, yā píngi zé vī. Leme, mode yā píngi kaarana vīro.

24 Gbēke zīnda yā tón d̃ne aεro, sé à gbēdaaa yā.

25 À nòb̃o kè wèe yaa yàran só yāke gbekana sai a laasuu yānzi,

26 zaake t̃ote k̃n p̃o kè kúnno píngi né Dii p̃ome.

27 Tó Yesusaidee a sisi p̃obleea, tó à k̃eare, tó a gaa, à p̃o kè wà kpàawaa ble yāke gbekana sai a laasuu yānzi.

28 Tó wà gà wà bèare sa'op̃obleeme, àton blero laasuu yānzi k̃n gbē kè òare yānzio.

29 Mée beee oo adee laasuu yānzime, èe ke a p̃nlo.

Gbē p̃ande laasuu yānzin m̃ég̃o ma zīnda vīziros̃?

30 Tó ma p̃o blè k̃n sáabukena, b̃oyānzin wè ma zaa bo p̃o kè ma sáabu k̃èzi p̃i yā musuu?

31 Yā kè ée k̃eε píngi, ée p̃o bleen yoo, ée í miin yoo, àg̃o à píngi k̃eε Luda t̃b̃ona yānzi.

32 Àton tó Yudaño ke Girikiño ke Luda s̃osi gbēno fu a yākena yānzio.

33 Len meè ke le. Yā píngi guu meè aīa ke, le ma yā ká baade píngineme. Meè ma zīnda p̃onnaa wetero, sé parii p̃o, le ão e wà bo yānzi.

11

1 Àg̃o ma yākena dadaa, lán meè Kirisi p̃o dada nà.

Ñogbēno p̃okuna ní miā yā

2 Ma a sáabu kpà kè ma yā èg̃o d̃oagu yā píngi guu, bens̃o á keatok̃nepo kè má dàareno k̃una.

3 Má yezi àg̃o d̃o kè Kirisi bé g̃ogbē píngi mì ù, g̃ogbē bé ñogbē mì ù, bens̃o Luda bé Kirisi mì ù.

4 G̃ogbē kè èe adua k̃eε ke èe annabik̃eyā oo k̃n p̃o kuna a miā e a mì k̃pe b̃oome.

5 Ñogbē kè èe adua k̃eε ke èe annabik̃eyā oo m̃igbā e a mì k̃pe b̃oome, à de lán à mì potoopo bàme.

6 Tó ñogbē e p̃o kú a miaro, à a mikā k̃eε. Zaake mikāk̃eena ke m̃ibona de ñogbēne wiyā ù, à p̃o kú a miā.

7 Èe k̃o sío g̃ogbē p̃o kú a miaro, kè à de Luda taka k̃n à gakuio ù yānzi. Ñogbē s̃o bé g̃ogbē gakuio ù.

8 Zaake Luda e g̃ogbē b̃o ñogbē guuro, ñogbēn à b̃o g̃ogbē guu.

9 Èe g̃ogbē ke ñogbē yānzio, ñogbēn à kè g̃ogbē yānzi.

10 Beee yānzi k̃n malaikaño yāo d̃o, séde ñogbē gae p̃o kú a miā a zā iko sèeda ù.

11 Dii guu ñogbē kuu a zīndañe g̃ogbē sairo, g̃ogbē s̃o kuu a zīndañe ñogbē sairo.

12 Zaake lán ñogbē b̃o g̃ogbē guu nà, len d̃o g̃ogbē è b̃o ñogbē guu le, bens̃o p̃o píngi è b̃o Luda kiame.

13 À yā p̃i laasuu lé à gwa. Ñogbē aduak̃ena m̃igbā maa?

14 Á d̃o a zīndañe kè mikā gbāa de g̃ogbēne wiyā ùroo?

15 Mode tó ñogbē vī, à deñe gakuio ùme, zaake Luda ñogbē gbā mikā à kúalame.

16 Tó gbēke yezi à leokpak̃a ke, àg̃o d̃o kè wapiño k̃n Luda s̃osiño, wá yā p̃ande k̃unaro, sé beee.

*Dii pɔblee**(Mat 26:26-29, Maa 14:22-25, Luk 22:14-20)*

17 Yā kè má yezi mà daare tiaa guu, mé a sáabu kpáro, zaake a kakɔana è zaa iare de à maaala.

18 Káaku gĩa má mà, tó a kɔ kàkɔa, eè bɔ kɔ kpɛɛ gáli kɔn gáliomɛ. Ma yā pì si kpado.

19 Séde kɛkɛkɔana gɔ kú a té, le wà yāpuradeenɔ dɔ a té.

20 Tó a kɔ kàkɔa, èe ke Dii pɔbleen eè blero,

21 zaake a baade è wā a pɔbleezimɛ. Nɔaa è gbɛkenɔ de, wɛɛ è gbɛkenɔ de.

22 Á beɛ vī à pɔ ble, à í minloo? Ke eè kya ká Luda sɔsin à wí da pɔsaideenɔamɛ? Mé oare diameɛ? Mé a sáabu kpán yɔ? Kàì! Mé a sáabu kpá yā beee musuro.

23 Yā kè má si Dii kiia, má dàareen yè: Zì kè wà Dii Yesu kpàrímma, à gwáavī pià à buredi sè,

24 ben à aubarika dàn à lìlikɔrɛ, ben à bè, a mè kè à kpà a yānzin yè, àgaegɔ beee keɛ a yā dɔnaagu yānzi.

25 Lemɛ dɔ kè aɔ pɔ blè wà yāa, à togoò sè à bè, Luda bà kuuna kɔn gbɛnɔ dufu a aru gāzīn yè. Tó ée miì, àgaegɔ miì à yā dɔnaagu yānzi.

26 Zaake tó a buredi pì sò, tó a í pì mì, ée Dii gaa baaru kpaa ai àgɔ gá mómɛ.

27 Beee yānzi tó gbɛ buredi pì sò, tó à Dii í pì mì, buredi kɔn í piò yādasai, à taari kè Diine à mè kɔn à aruo yā musumɛ.

28 Baade a zīnda yā gwa, gbasà à buredi pì só, à í pì mi,

29 zaake tó gbɛ sò, tó à mì Dii mè gbádɔsai, à yā dà a zīndalame.

30 Beee yānzi gyāreenɔ kɔn aafiasaideenɔ pari a tézi, bensɔ gbɛ kè aɔ kè sainɔ kɛsánaro.

31 Tó wé wa zīnda yā gwa, Dii é wa taari ero.

32 Tó à wa taari è, èe wa totoomɛ, le yā tón wɛɛwa kɔn andunaoro yānzi.

33 Beee yānzi ma gbɛnɔ, tó a kɔ kàkɔa, ée Dii pɔ ble, àgae kɔ dà.

34 Tó nɔaa e gbɛ deɛ, à pɔ ble a be, le a kakɔana tón yā iarero yānzi. Mé yā kè gɔnɔ bɔkɔtare, tó ma mɔ.

12*Luda Nini gbaanɔ*

1 Ma gbɛnɔ, Luda Nini gbaanɔ yā musu, má yezi àgɔ dɔna sairo.

2 Á dɔ kè gurɔɔ kè á de kifiinɔ ũ, tãa kè aɔè yā oroonɔ bé wègɔ a gáɛɛ, wàgɔ dɔɔare aɛ.

3 Beee yānzi má yezi àgɔ dɔ kè Luda Nini è di gbɛa à Yesu láari kɛro, bensɔ gbɛke é fɔ à be Yesun Dii ũro, séto Luda Nini mèn dɔne aɛ.

4 Gba borii pari, mɔde Luda Nini mèn doo pime.

5 Zì borii pari, mɔde Dii mèn doo pime.

6 Gbãa sèedanɔ borii pari, mɔde Luda mèn doo pime, àambe è à píngi ke baadenɛ.

7 Luda Nini è didi baadea gbɛ píngi kaarana yānzimɛ.

8 Luda Nini è gbɛke gba zé à ɔndɔ yā o, ben Nini mèn doo pì è gbɛ pānde gba zé à dɔna yā o.

9 Nini mèn doo pì è gbɛ pānde gba ludanaanɛkena zé, gbɛ pānde sɔ gbɛkɛkɔana zé.

10 È gbɛ gba dabuyákɛna zé, gbɛ pānde sɔ annabikɛyá'ona zé. È gbɛ gba zé à niniinɔ dɔkɔzi. È gbɛ gba zé à yáke borii o, è gbɛ gba yáke borii pì bɔkɔtena zé.

11 Nini dɔnkɔ mèn doo pì bé è à píngi ke, è gbaa pì da baadene lán à yezi nà.

Mè kɔn a guunɔ

12 Mè mèn do guunɔ pari. Baa kɔn à parikεo, mè mèn doome píngi. Len wa kuuna Kirisi guu de le se.

13 Wapinɔ píngi, Yudanɔ ke bori pàndenɔ, zònɔ ke wéεnεnɔ, Luda wa ke mè dɔnkɔ ũ kɔn a Nini mèn doo pì gbáaomε, à wa gba a Nini mèn doo pì, ben wá mǎ wa píngi.

14 Mèguunɔ pari, èε ke mèn donlo.

15 Tó gbá bè, lán ɔn a ũro nà, á de mè pɔ ũro, beee yánzi eégɔ de mè pɔ ũroziɔ?

16 Tó swá bè, lán wéεn a ũro nà, á de mè pɔ ũro, beee yánzi eégɔ de mè pɔ ũroziɔ?

17 Tó mè bŭnu de wéε ũ, bɔn weé yá mao? Tó mè bŭnu de swá ũ, bɔn weé pɔ guu mao?

18 Lán à de nà, Luda mèguunɔ pèpekɔre aɔ píngi, lán à yezi nà.

19 Tó aɔ píngi de mègu bori dɔnkɔ ũ, mè égɔ kú máme?

20 Tia la mèguunɔ pari, mè mèn dome.

21 Wéε é fɔ à be ɔnε a bà kúororo. Lεmε dɔ mì é fɔ à be gbáne a bà kúororo.

22 Mèguu kè wèε daa à kēsána, mè é fɔ à ke à sairo.

23 Mèguu kè wèε daa à gakui vīro, wè à kpe da de mègu kpaananla. À guu kè wèε à ena diεe wíyá ũ, wè pɔ nazi de mègu kpaananla,

24 mɔde à kè maaa bà kú kɔn beeeoro. Kè Luda mè kàkɔa, à gakui kàara pɔ kè gakui e kēsáammanone de mègu kpaananla.

25 Le mè tóngɔ kpaatetenaro, à guunɔ kɔ yá dɔ.

26 Tó mèguunɔ dokee e nawēa keε, à mègu kpaanɔ píngi è keome. Tó wá mègunɔ doke kpe dà, à mègu kpaanɔ píngi è pɔnnaa keome.

27 Ámbe Kirisi mè ũ, bensɔ a baade de mè pì guu ũ.

28 Káaku gīa Luda zīrinɔ diε sɔsi guu, à plaadee annabinɔ, à aagɔde yádannerinɔ, beee gbera dabudabukerinɔ, beee gbera gbē kè à nǎ gbá gbēkékɔana zénɔ kɔn dɔnlerinɔ kɔn yágɔgɔrinɔ kɔn gbē kè aɔē yáke borii oonɔ.

29 Zīrinɔn nǎ ũ nǎ píngiɔ? Annabinɔn nǎ ũ nǎ píngiɔ? Yádannerinɔn nǎ ũ nǎ píngiɔ? Dabudabukerinɔn nǎ ũ nǎ píngiɔ?

30 Luda gbēkékɔana gba dàrne nǎ píngin yɔ? Aɔē yáke borii o nǎ píngin yɔ? Aɔē yáke borii bɔkɔte nǎ píngin yɔ?

31 Á wéε pé gbaa kè deŋlaanɔa.

Tia sa mé zé kè maa deŋlaa ɔbaare.

13

Yenzi

1 Tó ma yáke borii ò, gbēntee ke malaika pɔ, tó má yenzi vīro, ma kīi kè lán m̀lɛna ke ségɛpana bàme.

2 Tó ma annabikεyá'ona gbaa è, tó ma yá píngi asii mà, bensɔ má dɔna píngi vī, tó ma ludanaanekena kà mà kpīii sɔki kpá, tó má yenzi vīro, pɔken ma ũro.

3 Tó ma pɔ kè má vīinɔ kpàate takaasideenone píngi, tó má tò wá té sɔma, tó má yenzi vīro, à àre vīmero.

4 Yenzi mena vī, à gbēkeε vī. Yenzi è ǹsεgɔaanɔ kpáiyoro, è a zīnda sé lezīro, è ǎa dáro.

5 È wí darŋmaro, è a zīnda maaa wetero, è fēnzi kpaaro, è yá da a ǹsε guuro.

⁶ È yáa dɔ à zaaaro, è pɔnnaa ke kɔn yápuraaomɛ.

⁷ Yenzi è yá píngi fɔ, è yá píngi náane ke, ègɔ yá píngi támaa ví, è mena kɔn yá píngio.

⁸ Yenzi yáana víro. Mɔde tó annabikɛyá'onamɛ eé yáa, tó sɔ yakebori'onamɛ à lé é ze, tó dɔnamɛ, eé gɛ zéla.

⁹ Zaake wa dɔna kɔn wa annabikɛyá'onao e paparo.

¹⁰ Tó yá papana gurɔɔ mɔ, à kè è paparoo é gɛ zéla.

¹¹ Kè má de né féte ũ, meè né féte yá o, meè né féte laasuu lé, meè yá gwa lán né féte bà. Kè ma ke gbɛ ɔndɔna ũ, ma ɔ kpà néfetekeɛyázi.

¹² Tia la wée guu ee dígi guu dáadāa, zí beea sɔ wé wée sikɔle. Tia la ma dɔna e paparo, zí beea sɔ mé yá dɔ wásawasa lán Ludaa ma dɔ ná.

¹³ Tia sa yá mèn aagɔ kènɔ bé wà gò: Ludanaanekena kɔn támaao kɔn yenzio, mɔde yenzi bé à deńla.

14

Yakebori'ona kɔn annabikɛyá'onao

¹ À tó yenzi dɔare ae, à wée pé Luda Nini gbaanɔa, atɛnsa annabikɛyá'ona.

² Gbɛ kè èe yáke borii oo e yá oo gbɛnɔonlo, sé Luda, zaake gbɛkee e maaro, èe asiya oo kɔn Luda Nini gbáaaomɛ.

³ Gbɛ kè èe annabikɛyá oo e yá oo gbɛnɔomɛ, èe ní gbaa gbáaa, èe lé daamɔmame, èe ní làakari kpáeńnemɛ.

⁴ Gbɛ kè èe yáke borii oo e a zɔnda kaaramɛ, gbɛ kè èe annabikɛyá oo e sɔsi gbɛnɔ kaaramɛ.

⁵ Má yezi à yáke borii o a píngi, mɔde má yezi à annabikɛyá o de beela. Annabikɛyá'ori de yákebori'orila, séto wée bɔkɔte le sɔsi gbɛnɔ e wà kaara.

⁶ Ma gbɛnɔ, tó ma mɔazi, ben ma yáke borii ɔao, bɔ àren à víaree? Séde ma yá'ona gɔ de yáwɛɛwɛna ũ ke dɔna ke annabikɛyá'ona ke yádannɛna.

⁷ Len à de le kɔn p'ɔbɔrinɔ dɔ. Kure ke mɔɔ, tó èe ɔ bɔ súusuro, weé fɔ wà dɔ dian èe oo nà?

⁸ Tó kuu ɔ e bɔ súusuro, sozanɔ é zɔ soru kero.

⁹ Lɛmɛ apinɔ se, tó èe yáke borii oo, ben wée maaro, dian weé yá kè èe oo gbáze dɔ ná? A yá é gɛ íamɛ.

¹⁰ Yánɔ borii pari anduna guu, aɔ kee bɔkɔtenasai sɔro.

¹¹ Tó wée borii kè meè à yá maroo oo, mégɔ de à òrine gbɛ zɔto ũmɛ, bensɔ èégɔ demɛ gbɛ zɔto ũ se.

¹² Lɛmɛ apinɔ sɔ, lán á ańa ví kɔn Luda Nini gbaanɔ ná, à ańa ke àgɔ gáo ae le sɔsi gbɛnɔ e wà kásaa péɛ.

¹³ Beee yánzi yákebori'ori wée ke, le à e à yá kè èe oo bɔkɔte.

¹⁴ Tó ma adua kè kɔn yákebori'onao, ma ninii bé à kè, ma laasuu e dɔme aɛro.

¹⁵ Tò, yá pì de diame? Mé adua ke kɔn ninii, mé ke kɔn làakario dɔ. Mé lè sí kɔn ninii, mé sí kɔn làakario dɔ.

¹⁶ Tó n Luda tɔ nnaa sí kɔn ninii, dian gbɛ dufu kè kú gwee é be, aami, sáabu kè ní kpà yá musuu? Zaake èe yá kè ní ò dɔro dɔro.

¹⁷ Baa tó n sáabu kpà a zéa, èe n Yesude daa gbáaa kaararo.

¹⁸ Ma Luda sáabu kè, kè meè yáke borii o deala a píngi,

¹⁹ mɔde kakɔana guu tó ma yá mèn sɔɔroo ò kɔn làakario, ma yá dàońne, à maame de mà yá mèn ũgbangba o kɔn yákebori'onaola.

20 Ma gbēno, a laasuu tóngɔ de lán nēno pɔ bàro. Àgɔ de lán né féteno bà yázaakena musu, mɔde a laasuu gɔ de gbē ɔndɔnanɔ pɔ ũ.

21 À kēna Luda yān wà bè:

Mé boriyá pānde o gbē kēkiinɔne gbē zítɔno lén, baa kɔn beeeo aɛ swá kpá ma yáziro.

22 Beee yānzi yákebori'ona de sèeda ũ Yesudeenɔnero, sé Yesusaideenɔ. Len dɔ annabikéyá'ona e ke Yesusaideenɔ pɔke ũro, sé Yesudeenɔ.

23 Tó sɔsi gbēno kɔ kákɔa ní píngi, ben aɔwe yáke borii oo ní píngi, tó gbē dufunɔ ke Yesusaideenɔ mɔ gwe, aɛ be ía kárimanloo?

24 Tó baade píngi e annabikéyá oo sɔ, ben Yesusaidee ke gbē dufu mɔ gwe, eé ní píngi yáze dɔ à a taari e,

25 asiyyá kè kú à nɔsen é bɔ gupuraa, eé dae a puua à mì sie Ludane, gbasà à be, Ludaa kú a té yápura.

Dɔnzikena zékpaɛ

26 Wé be diamɛ ma gbēno? Tó a kɔ kákɔa, a baade gaegɔ lè vī ke yádannena ke yáwɛɛwēna ke yákebori'ona ke yáke borii pi bɔkɔtɛna. À à píngi ke, le gbēno e wà kásaa péɛ.

27 Tó wèe yáke borii oo, gɔɔn plaa ke aagɔ, àton de beelaro. Aɔ kɔ gba zé, gbē mèn doo bɔkɔtɛ.

28 Tó à bɔkɔteri kuuro, à lé nakɔa kakɔana guu, à a pɔ o ado kɔn Ludao.

29 Annabikéyá'orinɔ gɔɔn plaa ke aagɔɔnɔ yá o, gbē kpaaanɔ laasuu lé aɔ yāa.

30 Tó Luda yá sù gbē kè vɛɛnaa, gbē kè èe yá oo yīte.

31 A píngi é fɔ à annabikéyá o doodo, à yá dadakɔne a píngi, à kɔ sé lezī.

32 Sé annabikéyá'orinɔ gɔ ní lé kūna dɔ,

33 zaake Ludaa ye yá yaaaziro, sé à zédee.

Lán wè ke sɔsinɔ guu nà píngi,

34 nɔgbēno lé gɔ yītɛna kakɔana guu, zaake aɔ yá'ona zé vīro. Aɔ mì sie, lán wà ò Musa doka guu nà.

35 Tó aɔ yezi wà yáke dɔ, aɔ ní zá gbekazi be, zaake nɔgbē yá'ona kakɔana guu né wiyámɛ.

36 A kiian Luda yá bòn yɔ? Ke a mèn do yānzin à m̀zi?

37 Tó gbē e daa annabikéyá'orin à ũ ke gbē kè Luda Ninii dɔne aɛ, àgɔ dɔ kè yá kè má kèaree pi né Dii yādienamɛ.

38 Tó gbē pā kpàzi, weé pā kpàzi se.

39 Beee yānzi ma gbēno, à wéɛ pé annabikéyá'onaa, mɔde àton gí yákebori'onaziro.

40 À yá píngi ke a zékpaɛa súsusu.

15

Kirisi fɛna gaan

1 Ma gbēno, baaru nnaa kè má kpàare, kè á sɔ a zɛon, má yezi mà ɛara mà dɔagu.

2 Baaru nnaa pi bé eé a mì sí, tó á waazi kè má kèaree pi kūna. Tó lenlo, a Yesunaanekena kè pámɛ.

3 Yá kè deŋlaa kè má sì, má dàareen yè: Kirisi gà wa durun yānzi, lán à kēna Luda yān nà.

4 Wà à vī, ben à fɛɛ à gurɔ aagɔdee zī, lán à kēna Luda yān nà.

- 5 À a zĩnda òdɔa Pitane, ben à a zĩnda òdɔa a ìba g̃ɔn kuri awɛɛplaaanɔne dɔ.
 6 Beee gbera à a zĩnda òdɔa wa gb̃enɔne kè aɔ k̃ kàk̃sa gu d̃ɔnk̃ɔn, aɔ de g̃ɔn waa plaa kpé basɔɔroola. Aɔ paridee kuu ai tia, m̃de aɔ gb̃ekenɔ anduna tò.
 7 Beee gbera à a zĩnda òdɔa Yemisine, ben à a zĩnda òdɔa z̃irinɔne ñ píngi.
 8 Aɔ píngi gbera à b̃ò à m̃mazi, ben ma g̃ɔ lán né kp̃aalaa'ii bà.
 9 Zaake Luda z̃irinɔ té m̃ambe kpɛɛ, méɛ ká wà beme z̃iriro, zaake ma ìa dà Luda s̃ɔsia.
 10 Gbaa kè Ludaa dàmɛ yānzi má de gb̃ɛ kè má de à úu úzi, bens̃ɔ gbaa kè à dàmɛ pí ginaro, zaake ma ɔsi kà deńla ñ píngi. M̃ambe má k̃ero, gbaa kè Ludaa dàmɛ bé à tò má kè.
 11 T̃ò, à b̃ò ma kiian yoo ke aɔ kiia, yā kè wée à waazi keɛ á sìn gwe.

G̃enɔ f̃ɛna gaan

- 12 Zaake wée Kirisi f̃ɛna gaan waazi keɛ, à kè dia a gb̃ekenɔ è be g̃enɔ é f̃ɛroo?
 13 Tó g̃enɔ é f̃ɛro, ɛnd̃ɛ Kirisi e f̃ɛro.
 14 Tó Kirisi e f̃ɛro s̃ɔ, ɛnd̃ɛ wa waazikena kè p̃á, bens̃ɔ a Kirisi náanekena kè p̃á,
 15 wa g̃ɔ Luda s̃ɛda eg̃edeɛñ ú, kè wá bè à Kirisi f̃ɛ yānzi. Zaake tó g̃enɔ é f̃ɛro, ɛnd̃ɛ Ludaa e à f̃ɛro.
 16 Tó Luda è g̃enɔ f̃ɛro, ɛnd̃ɛ Kirisi e f̃ɛro.
 17 Tó Kirisi e f̃ɛro, a Kirisi náanekena kè p̃á, ben á kú a durun guu ai tia,
 18 gb̃ɛ kè aɔ anduna tò Kirisi guunɔ s̃ɔ s̃ásá.
 19 Tó wa kuuna w̃ɛndi kè yānzin wa w̃ɛɛ dɔ Kirisizi ado, le w̃ɛndadeɛñ wa ú de baade píngila.
 20 Yápuraa guu Kirisi f̃ɛɛ b̃ona gaan, àmbe g̃aafeɛ káaku ú gb̃ɛ kè aɔ dàɛ wà ìi ɔnɔ té.
 21 Lán gaa b̃ò gb̃ɛntee g̃ázi ná, len g̃enɔ f̃ɛna b̃ò gb̃ɛntee g̃ázi le.
 22 Kuuna Adamu borii úu tò gaa dà baade píngila. Leɛm̃ɛ dɔ gb̃ɛ kè aɔ kú Kirisi guunɔ é w̃ɛndi e ñ píngi.
 23 Baade k̃ɔn a gurɔɔm̃ɛ. Kirisi bé g̃aafeɛ káaku ú, à gbera à gb̃enɔ é f̃ɛɛ à m̃ógurɔ.
 24 Gbasa gurɔ lé ká, Kirisi é kíkɛɛ mì de píngi k̃ɔn ikonɔ k̃ɔn gb̃aaanɔ, eé a kpata tó De Ludanɛ.
 25 Séde Kirisi g̃ɔ kí bleɛ ai Luda g̃ɔ à ibeɛnɔ ke à tinti ú.
 26 Ibeɛ kè eé à mì de z̃aan gaa ú,
 27 zaake Luda p̃ó píngi ná Kirisine a ɔz̃i. Kè à bè, p̃ó píngi kú à ɔz̃i, wá d̃ɔ kè Luda kè p̃ó píngi ñanɛ a ɔz̃i pí baasime.
 28 Tó à p̃ó píngi ñanɛ a ɔz̃i, àpin à Né kè à p̃ó píngi ñanɛ a ɔz̃i pí è mì siɛnɛ, Luda pí eg̃ɔ de à píngi ú p̃ó píngine.
 29 Gb̃ɛ kè aɔɛ batisi ke g̃enɔ g̃ɛɛ ú s̃ɔ né? Tó g̃enɔ è f̃ɛɛ yápuraro, b̃óyānzi wè batisi ke aɔ g̃ɛɛ úzi?
 30 Wapinɔ s̃ɔ, b̃óyānzi weeg̃ɔ wa zĩnda da kari guu gurɔ píngizi?
 31 K̃ɔn ìa kè meè dá a yā musu kuuna Kirisi Yesu wa Dii guuo, meèg̃ɔ kú gaa léz̃ime lán guu e d̃ɔɔ ná.
 32 Tó ma zĩnda yānzin ma ɔsi kàzi k̃ɔn ñòbɔ pás̃inɔ zaa Efesu, b̃ó àren à ṽimeɛ? Tó g̃enɔ é f̃ɛro, wà p̃ó ble, wà í mi, zaake wé ga ziame.

33 Àton tó wà a sāsáro, gbēnna zaaa è dà maaa yakame.

34 À su a làakaria súusu, àton durun ke dōro, zaake a gbēkeno Luda dōro. Ma beee ò le à a wíyā dō yānzime.

Gàafeenò mè

35 Gbēkeno é be, gèno é fee diame? Mè kparee takan aḡégō vīi?

36 Yōnkoyāme! Wee pò tō à bē fōmbabōna sairo.

37 Tó wà pò tō, gbadon yoo ke pówee pānde, è bōe pówee pì ùro.

38 Luda è tó à bōe lán à diē nāme, baade kōn a boriiio.

39 Pó wèndideenō píngi mè dōnkōro. Gbēntee pò ado, nòbōno pò ado, bāano pò ado, kpòno pò ado.

40 Ludambe póno kuu, anduna póno kuu. Ludambe póno gakui ado, anduna póno gakui ado.

41 Ōfāntē gakui ado, mōvura pò ado, sōsōnenō pò ado. Baa sōsōne pìno gakui bōkōso doodo.

42 Len eégō de le gèno fee gurō zī. Wè gè vīi à vā, eé fee vāna sai.

43 Wè gè vīi bēe sai, mōde eé fee kōn gakuio. Wè gè vīi gbāaa sai, mōde eé fee kōn gbāaa.

44 Wè gè vīi anduna mè ũ, mōde eé fee wèndi kè è yāaro mè ũ. Lán anduna kè mè kuu nà, lemē wèndi kè è yāaro mè kuu le dō.

45 À kēna Luda yān wà bē, gbē káaku Adamu gò gbē bēe ũ, mōde Adamu zāa gò nini wèndikpammari ũ.

46 Èe ke wèndi kè è yāaro mè bé è dō aero, anduna mè bé è dō ae, à gbera sa wèndi kè è yāaro mè.

47 Gbēntee káaku bō būsuti guume, à plaadee bō ludambeme.

48 Gbē kè aḡō de tōte pò ùno bōkōba kōn gbē kè bō tōten-o. Gbē kè aḡō de ludambe pò ùno bōkōba kōn gbē kè bō ludambeeo.

49 Lán wá de gbē kè bō tōten taka ũ nà, len wégō de gbē kè bō ludambee taka ũ le se.

50 Yā kè má òn yè ma gbēno. Tó kpata kè bō Luda kiia bō gupuraa, wé e wà ble kōn wa mēoro. Wé e wāgō kú gu kè è vāroo guu kōn wa mè kè è vāaoro.

51 À ma, mé asiiyā oare. Wé ga wa píngi, mōde wé li wa píngi

52 kāndo lán wé'ibakena bà kākāki zāade pégurō zī. Zaake kākāki é ó bō, gèno é fee yaikusai, wapino sō wé li.

53 Séde wa mè kè è vāa gē à kè è vāroo guu. Séde wa mè kè è gaa kè gē à kè è garoo guu.

54 Tó wa mè kè è vāa gē à kè è vāroo guu, bensō wa mè kè è gaa gē à kè è garoo guu, ben yā kè kēna Luda yān kè é papa wà bē:

Wà zī blè gaaa, à mì dè.

55 Ga, n zīblena tōn diaa?

Ga, n sēwēe kú máme?

56 Durun bé ga sēwēe ũ, durun gbāaa sō è bō doka guume.

57 Wà Luda sáabu ke, kè è tó wà zī ble wa Dii Yesu Kirisi gāzī.

58 Beee yānzi ma gbē yenzideenō, à ze gbāa gíngin bōru kpēe sai. À wée tā Dii zīzi gurō píngi, zaake á dō kè zīi kè ée kee Diine páro.

¹ Luda gbēno kámasakena yā musu, lán má ò Galatia bùsu sòsinone nà, à ke le se.

² Azumanengo kōn Azumanengoo a baade gae ɔ kè à è a gbāa lén bɔ adona, àgɔ kaakɔa, le àton kámasa pì wete gurɔ kè ma mɔro yānzi.

³ Tó ma mɔ, mé gbē kè a n̄ díe aɔ gánɔ zī Yerusalemu kōn takadao kōn kámasa kè á kàkɔaa pìo.

⁴ Tó à kɔ sio mà gáme sɔ, aɔé gá zeme.

Yā kè Pɔlu kpàkpa à keenɔ

⁵ Tó ma bɔe kōn Masedonia bùsuo, mé mɔ a kiia, zaake mé pā Masedonia lame.

⁶ Mée kpákpa mà gurɔplaa keao. Baa buusie se mégɔ yezi mà bleao, é gá zeme guu kè mé gán.

⁷ Tia la má yezi mà gēala bàrararo, mée kpákpa mà gurɔplaa keao, tó Dii wè.

⁸ Mé gɔ Efesu ai Pentikosi zībaa zīme,

⁹ zaake Luda zé bōme maamaa mà zī maa ke, bensɔ ibeenɔ pari.

¹⁰ Tó Timɔti gá à m̀, àton yā kene búgubugu à vía kearero, zaake èe zī kee Diine lán ma bāme.

¹¹ A gbēke tón kya kánlo. À kūsāe kene, le à e à ká ma kiia aafia, zaake mapi kōn ma gbēno wa wée dɔzi.

¹² Wa gbēndo Apolo sɔ, meégɔ nakɔreeta gēn baaagɔ à m̀ à a gwa kōn wa gbē kpaaano. À ye mɔnazi gīaro. Tó à zé è, eé m̀.

Lédamma zāa

¹³ Àgɔ kú a làakaria, àgɔ zena Yesunaanekena guu. Àgɔ wórongo ví, àgɔ gbāa.

¹⁴ À yā píngi ke kōn yenzio.

¹⁵ Á Setefana bedeenɔ dɔ, kè aɔmbe Yesude káakunɔ ũ Girisi bùsun, ben aɔ n̄ zīnda kpà wàgɔ dɔɔ Luda gbēno lé. Ma gbēno, ma wée kèawa,

¹⁶ à mì sie gbē beee takanone kōn gbē kè aɔe aīa kee ledo zī dōnkɔ pì guuno n̄ píngi.

¹⁷ Ma pɔɔ kè nna Setefana kōn Fɔtunatuo kōn Akaikuo mɔnaa, zaake aɔ g̀me a gēe ũme.

¹⁸ Aɔɔ tò ma làakari kpàe kōn a pɔo. À bèe lí gbē beee takanone.

¹⁹ Asia bùsu sòsinɔ ì kpàawa. Akila kōn Pirisilao kōn sɔsi gbē kè aɔè kɔ kakɔa n̄ beenɔ ì kpàawa maamaa Dii guu.

²⁰ Wa gbē kè wá ledoonɔ ì kpàawa a píngi. À ì kpákɔa kōn Luda gbēno lépemmaano.

²¹ Mamɔma Pɔlu, ma ɔgben yè. Ma ì kpàawa.

²² Tó gbēkee ye Diiziro, Luda láari kea. Wa Dii e mɔɔ.

²³ Dii Yesu gbēkee keare.

²⁴ Má yeazi a píngi kuuna Kírisi Yesu guu.

KƆRINTIDEENƆ TAKADA PLAADƆE

Pɔlu kɔn Kɔrinti sɔsi gbɛnɔ 1:1-7:16

Yudea Yesudeenɔ kámasakena 8:1-9:15

Pɔlu gina kɔn a zĩndao 10:1-13:14

Làakarikpaena

¹ Mamoma Pɔlu, Kirisi Yesu zĩri Luda pɔyezi guu kɔn wa gbɛ Timotio, wámbe wa takada kɛ kɛ sɔsi kɛ kú Kɔrintine kɔn Luda gbɛ kɛ aɔ kú Girisi búsunno ñ píngi.

² Luda wa De kɔn Dii Yesu Kirisio gbɛkɛɛ keare, à a gba aafia.

³ Wà Luda wa Dii Yesu Kirisi De sáabu kpá, De Luda wɛndadɔnneri nɔsekpaeri pì.

⁴ È wa làakari kpáewe wa wahaa píngi guu, le wà e wà gbɛ kɛ aɔ kú baa wahaa kparee taka guuno làakari kpáɛnne se kɔn làakarikpaebɔ kɛ Luda wa làakari kpáeoweeo.

⁵ Lán nawɛa kɛ Kirisi kɛ è liwazi nà, leme dɔ wa làakari è kpáe maamaa Kirisi yánzi.

⁶ Tó wée nawɛa kɛɛ, a làakari kpaena kɔn a mìsinao yánzime. Tó Luda wa làakari kpàe, a làakari kpaena yánzime, le à e à nawɛa dɔnkɔ kɛ wée kɛɛ fɔ.

⁷ Wá támaa ví a yá musu seka sai, zaake wá dɔ lán a bà kúwao nawɛakena guu nà, len a bà kú kɔn wa làakari kpaena le dɔ.

⁸ Wa gbɛnɔ, wá yezi àgɔ dɔ lán wà wée tàwa Asia búsun nà. Wà mè òwa maamaa de wa gbáa léla, baa wa wèndi wá wée dɔzi sero.

⁹ Yá dàwala, wée daa wa game. Beee wa le, le wàton ze kɔn wa zĩnda gbáaaro, séde kɔn Luda kɛ è gɛnɔ fɛe gbáaao.

¹⁰ À wa bɔ kari bíta guu, bensɔ eé wa bɔn. Àpin wá wée dɔzi à wa bɔn dɔ

¹¹ adua kɛ ée kɛewe gázi. Leme gbɛnɔ é sáabu kene pari wa yá musu gbɛkɛɛ kɛ à kèwe yánzi gbɛ pariino aduakena sáabu.

Pɔlu tá gborona

¹² Yá kɛ weè à ãa dāan yè: Wa laasuu e oowe kɛ kɔn Luda gbáaao wá kú kɔn nɔsepuraao mɔnafiki sai anduna guu, atɛnsa a kiia. Anduna ɔndɔn wá kúoro, séde Luda gbɛkɛɛ.

¹³ Weè lá ke kɛarerero, séde kɛ é à kyó ke à dɔɔ baasiro.

¹⁴ Lán á wa dɔ nà fète tia, má yezi à wa dɔ sãnsã, le à ãa dá wa yá musu Dii Yesu mɔgurɔ zĩ, lán wé dá a yá musu nà.

¹⁵⁻¹⁶ Bee náanekena guu má dié yá kɛ tó méé gaa Masedonia, mà bɔe a kiia mà a gwa káaku, mà ɛara mà su kɔn a kiio, le à aubarika e gɛnɔ plaa, gbasa à dɔnle keme ma Yudea gana guu.

¹⁷ Kɛ ma tá beee dié, ma yá fɛe kɛn yó? Tó má dié mà yá ke, anduna yá è dɔme ae mà be, leme, leme ke auo, auon yó?

¹⁸ Lán Luda náane ví nà, yá kɛ wá òare né leme, èe ke auonlo.

¹⁹ Luda Né Yesu Kirisi kɛ mapi kɔn Silasio kɔn Timotio wa à yá waazi kɛare né gbɛ kɛ è be leme, èe ke auonlo, àmbe Luda eè ù.

²⁰ Zaake lé kɛ Ludaa gbɛ píngi yápuraa è ke à guume. Beee yánzi kɔn Yesu Kirisi tɔon wè be, aami, Luda tɔbɔna yánzi.

²¹ Luda bé à wa kásaa pɛe Kirisi guu kɔn apino, à wa dié a pɔ ù,

²² à a sèeda kèwa, à a Ninii dà wa swèn pò kè wé e kpégaau ũ.

²³ Ludaa ma nòse dō, àmbe ma sèedadee ũ. Kè má yezi mà a bɔbɔ a dànlo yānzin mée gá Kɔrintizi dɔro.

²⁴ Èe ke wée gbāa mɔɔare a ludanaanekena musunlo, zaake a kāsāa pèe kò, wée zīi keeao a pɔnnaa yānzime.

2

¹ Ben ma zεo kè mé mós a kiia kɔn nòseyakanao dɔro.

² Tó má tò a nòse yàka, dé bé eé ma pɔɔ ke nnaa, tó èe ke amɔa kè ma a nòse yàkaareno baasiroo?

³ Ma takada kèare le, le tó ma mɔ a gwa, amɔa kè á de à ma pɔɔ ke nnaano tón ma nòse yakaro yānzime. Má dō sànsān kè ma pɔnnaa né a píngi pɔnnaame.

⁴ Ma takada pí kèare nawēa guu kɔn pɔsia bítao kɔn wée'io plèple, èe ke le a pɔɔ yaka yānzinlo, le àgō dō lán má yezi nà yānzime.

Sùukena kɔn taarideeo

⁵ Tò, tó gbēke nòseyakana yā kè, èe ke ma nòsen à yàkaro, a píngi pón à yàka, ke a gbēkeno, le m̀aton o à gē olaro.

⁶ Īaa kè a paridee dà adee pìà m̀da.

⁷ Beee yānzi à sùu keo tia, à à làakari kpáene, le à pɔsia bíta tón à kaatero yānzi.

⁸ Beee yānzi ma agbaa kpàare, à ɔɔane tētētē kè á yezi.

⁹ Àmbe à tò ma takada kèkāa kèare, ma lí pèeoaawa, le mà e mà dō tó a yā kè mà òare k̀na píngi.

¹⁰ Tó a gbē kè kɔn à taario, mèe adee kē se. Zaake tó ma gbē yā kène, tó yákee gaa gō kuu, mèe ke a yānzi Kirisi aezī,

¹¹ le Setān tón ɔndō daewazirowānzi, zaake wá à m̀onafikinɔ dō.

Luda zīkerino

¹² Kè ma ka Toroasi le mà Kirisi baaru nnaa kpá, Dii zé b̀m̀e,

¹³ m̀ode ma làakari kpaenaro, kè mèe ma gbēndo Titu ero yānzi. Ben ma lé zàmma gwe, ma da Masedonia zén.

¹⁴ Ma sáabu kè Ludane, zaake ègō dɔɔwe aε gurɔ píngi, weegō z̀blerino ũ Kirisi guu, weè à dōna gūu dagula gu sānda píngia.

¹⁵ Zaake wá de tuaetiti gūnnadee kè Kirisi kpàta Ludane ũ gbē kè èe ní mì siino té kɔn gbē kè aɔɔe kaateno.

¹⁶ Wá de gè gūu ũ gbēkenone, ben è gaa ínne. Wá de wèndi gūu ũ gbē kpaaanone, ben è wèndi ínne. Wa dé bé à kà à zī beee kee?

¹⁷ Wá de lán gbē kè aɔ̀egō laa taa kɔn Luda yāono bàro. Kirisi guu weè yā o kɔn nòsepuraao kɔn Luda dōnao à z̀lrino ũ.

3

¹ Wa εara wée wa zīnda sáabu kpaan yó? Wa bà kú kɔn sèeda takada kè wà kèaree ke kè á kèńneo lán gbēkeno bàn yó?

² Àmbe wa takada pí ũ kè kēna wa swēa. Baade píngi é fō à dō à à kyó ke.

³ Èe ɔɔɔa gupuraa kè ámbe takada kè Kirisi kè à nàwe wa ɔzī ũ. Èe takada pí kē kɔn āntu'ioro, à kè kɔn Luda Wèndide Niniiome. Èe kē gbè walaaaro, à kè a swēame.

⁴ Yā kè wá à náane vīin gwe Luda aezī Kirisi gāzī.

⁵ Èe ke wa ka wa zĩndane wà be, yā pì bò wa kiianlo, Ludan wa gbāaa ũ.

⁶ Àmbe à wa kaa, ben wá de à bà kuuna kŏn gbēnŏ dufu zĩkerinŏ ũ. Èe ke doka kè kēnanlo, Luda Nini yāme. Zaake doka è gaa ínne, Ninii pì sŏ, è wēndi ínne.

⁷ Kè Luda doka kè gbè walaaa, à gakuì bò Musa uua. Baa kè à tékena e gĩ kerŏ, Isarailinŏ e fŏ wà gwàro. Tó zé kè è gaa ínne pì bò kŏn gakuì beee takao, ⁸ weé Ninii pì zé gakuì yā o dŏŏ?

⁹ Tó zé kè è yā dañlaa gakuì vī, ēndē zé kè è tó yā bŏnyŏ nnaa gakuì deàla zà.

¹⁰ Pŏ kè gakuì vī yāa gakuì vī dŏro, gakuì kè deàlaa pì yānzi.

¹¹ Tó pŏ kè èe gĩ kerŏo bò kŏn gakuìo, pŏ kè ègŏ kuu gakuì deàla zà.

¹² Zaake wá tãmaa beee taka vī, weé yā o kŏn kùgbāaaŏ,

¹³ èe ke lán Musa bàro, kè à sáta kù a uua le Isarailinŏ tón à uu tékena kè è gĩ kerŏo yāana ero yānzi.

¹⁴ Mŏde aŏ swā gbāa, zaake ai gbāa tó aŏŏe Luda bà kuunañyo takada kyŏ kee, sáta dŏnkŏ pì ègŏ da ní laasuulame. È goro, séto gbē kú Kirisi guu baasiro.

¹⁵ Ai gbāa tó aŏŏe Musa takada kyŏ kee, sáta pì ègŏ da ní laasuulame.

¹⁶ Mŏde tó gbē ae dò Diia, sáta pì è goa.

¹⁷ Dii pin Luda Nini ũ, bensŏ guu kè Dii Nini pì kún, è tó wà gŏ ní zĩndane.

¹⁸ Wamŏwa kè pŏ gò wa uuanŏ, wée Dii gakuì dŏŏaŏne lán dígi bà, weègŏ lii lán à bà gakuì gŏ kaa gakuila. Dii kè de Luda Nini ũu pì kenan gwe.

4

Luda zĩrinŏ zĩ

¹ Beee yānzi lán Luda zĩ beee dàwe a sùu guu nà, weé kpasaoro.

² Wa ŏ kpà asii wísaiyānzi, weé yā ke kŏn mŏnafikiŏro, bensŏ weé Luda yā lie kpεεgāndaro. Weé yāpuraa oñne súusu, le wà wa zĩnda dŏŏa baade píngine Luda aezi.

³ Tó baaru nnaa kè wée kpaa utename, gbē kè aŏŏe kaateenŏn à utenañne.

⁴ Zaake anduna kèkii dii Yesusaideenŏ wée vīa kùñne, le aŏton baaru nnaa sí, Kirisi kè de Luda taka ũu gakuì guu puñneŏ yānzime.

⁵ Wa zĩnda kpàakpan wée keero, Yesu Kirisi diikee kpàakpan wée kee, bensŏ wée zĩ keere à yānzi.

⁶ Luda bè, guu pu gusiaan, ben à guu pù wa swèn le dŏ. Gupuraa pì de à gakuì kè èe té kee Kirisi uua dŏna ũ.

⁷ Wá auziki beee vī wa mè kè de lán gù oroo bànŏ guu, le wà e wà dŏ kè gbāa bíta pì bò Luda kiiane, èe ke wa kiianlo.

⁸ Wègŏ ïa daawa kpa sānda píngia, baa kŏn beeeŏ weé furo. Wè bídi ke, mŏde wa tãmaa è yāaro.

⁹ Wè wée tãwa, mŏde Luda è wa tónlo. Wè wa pāe, mŏde weé garo.

¹⁰ Gurŏ píngi wá kú Yesu gaa taka bori lézi, le à kuuna e à dŏŏa wa mèa yānzi.

¹¹ Zaake wamŏwa kè wá bēenŏ weègŏ kú gaa lézi Yesu yānzi, le à kuuna e à dŏŏa wa mè kè eé gaaa.

¹² Len gaa pì e zĩ kee wa guu le, bensŏ wēndi e zĩ kee a guu.

¹³ À kēna Luda yān wà bè: Má Luda náane vī, ben ma yā ò. Wapinŏ sŏ wa Luda náane dŏnkŏ pì kè, ben wée yā oo à yānzi.

¹⁴ Zaake wá dŏ kè lán Luda Dii Yesu fēe gaan nà, eé wa fēeŏ gaan se, eé wa káe a aezi ledŏ kŏn apinŏ.

15 Yā kènɔ pínɡi e wa lee a yānzi, le Luda gbēkεε kè èe lii gbēnɔzi pari e à saábukpana kaara à tóbɔna yānzi.

Wéedɔna mē dufuzi

16 Beee yānzi weē kpasaro. Baa tó wa mēbaa e kaateε, wa ninii ègɔ dufu kũu lán guu e dɔɔ nà.

17 Wa wéetamma néngo kè eé gēte kèkii e gakui bíta kè è yāaroo iiwe, kè èe sí lékšziro.

18 Wa wée pé pɔ kè wè wée siàleero, sé pɔ kè wè wée siàleeroo. Zaake pɔ kè wè wée siàle né gurɔplaapɔme. Pɔ kè wè wée siàleeroo sɔ, ègɔ kuu gurɔ pínɡi.

5

1 Wá dɔ kè tó wa sò kè wá kún kpé ũ anduna kè guu yàka, Luda é kpé kè wèe dɔ kɔn ɔoro kpáwa a be ai gurɔ pínɡi.

2 Tia sɔ weē mbo sò pì guu, wá yezi wà ludambe pɔ pì da,

3 zaake tó wa bɔ sɔn, wégɔ kuu mē sairo.

4 Gurɔɔ kè wá kú sò kèkii guu, weē mbo lán wá aso sena bà. Èe ke wá yezi wà bɔ à guunlo, wá yezi wà ludambe pɔ dame, le wèndi wa sò kè eé gaa pì mɔ.

5 Beee yānzin Luda wa soru kezi, ben à a Ninii kpàwa pɔ kè wé e kpégauu ũ.

6 Beee yānzi wa kù ègɔ gbāa. Wá dɔ kè gurɔɔ kè wá kú mē kèkii guu, wá kú Dii kiaro.

7 Zaake ludanaanekenan wá kúo, èe ke wéesinaàle yānlo.

8 Wa swè ègɔ kpaena. Bɔna sò pìn gana Dii kiian wá yezi.

9 Kuuna mē guun yoo, bɔna à guun yoo, weegɔ wetee wa yá káne.

10 Zaake Kirisi ègɔ vɛna a tintia, wa pínɡi wé bɔ wá ze à ae, eé fīa bo wa baadenε à kuuna mē guu yákenaa, à maa ke à zaa.

Gbēnteenɔ kena nna kɔn Ludao zī

11 Lán wée vīa keε Diine le nà, weē wete gbēnɔ yā pì zé e. Ludaa wa dɔ sànsán, bensɔ wá yezi à wa dɔ a swèn le dɔ.

12 Wée wa zīnda saabu kpaa a kiia dɔnlo, wée a gbaa zé à ĩa dá wa yā musume, le à e à yā we gbē kè è ĩa dá kɔn mēbaayāo, èe ke swè yānloola.

13 Tó ée daa wa mī liε, Luda yānzimε. Tó wá kú wa dɔɔa, a yānzimε.

14 Zaake Kirisi yenzi bé èe té kaawagu. Wá è tó gbē mèn doo gà gbē pínɡi yānzi, aɔ gà n pínɡin gwe.

15 À gà gbē pínɡi yānzi, le gbē kè aɔ gɔnɔ tóngɔ kuu n zīnda pɔ ũ dɔro, sé gbē kè gà n yānzi à vù pɔ ũ.

16 Beee yānzi weē gbēke gwa lán anduna gbēnɔ è gwa nà tia dɔro. Baa kè wá Kirisi dɔ lán anduna gbēnɔ à dɔ nà yā, wá à dɔ le tia dɔro.

17 Zaake tó gbē kú Kirisi guu, à gò gbē dufu ũ. À kuuna zii gète, kuuna dufu bé à gɔne.

18 Beee bɔ Luda kiame pínɡi. À wa keao nna Kirisi gāzī, ben à gbēnɔ kenaao nna zī dāwe.

19 Kirisi guu Luda anduna kè a zīndao nna gbēnɔ taarinɔ yā dana sai, ben à gbēnɔ kenaao nnaa pì yā nāwe wa ɔzī.

20 Beee yānzi Kirisi gēenɔn wa ũ. Ludaa e gbēnɔ sisii wa gāzī. Wa agbaa kpàare Kirisi gbèn, à ke nna kɔn Ludao.

21 Ludaa tò durunsaidee gò durun agbaakpabɔ ũ wa yānzi, le kuuna à guu Luda tó yā bɔwao nna.

6

¹ Zaake Luda zikeri daanɔn wa ũ, wa agbaa kpàare, àton Luda gbèkɛɛ sí à à kɛ páro.

² Luda bè:

Ma yā mǎmma a gurɔɔa,
ma dɔnlɛ mǎsina gurɔ.

Gurɔɔ kà sa, gbàan mǎsina gurɔɔ pì ũ.

³ Weè yā kè eé tó gbē fuu kero, lɛ wàton wa zī taari ero yānzi.

⁴ Weè wa zīnda ɔɔɔa gbēnɔnɛ zé sǎnda píngi guu kè Luda zikerinɔn wa ũ. Weè mɛna fɔ maamaa kɔn íadammao kɔn nawēao kɔn wéetámmanao.

⁵ Wà wa gbē, wà wa ka kpésiaan, wà fɛwazi. Wa zī gbāaa kè, wée e wà ii ɔro, nɔaa wa dɛ.

⁶ Wà ɔɔɔaɩnɛ kɔn nɔsɛ puraa kɔn dɔnao kɔn sùuo kɔn maakenao kɔn Luda Ninio kɔn yenzi mɔnafiki saio

⁷ kɔn yāpura'onao kɔn Luda gbāaa. Wá yāmaakebɔnɔ kūna wa ɔplaan kɔn wa ɔzɛɛo.

⁸ Wè wa kpe da, wè wa kpe bɔ. Wè wa tó zaaa sí, wè wa tó nnaa sí. Yāpuradeenɔn wa ũ, ben wè wa diɛ mɔnafikideenɔ ũ.

⁹ Tɔsdeenɔn wa ũ, ben wè wa diɛ lán gbē kè wà n dɔroonɔ bà. Wá bɛɛ fá, ben wè wa diɛ gɛnɔ ũ. Wè wa diɛ pɔgbēnanɔ ũ, mɔde wè wa dero.

¹⁰ Wa pɔɔ ègɔ nname, ben wègɔ wa diɛɛ pɔsiadeenɔ ũ. Weè gbēnɔ kɛ auzikideenɔ ũ pari, ben wègɔ wa diɛɛ takaasideenɔ ũ. Wá pɔ píngi vī, ben wègɔ wa diɛɛ pɔsaideenɔ ũ.

¹¹ Kɔrintideenɔ, wa yā òare sùusu, wa wa nɔsɛ wèare.

¹² Wée wa nɔsɛguuyā utearero, mɔde a a pɔ ùtɛwe.

¹³ Ma yā òare lán ma néno bà. Lán wa wa nɔsɛ wèare nà, à a nɔsɛ wèwe lɛ se.

Àton kɛ sɛnkpe kɔn Yesusaideenɔro

¹⁴ Àton kɛ sɛnkpe kɔn Yesusaideenɔro. Yā maa bà ũgba kɔn à zaaa? Bón gupura kɔn gusiaao vī kɔn kɔo?

¹⁵ Kiriisi yā é kɔ sé kɔn Setán pɔo diamɛ? Dian Yesudee bà ègɔ kú kɔn Yesusaideeo?

¹⁶ Luda kpé è kɔ sé kɔn tǎanɔɔs? Zaake Luda Wèndide kpén wa ũ, lán à ò nà:

Mégɔ kúnyo, mégɔ té n té,

mégɔ dɛ n Luda ũ,

aɔégɔ dɛ ma gbēnɔ ũ.

¹⁷ Beee yānzi Dii bè:

À kēm̄ma, àgɔ kú adona,

àton ɔ kɛ pɔ gbāsīaro,

mé a sí,

¹⁸ mégɔ dɛnɛ De ũ,

égɔ dɛ ma négɔgbēnɔ ũ kɔn ma néno gbēnɔ.

Dii Gbāapingide bé à ò.

7

¹ Ma gbē yenzideenɔ, lán Luda lé gbèwe lɛ nà, wà mì kē yā kè è mè kɔn niniio gbāsī léa mámmam, wà wa kuuna adona lé papa vīakɛna Ludanɛ guu.

Pɔlu pɔɔ kè Kɔrintideenɔa nna

2 À tó wa yá g̃ kú a swèn. Wée taari ke gb̃kenero, wée gb̃ke s̃asáro, wée gb̃ke takii kero.

3 Mée beee o mà yá daoalanlo. Má ò yá kè a yá kú wa swèn wà ga ledò ke wàg̃ kuu ledome.

4 Má a náanekena maamaa, mée lé gb̃e a yá musu maamaa. Wa naw̃akena guu píngi ma làakari kpaena métemeté, ma pɔɔ kè nna à gè òla.

5 Baa kè wa ka Masedonia bùsun, wa m̃ kpaenaro. Naw̃a ligawazi kpa s̃anda píngia, wà f̃ewazi k̃n swèe, ṽa g̃ewagu.

6 Ben Luda kè è ỹesaideenɔ sé lez̃i wa se lez̃i Titu m̃na guu.

7 Èe ke à m̃nan adoro, kè a à s̃e lez̃i ỹanzime dɔ. À bèwe ée ma bege kee, á kú tómad̃yáa guu, ma yá a k̃na gb̃a sa, ben ma p̃nnaa kàara.

8 Baa kè takada kè má k̃aree a ñse yàka, mée ma ñse liero. Kè má è takada p̃i a ñse yàka guɔ plaa, le ma ñse liè yá,

9 m̃de ma pɔɔ kè nna sa. Èe ke kè ma a pɔɔ yàkaare ỹanzinlo, kè a p̃s̃iaa tò a ñse liè ỹanzime. A ñseyakana p̃i b̃ò Luda kiame. Beee ỹanzi wée ásarú kearero.

10 P̃s̃iaa kè b̃ò Luda kiia, è tó gb̃e ñse liè à m̃sina e, eé tómad̃yáa kero. Anduna p̃s̃iaa bé è gaa iñe.

11 À gwa p̃ò kè p̃s̃iaa kè b̃ò Luda kiia p̃i iare. A m̃e wà sa, a gi k̃n a z̃indaɔ, a làakari f̃e, ṽia a kú, a bege kè, a w̃e tá, a ñ swá gá. Yá p̃i guu píngi a a z̃inda b̃d̃a kè á taari ṽi yá p̃i guuro.

12 Baa kè ma takada p̃i k̃are, èe ke gb̃e kè taari kè ke gb̃e kè wà taari k̃ne ỹanzinlo, má kè Luda d̃na guume, le a yewazina e à b̃are gupuraa.

13 Beee ỹanzi wa làakari kpaena. Wa làakari kpaena p̃i gbera, wa p̃nnaa kàara maamaa Titu p̃nna yá musu, kè a píngi á tò à niñi sù ỹanzi.

14 Ma lé gb̃e k̃n a yá yá, ée tó wí ma k̃uro. Lán wa yápuraa òare yá píngi guu nà, len wa légb̃ena Titune kè yápuraa ù le.

15 Lán a b̃e liè nà, a à kpe dà, bens̃o a à yá mà a píngi, tó à d̃ò a yá p̃in, à yenaazii è kaarame.

16 Ma pɔɔ èg̃o nna, kè má a náanekena yá píngi guu ỹanzi.

8

K̃kamasakena

1 Wa gb̃enɔ, wá yezi àg̃o gb̃eke kè Luda kè Masedonia bùsu s̃sinɔne d̃o.

2 Ã ỹagwana k̃n w̃et̃amma p̃s̃io guu, ã pɔɔ kè nna maamaa, ben baa k̃n ñ takaaside búgubugukee ã gba dà à gè òla.

3 Má òare ã gba dà k̃n ñseɔ do ñ gb̃a lén, à de ñ gb̃aala se.

4 Ã w̃e k̃ewa ñ z̃inda kúe k̃n kúe, wà ñ gba zé ñ õ è àg̃o kú Luda gb̃enɔ k̃amasakena guu.

5 Ã kè de p̃ò kè wa w̃e d̃ozila, ã ñ z̃inda kpà Diia g̃ia k̃n wapinɔ d̃o Luda p̃yezi guu.

6 Beee ỹanzi wa w̃e kè Titua à gá k̃masa yá kè à nàa a té m̃i de.

7 Zaake á gb̃a yá píngi guu, ludanaanekena k̃n yá'onao k̃n d̃nao k̃n yá píngi ãiao k̃n yenzi kè á ṽiwaoo, àg̃o gb̃a k̃masa p̃i k̃ena guu d̃o.

8 Èe ke mée yá dĩearenlo, ãia kè gb̃e p̃andenɔ k̃en mée ooare, le mà a yenzi yápuraa d̃o.

9 Á wa Dii Yesu Kirisi gbēkεε d̄s. Pódee ina ḡs p̄s̄aidee ũ a yānzi, ben à p̄s̄aidekεε guu à a ke p̄s̄deen̄o ũ.

10 Lán má è nà yā p̄i musun yē: À k̄s̄ s̄io am̄oa k̄e a ze k̄n yā p̄io zaa muyā bens̄o ée k̄eñ̄o,

11 à yā p̄i m̄i de sa. Zaake a sorumi mà k̄n à k̄ena, à ke a gbāa lén.

12 Tó gbē gba dà k̄n n̄s̄eo do p̄ó k̄e à v̄i lén, èe ke k̄n p̄ó k̄e à v̄iroonlo, beee bé è k̄a.

13 Èe ke m̄ée asoo lagoo gbē p̄anden̄oñe, m̄ée diiarenlo, le à ke s̄enk̄p̄e.

14 Tia lán k̄e bà zaake p̄ó diazi, à kpá gbē k̄e p̄ó è k̄es̄amman̄oa, le z̄iika tó p̄ó díñzi, bens̄o p̄ó k̄es̄aawa, ās̄é kpáawa. Lán beee bà éḡs̄ s̄enk̄p̄e.

15 Lán à k̄ena Luda yān nà wà bè:

Gbē k̄e s̄èe bíta p̄ó e diziro,

gbē k̄e s̄èe féte p̄ó e k̄es̄áro.

Titun̄o yā

16 Ma s̄áabu k̄e k̄n Ludao, k̄e à tò a yā kú Titu sw̄èn lán à kú ma sw̄èn nà se.

17 À wa yā mà, à mè wà à m̄ó a gwa, lán à p̄oo yezi nà.

18 Wa gbē doo k̄e à t̄ó dàgula s̄os̄in̄o t̄é n̄ píngi baarunnakp̄ana musun wá dàn̄e.

19 Beee gbera d̄o s̄os̄in̄o à dà à gáwao kámasa z̄ií k̄e wée k̄e ke. Wée z̄ií pi k̄e Dii t̄s̄b̄ona yānzime k̄n aia k̄e wá v̄iio.

20 Wá yezi gbēke wa taari e lán wée k̄e nà k̄n gba bíta k̄e na wa z̄ií yāoro.

21 Èe ke yā k̄e maa Diinen̄ wée p̄eaa adoro, yā k̄e maa gb̄enteen̄oñeme se.

22 Wa wa gb̄endo p̄ande dàñ̄e d̄o. Wa à làakari gwà à ḡèn lé v̄iio, wá è à aia v̄i yā píngi guu, bens̄o à aia èara à k̄àara tia, k̄e à a náanek̄ena yānzi.

23 Titu daa s̄s̄, ma z̄ikeri daa k̄e weè a maaa wete l̄edoon à ũ. Wa gbē kpaaano s̄s̄, s̄os̄in̄o z̄ir̄in̄ome, ām̄be Kirisi t̄s̄b̄or̄in̄o ũ.

24 Beee yānzi à d̄obañ̄e k̄e á yeñzi, le s̄osi pi gb̄en̄o d̄s̄ k̄e lé k̄e wée gb̄e a yā musu né yāpuraame.

9

1 Èe k̄s̄ s̄io mà takada k̄eare Luda gb̄en̄o k̄s̄ kámasa k̄ena p̄i yā musuro,

2 zaake má d̄s̄ k̄e à n̄s̄e maaa dà, ben ma lé gb̄e Masedonia gb̄en̄oñe ma bè, Girisi gb̄en̄o sorumi mà zaa muyā. A aia k̄ena p̄i n̄ gb̄e parideen̄o mè f̄e.

3 Ben ma wa gb̄e p̄in̄o z̄l̄awa, le áḡs̄ kú soru guu lán ma ò nà, le lé k̄e wá gb̄e yā p̄i musu tón ke páro.

4 Tó Masedonia gb̄eken̄o t̄emazi, tó ās̄ m̄ò wà è k̄e a sorumi e maro, wí é wa kú, k̄e wa a náanek̄ena yānzi. Weé a p̄ó o d̄ó?

5 Beee yānzi má dīe k̄e à maa mà ò gb̄e p̄in̄oñe ās̄ d̄ome ac, ās̄ gb̄aa k̄e a ḡīake a à lé gb̄e yā keke káaku, le a sorumi ma, áḡs̄ de n̄s̄edo gb̄aa ũ, èe ke gba tiasinlo.

Gbadana k̄n n̄s̄eo do

6 Áḡs̄ yā k̄èk̄i d̄s̄:

Tó n̄ t̄s̄ féte, né k̄é féte,

tó n̄ t̄s̄ bíta, né k̄é bíta.

7 Baade kpá lán à dà a sw̄é guu nà uusisina sai tiasi sai. Luda a ye gb̄e k̄e è gba da k̄n p̄on̄naozi.

8 Luda é f̄s̄ à tó aubarika píngi ḡs̄ diazi, le gur̄o píngi p̄ó píngi m̄óawa yā píngi guu ai à ḡs̄ diazi à yā maa píngi keo.

9 Lán à k̄ena Luda yān nà wà bè:

È gba da takaasideenɔne maamaa,
à yámaakena yáana víro.

¹⁰ Lán Luda è pɔborii kpá pótɔria nà kɔn pɔ kè wè bleeo, eé pɔborii kpáawa, à kaaraare, le a maakena ɔgbè e à ɔ tá.

¹¹ Eé a ke pɔdeenɔ ũ yá píngi guu, le àgɔ gba daa bítabita gurɔ píngi, gbɛnɔ Luda sáabu kpá gbaa kè á dàñne wa gází yánzi.

¹² Zaake Luda gbɛnɔ pókésamma bokɔten kámasa zĩ pi e kee adoro, eé tó Luda sáabukpana dagula maamaame dɔ.

¹³ Gbɛnɔ é Luda tɔ bɔ, zaake kámasa kè á kè pi é ɔɔaáñne, kè a mì sie Kirisi baaru nnaa kè a zeone, bensɔ a gbɛke e kèñne kɔn gbɛ píngio kɔn nòseo do.

¹⁴ A sé adua keare kɔn a yáo dana n swèn Luda gbɛke e kè pisiawa yánzi.

¹⁵ À Luda sáabu kpá à gbaa kè gè onala yánzi.

10

Pɔlu gina kɔn a zĩndao a zĩya musu

¹ Mamɔma Pɔlu, ma agbaa kpàare kɔn Kirisi nòseyiio kɔn à busekeeo, mamɔma kè wè be, tó má kúao má buse, tó má kúaooro sɔ, meègɔ pásí.

² Ma wée kèawa, tó ma mɔ, àton tó màgɔ pásiaoro, zaake mé fɔ màgɔ pásí kɔn gbɛ kè aɔè be anduna yá bé èe dɔɔwe aenɔ.

³ Wá kú anduna guume, mɔde weè zì ká lán anduna gbɛnɔ bàro.

⁴ Wa gɔkebɔnɔ né anduna pónlo, Luda gɔkebɔ gbáaa kè weè zeki gbáaano gboroonɔme. Weè ege leokpakɔanɔ gboroo

⁵ Kɔn wada yá kè è gínne wà Luda dɔɔo píngi. Weè laasuu píngi mile ble, le aɔ mì sie Kirisine.

⁶ Tó a mì siewe mámmam, wa yáa kè wà wée tá swáyamarisaideenɔa.

⁷ Èè yá gwa musume. Tó gbɛ a zĩnda náanekena kè Kirisi pón a ũ, adee gɔ don kè Kirisi pón wa ũ lán à bà se.

⁸ Baa tó ma lé gbè à kè bíta iko kè Dii kpàwa yá musu, wí é ma kúro, zaake a kásápeena yánzime, èe ke a leena yánzinlo.

⁹ Àton ke lándɔ má yezi mà vía dadaazi kɔn ma takadakénao bàro.

¹⁰ Wè be ma takadanɔ bèe ví, bensɔ aɔ gbáa, mɔde tó wà wée sìmale, è n kú gbáaro, ma yá è ká púke lézĩro.

¹¹ Gbɛ kè aɔɔe oo leenɔ gɔ dɔ kè lán wa yánɔɔ de nà takadanɔ guu tó wá kúaooro, len wé ke le, tó wa kɔ è.

¹² Dén kèwe wà wa zĩnda ke sɛnkpe kesɔ wà wa zĩnda lékɔzi kɔn gbɛ kè aɔɔe n zĩnda sáabu kpaanɔ. Tó aɔ n zĩnda kpákɔs kɔo kesɔ aɔ n zĩnda lékɔzi kɔo, aɔègɔ ɔndɔro.

¹³ Wamɔwa sɔ, wé lé gbɛ à gè olaro. Wé lé gbɛ ikokekii kè Ludaa diewe lémmè, kè à kà a kiia se.

¹⁴ Lán wa ka a kiia nà, wée víi wa ikokeki lélaro, zaake wa mɔ kɔn Kirisi baaru nnao ai a kiia káaku.

¹⁵ Weè lé gbɛ à gè ola wà gbɛ pàndenɔ zĩ ká wa pólaro. Zaake a ludaanekena e kaara, wá yezi zĩ kè wée kee a té ɔ tá maama ai à ká ikokekii kè Ludaa diewe lén,

¹⁶ Le wà gá wà baaru nnaa pi kpá bùsu kè kú a aenɔ guu, légbèna kɔn gbɛ pàndenɔ kándagbebanao sai.

¹⁷ Tó gbɛ yezi à lé gbɛ, à gbɛ Dii yá musu.

¹⁸ Èe ke gbɛ kè è a zĩnda sáabu kpá bé à maaro, sé gbɛ kè Dii è à sáabu kpá.

11

Pɔlu kɔn ziri egeeno

1 À menamao kɔn ma yɔnkɔkeeo fete. Mɔde ee menaa kò.

2 Lán Luda è nòsegòaanò kpá nà, len mée kpaa le se a yá musu. Ma a kpa gò men dooa, àmbe Kirisi ù, le mà a kpásáa nɔkpare lezi ù.

3 Lán mlê ɔndɔ kè Awauzi nà à à sàsá, vía e ma kúu kè eé a laasuu likòaaare le se, le à a nana Kirisia gbási sai kɔn nòseo do tó.

4 Tó gbêke mò à Yesu yá kè bò ado kɔn wa pòo waazi kèare, eè wezi aaga. Eè ninii kè bò ado kɔn kè á sio sí, eè baaru nnaa kè bò ado kɔn kè á mào ma.

5 Mée daa má kēsána ziri kè a ní díe bíta m̀nɔzi yáke guuro.

6 Baa tó ma lé nnaro, má dóna ví. Wá òɔaaare a píngi tētētē yá píngi guu.

7 Kè ma baaru nnaa kè bò Luda kiia waazi kèare pòsinaawaa sai, ben ma a zinda búsa a kaarana yánzi, ma taari kèn yó?

8 Ma ɔsi pàndenò takii kè, ma a asaia émma, le mà e mà zii keo a té yánzi.

9 Gurɔɔ kè má kúaa, tó pò e kēsáama, meè ïa da gbêkearo. Wa gbê kè aɔ bò Masedonia búsunno m̀mme kɔn pò kè èe kēsáamaao. Mée we mà ke a gbêkene asoo ùro, bensò mé we mà ke a gbêkene asoo ùro.

10 Kɔn Kirisi yápuraa kè kú ma guuo, gbêke é kpáme mà lé pì gbê Kirisi búsunlo.

11 Bóyánzin má ò lezi? Ludaa dɔ kè má yeazi.

12 Yá kè mée kee, mégò keeme, le mà gbê kè aɔɔe ní zii leekòzi kɔn wa pòonò kásaa kèe kɔn ní légbènanò.

13 Gbê beee takanò né ziri egeenome! Zikeri monafikideenome! Aɔè li Kirisi zirinò ù.

14 Yábɔnsaenlo. Baa Setán pì è li gupura malaika ù se.

15 Zaake leme, tó à zikerinò li yá maa zikerinò ù, yábɔnsaenlo. Zaaáa aɔé ñ yákèna gbè e.

Pɔlu nawèakena a zirikèe guu

16 Ma ɛara mée oo dɔ, gbêke tón ma gwa yɔnkɔɔ ùro. Tó len sɔro, àgɔ ma díe lán yɔnkɔɔ bà, le mà e mà lé gbê fete.

17 Yá kè mée oo, Dii bé à ma danlo. Lé kè mée gbêe ma zinda náanekena guu, mée gbêe misaiee guume.

18 Zaake gbèɔɔ e lé gbêe ní zinda yá musu pari, mapi se mé gbê.

19 Zaake a ɔndòrinò eè mena fɔ kɔn misaideenò kɔn pɔnnaao.

20 Tó wèe a kee zòno ù, tó wèe a aru mii, tó wèe a takii kee, tó wèe denlaa dɔɔaaare, tó wèe a swán kee, eè mena fɔ.

21 Yápurame, wá buse kɔn yá beeenò kenao! Beee kème wiyá ù! Mɔde pò kè gbê náanekena, èe à lé gbêe, má à náanekena se. Mée beee oo yɔnkɔkee guume.

22 Eberunon ñ ús? Àmbe ma ù se. Isarailinon ñ ús? Àmbe ma ù se. Ibrai boriinon ñ ús? Àmbe ma ù se.

23 Kirisi zikerinon ñ ús? Má à zikeri ù deñla. Mée oo lán ïadee bàme. Ma zii kè deñla, wá ma da kpésiaan deñla, má a gbèna gèn lé dɔro, ma kuuna gaa lézi gèn lé víro.

24 Yudanò ma gbê kɔn flào lé baplaa mèn dosai ai gèn sɔɔro.

25 Wá ma lele kɔn gòo gèn aagɔ. Wá ma papa kɔn gbèò gèn do. Góro'ite lé kùemao gèn aagɔ, ma ke gurɔ do ísaa guu fáantè kɔn gwáavio.

26 Ma wétegana paridee guu méeḡṣ kú kari guu: Swa kari, kpáí wéedewenŃ kari, YudanŃ kari, bori pāndenŃ kari, wéte guu kari, sète kari, ísia kari, Yesude egeenŃ kari.

27 Ma zì gbáaa kè kŃn wáwáao, ma itē kè à gèn lé vīro, nŃaa ma de, ímii ma de, méeḡṣ kuu pŃblee sai gèn baaagṣ, má té búu ía guu.

28 À kpaaanŃ ona baasi sŃsinŃ píngí laasuu è ía dama lán guu e dŃŃ nà.

29 Dé bé eé busa, mà gí busazii? Dén weé kē zéa à gí ōmazii?

30 Tó à kŃ sio mà lé gbē, mé gbē ma gbāasaikēē musumē.

31 Luda wa Dii Yesu Kirisi Dee dŃ kè mēē egeē tooro. Wāḡṣ à sáabu kpaa gurŃ píngí!

32 GurŃŃ kè má kú Damasiku, ben kí Areta asakpaa bè wà wéte pí bíilenŃ dákpa, le wà e wà ma kú yānzi,

33 ben wà ma bŃ windo guu, wà ma pita kŃn bào gbíi guu bíi kpēē, ben ma bàa sì.

12

PŃlu wéegupu'ena

1 À kú tiasi mà lé gbē. Baa kè à àre vīro, mé lé pá wéegupu'enanŃa kŃn yā kè Dii òdŃamēēnŃŃ sa.

2 Má gbēke dŃ Kirisi guu, wà à sè wà gāao ai ludambe aagŃdeen, à wē gēro dosain yè. À gāa kŃn mēon yŃ, mē sain yŃ, má dŃro, sé Luda.

3 Má dŃ kè wà adee pí sè wà gāao ai auzennammē. À gāa kŃn mēon yŃ, mē sain yŃ, Luda bé à dŃ.

4 À yā kè è sí oroo mà, kè gbēntee é fŃ à tŃkēroo.

5 Mé lé gbē adee yā musu, mé gbē ma zīnda yā musuro, sé ma gbāasaikēē yā.

6 Baa tó mé lé gbē, èe ke má yŃnkŃnlo, zaake yāpuraan mé o. MŃde mé lé gbēro, le gbēke tŃn ma die de pŃ kè à éma ke yā kè à mà ma lénlaro.

7 Le mātŃn ía dá yā bíta kè Ludaa òdŃamēēnŃ musuro yānzi, à pŃ sŃŃŃ ma mē guu Setān zīri ū, àḡṣ wēē tāama, le mātŃn ía dáro yānzi.

8 Ma wéē kè Diia gèn aagṣ yā pí musu, le à pŃ pí bŃ ma mèn,

9 ben à bèmē, a gbēkēē kè eē kemēē mŃma. Gbāasaikēē guun a gbāa papana è bŃn. Beee yānzi mé lé gbē kŃn pŃnnaao ma gbāasaikēē musu, le Kirisi gbāaa gṣ kú ma guu.

10 Àmbe à tò mēē pŃnnaa ke kŃn gbāasaikēēŃ kŃn wídammao kŃn nawēao kŃn íadammao kŃn wéētammao Kirisi yānzi, zaake gurŃŃ kè ma gbāaa kēsāman mēēḡṣ gbāa.

KŃrintideenŃ yā PŃlu kŃna gbāa

11 Ma yŃnkŃyā kè, àmbe a ma dan. Àmbe à de yā à ma sáabu kpá. Baa tó má kuu pŃke ūro, má kēsāna zīri kè à ní díe bíta mŃnŃzi yāke guuro.

12 Ma a zīrikenē òdŃaare kŃn menao maamaa sèedakenanŃ kŃn yābŃnsaenŃ kŃn dabuyānŃ guu.

13 BŃ bé à a kēsā sŃsi kpaaanŃa? Ke kè mēē gŃ a gbēkenē asoo ūro yānzime? À sùu kemao kŃn taari beeo!

14 Tia sa ma soru kè mà mŃ a kiia à gèn aagŃdeeo, mé sŃ gŃ a gbēkenē asoo ūro. Àmbe mēē a wetēē, èe ke a pŃnŃn mēē wetēēro. Zaake denŃ bé wē auziki die n nénŃnē, èe ke nénŃ bé wē dieñnerŃ.

15 Mée f̄s mà p̄s kè mà v̄i deare p̄ngi, mà a z̄inda kp̄awa k̄n p̄onnaao. Tó ma yeazina e kaara, a yemazina é lagon yó?

16 Baa kè a wezi kè mée ḡoare asoo ūro, gb̄en̄o è be wéez̄erin ma ū, ma p̄s siawa k̄n ūnd̄o.

17 Ma a ble gb̄e kè ma n̄ z̄iawaan̄o ke ḡaz̄is?

18 Ma kúe kè Titun̄e à gá a kiia, ben ma wa gb̄endoo dàn̄e. Titu a blen yó? Wa n̄s̄e d̄n̄k̄n̄loo? Wa tuuba d̄n̄k̄n̄loo?

19 Èe daa yá wée bokii wet̄een yó? Lenlo! Wée yá oo k̄n Luda d̄nao kuuna Kirisi guume. Ma gb̄e yenzideen̄o, ma beee òare p̄ngi a k̄s̄ap̄eena ȳanzime.

20 V̄ia e ma k̄u kè tó ma m̄o a kiia, mé a le lán má yezi n̄aro, bens̄o é ma e lán ée kp̄akpaa n̄aro. Mée v̄ia kee swèene k̄n n̄s̄eḡaanao k̄n p̄f̄eo k̄n aia p̄asio k̄n k̄yakan̄ao k̄n k̄open̄ao k̄n ìad̄anao k̄n z̄okakan̄ao.

21 V̄ia e ma k̄u kè tó ma eara ma m̄o a kiia, ma Luda é tó wí ma k̄u a aezi. Gb̄e kè ās durun kè yá, ās gb̄asi kè, ās p̄ap̄aa kè, ās w̄isaiyā k̄en̄o, tó ās̄e n̄s̄e l̄ie wà mì kè yá p̄in̄aro, mé p̄siaa keñyo.

13

Lédamma zaa

1 À ḡen̄ aaḡdeen yè kè mé m̄o a gwa. Wè yá p̄ngi ȳapuraa ma s̄eade ḡoan̄ plaa ke ḡoan̄ aaḡs̄o l̄ezi.

2 Ma ḡiake ma lé dà gb̄e kè ās durun k̄en̄o yá k̄n gb̄e kp̄aanao d̄o ma m̄ona a kiia ḡen̄ plaadeo, tia ma eara mée lé daar̄uma d̄o baa kè má k̄uaoro, tó ma eara ma m̄o d̄o, mé n̄ gb̄eke tóro yoo.

3 Èe s̄eada wet̄ee kè Kirisi e yá oo ma ḡaz̄in yó? Tò! Èe ke Kirisi gb̄aaa sainlo, à gb̄aa a té.

4 Baa kè à gá l̄ia gb̄aasaik̄ee guu, à kuu tia k̄n Luda gb̄aaaome. Lem̄e kuuna à guu wá kú k̄n gb̄aasaik̄eeo le se, m̄ode wéḡo kúo a té k̄n Luda gb̄aaa.

5 À a z̄inda tàasi ke à gwa, tó á kú Yesu Kirisi náan̄ekena guu. À keke à a z̄inda gwa. Á d̄s̄ kè Kirisi kú a guuroo? Tó lenlo, a funame.

6 Má d̄s̄ kè é e kè wée furo.

7 Wée wée kee Ludaa, le àton à zaa ke kero. Èe ke le gb̄en̄o wa z̄i s̄áabu kp̄a ȳanzinlo, le à à maa ke ȳanzime, baa tó wèe wa gwaa gb̄e funan̄o ū.

8 Wé f̄s wà b̄o ȳapuraa kp̄ero, sé wà z̄éo.

9 Tó wá gb̄aa v̄iro bens̄o á gb̄aa, wa p̄o èḡo nname. Wee adua keare, le à keke à b̄o maa.

10 Ma yá been̄o k̄eare kè má k̄uaoro, le tó ma m̄o, màton keare p̄asi k̄n iko kè Dii kp̄amaoro. À kp̄ama a k̄s̄ap̄eena ȳanzime, èe ke a l̄ena ȳanzinlo.

11 Tò, ma gb̄en̄o, à p̄onnaa ke. À yá keke à b̄o maa. À ma l̄edamma ma. À l̄edole ke àḡs̄ nna k̄so, Luda yenzide aafiadee ḡo kúao.

12 À ì kp̄ak̄sa k̄n Luda gb̄en̄o l̄ep̄emman̄ao. Luda gb̄en̄o ì kp̄aawa n̄ p̄ngi.

13 Dii Yesu Kirisi gb̄eke keare, Luda ḡo yeazi, k̄ogb̄eke ḡo kú a té k̄n Luda Ninio a p̄ngi.

GALATIANS

Baaru nna pāndee kuuro

1-2 Mamoma Pɔlu Luda žiri kɔn ma Yesude daa kɛ wá lɛdoonɔ pínɡi, wámbe wa takada kɛ kɛ sɔsi kɛ kú Galatia bɔsu guunɔ deenɔne. Ma žirikɛe e bɔ gbɛnɔ kiia ke gbɛntee gāžiro, Yesu Kirisi kɔn De Luda kɛ à à fɛe bɔna gaan-o bé à ma ži.

3 Wa De Luda kɔn Dii Yesu Kirisio gbɛkɛe keare, à a gba aafia.

4 Kirisi gi a wɛndizi wa De Luda pɔyezia, à wa durun kɛwe, lɛ à wa bɔ anduna tia zaaa kɛkiin.

5 Luda bé à gakui vɛ gurɔ pínɡi! Aami.

6 Kɛ ée kpɛe lii Luda kɛ à a sisi a gbɛkɛe guune kpakpaa lɛ, à ae dɔ zé pāndea, yā pi bɔ ma sae maamaa.

7 Baaru nna pānde kee kuuro. Gbɛ kɛ aɔɔ yezi wà Kirisi baaru pi lienɔ e a liikɔame.

8 Baa tó wapinɔ ke malaika kɛ bɔ ludambe baaru nnaa kɛ èe kɔ sé kɔn kɛ wá òareero waazi kɛare, Luda láari kea.

9 Wá òare yā bensɔ mée ooare dɔ, tó gbɛke baaru nnaa kɛ èe kɔ sé kɔn kɛ á m̀oro waazi kɛare, Luda láari kea.

10 Mée sáabu wetee gbɛnteean yɔ, ke Luda? Mée wetee ma yā ká gbɛnteean yɔ? Tó gbɛnteean má yezi à kánnɛ ai tia, èndɛ Kirisi zɔblerin ma ũro.

Yesu Pɔlu sɛna a žiri ũ

11 Ma gbɛnɔ, má yezi à dɔ kɛ baaru nnaa kɛ meè kpáaree e bɔ gbɛntee kiiaro.

12 Mée ma gbɛntee kiiaro, gbɛke bé à dàmero, Yesu Kirisi bé à bɔ à m̀omɛ.

13 Á mà lán má kuu ná yā Yudanɔ dɔnzizen. Ma wée tã Luda sɔsi gbɛnɔa pásipási, má wɛte mà n kaate.

14 Ma Yudanɔ dɔnzize pi yā kú ɔplaplaa de ma sáanɔla pari, ma aĩa deńla wa dezínɔ fɛɛakaarayá pi guu.

15 Mɔde Luda ma die a pɔ ũ zaa ma da gbɛɛen. Kɛ ma sisina a gbɛkɛe guu gurɔ kame,

16 ben à a Né gbàrema, lɛ mà à baaru nnaa kpá bori pāndenɔne. Mée gá dada gbɛke gāžiro,

17 mée gá Yerusalemu gbɛ kɛ aɔɔ kuu žirinɔ ũ ma áanɔ kiiaro, ma gaa Larubunɔ bɔsun gɔɔme, ben ma ɛara ma su Damasiku.

18 Wè aagɔɔ gberan ma gaa Yerusalemu, lɛ wà kɔ dɔ kɔn Pitao, ben ma keo gurɔ gɛro.

19 Mée žiri pānde ero, sé Dii dáaro Yemisi.

20 Yā kɛ má kɛaree pi, má si kɔn Ludao kɛ ɛgeen má tɔro.

21 Beee gberan ma gaa Siria bɔsun kɔn Silisia bɔsuo.

22 Gurɔ beee Kirisi sɔsi gbɛ kɛ aɔɔ kú Yudeanɔ e wée simalero,

23 mɔde aɔɔ mà wà bɛ, gbɛ kɛ èe wée tãam̃ma yā bé èe dɔnzize kɛ à wɛte à kaate pi waazi ke tia sa,

24 ben aɔ Luda tó bɔ ma yā musu.

2

1 Wè gëro dosai gbera ma εara ma gaa Yerusalemu kōn Banabao. Ma Titu sè, à gāawao se.

2 Ma gaa gwe, kè Luda bé à bō à mòmazi à bè mà gá yānzime. Ben ma baaru nnaa kè mée kpá bori pāndenone bōkōte gbē kè aō de gbēnsi ūnunone ntē, le zī kè má kè kōn kè mée κεεο tón ke pāro.

3 Titu kè wá ledο, baa kōn a Girikikeεο, aōe gā naa à bāngu κερο.

4 Yá pì fēe Yesude egεε kè aō gēwazi kpáino musume. Aō gēwazi le wà wa wēεεkena Kirisi Yesu guu asii gwa aō wa da zōbblenamεe,

5 ben weè we wà mì siénnεero baa féte, le à e àgō baaru nnaa pì yāpura kūna yānzi.

6 Gbē kè wèe n gwaε gbēnsi ūnunο e yāke kaaramεro. Lán aō de nà e kεme yāke ūro, zaake Luda è gbēke wée gwaro.

7 Aō è Luda baaru nna kpana bori pāndenone nàme ma zī, lán à à kpana Yudanone nà Pitane a zī nà.

8 Zaake lán Luda zī kè Pita gāzī nà a zīrike yā musu Yudanο té, len à zī kè ma gāzī bori pāndenο té le.

9 Yemisi kōn Pitao kōn Yohana kè wèe n gwaε Luda sōsi wesagba ūnunο gbaa kè Ludaa dāmεε dō, ben aō ο kpāwa, wamōwa kōn Banabao kōgbēkeεε sèeda ū. Aō si wà gá bori pāndenο kiia, aōmōnnο sō Yudanο kiia.

10 Yá kè aō yezin yè, n takaasideenο yā gō dōwagu. Gurο beεεa sō wa mè wá kōn à kenao kò.

Yesu náanekena bé è wa mì sí

11 Kè Pita mò Antiοku, ma ginε tētētē, kè à zā yā yānzi.

12 Zaake ai Yemisi zīrinο gō gá ká, è pō ble kōn bori pāndenοme. Kè aō kà, ben à bōr kpeε à kēmuma, kè èe vīa keε Yuda kè aō zè kōn bāngukεna yāonone yānzi.

13 Yuda kpaaanο nàa mōnafikikεna pì guu. Baa Banaba se aō à gá wà nāmma.

14 Kè má è aō baaru nna yāpura kūna a zéaro, má ò Pitane aō píngi wáa: N Yuda ina n kuu lán bori pānde bà, èe ke lán Yuda bànlo. À kè dia neè gá na bori pāndenοa, le aōgō Yudanο yá kūna?

15 Yudanον wa ū ina guu, bori pānde durunkerinον wa ūro.

16 Mōde wá dō kè gbēke è bō maa doka pì kena yānziro, séde Yesu Kirisi náanekεna ado. Baa wapino, wa Kirisi Yesu náane kè, le wà e wà bō maa wa Kirisi náanekεna pì yānzime, èe ke doka pì kena yānzino, zaake gbēke è bō maa dokakūna yānziro.

17 Gurο kè wée wεteε wà bō maa Kirisi guu, tó wá è durunkerinον wa ū se, beεe bè Kirisi e durun gbaa zén yó? Auo!

18 Tó ma εara mée doka kè má gbōro kekeε, doka pì taarideen ma ū gwe.

19 Zaake ma gō gè ū doka pì musu, ben ma kpeε line, le màgō kuu Luda pō ū yānzi. Ma ga lía kōn Kirisio.

20 Mámbe má kuu dōro, Kirisi bé à kú ma guu. Tia sa ma gbēnteekeεε guu má kú Luda Né kè yemazi à gi a wēndizi ma yānzi náanekεna guume.

21 Mée Luda gbēkeεε da pāro. Tó gbē è bō maa doka pì yānzime, èndē Kirisi gá pāme.

3

¹ A Galatia m̄saideeno! Wà pò dàawan yó? Wa Yesu Kirisi gana líá òd̄oaaare à è s̄ans̄an.

² Má yezi mà yā mèn doo gbekaawa. A Luda Nini è dokakūna yānzin yó, ke yā kè á mà pì náanekena yānzime?

³ À kè dia a ḡō m̄saideeno ū lán kè bà? A naa k̄ōn Luda Nini gb̄āaaao, ben ée m̄i dee k̄ōn a z̄inda gb̄āaaao?

⁴ A nawēa bita kè p̄an yó? Auo, èe ke p̄aro.

⁵ Luda a Ninii kp̄aawa, à dabuyāno kè a té a dokakūna yānzin yó, ke yā kè á mà pì náanekena yānzime?

⁶ À gwa Ibraīa. À Luda náane kè, ben Ludaa tò yā b̄o nna a náane kè à kè yānzi.

⁷ Aḡō d̄ō kè gb̄e kè āōe Luda náane keeno bé Ibraī boriino ū.

⁸ Luda yā takada ḡiake à à baaru kp̄a Ibraīne à bè, Luda é aubarika da bori p̄ingin à ḡāzī, zaake Luda yā takada pì ḡiake à d̄ō kè Luda é tó yā b̄o nna k̄ōn bori p̄anden̄o a náane kè āōe ke yānzi.

⁹ Len Luda é aubarika da gb̄e kè āōe à náane keeno le, lán à kè a náanekeri Ibraīne nà.

¹⁰ Gb̄e kè zè k̄ōn dokakūnao ḡō láari pò ūme, zaake à kēna Luda yān wà bè, gb̄e kè yā kè āōo kú doka takada guuno kūna p̄ingi a z̄éaroo né láari p̄ōme.

¹¹ Wá d̄ō s̄ans̄an kè Luda é tó yā b̄ònyo nna dokakūna yānziro, zaake wà bè, gb̄e kè Ludaa tò yā b̄o nna a náane kè èe kee yānzi bé eéḡō kuu.

¹² Doka e k̄ō e k̄ōn ludanaanekenaoro, zaake wà bè, gb̄e kè yā pì kè, adee é w̄endi e à guu.

¹³ Kirisi ḡō láari pò ū wa ḡēe ū, à wa b̄o doka láari guu, zaake à kēna Luda yān wà bè, gb̄e kè wà lògo líá né láari p̄ōme.

¹⁴ Beee kè le le aubarika kè Ludaa dà Ibraīn e à ḡō bori p̄anden̄one Kirisi Yesu ḡāzime, le wà Ninii kè Luda à lé gb̄e e à náanekena yānzi.

Musa doka k̄ōn Luda légb̄ēnao

¹⁵ Ma gb̄ēno, gb̄ēntee yākēna takan m̄ēe ooare. Tó gb̄e légb̄e diē, bens̄ō à s̄eedadeeno v̄i, weé f̄ō wà gbororo, weé f̄ō wà yāke kaaranlo.

¹⁶ Len Luda lé gb̄e Ibraīne le k̄ōn à boriio. Luda yā takada e be k̄ōn à boriino lán gb̄e pariino à téf̄uma b̄aro, à bè k̄ōn à boriio. Gb̄e mèn don à téa, àmbe Kirisi ū.

¹⁷ Yā kè má yezi mà oon yè: Luda ḡiake à lé gb̄ēne yā à bè a bà éḡō kúo. Wè wàa plaa k̄ōn mèn baaakurio gberan doka mò. Doka pì é f̄ō à légb̄ēna pì gbororo, eé f̄ō à à ke p̄aro.

¹⁸ Tó wè Luda aubarika e dokakūna guu, èndē èe b̄o à légb̄ēna guu d̄oro. Mòde Luda gb̄eke kè Ibraīne, kè à à lé gb̄ēne yānzime.

¹⁹ B̄oyānzi à doka diēzi d̄oo? À doka k̄āara ai Ibraī bori kè Luda lé gb̄e à yā musu ḡō m̄ōme, le gb̄ēno e wà d̄ō kè wà de taarideeno ū Luda kiia yānzi. Luda a doka pì kp̄a malaikan̄o, āō nà yākerine a ōzī, à diē gb̄ēno.

²⁰ Luda légb̄ēna s̄ō, à yāme ado, à bà kú k̄ōn yākerioro.

²¹ Tò, doka pì b̄o Luda légb̄ēna kp̄een yó? Lenlo! Tó doka kè è w̄endi kp̄ár̄ima kuu yā, le wa b̄o maa doka pì yānzi.

²² À kēna Luda yān wà bè, durun gb̄e s̄anda p̄ingi kà kp̄én, le aubarika kè Luda à lé gb̄e pì e à ḡō Yesu Kirisi náanekerin̄o pò ū à náane kè āōe kee pì yānzi.

²³ Zaale Yesunaanekena e móro, doka wa ka kpén, à wa kūna pisananɔ ũ ai Yesunaanekena kè èe moɔ gāa à b̄o gupuraa.

²⁴ Len doka pì de wa gwàri ũ le yā ai Kirisi gō mó, le yā b̄owao nna à náanekena yānzi.

²⁵ Lán Yesunaanekena sù nà sa, wa b̄o wa gwàri yān.

²⁶ Kuuna Kirisi Yesu guu á de Luda néno ũ a píngi à náane kè ée kee yānzi,

²⁷ zaake amɔa kè a batisi kè Kirisi p̄o ũunɔ, a Kirisi dà s̄e.

²⁸ Yudanɔ k̄on bori pādenɔ, z̄onɔ k̄on w̄eɛnenɔ, ḡogb̄enɔ k̄on nɔgb̄enɔ doodona k̄onero, zaake a píngi p̄o d̄onk̄on a ũ kuuna Kirisi Yesu guu.

²⁹ Tó á de Kirisi p̄o ũ, á de Ibraī boriinɔ ũme, bens̄o á de aubarika kè Luda à lé gb̄ene bl̄erinɔ ũ.

4

¹ Mée ooare, gurɔɔ kè túbibleri de né ũ, baa tó à de auzikinɔɔ de à p̄o ũ píngi, à de z̄l̄aro.

² È mì sie gwàrinɔne k̄on gb̄ensinɔ ai gurɔɔ kè à dee dīa.

³ Len wapinɔ se, gurɔɔ kè wée kàsa k̄uro, weè z̄o ble anduna p̄o kè wè mì sieñnenɔne.

⁴ Kè gurɔɔ kè Ludaa dīe kà, à a Né z̄l̄, wà à ì gb̄entee ina ũ Musa doka guu,

⁵ le à wamɔwa kè wée z̄o blee Musa dokanɔnɔ bo, wà ḡo à néno ũ.

⁶ Luda a Né Ninii dà wa sw̄e guu, kè wá de à néno ũ yānzi. Ninii p̄i è wii lé à be: Baa, ma De!

⁷ Beee yānzi z̄on n ũ d̄oro, n̄en n ũ. Lán Luda n̄en n ũ nà, à n ke a túbibleri ũme.

P̄lu bídikena Galatianɔ yāa

⁸ Gurɔɔ kè á Luda d̄oro, èe d̄o p̄o kè de Luda ũroonɔzi.

⁹ Lán á Luda d̄o nà tia sa, at̄ensa kè Ludaa a d̄o, b̄oyānzi a eara ée ae d̄o p̄o gina futa gb̄asai p̄inɔzi d̄oɔ? B̄oyānzin a eara á yezi à d̄onzi d̄ozi?

¹⁰ Èe gurɔ kenɔ k̄on m̄o kenɔ k̄on z̄ibaa kenɔ k̄on w̄e kenɔ t̄e bo.

¹¹ V̄ia ma k̄u a yā musu. Ase z̄i p̄aan má kè a t̄és?

¹² Ma gb̄enɔ, ma w̄e k̄eawa, à ḡo lán ma bà, zaake ma ḡo lán a bà. Èe taari keme yāro.

¹³ Á d̄o kè gyākena guun ma baaru nnaa kp̄aare káaku.

¹⁴ Baa kè ma gyākena k̄eare ȳogwana ũ, ée kya kámaguro, ée lóu sumaro, a ma si lán Luda malaika kes̄o Kirisi Yesu bàme.

¹⁵ Aubarika kè ée keeme yāa kè diaa? Mé f̄o mà o a yā musu mà be, tó eé sí ke yā, le a a w̄e b̄ob̄o á kp̄ama.

¹⁶ Kè ma yāpuraa òare yānzin ma ḡo a zanguri ũzi saó?

¹⁷ Gb̄e m̄onɔ mè wá k̄on a yāo, m̄ode à maa yānzinlo. Āo yezi à k̄ewame, le à nar̄ma.

¹⁸ M̄ewāna k̄on gb̄e yāo à maa yānzi bé à nna. Ma mè wá k̄on a yāo gurɔ píngime, èe ke gurɔɔ kè má kúao adonlo.

¹⁹ Ma né yenzideenɔ, m̄ée a ina wāwāa kee d̄o ai Kirisi ḡo s̄o ke a guu.

²⁰ Má yezi màḡo kúao tia, le mà a yā'ona lie, zaake ma bídi kè a yāame.

Agyara k̄on Sarao

²¹ À om̄e, amɔa kè á yezi doka ḡo iko v̄iawaanɔ, ée yā kè à k̄ena Musa doka takada guu maroo?

²² Wà bè Ibrai nэг5gbēnɔ̀ ì gɔ̀n plaa. À à doo ì kɔ̀n zòome, ben à à doo ì kɔ̀n wēeneo.

²³ Zò pì né ì gbēnteeke guume, ben wēene a pò ì Luda légbēna yānzi.

²⁴ Nɔ̀gbē pìno yā dewe yáasi taka ũ, Luda bà kuunaño yā leo plaa ũ. À doo bɔ̀ Sinai kpìi kiiame, è zòke íñne. Àmbe Agyara ũ.

²⁵ À de Sinai kpìi kè kú Larubunɔ̀ b̀sun yáasi taka ũ. Yerusalemu tiaa de à ũ do, zaake èe zò blee kɔ̀n a gbēnɔ̀ ǹ píngime.

²⁶ Yerusalemu kè kú musun wēene ũ. Àmbe wa da ũ.

²⁷ Zaake à kēna Luda yān wà bè:

Ñ pɔ̀nnaa ke, n pāaa kè néé né iro!

Ñ guda ke, mmɔ̀n kè néé nòwāwāa kero!

Zaake mmɔ̀n kè n zā pá kpànzi,
n né parii de nɔ̀gbē kè a zā ae d̀a p̀la.

²⁸ Amɔ̀nɔ̀ s̀ ma gbēnɔ̀, Luda légbēna nénɔ̀n a ũ lán Isaaku bà.

²⁹ Né kè wà ì gbēnteeke guu ìa dà né kè wà ì kɔ̀n Luda Nini gbāaa. Len à de le kɔ̀n à tiaa.

³⁰ À kēna Luda yān diame? Wà bè: Ñ pé zò pì a kɔ̀n a néo, zaake zò né é túbi ble kɔ̀n wēene néoro.

³¹ Beee yānzi ma gbēnɔ̀, zò nénɔ̀n wa ũro, wēene nénɔ̀n wa ũ.

5

Gɔ̀na wēeneɔ̀ ũ Kirisi guu

¹ Gɔ̀na wēeneɔ̀ ũ yānzin Kirisi wa bozi. À zeo gíngin, àton tó wà eara wà bà káare a yīn z̀nɔ̀ ũ d̀ro.

² Mamoma Pɔ̀lu mée ooare, tó á tò wà b̀ngu k̀are, Kirisi é kaarana kearero.

³ Ma eara má ò, ma kaaraare, gbē kè tò wà b̀ngu k̀are, séto à mì sie Musa dokane píngi.

⁴ Amɔ̀a kè ée wete à bɔ̀ maa doka guunɔ̀, a a zīnda kè Kirisia, a kē Luda gbēkeea.

⁵ Yesu náanekena guu wá bɔ̀na maa támaa vī, wa wée d̀zi kɔ̀n à Ninii gbāaa.

⁶ Kirisi Yesu guu b̀ngukena ke b̀ngukenasai yáke vīro, séde Yesu náanekena kè è yenzi íñne.

⁷ Ée gaa ae yā maamaa. Dé bé à tena yāpuraazi zé z̀aree?

⁸ Yá kè a à zé è e bɔ̀ Luda kè à a sisi à a se ke kiiaro.

⁹ Buredi ézē néngo è flawadena sése píngi.

¹⁰ Má a náane vī Dii guu, kè é nòse pānde daro. Gbē kè èe a liikɔ̀a s̀ é a zī gbè e, baa déme.

¹¹ Mapi s̀ ma gbēnɔ̀, tó b̀ngukena waazin mée ke ai gbàa, bóyānzin wée wée táamazi d̀ɔ̀? Tó leme, le Kirisi gana lía yā é 5 gbēkearo.

¹² Gbē kè aɔ̀e a liikɔ̀a kɔ̀n b̀ngukeyaonɔ̀ gá wà ǹ zīnda fēe ke se.

¹³ Amɔ̀nɔ̀ s̀ ma gbēnɔ̀, Luda a sisi à gɔ̀ wēeneɔ̀ ũme, m̀de àton tó a gɔ̀na wēeneɔ̀ ũu pì g̀are poyezikena zé ũro. Ágɔ̀ mì siekɔ̀ne kɔ̀n yenzio,

¹⁴ zaake yā mèn doo k̀kiin Musa doka píngi mì ũ: Ǹgɔ̀ ye n gbēdaaazi lán n zīnda ẁndi bà.

¹⁵ Tó ée swaa t̀t̀ekɔ̀a ée kɔ̀ sósoo, à làakari ke k̀kaatenazi.

Luda Nini d̀nneɔ̀ a

¹⁶ Mée ooare, à tó Luda Ninii dɔare ae, a gbēnteekeɔyezi é mì de.

¹⁷ A gbēnteekeɔyezi é kɔ sé kɔn Luda Nini pɔoro, bensɔ Luda Nini pɔyezi é kɔ sé kɔn a gbēnteekeɔoro. Aɔ è gikɔzime, beee yānzi eè fɔ à yā kè á yezi kero.

¹⁸ Tó Luda Ninii e dɔare ae, doka iko vīawaro.

¹⁹ Wá wa gbēnteekeɔano dɔ sãnsãn: Pápákɛna, gbásíkɛna, wísaiyá,

²⁰ táagbágbána, ézèdeke, zangu, swée, nɔsegɔaano, nɔsewáaa, denlawetena, kékékɔana, kɔkpaatetena,

²¹ kɛna kɔo ñi, wēdena, kɔkɔpápá'ona kɔn yā beee takano. Ma à lé dàawa lán má dàawa ná yā, yā beee taka kèrino é kpata kè bɔ Luda kiia blero.

²² Luda Nini sɔ è yenzi íñne kɔn pɔnnaao kɔn aafiao kɔn menao kɔn gbēkeɔo kɔn maakenao kɔn náaneo

²³ kɔn busekeɔo kɔn zindakūnadɔo. Doka ke é gí yā beeno takaziro.

²⁴ Gbē kè aɔo de Kirisi Yesu pɔ ũuno ñ gbēnteekeɔa pà lía kɔn a pɔnidɛnano kɔn a pɔyezinɔ ledɔ.

²⁵ Lán wá kú Luda Nini gází nà, wà à dɔro sé.

²⁶ Wàtongɔ wada víro, wàton kɔ dɔkɔaro, wàton nɔsegɔaano kpá kɔoro.

6

Ɔdana kɔa

¹ Ma gbēno, tó a gbēke gá à sàsá à durun kè, amɔa kè Luda Ninii e dɔare aeno à gɔgɔo busebuse, à làakari ke le wàton a yɔ wà gwa sero.

² Àgae kɔ aso sé. Ée Kirisi doka papaan gwe.

³ Tó gbēke e a zīnda gwaa pɔke ũ, bensɔ à kuu pɔke ũro, èe a zīnda sãsãame.

⁴ Baade a yákɛna tàasi ke, gbasá à ña dá. Àton a yā lekɔzi kɔn gbē pānde pɔoro,

⁵ zaake baade é a zīnda aso séme.

⁶ Gbē kè wée Luda yā daane, à a auziki li a dannerine.

⁷ Àton a zīnda kekero, Luda e sí faboro. Pɔ kè gbē tɔn é kè.

⁸ Tó gbē tɔ a gbēnteekeɔdaa, eé kaatena ine. Tó gbē tɔ Luda Nini dɔnena ae guu sɔ, eé wèndi kè è yáaroo ine.

⁹ Wàton kpasa kɔn maakenaoro, zaake tó wée kámma booro, wé àre e a gurɔa.

¹⁰ Beee yānzi tó wa zé è, wàgae à maa ke baade píngine, atēnsa wa Yesu náanekeri daano.

Lézzamma

¹¹ A wēzā gbèregbere kè má kè kɔn ma zīnda ɔo gwa sa.

¹² Gbē kè aɔo ye yā kee gbēno wée yānzino bé wèe gá naaawa kɔn bāngukɛyāo, le wàton wée tāmɔa zena kɔn Kirisi gana lía yáoro yānzi.

¹³ Baa bāngukɛri pino see doka kūnaro. Aɔo yezi à bāngu ke, le wà e wà ña dá a séeda pì yā musu yānzime.

¹⁴ Mée ña dá pɔke yā musuro, séde wa Dii Yesu Kirisi gana lía yā baasiro, zaake beee yānzi anduna gɔme gè ũzi bensɔ ma gɔ gè ũ andunane.

¹⁵ Bāngukɛna ke bāngukɛnasai yāke víro, séde gɔna gbē dufu ũu.

¹⁶ Luda gbēke ke gbē kè aɔ yā pì kūnanone, à ñ gba aafia. Aɔmbe Isaraili yápuraano ũ.

¹⁷ Zaa gbàa gbēke tón wée tāma dɔro. Ìaa kè wà dàma Yesu yānzi bɔgbɛ kpé kú ma mēa.

¹⁸ Ma gbēno, wa Dii Yesu Kirisi gbēke keare! Aami.

EFESUDEENŊ

Gbêkεε kὲ Ludaa kὲwe Kirisi guu

¹ Mamɔma Pɔlu, Kirisi Yesu z̄iri Luda pɔyezina guu, mámbe ma takada kὲ kὲ Luda gbê kὲ aɔɔe Kirisi Yesu náane keε zaa Efesunɔne.

² Wa De Luda kɔn Dii Yesu Kirisi gbêkεε keare, à a gba aafia.

³ Wà Luda wa Dii Yesu Kirisi De sáabu kpá! Wa kuuna Kirisi guu Luda a Ninii aubarika píngi dàwagu zaa musu.

⁴ À wa se a guu anduna kaena á, le wa kuuna gɔ denε adona see sai. Yenzi guu

⁵ à gĩake à wa diε a néno ũ Yesu Kirisi gāzī lán èe wetεε a pɔyezi guu nà,

⁶ le à tó bo a gbêke gakuidee kὲ à kὲwe a Né yenzidee guu yānzi.

⁷ À guu à wa bo kɔn a aruo. À wa taarinɔ kὲwe a gbêke bíta

⁸ kὲ à kὲwe à gὲɔla yānzi. ɔndɔ píngi kɔn wéεzē píngio guu

⁹ à tò wa a pɔyezi asii dɔ lán à zὲo à ke Kirisi gāzī nà.

¹⁰ Tó à pɔyezi pí kegurɔɔ kà, eé pɔ píngi kakɔa Kirisi n̄ Mideene, pɔ kὲ kú musu kɔn tɔɔeɔ píngi.

¹¹ Luda kὲ è yā píngi ke lán à zὲo a pɔyezi guu nà gĩake à wa diε lán èe wetεε nà, à wa se a pɔ ũ Kirisi guu,

¹² le wamɔwa kὲ wa wéε dɔ Kirisizi zaa káakunɔ wàgɔ de à tó gakuide b̄rino ũ.

¹³ Apinɔ sɔ, a yāpura yā mà, a baaru nnaa kὲ à a mì s̄i p̄i s̄i. À guu Luda a z̄inda sèeda kὲawa à Ninii kὲ à à lé gbê ũ.

¹⁴ Àmbe túbi kὲ wé e kpégaau ũ ai Luda gɔ gá a gbēno bo, le aɔ à tó gakuidee bo yānzi.

Pɔlu aduakena Efesudeenɔne

¹⁵ Beee yānzi zaa gurɔɔ kὲ ma a Dii Yesu náanekena mà kɔn yenzi kὲ á v̄i kɔn Luda gbēno n̄ píngi,

¹⁶ méε kámma bo kɔn Luda sáabukpanao a yā musuro. A yā ègɔ dɔmagu ma aduakena guu.

¹⁷ Mèε wéε ke kὲ De gakuide, wa Dii Yesu Kirisi Luda à a gba ɔndɔɔ à a wéε kὲare kɔn a Ninii gbāaa, le à e à à dɔ wásawasa.

¹⁸ Mèε wéε kea à a n̄ɔse wēare, le à e à à támaa kὲ à a sisia dɔ, à túbi gakuidee auziki kὲ à diε a gbēnoε

¹⁹ kɔn a gbāa bíta b̄onsae kὲ èe z̄i keε wamɔwa kὲ weè à náane keεno guuo. Gbāa bíta pí z̄i kὲ Kirisi guu

²⁰ gurɔɔ kὲ Luda à f̄εε gaan à à v̄éε a ɔplaazi zaa musu.

²¹ Gwen Kirisi den kpatablerinɔ kɔn ikodeenɔ kɔn gbāadeenɔ kɔn diinɔla n̄ píngi kɔn tó kὲ wè mì sieñnenɔ píngi. Èe ke anduna tiaa kékii adonlo, kɔn à kὲ eé m̄ɔme dɔ.

²² Ludaa tò à iko v̄i pɔ píngia, ben à à diε baabɔ píngi m̄idee ũ s̄ɔsine.

²³ S̄ɔsi p̄in Kirisi mè ũ, à de Kirisi kὲ è pɔ píngi papa gu píngia papana ũ.

2

Fεε b̄ona gaan gēna wēndin

1 Á de yá gè̀nŃ ũ Ludane a taarinŃ kŃn a durunnŃ yānzi.

2 Á té anduna kèki tuubazi, a mì siè Ìa gbāadeenŃ kínane, Setān kè kpé dŃna ludayāmarisaideenŃne ae pì.

3 Wa píngi wá de lán ñ bà yá se. Weè pŃ kè wa mè yezi kŃn yá kè wa pŃŃ gbàò ke. Wa ina guu wá de gbē kè Luda é pŃfē pitařmanŃ ũ lán danŃ bà,

4 mŃde Luda sùu bíta, à yenzi vīwe maamaa.

5 GurŃŃ kè wá de gè̀nŃ ũ wa taarinŃ yānzi, à wa fēē kŃn Kirisio lēdo. À a mì si a gbēkēē guu.

6 Kirisi Yesu guu à wa se à wa vēēo zaa musu,

7 Ìe à e à a gbēkē bíta bŃnsae dŃbāñne anduna kè eé mó guu yānzi yā maa kè à kèwe kuuna Kirisi Yesu guu musu.

8 Luda a mì si a gbēkēē guu Yesu náane kè á kè yānzi. Beee e bŃ a kiianlo, Luda bé à a gba.

9 A misina e bŃ a yákena gāzīnlo, le gbēke tŃn Ìa dāoro yānzi.

10 Luda Ńgben wa ũ. Kirisi Yesu guu à wa ke le wāgŃ kú kŃn yá maa kè à gāke à diēwee kenao.

GŃna mè dŃnkŃ ũ Kirisi guu

11 AmŃa kè á de bori pādenŃ ũ ina guu, à laasuu lé a kuuna zīia. BāngudeenŃ è beare gefŃdeenŃ, mŃde aŃ bāngukena de gbēntee Ńgbe ũme.

12 GurŃ beeeá kuu Kirisi sai, á de gbē zītŃnŃ ũ IsarailinŃne. A baka kú Luda bà kuunañyo kŃn à légbēñnenao guuro. Á kú anduna guu támaa sai ludadŃsai.

13 Kirisi Yesu guu tia, amŃa kè á zà kŃn Ludao yāanŃ a sŃzi kīi kŃn Kirisi aru gbāaaŃ.

14 Ámbe wa kuuna kŃo nnaa ũ, à tò YudanŃ kŃn bori pādenŃ gŃ mè dŃnkŃ ũ. À mè guu à íbete kè da ñ dagura bīi ũu gbŃro,

15 à Musa doka kpà guuzi kŃn à yādienanŃ, le à tŃ aŃ plaa ñ píngi gŃao gbē dufu mèn doŃ ũ. Len à ñ ké kŃo nna le.

16 Á íbete yāa, à ñ plaa ñ píngi kè nna kŃn Ludao mè dŃnkŃ pì guu a gana lía yānzi.

17 Á mŃ à kena nna kŃn Ludao baaru kpà amŃa kè á zà kŃn LudaonŃne kŃn gbē kè aŃŃ kīionŃ dŃ.

18 Kirisi yānzi wa píngi wá zé vī wà sŃ De Ludazi kŃn à Nini dŃnkŃ gbāaaŃ.

19 Beee yānzi á de gbē zītŃnŃ ke bŃamŃnŃ ũ dŃro, a gŃ bedeenŃ ũ kŃn Luda gbēnŃ, à uadeenŃ.

20 Ámbe kpé kè Ludaa bŃ ēē kè zīrinŃ kŃn annabinŃŃ dāēa ũ, bensŃ Kirisi Yesu à ēdāēgbē ũ.

21 Á guun kpé pŃ píngi è kŃ kŃn, ègŃ gbāa Luda kpé ũ Dii guu.

22 Á guu apinŃ se, á de kpé pì bobŃnŃ ũ, ámbe Luda Nini kúkii ũ.

3

PŃlu zīkena bori pādenŃ té

1 Beee bé à tò mamŃma PŃlu má de pisina ũ Kirisi Yesune a bori pādenŃ yānzi.

2 Ée ma lán Luda a gbēkēkēnēna zīi dàme mà ke a téroo?

3 Luda a asiiyā dŃbame, má kēare fēte kŃ.

4 TŃ a à kyó kè, é fŃ à dŃ lán ma wēē kè nà Kirisi asiiyā musu.

⁵ Luda e yā pì o gbēkenε yāro, ben tia sa à òḍḍa a z̄l̄r̄in̄o k̄n a annabin̄onε k̄n a Ninii gbāaa.

⁶ Yā kè utena yāa pìn yè: Kirisi Yesu guu baaru nna mana yānzi bori pānden̄o ḡḥ Luda túbiblerin̄o ũ l̄edo k̄n Yudan̄o, aḥ ḡḥ̄nyo m̄èḍ̄n̄k̄ḍeēn̄o ũ. Aḥ baka kú lé kè Ludaa gbè guu.

⁷ Ma ḡḥ baaru nnaa pì kp̄ari ũ gbaa kè Ludaa dàme yānzi k̄n à gbāaa kè èe z̄i k̄ε ma guuo.

⁸ Mam̄ma kè má kēsāna Luda gbēn̄o t̄é, Luda gbaa pì dàme, ben m̄éε Kirisi auziki yāanasai baaru kpaa bori pānden̄onε,

⁹ m̄éε asiiyā kè Ludaa e wetεε gbē s̄anda p̄ingine b̄oḥ̄n̄ε gupuraa. Asiiyā pì utena Luda kè p̄ó p̄ingi kè kiia zaa káaku,

¹⁰ ben tia sa à tò kpatablerin̄o k̄n ikodee kè aḥo kú musun̄o a ḥ̄nd̄ḥ bori pariin̄o ḍ̄ḥ s̄osi ḡāz̄i.

¹¹ Luda p̄oyezi kè kuu zaa gur̄o p̄ingi pì lé p̄apa Kirisi Yesu wa Dii ḡāz̄i.

¹² À guu wá zé ví wà s̄ḥ Ludazi k̄n sw̄èḥo kpaena à náan̄ekena yānzi.

¹³ Beee yānzi ma w̄éε k̄èawa àton tó a n̄ḥse yaka naw̄ēa kè m̄éε k̄ε a musu yānz̄iro. A b̄ona maaa yānz̄imε.

Kirisi yenzi

¹⁴ Beee yānzi m̄éε kúε De Ludanε.

¹⁵ À kiian̄ à bedee kè aḥo kú musu k̄n t̄oḥeono ḥ̄ t̄ḥ èn ḥ̄ p̄ingi.

¹⁶ M̄éε w̄éε k̄εa à a gba gbāaa a n̄ḥse guu k̄n a Ninii gbāaa a auziki gakuide l̄én,

¹⁷ le Kirisi v̄éε a sw̄èn̄ a náanε kè ée k̄εε yānzi, a k̄ās̄ap̄εena ḡḥ gbāa yenzi guu,

¹⁸ le à e à à yenzi yāasa k̄n à gbāao k̄n à lez̄io k̄n à l̄òo gbāze ḍ̄ḥ k̄n Luda gbēn̄o p̄ingi,

¹⁹ le à e à à yenzi kè weé f̄ḥ wà à lé ḍ̄ḥ p̄ingiroo ḍ̄ḥ, Luda papana p̄ingi pek̄ḥ̄εawa.

²⁰ Luda b̄ita! Eé f̄ḥ à k̄ewe ḍ̄e lán weè à w̄éε k̄ε ke weè à laasuu lé n̄ala maamaa k̄n gbāaa kè èe z̄i k̄ε wa guuo.

²¹ W̄aḡḥ à t̄ḥ b̄oḥ̄ s̄osi k̄n Kirisi Yesuo guu ai wa boriia gur̄o s̄anda p̄ingi! Aami.

4

M̄èḍ̄n̄k̄ḍeēna

¹ Mam̄ma kè má ḍ̄e pisina ũ Diinε, ma w̄éε k̄èawa a kuuna ḡḥ ḍ̄e lán Luda a sisi àḡḥ ḍ̄e n̄a.

² À k̄ḥ f̄ḥ àḡḥ yek̄ḥ̄zi z̄indabusana guu k̄n n̄ḥseȳio k̄n menao.

³ À w̄éε t̄ā àḡḥ l̄édole kè b̄ò Luda Nini kiia v̄i bà kè è a ḍ̄ok̄ḥa ũ.

⁴ M̄é m̄èn dome, bens̄ḥ Ninii pì m̄èn dome. Len t̄amaa kè Luda a sisia m̄èn do le se.

⁵ Dii m̄èn do bens̄ḥ ḍ̄anzize m̄èn do k̄n batisi m̄èn dooo.

⁶ Luda m̄èn dome wa p̄ingi De ũ. Àmbe à iko v̄i wa baadea, èḡḥ z̄i k̄ε wa baade p̄ingi guu, à kú k̄n wa baade p̄ingio.

⁷ Kirisi gb̄ēk̄εε kè wa baadenε, lán à gba dàwe n̄a l̄én.

⁸ Beee yānzi à k̄ēna Luda yān wà b̄è:

Kè à f̄éε à tà musu, à ḍ̄ḥ z̄l̄z̄on̄onε aε,
à gba dà gbēn̄onε.

⁹ À f̄éε à tana musu beee ḍ̄e diame? Beee b̄è à pita ai t̄oḥe ḡz̄i ḡiā.

10 Gbē kè pita pime gbē kè fēe à tà ludambe musumusu ũ, le à gu sãnda píngi pa.

11 Àmbe à gbēkeno gbà zé aḡḡ de zĩrinŃ ũ, gbēkenŃ annabinŃ, gbēkenŃ baarun-nakparinŃ, gbēkenŃ pasitŃŃ ke yádannerinŃ,

12 le Luda gbēnŃ ḡ kú à zĩ soru guu, le Kirisi mè gbãa kú,

13 ai wa píngi wḡḡ gá ká Luda Né náane dŃnkŃ kenaa à dŃna dŃnkŃ guu, le wà ḡḡ gbē papanano ũ Kirisi kè pŃ píngi pèkŃreã bíta lén.

14 Tó leme wéḡḡ de né fete kè wé òndŃ kŃn mŃnafikio keñzi wà n sãsanŃ ũ dŃro, kè yá dufu dannena è n sè lán ãa ke ísŃ bà.

15 Auo, wé yápuraa o kŃn yenzio wà gbá yá píngi musu Kirisi kè de à mì ũu guu.

16 À guun mèḡu píngi è kŃ kŃn aŃ nakŃa kŃn tĩnŃ gbãaaŃ, ben mèḡuunŃ è zĩ ke a zéa, mè èḡḡ gbãa ḡḡ kaara kŃn yenzio.

Kuuna zi kŃn kuuna dufuo

17 Beee yãnzĩn mée yá ooare kŃn Dii tŃŃ, mée a gbãaa làakari. ÀtongŃ kuu lán kifii kè aŃ nðsefutakēe dŃrĩne aenŃ bàro.

18 AŃ laasuu n kè yŃnkŃ, aŃŃ zã kŃn wëndi kè Luda è kpámmao, kè aŃ wée sia, bensŃ aŃ swã gbãaa yãnzĩ.

19 AŃŃ nðse vĩro, aŃ n zĩnda kpà wísaiyãa, aŃŃ dà zaa bori píngi kena nii vĩ.

20 AmŃanŃ sŃ, ée Kirisi yá dada lero.

21 A à yá mà, ben Yesu guu a yápuraa kè à vĩi dàda.

22 Wà òare à ɔ kpá a dà zii kè dŃare aezi, kè yàka a pŃnidena zaaanŃ yãnzĩ.

23 Wà òare à a nðse lie a laasuu ḡḡ dufu,

24 è dà dufu kè Luda kè lán a pŃ bà sé, a kuuna éḡḡ adona kuuna yápuraadee ũ yãzedekena guu.

25 Beee yãnzĩ à ɔ kpá mŃnafiki yãzi, a baade gae yápuraa o a gbēdaaanē, zaakē mēdŃnkŃdeenŃn wa ũ.

26 Tó a pŃ fē, àton durun kero. Àton tŃ ofãntē ḡḡ kpén ḡḡ kpēe pŃfēnaro,

27 le àton Ibilisi gba zéro yãnzĩ.

28 Gbē kè è kpáì o yá kpáì tŃ. À wée tã à zĩ maa ke kŃn a ɔɔo, le à pŃ e à takaasideenŃ gba.

29 Àton tŃ yá zaa ke bŃ a lénlo, séde à zédee kè eé gbē kaara, à ke àre ũ gbē kè aŃŃe maanŃne.

30 Àton Luda Nini kè kú adona da pŃsiaanlo. À de sèeda kè Luda kèawa ai a bogurŃzĩ ũ.

31 Àton ke ïi kŃn gbēkeoro. À pŃfē tŃ kŃn pētēo kŃn patana gbãaaŃ kŃn gbēsŃŃnao kŃn pásì bori sãnda píngio.

32 ḡḡ gbēkēe vĩ kŃŃ. ḡḡ kŃ wēnda vĩ. À sùu ke kŃŃ lán Luda sùu kèao nà Kirisi guu.

5

Kuuna gupuraan

1 Lán á de Luda né yenzideenŃ ũ nà, à à zékpae sé.

2 Lán Kirisi yewazi nà à gi a wëndizi wa yãnzĩ sa'obo kè à gũ nna Ludanē ũ, à tŃ yekŃzina dŃare ae le se.

3 Lán á de Luda gbēnŃ ũ nà, èe kŃ sío wà pãpãkēna ke dà zaa bori píngi ke wákũ yá ma a té sero.

4 Wísaiyã'ona kŃn yá dŃrŃsai onao kŃn fãadi zaa bonao e kŃ síaoro dŃ, sé sãabukpana yã.

5 Àgõ dõ sãnsãn kè pãpãkɛri ke dãzaade ke wãkũde ke é kpata kè bò Luda kiia ble lèdo kòn Kirisioro. Pó kè gbē è à wãkũ kɛɛ gõ à dii ùmè.

6 Àton tó gbēke a sãsã kòn yã pã korioro. Yã beee takanò bé eé tó Luda pɔfè pita a yãmarisaideenɔa.

7 Àton tó a bà gõ kúnyoro.

8 Á kú gusiaan yã, tia sa Dii guu á kú gupuraaan. Àgõ kuu gupura gbēnò ù,

9 zaake gupuraa è maa bori sãnda píngi ínne kòn yãzedeo kòn yãpuraao.

10 À yã kè è ká Diine dada.

11 A bà tóngõ kú kòn gusia yãkena kè à kaarana víroooro. À yã beeenò bɔbɔ gupuraa.

12 Baa yã kè gbē pínò è ke asii guu ona né wíyãmè.

13 Tó wà bò kòn yão gupuraa, wè à sãnsãn dõ,

14 zaake gupuraa è tó wà pò píngi e. Beee yãnzì wè be:

I'ori òn vù òn fɛɛ bɔna gènò té,

Kirisi é guu punnè.

15 Àgõ a tãa'ona dõ maamaa. Àtongõ de yõnkɔɔnò ùro, sé òndõrinò.

16 Àgae yã kè Luda à zé bòaree ke, zaake gurɔ kèkiinò zaa.

17 Beee yãnzì àtongõ mĩsaideenò ùro, àgõ dõ lán Dii poyezi de nà.

18 Àtongõ kú kòn wēdenaoro, è pãpãa zírímame, mɔde à tó Luda Nini gõ zĩ ke a guu papana,

19 gbasã à fãadi bo kõo kòn saamuo kòn Luda tókpanao kòn lè kè Luda Nini è daareo. À lè sí à Dii tó kpá a swè guu,

20 àgõ De Luda sãabu kɛɛ gurɔ píngi yã píngi guu kòn wa Dii Yesu Kirisi tóo.

21 À mì siekõn Kirisi víã kè á ví yãnzì.

Gõgbē kuuna kòn a naõo

22 A nɔgbēnò, a baade gae mì sie a zãne lán Diin ée kɛɛnè bà.

23 Zaake gõgbēn nɔgbē mì ù, lán Kirisi de sɔsi kè de à mè ùu mì ù nà kòn à Mísirio.

24 Lán sɔsi è mì sie Kirisine nà, lɛme se nɔgbēnò gae mì sie òn zãnɔne le yã píngi guu.

25 A gõgbēnò sɔ, a baade gõ ye a naõzi lán Kirisi ye sɔsizi nà, à gí a wèndizi à yãnzì.

26 À à gbãsi bòn kòn ío a yã gãzi le àgõ de a pò ù,

27 le à à kpan'ae ke kòn gakuio pógbe sai yitookuna sai see sai gbãsi sai taari sai.

28 Lɛn à kò sio gõgbē píngi gõ ye a naõzi le lán a zĩnda mè bà. Gbē kè ye a naõzi ye a zĩndazime.

29 Gbēke è gí a zĩnda mèziro. È pòblee kpáa è làakari dɔa lán Kirisi è ke sɔsine nà,

30 kè wá de à mèguunò ù yãnzì.

31 Beee yãnzì gõgbē é a de kòn a dao tó, aḡè nakõa kòn a naõo, aḡ gõɔn plaaá è gõ mè doo ù.

32 Asii bíta kú yã pì guu, má è à de le Kirisi dagura kòn a sɔsio.

33 Baa kòn beeo à de a yã ù se dɔ. A baade gõ ye a naõzi lán a zĩnda bà. Nɔgbē sɔ a zã yã da.

6

NénŃ yá

1 A nénŃ, Dii guu àgae a de kŃn a dao yá ma, zaake beee bé à maa.

2-3 À bèe lí a de kŃn a daone, le àgŃ aafia à gí ke anduna guu. Yá kè Ludaa die káaku kŃn légbēnaon gwe.

4 A denŃ sŃ, àton a nénŃ nŃse yakaro. À n̄ toto à lé dañma Yesude négwana ũ.

ZŃnŃ yá

5 A zŃnŃ, àgae a anduna kè diinŃ yá ma kŃn nŃseo do kŃn vīao kŃn luganao, lán Kirisin ée keene bà.

6 Àton zīi keñne n̄ wée yānzīro. Àgae Luda poyezi ke kŃn yāpuraao kè áambe Kirisi zŃnŃ ũ yānzī.

7 Àgae zīi ke kŃn aīao lán Diin ée keene bà, èe ke gbēnteenlo.

8 ÀgŃ dŃ kè Dii é baade maakena fīa bone, zŃ kesŃ wēene.

9 A diinŃ sŃ, àgae keñne le se. À yá pásī oñnena tó. ÀgŃ dŃ kè aŃpinŃ kŃn apinŃ pingi, a Dii kú musu, è yá ke gbēke wée yānzīro.

GŃkebo kè Ludaa kpàawaanŃ

10 Yá kè gŃn̄ yè: ÀgŃ gbāa Dii guu kŃn à iko gbāa bítao.

11 À gŃkebo kè Ludaa kpàawaanŃ da pingi, le à e à ze gíngin à Ibilisi ōndŃŃ fŃ.

12 Zaake èe ke gbēnteenŃn wée ɔsi kaañyoro, séde nini zaaa kè aŃŃ kú musunŃ. AŃŃ de anduna kèkii gusia kīblerinŃ ũ kŃn n̄ mīdeenŃ kŃn n̄ ikodeenŃ.

13 Beee yānzī à gŃkebo pīnŃ sée à da pingi, le à fŃ à ze à gí gurŃ zaa zī, gbasa à gŃ zena gíngin à pingi kena gbera.

14 ÀgŃ zena gbāa, à yāpuraa dŃ a pii asaa ũ, à yāzedee da mò uta ũ.

15 À kena nna kŃn Ludao baaru nnaa kpá kyatee ũ, le àgŃ kú kŃn soruo.

16 ÀgŃ ludanaanekena kūna sēngbango ũ gurŃ pingi, le à fŃ à Setān kà tédeenŃ de pingi.

17 À m̄sina sé à kú m̄fura ũ, àgŃ Luda yá kè de à Ninii fēēdaa ũ kūna.

18 ÀgaegŃ adua kee gurŃ pingi, àgŃ Luda dŃnle gbekaa yá pingi guu kŃn à Ninii dŃnne'aeo. Àgae itē ke kŃn mena bítao, àgŃ adua kee Luda gbēnŃne n̄ pingi.

19 À adua kemē dŃ, le tó mée yá oo, Luda ma gba lé mà a baaru nnaa asii oñne vīa sai.

20 Baaru nnaa pī yānzī má de Luda wēedee kè wà dà kpésiaan ũ. ÀgŃ adua keeme, le mà baaru nnaa kpá vīa sai lán à kŃ sio mà kpá nà.

Lézammana

21 Wa gbēndo yenzide Tikiku, Dii zīkeri náanēdee é ma baaru kpáare pingi, le à e àgŃ ma kuuna dŃ kŃn pŃ kè mée keeo.

22 Ma à zīawa, le à wa kuuna oareme, a nŃse e à yīi kŃ.

23 Wa gbēnŃ, De Luda kŃn Dii Yesu Kirisio a gba aafia, à a yekŃzina kaaraare kŃn a ludanaanekena.

24 Luda gbēke ke gbē kè aŃŃ ye wa Dii Yesu Kirisizi yāana sainŃne n̄ pingi.

FILIPIDEENŌ

Pɔlu aduakena Filipideenɔne

¹ Mamɔma Pɔlu kɔn Timɔtio Kirisi Yesu zɔblerino wámbe wa takada kè kè Luda gbē kè aɔɔ kú Filipinɔne kuuna Kirisi Yesu guu kɔn n̄ gbēnsino kɔn n̄ dɔnlerino.

² Luda wa De kɔn Dii Yesu Kirisio gbēkɛɛ keare, à a gba aafia.

³ Gurɔɔ kè a yā dɔmagu píngi, mɛ̀ègɔ ma Luda sáabu kpaame.

⁴ Ma aduakena guu píngi mɛ̀ègɔ adua kɛ̀ɛare a píngi kɔn pɔnnaao,

⁵ kè a ɔ kàkɔamao baaru nna kpana guu zaa gurɔɔ kè á mà ai kɔn a gbàao yānzi.

⁶ Má dɔ sãnsãn, lán Luda zĩ maaa dàe a té nà, eéɔ kɛ̀ɛ ai à gá mì deo Kirisi Yesu mɔgurɔɔzĩ.

⁷ Á maa kè má a yā kúna a píngi le, zaake a yā kú ma swèn. Má da kpésiaann yoo, má ze kɔn baaru nnaa pìo a yápura ona yānzin yoo, a píngi á baka ví zé kè Luda ma gbaa guu.

⁸ Ludaa dɔ kè mée a beɛɛ kɛ̀ɛ a píngi kɔn Kirisi Yesu yenzi boriiio.

⁹ Mɛ̀ɛ adua kɛ̀ɛare, le a yenzi gɔ kaara àgɔ gaa dɔna guu kɔn wéekénao súusu,

¹⁰ le à yā kè kɔ sio à kɛ̀ɛ dɔ, àgɔ kuu nɔsepuradeenɔ ù taari sai Kirisi mɔgurɔɔzĩ.

¹¹ Àgɔ pana kɔn yā maaa kè è bɔ Yesu Kirisi kiianɔ, le wà Luda tɔ bɔ wà à sáabu kpá.

Kirisin Pɔlu wèndi ù

¹² Ma gbēnɔ, má yezi àgɔ dɔ kè yā kè ma le té kà baaru nna gana aemme,

¹³ ben soza kibe dogarino píngi kɔn gbē kpaaanɔɔ dɔ kè Kirisi yānzin wà ma dà kpésiaanzi.

¹⁴ Ma dana kpésiaan yānzi wa gbē parideenɔ Dii náane kè de yāala, ben aɔ kùgbāaa kàara, aɔɔe Luda yā oo gbēnɔne vía sai.

¹⁵ Yāpurame, aɔ gbēkenɔ è Kirisi yā waazi ke denlana yānzi kɔn nɔsegɔaanɔ, gbēkenɔ sɔ kɔn nɔse maaao.

¹⁶ Gbē kèkiino è ke kɔn yenziome, zaake aɔɔ dɔ kè má zena kɔn Yesu baarunnakpanao yānzin má yina kèzi.

¹⁷ Nɔsegɔaanɔdee pino sɔ è Kirisi yā waazi ke denla'ɔɔannena yānzime, èe ke kɔn nɔse puraanonlo. Aɔɔe daa wée ma kuuna kpésiaan nawéa kaaramɛ.

¹⁸ Yaken yɔ? Mɔnafiki guun yoo, yāpuraa guun yoo, à píngi dé, wée Kirisi yā waazi kɛ̀ɛme. Ma pɔɔ nna kɔn beeeo, bensɔ eé ɛara à ke nna dɔ,

¹⁹ zaake má dɔ kè adua kè ée kɛ̀ɛme kɔn Yesu Kirisi Ninii dɔnleɔ é tó mà bɔ.

²⁰ Ma wée dɔzi, bensɔ má à náane ví maamaa, kè wí é ma kú yáke guuro. Tia sa lán a zii bà kɔn kùgbāaaɔ mé Kirisi tɔ bɔ ma mè guu, má kuun yoo kesɔ ma gan yoo.

²¹ Zaake Kirisi yānzin má kuuzi, gaa demɛ àre ù.

²² Tó ma kuuna wèndio demɛ zĩ àredee ù, má dɔ à kè mé séro,

²³ ma laasuu kpaatename. Má yezi mà tá, le màgɔ kú kɔn Kirisio. Gwee maame de gura kèla zà.

²⁴ Mɔde à maa màgɔ kú wèndio a yānzi.

²⁵ Beee yā fɛena víro. Má dɔ kè mé gɔ kè màgɔ kúao a píngi, le à e à gá ae kɔn pɔnnaao ludanaanekena guu.

²⁶ Len gurɔɔ kè mé ɛara mà mɔ́ a gwa le, é zé e à ãa dā Kirisi Yesu guu maamaa ma yānzi.

²⁷ À píngi dé, tó ma mɔ́ a gwa ke mée mɔ́ro yoo, à tó a kuuna kɔ́ sé kɔ́n Kirisi baaru nnaao, le tó mée a baaru maa, mà ma kè á zena gíngin kɔ́n lédoleo, ée ɔsi kaa kɔ́n nɔ́seo do baaru nnaa pì zé yānzi.

²⁸ Àton tó a ibeenɔ yáke vīa a kũro. Beee égɔ deĩne sèeda ũ kè aɔ m̀ì pè kaatenaa, amɔanɔ sɔ́ é bɔ́ maa. Luda kenan gwe.

²⁹ Zaa ke Luda a gba zé à nawēa ke Kirisine, ée ke à náanekena adonlo.

³⁰ Ɔsii kè á è mée kaa yā, bensɔ́ á mà mée kaa ai tia, apinɔ́ á kú ɔsi dɔ́nkɔ́ pì guume.

2

Zĩndabusana

¹ Tó a kuuna Kirisi guu lédamma vī, tó à yenzi e té kaaagu, tó á lédole vī kɔ́n à Ninio, tó á kɔ́ wēnda vī kɔ́n sùuo,

² à laasuu dɔ́nkɔ́ ke, àgɔ yenzi dɔ́nkɔ́ vī lédɔ́nkɔ́deenɔ ũ, pɔ́yeziziyádɔ́nkɔ́deenɔ ũ, le ma pɔ́nnaa gɔ́ papana.

³ Àton yáke ke denlana ke yɔ́kɔ́kena yānziro. Zĩndabusana guu à a gbēdaaa dié bēe vī de a zĩndala.

⁴ Gbēke tón laasuu lé a zĩnda mèn do yāaro, à gbē pāndenɔ́ pɔ́ lé do.

⁵ Àgɔ nɔ́se kè Kirisi Yesu vīi vī se.

⁶ À ludakee guu èe a zĩnda kena sɛnkpe kɔ́n Ludao yā daro,

⁷ ben à a zĩnda gwena tòn, à zĩrikee sè,
à gɔ́ gbēntee ũ, à gbēnteekee sè.

⁸ À a zĩnda bùsa,
à m̀ì s̀ìe ai à gàa à gào,
ai likpangbāroo gaaa.

⁹ Beee yānzi Luda à sè lezĩ,

à tó kè de tó píngilaa kpàne,

¹⁰ le tó wà Yesu tó s̀ì,
gbē sānda píngi é kúene
ludambe kɔ́n tɔ́tɔeo kɔ́n tɔ́tɔe gĩzĩo,

¹¹ gbē sānda píngi é o a léo
kè Yesu Kirisi bé Dii ũ
De Luda tɔ́bɔ́na yānzi.

À guu puĩne anduna guu

¹² Beee yānzi ma gbē yenzideenɔ, lán eè ma yā ma gurɔɔ kè má kúao nà, atēnsa kè má kúao tia dɔ́ro, àgɔ a bɔ́na maa lé paazi kɔ́n vīao kɔ́n luganao.

¹³ Zaa ke Luda bé èe zĩi kee a guu, le àgɔ ye à pɔ́yezizi gbasà à ke.

¹⁴ À yā píngi ke wisɔ́ kɔ́n leokpaakɔ́ao sai,

¹⁵ le àgɔ taari sai, gbāsĩ sai, Luda né seesaideenɔ ũ tɔ́origbē sāsāna nɔ́sepāsĩdeenɔ té, kè ée guu puĩne anduna guu lán sɔ́ɔnɛnɔ bā,

¹⁶ àgɔ wēndi yā kũna, le mà e mà ãa dāao Kirisi mɔ́gurɔ́zĩ yānzi. Tó ée kee le,
le mée bà pà léro bensɔ́ mée zĩ pāa keero.

¹⁷ Baa tó ma aru é kwéé a ludanaanekena sa'o'i ũ, ma pɔ́ àgɔ nna, mée pɔ́nnaa keeao a píngi.

¹⁸ Apinɔ́ sɔ́, à pɔ́nnaa ke le, wà ke ledo.

Timŵti kŵn Epafarŵdituo

19 Kŵn Dii Yesu aubarikao m  Timŵti zĭawa tia, le m  e m  a baaru ma, ma l akari kp c.

20 M  gb ke vĭ k    ye a y zi kŵn y puraao l n   b ro.

21 Baade pĭngi zĭnda y  b    dŵn  ae,  e ke ke Yesu Kirisi y nlo.

22   dŵ l n Timŵti aĭa k  n ,   baaru nna zĭi k mao l n n  kŵn a deo b .

23 T  m  a zena dŵ s usu, m  yezi m    zĭawa gŵo.

24 M  Dii n ane vĭ k  m  m  tia ma zĭnda.

25 Ma gb  Epafarŵditu, ma zĭkeri daa, ma kŵdekeri daa k  a   zĭ   dŵmale kŵn p  k  m e   nĭ deenŵ, m      maa m    gbareawame.

26  e a bege kee a pĭngi, bensŵ   nŵse y ka, k  a   gy kena baaru m  y nzi.

27   gy a k  y pura ai   k  gana, ben Luda   w nda gw .  e ke  pi adonlo, kŵn mapiom  se, le ma pŵsiaa t n kaararo y nzi.

28 Beee y nzin m e w a m    gbareawazi, le a w e sikŵle, a pŵo ke nna, ma l akari kp c.

29   gb ake kp zi Dii guu kŵn pŵnna bĭtao.   b e lĭ gb  beee takane.

30   gŵ f te k  e  ga Kirisi zĭ y nzi.   a zĭnda kp  gaaa, le   e   dŵnle k    fŵ   kemeroo kem  y nzi.

3

Kirisi dŵna

1 Ma gb nŵ, y  k  gŵn y :   pŵnnaa ke Dii guu. M  gĭ y  k  m   are y a gb  sisiziro.  mbe aafia  are.

2   l akari ke lewan mŵnŵzi, zaakeri k  a e nĭ ke gyáigyai pĭnŵ!

3 Wamŵwa k  wee dŵnzi ke Ludane kŵn   Ninii gb aao, wee ĩa d  Kirisi Yesu guu, wee n ane kp  wa zĭnda y aro w mbe b ngude y puraanŵ  .

4 Mapi, m  z  vĭ m  n ane kp  ma zĭnda. T  gb  e daa   a zĭnda náanekena, ma p  de la.

5 Ma b ngu k  ma gurŵ sŵraagŵdee zĭ. Isarailin ma   ina guu, Bey mi borii, Eberu bori y puraa. Musa doka musu m  k  Farisinŵ g li guu.

6 Ma aĭa k , ma w e t  sŵsi gb nŵa. Y kena a z a Musa doka guu, gb kee e fŵ   ma taari  ro.

7 Mŵde y  k  m  k na  re   y a pĭnŵ gŵme  re sai tia Kirisi y nzi.

8   k  deĭlaa ma y  pĭngi d e  re sai ma Dii Kirisi Yesu dŵna k  de   pĭngila y nzi. Kirisi pĭ y nzin ma   gb re y  pĭngizi b sa  zi, le m gŵ   vĭ,

9 m gŵ k    guu kŵn y  k    t  w  ke nna kŵn Ludao a náanekena y nzio. Luda   t  y  bŵnyo nna dokak na y nzinlo,   t  y  bŵnyo nna Kirisi náanekena y nzime.

10 Y  k  m  yezi b    de m  Kirisi dŵ kŵn gb aa k    f eo bŵna gaan-o, le ma b  gŵ k    naw akena guu, m  gŵ l n   b    gaa guu

11 gbasa m  gŵ g afee  .

P  k  n e p ea lena

12  e ke m  l  pĭnginlo bensŵ m  papana gĭaro. M e p eam , le m  y  k  Kirisi Yesu ma se a p    y nzi sĭ ma p   .

13 Ma gb nŵ, m e s  k  m  l  m  k  k ro. Y  m n doon m e kee, m e nŵnŵ p  k  k  ma aezi, p  k  k  ma kp e laasuulena sai.

¹⁴ Mée pee pɔ̀ kè ma wée dɔ̀zia, le mà àre kè Luda wa sisia gana musu e Kirisi Yesu gāzī.

¹⁵ Wamɔ̀wa gbē papananɔ̀, wàgɔ̀ laasuu beee vī. Tó á laasuu pànde vī, Luda é a wée kēare yā beee musu.

¹⁶ À píngi dé, guu kè wa kan kè, wà gá ae zé dɔ̀nkɔ̀ pì guu.

¹⁷ Ma gbēnɔ̀, à ma zékpaε sé, lán wa à taka kēare nà, a wée gɔ̀ té gbē kè aɔ̀ kuuna kɔ̀ sionɔ̀zi.

¹⁸ Mèègɔ̀ ooare yā gèn baaagɔ̀, bensɔ̀ ma ɛara mée ooare tia dɔ̀ kɔ̀n wée'io, gbēnɔ̀ kuu pari kè aɔ̀ yākena n̄ ké Kirisi gana lía ibeenɔ̀ ũ.

¹⁹ Aɔ̀ mì pè kaatenaa. Aɔ̀ gbēen n̄ dii ũ, wiyān n̄ íadābɔ̀ ũ, anduna yān aɔ̀ laasuu ègɔ̀ kúa.

²⁰ Wapinɔ̀ sɔ̀, ludambε gbēnɔ̀n wa ũ, wa wée dɔ̀ Mísiri kè eé bɔ̀ gweezi, àmbe Dii Yesu Kirisi ũ.

²¹ Eé wa mē gbāasainɔ̀ li lán a mē gakuidee bà kɔ̀n a gbāaa kè eé fɔ̀ à tó pɔ̀ píngi mì siareeo.

4

Lédammana

¹ Beee yānzi ma gbē yenzidee kè mée a beεε keenɔ̀, amɔ̀a kè á de ma íadābɔ̀ kè mēè pɔ̀nnaa keo ũunɔ̀, àgɔ̀ zena gíngin Dii guu le, ma gbēnɔ̀.

² Ma agbaa kpà Yuodianε kɔ̀n Sintisio aɔ̀gɔ̀ lédole vī Dii guu.

³ Mmɔ̀n sɔ̀ ma gbēndo náanede, ma wée kemma, n̄ dɔ̀ nɔ̀gbē pìnɔ̀le, zaake aɔ̀ ɔ̀si kámao baaru nna kpana guu kɔ̀n Kelementio kɔ̀n ma zíkəri daanɔ̀. Aɔ̀ tó kú wèndi takadan.

⁴ Àgɔ̀ pɔ̀nnaa keε Dii guu gurɔ̀ píngi. Má òare dɔ̀, à pɔ̀nnaa ke.

⁵ À a zīnda busa baade píngine. Dii mɔ̀na kà kīi.

⁶ Àton yāke kàhān kero. Yā píngi guu à adua ke à yā gbeka Ludaa kɔ̀n sáabukenao, à a yā'ɔ̀sammanɔ̀ onε,

⁷ eé a n̄sε kɔ̀n a làakario kpáεare Kirisi Yesu guu. N̄sεkpaεna pì bíta, à de gbēntee dɔ̀nala.

⁸ Ma gbēnɔ̀, yā kè ḡàren yè: Yā kè yāpuraa vī bensɔ̀ à bèε vī, yā kè zé vī bensɔ̀ à gbāsī vīro, yā kè nna bensɔ̀ à aubarika vī, yā kè maa bensɔ̀ wè à sáabu kpá, àgae laasuu lé yā beeenɔ̀ musu.

⁹ Yā kè má dàare á sì, yā kè á mà ma lézī bensɔ̀ á éma, à yā beeenɔ̀ ke, Luda Aafiade égɔ̀ kúaa.

Pɔ̀lu Filipideenɔ̀ sáabukpana

¹⁰ Ma pɔ̀ɔ̀ nna bíta Dii guu, zaake a laasuu ɛara à sù ma yāa sa. A bà kúmao zaa zi, mɔ̀de zén ée ero.

¹¹ Mée o le kè mée takaasi keε yānzinlo, zaake má dà ma zīndane màgɔ̀ sáabu vī gwena píngi guu.

¹² Má takaasikena dɔ̀ bensɔ̀ má nnamana dɔ̀. Gurɔ̀ píngi gu píngia kána ke nɔ̀aa, pɔ̀dinzi ke pɔ̀kēsammanna yāke vīme dɔ̀ro.

¹³ Mé pɔ̀ píngi fɔ̀ Kirisi kè è ma gba gbāaa yānzi.

¹⁴ Baa kɔ̀n beeeo kè a bà kú kɔ̀n ma takaasikenao, a yā maa kè.

¹⁵ Filipideenɔ̀, á dɔ̀ a zīndane, ma baaru nna kpanaare káaku guu, kè ma bɔ̀ Masedonia b̄usun, ɔ̀si kee kuu kè ɔ̀ dàma kɔ̀n ɔ̀ bɔ̀kɔ̀teoro, sé apinɔ̀.

¹⁶ Baa gurɔ̀ kè má kú Tesalonika, a pɔ̀ kè mée à ni deenɔ̀ kpāsāme de gèn doola.

17 Èe ke gbaan mée wetεero, a àre kaarana Luda kiian mée wetεε.

18 Ma pò kè á kpàsámεε è, à pàpa ai à dìzi. Επαφοδιτου a gbaanŋ kpàma, pò mòm̄ma sa. À de sa'obŋ kè à gū nna Ludane bensŋ è káne à sí ũ.

19 Ma Luda é pò kè á à nii vīinŋ kpàawa Kirisi Yesu guu à auziki gakuide lén.

20 Wàgŋ wa Luda wa De tó bŋŋ gurŋ pín̄gi! Aami.

Lézammana

21 Á ì kpá Luda gbēnŋa n̄ pín̄gi kuuna Kirisi Yesu guu. Ma gbē kè wá kú ledoonŋ ì kpàawa.

22 Luda gbēnŋ ì kpàawa n̄ pín̄gi, atēnsa gbē kè aŋŋ kú Siza bεenŋ.

23 Dii Yesu Kirisi gbēkεε keare a niniin.

KOLOSEDEENŌ

Sáabukpana kŏn aduakenaŏ

¹ Mamŏma Pŏlu, Kirisi Yesu žŕri Luda pŏyezi guu kŏn wa gbĕ Timŏtio, wámbe wa takada kĕ kĕ

² wa gbĕ náanĕdee kĕ aŏ kú adona Kirisi guu zaa Kolŏsenŏne. Luda wa De gbĕkeε keare, à a gba aafia.

³ Gurŏ píngi tŏ wĕe adua keεare, weĕgŏ Luda wa Dii Yesu Kirisi De sáabu kpaame,

⁴ zaake wa a Kirisi Yesu náanĕkena baaru mà kŏn yenzi kĕ á vĭ wa gbĕnŏneŏ ní píngi,

⁵ kĕ a wĕe dŏ pŏ kĕ dienaare ludambĕezi yánzi. A yápura yā mà zaa zi baaru nnaa kĕ wá kpàaree guu.

⁶ Baaru nnaa pì e né ii ěe daagula anduna guu píngi, lán à kĕ a té nà zaa gurŏ kĕ á mà, ben a Luda gbĕke sánsán dŏ.

⁷ Wa gbĕ yenzide wa žĭkeri daa Epafara bé à yā pì dàare wa gĕε ũ. Kirisi žĭkeri náanĕdeeme,

⁸ àmbe à yenzi kĕ Luda Nini a kaa òwe.

⁹ Beee yánzi zaa gurŏ kĕ wa a baaru mà, weĕgŏ wĕε keεare Ludaa yána sai, le à tŏ à a pŏyezi dŏ wásawasa, à Ninii a gba ŏndŏ kŏn wĕεzĕeŏ píngi,

¹⁰ le àgŏ kuu lán Dii yezi nà, a yā píngi káne, le a yā maa píngi kena gŏ daagula, a Luda dŏna gŏ kaara,

¹¹ le àgŏ gbáa yā píngi guu à gbáa gakuide lén, le à pŏ píngi fŏ kŏn menao kŏn pŏnnao,

¹² le àgŏ De Luda sáabu kpa, zaake à wa ka baka kĕ à diε a gbĕnŏne gupuraan-a.

¹³ À wa bŏ gusia ikon, à wa kpa a Né mĕn do yenzide kpatan.

¹⁴ À gāžĭn wa gŏ wĕεnĕnŏ ũ, wa durun kĕwa.

Kirisi de pŏ píngila

¹⁵ Kirisi né Luda kĕ wĕ e kŏn wĕεoroŏ takame, àmbe daudu ũ Luda pŏkenano té píngi.

¹⁶ Luda pŏ kĕ kú musu kŏn tŏtŏe kĕ píngi à gāžĭ,

pŏ kĕ wĕ eenŏ kŏn pŏ kĕ wĕ eroonŏ,

kpatablerinŏn yoo ke diinŏ

ke gbáadeenŏ ke ikodeenŏ.

Pŏ píngi bŏ à kiiame,

bensŏ aŏ kuu à pŏ ũ.

¹⁷ À kuu pŏ píngi ā,

pŏ píngi kuu à gāžĭme.

¹⁸ Àmbe sŏsi kĕ de à mè ũu mì ũ.

Àmbe naana ũ, gáafeε káaku ũ,

le à gŏ pŏ píngi mĕdee ũ.

¹⁹ Zaake à kà Ludane a kĭke píngi pékŏrea.

²⁰ À tŏ pŏ píngi kĕao nna à gāžĭ, pŏ kĕ kú tŏtŏe ke musunŏn yoo. À aru kĕ kwĕε lía bé à mò kŏn kena nnaa pìŏ.

²¹ A kĕ Ludaa yā. À ibĕenŏn a ũ a laasuu kŏn a zaakenano yánzi,

²² ben Ludaa tò a keao nna Kirisi gana a gbēnteekeeme guu yānzi sa, le à a kpan'ae ke gbāsī sai, see sai, taari sai,

²³ tó á zena gbāa a ludanaanekena guu degena sai gíngin, tó ée kē tāmaa kè á vī baaru nnaa kè á mà guuaro. Wà baaru nnaa pì kpà gbē kè Ludaa kè tóte kènne píngi kè mamoma Pòlu, ma gō à kpàri ù.

Pòlu sōsi zīkena

²⁴ Tia sa mée ponnaa kee kōn nawēa kè mée kee a yānzio. Nawēa kè Kirisi kè sōsi kè de à mè ù yānzi, mée pō kè gō papaa ma mè guu.

²⁵ Luda zīi dàme, ben ma gō sōsi dōnleri ù. À ma zī mà a yā oare papana.

²⁶ Asiiyā kè utena gbēnne zaa káaku zaale Ludaa e anduna káeroo bé à bō Luda gbēnne gupuraa sa.

²⁷ Ludaa yezi aō dō lán asiiyā pì gakuí bíta nà bori pāndenō kiia. Asii pìn yè: Kirisi kú a guu, ben a wée dō gakuizi.

²⁸ À waazin weè ke gbē píngine, weè lé daorūma, weè yā dao baade píngine kōn òndō píngio, le wà gá kōn baadeo papana Luda aezi Kirisi guu.

²⁹ Beee yānzi mée zīi kee, mée aīa kee kōn à gbāa kè èe zīi kee ma guuo gbāngbān.

2

¹ Má yezi àgō aīa bíta kè mée keearee dō, apinō kōn Laodiseadeenō kōn gbē kè wée wée sikōleroonō píngi,

² le aō swè e à kpáe, aō ledole ke kōn yenzio, le aō wée kē wásawasa, aōgō Luda asiiyā kè de Kirisi pì ùu dō.

³ À kiian òndō kōn dōnao auziki píngi uten.

⁴ Mée beee ooare, le gbēke tón a sāsā kōn lénna leokpakōaoro yānzi.

⁵ Baa tó má kúaro, ma ninii kúao, má è ée yā kee a zéa, bensō a Kirisi náanekena gbāa, ben ma pōo kè nna.

Pō píngi papammaa Kirisi guu

⁶ Lán a Kirisi Yesu si a Dii ù nà, àgō kú à guu le,

⁷ a kāsāa gō pēna à guu. À kaara à guu, àgō gbāa à náanekena guu lán wà dàare nà. Àgō kú kōn sáabukpanao maamaa.

⁸ À láakari ke le gbēke tón dōna gbāa kásaare à a sāsā kōn gbēntee òndō pá korioro. Yā beenō è bō fēakaarayānō kōn anduna yākenanō kiia, èe ke Kirisi kiianlo.

⁹ Zaa ke Luda kīke píngi pèkōre Kirisia a gbēnteekeeme guu.

¹⁰ Kuuna gbē kè de gbāa píngi kōn iko píngio mīdee ùu pì guu, à píngi pèkōreawa.

¹¹ À guun a bāngu kèn à bō a dà ziin ù. Èe ke bāngu kè gbēntee è keñnenlo, bāngu kè Kirisi è keñneme.

¹² Zaa ke batisikena guu wà a vīo, ben a fēeo, kè a gbāa kè Luda à fēeo bōna gaan náane kè yānzi.

¹³ Á de gēnō ù yā Luda kiia a taarinō kōn a dà ziinō yānzi, ben Luda a gba wēndi dufu ledō kōn Kirisio, à sùu kèwao kōn wa taarinō píngi.

¹⁴ Luda wa taari takada kè wa da yān gōgo, à sè à pà lía.

¹⁵ Kirisi gana lía gbāa si diinō kōn gbāadeenō, à bōnyo gupuraa à ní kpe bō, à ní kpan'ae kè zīzōnō ù.

16 Beee yānzi àton tó gbēke a taari e póblena ke ímina ke zībaa ke mɔ dufu bɔna ke kámmabogurɔzī yā musuro.

17 Yā beeenɔ pínɡi né yā kè wà bè eé mó takame, yā pínɔ yápuraan Kirisi ũ.

18 Àton tó gbē kè è a zīnda busa ege pɔ ũ kè è donzi ke malaikanɔne a sāsà à a kē pɔ kè a wée péaaro. Wéesgupu'ena yā bé ègɔ gbāa gbē beee takane, ben è a zīnda sé lezī pā a gbēntekeda laasuunɔ yānzi.

19 À pena Kirisi kè de mì úuaro. Kirisi guun mēgu pínɡi è kɔ kūn, aɔ nakɔa kɔn tīnɔ gbāaao, mè pì ègɔ gbāa lán Ludaa yezi à gbā nà.

20 Zaake a ga kɔn Kirisio anduna yākenanɔ musu, bóyānzin eè n í yādiennenanɔ ma lán anduna gbēnɔ bàzi?

21 Wè be, ñton kèkii na n ɔzīro, ñton kèkii dāro, ñton ɔ ke kèaro.

22 Pɔ beeenɔ pínɡi è yāa kɔn n aufenikenaome. Gbēntee yādannenan beeenɔ ũ.

23 Yā beeenɔ de lán ɔndɔ yā bàme, zaake aɔ è donzi yā tiasi dañne kɔn zīndabusanao kɔn ñadana n zīnda mèao. Baa kɔn beeeo è kpá wa dānɔnero.

3

Kuuna wèndi dufu guu

1 Lán a fēe kɔn Kirisio nà, à tó ludambe yā dɔare ae, zaake gwen Kirisi vēen Luda ɔplaazi.

2 À tó a laasuu gɔ kú ludambe yānɔa, àtongɔ kú anduna pɔaro.

3 Zaake a ga, a wèndi utena kɔn Kirisio Luda guu.

4 Lán Kirisi de a wèndi ũ nà, tó à bɔ gupuraa, apinɔ se è bɔo kɔn gakuio sa.

5 Beee yānzi à anduna yā kè aɔ kú a nɔse guunɔ de: Pápákēna, wiyá, mēfēena, yā zaa nidena kɔn wákúo. Pɔ kè gbē è à wákú kee gɔne à dii ũme.

6 Yā beeenɔ yānzin Luda é pɔfē pita a yāmarisaideenɔa.

7 Apinɔ se, á kú yā pínɔ guu yā, aɔ dɔare ae.

8 À ɔ kpá yā kè takanɔzi sa: Pɔfēna, ɔkakana, nɔse pásí, gbēsɔsɔna kɔn yápápá'ona.

9 Àtongae ege tokɔnero, zaake a a dà zii kɔn à yākenanɔ gɔala,

10 a à dufu sè kè à kèkè èe dufu kúu dɔna guu le à gɔ lán a Kèri pɔ bà.

11 Gwe Yudanɔ kɔn bori pāndenɔ dɔnkɔme kɔn bāngudeenɔ kɔn gefɔdeenɔ kɔn sète gbēnɔ kɔn wéesiadeenɔ kɔn zɔnɔ kɔn wēenɔnɔ. Kirisin n pínɡi ũ, à kú n guu n pínɡi.

12 Beee yānzi, lán Luda a se a gbē yenzideenɔ ũ nà, dà kè aɔ de à daalaanɔn yè: Wēndaa, gbēke, zīndabusana, buseke kɔn menao.

13 À kɔ fɔ. Tó yake gà à a ka kɔo, à sùu ke kɔo. Lán Dii sùu kèao nà, à ke kɔo le se.

14 À pínɡi musu à yenzi kè è yā pínɔ kakɔa wásawasa daala.

15 À tó aafia kè bɔ Kirisi kiia kí ble a swè guu, zaake kuuna kɔo aafian Luda a sisi mèdɔnkɔdeenɔ ũzi. Ágɔ Luda sáabu kpa.

16 À tó Kirisi yā vēekii e a nɔsen maama. Á yā dakɔne, à lé dakɔa kɔn ɔndɔ pínɡio. Sáabukpana guu à lè sí Ludane a swè guu kɔn saamuɔ kɔn tɔkpanao kɔn donzi lenɔ.

17 Pɔ kè ée kee ke kè ée oo pínɡi, à ke kɔn Dii Yesu tɔo, à De Luda sáabu kpá à gázi.

Luda gbēnɔ kuuna kɔo

18 A nɔgbēnɔ, a baade gae m̀i sie a zāne. Len à k̄s sio à ke Dii guu le.

19 Ḡsɔgbēnɔ, a baade gaeḡs ye a nāzi. Àtonɔ̄ p̄āsĩnyoro.

20 Né̄nɔ, à a de k̄n a dao yā ma yā píngi guu, zaake beee bé è ká Diine.

21 Denɔ, àton a nēnɔ n̄se f̄ee à n̄ p̄ɔɔ yakaro.

22 Z̄nɔ s̄s̄ à a anduna diinɔ yā ma yā píngi guu. Àton z̄i keĩne n̄ w̄ee yānziro.

À z̄i keĩne k̄n n̄seo do, zaake Dii v̄iakerinɔn a ũ.

23 Yā k̄ èe kee píngi, àgae ke k̄n yāpuraao, lánd̄s̄ Diin èe keene bà, èe ke gbēnteenlo.

24 Àḡs̄ d̄s̄ k̄ è Dii láada e a baka ũ. Dii Kirisin èe d̄ɔɔzi.

25 Zaakeri é a zaaa gb̄è e. Luda è gb̄eke w̄ee gwaro.

4

1 A diinɔ, à a z̄nɔ gwa a z̄éa súusu. Àḡs̄ d̄s̄ k̄ è apinɔ se á Dii v̄i musu.

2 À a z̄inda kpá aduakena k̄n it̄ekenao k̄n sáabukpanao.

3 À w̄ee kewe Luda d̄ɔ, à z̄é b̄owe wà à yā waazi ke, wà Kirisi asiiyā oĩne. Beee yānzin wà ma da kp̄ésiaanzi.

4 À w̄ee kem̄e mà yā p̄i o wásawasa, lán à k̄s sio mà o nà.

5 Àḡs̄ a z̄inda k̄na d̄s̄ Yesusaideenɔ té k̄n ɔ̄nd̄s̄ɔ. Àgae yā k̄ è Luda à z̄é b̄òaree ke a gur̄ɔɔa.

6 À tó a légb̄e ḡs̄ nna àḡs̄ kaarana v̄i, le àḡs̄ d̄s̄ lán è yā lí baadea nà.

Lézammana

7 Wa gb̄e yenzide Tikiku é ma baaru kpáare píngi. Àmbe z̄ikeri náan̄dee ũ, wa z̄òbleri daame Dii z̄i guu.

8 Beee yānzin m̄ee à z̄iawa, le à wa kuuna oare, à làakari e à kpáe.

9 A gb̄endo Ɔnesimu, wa gb̄e yenzide náan̄dee e m̄ɔɔo. Ās̄é p̄ó k̄ è wá kú à guu gura k̄ è oare píngi.

10 Arisitaku k̄ è wá kú led̄o kp̄ésiaan ì kpàawa k̄n Banaba dáaro Maakuo. Wà Maaku yā òare k̄. Tó à mò a kiia, à gb̄aake kpázi.

11 Yesu k̄ è w̄e ben̄e Yusutu ì kpàawa d̄ɔ. Yuda k̄ è w̄ee kpata k̄ è b̄ò Luda kiia z̄i kee led̄oon̄ l̄én gwe. Ma làakari kpaenaĩyo.

12 A gb̄endo Epafara, Kirisi Yesu z̄òbleri ì kpàawa. Èḡs̄ aĩa kee k̄n aduakenaareo gur̄ɔ píngi, le à e à kàsara kú àḡs̄ papana Luda p̄oyezi guu.

13 Mé f̄s̄ mà à s̄eada ke k̄ è z̄i keeare maamaa, am̄oan̄o k̄n Laodiseadeenɔ k̄n Ierap̄olideenɔ.

14 Wa likita yenzide Luku k̄n Demasio ì kpàawa.

15 À ì kpá wa gb̄e k̄ è āɔ kú Laodisean̄ɔa k̄n Nimfao k̄n s̄osi gb̄e k̄ è āè k̄ k̄ak̄sa à b̄eenɔ.

16 Tó a takada k̄ è kyó k̄, à kpá Laodisea s̄osi gb̄en̄ɔa ās̄ à kyó ke, gbasa à n̄ p̄ó kyó ke se.

17 À o Akipune, à làakari d̄ɔ Dii z̄i k̄ è wà dàn̄ea, à à m̄i d̄e.

18 Mam̄a P̄olu m̄ambe ma yā k̄ è k̄ k̄n ma z̄inda ɔ̄ɔo, ma ì kpàawa. À tó ma kuuna kp̄ésiaan yā ḡs̄ d̄ɔagu. Luda gb̄eke keare.

TESALONIKADEENƆ TAKADA KAAKU

TesalonikadeenƆ zé'ɔɔbannena

¹ Mamɔma Pɔlu kɔn Silasio kɔn Timɔtio, wámbe wa takada kèkii kè Tesalonika ɔɔsi gbɛ kè aɔɔ kú De Luda kɔn Dii Yesu Kirisio guunɔne. Luda gbɛkɛe keare, à a gba aafia.

² Wa aduakena guu a yá ègɔ ɔɔwagu gurɔ píngi, weègɔ Luda sáabu kpa a píngi yá musu.

³ Lán èe zii kɛe a ludanaanekɛnaa nà, èe aia kɛe yenzi guu, bensɔ èe mena kɛe wéedɔna wa Dii Yesu Kirisizi yánzi, yá pínɔ ègɔ ɔɔwagu Luda wa De aezí.

⁴ Wa gbɛ Luda yenzideenɔ, wá dɔ kè Luda a se,

⁵ zaake kè wa baaru nnaa kpàare, wée mɔ kɔn yá'onaɔ adoro, wa mɔ kɔn Luda Nini gbāaaome, yá pì wa kúna gbāa maamaa. Á dɔ lán wá kú a té nà a aafia yánzi,

⁶ ben a gɔ wapinɔ kɔn Diio dàdarinɔ ũ. Nawēa bíta guu a yá pì si kɔn pɔnnaa kè Luda Nini dàaguuo,

⁷ ben a zé ɔɔɔa Yesudee kè aɔɔ kú Masedonia bùsu guunɔne kɔn Girisi bùsuo píngi.

⁸ Dii yá bɔ a kiia, èe ze Masedonia kɔn Girisio adoro, a Yesu náanekɛna yá dàgula píngi, à baarukpana ví ɔɔro.

⁹ Wée oo lán wa zé è a kiia nà, lán a kpɛe lì tãanɔne, a ae dɔ Ludaa nà, ben ée ɔɔ Luda Wéndide yápuradeezi,

¹⁰ ée à Né Yesu kè à à fɛe ɔɔna gaan dāa ai à bɔ ludambe, à mɔ wa sí pɔfɛ kè Luda é ɔɔɔmāa.

2

Pɔlu zikɛna Tesalonika

¹ Ma gbɛnɔ, á dɔ a zindane, kè wa zé ena a kiia e ke páro.

² Á dɔ lán wá wée tãwa nà, wa nawēa kè káaku zaa Filipi, ben Luda wa gba kùgbāaa, wa à baaru nnaa kpàare ɔɔsi kɔn ɔɔsiio.

³ Wa nakɔrenaawaa de ege zé yá ũro. Wée kɛe laasuu zaa ke a takiikɛna yánzinlo.

⁴ Lán Luda wa ka a baaru nna kpanaa nà, leɔn weè kpáanne le, èe ke gbɛntee poyezin wée wetɛero, sé Luda wa laasuu tãasikeri pɔ.

⁵ Á dɔ kè wée yá nnannaa o gbɛkenɛro, bensɔ wée yáke ke kɔn mɔnafikio wákú yánziro. Ludan wa sèedadee ũ.

⁶ Wée sáabu wete gbɛntee kiiaro, apinɔ ke gbɛ pãndenɔ.

⁷ Baa kè wá à zé ví wá gɔare asoo ũ wa Kirisi zírìke yánzi, wá kèao busebuse, lán nɔgbɛ nédandee è làakari ɔɔ a néa nà.

⁸ Kè wá yeazi maamaa yánzi, wée zeo wá baaru nnaa kè bɔ Luda kiia kpàare adoro, kɔn wa zinda kpanaawaaome ɔɔ, zaake a gɔ wá gbɛ yenzideenɔ ũ.

⁹ Ma gbɛnɔ, à tó wa zikɛna kɔn nawēao yá ɔɔagu. Gurɔ kè wée baaru nnaa kè bɔ Luda kiia pì kpaare, weègɔ zii kɛe fáantɛ kɔn gwáavio, le wàton gɔ a gbɛkene asoo ũro yánzi.

¹⁰ Ámbe wa sèedadeenɔ ũ, kɔn Ludao ɔɔ, kè wá kú amɔa kè a Yesu náane kèno té a zéa nɔsepuradeenɔ ũ taari sai.

11 Á dŏ kè wa yā kè a baadenε lán de è ke a nénɔne nà.

12 Wa lé dàawa, wa a nòse kpàεare, wa nakŏreawa, le a kuuna ke sēnkpe kŏn gbē kè Luda ní ká kpata gakuidee kè bò à kiiannò.

13 Kè a Luda yā kè wá òaree pì mà, ée diε gbēntee pŏ úro, á sì lán à de nà, Luda yā yápuraá ù. Àmbe e zīi keε amɔa kè ée à náane keεnɔ guu. Bee yānzi dɔ weégŏ Luda sáabu kpaa yāana sai.

14 Wa gbēnɔ, a yā kè sēnkpe kŏn Luda gbē kè aŏ kú Kirisi Yesu guu zaa Yudeanɔ, zaake a būsudeenɔ wée tàawa se lán Yudanɔ tām̃ma nà.

15 Yudanɔ Dii Yesu dè kŏn annabinɔ dɔ, bensŏ aŏ pèwa. Aŏ yā è ká Ludanero, aŏ íbete kpà kŏn gbē sànda píngio.

16 Aŏ kè kpáwe wá yā kè Luda è gbē mì sío o bori pāndenɔne. Len durun kè aŏégŏ keε gurɔ píngi ègŏ diiàle le. Luda pɔfē pitar̃ma sa.

Timɔti zīna Tesalonika

17 Wa gbēnɔ, kè wa kèkŏa gurɔ plaa, wée bé èe kŏ ero, mɔde wa laasuu kúawa. Wa a begeε kè maamaa, wa mè wà wà wée sikŏle.

18 Wá yezi wá mŏ a gwa dɔ. Mamɔma Pɔlu ma mɔna zé wète à de gèñ do ke gèñ plaaala, ben Setān kpàwe.

19 Tó wa Dii Yesu mò, dé bé èégŏ de wa tām̃a kŏn wa pɔnnao kŏn wa gāsazubɔ ù à ae a baasii?

20 Zaake ámbe wa gakuí kŏn wa pɔnnao ù.

3

1 Kè wée fŏ wá mēna dŏro, wa zεo wá gŏ Atení wa tēε,

2 wa wa gbēndo Timɔti, Luda zīkeri daa Kirisi baarunnakpana guu zīawa, le à a gba gbāaa, à a nòse kpàεare a ludanaanekena guu,

3 le a gbēke làakari tón fεε wéetām̃mana pì yānziro. Á dŏ a zīndane kè Luda beε taka diεwe.

4 Gurɔ kè wá kú a kiia, wa gīake wá òare kè weé wée tāwa, ben à kè le lán á dŏ nà.

5 Bee yānzi kè mé fŏ mà mēna dŏro, ma à zī à a ludanaanekena gwa. Ke Ibilisi a le à a gwa, wa zīi kè pān yoo, wá dŏro.

6 Kè Timɔti sù sa, à a ludanaanekena kŏn a yenzio baaru kpàwe. À bè wa yā ègŏ dɔagu kŏn laasuu maaao, bensŏ ée wa bege keε lán wée a bege keε nà.

7 Ma gbēnɔ, a ludanaanekena yā bé à tò wa làakari kpaena a yā musu wa wéetām̃mana kŏn wa nawēao guu píngi.

8 Zaake á zena gíngin Dii guu, tia wa lampà sa.

9 Wé fŏ wá Luda sáabu kpá a yā musu. Wa wa Luda sáabu kpà maamaa kŏn pɔnna bíta kè weé ke à ae a yānzio.

10 Gwáavī kŏn fáantēo weégŏ wée keε maamaa, le wá e wá wée sikŏle, wá pŏ kè kēsá a ludanaanekena guu papaare.

11 Luda wa De kŏn wa Dii Yesu zé bŏwe wá mŏ wá a gwa.

12 Dii yenzi kè á vī kŏo kŏn baade píngio kaaraare, à dadaala lán yenzi kè wá vīao bà,

13 à a swè gba gbāaa le àgŏ kuu gbāsī sai taarisaideenɔ ù Luda wa De ae wa Dii Yesu kŏn a gbēnɔ píngi mŏgurɔ zī.

4

Kuuna lán Luda a yezi nà

¹ Yá kè gòn yè, ma gbēnɔ, á mà wa lén lán à maa a kuuna ká Ludanɛ nà. Á kuuna de le kò, mode wée wée keɛawa, wée agbaa kpaare wa Dii Yesu guu, àgɔ kuu le àgɔ gaao.

² Á yá kè wá dàare kɔn Dii Yesu tɔo dɔ.

³ Luda a yezi a kuuna gɔ adona, à mì kē pāpākenaa.

⁴ A baade gɔ a zīnda kūna dɔ kɔn bēɛo gbāsī sai,

⁵ èe ke kɔn dà zaa nidɛnao lán kifii kè aɔɔ Luda dɔroonɔ bànlo.

⁶ Yá pì musu gbēke tón a gbēdaaa takii ke ke à taari kenɛro, zaake Dii é wée tā yá beee taka kèrinɔa lán wa gīake wá òare nà, wa a swá gào.

⁷ Luda a wa sísi wàgɔ kú kɔn gbāsīoro, séde wa kuuna gɔ adona.

⁸ Bee yānzi gbē kè gī yādannɛna kèzi, èe ke gbēnteen à gizi, Luda kè è a Ninii kè kú adona dawaguun à gizi.

⁹ Wé e wá yekɔzina yá oarero, zaake a zīndanɛ Luda yekɔzina dàare.

¹⁰ Á kuuna de le kò, á ye wa gbē kè aɔɔ kú Masedonia bùsu guunɔzi ń píngi. Ma gbēnɔ, wa lé dàawa, àgɔ keɛ le àgɔ gaao,

¹¹ à zé wete àgɔ kuu yáketè sai, à a zīnda yá ke à a zīnda zīi ke, lán wá diare nà,

¹² le a kuuna e à ká bàazideenɔne, le àton fu a zīndaa à da gbēkeziro.

Dii mɔna

¹³ Ma gbēnɔ, wá yezi àgɔ yāpuraa dɔ gbē kè aɔ anduna tònɔ yá musu, le a pɔɔ tóngɔ sia lán gbē kè aɔɔ támaa vīroonɔ bàro yānzi.

¹⁴ Zaake wá si kè Yesu gà à fɛɛ, len dɔ Luda é tó gbē kè aɔ anduna tò Yesu guunɔ ɛara wá mɔo lɛdo.

¹⁵ Yá kè wée ooaree kèki né Dii yādannenamɛ. Wamɔwa gbē kpaara kè wégɔ kuu ai Dii mógurɔɔ zīnɔ, wé dɔ gbē kè aɔ anduna tò pìnɔne aero.

¹⁶ Dii bé eé bɔ ludambe, à pita kɔn yádiennɛnao kɔn malaika gbēnsi kòtoo kɔn Luda kákáki ɔo, gbē kè aɔ gà Kirisi guunɔ é fɛɛ bɔna gaan káaku,

¹⁷ beee gbera wamɔwa gbē kpaara kè wá kuunɔ, wéé wa séɛnyo lɛdo ai ludambe luguun wá da Diile ía guu, gbasá wàgɔ kúo ari gurɔ píngi.

¹⁸ Bee yānzi à kɔ làakari kpáɛ kɔn yá pio.

5

¹ Ma gbēnɔ, yá pì kena ke à kegurɔɔ onaare zé vīro,

² zaake á dɔ sãnsãn lán kpáí è mɔ gwáaví nà. Len eégɔ de le Dii mógurɔɔ zī.

³ Tó gbēnɔ e bee, wá aafia, wá kú wa làakaria, kaatena é mórúma kãndo lán né'iwáwáa è mɔ nòsindadeea nà, aɛé bɔro.

⁴ Apinɔ sɔ wa gbēnɔ, á kú gusiaanlo, gurɔɔ pì é suawa lán kpáí bàro,

⁵ zaake gupura gbēnɔn a ù, fáanté gbēnɔn a ù a píngi. Gwáaví ke gusia gbēnɔn wa ùro.

⁶ Beee yānzi wàton ii o lán danɔ bàro. Wà ité ke wàgɔ kú wa làakaria.

⁷ I'orinɔ è ii o gwáaví, wēderinɔ sɔ è wēdɛɛ ke gwáaví.

⁸ Wapinɔ sɔ, zaake fáanté gbēnɔn wa ù, wàgɔ kú kɔn làakario, wá ludaanɛkena kɔn yenziyo da mɔ uta ù, wá misina támaa kú mɔfura ù.

⁹ Zaake Luda a wa dié à pɔfɛ pitawaro. À wa dié à wa mì sí wa Dii Yesu Kirisi gázĩmɛ.

¹⁰ Àmbe à gà wa yānzi le wàgɔ kúo, tó wá bēɛ ke wa anduna tòn yoo.

11 Beee yānzi à lé dakṣa, à kṣ gba gbāaa, lán ée kee nà.

Pɔlu yaɗiɛna Tesalonikadeenɔne

12 Ma gbēnɔ, wa wée kèawa, à bèe lí gbē kè aṣè zīi ke a ténɔne, kè aṣ iko vīawa Dii guu, aṣɔe a daa zéanɔ.

13 À ní gakuí dṣíne maamaa yenzi guu zīi kè aṣɔe kee yānzi. Àgṣ nna kṣo.

14 Ma gbēnɔ, wa lé dàawa, à faasaideenɔ da zéa, à gbē yīino gba swè, à làakari dɔ gbāasaideenɔa, à mena kṣn baade píngio.

15 À làakari ke, a gbēke tón à zaaa fīa bo kṣn à zaaaoro. À zé wete àgṣ à maaa keekṣne kṣn gbē píngio gurɔ píngi.

16 Àgṣ kú pɔnnaa guu gurɔ píngi.

17 Àgṣ adua kee yāana sai.

18 Àgṣ Luda sáabu kpaa yā píngi musu. Beee bé à deare à pɔyezi ũ Kirisi Yesu guu.

19 Àton Luda Nini té kè è kángu dedero,

20 àton kya ká annabikéyānlo.

21 À yā píngi tàasi ke, àgṣ à maaa kūna,

22 à mì kè zaakena bori píngia.

23 Luda Aafiade tó a kuuna gṣ kú adona yā sānda píngi guu, à a nini kṣn a wèndio kṣn a mèo dākpaare aafia taari sai ai wa Dii Yesu Kirisi mógurɔ zī.

24 Luda kè à a sisi à a se náane vī, eé yā pì keare.

25 Ma gbēnɔ, à adua keewe.

26 À i kpá wa gbēnɔa ní píngi kṣn Luda gbēnɔ lépemmaano.

27 Ma naare Diizi, à takada kè kyó ke wa gbēnɔne ní píngi.

28 Wa Dii Yesu Kirisi gbēke keare.

TESALONIKADEENŃ TAKADA PLAADĒE

Yakpaekena Kirisi mógurɔɔ zĩ

¹ Mamɔma Polu kɔn Silasio kɔn Timotio, wámbe wa takada kèkii kè Tesalonika sɔsi gbē kè aɔ kú Luda wa De kɔn Dii Yesu Kirisio guunɔne.

² De Luda kɔn Dii Yesu Kirisio gbēkɛe keare, à a gba aafia.

³ Wa gbēnɔ, à kɔ sio wàgɔ Luda sáabu kpa a yá musu gurɔ pínɡi, lán à maa ná, zaake a ludanaanekena e gaa ae maamaa, bensɔ yenzi kè a baade vĩ kɔo e kaara.

⁴ Beee yánzi weè lé gbē a yá musu Luda sɔsi kɔn sɔsio guu, lán ée wéetamma kɔn nawēa pínɡio fɔɔ ná kɔn menao kɔn ludanaanekena.

⁵ Beee ðɔa kè Luda è yá gɔgɔ kɔn gbēnɔ a zéame. Beee yánzi a ka à gē kpata kè bɔ Luda kiia guu kè ée nawēa kɛe à yánzi.

⁶ Luda è yá ke a zéame. Eé wée tá gbē kè aɔwe wée táawaanao,

⁷ eé amɔa kè wée wée táawaanao gba ãmpakii kɔn wapinɔ, tó Dii Yesu bɔ ludambe kɔn a malaika gbáaano

⁸ kɔn tévurao. Eé wée tá ludad̄risai kè aɔwe wa Dii Yesu baaru nnaa síroona.

⁹ Kaatena yána sain Luda è wée táonma. Weé n kpake Dii aezĩ kɔn à gbáa gakuideeo.

¹⁰ Tó à mɔ gurɔɔ pì zĩ, eé tɔ bɔ a gbēnɔ yá musu, gbas a náanekeri pinɔ é à maa bo n pínɡi. Égɔ kú n té, zaake a yá kè wá ðaree s̄i.

¹¹ Beee yánzin weégɔ adua keare kɔs̄kɔs̄zi, le wa Luda tó a kuuna ká gwena kè à a sisia, à yá maa kè a ze kɔn à kenaonɔ kɔn zĩ kè ée kè à náanekena guunɔ pínɡi papaare kɔn a gbáaano.

¹² Dii Yesu é tɔ bɔ a musu, apinɔ s̄s̄ é tɔ bɔ à musu wa Luda kɔn Dii Yesu Kirisi pio gbēke yánzi.

2

Ludayadarisai

¹ Wa gbēnɔ, Yesu Kirisi mɔna kɔn wa kakɔanao le wà daàle yá musu, wa wée kèawa,

² àton tó a làakari fɛe aagaro. Tó annabi yá ke waazi ke takada kè wà bè à bɔ wa kiia bè, Dii mógurɔɔ kà kò, àton bídi kero.

³ Àton tó gbēke a sás̄ kɔn yá beee takaoro, zaake gurɔ beee é móro, séto gbēnɔ bɔna Luda kpe gurɔ kà gĩa kɔn ludayadarisai kè m̄ pè kaateza bɔna gupuraano.

⁴ Eé gí p̄ kè wè n̄ die dii tunɔzi kɔn p̄ kè wè donzi kènneno pínɡi, eé a z̄inda sé lez̄i deñla, eé gá à v̄e Luda kpén, à a z̄inda die Luda ū se.

⁵ Gurɔ kè má kúao ma yá p̄ ðare. Ée donloo?

⁶ Á d̄s̄ p̄ kè è à dādāa, le àton bɔ a gurɔ āros̄?

⁷ Zaake ludayadasai e ɔ taa asii guu kò. Eé b̄oro, séto gbē kè èe kpaane gù zén baasiro,

⁸ ludayadarisai p̄ é gbas a bɔ sa. Dii Yesu é à de kɔn a lé̄tao, à à kaate kɔn a m̄na gakuio.

⁹ Ludayadarisai p̄ é mó kɔn Setán gbáaano à dabuyānɔ kɔn yāb̄onsaenɔ ke kɔn s̄eda ege bori pínɡio.

10 Eé mɔnafiki bori píngi ke gbē kè aṣ m̀ pè kaatezeanɔne, kè aṣ g̀i yāpuraa kè eé ǹ m̀ sízi yānzi.

11 Beee yānzi Luda é likṣa pásī zīrma le aṣ egeé náane ke.

12 Yá é gbasa à v̄e gbē kè aṣe yāpura síroo kè aṣe pɔnnaa ke k̄n à zaaaonɔa ǹ píngi.

Luda a se le à a mì sí

13 Wa gbē Dii yenzideenɔ, à maa wàgṣ Luda sáabu kpaa gurɔ píngi a yā musu, zaake Luda a se zaa káaku, le à bɔ k̄n à Ninii kè tò wa gṣ a pṣ ù gbáaao a yāpura sina yānzi.

14 Luda a sisi à a se baaru nnaa kè wá kpàare yānzi, le a baka gṣ kú wa Dii Yesu Kirisi gakui guu.

15 Beee yānzi wa gbēnɔ, à ze gbāa, àgṣ yā kè wá dàare k̄n léo ke takada guu k̄na.

16 Wa Dii Yesu Kirisi k̄n Luda wa Deo yewazi, à gbēke guu à wa làakari kpàewe ai gurɔ píngi, à t̄maa maaa dàwagu.

17 À a làakari kpàeare, à a gba gbāaa yāmaakena k̄n yāmaa'onao guu píngi.

3

À adua kewe

1 Yá kè ḡn̄ yè, wa gbēnɔ, à adua kewe, le Dii yā e à dagula kpakpaa, àgṣ bèe v̄ín̄e lán à v̄i à kiia nà.

2 À adua kewe, le à wa bɔ gbē zaa m̄saideenɔ z̄i, zaake èe ke gbē s̄anda píngi bé à Luda yā síro.

3 Dii náane v̄i, eé a gba gbāaa, eé a sí à zaaaa.

4 Wa a náane kè Dii guu kè ée yā kè wá òareenɔ kee, bensṣ égṣ kee.

5 Dii tó à Luda yenzi k̄n Kirisi menao gbáze dṣ a swèn.

Wàton meà kero

6 Wa gbēnɔ, wa naare Dii Yesu Kirisizi, à kē wa gbē kè aṣo meà v̄iinɔa, kè aṣe z̄i ke k̄n yā kè wá dànn̄eoroonɔ.

7 Á dṣ a z̄indane, kè à maa àgṣ té wa zékpaezi, zaake wée meà ke gurɔ kè wá kú a téro.

8 Wée gbēke p̄obleé sí wá blè fiabona sairo, wa z̄i kè gwāav̄i k̄n f̄ant̄eō, wa naw̄eà kè ai í siwa, le wàton gṣ a gbēkene asoo ùro yānzi.

9 Wá à zé v̄i à d̄owale, m̄ode wá kè le, le à wa zékpae sé yānzime.

10 Gurɔ kè wá kúao, wá diè kè gbē kè ye z̄ikenaziroo é pṣ blero.

11 Wá mà kè a gbēkenɔ meà v̄i, aṣe p̄oke kobiro, sé gud̄e.

12 Wá diè gbē beee takanɔne, wa nañne Dii Yesu Kirisizi, aṣ v̄eeki k̄u wà z̄i ke wà ǹ z̄inda gwao.

13 Apin̄o sṣ wa gbēnɔ, àton kpasa k̄n yāmaakenaoro.

14 Tó gbēkee e yā kè wá òare takada kè guu daro, à à yā bɔ à diè. Àton kakṣa k̄on adeeoro, le wí e à à k̄u yānzi.

15 M̄ode àton íbete kpáoro, à lé daa a gbēndoo ù.

16 Dii Aafiade a gba aafia gurɔ píngi yā píngi guu. Dii gṣ kúao a píngi.

17 Mam̄ma P̄olu m̄ambe ma ikpammana k̄k̄ii kè k̄n ma z̄inda ɔɔo. Been ma takada píngi s̄eeda ù, len meè kē le.

18 Wa Dii Yesu Kirisi gbēke keare a píngi.

TIMŌTI TAKADA KAAKU

Yadannerinɔ gbana làakari

1 Mamoma Polu, Kirisi Yesu z̄ri, lán Luda wa Mísiri k̄n Kirisi Yesu k̄e wa wée dɔzio dieme nà,

2 ma takada k̄e k̄enne Timŋti, ma né'inaa Yesu zé guu. De Luda k̄n wa Dii Kirisi Yesuo gb̄k̄e k̄enne k̄n s̄uuo, à n gba aafia.

3 Lán ma nak̄remma nà gurɔ k̄e mée gaa Masedonia b̄sun, n̄ ḡ Efesu, n̄ o gb̄ekenɔne āton yà k̄e è k̄s̄ k̄n Luda ȳaroo dānne d̄ro.

4 Āton làakari d̄o gara k̄n dezino t̄o k̄ɔwena k̄e lé v̄iroooa d̄ro. Beee è m̄o k̄n leokpak̄aome. È t̄o Luda z̄i k̄e è b̄o à náanek̄ena guu gá aero.

5 Ma yá p̄i dīe le āḡo yenzi v̄i ȳanzime, yenzi k̄e è b̄o n̄ɔsepura k̄n laasuu k̄ena d̄nk̄o k̄n ludanaanek̄ena m̄nafiki saio guu.

6 Gb̄ekenɔ p̄a yá p̄inɔne, ās̄ ḡè ȳáp̄ap̄'onan.

7 Ās̄o yezi w̄aḡo de Musa doka ȳadannerinɔ ũ, m̄ode ās̄ yá k̄e ās̄o oo gb̄aze d̄ro ke yá k̄e ās̄ z̄eanɔ.

8 Wá d̄s̄ k̄e doka p̄i maa, t̄o gb̄e e z̄i k̄e a z̄éa,

9 zaake wá d̄s̄ k̄e Ludaa e doka dīe gb̄e maaanɔ ȳanziro, séde dokadari-saideenɔne k̄n sw̄gb̄aadeenɔ k̄n ludaw̄eekerisainɔ k̄n durunk̄erinɔ k̄n ludad̄risainɔ k̄n d̄nz̄ikerisaidenɔ k̄n de k̄n dao d̄erinɔ k̄n gb̄ederinɔ

10 k̄n zinakerinɔ k̄n p̄áp̄ab̄èkerinɔ k̄n gb̄es̄erik̄p̄ainɔ k̄n eḡedeenɔ k̄n ȳad̄mmarinɔ k̄n gb̄e k̄e ās̄è b̄o ȳadannena z̄édee kp̄eenɔ n̄ píngi.

11 Ȳaz̄e dee p̄i k̄s̄ s̄è k̄n baaru nnaa gakuidee k̄e Luda aubarikadee à kp̄ana n̄ame ma ɔz̄io.

Lán Luda gb̄ek̄e k̄e Polune nà

12 Ma Kirisi Yesu wa Dii k̄e ma gba gb̄aaa s̄áabu k̄e, zaake à ma náane k̄e, à ma se mà z̄i keare.

13 Ma à t̄o zaa s̄i yá, ma wée t̄a à gb̄enɔa, ma gb̄aaa m̄òñne. Baa k̄n beeeo à s̄uuo k̄ema, zaake má k̄e w̄eesiake k̄n à náanek̄enasaiio guume.

14 Ben wa Dii gb̄ek̄e bíta k̄eme, à t̄o ma a náane k̄e, ben má yenzi k̄e de wa p̄o ũ kuuna Kirisi Yesu guu v̄i.

15 Yá k̄ek̄ii né ȳapuraame, à k̄s̄ s̄io wá s̄i ɔplaplaa. Kirisi Yesu m̄o anduna guu durunk̄erinɔ m̄isina ȳanzi. Mapi, ma durun bé à de danɔ p̄ola,

16 ben Luda ma w̄enda gwà, le mena bíta k̄e Kirisi Yesu k̄e k̄n mamoma durunk̄eri k̄asarao b̄o gupuraaa, le àḡo de s̄èda ũ gb̄e k̄e ās̄è à náane k̄e, ās̄ w̄endi k̄e è ȳaroo eenɔne.

17 Luda m̄èn do léle, gurɔ píngi Kína k̄e è garo bens̄o w̄e à e w̄éeroo ḡo b̄èe v̄i k̄n gakuio gurɔ píngi, aami.

18 Ma né Timŋti, lán wá ḡiake wá annabikeyá ò n yá musu nà, mée yá p̄i daanne, le n̄ḡo k̄una, n̄ z̄i maa káa

19 ludanaanek̄ena guu k̄n n̄ɔsep̄aena. Gb̄ekenɔ yá p̄inɔ kp̄a sw̄ákoto, ben ās̄ ludanaanek̄ena è lé kúe.

20 Imen̄eu k̄n Alesandao kú n̄ té. Ma n̄ kp̄a Set̄an-a, le āḡo d̄s̄ k̄e w̄e d̄ake k̄n Ludaoro.

2

Dɔnzikena

¹ Káaku gĩa ma lé dàmma, à adua ke baade píngine, à zé gbekaíne, à kúe ke Ludane n̄ yānzi k̄n sáabukpanao.

² À adua ke k̄nanɔne k̄n gbáadeenɔ n̄ píngi, le wà e wàgɔ kuu aafia yáketete sai ludayádarinɔ ũ, wa kuuna gɔ bèe vī.

³ Beee bé à maa, è ká Luda wa Mísirine

⁴ Kè à yezi baade píngi misina e, aɔgɔ yápuraa dɔ.

⁵ Zaake Luda mèn dome, bensɔ yákekeri kuu mèn do Luda k̄n gbēnteenɔ dagura, àmbe gbēntee Kirisi Yesu ũ.

⁶ À a zīnda kpà à baade píngi bò, ben wà à sèeda kè a gurɔa.

⁷ Beee yānzin Luda ma die à kpàakpakeri k̄n à z̄lrio ũzi, le mà à dɔnzi zé yápuradee da bori pāndenɔne. Yápuraaan mée oo, èe ke egeenlo.

⁸ Má yezi gɔgbēnɔ adua ke gu sánda píngi, aɔ ɔ sé musu gbāsī sai, pɔfē k̄n leokpakɔaoo sai.

⁹ Má yezi dɔ nɔgbēnɔ n̄ zīnda keke a zéa ȳk̄k̄kena sai, zīdamɔnnena baasi. Èe ke k̄n m̄i ȳk̄k̄de t̄nao ke vura k̄n ɔso nɔmaablebɔnɔ ke bisa ɔɔdeenɔnlo.

¹⁰ Aɔ n̄ zīnda keke k̄n maakenao, lán à k̄s̄ s̄io nɔgbē dɔnzirinɔ ke nà.

¹¹ Nɔgbēnɔ yā dada wàgɔ yītēna, aɔ m̄i sie yā píngi guu.

¹² Mée wezi nɔgbēnɔ yā dada gɔgbēnɔne ke aɔgɔ iko vīr̄maro, séde aɔgɔ yītēna k̄it̄ikiti.

¹³ Zaake Adamun Ludaa kè káaku, à gbera Awau.

¹⁴ Èe ke Adamun wà s̄as̄aro, nɔgbēn wà s̄as̄à à ḡs̄ taaride ũ.

¹⁵ M̄ode tó à mēna f̄s̄ k̄n ludanaanekenao k̄n yenzio k̄n kúadonao zīdamɔnnena baasi, eé né í aafia.

3

Sɔsi gbēnsinɔ

¹ Yā k̄k̄k̄ii né yápuraaame: Tó gbē yezi à ke gbēnsi ũ, èe zī maaa nii dee.

² Gbēnsi gɔ kuu taari sai, nɔm̄endodee ũ, làakaridee ũ. Àgɔ a zīnda k̄na dɔ gbē d̄r̄odee ũ, nibɔf̄ri ũ, gbē kè eé f̄s̄ à yā daíne ũ.

³ Àtongɔ de wēderi ke gbē pásī ũro. Àgɔ de n̄s̄edodee yáketesaidee ũ. ɔ tón d̄n̄e aéro.

⁴ Àgɔ a ua k̄na dɔ, à néno gae m̄i siene, aɔgae à ɔɔk̄k̄ii gwa.

⁵ Zaake tó gbē a ua k̄na d̄ro, eé ke dia à f̄s̄ à Luda sɔsi gbēnɔ gwaa?

⁶ Àtongɔ de Yesude dufu ũro, le àton ãa dā, à a zīnda da yān lán Ibilisi bàro yānzi.

⁷ Àgɔ t̄s̄ nnaa vī Yesusaideenɔ k̄iia dɔ, le wàton à t̄s̄ zaaa sí, à gē Ibilisi takutēnlo yānzi.

Sɔsi dɔnlerinɔ

⁸ Lem̄e dɔ dɔnlerinɔ gɔ de gbē bèedeēnɔ ũ. Aɔtongɔ de léplaadeēnɔ ũro. Wē yā tón d̄r̄ine aéro. Aɔtongɔ de ɔɔzaaweterinɔ ũro.

⁹ Aɔgɔ Yesu yā asiinɔ k̄na k̄n n̄s̄epurao.

¹⁰ Wà n̄ yā gwa gĩa, tó wēe yáke er̄maro, gbasa wà n̄ die dɔnlerinɔ ũ.

11 Leme do ní nɔɔnɔ gɔ de nɔgbɛ bɛɛdeeno ũ, làakarideeno ũ, aɔgɔ náane ví yá píngi guu. Aɔtongɔ de kɔmɔtɔdeeno ũro.

12 Dɔnleri gɔ de nɔmendodee ũ, àgɔ a ua kɔn a néno kúna dɔ.

13 Gbɛ kè aɔ ní zii kè a zéano gwena égɔ maaa, ní làakari égɔ kpaena ní Kirisi Yesu náanekena guu maamaa.

Wa dɔnzize asii bíta

14 Baa kè méé yá kèno oonne, má dié mé mɔ n gwa saa.

15 Tó ma mɔna gá à gí kè, má yezi ñgɔ dɔ lán à kɔ sio wàgɔ kuu Luda uadeeno ũ ná. Wámbe Luda Wèndidee sɔsi gbɛno ũ, yápurapeeki ũ kɔn à gbáa'ekiio.

16 Wa dɔnzize asii kè bɔ gupuraa bíta yápurame:

À bɔ à mɔ gbɛntee ũ,

Luda Nini yápuraa kpáa,
malaikanɔ à è.

Wà à yá waazi kè boriino té,

wà à náane kè anduna guu,

Luda à sè à tào gakui guu.

4

Tèya

1 Luda Ninii ò wásawasa kè gurɔ zāano gbɛkeno é pá kpá Yesu zézi, aɔ té yá kè zīno è egeɛdeeno da à onanzi, aɔ ní sāsá.

2 Mɔnafikidee píno à maaa dɔkɔzi kɔn à zaaaano, aɔ nɔsɛ gana lán wà be gɛ wāano wà kèo bà.

3 Aɔè gbɛno dádá nɔsenazi kɔn zākenao, bensɔ aɔè pɔble tèbona da gbɛnoɛ, pɔblee kè Ludaa kè a náanekeri kè aɔ yápuraa dɔno yānzi, kè de aɔ ble kɔn sáabukpanao.

4 Pɔ kè Ludaa kè píngi maame. Wàton à ke tè boro, wà ble kɔn sáabukpanao,

5 zaake Luda yá kɔn wa aduakena gbasí bòn.

Kirisi Yesu zikeri maaa

6 Tó n yá píno dà n gbɛnoɛ, négɔ de Kirisi Yesu zikeri maaa ũ kè wà gwà kɔn wa dɔnzize yāno kɔn yádanne maaa kè ní tézio.

7 Ñ mi kè fɛakaara gara kè è kɔ sé kɔn Luda yáorooa. Ñ n zīnda tòto ke, le ñgɔ de ludayadari ũ.

8 Mètotona àre ví féte, mɔde dena ludayadari ũ àre ví yá píngi guu, zaake beee è mɔ kɔn wèndio gbàa kɔn ziaao.

9 Yá kèkii né yápurame, à kà wà sí ɔplaplaa.

10 Weè zii ke, weè ɔsi ká à musu, zaake wa wée do Luda Wèndidezi. Àmbe gbɛ sánda píngi Misiri ũ, atēnsa à náanekerino.

11 Ñ yá píno dieñne ñ dadañne.

12 Ñton tó wà dɔkenyo kè ní de gɔkpare ũ yānziro. Ñ tó n kuuna zé ɔɔa Yesudeenoɛ yá'ona guu kɔn yákenao kɔn yenzio kɔn ludanaanekena kɔn kuuna gbásí saio.

13 Ai màgɔ mɔ, ñ aña ke ñ Luda yá kyó ke gbɛnoɛ, ñ dañne ñ lé daoríma.

14 Gbaa kè Ludaa dānne gurɔ kè wà annabikee kè n yá musu, bensɔ gbɛnsino ɔ didimma, ñton pá kpáziro.

15 Ñ làakari do yá píno ñ mè kpáa, le baade píngi n gana ae e.

¹⁶ Ñ n zĩnda yā kōn n yādannenao tāsai ke. Ñgō gaa ae kōn yā pìnɔ. Tó n kè le, né n zĩnda mì sí kōn gbē kè aōe swā kpaa n yāzinɔme.

5

Gyaanɔɔ kōn dɔn'adeenɔ yā

¹ Ñton kpākē mare isiziro. Ñ lé daa lán n de bà. Ñ lé da gōkparenɔa lán n v̄i kōn n dāaronɔ bà.

² Ñ lé da nɔgbē isia lán n da bà, ñ lé da nɔ gbāaaa lán n dāre bà kōn nòse puraao.

³ Ñ dɔ gyaanɔ kè aō gbēke v̄iroonɔ le.

⁴ Tó gyaanɔ nénɔ ke dionɔ v̄i, aō n danenɔ gwana dada gĩa n dɔnzikena guu, aō fīa bo n dɔnɔne kōn n danɔ, zaake beee è ká Ludane.

⁵ Gyaanɔ kè gbēke v̄iro wēe dɔ Ludazi, àgō adua kee àgō dɔnle gbekaaa gwāav̄i kōn faantēo.

⁶ Gyaanɔ kè à zĩnda poyezi è dɔne ae né gème, baa tó à bēe.

⁷ Ñ yā pìnɔ dañne le gbēke tón n taari ero.

⁸ Tó gbē e a danenɔ gwaaro, atēnsa à uadeenɔ, à b̄ò Luda yā kpeme, Yesusaidee deàla.

⁹ Nɔgbē kè de wà da gyaanɔ tén yè: Nɔgbē kè kà wè baaagō, bens̄o à zā kè gèn do,

¹⁰ wà à d̄o maak̄eri ũ, négwari maaa ũ, nibōf̄ri Luda gbēnɔ gbá p̄ipiri ũ, takaasidee d̄onl̄eri ũ, nɔgbē kè mè kpà yāmaak̄ena p̄ingia ũ.

¹¹ Ñton gyaanɔ nɔ gbāaanɔ danlo, zaake tó aō gō nidena f̄e, aō nana Kirisia é busame, aōégō yezi wà zā ke,

¹² aō n zĩnda da yān, kè aō lé kè aō gbēne yā gb̄oro yānzi.

¹³ Beee gbera aōè mèa dada, aōégō d̄od̄o ualezi. Èe ke meadeenɔ n ũ adoro, aōè gō gbēperi guderinɔ ũme dɔ, aōè yā kè de wà oroo o.

¹⁴ Beee yānzi má yezi gyaanɔ nɔ gbāaanɔ zā ke, aō né i, aō làakari d̄o beea, le wàton wa ibeenɔ gba zé aō wa tó zaaa síro yānzi.

¹⁵ Aō gbēkenɔ b̄ò wà t̄e Setānzi k̄ò.

¹⁶ Tó Yesude nɔgbē ke gyaanɔn v̄i a be, àgae d̄onle. Àton tó aō gō s̄osi gbēnɔne asoo ũro, le aō e wà d̄o gyaanɔ kè aō gbēke v̄iroonɔ lé yānzi.

¹⁷ Gbēnsi kè è d̄onle ae a zéa kà wà fīa bone leo plaa, atēnsa gbē kè waazikena kōn yādannenao aīa v̄i.

¹⁸ Luda yā bè: Àton lés̄o da zù kè èe p̄ó gbēenero. À bè d̄o: Z̄ik̄eri kà à a asaia e.

¹⁹ Ñton gbē kè mò kōn gbēnsi káaroo yā síro, séto s̄eèdadeenɔ kà ḡon plaa ke aagō baasiro.

²⁰ Ñ kpākē gbē kè aō durun kèn̄zi baade p̄ingi wáa, le v̄i e à gbē kpaaanɔ k̄u.

²¹ Ma nanne Luda kōn Kirisi Yesuozi kōn malaika kè à n s̄enɔ, ñgō yā pìnɔ k̄una, ñton gbēke bà b̄oro. Ñton yāke ke gbēkene ũblembe yānz̄iro.

²² Ñton wà ñ d̄o di gbēa ñ à da Luda z̄inlo. Ñton tó n d̄o gō k̄u gbēke durun guuro. Ñgō n zĩnda k̄una gbās̄i sai.

²³ Ñton í p̄aa mi at̄ero. Ñgae geepiw̄e gá f̄ete n n̄se yānzi kōn n gyāk̄ena gèn baaagōo.

²⁴ Gbēkenɔ durun è b̄o gupuraaa ai wàgō gá à yā gōgōnyo, gbēkenɔ s̄s̄ n̄ p̄ó è b̄o kpakpaaro.

25 Leme do yāmaakena è bo gupuraa, baa à kè wèe ero eé e à gō utenaro.

6

1 Gbē kè aō de zò ūnno ñ diino die gbē bèedeeno ū aō mì sieñne à píngi guu, le wàton Luda tó kōn yā kè weé dañneo zaa boro yānzi.

2 Gbē kè aō diino de Yesudee ūnno tón dokeño kè aō de kō gbēno ū yānziro. Aō zīi keñne maamaa, zaake gbē kè aōe ñ zī àre bleeno né Yesudeeno me, aō gbē yenzideeno me. Ñ yā pino dañne, ñ lé daonma.

Yena ɔzi

3 Tó gbēkee e yā pānde daañne, bensō èe ze kōn wa Dii Yesu Kirisi yāzedeo kōn wa zé yādannenaoro,

4 wadadeeme, à yāke dōro, leokpakōa kori kōn yāgwana yāanasaiō à kù gyāa ū. Yā beeno è tó gbēno wée dokeño, aō swèe ke, aō kō sōsō, aō laasuu zaaa lékōzi,

5 aōgō ñi kōo. Gbē pino laasuu kotina, yāpura ñ kē, aōgō daa doñzize né do wetezeme.

6 Doñzikenā àre bíta yāpura, tó gbē zè kōn pō kè à vīo.

7 Zaake wée mó kōn pōkeo anduna guu kero, wé sō tá kōn pōkeoro.

8 Tó wá pōble kōn pōkāsāano vī, beee mò.

9 Gbē kè aō yezi wà gō auzikidee ūnno è ñ zīnda da yāgwana takuteen. Pōnidena misai kari è gēngu à ñ kpá mōnzi kōn kaatenaozi.

10 Yena ɔzi bé à de yā zaa píngi kāsāa ū. Gbēkeno à kōdee kè ai wà kè wa doñzizea aō wāwā bíta kpà ñ zīndazi.

Ñ ɔsi maaa ká

11 Zaake Luda gbēn n ū, ñ bàa sí yā pino, ñ tó yā maaa gaegō doñne ae kōn yākena a zéao kōn ludanaanekenaō kōn yenzio kōn menao kōn busekeeo.

12 Ñ wa doñzize ɔsi maaa ká, ñ wèndi kè è yāaro sí, zaake been Luda n sisia gurō kè n lé maaa gbēne parii wāa.

13 Ma nanne Luda kè è wèndi kpá pō píngiazi kōn Kirisi Yesu kè yā maaa ò Pōntiu Pilatino,

14 ñgō yā kè wà dienne kūna gbāsī sai taari sai ai wa Dii Yesu Kirisi mógurō zī.

15 Gbāade mèn do Aubarikade, kīnno Kīna, diino Dii bé eé Kirisi pì bo gupuraa a gurōa.

16 À mèn doo bé è garo, ègō kù gupuraa kè wè fō wà sōziroo guu. Gbēkee e wée siàlero, weé fō sero. Àmbe à gakuì kōn gbāaao vī gurō píngi, aami.

17 Ñ o anduna tiaa kèkii auzikideeno, aōton ña dāro. Aōton gbāa e do da náanesaiaro, aō gbāa e Luda kè è pō píngi kpāwa bíta wà pōnnaa keoa.

18 Ñ oñne aō à maaa ke, aō nnaa keñne, aō o poroñne, aōgō gbēkee vī.

19 Lán beee bà aōé kūsāe maaa di ñ zīndane auzenna pō ū, aōé wèndi kè de wèndi ū yāpura e.

20 Timōti, ñ yā kè Ludaa nānne n ɔzī kù gbāa. Ñ mì kè ludadōsai yā papā'onaa kōn yālekpē'ona kè wè be dōnao.

21 Gbēkeno zò, ben aō pà wa doñzizene.

Luda gbēkee keare.

TIMŌTI TAKADA PLAADĒE

Pɔlu tɛkana Timŏtin

¹ Mamɔma Pɔlu, Kirisi Yesu z̄iri Luda pɔyezi guu wɛndi kɛ à à lé gbɛ Kirisi Yesu guu yā musu,

² māmbe ma takada kɛ kɛnnɛ, ma né yenzide Timŏti. De Luda kɔn wa Dii Kirisi Yesuo gbɛkɛɛ kenne kɔn sũuo, à n gba aafia.

³ Ma sáabu kɛ ma dezinɔ Ludanɛ kɛ mɛɛ dɔzi kɔn nɔsɛ puraaɔ, zaake n yā ègɔ dɔɔmagu yāana sai ma aduakena gwāāvī kɔn fāantɛɔ guu.

⁴ Tó wɛɛ'í kɛ bɔmma yā dɔmagu, mɛɛ n beɛ kɛmɛ, mɛɛgɔ yezi wà wɛɛ sikɔle, le ma pɔnnaa kɛ bíta.

⁵ N ludanaanekena kɔn nɔsɛɔ do yā dɔmagu. N dazi Loisi kɔn n da Yunisio Luda náanɛ kɛ le se, bensɔ má dɔ sánsán kɛ néɛ kɛ le se.

⁶ Beee yānzi mɛɛ dɔɔngu, n tɛ ká gbaa kɛ Ludaa dānneɛn gurɔɔ kɛ ma ɔ dimma,

⁷ zaake Ninii kɛ è wa gba gbāa kɔn yenzio kɔn z̄indakūnadɔɔon Ludaa kpàwa, èe kɛ nini vīapɔnlo.

⁸ Beee yānzi nton wí de kɔn wa Dii yā onnenaoro. Nton wí de ma yāoro, mamɔma kɛ wà ma da kpésiaan Kirisi yānzi. N nawɛa kɛ wè ke à baaru nna kpana yānzi kɛmao kɔn Luda gbāaaɔ.

⁹ Àmbe à wa mì s̄i, à wa sisi wa gɔ a pɔ ũ. Èe kɛ yā kɛ wá kɛ yānzinlo, à z̄inda pɔyezi yānzime kɔn gbɛkɛɛ kɛ à kɛweeo zaale gurɔɔ e naoro.

¹⁰ Gbɛkɛɛ pì bɔ gupuraaa wa Misiri Kirisi Yesu pì mɔna guu sa. À ga gbāaa kàate, à wɛndi kɔn kuuna gurɔ píngio bɔwe gupuraaa a baaru nnaa kɛ wè kpá guu.

¹¹ Luda ma die a z̄iri ũ, le mà baaru pì kpàakpa ke mà à yā dañne.

¹² Beee yānzin mɛɛ nawɛa kɛ kɛɛzi, mɔde wí è ma kũro, zaake má gbɛ kɛ ma à náanɛ kɛ dɔ, bensɔ má dɔ sánsán kɛ eé f̄s̄ à yā kɛ à nàme ma ɔz̄i dákpa ai a mɔgurɔɔ z̄i.

¹³ Ngɔ yā kɛ n̄ mà ma léz̄i ai a lɔn pì kũna yázededannena zékpaɛ ũ kɔn ludanaanekenao kɔn yenzi kɛ wá vī Kirisi Yesu guuo.

¹⁴ N̄ yā maaa kɛ Ludaa nānne n ɔz̄i kũ gbāa kɔn à Ninii kɛ kú wa guu gbāaaɔ.

¹⁵ N̄ dɔ kɛ Asia b̄usudeenɔ ma z̄inna n̄ píngi. Figelu kɔn Emɔgenɔ kú n̄ tɛ.

¹⁶ Dii wɛnda dɔ ņesifru bɛdeenɔne! Zaake à mɔ à ma nɔsɛ kpàeme à gɛn lé vīro, èe wí de kɔn ma dana kpésiaan yāoro.

¹⁷ Kɛ à mɔ Romu gɔɔ, à ma wete ai à gāa à bɔma.

¹⁸ Dii wɛnda d̄ne yákpakegurɔɔ z̄i. N̄ donle bíta kɛ à kɛmɛ zaa Efesu yā dɔ sánsán.

2

Kirisi Yesu z̄ikari maaa

¹ Mpi s̄s̄ ma né, ngɔ gbāa kɔn gbɛkɛɛ kɛ Ludaa vīwao Kirisi Yesu guuo.

² Yā kɛ n̄ mà mà ò parii wáa, n̄ na gbɛ náanɛdeenɔne n̄ ɔz̄i, kɛ aɔé f̄s̄ wà dada gbɛ pāndenɔne.

³ N̄ nawɛa f̄wao Kirisi Yesu z̄ikari maaa ũ.

⁴ Anduna yā b̄okɔte è dɔ z̄ikari kɛ kú z̄ilanne aɛro, le à yā ká à diine yānzi.

⁵ Bákpakɔs̄ri s̄s̄, tó èe bàa lé a z̄ɛaro, eé z̄iblena f̄ura ero.

6 À k̄s sìò búbari k̄è zī gbāaa k̄è a baka sé káaku.

7 Ñ laasuu lé yā k̄è má ò p̄n̄zi, zaake Dii é n gba ònd̄s̄ò à p̄ngi guu.

8 Ñ òn̄ k̄è Yesu Kirisi né Dauda boriime, bens̄ò à f̄èe òna gaan. Baaru nnaa k̄è meè kpán gwe.

9 Beee yānzin méé nawēa keezi. Wà mò kàma lán dàkeri bà, m̄ode Luda yā e sí mò káaro.

10 Beee yānzi meè yā p̄ngi f̄s̄ gb̄è k̄è Luda ñ s̄éno yānzi, le āp̄ino se Luda ñ mì sí, ās̄ gakui k̄è è yāaroo e kuuna Kirisi Yesu guu.

11 Yā k̄èkii né yāpuraame:

Tó wa gao, wéḡo kúo.

12 Tó wa m̄ena f̄s̄, wé kí bleo.

Tó wa lé s̄èzi, eé séwazi se.

13 Tó wá náane víro, à kpé náane vī, zaake eé we à lé sé a z̄indaziro.

Dii z̄ikeri maa k̄n̄ leokpak̄saoro

14 Ñ yā p̄ino ò n gb̄ēn̄, ñ nañne Ludazi āton leokpak̄sa ke yāno musuro. À are víro, è gb̄è k̄è āòe maano yakame.

15 Ñ aña ke le Luda n saabu kpá, z̄ikeri k̄è è yā yāpuraa w̄èk̄sañne súusu ũ, k̄è wí è à k̄ū à zī yā musuro.

16 Ñ p̄ā yāòena p̄āa k̄è è k̄s̄ sé k̄n̄ Luda yāoroone. È gb̄ēno ludayādasai kaarañeme,

17 ben yā k̄è ās̄è dañne è dañla lán f̄s̄ bà. Im̄eneu k̄n̄ Filetuo kú ñ té.

18 Ās̄ k̄è yāpuraaa, ās̄è be wà f̄èe òna gaan k̄ò, ās̄è gb̄ēkeno ludanaanekena yakañne.

19 Baa k̄n̄ beeeo ēe k̄è Ludaa dàe zena gbāa, wà yā k̄èkii k̄èa: Dii gb̄è k̄è āòe de a p̄ó ũno ò. Gb̄è k̄è è Dii sísi mì k̄è yā zaaaa.

20 Ua daa èḡo p̄ino vī pari. Wà à keno k̄è k̄n̄ vuraò k̄n̄ kondogio yātiisikebo ũ, bens̄ò wà à keno k̄è k̄n̄ lío k̄n̄ ḡùo yānengok̄ebo ũ.

21 Tó gb̄è ò b̄òe yā b̄èsaidee guu, eé ḡo yātiisikebo ũ, eéḡo aurfani vī Diine, eéḡo kú adona maakena p̄ngi soru guu.

22 Ñ bàa sí ḡokpare p̄n̄idenan̄ne, ñ tó maakena k̄n̄ ludanaanekenaò k̄n̄ yenzio k̄n̄ kuuna k̄òo nnao ònne ae ledo k̄n̄ gb̄è k̄è ās̄è Dii sísi k̄n̄ n̄se puraano.

23 Ñ ò b̄òe mìsai leokpak̄sa k̄è òna ke víroon. Ñ òs̄ k̄è è swèe da.

24 À maa Dii z̄òbleri ḡo swèe víro. À n̄se ḡo ò k̄n̄ baade p̄ngio, yādanneri maa k̄è è gb̄è f̄s̄ ũ,

25 à gb̄è k̄è ās̄è à yā síroono gba làakari busebuse. Wéḡo òro ke Luda é f̄s̄ à ñ gba zé ās̄ n̄se lie wà yāpura sí,

26 ās̄ ò Ibilisi k̄è à ñ k̄ū à ñ dá a p̄oyezi guu bàn, ñ làakari sur̄ma.

3

Gb̄ēteen̄o yákena gur̄o zāano

1 Ñḡo òs̄ k̄è gur̄o zāano èḡo p̄āsī.

2 Gb̄ēno z̄inda yā è òñne ae, ò è ñ swèe ble. Ās̄éḡo de wadadeeno ũ, ìad̄arino, gb̄ēs̄s̄orino, de k̄n̄ dao yāmarisaideeno, guturuno, ludayādarisaino,

3 n̄sesaideeno, agbaawerisaideeno, gb̄ēyakarino, faasaideeno, aīap̄ās̄ideeno, yā maa ib̄ēno,

⁴ bɔnkpɛɛdeenɔ, laasusaideenɔ, yɔ̀kɔ́deenɔ. Aɔ́égɔ́ ye pɔnnakenazi de Luda yála.

⁵ Aɔ́è dɔnzi ke, mɔde aɔ́ ye à gbáaazi. Ñ kɛ gbɛ beee takanɔ.

⁶ Aɔ́ gbɛkenɔ è gɛ nɔgbɛ kè aɔ́è mì gbàkenneroonɔzi, aɔ́ ñ fu kɔ́n léo. Durun sò kè nɔgbɛ pìnɔn, dà zaaá bé à gɔ́́nne,

⁷ aɔ́égɔ́ yá dadaa gurɔ́ píngi, mɔde aɔ́è fu yáputa kúnaa.

⁸ Lán Yanɛ kɔ́n Yamberesio bò Musa kpɛɛ ná, len gbɛ píno è bɔ́ yáputaa kpɛɛ le. Aɔ́ laasuu lekpeeme, wa dɔnzize guu pɔ́ ginzinanɔme.

⁹ Aɔ́ɔ́ gana ae ví dɔro, zaake baade píngi ñ mìsaikɛe dɔ́, lán wà Yanɛ kɔ́n Yamberesio pɔ́ dɔ́ ná.

Luda yá àre

¹⁰ Mpi sɔ́, ñ tɛmazi. Ñ ma kuuna dɔ́ kɔ́n ma yádannenao kɔ́n yá kè mée pɛɛao kɔ́n ma ludanaanekɛnao kɔ́n ma menakɛɛo kɔ́n ma yenzio kɔ́n ma zena gbáaao

¹¹ kɔ́n wée kè wà tãmaao kɔ́n nawɛa kè má kèo. Ñ yá kè ma le Antiokku kɔ́n Ikɔ́niu kɔ́n Lisitirao dɔ́ kɔ́n wéetãmmãna bíta kè má fɔ́o. Mɔde Dii ma bɔ́ à píngi guu.

¹² Gbɛ kè aɔ́ yezi wàgɔ́ kuu ludayádarinɔ ù Kirisi Yesu guunɔ́ é wéetãmma e.

¹³ Gbɛ zaaanɔ kɔ́n mɔnafikideenɔ zaake égɔ́ kaarame. Aɔ́é gbɛnɔ sásá, aɔ́pino égɔ́ sásana.

¹⁴ Mpi sɔ́, ñ ze kɔ́n yá kè ñ dàda ñ si yáputaa úuo. Ñ gbɛ kè aɔ́ dàdannɛnɔ dɔ́,

¹⁵ zaake ñ Luda yá dɔ́ zaa n néngo zí. Eé fɔ́ à ñ gba òndɔ́ à ñ ká Kirisi Yesu náanɛkɛna kè è ñ mì sía.

¹⁶ Yá kè kú Luda yán bò Luda kiia píngime. À àre ví, zaake è yáputaa dañe, è ñ egɛe káñne ñ ɔ́zi, è ñ gba làakari, è lé dañma yákenã a zéa guu,

¹⁷ le Luda gbɛ sorumi ma yámaakɛna píngi zé guu.

4

¹ Ma nanne Ludazi kɔ́n Kirisi Yesu kè eé ɛara à mó à kpata ble à yákpae ke kɔ́n gbɛ bɛenɔ kɔ́n gèwáadeenɔ,

² ñ Luda yá waazi ke. Tó à zé kè kesɔ́ èe zé kero, ñgɔ́ kúo. Ñ yá dieñne, ñ kpákɛñzi, ñ lé dañma, ñ yá dañne kɔ́n menã bítao.

³ Zaake gurɔ́ke è mó kè gbɛnɔ é we wà swá kpá yázededannenaziro. Aɔ́é yádannerinɔ kakɔ́añzi ñ zinda poyeziamɛ, le aɔ́ yá kè káñne dañne.

⁴ Aɔ́é ñ mìkpɛe zu yáputaane wà ae dɔ́ garanɔ.

⁵ Mpi sɔ́, ñgɔ́ làakari ví yá píngi musu. Ñ nawɛa fɔ́, ñ baarunnakpari kena ke, ñ n zí lé papa.

Pɔ́lu kuuna gaa lézĩ zaa Romu

⁶ Ma gurɔ́ pàpa kò, weé ma aru kwée sa'o'i ù tia.

⁷ Ma ɔ́si maaa ká, ma bàa lè ma bɔ́ɛzi. Má Yesu yá kúna ma à lé pàpa.

⁸ Kuuna maa fúra diena, èe ma dãa sa. Dii yákpækɛri maaa bé eé kúme yákpækɛgurɔ́ zí. Èe ke mámbɛe madoro, kɔ́n gbɛ kè aɔ́ ye à mɔnazinɔ ñ píngime.

⁹ Ñ zé wete ñ mó ma kiia kpakpaa.

¹⁰ Demasi ma ton à tà Tesalonika, kè à ye andunazi yãzi. Kereseni tà Galatia bùsun, bensɔ́ Titu tà Dalamatia bùsun.

¹¹ Luku bé à gòmao ado. Ñ Maaku sé à mós lɛdo, zaake è dɔmale zī guu maamaa.

¹² Ma Tikiku gbàrɛ Efesu.

¹³ Tó néɛ mɔɔ, ñ ma utagyaba kè má tò Kaapu be zaa Toroasi sé ñ mósomɛ kɔn ma takadanɔ, atɛnsa à kè wà kè kɔn báaonɔ.

¹⁴ Alɛsanda sia yā zaaa kèmɛ maamaa. Dii é yā kè à kè pì fīa bonɛ.

¹⁵ Ñ làakari kezì, zaake à bò wa yā kpɛɛ pāsīpāsī.

¹⁶ Yākpaɛkenamao káakupɔ guu gbēkee e zemaoro, aɔ ma ton ñ píngi. Luda tón ñ yā pì daro.

¹⁷ Dii zèmao à ma gba gbāaa, ben ma zé è ma waazi kè ma à lé pàpa, bori pāndenɔ mà ñ píngi. À ma bɔ músu lézī.

¹⁸ Dii é ma bɔ yā zaaa guu píngi, éé ma mì sí ai mà gá káo à kpatan musu. Àmbe à gakui vī gurɔ píngi, aami.

Lézammana

¹⁹ Ñ ì kpá Pirisila kɔn Akilaoa kɔn Ōnɛsifɔru bɛdeenɔ.

²⁰ Erasatu gò Kɔrinti. Ma Torofimu tò kɔn gyāao Miletu.

²¹ Ñ zé wetɛ ñ mós ai buusie gò ká. Yubulu kɔn Pudenio kɔn Linuo kɔn Kalaudiao kɔn wa gbēnɔ píngi ì kpàmma.

²² Dii gò kúnɔyo. À gbēkɛɛ kɛare.

TITU

Titu zíkèna Kereti bùsun

¹ Mamoma Pòlu, Luda zòbleri, Yesu Kirisi zìrin ma ù. À ma zì mà gbē kè Luda ñ sèno kaara a náanekenan mà tó aṣ à ònzize yápuraa dṣ,

² Le aṣ wée gṣ dṣ wèndi kè è yáaroozi, kè Luda à lé gbē zaale anduna e káero. Èe egge to sṣro.

³ Ben yá pi bò gupuraa a gurṣṣa waazi kè Luda wa Mísiri dàme ma kee guu lán à diè nà.

⁴ Mámbe ma takada kè kènne Titu, ma né yápuraa Yesu zé kè wá kún ledoo guu. De Luda kṣn Kirisi Yesu wa Mísirio gbēkee kenne, à n gba aafia.

⁵ Ma n to Kereti, le ñ yá kè gṣ gweenṣ gṣgṣ, ñ gbēnsino die wéte kṣn wéteo lán má ònne nà.

⁶ À maa gbēnsi gṣ kuu taari sai nṣmèndodee ù. À nénṣ gṣ de ludanaanekerino ù, wátongṣ ñ dṣ né zàzari swágbāadeenṣ ùro.

⁷ Zaake gbēnsi né Luda zì gwàrimṣ, àtongṣ de taaridee ke wadadee ke pṣfèri ke wèdèri ke gbē pāsì ke ṣṣaawèteri ùro.

⁸ Sé àgṣ de nibṣfṣri ù, làakaridee kè zè kṣn maakenao ù, gbē súusu kè kú adona bensṣ à a zìnda kṣna dṣṣ ù,

⁹ gbē kè zè gbāngbān kṣn yá náanèdee kè wè dañneo ù, le à e à lé da gbē pāndenṣ kṣn yāzededannèna pio, à gbē kè bṣ à yá kpeeno egge káinne ñ ṣzì.

¹⁰ Zaake swáyámarisaidee kè aṣè gbēno likṣa kṣn ñ yá'onaonṣ pari, atēnsa gbē kè aṣ zè kṣn bāngukèna yāonṣ.

¹¹ Aṣè ua lezii yaka. À maa wà léṣṣ dañne. Aṣè yá kè de wà dañneroo dañne ṣṣ zaa ena yānzi.

¹² Kereti bùsu annabi ke bè, Keretino né egedeenoṣme, nòbṣ pāsinoṣme, ye'uzi meadeenoṣme.

¹³ Yá pi né yápuraaṣme. Beee yānzi ñ kpākēnzi maamaa, le aṣgṣ ònzize kṣna gbāa.

¹⁴ Aṣton làakari dṣ Yudanṣ garaaro ke gbē kè aṣ kè yápuraaa yādiènanṣ.

¹⁵ Pṣke ègṣ gbāsì gbāsisaideenṣero, bensṣ pṣke ègṣ gbāsìsai ludayādarisai gbāsìdeenṣero, kè aṣ laasuu kṣn ñ nṣso zaa yānzi.

¹⁶ Aṣè be wà Luda dṣ, ben aṣ yákèna è ñ egge bo. Begizinṣme, aṣè yá maro, aṣè fṣ wà yá maa ke kero.

2

Yadannèna zédee

¹ Mmṣn sṣ, ñ yá kè è kṣ sé kṣn yāzededannènao dañne.

² Ñ da mare isinoṣne aṣgṣ ñ zìnda kṣna dṣ gbē bèedeeno ù làakarideeno ù. Aṣgṣ ònzize kṣna gbāa kṣn yenzio kṣn menao.

³ Ñ da nṣgbēnsinoṣne dṣ aṣ kuuna gṣ de ònziri maaano kuuna ù. Aṣtongṣ de gudeṣi ke wē zṣno ùro. Aṣ yá maa dañne,

⁴ Le aṣ lé da nṣzāreenṣ aṣ baade gṣ ye a zāzi kṣn a nénṣ,

⁵ aṣgṣ de làakarideeno ù gbāsì sai, aṣ làakari dṣ ñ ua zīia, aṣ baade mì sie a zāne le waton Luda yá zaa boro yānzi.

⁶ Ñ lé da gṣkpārenṣa dṣ aṣgṣ làakari vī.

7 Ñ yāmaakena zé ɔɔaɩne à píngi guu. N yādanneena gō bēe vī à kō sé kōn n yākenao

8 kōn yāzedeē kē weé fō wà à ege boroo, le wí gbē kē aō bō n kpeeno kù, aōton yā zaaa e wà o wa yā musuro yānzi.

9 Ñ lé da zōna aō mì sie ñ diinone yā píngi guu, aō yā kē eé káine ke. Aōton yā sínlaro.

10 Aōton kpāi orúmaro. Aō tó wàgō ñ dō gbē náanedeeno ũ maamaa, le Luda wa Misiri yā kē weé dañne wéé bō yā píngi guu.

11 Zaa ke Luda gbēke kē mō kōn misinao baade píngine bō gupuraa.

12 Gbēke pi e daawe wà kpe li yā kē èe kō sé kōn Luda yāoroone kōn anduna pōnidenano, le wàgō wa zīnda kūna dō gbē maaano ũ, ludayádarino ũ anduna tiaa kékii guu,

13 wa wéé gō dō gurɔ aubarikadee kē wéé dáazi. Àmbe wa Luda bíta wa Misiri Yesu Kirisi mógurɔ gakuidee ũ.

14 À a zīnda kpà wa yānzi, à wa bō zaa píngi guu, à wa gbāsī gōgo, le wà gō a zīnda gbē kē aō maakena aīa vīino ũ.

15 Ñ yā pīno dañne ñ lé daorúma. Ñ kpākēñzi kōn iko kē ñ vīio píngi. Ñton tó gbēke kya kánguro.

3

Wà làakari dɔ maakenaa

1 Ñ dō n gbēno aō mì sie gbáadeenone kōn ikodeeno, aō ñ yā ma, aōgō kú kōn maakena píngi soruo.

2 Aōton gbēke tó zaaa síro. Aōgō de nòsedode yáketesaideeno ũ kē aō busana baade píngine.

3 Zaa ke wapino se, wá faa vī yāro, ludayádarisaino wa ũ. Wa sāsá, wá de pōnnakena kōn dà zaa píngio zōno ũ. Weégo kú kōn nòse zaaao kōn nòsegōaano. Wa de begizino ũ, wa zakōn.

4 Baa kōn beeo kē Luda wa Misiri gbēke kōn à yenzio bō gupuraa,

5 ben à wa mì sì. Èe ke wa maakena yāzinlo, kē à wēnda dōwe yānzime. À wa zú ò à wa i dufu, à tò wa gō gbē dufuno ũ kōn a Ninii

6 kē à pisiwa gbāao Yesu Kirisi wa Misiri gāzī.

7 Beee yānzi yā bōwao nna à gbēke yānzi, wa gō túbiblerino ũ, wá wéé dō auzennazi.

8 Yā pì né yāpurame.

Má yezi ñ gá na yā pīno onaa maamaa, le ludanaanekerino e wà mè kpá maakenaa. Beee maa, à kaarana vī gbēno.

9 Ñ bàa lé misai yāgaganane kōn dezino tó kōwena kōn swèeo kōn leokpakōakena Musa doka yā musuo, zaa ke yā pāano, aō kaarana vīro.

10 Ñ kpākē gbē kē è tó wà kēkōazi baa gēn plaa, gbasa ñ péa.

11 Ñgō dō kē gbē beee taka sāsá. Durunkerime, à a zīnda bōbo.

Lé zammana

12 Tó ma Atema ke Tikiku zīmma, ñ zé wete ñ mō ñ ma le Nikɔpɔli, zaa ke ma zeo mà buusie de gwe.

13 Ñ aīa ke ñ kūsāe ke bùsu dokadōri Zenasine kōn Apoloo le pōke tón kēsām̄maro ñ tá guu.

¹⁴ À maa wa gbẽno maakena dada aõ ní zĩnda kpáa, aõ yã kè kõ sìonõ bõkõte le wàtongõ kuu páro.

¹⁵ Gbẽ kè wá kú lèdoonõ ì kpàmma ní píngi. Ñ ì kpá gbẽ kè aõ yewazi Yesu zé guunõa. Luda gbẽkẽ keare a píngi.

FILIMÓ

Pɔlu Filimó sáabukpana

¹ Mamɔma Pɔlu kè wà ma da kpésiaan Kirisi Yesu yánzi kɔn wa Yesude daa Timɔtio, wámbe wa takada kèkii kènnɛ, wa zíkɛri daa yenzide Filimó

² kɔn sɔsi gbɛ kè aɛè kɔ kakɔa n bɛɛnɔ kɔn wa nɔgbɛ yenzide Afiao kɔn wa zíkari daa Akipuo.

³ Luda wa De kɔn Dii Yesu Kirisio gbɛkɛɛ kɛnnɛ, à n gba aafia.

⁴ N yá ègɔ dɔmagu gurɔ píngi ma aduakɛna guu, mɛègɔ ma Luda sáabu kpaá,

⁵ zaakɛ ma Dii Yesu náanɛ kè néɛ kɛɛ baaru mà kɔn yenzi kè n vī kɔn Luda gbɛnɔ n píngi.

⁶ Mɛègɔ wɛɛ kɛɛ, lɛ wa kuuna kɔo Yesu zén tó n wɛɛ kɛ à maaa kè wá vī kuuna Kirisi guu píngi musu.

⁷ Ma gbɛ, n yena Luda gbɛnɔzi ma pɔɔ kè nna maamaa, à ma làakari kpàɛmɛ, zaakɛ n n̄ làakari kpàɛnɛ.

Pɔlu agbaakpana Filimónɛ Ɔnesimu yá musu

⁸ Beee yánzi, baa kè ma zé kà Kirisi guu mà yá kè maa n̄ kɛɛ diennɛ,

⁹ baa kɔn beeeo ma agbaa kpànnɛ kɔn yenzio. Mamɔma Pɔlu, mare ìsi ina kɔn ma kuuna kpésiaan tia Kirisi Yesu yánzio,

¹⁰ ma agbaa kpànnɛ Ɔnesimu yá musu kè à gɔ ma né ũ Yesu zé guu kpésiaan kè yánzi.

¹¹ À aufáni vīnne yāro, mɔde tia à aufáni vī mapi kɔn mpionɛ.

¹² Ma à gbàɛmma, àmbe ma swè ũ.

¹³ Ma kuuna kpésiaan baaru nna kpána yánzi, má yezi àgɔ kú ma saɛ, lɛ àgɔ dɔɔmalɛ n gɛɛ ũ,

¹⁴ mɔde má yezi mà yáke kɛ n lé saero, lɛ n̄ton yá maaa kɛmɛ tiasioro, séde kɔn pɔyezinao.

¹⁵ Eégɔ Ɔnesimu kɛmma yá gurɔ plaá lɛ à ɛara à summa àgɔ kúnyo gurɔ píngi yánzime.

¹⁶ À kuu lán zò bà dɔro, zaakɛ à de zòla, à de n gbɛ yenzidee ũ kuuna Kirisi guu. Ma gbɛ yenzideemɛ. Weé mmɔn kè à de n zò ũ, bensɔ à gɔ n gbɛ ũ Dii guu pɔ o dɔɔ?

¹⁷ Beee yánzi tó n ma diɛ n gbɛndoo ũ, n̄ gbáakɛ kpázi lán né kpámazi nà.

¹⁸ Tó à zànnɛ yáke ke tó à n fīa kūna, beee gɔ ma yá ũ.

¹⁹ Ma Pɔlu mámbe ma yá kèkii kè kɔn ma zīnda ɔɔo, mé n fīa bonnɛ. Kè n̄ ma fīa kūna n zīnda wèndi ũ, mé lé páaro.

²⁰ Tɔ, ma gbɛ, kuuna Dii guu n̄ à maaa kɛmɛ, n̄ ma làakari kpàɛmɛ wa kuuna Kirisi guu yánzi.

²¹ Ma takada kè kènnɛ, kè má dɔ kè né ma yá ma, bensɔ né kɛ de yá kè má ònnɛla.

²² Beee gbera n̄ pitakii kɛkɛmɛ dɔ, zaakɛ má wɛɛ dɔzi Luda é ma bɔare wéekɛ kè ée kɛɛa yánzi.

Lézammana

²³ Ɔpafara kè wá kú lɛdo kpésiaan Kirisi Yesu yánzi ì kpàmma

²⁴ kɔn ma zíkɛri daanɔ Maaku kɔn Arisitakuo kɔn Demasio kɔn Lukuo.

²⁵ Dii Yesu Kirisi gbêkεε kεare.

EBERUNO

Kirisi de malaikanola 1:1-2:18

Kirisi de Musala 3:1-4:13

Kirisi de Aruna bori sa'orinola 4:14-7:28

Kirisi sa'orikere deñla 8:1-10:39

Wà Luda náane ke 11:1-12:25

Lédamma 13:1-13:25

Luda Né de malaikanola

¹ Luda yá ò wa dezinone yá káaku annabinò gāzī gēn baaagō zénon pari,

² mōde à yá òwe a Né gāzī gurō zāa kēnon sa. Né pì gāzīn Luda anduna kè, à diè kè àmbe eégō pō sānda píngi vī.

³ Àmbe Luda gakui tékena ũ, à de à kuuna sānsān ũ. Àmbe à pō sānda píngi kūna kōn a yá'ona gbāaao. Gbēno durunkēnēna gbera à vèe musu Luda bíta oplaazi.

⁴ Lán tó kè à blè pì de malaikanò póla nà, len à bíta deñla le.

⁵ Luda yá kèkii ò malaika kene yáó?

Ma Né n ũ, gbāan ma n i,

Kesō:

Mégō denè De ũ,

eégō de ma Né ũ.

⁶ Kè Ludaà tò a daudu mò anduna guu à bè:

A malaikanò donzi kene ní píngi.

⁷ Malaikanò yá musu à bè:

Eè a zīrinò li ìa ũ,

a zīkerinò sōo tévura ũ.

⁸ A Né yá musu sō à bè:

Luda, négō vèena kiblekitaai ai gurō píngime,

neégō n kíkēgo kūna yāzēdee ũ.

⁹ Ní ye maakenazi, n za zaakenan.

Bee yānzi Luda, n Luda, n ka kpatan,

à pōnnaa pìsimma de n gbēnola.

¹⁰ Wà bè dō:

Diì, n anduna kāsāa pèe zaa káaku,

musu né n oziime.

¹¹ Aō píngi é gēte, mōde négō kuu.

Aōé zi kū lán pókāsāa bà,

¹² né ní koko lán uta bà,

né ní liè lán pókāsāa bà.

Mpi sō, n kuuna ègō dōnkō,

n gurō yāana vīro.

¹³ À yá kèkii ò malaika kene yáó?

Ní vèe ma oplaazi

ai màgō n ibēno kenne n tinti ũ.

¹⁴ Malaikanò né nini zīkerinome ní píngi. Luda è ní zī le aō dō gbē kè aōé mìsina enoleme.

2

Misina bíta

¹ Beee yānzi wà yāpuraa kè wá mà kú ɔplaplaa gínginzi, le wàton kē zéaro yānzi.

² Zaake yā kè Ludaa diè malaikanɔ gāzī né tiasime, ben wà fia bò gbē kè aṣ mazi aṣ mikpɛɛ zùnenɔne a zéa,

³ tó wée misina bíta pì yā da s̄s̄ro, wé bɔɔ? Misina yā pì bò Dii kiame, ben gbē kè aṣò màno yāpuraa kpaa.

⁴ Luda èara à yāpuraa kpà yā pìà k̄n s̄edano k̄n yāb̄onsaenɔ k̄n dabuyá pari kenanɔ k̄n a Ninii gbaa kè à kp̄ateteínenɔ a poyezia.

Yesu ḡona gbēntee ũ lán wa bà

⁵ Èe ke malaikanɔn Luda anduna ziaa kè wée à yā oo nàñne n̄ ɔz̄iro.

⁶ À kú Luda yān gukea wà bè:

Bón gbēntee ũ kè à yā èḡɔ d̄onguu?

Bón à ũ kè neè làakari d̄ɔa?

⁷ N̄ à kè k̄es̄ana malaikanɔzi féte, n̄ à kp̄à k̄in k̄n gakuio k̄n b̄èeo,

⁸ n̄ tó p̄ó s̄anda píngi mì siene.

Kè Ludaa tò p̄ó s̄anda píngi mì siene, èe à ke tó mìsienane sairo. Tia la, wée e kè p̄ó s̄anda píngi mì siene ḡiara,

⁹ m̄ode wá è kè Yesun wà téa. Luda à k̄es̄a malaikanɔzi ai gurɔ plaa, le Luda gbēke guu à ga gbē píngi ḡèe ũ, ben à à kp̄à kpatan k̄n gakuio k̄n b̄èeo ga nawēa kè à kè yānzi.

¹⁰ Lán p̄ó s̄anda píngi bò Luda kiia nà, bens̄ó p̄ó s̄anda píngi de à p̄ó ũ, kè à yezi à ḡè k̄n gbēnɔ pari a gakui guu a n̄énɔ ũ, à k̄s̄o à gbē kè mìsina zé b̄òñne kè papana nawēakena guu.

¹¹ Gbē kè aṣ ḡò Luda gbēnɔ ũ k̄n gbē kè è n̄ ke Luda gbēnɔ ũuo, n̄ píngi de d̄ñk̄m̄e. Beee yānzi n̄ sisina a gbēnɔ ũu è à wí k̄uro.

¹² À bè:

Mé n tó b̄ɔ ma gbēnɔ té,

mé n s̄áabu kp̄à kak̄ɔana guu.

¹³ À bè d̄ɔ:

Mé à náane ke.

À bè d̄ɔ:

Máe kè k̄n né kè Ludaa kp̄amaano.

¹⁴ Zaake né p̄inɔ né gbēnteenɔm̄e, àpi se ḡò gbēntee ũ lán n̄ bà, le à ga à Ibilisi kè è m̄ó gaao kaate,

¹⁵ à gbē kè aṣòe v̄ia kee gaane wèe zò bleee ai n̄ wèndi lénno bo.

¹⁶ Yāpuraa guu malaikanɔn èe ɔ daańmaro, Ibrai boriinɔm̄e.

¹⁷ À k̄s̄o à ḡò lán a d̄aaronɔ bà yā s̄anda píngi guu, le à ḡò Sa'oriki s̄uude náane dee ũ Luda z̄ii guu, gbēnɔ durun agbaakpabò ũ d̄ɔ.

¹⁸ Zaake à nawēa kè à ȳɔagwana f̄í, eé f̄í à gbē kè wèe n̄ le wà n̄ gwaano faaba ke.

3

Yesu de Musala

¹ Beee yānzi ma gbēnɔ, am̄ɔa kè Luda a sisi a m̄ɔ a kiianɔ, à laasuu lé Yesu kè Luda à z̄i Sa'oriki kè wa z̄eo ũua.

² Náanedeeme Luda kè à à diene lán Musa de nà Luda ua guu.

³ Lán uakaeri bèe èg̃o de uala nà, len Yesu gakui bita de Musa póla le.

⁴ Ua sánda píngi a kaeri ví, bens̄o p̄o sánda píngi Kaerin Luda ú.

⁵ Luda ua zík̄eri náanedeem Musa ú, yá kè Luda é oo sèedadeeme.

⁶ Kirisi s̄o bedee p̄i néme. Luda a ua nàne à ozi. Wámbe ua p̄i ú, tó wá kpé wée támaa kè wá ví lé gb̄e k̄on swèo kpáena.

Luda gb̄en̄o kámmabokii

⁷ Beee yánzi lán Luda Ninii ò nà:

Tó a Luda kòto mà gb̄aa,

⁸ àton swāgbāaa ke lán a dezin̄o kè nàro,

kè ās ma le wà ma gwa gur̄o kè ās b̄ò ma kp̄ee gb̄aan.

⁹ Baa kè ās ma yákenan̄o è wè baplaa,

ās ma le wà ma gwa gwe, ās ma gb̄aa lé gwà.

¹⁰ Ben ma p̄o f̄e gb̄e p̄in̄ozi,

ma bè gb̄e sāsānan̄on n̄i ú,

ās̄e ma z̄en̄o d̄oro.

¹¹ Ben ma la dà ma p̄of̄e guu ma bè,

ās̄e ḡe ma kámmabokiinlo fá.

¹² Ma gb̄en̄o, à làakari ke a gb̄eke tónḡo swè zaa ludanaanekesai ví ai à gá k̄eo Luda Wèndidearo.

¹³ Guu kè è do kè èe be Gb̄aame píngi, àḡo lé daak̄o, le durun tón a gb̄eke sāsā à swāgbāaa k̄uro yánzi.

¹⁴ Kirisi gb̄en̄on wa ú, tó wá náane kè wá ví zaa káaku k̄una gbāngbān ai à léa.

¹⁵ Lán wà ò nà:

Tó a à kòto mà gb̄aa,

àton swāgbāaa ke lán a dezin̄o kè nà

gur̄o kè ās b̄ò ma kp̄eero.

¹⁶ Dén̄on gb̄e kè ās Luda kòto mà ās b̄ò à kp̄eeno ú, tó èe ke gb̄e kè Musa n̄i b̄o Igipitino baasiroo?

¹⁷ Dén̄on Luda p̄o f̄e n̄zi ai wè baplaa, tó èe ke gb̄e kè ās durun kè, ās gè ḡò kaena gb̄aa guun̄o baasiroo?

¹⁸ Dén̄on à la dàinne kè ās̄e ḡe a kámmabokiinlo, tó èe ke gb̄e kè ās ḡi à yá mazin̄o baasiroo?

¹⁹ Wá è kè ās̄e e wà ḡenlo ās ludanaanekesai yánzi.

4

¹ Zaake ḡena kámmabokiin kè Luda à lé gb̄e kpé kuu, wà làakari ke, le wa gb̄eke tón koraziro.

² Zaake wa baaru nnaa mà lán n̄i bàme, m̄ode yá kè ās̄o mà p̄i àre víñnero, kè ās̄e ma k̄on ludanaanekenaoro yánzi.

³ Wam̄owa kè wa yá p̄i sin̄o, weè ḡe kámmabokii p̄in. Āsp̄in̄o s̄o Luda bè:

Ma la dà k̄on p̄of̄e ma bè,

ās̄e ḡe ma kámmabokiinlo.

À yá beee ò, baa kè à a z̄ii mì d̄e zaa andunakaeguro,

⁴ zaake wà gur̄o sw̄eplaadee yá ò Luda yán gukea wà bè, gur̄o sw̄eplaadee z̄i Luda kámma b̄ò k̄on z̄ii kè à k̄en̄o píngi.

⁵ Wá mà tia à bè, ās̄e ḡe a kámmabokiinlo.

6 Zaake gbē kè ās baaru nnaa pì mà zaa káakunɔɔ e gēnlo, kè āsɔe síro yānzi, ben à gēna gò gbē pāndenɔne.

7 Ben Luda ɛara à guro ke die dɔ wè be Gbàa, beee gbera à gi kè ben à Dauda gbà lé, à ò lán wà ò nà tia:

Tó a à kòto mà gbàa,
àton swāgbāaa kero.

8 Tó Yɔsua gēnyo kámmabokii pìn yā, le Luda e guro pānde yā o zāaro.

9 Àmbe à tò kámmabokii gò Luda gbēnɔ pò ũ.

10 Zaake gbē kè gē Luda kámmabokiin kámma bò kɔn a zīiome, lán Luda kámma bò kɔn a zīio nà.

11 Tó lemɛ, wà wée tã wà gē kámmabokii pìn, le wa gbēke tón gí Luda yā mazi, à fu lán n̄ b̄aro yānzi.

12 Luda yā bēɛ bensɔ à gbāa, à lé nna de fēeda kpa plaplaaala. È n̄ zɔ à gē n̄sɛ guu ai niniin, è gē m̄epɛk̄ɔrɛkiin ai wá ufun, è laasuu kɔn n̄sɛ yāo gwagwa.

13 Luda pókɛna kee utenanero, à ke kpáne guuziuro. Luda kè wé wa yānɔ sée wà sinne è pò sánda píngi e ai a biia.

Yesu de sa'orikinla

14 Zaake wá sa'oriki isi kè ludambɛɛ wèkɔa ai Luda kiia ví Luda Né Yesu ũ, wāgɔ zé kè wá sè yā kūna gīngin.

15 Zaake wá sa'oriki ví kè eé f̄s à wa wēnda d̄s wa gbāasaikɛɛ guu. Wà à yò wà gwà lán wa bà yā píngi guu, èe durun kero.

16 Beee yānzi wà s̄s Luda Gbēkɛkenn̄eri kiblekitazi kɔn swèo kpaena, le à wa wée gwa à gbēkɛɛ kɛwè à gurɔɔa.

5

1 Wè sa'oriki píngi sé gbēnɔ témɛ, wè à die n̄ wéedee ũ Luda kiia, àgɔ gba kpáa, àgɔ à gbāgbāanne n̄ durunɔ yānzi.

2 Eé f̄s à kɛ kɔn gbē kè ās s̄s̄ā ās d̄n̄asaikɛɛ guunɔ busɛbusɛ, zaake àpì kú kɔn gbāasaikɛɛome se.

3 Beee yānzi séde à saa o a zīnda durun yā musu, lán è o gbē kpaanɔ pò musu nà se dɔ.

4 Gbēke è a zīnda ká kpata pinlo. Luda bé è à kán, lán à Aruna kàn nà.

5 Len se Kiri si e a zīnda ká sa'oriki kpatanlo, Luda bé à à kàn à bè:
Ma Nén n ũ,
gbāan ma n i.

6 À bè Luda yān gukea dɔ:

Négɔ de sa'ori ũ ai guro píngi Mɛlekizɛdeki zékpaea.

7 Gurɔɔ kè Yesu kú anduna guu à adua kè kɔn wii gbāaaɔ kɔn wée'io, à kúe kè Luda kè eé f̄s à a sí gaaane, ben Luda à yā mà, kè è à yā da yānzi.

8 Baa kɔn à Ludanɛkɛo, à m̄isina Ludane dàda a nawēakɛna guu.

9-10 Kè maa p̄k̄ɔrɛa à yāa, Luda à kà sa'oriki ũ Mɛlekizɛdeki zékpaea, ben à gò m̄isina kè è yāaroo bokii ũ gbē kè āsè à yā maanɔne n̄ píngi.

Làakarikena funazi

11 Yā beee musu wá yā ví pari wà oare, m̄ode à bok̄tɛna zī'ũme, zaake eè yā d̄rɔ d̄s kpaaro.

12 Amoa kè a gí ken lán kè bà, à maa àgò de yādannerino ùme, mɔde ai tia á kpé de wà ɛara wà Luda yá kè wè dada gbè dufunone dadaare dɔ. Yɔ'i bé à kɔ siao, ée ká à ú blero.

13 Zaa ke yōmiri píngi né néme, èe ká à ɔzeɛ dɔkɔzi kɔn ɔplaaoro.

14 Ú sɔ né gbè kàsara kè aɔ kɔ dɔnono pómɛ. Aɔ à maa kɔn à zaaao dɔkɔzina dāda.

6

1 Beee yānzi wà Kirisi yādannena káakupono kpá kpeɛ, wà gá ae ai wà gɔ gbè papanano ũ. Èe ke wé ɛara wàgò yātákpæna kèno gbè sísi donlo: Kpælina yá gènonɛ, ludanaanekena,

2 batisi yādadana, ɔnammana, gèno fɛena ke zia yákpækena.

3 Tó Luda wè, wé yá beeno kpá kpado wà gá ae.

4 Zaa ke tó gbè wée kè, à ludangbaa è, à baka kú Luda Nini guume,

5 tó à Luda yá kɔn anduna kè èe mɔɔ gbāao dà à gwà, à à nnaa dɔ

6 gbasa à fù, zé kuu kè à ɛara à nɔse lie dɔro, zaa ke èe Luda Né paa lía dɔme, èe wí daaa gupuraaame.

7 Tó lou e maa tɔɔta gènn baaagò èe mɔɔ ee, ben à pɔ kè àre vī búbarinone bɔe, Luda è aubarika dan.

8 Tó à lé kɔn lèkarao bɔe sɔ, à giname, à zà kɔn lèkenaoro. Eé mì de kɔn téome.

9 Apino sɔ ma gbè yenzideeno, baa kè wá ò le, wa làakari kpaena a yá musu kè á kú kɔn yá maa kè bɔ mɛsina zé guuno.

10 Luda é yá ke a zéa, a yákenano kɔn yenzi kè á vīoo é sánlo, zaa ke a donle kè à gbènonɛ, bensɔ á kpé ée kee.

11 Wá yezi a baade gɔ aīa vī le ai à léa, le àton seka ke pɔ kè a wée dɔzi yá musuro.

12 Àton mɛa kero. À gbè kè aɔɔe Luda náane kee kɔn menao aɔɔe pɔ kè Luda à lé gbè eeno zékpæ sé.

Lé kè Luda gbè seka vīro

13 Gurɔ kè Luda e lé gbèe Ibraïne, kè gbèkee kuu dɛàla à síoro, beee yānzin à sí kɔn a kuunaozi

14 à bène, é aubarika dan yápura à tó à borii kaarane.

15 Ibrai mena fɔ, ben à pɔ kè Luda à lé gbène è.

16 Wè yá sí kɔn gbè kè dɛnla tɔome. Ladana bé é tó wà yá yápura dɔ, bensɔ è leokpakɔa kèkɔanne.

17 Luda yezi à dɔba gbè kè à légbèna é gɔ nɔ pɔ ũunone wásawasa kè à lé liena vīro, ben à sí kɔn a kuunao.

18 Lemɛ yá mèn plaa kuu kè liena vīro, Luda é fɔ à egeɛ to à musuro. Yá pino e wamɔwa kè wa nazino gbaa swè maamaa, le wà támaa kè wa wée dɔzi da seka sai.

19 Wá támaa beee vī wa wèndibadɔɔ ũ. À náane vī, bensɔ à gbāa, è gēwao lábure kpeɛ ai Luda kúkiia,

20 guu kè Yesu gīake à gènwɛ à gɔ sa'oriki ũ ai gurɔ píngi Melekizedeeki zékpæa.

7

¹ Melekizede kin Salemu kina ũ yā, Luda Musude sa'orime. Gurɔ kè Ibraĩ zì blè kinaɔa èe suu, ben Melekizede ki gaa à dààle, à sa maaa òne,

² ben Ibraĩ auziki kè èe suuo pingi kuridee kpaa. Melekizede ki tó kè bè yāzede kí. Beee gbera Salemu kina beee bè, aafia kí.

³ À de kōn dao kōn dezinɔ vīro, à wèndi naana ke midena vīro. À bò lán Luda Né bàme, sa'orin à ũ ai gurɔ píngi.

⁴ À gwa lán à bíta de nà. Wa dezi tontori Ibraĩ auziki kè à sèe zllan kuridee kpaa.

⁵ Musa doka die Levi borii kè aɔɔ de sa'ori ũunɔne, aɔ pɔ kuridee sí n Isaraili daanɔa, baa kōn n Ibraĩ borikeeɔ.

⁶ Melekizede ki né Levi boriinlo. Baa kōn beeeo à Ibraĩ pɔnɔ kuridee sì, à sa maaa ò Ibraĩ kè Luda lé gbène.

⁷ Seka sai gbē kè sa maaa ò gbēne bíta de gbē kè à sa maaa ònela.

⁸ Sa'ori kè aɔè pɔ kuridee sí pɔnɔ né gbē kè aɔè gaanɔme. Melekizede ki sɔ, gbē kè wà bè ègɔ kuu ai gurɔ píngin à ũ.

⁹⁻¹⁰ Gurɔ kè Melekizede ki gaa à dà Ibraĩle, wèe Levi i kòro, à kú a dezi de Ibraĩ plèmmè. Beee yānzi weé fɔ wà be sé, gurɔ kè Ibraĩ pɔ kuridee pì kpà, Levi borii kè wè pɔ kuridee kpárimanɔ bé wà kpà.

Yesu de lán Melekizede ki bà

¹¹ Levi bori sa'ori pɔnɔn doka kè Musa kpà Isarailinɔa kāsaa ũ. Tó aɔé fɔ wà tó gbēnɔ gɔ papana, weégɔ sa'ori pānde nii vī lán Melekizede ki bà dɔro, sé Aruna bori sa'ori zékpae.

¹² Tó sa'orinɔ lie, séde doka lie.

¹³ Gbē kè wà yā beeenɔ ò à musu né Isaraili borii kè à gbēkee e sa'ona zīi ke zikiroomè.

¹⁴ Zaake wá dɔ sãnsãn kè wa Dii bò Yuda borii guume. Wèe ma kè Musa sa'ona yā ò borii pì musuro.

¹⁵ Yā kè yā pì wée bòn yè: Sa'ori pānde bò lán Melekizede ki bà.

¹⁶ À gōna sa'ori ũu né doka ke borike yānlo. À wèndi kè è yāaro gbāaa yānzime.

¹⁷ Zaake wà bè:

Négɔ de sa'ori ũ ai gurɔ píngi Melekizede ki zékpae.

¹⁸ Wà doka kè kuu yāa pì kpà kpado, kè à gbāaro, bensɔ à kuu pòke ũro.

¹⁹ Zaake doka pì e tó gbēke gɔ papanaro. Ben támaa kè sàò zé bòwe, kè wa sōo Ludazi.

²⁰ Beee gbera Luda e beee ke ladana sairo. Gbē kpaaanɔ gɔ sa'orinɔ ũ ladana saime,

²¹ mɔde Yesu gɔ sa'ori ũ kōn ladanao, kè Luda bène:

Dii la dà eé lé sɔkparɔ,

à bè eégɔ de sa'ori ũ ai gurɔ píngi.

²² Ladana pì yānzi Yesun kpégaaudee ũ kè tò Luda bà kuunańyo dufu de a zīila.

²³ Beee gbera sa'orinɔɔ pari yā, zaake gaa è tó aɔgɔ kú n zīi guu gurɔ píngiro.

²⁴ Mɔde kè Yesu kuu ai gurɔ píngi yānzi, à sa'orikee gēeblena vīro.

²⁵ Beee yānzi eé fɔ à gbē kè aɔè sɔ Ludazi à gāzīnɔ m̀ sí mámmam, zaake à kuu ai gurɔ píngime, ègɔ kúe keefine Ludane.

²⁶ Sa'oriki beee taka bé à kɔ siwao. À kuuna adona. À yā zaa ke gbāsī vīro. Luda à kèkɔa kōn durunkerinɔ, à à sè à tào musu ai a kīia.

²⁷ À bà kú kǝn sa'ona lán guu e dɔɔ nào lán sa'oriki kpaaano bàro. Gbē pìno è saa o n zĩnda durunno yānzi kǝn n gbēno póno dɔ. Àpi sɔɔ ò gèn dome, kè à a zĩnda kpà.

²⁸ Musa doka è gbēno ká sa'orikinɔ ũ aɔ gbāasaikεε guume, mode kè Ludaa la dà doka pì diena gbera, ben à a Né kè gò papana ai gurɔ píngi kàn.

8

Yesun wa Sa'oriki ũ

¹ Yā kè wée oo mìn yè: Wá sa'oriki beee taka vī vēena kiblekitaa musu Luda Bitadee ɔplaazi.

² È zĩi kε Ludakukii, bisakuta yāpuraa kè Dii dòn, èe kε pò kè gbēnteenɔ dònlo.

³ Zaake gbadana kǝn sa'onao yānzin wè sa'oriki píngi kázi, à maa àpi gɔ pò vī à kpá se.

⁴ Tó à kú anduna guu, eégɔ de sa'ori ũro, zaake sa'ori kè aɔè gbaano kpá lán doka diε nānoo kuu kò.

⁵ Zĩi kè aɔɔe kεε né pò kè kú musu takame, à niniime. Beee yānzi kè Musa yezi à bisakutaa dɔ, Luda bène à làakari kε à pò kè a à taka òɔbanε kpīiii musu kε lán à de nà píngi.

⁶ Yesu bé Luda bà kuunawao yākekeri ũ. Zaake Luda bà kuunawao pì de à bà kuunaño ziila, zĩi kè wà dàne de sa'oriki pìno pòla. Luda bà kuunawao pì légbēna de à ziila dɔ.

⁷ Tó Luda bà kuunaño zii pì papaname yā, le à plaadee zé vīro.

⁸ Kè Dii Isarailinɔ taari è à bè:
À gurɔ e moo kè mé ma bà kuuna
kǝn Isarailinɔ kǝn Yudanɔ dufu kε.

⁹ Eégɔ de lán ma bà kuuna kǝn n dezinɔ
gurɔ kè ma n kú n ɔɔa
ma n bóε Iyipiti bàro.

Zaake aɔɔe zε kǝn ma bà kuunañooro,
ben ma n tón.

¹⁰ Ma bà kuuna kǝn Isarailinɔ gurɔ beeenɔ gbera yān yè:
Mé ma dokayānɔ dañne n nòse guu,

mé kē n swēa.
Mégɔ de n Luda ũ,
aɔégɔ de ma gbēno ũ.

¹¹ Aɔ gbēke é yā dada a daanero,
aɔ gbēke é ma dōna da a gbēnεro,
zaake aɔ píngi égɔ ma dōme,
né féte gbēnsi n píngi.

¹² Mé sūu keñyo kǝn n taarinɔ,
mé n durunno yā da doro.

¹³ Kè Luda bà kuunaño dufu pì yā ò, à à káakupɔ zi bò. Pò kè zi kú à bùsa, à kpāna guuzi zāro.

9

Luda bà kuunaño zi sa'ona

¹ Luda bà kuunaño káaku dɔnzi zékpāenɔ vī kǝn Ludakukii kè kú tɔɔteo.

² Fitia kōn teebeu kè wè buredi káea Ludaneo kú gānu kè wè be guu kè kú adonan.

³ Kpéne kè wè be Ludakukii pì kú lábure plaadee kpée.

⁴ À guun tuaetiti kpatakii kè wà pì kōn vuraò kún kōn Luda bà kuunaño àkpati kè vura kúea mámmam-o. Vura loo kè mana kú à guu kú àkpati pì guu kōn Aruna gò kè lá bòro kùò kōn Luda yádiena gbè walaano.

⁵ Àkpati pì musu kerubu gakuideenoo kú durunkēnnekiila. Pó pino bokōtēna doodo gurōn yēro.

⁶ Lán aō kaena le, sa'orino ègō gēe gānun gēn baaagō aō n sa'ona zī ke.

⁷ Sa'oriki bé è gē kpétu gēn do wè doo guu, bensō è gē aru sairo. È aru pì fāfā a zīnda durun yānzī kōn a gbēno pō kè aō kè dōnasaikēe guuo.

⁸ Luda Ninii e dooawe, gurō kè kpé káaku pì kuu, Ludakuki zé wēnaro.

⁹ Beee e yā leekōziwe kōn tia yāo à bè, pō kè dōnziri è Luda gbaano kōn sa'opo kè è kpāano è fō à à kù ke gbāa mámmamo.

¹⁰ Yā diena pino né mēbaayāme. Pōble kōn íminao kōn gbāsibona bori sānda píngio yāme. Wà diē ai zé dufu gurō gō káme.

Luda bà kuunaño dufu sa'ona

¹¹ Ben Kirisi mò yā maaa kè kà tiaa sa'oriki ū. À gè bisakutaa kè bíta bensō à papana de à káakupolaa guu, kè gbēntee bé à dōro, anduna kēki pōn sōro.

¹² Èe gē Ludakukiin kōn blè ke zù aruoro, à gè kōn a zīnda aruo gēn dome, à gbēno bōo ai gurō píngi.

¹³ Zaake wè blè aru kōn zùsware aruo kōn zùnunu kè wà kpàta túbuo fāfā gbè kè aō gbāsīnoa wà gbāsī bōoŋgu,

¹⁴ weé Kirisi pō o do? À a zīnda kpà Ludaa see sai kōn Ninii kè ègō kuu ai gurō píngi gbāaao. À aru è wa swè pípiwe bona kekekena gè pino guu, le wà zī ke Luda Wēndidene.

¹⁵ Beee yānzī Kirisi bé Luda bà kuunaño dufu yákekeri ū, le gbè kè Luda n sīsino auzenna kè à à lé gbè e yānzī. À gā le à n bo, à taari kè aō kè Luda bà kuunaño zi yā musuno kēfīne.

¹⁶ Tó wà yezi wà zī ke gbè légbēdīnaa, sé wàgō dō sāsān kè adee gā,

¹⁷ zaake gaa gberan légbē ègō gbāaa vī. Tó légbēdieri kpé bēe, légbē ègō gbāaro.

¹⁸ Beee yānzīn wèe Luda bà kuunaño káakupō pì kya ke aru sairo.

¹⁹ Kè Musa doka yádienano ò baade píngi wáa, à sākā tēa zónzon kōn sēsōvlāao sè à zò zùswarene bōro kōn blèkoffi aru kè wà yākōte kōn íoa, à fāfā Musa dokaa kōn gbēnoo do n píngi

²⁰ à bè, Luda bà kuunaño arun gwe, kè à diēare à kūna.

²¹ Len Musa aru fāfā bisakutaaa kōn sa'ona zikebōnoo do píngi.

²² Doka guu aru bé è gbāsī bō pō paride píngin. Arukwēna sai durunno kēnnena kuuro.

Kirisi a zīnda kpà sa'opo ū durun mīdena yānzī

²³ Zaake à kō sio wà gbāsī bō pō kè kú ludambēe taka pīnon lán beee bà, sa'opo kè de beelaa kō sī kōn ludambēe pō pino.

²⁴ Zaake Kirisi e gē Ludakukii taka kè gbēntee dōnlo, à gè à yāpuradeen ludambēe, guu kè à kún tia wa Zenyodee ū Luda aezī.

²⁵ Sa'oriki è gē Ludakukiin kōn pōkade aruo wē kōn wēo, mōde Kirisi e gē le à a zīnda kpà gēn baaagō yānzīro.

²⁶ Tó èe ke lero, le èe nawēa kee gēn baaagō zaa andunakaεgurō. Yāpuraa guu à mò gēn dome gurō kē anduna kà a kákīia sa, à a zīnda kpà sa'opō ũ, le à durun mì de.

²⁷ Ludaa diε gbēnteeε à ga gēn do, gbasa à yākpae keo,

²⁸ Iεn Kirisi a zīnda kpà gēn do le, à gbē pariinō durun di a mīa. Eé εara à mó à gēn plaadeeo, èe ke durun yānzīn dōro, le à gbē kē aō wéε dōzīnō mì sí yānzīme.

10

¹ Musa doka né yā maaa kē èe mōo takame, èe ke yā pīnlo. Beee yānzi sa dōnkō pī ona gēn baaagō wē kōn wēo è fō à gbē kē aōε sōo Ludazīnō ke papana zīkīro.

² Tó saa pī ona gbāsī bō dōnzīrīnōn gēn do ai gurō pīngīme yā, le aō kù kē gbāa, wā à ona tō.

³ Yāpuraa guu sa'ona pī bé è gbēnō durun yā dōngū wē kōn wēo.

⁴ Zaake zūsware kōn blēkofīio aru è fō à durun kēfīma zīkīro.

⁵ Beee yānzi kē Kirisi e mōo anduna guu, à bè Ludanε:

Ní ye sa'opō ke gbaazīro,
ben n gbēntee mē kēmε.

⁶ Sa'pō kē wē ká tén à té kū
kōn sa'opō kē wē o durun yā musuo
è kēnnεro.

⁷ Ben ma bè: Maè kè!
Lán wà kē takadan ma yā musu nà,
ma mō n poyezi kεme, Luda.

⁸ Káaku gīa à bè, sa'ona kōn gbaao kōn saa kē wē ká tén à té kūo kōn saa kē wē o durun yā musuo è ká Ludanero, à yezīro, baa kē doka bé à diε.

⁹ Ben à bè, áε kē, a mō à poyezi kεme. À à káakupō kpà kpadozi à plaade diena yānzi.

¹⁰ Luda poyezi pī kena guu Yesu Kirisi a zīnda kpà sa'opō ũ gēn do, à tò wá kú adona Luda gbēnō ũ.

¹¹ Gurō pīngī sa'orīnō ègō kú ní zīi guume, aōgō sa dōnkō kē è fō à durun kēfīne zīkīroo oo gēn baaagō.

¹² Kirisi sō saa ò durun yānzi gēn dome ai gurō pīngī, ben à gāa à vēε Luda oplaazi.

¹³ Zaa gurō beeean à kú gwe, èe dāa Luda a ibεεnō keare a tinti ũ.

¹⁴ Zaake sa'ona gēn doo pī guu, à tò gbē kē à gbāsī bōngunō gō papana ai gurō pīngī.

¹⁵ Luda Nini èara èe yā pī oowe dō à bè:

¹⁶ Ma bà kuunańyo gurō beeenō gbera yān yè:
Mé ma dokayānō dańne ní nōε guu,
mé kē ní swēa.

¹⁷ Gbasa à bè:

Mé ní durun kōn ní taarinō yā da dōro.

¹⁸ Lán à ní durun kēfīne nà, sa'ona ní yānzi zé vī dōro.

19 Beee yānzi ma gbēnɔ, kɔn Yesu aru gbāaao wá gēna Ludakukiin zé vī kɔn swēo kpaena,

20 zaake à wèndi zé dufu bòwe a mè gāzī à gèwao lábure kpɛɛ.

21 Lán wá sa'ori isi vī nà Luda uakūri ũ,

22 wà sɔ Ludazi kɔn nòsɛo do kɔn à náanɛkena seka saio kɔn swè kè wà pìpi wà taari laasuu bò à guuo kɔn mè kè wà à zú ò kɔn í wásawasao.

23 Wàgɔ tãmaa kè wa zɛo kúna gíngin, zaake Luda à lé gbè, bensɔ à náane vī.

24 Wà láakari òkɔa, wà té ká kɔn yenzi kɔn maakɛnao yá musu.

25 Wàton pà kpá wa kakɔanazi lán gbèkenɔ è ke nàro. Wà lé dakɔa, atēnsa lán á è Dii sugurɔɔ e kaa kīi nà.

26 Tó wa yápuraa mà wá dɔ̀, tó wá kpé wée durun keɛ gīanzi, sa'ona kè eé durun kēwa kuu dɔro.

27 Pó kè gɔwee bé à de wàgɔ wée dɔɔ yákpaezi ũ kɔn swèkɛnguo kɔn té gbāaa kè eé Luda ibeɛnɔ kaateo.

28 Wè gbè kè gī Musa doka dazi de à wée gwana sai gɔɔn plaa ke aagɔ sèedakeɛna musu.

29 Tó gbè kèse pèe Luda Néa, ben à kya kà Luda bà kuunańyo aru kè à gbási bɔagun, ben à Nini Gbèkekenneri sɔsɔ, àgɔ dɔ̀ kè à wéetamma égɔ bíta de beeela maamaa.

30 Zaake wá yá kèkii òri dɔ̀ à bè, áambe é gēe bońma, áambe é fīa bońne. Wà bè dɔ, Dii é yákpae ke kɔn a gbēnɔ.

31 Yá pásime, tó n lɛɛ n da Luda Wèndide ɔzī.

32 À laasuu lé a kuuna yāaa. A wéekēna gbera a nawēa fī a ɔsi bíta kana guu.

33 Zikenɔa wè a sɔsɔ, wè wée tãawa parii guu. Zikenɔa eè ze kɔn gbè kè wée wée tãarĩma lán beee bānɔ.

34 A pisananɔ wēnda dɔ̀. Kè wà a pónɔ siawa, a wezi kɔn pɔnnao, zaake á dɔ̀ kè a auziki maaa kè eégɔ kuu ai gurɔ píngi vī.

35 Beee yānzi àton tó a wórɔngɔ kè àre vīare bíta kēawaro.

36 Séde àgɔ mena vī, le à pó kè Luda à lé gbè e à poyezi kēna gbera.

37 Zaake à gɔ̀ féteme, eé gī kero,

kè gbè kè èe mɔɔ é pita.

38 Gbè maaa égɔ kuu ma náane kè èe keɛ yānzi,

mɔde tó à sòkpa kpɛɛ, ma pɔɔ égɔ nnaro.

39 Gbè kè aṣè bɔru kpɛɛ aṣ ñ zīnda kaatenɔn wa ũro. Gbè kè aṣ Luda náane kè aṣ mīsina ènɔn wa ũ.

11

Gbè káakunɔ ludanaanekena

1 Ludanaanekenan tãmaadɔnaa seka sai ũ, yá kè wè wée siàlɛro sina yápuraa ũ.

2 Gbè káakunɔ ludanaanekena bé à tò Luda ñ sáabu kpà.

3 Wa ludanaanekena bé à tò wá dɔ̀ kè à yá'ona bé à anduna kàc. Pó kè wè wée siàlɛroon à pó kè wè wée siàlɛ kèo.

4 Abila ludanaanekena bé à tò à sa'ona Ludaa maaa dè Kaini pólá. À ludanaanekena yānzin Luda à sáabu kpàzi, à à diè gbè maaa ũ, ben à à gbāa sì. Baa kè à gà, wá kpé wée à yá maa Luda náane kè à kè pi yānzi.

⁵ Enokũ ludanaanekena bé à tò Luda à sè, le àton garo yānzi. Wèe à e doro, kè Luda à sè bɔna anduna guu yānzi. Ai Luda gɔ gá à sé, à à sáabu kpà, à bè à yā kàare.

⁶ Gbēke yā è ká Ludane à náanekena sairo. Séde gbē kè èe sɔɔzi sí kè à kuu bensɔ è fīa bo a kii weterinone.

⁷ Kè Luda lé dà Nuua yā kè wèe e yāroo musu, ben à Luda náane kè, à à yā mà, à goro'ite kè, à a uadeenɔ mì sio. À ludanaanekena bé à tò yā v̄e andunaa, bensɔ Ludaa tò yā b̄o nna a náane kè à kè pì yānzi.

⁸ Kè Luda Ibraĩ sisi le à gá bùsu kè é kpáa àgɔ v̄i guu, ben Ibraĩ Luda náane kè, à Luda yā pì mà. À b̄o be, baa kè à guu kè èe gaan pì d̄oro.

⁹ À Luda náane kè, ben à bee p̄e bisakutaa ũ bùsu kè Luda à lé gb̄ene pì guu nibo ũ. Leme d̄o Isaaku k̄n Yakubuo, zaake Luda légb̄ena pì ḡò ñ p̄ò ũme.

¹⁰ Zaake wéte kè Ludaa kàe à b̄o à kásapeenan Ibraĩ wée d̄ozi.

¹¹ Sara ludanaanekena bé à tò à zé è à nò si, baa kè p̄aaame, bensɔ à zi kù, zaake à d̄s kè Luda kè lé gb̄eare náane v̄i.

¹² Baa kè à zi kù, ḡogb̄e m̄en doo pì borii kè pari lán s̄os̄on̄e ke ísiale bùsu'aat̄e bà, weé f̄s wà à lé d̄oro.

¹³ Gb̄e p̄ino ḡaga ñ píngi ñ ludanaanekena guu, p̄ò kè à à lé gb̄ēñ̄ne ena sai. Ās̄ è k̄aaa w̄a gb̄aake kp̄azi. Ās̄ bè, nibo k̄n b̄am̄on̄on̄ ñ ũ anduna guu kè.

¹⁴ Gb̄e kè ās̄e o leen̄o e o d̄oawe kè wèe ñ z̄inda bùsu nii deeme.

¹⁵ Tò bùsu kè ās̄ b̄n begen ās̄e kee yā, le ās̄ zé è ās̄ èara wà t̄a gwe.

¹⁶ M̄ode bùsu kè maa de beeelaan ās̄e à nii dee, àmbe ludambe p̄ò ũ. Beee yānzi tò wà Luda sisi ñ Luda ũ, è kene w̄iyā ũro, zaake à w̄etedaa k̄e ñ p̄ò ũ.

¹⁷⁻¹⁸ Kè Luda Ibraĩ ȳs̄ à gwà, ben Ibraĩ Luda náane kè, à Isaaku kpà sa'op̄o ũ. Luda lé gb̄ene yā à bè, Isaaku boriin̄on̄ weégae bene a boriin̄o ũ. Baa k̄n beeeo à zè k̄n a né m̄en doo pì kpanao.

¹⁹ À si kè Luda gb̄aaa è f̄s̄ à ḡen̄o f̄ee b̄ona gaan, ben à de lánd̄s̄ wà be à èara à Isaaku è b̄ona gaan bà.

²⁰ Isaaku Luda náane kè, ben à sa'ole kè Yakubu k̄n Isauone.

²¹ Kè Yakubu kú gaa léz̄i, ben à Luda náane kè, à sa'ole kè Yusufu n̄en̄one, ben à gb̄aa è a gòà à d̄onzi kè.

²² Kè Yusufu kà gana, ben à Luda náane kè, à Isarailin̄o b̄ona Igipiti yā ò k̄n lán ās̄e ke k̄n à ḡewao nà.

²³ Musa de k̄n à dao Luda náane kè, ben ās̄ à ùte ai m̄o aaḡs̄ à ina gbera, kè ās̄ è à àisi maa yānzi. Ās̄e v̄ia ke doka kè Fili'auna dienero.

²⁴ Kè Musa bíta kù, ben à Luda náane kè, à ḡizi wà à sísi Fili'auna n̄en̄ogb̄e né ũ.

²⁵ À si wà wée t̄áawa k̄n Luda gb̄en̄o de kuuna k̄n p̄onnaao durun guu guro plaaala.

²⁶ À diè kè wí kè wè dar̄ma Kirisi yānzi de Igipiti auzikila, zaake ziaa z̄i láadan à wée kúa.

²⁷ À ludanaanekena bé à tò à b̄o Igipiti, èe v̄ia ke Fili'auna p̄of̄enero, à zè ḡinḡin lánd̄s̄ à Luda kè wè e k̄n w̄eeroo è bà.

²⁸ À ludanaanekena bé à tò à Banla z̄ibaa diè k̄n aru mámana kpeele ḡuao, le malaika gb̄edederi t̄on̄o ke ñ daudun̄aro yānzi.

²⁹ Isarailin̄o Luda náane kè, ās̄ bikù Isia T̄ēaaa lán t̄oote kori bà. Kè Igipitin̄o ȳs̄a le, ben í dàníla.

³⁰ Isarailinɔ Luda náanɛ kɛ̀, aɔ́ táa ò wà lìga Yerikozi ai gurɔ swɛɛplaa, ben à b̄i kwè.

³¹ Kaarua Rahabu Luda náanɛ kɛ̀, à gu'asiigwarinɔ diɛ à ñ gwá maamaa, ben èe kaate kɔn ludayādarisainɔoro.

³² Mé be dia dɔɔ? Mé zé e mà Gidion yā oro ke Baraki ke Samusī ke Yefeta ke Dauda ke Samuēli ke annabinɔ.

³³ Aɔ́ Luda náanɛ kɛ̀, ben aɔ́ z̄l blè ḱinanɔa, aɔ́ yā ḡḡḡ gb̄enɔnɛ a zéa, aɔ́ lé kè Ludaa gb̄ēñne gbè è, aɔ́ m̄usunɔ lé nàkɔa,

³⁴ aɔ́ té pāsī dè, aɔ́ b̄ò f̄ēdaa lézī, aɔ́ gb̄āaa è ñ gb̄āasaikeɛ guu, aɔ́ pāsī kù z̄l guu, aɔ́ pè bori pānde z̄lkp̄enɔa,

³⁵ aɔ́ nɔgb̄ēnɔ né ḡenɔ f̄ē b̄ona gaan aɔ́ kp̄ám̄ma. Wà mè ò ñ gb̄ēkenɔa, ben aɔ́ giɛ wà ñ gb̄are, le wà f̄ē b̄ona gaan wà b̄o maa yānzi.

³⁶ Wà ñ gb̄ēkenɔ fabò, wà ñ gb̄ē kɔn fl̄ào. Wà m̄ò kà ñ gb̄ēkenɔa, wà ñ ká kp̄ésiaan.

³⁷ Wà ñ pápa gb̄èò wà ñ déde, wà ñ z̄k̄ōrɛ plaa kɔn sagasigio, wà ñ déde kɔn f̄ēdaao. Aɔ́ táa ò s̄ā b̄aa kɔn blè báao dana. Aɔ́ ḡò kori, wà w̄éé t̄ár̄ma, wà ïa dàr̄ma.

³⁸ Anduna kuuna e k̄ó sínyoro. Aɔ́ lik̄ōaa z̄ò s̄èn kɔn kp̄īīī musunɔ, aɔ́ kù gb̄ew̄eenɔ kɔn kokot̄ew̄eenɔ guu.

³⁹ Baa kè Luda gb̄ē pinɔ s̄áabu kp̄à ñ píngi a náanɛ kè aɔ́ kè yānzi, aɔ́e p̄ó kè à à lé gb̄ēñne ero,

⁴⁰ Luda ḡīake à diɛ, wà gwena maa e de ñ p̄ólaa, le aɔ́tonḡɔ papana wa sairo.

12

Luda a gb̄ēnɔ totona

¹ Beee yānzi wapinɔ se, lán s̄èedadeenɔ diwazi nà le, wà ɔ kp̄á p̄ó kè è kp̄áweenzi kɔn durun kè è wa kak̄un aagao píngi, wà bàkpak̄ōs̄ōna kè Ludaa diɛwe lé kɔn menao.

² Wà w̄éé pé Yesua kè b̄ò kɔn wa ludanaanekena zéo bens̄ɔ à zé p̄i kè papana. À gana lía f̄ò, èè à w̄iyá daro p̄onnaa kè diananɛ ena yānzi, ben à gàa à v̄éé Luda k̄iblekita ɔplazi.

³ À laasuu lé à yāa, lán à mena f̄ò kɔn durunkeri kè aɔ́ íbetɛ beee taka kp̄aonɔ, le àton kp̄asa a k̄á garo yānzi.

⁴ Zaake a ɔsikana kɔn durun-o guu, ée ze a gi ai a gaa a gaoro.

⁵ N̄s̄eȳīk̄ūyā kè wà òare lán n̄énɔ bà s̄aagun ȳɔ? Wà bè: Ma né, tó Dii e n totoo, ñton diɛ p̄āro.

Tó à kp̄ák̄ēnzi, ñton tó n k̄á garo.

⁶ Zaake gb̄ē kè Dii yezin è toto, è w̄éé tá gb̄ē kè à s̄i a né ūua.

⁷ À w̄éet̄amma diɛ totona ū. Luda bé èe beee keare, kè à n̄énɔn a ū yānzi. Né kee kuu kè à de ḡí à à totoz̄iɔ?

⁸ Tó èe a toto lán a né kp̄aaanɔ bàro, ēndē à n̄énɔn a ūro, ḡitas̄on̄enɔn a ū.

⁹ Wá denɔ v̄i anduna kè aɔ́ wa toto, ben wa ñ yā mà. Lán à de le nà, wà mì sie wa ninii Dene de beela wàḡò kuu.

¹⁰ Wa denɔ wa toto gurɔplaap̄ ū aɔ́ ɔnd̄ɔ lén. Luda è wa toto wa kaarana yānzime, le wa kuuna e āḡɔ adona lán à bà.

¹¹ Totonaa kee p̄onnaa v̄i a gurɔaɔro, sé p̄os̄iaa, m̄ode gb̄ē kè totona p̄i ñ k̄ékenɔ è à gbè e z̄āa b̄ona maa kɔn aafiao ū.

12 Beee yānzi à a ɔɔ kè aṣ g̃ò dɔazino k̃ɔn a gbá kè aṣ g̃ò teeno gba gbāaa,

13 à zé sé súusu, le amɔa kè ée t̃ɔt̃eɛno tón k̃ɔ̃ k̃uro, aṣ g̃ɔ k̃ɔn aafiao.

14 À wete àg̃ɔ nna k̃ɔn baade píngio, a kuuna g̃ɔ adona, zaake tó gb̃e kuuna adonaro, eé Dii ero.

15 À làakari ke, a gb̃eke tón kora Luda gb̃ekekenenazi à g̃ɔ f̃indio'a ù a té, à ìa da gb̃enɔa pari à ñ yakaro.

16 A gb̃eke tóng̃ɔ de p̃ap̃akeri ke ludayādarisai ù lán Isau bàro. À a daudukeze ya p̃ g̃en do blena yānzi.

17 Á d̃ɔ kè à sa'ole wete a dea zāa, ben Luda g̃ine. Baa kè à wete k̃ɔn wée'io, èe zé e à yā kè à kè liero.

Luda bà kuunaŋyo zi k̃ɔn à dufuo

18 Èe ke Sinai kp̃iii kè weé f̃ò wà ɔ kean a s̃ɔziro, kè èe té k̃u à gusiaa ṽi k̃ɔn gu b̃ugubuguo k̃ɔn zàg̃'iaa

19 k̃ɔn kákaki'ɔ k̃ɔn Luda kòto gbāaa. Kè Isarailino kòto p̃i mà, aṣ agbaa kp̃ane wà bè àton yāke oñne d̃oro,

20 zaake aṣé yā kè à dieñne kèkii f̃iro à bè: Baa p̃ókádee bé à nà kp̃iii p̃ia, wà pápa gb̃eò wà de.

21 Luda pitana p̃i né ṽia yāme maamaa ai Musa bè, ṽia a k̃u, ée lugalugaa.

22 M̃ode a s̃ɔ Zayɔn kp̃iizi k̃ɔn Luda W̃endide wete Yerusalemu kè kú musuo k̃ɔn à malaika pariparii kè aṣ kak̃ana gweeno

23 k̃ɔn daudu kè aṣ t̃ó k̃ena gweeno kak̃anao k̃ɔn Luda kè de gb̃e s̃anda píngi yākpaekeri ùuo k̃ɔn g̃ewāa gb̃e maa kè aṣ g̃ɔ papanano

24 k̃ɔn Yesu kè de Luda bà kuunaŋyo dufu yākekeri ùuo k̃ɔn à aru fāfāna kè èe yā maa oo de Abila p̃ólao.

25 À làakari ke àton g̃i yā'ori p̃i yā maziro. Lán gb̃e kè aṣ g̃i Luda lédamma mazi t̃ɔte k̃enɔ e b̃oro nà, wapino se, lán Ludaa e lé daawa zaa musu, tó wa kp̃ee line, weé wa p̃ó o d̃ɔɔ?

26 À kòto t̃ɔte lugaluga yā, ben à lé gb̃e à bè, é guu lugaluga g̃en do d̃o, èe ke t̃ɔte adonlo, k̃ɔn musuome sa.

27 Kè à bè, g̃en do d̃o, beee e beewe Luda p̃ókena kè eé lugalugaa p̃ino é g̃e zélame, le p̃ó kè è lugaroono e àg̃ɔ kuu.

28 Beee yānzi lán wée kpata kè è nigāroo blee nà, wà Luda sáabu kpá, wàg̃ɔ d̃onzi keene lán à yezi nà, wàg̃ɔ mì siene ṽiakenane guu.

29 Zaake wa Luda né té kè è k̃urmame.

13

Lédamma

1 À wée tā àg̃ɔ gb̃eke ṽi k̃ɔo.

2 À làakari d̃o nib̃oyaarikenaa, zaake len gb̃ekenɔ malaikanɔ yàari kè d̃ona sai le.

3 À tó gb̃e kè wà ñ ká kp̃esiaa guuno yā d̃agu lán á kúŋyo kp̃esiaan bà, k̃ɔn gb̃e kè wée wée t̃aarñmano, lán ámbé wée wée t̃aawa bà.

4 Baade gae ñsena da yā bèede ù. Aṣton ñ daek̃ii gb̃ās̃i kpáro, zaake Luda é yāpae k̃ɔn zinakerino k̃ɔn p̃ap̃akerino.

5 Yena ɔzi tón d̃bare aero. À ze k̃ɔn p̃ó kè á ṽio, zaake Luda bè: Mé n tónlo, mé p̃a kpanzi zikiro.

6 Beee yānzi weè kùgbāaa ke wà be:

Diin ma dɔnlɛri ũ,

vīa é ma kũro.

Bón gbēntee é f̄ à kemεε?

Sa yāpura ona

7 À tó a dɔn'aedee kè aṣ Luda yā òareenɔ yā dɔagu. À n̄ kuuna tàasi ke ai à léa à Luda náane ke lán n̄ bà.

8 Yesu Kirisi d̄onk̄ō ḡĩa k̄on gbàao ai gurɔ p̄ingi.

9 Àton tó wà a sāsā k̄on yā nibɔ pari dannenanɔoro. À maa wa swègbāaa e Luda gbēkeε guu, èe ke sa'opoble yā kè è àre ke ke gbē kè aṣ zèonɔneronlo.

10 Bisakuta sa'orinɔ zé vī wà sa'okii kè wá vī p̄obleε blero.

11 Sa'oriki è ḡε Ludakukiin k̄on tubɔ aruo durunnɔ k̄ennena yānzi, ben wè à ḡε kpata bùra kpεε.

12 Beee yānzi Yesu gá wéte kpεε se, à gbāsī b̄ò gbēnɔn k̄on a z̄inda aruo.

13 Wà bɔ wà gá à kiia bùra kpεε, wí wa k̄uo se.

14 Zaake wá wéte kè eéḡō kuu vī k̄ero, wéte kè èe m̄oon wa wée d̄ozi.

15 Beee yānzi wàḡō Luda sáabu kpá yāana sai Yesu ḡāzī wa sa'ona ũ. Gbaa kè à sisirinɔ è m̄on gwe.

16 À làakari d̄o maakena k̄on k̄ōgbēkenaaoa. Sa beee taka ona bé è ká Ludanε.

17 À a dɔn'aedeenɔ yā ma à mì siéñne, le aṣ e wà z̄ii ke k̄on p̄onnaao, zaake aṣò de gbē kè aṣé n̄ z̄i yā t̄sk̄é Ludanenɔ ũ. Tó aṣòe z̄ii keε k̄on lésuuo, eé àre kearero.

Lézammana

18 À adua kewe. Yákee e wa swè v̄iro, weèḡō yezi wàḡō kú wa d̄orɔa yā p̄ingi guu.

19 Má wée keawa à adua kemε, atēnsa mà e mà m̄ó a kiia k̄pakpaa.

20 Luda Aafiade kè wa Dii Yesu f̄εε b̄ona gaan sād̄ariki ũ a bà kuunawao gurɔ p̄ingi aru ḡāzī,

21 à a keke k̄on maa p̄ingio, le à à p̄oyezi ke à yā kè kàne ke wa guu Yesu Kirisi ḡāzī. Àmbe à gakui vī gurɔ p̄ingi, aami.

22 Ma gbēnɔ, ma wée kèawa àḡō lédamma yā p̄i k̄una k̄on menao, zaake takada kè má kèaree bítaro.

23 Àḡō d̄ō kè wà wa gbēndo Timoti gbàre. Tó à kà kè tia, wé m̄ó a gwa ledó.

24 À ì kpá a dɔn'aedeenɔa n̄ p̄ingi k̄on Luda gbēnɔ p̄ingi. Itali bùsudeenɔ ì kpàawa.

25 Luda gbēkeε keare a p̄ingi.

YEMISI

Yṣagwana

1 Yemisi, Luda kōn Dii Yesu Kirisio zòbleri bé à ì kpá Isaraili bori kuri awεεplaa kè aṣo faákṣananṵ.

2 Ma gbēnṵ, nawēa borii pari. À pṵ kè eé a lee diε pṵnna yā ũ,

3 zaake á dṵ kè a ludanaanεkεna yṣagwana é mεna iare.

4 À tó mεna papaawa, lε àgṵ dε gbē kāsaranṵ ũ wásawasa yāke kēsánaawaa sai.

5 Tó ɔndṵṵ e kēsāa a gbēkea, à wéε kε Ludaa, eé à gba, zaake è baade píngi gba pṵ nṵseṵ do taari'ena sai.

6 Tó à wéε kèa sṵ, à à náanε kε seka sai, zaake sekadee dε lán ko vlāa bàme. Guu kè Ìa kákan, gwen è gbēen.

7 Gbē beee taka tóngṵ daa é pṵ e Diiaro,

8 zaake à nṵse kuu plaplaame, ben ègṵ seka kεε yā kè èe kεε guu píngi.

9 Takaasidee kè kú wa té pṵnnaa kε, kè Luda à sè lezi yānzi.

10 Auzikidee pṵnnaa kε, kè Luda à bṵsa yānzi, zaake auzikideeno é gē zéla lán lávu kwεna bàme.

11 Ɔfántē è fεε kōn à puusu gbāaa, à lá è kori kú à vú è kwé à maakεε è yāa. Len auzikidee é kpá guuzi a bṵkṵtenanṵ guu lε.

12 Aubarikadeen gbē kè è yṣagwana fṵ ũ, zaake à bṵna maa gberan Luda é auzenna kè à à lé gbē gbē kè aṣo yeazinṵne kεne yàari ũ.

13 Tó yṣagwana gbē lè, àton be Ludanlo, zaake weé fṵ wà Luda yṵ wà gwa kōn à zaaaro, bensṵ àpì è gbēke yṵ à gwa kōn à zaaaro.

14 Baade yṣagwana è bṵ à pónidεna kiiame, ben è à wéε ble à à gáε.

15 Ben pónidεna pì è nṵ sí à né i durun ũ. Tó durun bíta kù sṵ, è gaa ime.

16 Ma gbē yenzideeno, àton a zīnda sāsāro.

17 Gba maa wásawasa píngi è bṵ musu De Luda pṵ gupurinṵ Kèri kiiame. È liero, à gupura'ì è lagoro.

18 À pṵyezi guu à wa i kōn a yā yāpuradeeo, lε wà e wàgṵ aε à pókεnanṵ té.

Yamana kōn à kεna

19 Ma gbē yenzideeno, à yā kè ma. Àgae yā ma kpakpaa a píngi, mṵde àton yā o kpakpaaro, àtongae pṵ fē kpakpaaro.

20 Zaake gbēntee pṵfē è mó kōn yā maa kè Ludaa yezioro.

21 Beee yānzi à ɔ kpá dà zaaa kōn yā pásì kè dàgulaanṵzi píngi. À yā kè wà tṵ a swèn, kè eé fṵ à a mì sí sí kōn zīndabusanao.

22 Àton a zīnda sāsāro, àton yā pì ma kōn swāo pāro, à zīi kεa.

23 Zaake gbē kè è yā ma, ben è zīi kεoroo dε lán gbē kè èe a zīnda gwaa dígi guu bàme.

24 À zīnda gwana gbera, tó à gē zéla, lán à dε nà è sán gṵṵme.

25 Gbē kè wéε té Luda doka papanazi kè è tó wà gṵ wēεnenṵ ũ, ben ègṵ gaao aε, è ma à sánlo, è zīi kεame, Luda é aubarika da adeen à yākenan.

26 Tó gbē a zīnda diε dṵnziri ũ, ben è a lé fṵro, èe a zīnda kεkεeme, èe dṵnzi kεε pāme.

27 Dɔnzikɛna wásawasa kè taari vī De Ludanɛroon yè: Wà tonɛnɔ kɔn gyaanɔnɔ gwa aɔ wɛndakɛɛ guu, wàgɔ wa zīnda kūna dɔ gbāsī sai anduna yā musu.

2

Gbɛ wɛɛ gwana

1 Ma gbɛnɔ, amɔa kè ée wa Dii Gakuide Yesu Kirisi náanɛ kɛɛnɔ, àton gbɛ wɛɛ gwaro.

2 Tó gbɛ gɛ̀ a kakɔana guu vura tanga kɔn pókásá tɛkɛnao dana, tó takaasidee kè bisa kásá gbāsī dana gɛ̀ se,

3 tó a wɛɛ tɛ gbɛ kè pókásá tɛkɛna danazi, tó a bènɛ à mɔ́ à vɛɛ gumaaan, tó a bè takaasideenɛ à gá à zɛ káa, kesɔ́ à mɔ́ à vɛɛ a gbá sae,

4 ée kɔ́ tɛ̀ boome, ée yā gwaa mɔnafikion gweroo?

5 À ma, ma gbɛ yenzideenɔ. Luda gbɛ kè aɔɔ de gbāasaideenɔ ũ anduna gbɛnɔnɛ sè aɔgɔ gbāa à náanɛkɛna guu, le wà kpata kè à à lé gbɛ̀ gbɛ̀ kè aɔɔ yezinɔnɛ ble.

6 Apinɔ sɔ́, ée gbāasaidee pinɔ kpe bɔɔ. Auzikideenɔ bé wè gbāaa bleawaroo? Aɔmbe aɔ̀ è a gáe wà gáao yákpakɛkɛkiaroo?

7 Aɔmbe aɔ̀ è tó nnaa kè kúawaa yakaroo?

8 Luda doka mīdee bè àgɔ ye a gbɛdaaazi lán a zīnda wèndi bà. Tó á yā pì kūna yāpura, ée yā kɛɛ a zéame.

9 Tó ée kɔ́ wɛɛ gwaa sɔ́, ée durun kɛɛme. Doka pì vɛɛawa a gɔ́ taarideenɔ ũn gwe.

10 Zaake tó gbɛ doka kūna píngi, tó à fù mèn dooa, à gɔ́ taaridee ũ à píngi guume.

11 Luda bè àton zina kero. À bè dɔ̀ àton gbɛ dero. Baa tó nɛɛ zina kero, tó n gbɛ̀ dɛ̀, n gɔ́ dokadarisaidee ũme.

12 Amɔa kè Luda é yā gɔ́gɔ́ao doka kè è tò wà gɔ́ wɛɛnɛnɔ ũu musu, àgae yā o àgae yā kɛ lán à kɔ́ siao ná.

13 Luda é yákpae kɛ kɔn sùusaideenɔ sùu sai, mɔde yā é bɔ kɔn sùudeeo nna.

Ludanaanekɛna kɔn maakenao

14 Ma gbɛnɔ, tó gbɛ̀ bè ée Luda náanɛ kɛɛ, tó è póke kero, bɔ́ yān gwee? Ludanaanekɛna beee taka é fɔ́ à à mī síɔ́?

15 Tó a gbɛ̀ mèn do, gɔ́gbɛ̀ ke nɔgbɛ̀ e pókásáa kɔn póbleeo takaasi kɛɛ,

16 tó a gbɛ̀ke bènɛ: Luda n gba aafia! Ñton tó ïa n dero! Ñ pɔ́ ble ñ ká! Tó èè wèndibadɔ̀bɔ̀ kpáaro, bɔ́n beee ũu?

17 Lɛme se ludanaanekɛna ado pókekesai né yā gème.

18 Tó gbɛ̀ n bè, nɛɛ Luda náanɛ kɛɛ, bensɔ́ méé yā kɛɛ, mé benne, ñ n ludanaanekɛna pókekesai ɔ̀ɔame, mé ma ludanaanekɛna ɔ̀ɔanne ma yákenaa guu.

19 Ñ sí kè Luda mèn dome. À maa. Baa táanɔ se, aɔɔ dɔ́ le, ben aɔ̀ègɔ́ lugalugaa.

20 Misaide! Pɔ́ kè tò ludanaanekɛna pókekesai pā, ñ yezi mà kánne n ɔ̀zĩɔ́?

21 Kè wa dezi káaku Ibrai a né Isaaku kpá sa'opɔ́ ũ, yā e bɔɔ nna à yákenaa yānziroo?

22 Ñ èsɔ́? À ludanaanekɛna kɔn à yákenao kpákɔzime. À yákenaa bé à à ludanaanekɛna bɔ̀ezi.

²³ Ben Luda yā kèkii pàpa kè à bè, Ibraī Luda náane kè, ben Ludaa tò yā bòn nna a náane kè à kè yānzì. Ben wà tó kpàne Luda gbēnna.

²⁴ Á ès? Yákèna bé è tò yā bō gbēo nna, èe ke ludanaanekena adonlo.

²⁵ Lemé dō kaarua Rahabu kè nna kōn Ludao a yákèna yānzì, gurō kè à gu'asiigwarinō diè à ñ gbaré zé kpāi guu.

²⁶ Lán mè ninisai de gè ù nà, len ludanaanekena pòkekesai de gè ù le se.

3

Léḡna

¹ Ma gbēnō, àton ke yādannerinō ù parirow, zaake á dō kè Luda é wée piti wa yādannerinōa yákpaekegurō zī de gbē kpaaanōla.

² Wa píngi weègō zāa yāa baabōremé. Tó gbē lé è à ásarukero, taarisaideeme, eé fō à a mè píngi gbāaa fō.

³ Weè aizi ká sōne, le à wa yā ma yānzime, ben weè à mile ble.

⁴ Kesō à goro'ite gwa ísiaala. Baa kōn à bítakeo kōn zàgà'ia gbāaa kè è vuao, à fībō néngome. Àmbe è à mile ble, ben à fīri è a poyezi dane.

⁵ Lemé sō, néne né mègu néngome, ben è ia dà kōn yā bítáo.

À gwa lán té néngo è sē bíta kpáta nà.

⁶ Néne de lán té bàme, àmbe anduna zaaa ù wa mè guu. È tò gbāsī gō kpá wa mèa píngi. Gèwáate bé è nakōre nénea, ben néne è té kpá wa anduna kuunan.

⁷ Gbēntee nòbōsētenō tòto kè píngi kōn báano kōn pótáa'onkuseano kōn kpōnō, à kpé èe kee ai tia,

⁸ mōde gbēke è fō à a néne tòto kero. Àmbe pō zaaa kè è ze teeroo ù. À pana sewētēo.

⁹ Nénen weè Dii wa De sáabu kpáo, ben weè éara wà gbēntee kè à kè lán a bà káo dō.

¹⁰ Lé dōnkō pìn sáabukpana kōn gbēkanao è bōn. Ma gbēnō, àtongō de lero.

¹¹ Íbōkii è í nna kōn í kyákyáo bō wèe dōnkō guu?

¹² Ma gbēnō, káká lí è né í kù ús? Geepi lí è né í kákáa ús? Lemé dō íbōki í sùkusukudee è í nnaa boro.

Ḷndō kè è bō musu

¹³ A té, dén yádōri Ḷndōdee úu? À dōańne a kuuna maaa guu kōn a yákenano kōn zīndabusana kè è bō Ḷndō guuo.

¹⁴ Tó á nòsegāano pásī kōn denlawetenao vī a swè guu sō, àton ía dāro, àton gí yápuraaziro.

¹⁵ Ḷndō beee taka è bō musuro, anduna pómé, a dà pómé, Íbilisi pómé.

¹⁶ Zaake guu kè nòsegāano kōn denlawetenao kún, gwen kōyāmasai kōn yā zaa píngio ègō kún.

¹⁷ Tó gbē Ḷndō kè è bō musu vī, káaku ègō gbāsī vīro, à gbera ègō yáketé vīro, è a zīnda busańne, è gbē yā ma, à sùu papana kōn maakena. È gbē tè boro, bensō ègō mōnafiki vīro.

¹⁸ Íbetemideri è kena kōo nnaa tō, ben è yā maaa kē.

4

Gbēnnakpana kōn andunao

¹ Bó bé è swèe kōn leokpakōao da a tée? Aḡè bō a poyezi kè aḡe kōde kee a mèguuno kiianloo?

² Eègō ye pōzi, mōde eè ero, ben eè gbē de. Eè pō ni de, ben eè pō kè ée pēea lero. Ben eè leokpakōa ke, eè swèe ke. Á vīro, kè eè wéé ke Ludaaro yānzime.

³ Tó à wéé kè, eè ero, kè eè wéé ke nòse maaaro yānzime, zaake eègō yezi à a bōkōte ke a pōnidenanō guume.

⁴ Náanesaideenō, á dō kè gbēnnakpana kōn andunao né íbetekpana kōn Ludaonloo? Gbē kè yezi à ke anduna gbē ūu gō Luda íbēe ūme.

⁵ Kè wà kè Luda yān wà bè, Ninii kè Ludaa dà wa guu nòsegōaano vī, ée daa yā pāameō?

⁶ Mōde gbēkeē kè Ludaa vīwao de beeela, zaake wà kè Luda yān wà bè: Luda è íbete kpá kōn íadārino, mōde à gbēkeē vī kōn zīndabuserino.

⁷ Beee yānzi à mì sie Ludane. Á gí íbilisine, eé bàa siare.

⁸ Á sō Ludazi, eé sōazi. Durunkerinō, à o bō durunn. Nòseplaadeenō, à a swè pípi.

⁹ Á sō dō kōn pōsiaao kōn wēndaao. Á a yáadna lie sōdona ū, à a pōnnaa lie nòseyakana ū.

¹⁰ Á a zīnda busa Dii aezī, eé a sé lezī.

¹¹ Ma gbēnō, àton kō tō zaaa síro. Gbē kè à a Yesude daa tō zaaa sí ke à à zaa bò, à Luda doka sèeda zaaa kè à à zaa bò. Tó n Luda doka zaa bò sō, à mārìn n ūro, à zaaborin n ū.

¹² Ludan dokadieri ū kōn yākpækerio. Àmbe à gbē mìsina kōn à kaatenao gbāa vī. Mpi sō, dén n ū, ke neè n gbēdaaa zaa boo?

Luda bà bōna

¹³ Á yā ma sa, amōa kè eè be, gbāa ke zia é gá mēewi, é vēe gwe wè do, é laa tá à àre e.

¹⁴ Á yā kè eé a le ziaa dō? Á dō lán a wèndi de nà? Á de lán sukaa bàme. Tó à kpà féte, ben è gē zéla gō.

¹⁵ Yā kè de à oon yè: Tó Dii wè, ben wá aafia, wé ke lán kè bà ke lán kè bà.

¹⁶ Tia sō ée ía dāa, a Luda bà bò. Íadāna beee taka borii maaro.

¹⁷ Gbē kè maakēna dō ben èe keroo durun kè.

5

Kpakēna auzikideenzi

¹ Amōa auzikideenō, à yā ma sa. Á sō dō à wii lé mōnzi kè eé a le yānzi.

² A auzikinō yāka, kòkōnō a pókāsāano blè.

³ A o kōtē kpà, ben à kōtēkpana pí é a da yān, eé a mè piti lán té bà. A auziki zi di gurō zāano.

⁴ Á ma! A kpasekēri kè aō a bura pōnō kèareenō blè, ben o pi yā Luda kii lè. Pókēri pino wiipena gē Dii Zīkpēde swān.

⁵ A a mè nnaa mà tōte kè a pōyeziyākēna guu. A mè kpà kaatēgurō pō ū.

⁶ A yā dà gbē maaanōla a n dēde, aōe giarero.

Mēna

⁷ Beee yānzi ma gbēnō, àgō mēnaa ai Dii mógurō zī. Á gwa lán búbari è a burapō bèede kēgurō dá nà. È mēna fō zaa pótōtōgurō ai kwēe.

⁸ Apino sō, à mēna fō à ze gbāa, zaake Dii mógurō kà kī.

⁹ Ma gbēnō, àton yākete kákōziro, le Luda tón yākpae keaoro yānzi. Yākpækēri pí zena kpēe fá!

¹⁰ Ma gbēnɔ, annabi kè aɔ yā ò yā kɔn Dii tɔnɔ, à mēna kè aɔ kè nawēakena guu zékpaé sé.

¹¹ Weè be aɔ aubarika vī, kè aɔ mēna fɔ yānzime. A Ayuba mēnakena baaru mà, á mà lán Dii kènè nà zāa, zaake wēnda kɔn sùuo papana Diia.

¹² Atēnsa ma gbēnɔ, àton la daro. Àton be á si kɔn ludambēeo ke tɔtɔeo kesɔ pɔ pándeoro. À tó a eè gɔ eè. À tó a auo gɔ auo, le yā tón vēawaro yānzi.

Aduakena ludanaanekena guu

¹³ A gbēkee e nawēa keɛɔ? À adua ke. A gbēke pɔɔ nnaɔ? À Luda sáabu kpá.

¹⁴ A gbēkee e gyāa keɛɔ? Adee sɔsi gbēnsinɔ sísi aɔ adua kené aɔ nɔsi kúa kɔn Dii tɔɔ.

¹⁵ Adua kè wà kè ludanaanekena guu é gyāree pì kékɔa. Dii é à gba aafia. Tó à durun kè yā sɔ, eé kēne.

¹⁶ Beee yānzi à a durunnɔ okɔne à adua kekɔne, le à aafia e. Gbē maa aduakena gbāa, è zīi ke maamaa.

¹⁷ Iliá né gbēnteeme lán wa bà. À adua kè maamaa, le lou tón maro, ben lou e tɔ tɔtɔaro ai wè aagɔ kɔn mɔ swēdooo.

¹⁸ À èara à adua kè dɔ, ben lou'i bò maamaa, tɔtɔe póblee kè.

¹⁹ Ma gbēnɔ, tó a gbē mèn doo kè yápura zéa, ben a gbēke èara à à dà zéa,

²⁰ à gɔ dɔ kè gbē kè tó durunkeri pì bɔ sásāzen à èara à sù, à à si gaaame, bensɔ à lá kù durunnɔla pari.

PITA TAKADA KAAKU

Tāmaa kè è ní n̄eroo

¹ Mamoma Pita, Yesu Kirisi z̄iri bé à takada kè kè Luda gb̄e kè āo de nib̄oño ù anduna kè guu, kè āo f̄aak̄ōana b̄usu kèkiin̄o guun̄oñe: P̄ontu, Galatia, Kapadosia, Asia k̄ōn Bitiniao.

² De Luda ḡiake à a d̄s, ben à a se, a ḡs à p̄s ù k̄ōn à Ninii gb̄āaa, le à mì sie Yesu Kirisine, à aru a gb̄āsī gogo. Luda gb̄ēke k̄ōn aafiao kaaraare.

³ Wà Luda wa Dii Yesu Kirisi De s̄āabu kp̄á! À s̄ùu b̄ita guu à wa i dufu k̄ōn Yesu Kirisi f̄eena gaan gb̄āaa, ben wá tāmaa kè è ní n̄eroo v̄i,

⁴ zaake t̄ubi kè dienaare ludamb̄e pi è yakaro, è gb̄āsī kp̄áro, à maa è yāaro.

⁵ Luda sorumi mà, le à a mì sí a náane kè ée kee yānzi, ben èe a d̄akpaa k̄ōn a gb̄āaa ai à gá b̄o m̄isina p̄io gupuraa gur̄o z̄āana.

⁶ Ée p̄onnaa kee k̄ōn yá p̄io, baa kè é nawēa ke ḡia féte ȳōgwana bori s̄ānda píngi yānzi.

⁷ Lán wè vura maa d̄s té guu nà, len ȳōgwana p̄in̄o e a ludanaanekena ȳō ò gwa le, zaake a ludanaanekena pi b̄e v̄i de vura kè à gakuì è yāala maamaa. Tó a b̄o maa, Luda é a s̄āabu kp̄á Yesu Kirisi sugur̄o z̄i, ée a kpe da k̄ōn gakuio.

⁸ Baa kè ée à ero, á yezi. Baa kè ée wée sīale zikiro, ée à náane kee, ben ée p̄onna bita kè ḡe onalaa kee,

⁹ kè ée a ludanaanekena gb̄e ee a m̄isina ù yānzi.

¹⁰ Annabin̄o ḡiake wà gb̄ēke kè Luda é keao yá ò, ās m̄isina pi yá gwà, ās à t̄aasi kè.

¹¹ Kirisi Ninii kè kú ní guu ḡiake à nawēa kè Kirisi pi é kee òñne k̄ōn gakuì kè ée à gberaa, ben āo w̄ete wà yá pi zé d̄s k̄ōn à gur̄o.

¹² Ben Ludaa tò ās d̄s kè yá kè āo ee oo pi de ní gur̄o p̄s ūro, a p̄ome. Tia sa baarunnakparin̄o yá pi òare k̄ōn Luda Nini kè Luda pi z̄i b̄ona ludamb̄e gb̄āaa. Baa malaikan̄o e osi kaa yá pi d̄snazi.

Kuuna adona

¹³ Beee yānzi à a laasuu vu iin, àḡs a z̄inda k̄una d̄s, a wée ḡs d̄s gb̄ēke kè Luda é keare Yesu Kirisi sugur̄o z̄izi seka sai.

¹⁴ Lán á de Luda né kè āo ee à yá maan̄o ù nà, àton tó dà zaaa kè á v̄i yá a w̄esiagur̄o d̄are aero.

¹⁵ Ludaa kú adoname. Lán à a sisi à a se nà, àḡs kú adona a yākena píngi guu.

¹⁶ Zaake wà kè Luda yān wà bè:

Àḡs kú adona,

zaake má kú adoname.

¹⁷ Zaake Luda è yākpae ke k̄ōn baadeo a yākenaa ní wée gwana sai, tó ée à sisii De, à v̄ia kene a nib̄okee guu kè.

¹⁸ Á d̄s lán Luda a b̄o kuuna kori kè de a f̄eakaarayá ūu guu nà. Ludaa e a bo k̄ōn p̄s kè à gakuì è yāaoro lán vura ke kondogi bà,

¹⁹ à a bo k̄ōn Kirisi aru gakuideeome, kè de lán s̄āne b̄or̄o kè b̄ōgb̄e v̄iro à gb̄āsī v̄iroo bà.

²⁰ Luda ḡiake à à diè zaale èe anduna k̄aero, ben à b̄oore gupuraa gur̄o z̄āa k̄ēn̄o z̄i.

²¹ Beee yānzin ée Luda náane keezi. Luda à bò gaan à gakui kpàa, le à e à a náane ke, a wée g5 dɔzi.

²² Lán misina yápuraane a gbāsī gògo nà, ben á gbēkeē vī kōo mɔnafiki sai, àg5 yekōzi kōn nōseo do.

²³ Luda a i dufu kōn a yā wèndidee kè èg5 kuu gbāaa. Yā pì de p3borii kè è gaa ūro, p3borii kè è garoomε.

²⁴ Baade píngi de lán sè bàmε, a5 gakui de lán sèvu bàmε píngi.

Sè è gaga, à vú è kwé,

²⁵ mɔde Dii yā èg5 kuu gurɔ sánda píngi. Yā pì bé à de baaru nnaa kè wà kpáaree ū.

2

Gbè wèndidee

¹ Beee yānzi à yā zaa píngi tó kōn egetona píngio kōn mɔnafikio kōn nōseg5aanɔ kōn kōyakanao.

² Lán nékpántēnɔ èg5 yō'i ni deē nà, àg5 Luda yā kè de lán zwi'ipu wásawasa bà ni deē le se, le à e à bíta kū a misina zé guu,

³ tja sa kè á d5 kè Dii maa.

⁴ Á s5zi, àmbe gbè wèndidee kè wà gizi ū, mɔde Luda à sè bèedeē ū.

⁵ Apinɔ s5, àmbe gbè wèndidee kè Ludaa e a kpé ēε booonɔ ū. Àmbe à gbàgbārinɔ ū, eè saa kè è káne o kōn à Ninii gbāaa Yesu Kirisi gāzī.

⁶ Zaake wà kè Luda yān wà bè:

N'gwa, mée gbè diē Zayɔn,

ēdaεgbε bèedeē kè má sè ū.

Wí é gbē kè èe à náane keē kūro.

⁷ Á de gbè bèedeē ū amɔa kè ée à náane keēnɔne, mɔde à de le gbē kè a5ɔe à náane keeroonɔero.

Gbè kè kpéborinɔ pā kpāzi

bé à g5 kpé gooda gbè mīdeē ū.

⁸ Lemε dɔ à de:

Gbè kè wè gēn sía ū,

gbèsi kè wè kpáala wà léε ū.

A5 gēn sía, kè a5ɔe Luda yā daro yānzi. Len Ludaa diēine le.

⁹ Àmbe borii kè Luda n sēnɔ ū, kīnanɔ kōn sa'orinɔ ū, à gbē kè a5ɔ kú adonano ū, le àgae Luda kè à a sisi a bɔ gusiaan, à gēao a gupura bɔnsae guu sáabu kpá.

¹⁰ Á de Luda gbēnɔ ū yāro, mɔde tia a g5 n ū.

Ludaa e sūu keao yāro,

mɔde tia à kèao.

Kuuna ludanaanekerisainɔ té

¹¹ Ma gbē yenzideenɔ, lán á de nibɔ kōn bɔamɔnɔ ū nà anduna kè guu, mée lé daawame, à mì kē a dà zaa kè a5ē zī káaonɔa.

¹² Àg5 kuu gbē bèedeēnɔ ū kifinɔ té. Lemε baa tó a5 à diē zaakerinɔ ū, tó a5 yā maaa kè ée keēnɔ è, a5é Luda sáabu kpá gurɔɔ kè ée m5úzi.

¹³ À mì siε ikodee kè gbēntee diēnɔne n píngi Dii yānzi, kína kè gbāa vī deñlaan yoo,

14 ke gbāadee kè à diè à wée tā zaakerinɔ à maakerinɔ sáabu kpá.

15 Luda poyezin yè: A yāmaakena sàabu é yɔnkɔ wéesiadeenɔ lé yīteíne.

16 Àgɔ wēenɛnɔ ũ, mɔde àton tó a gɔna wēenɛnɔ ũu gɔare zaakena zé ũro. Àgɔ kuu Luda zɔblerinɔ ũ.

17 À bèè li gbē píngine. Àgɔ ye a Yesude daanzo. À vīa ke Ludanɛ. À bèè lí kīnane.

18 Zikerinɔ, à mì sie a diinɔne, à bitakee dɔ́nne yā píngi guu. Èe ke dii maa nɔsedodeenɔne ntēenlo, mɔde kɔn ń gbē pásinɔome se.

19 Tó wà wée tǎawa pǎ, tó a mena fɛ́ Luda yǎnzi, bee sáabu vīare.

20 Tó wà a gbē a taari yǎnzi, tó a mena fɛ́, bee tó nnaa vī máa? Mɔde tó a nawēa kè yā maaa kè á kè yǎnzi, tó a mena fɛ́, Luda é a sáabu kpá.

21 Beee yǎnzin Luda a sisi à a sezi. Kirisi nawēa kèare, à zé òdɔaare, le àgɔ té à kèsegbezi yǎnzi.

22 Èe durun kero,
wèe ma à egge tòro.

23 Kè wà à sɔsɔ, èe yā sínlaro. Kè à nawēa kè, èe yā pásí ke ońnero, à zè kɔn Luda yǎkpaekeri maaaome.

24 Àmbe à wa durunɔ di à mià à gào lía, le wa bà tóngɔ kú kɔn durunɔ dɔro, wàgɔ kú maakena guu. À flǎgbenɔ bé wà wa gba aafia.

25 Zaake a sāsá lán sǎanɔ bà yá, ben a ae dò a Dàri kɔn a Dákparioa tia sa.

3

Kuuna kɔo

1 Nɔgbēnɔ sɔ, à a zīnda kpá a zǎnɔa. Tó aɔ gbēkenɔ e Luda yā daaro, a kuuna é ń lie. Baa tó ée yáke ońnero,

2 aɔé e kè á kuu gbāsí sai, bensɔ a a zīnda kpámma.

3 Àton tó a nɔmaakee gɔ mèbaa pɔ ũro, mitána ke nɔmaablebɔnɔ ke pɔkásadanán yoo.

4 Mɔde àgɔ de a nɔse guu yá kè è yáaroo ũ, nɔseyī kɔn zīndabusanao. Beee bé à bèè vī Ludanɛ.

5 Zaake len nɔgbē dɔnziri kè aɔ wée dɔ Ludazi yǎanɔ ń zīnda kèke le, aɔ ń zīnda kpà ń zǎnɔa.

6 Len Sara de le, è Ibraī yā ma, è à sisi Baa. Tó ée yā maaa kee, tó ée pɔ kè wè vīa kenɛ yā daaro, a Sara dà sèn gwe.

7 Gɔgbēnɔ sɔ, àgɔ kúnyo nɔgbēkeɛ dɔnańne guu, àgae yā mańma, le pɔke tón kpáare a aduakena guuro, zaake á de wèndi gɔblerinɔ ũ ledome.

8 Beee gbera àgɔ ledole vī kɔo a píngi. Àgɔ kɔ wènda dɔ, àgɔ yekɔzi, àgɔ gbēkeɛ vī kɔo, à busakɔne.

9 Àtongae à zaaa fīa bo kɔn à zaaaoro. Àtongae gbē kè à a sɔsɔ sɔsɔro. À sa maaa one, zaake Luda a sisi, le à aubarika daagu yǎnzime.

10 Gbē kè yezi a wèndi gɔ maa,
bensɔ à yezi a kuuna gɔ nna,

à a lé kú kɔn yǎzaa'onaɔ,
àton tó egge bɔ a lénlo.

11 Adeɛ kpɛɛ li à zaaane, à à maaa ke,
à aafia zé wete, àgɔ tézi.

12 Zaake Dii ègɔ gbē maaanɔ tǎasi ke,

è swā kpá ní aduakenanɔzi,
mɔde è m̀kpɛɛ zu zaakerinɔne.

Nawēakena maakena yānzi

13 Tó á aīa vī k̄n maakenao, dé bé eé wée tāawaa?

14 Baa tó a nawēa kè maakena yānzi, á aubarika vī. Àtongae vīa ke aṣ wéetāmmananero, àton tó a swè degero.

15 Á Kirisi dṣ Dii ũ a swè guu. Àgṣ kú soru guu gurṣ p̄ngi, le à e à yā we gbē kè èe a laa yā kè á wée dṣzi mizila.

16 Àgae oñne busebuse k̄n bèlinnenao. À oñne k̄n nṣepuraa do, le wí gbē kè aṣṣe a sṣṣṣ a yāmaakena Yesu zén yānzinṣ kú.

17 Nawēakena Luda p̄yezi guu yāmaakena yānzi maa de nawēakena yāzaakena yānzila.

18 Kirisi gā ḡn do durunk̄nna yānzi. Taarisaidee gā wamṣwa taarideenṣ yānzi, le à e à gáwao Luda kiia. Wà à dè mèbaa guu, ben Luda à vù ninik̄ɛ guu.

19 À ninik̄ɛ pi guu à gāa à waazi kè gèwāadee kè wà ní ká kpésiaannṣ.

20 Aṣ bṣ Luda yā kp̄ɛɛɛ yā, gurṣ kè à mēna ai Nuu gāa à goro'ite kè à yāao. Gbē kè aṣ bṣ ín aafia goro pi gāz̄inṣ pariuro, gṣṣṣ sṣraagṣm̄e.

21 Í pi bé à de a batisikena kè è a mì sí tiaa taka ũ. Batisikena pi né mè gbās̄igogona yānlo, légbēna Ludane k̄n nṣepuraaome. È ní mì sí, kè Yesu Kirisi bṣ gaan yānzi.

22 Á gbāaa blè malaikanṣa k̄n tāanṣo k̄n ní gbāadeenṣ k̄n ní ikodeenṣ, ben à tà ludambe, à kú Luda ṣplaazi.

4

Bṣna kuuna ziin

1 Lán Kirisi nawēa kè a mèbaan nà, apinṣ se à nṣe beee bori sé, zaake gbē kè nawēa kè a mèbaan, adee mì kè durun-ame.

2 Gurṣ kè gṣare a kuuna guu, a dà zaaa tóngae ṣbare ae ṣṣro, sé Luda p̄yezi.

3 A kuuna kifinṣ yākena guu yāa mò le. Yā á kú wísaiyākena guu k̄n mèbaayā nidenaṣ k̄n wēdekenao k̄n pāpā kṣkṣo k̄n wēmikṣkṣ bèeṣo k̄n tāagbāgbāna kè Luda zàn-o.

4 Kè eé kakṣaño aṣ pāpā bíta pi k̄na guu ṣro, è keñne yābṣnsae ũ, ben aṣṣe a tṣ zaaa sí.

5 Aṣé ní yākenanṣ tṣkē Ludane, kè à yākp̄aekena k̄n gbē bèenṣ k̄n gèwāadeenṣ sorumi mà.

6 Wà baaru nnaa kpà baa gèwāadee pinṣne se, le aṣ e wāgṣ kú ninik̄ɛ guu lán Luda bà, baa kè yā vēñma mèbaa guu lán gbē p̄ngi bà.

Ludayadarinṣ

7 Pṣ p̄ngi yāana kà k̄i. Beee yānzi àgṣ kuu làakarideenṣ ũ, àgṣ a z̄inda k̄na dṣ, le àgṣ adua k̄ɛ yānzi.

8 Yā kè de à pingilaan yè: Àgṣ yekṣzi k̄n nṣeṣo do, zaake yenzi è pṣ kúe durunnṣa pari.

9 À kṣ yāari ke yāketekana sai.

10 Lán Luda gba dà a baadenṣ nà, à ṣokṣle ludangba bori doodo z̄ikeri maaanṣ ũ.

11 Gbē kè de waazikeri ũ, à Luda yā oñne. Gbē kè de donleri ũ, à donle kōn gbāaa kè Luda à gbào, le à Luda tó kpá yā píngi guu Yesu Kirisí gāzĩ. Àmbe à gakuí vī kōn gbāaa guro píngi! Aami.

Nawēakena tena Yesuzi yānzi

12 Ma gbē yenzideen, àton tó yōagwana pásĩ kè èe a lee bọ a sae lán yā dufu bé à a lee bàro.

13 Lán a bà kú Kirisí nawēakena guu nà, à ponnaa keo, le à e àgō ponna bíta vī gurō kè Kirisí pì é bọ gupuraa kōn gakuio.

14 Tó wà a sōsō Kirisí tó kè kúawa yānzi, á aubarika vī, zaake Luda Nini Gakuidee kúawa.

15 A gbēke tón nawēa ke gbēdena ke kpāi'ona ke zaakena ke gude yānziro.

16 Tó a nawēa kè a Yesudeke yānzi, àton keare wíyá ũro. À Luda sáabu kpá ke Yesu tó kúawa yānzi.

17 Zaake wétammagurō kà, Luda gbēnōn à nàányo. Lán wámbe à nàawao káaku nà, eé mì de kōn gbē kè aō gí Luda baaru nnaa mazinō diamē?

18 Zaake gbē maaanō mīsina kè zĩ'ũ,

yā é bọ kōn ludayadarisainō kōn durunkerinō diamē?

19 Beee yānzi gbē kè aōe nawēa kee Luda poyezi guunō n zĩnda na n Keri nánedeene a ozi, aō kpé gō yā maa kee.

5

Luda sa kpása gwana

1 Mée lé daa a gbēnsinōa sa. Gbēnsin ma ũ se. Má de nawēa kè Kirisí kè sèedadee ũ, bensō ma bà kú kōn gakuí kè eé bọ gupuraa se.

2 Àgō de kpása kè Ludaa kàaree dārinō ũ. À o ligazi kōn poyezinao, èe ke tiasinlo, lán Ludaa yezi nà. Èe ke o wetena yānzinlo. À ke kōn nòseo do.

3 Àtongae gbāaa ble gbē kè wà n náare a ozi pìnaro. À tó a kuuna gō a sāa pino daa zéa,

4 é kífura kè à gakuí è yāaroo e gurō kè Sádāriki é mó.

5 A gōkparenō sō, à a zĩnda kpá gbēnsinōa. A píngi à a zĩnda busakōne, zaake: Luda è íbete kpá kōn ñadārinō, mōde à gbēke vī kōn zĩndabuserinō.

6 Beee yānzi à a zĩnda busa Luda gbāadeene, eé a sé lezi gurō kè à diēa.

7 À a yā'ammanō tōne píngi, zaake è làakari dōawa.

8 A wée gō dō, àgō kú a làakaria. A íbee íbilisi de lán músu o dōri bàme. Èe kpáe keeazi, èe gbē wetee à kú.

9 À gíne, à ze gbāa ludanaanekena guu, zaake á dō kè a Yesude daa kè aō kú anduna guunō n píngi e nawēa dōnkō pì keeme se.

10 Luda Aubarikapingide a sisi a gakuí kè è yāaroo Kirisí guu. Tó a nawēa kè fète, eé a bọ maa, eé a ze gíngin, eé a gba gbāaa, eé a kāsāa pée.

11 Àmbe à gbāa vī ai gurō píngi! Aami.

Lézammana

12 Wa gbēndo Silasi bé à lá néngo kè kēmēare. À kuume gbē nánadee ũ. Ma lé dàawa, má de à sèedadee ũ kè yā kè má ò de Luda gbēke yāpuraa ũ. À zēo gíngin.

13 Babilōnu gbē kè Luda n sé lán a bànō i kpàawa. Ma né Maaku i kpàawa dō.

¹⁴À ì kpákṣa kṣn lépekṣanao yenzi guu. Luda amṣa kè á kú Kirisi guunṣ gba aafia a píngi.

PITA TAKADA PLAADDEE

Yapurakpana sisina kè Luda wa sisia

¹ Ma Simo Pita, Yesu Kirisi zòbleri, à zìri, mámbe ma takada kè kè gbè kè wa Luda wa Mìsiri Yesu Kirisi nì gbá zé a5 a náane kè lán wa bà a maakεε gāzĩnɔne.

² Gbèke kɔn aafiao g5 papanaawa Luda kɔn wa Dii Yesuo d5na guu.

³ Luda wa se wàg5 kú a gakuì kɔn a maakεεo guume, à tò wá a d5, ben à ludakεgbāaa wa gba p5 kè k5 sio wàg5 vī, le wa kuuna e à ke sēnkpe kɔn à yāo.

⁴ Len à yā bíta bèede kè à à lé gbèweenɔ kèwe le, le à yānzi wà bɔ anduna dà zaa kè è nì yaka guu wà Luda kuuna taka sé.

⁵ Yā beee yānzi à aīa ke maamaa, à Luda náane ke maakεna guu, à yā maa ke d5na guu,

⁶ àg5 d5na vī a zĩnda kũna guu, àg5 a zĩnda kũna d5 mena guu, àg5 mena vī nana Ludazi guu,

⁷ àg5 nana Ludazi k5gbεkeεε guu, àg5 gbεkeεε vī k5o yenzi guu.

⁸ Zaa ke tó á yā beeenɔ kũna, ben a5ɔe kaara, ég5 kuu pā kaarana sairo wa Dii Yesu Kirisi d5na guu.

⁹ Gbè kè yā beeenɔ kũna s5ro, à a wée kpàk5re, à g5 vīa ũme. À sàñ kè Luda durun kè à kè yāanɔ kèare.

¹⁰ Beee yānzi ma gbēnɔ, à aīa ke à yāpura kpá sisina kè Luda a sisi à a seεa. Tó ée yā beeenɔ keε, é fu zikiro.

¹¹ Len weé gbāake kpāazi maamaa le, ég5 kú kɔn wa Dii wa Mìsiri Yesu Kirisio à kpata kè è yāaroo guu.

¹² Beee yānzi, baa kè á yā beeenɔ d5, bens5 a kāsāpeεna yāpuraa kè á kũna guu, még5 yā pĩnɔ dɔagume.

¹³ Gurɔɔ kè má kpé kú ma sò guu, méε daa à maa màg5 té kaaagu yā pĩnɔ dɔaguna yānzi.

¹⁴ Má d5 kè ma bɔna ma sòn gurɔɔ é ká tia, lán wa Dii Yesu Kirisi gĩake à òme nà.

¹⁵ Mé aīa ke, le yā pĩnɔ e àg5 dɔagu gurɔ pĩngi ma gaa gbera.

Kirisi gakuì sèedadeens

¹⁶ Kè wa wa Dii Yesu Kirisi suna kɔn gbāaaò òare, wée té gara kè wà dà kɔn 5nd5ɔziro. Wa wée sì à bítakeεleme,

¹⁷ gurɔɔ kè De Luda bèe line à à t5 b5. À Luda bíta gakuide kòto mà à bè a Né mèn do léle yenzideen à ũ, à yā è káare.

¹⁸ Wa kòto kè b5 ludambεε pi mà gurɔɔ kè wá kúo kpĩii kè à kú adona musu.

¹⁹ Beee dɔɔawe kè yā kè annabinɔɔ ò né yāpurame. À maa à làakari dɔ yā pìa fitia kè èe gu bùgubugu puu ũ ai gudɔnao sɔsɔne g5 gá fεε a swèn, le guu dɔawa.

²⁰ À kè deñlaa sa àg5 d5 kè gbèke è f5 à yā kè annabi kè Luda yāñ bɔk5te a zĩndaro.

²¹ Annabinɔ yāke è bɔ gbēntee pɔyezi guuro, a5 Luda yā ò lán à Ninii d5ñne aε nàme.

1 Annabi egeyano bò yá Isarailano té. Len egeyádannerino é bo a té le se. Aṣé egeé kè è tó wà kaate ká Luda yádannen, aṣé lé sé Dii kè n bózi, aṣé n zinda kaate kándo.

2 Weé téñzi pari aṣ wísai yákèna guu, weé yápura zé zaa bo aṣ yánzi.

3 Aṣ wákúkèna guu aṣé a ble kōn egeé kè aṣé bleao. Yákpae vèémma à gí kè, ii è na n Kaateri wéenlo.

4 Zaa ke Luda e malaika kè aṣ durun kèno tóro, à n ká kokotèwèe siaa kè kú gīzīgīzī guu, àgō n kúna ai yákpaekegurō zī.

5 Èe anduna zi kōn a yádarisaidee kè aṣ kú à guuno tóro, à tò í dàńla. Mōde à Nuu kè è maake na waazi kee bō kōn gōon swēplaa pāndeno.

6 À yá dà Sōdōmu kōn Gōmōraola à n káate aṣ gō túbu ũ, à n ké le yá kè èe ludayádarisaino lee sèeda ũ.

7 Mōde à Lutu bō, gbē maaa kè à nōse yáka dokadarisaidee pino wísaiyákèna yánzi.

8 Gbē maaa pì kú n té, yá zaaa kè èe ee bensō èe maa lán guu e dōo nà òa kè à nōse maa yánzi.

9 Tó leme, le Dii gbē kè naaziino bōna yōagwana guu zé dō, bensō à gbē zaaa kúna dō le à wéé taa yákpaekegurō zī.

10 À pásīn sa gbē kè aṣé kya ká dokanno ũ, aṣ mè dà zaaano bé è dōrīne ae gbásīkèna guu.

Egeyádanneri pino né kùgbāade wadadeenome. Dōkèna kōn malaika gakuideeno è n vīa kuro.

11 Malaika kè aṣ gbāa kōn n ikoo de egeyádanneri pinolaano è we wà n tó zaaa sí aṣ yá dirīma Dii aéro.

12 Gbē pino è yá kè aṣ à gbá dōroo zaa bome. Gbēntee báa bé à dańla, aṣo laasuu vīro. Wà n í, le wà n kúkú wà n dede yánzime. Aṣé kaate lán nōbōno bà,

13 weé à zaaa kè aṣo kè fīa bońne. Dàzaakèna fáantè è keńne nna. Gurōo kè aṣo pó bleao, aṣé pōnnaa ke kōn n pōnidenano. Aṣ kuuna a té né seeme kōn gbásio.

14 Zinakèna kú n wéea, durunkèna è móńmaro. Aṣé mōnafiki ke gbē kè Luda yá e kásaa péé n guuroonone. Wákú n swè blè. Luda lé keńne.

15 Aṣ sāsā, aṣ kè zé súusua, aṣ zé dōnkō sè kōn Bēo né Balamu kè ye o zaaazio.

16 Zaaki pólēgboo'ina yá òne lán gbēntee bà, à kpákēzi à zaakèna yá musu, à gīne kōn à mīsayákènao.

17 Gbē beeno de lán bia kè aṣ í bábano bàme, lán lousisina kè gè zéla kōn ĩao bà. Gusia niginigin Luda dieńne yàari ũ.

18 Aṣé ĩa kori bíta dā, aṣé òndōo ke gbē kè aṣ bō sāsāzen dufunone kōn dàzaayāo kōn wísaiyāo.

19 Yá kè è n yaka zōnon n ũ, ben aṣé gōna wēeneno ũ lé gbēńne. Zaa ke baade píngi né yá kè à swè blè zōme.

20 Tó aṣ bō anduna yágbásīkènan wa Dii wa Misiri Yesu Kirisi dōna gāzī, ben aṣo tò yá pì ẹara à n kagura kè, à n swè blè, aṣ kuuna zāa zaa de à káakupla.

21 Tó aṣo yápura zé dō yāro, le beee maańne de kè aṣo dō gbasa wà kpēe lī Luda yá kè wà dàńnenela.

22 Yáasi kè wà kè kèno pàpa n musu yápura: Gbēe è ẹara a pisizi. Leme dō: Alēde kè wà à zú ò è ẹara à máemaē bōtongamme.

3

Dii mógurɔɔ zĩ

¹ Ma gbē yenzideenɔ, lá plaadee kè má kèareen yè. Lá mèn plaaa pìnɔ guu píngi ma yá dɔagu, le à vu iin kɔn laasuu maaaoɔɛ.

² Má yezi yá kè Luda annabinɔɔ ò yáano dɔagu kɔn yá kè wa Dii wa Mìsiri diɛ a zĩrinɔne aɔ òareeo.

³ Àgɔ dɔ zaa káaku kè gurɔ zāanɔa zĩndapɔyezikerinɔ é mɔ wà a lalandi ke

⁴ wà be: Èe a mɔna lé gbēroo? À kú máa? Wa denɔ gà, mode pɔ píngi kú a gbèn zaa lán Luda anduna kàe nàme.

⁵ Kè Luda yá ò yá à musu kɔn andunao kè, aɔ yá pì kpà swákoto. À tɔɔte bɔ ín, à à kè í pì gāzĩ,

⁶ í pì bé à dà anduna káakupɔla, à à kàate.

⁷ Luda yá'ona dɔnkɔ pì bé à tò musu kɔn anduna tiaa kèo diena té pɔ ũ ai gurɔɔ kè eé yakpae ke kɔn a yádarisaideenɔ, à ñ kaate.

⁸ Ma gbē yenzideenɔ, àton tó yá kè sāaguro: Gurɔ doo de Diine lán wè wàa sɔɔroo bàme, wè wàa sɔɔro sɔɔ denɛ lán gurɔ doo bàme.

⁹ Dii mèkpete vī kɔn yá kè à à lé gbè kenao lán gbēkenɔ e daa nàro, èe mena keeaooɔɛ. À yezi gbēke kaatero, à yezi gbē sānda píngi nòse lieme.

¹⁰ Dii mógurɔɔ zĩ égɔ de lán kpāi mɔna bàme. Zĩ beeeaa musu é gē zéla bioo, à pónɔ é té kú wà pia, tɔɔte kɔn pɔ kè kú à guunɔ égɔ kuu dɔro.

¹¹ Zaake pɔ píngi é kaate le, gbē kparee boriin égɔ de à ũu? À tó a kuuna gɔ adona ludayādarinɔ ũ

¹² wéedɔna à mógurɔɔzi, à aĩa ke gurɔɔ pì ká kpakpaa. Zĩ pia musu é kaate kɔn téo, à puusu wāaa é à pónɔ yó.

¹³ Wapinɔ sɔ, wa wéé dɔ ludambe dufu kɔn tɔɔte dufuozi kè Luda à lé gbèwee. Gwen maakena égɔ kún.

¹⁴ Beee yānzi ma gbē yenzideenɔ, a wéedɔna gurɔɔ pizi guu à aĩa ke àgɔ kuu see sai taari sai, àgɔ nna kɔn Ludao.

¹⁵ À wa Dii menakena diɛ mìnina ũ, lán wa gbē yenzide Pɔlu takada kèare nà kɔn ɔndɔɔ kè Luda à gbào.

¹⁶ Yá pìnɔn Pɔlu ò takada kè à kènɔ guu píngi. À lá pì gukenɔ dɔrɔ dɔna zĩ'ũ. Wéesiadeenɔ kɔn gbē kè aɔ zena gbāarooɔ è yá pìnɔ lie kpéegānda, lán aɔè ke nà kɔn Luda yá takada kpaaanɔ. Len aɔè ñ zĩnda da kaatenan le.

¹⁷ Apinɔ sɔ ma gbē yenzideenɔ, lán á yá pì dɔ nà kò, à làakari ke, le dokadarisaideenɔ tón a sāsá kɔn ñ egeeroo. Aton bɔ a zena gbāaan à léero.

¹⁸ Àgɔ gbāa wa Dii wa Mìsiri Yesu Kirisì gbēke kɔn à dɔnao guu. Àmbe à gakui vī zaa tia ai gurɔ píngi! Aami.

YOHANA TAKADA KAAKU

Ya wèndidee

¹ Yá kè kuu zaa káaku, kè wa à yá mà, ben wa à è kɔn wéεo, wa à gwà, wa ɔ kèa, Yá wèndidee pi baarun wée kpaare.

² Wèndidee pi bɔ gupuraaa, wa à è, wámbe à sèdadeeno ũ. Wèndidee pi kú De Luda kiiame yá, ben à bɔ à mɔwazi. À baarun wée kpaare.

³ Yá kè wá mà bensɔ wá èn wée ooare, le apinɔ se à e àgɔ kúwao kɔ gbɛnɔ ũ, zaake wá kuu kɔ gbɛnɔ ũ kɔn De Ludaome kɔn à Né Yesu Kírisi piɔ.

⁴ Wée yá kènɔ ooare le wa pɔnnaa e àgɔ papana.

Luda né gupuraame

⁵ Baaru kè wá mà à kiia, wée kpaareen yè: Luda né gupuraame, gusiaa kú à kiiaro, baa féte.

⁶ Tó wa bè wá kúo kɔ gbɛnɔ ũ, ben wá kú gusiaan, εγεεn wée too, wée zii ke yápuraaaro.

⁷ Tó wá kú gupuraan, lán Ludaa kú gupuraan nà, èndɛ wá kuu kɔ gbɛnɔ ũ, à Né Yesu aru è wa durun píngi kèwa.

⁸ Tó wa bè wá durun víro, wée wa zinda kekεεme, yápuraa kúwaro.

⁹ Tó wa wa durunɔ ò Ludanɛ, à náane ví è yá ke a zéa, eé wa durun pínɔ kèwa, eé yá zaa píngi worowa.

¹⁰ Tó wa bè wée durun kero, wa Luda diε εgedee úme, à yá kú wa swè guuro.

2

¹ Ma né yenzideenɔ, mée yá beee ooare, le àton durun kero yánzime. Mɔde tó a gbèke durun kè, wá zenyodee ví De Luda kiia, àmbe taarisaidε Yesu Kírisi ũ.

² Àmbe wa durunɔ agbaakpabɔ ũ. Èe ke wa durunɔn adoro, kɔn anduna píngi gbɛnɔ pómε.

³ Tó wá yá kè à dienɔ kúna, beee òɔawe yápuraa kè wá à dɔ.

⁴ Tó gbè bè á à dɔ, ben à à yá kè à dienɔ kúnaro, εgedεεme, yápuraa kú à swè guuro.

⁵ Gbè kè à à yá kúna sɔ, Luda yenzi papana à guu yápuraa. Pɔ kè eé tó wá dɔ kè wá kú à guun yè:

⁶ Gbè kè bè á kú à guu, séde àgɔ kuu lán Kírisi kuu nà yá.

Ya dufu diena

⁷ Ma gbè yenzideenɔ, èe ke yá dufun mée ooarero, yá zii kè wá diεare zaa káakume. Yá zii pín yá kè á mà ũ.

⁸ Baa kɔn beeeo yá kè mée ooaree dufume dɔ, wè à yápuraa e à kiia kɔn a kiiaro, zaake gusiaa e gétεε, ben gupura yápuraa e puu sa.

⁹ Gbè kè bè á kú gupuraan, ben à za a gbèdaaan, adee kú gusiaa guume ai tia.

¹⁰ Gbè kè ye a gbèdaaazi kú gupuraan, à yáke è tó gbèke furo.

¹¹ Gbè kè za a gbèdaaan kú gusiaan, à té gusiaan, à dɔ guu kè èe gaanlo, kè gusiaa à vɔa kú yánzi.

¹² Ma né yenzideenɔ, mée beee ooare kè a durunɔ kèawa à tɔ gázi yánzime.

¹³ Mareenɔ, méε beee ooare
kè á gbē kè kuu zaa káaku dɔ yānzimε.
Gɔkparenɔ, méε beee ooare
kè a zì blè Setān-a yānzimε.
Ma né yenzideenɔ, má òare
kè á De Luda dɔ yānzimε.

¹⁴ Mareenɔ, má òare
kè á gbē kè kuu zaa káaku dɔ yānzimε.
Gɔkparenɔ, má òare
kè á gbāa vī, Luda yā kú a swè guu,
bensɔ a zì blè Setān-a yānzimε.

¹⁵ Àtonɔ ye andunaziro ke pɔ kè kú à guunɔ. Tó gbē ye andunazi, à ye De Ludaziro.

¹⁶ Zaake yā kè kú anduna guu píngi, mè pónidená kɔn sánkarawεεo kɔn auziki íadānao e bɔ De Luda kiiaro, à bɔ anduna kiiame.

¹⁷ Anduna e gētεε kɔn a pónidená, mɔde ludapɔyezikeri égɔ kuu gurɔ píngimε.

Kirisi ibεε

¹⁸ Ma né yenzideenɔ, gurɔ zāan wá kún kè. Lán á mà kè Kirisi ibεε e mɔɔ ná, à ibεenɔ giake wá kè pari. Beeε òɔɔawe kè wá kú gurɔ zāanɔa.

¹⁹ Gbē píno bɔ wa kiiame, mɔde wa gbēnɔnlo. Tó wa gbēnɔme yá, le aɔɔ kúwao. Aɔ bɔ, le wá dɔ kè aɔ gbēkee kuu wa gbē úro yānzimε.

²⁰ Apinɔ sɔ, Luda a Ninii diare, ben á yápuraa dɔ a píngi.

²¹ Ma beee òare, kè á yápura dɔ yānzimε, èe ke kè á dɔro yānzinlo. Á dɔ kè ege ke è bɔ yápuraa guuro.

²² Dén egedee úu? Gbē kè gi Yesu mesayakeεzimε. Gbē been Kirisi ibεε ú, à gi De Ludazi kɔn à Néome.

²³ Gbē kè gi Luda Nézi De Luda víro. Gbē kè zè kɔn Luda Néo bé à De Luda vī.

²⁴ À tó yá kè á mà zaa káaku gɔ kú a swè guu. Tó yá kè á mà zaa káaku pí kú a swè guu, apinɔ sɔ, égɔ kú Luda Né guu kɔn à Deo.

²⁵ Pɔ kè Kirisi à lé gbèween wèndi kè è yáaroo ú.

²⁶ Ma yá beee òare gbē kè aɔɔe a sásāanɔ yá musu.

²⁷ Amɔanɔ sɔ, Ninii kè á è Kirisia kú a guu. A bà kú kɔn gbēke yádadanaareero, zaake à Ninii e yá píngi dadaaare, à yápuraa vī, egeε kú à guuro. Lán èe dadaaare ná, àgɔ kú Kirisi guu le.

²⁸ Tia sa ma né yenzideenɔ, àgɔ kú à guu, le gurɔ kè à bɔ gupuraaa, wa swè gɔ diena, wí tón wa kú à sugurɔro.

²⁹ Zaake á dɔ kè Ludaa maa, àgɔ dɔ kè yámaakeri píngi né à néme.

3

Luda nénɔ

¹ Á gwa lán De Ludaa yewazi à kè bíta ná ai è wa sisi a nénɔ. Wá sɔɔ de à ú! Anduna wa dɔro, kè è à dɔro yānzí.

² Ma gbē yenzideenɔ, Luda nénɔn wa ú tia, dian wégɔ de ná e bɔ gupuraaa kɔro. Wá dɔ kè gurɔ kè eé bɔ gupuraaa, wégɔ de lán à bà, zaake wé wéε siále wá e lán à de ná.

³ Gbē kè wéε dɔzi le è a swè pípi, lán Kirisi swè pipina ná.

4 Gbē kè durun kè bò doka kpεεme, zaake durunkena né bɔna doka kpεεme.

5 Á dɔ kè Kirisi mò durunkɛnnena yānzime, durun sɔɔ kú à swè guuro.

6 Gbē kè kú à guu ègɔ kpεε gɔ durun kεero. Durunkeri kee e à ero, èe à dɔro.

7 Ma nɛnɔ, àton tó gbēke a sāsaro, yāmaakeri bé à maa, lán Kirisi maa nà.

8 Gbē kè è durun kee né Ibilisi pɔme, zaake Ibilisi durun kè zaa káakume. Ibilisi yānɔ kaatena yānzin Luda Né mòzi.

9 Gbē kè Luda a ì ègɔ kpεε gɔ durun kεero, zaake Luda borii bé à kú à guu. Eé fɔ àgɔ kpεε gɔ durun kεero, kè Luda à ì yānzi.

10 Dian wá Luda nɛnɔ dɔkɔzi kɔn Ibilisi nɛnɔn yè: Gbē kè è yā maa kero ke gbē kè ye a gbēdaaziroo né Luda nɛnlo.

Yekɔzina

11 Yā kè á mà zaa káakun yè: Wàgɔ yekɔzi.

12 Àtongɔ de lán Kaini bàro. À kuu Setan pɔ ùme, ben à a dàaro dè. Bóyānzin à à dèzi? Kè à yākena zaa, bensɔ à dàaro pɔ maa yānzime.

13 Ma gbēnɔ, tó anduna zàagu, àton tó à bɔ a saero.

14 Wá dɔ kè wa bɔ gaan wa gɛ wɛndi guu, kè wá ye wa Yesude daanɔzi yānzi. Gbē kè ye gbēziroo né gɛme ai tia.

15 Gbē kè zà a gbēdaaan né gbēderime. Á dɔ kè gbēderi ke ègɔ wɛndi kè è yāaroo ví a guuro.

16 Yā kè wá yenzi pì dɔan yè: Kirisi a zīnda kpá wa yānzi. Wapinɔ sɔ, séde wá wa zīnda kpá wa Yesude daanɔa.

17 Tó gbē anduna pɔ ví, ben à è a Yesude daa kú pɔnidena guu, tó èe à wɛnda dɔro, Luda yenzi kú à swè guuɔ?

18 Ma né yenzideenɔ, wàtongɔ yekɔzi kɔn léoro. Wàgɔ yekɔzi yāpura a guu kɔn wa yākenao.

19 Beee òdɔawe kè yāpura gbēnɔn wa ù, gbaso wa swè e àgɔ diena Luda ae.

20 Tó wá laasuu e wa kù víi sɔ, wá dɔ kè Luda bíta de wa laasuula, à yā píngi dɔ.

21 Ma gbē yenzideenɔ, tó wá laasuu e wa kù víro, wa swè ègɔ diena Luda ae,

22 kè wá yā kè à dienɔ kúna, ben wée yā kè è káne kee yānzi, wé pɔ kè wá gbékaa e.

23 Yā kè à diween yè: Wà à Né Yesu Kirisi náane ke, wégɔ yekɔzi lán à diewe nà.

24 Gbē kè yā kè à dienɔ kúna kú à guu, Luda pì kú adee guu se. Wá dɔ kè à kú wa guu à Ninii kè à kpáwa yānzi.

4

Niniinɔ dɔkɔzina

1 Ma gbē yenzideenɔ, àton nini píngi náane kero. À niniinɔ tàasi ke à gwa, tó aɔ bɔ Luda kiiame, zaake annabi egeenɔ pari kù anduna guu.

2 Yā kè eé tó à Luda Nini dɔn yè: Ninii kè bè Yesu Kirisi mò gbēntee ùu bɔ Luda kiiame.

3 Ninii kè Yesu dɔ leroo e bɔ Luda kiiaro. Kirisi ibee kè á mà èe mɔn gwe. À sɔɔ kú anduna guu kò.

4 Ma né yenzideenɔ, Luda gbēnɔn a ù, a zì blè annabi egee pìnɔa, zaake gbē kè kú a guu bíta de gbē kè kú anduna guula.

5 Anduna gbēnɔn ñ ù. Beee yānzin aɔè yā o anduna zékpaε guuzi, ben anduna gbēnɔ è ñ yā ma.

⁶ Luda gbēnɔn wa ũ. Gbē kè Luda dɔɔ è wa yā ma, gbē kè kú Luda pɔ ũroo è wa yā maro. Àmbe à tò wá Nini Yāpurade dɔkɔzi kɔn nini egedeo.

Ludan yenzi ũ

⁷ Ma gbē yenzideenɔ, wàgɔ yekɔzi, zaake yenzi è bɔ Luda kiame. Gbē kè yenzi vī né Luda néme, à Luda dɔ.

⁸ Gbē kè yenzi vīroo Luda dɔro, zaake Ludan yenzi ũ.

⁹ Dian Luda a yenzi òdɔawe gupuraa nàn yè: À a Né mèn do léle zì anduna guu, le wà wèndi e kɔn à gbāaa.

¹⁰ Yenzi pìn yè: Èe ke wámbe wá ye Ludaziro, Luda bé à yewazi, ben à a Né zì wa durunnɔ agbaakpapɔ ũ.

¹¹ Ma gbē yenzideenɔ, lán Ludaa yewazi le nà, séde wàgɔ yekɔzi.

¹² Gbēkee e wée si Ludale zikiro, Mòde tó wá yekɔzi, Ludaa kú wa guu, ben à yenzi pì papana wa guu.

¹³ Wá dɔ kè wá kú à guu bensɔ à kú wa guu, kè à a Ninii kpàwa yānzi.

¹⁴ Wá è, ben à sèedadeenɔn wa ũ, kè De Luda a Né zì anduna Misiri ũ.

¹⁵ Gbē kè ò gupuraan kè Yesu né Luda Néme, Ludaa kú à guu, bensɔ à kú Luda guu.

¹⁶ Wá Luda yenawazii dɔ, ben wá à náane vī.

Ludan yenzi ũ. Gbē kè ègɔ yenzi vī kú Luda guu, ben Ludaa kú à guu.

¹⁷ Pɔ kè tò yenzi pì papana wa guun yè: Wa swè ègɔ diena yākpaekegurɔ zì. Zaake lán Kirisi de nà, wapinɔ se, len wá de le anduna kè guu.

¹⁸ Yenzi pì ègɔ vīa vīro. Yenzi wásawasa è pé vīaa, zaake vīa né wéetamma yāme. Viadee yenzi ègɔ wásawasaro.

¹⁹ Wapinɔ, wá yenzi vī, kè Luda gīake à yewazi yānzime.

²⁰ Tó gbē bè á ye Ludazi, ben à zà a Yesude daaan, egedeeme. Zaake gbē kè ye a Yesude daaa kè èe eeziro, eé fɔ àgɔ ye Luda kè èe à eroozí?

²¹ Yā kè à diween yè: Gbē kè ye Ludazi, séde àgɔ ye a Yesude daaazi.

5

Luda Né náanekena

¹ Gbē kè è Yesu náane ke Mesaya ũ, Luda bé à adee ì. Gbē kè ye dezi ye à nézime se.

² Tó wá ye Ludazi, ben wá yā kè à dienɔ kūna, beee bé à òdɔawe kè wá ye Luda nénɔzi.

³ Zaake yena Ludazi bé à de yā kè à dienɔ kūna ũ. Yā kè à diè pìnɔ kuu asoo ũ sɔro.

⁴ Zaake gbē kè Ludaa ì è zì ble andunaame. Wa ludanaanekena bé è tó wá zì ble andunaa.

⁵ Dé bé è zì ble andunaa? Sé gbē kè si kè Yesu né Luda Néme.

Yesu Kirisi sèedadeenɔ

⁶ Yesu Kirisi pìn gbē kè mò à batisi kè à a aru kwèe ũ. Èe ke batisime adoro, à batisi kè à a aru kwèe se. Luda Ninin à sèedadee ũ, zaake àmbe yāpuradee ũ.

⁷ Sèedadeenɔ kuu mèn aagɔme.

⁸ Luda Nini kɔn í pio kɔn aru pio. Pɔ mèn aagɔ pìnɔ píngi dɔnkɔme.

⁹ Lán weè gbēntee sèedadekena sí nà, Luda sèedadekena de beela, zaake Luda yā pì ò a Né yā musu.

¹⁰ Gbē kè è Luda Né náane kee sèeda pì vī a swè guu. Gbē kè èe Luda yā síroo Luda pì diè egedee ũme, zaake èe yā kè Ludaa ò a Né musu síro.

¹¹ Yá kè à òn yè: Luda wa gba wèndi kè è yáaroo, wèndi pì sɔɔ kú à Né kiiame.

¹² Gbē kè Luda Né vīi wèndi kè è yáaroo vī. Gbē kè Né pì vīroo wèndi pì vīro.

Wèndi kè è yáaroo

¹³ Mée yá beeenɔ ooare, amɔa kè ée Luda Né náane keenɔ, le àgɔ dɔ kè á wèndi kè è yáaroo vī.

¹⁴ Pó kè tò wa swè ègɔ diena Luda aen yè: Tó wa pó wée kèa lán à pɔɔ yezi nà, è síwe.

¹⁵ Lán wá dɔ kè è wa wéεkeε ma nà, wá dɔ kè pɔ kè wa wée kèa pì wa gīake wá è kò.

¹⁶ Tó gbē a Yesude daaa è, èe durun kè è ní kaateroo keε, à wée ke le Luda à gba wèndi. Durun kè è ní kaateroon má téa. Durun kè è ní kaate kuu, èe ke beeen ma bè à wée ke à musuro.

¹⁷ Yázaakena píngi né durumme, mɔde durun kè è ní kaateroo kuu.

¹⁸ Wá dɔ kè gbē kè Ludaa ì ègɔ kpεε gɔ durun keero, zaake Luda Né è à dákpa, Setān è fɔ à ɔ keero.

¹⁹ Wá dɔ kè Luda gbēnɔn wa ũ, baa kè anduna píngi kú Setān ɔzīme.

²⁰ Wá dɔ kè Luda Né mɔ, ben à wa wée kè, le wà e wà Yápuradee dɔ. Wá kú Yápuradee pì guu kɔn à Né Yesu Kirisio. Àmbe Luda yápuradee pì ũ. Àmbe wèndi kè è yáaroo ũ.

²¹ Ma né yenzideenɔ, à làakari ke tãanɔzi.

YOHANA TAKADA PLAADDEE

Yapura kɔn yenziɔ

¹⁻² Mamɔma gbɛnsi, mámbe ma takada kɛ kɛ nɔgbɛ kɛ Ludaa sɛnɛ kɔn a nɛnɔ. Má yeazi yapuraa guu, yapuraa kɛ kú wa guu, bensɔ eégɔ kúwao gurɔ píngi yánsi. Mámbe madoro, kɔn gbɛ kɛ aɔ yapuraa pì dɔnɔmɛ ñ píngi.

³ De Luda kɔn a Né Yesu Kirisio gbɛkɛɛ keare kɔn sùuo, aɔ a tó aafiao yapura kɔn yenziɔ guu.

⁴ Kɛ má è a né kenɔ kú yapuraa guu lán De Ludaa diɛwe nà, ma pɔɔ kɛ nna maamaa.

⁵ Tia sa nɔgbɛ, mée wée keemma. Èe ke dokayá dufun mée oonnero, yá kɛ wá ví zaa káakumɛ. Wàgɔ yekɔzi.

⁶ Yenzin yè: Wàgɔ dokayá kɛ Ludaa diɛnɔ kúna. Yá kɛ Ludaa diɛ pìn yè: Wàgɔ kú yenzi guu lán á mà zaa káaku nà.

⁷ Gbɛkɛkerinɔ dàgula anduna guu pari, aɔè be Yesu Kirisi e mó gbɛntee úro. Gbɛ beee takanɔ né gbɛkɛkerinɔmɛ, Kirisi ibɛɛnɔmɛ.

⁸ À làakari ke, àton tó zii kɛ á kɛ ke páro. À tó à a láada e papana.

⁹ Gbɛ kɛ ví Kirisi yádannelaa Luda dɔro. Gbɛ kɛ zè kɔn yá pìo De Luda ví kɔn à Néó ñ píngi.

¹⁰ Tó gbɛ mò yá dadaare, tó à yá beee kúnaro, àton à síro. Àton gbáake kpá adeezi sero.

¹¹ Zaake gbɛ kɛ gbáake kpázi bà kú kɔn à zaakenanɔmɛ.

Lézammana

¹² Má yá ví pari mà oare, mɔde má yezi mà keare takada guuro. Má támaa ví mà mó wée kpáezi, wá yá o kɔo wéedewe, le wá pɔnnaa e àgɔ papana.

¹³ N víi kɛ Ludaa sè nɛnɔ ì kpàawa.

YOHANA TAKADA AAGƆDEE

Luda zikerinɔ sina

¹ Mamoma gbēnsi, mámbe ma takada kè kè ma gbē yenzide Gayusine. Má yenzi yápuraa guu.

² Ma gbē yenzide, meègɔ adua keenne, le ñgɔ aafia, yá píngi e à bɔnyo nna lán n kuuna maa ná.

³ Kè wa gbēnɔ mɔ, aɔ ɔmɛ lán n yápuraa kúna ná, bensɔ n kú à guu, ma pɔɔ kè nna maamaa.

⁴ Gurɔɔ kè má mà kè ma nénɔ kú yápuraa guu píngi, pɔnna kee demɛ beelaro.

⁵ Ma gbē yenzide, n náane ví zii kè neè ke wa gbēnɔne guu, atēnsa nibɔnɔ.

⁶ Aɔ n yenzi yá ɔ wa sɔsi gbēnɔne. N kúsáe keíne, lán à maa wà ke Luda zii guu ná.

⁷ Zaake aɔ dà zén kɔn Kirisi tɔo, aɔɔe dɔnlɛ e Yesusaideeno kiiaro.

⁸ À kɔ sio wàgɔ gbē beee takanɔ yàari kee, le wàgɔ de aɔ zikeri daanɔ ũ yápuraa baarukpana guu.

⁹ Ma takada ke kè n sɔsi gbēnɔne, mɔde Dioterɛfe denlaweteri ye wa yáziro.

¹⁰ Beee yánzi tó ma mɔ, mé bɔ kɔn yá kè è keeno kɔn yá zaaa kè è diwaanɔ. Yá pi è káne póke ũro, è wa gbēnɔ síro, baa se è gí gbē kè aɔ yezí wà n sínɔne, è sɔsi zé zɔ́nne.

¹¹ Ma gbē yenzide, nton yá zaaa dadaro, sé yá maaa. Gbē kè è yá maaa keen Luda pɔ ũ, gbē kè è yá zaaa kee Luda dɔro.

¹² Baade píngi è Demeteriu tɔ nnaa sí. Baa yápuraa a zindandaa è à sáabu kpá se. Wapinɔ wee à sáabu kpá dɔ, ben n dɔ kè wa sèdadeke náane ví.

Lézammana

¹³ Má yá ví pari mà onne, mɔde má yezí mà kēnne takada guuro.

¹⁴ Má támaa ví wà wée sikɔle tia, wà yá o kɔo wéedewe.

¹⁵ Luda n tó aafiao. N gbēnnanɔ i kpamma. N i kpá wa gbēnnanɔa doodo.

YUDA

Egeyadannerin

1 Ma Yuda, Yesu Kirisi zòbleri, Yemisi dāaro, bé à takada kè kè De Luda gbē yenzidee kè à ñ sisi, à ñ kúna kuuna Yesu Kirisi guunɔne.

2 Luda sùu kɔn aafiao kɔn yenzio kaaraare.

3 Ma gbē yenzideenɔ, má yezi mà takada kēare yā wa píngi m̀sina yā musu, ben má è à kɔ sio kè tiasime mà kēare, mà lé daoawa à gí kɔn a zĩndao Yesu yā kè Ludaa nāare a ɔzĩ gèn do ai gurɔ píngi musu.

4 Zaake ludayadarisainɔ gē wa té kpāi, aṣègɔ wa Luda gbēkēe ee ñ wísaiyākēna zé ùme, aṣè lé sé wa Dii m̀en do Yesu Kirisizi. Wéé kè Luda é tām̄ma kú Luda yān zaa gikēna.

5 Kè Dii Isarailinɔ b̀ò Igipiti, à gberan à gbē kè aṣɔe a náane keroonɔ dèdè. Má yezi mà yā pì dɔagu, baa kè á dɔ k̀.

6 Malaika kè aṣɔe zε kɔn ñ gwenaoro, ben aṣ pā kpà ñ kúkiizino s̄, Luda ñ ká gusiaan yiyina kɔn m̀òkyakoo kè d̄m̄ma gurɔ píngio ai a yákpækēgurɔ bíta zĩ.

7 Leme d̄ ɔ d̄m̄mu kɔn Góm̄rao kɔn wéte kè aṣo liganzi gbēnɔ yā beee taka kè le se, aṣ ñ zĩnda kpà pāpākēnaa kɔn yād̄ɔrsaikenao. Aṣ kaatēna né wéetamma kɔn té kè è garoo sēedame.

8 Ludayadarisai nana'ori pinɔ è kε le se d̄. Aṣè ñ zĩnda da yāgbāsikēnan, aṣè gí dokazi, aṣè d̄kε kɔn malaika gakuideenɔ.

9 Baa malaikanɔ kína Mikaeli, gurɔ kè èe leokpakṣa kēe kɔn Ibilisio Musa gē yā musu, èe we à à s̄s̄s̄ à yā dààlaro, m̄dε à bène, ma n to Diine.

10 Gbē pinɔ s̄ è yā kè aṣo à gbá d̄roo zaa bo. Ɔnd̄ɔ kè wà ñ ion aṣo v̄i laasuu sai lán n̄b̄ɔnɔ bà, ben è gēnyo kaatenan.

11 Wāiyoo gbē pinɔ, aṣ Kaini zé sè. Aṣ sàsā lán Balamu bà ɔ yānzi. Aṣ b̀ò Luda kpεe lán Kora bà, ben aṣ yàka lán à bà.

12 Aṣ dε seedenɔ ù a k̄gbēkε p̄blekiia. Aṣè p̄ bleao, wí è ñ k̄uro. Aṣ zĩnda gbēe yān aṣo d̄. Aṣo dε lán lousisina kè è gēte kɔn ñao mana sai bà. Aṣ gā gèn plaa lán lí né'isai kè biè bà.

13 Aṣo dε lán ís̄p̄eena pās̄i bà, aṣè futa zaaa b̄o aṣ wísaiyākenanɔ ù. Aṣo dε lán s̄s̄ɔne lili'orino bà, gusia níginigin Ludaa d̄eñne yàari ù gurɔ píngi.

14 En̄oku kè dε Adamu nasio dio ùu ḡiake à ñ yā ò à bè, á è Dii e m̄ɔɔ kɔn a gbē kè aṣ parii lé v̄iroonɔ

15 Le à yákpæ kε kɔn baade píngio, à yā da a yādarisai durunkerinɔla ñ píngi, yā kè aṣo kè a yādasaikε guu yānzi kɔn a t̄s̄ zaaa kè aṣo s̄inɔ píngi.

16 Gbē pinɔ né yáketedeenɔme, yāke è kánguro. Aṣ p̄nidēna bé è d̄ñne aε, aṣè ñ zĩnda s̄aabu kpà bíta, aṣè lénnaa kása gbēnɔne àre'ena yānzi.

K̄s̄ gbana gbāaa

17 Apinɔ s̄s̄ ma gbē yenzideenɔ, à tó yā kè wa Dii Yesu Kirisi z̄rinɔ ḡiake wà òaree d̄agu.

18 Aṣ bèare, gurɔ zāanɔa gbē kè aṣ p̄ nidēna ludayādasai è d̄ñne aenɔ é aalandi kε.

19 Gbē pinɔ è tó à k̄k̄ame, aṣ zĩnda p̄yezi bé è d̄ñne aε, aṣo Luda Nini v̄iro.

20 Apinɔ ma gbē yenzideenɔ, à k̄s̄ gba gbāaa a d̄nzize guu, àḡs̄ adua kεe kɔn à Ninii gbāaa.

²¹ Àgõ zεna Luda yenzi guu, àgõ wéε dɔɔ wa Dii Yesu Kirisi sùu kè eé wa ká wèndi kè è yāaroozi.

²² À wēnda dõ gbē kè aõɔ kuu sekasekanɔne.

²³ À gbēkenɔ sí téa à n̄ m̄ sí. À wēnda dõ gbē pāndenɔne kōn làakario, baa aõ pókásáa kè gbāsī kpà aõ zaakena guunɔn, à zan.

Sáabukpana

²⁴⁻²⁵ Luda mèn do wa Mísiri é f̄s̄ à a dákpa le àton furo. Eé a kpan'ae ke a gakui guu see sai kōn pɔnnaao kōn wa Dii Yesu Kirisi gbāaa. Àmbe à gakui vī kōn bítakeεo kōn gbāaa kōn ikoo zaale gurɔɔ e naaro kōn à tiaao ai gurɔ píngi. Aami.

ZIA YĀ BIIANA YOHANANE

Kirisi ena wéegupu guu 1:1-1:20

Lákēna sɔsi mèn swéεplaaanɔne 2:1-3:22

Takada kokona kɔn à kǎε'ɔ mèn swéεplaaanɔ gogonao 4:1-8:1

Kákáki mèn swéεplaaanɔ pɛna 8:2-11:19

Kwā ìsi kɔn nɔ̀bɔ pāsī mèn plaaanɔ 12:1-14:20

Luda pɔfē zubɔ mèn swéεplaaanɔ εena andunaa 15:1-19:5

Kirisi suna à kí ble andunaa 19:6-20:15

Musu dufu kɔn tɔɔte dufuo 21:1-22:21

Takada kè bɔkii

¹ Luda yā kè èe mɔɔ kɛɛ dà Yesu Kirisine, le à biia a zɔ̀blerinɔne, ben à a malaika zī mamɔma Yohana a zɔ̀bleria, à tò ma yā pì dǔ.

² Luda yā kè Yesu Kirisi à sèeda kèn má è, ben méε oo.

³ Aubarikadeen gbē kè zia yā kèki kyó kè ũ kɔn gbē kè aɔ à yā mà aɔ kúnanɔ, zaake à gurɔɔ kà kīi.

⁴ Ma Yohana mámbe ma takada kèkii kè sɔsi mèn swéεplaa kè aɔ kú Asia bɔsu guunɔne. Luda kè kuu yā, à kuu ai tia, bensɔ èe suu kɔn à Nini mèn swéεplaa kè aɔ kú à kita aenɔ

⁵ kɔn Yesu Kirisi kè de sèeda yāpuradee ũuo gbēkɛε keare, aɔ a gba aafia. Yesu pìn gǎafɛ káaku ũ, àmbe anduna kínanɔ gbáadee ũ. À yewazi à wa bɔ wa durunnɔn kɔn à aru gbáaao

⁶ à wa ka kpatan Luda a De gbǎgbārinɔ ũ. Àmbe à gakui kɔn gbáaao vī gurɔ̀ píngi! Aami.

⁷ À gwa, èe mɔɔ ludambe luguun. Baade píngi é wée siàle, baa gbē kè aɔ à zɔ̀nɔ, anduna bori píngi é sósobi ɔɔ dɔ à yā musu. Leme! Aami.

⁸ Dii Luda bè: Mámbe Alafa kɔn Omegao ũ, Gbáapingide kè má kuu yā, má kuu ai tia, bensɔ méε suu.

Yesu Kirisi bɔ à mɔna Yohanazi

⁹ Ma Yohana a gbëndoo kuuna Yesu guu kɔ gbēnɔn wá ũ nawēa guu, kíblena guu, menakena guu. Má kú yā ísia luan kè wè be Patamɔ Luda yā kè Yesu à sèeda kè ona yānzi.

¹⁰ Dii gurɔɔ zī Luda Nini sùma, ben ma kòto gbáaà mà ma kpɛε lán kákáki'ɔ bà

¹¹ à bè: Ñ pɔ kè n é kē takada guu ñ kpāsá sɔsi mèn swéεplaa kè aɔ kú wéte kènɔ guunɔne: Efesu, Simina, Pegamumu, Tiatira, Saadi, Filadelfia kɔn Laodiseao.

¹² Ben ma liε le mà gbē kè èe yā oomao pì e. Kè ma liε le, ma vura dabu è mèn swéεplaa.

¹³ Ma gbēke è dabu pìnɔ té lán gbēntee né bà. À utagyaba dana, èe gáεzi, vura asaa dɔ à kùsea.

¹⁴ À miká de pú fénfen lán sáká ke buu bà, à wée de lán ténene bà.

¹⁵ À gbá e té kɛε lán mɔgotē kè wèe baasaa tévura guu bà. À kòto de lán ísɔkana kīi bà.

¹⁶ À sɔɔnɔnɔ kúna a ɔplaan mèn swéεplaa, fēeda lé nna kɔplaplaaa e bɔɔ à lén. À uu e té kɛε lán ɔfántē gbáaà bà.

¹⁷ Kè mà à è, mà lɛɛ à gbá sae mà gɔ sàii. Ben à a ɔplaa nàma à bè: N̄ton tó vīa n kũro. Mámbe Aede k̄n Zāadeeo ũ,

¹⁸ gbē kè ègɔ kuu ũ. Mà ga, mà kuu, bensɔ mégɔ kuu ai gurɔ píngi. Má ga k̄n gèwáao m̄n̄enɔ kũna.

¹⁹ N̄ pɔ kè ñ è kē, pɔ kè kuunɔ k̄n pɔ kè eé mɔ à kpeɛnɔ píngi.

²⁰ Sɔsɔne m̄n̄ swɛɛplaaa kè ñ è mà ɔplaan p̄nɔ k̄n vura dabu m̄n̄ swɛɛplaaa p̄nɔ asiin̄ yè: Sɔsɔne m̄n̄ swɛɛplaaa p̄nɔ né sɔsi m̄n̄ swɛɛplaaa p̄nɔ z̄irinɔme, dabu m̄n̄ swɛɛplaaa p̄nɔ né sɔsi m̄n̄ swɛɛplaaa p̄nɔme.

2

Efesudeenɔ yá

¹ N̄ kē Efesu sɔsi z̄irine: Mamɔma kè má sɔsɔne m̄n̄ swɛɛplaaanɔ kũna mà ɔplaan, kè mée táa oo vura dabu m̄n̄ swɛɛplaaanɔ té, mámbe mà yá kèkii ò.

² Má n yákenanɔ d̄s k̄n z̄ii kè néɛ keɛo k̄n n menakenao. Néɛ we ñ gbē zaaanɔ diero. Gbē kè aṣè ñ z̄inda die Luda z̄irinɔ ũ, bensɔ aṣo de à úro, n ñ yṣ ñ gwà ñ è ɛgɛdeenɔn ñ ũ.

³ N̄ mena f̄s, n nawēa kè mà tó yānzi, néɛ kpasaro.

⁴ Mɔde mà yá vīnyo. Yenzi kè ñ vīme káaku bùsa.

⁵ N̄ tó n kuuna zi zaale néɛ busaro yá d̄ngɔ. N̄ n̄sɛ lie ñgɔ yá kè néɛ ke yāanɔ keɛ. Tó néɛ ke lero, mé m̄n̄zi mà n dabu s̄ki kpá.

⁶ Baa k̄n beeeo ñ yá kèkii vī, ñ za Nikolaitánɔ yákenan lán mà zàn nà.

⁷ Gbē kè swá vī à yá kè Luda Ninii e oo s̄sinɔne mà: Mé gbē kè z̄i blè gba zé à lí w̄ndidee kè kú Luda swadako guu beɛ ble.

Siminadeenɔ yá

⁸ N̄ kē Simina sɔsi z̄irine: Mamɔma kè má de Aede k̄n Zāadeeo ũ kè mà ga mà ɛara mà fɛɛ, mámbe mà yá kèkii ò.

⁹ Má wétámma kè wèe m̄ɔnn̄ɛɛ d̄s k̄n n takaasikɛɛo. Baa k̄n beeeo auzikideen n ũ. Gbē kè aṣè be Yudanɔn ñ ũ bensɔ aṣo de à úroonɔ, kè aṣ aduakɛkpɛ de Setán pɔ ũ, mà d̄s dian aṣè yá dimma nà.

¹⁰ N̄ton vīa ke nawēa kè né keɛnero. N̄ mà, Ibilisi é a gbēkenɔ ká kpésiaan, le à a yṣ à gwa, eé wée táawa ai gurɔ kuri. Ngɔ náane vī ai ñ gá gao, mé auzenna kenne yáari ũ.

¹¹ Gbē kè swá vī à yá kè Luda Ninii e oo s̄sinɔne mà: Ga plaade é ïa da gbē kè z̄i blèaro.

Pegamumudeenɔ yá

¹² N̄ kē Pegamumu sɔsi z̄irine: Mamɔma kè má f̄ɛɛda lé nna kraplaplaaa vī, mámbe mà yá kèkii ò.

¹³ Má n kúkii d̄s, guu kè Setán kíblekita kúmme. N̄ mà yá kũna, néɛ lé sémaziro, baa gurɔ kè wà mà sèeda yāpurade Antipa d̄e n wétɛn, guu kè Setán kún pi.

¹⁴ Mɔde mà yá vīnyo féte. N̄ gbēnɔ vī gwe kè aṣo Balamu yá kũna. Balamu pi bé à dà Balakine à Isarailinɔ ḡaè à ñ dá táa p̄sbleen k̄n p̄p̄akɛnao.

¹⁵ Leme d̄o ñ gbēnɔ vī gwe, aṣo Nikolaitánɔ yá kũna.

¹⁶ Beee yānzi ñ n̄sɛ lie. Tó néɛ ke lero, mé m̄n̄zi tia mà z̄i kányo k̄n f̄ɛɛdaa kè kú mà lén-o.

¹⁷ Gbē kè swā vī à yā kè Luda Ninii e oo s̄osin̄one ma. Mé gbē kè z̄l blè gba mana kè utena, mé à gba gbè puraa kè wà tó dufu k̄èa d̄o. Gbēke tó pì d̄ōro, séde gbē kè má kp̄aa pì.

Tiatiradeen̄o yā

¹⁸ Ñ kē Tiatira s̄osi z̄irine: Ma Luda Né kè ma w̄éé de lán ténene bà bens̄o ma gbá de lán m̄ogotē bà, m̄ambe ma yā k̄èkii ò.

¹⁹ Má n yākenan̄o d̄s, n yenzi, n ludanaan̄ekena, n z̄ikena k̄on n menakenao. Má d̄s d̄o kè yā kè n̄éé k̄ee z̄āa maa de à k̄áakup̄ola.

²⁰ M̄ode má yā v̄inyo. N n̄ogbē Yezebeli kè à a z̄inda diē annabi ūu gbà zé. Èe ma z̄b̄blerin̄o s̄āsāa èe daañ̄ne ās p̄áp̄aa ke ās t̄aa p̄j ble.

²¹ Má à gbà zé à n̄s̄e lie, m̄ode à yezi à a n̄s̄e lie à p̄áp̄akena tóro.

²² Ñ ma, mé kp̄ázi mé tó gbē kè ās p̄áp̄aa k̄eono nawēa b̄íta e, tó ās̄e n̄s̄e lie wà à yā t̄oro.

²³ Mé à iban̄o dede gagyāao, s̄osin̄o p̄ingi é d̄s ke m̄ambe meē gbēno laasuu k̄on ñ sw̄ēo t̄aasi ke, mé f̄ia bo a baadene a yākenaa.

²⁴ A Tiatira gbē kp̄aaa kè á yā pì k̄unaro bens̄o á yā kè wè be Setān asii b̄íta d̄s̄roon̄o, mé aso p̄ānde diarero.

²⁵ À o didi yā kè á k̄ūnaa ai m̄aḡō gá su.

²⁶ Gbē kè z̄l blè bens̄o à yā kè má yezin̄o k̄ūna ai a léa, mé à gba zé à iko v̄i boriin̄o.

²⁷ Éé kí b̄ler̄mma k̄on m̄ò ḡòo à ñ w̄íwi lán wè ḡū oroo w̄íwi nà, lán ma De ma gba zé nà.

²⁸ Mé à gba gud̄ona s̄os̄one d̄o.

²⁹ Gbē kè swā vī à yā kè Luda Ninii e oo s̄osin̄one ma.

3

Saadideen̄o yā

¹ Ñ kē Saadi s̄osi z̄irine: Mam̄oma kè má Luda Nini m̄èn sw̄ēeplaaan̄o k̄ūna k̄on s̄os̄one m̄èn sw̄ēeplaaan̄o, m̄ambe ma yā k̄èkii ò. Má n yākenan̄o d̄s. Kuuna b̄ēe tó bé à d̄omma, m̄ode ḡèn n ū.

² Ñ itē ke ñ gbē kè ās ḡōnn̄ēen̄o gba gbāaa ai ās̄ō gá ga, zaake má è n yākee b̄ōezina ma Ludanero.

³ Beee yānzi yā kè ñ mà ben ñ si ñ tó àḡō d̄ongu, ñḡō k̄ūna ñ n̄s̄e lie. Tó n̄éé itē kero, mé m̄onzi lán kp̄ai bà, n̄éḡō guro zaka kè mé m̄ó d̄ōro.

⁴ Baa k̄on beeeo ñ gbēno v̄i Saadi gwe féte kè ās̄e ñ p̄ókāsāan̄o gb̄ās̄i kp̄áro. Wé t̄aa o led̄o k̄on p̄j puraa dana, zaake ās̄o kà à léz̄i.

⁵ Len gbē kè z̄l blè éḡō p̄ókāsā puraa dana le. Mé à tó dede w̄èndi takadan zikiro. Mé z̄eo ma De k̄on a malaikan̄o ae.

⁶ Gbē kè swā vī à yā kè Luda Ninii e oo s̄osin̄one ma.

Filadelefiadeen̄o yā

⁷ Ñ kē Filadelefi s̄osi z̄irine: Mam̄oma kè má kú madona yāpuradee ū, kè má Dauda m̄òne k̄ūna, kè meē zé w̄e gbēke è f̄s à tataro, kè meē zé tata gbēke è f̄s à w̄ero, m̄ambe ma yā k̄èkii ò.

⁸ Má n yākenan̄o d̄s. Ñ ma, ma zé w̄ènn̄e n ae, gbēke é f̄s à tataro. Baa kè n gbāa b̄itaro, ñ ma yā k̄ūna n̄éé lé s̄émaziro.

⁹ Setān aduak̄ek̄pe gbē kè ās̄e ñ z̄inda diē Yudan̄o ū bens̄o ās̄o de à ūroon̄o, mé tó eḡedee pin̄o m̄ó wà k̄úenne, ās̄e d̄s kè má yenzi.

¹⁰ Zaake n̄ yā kè má dienne kūna n f̄s n mena, mé n b̄o nawēa kè èe m̄oo anduna p̄ingia guu le à gb̄e kè āo kú t̄ōteano lé à n̄ gwa.

¹¹ Mé m̄o tia. Nḡo p̄o kè n̄ v̄i kūna gb̄aa, le gb̄eke t̄on n láada símmaro yānzi.

¹² Mé gb̄e kè z̄i bl̄è ke ma Luda kp̄é wesagba ũ. Eé b̄o zikiro. Mé ma Luda t̄o k̄ēa k̄ōn ma Luda w̄ete Yerusalemu dufu kè eé pita b̄ona à kiia zaa musu t̄o k̄ōn ma t̄o dufuo.

¹³ Gb̄e kè sw̄a v̄i à yā kè Luda Ninii e oo s̄osin̄one ma.

Laodiseadeen̄yā

¹⁴ N̄ k̄ē Laodisea s̄osi z̄irine: Mam̄ma Aami, s̄èeda n̄áanede yāpuraa kè má de p̄o kè Ludaa k̄ēn̄o m̄idee ũ, m̄ambe ma yā k̄ēkii ò.

¹⁵ Má n̄ yākenano d̄s. N̄ ȳīro bens̄o n̄ w̄aaro. Má yezi nḡo ȳī kes̄o w̄aa.

¹⁶ Lán n̄ l̄oḡo n̄a, n̄ w̄aaro, bens̄o n̄ ȳīro, mé n̄ pisime.

¹⁷ Neé be ōde auzikidee kè p̄oke nii v̄īroon n ũ. N̄ d̄s kè gb̄e p̄a b̄uu baakeri w̄ēndade takaaside v̄ian n ũro.

¹⁸ M̄éé lé daamma n̄ vura baasana lú ma kiia, le n̄ ke ōdee ũ. N̄ p̄ok̄as̄a puraa lú n̄ da, le n̄ n̄ b̄uukee ute n̄ b̄o w̄in. N̄ w̄éé ēz̄é lú n̄ ká n̄ w̄éen le n̄ guu e.

¹⁹ M̄éé kp̄ak̄é gb̄e kè má yeñzin̄ozi mà n̄ t̄oto ke. Beee yānzi, n̄ aīa ke n̄ n̄òse lie.

²⁰ À gwa, má z̄ena kp̄e le m̄éé gb̄a le. T̄o gb̄e ma k̄oto mà, ben à z̄é w̄ēme, mé ḡē mà p̄o bleo eé blemao.

²¹ Mé gb̄e kè z̄i bl̄è gba z̄é à v̄ēmao ma kitaa, lán mapi ma z̄i bl̄è ma v̄ēe k̄ōn ma Deo a kitaa n̄a.

²² Gb̄e kè sw̄a v̄i à yā kè Luda Ninii e oo s̄osin̄one ma.

4

D̄onzik̄ena Ludan̄e zaa musu

¹ Beee ḡbera ma z̄é è w̄ēna ludambe. Ben ma k̄oto kè má mà káaku lán k̄ákákí'ò bà mà d̄o à bè: N̄ m̄o kè, mé yā kè eé m̄o beee ḡberaa ōd̄anne.

² Gwe ḡo Luda Nini m̄ōma, ben ma k̄iblekita è ludambe gwe, gb̄ekee v̄ēea.

³ Gb̄e kè v̄ēena p̄i e té kee lán gb̄e b̄ēede kè w̄e be dayamo bà kes̄o kaanelia. Ludambef̄ēedaa liga k̄ita p̄izi, à í de lán l̄á'í taka bà lán emeradi bà.

⁴ K̄iblekita m̄en baro aw̄ēsiiḡōn̄ōo ligazi, gb̄ēnsi ḡōn̄ōo baro aw̄ēsiiḡōn̄ōo v̄ēv̄ēena báa p̄in̄o. Ās p̄o puraa dadana, ās vura f̄ura kukuna.

⁵ Lou e pii èe b̄oo k̄ita p̄i kiia, èe p̄t̄aa èe v̄i. Fitia nana k̄ita p̄i ae m̄en sw̄ēplaa, ām̄be Luda Nini m̄en sw̄ēplaaano ũ.

⁶ Dígi kú k̄ita p̄i ae lán ís̄iaa bà, èe té kee lán gb̄ēdigi bà.

⁷ P̄o b̄ēe m̄en siiḡōn̄ōo liga k̄ita p̄izi k̄iik̄i. W̄éé fifir̄ma kp̄ee k̄ōn aeo.

⁸ P̄o b̄ēe p̄in̄o k̄áak̄ūo de lán músu bà, à plaadee de lán z̄uswaree bà, à aaḡōdee uu de lán gb̄ēntee uu bà, à siiḡōdee de lán k̄úu kè èe v̄iaa bà.

⁹ P̄o b̄ēe m̄en siiḡōn̄ōo p̄in̄o baade d̄ēbe v̄i m̄en sw̄ēdodo. W̄éé fifi n̄ d̄ēbe p̄in̄o à guu k̄ōn à kp̄eo. F̄aant̄e k̄ōn gw̄áav̄io āēḡo bee yāana sai:

Kúadona, kúadona, kúadona,

Dii Luda Gb̄aapingide.

N̄ kuu yā, n̄ kuu tia, bens̄o n̄é suu.

¹⁰ Gur̄ōo kè p̄o b̄ēe m̄en siiḡōn̄ōo p̄in̄o gb̄e kè v̄ēena kitaa kè èḡo kuu gur̄ōo p̄ingi p̄i t̄o kp̄a, ās b̄ēe l̄ine ās à s̄áabu kp̄a,

¹¹ gb̄ēnsi ḡōn̄ōo baro aw̄ēsiiḡōn̄ōo p̄in̄o è daēdae à ae w̄a d̄onzi k̄ene, āē n̄ f̄ura gogo w̄a k̄ae k̄ita p̄i ae ās be:

11 Dii wa Luda, n ka wà n tó kpá,
wà bèe kǝn gbáaaoo dǝnne,
zaake n pó píngi kè,
aǝ kena kǝn n kuunao né n poyeziname.

5

Sāne Bǝrǝ kǝn takada kokonao

1 Ben ma takada kokona è na gbē kè vēena kítaa pì ɔplaan, wà yā kēa ae kǝn kpɛɛo píngi, wà à lé kùkù kǝn kǝ'ɔ lɛo swɛɛplaaoo.

2 Ben ma malaika gbáadee è, èe kpàakpa kɛɛ kǝn kòto gbáaaoo à bè: Dé bé à kà à kǝ'ɔ kènɔ gogo à takada kè poroo?

3 Mǝde gbēkee kú ludambe ke tǝtɛa ke tǝtɛa gĩzĩ kè eé fǝ à takada pì poro à gwaro.

4 Ma ɔ dǝ maamaa, zaake wèe gbēke e kè kà à takada pì poro à gwaro.

5 Ben gbēnsi pìnɔ doke bème: Nton ɔ dǝro. N gwa, Yuda bori Músu kè de Dauda kpata kè pìto pà Kína tũ zĩ blè. Àmbe eé fǝ à kǝ'ɔ mèn swɛɛplaaoo pìnɔ gogo à takada pì poro.

6 Ben ma Sāne Bǝrǝ è zena kíta pì sae kīkī pó bēe mèn siigǝo pìnɔ kǝn gbēnsi pìnɔ té. À de lán wà à kòto kpà bà. À koba vī mèn swɛɛplaaoo kǝn wéɛoo mèn swɛɛplaaoo. Luda Nini mèn swɛɛplaaoo kè à n zĩ anduna gu píngianɔon gwe.

7 À gaa à takada pì si gbē kè vēena kítaa pì ɔzĩ.

8 Kè à takada pì si, ben pó bēe mèn siigǝo pìnɔ kǝn gbēnsi gǝon baro awɛɛsiigǝo pìnɔ kùekue Sāne Bǝrǝ pì ae. Aǝ baade mǝrǝ kũna kǝn vura zubo kè tuaetiti kán à pào. Tuaetiti pì né Luda gbēnɔ aduakɛnanɔmɛ.

9 Aǝ lè dufu si wèe bee:

N ka n takada pì sí n kǝ'ɔ pìnɔ gogo,
zaake wà n de,
n gbēnɔ bǝ Ludane kǝn n aruo
bori píngi guu, boriyá píngi guu,
gbē píngi guu, bǝsu píngi guu.

10 N n kpá kpatan,

aǝ gǝ wa Luda gbágbárinɔ ũ,
aǝégǝ kí blee tǝtɛa.

11 Ben ma malaikanɔ è ligana kíta pìzi kǝn pó bēe pìnɔ kǝn gbēnsi pìnɔ paripari, aǝ parii kà bǝrǝ ũgbangba, weé fǝ wà n lé dǝro. Ma n kīi mà,

12 aǝ bè kǝn kòto gbáaaoo:

Sāne Bǝrǝ kè wà dè kà
wà iko dǝne kǝn auzikio
kǝn ɔndǝnɔ kǝn gbáaaoo kǝn bèeo,
wà à sáabu kpá, wà à tó kpá.

13 Ben pó kè Ludaa kè musu kǝn tǝtɛoo kǝn tǝtɛo gĩzĩo kǝn ísía guuo píngi, pó kè kú baama pínginɔ, má mà aǝ bè:

Wágǝ bèe kǝn gbáaaoo dǝ
gbē kè vēena kítaane
kǝn Sāne Bǝrǝo,
wégǝ n sáabu kpaa,
wágǝ n tó kpaa gurǝ píngi.

14 Pó bēe mèn siigǝo pìnɔ bè, aami. Ben gbēnsi pìnɔ dàɛdae wà dǝnzi kène.

6

Kǎe'ogogona

1 Má è Sǎne Bǎrɔ kǎe'ò mèn swεεplaa pìno káakupɔ gò. Ben má mà pò bēe mèn siigɔ pìno doke yá ò lán lapatana bà à bè: Ñ mól!

2 Ben ma sɔ puraa è, gbē kè dia sá kùna. Wà kífura kùne, ben à bò zǐbleri ù, le à gá zǐ ble.

3 Kè Sǎne Bǎrɔ kǎe'ò plaadee gò, má mà pò bēe plaadee bè: Ñ mól!

4 Sɔ pǎnde bò do, à de tēe zónzon. Wà gbē kè dia gbà zé à aafia sí andunaa, le gbēno kɔ dede. Wà fēeda isi kpàa.

5 Kè Sǎne Bǎrɔ kǎe'ò aagɔdee gò, má mà pò bēe aagɔdee bè: Ñ mól! Ben ma sɔ siaa è, gbē kè dia zaka kùna.

6 Ma kǐi mà lán gbēntee kòto bà, à bò pò bēe mèn siigɔ pìno té à bè: Ése zaka lé don gurɔ do zǐ ɔ ù. Gbado zaka lé aagɔn gurɔ do zǐ ɔ ù. Ñton tó kù líno kɔn geepi líno yakaro.

7 Kè Sǎne Bǎrɔ kǎe'ò siigɔdee gò, ma pò bēe siigɔdee kòto mà à bè: Ñ mól!

8 Ben ma sɔ pufaa è, gbē kè dia tɔn Gaa, Gèwáa tézi. Wà ñ gbá zé aɔgɔ iko ví anduna gbēno leo siigɔdeea, aɔ ñ dede kɔn zǐo kɔn dekaa kɔn gagyáa kɔn nòbò pǎsino.

9 Kè Sǎne Bǎrɔ kǎe'ò sɔɔrodee gò, ma gbē kè wà ñ déde Luda yá ona kɔn Yesu sèedakeɓa yǎnzi gèwáadeeno è tuaetitikipatakii gǐzi.

10 Aɔ wii gbáa le wà bè: Dii kè kú adona yápurede, bɔren né yákpae ke kɔn gbē kè aɔ kú tɔteano ñ wa dena gēe boŋmaa?

11 Ben wà utagyaba puraa dàda ñ baadene, wà bèŋne aɔ mēna fēte ai ñ Yesu zǐbleri daa kè weé ñ dede lán ñ bànò lé gá káo.

12 Kè Sǎne Bǎrɔ kǎe'ò swεedodee gò, má è tɔte nìgǎnigǎ pǎsǐpǎsǐ, ɔfántè sia kù nìginigi lán bisa kè wà dà òsin bà, mɔvura tēa kù lán aru bà mámmam.

13 Sɔɔneno bò ludambe aɔ kwè tɔte lán zàgá'ia è líbe isi woro nà.

14 Ludambe kèkǎa à kòkokoko lán pè bà. Kpíiino kɔn ísia luanno sǐki kpà píngi.

15 Anduna kínano kɔn kpatablerino kɔn soza gbēnsino kɔn auzikideeno kɔn gbáadeeno kɔn gbē píngio zòno ke wēenenɔ ùte gbèwēenenɔ kɔn gbèkotoono.

16 Aɔ wíi gò do:

Kpíiino kɔn gbēno à dawala,

à wa ute gbē kè vēena kítaane,

à wa sí Sǎne Bǎrɔ pɔfēa.

17 Zaake aɔ pɔfēpitammaguro isi kà. Dé bé eé fɔ à bɔn?

7

Sèedakeɓa Luda zǐblerino

1 Beee gbɛra ma malaika gɔɔn siigɔno è zεze anduna gooda siigɔnoa, aɔ baade a gooda ía kùna, le ía tón vu tɔte ke ísiaa ke lí kearo yǎnzi.

2 Ben ma malaika pǎnde è, à bò à fēe ɔfántɛbɔe kpa, à Luda Wèndide sèedakeɓo kùna. À lé gbáa zù malaika gɔɔn siigɔ kè wà ñ gbá zé aɔ tɔte kɔn ísiaa yaka pìnozi

3 à bè: Àton tɔte ke ísiaa ke líno yakaro ai wà sèeda ke wa Luda zǐblerino mí'aenoa.

4 Ben wà gbē kè wà sèeda pì kèrúmano lé òme, aṣ gṵon bṵro baswεεplaa awεεsiigṵme. Aṣ bṵ Isaraili bori píngi guu:

5 Yuda boriino gṵon bṵro kuri awεεplaa,

Rubeni boriino gṵon bṵro kuri awεεplaa,

Gada boriino gṵon bṵro kuri awεεplaa,

6 Asa boriino gṵon bṵro kuri awεεplaa,

Nafatali boriino gṵon bṵro kuri awεεplaa,

Manase boriino gṵon bṵro kuri awεεplaa,

7 Simeṵ boriino gṵon bṵro kuri awεεplaa,

Levi boriino gṵon bṵro kuri awεεplaa,

Isaka boriino gṵon bṵro kuri awεεplaa,

8 Zebuluni boriino gṵon bṵro kuri awεεplaa,

Yusufu boriino gṵon bṵro kuri awεεplaa,

Beyāmi boriino gṵon bṵro kuri awεεplaa.

Bori píngi kakāna ludambe

9 Beee gbεra ma gbēno è paripari, weé fṵ wà n lé dṵro. Aṣ bṵ bùsu píngi guu, bori píngi guu, gbē píngi guu, boriyā píngi guu. Aṣo zεzεna kiblekita kṵn Sāne Bṵroo aε. Aṣo utagyaba puraa dadana, kpakpa lánṵo nana nṵ ozi.

10 Aṣoε wii gbāaa lεε wèe bee:

Misina è bṵ wa Luda kè vεεna kṵtaa

kṵn Sāne Bṵroo kiiame.

11 Malaikanṵo zεzεna wà liga kṵta kṵn gbēnsino kṵn pṵ bēε mèn siigṵonṵozi nṵ píngi, ben aṣ kùekue kṵta pì aε wà dṵnzi kè Ludane

12 wà bè:

Aami! Wa Luda bé à tṵ vī kṵn gakuio

kṵn ṵndṵo kṵn sáabuo kṵn bēεo

kṵn ikoo kṵn gbāaao gurṵo píngi. Aami!

13 Ben gbēnsi pṵno doke ma la à bè: Dénṵon gyabapuradari kṵno ūu? Aṣ bṵ máme?

14 Ma bène: Baa, nṵbe nṵ dṵ. Ben à bème: Gbē kè aṣ bṵ wéetamma bíta guunṵme. Aṣ nṵ utagyaba pṵno pipi Sāne Bṵro aru guu à pura kṵ.

15 Beee yānzin aṣo kú Luda kṵta aεzīzi,

aṣoε dṵozi a kpén fáantē kṵn gwāāvīo.

Gbē kè vεεna kṵtaa pì é a kuta kúnla.

16 Nṵaa ke ímii é nṵ de zikiro,

ṵfántē é nṵ léro, guu é wām̄maro,

17 zaake Sāne Bṵro kè kú kṵta pì gura súusu é ke nṵ Dàri ū,

eé dṵnne aε ai í wèndide bṵkṵia,

Luda é gbasa à nṵ wéé'i gogoñne píngi.

8

Kāε'ṵ swεεplaade gona

1 Kè Sāne Bṵro kāε'ṵ swεεplaadeε gò, ludambeεε kè kítikiti lán minti baaakuri taka bà.

2 Ben ma malaika gṵon swεεplaaε kè aṣègṵ zεzεna Luda aεno è, wà kākāki kpám̄ma mèn swεεplaa.

³ Ben malaika pānde mò à zè tuaetitikipatakii kè wà pì kōn vuraa sae, à tésibò kè wà pì kōn vuraa kūna. Wà tuaetiti kpàa bítabita, le à kakōa kōn Luda gbēno píngi aduakenanò à kpata, ben à kpàta kíblekita ae tuaetitikipatakii pia.

⁴ Ben tuaetiti tésukpe kōn Luda gbēno aduakenanò fēe malaika ozi Luda ae.

⁵ Ben malaika pì tésibò sè, à té sio tuaetitikipatakii à pà, ben à zù tōte. Lou e vii, èe pūta èe pii, ben tōte nigānigā.

Kakaki mèn swεεplaaanɔ pena

⁶ Malaika gōon swεεplaa kè aō kākāki mèn swεεplaa kūna pìno à pena soru kè.

⁷ À kākadee a kākāki pè, ben wà loughè kōn téo kakōana kōn aruo kù tōtea. Tōte leo aagōdee té kù, lino leo aagōdee té kù, sè ísi té kù míomio.

⁸ Malaika plaadee a kākāki pè, ben pò tédee bò à sì ísiaan lán kpíi bíta bà. Ísia leo aagōdee lí aru ũ,

⁹ ben ísia pò bēeno leo aagōdee gāga, goro'iteno leo aagōdee yāka.

¹⁰ Malaika aagōdee a kākāki pè, ben sōsone bíta kè èe té kuu lán sète bà bò ludambe à lèe à dà swaanò kōn bianò leo aagōdeela.

¹¹ Sōsone pì tón sēwee. Í leo aagōdee lí sēwee ũ, ben gbē kè aō í pì mìnò gāga pari à kyākya yānzi.

¹² Malaika siigōdee a kākāki pè, ben wà ofántè leo aagōdee lè kōn movura leo aagōdeeo kōn sōsoneo leo aagōdeeo, le aō leo aagōde sia kù yānzi. Ben fāntè leo aagōdee gò gupuraa sai, len à de le gwāaví do.

¹³ Ben ma kúu è èe víaa musumusú. Má mà à wii gbāaa lè à bè: Wāiyoo, wāiyoo, wāiyoo gbē kè aō kù tōtenò malaika gōon aagō kè aō gò pìno kākāki'ò kè eé bò yānzi.

9

¹ Malaika sōrodee a kākāki pè, ben ma sōsone è à bò ludambe à lèe tōte. Ben wà gèwāa wèe zòoto mōne kpàa,

² ben sōsone pì Gèwāa wèe zòoto pì zé wè. Tésukpe bòn lán mòdate bíta tésukpe bà, ben gèwāa wèe pì tésukpe ofántè sia kù, guu kè sí níginigi.

³ Sutēno bōe tésukpe pì guu aō dà tōtela. Wà ní gbá gbāaa lán anduna swíno gbāaa bà.

⁴ Wà bēine aōton ía da sēaro ke lá ke lí ke, séde gbē kè aō Luda sèda ví ní m'acaronò.

⁵ Wèe ní gba zé aō gbēno dedero, mode aóé wāwā kpánzi ai mō sōrome. Aō wāwā de lán swí gbēpana wāwā bàme.

⁶ Gurò beeno gbēno é gaa wete, aóé ero. Ga nii é ní de, mode gaa é bà léine.

⁷ Sutē pìno de lán sō kè ní sorumi mà kōn zlonò bà. Aō pòke kukuna lán vura fura bà, aō uu de lán gbēntee uu bà.

⁸ Aō mikā ví gbāagbāa lán nōgbē mikā bà, aō swaanò ví lán músu swaa bà.

⁹ Aō kùse de lándō aō mò uta dadana bà, aō dèbe kíi do lán goro parii kè sōnò e gāe zì guu kíi bà.

¹⁰ Aō vlāa ví kōn kào lán swí pò bà. Aō gbāaa kù ní vlāa pìno, le aō ía dao gbēno ai mō sōro.

¹¹ Gèwāa wèe zòoto malaika pìn ní kína ũ. Kōn Eberu yāo à tón Abadō. Kōn Giriki yāo sō Apolīs.

¹² Wāiyoo kākupò gète, mèn plaaanò e mō à kpee do.

¹³ Malaika swēedodee a kākāki pè. Ma kòto mà à bò Luda aε tuaetitikipatakii kè wà pì kōn vuraο koba siigōnο kpa.

¹⁴ À bè malaika swēedodee kè kākāki kūnane: Ñ malaika gōn siigō kè aō yiyina swadaa kè wè be Yuflati saenο poro.

¹⁵ Ben à malaika gōn siigō kè wà n soru kè wè beea ma beea guru beea guru zaka beea yānzinο pòro, le aō gbēnteenο leo aagōdee dede yānzi.

¹⁶ Wà soza sōdeenο pari lé òme, aō gōn miliō wàa domε.

¹⁷ Wēegupu'ena pì guu lán ma sō pinο kōn n dirinο è nān yè: Aō mō utano dadana tēe lán té bà, búgu lán bulu bà, kpà'ikpa'i lán ofāntēgbō bà. Sō pinο mì de lán músu mì bà. Té kōn tésukpεο kōn ofāntēgbō e bōo n lén.

¹⁸ Kisia mèn aagō kènο, té kōn tésukpεο kōn ofāntēgbō kè èe bōo n lé guuo bé à gbēnteenο leo aagōdee dède.

¹⁹ Zaake sō pinο gbāaa kú n lé guu kōn n vlāa dο. Aō vlāa de lán mlè bà, aō mì vī kè aōè ïa dao gbēnα.

²⁰ Gbē kpaa kè aōe gaga kisia pinο musuroonο e nòse lie wà pò kè aō kè yāa tòro. Aō kpé wèe kuεε tāanone kōn pò kè aō kè kōn vuraο kōn kondogio kōn mōgotēo kōn gbèο kōn lío. Pò pinο è guu ero, aōè yā maro, aōè táa o sōro.

²¹ Aōe nòse lie wà n gbēdena tòro ke aō pòdammana ke aō pāpākεna ke aō kpai'ona.

10

Malaika kōn takada porona néngoo

¹ Ben ma malaika gbāade pānde è, à bò ludambe èe pitaa. Ludambe luguu ligazi, ludambefēēdaa kú à mīla. À uu de lán ofāntē bà, à gbánο de lán ténene bà.

² À takada néngoo kè porona kūna. À a gbá oplaα zè ísīaaa, à a gbá ozeε zè tōtεa.

³ À wii gbāaa lè lán músu pūtāna bà. Kè à wii lè, lapatana mèn swēεplaaano yā ò.

⁴ Kè lapatana mèn swēεplaaα pinο yā ò le, má yezi mà kē takada guu, ben ma kòto mà, à bò ludambe à bè: Ñgō yā kè lapatana mèn swēεplaaα pinο ò kūna asii guu, nton kēro.

⁵ Malaika kè má è zena ísia kōn tōtεoa pì a oplaα sè à dō musu,

⁶ ben à si kōn Luda kè kuu guru pingio kè musu kōn tōtεo kōn ísīaaο kè kōn pò kè kú n guunο pingi à bè: Eé gī ke doro.

⁷ Malaika swēεplaaade kākāki pégurα zī, tó èe mα pé, Luda poyezi kè utena é ke, lán à à baaru kpà a zòbleri annabinone nà.

⁸ Ben ma kòto kè má mà à bò ludambεε pì mà dο à bè: Ñ gá n takada kè porona à na malaika kè zena ísia kōn tōtεoa ozi sí.

⁹ Ben ma gaa malaika pì kiia ma bène à takada néngoo pì kpáma, ben à bème: Ñ sí n só. Eégō nna n lén lán zó bà, mōde eé gī n sōrαzi.

¹⁰ Ben ma takada néngoo pì sí malaika pì ozi má sò. À kè nna ma lén lán zó bà. Kè má mò, à gī ma sōrαzi.

¹¹ Ben wà bème mà annabikeyā o dο maamaa boriino kōn bùsunο kōn boriyānο kōn kīnanο yā musu.

11

Sēdade gōn plaaano

1 Ben wà kàba kpàma pòyɔ̀bò ù wà bème: Ñ fɛɛ ò Luda kpé yɔ̀ kɔ̀n à gbàgbàkiio, ò dɔ̀nziri kè aɔ̀ kú gweenɔ̀ naro.

2 Ñ à ua tó, ònton yɔ̀ro, zaake wà kpà boriinɔ̀ame. Aɔ́é kèse pépɛɛ Luda wétɛdaa ai mɔ̀ baplaa awɛɛplaa.

3 Mé ma sèedade gɔ̀ɔ̀n plaaanɔ̀ gba zé aɔ̀ annabikɛyá o gurɔ̀ wàa swɛɛdo kɔ̀n baagɔ̀ɔ̀n pì guu pɔ̀sia utanɔ̀ dadana.

4 Gbɛ̀ pìnɔ̀n kù lí mèn plaa kɔ̀n dabu mèn plaa kè zɛna anduna Dii aɛnɔ̀ ù.

5 Tó gbɛ̀ e wɛtɛɛ à ìa daríma, té é bɔ̀ ñ lén à ñ ibɛɛ pìnɔ̀ kpáta. Len gbɛ̀ kè è wɛtɛɛ à ìa daríma é ga le.

6 Aɔ̀ ludambe zé tatana gbáa ví, le lou tón ma gurɔ̀ kè aɔ̀e annabikɛyá ooro yānzi. Aɔ́ í liena aru ù gbáa ví dɔ̀. Aɔ́é kisia bori sánda píngi kpá andunazi gurɔ̀ kè aɔ̀ yezia.

7 Tó aɔ̀ ñ sèedadekena yáa, nòbɔ̀ pásí kè è bɔ̀ gèwáa wɛɛ zòoto guu é zì kányo à zì blemáa à ñ dede.

8 Aɔ̀ gè̀nɔ̀ égɔ̀ kaena wétɛdaa kè wà ñ Dii pà lía zédaa guu. Yáasi guu wè wétɛdaa pì sísi Sɔ̀dɔ̀mu ke Igipiti.

9 Gbɛ̀ píngi kɔ̀n bori píngio kɔ̀n boriyá píngio kɔ̀n bɔ̀su píngi gbɛ̀nɔ̀ é ñ gè̀nɔ̀ gwagwa ai gurɔ̀ aagɔ̀ kɔ̀n a kusuo, aɔ́é wè wà ñ víiro.

10 Gbɛ̀ kè aɔ̀ kú tɔ̀tɛanɔ̀ é pɔ̀nnaa ke aɔ́é zìbaa ke aɔ́é gba dakɔ̀nɛ, kè annabi gɔ̀ɔ̀n plaa kè wáwáa kpánzi pìnɔ̀ gága yānzi.

11 Gurɔ̀ aagɔ̀ kɔ̀n a kusuo pì gbera Luda tò wesa wèndidee gè̀ngu, ben aɔ̀ fɛɛ wà zè. Vía gbɛ̀ kè aɔ̀ ñ éno kú maamaa.

12 Ben annabi pìnɔ̀ kòto gbáa mà à bɔ̀ ludambe à bèríne: À fɛɛ à mɔ̀ kè. Gurɔ̀ kè aɔ̀ ibɛnɔ̀ wéé fíríma, ben aɔ̀ fɛɛ wà tà musu ludambe luguu guu.

13 Zì beee tɔ̀tɛ nìgānigā pásípāsí, wétɛdaa pì leo kuridee gbòro, ben gɔ̀ɔ̀n bɔ̀ɔ̀ swɛɛplaaanɔ̀ gága tɔ̀tɛnìgānigāna pì guu. Vía gbɛ̀ kpaaanɔ̀ kù, ben aɔ̀ bèè lì Luda Musudene.

14 Wáiyoo plaadee gè̀tɛ, à aagɔ̀dee e kaa sa.

Kakaki swɛɛplaade pena

15 Malaika swɛɛplaadee a kākāki pè. Kòto gbáaanɔ̀ bɔ̀ ludambe wà bè:

Anduna kpata gò wa Dii pɔ̀ ù
kɔ̀n kína kè à kào,
eé́gɔ̀ kí blee gurɔ̀ píngi.

16 Gbɛ̀nsi gɔ̀ɔ̀n baro awɛɛsiigɔ̀ kè aɔ̀ vɛ̀vɛ̀ena ñ kítaa Luda aɛ pìnɔ̀ kùekue aɔ̀ dɔ̀nzi kène

17 wà bè:

Dii Luda Gbāapingide
kè ñ kuu yā bensɔ̀ ñ kuu ai tia,
wa n sáabu kè,
zaake n bɔ̀ kɔ̀n n gbáa bítaome,
gbasa n na kíblenaa.

18 Boriinɔ̀ pɔ̀ fɛ̀,
ben n pɔ̀fɛ̀ pítaríma.

N yākpaekena kɔ̀n gèwáadeenɔ̀ gurɔ̀ kà.

Né fía bo n zòbleri annabinɔ̀nɛ
kɔ̀n n gbɛ̀ kè aɔ̀e vía keɛnnɛnɔ̀,
né fète gbɛ̀nsi,
né andunaderinɔ̀ dede.

19 Ben wà Luda kpé kè kú musu wè, ben wà Luda bà kuunaño àkpati è à guu. Lou e pii, èe vīi, èe pūtāa. Tɔɔte nigānigā, loughbe pásī kwè.

12

Nɔgbē kōn kwā isio

1 Ben ma wéε si sèeda bíta bɔnsaele ludambe. Nɔgbē kee ɔfāntē yina bisa ũ, mɔvura kú à gbá gīzī, à sɔsɔne mèn kuri aweεplaaano kuna kífura ũ.

2 À nòsina, ben nòwāwāa fēεa, èe né'iwāwā wii leε.

3 Ben ma wéε si pɔ pāndele ludambe sèeda ũ. Kwā isī tēa zónzon kú gwe, à mì mèn swεεplaa, à koba mèn kuri. À kífura mèn swεεplaaano kukuna.

4 À sɔsɔnenɔ leɔ aagɔdee wòro ludambe kōn a vlāao à kwéε tɔɔte, ben à mò à zè nɔgbē kè yezi à né ii pī aε, le à e à né kè eé ii pī só yānzi.

5 Ben nɔgbē pī négɔgbē kè eé kí ble bori píngia kōn mò gòo ì. Ben wà né pī sè wà tào Luda kōn a kītao kīia.

6 Nɔgbē pī bāa lè à tà sèn, guu kè Ludaa kèkene, le wà à gwa guɔ wāa swεεdo kōn baaagɔɔo guu.

7 Ben zī fēε ludambe, Mikaeli kōn a malaikano zī kà kōn kwā pīo, kwā kōn a ibanɔ zī kànyo.

8 Ben aɔ gbāaa kēsā, aɔɔe vēεkii e ludambe doro.

9 Wà pè kwā isī pia wà à bɔ. Àmbe mlè zii kè wè be Ibilisi ke Setān, anduna píngi sāsāri ũ. Wà à bɔ wà zù tɔɔte kōn a ibanɔ ledɔ.

10 Ben ma kòto gbāaa mà ludambe à bè:

Wa Luda zī blè sa,
à gbāa kōn à kpatao bɔ gupuraaa,
à iko kpà kí kè à kàa.

Zaake wà pè yādimmaria wà à bɔ.

Àmbe ègɔ wa gbēno yakaa wa Ludane fāantē kōn gwāāvīo.

11 Wa gbēno zī blèa kōn Sāne Bòro aru gbāaa
kōn ní sèedadekeyāo.

Aɔ gī ní wèndizi ai aɔ gàa gào.

12 Beεe yānzi amɔa kè á kú ludambεeno à ponnaa ke.

Wāiyoo tɔɔte kōn ísīaao,
zaake Ibilisi pītaawa kōn pɔfē bítaome,
kè à dɔ kè guɔɔ kè gɔare kpáaro yānzi.

13 Kè kwā è wà a zu tɔɔtea, ben à pèε nɔgbē kè à négɔgbē ì pizi.

14 Ben wà kúu bíta dèbe mèn plaaa kpà nɔgbē pia, le à ke zà kōn mlè pīo, à tá guu kè wà kèkene sèn, le wà à gwa gwe wè aagɔ kōn a kusuo.

15 Mlè pī í pīsi nɔgbē pī kpεε lán swaa bà, le ísɔ e à à sé,

16 ben tɔɔte nɔgbē pī mì sì, à a lé wè à í kè bɔ kwā lén pī mì.

17 Ben kwā pī fēε nɔgbē pīzi, à gàa zī ká kōn à borii kè aɔ gɔno, gbē kè aɔo Luda yā kè Yesu à sèeda kè kūnana.

18 Kwā pī zena ísia léa.

13

Nɔbɔ pásī mèn plaaano

¹ Ben ma nõbo pāsī è èe bɔɔ ísɪaa pì guu, à mì mèn swɛɛplaa à koba mèn kuri. Koba mèn kuri pìnɔ kífura kukuna. Dɔkena kɔn Ludao tó kēna à mì pìnɔa.

² Nõbo pāsī kè má è pì bò lán gbèka bà, à ɔɔ pāsī maamaa. À lé de lán músu lé bà. Kwā a gbāaa kpāa kɔn a kiblekitao kɔn a iko bítao.

³ À mì pìnɔ doke de lán wà à kari kè ai à kà gana bà, ben à bò pì yāa. À yā bò anduna gbē pínɡi sae, ben aɔ tēzi.

⁴ Ben aɔ dɔnzi kè kwā pìne, kè à a iko kpà nõbo pāsī pìà yānzi. Aɔ dɔnzi kè nõbo pāsī pìne dɔ aɔ bè: Dé bé à kà nõbo pāsī pì uu? Dé bé eé fɔ à zì káo?

⁵ Wà wada ya'ona lé kpà nõbo pāsī pìà à Luda tó zaaa sío, ben wà à gbà zé à iko ke ai mɔ baplaa awɛɛplaa.

⁶ Ben à nà dɔkenaa kɔn Ludao à à tó zaaa sì kɔn à kúkii kɔn gbē kè aɔ kú gweenɔ.

⁷ Wà à gbà zé à zì ká kɔn Luda gbēnɔ à zì bleńma. Wà à gbà zé dɔ àgɔ iko vī bori pínɡia kɔn gbē pínɡio kɔn boriyā pínɡio kɔn b̀usu pínɡio.

⁸ Gbē kè aɔ kú tɔɔtenɔ é dɔnzi ke nõbo pāsī pìne n pínɡi, gbē kè aɔ tó kú wèndi takandanloonɔ. Takada pì né Sāne B̀ɔrɔ kè wà de le Ludaa kpé à anduna káe pómɛ.

⁹ Gbē kè swā vī à ma.

¹⁰ Gbē kè Ludaa diɛ wà à kú zìzɔ uu weé à kúme. Gbē kè Ludaa diɛ wà à de fēɛdaao fēɛdaan weé à deo. Beee e oo Luda gbēnɔne aɔgɔ mena vī, aɔgɔ náane vī.

¹¹ Ben ma nõbo pāsī pānde è èe bɔɔ tɔɔten. À koba vī mèn plaa lán sāne b̀ɔrɔ pɔ bà, mɔde à yā ò lán kwā bāme.

¹² À nõbo pāsī káakupɔ pì iko pínɡi kè à wāa. À tò tɔɔte kɔn gbē kè aɔ kúnno dɔnzi ke nõbo pāsī káakupɔ kè wà à kari kè ai à kà gana à bò yāa pìne.

¹³ À dabuyā bítanɔ kè, baa se à tò té b̀ɔ ludambe à lèe tɔɔtea gbēnɔ wāa.

¹⁴ À gbē kè aɔ kú tɔɔteano sāsā kɔn dabuyā kè wà à gbà zé à kè nõbo pāsī káaku pì wáano. À bèńne aɔ nõbo pāsī kè wà à kari kè kɔn fēɛdaao, ben à kpé b̀ɛe taka ke.

¹⁵ Wà à gbà zé à wèndi kpà nõbo pāsī taka pìà, ben nõbo pāsī taka pì yā ò à tò wà gbē kè aɔ gì dɔnzi kenezino dède.

¹⁶ À tò wà sèeda kè n baade pínɡi ɔplaa ke n mù'ae, né fète gbēnsi, auzikideeno kɔn takaasideeno, z̀ɔnɔ kɔn wēɛnenɔ.

¹⁷ Gbē kè nõbo pāsī pì tó sèeda vīro kesɔ à tó lamba, adee é fɔ à pɔ yā kesɔ à lúro.

¹⁸ ɔndyān yè. Gbē kè wéɛzɛɛ vī, à nõbo pāsī pì lamba dɔdɔ, zaake gbēntee tó lambame. À lamba né wàa aagɔ kɔn baaagɔ awɛɛswɛɛdome. (666)

14

Sāne B̀ɔrɔ kɔn gbē kè à n bóno

¹ Ben ma Sāne B̀ɔrɔ pì è zena Zayɔn kpíiia. Gɔnɔn b̀ɔrɔ wàa swɛɛplaa awɛɛaagɔ kúo. À tó kɔn à De tóo kēna n mù'aenɔa.

² Ma kīi mà à b̀ɔ ludambe lán ísɔkana kīi bà, lán lapatana gbāaa bà. Kīi kè mà mà pì de lán mɔɔlerino mɔɔ'ɔ bà.

³ Gɔnɔn b̀ɔrɔ wàa swɛɛplaa awɛɛsiigɔ pìnɔɔ e lè dufu sii kíta kɔn pɔ b̀ɛe mèn siigɔnɔ kɔn gbēnsinɔ ae. Gbēkee e fɔ à lè pì dàdaro, sé gbē kè wà n bó anduna guu pìnɔ.

⁴ A5mbe gbē kē a5ōe gbāsī kē kōn nōgbēnōroonō ū, kē a5ō kuu lezi. A5ēg5 tē Sāne Bōrōzi guu kē è gán píngi. Wà ní bó gbē káakunō ū Ludane kōn Sāne Bōrō piō.

⁵ Wēe ma ziki kē a5 ēgeē tòro, a5ō taari vīro.

Yakpaekēguro baarukpana

⁶ Ben ma malaika pānde è èe vīaa musumusu. À baaru nnaa kē kuu guro píngi kūna le à kpá gbē kē a5ō kú tōtenōne, būsu píngi, bori píngi, boriyá píngi kōn gbē píngi.

⁷ À ò gbāngbān à bè: À vīa kē Ludane à bèe líne, zaake à yākpækēna kōn gbēnōo guro kà. À dōnzi kē Luda kē musu kōn tōteō kōn ísīaao kōn biano kēne.

⁸ Malaika plaadee tē à kpeē à bè: Babilōnu gbōro! Wéteda bíta pí gbōro! À tò bori píngi à pāpākēna wēe kē è mó Luda pōfēo mì.

⁹ Malaika aag5dee tē ní kpeē, à ò gbāngbān à bè: Tó gbē dōnzi kē nōbō pāsī píne kōn à takao à à sēeda sí a mì'aea kesō a ɔɔ,

¹⁰ àmbe eé Luda pētē wēe kē wà kà à pōfē togoon atēē mi, eé wāwāa ma tē kōn ɔfāntēgbōo guu zaa Luda malaikanō kōn Sāne Bōrōo aezi.

¹¹ A5 wéētamma tésukpe ēg5 dō guro píngi. Gbē kē a5 dōnzi kē nōbō pāsī píne kōn à takao a5 à tó sēeda kēnō Ìampāna vīro fāantē kōn gwāavīo.

¹² Beee e oo Luda gbēnōne a5g5 mena vī, gbē kē a5 yā kē à diēnō kūna a5ōe Yesu náane kēenō.

¹³ Ben ma kōto mà à bō ludambe à bè: N̄ kèkii kē. Aubarikadenōn gbē kē a5ē ga Dii guu zaa tiaano ū. Luda Nini bè: Leme! A5ē kámma bo kōn ní zīio, zaake a5 maakēna gbē ténzi.

Tōte póno kēkēna

¹⁴ Ben ma ludambe lugu puraa è, pōkee vēea lán gbēntee bà. À vura fūra kuna, à konto lénna kūna.

¹⁵ Ben malaika pānde bō Luda kpén à lé gbāaa zù gbē kē vēena ludambe luguuazi à bè: N̄ konto ká pōzi n̄ kē, zaake tōte póno mà, à kà kēna.

¹⁶ Ben gbē kē vēena ludambe luguua a konto màe tōte à tōte póno kèkē.

¹⁷ Malaika pānde bō musu Luda kpén, à konto lénna kūna dō.

¹⁸ Ben malaika pānde kē tē iko vīi bō sa'okiia. À lé gbāaa zù gbē kē konto lé nna kūna pizi à bè: N̄ n konto lénnaa ká geepi kò kē a5ō kú tōteanōzi n̄ z5z5, zaake à beē mà.

¹⁹ Ben malaika pí a konto màe tōte à geepi kōnō z5z5 à kà geepi'ifēki bíta kē de Luda pōfēpitabō ūu guu.

²⁰ Wà kēse pēepēe geepi kò pinōa wéte kpeē, ben aru bōe geepi'ifēkii guu à dàgula ai kiloo wàa do kpé basōoro, à lezi kà s5 aizi lén.

15

Kisia zaade mèn swēplaaano kpánzina

¹ Ben ma sēeda pānde è ludambe, à bíta à bō ma sae. Malaika g5ōn swēplaaano kisia zaade mèn swēplaaano kūna. Beeen Luda è a pōfēpitammana mì deo.

² Ben ma pōke è lán sēbe bà, à de lán dígi bà kakōana kōn tēo. Ma gbē kē a5 z̄l blē nōbō pāsī píà kōn à takao kōn à tó lambaano è zena sēbe kē de lán dígi bà pí sae, a5 mōrō kē Ludaa kpámmanō kùkūna.

³ A5ōe Luda zōbleri Musa lè sii kōn Sāne Bōrō lèo wà bè:

Dii Luda Gbāapingide,
 n yākenanɔ bíta, aɔ b̀ò wa saε.
 Bori píngi Kína,
 neε yā ke a zéa k̄n yāpuraao.
 4 Dii, dé bé à n vīa vīroo?
 Dé bé eé gí n t́ kpázii?
 Zaake n m̀èn do, r̀hbe n kú adona.
 Bori píngi é ḿ d̄nzi kenne,
 zaake n maakenanɔ b̀ò gupuraa.

5 Beee gb̄era ma Luda kpé è w̄na musu, àmbe bisakutaa kè à doka kún ũ.

6 Ben malaika ḡɔn swεεplaaa kè aɔɔ kisia m̀èn swεεplaa k̄nanɔ b̀òε kpé pì guu. Aɔ táaru bisa pura fénfen kè èε té keε k̄n̄la, vura asaa d̄d̄ò n̄ kùseá.

7 Ben ṕ b̄ε m̀èn siiḡɔnɔ doke vura zubo kpá malaika ḡɔn swεεplaaa p̄nɔ baadea, Luda kè èḡɔ kuu gurɔ píngi p̄ɔf̄é kán à pà.

8 Luda gakui k̄n a gb̄aaao tésukpe kpé pì pà. Gb̄εke é f̄ɔ à ḡenlo ai malaika ḡɔn swεεplaaa kisia m̀èn swεεplaaa p̄nɔ ḡaa à mì d̄eo.

16

Luda p̄ɔf̄é pitana andunazi

1 Ben ma k̀oto gb̄aa mà b̀ona Luda kpén, à bè malaika ḡɔn swεεplaaa p̄nɔne: À gá à Luda p̄ɔf̄é kè kú zubo m̀èn swεεplaaa p̄nɔ guu εε andunaa.

2 À káakudee ḡaa à a zubo èε andunaa. Ben b̀òḡii zaa p̄s̄inɔ b̀ò gb̄ε kè aɔɔ ǹb̀ò p̄s̄i s̄eeda vī, kè aɔɔ d̄nzi ke à takananɔ.

3 À plaadee a zubo èε ísiaaa. Ben ísia'i ḡò lán gè aru bà, ṕ b̄ε kè aɔɔ kú à guuno ḡaga píngi.

4 À aaḡɔdee a zubo èε swaanɔ k̄n bianɔ, ben í p̄nɔ lì aru ũ.

5 Ben má mà malaika kè í iko vīi b̀ε:
 Kuadonade, mm̄n̄ kè n̄ kuu yaa,
 bens̄ n̄ kuu k̄n a tiaao,
 n yákpae kènyo a zéame.

6 Aɔ n gb̄enɔ k̄n n annabinɔ aru kw̄ε,
 ben n aru kp̄ama aɔɔ mì.
 À k̄ s̄inyo le.

7 Ben ma k̀oto mà b̀ona sa'okiia à bè:
 Leme, Dii Luda Gbāapingide,
 n yákpae kènyo a zéame,
 bens̄ n̄ yāpuraa vī.

8 À siiḡɔdee a zubo èε of̄ant̄ea, à t̀ò à té gb̄enteenɔ kpàta.

9 À puusu gb̄aa n̄ pá, ben aɔ Luda kè kisia beeenɔ iko vī t́ zaaa sì. Aɔɔe n̄se lie w̄à bèε línero.

10 À s̄ɔrodee a zubo èε ǹb̀ò p̄s̄i kiblekitaa, ben gusiaa dà à kpatala. Gb̄enɔ e n̄ lé yáak̄t̄e w̄aw̄aa guu,

11 ben aɔ Luda Musude t́ zaaa sì aɔ w̄aw̄a k̄n n̄ b̀òḡiio yánzi. Aɔɔe n̄se lie w̄à kp̄ε lì n̄ yākenan̄ero.

12 À swεedodee a zubo èε swadaa kè wè be Yuflatia, ben swaa pí í bàba, ben zé b̀ò of̄ant̄eb̄ε kpa k̄nan̄e.

13 Ben ma z̄inn̄o è m̀èn aaḡɔ lán bl̀n̄o bà aɔɔe b̀ò kw̄a k̄n ǹb̀ò p̄s̄i k̄n annabi εgeeo lén.

14 Zīn dabuyākerinɔmɛ. Aɔɔe gaa anduna pínɡi kínano kiia, le wà ní kakɔa aɔ zì ká Luda Gbāapingide guro bíta zī yānzi.

15 À ma! Mé mós lán kpāi bàme. Aubarikadeen gbē kè a wée gɔ doo ũ, à a pókásaanɔ dana, le àton bɔ búu wà à búukɛɛ ero yānzi.

16 Ben zīn pínɔ kína pínɔ kákɔa guu kè wè be kɔn Eberu yáo Amagɛdɔ.

17 À swɛɛplaaɔ a zubo ɛɛ íaa. Ben kòto gbāaa bò kíta kiia Luda kpén à bè: À kèn gwe.

18 Lou e pii, èe vīi èe pūtāa. Tɔɔɛ nīgānīgā pāsīpāsī. Zaa lán wà gbēntee kàt tɔɔɛ nà, à taka borii e kɛ zikiro, à pāsī kè bíta.

19 Wétɛda tódee kpàatekɔrɛ leo aagɔ, ben bori pínɡi wétɛdaano gbòro. Wétɛda tóde Babilnu yā dɔ Ludan, ben à a pɔfɛ pāsī wè togoo kpàa à mì.

20 Ísia luanno gè zéla pínɡi, wèe wée si kpiinɔle dɔro.

21 Lougbɛ bítanɔ bò ludambe, aɔ kà kiloo baplaa. Aɔ sìsi gbēnteenɔ, ben aɔ Luda tó zaaa sì lougbɛ kisiɔɔɛe pì yānzi, zaake kisia pì pāsī maamaa.

17

Kaarua kè di nɔbɔ pāsīa

1 Malaika gɔɔn swɛɛplaa kè aɔ zubo mèn swɛɛplaa kúna pínɔ doke bème: N mós mà yā kè eé wí kaarua tódee kè vɛɛna swaa pariinɔa doɔanne.

2 Anduna kínano pāpāa kèo, anduna gbēnɔ à pāpākɛna wɛɛ mì wà kà.

3 Luda Nini mɔnɔnama guu malaika pì gāamao gbāan. Ben ma nɔgbɛ ke è dina nɔbɔ pāsī tēaaa. Dɔkɛna kɔn Ludao tónɔ fifia, à mì mèn swɛɛplaa, à koba mèn kuri.

4 Nɔgbɛ pì bisa gaarura'ide kɔn à wée tēadeeo yina, à zāblebɔ kè wà pì kɔn vuraonɔ dana kɔn gbɛ bèɛdeenɔ kɔn ɔsonɔ. À vura togo kúna, tɛ pónɔ kɔn à pāpākɛna gbāsīnɔ kán à pà.

5 Wà tó asiidee kè à mì'aea wà bè:

Wétɛda tóde Babilnu,
kaaruanɔ kɔn anduna tɛ pónɔ da.

6 Má è nɔgbɛ pì Luda gbɛ kè wà ní déde Yesu sèedakɛna yānzinɔ aru mì à kà èe à dɛɛ.

Kè ma à è, à yā bò ma sae maamaa.

7 Ben malaika pì ma la à bè: Bóyānzìn à yā bò n saezi? Mé nɔgbɛ pì asii onne kɔn nɔbɔ pāsī kè à à sena asiio, kè à mì mèn swɛɛplaa à koba mèn kuri pì.

8 Nɔbɔ pāsī kè ní è pì kuu yā, ben à kuu tia dɔro, bensɔ é bɔ gèwāa wɛɛ zòoto guu à mì pé kaatɛnaa. Gbɛ kè aɔ kú tɔɔɛa, kè aɔ tó kú wèndi takadan zaa anduna daɛgurɔaroonɔ, tó aɔ nɔbɔ pāsī kè kuu yā, ben à kuu tia dɔro, mɔde eé ɛara à mós pì è, à yā é bɔ ní sae.

9 Laasuudee kè ɔndɔvī yān yè. Mì mèn swɛɛplaaa pínɔ né sìsī mèn swɛɛplaaa kè nɔgbɛ pì vɛɛnaanɔmɛ. Kí gɔɔn swɛɛplaaanɔmɛ dɔ.

10 Aɔ gɔɔn sɔɔroo lèe, gbɛ doo kuu, gbɛ doo kpé. Tó à mɔ, eé gí kero.

11 Nɔbɔ pāsī kè kuu yā, ben à kuu tia dɔroo pì né kína sɔraagɔdeeme. Gɔɔn swɛɛplaa pínɔ dokeme dɔ. Èe mì pɛɛ kaatɛnaa.

12 Koba mèn kuri kè ní è pínɔ né kí gɔɔn kuri kè aɔɔe kpata ble kòroonɔmɛ. Mɔde aɔé kí ble gurɔ zaka fète guu kɔn nɔbɔ pāsīo ledo.

13 Aɔ gɔɔn kuri pínɔ lé dɔnkɔmɛ. Aɔé ní gbāa kɔn ní ikoo kpá nɔbɔ pāsī pia.

¹⁴ Aṣé zì ká kṣn Sāne Bòrṓo, mṓde eé zì bleńma, zaake diinṓ Diime, kínano Kíname. À gbē náanṓdee kè à ń sísi à ń sénṓ kúo.

¹⁵ Ben malaika pì bème: Swaa kè ń è kaarua vēenarńmanṓ né gbēnṓ kṣn pariinṓ kṣn boriinṓ kṣn boriyānṓme.

¹⁶ Nòbṓ pāsì kṣn koba mèn kuri kè ń è pìnṓ é za kaarua pìn. Aṣé à kaate aṣ à tó búu. Aṣé à só aṣé té sṣa.

¹⁷ Zaake Luda a poyezi dàńne ń swèn aṣ lṓdole keme. Aṣé ń kpata kpá nòbṓ pāsì pì a i Luda yā gá papao.

¹⁸ Nṓgbē kè ń è pì né wéteda tódee kè iko vī anduna kínanṓame.

18

Babilṓnu lēna

¹ Beee gbera ma malaika pānde è bṓna ludambe. À iko bíta vī, à gakui anduna pù.

² À wii gbāaa lè à bè:

Babilṓnu lēe, wéteda tódee pì lēe.

À gṓ zinnṓ kúkii ũ, taa bori píngi tò ũ,

bāa kè wè ń tē bo wà zańgunṓ bēe ũ.

³ Zaake bori píngi à pāpākena wēe

kè è mṓ Luda pṓfēo mī.

Anduna kínanṓ pāpāa kèo,

ben anduna laatarinṓ kè auzikideenṓ ũ

à nnamana bíta guu.

⁴ Ben ma kòto pānde mà bṓna ludambe à bè:

À bṓe à guu ma gbēnṓ,

lè a ṓ tóngṓ kú à durunnṓ guu

yā kè weé mṓnṓnṓ tón a lero yānzì.

⁵ Zaake à durunnṓ gbà à zṓ ludambeea,

ben à dàkenanṓ dṓ Ludan.

⁶ À fīa bone yā kè à kēńnea,

à keṅe à yākenaa leo plaa.

À pṓfē wē káne a togoon

de pṓ kè à káńnela leo plaa.

⁷ À wāwā kṣn wēndaaṓ kpāzi,

lán à tṓ kè nnamana guu lén nà.

Zaake è be a swè guu,

kínan a ũ vēena a kítaa,

gyaanṓ takaasideen a ũro,

é sṓsobi ke zikiro.

⁸ Beee yānzì kisia kèkiinṓ é à le gurṓ dozi,

gagyā kṣn wēndaaṓ kṣn nṓaaṓ.

Té bé eé à kpáta,

zaake Dii Luda à yākpackeri gbāa.

⁹ Anduna kína kè aṣ pāpāa kèo aṣ nnaa màonṓ, tó aṣ à tékūna luguu è, aṣé ṓṓ dṓ aṣé kpāngeda ke.

¹⁰ Aṣé zē kāa vīa guu wāwāa kè wà kpāzi yānzì aṣ be:

Wāiyoo, wāiyoo, wéteda bíta!

Wéteda ikode Babilṓnu!

Yā mò à vēemma gurṓ do ṓṓṓ?

¹¹ Anduna laatarinɔ é ɔɔ dɔ se, aɔ́é sósobi keɛ, kè gb̄eke é n̄ laa kèkiinɔ lúrĩma dɔro yānzi:

¹² Vura, kondogi, gb̄è b̄edeeno, òsonɔ, bisa ɔɔdeeno, bisa t̄ea k̄on à gaarura'ideeno, siliki, lí maa bori pínginɔ, p̄ó kè wè ke k̄on wasaswaaonɔ k̄on lí b̄edeeno k̄on m̄ogot̄enɔ k̄on m̄osinɔ k̄on gb̄è puraano píngi,

¹³ líteé gū nnannaano, d̄o p̄onɔ, tuaetitinɔ, lí'ò gū nnannaano, geepiw̄e, n̄osi, flawa, p̄óweeno, z̄unɔ, s̄aano, s̄onɔ k̄on n̄ góronɔ, z̄onɔ k̄on gb̄entee w̄endinɔ.

¹⁴ Weé benɛ: P̄ó maaa kè neé à ni deeno yáamma píngi. N nnamana k̄on n gakuio p̄itingu píngi, né e ziki dɔro.

¹⁵ Laatari kè aɔ́ kè auzikideeno ũ w̄étedaa p̄i gāz̄inɔ é ze k̄aa v̄ia guu w̄aw̄aa kè wà kp̄azi yānzi. Aɔ́é ɔɔ dɔ wà sósobi ke

¹⁶ aɔ́ be:

W̄aiyoo, w̄aiyoo w̄éteda t̄óde!

À táaru bisa ȳi ȳa

k̄on bisa gaarura'ideeo k̄on à w̄éé t̄eadeeo.

À z̄ableb̄o kè wà p̄i k̄on vuraonɔ dà ȳa

k̄on gb̄è b̄edeeno k̄on òsonɔ.

¹⁷ À auziki píngi k̄aate gurɔ do ḡo.

Góro'ite diinɔ k̄on t̄aa'orino k̄on góro gb̄enɔ k̄on gb̄e kè aɔ́é z̄i ke ísiaalaano é ze z̄aaz̄a n̄ píngi.

¹⁸ Tó aɔ́ w̄étedaa p̄i t̄ékūna luguu è, aɔ́é wii lé wà be: W̄éteda kee kuu ȳa kè à b̄ita kà w̄étedaa k̄ekii ũro.

¹⁹ Aɔ́é ɔɔ dɔ aɔ́é kp̄angeda ke, aɔ́é sósobi ke aɔ́é wii lé wà be:

W̄aiyoo, w̄aiyoo w̄éteda t̄óde!

Gb̄e kè aɔ́ góro'ite v̄i ísiaalaano píngi

kè auzikideeno ũ w̄étedaa p̄i auziki kè d̄in s̄aabu,

ben à ḡò bez̄i ũ gurɔ do ḡo.

²⁰ À p̄onnaa ke à ȳa musu ludambedeeno k̄on Luda gb̄enɔ k̄on à z̄irinɔ k̄on à annabinɔ, zaake Luda bé à ḡeé b̄oaae.

²¹ Ben malaika gb̄aadee gb̄è kè kà w̄isilɔgb̄e gb̄ent̄e ũu s̄è à z̄ù ís̄iaa guu à bè:

L̄en weé w̄éteda t̄óde Babilonu zun le k̄on gb̄aaa,

weé w̄étedaa p̄i e ziki dɔro.

²² Weé m̄oɔ ke ḡàḡa'ò

ke kure ke k̄ak̄ak̄i'ò ma n̄ guu ziki dɔro.

Weé ɔz̄ikeri ke e n̄ guu ziki dɔro.

Weé w̄isilɔgb̄e k̄i ma n̄ guu ziki dɔro.

²³ Weé fitia gupuraa e n̄ guu ziki dɔro.

Weé n̄sek̄i ma n̄ guu ziki dɔro.

N laatarinɔ né anduna gb̄ensinɔme ȳa,

n̄ p̄ó dà bori píngia n̄ n̄ m̄i líe.

²⁴ Wà annabinɔ k̄on Luda gb̄enɔ aru è à guu k̄on gb̄e kè wà n̄ déde anduna guuno n̄ píngi.

19

P̄onnak̄ena ludambe

¹ Beee gb̄era ma k̄oto gb̄aaa mà ludambe lán parii ȳa'ona bà à bè: Aleluya!

Wa Luda bé à z̄l̄ bl̄è!

Àmbe gakui kōn gbāaaō vī ado,
 2 zaake è yākpae ke a zéa kōn yāpuraaoeme.

À yākpae kè kōn kaarua tódee
 kè anduna yāka kōn a pāpākenao.

À a zòblerinō dedena gēe bōa.

3 Aō bè dō:

Aleluya!

À tésukpe égō dō gurō pīngime.

4 Gbēnsi gōōn baro awēēsiigōōn kōn pō bēe mēn siigōōn dāedaē wā dōnzi kè
 Luda kè wēēna a kītaane aō bè:
 Aami! Aleluya!

Sāne Bōrō nōseppblee

5 Ben ma kōto mā bōna kīta pī kiia à bè:

À wa Luda tó kpá amōa à zòblerinō a pīngi,
 amōa kè á à vīa vīino né fēte gbēnsi.

6 Ben ma kōto mā lán pari yá'ona bà, lán ísōkana kī bà, lán lapatana gbāaa bà
 à bè:

Aleluya!

Dii wa Luda Gbāapingide nà kīblenaa.

7 Wā pōnnaa ke wā yāa dō wā à tó kpá,
 zaake Sāne Bōrō nōsegurōō kà,
 à nō sorumi mà.

8 Wā táaru bisa pura fénfen kè èe té kee kpāa à yi.

Táaru bisa pī né Luda gbēnō yāmaaakenanōme.

9 Malaika bēme: N̄ kē. Aubarikadeenōn gbē kè wā n̄ sísi Sāne Bōrō pī
 nōseppbleeanō ū. À bēme dō: Luda yā yāpuraan gwe.

10 Ma dae à aezi le mā dōnzi keene, ben à bēme: N̄ beee tó. N̄ dōnzi ke Ludane.
 N zòbleri daan ma ū kōn n gbē kè aō yā kè Yesu à sēeda kè kūnanō. Zaake yā kè
 Yesu à sēeda kēn annabikēyá'ona mī ū.

Kirisi mōna dina sō puraaa

11 Ben ma ludambēe è wēkōana, ben sō puraa bō, gbē kè dia tón Náanede
 Yāpurade. È yākpae keŋyo, è zī kányo a zéa.

12 À wēe de lán tévura bà, à kífura kukuna pari. Tó ke kēna à mī'aea, gbēke tó
 pī yāasi dōro, séde àpī.

13 À uta kè wā dà aru guu dana. À tón Luda Yā.

14 Ludambē zīkpeenōō tézi, aōō didi sō puraana kōn táaru bisa pura fénfen-
 dadana.

15 Fēeda lé nnaa e bōō à lén, le à boriino léo. Eé kí bleŋma kōn mō gōo eé kēse
 péē geepi bēenōa geepi'ifēkii guu, àmbe Luda Gbāapingide pōfē pāsī ū.

16 Wā tó kēkii kè à utaa kōn à gbádaao:

Kínano Kína, diino Dii.

17 Ben ma malaika è à zena fāntēn. À lé gbāaa zù bāa kè aōe vīaa
 musumusunōzi pīngi à bè: À mō à kakōa à pōble bīta kè Ludaa kēaree ble,

18 Le à e à kīnanō gē sō kōn soza gbēnsinō kōn gbāadeeno kōn sōnō kōn n̄ dīrinō
 kōn gbē pīngio, wēēnenō kōn zōnō, né fēte gbēnsi.

¹⁹ Ben ma nòbɔ pāsī è kɔn anduna kɔnanɔ kɔn n̄ zìkpeɛnɔ, aɔ kɔ kàkɔa wà zì ká kɔn gbē kè di s̄a pìo kɔn à zìkpeɛnɔ.

²⁰ Wà nòbɔ pāsī pì kù lɛdo kɔn annabi egɛɛ kè dabuyānɔ kè à aɛo. Dabuyā pìnɔn à gbē kè aɔ nòbɔ pāsī sèeda vī aɔ dɔnzi kè à takanɛnɔ sàsáa. Wà n̄ zú té sèbe kè è kù kɔn ɔfántɛgbɔo guu b̄ɛɛ aɔ plaa n̄ píngi.

²¹ Gbē kè di s̄a gbē kpaaanɔ dèdɛ kɔn fɛɛdaa kè b̀ò à lé guuo, ben bāanɔ n̄ gènɔ blè aɔ kà píngi.

20

Kirisi kíblena anduna guu wè wàa sɔɔro

¹ Ben ma malaika è bɔna ludambe à gèwāa wèe zòoto m̀nɛ k̄na kɔn m̀kyako gbèreo.

² À kwá kè dɛ mlè zii ũu kè wè be Ibilisi ke Setān kù, ben à mò kàa ai wè wàa sɔɔro.

³ Malaika pì à zù gèwāa wèe zòoto pì guu, à gbà tàtaàlè à kwado sik̀rea, le àton boriinɔ sàsáro ai wè wàa sɔɔroo pì gá papao. Beee gbera weé à gbarɛ fète.

⁴ Ben ma kitanɔ è kɔn gbē kè aɔ vɛɛnaanɔ. Wà n̄ gbá zé aɔ yákpae ke kɔn gbēnɔ. Ma gbē kè wà n̄ mù z̀ò Luda yā kè Yesu a sèeda kè ona yānzinɔ è. Aɔɔe dɔnzi ke nòbɔ pāsī ke à takanɛro. Aɔɔe à sèeda ke n̄ m̀'ae ke n̄ ɔɔaro. Aɔ fɛɛ bɔna gaan aɔ kí blè kɔn Kirisio wè wàa sɔɔro.

⁵ Gènɔ fɛɛna káakupɔn gwe. Gè kpaaanɔ e fɛɛro ai wè wàa sɔɔroo pì gāa à pàpao.

⁶ Aubarikadeenɔn gbē kè aɔ baka kù gènɔ fɛɛna káakupɔ guunɔ ũ, aɔ kù adona. Ga plaade iko v̄írm̄maro. Aɔégɔ dɛ Luda kɔn Kirisio gbàgb̄arinɔ ũmɛ, aɔégɔ kí bleeo ai wè wàa sɔɔro.

Setān zuna tén

⁷ Tó wè wàa sɔɔroo pì pàpa, weé Setān b̀ò wà à gbarɛ.

⁸ Eé gá borii kè aɔ kù anduna gooda siigɔɔanɔ sása, Gɔgu kɔn Magɔguo, eé n̄ kakɔa le aɔ zì ká. Aɔɔo pari lán ísiale b̀usu'áatɛ bà.

⁹ Aɔ dà andunala aɔ l̄ga Luda gbēnɔ b̀urazi kɔn wétɛdaa kè Ludaa yezio, mode té b̀ò ludambe à n̄ kpáta.

¹⁰ Wà Ibilisi kè n̄ sàsá sè wà zù té sèbe kè è kù kɔn ɔfántɛgbɔo guu, guu kè wà nòbɔ pāsī kɔn annabi egɛɛo zùn. Aɔégɔ wāwāa kee fáantɛ kɔn gwāav̄io guro píngi.

Yákpae zāade k̄ena

¹¹ Ben ma kiblekita pura b̄ita è kɔn gbē kè v̄ɛɛao. Tɔɔte kɔn musuo gusii lè à aɛ, guu kúrnɛ d̄oro.

¹² Ben ma gèwāadeenɔ è, né fète gb̄ensi, aɔ zena kita pì aɛ. Wà takadanɔ wèw̄ɛ, ben wà takada pānde wè d̄o w̄endi takada ũ. Wà yákpae kè kɔn gèwāadeenɔ aɔ yákenaa lán à k̄ena takada pìnɔ guu nà.

¹³ Ís̄iaa gèwāadee kè aɔ kù a guunɔ kpà. Ga kɔn gèwāao gèwāadee kè aɔ kù n̄ guunɔ kpà se. Ben wà yákpae kè kɔn baadeo a yákenaa.

¹⁴ Wà ga kɔn gèwāao zù té sèbe guu. Té sèbe pì né ga plaadeemɛ.

¹⁵ Gbē kè wèe n̄ t̄o e w̄endi takada guuroonɔn wà n̄ zú té sèbe pì guu.

21

Tɔɔte dufu kɔn musu dufuo

1 Ben ma tɔɔte dufu kɔn musu dufuo è, zaake tɔɔte káakupɔ kɔn musu káakupɔ gète, bensɔ ísiasa kuu dɔro.

2 Ben ma Luda wéteda Yerusalemu dufu è bɔna musu Luda kiia èe pitaa. Wà kèke lán nɔgbè kè à zàkena sorumi mà bà.

3 Ben ma kòto gbàaa mà bɔna kiblekita kiia à bè: Luda vèe kɔn gbènteenɔ sa, eégɔ kúnyo, aégɔ de à gbèno ũ. Luda pì égɔ kúnyo a zĩnda n Luda ũ.

4 Eé n wée'i gogoñne píngi. Gaa égɔ kuu dɔro ke sósobi ke ɔɔɔna ke wāwāa, zaake yā ziino gète.

5 Ben gbè kè vèena kítaa bè: N ma! Mée pɔ píngi kee dufu. Ben à bème: N kè, zaake yā kènɔ náane vī, bensɔ yápurame.

6 Ben à bème: À kèn gwe. Mámbe Alafa kɔn Omegao ũ, Naana kɔn Midenao. Gbè kè imii e à dee, mé à gba bia í wèndidee.

7 Gbè kè zĩ blè bé eégɔ pɔ kènɔ vī píngi. Mégɔ de à Luda ũ, eégɔ de ma né ũ.

8 Mòde vīadeenɔ kɔn náanesaideenɔ kɔn zaakerinɔ kɔn gbèderinɔ kɔn zinaakerinɔ kɔn ɛzèdeenɔ kɔn taagbāgbārinɔ kɔn mɔnafikideenɔ píngi, aɔ baka égɔ de té sèbe kè è kú kɔn ɔfántēgbɔ ũme. Ga plaadeen gwe.

Yerusalemu dufu

9 Malaika gɔɔn swēplaa kè aɔɔ zubɔ mèn swēplaa kúna, kisia zāade mèn swēplaa kán à pà pìnɔ doke mɔ à bème: N mɔ mà Sāne Bɔro nɔ dufu ɔɔanne.

10 Luda Nini mɔnana guu malaika pì ma se à gāamao kpìi bita lezīa. À Luda wéteda Yerusalemu ɔɔame bɔna musu Luda kiia, èe pitaa.

11 Èe té kee kɔn Luda gakuio èe pii lán gbè bèedee bà, lán dayamɔ bà.

12 À bīi bita lezī vī. À gānu mèn kuri awēplaa, malaika gɔɔn kuri awēplaaanɔ zezenan. Isaraili bori mèn kuri awēplaaanɔ tɔ kēna gānu pìnɔa.

13 Gānu mèn aagɔɔ kú ɔfántēbɔe kpa, mèn aagɔɔ kú gu'igbāroo kpa, mèn aagɔɔ kú ɔɔmete kpa, mèn aagɔɔ kú ɔfántēgēkpen kpa.

14 Wà bīi pì ɛe dāe gbè mèn kuri awēplaaanɔa. Sāne Bɔro zĩri gɔɔn kuri awēplaaanɔ tɔ kēna gbè pìnɔa.

15 Malaika kè èe yā oome pɔyɔbɔ kè wà pì kɔn vuraɔ kúna, le à wétedaa pì yɔɔ kɔn à gānunɔ kɔn à bīio.

16 Wétedaa pì gooda siigɔme, à gbàa kɔn à yāasao sáame. Ben à wétedaa pì yɔɔ kɔn pɔyɔbɔ pìo. À gbàa né kiloo wāa kuri awēplaa. À gbàa kɔn à yāasao kɔn à lezīo píngi sáame.

17 À à bīi yɔɔ dɔ, à lezī gāsāsuu baswēplaa awēsiigɔ. Malaika pì yɔɔ gbèntee gāsāsuu gbàa lémmē.

18 Wà bīi pì kè kɔn dayamɔ. Wétedaa pì né vurame atēe wásawasa lán dígi bà.

19 Wà gbè kè wà wétedaa pì bīi dāea kèke kɔn gbè bèede bori sānda píngio.

Wà gbè káakupɔ kèke kɔn dayamɔ,

à plaadee kɔn safiao,

à aagɔdee kɔn agatao,

à siigɔdee kɔn emeradio,

20 à ɔɔrodee kɔn onisio,

à swɛɛdodee kɔ̃n kaaneliao,
 à swɛɛplaadee kɔ̃n kisolitio,
 à sɔ̃raagɔ̃dee kɔ̃n bɛrilio,
 à kɛ̃ndodee kɔ̃n topazao,
 à kuridee kɔ̃n kisopazao,
 à kuri awɛɛdodee kɔ̃n yasintio,
 à kuri awɛɛplaadee kɔ̃n ametisio.

²¹ Gānu mèn kuri awɛɛplaa pìno né òso mèn kuri awɛɛplaaanɔ̃mɛ. Wà ní píngi kè kɔ̃n òsoo mèn doodo. Wétɛdaa pì zéda né vuramɛ atɛɛ, wè guu en lán dígi bà.

²² Mɛɛ Luda kpé e wétɛdaa pì guuro, zaake Dii Luda Gbáapingide kɔ̃n Sāne Bòrɔon kpé pì ũ.

²³ Wétɛdaa pì bà kú kɔ̃n ɔ̃fántɛ ke mɔ̃vura gupunaoro. Luda gakui bé è wétɛdaa pì pu, bensɔ̃ Sāne Bòrɔ de à fitia ũ.

²⁴ Boriino é táa o à gupuraazi, anduna kɔ̃nanɔ̃ é gɛ̃n kɔ̃n ní auzikino.

²⁵ À gānuno é gɔ̃ tatana fāantɛ zikiro, gwāaví é gɔ̃ kú gwe sɔ̃ro.

²⁶ Weé gɛ̃n kɔ̃n boriino auzikino kɔ̃n ní pɔ̃ ɔ̃deeno.

²⁷ Mɔ̃de pɔ̃ gbāsí ke é gɛ̃nlo ke wíyākɛri ke mɔ̃nafikidee, séde gbɛ̃ kè Sāne Bòrɔ ní tó kè wèndi takada guuno.

22

¹ Ben malaika pì swa'i wèndidee kè èe bɔ̃ɔ Luda kɔ̃n Sāne Bòrɔo kita kiia ɔ̃ɔamɛ, èe té kɛɛ lán gbèdigi bà.

² Èe bàa lɛɛ wétɛda zédaa gura súusu. Lí wèndide kú à baa kāa kpa kɔ̃n à baa kè kpaa, è né i wè do gɛ̃n kuri awɛɛplaa, mɔ̃ kɔ̃n mɔ̃ɔo gɛ̃n doodo. Lí pì lánɔ̃ né boriino aafia'ekiime.

³ Pɔ̃ kè Luda lé kène ke é gɔ̃ kuu dɔ̃ro. Luda kɔ̃n Sāne Bòrɔo kita é gɔ̃ kú wétɛdaa pì guu, à zɔ̃blerino sɔ̃ é dɔ̃zi.

⁴ Aɔ̃ é a wéedewe, bensɔ̃ à tɔ̃ é gɔ̃ kú ní m'aea.

⁵ Gwāaví é gɔ̃ kuu dɔ̃ro, gbɛ̃ke bà é gɔ̃ kú kɔ̃n fitia ke ɔ̃fántɛ gupuraoro, kè Dii Luda é guu puñne yānzi. Aɔ̃ é gɔ̃ kú blee ai gurɔ̃ píngi.

⁶ Ben à bèmɛ: Yā beeno náane ví bensɔ̃ yápuraamɛ. Dii Luda kè è dɔ̃ annabinɔ̃ne aɛ bé à a malaika zɛ̃, lɛ à zɔ̃blerino yā kè éé mó tiaa dɔ̃.

Yesu é mó tia

⁷ N gwa, mé mó tia. Aubarikadeen gbɛ̃ kè takada kè annabikéyānɔ̃ kúna ũ.

⁸ Ma Yohana mámbe ma yā beeno mà má è. Kè má mà bensɔ̃ má è, ma kue malaika kè yā pìno ɔ̃ɔamɛ aɛzɛ̃ mà dɔ̃nzi kɛne.

⁹ Ben à bèmɛ: N beee tó. N dɔ̃nzi ke Ludane. N zɔ̃bleri daan ma ũ kɔ̃n n annabi gbèdaaano kɔ̃n gbɛ̃ kè aɔ̃ takada kè yānɔ̃ kúna.

¹⁰ Ben à bèmɛ: Nton pɔ̃ kúe takada kè annabikéyānɔ̃aro, zaake à gurɔ̃ kà kīi.

¹¹ Gbɛ̃ zaana aīa ke à gɔ̃ à zaaa kɛɛ. Gbāsīdee aīa ke à gɔ̃ gbāsī. Gbɛ̃ maaa aīa ke à gɔ̃ à maaa kɛɛ. Gbɛ̃ kè kú adona aīa ke à gɔ̃ kú adona.

¹² N gwa, mé mó tia, mégɔ̃ láada kúna, lɛ mà fīa boo baadene a yākenaa.

¹³ Alafa kɔ̃n Omegaon ma ũ, Aede kɔ̃n Zaaadeo, Naana kɔ̃n Midɛnao.

¹⁴ Aubarikadeen gbɛ̃ kè aɔ̃ ní utagyaba pìpino ũ. Aɔ̃ é gɔ̃ zé ví aɔ̃ gɛ̃ wétɛdaa pì gānuno guu, aɔ̃ lí wèndide bɛɛ ble.

¹⁵ Mɔ̃de lɛwannɔ̃ é gɔ̃ kú gwero, ézèdeeno kɔ̃n papākɛrino kɔ̃n gbèderino kɔ̃n taagbāgbārino kɔ̃n gbɛ̃ kè aɔ̃ ye mɔ̃nafiki yākenazino.

¹⁶ Ma Yesu ma a malaika zì àgō ðeare yā pìnɔ sèedadee ũ sɔsinɔne. Mámbe Dauda borii ũ, à kpata kè pìto pà kína ũ, gudɔna sɔsɔne i nnaa ũ.

¹⁷ Luda Nini kōn Sāne Bōrɔ nɔ dufuo è be, ò mós. Gbē kè yā pì mà sō, à be, ò mós. Gbē kè ímii e à ðe, à mós. Gbē kè ye í wèndideezi, à sí gbaa ũ.

¹⁸ Mée bee gbē kè aō takada kè annabikeyā mànɔne ń píngi, tó gbē yáke kàara à guu, Luda é kisia kè à yā kú takada kè guunɔ kaara adeene.

¹⁹ Tó gbē yáke bō takada kè guu sō, Luda é adee baka bɔ a wétèdaan kōn lí wèndidee kè à yā kú takada kè guuo.

²⁰ Gbē kè ðe yā pìnɔ sèedadee ũu bè: Yāpurame, mé mós tia.

Aami! Dii Yesu, ò mós!

²¹ Dii Yesu gō gbēkèe vī kōn a gbēnɔ ń píngi. Aami!